

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ

ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ.

FLAVII JOSEPHI

OPERA.

1826

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ
ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ.

FLAVII JOSEPHI
OPERA.

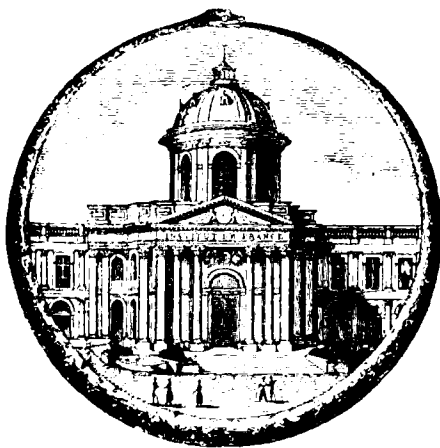
GRÆCE ET LATINE.

RECOGNOVIT
GUILIELMUS DINDORFIUS.

VOLUMEN SECUNDUM.

ACCEDUNT ECLOGÆ PHOTIANÆ QUÆ PERTINENT AD HISTORIAM JUDÆORUM.

SUBJECTI SUNT INDICES PLENISSIMI ET FRAGMENTA NOVA
POLYBII, DIONYSII, DEXIPPI, EUSEBII.

PARISIIS,
EDITORE AMBROSIO FIRMIN DIDOT,
INSTITUTI REGII FRANCÆ TYPOGRAPHO.
M DCCC XLVII.

PRÆFATIO G. DINDORFII.

Josephi opera postquam proximis post inventam artem typographicam temporibus plusquam vices Latine edita essent, Græce primum prodierunt Basileæ a. 1544 opera Arnoldi Peraxyli Arlenii, codicibus ex quibus ederentur non prudenter delectis, sed, ut ferebat illorum temporum in arte critica infantia, omnium prope qui adhuc innotuerunt nequissimis arreptis. Ea editio postquam aliquoties alibi repetita esset, levissimis factis mutationibus, primus qui paullo diligentiores in hoc scriptore operam poneret Joannes Hudsonus exstitit, qui non solum novam interpretationem Latinam confecit, sed etiam melioris notæ exemplaria manuscripta, inter quæ eminent Vossiana Leidensia, conquirere cœpit, quorum ope innumera quidem priorum editionum vitia correxit in editione Oxoniensi a. 1720, sed longe plurima tamen aliis agenda reliquit. Quibus perficiendis prorsus imparem se gessit qui editionem Hudsonianam utilibus inutilibusque accessionibus auctam sex annis post Lugduni Batavorum repetivit Sigbertus Havercampus, licet non solum eadem omnes quæ Hudsono præsto ei essent librorum Mss. copiæ, sed novæ etiam et eximiæ suppeterent. Post Havercampum qui Josephi opera attigerunt duos tantum invenio quos hoc loco memorem clari nominis viros, alterum Jo. Aug. Ernestium, qui in Antiquitatum Judaicarum libris multa egregie emendavit in Observationibus post mortem ejus editis a. 1795, alterum Ed. Cardwellum, qui Belli Judaici historiam longe quam adhuc ferebatur emendatiorem cum amplo vetustiorum codicum apparatu Oxonii edidit a. 1837. Eo igitur in loco quum rem esse videret eruditissimus hujus Bibliothecæ editor, Ambr. F. Didot, nullamque quæ repêti posset editionem omnia Josephi scripta complectentem inveniret, ego exemplar Hudsonianum ei concessi, cujus in marginibus plurima vulgatæ lectionis vitia ex codicibus emendaveram, alia ex conjecturis vel aliorum vel meis correxeram, licet bene sentirem quam longe hæc omnia ab ea absint perfectione

PRÆFATIO.

quam non poterit attingere nisi qui præstantiores quosdam codices denuo et accuratius quam adhuc factum examinare diuturnamque in scriptore gravissimo et emendando et explanando operam ponere volet. Præterea spem feceram Didotio fore ut alteri huic volumini præfationem præmitterem ejusdem fere ambitus qualem Pausaniæ in alio hujus Bibliothecæ volumine nuper ab se edito præfixit L. Dindorfius. Verum quum post volumen prius aliquo abhinc tempore editum multorum, inprimis theologorum, desiderio satisfactum commodisque melius consultum iri cognovisset Didotius, si grandia nec parvo parabilia Havercampi volumina in posterum etiam adeundi necessitate illos liberaret, mutato consilio tertium, mediocri illud ambitu futurum, addere decrevit volumen, quo quæ ad emendationem et interpretationem utilia vel allata essent (*) vel nova conferri possent breviter exposita complecteretur, addito etiam qui pridem ab me confectus est exquisitoris Græcitatæ indice, certiore consilio quam Hudsonianus, quem Havercampus repetivit, instituto.

Scr. Lipsiæ Kal. Dec. 1846.

(*) [Præter edita delectus haberi poterit ex ineditis observationibus *Joannis Boivin*, quibus narratio Josephi multis locis vel explicatur docte vel aliis ex documentis corrigitur. Spes etiam facta nobis est excerptorum ex antiqua translatione Armeniaca, quæ codicum hodie deperditorum locum utilissime supplebit,]

Ἀνεγνώσθη **ΙΟΥΣΤΟΥ ΤΙΒΕΡΙΕΩΣ** χρονικόν, οὗ ἡ ἐπιγραφή Ἰούστου Τιβεριέως Ἰουδαίων βασιλέων τῶν ἐν τοῖς στέμμασιν. οὗτος ἀπὸ παλαιᾶς τῆς ἐν Γαλιλαίᾳ Τιβεριάδος ὠρμάτο. ἀρχεται δὲ τῆς ἱστορίας ἀπὸ Μωϋσέως, καταλήγει δὲ ἕως τελευτῆς Ἀγρίππα τοῦ ἐβδόμου μὲν τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρώδου, ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίων βασιλεῦσιν, ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ Κλαυδίου, ἠδὲ ἔβη δὲ ἐπὶ Νέρωνος καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ, τελευτᾷ δὲ ἔτι τρίτῳ Τραϊανοῦ, οὗ καὶ ἡ ἱστορία κατέληξεν. ἔστι δὲ τὴν φράσιν συντομωτάτος τε, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἀναγκαϊοτάτων παρατρέχων. ὥς δὲ τὰ Ἰουδαίων νοσῶν, Ἰουδαῖος καὶ αὐτὸς ὑπάρχων τὸ γένος, τῆς Χριστοῦ παρουσίας καὶ τῶν περὶ αὐτὸν τελεσθέντων καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ τερατουργηθέντων οὐδενὸς ὁλως μνήμην ἐποίησατο. οὗτος καὶ μὲν ἦν Ἰουδαίου τινὸς ὄνομα Πίστου, ἀνθρώπων δὲ, ὡς φησιν Ἰώσηπος, κακουργότατος, χρημάτων τε καὶ ἡδονῶν ἡττων. ἀντεπολιτεύετο δὲ Ἰωσήπου, καὶ πολλὰς κατ' ἐκείνου λέγεται ἐπιβουλὰς βράψαι· ἀλλὰ τὸν γε Ἰώσηπον, καίτοι ὑπὸ χεῖρα πολλὰς λαβόντα τὸν ἐχθρόν, λόγους μόνον ἀνεδείξαντα ἀπαθῆ κακῶν ἀφείναι. καὶ τὴν ἱστορίαν δέ, ἣν ἐκεῖνος ἔγραψε, πεπλασμένην τὰ πλεῖστά φασι τυγχάνειν, καὶ μάλιστα οἷς τὸν Ῥωμαϊκὸν πρὸς Ἰουδαίους διέξεισι πόλεμον καὶ τὴν Ἱεροσολύμων ὥλωσιν.

Ἀνεγνώσθη **ΙΩΣΗΠΟΥ** Ἰουδαίου τὰ κατὰ Ἰουδαίους πάθη, ἐν οἷς ἡ τε τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τέλει τῶν λόγων ὥλωσις καὶ ἡ τῆς Μασάδας πολένης, πρὸ δὲ τούτων ἡ τῶν Ἰωταπάτων, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς Ἰώσηπος ἦλω, ἔτι δὲ Γισχάλων ὥλωσις καὶ ἄλλων Ἰουδαϊκῶν φρουρίων ἐρημία. ἔστι δὲ αὐτῶ τὸ σύνταγμα ἐν λόγοις ἐπτά. καθαρὸς τὴν φράσιν, καὶ ἀξίωμα λόγου μετὰ εὐκρινείας καὶ ἡδονῆς δεινὸς ἐκφῆναι, πιθανὸς τε ταῖς δημιουργίαις καὶ ἐπίχαρις, καὶ ἐπὶ πάναντία ὁ καιρὸς καλῇ χρῆσασθαι τῷ λόγῳ, δεξιὸς καὶ γόνιμος ἐνθυμημάτων ἐφ' ἑκάτερα, καὶ γνωμολογικὸς δὲ ὡς εἰ τις ἄλλος, καὶ πάθῃ τῷ λόγῳ παραστήσαι ἱκανώτατος, καὶ ἐγχεῖραι πάθος καὶ πρᾶναι δοκιμώτατος. πολλὰ δὲ σύμβολα καὶ σημεῖα λέγει προϋπάρχειν τῆς Ἱερουσαλὴμ ὥλωσης· βούν τε γὰρ ἐπὶ θυσίαν ἀγομένην ἄρνα τεκεῖν, καὶ φῶς ἀναλάμψαι ἐν τῷ ναῷ, καὶ φωνῆς ἐκείθεν ἐπακοῦσαι « μεταβαίνομεν ἐντεῦθεν, » καὶ τὰς τοῦ ἱεροῦ πύλας οὐδ' ὑπὸ ἀνδρῶν εἰκοσιν ἀνοιγομένας αὐτομάτως ἀνεῶχθαι, καὶ στρατὸν ἐσπέρας ἐπιφαίνεσθαι ὅπλοις περιπεφραγμένον, καὶ ἀνθρωπὸν τινα (ὄνομα

Lectum est Justī Tiberiensis Chronicon, cujus inscriptio : Justī Tiberiensis regum Judæorum, qui coronati fuerunt. Hic e Tiberiade Galiliæ oppido ortum nomenque traxit. Auspicatur historiam a Moyse, perducitque ad exitum usque Agrippæ, septimi e familia Herodis, et Judæorum regum postremi : qui regnum sub Claudio accepit, crevit sub Nerone, ampliusque dein sub Vespasiano ; obiit autem tertio Trajani anno, quo et historiæ finis ducitur. Stylus huic maxime concisus, et pleraque relatu cumprimis necessaria prætermittit. Communi autem Hebræorum vitio laborans, Judæus genere quum esset, de Christi adventu, deque iis quæ ipsi acciderunt, aut de miraculis ab illo patratīs, nullam prorsus fecit mentionem. Parentem Hebræum quendam habuit, cui Pisto nomen : mortalium ipse, ut Josephus ait, nequissimus, et pecuniæ cupiditati ac libidini serviens. Contendit idem in republica cum Josepho, cui multas struxisse insidias fertur ; Josephus tamen, etsi sæpenumero hostem comprehendisset, verbis duntaxat castigatum, impune abire permisisse. Historiam vero, quam texuit, magnam partem confictam aiunt, eaque potissimum, quibus Romanorum adversus Judæos bellum et Hierosolymorum eversionem persequitur.

Legi Josephum Judæum, De Judæicæ gentis calamitate atque interitu. Quo in libro extremo Hierosolymorum excidium narrat et Masadæ oppidi ; et ante hæc Iotapatorum, in quo et ipse Josephus captus ; præterea Gischalorum eversionem, et aliorum Judæorum munimentorum desolationem. Sunt autem hujus operis libri septem. Candidus illi sermo, qui rationum pondus atque momentum cum puritate ac jucunditate exprimere possit. In concionibus persuadendi vi præditus est, ac graciosus, tum etiam quum suadet opportunitas orationem in contrariam partem flectere. Dextre quoque et copiose enthymematis in utramque partem utitur sententiasque, si quis alius, adhibet. Orationi insuper affectum imprimendi, et concitandi motus eodemque mox leniendi, est peritissimus.

Multa vero signa atque prodigia Hierosolymorum excidium præcessisse commemorat : bovem ad sacrificium ductum agnum peperisse ; lucem in templo splenduisse ; vocem exinde auditam : « Hinc abimus ; » templi portas, quas ne viginti quidem viri aperire poterant, sponte patuisse ; exercitum vesperi visum armis indutum ; virum, cui nomen

αὐτῷ ὁ τοῦ Ἀνανίου Ἰησοῦς) μὴδὲν ἄλλο ἐπιφθέγγεσθαι ἐπὶ ἔτη ς' καὶ μῆνας γ', ὥσπερ βεβαχκευμένον ὄντα ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, ἃ τὸ αἰ' αἰ' τῇ Ἱερουσαλήμ· ὅς καὶ ὑπὲρ τοῦτου αἰκισθεὶς πλὴν ταύτης τῆς φωνῆς οὐδὲν ἄλλο ἀπεκρίνατο, ἐν αὐτῇ τε τῇ ἁλώσει παρὼν καὶ ἑαυτῷ τὴν τοιαύτην φωνὴν ἐπειπὼν, λίθω βληθεὶς ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἐταλεύτησε. τὰ μὲν οὖν προδείχθαι τῆς ἁλώσεως σημεῖα ταῦτα· ἡ στάσις δὲ τῶν ἐμφυλίων ἣ οἱ πολέμιοι τὴν πόλιν ἐπόρθησαν. εἰς ζηλωτὰς γὰρ ἑαυτοὺς καὶ σικαρίους διαστήσαντες ἀλλήλους τε ἐφθειρον, καὶ τὸ κοινὸν σῶμα ὁ δῆμος ἐπ' ἀμφοῖν πικρῶς τε καὶ ἀνηλεῶς ἐσπαράττετο. λιμός τε οὕτω κατέσχευεν ὥς καὶ εἰς ἄλλα μὲν παράνομα τοὺς ἀνθρώπους ἐκδιαιτηθῆναι, καὶ γυναῖκα δὲ τὸ οἰκεῖον τέκνον θοιγῆσθαι. καὶ τῷ λιμῷ δ' λοιμὸς συνεπιλαβόμενος ἐδείκνυεν πᾶσιν ἐμφανῶς θεομηνίας ἔργον καὶ τῆς δεσποτικῆς προρρήσεως καὶ ἀπειλῆς τὴν τῆς πόλεως ὑπάρξει πανωλεθρίαν καὶ ἁλώσιν.

48.

Ἀνεγνώσθη **ΙΩΣΗΠΟΥ** περὶ τοῦ παντός, ὃ ἐν ἁλλοῖς ἀνέγων ἐπιγραφόμενον περὶ τῆς τοῦ παντός αἰτίας, ἐν ἁλλοῖς δὲ περὶ τῆς τοῦ παντός οὐσίας. ἔστι δὲ ἐν δυοῖς λογείοις. δείκνυσι δὲ ἐν αὐτοῖς πρὸς ἑαυτὸν στασιάζοντα Πλάτωνα, ἐλέγχει δὲ καὶ περὶ ψυχῆς καὶ ὕλης καὶ ἀναστάσεως Ἀλκίονος ἀλόγως τε καὶ ψευδῶς εἰπόντα, ἀντεισάγει δὲ τὰς οἰκείας περὶ τούτων τῶν ὑποθέσεων δόξας, δείκνυσί τε πρεσβύτερον Ἑλλήνων πολλῶν τὸ Ἰουδαίων γένος. δοξάζει δὲ συγκείσθαι τὸν ἀνθρώπον ἐκ πυρὸς καὶ γῆς καὶ ὕδατος, καὶ ἐκ πνεύματος, ὃ καὶ ψυχὴν ὀνομάζει. περὶ οὗ πνεύματος αὐταῖς λέξεσιν οὕτω φησί. « τοῦτο τὸ κυριώτερον ἀνελόμενος ἅμα τῷ σώματι ἐπλάσε, καὶ διὰ παντὸς μέλους καὶ ἄρθρου πορίαν αὐτῷ κατεσκέυασεν· ὃ τῷ σώματι συμπλασθέν καὶ διὰ παντὸς δικινοῦμενον τῷ αὐτῷ εἶδει τοῦ βλεπομένου σώματος τετύπεται, τὴν οὐσίαν δὲ ψυχρότερον ὑπάρχει πρὸς τὰ τρία, δι' ὧν τὸ σῶμα συνήρμωσται. » οὕτω μὲν οὖν ἀναξίως τῆς τε τῶν Ἰουδαίων περὶ ἀνθρώπου φυσιολογίας ταῦτα εἰπὼν καὶ τῆς ἄλλης αὐτοῦ περὶ τοὺς λόγους ἀσκήσεως, διέξεισι καὶ περὶ τῆς κοσμογονίας κεφαλαιωδῶς. περὶ μέντοι Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ὡς ἔγγιστα θεολογεῖ, κλησὶν τε αὐτὴν ἀναφθεγγόμενος Χριστοῦ, καὶ τὴν ἐκ πατρὸς ἄφραστον γέννησιν ἀμέμπτως ἀναγράφων. ὃ τινες ἴσως καὶ ἀμφιδοξοῖν, ὡς Ἰωσήπου εἶη τὸ συνταγματίον, ἀναπεισεῖεν. οὐδὲν δὲ τὸ τῆς φράσεως αὐτῷ πρὸς τὰ ὑπολοιπα τοῦ ἀνδρὸς ἀποδεῖ. εὗρον δὲ ἐν παραγραφαῖς ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ λόγος Ἰωσήπου, ἀλλὰ **ΓΑΙΟΥ** τινὸς πρεσβυτέρου ἐν Ῥώμῃ διατρίβοντος, ὃν φασὶ συντάξαι καὶ τὸν λαβύρινθον· ὃ καὶ διάλογος φέρεται πρὸς Πράκλον τινὰ καταλειφθέντος τοῦ λόγου φασὶ τοὺς μὲν Ἰωσήπου ἐπιγράψαι, τοὺς δὲ Ἰουστίνου τοῦ μάρτυρος, ἄλλους δὲ Εἰρηναίου, ὥσπερ καὶ τὸν

Jesus Ananias, nihil aliud annis sex et mensibus tribus tenuisse, tanquam furore percitum, quam identidem: Vae, vae, Hierusalem! eundemque quum ea de causa verberibus quoque caederetur, præter hanc unam vocem, nullam emisisse aliam. Hunc item, urbis excidio quum interesset, eandemque apud se vocem ingeminaret, lapidis ictu ab hoste occisum esse.

Atque hæc quidem ante urbem captam signa monstrata fuere, intestini vero belli seditio et hostes urbem everterunt. In zelotarum enim factionem et sicariorum divisi se mutuo Judæi interfecerunt, ipsumque adeo reipublicæ corpus, vulgus, ab utrisque acerbe est atque crudeliter dilaniatum. Fames item sic urbem invasit, ut et ad alia flagitia homines impulsus fuerint, et mulier suum ipsa filium comederit. Postis ad hæc famem excipiens, satis omnibus clare ostendit, divinæ id iræ opus esse ac Dominicæ denuntiationis minarumque, fore nimirum ut urbs funditus eversa periret.

48.

Lectus est Josephus De universo, qui liber alibi inscriptus legitur, De Universi causa: in aliis vero libris, De Universal natura. Suntque libelli duo, quibus secum pugnare Platonem docet. De anima quoque, materia et resurrectione Alcinoum, ut absurde ac falso disserentem, reprehendit, suas vero ipse de his thesibus opiniones opponit; docetque Judæorum nationem longe esse quam Græcorum antiquiorem. Putat compositum hominem ex igne, terra, aqua ac præterea e spiritu, quem Animam appellat. De quo spiritu hisce verbis usus est: « Hujus principem partem apprehendens, una cum corpore formavit, et per omnia membra artusque viam ipei patefecit. Qui spiritus corpori conformatus, totumque pervadens, eadem forma, qua corpus hoc spectatur, insignitus est: naturam vero frigidiorē habet ad tria illa, per quæ corpus compactum est. » Hæc ille, non satis apte ad Hebræorum de hominis natura doctrinam, neque satis e dignitate reliquorum a se diserte scriptorum elocutus. De mundi quoque generatione per compendium disserit. De Christo autem vero Deo aptissime loquitur, quando et ipsam Christi appellationem illi attribuit, et inenarrabilem ex Patre generationem citra reprehensionem describit. Quæ res ambigendi fortasse cuiuspiam causam præbeat, sitne hoc Josephi opusculum: etsi nihil dicendi genere a reliquis ejusdem scriptis discedit. Comperi annotatum fuisse, non esse Josephi hoc opus, sed Caii cujusdam presbyteri Romæ agentis, quem et auctorem faciunt Labyrinthi: cujus etiam dialogus est adversus Proclum quendam, heresis Montanistarum defensorem. Quum enim sine titulo opus relictum esset, alii quidem Josepho inscriptum referunt, alii Justino Martyri, nonnulli Irenæo: quemadmodum et Labyrinthum

λαδύρινθόν τινες ἐπέγραψαν Ὀριγένους. ἐπεὶ Γαίου ἐστὶ πόνημα τῇ ἀληθείᾳ τοῦ συντεταχότος τὸν λαδύρινθον, ὥς καὶ αὐτὸς ἐν τῷ τέλει τοῦ λαδύρινθου διεμαρτύρατο ἑαυτοῦ εἶναι τὸν περὶ τῆς τοῦ παντὸς οὐσίας λόγον. εἰ δ' ἕτερος καὶ οὐχ οὗτός ἐστιν, οὕτω μοι γέγονεν εὐδὴλον. τοῦτον τὸν Γαίον πρεσβύτερόν φασι γεγενῆσθαι τῆς κατὰ Ῥώμην ἐκκλησίας ἐπὶ Οὐίκτορος καὶ Ζεφυρίνου τῶν ἀρχιερέων, χειροτονηθῆναι δὲ αὐτὸν καὶ ἐθνῶν ἐπίσκοπον. συντάξει δὲ καὶ ἕτερον λόγον ἰδίως κατὰ τῆς Ἀρτέμωνος αἰρέσεως, καὶ κατὰ Πρόκλου δὲ σπουδαστοῦ Μοντανοῦ σπουδαίαν διάλεξιν συντεταχέναι, ἐν ᾗ τρισκαίδεκα μόνας ἐπιστολάς ἀριθμεῖται Παύλου, οὐκ ἐγκρίνων τὴν πρὸς Ἑβραίους.

76.

Ἀνεγνώσθη ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας, ἐν λόγοις κ'. ἀρχεται ἀπὸ τῆς Μωϋσέως κοσμογονίας, τὰ πολλὰ συνδόν τῇ Μωϋσέως συγγραφῇ, ἐστὶ δὲ ἔθνα ἄλλοιότερον συγγραφόμενος. κάτιστα δὲ μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ πρὸς Ῥωμαίους Ἰουδαίων πολέμου· ἐβασίλευε δὲ τότε τῶν Ἰουδαίων Ἀγρίππας δὲ τοῦ Ἀγρίππα τοῦ μεγάλου παῖς, δὲ Ἰησοῦν τὸν τοῦ Γαμαλιλῆ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀφελόμενος δίδωσι Ματθίᾳ τῷ Θεοφίλου. πρῶτος δὲ Ἀντίοχος καὶ ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ Λυσίας, ἀφ' οὗ τοῖς Ἰουδαίοις ἀρχιερωσύνης ἐγνώσθη ἀξίωμα, εἰς ταύτην τὴν τολμηρὰν κατέστη ἐγγείρησιν· τὸν γὰρ Ὀνίαν, ᾧ Μενέλαος ἐπὶ κλην, τὴν ἀρχιερωσύνην ἀφελόμενος καὶ ἀνελόντες, εἴτα καὶ τὸν παῖδα τῆς διαδοχῆς ἀπαλάσαντες, καθιστάσιν Ἰάκιμον, γένους μὲν τοῦ Ἀαρῶνος, οὐκ ὄντα δὲ τῆς οἰκίας ταύτης. πρὸ δὲ τούτου διὰ βίου ἀρχιερατεύειν νενόμιστο ἀπὸ Ἀαρῶνος ἀρξάμενος, καὶ παῖς παρὰ πατρός τὴν τιμὴν διεδέχετο. τελευταῖον δὲ Ἰακίμου, τρισὶν ἐνιαυτοῖς ἀρχιερατεύσαντος, ἔμεινεν ἡ πόλις ἐνιαυτοῖς ἑπτὰ χωρὶς ἀρχιερέως. ὁ δὲ τοῦ Ἀσαμωναίου ἔγγονος Ματθίας καὶ οἱ τούτου παῖδες, τὴν προστασίαν τοῦ ἔθνους πιστευθέντες καὶ πολεμήσαντες Μακεδόσιν, Ἰωνάθην ἀρχιερέα καθιστῶσιν. ἐξ ἧς γενεᾶς ἦν καὶ Ἰούδας ὁ ἐπικληθεὶς Ἀριστόβουλος, δὲ καὶ πρῶτος διάδημα περιέθετο, ἀρχιερεὺς δὲ αὐτὸς ἄμα καὶ βασιλεὺς χρηματίσας. καὶ ἐπιβίους ἐνιαυτὸν ἕνα, διάδοχον ἔσχε καὶ τῆς βασιλείας καὶ τῆς ἱερατικῆς ἀρχῆς τὸν ἀδελφόν, Ἀλέξανδρος αὐτῷ ὄνομα, δὲ ἐπεβίω τῇ ἀρχῇ ἔτη κζ'. καὶ διέδραμεν ἡ βασιλεία μετὰ τῆς ἀρχιερωσύνης τοῖς ἀπὸ Ἀσαμωναίου σωζομένη μέχρις Ὑρκανοῦ, ὃν Πομπήσιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός, πορθήσας τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν μὲν βασιλείαν ἀφείλατο, ἀρχιερατεύειν δὲ τοῦ ἔθνους κατέλιπεν· ἀρξας δὲ τὰ πάντα ἔτη τριάκοντα καὶ τρία, αἰχμάλωτος ὑπὸ Φαρναβάζου καὶ Πακόρου τῶν τῆς Παρθυνῆς δυναστῶν γίνεται, καὶ καθίσταται ὑπ' αὐτῶν ὁ τοῦ Ἀριστοβούλου ἀδελφοῦ υἱὸς Ἀντίγονος βασιλεὺς. ὃν τρεῖς μῆνας καὶ τρία ἔτη ἀρξάντα Σόσιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός καὶ Ἡρώδης ὁ πρῶτος, ὁ τοῦ Ἀντιπάτρου τοῦ Ἀσκαλωνίτου τοῦ ἱεροδούλου καὶ τῆς Κύ-

Origeni quidam tribuerunt. Alioqui Caii est opus ejusdem revera qui Labyrinthum composuit, quando ille ipse in extremo Labyrinthi testatum reliquit, esse se libri De Universi natura auctorem. Verum hicne liber ille sit, de quo agitur, an alius, nondum mihi liquet.

Hunc Caium presbyterum Romanæ ecclesiæ fuisse affirmant sub Victore et Zephyrino pontificibus, ordinatumque et gentium episcopum, scripsisse quoque peculiarem alium librum contra Artemonis hæresim, et adversus Proclum, Montani studiosum, accuratam disputationem, in qua tredecim duntaxat S. Pauli epistolas enumeret, non recepta in censum ea quæ est ad Hebræos.

76.

Legimus Flavii Josephi Judaicæ antiquitatis libros XX. A mundi creatione apud Moysen initium ducit, quocum etsi magnam partem concinit, interdu tamen diversus abit, pergitque usque ad bellum cum Romanis Judaicum. Judæis tum rex imperabat Agrippa, Agrippæ Magni F., qui Jesum Gamalielis F. pontificatu dejecit, suffecitque Matthiam Theophili filium. Quo audaciæ post cognitam Hebræis sacerdotii dignitatem primus omnium Antiochus ejusque dux Lysias conando progressus est. Oniam enim illi, cui Menelao cognomentum fuit, pontificio submoverunt, necaruntque : quin et filium paternæ dignitatis successionē privarunt, subrogato Iacimo, e genere quidem Aaronis, sed alterius familiæ. Olim vero per omnem vitam pontificatum gerere, jam inde ab Aaronis temporibus, et filium in demortui patris dignitatem succedere lex jubebat. Mortuo autem post triennii pontificatum Iacimo, septennio deinde civitas pontifice caruit. Quare quum ex Asamonæ stirpe Matthiæ hujusque filii gentis Judaicæ esset credita præfectura, bellumque iidem cum Macedonibus gessissent, Jonathan pontificem creant. Ex qua stirpe et Judas cognomento Aristobulus fuit, qui et diadema capiti primus imposuit. Regis ergo idem hic jure simul et sacerdotii usus, anno uno superstes, successorem reliquit regni simul et pontificatus fratrem, cui Alexandro nomen. Gessit hic imperium annos septem et viginti. Ab hoc pervenit deinceps regnum cum sacerdotio, Asamonæi posteris servatum, ad Hyrcanum usque, quem Romanorum dux Pompeius, captis Hierosolymis, regno quidem spoliavit, sacerdotium tamen summum Judaicæ gentis gerere permisit. Præfuit in universum annos tres et triginta, quum sub Pharnabazo et Pacoro Parthorum præfectis captus est, suffectusque ab illis rex Aristobuli fratris filius Antigonus. Hunc ipsum, quum annos tres totidemque menses imperasset, Sosius quidem Romanorum dux, et Herodes primus (is qui Antipatri Ascalonitæ sacerdotis, et Cypridis Arabicæ filius fuit) debellarunt. Antonius

πριδος τῆς Ἀραβίσης καίς, ἐξεπολιόρχησαν, Ἀντώνιος δὲ εἰς Ἀντιόχειαν ἀναχθέντα ἀνέειλε. καὶ παύεται τὸ Ἀσαμωναίων γένος, καὶ λαμβάνει τὴν τῶν Ἰουδαίων βασιλείαν παρὰ Ῥωμαίων Ἡρώδης· ὃς τοῖς τυχοῦσι νέμων τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ τὸ αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν ἀρχὴ γέγονε καὶ παράδειγμα. κάτεισιν οὖν, ὥσπερ εἰρηται, ὁ συγγραφεὺς ἐν τοῖς εἰκοσι βιβλίοις, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς κοσμογονίας, μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ τελευταίου πρὸς Ῥωμαίους Ἰουδαίων πολέμου, καθ' ὃν καιρὸν Ἰουδαίων μὲν ἐδασίλευεν ὑπὸ Ῥωμαίων καταστάς Ἀγρίππας ὁ τοῦ Ἀγρίππα, ἐπετρόπευε δὲ τῆς Συρίας καὶ Ἰουδαίας Γέσιος Φλώρος, Ἀλβίνου διάδοχος· ὃς τὴν κακουργίαν καὶ ὁμότητα τὸ Ἰουδαίων ἔθνος οὐ φέροντες ἐστασίασαν, κρείσσον ἡγησάμενοι ἀθρόον καὶ σὺν ἐλευθερίᾳ ἢ κατ' ὀλίγον καὶ σὺν δουλείᾳ ἀπολέσθαι. δεύτερον δ' ἦν ἔτος τῆς Φλώρου ἐπιτροπῆς, δωδέκατον δὲ τῆς Νέρωνος ἀρχῆς, ὅτε ὁ πόλεμος ἐλάμβανε κίνησιν ἐν οἷς καὶ τῆς ἱστορίας τὸ πέρασ. οἷος δὲ τὴν φράσιν ἴστί, ἐμπροσθεν εἰρηται.

Ἔστι δὲ ὁ Ἰωσήπος γένος μὲν Ἰουδαῖος, ἱερεὺς καὶ ἐξ ἱερῶν τὰ πρὸς πατρός ἀνοθεν καταγόμενος, ἐκ βασιλείου δὲ φυλῆς ἀπὸ τῆς μητρὸς· τῶν γὰρ Ἀσαμωναίου παιδῶν, οἱ ἐπὶ μακρότατον τῶν δημοφύλων ἱεράτευσάν τε καὶ ἐδασίλευσαν, ἡ γεννησαμένη ἀπόγονος. γίνεται δὲ ἐξ αὐτῆς καὶ Ματθίου κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Γαίου Ῥωμαίων ἡγεμονίας Ἰωσήπος, ἐκ νέας μὲν φιλολογῶν· περὶ δὲ τὸ ἐκαχιδέκατον ἔτος γενοῦς ἐπέβαλε καὶ ταῖς παρὰ Ἰουδαίους αἱρέσεσι (τρεῖς δ' εἰσὶ) καὶ πάσας εὐτόνως μετῆι ἐπὶ τῶν πασῶν πείραν εἰληφὸτα ἐλέσθαι τὴν ἀμείνω. εἰσὶ δ' αἱ αἱρέσεις Φαρισαῖοι, Σαδδουκαῖοι καὶ Ἑσσηνοί· ἃς διελθὼν ἔξεισιν ἐπὶ τὴν ἔρημον, καὶ συνδιατριβεῖ ἀνθρώπων τινὲς τὸν ἐρημικὸν ἀθλοῦντι βίον ἐπὶ ἑτῆ τρία, ἦν δὲ τῶ ἀνθρώπων ἐσθῆς μὲν ἐκ δένδρων, καὶ τροφῇ τῶν αὐτοφυῶν αἱ βοτάναι, καὶ ψυχροῦ ὕδατος λουτρὸν πολλάκις καὶ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς πρὸς ἡγνείαν. ἐκείθεν περὶ τὸ ἐννεακαχιδέκατον ἔτος ἐπάνεισι πρὸς τὴν πόλιν, τὴν Φαρισαίων αἵρεσιν στέργων, ἦν καὶ τῇ παρ' Ἑλλήσι φασιν εὐκέναι ἐπιλεγομένη Στωϊκῇ· εἰτα περὶ τὸ τριακοστὸν ἔτος πέμπεται παρὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν τῶν ἐν Γαλιλαίᾳ προνοήσων· ἀρχὴν γὰρ ταραχῆς ἐδέχτο τὰ Ἰουδαίων, πολλαῖς ἀταξίαις ἥδη συναλλοιουμένων, εἰτα καὶ στρατηγὸς τῶν περὶ τὴν Γαλιλαίαν χειροτονηθεὶς εὖ τε προύστη τοῦ ἔθνους, καὶ μυρίας καὶ ποικιλωτάτας ὑπὸ τῶν ἀντιπολιτευομένων ἐπιβουλὰς ὑποστάς πάσας ἐξέφυγε, καὶ μετρίως τοῖς ἐχθροῖς ἔχων ὑπερουσίους πολλάκις ἐχρήσαστο. καὶ τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἔκων ἀναξάμενος καὶ ἀνδρείως διενεγκών, ἐν Ἰωταπάτοις ὁμικς ζωγρεῖα Οὐδεσπασιανῶ Ῥωμαίων τότε στρατηγούντι ἀλλοσκεται. εἰτα τυγχάνει λίαν εὐμενοῦς αὐτοῦ τότε τε καὶ ἐπὶ πλείον Ῥωμαίων ἀρξάντος, οὐκ αὐτοῦ δὲ μόνου, ἀλλὰ καὶ τῶν παιδῶν Τίτου καὶ Δομετιανῶ ἐκ διαδοχῆς βεβασίλευσάντων, ὥς καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς τυχεῖν πολιτείας καὶ πάντων ἐν ἀφθονίᾳ καταστῆναι. ἀπηρτίσθη

autem Antiochiam perductum necavit. Ita finem Asamonææ soboles habuit, et imperium Judæorum a Romanis Herodes sumpsit. Ille cuius pontificatum præbens, successoribus, ut idem auderent, caput exstitit atque exemplum. Pertinigit itaque (ut supra diximus) hic scriptor libris viginti, ab orbe condito aspicatus, ad initium usque belli ultimi Judæorum cum Romanis: qua tempestate in Judæa regnavit, auctoritate Romanorum, Agrippa, Agrippæ filius. Syriæ vero ac Judææ præfectus fuit Gessius Florus, is qui Albino successit, cujus impotentem dominatum crudelitatemque Judæorum natio non ferens tumultuari cœpit, melius esse rata multos simul et in libertate, quam lente ac paulatim et in servitute extingui. Altero certe præfecturæ Flori, Neronis vero decimo anno, bellum agitari cœptum, finisque est Josephi historiæ: de cujus stylo supra dicere memini.

Genus illi Judaicum, et sacerdos ipse, patri quoque stirpem e sacerdotibus longa majorum serie ducebat: nam mater regis sanguinis fuit ex Asamonæorum illa sobole, quæ diutissime inter contribules sacerdotio potita summo et regno. Natus ergo Josephus ex illa matre, et Matitia, anno primo Cæii Romanorum Imperatoris, jam inde a teneris unguiculis philosophiæ studiis sese deditit. Annum deinde attingens sextum decimum, animum quoque ad Judæorum sectas appulit (tres autem numerantur), omnesque magno animi studio persecutus est, ut omnium capto experimento, optimam tandem amplecteretur. Atque hæc fere sectæ illæ: Pharisei, Sadducei, et Esseni. Quas quum percurrisset, in solitudinem secedit, ibique viro tres annos utitur, qui solitariam erat vitam austere pridem complexus, cui vestimentum arborum folia, alimentum vero herbe sponte natas præbebant; et frigida insuper sæpius interdiu noctuque lavabat, puritatis continentique gratia. Hinc ad undevicesimum ætatis annum urbem repetiit, Phariseorum potissimum hæresim secutus, quam ei fere similem faciunt, quæ apud gentes Stoica est appellata.

Annum agens postea tricesimum, ab Hierosolymitanis ad Galileam procurandam mittitur. Jam enim turbari res cœperant Judæorum, multisque ipei agitati tumultibus. Dein Galilæorum ductor creatus, rempublicam bene gessit, et multas variasque æmulorum in republica administranda insidias evitavit. Cum inimicis enim moderatius agendo, non raro eos in suam redegit potestatem. Bellum item, quod adversus Romanos invitus suscepit, fortiter sustinuit. Iotapatris tamen in Vespasiani, Romanorum copiis præfecti, potestatem venit. Quem in se humanum sensit, ac perbenignum jam tum, et vero amplius postquam Romanorum obtinuit imperium. Neque solum illum talem expertus est, sed etiam liberos ejus Titum ac Domitianum, qui parentis imperium ordine exceperunt, ut et Romana sit civitate donatus, multisque opibus auctus. Absoluta ab eo

ἡ ἱστορία νς' ἄγοντι ἐνιαυτόν, Ῥωμαίων Δομειτιανοῦ ἔτος τῆς ἀρχῆς ἄγοντος τρισκαίδεκατον.

238.

Ἀνεγνώσθη **ΙΩΣΗΠΟΥ** ἡ ἀρχαιολογία· ἥς ἡ ἐκλογὴ, ὅσα τε ἱστορεῖ περὶ Ἡρώδου, καταλέγει, τὴν τε ἀνοικοδομήν τοῦ ναοῦ, ὅπως τε τὴν Ἰουδαϊκὴν ἐπείσθη βασιλείαν, καὶ ὅπως αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν οἱ ἐκ γένους διεδέξαντο, ὅπως τε αὕτη εἰς ἀριστοκρατίαν καταλέλυται, τὴν προστασίαν τοῦ ἔθνους τῶν ἀρχιερέων ἀναδεξαμένων, καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις συνδιαπλέκεται.

Ὅτι Ἰώσηπος πρὸς τῷ τέλει τῆς ιε' κατὰ τὴν ἀρχαιολογίαν ἱστορίας, ὅκτωκαιδέκατον ἔτος τῆς βασιλείας Ἡρώδου ἀνύοντα τὸν ἐν Ἱερουσαλὺμοις νεών, ὃν ἔκτισε Σολομὼν ὁ βασιλεὺς, καταστραφέντα δὲ πάλιν οἱ ἐκ Βαβυλῶνος ἀναχθέντες αἰχμάλωτοι Δαρείου τοῦ Περσῶν βασιλέως συναραμένον αὐτοῖς ἀνέστησαν ἐν ζ' ἔτεσι καὶ μ', τοῦτόν φησι τὸν περιώνυμον νεών μετὰ ἔτη ἑξακόσια, ἀνελόντα μὲν τοὺς ἀρχαίους θεμελίους, ἑτέρους δὲ καταβαλόντα ἐπ' αὐτῶν τὸν Ἡρώδην διπλάσιον τοῦ προτέρου ἀναστήσῃ· λείπεσθαι γὰρ τὸν ὑπὸ τῶν αἰχμαλώτων τοῦ Σολομωνίου μέτροις κατὰ τὸ ὕψος τισίν. εἶχε δὲ ὁ Ἡρώδου νεὸς μῆκος μὲν πηχέας ρ', ὕψος δὲ κ' περιττοῖς, οὗς καὶ ὑπέβη τῷ χρόνῳ τῶν θεμελίων συνιζήσαντων· ὁ καὶ κατὰ τοὺς Νέρωνος καιροὺς Ἰουδαῖοι ἐγνώκεισαν ἐπεγείρειν. οἰκοδομηθῆναι δ' Ἡρώδην τὸν ναὸν Ἰώσηπος φησιν ἐνιαυτῷ ἐνὶ καὶ μηνσὶν ζ', τῶν δὲ περὶ τὸν νεὸν οἰκῶν καὶ περιβόλων ἔτεσιν ὅλοις η'. λήθους δ', εἰς ὃν ἡγήρετο ὁ νεὸς, λευκοὺς μὲν εἶναι καὶ κραταιοῦς, εἶχειν δ' ἕκαστον αὐτῶν μῆκους μὲν πηχέας κ' καὶ ε', ὕψους δὲ η' καὶ εὐρους περὶ ιε'. τελεσθῆναι δὲ τὸ ἔργον φησὶν ἐπινοία τοιαύτη. Ἡρώδης πολλή τις ἐγένετο περὶ τὸ ἔργον φιλοτιμία· ἀγείρει οὖν πρότερον ἅπασαν ὕλην, καὶ χίλια αὐτῷ ἔμαζαι λίθους ἀγειν εὐτρεπεῖς ἦσαν, ἐργάται δὲ ἄλλοι μὲν μύριοι, τῶν δὲ ἱερέων, οἱ τῶν ἀδύτων ἔργων ἐμελλον ἀπτεσθαι, χίλιοι· τοσοῦτους γὰρ οἰκοδομεῖν καὶ ξυλουργεῖν ἐξεπαίδευσεν, ἱερατικὰς αὐτοῖς ἅπασιν ὠνησάμενος στολάς. καὶ ἥδε ἡ παρασκευὴ θῆτον μὲν ἐλπίδος εἰς πέρας τὸ βούλημα ἡγάγε, μεγάλας δὲ καὶ πολλὰς ἀπὸ τοῦ πλήθους τὰς εὐχαριστίας ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀχθομένου Ἡρώδης προὔξενεσε. θύει δ' Ἡρώδης ἅμα τοῦ συντελεῖσθαι τὸν νεὸν βοῦς τριακοσίας· τῶν δ' ἄλλων Ἰουδαίων ὅσα θύσειαν, οὐδ' ἐγένετο λαβεῖν ἀριθμῷ.

Ὅτιος Ἡρώδης ἐστὶν ὁ Ἀντιπάτρου τοῦ Ἰδουμαίου καὶ τῆς Ἀραβίσσης (Κύπρις δ' ὄνομα αὐτῇ) παῖς, ἐφ' οὗ καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ ἡμετέρου γένους παρθενικῆς ἀποτίκτεται μητέρας· καθ' οὗ καὶ μανεῖς Ἡρώδης τοῦ μὲν δεσπότης διήμαρτε, φονεὺς δὲ πολλῶν νηπίων γίνεται. εἰς ὁμότητα δὲ καὶ μαιφονίαν πάντας ὅσοι τύραννοι ὑπερβαλέσθαι ἱσθόρηται. καὶ γυναικὸς δὲ τῆς Μαριάμνης (θυγάτηρ δ' ἦν αὕτη Ἀλεξάνδρας τῆς Ὑρκανοῦ τοῦ ἀρχιερέως παιδός, ὅρα σὺ

historiae scriptio sexto et quinquagesimo aetatis anno, imperii vero Domitiani Romanorum Augusti tertio decimo.

238.

Legi Josephi Antiquitates, quarum Excerpta, quae de Herode narrat, describunt, instaurationem templi, ut Judaeorum occupaverit dominium, utque ejus stirps imperium adepta sit, ut denique in optimatum regnum verterit, principatum summis pontificibus invadentibus, et alia quae his adjunguntur.

Josephus ad finem libri quinti decimi Antiquitatum tradit, octavo decimo regni Herodis anno perfectum templum Hierosolymis: quod Solomon rex exaedificavit, quod eversum iterum captivi e Babylone reducti Persarum rege Dario adjuvante erexerunt sex et quadraginta annis. Hunc Herodem refert, auferentem fundamenta antiqua, alia vero contra illa jacentem duplo priore majus fecisse. Superavit enim altitudine templum quod captivi erexere templum Solomonis mensuris quibusdam. Continebat templum Herodis centum cubitos longitudine: altitudo cubitorum viginti, quos etiam transcendit, tempore fundamentis subsidentibus, quam etiam Neronis imperio Judaei attollere cogitarunt. Aedificatum vero templum ab Herode uno anno et sex mensibus Josephus refert, et domus, et monumenta quae circum erant octo integris annis. Lapides quibus templum aedificatum candidos ac firmos, singulos fuisse longitudine cubitorum viginti quinque, altitudine octo, latitudine duodecim; finitum vero hac industria. Eo in opere magna Herodis enituit diligentia: advexit prius omnem materiam, erantque illi plaustra mille lapides vehere consueta, decem millia opificum, sacerdotum, qui in adytis servirent, mille. His enim aedificare lignaque caedere instituit, sacras illis omnibus vestes coemens, et apparatus, voluntatem, opinione citius ad exitum perduxit et magnam gratiam apud populum conciliavit sibi. Sacrificat autem Herodes absoluto templo trecentas vaccas; quantum vero alii Judaei sacrificarint, dici non potest.

Hic vero Herodes filius fuit Antipatri Idumaci, et Arabissae cui nomen Cypri, quo regnante Christus e virgine ad redimendum genus humanum natus est. In quem saeviens peccavit, et contrucidatis tot infantibus, qua crudelitate ac caede omnes retro tyrannos superasse fertur. Ejus uxoris Mariamnes (quae Alexandrae pontificis Hyrcani filiae filia fuit) venustas corporis tanta fuit, ut nulla unquam

ματος οὐδενὶ χρόνῳ λιπούσα δεῖξαι ταύτης ἐφάμιλλον), ταύτης οὖν καὶ δύο τῶν ἐξ αὐτῆς αὐτῷ γεννηθέντων παίδων, Ἀριστοδούλου καὶ Ἀλεξάνδρου, οἳ κάλλει τε καὶ λόγων ἀσκήσει καὶ χειρῶν ἔργοις οὐδὲν ἤττον ἢ εἰ βασιλεύας ἦσαν παῖδες ἀνὰ πάντων ἐφέροντο στόμασι, τούτων συμπαντῶν διαβολαῖς Ἀντιπάτρου μανείς δήμιος γίνεται, πρῶτον μὲν τῆς γαμετῆς, εἴτα καὶ τῶν παίδων, καὶ τελευταῖον Ἀντιπάτρου καὶ αὐτοῦ, παιδὸς ἐκ προτέρας γυναικός· νόσῳ δὲ πικρᾷ παραδοθείς (ἑλκωσις γὰρ ἐντέρων εἶχε τὸν δύστηνον ὁρθίον τε ἄσθμα καὶ ποδῶν λευκοῦ φλέγματος οἰδήμα, δεινὰ τε τοῦ κώλου ἀλγηδόνες, καὶ αἰδοίου σῆψις σκώληκας ἐμποιούσα, καὶ μυρία ἄλλα) μετὰ πέμπτην [δ'] ἡμέραν τῆς Ἀντιπάτρου σφαγῆς τοῦ παιδὸς καὶ αὐτὸς τὸν βίον κατέστρεψε, διαβίου μὲν ἔτη σύμπαντα ὁ, βασιλεύσας δ' ἐξ αὐτῶν ζ' καὶ λ'. βασιλεύει δ' οὗτος παρανόμως τε καὶ παρ' ἐλπίδας καὶ αὐτοῦ ἐκείνου, σπουδῇ μὲν Ἀντωνίου τοῦ στρατηγοῦ Ῥωμαίων, χρήμασι ὑπηρετούντος, καὶ Αὐγούστου κατανέει, ψήφῳ δὲ πρὸς ἀφοσίωσιν καὶ τῆς βουλῆς Ῥωμαίων.

Ὅτι Ἡρώδου τοῦδε, τοῦ πρώτου ἐξ ἀλλοφύλων παρὰ τοὺς νόμους βασιλεύσαντος Ἰουδαίων, τούτου πατὴρ ἦν Ἰδομαεῖος γένος ἐξ Ἀσκάωνος πόλεως, παῖς Ἀντίπας, Ἀντίπας καὶ αὐτὸς ἐπικαλούμενος πρότερον, Ἀντίπατρος δ' ἔπειτα. οὗτος πολλῶν μὲν χρημάτων εὐπορῶν, δραστήριος δὲ τὴν φύσιν καὶ στασιастῆς τυγχάνων, Ὑρκανῷ τῷ Ἰουδαίων ἀρχιερεῖ δι' εὐνοίας ἐτύγχανεν, Ἀριστοβούλῳ δὲ τᾷδελεφῷ Ὑρκανοῦ διάφορος· διὸ πείθει Ὑρκανόν, πολλάκις ἐνοχλήσας, τὴν βασιλείαν πάλιν ἀναζητεῖν ἅπασιν τρόποις, ἣν ἐκείνου συγχωρήσαντος ἀφελόμενος Ἀριστοβούλος εἶχεν ὁ ἀδελφός. αὕτη τῶν ἀδελφῶν ἡ στάσις μεγάλων κακῶν αἰτία αὐτοῖς τε καὶ γένει καὶ τῷ Ἰουδαίων ἔθνει κατέστη, καὶ τῆς εἰς ἀλλοφύλους τῆς βασιλείας μεταπτώσεως. Ἐν τῇ στάσει ταύτῃ πολλὰ φαίνεται Ἀντίπατρος ὑπὲρ Ὑρκανοῦ κατ' Ἀριστοβούλου πράξας. τέλος δ' Ἀριστοβούλος μὲν εἰς Ῥώμην ἅμα παισὶν αἰχμάλωτος ἄγεται, ἐκείθεν δὲ φυγὼν πάλιν εἰς τὰ περὶ τὴν Ἰουδαίαν παραγίνεται, πάλιν τε πολιορκηθεὶς ὑπὸ Ῥωμαίων ἅμα τῷ παιδί Ἀντιγόνῳ (οὗτος γὰρ ἔτυχεν ἐκ Ῥώμης τῇ πατρὶ συμφυγόν) ἀλίσκεται, καὶ εἰς Ῥώμην ἀναπέμπεται, καὶ δεθεὶς κατείδετο, βασιλεύσας μὲν καὶ ἀρχιερατεύσας ἔτη γ' μὴ νῶς. Ὑρκανῷ δ' ἡ μέν ἀρχιερωσύνη δίδεται, οὐκέτι δ' ἡ βασιλεία· ἀλλ' ἦν τὸ ἔθνος αὐτονομούμενον, ἐθνάρχεις δ' ὅμως ἀντὶ βασιλείας τῆς δεδομένης αὐτῷ ἐξουτέοντος ἐπὶ πλείστον τὰ τῆς δυναστείας ἡΐετο· Ῥωμαίων τε γὰρ τοῖς στρατηγοῖς κατὰ τῶν ἀνθισταμένων συνεμάχει, καὶ τὰ Ἰουδαίων διὰ χειρός, τῇ ἀπραγμοσύνῃ καὶ τῷ συγκεχωρηκότι Ὑρκανοῦ, αὐτὸς εἶχε πράγματα. Ἀριστοβούλον δὲ Ἰούλιος ὁ Καῖσαρ, λύσας τῶν δεσμῶν, εἰς Συρίαν κατὰ τῶν Πομπηίου

illi par fuisse videretur. Ex hac igitur duo nati filii, Aristobulus et Alexander, qui pulchritudine orationisque gratia, manumque promptitudine, nihil non regium habere, omnium ore ferebantur. Contra hos omnes calumniis Antipatri efferatus est. Primo quidem in uxorem, deinde filios, et demum Antipatrum e priore natum uxore. Acerbo morbo vexatus (vexabatur enim intestinorum exulceratione) non nisi erectus anhelabat, pedes tumebant phlegmate albo, et graves coli passiones, verenda putrefacta scatebant vermibus, et alia multa. Et quinto post caedem Antipatri filii die etiam vitam finivit, postquam vixerat annos omnino septuaginta, imperans ex illis septem et triginta. Regnat vero illegitime, et præter spem suam studio Antonii ducis Romanorum pecunia corrupti, et Augusti commendatione, decreto ad confirmationem senatus Romani.

Herodis hujus, qui primus externorum Judæis imperavit, pater fuit Idumæus natione ex Ascalone, filius Antipæ, etiam Antipas prius vocatus, deinde Antipater. Hic multis pecuniis abundans, factiosus ingenio et seditiosus, cum Hyrcano Judæorum pontifice, eo quod faveret Aristobulo fratri Hyrcani, inimicitias gessit. Quare quum multas sæpe conciret turbas, eo permovet Hyrcanum, ut regnum iterum requirat omnibus modis, quod illo donante habuerat Aristobulus frater interfectus. Hæc fratrum discordia magna malorum causa ipsis et cognationi gentique Judæorum fuit, et cur regnum ad externos delaberetur. In hac discordia multa Antipater pro Hyrcano contra Aristobulum visus est fecisse. Tandem Aristobulus una cum liberis captivus ducitur. Inde fuga ereptus, ad rem Judæorum iterum se convertit, iterumque obsessus a Romanis cum filio Antigono (hic enim cum patre una captivus fuit) capitur, Romamque mittitur, et ligatus comprehensus est, quum regalem et pontificalem dignitatem annos tres et sex menses gessisset: illustris et magnanimus in regno factus. Hyrcano quidem pontificatus tributus est, nondum vero regnum: sed populus propriis legibus vivebat, populi præfectus pro rege data sibi potestate dictus est. Antipater autem, pontificatum gerente Hyrcano, ad magnam potentiam pervenerat. Nam cum Romanis ducibus contra rebelantes auxiliando pugnabat, regnumque Judæorum propter robur injuste, et concedente Hyrcano, adeptus est. Julius vero Cæsar Aristobulum carcere solvens in Syriam contra

πέμπειν ἐγνώκει. ἀλλ' αὐτὸν φθάσαντες οἱ τὰ Πομπηίου φρονούντες φαρμάκῳ φθείρουσι. καὶ Σκιπίων δὲ, ἐπιστελλαντος αὐτῷ Πομπηίου τὸν Ἀριστοβούλου παῖδα Ἀλέξανδρον, ἐπιχαλῶντος ἂ πρότερον εἰς Ῥωμαίους ἀμάρτοι, πελίζει διεχρήσατο.

Ἀποδείκνυται δὲ ὑπὸ Ἰουλίου Καίσαρος Ἀντίπατρος μετὰ τὴν κατὰ Πομπηίου νίκην καὶ ἐπίτροπος Ἰουδαίας. ὃς ἐπὶ ταύτῃ παραγεγονῶς Φασαήλῳ μὲν τῷ παιδί Ἱεροσολυμιτῶν καὶ τῶν περί τὴν στρατηγίδα ἀρχὴν δίδωσι, τὸν δὲ μετ' αὐτὸν Ἡρώδην νέον ὄντα κομιδῇ (πεντεκαίδεκα γὰρ αὐτῷ ἀπὸ γενέσεως ἔτη ἦν) τῆς Γαλιλαίας ἀποφαίνει ἐπίτροπον, οὐδὲν ὑπὸ τῆς νσότητος τοῦ μὴ οὐχὶ τὸ δεινὸν αὐτῷ καὶ γενναῖον ἐκφῆναι κωλυόμενον. καὶ ταῦτα πράττων Ἀντίπατρος, καὶ θαυμαζόμενος οὐδὲν ἤττον ὑπὸ τοῦ ἔθνους ἢ κατὰ βασιλέα, ὅμως τῆς πρὸς Ὑρκανὸν τὸν ἀρχιερέα εὐνοίας καὶ πίστεως οὐδὲν ὁλως ἠλλόωσεν. ἀναιρεῖται δὲ Ἀντίπατρος, εὗρον καὶ λαμπρὸν διὰ παντὸς ἀναφαίνων βίον, ἐξ ἐπιβουλῆς φαρμάκῳ, Μαλίχου τὸν οἰνοχόον χρήμασι πείσαντος στάζει τῷ πόματι τοῦ φαρμάκου. Μάλιχος δ' οὗτος Ἰουδαῖος μὲν ἦν, δεινὸς δὲ δόλον ῥάβει καὶ δοθείσης ὑπονοίας ὁρκοῖς τὴν ὑπόνοιαν θεραπεῦσαι καὶ ὑποκρίσει φιλάς. ἀλλ' οὐδὲν ἤττον, ὥς δοκεν, Ἡρώδῃ τοιαῦτα μηχανᾶσθαι φύσιν λαχόντι ἢ καὶ δεινότερῳ περὶ τυγῶν, δίκην εἰσπραττομένῳ τοῦ πατρῶου φόνου, ξιφιδίους κατακεντούμενος κτείννυται.

Ἀντίγονος δ' ὁ Ἀριστοβούλου παῖς, Φαβίου χρήμασι θεραπευθέντος, καὶ Πτολεμαίου τοῦ Μεναίου διὰ τὸ κήδευμα (ἀδελφῇ γὰρ αὐτοῦ ἐγεγάμητο) συλλαβανόμενος καὶ ἐτέρων τινῶν, ἐπεχείρησε κατάγεισθαι ἐπὶ Ἰουδαίαν. ἀλλ' Ἡρώδης μάχῃ συμπλακείας νικᾷ καὶ τῆς Ἰουδαίων γῆς ἀπελαύνει, καὶ ὑπὸ Ἱεροσολύμων καὶ αὐτοῦ Ὑρκανοῦ λαμπρῶς ἐπὶ τῇ νίκῃ ἐδέχθη παραγεγονῶς. καὶ Ἀντώνιος χρήμασιν, ὁ Ῥωμαίων στρατηγός, Ἡρώδῃ καὶ τῷ ἀδελφῷ Φασαήλῳ τὰς τῶν Ἰουδαίων τετραρχίας δίδωσιν, οὐδὲν πρὸς ταῦτα δυσχεραίνοντας Ὑρκανοῦ. τοῦ δὲ πλήθους τῶν περὶ Ἡρώδην κατηγορούντων οὐδὲν πλέον τὴν τοῦ τιμωρίαν ὑπέχειν ἀντὶ τοῦ λαβεῖν ὧν ἐπεκάλουν ἐγένετο διὰ τὸ χρήμασιν Ἀντώνιον διεφθάρθαι καὶ Ὑρκανὸν τοῖς περὶ Ἡρώδην τίθεσθαι· ἥδη γὰρ καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ παῖδα Μαριάμην Ἡρώδης ἐγγεγύητο.

Πτολεμαίου δὲ τοῦ Μεναίου τὸν βίον λιπόντος ὁ παῖς λαμβάνει τὴν ἀρχὴν Λυσανίας. καὶ Πάκωρος δὲ ὁ βασιλῆως παῖς καὶ Βαζαφαρμάνης σατραπῆς Πάρθους κατέσχον τὴν Συρίαν. Λυσανίας δὲ τὸν σατράπην ἔχων σὺν αὐτῷ ποιεῖται πρὸς Ἀντίγονον τὸν Ἀριστοβούλου φιλίαν· καὶ Ἀντίγονος ὑπισχέται Πάρθοις χίλια τάλαντα δώσειν καὶ πεντακοσίας γυναῖκας, εἰ τὴν πατρίαν ἀρχὴν ἀποδώσουσιν. Ὑρκανὸν ἀφελόμενοι καὶ τοὺς περὶ Ἡρώδην ἀνέλοιεν. διὸ Πάκωρος καὶ Βαζαφαρμάνης κατάγουσιν Ἀντίγονον, καὶ πολέμου αὐτοῖς ὑπὸ τῶν περὶ Ἡρώδην συστάντος πολλοὶ ἀφ' ἐκπτέρων κτείνονται, εὐδοκίμοῦντος μάλιστα τοῖς πό-

Pompeianos mittere decrevit. Sed illum praevenientes Pompeiani veneno corrumpunt. Et Scipio, mittente Pompeio illi Aristobuli puerum Alexandrum, accusante quae prius in Romanos peccaverat, securi percussit.

Declaratur vero a Julio Caesare Antipater post victoriam contra Pompeium praefectus Judaeae: qui in Judaeam veniens Phasaelo filio Hierosolymorum vicinorumque imperium dedit. Post se vero Herodem admodum juvenem, decimo quinto aetatis anno Galilaeae principem declarat, nihil a juventute prohibitum magnum quid et virile praestare. Haecque faciens Antipater, et nihilo minus a populo cultus, quam si rex esset, nihil tamen prorsus a fide et benevolentia erga Hyrcanum pontificem maximum alienatus est. Finit Antipater splendidam et claram omnino vitam, occulte veneno, Malcho pincernam pecunia corrumpente, ut veneno potum inficeret. Malchus hic quidam Judaeus erat, nectendorum dolorum peritus, et data suspitione, juramento suspicionem lenire et fictione amicitiae. Sed nihilo minus, ut videbatur, in Herodem haec ingenio machinantem facere, aut etiam callidiorē ipso, incidens, poenam postulantem paternae caedis, pugionibus confossus interficitur.

Antigonus vero filius Aristobuli, Fabio pecuniis corrupto, et Ptolemaeo Menae filio propter matrimonium (soror enim ejus nupserrat illi) et aliis nonnullis, aggressus est descendere in Judaeam. Sed Herodes pugna congressus vicit, et Judaea expellit, et ab Hierosolymis et ipso Hyrcano honorifice, parta victoria, susceptus est. Antonius vero dux Romanorum, pecuniis excacatus, Herodi et fratri Phasaelo Judaeorum tetrarchias dedit, Hyrcano contra haec non indignante, populum vero accusantibus Herodianis, nihil amplius erat quam ut supplicium subirent, loco poenae sumendae, ob quae accusaverant: quia Antonius corruptus fuerat auro, et Hyrcanus cum Herodianis sentiret. Jam enim filiae filiam Mariamnem Herodes desponsam habebat.

Ptolemaeo vero filio Menae vita defuncto, Lysanias filius accipit imperium, et Pacorus regis filius, et Basapharmanes satrapa Parthus, occuparunt Syriam. Lysanias vero habens secum satrapam, init amicitiam cum Antigone Aristobuli filio, et Antigonus promittit Parthis mille talenta se daturum, et quingentas mulieres, si paternum imperium darent, interfecto Hyrcano et Herodianis. Propterea Pacorus et Basapharmanes adducunt Antigonom, et illato ab Herodianis bello, multi utrumque caeduntur, multum

νοις Ἡρώδου. τέλος Ὑρκανὸς καὶ Φασάηλος δόλῳ συλλαμβάνονται ὑπὸ Πάρθων καὶ ὁ μὲν Φασάηλος τῶν ἐχθρῶν προφθάσας τὴν σφαγὴν, πέτρᾳ τὴν κεφαλὴν προσπαράξας ἐξεῖσι τοῦ βίου, Ὑρκανὸς δὲ δέσμιος εἵχεται. καὶ οἱ Πάρθοι λοιπὸν τὰ Ἱεροσόλυμα λαβόντες, μόλις αὐτοὺς Ἡρώδου δεινότητι γνώμης καὶ τάχει τοῦ προμηθεύς καὶ χειρῶν ἀρετῇ σὺν τῇ γενεᾷ διαφυγόντες, τὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν διήρπαζον χρήματα πλὴν τῶν Ὑρκανοῦ (π' δ' ἦν τάλαντα) καὶ οὕτως εἰς τὴν πατρίαν ἀρχὴν Ἀντίγονον ἐγκαθιστῶσιν. Ἀντίγονος δ' Ὑρκανοῦ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τοῦ μὴ πάλιν ἀναλαβεῖν τὴν ἱερουσόνην (τὸ γὰρ σεσινωμένον κατὰ τι τοῦ σώματος μέρος ἀπείρῃται Ἰουδαίοις ἱερᾶσθαι) περιτέμνει τὰ ὦτα, καὶ Πάρθοις ἀγειν σὺν αὐτοῖς δίδωσιν.

Ἡρώδης δ' οὐδαμῶς ἡρέμει, ἀλλὰ πρῶτον μὲν εἰς Μάλιχον τὸν Ἀράβων ἀπῆει βασιλεία, ἐπικουρίαν κατὰ πατρίαν φιλιαν ἐλπίδας ἔχων εὐρεῖν ἀποτυχὼν δὲ ἐπὶ Βρανθήσιον πρὸς Ἀντώνιον τὸν Ῥωμαίων στρατηγόν, κάκειθεν εἰς Ῥώμην σὺν αὐτῷ ἀνάγεται, ἀπολοφυράμενος τὰ συνεχθέντα καὶ τὸν τὰδελοῦ θάνατον. ἐποιεῖτο δὲ γνώμην τῷ τῆς γαμετῆς ἀδελφῷ, Ὑρκανοῦ δὲ θυγατρὸς παιδί, εἰ πως δύναίτο, τὴν βασιλείαν καταπράξασθαι· αὐτῷ γὰρ ἀνελπιστον ἦν παντάσῃ ταύτην περιελθεῖν ἀλλοφύλῳ ὄντι. ἀλλ' Ἀντώνιος καὶ Αὐγουστος, σύμφηρον λαβόντες τὴν βουλὴν, καὶ βασιλεία Ἰουδαίων ἀποφράνουσιν, καὶ κατὰ Ἀντιγόνου πολλὰς αὐτῷ συμμαχήσαντες μετὰ πολλὰς σφαγὰς καὶ πολέμους Ἀντίγονον μὲν αἰχμάλωτον ἄγουσι, Σοσίου στρατηγοῦ Ῥωμαίων τέλος τοῦτο τοῖς πολέμοις ἐπιθεμένου, αὐτῷ δὲ τὰ τῆς ἀρχῆς ἐπὶ μᾶλλον κρατύνουσιν. Ἀντώνιος δὲ ὁ στρατηγὸς λαβὼν αἰχμάλωτον τὸν Ἀντίγονον, δέσμιον ἔγνω μέχρι τοῦ θριάμβου φυλάττειν· μαθὼν δὲ νεωτερίζει τὸ Ἰουδαίων ἔθνος ἐκ τοῦ πρὸς Ἡρώδην μίσους, τοῦτον ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐπελέκισεν Ὑρκανὸς δ' ἐπαὶ Ἡρώδην βασιλεύειν ἤκουσεν, ἐδεσθήη Φραάτου βασιλέως, καὶ συνδεθέντος Ἡρώδου ἀφίσταται εἰς τὴν πατρίδα, πολλῶν ἐλπίσας παρ' Ἡρώδῃ τυχεῖν. Ἡρώδης δὲ σχήματα μὲν εὐνοίας καὶ τιμῆς τῆς πρωτεύουσας πολλὰ εἰς αὐτὸν ἐδείκνυ, ἐν ὑστέρῳ δὲ διαβολὰς ἐπενεγκὼν δωροδοκίας καὶ τῆς πρὸς Ἀραβας προδοσίας ἀνείλεν ἄνδρα ὑπὲρ τὰ π' ἔτη ἐνιαυτῷ ἐνὶ μετὰ πολλῆς καὶ ἀφάτου τῆς ἐπιεικείας καὶ ἀπραγμοσύνης βεβιωκότα. καὶ Ἀριστόβουλον δὲ τὸν υἱὸν μὲν Ὑρκανοῦ, Μαριάμης δὲ τῆς γαμετῆς ἀδελφόν, ἐνοχλήσας Ἀλεξάνδρας τῆς τῶν παίδων μητρὸς καὶ αὐτῆς Μαριάμης, ἀρχιερέα μὲν καθίστησιν ἱ' ἔτος ἄγοντα, καὶ μετ' ὀλίγον ἐν Ἱερικοῦντι ταῖς ἐκεῖσε κολυμβήθραις ἐναποπνιγῆναι κατεπράξατο. ἀλλ' Ἡρώδης μὲν τοιοῦτος, καὶ οἷος εἶναι προεῖρηται.

Ὅτι τελευταῖον Ἡρώδης Ἀρχέλαον τὸν υἱὸν διατίθεται, Καίσαρος διδόντος, τῆς βασιλείας γενέσθαι διάδοχον. Καίσαρ δὲ (ὁ Αὐγουστος δ' ἦν) τῆς ἡμισείας Ἀρχέλαον ἀποφῆνας κύριον, καὶ βασιλεῖα τιμήσιν εἶπεν,

Herode laboribus celebrato. Tandem Hyrcanus et Phasaelus dolo capiuntur a Parthis, et Phasaelus hostium caedem praeventens, illiso ad petram capite finivit vitam; captivus vero tenebatur Hyrcanus. Et denique Parthi Hierosolyma occupantes, vix illos Herode, animi praestantia et celeritate consilii manuumque robore cum familia fugiente, pecunias Hierosolymitanorum rapuerunt, praeter eas quae erant Hyrcani; octoginta vero erant talenta, et sic in patrium regnum Antigonum constituerunt. Antigonus vero Hyrcano, ne amplius sacerdotium gereret (nam qui aliqua parte corporis mutili sunt, non sunt apti ad sacerdotia apud Judaeos), aures incidit, et Parthis secum ut ducant committit.

Herodes nequaquam quiescebat: sed primum quidem ad Malichum Arabum regem vadit, auxilium juxta paternam amicitiam inventurum se sperans: frustratus vero Brundisium ad Antonium ducem Romanorum, inde cum illo Romam contendit, deplorans ea quae accidissent fratrique mortem. Cogitaverat vero fratri uxoris, filio filiae Hyrcani, si quo modo posset regnum tradere; diffidebat enim omnibus modis sibi externo id posse contingere. Sed Augustus et Antonius eodem usi consilio regem Judaeorum creant, et contra Antigonum saepe cum illo pugnantes, post multas clades et bella, Antigonum captivum ducunt, Sosio Romanorum duce finem huic bello imponente; illum vero magis in imperio confirmant. Antonius dux accipiens captivum Antigonum, vinctum triumpho servare decrevit. Cognito autem Judaeorum populum odio in Herodem nova moliri, illum Antiochiae securi percussit. Hyrcanus autem, quum Herodem regnare intellexit, imploravit Phraatem regem: et simul postulante Herode in patriam mittitur, multa se sperans ab Herode consecuturum. Herodes vero speciem benevolentiae et primi honoris in eum magnam ostendit; deinde vero ei corruptionem largitionum objiciens et prodicionem apud Arabes, hominem interfecit annum octogesimum primum agentem cum magna et ineffabili clementia et incuriositate. Quin et Aristobulum Hyrcani filium, Mariam uxoris fratrem, adnitente Alexandra puerorum matre et Mariamna, summum pontificem decimo septimo aetatis anno creat, et deinde Hierichunte in piscina illic suffocari jussit. Sed Herodes quidem talis, qualis esse jam dictus est.

Moriens Herodes Archelaum filium Caesare permittente successorem regni constituit. Caesar vero Augustus dimidia regni partis Archelaum creans dominum, et regis titulo ornaturum se dixit, si clementer et juste regnum admini-

εἰ ἐπιεικῶς καὶ δικαίως τὴν ἀρχὴν μάθοι χειρίζοντα· τὴν δ' ἄλλην μοῖραν διελὼν τετράρχας Φιλίππον καὶ Ἀντίπατρον, καὶ αὐτοὺς Ἡρώδου παῖδας ὄντας, καθίστησιν. ἄλλ' Ἀρχέλαος ἐπεὶ ὥμῳς καὶ κατὰ τὸν πατέρα Ἰουδαίων ἤρχε, Καίσαρος δεηθέντων τῶν τυραννουμένων, δεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἐκπέπτωκε, καὶ Βιένναν οἰκεῖν τῆς Ἰαλλίας καταδικάζεται, καὶ μεταπίπτει ἐντεῦθεν ἡ Ἰουδαία ἐκ βασιλείας εἰς ἐπαρχίαν.

Ὅτι Ἡρώδης ὁ τετράρχης Γαλιλαίας καὶ Περαιάς, παῖς Ἡρώδου τοῦ μεγάλου, ἡράσθη (ὡς Ἰώσηπος φησιν) ἀδελφοῦ Ἡρώδου γυναικὶ ἀνομα Ἡρωδιάδα· ἀπόγονος δ' ἦν αὕτη τοῦ μεγάλου Ἡρώδου, Ἀριστοβούλῳ τῷ παιδί, ὃν ἐκείνος ἀνέλε, γεγεννημένη· ἦν δ' αὕτη καὶ ὁ ἀδελφὸς Ἀγρίππας ταύτην Ἡρώδης ἀνδρὸς διαστήσας ἡγάγετο γυναικᾶ. οὗτος ἐστὶν ὁ τὸν μέγαν ἀνελὼν Ἰωάννην τὸν πρόδρομον, δεδιώς (Ἰώσηπος φησι) μὴ τὸ ἔθνος αὐτοῦ διαστήσει· πάντας γάρ δι' ὑπερβολὴν ἀρετῆς τοῖς Ἰωάννου λόγους εἰποντο. κατὰ τοῦτον καὶ τὸ σωτήριον ἐγεγόνει πάθος.

Ὅτι Ἀγρίππας ὁ Ἡρώδου μὲν ἀπόγονος τοῦ πρώτου, Ἀριστοβούλου δὲ τοῦ ἀνηρημένου παῖς, ἀδελφὸς δ' Ἡρωδιάδος, μυρίαὶ τύχαις καὶ μεταβολαῖς περιπεσὼν ὅμως ἐκ φυλακῆς καὶ δεσμῶν, οἷς αὐτὸν κατεχόμενον Τιβέριος Καίσαρ τελευτῶν ἀπολελοιπεί, ἐκ τούτων ἀπαλλαγείς Γάϊου Καίσαρος προνοίᾳ καὶ βασιλεὺς χειροτονεῖται τετταρχίας Φιλίππου (Ἡρώδου δ' ἦν οὗτος ἀδελφὸς τοῦ πρώτου), προσλαμβάνει δὲ καὶ τὴν Λυσανίου τετταρχίαν, καὶ ἀποπλεῖ πρὸς τὴν Ἰουδαίαν, πάντων ἐν ἐκπλήξει καὶ θαύματι τὸ τῆς μεταβολῆς ἄθρόον ποιουμένων. μεθ' ὧν καὶ Ἡρωδιάς ἐκπεπληγμένη καιρίαν δέχεται πληγὴν ἐκ φθόνου, καὶ οὐκ ἀνίει διανοχούσα τὸν ἄνδρα, ἕως κατεργάσατο ἀνελθεῖν εἰς Ῥώμην καὶ βασιλείαν ἑαυτῷ σπουδῇ ποιῆσθαι καταπράξασθαι. ἄλλ' ὁ μὲν ἀνῆκει σὺν αὐτῇ, εἶπετο δ' Ἀγρίππας, καὶ καταλαμβάνει ἄρτι κατάραντας. κατηγορήσας δ' Ἡρώδην παρὰ Γάϊου Καίσαρι ὡς δύσνους εἶη Ῥωμαίοις αἰεὶ (Τιβέριου μὲν γὰρ ἔτι περιόντος πρὸς Ἰανὸν ἐχθρὸν ὄντα Ῥωμαίων θέσθαι φιλίαν, καὶ νῦν δὲ πρὸς Ἀρτάβανον τὸν Πάρθων βασιλέα τὰ αὐτὰ φρονεῖν κατὰ Ῥωμαίων), παρασκευάζει ἀντὶ τῆς ὀνειροποληθείσης βασιλείας τῆς τε οἰκείας ἐκπεσεῖν τετταρχίας καὶ εἰς Λουδοῦνων αἰδίᾳ φυγῇ ζημιωθέντα ἐλαθῆναι. καὶ Ἡρωδιάς δ' ἔκοῦσα τῷ ἀνδρὶ συμφυγαδεύεται τὴν δὲ τετταρχίαν αὐτοῦ Γάϊος Ἀγρίππα προστίθησι. τοῦτον τὸν Ἀγρίππαν πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ υἱοῦ καὶ μέγαν Ἀγρίππαν καλοῦσι, καὶ εἰς τὸ μάλιστα κεχαρισμένον Ἰώσηπος φησιν Ἰουδαίων ἀρξαι. οὗτος ἐκείνους, ὡς εἰοικε, χαριζόμενος καὶ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρᾳ ἀνέλε, καὶ τὸν κορυφαῖον τῶν μαθητῶν Πέτρον ἐπεχειρήσεν, εἰ καὶ διήμαρτεν, ἀνελεῖν. οὗτος ἐσθῆτα ἀργύρου παποιημένην περιθέμενος καὶ τῷ πλήθει δημηγορήσας, ἐπεὶ φωνὰς παρ' αὐτῶν μετὰ τὸ ὑπερβολὴν κολακείας ἔχειν καὶ ἀσεβείας εἰς ἔσχατον ἔχειν ἀκούων οὐκ ἐπέτιμήσε, παραυτίκα δίκην δίδωσιν·

strantem cognovisset. Alteram vero partem dividens, Philippum et Antipatrum tetrarchas, Herodis et ipsoe filios, constituit. Sed Archelaus quum violenter more paterno Judæos regeret, Cæsari supplicante populo tyrannide oppresso, decimo anno regno excidit, et condemnatur ut habitaret Viennam Galliæ urbem, et inde recidit Judæa e regno in præfecturam.

Herodes tetrarcha Galilææ et Perææ, filius magni Herodis, amavit, ut scribit Josephus, fratris sui Herodis uxorem Herodiadem, quæ et ipsa e magno Herode oriunda, nata e filio Aristobulo, quem ipse interfecit. Erat huic frater Agrippa. Hanc Herodes a viro disjungens, uxorem duxit. Hic est qui magnum Joannem Præcursorem interfecit, ut ait Josephus, ne populum ad seditionem concitaret. Omnes enim ob excellentiam virtutibus, Joannis vocem sequebantur. Sub illo et Salvator est passus.

Agrippa primi Herodis nepos, Aristobuli ejus qui interemptus est filius, frater Herodiadis, sexcentis casibus et mutationibus obnoxius, tamen e custodia et vinculis, quibus illum comprehensum Tiberius moriens reliquerat, C. Cæsaris providentia, rex tetrarchiæ Philippi renuntiat. Hic erat prioris Herodis frater: adeptus est et Lysaniæ tetrarchiam, et in Judæam navigat, omnibus obstupescens et tam subitam mutationem admirantibus. Cum quibus et Herodias percussa letale vulnus accipit invidia: nec desit virum turbare, donec Romam ire coegit et regnum sibi parare studere. Sed ille eam comitatus est, secutusque Agrippa, et asecutus est jam solventes. Accusans Herodem apud Caium Cæsarem, quod Romanis semper infestus fuerit (Tiberio enim adhuc superstite, cum Iano adversario Romanorum amicitiam iniisse, et nunc apud Artabanum regem Parthorum eadem contra Romanos moliri), obtinet ut loco regni, quod somniaverat, propria tetrarchia excidat, et Lugdunum turpi exilio mulctatus abeat. Herodias vero lubens cum marito in exilium vadit. Tetrarchiam ipsius Caius Agrippæ tradit. Hunc Agrippam ad discrimen filii etiam Magnum Agrippam vocant, et gratiosum hunc Josephus ait Judæis imperasse. Hic Judæis, ut videbatur, gratum faciens, Jacobum Joannis fratrem gladio percussit, et Apostolorum caput Petrum voluit, licet aberraverit, occidere. Hic ex argento contextam vestem indutus, et plebem allocutus, quum voces [sc. plebis dicentis Dei vocem se audire, non hominis] ejus (postquam assentationis modum excessisset, et ad summam impietatem pervenisset) audiens, non increpans statim poenas dedit.

ἀλγήματος γὰρ αὐτῷ κατὰ γαστέρα σφοδροῦ γεγονότος δι' ἡμερῶν ε' τὸν βίον κατέστρεψεν, ἄγων ἀπὸ γενέσεως ἔτος δ' καὶ ν', τῆς δὲ βασιλείας ζ', ὧν δ' Γαίῳ βασιλεύοντος ἦρξε, τὰ μὲν γ' τὴν Φιλίππου ἔχων τετραρχίαν, τῷ δ' δὲ προσλαβὼν καὶ τὴν Ἡρώδου, τὰ δὲ λοιπὰ γ' ἐπὶ Κλαυδίου, ἐν οἷς Ἰουδαίαν τε καὶ Σαμαρείαν καὶ Καισάρειαν Καίσαρος δόντος προσεκτήσατο. οὕτως Ἀγρίππας τελευτᾷ, τοῦ βουδῶνος (τοῦ πτηνοῦ δὲ γένους παρὰ Ῥωμαίοις ἐστὶν οὕτω καλούμενον ζῶον) πρὸ πέντε τῆς τελευτῆς ἡμερῶν ὑπὲρ κεφαλῆς φανέντος, ᾧ καὶ τὴν βασιλείαν προσαγγεῖλαι νομίζει Ἰώσηπος. τελευτᾷ δ' οὖν παῖδας λιπὼν δ', ἄρρενα μὲν Ἀγρίππαν, ἱε' ἔτος ἄγοντα, θηλείας δὲ γ', Βερενίκην, Μαριάμμην καὶ Δρουσίαν. ὧν ἡ μὲν ἔτος ἄγουσα ἱε' Ἡρώδῃ πατρὸς ἀδελφῇ ἐγεγάμητο· Μαριάμμη δ' ἠνέμοτο δέκατον καὶ Δρουσίλα ἕκτον· ἀς οἱ Σεβαστηνοὶ κατ' οὐδεμίαν ἄλλην πρόφασιν πλὴν τοῦ μανῆναι ἀρτάσαντες ἀθρόον καὶ πορνεῖοις ἐγκαταστήσαντες, πᾶσαν αὐταῖς ὕβριν ῥήτην καὶ ἀρρητον ἐπεδείξαντο. οἷς χαλεπήνας Κλαύδιος δμῶς οὐδὲν ἄξιον τῆς παρανομίας εἰσπεράξατο.

Ὅτι Ἀγρίππας δ' τοῦ Ἀγρίππου παῖς τελευτήσαςτος αὐτῷ τοῦ πατρὸς εἰς Ῥώμην ἀπαίρει· Κλαύδιος δ' αὐτῷ τὴν πατρῴαν ἀρχὴν ἐγνώκει χειρίζειν, ἀνακοπεῖς δ' ἐνίων βουλαῖς τὸ νέον τῆς ἡλικίας Ἀγρίππα αἰτιασάμενων, Φάδον μὲν ἐπιτροπὸν ἐκπέμπει τῆς Ἰουδαίας, Ἀγρίππαν δὲ Χαλκίδος, Ἡρώδου τελευτήσαςτος τοῦ ταύτης ἔχοντος τὴν βασιλείαν, εἰς βασιλεῖα καθίστησι. μετὰ δὲ τέταρτον ἔτος δωρεῖται αὐτὸν τῇ τε Φιλίππου τετραρχίᾳ καὶ Βαταναιᾷ, προσθεὶς αὐτῷ καὶ τὴν Τραχωνίτιν· Λυσανίου δ' αὐτῇ τετραρχίᾳ ἐγεγόνει. καὶ ταῦτα δοὺς ἀφαίρειται τὴν Χαλκίδα. Ἀγρίππας δὲ Δρουσίαν τὴν ἀδελφὴν Ἀζίζῳ τῷ Ἑμέσων βασιλεῖ περιτμηθέντι δίδωσι γυναῖκα· Ἐπιφάνης γὰρ Ἀντιόχου, καίτοι ἐποσχόμενος, οὐκ ἐδέχετο τὴν περιτομήν, ἐξ οὗ καὶ ἡ τῆς ἐγγυσησεως διάλυσις ἠκολούθει. Δρουσίλα δὲ καὶ Ἀζίζου διαλύεται, καὶ Φήλικι τῷ τῆς Ἰουδαίας ἐπιτρόπῳ, πολλὰ σπουδάσαντος ἐκείνου διὰ τὸ κάλλος, γαμεῖται. καὶ Μαριάμμην δὲ δίδωσιν Ἀρχελάῳ παιδὶ τῷ Ἑλκίου, ᾧ καὶ ζῶν δ' πατὴρ ἡρμόσατο· ἐξ ὧν τίκεται Βερενίκη. Κλαυδίου δὲ τελευτήσαςτος Νέρων καταστάς διάδοχος δωρεῖται Ἀγρίππαν μοῖρα τινὶ τῆς Γαλιλαίας, Τιβεριάδα καὶ Ταριχαίαν κελεύσας αὐτῷ ὑπακούειν, προστίθῃσι δὲ καὶ Ἰουλιάδα πόλιν τῆς Περαιάς, καὶ κώμας τὰς περὶ αὐτὴν δέκα. οὗτός ἐστιν Ἀγρίππας, ἐφ' οὗ δ' θεῖος Παῦλος Φήστου συνεδριάζοντος ἐδημηγόρησεν.

Ὅτι μετὰ Φάδον ἐπιτροπὸν Ἰουδαίας Κουμανὸς πέμπεται· μεθ' ὃν εἰς Ῥώμην ἀναχθέντα ἐπ' αἰτίαις Φήλιξ πέμπεται· μεθ' ὃν Φήστος, εἴτα Ἀλβίνος, λοιπὸς Φλώρος. οὗ δευτέρῳ ἔτει διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν παρ' αὐτῷ ακαῶν δ' πρὸς Ῥωμαίους Ἰουδαίων πόλεμος ἀρχὴν δέχεται, Νέρωνος ἔτος δωδέκατον ἐν τῇ ἀρχῇ διανύοντος.

Ὅτι Ἀνανὸς δ' Ἀνάνου παῖς τὴν ἀρχιερωσύνην πα-

Ingenti enim circa ventrem dolore nato, post quinque dies absumptus est, ætatis annum agens quinquagesimum quartum, regni septimum. Quorum quattuor Caio Romæ imperante, regnavit; tribus ceteris Philippi tenuit tetrarchiam, quarto anno insuper accipiens Herodis tetrarchiam: reliquos tres sub Claudio, quibus Judæam, Samariam et Casaream, permittente Cæsare, possedit. Sic obiit Agrippa, bubone (avis genus sic apud Romanos vocatum est) quinque ante mortem diebus super capite apparente, cui et regnum prænuntiassæ putat Josephus. Moritur quattuor relictis liberis, filio Agrippa decimum septimum ætatis annum agente; tribus vero filiabus, Berenice, Mariamne et Drusilla; quacum illa sexto decimo ætatis anno Herodi patris fratri nupsit. Mariamne decimum, Drusilla septimum annum absolverat. Quas Sebasteni, nulla de causa nisi ob suam dementia violentè rapientes et in lupanaribus collocantes, omnem in illas injuriam fandam atque infandam ostenderunt. Quibus infensus Claudius, nihil tamen dignum hac insolentia effecit.

Agrippa Agrippæ filius, mortuo patre, Romam navigat. Claudius vero illi paternum imperium dare statuerat, sed retentus nonnullorum sententiis, qui ætatem juvenilem Agrippæ causarentur, Fadum Judææ prætorem mittit, Agrippam vero Chalcidis, cui ante Herodes mortuus præfuerat, regem creat. Quarto post anno donat illi et Philippi tetrarchiam et Batanæam, adjungens et Trachonitin, quæ antea Lysaniæ fuit, et illa dando ademit illi Chalcidem. Agrippa sororem Drusillam Azizo Emesorum regi circumciso uxorem dedit. Epiphanes enim Antiochi quanquam pollicitus circumcisionem non accepit. Inde sponsalia soluta sunt. Solvitur et Drusilla ab Azizo, et Felici Judææ præfecto quum multa ob pulcritudinem ejus moliretur, nubuit. Mariamnen vero dat Archelao filio Helciæ, cui et vivens pater eam destinaverat. Et ex illis nascitur Berenice. Claudio defuncto succedens Nero donat Agrippæ partem quandam Galilææ Tiberiadem et Tarichæam, imperans ut ipsi obediret. Addit et Juliadem urbem Perææ, et decem circum oppida. Hic est Agrippa, apud quem S. Paulus, presidente Festo, peroravit.

Post Fadum Judææ prætorem mittitur Cumanus, post quem Romam ob crimina evocatum Felix mittitur; post quem Festus, deinde Albinus, postremo Florus. Cujus secundo anno propter mala quæ ab illo supra modum fiebant, Judaicum bellum contra Romanos duxit initium, duodecimo anno imperii Neronis.

Ananus Anani filius pontificatum adeptus, quo privatur

ραλαβών, ἀφαιρεθέντος αὐτὴν Ἰωσήπου, θρασὺς ἦν καὶ τολμητὴς διαφερόντως· αἴρεσιν γὰρ τὴν Σαδδουκαίων μετῆει. οὗτοι γὰρ ὥμοι τε περὶ τὰς κρίσεις καὶ πρὸς πᾶσαν αὐθάδειαν ἔτοιμοι. οὗτος οὖν ὁ Ἄνανος Φήστου μὲν ἐν Ἰουδαίᾳ τελευτήσαντος, Ἀλβίνου δὲ οὕτω καταλθόντος, αὐθεντήσας καθίζει συνέδριον, καὶ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου σὺν ἑτέροις, παρανομίαν αἰτιασάμενος, λίθοις ἀναιρεθῆναι παρασκευάζει. ἐφ' ᾧ τῶν Ἰουδαίων ὑπεραλγῆσαντες οἱ ἐπιεικέστεροι, καὶ αὐτὸς Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς, ἐκβάλλουσιν ἄρξαντα μῆσι γ', Ἰησοῦν δ' ἀντ' αὐτοῦ τὸν Δάμνεον ἐγκατέστησαν.

Ὅτι Ἀαρὼν τελευτήσαντος, Μωϋσέως ἀδελφοῦ, οἱ παῖδες ἐκδέχονται τὴν ἀρχιερωσύνην, εἰτα ἐξῆς οἱ τούτων ἔχοντες νόμος γὰρ μηδένα ἢ τὸν ἐξ αἵματος Ἀαρὼν τὴν ἀρχιερωσύνην εἰσδέχεσθαι πάτριος ἐκράτει. ἐγένοντο οὖν ἀπὸ Ἀαρῶνος μέχρι Φανάσου τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον ἐπὶ τῶν στασιαστῶν ἀναδειχθέντος ἀρχιερέως πύ' ἔτη. καὶ τούτων ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ διαγωγῆς, ἐν ᾗ καὶ ἡ σκηνὴ ἐπήγνυτο, μέχρι τοῦ νεώδου ἡγεῖται ὁ βασιλεὺς Σολομών, ἀρχιεράτευσαν δεκατρεῖς, τὴν ἀρχιερωσύνην διὰ βίου κατασχόντες ἕκαστος. ἐγένετο δὲ αὐτῶν ἀριστοκρατορικὴ μὲν ἡ πρώτη πολιτεία, εἰτα μοναρχία, εἰτα βασιλείαν ἡ τρίτη. ἀπὸ γούνη τῆς ἀπ' Αἰγύπτου ἐξόδου ἕως τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις νεώδου οἰκοδομῆς ἔτη γίνονται ιβ' καὶ χ'. μετὰ δὲ τοὺς ιγ' ἀρχιερεῖς καὶ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ νεώδου καὶ ἡ τὴν ἀρχιερωσύνην ἔσχον ἀπὸ Σολομῶνος βασιλεὺς ἐν τῷ ναῷ ἱερούμενοι, ἕως Ναβουχοδονόσορ ὁ Βαβυλωνίων βασιλεὺς τὸν νεὸν ἐμπρήσας αἰχμαλώτους τὸ Ἰουδαίων ἔθνος εἰς Βαβυλῶνα μετήνεγκεν ἅμα Ἰωσεδὲκ τοῦ ἀρχιερέως. τούτων χρόνος ἐστὶ τῆς ἀρχιερωσύνης τῆς', μῆνες γ', ἡμέραι ι'. μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν ἐτῶν ο' διελθόντων Κύρος ὁ Περσῶν βασιλεὺς τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέλυσεν εἰς τὴν ἰδίαν ἐλθεῖν πατρίδα. εἰς οὖν τῶν ἀναρχθέντων αἰχμαλώτων λαμβάνει τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ ἐκείθεν οἱ ἐξ αὐτοῦ ἔχοντες ἰε' μέχρις Ἀντιόχου τοῦ Εὐπάτορος, πολιτείας οὐσης ἐν αὐτοῖς δημοκρατορικῆς. καὶ τούτων δὲ χρόνος ἔτη υἱδ', πρῶτος δ' οὗτος Ἀντίοχος καὶ ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ Λυσίας τὸν Ὀνίαν, ᾧ Μενέλαος ἐπὶ κλην, παύσας τῆς ἀρχιερωσύνης, ἀνελόντες αὐτὸν ἐν Βεροίᾳ, καὶ ἀντικαθιστῶσιν Ἰάκιμον, γένους μὲν τοῦ Ἀαρῶνος, οὗ τῆς αὐτῆς δ' οἰκίας. διὰ τοῦτο καὶ Ἀνανίας ὁ τοῦ τελευτήσαντος Ὀνίου ἐξάδελφος, εἰς Αἴγυπτον ἀφικόμενος καὶ Πτολεμαίῳ τῷ Φιλομήτορι καὶ Κλεοπάτρᾳ τῇ γυναικὶ διὰ φίλας ἐλπίδας, πείθει τούτους κατὰ τὸν Ἡλίου-πολίτην νομὸν δειμαμένους τῷ θεῷ παραπλήσιον τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις αὐτὸν ἀρχιερέα καταστήσαι. ὁ μὲντοι Ἰάκιμος ἔτη γ' ἀρχιερατεύσας τελευτᾷ· οὗ διάδοχος οὐδεὶς κατέστη ἐπὶ ἔτεσιν ἑπτὰ· πάλιν δὲ οἱ τῶν Ἀσαμωναίου παιδῶν ἔχοντες τὴν προστασίαν τοῦ ἔθνους πιστευθέντες, καὶ Μακεδόσι πολεμήσαντες, Ἰωάννην ἀρχιερέα καθιστῶσιν, ὃς ἄρξας ἐνιαυτοῦς ἑπτὰ τελευτᾷ, Τρύφωνος ἐπιβουλῆς διαμνησθηθεὶς αὐτῷ τῆς τελευτῆς· οὗ διάδοχος Σίμων καθίσταται ὁ ἀδελφός. καὶ

Josephus, audax fuit, et supra modum temerarius. Erat enim sectæ Sadducæorum qui crudeles sunt in judiciis et ad omnem arrogantiam inclinantes. Hic igitur Ananus, Festo in Judæa defuncto, et Albino nondum obtinente officium, auctoritate sua præses fuit, et Jacobum fratrem Domini cum aliis condemnans ut legis violatores lapidibus occidi jussit: unde Judæorum mitissimi indignati, et ipse Agrippa rex, ejiciunt eum, quum tribus mensibus imperasset, et loco illius Jesum Damneum collocarunt.

Mortuo Aarone fratre Moysi, filii ejus in sacerdotium succedunt, et deinceps omnes ex ejus stirpe. Invaluerat enim lex patria, ne quis nisi e sanguine Aaron sacerdotium gereret. Fuerunt igitur ab Aarone usque ad Phanazum, qui tempore belli a tumultuantibus pontificatum accepit, anni octoginta tres. Inde a deductione e deserto, ubi et tabernaculum fabricatum est, usque ad templum quod Solomon exstruxit, tredecim pontificatum gesserunt; qui singuli eum per totam vitam obtinuerunt. Fuit illorum dominatio prima aristocratica sive optimatum; deinde ad unum redacta est, ad reges tertio. Igitur ab exitu ex Ægypto atque ad ædificationem templi Hierosolymitani, anni sunt sexcenti et duodecim. Post hos vero tredecim pontifices, et post ædificationem templi octodecim pontificatum gesserunt a Solomone rege, in templo sacrati, donec Nabuchodonosor Babylonis rex templo incenso Judæos captivos in Babyloniam avexit una cum Josedec pontifice. Horum tempus pontificatus sunt anni trecenti sexaginta sex, menses sex, decem dies. Post captivitatem vero septuaginta elapsis annis Cyrus Persarum rex captivos in patriam suam abire permisit. Unus igitur e reductis captivis pontificatum accipit, et inde quindecim ejus posteri usque ad Antiochum Eupatoris filium populo imperante, et horum tempus anni quadringenti et quattuordecim. Primus hic Antiochus et dux ejus Lysias, Onian, Menelaum cognomento, pontificatu abdicant, interficientes illum in Beroea, et contra substituunt Jacimum, e stirpe quidem Aaronis, sed non e recta linea. Ideo et Ananias mortui Onias patruelis in Ægyptum profectus in Ptolemæi Philometoris et Cleopatras uxoris amicitiam veniens, persuadet illis, condens in Heliopoli templum Deo simile ei quod est in Hierusalem, ut se pontificem crearent. Jacimus annos tres sacerdotium quum rexisset, moritur: cui intra septem annos nemo succedit. Rursum vero posteri filiorum Asamonæi imperium populi nacti, et cum Macedonibus pugnantibus Joannem pontificem creant; qui quum septem annis præfuisset, moritur, Tryphone illi necem moliente, cui succedit Simon frater: ve-

τοῦτον δὲ δόλω παρὰ τὸ συμπόσιον διαφθαρέντα ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ διαδέχεται παῖς Ὑρκανὸς ὄνομα· ὃς τελευταῖον Ἰούδα τῷ καὶ Ἀριστοβούλῳ κληθέντι καταλείπει τὴν ἀρχήν. κληρονομεῖ δὲ καὶ τοῦτον ἀδελφὸς Ἀλέξανδρος, ὑπὸ νόσου μὲν τελευτήσαντα, τὴν ἱερωσύνην δὲ κατασχόντα μετὰ τῆς βασιλείας (καὶ γὰρ διάδημα περιέθετο πρῶτος Ἰούδας) ἐνιαυτὸν ἕνα. βασιλεύσας δ' ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἱερατεύσας ἔτη κζ' καταστρέφει τὸν βίον, Ἀλεξάνδρᾳ [δὲ] τῇ γυναικὶ καταστήσαι τὸν ἀρχιερατευσόμενον ἐπιτρέψας. ἡ δὲ τὴν μὲν ἀρχιερωσύνην Ὑρκανῷ δίδωσι τῶν υἱῶν τῷ πρεσβυτέρῳ, αὐτῇ δὲ τὴν βασιλείαν ἔτη θ' κατασχούσα τελευτᾷ· τὸν Ἰσὸν δὲ χρόνον ἀρχιερατεύει καὶ Ὑρκανός. μετὰ γὰρ τὸν ἐκείνης θάνατον ὁ νεώτερος παῖς πρὸς τὸν ἀδελφὸν πολεμήσας (Ἀριστοβούλος αὐτῷ ὄνομα) καὶ ἀφελὼν τὴν ἀρχιερωσύνην, ταύτην τε καὶ τὴν τῆς μητρὸς βασιλείαν αὐτὸς περιβάλλεται. ἔτει δὲ τῆς ἀρχῆς τρίτῳ, καὶ πρὸς μῆσι τοῖς ἰσοῖς, Πομπήιος ἔλθων καὶ τὴν πόλιν κατ' ἄκρας ἑλὼν αὐτὸν μὲν εἰς Ῥώμην μετὰ τῶν τέκνων δῆσας ἐπαμψε, τῷ δὲ Ὑρκανῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀποδοῦς τὴν μὲν τοῦ ἔθνους προστασίαν ἐπέτρεψε, διάδημα δὲ φορεῖν ἐκώλυσεν. ἤρξε δὲ πρὸς τοῖς θ' τοῖς πρώτοις ἔτη τέσσαρα καὶ εἴκοσι. Βαζαφάρμανης δὲ καὶ Πάκορος, οἱ τῆς Παρθυηνῆς δυνάσται, πολεμήσαντες Ὑρκανῷ αὐτὸν μὲν ζωγρίᾳ λαβόν, Ἀντίγονον δὲ τὸν Ἀριστοβούλου υἱὸν βασιλεῖα κατέστησαν. γ' δὲ ἔτη καὶ μῆνας γ' ἄρξαντα τοῦτον Σόσιος καὶ Ἡρώδης ἐξεπολιόρκησαν, Ἀντώνιος δ' ἀναχθέντα ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐπελέκτισεν. τὴν δὲ βασιλείαν Ἡρώδης παρὰ Ῥωμαίων ἐγγχειρισθεὶς οὐκέτι ἐκ τοῦ Ἀσαμωναίου γένους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἀσήμεους δὲ τινὰς καὶ μόνον ἐξ ἱερέων ὄντας, πλὴν ἑνός. Ἀριστοβούλος δ' ἦν οὗτος, υἱὸς δὲ ἦν οὗτος ἐκ θυγατρὸς Ὑρκανοῦ τοῦ ὑπὸ Πάρθων ληφθέντος, οὗ καὶ τῇ ἀδελφῇ συνώκει Μαριάμμη. τοῦτον δὲ τὸν Ἀριστοβούλου δεδιὼς ἅτα γένους ὄντα λάμπροῦ καὶ αὐτὸν κατ' ἑαυτὸν περιέλεπτον, μὴ τὸ πλήθος νεύσῃ πρὸς αὐτόν, ἐν Ἰεριχοὶ κολυμῶντα πνιγῆναι διεμηχανήσατο. περὶ δὲ τῆς τῶν ἱερέων καταστάσεως ὁμοίᾳ διεπράξατο Ἀρχελαός τε ὁ παῖς αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν οἱ τὴν ἀρχὴν παραλαβόντες Ῥωμαῖοι. εἰσὶν οὖν ἀπὸ τῶν Ἡρώδου χρόνων ἀρχιερατεύσαντες μέχρι τῆς ἡμέρας, ἥ τὸν ναὸν καὶ τὴν πόλιν ἑλὼν ἐπυρπολήσεν, κ' καὶ ἡ· χρόνος δ' αὐτῶν ἔτη πρὸς τοῖς ρζ'. καὶ τινὲς μὲν ἐπολιτεύσαντο ἐπὶ τῇ Ἡρώδου δηλονότι καὶ Ἀρχελαοῦ βασιλείᾳ· μετὰ δὲ τοῦτο ἀριστοκρατεῖα μὲν ἦν ἡ πολιτεία, τὴν δὲ προστασίαν τοῦ ἔθνους οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιστεύοντο.

rum et hunc dolo in convivio interfectum a genere sequitur filius nomine Hyrcanus. Hic moriens, Judæ qui et Aristobulus nominabatur relinquit regnum. Sequitur hunc frater Alexander, morbo quidem extinctum, sed sacerdotium cum regno obtinentem; nam et diadema habuit primus Judas uno anno. Regnans vero Alexander et pontificatum gerens, annos septem et viginti natus vitam finit, Alexandræ uxori permittens constituere pontificatum gerentem. Ibi illa pontificatum Hyrcano dat filio natu majori, ipsa regnum novem annos quum gubernasset, moritur: totidem annis sacerdotium gerit Hyrcanus. Post hujus mortem junior filius contra fratrem bellum gerens, nomine Aristobulus, et auferens pontificatum, tam hoc quam matris regno potitur. Tertio anno imperii et mensibus totidem Pompeius veniens, et urbem vi capiens, ipsum Romanam cum filiis captivum misit. Hyrcanum vero pontificem designans populi imperium ei permisit, sed coronam eum ferre noluit. Imperavit vero, præter novem primos, annis quattuor et viginti. Basapharmanes et Pacorus dynastæ Parthorum, cum Hyrcano bellum gerentes, eum vivum ceperunt, Antigonum vero Aristobuli filium regem constituerunt. Tres vero annos et tres menses illum imperantem Sosius et Herodes expugnaverunt. Antonius vero captum Antiochiæ securi percussit. Regnum autem Herodes a Romanis adeptus, non amplius e genere Asamonæo pontifices constituit, obscuros vero aliquos, et solum e sacerdotibus oriundos, præter unum Aristobulum, nepotem e filia Hyrcani a Parthis capti, cujus soror cum Mariamne vixit. Hunc Aristobulum metuens tanquam nobilem et per se conspicuum, ne populus ad eum inclinaret, Hierichunte in piscina suffocari jussit. De sacerdotum constitutione similia molitus filius ejus Archelaus, et post illum Romani, qui imperium invaserunt. Sunt igitur ab Herodis temporibus qui pontificatum gesserunt, usque ad diem quo templum et urbem capiendo vastavit flammis, viginti octo: tempus illorum, anni ad centum et septem. Et aliqui scilicet administrarunt sub Herodis et Archelai imperio. Post hæc ad optimates devoluta est administratio, populi vero curam sacerdotes summi gerebant.

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,

Η

ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ

ΛΟΓΟΣ Α'.

(p. 949, 950, ed. Huds.)

- α'. Προοίμιον· ὅπως καὶ δι' ἣν αἰτίαν ὁ συγγραφεὺς ἦλθεν ἐπὶ τὸ γράφαι τὴν παρούσαν ἱστορίαν. Ἐκθεσίς κεφαλαιώδης τῶν υποθέσεων τῆς πάσης πραγματείας.
- β'. Ὅπως διὰ στάσιν τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς τῆς τε πόλεως ἐγκρατὴς γέγονε καὶ κακῶς τοὺς Ἰουδαίους διέθηκε, καὶ ὡς Ὀνίας πρὸς Πτολεμαῖον διέφυγεν.
- γ'. Ὅπως Βακχίδην, ὠμότατα διακείμενον κατὰ τὸν Ἐλεάζαρον, Ματθίας ὁ ἱερεὺς ἀποκτείνας τὸ πλῆθος ἐπαγαγόμενος τὸν τε Ἀντίοχον ἐπολέμησε καὶ τελευτῶν Ἰούδα τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν παιδῶν τὴν ἀρχὴν καταλόικε· καὶ ὅπως αὐτὸς ἐκείνους κατάρθρωσε πολέμῳ.
- δ'. Ὅπως τοῦ Ἐπιφανοῦς τελευτήσαντος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀντίοχος, διαδεξάμενος τὸν πατέρα, κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων ἐστράτευσεν καὶ τὴν πόλιν κατέσχε, καὶ ὡς Ἐλεάζαρος ὁ ἀδελφὸς Ἰούδα ἀπέθανεν ὑπὸ τοῦ ἐλεφαντος, μὴδὲν μέγα δράσας· καὶ ὡς αὐτὸς τε Ἰούδας καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς ἀνῆρχθη.
- ε'. Ὅπως Ἰωνάθου τοῦ ἀδελφοῦ διαδεξαμένου τὴν ἀρχὴν δόλῳ σφλαμβάνεται παρὰ Τρύφωνος τοῦ ἐπιτρόπου Ἀντίοχου καὶ κτείνεται.
- ς'. Ὅπως ὁ Σίμων ὁ Ἰσχατος διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, καὶ γενναίως μὲν ἀφηγησάμενος τῶν πραγμάτων, ἐλευθερώσας δὲ καὶ τοὺς Ἰουδαίους μετὰ ρο' ἔτη τῆς τῶν Μακεδόνων ἐπικρατείας, καὶ ἀποδειχθεὶς διὰ τοῦ πλῆθους ἀρχιερεὺς, ἐπιβουλεύεται ἐν συμποσίῳ ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ γαμβροῦ.
- ζ'. Ὅπως Ἰωάννης, ὁ καὶ Ὑρκανός, ὁ υἱὸς Σίμωνος, τὸν πατέρα διαδεξάμενος, τὸν τε Πτολεμαῖον ἐξέφυγε καὶ τὸν Ἀντίοχον ἀπώσαστο, καὶ ὅσα κατάρθρωσε διὰ τε αὐτοῦ καὶ τῶν παιδῶν Ἀριστοβούλου καὶ Ἀντιγόνου· καὶ ὡς ἐν τριάκοντα τρισὶν ἔτεσιν καλῶς ἀφηγησάμενος τῶν πραγμάτων τελευτᾷ ἐπὶ πέντε υἱοῖς, ἀρχων τε τοῦ ἔθνους καὶ ἀρχιερεὺς καὶ προφήτης ὢν.
- η'. Ὅπως Ἀριστόβουλος ὁ πρεσβύτατος τῶν Ὑρκανοῦ παιδῶν μετὰ τετρακοσιοστὸν οα' ἔτος τῆς ἀπὸ Βαβυλῶνος ἀνακλήσεως, διάδημα περιθέμενος καὶ τυραννικὰς ἀρξας, τελευτᾷ, οὐ πλεῖον ἐνιαυτοῦ βασιλεύσας.
- θ'. Ὅπως ὁ ἀδελφὸς Ἀριστοβούλου Ἀλέξανδρος βασιλεύει, καὶ ὅσα ἐπραξεν ἐν πάσῃ τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ· καὶ ὅπως ἐμισήθη ὑπὸ τῶν Ἰδίων διὰ πολλὴν ὠμότητα, καὶ ὡς ἀπῆλλάγη βασιλεύσας ἔτη κζ'.
- ι'. Ὅπως ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρα καλῶς ἤρξε, καὶ τῶν υἱῶν τὸν μὲν πρεσβύτερον Ὑρκανὸν ἀρχιερέα δεικνύσι, τὸν δὲ Ἀριστοβούλου ἰδιωτὴν κατέειχε· καὶ ὡς διὰ τὴν τῶν Φαρισαίων ἐξουσίαν ἐκινδύνυσεν.
- ια'. Ὅπως Ἀριστόβουλος, τῆς μητρὸς μετὰ θ' ἔτος τελευτήσας, τὸν Ὑρκανὸν παραγωνισάμενος, ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς· ἔπειτα δὲ διαλλάττεται, καὶ ὁ μὲν τὴν βασιλείαν, Ὑρκανὸς δὲ τὴν ἀρχιερωσύνην λαμβάνει.

JOSEPHUS. II.

FLAVII JOSEPHI

DE

BELLO JUDAICO,

SIVE

JUDAICÆ HISTORIÆ DE EXCIDIO

LIBER I.

(Vol. II, p. 43, 44, ed. Hav.)

1. Proœmium : quomodo et quam ob causam auctor hujus historiæ animus ad eam scribendam appulit. Summaria totius operis argumentorum expositio.
2. Quomodo Antiochus Epiphanes ob Hierosolymitarum seditionem urbem illorum cepit, et Judæos male tractavit : utque Onias ad Ptolemæum perfugit.
3. Qualiter Bacchiden, in Eleazarum crudeliter sævientem, Matthias pontifex, populo ad se coacto, interfecit ; dein bellum gessit adversus Antiochum, moriensque Judæ filiorum natu maximo imperium reliquit : et quomodo ille, bello suscepto, feliciter res restituit.
4. Quomodo, post mortem Epiphanis, filius ejus Antiochus, qui patri successit, contra Hierosolyma exercitum duxit, et urbem occupavit ; et qualiter Eleazarus, Judæ frater, ab elephante oppressus interiit, nulla re memorabili gesta : utque Judas et Joannes frater ejus interempti sunt.
5. Quomodo Jonathas Judæ frater, imperio suscepto, dolis a Tryphone Antiochi tutore capitur et occiditur.
6. Quomodo Simon fratrum natu minimus, quum imperium suscepisset, et rebus strenue administratis Judæos post CLXX annos a dominatione Macedonum liberasset, et a populo pontifex factus fuisset, Ptolemæi generi sui insidiis in convivio appetitur.
7. Quomodo Joannes, qui et Hyrcanus dictus est, Simonis filius patrisque successor, Ptolemæum effugit, et Antiochum repulit ; et quæ præclare gessit, tam per se quam per filios suos Aristobulum et Antigonom : utque rebus per triginta tres annos pulchre administratis, et filiis quinque relictis, moritur, quum et gentis princeps et pontifex exstitisset, simulque propheta.
8. Quomodo Aristobulus, filiorum Hyrcani natu maximus, annis CCCCLXXI elapsis post revocationem e Babylonia, diadema sumpsit, quumque tyrannorum more imperasset, vitam finivit, anno et non amplius in imperio exacto.
9. Quomodo Alexander Aristobuli frater post eum regnavit, et quas res gessit dum imperaret : qualique odio sui eum prosequuti sunt propter crudelitatem ejus, utque e vita discessit quum regnasset annos XXVII.
10. Quemadmodum uxor ejus Alexandra præclare res imperii gessit, et Hyrcanum filiorum natu maximum pontificem constituit, atque Aristobulum vitam privatam agere voluit : et quomodo in periculis erat ex Phariseorum potentia.
11. Quomodo Aristobulus, mortua matre postquam per novennium regnasset, imperium obtinuit, fratre a rerum gubernaculis repulso : postea vero cum eo in concordiam rediit, ita ut ille imperaret, et Hyrcanus pontificalium teneret.

- ιβ'. "Ὅπως κρατήσαντος Ἀριστοβούλου, δεισαντες οἱ διάφοροι, καὶ μάλιστα ὁ Ἰδουμαῖος Ἀντίπατρος, ἐπεισεν Ὑρκανὸν φυγεῖν πρὸς Ἀρέταν τῶν Ἀράβων βασιλεῖα· καὶ ὅπως κατῆ-
γαγεν αὐτὸν μετὰ πλήθους στρατοῦ πρὸς τὴν πατρίδα· κἂν ἐκράτησεν, εἰ μὴ Σκαῦρος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός, δῶρα λα-
βὼν παρὰ Ἀριστοβούλου, τὴν πολιρχίαν ἔλυσεν.
- ιγ'. "Ὅπως, Ὑρκανὸς καὶ Ἀντιπάτρου δεσπνόντων, Πομπήιος ὀργισθεὶς Ἀριστοβούλῳ, ἐπεὶ περ ὑπερηφάνει μέχρι παντὸς ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῶν δικαίων, ἐπολιόρκησέ τε καὶ ἔλαθεν Ἱερουσόλυμα, καὶ τῷ Ὑρκανῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀποκατέ-
στησεν.
- ιδ'. "Ὅπως τὸν Ἀριστοβούλου μετὰ τῆς γενεᾶς λαβὼν εἰς Ῥώ-
μην ἦει ὁ Πομπήιος, ἐξ ὧν Ἀλέξανδρος διαδιδράσκει ὁ Ἀρι-
στοβούλου ἐκ τῆς οδοῦ. Καὶ ὅπως Σκαῦρος εἰς τὴν Ἀρα-
βίαν ἐνέβαλε, καὶ αὐτὸς ἀπέστη· καὶ ὅσα ὁ ἀποδράς Ἀλέ-
ξανδρος ἔδρασε τε καὶ ἔβανεν.
- ιε'. "Ὅπως ἀφελόμενος τὰ προκτηθέντα πάλαι ἐκ τῆς Συρίας
τῶν Ἰουδαίων παρὰ τῶν Μακκαβαίων, αὐτῶν τε καὶ τῆς
ἄλλης Συρίας Σκαῦρον ἐπίτροπον κατέστησεν· ἔνθα καὶ περὶ
τῆς τοῦ βασιλέως φησὶν ἐργασίας, καὶ περὶ ὧν ὁ Πομπήιος
εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ὅσοι ἀμφοτέρωθεν ἀπώλοντο.
- ισ'. "Ὅπως Γαβίνιος, Σκαῦρον πεμφθεὶς διάδοχος, καταγωνι-
σάμενος Ἀλέξανδρον, καὶ συγγνωμὴν δοῦναι ἰτσαμένῳ, πᾶν
τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος εἰς πέντε συνόλους διέλεν.
- ιζ'. "Ὅπως καὶ Ἀριστοβούλου ἀποδράς ἐκ Ῥώμης, καὶ πολε-
μήσας Γαβίνιον, τέλος ἡττάται, καὶ ἐν Ῥώμῃ δέσμιος πάλιν
ἀγεται.
- ιη'. "Ὅπως ὁμήσας κατὰ Πάρθων Γαβίνιος ἐμποδίζεται ὑπὸ
Πτολεμαίου· καὶ ὡς πάλιν τοὺς Ἰουδαίους ὑπὸ Ἀλεξάνδρου
ἀναστατωθέντας ἐπελθὼν κατεστήσατο.
- ιθ'. "Ὅπως Κράσος, ἐλθὼν αὐτῷ διάδοχος, ὑπὸ Πάρθων
κτείνεται· καὶ ὅσα Κράσιος μετ' αὐτοῦ φυγῶν διεπράξατο.
- κ'. Περὶ Ἀντιπάτρου καὶ τῆς αὐτοῦ γενεᾶς.
- κα'. "Ὅπως Καῖσαρ ἀνέεις τῶν δεσμῶν Ἀριστοβούλου εἰς Ἱερο-
σόλυμα ἐπεμφθεὶς· κἀκεῖνος ἀπελθὼν ἐκείσε, ὅλα αὐτὸς τε καὶ
παῖδες παρὰ τῶν Πομπηίου πετόνθασιν.
- κβ'. "Ὅπως Ἀντίπατρος ἐπὶ θεραπείᾳ Καίσαρος συμμαχήσας
Μιθριδάτῃ Πηλούσιον πολιορκεῖν, καὶ γενναῖος κατὰ τὴν
μάχην φανεῖς, πολιτείᾳ τε τῇ Ῥωμαίων καὶ ἀτελείᾳ παρ'
αὐτῷ τιμήται· καὶ ὡς κατηγορηθεὶς παρ' Ἀντιγόνου τοῦ
Ἀριστοβούλου παιδὸς ἐπὶ Καίσαρος, κρατεῖται δις δικαιο-
γύναις, καὶ Ὑρκανῷ βεβαίῳ τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ αὐτὸς
ἐπίτροπος τῆς ὅλης Ἰουδαίας γίνεται.
- κγ'. "Ὅπως Ἀντίπατρος τὰ τε κατεστραμμένα ὑπὸ Πομπηίου
πρότερον εἰσέχισατο, καὶ τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ θορύβους κατέ-
στανε· καὶ τῶν υἱῶν τὸν μὲν Φασάγῳ Ἱερουσόλυμων καὶ
τῶν πέριξ στρατηγόν, τὸν δὲ Ἡρώδην τῆς Γαλιλαίας κα-
τεστήσατο.
- κδ'. "Ὅπως Ὑρκανὸς ὑπὸ τε βασιλάνων ἐρεθιζόμενος, καὶ αὐ-
τοῖς ἐν τοῖς κατορθώμασι βασιλάνων τὸν Ἡρώδην εἰς κρίσιν
ἐκάλεσε, καὶ αὐτὸς ἀπέλυσε· καὶ ὡς Ἡρώδης ἐπὶ τούτῳ
μνησικακῶν ἐπιστράτει τῷ Ὑρκανῷ, καὶ αὐτὸς ἀνίησι πα-
ρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Φασάγλου.
- κε'. Περὶ τοῦ γενομένου ἐμφυλίου πολέμου Ῥωμαίοις πρὸς
Ἀπάμειαν.
- κς'. "Ὅπως Βρούτος καὶ Κάσιος ἐδολοζόνθησαν Καίσαρα, καὶ
ὅλα Κάσιος ἐν Ἰουδαίᾳ ἐπραξε· καὶ ὡς, ὑποσχόμενος
μεγάλα Ἀντιπάτρῳ εἰ κρατήσῃ, αἷτις αὐτῷ διὰ ταῦτα
τοῦ καὶ ἀπολέσθαι ὑπὸ Μαλίου φαρμακίους ἐγένετο.
- κζ'. "Ὅπως Ἡρώδης ἐτιμωρήσατο Μαλίχον Κασίου συνεργίαν·
καὶ ὡς Ἐλὶξ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Μαλίου ἐπαναστάς Φασάγ-
λῳ, καὶ ἡττηθεὶς πρότερον παρ' ἐκείνου, ἔπειτα δὲ καὶ παρ'
Ἡρώδου ἱκέτης ἀφίεται. Καὶ ὡς Μαρῖον ὁ τύραννος ἀπὸ Γα-
λιλαίας ἐπὶ Ἡρώδου.
- κη'. "Ὅπως Ἡρώδης μετὰ τὴν πρώτην γυναῖκα, καὶ δευτέραν
τὴν Μαρίας, τὴν Ὑρκανοῦ μὲν θυγατρίδα, Ἀριστοβού-
λου δὲ θυγατέρα, ἡγάγετο.
12. Quomodo Aristobulo dominante inimici ejus prae metu
illius, maximeque Antipater Idumaeus, persuaserunt Hyrcano ut ad Arelam Arabum regem fugeret: et qualiter in
patriam cum ingenti exercitu reductus, fratrique praeva-
lisset, nisi Scaurus dux Romanorum, muneribus ab Ari-
stobulo acceptis, Hierosolymorum obsidionem solvisset.
13. Quomodo Pompejus, dum precibus eum fatigaret Hyrcanus et Antipater, iratus Aristobulo, quod prae superbia
omnino noluerit juris sui rationem reddere, oppugnavit
cepitque Hierosolyma, et pontificatum Hyrcano restituit.
14. Quomodo Pompejus, capto Aristobulo cum ejus prole,
Romam se contulit; utque Alexander, unus e filiis Aristobuli,
in itinere elapsus est. Et qualiter Scaurus in Arabiam im-
pressionem fecit, et ex ea recessit: quaque Alexander pro-
fugus gessit et perpressus est.
15. Quomodo Syriae urbes, quas olim Judaeis acquisiverant
Maccabaei, eis abstulit, et illarum ceteraque Syriae procu-
ratorem fecit Scaurum: ubi etiam agitur de modo quo bal-
samum nascitur et conficitur, et de iis quae Pompejus in
templo invenit, deque numero occisorum ex utraque parte.
16. Quomodo Gabinius, missus in Syriam ut Scauro succederet,
quum Alexandrum vicisset veniamque petenti dedisset,
Judaeam omnem in conventus quinque divisit.
17. Quomodo et Aristobulus, qui Roma profugerat et Gabi-
nio bellum intulerat, tandem victus est, iterumque Romam
in vinculis vitam agit.
18. Qualiter Gabinius, contra Parthos profectus, a Ptolemaeo
impeditur: utque Judaeos, iterum in seditionem concitados,
adortus compescuit.
19. Quomodo Crassus, successor Gabinii, a Parthis occisus
est: et quanam Cassius, qui cum eo fugerat, in Syria
gessit.
20. De Antipatro ejusque progenie.
21. Quomodo Caesar Aristobulum vinculis solutum Hieroso-
lyma misit; quaque ille eo profectus liberique ipsius a Pom-
pejanis sunt.
22. Quomodo Antipater, quum Mithridati Pelusium obsidentem,
ut Caesarem demereretur, auxilium tulisset, seque in praelio
strenuum ostendisset, civitate Romana simul et immu-
nitate donatus est a Caesare: utque ab Antigono Aristobuli
filio accusatus apud Caesarem in causae disceptatione supe-
rior evasit; idque obtinuit ut Hyrcanus in pontificatu con-
firmaretur, et ipse totius Judaeae procurator fieret.
23. Quomodo Antipater et moenia a Pompejo antea eversa in-
stauravit, et tumultus in provincia sedavit; atque e filiis
suis Phasaelum quidem natu maximum Hierosolymis et re-
gioni vicinae praefecit, Herodem vero Galilaeae.
24. Quomodo Hyrcanus ab oblectatoribus Herodis irritatus,
atque ipse Herodi ob res praecclare gestas invidens, eum in
judicium vocavit, ac deinde absolvit: utque Herodes inju-
riae memor exercitum ducebat contra Hyrcanum; ac mox
eum demisit ex consilio patris et Phasaeli fratris.
25. De bello civili inter Romanos orto circa Apameam.
26. Qualiter Brutus et Cassius dolo interficiunt Caesarem, et
quanam Cassius in Judaea gessit: utque magna Antipatro
promittendo si victoriam obtineret, inde causa erat cur ille
a Malicho fuerit veneno peremptus.
27. Qualiter Herodes adjuvatore Cassio ultus est Malichum: et
quomodo Felix ut Malichi fratris necem vindicaret, insur-
rexit in Phasaelum, et quum ab illo prius vinceretur, postea
etiam ab Herode supplex dimittitur. Utque Marion tyrannus
e Galilaea pulsus est ab Herode.
28. Quomodo Herodes post primam uxorem alteram duxit,
Mariam scilicet, Myrcan quidem neptem ex filia, Ari-
stobuli vero filiam.

- κθ'. "Ὅπως μετὰ τὴν Κασσίου ἀναίρεσιν Ἀντώνιος εἰς Ἀσίαν ἔλθων, κατηγορηθέντας τοὺς περὶ τὸν Ἡρώδην οὐ μόνον οὐ παρέλυσεν τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ τετράρχας κατέστησεν.
- λ'. "Ὅσα ἐπράχθη παρὰ Βαρζαφάρνου καὶ Παχώρου τῶν Πάρθων, βουλευμένων καταγαγεῖν τὸν Ἀντίγονον ἐπὶ τὴν βασιλείαν· καὶ ὅπως δὲ τε Φασάηλος ἀπέλυτο καὶ Ἡρώδης ἐπιβουλευθεὶς ἐξέφυγεν, ὃ δὲ Ἑρκανὸς τὰ ὅσα λωθηθεὶς εἰς Παρθυηνὴν ἀπηνέχθη, καὶ Ἀντίγονος τὴν βασιλείαν κατέχεν.
- λα'. "Ὅπως Ἡρώδης ἀπελθὼν πρὸς τὸν Ἀράβων βασιλέα, λαβεῖν χρήματα πρὸς τὸ λυτρώσασθαι τὸν ἀδελφόν, ἀποτυχὼν δὲ τῆς ἐλπίδος, δι' Ἀλεξανδρείας εἰς Ρώμην παραγίνεται, καὶ Ἀντωνίῳ καὶ Καίσαρι τὰς συμφορὰς ἀποδυράμενος, καὶ διηγησάμενος πᾶς Ἀντίγονος διὰ Πάρθων τῆς βασιλείας ἐγκρατὴς γέγονε, βασιλεὺς αὐτὸς παρ' αὐτῶν τῆς συγλήτου συμφηφισαμένης ἀποδείκνυται.
- לב'. "Ὅπως Ἀντίγονος τοὺς ἐν Μασάδᾳ τῷ Ἡρώδῃ προσήκοντας ἐπολιόρκει.
- λγ'. "Ὅπως Ἡρώδης ἀπὸ Ρώμης ἐπανελθὼν τὸν πρὸς Ἀντίγονον διήνεγκε πόλεμον· καὶ ὅπως τοὺς περὶ αὐτὸν εἰς τὴν κατὰ Πάρθων ἐκπέμψας μάχην, αὐτὸς τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις ληστὰς ἐκπολεμήσας ἐχειρώσατο.
- λδ'. "Ὅπως Ἡρώδης ἐπὶ Ἀντίγονον ὀρμήσαντος εἰς Σαμάρειαν ἐπανίσταται Γαλιλαῖοι, καὶ ὡς υποστρέψας πάλιν αὐτοὺς κατεστήσατο· καὶ ὡς μετὰ τὴν Πάρθων ἦτταν λαβὼν συμμάχους παρ' Ἀντωνίου ἐπὶ τὸν Ἀντίγονον, ἐπειδὴ ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Μαχαίρᾳς οὐ κατὰ σύμμαχον πρὸς αὐτὸν διετέθη, πάλιν πρὸς Ἀντώνιον ὑπέστρεψε, καὶ τὰ Σαμάρια πολιορκοῦντι συνεξέπριζεν, ἥνικα καὶ Ἰώσηπος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπόντος συμβαλὼν Ἀντιγόνῳ αὐτὸς σφάττεται, καὶ τὸ στρατιωτικὸν πᾶν διαφθείρεται, καὶ τὰ ὑπῆλκα αὐθις ἐπανίσταται.
- λε'. "Ὅπως ὑπανελθὼν Ἡρώδης ἀπὸ Ἀντωνίου, καὶ συμβαλὼν τοῖς τοῦ Ἀντιγόνου, ἄλλας τε πολίγνας αἰρεῖ καὶ τὴν Ἱερικοῦντα· καρατομεῖ δὲ καὶ Πάππον τὸν στρατηγὸν Ἀντιγόνου, τὸν φονεὰ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ Ἰωσήπου.
- λς'. "Ὅπως ἐπολιόρκεισε τὰ Ἱεροσόλυμα, ἥδη τρίτου ἔτους αὐτῷ τῆς βασιλείας ἀνυομένη, καὶ ὡς μετὰ τὴν ὤλυσιν Ἱεροσολυμίταις ἀπήνησεν· ὡς δὲ τελει καὶ Ἀντίγονος ἐχρῆσατο.
- λς'. "Ὅλα διὰ τὸν Κλεοπάτρας ἔρωτα Ἀντώνιος ἐπραττεν.
- λη'. "Ὅπως τοῦ Ἀκτιακοῦ συστήσαντος πολέμου, ἐπέμφθη Ἡρώδης πρὸς Ἀντωνίου Ἀραβας πολεμήσαι, καὶ πολεμήσας ἦττά κατὰ κράτος· ἐνθα καὶ δεδοικὼτας τοὺς ἰδίους διὰ τοὺς συμβάντας ἀλλεπαλλήλους σεισμούς δημογραφὸν πρὸς θάρσος παρακροτεῖ.
- λθ'. "Ὅπως μετὰ τὴν περὶ Ἀκτιον νίκην προσῆλθε Καίσαρι· καὶ ὡς πρὸς αὐτὸν εἶπε, καὶ παρ' αὐτοῦ ἤκουσε, καὶ ὅπως αὐτὸν δωρεαῖς Καίσαρ ἐτίμησεν.
- μ'. Περὶ ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ, καὶ τῶν γενομένων χτισμάτων παρ' Ἡρώδου· καὶ ὅποιος ἦν τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν.
- μα'. Περὶ τῶν κατ' οἶκον δυστυχιῶν γενομένων αὐτῷ διὰ Μαρίας τὴν γυναῖκα, καὶ συνέβησαν ὅτι τὸ πάλαι αἰχμαλωτισθέντα Ἑρκανὸν Ἡρώδης ἀπέκτεινε, πᾶππον αὐτῆς ὄντα, καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰωσήπον· καὶ ὅπως καὶ αὐτὴν ἀπέκτεινε.
- μβ'. "Ὅπως ὑπὸ Ἀντιπάτρου τοῦ υἱοῦ κατὰ τῶν παιδῶν Μαρίας τὴν διαβολῶν πλησθεὶς ἔλκει μετ' αὐτοῦ μὲν Ἀλέξανδρον ἐπὶ Ρώμης, δίκας ἀπαίτησεν αὐτὸν ἐπὶ Καίσαρος, ἀπολυθέντα δὲ ἀναλαβὼν, καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα γενόμενος, ἀπολογεῖται ὑπὲρ πάντων πρὸς τὸ πλῆθος.
- μγ'. Περὶ τοῦ ἥθους Ἀντιπάτρου καὶ τῶν Μαρίας τὴν παιδῶν.
- μδ'. Περὶ Φερώρα τοῦ ἀδελφοῦ Ἡρώδου, καὶ ὅπως αὐτῷ διάφορος γέγονεν.
29. Quomodo post Cassii caedem Antonius, quum in Asiam venisset, Herodem fratremque a Judaeis accusatos non solum non imperio privavit, sed et tetrarchas ambos constituit.
30. Quenam gesta erant a Barzapharne et Pacoro Parthis, dum studerent Antigonum in regnum reducere: qualiterque et Phasaëus interit et Herodes insidiis petitus effugit, atque Hyrcanus auribus mutilatus in Parthiam abductus est, et Antigonus regnum obtinuit.
31. Quomodo Herodes, quum se contulisset ad Arabum regem, ut pecunias ab eo acciperet quibus fratrem redimeret, spe vero de sua excidisset, via Alexandriae Romam proficiscitur, quumque apud Antonium et Caesarem (Augustum) calamitates suas deplorasset, narrassetque quo pacto Antigonus Parthorum ope regnum nactus esset, ipse rex ab illis ex consensu senatus declaratur.
32. Qualiter Antigonus Herodis necessarios Masadae inclusos obsidebat.
33. Quomodo Herodes Roma reversus bellum agitavit contra Antigonum; utque suls ad bellum contra Parthos persequendum missis, ipse latrones in speluncis debellatos in potestatem suam redegit.
34. Quomodo, Herode contra Antigonum profecto, Galilaei in Samaria seditionem movent, utque reversus motus eorum composuit: qualiterque post Parthos devictos, quum supplicias ab Antonio impetrasset contra Antigonum, duce illorum Machera se pro socio idoneo minime gerente, reversus est ad Antonium, eique Samosata obsidenti subministrabat, quando et Josephus frater, ejus in absentia, cum Antigono commissus occiditur ipse, et omnem exercitum amisit; quique subditi erant iterum rebellaverunt.
35. Quomodo Herodes ab Antonio reversus, congressusque cum Antigoniensis, praeter alia oppidula capit Hierichuntum: atque etiam caput amputat Pappo copiarum Antigoni duci, qui Josephum fratrem suum occiderat.
36. Qualiter Hierosolyma oppugnavit, quum tertiam jam annum ageret; et quanam Hierosolymitis post urbem captam acciderunt; utque vitam finivit Antigonus.
37. Quenam propter Cleopatrae amorem gessit Antonius.
38. Quomodo, bello Actiaco confiato, missus est Herodes ab Antonio contra Arabas, et praelio conserto eos superat profligatque: dein et suos continuus terre motibus perterritos oratione adhortatur ut animos sumerent.
39. Quomodo Herodes post victoriam apud Actium Caesarem adit: et quanam ad eum loquutus est, vicissimque ab eo audit; et quibus muneribus eum honoravit Caesar.
40. De instauratione templi, et aedificiis ab Herode conditis; et qualis erat tam animi quam corporis dotibus.
41. De malis et infortunis in familiam ejus grassantibus propter uxorem ejus Mariamnen; quae omnia ei acciderunt, quoniam Hyrcanum olim captivum factum, Mariamnes avum, interfecerat, fratremque Josephum: et quomodo Mariamnen occidit.
42. Quomodo Herodes, ex Antipatri filii sui calumniantis odio incensus in Mariamnes filios, Alexandrum secum Romam perducit, penas ab ipso exacturus apud Caesarem; ipso autem quum absolutus esset assumpto, ubi Hierosolyma pervenit, rerum omnium rationem reddit populo.
43. De moribus Antipatri et filiorum Mariamnes.
44. De Pherora Herodis fratre, et quo pacto Herodi cum ipso intercesserunt inimicitiae.

- μζ'. Περὶ τῶν εὐνούχων Ἡρώδου· καὶ ὡς δι' αὐτῶν οἱ περὶ Ἀλεξάνδρου ἐκινδύνουν.
- μς'. Ὡς Ἀρχέλαος ὁ πενθερὸς Ἀλεξάνδρου, ἔλθων ἐκ Καππαδοκίας, διήλλαξε τὰ μεράκια πρὸς τὸν πατέρα.
- μζ'. Περὶ τῆς κακοηθείας τοῦ Λάκωνος Εὐρυκλέους· καὶ ὡς πάλιν ἐξηγγρίωσε τὸν Ἡρώδην πρὸς τοὺς υἱούς.
- μη'. Ὅπως Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου δεσμῆσας ὁ πατὴρ ταῖς διαβολαῖς Σαλώμης, Καίσαρι περὶ τούτων μηνύει, καὶ δεξιόμενος τὴν ἐξουσίαν παρ' αὐτοῦ κτείνει τοὺς υἱούς.
- μβ'. Ὅπως Ἀντίπατρος ἐμισήθη παρὰ πάντων· καὶ ὡς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνηρημένων κατηγγύησε τοῖς ἑαυτοῦ συγγενεῖσιν ὁ βασιλεὺς.
- νδ'. Ὡς ἡ Φερῶρα γυνὴ καὶ ἡ μήτηρ Ἀντίπατρου, διάφοροι γεγονυῖαι Σαλώμης, αἵτιοι κατέστησαν ἀπωλείας Ἀντίπατρου τε καὶ ἑαυτῶν· καὶ ὅπως Ἀντίπατρος, ὑπεκκλίνων αὐτὸν ἐκ τοῦ πατρὸς, εἰς Ῥώμην πρὸς Καίσαρα λαμπρῶς παρεγένετο. Καὶ περὶ Συλλαίου τοῦ Ἀραβος, καὶ τῆς Φερῶρα τελευτῆς.
- νε'. Ὅπως ἡ τελευτὴ Φερῶρα τῆς Ἀντίπατρου ἀπωλείας αἰτία γέγονεν.
- νε'. Ὅπως ἡ γυνὴ Φερῶρα, ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ τείχους ῥίψασα, θεοῦ προνοίᾳ διεσώθη μετιόντος Ἀντίπατρου.
- νγ'. Περὶ τῆς ἀπὸ Ῥώμης ἐπανόδου τοῦ Ἀντίπατρου· καὶ ὅτι διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν μῖσος οὐδεὶς αὐτῶν τὰ εἰς τὴν Ἰουδαίαν συμβάντα ἀπήγγειλεν.
- νε'. Ὅπως συνέδριον ὁ βασιλεὺς συναθροίσας κατήγορον Ἀντίπατρου, παρόντος Οὐάρου, Νικόλαον παρεστήσατο· καὶ ὡς Ἀντίπατρος ἀπελογήσατο.
- νε'. Ὡς καὶ Σαλώμῃ Ἀντίπατρος ἐπιβουλεύων ἐφωρᾷ ὑπὸ τῶν τῆς Ἀκμῆς τῆς θεραπεΐνης Ἰουδαίας κρατηθέντων γραμμάτων.
- νε'. Περὶ τῶν σοφιστῶν Ἰούδα τε καὶ Μαθθίου, καὶ περὶ τοῦ χρυσοῦ ἀετοῦ.
- νε'. Περὶ τῆς νόσου τοῦ βασιλέως· καὶ ὡς πρὸς τὴν τελευτὴν γενόμενος, πλῆθος Ἰουδαίων ἐπιστομήσαν ἀπὸ πάσης Ἰουδαίας συναγαγὼν, ἀναιρεθῆναι τούτους μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν παρηγγύησεν.
- νε'. Ὅπως ἀνέλειν Ἀντίπατρον τὸν υἱὸν, καὶ ἐπιθίους ἡμέρας πέντε τελευτᾷ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

- Ἐπειδὴ τὸν Ἰουδαίων πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον συστάνα μέγιστον οὐ μόνον τῶν καθ' ἡμᾶς, σχεδὸν δὲ καὶ ὧν ἀκοῇ παρειλήφαμεν, ἢ πόλεων πρὸς πόλεις ἢ ἐθνῶν ἔθνεσι συρραγέντων, οἱ μὲν οὐ παρατυχόντες τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ἀκοῇ συλλέγοντες εἰκαῖα καὶ ἀσύμφωνα διηγήματα, σοφιστικῶς ἀναγράφουσιν, οἱ παραγενόμενοι δὲ ἢ κολακεῖα τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἢ μίσει τῶν πρὸς Ἰουδαίους καταψεύδονται τῶν πραγμάτων, περιέχει δὲ αὐτοῖς ὅπου μὲν κατηγορίαν, ὅπου δὲ ἐγκώμιον τὰ συγγράμματα, τὸ δ' ἀκριβὲς τῆς ἱστορίας οὐδαμῶς, προϋθέμην ἐγὼ τοῖς κατὰ τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν Ἑλλάδι γλώσσει μεταβαλὼν ἃ τοῖς ἀνω βαρβάρους τῇ πατρίῳ συντάξας ἀνέπειμψα πρότερον, ἀφηγήσασθαι, Ἰωσήπος Μαθθίου παῖς, γένει Ἑβραῖος ἐξ Ἱεροσολύμων, ἱερεὺς, αὐτὸς τε Ῥωμαίοις πολεμήσας τὰ πρῶτα καὶ τοῖς ὕστερον παρατυχὼν ἐξ ἀνάγκης.
- β'. Γενομένου γάρ, ὡς ἔφην, μεγίστου τοῦδε τοῦ κινήματος, ἐν Ῥωμαίοις μὲν ἐνόσει τὰ οἰκεῖα, Ἰουδαίων

45. De eunuchis Herodis; et quomodo illi in causa erant cur Alexander in periculum fuerit adductus.
46. Quomodo Archelaus socer Alexandri, quum e Cappadocia venisset, juvenes patri reconciliavit.
47. De maligno Eurycles Laconis ingenio; qualiterque Herodem iterum exacerbavit in filios.
48. Quomodo pater, Salomes calumniis irritatus, Alexandrum et Aristobulum in vincula conjicit, et de illis querelas ad Cæsarem mittit; acceptaque ab eo potestate filios interficit.
49. Qualiter omnium odio flagravat Antipater: et quomodo rex occisorum liberos consanguineis suis despondit.
50. Qualiter uxor Pheroræ materque Antipatri, inter se discordantes, Antipatro suisque exitio erant: et quomodo Antipater, ut semet e patris conspectu subduceret, Romam ad Cæsarem cum splendido apparatu se confert. Deque Syllæo Arabe, et Pheroræ obitu.
51. Quomodo Pheroræ mors Antipatro causa erat interitus.
52. Qualiter uxor Pheroræ, semet e tecto præcipitans, providentia Dei, poenas ab Antipatro repetentis, servata est.
53. De Antipatri a Roma reversione: quodque nemo ei, utpote ab omnibus odio habito, quæ acciderant in Judæa nunciavit.
54. Quomodo rex, concilio convocato, Nicolaum Antipatri accusatorem Varo præsentem exhibuit: utque semet defendit Antipater.
55. Qualiter et Salomæ insidias intendens Antipater deprehensus est literis Acmes Julæ ancillæ forte interceptis.
56. De sophistis Juda et Matthia, et de aquila aurea.
57. De regis morbo; utque moriturus multos e Judæis nobilibus ex omni Judæa congregatos, interfici præcepit, postquam ipse animam efflasset.
58. Qualiter Antipatrum filium occidit; et quinto post die ipse moritur.

PROCEMIUM.

Quoniam bellum quod cum Romanis gessere Judæi, idque maximum omnium, non modo quæ nostra ætas vidit, sed propemodum etiam eorum quæ auditione accepimus, aut civitatum cum civitatibus aut gentium cum gentibus confligentium, quidam qui rebus non intererant, verum narrationes fuitiles interque se dissidentes ex rumoribus colligunt, sophistarum more scribendum suscipiunt, alii vero qui præsentibus aderant, aut studio assentandi Romanis aut odio Judæorum, rerum veritatem ementiantur, scriptisque illorum partim accusationes partim laudationes reperiuntur, nusquam vero exacta historiæ fides, idcirco ego proposui, quæ mediterraneis barbaris jam ante miseram patria lingua conscripta, Græcæ versa in gratiam illorum qui sub Romano degunt imperio, eadem narrare, ego Josephus Matthiæ filius, Hebræus genere, ex Hierosolymis, sacerdos, qui et ipse cum Romanis initio præliis dimicavi, et rebus deinceps gestis necessitate adactus interfui.

2. Quum enim obortus esset, quemadmodum dixi, motus hic gravissimus, Romani quidem ex domesticis labo-

τε τὸ νεωτερίζον τότε τεταραγμένους ἐπανάστη τοῖς καιροῖς, ἀκμάζον κατὰ τὴν χεῖρα καὶ χρήμασιν, ὥς δι' ὑπερβολὴν θορύβων, τοῖς μὲν ἐν ἐλπίδι κτήσεως, τοῖς δ' ἐν ἀφαίρεσέως δέει γίνεσθαι τὰ πρὸς τὴν ἀνατολὴν, 5 ἐπειδὴ Ἰουδαῖοι μὲν ἅπαν τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον συνεπαρθήσεσθαι σφίσιν ἤλπισαν, Ῥωμαίους δὲ οἱ τε γείτονες Γαλάται παρεκίνουν καὶ τὸ Κελτικὸν οὐκ ἤρμαι, μεστὰ δὲ ἦν πάντα θορύβων μετὰ Νέρωνα, καὶ πολλοὺς μὲν βασιλεῖν δὲ καιρὸς ἀνέπειθε, τὰ στρατιω- 10 τικὰ δὲ ἦρα μεταβολῆς ἐλπίδι λημάτων. Ἀτοπον οὖν ἡγήσασθαι περιδεῖν πλαζομένην ἐπὶ τηλικούτοις πράγμασι τὴν ἀλήθειαν, καὶ Πάρθους μὲν καὶ Βαβυλωνίους Ἀράβων τε τοὺς πορρωτάτω καὶ τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν, Ἀδιαβηνούς τε γινώσκειν διὰ 15 τῆς ἐμῆς ἐπιμελείας ἀκριβῶς ὅθεν τε ἤρξατο καὶ δι' ὧν ἐχώρησε παθὼν ὁ πόλεμος καὶ ὅπως κατέστρεψεν, ἀγνοεῖν δὲ Ἑλλήνας ταῦτα καὶ Ῥωμαίων τοὺς μὴ ἐπιστρατεύσαμένους, ἐντυγχάνοντας ἢ κολακείαις ἢ πλάσμασι.

30 γ'. Καίτοι γε ἱστορίας αὐτὰς ἐπιγράφειν τολμῶσιν, ἐν αἷς πρὸς τῷ μηδὲν ὑγιὲς δηλοῦν καὶ τοῦ σκοποῦ δοκοῦσιν ἔμοιγε διαμαρτάνειν. Βούλονται γὰρ μεγάλους μὲν τοὺς Ῥωμαίους ἀποδεικνύειν, καταβάλλουσι δὲ αἱ τὰ Ἰουδαίων καὶ ταπεινοῦσιν· οὐχ ὁρῶ δὲ πῶς ἂν 25 εἶναι μεγάλοι δοκοῖεν οἱ μικροὺς νενικηκότας· καὶ οὔτε τὸ μῆκος αἰδοῦνται τοῦ πολέμου οὔτε τὸ πλῆθος τῆς καμούσης Ῥωμαίων στρατιᾶς οὔτε τὸ μέγεθος τῶν στρατηγῶν, οἱ πολλὰ περὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἰδρώσαντες, οἶμαι, ταπεινουμένου τοῦ κατορθώματος αὐ- 30 τοῖς, ἀδοξοῦσιν.

δ'. Οὐ μὴν ἐγὼ τοῖς ἐπαίρουσι τὰ Ῥωμαίων ἀντιφιλονεικῶν αὐξάνειν τὰ τῶν ὁμοφύλων διέγων, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα μετ' ἀκριβείας ἐκατέρων διέξειμι, τοὺς δ' ἐπὶ τοῖς πράγμασι λόγους ἀνατίθημι τῇ διαθέσει, καὶ τοῖς 35 ἑαυτοῦ πάθει διδοὺς ἐπολοφύρεσθαι ταῖς τῆς πατρίδος συμφοραῖς. Ὅτι γὰρ αὐτὴν στάσις οἰκεία καθέλει, καὶ τὰς Ῥωμαίων χεῖρας ἀκούσας καὶ τὸ πῦρ ἐπὶ τὸν ἅγιον ναὸν εἴλυσαν οἱ Ἰουδαίων τύραννοι, μάρτυς αὐτὸς ὁ πορθηθεὶς Τίτος Καῖσαρ, ἐν παντὶ τῷ 40 πολέμῳ τὸν μὲν δῆμον ἐλεήσας ὑπὸ τῶν στασιαστῶν φρουρούμενον, πολλάκις δὲ ἐκὼν τὴν ἀλωσιν τῆς πόλεως ὑπεριτίθεμενος, καὶ διδοὺς τῇ πολιορκίᾳ χρόνον εἰς μετάνοιαν τῶν αἰτίων. Εἰ δέ τις δσα πρὸς τοὺς τυράννους ἢ τὸ ληστρικὸν αὐτῶν κατηγορικῶς λέγομεν 45 τοῖς ἀτυχήμασι τῆς πατρίδος ἐπιστένοντες συκοφαντοίη, διδόντω παρὰ τὸν τῆς ἱστορίας νόμον συγγνώμην τῷ πάθει· πόλιν γὰρ δὴ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους πασῶν τὴν ἡμετέραν ἐπὶ πλειεστὸν τε εὐδαιμονίας συνέβη προελθεῖν καὶ πρὸς ἑσχατον συμφορῶν αὐδῆς καταπεσεῖν. Τὰ 50 γοῦν πάντων ἀπ' αἰῶνος ἀτυχήματα πρὸς τὰ Ἰουδαίων ἡττᾶσθαι μοι δοκεῖ κατὰ σύγκρισιν, καὶ τούτων αἴτιος οὐδεὶς ἀλλόφυλος, ὥστε ἀμύχανον ἦν ὀδυρμῶν ἐπικρατεῖν. Εἰ δέ τις οἴκτου σκληρότερος εἴη δικαστής, τὰ μὲν

rabant, Judæique, quotquot res novas tunc moliebantur, quum tempora essent turbulenta, seditionem moverunt, viribus pariter ac opibus florentes, adeo ut, propter tumultuum magnitudinem, hi quidem partium Orientis possidendarum spe tenerentur, illos vero earundem amittendarum metus invaderet, quoniam Judæi quidem universos, qui trans Euphraten essent, gentiles secum arma capturos esse crediderant, Romani vero a Gallis finitimis subinde agitantur, nec Celtæ quiescerent, sed plena essent omnia perturbationum mortuo Nerone, et multi quidem opportunitate arrepta imperium affectarent, militesque lucri cupidine rebus novis studerent. Itaque indiguum esse duxi, ut tantarum rerum veritas sineretur in inconstantia versari; et Parthi quidem et Babylonii, Arabumque remotissimi, et populares nostri ultra Euphraten, itemque Adiabeni, mea diligentia satis accurate cognoscere quibus ab initis profectum, quantisque cum cladibus gestum fuerit bellum, et quo tandem modo desierit; Græci vero et Romanorum quotquot militiam secuti non essent, ista nescirent, legentes quæ ab aliis aut adulandi gratia aut mentiendi libidine conflictæ sunt.

3. Atqui hujusmodi scripta historias non verentur inscribere, in quibus, præterquam quod nihil sani asserant, etiam de proposito suo mihi videntur excidere. Nam illis quidem in animo est Romanos amplificare, resque Judæorum extenuant et deprimunt: quanquam non video qui fieri possit ut pro magnis habeantur, qui pusillos superaverint. Accedit quod neque belli diuturnitatem respiciant, neque multitudinem militum Romanorum qui eo delassati erant, neque imperatorum magnitudinem, quorum profecto gloria minuitur, si, quum multum sudoris propter Hierosolyma pertulissent, rebus ab eis præclare gestis aliquid derogetur.

4. Neque tamen ego is sum qui cum iis qui res Romanorum extollunt vicissim contendens, quæ a popularibus meis gesta erant in majus angere decreverim, sed facta utriusque populi accurate persequor, in iis vero enarrandis animi affectioni aliquid tribuo, dum dolori meo in defendendis patriæ calamitatibus nonnihil indulgeo. Nam quod cam domesticæ dissensiones everterint, et in templum sacrosanctum invitas Romanorum manus atque ignem traxerint Judæorum tyranni, testis est ille a quo facta est vastatio, Titus Cæsar: qui per omne bellum populum quidem miseratus est, quod a seditiosis custodiretur; sæpe autem consulto differri passus est urbis excidium, morasque obsidioni interposuit, ut belli auctores resipiscerent. Quod si quis nos calumniatur ob ea quæ in tyrannos eorumque latrocinium accusatorie dicimus, patriæ miseriis ingemiscantes, dolori, etiamsi historiæ legem transgrediatur, veniam concedat. Nam ex omnibus civilibus, quæ Romanorum jugum subierunt, nostræ sane contigit ad summum felicitatis pervenisse, ac deinde in extremam calamitatem incidisse. Namque omnium ab omni ævi memoria res adversæ, si cum iis conferantur quæ Judæis acciderunt, longe ab illis superari mihi videntur: atque nemo ex alienigenis eorum auctor existit. Quo magis difficile erat ut a questibus et lamentis temperarem. Si quis autem durior

πράγματα τῇ ἱστορίᾳ προσκρινέτω, τὰς δ' ὁλοφύρσεις τῷ γράφοντι.

ε'. Καίτοι γε ἐπιτιμήσαιμ' ἂν αὐτοὺς δικαίως τοῖς Ἑλλήνων λογίοις, οἱ τληικουὺς κατ' αὐτοὺς πραγμά-
των γεγενημένων, ἃ κατὰ σύγχρισιν ἐλαχίστους ἀπο-
δείκνυσι τοὺς πάλαι πολέμους, τούτων μὲν κάθηνται
κριταὶ τοῖς φιλοτιμουμένοις ἐπιπράζοντες, ὧν εἰ καὶ
τῷ λόγῳ πλεονεκτοῦσι, λείπονται τῇ προκίρσει, αὐτοὶ
δὲ τὰ Ἀσσυρίων ἢ τὰ Μήδων συγγράφουσιν, ὥσπερ
10 ἦττον καλῶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφεῖων ἀπηγγελ-
μένα· καίτοι τοσούτῃ τῆς ἐκείνων ἡττῶνται δυνάμει
ἐν τῷ γράφειν ὅσῃ καὶ τῆς γνώμης. Τὰ γὰρ καθ'
αὐτοὺς ἐσπούδαζον ἕκαστοι γράφειν, ὅπου καὶ τὸ πα-
ρατυχεῖν τοῖς πράγμασιν ἐποίει τὴν ἀπαγγελίαν ἐναργῆ
15 καὶ τὸ ψεύδεσθαι παρ' εἰδόσιν αἰσχρὸν ἦν. Τό γε μὴν
μνήμη τὰ προϊστορηθέντα διδόναι καὶ τὰ κατὰ τὸν
ἴδιον χρόνον τοῖς μεθ' αὐτὸν συνιστάνειν, ἐπαίνου καὶ
μαρτυρίας ἄξιον· φιλόπονος δὲ οὐχ ὁ μεταποιῶν
οἰκονομίαν καὶ τάξιν ἀλλοτρίαν, ἀλλ' ὁ μετὰ τοῦ καὶ
20 λέγειν καὶ τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας κατασκευάζων ἴδιον.
Κἀγὼ μὲν ἀναλώμασι καὶ πόνοις μεγίστοις ἀλλόφυλος
ὢν Ἑλλησί τε καὶ Ῥωμαίοις τὴν μνήμην τῶν κατορ-
θωμάτων ἀνατίθημι· τοῖς δὲ γνησίοις πρὸς μὲν τὰ λήμ-
ματα καὶ τὰς δίκας κέχνηεν εὐθέως τὸ στόμα καὶ ἡ
25 γλῶσσα λέλυται, πρὸς δὲ τὴν ἱστορίαν, ἔνθα χρὴ τὰ
ληθῆ λέγειν καὶ μετὰ πολλοῦ πόνου τὰ πράγματα
συλλέγειν, πεφίμωται, παρέντες τοῖς ἀσθενέστεροις
καὶ μὴδὲ γινώσκουσι τὰς πράξεις τῶν ἡγεμόνων γράφειν.
Τιμάσθω δὴ παρ' ἡμῖν τὸ τῆς ἱστορίας ἀληθές, ἐπεὶ
30 παρ' Ἑλλήσιν ἀμελεῖται.

ς'. Ἀρχαιολογεῖν μὲν δὴ τὰ Ἰουδαίων, τίνες τε ὄντες
καὶ ὅπως ἀπανεστήσαν Αἰγυπτίων, χώραν τε ὅσῃν
ἐπὶ ἡλθον ἀλώμενοι καὶ πόσα ἐξῆς κατέλαβον, καὶ πῶς
μετανέστησαν, νῦν ἀκαίρον ὥρῃσιν εἶναι καὶ ἀλλως
35 περιττὸν, ἐπεὶ καὶ Ἰουδαίων πολλοὶ πρὸ ἐμοῦ τὰ
τῶν προγόνων συνετάξαντο μετ' ἀκριβείας, καὶ τινες
Ἑλλήνων ἐκεῖνα τῇ πατρίῳ φωνῇ μεταβαλόντες οὐ
πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον. Ὅπου δὲ οἱ τε τούτων
συγγραφεῖς ἐπαύσαντο καὶ οἱ ἡμέτεροι προφῆται, τὴν
40 ἀρχὴν ἐκείθεν ποιήσομαι τῆς συντάξεως. Τούτων δὲ τὰ
μὲν τοῦ κατ' ἐμαυτὸν πολέμου διεξοδικώτερον καὶ μεθ'
δοσης ἂν ἐξεργασίας δύνωμαι δίδειμι, τὰ δὲ προγενέστερα
τῆς ἐμῆς ἡλικίας ἐπιδραμῶι συντόμως.

ζ'. Ὡς Ἀντίοχος ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς ἐλὼν κατὰ
45 κράτος Ἱεροσόλυμα καὶ κατασχὼν ἔτεσι τρισὶ καὶ μη-
σὶν ἔξ ὑπὸ τῶν Ἀσαμωναίου παίδων ἐκβάλλεται τῆς
χώρας, ἐπειδ' ὡς οἱ τούτων ἔκγονοι περὶ τῆς βασιλείας
διαστασιάζαντες εἰλκυσαν εἰς τὰ πράγματα Ῥωμαίους
καὶ Πομπήιον, καὶ ὡς Ἡρώδης ὁ Ἀντιπάτρου κατέλυσε
50 τὴν δυναστείαν αὐτῶν ἐπαγαγὼν Σόσιον· ὅπως τε ὁ
λαὸς μετὰ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν κατεστασίασεν, Αὐ-
γούστου μὲν Ῥωμαίων ἡγεμονεύοντος, Κουϊντίλιου δὲ
Οὐάρου κατὰ τὴν χώραν ὄντος· καὶ ὡς ἔπειτα δωδεκάτι-

quam ut misericordia flectatur iudex adsit, res quidem hi-
storiarum velim assignet, lamentationes vero scriptori tribuat.

5. Verumtamen ego Græcorum disertos jure meritoque increpaverim, qui tantis sua ætate actis, quæ, si contentio et comparatio fiat, bella olim gesta exigua admodum red-
dunt, in ista quidem judices sedent aliorum studiis detra-
hentes, a quibus, licet eos facundia superent, proposito
tamen vincuntur: isti vero Assyriorum Medorumve res
scribendas suscipiunt, quasi minus recte ab antiquis scri-
ptoribus relatæ fuerint; quanquam tantum illis cedunt
scribendi facultate quantum consilio et voluntate. Erat
enim unicuique studium, quæ sua memoria facta erant
litteris consignare, quum et rebus interfuisse fecerit ut dilu-
cida esset narratio, et mentiri apud scientes dedecori ver-
teretur. Enimvero quæ ante memorata erant memoris
tradere suique temporis res commendare posteris, laudis
testimonio dignum est: atqui huic negotio cum studio et
cura non incumbit qui alterius ordinem et dispositionem
inmutat, sed qui nova dicendo integram de suo componit
historiam. At ego quidem, quippe alienigena, nulli sumptui
aut labori peperci, ut Græcis et Romanis bellicorum faci-
norum memoriam commendarem. Istis autem qui indigenæ
sunt, ad quæstum quidem et lites, aperta protinus sunt
ora et solutæ linguæ, ad historiam vero, in qua verum
dicendum est, multoque cum labore res colligendæ, os
illis occlusum est, concessa imbecillioribus rerumque ne-
gnaris quidem licentia scribendi res a principibus gestas.
Colatur itaque a nobis historiarum veritas, quandoquidem a
Græcis negligitur.

6. Judæorum quidem res ab origine repetere, et qui
fuerint, et quo pacto ab Ægyptiis discesserint, quasque
regiones errando peragraverint, et quot loca occupaverint,
et quemadmodum inde migraverint, ab hoc tempore alienum
esse, et præterea supervacaneum existimavi, quoniam et
multi ante me Judæi res majorum suorum satis accurate
conscripserunt, et nonnulli e Græcis easdem res patria lin-
gua prosequentes non multum a veritate aberrarunt. Ubi
autem et isti scriptores et prophætæ nostri desierunt, inde
historiarum initium sumam. Et ista quidem quæ ad bellum
attinent meo tempore gestum, uberius fusiisque et qua po-
tero diligentia referam; quæ vero ætate mea sunt antiquiora,
ea summatim breviterque percurram.

7. Quomodo Antiochus, qui Epiphanes vocitatus est,
quum Hierosolyma expugnasset et per triennium et sex men-
ses ea tenuisset, ab Asamonæi filius e regione ejicitur;
deinde ut eorum posteris, orta inter eos de regno dissen-
sione, Romanos et Pompejum ad res disceptandas attraxe-
runt, utque Herodes Antipatri filius, Sossio in auxilium ad-
ducto, eorum principatui finem imposuit: tum, quemad-
modum populus, mortuo Herode, seditionem concitarunt,
Augusto quidem Romanis imperante, Quintilio autem Varo
Judæorum regioni præsidente; et quomodo bellum anno

τῆς Νέρωνος ἀρχῆς ὁ πόλεμος ἀνερράγη, τὰ τε συμβάντα κατὰ Κέστιον, καὶ ὅσα παρὰ τὰς πρώτας δρμάς ἐπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς ὅλοις.

η'. Ὅπως τε τὰς περιοίκους ἐτειχίσαντο· καὶ ὡς Νέρων ἐπὶ τοῖς Κεστίου πταίσμασι δέσας περὶ τῶν ὄλων Οὔεσπασιανὸν ἐφίστησι τῷ πολέμῳ, καὶ ὡς οὗτος μετὰ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν παίδων εἰς τὴν Ἰουδαίων χώραν ἐνέβαλεν, ὅση τε χρώμενος Ῥωμαίων στρατιᾷ, καὶ ὅσοι σύμμαχοι ἐκόπησαν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν· καὶ ὡς τῶν πόλεων αὐτῆς ἄς μὲν [δόλοσχερῶς καὶ] κατὰ κράτος, ἄς δὲ δι' ὁμολογίας ἐλαβεν. Ἐνθα δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐν πολέμοις εὐταξίας καὶ τὴν ἀσκήσιν τῶν ταγμάτων, τῆς τε Γαλιλαίας ἑκατέρας τὰ διαστήματα, καὶ τὴν φύσιν, καὶ τοὺς τῆς Ἰουδαίας δρους, ἐστὶ τε τῆς χώρας τὴν ιδιότητα, λίμνας τε καὶ πηγὰς τὰς ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ περὶ ἑκάστην πόλιν τῶν ἀλίσκομένων πάθη μετ' ἀκριθείας, ὡς εἶδον ἢ ἔπαθον, δίδειμι· οὐδὲ γὰρ τῶν ἑμαυτοῦ τι συμφορῶν ἀποκρύψομαι, μέλλων γε πρὸς εἰδότας ἔρῃν.

θ'. Ἐπειθ' ὡς ἤδη καμνόντων Ἰουδαίους τῶν πραγμάτων θνήσκει μὲν Νέρων, Οὔεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὠρμημένος ὑπὸ τῆς ἡγεμονίας ἀνθέλκεται· τὰ τε γενομένα περὶ ταύτης αὐτῷ σημεία, καὶ τὰς ἐπὶ Ῥώμης καταβάσεις, καὶ ὡς αὐτὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἄκων αὐτοκράτωρ ἀποδείκνυται· καὶ ὡς τούτου ἀποχωρήσαντος ἐπὶ διοικήσει τῶν ὄλων εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐστασιάσθη τὰ Ἰουδαίων· ὅπως τε ἐπανέστησαν αὐτοῖς οἱ τυράννοι, καὶ τὰς τούτων πρὸς ἀλλήλους διαφοράς.

ι'. Καὶ ὡς ἄρας ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου Τίτος δεύτερον εἰς τὴν χώραν ἐνέβαλεν· ὅπως τε τὰς δυνάμεις καὶ ὅπου καὶ πόσας συνήγαγε καὶ ὅπως ἐκ τῆς στάσεως ἢ πόλις διέκειτο παρόντος αὐτοῦ, προσβολὰς τε ὅσας ἐποίησατο καὶ πόσα χώματα, περιδόλους τε τῶν τριῶν τειχῶν καὶ τὰ μέτρα τούτων, τὴν τε τῆς πόλεως ὀχυρότητα καὶ τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ ναοῦ τὴν διάθεσιν· ἐστὶ δὲ καὶ τούτων καὶ τοῦ βωμοῦ τὰ μέτρα, πάντα μετ' ἀκριθείας, ἔθθη τε ἑορτῶν ἑνια καὶ τὰς ἐπὶ τὰς ἀγνείας καὶ τὰς τῶν ἱερέων λειτουργίας· ἐστὶ δὲ τὰς ἐσθῆτας τῶν ἱερέων καὶ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ὅλον ἦν τοῦ ναοῦ τὸ ἅγιον, οὐδὲν οὔτε ἀποκρυπτόμενος οὔτε προστιθεὶς τοῖς πεφωραμένοις.

ια'. Ἐπειτα δίδειμι τὴν τε τῶν τυράννων πρὸς τοὺς ὁμοφύλους ὁμότητα καὶ τὴν Ῥωμαίων φειδῶ πρὸς τοὺς ἄλλοφύλους· καὶ δασάκις Τίτος σῶσαι τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν ἐπιθυμῶν ἐπὶ δεξιᾷ τοὺς στασιάζοντας προῦκαλέσατο· διακρινῶ δὲ τὰ πάθη τοῦ δήμου καὶ τὰς συμφοράς, ὅσα τε ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ ὅσα ὑπὸ τῆς στάσεως καὶ ὅσα ὑπὸ τοῦ λιμοῦ κακωθέντες ἔαλωσαν. Παραλείψω δὲ οὐδὲ τὰς τῶν αὐτομόλων ἀτυχίας, οὐδὲ τὰς τῶν αἰχμαλώτων κολάσεις, ὅπως τε δ' ναὸς ἄκοντος ἐνεπρήσθη Καίσαρος, καὶ ὅσα τῶν ἱερῶν κειμηλίων ἐκ τοῦ πυρὸς ἡρπάγη, τὴν τε τῆς ὁλης πόλεως ἀλωσιν, καὶ τὰ πρὸ ταύτης σημεία καὶ τέρατα καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν

duodecimo imperii Neronis erupit, quæque sub Cestio præside acciderunt, et quot in loca Judæi sub primos belli motus armis invaserunt.

8. Item quomodo urbes finitimas communierunt; et ut Nero, post clades Cestii ductu acceptas summæ rerum metuens, Vespasianum bello præfecit, utque ille cum filio nato majore Judæorum in regionem ingressus est; et quantum ille Romanorum exercitum duxit, et auxilium quotquot per Galilæam omnem cæsi erant; atque ut urbium ejus regionis alias quidem vi [penitusque] expugnavit, alias vero ad deditionem adegit. Ac ubi eo venero, quænam sit Romanorum in acie ordinum conservatio, et legionum disciplina, et quanta sit utriusque Galilææ amplitudo, et quod soli ingenium, et quinam Judææ fines limitesque, insuper quæ regionis propria sint, et qui lacus fontesque in ea, quæque per singulas urbes captis acciderint, summa cum fide, ex iis quæ ipse vidi aut pertuli, enarrabo: neque enim quidquam de meis calamitatibus reticebo, ut qui ad scientes dicturus sim.

9. Deinde ut, quum jam res Judæorum labefactarentur, Nero quidem diem supremum obit, Vespasianus autem, maturato in Hierosolymaitinere, imperii gratia retrahitur; quæque ei signa de eo data erant, et quæ Romæ factæ mutationes; utque is invitatus a militibus Imperator declaratus erat: et quomodo, eo in Ægyptum ad res universas administrandas digresso, Judæorum status seditionibus agitatus erat; quoque modo tyranni in eos insurrexerunt, moxque ut illi inter se dissenserunt.

10. Quemadmodum etiam Titus, ex Ægypto reversus, iterum in Judæam irrupit: qualiterque copias et quo in loco et quantas coegit: et quomodo seditionibus laboravit urbs, quum ipse illic adesset; et quot fecit impressiones, et quantos aggeres erexit; triumque murorum ambitum, et illorum magnitudinem, orbisque munitionum firmitatem, et fani templique dispositionem; ac præterea illorum aræque dimensiones, accurateque omnia describam; festorum quoque dierum consuetudines aliquot, septemque lustrationes et sacerdotum munia, itemque illorum simul ac pontificis vestes, et quale erat templi sacrarium, nihil dissimulans compertisve adjiciens.

11. Narrabo deinde tyrannorum in suos gentiles crudelitatem, Romanorumque in alienigenas indulgentiam; et quoties Titus, civitatem pariter ac templum servare cupiens, ad concordie fœdera seditiosos provocavit: distincte etiam exponam populi clades et calamitates, quotque mala bello, quot seditione, et quot fame perpassi, capti sunt. Neque vero aut perfugarum infortunia, aut captivorum supplicia prætermittam, qualiterque templum invito Cæsare conflagravit, et quantum sacræ suppellectilis et flammis ereptum erat; atque totius civitatis excidium, quæque præcesserant signa et prodigia; tyrannorumque captivita-

τυράννων, τῶν τε ἀνδραποδισθέντων τὸ πλῆθος, καὶ εἰς ἣν ἕκαστοι τύχην διενεμήθησαν· καὶ ὡς Ῥωμαῖοι μὲν ἐπεξῆλθον τὰ λείψανα τοῦ πολέμου καὶ τὰ ἐρύματα τῶν χωρίων καθύλον, Τίτος δὲ πᾶσαν ἐπελθὼν τὴν χώραν κατεστήσατο τὴν τε ὑποστροφὴν αὐτοῦ τὴν εἰς Ἰταλίαν καὶ τὸν θρίαμβον.

16. Ταῦτα πάντα περιλαβὼν ἐν ἑπτὰ βιβλίοις καὶ μηδεμίαν τοῖς ἐπισταμένοις τὰ πράγματα καὶ παρατι-
 10 γοῦσι τῷ πολέμῳ καταλειπὼν ἢ μέμφεως ἀφορμὴν ἢ κατηγορίας, τοῖς γε τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶσιν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἡδονὴν, ἀνέγραψα. Ποιήσομαι δὲ ταύτης τῆς ἐξηγήσεως ἀρχὴν, ἣν καὶ τῶν κεφαλαίων ἐποιήσαμην.

ΚΕΦ. Α'.

Στάσεως τοῖς δυνατοῖς Ἰουδαίων ἐμπεσοῦσης, καθ' ὃν καιρὸν Ἀντίοχος δ' κληθεὶς Ἐπιφανὴς διεφέρετο περὶ
 15 ὅλης Συρίας πρὸς Πτολεμαῖον τὸν ἕκτον (ἡ φιλοτιμία δ' ἦν αὐτοῖς περὶ δυναστείας, ἑκάστου τῶν ἐν ἀξιώματι μὴ φέροντος τοῖς ὁμοίοις ὑποτετάχθαι), Ὀνίας μὲν εἰς τῶν ἀρχιερέων ἐπικρατήσας ἐξέβαλε τῆς πόλεως τοὺς Τωβία υἱούς. Οἱ δὲ καταφυγόντες πρὸς Ἀντίοχον ἰκέ-
 20 τευσαν αὐτοῖς ἡγεμόσι χρώμενον εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰσβαλεῖν. Πείθεται δὲ ὁ βασιλεὺς ὠρμημένος πάλαι, καὶ μετὰ πλείστης δυνάμεως αὐτὸς ὁρμήσας τὴν τε πόλιν αἰρεῖ κατὰ κράτος καὶ πολὺ τι πλῆθος τῶν Πτο-
 25 λεμαίων προσεχόντων ἀνέλε, ταῖς τε ἀρπαγαῖς ἀνέδην ἐπαρεῖς τοὺς στρατιώτας, αὐτὸς καὶ τὸν ναὸν ἐσύλησε, καὶ τὸν ἐνδελεισμὸν τῶν καθ' ἡμέραν ἐναγισμῶν ἔπαυσεν ἐπ' ἑτὶ τρία καὶ μῆνας ἕξ. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ὀνίας πρὸς Πτολεμαῖον διαφυγὼν καὶ παρ' αὐτοῦ λαβὼν τό-
 30 πον ἐν τῷ Ἡλιοπολίτῃ νομῷ πολίχνην τε τοῖς Ἱεροσολύμοις εἰκασμένην καὶ ναὸν ἔκτισεν ὁμοιον· περὶ οὗ αὖθις κατὰ χώραν δηλώσομεν.

β'. Ἀντίῳχῳ γε μὴν οὔτε τὸ παρ' ἐλπίδα κρατῆσαι τῆς πόλεως οὐθ' αἱ ἀρπαγαὶ καὶ ὁ τοσοῦτος φόνος ἤρκε-
 35 σεν, ὑπὸ δὲ ἀκрасίας παθὼν καὶ κατὰ μνήμην ὧν περὶ τὴν πολιορκίαν ἔπαθεν ἠνάγκαζεν Ἰουδαίους, καταλύσαντας τὰ πάτρια, βρέφη τε αὐτῶν φυλάττειν ἀπερίτμητα καὶ οὕς ἐπιθύειν τῷ βωμῷ· πρὸς δ' ἅπαντες μὲν ἡπεῖθουν, ἐσφάττοντο δὲ οἱ δοκιμώτατοι. Καὶ Βαχχί-
 40 δης, ὁ πεμφθεὶς ὑπ' Ἀντίοχου φρούραρχος, τῇ φυσικῇ προσλαβὼν ὡμότητι τὰ ἀσεβῆ παραγγέλματα, παρανομίας οὐδεμίαν παρέλιπεν ὑπερβολὴν, καὶ κατ' ἄνδρα τοὺς ἀξιολόγους αἰκίζόμενος, καὶ κοινῇ καθ' ἡμέραν ἐνδεικνύμενος ὅψιν ἀλώσεως τῇ πόλει, μέχρι ταῖς ὑπερ-
 45 βολαῖς τῶν ἀδικημάτων τοὺς πᾶσχοντας εἰς ἀμύνης τολμᾶν ἠρέθισε.

γ'. Ματθίας γοῦν υἱὸς Ἀσαμωναίου, τῶν ἱερέων εἷς, ἀπὸ κόμης Μωδεὶν ὄνομα, συναπείσας μετὰ χειρὸς οἰκείας (πέντε γὰρ υἱεῖς ἦσαν αὐτῷ), κοπίῳ ἀναιρεῖ τὸν Βαχχίδην· καὶ παραχρῆμα μὲν δέσας τὸ πλῆθος
 50 τῶν φρουρῶν εἰς τὰ ὄρη καταφεύγει· προσγενομένων δὲ ἀπὸ τοῦ δήμου πολλῶν αὐτοῦ, ἀναθαρρήσας κάτεισι, καὶ συμβαλὼν μάχῃ νικᾷ τοὺς Ἀντίοχου στρατηγούς

tem, et multitudinem abductorum in servitium, et quænam cuique sorte obtigerunt; utque Romani persequuti sunt belli reliquias, et loca munita funditus everterunt, Titusque regionem omnem a se peragratam constituit: neque silebo reditum ejus in Italiam et triumphum.

12. Ista universa septem libris complexus adnixusque ut omnes querelarum aut accusationum causas iis præcederem, qui res norint belloque interfuerint, studiosis veritatis, non iis qui voluptatis gratia legunt, perscripsi. Idem autem narrationis hujusce quod et capitulorum initium faciam.

CAP. I.

Quum inter Judæorum potentes commota esset seditio, quo tempore Antiochus Epiphanes dictus cum Ptolemæo sexto de Syria omni contendebat (erat autem Judæis inter se de principatu certamen, singulis eorum qui in dignitate erant ægre ferentibus ut sui similibus subjicerentur), Onias quidem, unus e pontificibus, postquam prævaluerat, Tobiae filios civitate expulit. Illi vero ad Antiochum confugerunt, eique supplicarunt ut ipsis ducibus in Judæam irrumperet. Idque regi persuasum est, jam pridem sic animato, adeoque is, cum ingenti exercitu impressione facta in Judæam, et urbem vi cepit, et eorum qui favebant Ptolemæo magnam multitudinem interfecit; dataque militibus promiscue omnia rapiendi licentia, ipse et templum spoliavit et quotidiani sacrificii consuetudinem cessare fecit per tres annos et menses sex. Pontifex autem Onias, quum ad Ptolemæum perfuisset, et ab eo locum in præfectura Heliopolitana accepisset, ibi urbiculum ad instar Hierosolymorum et simile templum exstruxit: de quo iterum suo in loco memorabimus.

2. Verum Antiocho neque satisfaciebat urbis præter spem expugnatio, neque direptio, neque tanta hominum strages, sed vehementiori animi motu abreptus, memorque eorum quæ in obsidione pertulerat, Judæos cogebat, contra leges patrias, infantes suos incircumcisos servare, suesque super aram immolare. Quibus omnes quidem obnitebantur, optimus vero quisque trucidabatur. Et Bacchides, ab Antiocho missus ut præsidiorum esset præfectus, impiis mandatis naturæ suæ immanitati adjunctis, nullam iniquitatis prætermisit exsuperantiam, in viros alicujus dignitatis singulos tormentis sæviens, et civibus quotidie universis excidium minitans et ob oculos ponens; donec ex summa atrocitate injuriarum illis affectos adeo irritavit, ut sese ulcisci auct fuerint.

3. Nam Matthias Asamonæi filius, unus e sacerdotibus, ex vico cui Modein nomen, cum suorum manum armis instruxisset (filios enim quinque habebat) sicis Bacchidem interfecit: et continuo quidem, veritus custodiarum multitudinem, in montes se recipit. Verum quum ad eum multi Judæorum convenissent, sumpto animo descendit, commissoque prælio Antiochi duces superat, et e Judææ finibus

καὶ τῆς Ἰουδαίας ἐξελαύνει. Παρελθὼν δὲ ἀπὸ τῆς εὐπραγίας εἰς δυναστείαν, καὶ διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀλλοφύλων ἄρξας, τῶν σφετέρων ἐκόντων, τελευτᾷ, Ἰούδας τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν παίδων καταλιπὼν τὴν ἀρ-

6 χὴν.

δ'. Ὁ δὲ (οὐδὲ γὰρ ἡρεμήσειν Ἀντίοχον ὑπελάμβανε) τὰς τε ἐπιχωρίους συνεκρότει δυνάμεις καὶ πρὸς Ῥωμαίους πρῶτος ἐποίησατο φιλίαν, καὶ τὸν Ἐπιφανῆ πάλιν εἰς τὴν χώραν ἐσβαλόντα μετὰ καρτερᾶς
10 πληγῆς ἀνέστειλεν. Ἀπὸ δὲ θερμοῦ τοῦ κατορθώματος ὤρμησεν ἐπὶ τὴν ἐν τῇ πόλει φρουράν (οὕτω γὰρ ἐκ-
κέκοπτο), καὶ ἐκβαλὼν ἀπὸ τῆς ἀνω πόλεως συνωθεῖ τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν κάτω (τοῦτο δὲ τοῦ ἄστεως τὸ μέρος Ἀκρα κέκληται), κυριεύσας δὲ τοῦ ἱεροῦ, τὸν τε
15 χώρον ἐκάθαιρε πάντα καὶ περιτείχισε, καὶ τὰ πρὸς τὰς λειτουργίας σκευὴ καὶνὰ κατασκευάσας εἰς τὸν νὸν ἐπέθηκεν, ὡς τῶν προτέρων μεμισασμένων, βωμὸν τε ὠκοδόμησεν ἕτερον καὶ τῶν ἐναγισμῶν ἤρξατο. Λαμβανούσης δὲ ἄρτι τὸ ἱερὸν κατάστημα τῆς πόλεως, τε-
20 λευτᾷ μὲν Ἀντίοχος, κληρονόμος δὲ τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τῆς πρὸς Ἰουδαίους ἀπεχθείας οὐδὲς Ἀντίοχος γίνεται.

ε'. Συναγαγὼν οὖν πεζῶν μυριάδας πέντε, ἱππεῖς δὲ εἰς πεντακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ ὀγδοήκοντα, ἐμβαλλει διὰ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν ὀρεινήν. Βηθουράν
25 μὲν οὖν πολίχνην αἰρεῖ, κατὰ δὲ τὸν τόπον δὲ καλεῖται Βεθζαχαρίας, στενῆς οὐσῆς τῆς παρόδου, Ἰούδας ὑπήντα μετὰ τῆς δυνάμεως. Πρὶν δὲ συνάψαι τὰς φάλαγγας, Ἐλεάζαρος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, προῖδὼν τὸν ὑψηλότερον τῶν ἐλεφάντων πύργῳ τε μεγάλῳ καὶ περιχύρσοις προ-
30 τεχίσμασι κεκοσμημένον, ὑπολαβὼν ἐπ' αὐτοῦ τὸν Ἀντίοχον εἶναι, τὸν τε ἰδίον ἐκτρέπει πολλὴ καὶ διακόψας τὸ στήθος τῶν πολεμίων ἐπὶ τὸν ἐλέφαντα διήνυσεν. Ἐφικέσθαι μὲν οὖν τοῦ δοκοῦντος εἶναι βασιλέως οὐχ ὅσος τε ἦν διὰ τὸ ὕψος, ὁ δὲ τὸ θηρίον ὑπὸ τὴν γα-
35 στέρα πλῆξας ἐπικατέσεισεν ἑαυτῷ, καὶ συντριβείς ἐτελεύτησε, μηδὲν πλέον δράσας τοῦ μεγάλους ἐπιβαλέσθαι, θέμενος εὐκλείας ἐν δευτέρῳ τὸ ζῆν. Ὁ γὰρ μὴ κυβερνῶν τὸν ἐλέφαντα ἰδιώτης ἦν καὶ εἰ συνέβη δὲ εἶναι τὸν Ἀντίοχον, οὐδὲν πλέον ἤνυσεν ἢ ὁ τολμήσας
40 τοῦ δοκεῖν ἐπ' ἐλπίδι μόνῃ λαμπροῦ κατορθώματος ἐλέσθαι τὸν θάνατον. Γίνεται δὲ καὶ κληδὼν τᾶδε λαφῶ τῆς ὅλης παρατάξεως. Καρτερώς μὲν γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ μέχρι πολλοῦ διηγωνίσαντο, πλῆθει δὲ ὑπερέχοντες οἱ βασιλικοὶ καὶ δεξιᾷ χρησάμενοι τύχῃ κρατοῦσι. Καὶ
45 πολλῶν ἀναιρεθέντων τοὺς λοιποὺς ἔχων Ἰούδας εἰς τὴν Γορνιτικὴν τοπαρχίαν φεύγει. Ἀντίοχος δὲ παρελθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ καθίσας ὀλίγας ἡμέρας ἐν αὐτῇ, κατὰ σπᾶνιν τῶν ἐπιτηδεῶν ἀπανίσταται, καταλιπὼν μὲν φρουράν, ὅσην ἀποχρήσειν ὑπελάμβανε, τὴν δὲ
50 λοιπὴν δύναμιν ἀπαγαγὼν χειμεριοῦσαν εἰς τὴν Συρίαν.

ς'. Πρὸς δὲ τὴν ὑποχώρησιν τοῦ βασιλέως Ἰούδας οὐκ ἠρέμει· προσγενομένων δ' ἐκ τοῦ ἔθνους πολλῶν, καὶ τοὺς διασωθέντας ἐκ τῆς μάχης ἐπισυγκροτήσας, κατὰ κόμην Ἀδασάν συμβάλλει τοῖς Ἀντιόχου στρα-

expellit. Prospero autem rerum successu ad potentiam proventus, suisque volentibus principatum nactus, quod ab alienigenis eos liberasset, moritur, imperio Judæ relicto, filiorum natu maximo.

4. Ille vero (neque enim Antiochum quiescere posse existimabat) et e popularibus suis exercitum coegit, et cum Romanis primus amicitiam fecit, Epiphanemque in regionem iterum ingredientem gravi percussus plaga propulsa-
vit. Recentem autem victoria elatus, protenus præsidia iu urbe adortus est (necdum enim deleta erant), illisque ex urbe superiore ejectis, milites in inferiorem compellit (ista autem civitatis pars Acra [arx] dicta est), fanoque potitus, et locum omnem perpurgavit, et murum ei circumdedit, quumque in sacrorum ministeria nova vasa fabricari curasset, in templum ea intulit, quasi polluta fuissent priora : aramque aliam extruxit, et sacris faciundis operam dare instituit. Religionis autem ritibus vix civitati restitulis, moritur quidem Antiochus; ei vero in regnum successit odiumque in Judæos suscepit filius ejus Antiochus.

5. Quo factum est ut coactis peditum millibus quinquaginta, equitum autem prope quinque millibus, octoginta vero elephantis, per Judææ partes in regionem montanam irruerit. Et Bethsuram quidem urbem capit : in loco vero cui nomen Bethzacharias, qua transitus erat angustior, Judas cum suis copiis occurrit. At antequam congrederentur agmina, Eleazarus frater ejus, quum prospexisset elephantem ceteris excelsiorem, turrique magna et aureis munimentis ornatum, ratus Antiochum illi insidere, suos longe præcurrit, perruptaque hostium turma ad elephantem usque pervenit. Sed ad illum quidem, qui rex esse putabatur, utpote in sublimi positum, pertingere non potuit, belluam vero in alvo vulneratam in se dejecit, ejusque pondere oppressus periit, nulla re alia gesta quam quod magna fuerit aggressus, gloriæ posthabita vita. Nam et is qui regebat elephantem privatus erat, et si forte Antiochus fuisset, illud ipsum ausus nihilo magis perfecisset, quam ut sola spe præclari facinoris edendi mortem optasse videretur. Verum id fratri totius prælii præsagium habebatur. Nam fortiter quidem Judæi et diu multumque repugnarunt; regii autem numero superiores et prospera fortuna usi victoriam reportant. Quumque multi interfecti essent, Judas cum reliquis in Gophniticam toparchiam fugit. Antiochus autem Hierosolyma profectus, ibique dies aliquot commoratus, necessariorum inopia discedit, relicto quidem illic præsidio, quantum satis esse arbitraretur, ceteris vero copiis ad hiemandum deductis in Syriam.

6. Quum autem rex discederet, Judas non quiescebat. Sed postquam multi e popularibus suis ad ipsum accessissent, aggregatis etiam ad se quotquot e prælio evaserant, apud vicum Adasan cum Antiochi ducibus congreditur;

τηγοῖς, καὶ φανεῖς ἀριστοὶ κατὰ τὴν μάχην πολλοὺς τε τῶν πολεμίων ἀποκτείνοντας ἀναιρεῖται, καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάννης ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τῶν τὰ Ἀντίοχου φρονούντων τελευτᾷ.

ΚΕΦ. Β'.

6 Διαδεξάμενος δὲ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς Ἰωάννης τὰ τε ἄλλα πρὸς τοὺς ἐπιχωρίους διὰ φυλακῆς ἦγεν ἑαυτὸν καὶ τῇ πρὸς Ῥωμαίους φιλίᾳ τὴν ἀρχὴν ἐκρατύνατο, πρὸς τε τὸν Ἀντίοχον παῖδα διαλλαγὰς ἐποίησατο. Οὐ μὴν τι τούτων ἤρκεσεν αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν. Τρύφω¹⁰ γὰρ ὁ τύραννος, ἐπίτροπος μὲν ὢν τοῦ Ἀντίοχου παιδὸς, ἐπιβουλευὼν δ' αὐτῷ καὶ πρόσθεν ἀποσκευάζεσθαι τοὺς φίλους αὐτοῦ πειρώμενος, ἤκοντα τὸν Ἰω¹⁵νάθην σὺν ὀλίγοις εἰς Πτολεμαῖδα πρὸς Ἀντίοχον δόλῳ συλλαμβάνει, καὶ δῆσας ἐπὶ Ἰουδαίων στρατεύει· εἴτ' ἀπελαθεὶς ὑπὸ τοῦ Σίμωνος, ὃς ἦν ἀδελφὸς τοῦ Ἰω¹⁵νάθου, καὶ πρὸς τὴν ἤτταν ὀργισμένος, κτείνει τὸν Ἰω¹⁵νάθην.

β'. Σίμων δὲ γενναίως ἀφηγούμενος τῶν πραγμάτων αἰρεῖ μὲν Γάζαρα τε καὶ Ἰόππην καὶ Ἰάμνειαν τῶν²⁰ προσόικων, κατέσκαψε δὲ καὶ τὴν Ἀκράν τῶν φρουρῶν κρατήσας. Αὖθις δὲ γίνεται καὶ Ἀντίοχῳ σύμμαχος κατὰ Τρύφωνος, ὃν ἐν Δώροις πρὸ τῆς ἐπὶ Μή²⁰δους στρατείας ἐπολιόρκει. Ἄλλ' οὐκ ἔδυσώπησε τὴν τοῦ βασιλέως πλεονεξίαν, συνελθὼν Τρύφωνα.²⁵ Μετ' οὐ πολὺ γὰρ Ἀντίοχος Κενδεβαῖον τὸν αὐτοῦ στρατηγὸν μετὰ δυνάμειος δρώσοντα τὴν Ἰουδαίαν ἀνέπεμψε καὶ καταδουλοσόμενον Σίμωνα. Ὁ δὲ, καίτοι γηραιὸς ὢν, νεανικώτερον ἀφηγήσατο τοῦ πολέμου· τοὺς μέντοι γε υἱεῖς ἐπ' αὐτὸν μετὰ τῶν ἐρρωμενεστάτων προεκ³⁰πέμπει, αὐτὸς δὲ μοῖραν τῆς δυνάμειος ἀναλαβὼν, ἐπῆει κατ' ἄλλο μέρος. Πολλοὺς δὲ πολλαχοῦ κἀν τοῖς ὄρεσι προλοχίσας πάσαις κρατεῖ ταῖς ἐπιβολαῖς. Καὶ νικῆσας λαμπρῶς ἀρχιερεὺς ἀποδείκνυται, καὶ τῆς τῶν Μακεδόνων ἐπικρατείας μετὰ ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα³⁵ ἔτη Ἰουδαίους ἀπαλλάττει.

γ'. Θνήσκει δὲ καὶ αὐτὸς ἐπιβουλευθεὶς ἐν συμποσίῳ ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ γαμβροῦ, ὃς αὐτοῦ τὴν τε γυναῖκα καὶ τοὺς δύο παῖδας ἐγκαθεύρας ἐπὶ τὸν τρίτον Ἰωάννην, ὃς καὶ Ὑρκανὸς ἑκαλεῖτο, τοὺς ἀναιρήσον⁴⁰τας ἐπέμψε. Προγνοὺς δὲ τὴν ἔφοδον ὁ νεανίσκος παραγενέσθαι εἰς τὴν πόλιν ἠπείγετο, πλείστον τῷ λαῷ πεποικώς κατὰ τε μνήμην τῶν πατρῶων κατορθωμάτων καὶ μῖσος τῆς Πτολεμαίου παρανομίας. Ὁρμήσε⁴⁵ δὲ καὶ Πτολεμαῖος εἰσελθεῖν καθ' ἑτέραν πύλιν, ἐξηχρούσθη γε μὴν ὑπὸ τοῦ δήμου ταχέως, δεδεγμένων ἤδη τὸν Ὑρκανόν. Καὶ ὁ μὲν παραχρῆμα ἀνεχώρησεν ἐπὶ τι τῶν ὑπὲρ Ἰεριχοῦντος ἐρμμάτων, ὁ Δαγὼν καλεῖται. Κομισάμενος δὲ τὴν πατρῴαν ἀρχιερωσύνην Ὑρκανὸς καὶ θύσας τῷ Θεῷ μετὰ τάχους ἐπὶ⁵⁰ Πτολεμαῖον ὤρμησε, τιμωρήσων τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς.

δ'. Προσβαλὼν δὲ τῷ φρουρίῳ τὰ μὲν ἄλλα κρεῖτ-

quumque pugna præ ceteris claruisset, et multam hostium stragem edidisset, interfectus est, et paucis post diebus frater ejus Joannes ex insidiis eorum qui Antiocho favebant, moritur.

CAP. II.

Jonathan autem frater quum ei successisset, et in aliis quæ ad indigenas spectarent, caute admodum se gerebat, et imperium amicitia cum Romanis inita firmabat: insuper et facta est ei cum Antiocho puero reconciliatio. Non tamen horum ei quicquam satis momenti habebat ad securitatem. Nam Tryphon tyrannus, Antiochi quidem pueri tutor, illi vero insidias struens, porroque id agens ut amicos ejus e medio tolleret, Jonathan, quum ad Antiochum paucis comitatus Ptolemaidem venisset, dolo comprehendit, eoque vinclo contra Judæos exercitum ducit: deinde repulsus a Simone, Jonathanæ fratre, quodque ab eo superatus esset iratus, Jonathan interficit.

2. Simon autem, dum in rebus administrandis fortiter se gerit, Gazara quidem et Jopen et Jamniam capit, populorum vicinorum urbes, Acram vero insuper evertit subactis præsidiiis. Posteaque Antiocho etiam adversus Tryphonem se socium adjungit, quem Doris ante expeditionem in Medos obsidebat. Sed regis aviditatem satiare non potuit, quamvis neci Tryphonis suam operam adhibuisset. Nam haud multo post Antiochus emisit exercitus sui ducem Cendebæum cum copiis ad vastandam Judæam et ad Simonem servituti subjiciendum. Atque ille, quanquam ætatis provectoris, bellum tamen juveniliter administravit; et filios quidem suos cum validissimorum manu adversus eum præmittit, ipse vero, exercitus parte assumpta, alio latere eum aggreditur: et multis per multa loca insidiis etiam in montibus dispositis aditus et transitus omnes occupat. Quumque præclaram retulisset victoriam, pontifex creatus est, et Judæos, post centum et septuaginta annos, a Macedonum dominatione liberat.

3. Sed et ipse interit in convivio ex insidiis Ptolemæi generi sui, qui, uxore etiam ejus duobusque filiis in custodiam conclusis, certos homines misit qui tertium, Joannem, cui etiam Hyrcanus nomen erat, interficerent. Verum adolescens, quum jam ante de adventu illorum aliquid intellexisset, in urbem properabat, populo plurimum fisus, et propter memoriam rerum a patre prospere gestarum et quod cunctis invisæ esset Ptolemæi iniquitas. Quin et Ptolemæus tentavit alia porta in urbem ingredi: verumtamen e vestigio repulsus est a populo qui Hyrcanum jam receperat. Et is quidem continuo discessit in quoddam ultra Hierichuntem munimentum, quod Dagon appellatur. Hyrcanus autem, paternum pontificatum assecutus, sacrisque Deo factis, celeriter contra Ptolemæum profectus est, matri simul et fratribus auxilium laturus.

4. Quum autem in castellum invaderet, aliis quidem re-

των ἦν, ἥτερόν δὲ δικαίου πάθους. Ὁ γὰρ Πτολεμαῖος, ὅποτε καταπονοίτο, τὴν τε μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ προανάγων ἐπὶ τοῦ τεύχους εἰς εὐσύνοπτον ἤκλιντο, καὶ διακρημνιεῖν, εἰ μὴ θάττον ἀπανασταίη, διηπειλεῖ. Πρὸς δὲ τὸν μὲν Ὑρκανὸν ὀργῆς πλείων ὄκτος εἰσῆει καὶ δέος, ἡ δὲ μήτηρ οὐδὲν οὔτε πρὸς τὰς αἰκίας οὔτε πρὸς τὸν ἀπειλούμενον αὐτῇ θάνατον ἐνδιδούσα χεῖρας ὥρεγε, καὶ κατηντιβόλει τὸν παῖδα μὴ πρὸς τὴν αὐτῆς ὕβριν ἐπικλασθέντα φείσασθαι τοῦ δυσσεβοῦς, ὡς αὐτῇ γε κρείττονα τὸν ἐκ Πτολεμαίου θάνατον ἀθανασίας εἶναι, διδόντος δίκας ἐφ' οἷς εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν παρενόμηνεν. Ὁ δὲ Ἰωάννης, ὅποτε μὲν ἐνθυμηθεῖν τὸ παράστημα τῆς μητρὸς καὶ κατακούσειε τῆς ἱκεσίας, ὤρμητο προσβαλεῖν· ἐπεὶ δὲ κατίδοι τυπτομένην τε καὶ σπαρattoμένην, ἐθλύνετο καὶ τοῦ πάθους διος ἦν. Τριβομένης δὲ διὰ ταῦτα τῆς πολιορκίας, ἐπέστη τὸ ἄργον ἔτος, δὲ κατὰ ἐπταετίαν ἀργεῖται παρὰ Ἰουδαίους ὁμοίως ταῖς ἐβδομάσιν ἡμέραις. Κὰν τούτῳ Πτολεμαῖος ἀνεθείς τῆς πολιορκίας ἀναίρει τοὺς ἀδελφοὺς Ἰωάννου σὺν τῇ μητρὶ καὶ φεύγει πρὸς Ζήνωνα τὸν ἐπικληθέντα Κοτυλᾶν· Φιλαδελφείας δ' ἦν τύραννος.

ε'. Ἀντίοχος δὲ κατ' ὀργὴν ὧν ὑπὸ Σίμωνος ἔπαθε στρατεύσας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπολιόρκει τὸν Ὑρκανὸν προσκαθεζόμενος τοῖς Ἱεροσολύμοις. Ὁ δὲ τὸν Δαυίδου τάφον ἀνοίξας, θς δὴ πλουσιώτατος βασιλέων ἐγένετο, καὶ ὑφελόμενος ὑπὲρ τρισχίλια τάλαντα χρημάτων, τὸν τε Ἀντίοχον ἀπανίστησι τῆς πολιορκίας πείσας τριακοσίοις τάλαντοις, καὶ δὴ καὶ ξενотроφείν πρῶτος Ἰουδαίαν ἐκ τῆς περιουσίας ἤρξατο.

ς'. Αὐθὺς γε μὴν ὡς Ἀντίοχος ἐπὶ Μήδους στρατεύσας καιρὸν ἀμύνης αὐτῷ παρεῖχεν, εὐθὺς ὤρμησεν ἐπὶ τὰς ἐν Συρίᾳ πόλεις, κενὰς, ὅπερ ἦν, τῶν μαχιμωτέρων ὑπολαμβάνων εὐρήσειν. Μηδᾶβην μὲν σὺν καὶ Σαμαίαν ἅμα ταῖς πλησίον, ἐτι δὲ Σίκιμα καὶ Γαριζὶν αὐτὸς αἰρεῖ· πρὸς αἷς τὸ Χουθαῖον ἔθνος, οὗ περιώκουν τὸ εἰκασθὲν τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερῷ. Αἰρεῖ δὲ καὶ τῆς Ἰδουμαίας ἄλλας τε οὐκ ὀλίγας καὶ Ἀδωρεὸν καὶ Μάρισσαν.

ζ'. Προελθὼν δὲ καὶ μέχρι Σαμαρείας, ἐνθα δὴ νῦν ἐστὶ Σεβαστὴ πόλις ὑφ' Ἡρώδου κτισθεῖσα τοῦ βασιλέως, καὶ πάντοθεν αὐτὴν ἀποτευχίσας, τοὺς υἱεῖς ἐπέστησε τῇ πολιορκίᾳ, Ἀριστόβουλον καὶ Ἀντίγονον· ὧν οὐδὲν ἀνιέντων, λιμοῦ μὲν εἰς τοσοῦτον προῆλθον οἱ κατὰ τὴν πόλιν, ὡς ἀψαθαι καὶ τῶν ἀθηεστάτων. Ἐπεκαλοῦντο δὲ βοηθὸν Ἀντίοχον τὸν ἐπικληθέντα Ἀσπένδιον· καχεῖνος ἐτοίμως ὑπακούσας, ὑπὸ τῶν περὶ Ἀριστόβουλον ἡττάται. Καὶ ὁ μὲν μέχρι Σκυθοπόλεως διωχθεὶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἐκφεύγει, οἱ δ' ὡ ἐπὶ τῆς Σαμαρείας ὑποστρέψαντες τό τε πλῆθος πάλιν εἰς τὸ τεῖχος συγκλείουσι καὶ τὴν πόλιν ἐλόντες αὐτὴν τε κατασκάπτουσι καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐξηνδραποδίσαντο. Προχωρούντων δὲ τῶν κατορθωμάτων, τὴν ὁρμὴν οὐ κατέψεξαν, ἀλλὰ προελθόντες ἅμα τῇ δυνά-

bus superior erat, justo vero dolori cessit. Nam Ptolemæus, quoties premeretur, matrem ejus fratresque in murum productos, palam ut possent conspici, verberabat, et præcipites dare minitabatur, nisi quam primum discederet. Ex quibus Hyrcanum quidem subiti iracundiâ major misericordia et timor, mater vero ejus nihil plagis necive sibi intentatæ cedens manus protendebat, filiumque precabatur ne parceret impio fractus injuriis matris, ut quæ immortalitate potliorem duceret Ptolemæi mortem, modo is pœnas lueret pro flagitiis in domum ipsorum admissis. At Joannes, quum matrem animadvertebat tanta esse animi præsentia et fortitudine, precesque illius exaudiebat, incitatus est ad impressionem faciendam : ubi vero ipsam verberari et lacerari conspiciebat, emolliri cœpit, totusque plenus erat doloris. Ob hæc autem tracta aliquamdiu obsidione, instabat annus feriatius, quo apud Judæos quolibet septennio similiter ac septimo quoque die otium agitur. Et in hoc Ptolemæus, obsidione solutus, fratres Joannis una cum matre interfecit, et ad Zenonem confugit, qui Cotylas cognominatus est : erat autem Philadelphię tyrannus.

5. Atqui Antiochus, ob ea quæ a Simone passus fuerat iratus, ducto in Judæam exercitu, Hierosolymis assidens Hyrcanum obsidebat. Ille vero, patefacto sepulcro Davidis, ulpote qui regum ditissimus fuerat, ablatisque inde plus quam tribus millibus talentorum, facit ut Antiochus ab obsidione discederet, id quod ei datis trecentis talentis persuasit : atque adeo primus Judæorum suis sumptibus cœpit peregrina alere auxilia.

6. Rursusque tamen, quum Antiochus, bello contra Medos suscepto, tempus vindictæ idoneum ei suppeditaret, confestim adversus Syriæ civitates profectus est, vacuas hominibus validioribus, id quod erat, reperturum esse existimans. Et Medabam quidem et Samæam cum iis quæ in vicinia erant, necnon et Sicima et Gazirin ipse cepit, ac præterea Chuthæorum posteros, qui sanum ad instar Hierosolymitanis ædificatum circumbabitabant. Quin et alias Idumææ urbes non paucas capit, insuper et Adoreon et Marissam.

7. Quum autem et Samariam usque processisset, ubi nunc est Sebaste urbs ab Herode rege condita, eamque vallo undique circumdedit, filios suos, Aristobulum et Antigonum, obsidioni præfecit : quibus nihil remittentibus, adeo fame premebantur qui in urbe erant, ut etiam insuetissimis vescerentur. Qua re fiebat ut Antiochum, cognomine Aspendium, in auxilium sibi advocarent ; atque is, quum prompte eis paruisset, ab Aristobulo et Antigono superatur. Et ille quidem, postquam eum persecuti erant fratres ad Scythopolin usque, effugit : hi vero in Samariam reversi et multitudinem iterum intra murum concludunt, et, quum urbem cepissent, eam diruunt et incolas in captivitatem abduxerunt. Quum autem res illis ita ex animi sententiâ succederent, suam passi non sunt alacritatem

μει μέχρι τῆς Σκυθοπόλεως, ταύτην τε κατέδραμον
καὶ τὴν ἐντὸς Καρμήλου τοῦ ὄρους χώραν ἅπασαν
κατενεύμαντο.

(Γ'.) ἦ. Πρὸς δὲ τὰς εὐπραγίας αὐτοῦ τε Ἰωάννου καὶ
τῶν παίδων φθόνος ἐγείρει στάσιν τῶν ἐπιχωρίων, καὶ
πολλοὶ κατ' αὐτῶν συνελθόντες οὐκ ἠρέμουν, μέχρι
καὶ πρὸς φανερόν πολεμον ἐκρίπτισθέντες ἡττῶνται. Τὸ
λοιπὸν δ' ἐπιβίους ἐν εὐδαιμονίᾳ Ἰωάννης, καὶ τὰ
κατὰ τὴν ἀρχὴν κάλλιστα διοικήσας, ἐν τρισὶ καὶ
τριάκοντα ὅλοις ἔτεσιν, ἐπὶ πάντε υἱέσι τελευτᾷ, μα-
καριστότατος ὄντως καὶ κατὰ μὴδὲν ἑάσας ἐφ' ἑαυτῷ
μεμψῆσθαι τὴν τύχην. Τρία γοῦν τὰ κρατιστεύοντα
μόνος εἶχε, τὴν τε ἀρχὴν τοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἀρχιερω-
σύνην καὶ προφητείαν· ὥμιλει γὰρ αὐτῷ τὸ δαιμόνιον,
ὡς μὴδὲν τῶν μελλόντων ἀγνοεῖν, ὅς γε καὶ περὶ δύο
τῶν πρεσβυτάτων υἱῶν, ὅτι μὴ διαμενοῦσι κύριοι τῶν
πραγμάτων, προεῖδὲ τε καὶ προεφήτευσεν· ὧν τὴν
καταστροφὴν ἄξιον ἀφηγήσασθαι, παρόσον τῆς πα-
τρῶας εὐδαιμονίας ἀπέκλιναν.

ΚΕΦ. Γ'.

Μετὰ γὰρ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ὁ πρεσβύτερος
αὐτῶν Ἀριστόβουλος, τὴν ἀρχὴν εἰς βασιλείαν μετα-
θείς, περιτίθεται μὲν διάδημα πρῶτος, μετὰ τετρα-
κοσιοστὸν καὶ ἑβδομηκοστὸν πρῶτον ἔτος, πρὸς δὲ
μῆνας τρεῖς, ἐξ οὗ κατῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὴν χώραν
ἀπαλλαγείς τῆς ἐν Βαβυλῶνι δουλείας· τῶν δὲ ἀδελφῶν
τὸν μὲν μεθ' ἑαυτὸν Ἀντίγονον (ἐδόκει γὰρ ἀγαπᾶν)
ἤγειν ἰσοτίμως, τοὺς δ' ἄλλους εἰργυνσι διῆσας· δεσμεῖ
δὲ καὶ τὴν μητέρα διενεγχεῖσιν περὶ τῆς ἐξουσίας
(ταύτην γὰρ δὴ κυρίαν τῶν ὅλων ὁ Ἰωάννης ἀπολε-
λοῖται) καὶ μέχρι τοσαύτης ὀμότητος προῆλθεν ὥστε
καὶ λιμῷ διαφθεῖραι δεδεμένην.

β'. Περιέρχεται δὲ αὐτῷ ἡ τίσις εἰς τὸν ἀδελφὸν
Ἀντίγονον, ὃν ἡγάπα τε καὶ τῆς βασιλείας κοινωνὸν
εἶχε· κτείνει γὰρ καὶ τοῦτον ἐκ διαβολῶν, ὅς οἱ πονη-
ροὶ τῶν κατὰ τὸ βασιλεῖον ἐνεσκευάσαντο. Τὰ μὲν
δὴ πρῶτα διηπίστει τοῖς λεγομένοις ὁ Ἀριστόβουλος,
ἅτε δὴ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀγαπῶν καὶ διδοὺς φθόνῳ τὰ
πολλὰ τῶν λογοποιουμένων· ὡς δ' ὁ Ἀντίγονος λαμ-
πρὸς ἀπὸ τῆς στρατείας ἦλθεν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἐν ᾗ σκηνο-
ποιεῖσθαι πάτριον τῷ Θεῷ, συνέβη μὲν κατ' ἐκείνας τὰς
ἡμέρας νόσῳ χρῆσασθαι τὸν Ἀριστόβουλον, τὸν δὲ
Ἀντίγονον ἐπὶ τέλει τῆς ἑορτῆς ἀναβάντα μετὰ τῶν
περὶ αὐτὸν ὁπλιτῶν, ὡς ἐνῆν μάλιστα κεκοσμημένον,
προσκυνῆσαι τὸ πλεον ὑπὲρ τᾶδελφοῦ. Κἂν τούτῳ
προσιόντες οἱ πονηροὶ τῷ βασιλεῖ τὴν τε πομπὴν τῶν
ὁπλιτῶν ἐδήλουν καὶ τὸ παράστημα τὸ Ἀντιγόνου,
μειζον ἢ κατ' ἰδιώτην, ὅτι τε παρήν μετὰ μεγίστων
συνταγμάτων ἀναιρήσων αὐτόν· οὐ γὰρ ἀνέχεσθαι
τιμὴν μόνον ἐκ βασιλείας ἔχειν, παρὸν αὐτὴν κατα-
σχεῖν.

γ'. Τούτοις κατὰ μικρὸν ἄκων ἐπίστευσεν Ἀριστό-
βουλος, καὶ προνοῶν τοῦ μήθ' ὑποπτεῶν φανερός γε-

refrigescere; sed cum exercitu Scythopolim usque progressi,
et eam incursibus vastarunt et agros intra montem Carme-
lum omnes depopulati sunt.

(III.) 8. Verum invidia ex rebus Joannis ipsius filiorumque
prosperis conflata popularium seditionem concitat : mul-
tique, conspiratione in eos facta, non quiescebant donec
in bellum apertum exsuscitati vincuntur. Quum autem re-
liquum vitæ felicissime degisset Joannes, resque imperii
per tres et triginta annos integros administrasset, quinque
filiis relictis, moritur; vir plane beatissimus, et qui nulla in
re fortunam sui causa accusari passus est. Denique tria
vel maxima solus obtinuit, nempe et gentis principatum,
et summum sacerdotium, et vaticinandi potestatem : nam
cum eo ita versatus est Deus, ut futurorum nihil ignoraret,
adeo ut de duobus filiis suis natu majoribus et præviderit et
prædixerit quod non diu mansuri essent rerum domini :
quorum vitæ quis fuerit exitus, operæ pretium erit narrare,
quatenus de paterna felicitate deciderint.

CAP. III.

Nam mortuo patre, Aristobulus e filiis natu major, quum
principatum in regnum commutasset, primus quidem dia-
dema sumpsit, post annos quadringentos septuaginta et
unum mensesque tres, quam populus, servitute quam
Babylone servit liberatus, in eam regionem descenderat :
Antigouum vero fratrum a se secundum (namque illum
amare videbatur) sibi honore æquavit, ceteros autem vin-
ctos in custodias dat; itemque matrem, quod ea cum ipso
de potestate contenderit (nam ipsam rerum dominam
Joannes reliquerat), in vincula conjicit, eoque crudelitatis
processit, ut vinctam fame necarit.

2. Verum pœnæ ab eo repetitæ sunt in fratre Antigono,
quem et amabat et regni socium habebat. Nam et hunc ex
calumniis interemit, quas improbi in aula regia versantes
in eum confinxerant. Itaque primo quidem dictis diffide-
bat Aristobulus, scilicet et ex amore fratris et quod plera-
que rumore disseminata invidiæ imputaret. Sed quum
Antigonus splendide ab expeditione veniret ad festum, quo
ex more patrio tabernacula Deo eriguntur, accidit quidem
illis in diebus ut morbo laboraret Aristobulus, Antigonus
vero sub festi exitu ascenderit suis militibus stipatus, et
quam maxime fieri potuit ornatus, ut pro fratre magis accu-
rate adoraret. Tumque viri scelerali regem adeuntes et
armatorum pompam ei indicabant, et elatum Antigoni
animum, majorem quam qui privato conveniret, quodque
cum turma maxima adesset ipsum interfecturus : neque
enim nudum regni ferre posse honorem, quum regnum
ipsum sibi liceat occupare.

3. His fere invitus credidit Aristobulus, idque agens ne
vel suspicari quidquam videretur, seque contra incerta

νέσθαι καὶ προησπάλισθαι πρὸς τὸ ἄδελον, δίστησι
 μὲν τοὺς σωματοφυλάκας ἐν τινὶ τῶν ὑπογαίων ἀλαμ-
 πεῖ, κατέκειτο δ' ἐν τῇ βάρει πρότερον καλουμένη,
 αὖθις δ' Ἀντωνία μετονομασθεῖση, προσταξάς ἀνόπλου
 μὲν ἀπέχεσθαι, κτείνειν δὲ τὸν Ἀντίγονον, εἰ μετὰ
 5 ἔπλων προσίοι. Καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπεμψε τοὺς προε-
 ροῦντας ἀνόπλον ἔλθειν. Πρὸς τοῦτο πάνυ πανούργως
 ἡ βασίλισσα συντάσσεται μετὰ τῶν ἐπιβούλων. Τοὺς
 γὰρ πεμφθέντας πείθουσι τὰ μὲν παρὰ τοῦ βασιλέως
 10 σωπῆσαι, λέγειν δὲ πρὸς τὸν Ἀντίγονον ὡς ὁ ἀδελφὸς
 ἀκούσας ἔπλα τε αὐτῷ κατεσκευακέναι κάλλιστα καὶ
 πολεμικὸν κόσμον ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, διὰ μὲν τὴν ἀσθέν-
 νειαν αὐτὸς ἐπιδεῖν ἕκαστα κωλυθεῖη, ὡς δ' ἐπεὶ καὶ
 χωρίζεσθαι μέλλοις, θεάσαιτ' ἂν ἥδιστα σε ἐν τοῖς
 15 ὅπλοις.

δ'. Ταῦτ' ἀκούσας ὁ Ἀντίγονος (ἐνῆγε δ' ἡ τοῦ
 ἀδελφοῦ διαθέσις μηδὲν ὑποπτεύειν πονηρὸν) ἐχώρει
 μετὰ τῶν ὁπλων ὡς πρὸς ἐπιδεῖν. Γενόμενος δὲ
 κατὰ τὴν σκοτεινὴν παράδοον, ἡ Στράτωνος ἐκαλεῖτο
 20 πύργος, ἐπὶ τῶν σωματοφυλάκων ἀναίρεται, βέβαιον
 ἀποδείξας ὅτι πᾶσαν εὐνοίαν καὶ φύσιν κόπτει διαβολῇ,
 καὶ οὐδὲν οὕτω τῶν ἀγαθῶν παθῶν ἰσχυρὸν δ' τῷ φόβῳ
 μέχρι παντὸς ἀντέχει.

ε'. Θαυμάσαι δ' ἂν τις ἐν τούτῳ καὶ Ἰούδαν (Ἐσ-
 25 σαῖος ἦν γένος, οὐκ ἔστιν ὅτε πταίσας ἡ ψευθεῖς ἐν
 προαγγελμασιν), ὃς ἐπειδὴ καὶ τότε τὸν Ἀντίγονον
 ἐθεάσατο παριόντα διὰ τοῦ ἱεροῦ, πρὸς τοὺς γνωρίμους
 ἀνέκραγεν (ἦσαν δ' οὐκ ὀλίγοι παρεδρεύοντες αὐτῷ
 τῶν μανθανόντων) « Παπαί· νῦν ἔμοι καλὸν, ἔφη, τὸ
 30 « θανεῖν, ὅτε μοι προτέθνηκεν ἡ ἀλήθεια καὶ τι τῶν
 « ἐπ' ἐμοῦ προρρηθέντων διέψευσαι. Ζῇ γὰρ Ἀντί-
 « γονος οὕτοσι σήμερον ὀφείλων ἀποθανεῖν· χωρίον δ'
 « αὐτῷ πρὸς σφαγὴν Στράτωνος πύργος εἴμαρτο· καὶ
 « τοῦτο μὲν ἄρ' ἐξακοσίων σταδίων ἐντεῦθεν ἔστιν·
 35 « ὦραι δὲ τῆς ἡμέρας ἦδη τέσσαρες· ὁ δὲ χρόνος ἐκ-
 « κρούει τὸ μάντευμα. » Ταῦτ' εἰπὼν συθυρωπὸς ἐπὶ
 συννοίας ὁ γέρων διεκατέρει, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνηρη-
 μένος Ἀντίγονος ἠγγέλλετο κατὰ τὸ ὑπόγαιον χωρίον,
 40 ὃ δὲ καὶ αὐτὸ Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος, ὁμωνύμως
 τῇ παραλλῇ Καισαρείᾳ· τοῦτο γοῦν τὸν μάντιν δι-
 τάραξεν.

ς'. Ἀριστοβούλῳ γε μὴν εὐθὺς ἡ περὶ τοῦ μύσου
 μεταμέλεια νόσον ἐνσκήπτει, καὶ πρὸς ἐννοίαις τοῦ
 φόνου τὴν ψυχὴν ἔχων αἰεταραγμένην συνετήχεται,
 45 μέχρι τῶν σπλάγχνων ἐπ' ἀκράτου τῆς λύπης σπα-
 ραττομένων ἀθρόον αἷμα ἀναβάλλει. Τοῦτό τις τῶν
 ἐν τῇ θεραπείᾳ παίδων ἐκέρων, δαιμονίῳ προνοίᾳ
 σφάλλεται, καθ' ὃν τόπον ὁ Ἀντίγονος ἔσφακτο, καὶ
 φαινομένοις ἔτι τοῖς ἀπὸ τοῦ φόνου σπλίοις τὸ αἷμα
 60 τοῦ κτείναντος ἐπεξέχεεν. Ἡρῶη δ' εὐθὺς οἰμωγῇ τῶν
 θεασαμένων, ὥσπερ ἐπίτηδες τοῦ παιδὸς ἐκεῖ ἐπικατα-
 σπείσαντος τὸ αἷμα· τῆς δὲ βοῆς ἀκούσας ὁ βασιλεὺς
 τὴν αἰτίαν ἐπυνθάνετο, καὶ μηδενὸς τολμῶντος εἰπεῖν
 μᾶλλον ἐνέκειτο μαθεῖν ἐθέλων. Τέλος δ' ἀπειλοῦντι

præmuniret, suos quidem satellites in quodam loco sub-
 terraneo et tenebricoso disposuit (ipse autem in turri de-
 cumbat quæ prius Baris dicta est, postea vero mutato
 nomine Antonia) cum mandatis ut ab inermi quidem man-
 us abstererent, occiderent vero Antigonum, si armatus
 accederet. Misit etiam qui illud Antigono prædicerent, ut
 sine armis veniret. Ad hoc regina callide admodum cum
 insidiatoribus rem constituit. Persuadent enim iis qui
 missi erant ut mandata quidem regis tacerent, Antigono
 vero dicerent quod frater, audito eum sibi arma pulcher-
 rima in ornatum bellicum in Galilæa comparasse, morbo
 impeditus esset quominus ipse singula inspiceret, nunc
 vero quum alio discessurus sis, armis indutum videre quam
 maxime desideret.

4. His auditis Antigonus (ne quid enim mali suspicaretur,
 suadebat fratris affectus) armatus incedebat, quasi
 semet ostensurus. Sed ubi ad obscurum transitum, qui
 Stratonis turris vocabatur, perventum est, a satellitibus
 interficitur, edito certo documento, quod omnia benevo-
 lentiae naturæque vincula discindant calumniæ, quodque
 ex melioribus animi affectionibus nulla adeo valida est,
 ut invidiæ perpetuo possit obistere.

5. Subeat autem alicui et Judam hac in re mirari — Es-
 sæus erat genere, qui in prædictionibus nunquam lapsus
 est aut mentitus — qui postquam et Antigonum tunc tem-
 plum forte prætereuntem viderat, ad familiares exclamabat
 (erant autem non pauci et discipulis ei assidentes), « Papæ!
 « nunc æquum, dicebat, ut ipse moriar, quando ante me
 « veritas interit, et falsum est certum quiddam a me præ-
 « dictum. Vivit enim iste Antigonus, qui hodie mori de-
 « buit. Locus autem neci ejus fato destinatus erat Stratonis
 « turris, et ille quidem sexcentorum abhinc stadiorum in-
 « tervallo distat, jam vero quarta est diei hora: adeoque
 « tempus irritum reddit vaticinium. » Ista loquutus tacita
 cogitatione mestoque vultu defixus hærebat senex, paulo-
 que post interfectum esse Antigonum nunciatur in loco
 subterraneo, qui et ipse Stratonis turris appellabatur, eo-
 dem nomine quo maritima Cæsarea: quippe hæc res
 vatem perturbavit.

6. Ceterum pœnitudo ex scelere statim fecit ut Aristobulo
 morbus ingravesceret, dumque animum cædem secum
 reputando perturbatum haberet, contabescebat, donec
 immodico dolore laceratis visceribus, sanguinem multum
 emitteret. Hunc dum quidam puerorum qui ei ministra-
 bant foras effert, divina providentia prolapsus cadit eo
 in loco quo Antigonus erat occisus, et super exstantes
 cædis maculas interfectoris cruorem effudit. Mox autem
 sublatus est ululatus ab iis qui id conspexerant, tanquam
 puer de industria sanguinem illic libasset: et quum rex
 clamore audito causam sciscitaretur, eamque nemo prodere
 ausus esset, eo magis instabat discendi desiderio. Tandem

καὶ βιαζομένῳ τάλῃθές εἶπον. Ὁ δὲ τοὺς τε ὀφθαλμοὺς ἐμπύλησι δακρύων καὶ στενάδας, ὅσον ἦν αὐτῷ δύναμις, εἶπεν, « οὐκ ἄρα Θεοῦ μέγαν ὀφθαλμὸν ἐπ' ἐργαῖς ἀθεμίτοις λήσειν ἐμαλλον, ἀλλὰ με ταχεῖα μέ-
 5 « τεισι δίκη φόνου συγγενούς. Μέχρι τοῦ μοι, σῶμα « ἀναιδέστατον, τὴν ἀδελφῶ καὶ μητρὶ κατάκριτον ψυ-
 « χὴν καθέξει; μέχρι τοῦ δ' αὐτὸς ἐπισπείσω κατὰ « μέρος τοῦ μὸν αἵμα; λαβέτωσαν ἄθρόον τοῦτο, καὶ
 10 « μῆκετι ταῖς ἐκ τῶν ἐμῶν σπλάγγνων χοαῖς ἐπειρω-
 « νεύεσθω τὸ δαιμόνιον. » Ταῦτ' εἰπὼν εὐθέως τελευτᾷ, βασιλεύσας οὐ πλεον ἑνιαυτοῦ.

ΚΕΦ. Δ'.

Λύσασα δ' ἡ γυνὴ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ βασιλέα καθίστησιν Ἀλέξανδρον, τὸν καὶ καθ' ἡλικίαν καὶ μετρίτητα προῦχειν δοκοῦντα. Ὁ δὲ παρελθὼν εἰς τὴν
 15 ἐξουσίαν τὸν ἕτερον μὲν τῶν ἀδελφῶν βασιλειῶντα κτείνει, τὸν δὲ καταλειπόμενον, ἀγαπῶντα τὸ ζῆν δίχα πραγμάτων, εἶχεν ἐν τιμῇ.

β'. Γίνεται δ' αὐτῷ καὶ πρὸς τὸν Λάθουρον ἐπικληθέντα Πτολεμαῖον συμβολή, πόλιν Ἀσχωιν ἡρηκότα·
 20 καὶ πολλοὺς μὲν ἀνέειλε τῶν πολεμίων, ἡ δὲ νίκη πρὸς Πτολεμαῖον ἔρρεψεν. Ἐπεὶ δ' οὗτος ὑπὸ τῆς μητρὸς Κλεοπάτρας διωχθεὶς εἰς Αἴγυπτον ἀνεχώρησεν, Ἀλέξανδρος Γαδάρων τε πολιορκίᾳ κρατεῖ καὶ Ἀμαθούντος,
 25 ὃ δὲ μέγιστον μὲν ἦν ἔρμα τῶν ὑπὲρ Ἰορδάνην, τὰ τιμωτάτα δὲ τῶν Θεοδώρου τοῦ Ζήνωνος κτημάτων ἦν ἐν αὐτῷ. Ἐπελθὼν δ' ἐξαίφνης ὁ Θεόδωρος τὰ τε σφέτερα καὶ τὴν τοῦ βασιλέως ἀποσκευὴν αἰρεῖ, τῶν τε Ἰουδαίων εἰς μυρίους κτείνει. Γίνεται δ' ἐπάνω τῆς
 30 πληγῆς Ἀλέξανδρος, καὶ τραπόμενος εἰς τὴν παράλιον, αἰρεῖ Ῥαβρίαν τε καὶ Γάζαν καὶ Ἀνθηδόνα, τὴν αὖθις ὑφ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως Ἀγριππιάδα ἐπικληθεῖσαν.

γ'. Ἐξανδραποδισαμένῳ δὲ ταύτας ἐπανίσταται τὸ Ἰουδαϊκὸν ἐν τῇ ἑορτῇ· μάστιγα γὰρ ἐν ταῖς εὐωχίαις αὐτῶν στάσις ἄπτεται. Καὶ ἐδόκει μὴ ἂν κρείττων
 35 γενέσθαι τῆς ἐπιβουλῆς, εἰ μὴ τὸ ξενικὸν αὐτῷ παρεῳθῇ· Πισίδαι καὶ Κιλικεῖ ἦσαν· Σύρους γὰρ οὐκ ἐδέχετο μισθοφόρους, διὰ τὴν ἐμφυτον αὐτῶν πρὸς τὸ ἔθνος ἀπέχθειαν. Κτείνας δὲ τῶν ἐπαναστάντων ὑπὲρ ἐξακισχιλίου Ἀραβίας ἤπτετο, καὶ ταύτης ἐλὼν Γαλαα-
 40 δίτας τε καὶ Μωαβίτας, φόρον τε αὐτοῖς ἐπιτάξας, ἀνέστρεψεν ἐπὶ Ἀμαθούντα. Θεόδωρου δὲ πρὸς τὰς εὐπραγίας αὐτοῦ καταπλαγέντος, ἔρημον λαδὼν τὸ φρούριον κατέσκαψεν.

δ'. Ἐπειτα συμβαλὼν Ὁβείδα τῷ Ἀράβων βασιλεῖ
 45 προλοχίσαντι κατὰ τὴν Γαυλάνην, ἐνέδρας αὐτῷ γενομένης, πᾶσαν ἀποβάλλει τὴν στρατιάν, συνωσθεῖσαν κατὰ βαθείας φάραγγος καὶ πλήθει καμύλων συντριβείσαν. Διαφυγὼν δ' αὐτὸς εἰς Ἱεροσόλυμα, τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς πάλαι μισοῦν τὸ ἔθνος ἡρέθισεν
 50 εἰς ἐπανάστασιν. Γίνεται δὲ καὶ τότε κρείττων, καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις οὐκ ἔλαττον πεντακισμυρίων Ἰουδαίων ἀνέειλεν ἐν ἑξ ἔτεσιν· οὐ μὴν ὑψοφανετό γε

vero, quum minas intentaret eosque cogeret, verum quod erat ei indicaverunt. At ille, quum lacrimis opplesset oculos, quantumque poterat ingemisset, dicebat, « haud
 « utique erat ut magnum Dei oculus ob facta nefaria effu-
 « gerem, sed me celeris poena persequitur ob cognati cas-
 « dem. Quousque, o corpus impudentissimum, matri
 « fratrique damnatam animam detinebis? quam diu et ipse
 « paulatim illis sanguinem meum libabo? simul totum acci-
 « piant; ne amplius inferias ex meis visceribus factas deri-
 « deat numen. » His dictis illico moritur, cum non plus
 anno regnum tenuisset.

CAP. IV.

Uxor autem Aristobuli, quum fratres vinculis exemisset, regem constituit Alexandrum, qui et aetate et morum modestia praestare videbatur. Verum is, ad potestatis fastigium proventus, e fratribus quidem alterum regnum affectantem occidit, alterum vero, vita quieti contentum, in honore habuit.

2. Accidit autem ut is praelio congrediretur cum Ptolemaeo cognomine Lathuro, qui urbem Asochim ceperat: in quo multos quidem hostium peremit, sed victoria in Ptolemaeum propendebat. Postea vero quam ille a matre Cleopatra fugatus in Aegyptum discesserat, Alexander et Gadara obsidione in potestatem suam redigit, et castellum Amathuntis, munitionem omnium quae super Jordanen sitae erant maximam, ubi et pretiosissima quaeque bonorum Theodori filii Zenonis adservabantur. At Theodorus, quum repente supervenisset, et res suas capit et regis impedimenta, et Judaeorum decem circiter millia interfecit. Alexander autem ab ista plaga revalescit, et in maritimam regionem versus Raphiam capit et Gazam, itemque Anthedonem, quae postea a rege Herode Agrippias nominata est.

3. Quum autem urbes istas subjugasset, insurrectio fit populi Judaici in festo. Tum enim maxime, quum festa celebrantur, excitatur seditio. Nec apparebat quo pacto ex insidiis evadere potuerit, nisi auxilium tulissent copiae peregrinae, Pisidae nempe et Cilices: Syros quippe in mercenarios non admittebat, propter ingentem illis erga gentem Judaeorum odium. Quum autem supra sex millia eorum qui in eum insurrexerant occidisset, in Arabiam incursionem facit: quumque ibi Galaaditas et Moabitas subegisset, tributumque illis imperasset, ad Amathuntem reversus est. Theodoro etiam ex rebus ejus prospere gestis metu perculso, quum castellum praesidio vacuum reperisset, funditus evertit.

4. Mox autem congressus cum Obeda rege Arabum, qui locum juxta Gaulanam prior insidiis occupaverat, illis captus totum amisit exercitum, in vallem profundam compulsum atque camelorum multitudine contritum. Ille vero fuga dilapsus in Hierosolyma, gentem olim sibi infensam calamitatis magnitudine in seditionem excitavit. Fit autem etiam tunc superior, crebrisque praeliis non pauciores quinquaginta Judaeorum millibus interfecit, sex annorum spatio: nequaquam tamen victoriis laetabatur, ut qui

ταῖς νίκαις, τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ἀναλίσκων· ὅθεν παυσάμενος τῶν ὅπλων λόγους ἐπεχειρεῖ διαλύεσθαι πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους. Οἱ δὲ μᾶλλον ἐμίσουν τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ καὶ τοῦ τρόπου τὸ ἀνώμαλον. Πυν-
 6 θανόμενός δὲ τὸ αἶτιον καὶ τί ἂν ποιήσας καταστεύειεν αὐτούς, « ἀποθανὼν » ἔλεγον· νεκρῷ γὰρ ἂν διαλλαγή-
 ναι μὲν τῷ τοσαῦτα δρᾶσαντι. Ἄμα δὲ καὶ τὸν Εὐκαιορὸν ἐπικληθέντα Δημήτριον ἐπεκαλοῦντο. Ῥα-
 δίδως δ' ὑπακούσαντος κατ' ἐλπίδα μεζόνων καὶ μετὰ
 10 στρατιᾶς ἥκοντος, συνέμισγον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς συμμά-
 χοις περὶ Σίκιμα.

ε'. Δέχεται δ' ἑκατέρους Ἀλέξανδρος, ἱππεῦσι μὲν χίλιος, μισθοφόροις δὲ πεζοῖς ὀκτακισχίλιος· παρὴν δὲ αὐτῷ καὶ τὸ εὐνοῦν Ἰουδαϊκὸν εἰς μυρίους. Τῶν δ'
 15 ἐναντίων ἱππεῖς μὲν ἦσαν τρισχίλιοι, πεζῶν δὲ μύριοι τετρακισχίλιοι. Καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθειν διακηρύσ-
 σοντες οἱ βασιλεῖς ἐπειρῶντο τῶν παρ' ἀλλήλους ἀπο-
 στάσεων, Δημήτριος μὲν τοὺς Ἀλεξάνδρου μισθοφό-
 ρους, Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς ἄμα Δημητρίῳ Ἰουδαίους
 20 μεταπέσειν ἐλπίσας. Ὡς δ' οὕτε οἱ Ἰουδαῖοι θυμῶν οὐθ' οἱ Ἕλληνες ἐπαύοντο πίστεως, διεκρίνοντο ἤδη τοῖς ὅπλοις συμπεσόντες. Κρατεῖ δὲ τῇ μάχῃ Δημή-
 τριος, καίπερ πολλὰ τῶν Ἀλεξάνδρου μισθοφόρων καὶ
 30 ψυχῆς ἔργα καὶ χειρὸς ἐπιδειξαμένων. Χωρεῖ δὲ τὸ
 τέλος τῆς παρατάξεως παρὰ δόξαν ἀμφοτέροις· οὕτε γὰρ Δημητρίῳ παρέμειναν νικῶντι οἱ καλέσαντες, καὶ
 κατ' οἶκτον τῆς μεταβολῆς Ἀλεξάνδρῳ προσεχώρησαν εἰς τὰ ὅρη καταφυγόντι Ἰουδαίων ἐξακισχίλιοι. Ταύ-
 την τὴν ῥοπὴν οὐκ ἤνεγκε Δημήτριος, ἀλλ' ὑπολαβὼν
 40 ἤδη μὲν ἀξιόμαχον εἶναι πάλιν Ἀλέξανδρον, μεταρρεῖν δὲ καὶ πᾶν τὸ ἔθνος εἰς αὐτὸν, ἀνεχώρησεν.

ς'. Οὐ μὴν τό γε λοιπὸν πλῆθος, ἀναχωρησάντων τῶν συμμάχων, κατέθεντο τὰς διαφορὰς, συνεχῆς δὲ
 πρὸς Ἀλέξανδρον ἦν αὐτοῖς ὁ πόλεμος, μέχρι πλείστους
 35 ἀποκτείνας τοὺς λοιποὺς ἀπῆλθεν εἰς Βεμέσелиν πό-
 λιν, καὶ ταύτην καταστρεφάμενος αἰχμαλώτους ἀνή-
 γαγεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Προῦκοψε δ' αὐτῷ δι' ὑπερ-
 βολὴν ὀργῆς εἰς ἀσέβειαν τὸ τῆς ὀμότητος. Τῶν γὰρ
 ληφθέντων εἰς ὀκτακοσίους ἀνασταυρώσας ἐν μέσῃ τῇ
 40 πόλει, γυναῖκάς τε καὶ τέκνα αὐτῶν ἀπέσφαξε ταῖς
 ὀφθαλμοῖς, καὶ ταῦτα πίνων καὶ συγκατακαίμενος ταῖς παλ-
 λακίσιν ἀφείρω. Τοσαύτη δὲ κατὰ πλῆξιν ἔσχε τὸν
 δῆμον, ὥστε τῶν ἀντιστασιαστῶν κατὰ τὴν ἐπιούσαν
 νύκτα φυγεῖν ὀκτακισχίλιους ἐξ Ἰουδαίας ὅλης, οἷς
 45 ὁρος τῆς φυγῆς ὁ Ἀλεξάνδρου θάνατος κατέστη. Τοιού-
 τοις ἔργοις ὅφει καὶ μάλιστα ἡσυχίαν τῇ βασιλείᾳ πορίσας,
 ἀνεπαύσατο τῶν ὅπλων.

ζ'. Γίνεται δὲ αὐτῷ πάλιν ἀρχὴ θυρόδων Ἀντίοχος, ὁ καὶ Διόνυσος ἐπικληθεὶς, Δημητρίου μὲν ἀδελφὸς ὢν,
 50 τελευταῖός δὲ τῶν ἀπὸ Σελεύκου. Τούτων γὰρ δεῖσας
 στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς Ἀραβας ὠρμημένον, τὸ μὲν
 μεταξὺ τῆς ὑπὲρ Ἀντιπατρίδος παρορείου καὶ τῶν Ἰό-
 πης αἰγιαλῶν διαταρρεῖ φάραγγι βαθείᾳ· πρὸ δὲ
 τῆς τάφρου τείχος ἤγειρεν ὑψηλὸν, καὶ ξυλίνους πύρ-

regni sui vires consumeret, adeo ut armis omissis adolere-
 tur verbis bellum cum apbdis componere. Illi autem eo
 magis odio habebant ejus resipiscantiam morumque varie-
 tatem. Quumque percontaretur quid cense esset et quid ipsi
 faciendum ut eos placatum iret, « ut moreretur, » dicebant :
 nam cum eo, qui tam multa nefaria patrasset, etiam mor-
 tuo vix redituros esse in gratiam. Simul etiam Demetrium
 cognomine Eucærum in auxilium vocabant. Quumque ille
 majorum spe eis haud ægre obsecutus esset et cum exer-
 citu venisset, sese cum auxiliis ejus circa Sicima conjun-
 xerunt Judæi.

5. Attamen utrosque excipit Alexander mille quidem
 equitibus, peditum vero mercenariorum octo millibus :
 aderant etiam ipsi ex Judæis qui et bene volebant ad decem
 millia. Erant autem ex adversa parte equitum quidem tria
 millia, peditum vero quadraginta millia. Et, priusquam
 manus consererent, tentabant præcones reges utrumque an
 adversos ad defectionem sollicitare possent; Demetrius qui-
 dem Alexandri mercenarios, Alexander vero Judæos qui
 cum Demetrio erant, ad se pertrahere sperans. Sed quum
 neque Judæi iram remitterent neque fidem Græci desere-
 rent, armis jam cominus decernebant. Ceterum pugna
 superior erat Demetrius, quanquam Alexandri mercenarii
 multa magno animo fortique manu facta ostenderunt. Even-
 tus autem pugnae utriusque præter opinionem cessit. Nam
 neque Demetrio victori adhæresere qui eum acciverant, et
 fortunæ mutatae misericordia sex Judæorum millia ad Ale-
 xandrum, qui in montes confugerat, se contulerunt. Hanc
 rerum inclinationem ferre non potuit Demetrius, sed Ale-
 xandrum jam quidem ratus iterum pugnando esse, gen-
 temque universam ad ipsum transire, mox inde digressus
 est.

6. Non tamen reliqua multitudo ex militis auxiliarii dis-
 cessu similitates deposuit, sed bello continuo tam diu cum
 Alexandro decertabat, donec is plerisque interfectis ceteros
 in urbem Bemeselin compulsi, eaque eversa in Hieroso-
 lyma captivos abduxit. Verum immoderata fecit iracun-
 dia ut crudelitas ejus ad impietatem usque procederet.
 Nam captorum octingentis in media civitate cruci suffixis,
 mulieres et liberos eorum in conspectu necavit : atque
 ista inter polandum et cum concubinis suis recubans
 aspiciebat. Tantis autem populum terror invasit, ut ad-
 versæ partis homines usque ad octo millia nocte sequente
 extra Judææ fines se proriperent, quibus exilii finem at-
 tulit mors Alexandri. Quum ejusmodi factis sero ægreque
 regno tranquillitate dedisset, ab armis requievit.

7. Rursus autem ei turbas creavit Antiochus, qui etiam
 Dionysus dictus est, Demetrii quidem frater, Seleucidarum
 vero ultimus. Hunc enim veritus, qui in Arabas expedi-
 tionem fecerat, totum quidem super Antipatridem montibus
 proximum et inter Jopes littora spatium fossa profunda
 dissecuit : ante fossam vero murum arduum erexit, tur-
 resque ligneas, ut faciles aditus obstrueret, fabricandas

γους ἐνετεκτῆνατο, τὰς εὐμαρεῖς ἐμβολὰς ἀποφράττων. Οὐ μὴν εἶρξαι γε τὸν Ἀντίοχον ἰσχυσεν· ἐμπρήσας γὰρ τοὺς πύργους καὶ τὴν τάφρον χύσας διήλαυεν μετὰ τῆς δυνάμεως. Θέμενος δ' ἐν δευτέρῳ τὴν πρὸς τὸν καλὺ-
 5 σαντα ἀμυναν εὐθὺς ἐπὶ τοὺς Ἀραβας ἤει. Τῶν δὲ ὁ βασιλεὺς, ἀναχωρῶν εἰς τὰ χρησιμώτερα τῆς χώρας πρὸς τὴν μάχην, ἔπειτα τὴν ἵππον ἐξαίφνης ἐπιστρέψας (μυρία δ' ἦν τὸν ἀριθμὸν), ἀτάκτους ἐπιπίπτει τοῖς περὶ τὸν Ἀντίοχον. Καρτερᾶς δὲ μάχης γενομένης,
 10 ἕως μὲν περιτὴν Ἀντίοχος, ἀντείχεν ἡ δύναμις αὐτοῦ, καίπερ ἀνέδην ὑπὸ τῶν Ἀράβων φονευόμενοι· πεσόντος δὲ (καὶ γὰρ προεκινδύνευεν αἰετὶ τοῖς ἡττωμένοις παρα-
 15 5 δὲ λοιποὺς καταφυγόντας εἰς Κανὰ κώμην σπάνει τῶν ἐπιτηδείων ἀναλωθῆναι συνέβη πλὴν ὀλίγων ἀπαντας. ἡ. Ἐκ τούτου Δαμασκηνοὶ διὰ τὸ πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Μενναίου μῖσος Ἀρέταν ἐπάγονται, καὶ καθιστῶσι Κοίλης Συρίας βασιλέα. Στρατεύεται δ' οὗτος ἐπὶ
 20 τὴν Ἰουδαίαν, καὶ μάχῃ νικήσας Ἀλέξανδρον κατὰ συνθήκας ἀνεχώρησεν. Ἀλέξανδρος δὲ Πέλλαν ἑλὼν ἐπὶ Γέρασαν ἤει πόλιν, τῶν Θεοδώρου κτημάτων γλι-
 25 25 φεται δὲ καὶ Γαυλάνην καὶ Σελεύκειαν καὶ τὴν Ἀντιόχου φάραγγα καλουμένην· πρὸς οἷς Γάμαλα φρού-
 30 30 ριον καρτερόν ἑλὼν, τὸν ἀρχοντα Δημήτριον ἐν αὐτῇ πε-
 35 35 ριδύσας ἐκ πολλῶν ἐγκλημάτων, ἐπάνεισιν εἰς Ἰουδαίαν, τρία πληρώσας ἔτη τῆς στρατείας. Ἀσμένως δ' ὑπὸ τοῦ ἔθνους προσεδέχθη διὰ τὴν εὐπραγίαν, καὶ λαμβά-
 40 40 νει τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ πολεμεῖν, ἀρχὴν νόσου. Τεταρ-
 45 45 ταιαῖς δὲ περιόδοις πυρετῶν ἐνοχλούμενος ᾤθη δια-
 50 50 κρούσεσθαι τὴν ἀρρωστίαν πάλιν ἀψάμενος πραγμάτων. Διὸ δὴ στρατείας ἀχαίροις ἑαυτὸν ἐπιδιδούς καὶ βιαζό-
 55 55 μενος παρὰ δύναμιν τὸ σῶμα πρὸς τὰς ἐνεργείας ἀπῆλ-
 60 60 λαξε. Τελευτᾷ γοῦν ἐν μέσοις τοῖς θορύβοις στρεφόμενος, βασιλεύσας ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἰκοσιν ἔτη.

ΚΕΦ. Ε'.

Καταλείπει δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλέξανδρος τῇ γυναικί, πεπεισμένος ταύτῃ μάλιστα· ἂν ὑπακούσαι τοὺς Ἰου-
 40 40 δαίους, ἐπειδὴ τῆς ὁμότητος αὐτοῦ μακρὰν ἀποδέουσα καὶ ταῖς παρανομίαις ἐνισταμένη τὸν δῆμον εἰς εὖνοιαν προσηγάγετο. Καὶ οὐ διήμαρτε τῆς ἐλπίδος· ἐκράτησε γὰρ τῆς ἀρχῆς τὸ γύναιον διὰ δόξαν εὐσεβείας· ἡχρί-
 45 45 βου γὰρ δὴ τοῦ ἔθνους μάλιστα τὰ πάτρια, καὶ τοὺς πλημμελοῦντας εἰς τοὺς ἱεροὺς νόμους ἐξ ἀρχῆς ἀπε-
 50 50 τὸν μὲν πρεσβύτερον Ὑρκανὸν διὰ τὴν ἡλικίαν ἀποδείκνυσιν ἀρχιερέα, καὶ ἄλλως ὄντα νωθέστερον ἢ ὥστε ἐνοχλεῖν περὶ τῶν θλων· τὸν δὲ νεώτερον Ἀριστό-
 55 55 β'. Παραφύονται δὲ αὐτῇ εἰς τὴν ἐξουσίαν Φαρι-
 60 60 σαιοὶ, σύνταγμα τι Ἰουδαίων, δοκοῦν εὐσεβέστερον

curavit. Non tamen Antiochum arcere valuit : nam tur-
 ribus exustis fossaque repleta, cum copiis transit. Nulla
 autem ratione habita eum a quo prohibitus fuerat ulci-
 scendi, protenus in Arabas contendit. Horum autem rex,
 abscedens in regionis loca pugnae commodiora, dein cum
 equitibus derepente conversus (numero autem erant ad de-
 cem millia), Antiochi milites, priusquam in ordinem cogeren-
 tur, adoritur. Verum acri praelio commisso, quam diu qui-
 dem supererat Antiochus, impetum sustinebat ejus exercitus,
 quamvis magnam in eo stragem ediderint Arabes : ubi vero
 cecidit (nam et periculis semper se objiciebat, ut victis suc-
 curreret), terga dant omnes, et ex illis quidem plerique par-
 tim in acie, partim in fuga absumuntur, reliquis vero, in
 vicum Cana dilapsis, necessariorum inopia perire conti-
 git, praeter admodum paucos.

8. Deinde Damasceni, ex suo erga Ptolemæum Mennæi
 filium odio, Aretam sibi adsciscunt, et Coeles Syriae regem
 constituunt. Iste autem expeditionem facit in Judæam,
 quumque praelio vicisset Alexandrum, ex pactione discessit.
 Ceterum Alexander Pella capta Gerasam urbem petiit,
 Theodori divitiarum cupiditate : quumque triplici muro val-
 loque custodes cinxisset, locum vi expugnat. Porro Gau-
 lanam et Seleuciam subvertit, et Antiochi vallem quæ appel-
 latur : insuper ubi Gamala validum castellum ceperat, et
 Demetrio in eo imperanti multa ob crimina provinciam
 ademerat, in Judæam revertitur, triennio in expeditione
 consumpto. Libenter autem a gente exceptus est ob res
 prospere gestas, et quum primum a bello requievit, in mor-
 bum incidit. Et quoniam febri quartana laboravit, depul-
 sum iri morbum credidit, si rursus negotiis sese admove-
 rel. Qua re fiebat ut, quum intempestivæ militiæ sese da-
 ret et ultra vires corpus laboribus vexaret, diem supre-
 mum obierit. Moritur itaque mediis in tumultibus, quum
 septem et viginti annos regnasset.

CAP. V. (IV.)

Regnum autem Alexandræ conjugi suæ reliquit, Judæos
 ei vel maxime dicto audientes fore non dubitans, quod,
 quum longe ab ejus crudelitate abesset et legum violationi
 obsisteret, populi benevolentiam sibi conciliarit. Neque
 spes eum fefellit. Namque muliercula, ex opinione quam
 de pietate præbuerat, principatum obtinuit : quippe quæ
 mores gentis patrios accurate observabat, et quotquot leges
 sacras temerassent potestate exuebat. Quum autem duos
 filios ex Alexandro haberet, natu quidem majorem Hyrcanum
 et propter ætatem pontificem facit, et quod præterea se-
 gnior esset quam ut de rerum summa ei molestiam facesse-
 ret ; minorem vero Aristobulum, quod fervidioris esset in-
 genii, inter privatæ vitæ officia continebat.

2. Et autem sese ad potestatem adiungunt Pharisei,
 factio quædam Judæorum, qui præter alios pietatem colere

εἶναι τῶν ἄλλων καὶ τοὺς νόμους ἀκριβέστερον ἀφηγεῖσθαι. Τούτοις περισσὸν δὴ τι προσεῖχεν ἡ Ἀλεξάνδρα, σεβομένη [περὶ] τὸ θεῖον. Οἱ δὲ τὴν ἀπλότητα τῆς ἀνθρώπου κατὰ μικρὸν ὑπνιόντες ᾗδῃ καὶ διοικηταὶ τῶν ὧν ἐγίνοντο, διώκειν τε καὶ κατὰγειν οὐς ἐθέλοιεν, λυεῖν τε καὶ δεσμεῖν. Καθόλου δ' αἱ μὲν ἀπολαύσεις τῆς βασιλείας ἐκείνων ᾗσαν, τὰ δὲ ἀναλώματα καὶ αἱ δυσχέρειαι τῆς Ἀλεξάνδρας. Δεινὴ δ' ἦν τὰ μείζω διοικεῖν, δυνάμειν τε αἰεὶ συγκροτοῦσα διπλάσιονα κατέστησε καὶ ξενικὴν συνήγαγεν οὐκ ὀλίγην, ὥς μὴ μόνον κρατύνεσθαι τὸ οἰκεῖον ἔθνος, ἀλλὰ καὶ φοβεράν τοῖς ἔξωθεν εἶναι δυνάσταις. Ἐκράτει δὲ τῶν μὲν ἄλλων αὐτῇ, Φαρισαῖοι δ' αὐτῆς.

γ'. Διογένην γούν τινα τῶν ἐπισήμων, φίλον Ἀλεξάνδρῳ γεγενημένον, κτείνουσιν αὐτοὶ, συμβούλον ἐγκαλοῦντες γεγονέναι περὶ τῶν ἀνασταυρωθέντων ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὀκτακοσίων. Ἐνῆγον δὲ τὴν Ἀλεξάνδραν εἰς τὸ καὶ τοὺς ἄλλους διαχειρίσασθαι τῶν παροξυνάντων ἐπ' ἐκείνους τὸν Ἀλεξάνδρον. Ἐνδοιδούσης δ' ὑπὸ δεισιδαιμονίας, ἀνῆρουν οὐς ἐθέλοιεν αὐτοί. Προσπεύγουσι δ' Ἀριστοβούλῳ τῶν κινδυνευόντων οἱ προὔχειν δοκοῦντες. Κάκεινος πείθει τὴν μητέρα φέισασθαι μὲν διὰ τὸ ἀξίωμα τῶν ἀνδρῶν, ἐκπέμψαι δ' αὐτούς, εἰ μὴ καθαρὸς ὑπεβλήφεν, ἐκ τῆς πόλεως. Οἱ μὲν οὖν δοθείσης ἀδείας ἐσκεδάσθησαν ἀπὸ τὴν χώραν. Ἀλεξάνδρα δὲ ἐκπέμψασα ἐπὶ Δαμασκὸν στρατιάν (πρόφασις δ' ἦν Πτολεμαῖος αἰεὶ θλίβων τὴν πόλιν), ταύτην μὲν ἀπεδέξατο μηδὲν ἀξιώλογον ἐργασαμένην, Τιγράνην δὲ τὸν Ἀρμενίων βασιλέα προσκαθεζόμενον Πτολεμαῖοι καὶ πολιορκοῦντα Κλεοπάτραν συνθήκαις καὶ δώροις ὑπηγάγετο. Φθάνει δ' ἐκεῖνος ἀπαναστὰς διὰ τὰς οἰκοὶς παραχῆς, ἐμβεβληχότος εἰς τὴν Ἀρμενίαν Λευκούλλου.

δ'. Κὰν τούτῳ νοσούσης Ἀλεξάνδρας δὲ νεώτερος τῶν παίδων Ἀριστόβουλος τὸν καιρὸν ἀρπάσας μετὰ τῶν οἰκετῶν (εἶχε δὲ πολλοὺς καὶ πάντας εὐνοὺς διὰ τὴν θερμότητα) κρατεῖ μὲν τῶν ἐρυμάτων ἀπάντων· τοῖς δ' ἐκ τούτων χρήμασι μισθοφόρους ἀθροίσας, ἐαυτὸν ἀποδείκνυσιν βασιλέα. Πρὸς ταῦτα ὀδυρόμενον τὸν Ὑρκανὸν ἡ μήτηρ οἰκτεῖρασα, τὴν τε γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας τοὺς Ἀριστοβούλου καθειργνυσὶν εἰς τὴν Ἀντωνίαν· φρούριον δ' ἦν τῷ βορείῳ κλίματι τοῦ ἱεροῦ προσκειμένον, πάλαι μὲν, ὥς ἔφην, Βῆρις ὀνομαζόμενον, αὖθις δὲ ταύτης τυχὸν τῆς προσηγορίας, ἐπικρατήσαντος Ἀντωνίου, καθάπερ ἀπὸ τοῦ Σεβαστοῦ καὶ Ἀγρίππα Σεβαστῇ καὶ Ἀγριππιάς πόλεις ἕτεραι μετωνομάσθησαν. Πρὶν δ' ἐπιελεθεῖν Ἀλεξάνδραν τὸν Ἀριστόβουλον τῆς τοῦ ἀδελφοῦ καταλύσεως, τελευτῇ, διοικήσασα τὴν ἀρχὴν ἔτεσιν ἑνέα.

ΚΕΦ. Γ'.

καὶ κληρονόμος μὲν ἦν τῶν ὧν Ὑρκανός, ᾧ καὶ ζῶσα τὴν βασιλείαν ἐνεχείρισ· δυνάμει δὲ καὶ φωνήματι προεῖχεν ὁ Ἀριστόβουλος. Γενομένης δὲ αὐτοῖς περὶ τῶν ὧν συμβολῆς περὶ Ἰεριχοῦντα, καταλι-

JOSEPHUS. II.

putantur, et peritius leges interpretari. His igitur maxime auscullabat Alexandra, utpole religiosa erga Deum. Illi autem se in feminae simplicis consuetudinem paulatim insinuantes, statim res omnes gubernant et moderantur, ita ut quosvis pro libidine in exilium pellant et ab eo revocent, solvant ligentque. In universum illi regni quidem commodis fruebantur, expensas vero et difficultates Alexandra perferebat. Eadem autem artis gnara erat res arduas administrandi; atque copiis colligendis semper intenta, duplo majorem constituit exercitum, et non pauca sibi comparavit auxilia peregrina, adeo ut gentis suae vires auxerit, seque dynastis exteris metuendam reddiderit. In alios autem imperium ipsa quidem habebat, in ipsam vero Pharisei.

3. Quare Diogenem, virum quendam illustrem, qui Alexandro fuerat amicus, illi interficiunt, ejus consilio factum criminati quod octingenti regis jussu in crucem fuerint sublati. Indoxerunt etiam Alexandram ut et alios, quibus auctoribus Alexander in eos concitatus erat, occideret. Quumque illis prae religione totara se dederet regina, quos ipsi vellent trucidabant. Ad Aristobulum autem confugiunt ex periclitantibus qui visi sunt eminentissimi. Atque ille matri persuadet ut viris quidem propter dignitatem parceret, civitate autem eos pelleret, si culpae non immunes esse crederet. Et illi quidem, data sibi impunitate, per regionem dispersi sunt. Alexandra vero, misso in Damascus exercitu, praetextens Ptolemaeum sine intermissione civitatem premere, illum quidem nulla re memorabili gesta recepit; Tigranen vero Armeniorum regem, qui admoto Ptolemaidi milite Cleopatram obsidebat, pactionibus dominique sollicitat: atqui ille prior inde movit domesticarum turbarum metu, quod in Armeniam incursionem fecerat Lucullus.

4. Interea aegrotante Alexandra, minor ejus filius Aristobulus, opportunitate arrepta, cum famulis suis (multos enim habebat, et omnes ex aetatis fervore ei benevolos) universa quidem castella occupat; pecunia vero, quam ibi reperit, conductis auxiliis, regem se declarat. Ad hac miserata querelas Hyrcani mater conjugem Aristobuli cum filiis inclusam dedit in Antoniam: castellum autem erat a septemtrione fano adjacens, olim quidem, ut dixi, Baris appellatum, postea vero hoc nomen sortitum est, imperante Antonio, quemadmodum ab Augusto et Agrippa Sebaste et Agrippias, aliae civitates, mutato nomine dictae erant. Ante tamen, quam in Aristobulum fratris ejus, quem de jure regno curaverat, contumeliae vindicaretur, moritur Alexandra, quum per novennium regnasset.

CAP. VI. (IV.)

Et haeres quidem omnium erat Hyrcanus, cui regnum etiam viva commiserat mater: verum Aristobulus viribus atque animo praestabat. Quum autem de rerum summa apud Hierichuntem praelio congredierentur, plerique Hyrcano deserto

πόντες οἱ πλεῖστοι τὸν Ὑρκανὸν, μεταβαίνουσι πρὸς τὸν Ἀριστόβουλον. Ὁ δὲ μετὰ τῶν συμμεινάντων φθάνει συμφυγὴν ἐπὶ τὴν Ἀντιωνίαν, καὶ κυριεύσας τῶν πρὸς σωτηρίαν διήκων (ταῦτα δ' ἦν ἡ Ἀριστοβούλου γυνὴ μετὰ τῶν τέκνων) ἀμέλει πρὶν ἀνηέστου πάθους διελεύθωσαν, ὥστε βασιλεύειν μὲν Ἀριστόβουλον, Ὑρκανὸν δ' ἐκστάντα τῆς ἄλλης ἀπολαύειν τιμῆς, ὥσπερ ἀδελφὸν βασιλεύειν. Ἐπὶ τοῦτοις διαλλαγέντες ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τοῦ λαοῦ περιεστῶτος φιλοφρό-
 10 νος ἀλλήλους ἀσπασάμενοι, διήμειψαν τὰς οἰκίας. Ἀριστόβουλος μὲν γὰρ εἰς τὰ βασιλεία, Ὑρκανὸς δ' ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἀριστοβούλου οἰκίαν.

(Ε'). β'. Δέος δὲ τοῖς τε ἄλλοις τῶν Ἀριστοβούλου διαφόρων ἐμπίπτει παρ' ἐλπίδα κρατήσαντος, καὶ μάλιστα
 15 Ἀντιπάτρω πάλαι διαμισουμένῳ. Γένος δ' ἦν Ἰδομαίως, προγόνων τε ἐνεκα καὶ πλούτου καὶ τῆς ἄλλης ἰσχύος πρωτεύων τοῦ ἔθνους. Οὗτος ἄμα καὶ τὸν Ὑρκανὸν, Ἀρέτᾳ προσφυγόντα τῷ βασιλεῖ τῆς Ἀραβίας, ἀνακτήσασθαι τὴν βασιλείαν ἐπειθε, καὶ τὸν
 20 Ἀρέταν δέξασθαι τε τὸν Ὑρκανὸν καὶ καταγαγεῖν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, πολλὰ μὲν τὸν Ἀριστόβουλον εἰς τὸ ἦθος διαβάλλων, πολλὰ δ' ἐπαινῶν τὸν Ὑρκανὸν [παρῆναι δέξασθαι], καὶ ὡς πρέπον εἶη τὸν οὕτω λαμπρῶς προσετώτα βασιλείας, ὑπερέχειν χεῖρα τῷ ἀδίκουμένῳ.
 25 ἀδικεῖσθαι δὲ Ὑρκανὸν στερηθέντα τῆς κατὰ τὸ πρεσβεῖον αὐτῷ προσήκουσας ἀρχῆς. Προκατασκευάσας δὲ ἀμφοτέρους, νύκτωρ ἀναλαβὼν τὸν Ὑρκανὸν, ἐκ τῆς πόλεως ἀποδιδράσκει καὶ συντόνῳ φυγῇ χρώμενος, εἰς τὴν καλουμένην Πέτραν διασώζεται. βασιλεῖον αὐτῇ
 30 τῆς Ἀραβίας ἐστίν. Ἐνθα τῷ Ἀρέτᾳ τὸν Ὑρκανὸν ἐγχειρίσας, καὶ πολλὰ μὲν καθομιλήσας, πολλοὺς δὲ δώροις ὑπελθὼν, δοῦναι δύναμιν αὐτῷ πείθει τὴν κατὰξουσιν αὐτόν. Ἦν δ' αὕτη πεζῶν τε καὶ ἵππεων πάντες μυριάδες, πρὸς ἣν οὐκ ἀντέσχεν Ἀριστόβουλος,
 35 ἀλλ' ἐν τῇ πρώτῃ συμβολῇ λειφθεὶς εἰς Ἱεροσόλυμα συνελάνεται. καὶ ἐφθῆ κατὰ κράτος ληφθεὶς, εἰ μὴ Σκαῦρος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός, ἐπαναστὰς αὐτῶν τοῖς καιροῖς, ἔλυσεν τὴν πολιορκίαν. ὅς ἐπέμψθη μὲν εἰς Συρίαν ἀπὸ Ἀρμενίας ὑπὸ Πομπηίου Μάγνου πολεμοῦντος
 40 πρὸς Τιγράνην. Παραγενόμενος δὲ εἰς Δαμασκὸν, ἐλαγκυῖαν προσφάτως ὑπὸ Μετέλλου καὶ Λολλίου, καὶ τούτους μεταστῆσας, ἐπειδὴ τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ἐπύθετο, καθάπερ ἐφ' ἔρμαιον ἤπειλχθη.

γ'. Παρελθόντος γοῦν εἰς τὴν χώραν, πρέσβεις εὐ-
 45 θεύς ἦσαν παρὰ τῶν ἀδελφῶν, ἑκατέρου βοηθεῖν αὐτῷ δεομένου. Γίνεται δ' ἐπιπροσθεν τοῦ δικαίου τὰ παρὰ Ἀριστοβούλου τριακόσια τάλαντα. Τοσοῦτον γὰρ λαβὼν Σκαῦρος ἐπικηρυκεῖται πρὸς τε Ὑρκανὸν καὶ τοὺς Ἀραβας, ἀπειλῶν Ῥωμαίους καὶ Πομπήιον, εἰ μὴ λύσειαν τὴν πολιορκίαν. Ἀνεχώρησε δ' ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς Φιλαδέλφειαν Ἀρέτας καταπλεγείς καὶ πάλιν
 50 ἤλυσεν τὸν Ὑρκανόν. Ἀριστοβούλῳ δ' οὐκ ἀπέλθας εἰπεν τοῖς πολεμίοις, καὶ περὶ τὸν καλούμενον

ad Aristobulum transeunt. Ille vero cum iis qui secum manserant fugiens occupat Antoniam : ibique salutis obsides nactus (isti autem erant Aristobuli conjux et liberi), priusquam scilicet gravius aliquid accideret, ea lege cum fratre reconciliatus est, ut regnum quidem Aristobulus haberet, Hyrcanus vero eo cederet, aliisque ut frater regis honoribus frueretur. His conditionibus in gratiam redeuntes, et invicem circumstante multitudine amicissime complexi, domos permittunt : et Aristobulus quidem in regiam discedit, Hyrcanus in Aristobuli domum.

(V.) 2. Metus vero et alios inimicos Aristobuli præter spem dominantis occupat, et maxime Antipatrum olim illi invisum. Erat autem genere Idumæus, et nobilitate et opibus et alia potestate gentis suæ princeps. Idemque ille et Hyrcano, ut ad Aretam regem Arabiæ perfugeret et regnum sibi vindicaret, suadebat, et Aretæ, ut et susciperet Hyrcanum et in regnum reduceret, multis quidem Aristobuli moribus obtreptans, multis vero Hyrcanum laudibus extollens [ut hospitio exciperet hortabatur], addens decere eum qui tam amplo præsit imperio, manum porrigere injuria affecto : atqui Hyrcanum injuriam pati, qui principatu, ætatis prærogativa sibi debito, exciderit. Quum autem ambos ita præparasset, noctu cum Hyrcano ex civitate profugit, cursuque citato in oppidum quod Petra dicitur salvus evasit : ea est autem Arabiæ regia. Ibi quum Hyrcanum Aretæ in manus tradidisset, et multa quidem verba fecisset, multis vero muneribus eum subisset, persuadet ei suppeditare copias quibus in regnum restitueretur. Erant autem istæ peditum equitumque quinquaginta millia : quibus nequaquam restitit Aristobulus, sed primo in congressu superatus Hierosolyma se recipit ; et procul dubio vi captus fuisset, nisi dux Romanorum Scaurus adversis horum temporibus imminens obsidionem solvisset. Namque is ex Armenia quidem in Syriam missus erat a Pompejo Magno, qui cum Tigrane bellum gerebat. Quum autem Damascum venisset, nuper admodum a Metello et Lollio captam, et illos inde abduxisset, audito quo in statu res Judæorum essent, veluti ad certum questum properabat.

3. Denique mox ut regionem ingressus est, legati ad eum veniunt a fratribus, utroque orante ut sibi opem ferret et auxilium. Sed plus apud eum valebant trecenta talenta ab Aristobulo missa quam jus et æquum. Tot enim acceptis ad Hyrcanum et Arabas legatos mittit Scaurus, Romanorum et Pompeji nomine minas illis intentans, nisi ab obsidione desisterent. Itaque Aretas metu perculsus ex Judæa in Philadelphiam recessit, et Scaurus Damascum repetit. Aristobulo autem non sufficit quod captus non fuerit, sed copiis omnibus coactis hostes persequabatur, prælioque ad

Παπυρώνα συμβαλὼν αὐτοῖς ὑπὲρ ἑξαχισχιλίου κτείνει, μεθ' ὧν καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν Ἀντίπατρον, Φαλλίωνα.

δ. Ὑρκανὸς δὲ καὶ Ἀντίπατρος, τῶν Ἀράβων ἀφαιρέθέντες, μετέφερον ἐπὶ τοὺς ἐναντίους τὴν ἐλπίδα. Καὶ ἐπειδὴ Πομπήιος ἐπιὼν τὴν Συρίαν εἰς Δαμασκὸν ἦκεν, ἐπ' αὐτὸν καταφεύγουσι· καὶ δίχα δώρων, αἷς καὶ πρὸς Ἀρέταν δικαιολογίαις χρώμενοι κατηντιβόλουν, μισῆσαι μὲν τὴν Ἀριστοβούλου βίαν, κατάγειν δ' ἐπὶ τὴν βασιλείαν τὸν καὶ τῷ τρόπῳ καὶ καθ' ἡλικίαν προσήκοντα. Οὐ μὴν οὐδ' ὁ Ἀριστοβούλος ὑστέρει, παποιθῶς τῇ Σκαυρὸν δωροδοκίᾳ, παρῆν δὲ καὶ αὐτὸς ὡς οἶόν τε ἦν βασιλικώτατα κεκοσμηκὼς ἑαυτόν. Ἀδοξήσας δὲ πρὸς τὰς θεραπείας, καὶ μὴ φέρων δουλεύειν ταῖς χρεαῖαις ταπεινότερον τοῦ σχήματος, ἀπὸ Δίου πόλεως χωρίζεται.

ε'. Πρὸς ταῦτ' ἀγανακτήσας Πομπήιος, πολλὰ καὶ τῶν περὶ Ὑρκανὸν ἱκετεύοντων, ὥρμησεν ἐπ' Ἀριστοβούλον, ἀναλαβὼν τὴν τὴν Ῥωμαϊκὴν δύναμιν καὶ πολλοὺς ἐκ τῆς Συρίας συμμάχους. Ἐπεὶ δὲ παρελεύοντο Πέλλαν καὶ Σκυθόπολιν ἦκεν ἐς Κορέας, ὅθεν ἡ Ἰουδαίῳ ἀρχεται χώρα κατὰ τὴν μεσόγειον ἀνόντων, ἀκούσας συμπεφευγῆναι τὸν Ἀριστοβούλου εἰς Ἀλεξάνδρειον (τοῦτο δὲ ἐστὶ φρουρίον τῶν πάνυ φιλοτιμῶς ἐξησχημένων, ὑπὲρ ὁροῦς ὑψηλοῦ κείμενον), πέμψας καταβάνειν αὐτὸν ἐκέλευσε. Τῷ δὲ ἦν μὲν ὁρμῇ, καλουμένῳ δεσποτικώτερον, διακινδυνεύειν μάλλον ἢ ὑπακούσαι, καθέωρα δὲ τὸ πλῆθος ὀρρωδῶν καὶ παρρηνοῦν οἱ φίλοι σκέπτεσθαι τὴν Ῥωμαίων ἰσχύν, οὖσαν ἀνυπόστατον. Οἷς πεισθεὶς κάτεισι πρὸς Πομπήιον, καὶ πολλὰ περὶ τοῦ δικαίως ἀρχεῖν ἀπολογηθεὶς ὑπέστρεψε πρὸς τὸ ἔρμα. Πάλιν τε τὰδελοφῶ προκαλουμένου καταβὰς, καὶ διαλεχθεὶς περὶ τῶν δικαίων, ἄπεισι μὴ κωλύοντος τοῦ Πομπηίου. Μέσος δ' ἦν ἐλπίδος καὶ δέους, καὶ κατῆγε μὲν ὡς δυσωπήσων Πομπήιον πάντ' ἐπιτρέπειν αὐτῷ, πάλιν δ' ἀνέβαιναν εἰς τὴν ἄκραν, ὡς μὴ προκαταλύειν δόξειεν ἑαυτόν. Ἐπεὶ μέντοι Πομπήιος ἐξίστασθαι τε τῶν φρουρίων ἐκέλευσεν αὐτῷ καὶ παράγγελμα τῶν φρουράρχων ἐχόντων μόναις πειθαρχεῖν ταῖς αὐτογράφοις ἐπιστολαῖς, ἡγάκαζεν αὐτὸν ἐκάστοις γράφειν ἐκχωρεῖν, ποιεῖ μὲν τὸ προσταχθέν, ἀγανακτήσας δὲ ἀνεχώρησεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ παρεσκευάζετο πολεμεῖν πρὸς Πομπήιον.

ς'. Ὁ δ' (οὗ γὰρ ἐδίδου χρόνον ταῖς παρασκευαῖς) εὐθέως εἴπετο, καὶ προσεπέρρωσε τὴν ὁρμὴν ὁ Μιθραδάτου θάνατος, ἀγγελθεὶς αὐτῷ περὶ Ἱερικουῶντα, ἐνθα τὸ τῆς Ἰουδαίας πιστάτον φοινικὰ τε πάμπολυν καὶ βάλσαμον τρέφει τοῦτο λίθοις ὀξείσιν ἐπιτέμνοντες τὰ πρέμνα συλλέγουσι κατὰ τὰς τομὰς ἐκδακρῶν. Καὶ στρατοπεδευσάμενος ἐν τῷ χωρίῳ μίαν ἑσπέραν, ἔωθεν ἡγείγετο πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα. Καταπλαγείς δὲ τὴν ἐφοδὸν Ἀριστοβούλου ἰκίτης ὑπὸντῆ, χρημάτων τε ὑποσέχει καὶ τῷ μετὰ τῆς πόλεως ἐπιτρέπειν καὶ ἑαυτὸν χλευαίνοντα καταστέλλει τὸν Πομπήιον. Οὐ

Papyronem qui vocatur commisso, supra sex eorum millia occidit; in quibus erat et Phallion Antipatri frater.

4. Hyrcanus vero et Antipater, Arabum privati auxilio, spem in adversarios transtulerunt. Et postquam Pompejus Syria peragrata Damascus pervenerat, ad ipsum confugiunt: et præter munera, in juris sui defensionem eadem, quibus ad Aretam usi sunt, afferentes, ei supplicarunt ut, Aristobuli vi odio habita, regno Hyrcanum restitueret, cui tam ætate quam moribus deberetur. Sed nec Aristobulus sibi deerat, Scauro fretus quem muneribus corruperat: nam et ipse aderat, cultu regio, quoad ejus fieri poterat, splendidissime ornatus. Verum indignum ratus ut obsequiis niteretur, ægreque ferens abjectius quam habitum ejus deceret utilitati servire, ab urbe Dio digreditur.

5. De istis indignatus Pompejus, Hyrcano etiam et qui cum eo erant magnopere ipsum obsecrantibus, adversus Aristobulum profectus est et cum exercitu Romano et multis e Syria auxiliis. Quum autem Pellam et Scythopolin prætervectus Cœreas pervenisset, unde Judæorum regio initium capit qua ascenditur per mediterranea, audito Aristobulum in Alexandrium confugisse (hoc autem castellum est magnifice admodum exornatum, in monte præcelso situm), misit qui eum descendere juberent. Illi autem in animo quidem erat, utpote quod nimis imperiose vocaretur, vel quodvis discrimen adire potius quam parere: multitudinem vero in metu esse animadvertebat, et hortabantur amici ut secum reputaret Romanorum vires, quas sustinendo non esset. Quibus obsequutus descendit ad Pompejum, et quum multa pro jure regni sui apud eum dixisset, in munimentum reversus est. Et quum iterum a fratre provocatus descendisset, ac de suo jure cum eo disceptasset, regreditur, non vetante Pompejo. Erat autem inter spem metamque medius, et descendebat quidem Pompejum exoraturus ut ei cuncta permitteret, in arcem vero rursus ascendebat, ne vires ante tempus dimittere videretur. Ceterum posteaquam Pompejus jusserrat eum et castellis cedere, et singulos præsidiorum præfectos, quibus mandatum erat ut non nisi manu sua scriptis epistolis obsequerentur, enim coegerat literis monere ut inde migrarent, imperata quidem fecit, sed cum indignatione Hierosolyma concessit, seque ad bellandum cum Pompejo præparavit.

6. Ille autem (nam tempus ei non concedebat ad bellicos apparatus) statim eum insequabatur, multumque ejus impetum acceleravit Mithridatis mors, ei nunciata apud Hierichuntem, ubi pinguiissima Judææ regio palmas pluriimas et balsamum nutrit, quod, stipites lapide acuto incidentes, ex incisuris destillans colligunt. Quumque in eo loco per unam noctem castra posuisset, mane Hierosolyma contendebat. Aristobulus autem, ad ejus adventum perterritus, supplex occurrit, et pecuniam promittendo spondendoque semetipsum cum urbe ei permittere, succensentem mitigat Pompejum. Non tamen quidquam eorum fa-

μήν τι τῶν ὠμολογημένων ἐπραττε· τὸν γὰρ ἐπὶ τῇ κομιδῇ τῶν χρημάτων πεμψθέντα Γαβίνιον οἱ τὰ Ἀριστοβούλου φρονούντες οὐδὲ τῇ πόλει δέχονται.

ΚΕΦ. Ζ'.

Πρὸς ταῦτα ἀγανακτήσας Πομπήιος Ἀριστοβούλου
5 μὲν ἐφρούρει, πρὸς δὲ τὴν πόλιν ἐλθὼν περιεσκόπει
ποῖ προσβαλεῖ· τὴν τε γὰρ ὀχυρότητα τῶν τειχῶν δυσ-
μεταχείριστον ἑώρα καὶ τὴν πρὸ τούτων φάραγγα
φοβεράν, τό τε ἱερὸν ἐντὸς τῆς φάραγγος ὀχυρώτατα
τετειχισμένον, ὥστε τοῦ ἀστεος ἀλίσκομένου δευτέραν
10 εἶναι καταφυγὴν τοῦτο τοῖς πολεμίοις.

β'. Διαπορῶντος δ' ἐπὶ πολλὸν χρόνον, στάσις τοῖς
ἐνδον ἐμπίπτει, τῶν μὲν Ἀριστοβούλου πολεμεῖν ἀξιού-
των καὶ βύεσθαι τὸν βασιλέα, τῶν δὲ τὰ Ὑρκανοῦ
φρονούντων ἀνοίγειν Πομπήϊον τὰς πύλας· πολλοὺς δὲ
15 τούτους ἐποίει τὸ θεός, ἀφορῶντας εἰς τὴν τῶν Ῥω-
μαίων εὐψάξιαν. Ἠτῶμενον δὲ τὸ Ἀριστοβούλου
μέρος εἰς τὸ ἱερὸν ἀνεχώρει, καὶ τὴν συνάπτουσιν ἀπ'
αὐτοῦ τῇ πόλει γέφυραν ἀποκόψαντες ἀντισχεῖν εἰς
ἔσχατον παρεσκευάζοντο. Τῶν δὲ ἐτέρων δεχομένων,
20 Ῥωμαίους τῇ πόλει, καὶ τὰ βασιλεία παραδιδόντων,
ἐπὶ μὲν ταῦτα Πομπήιος ἕνα τῶν ὑφ' αὐτὸν στρατη-
γῶν Πείσωνα εἰσπέμπει μετὰ στρατιᾶς· ὃς διαλαβὼν
φρουρᾷ τὴν πόλιν, ἐπειδὴ τῶν εἰς τὸ ἱερὸν καταπευ-
γόντων οὐδένα λόγους ἔπειθε συμβῆναι, τὰ περίεξις
25 προσβολὰς ἡτῤέπειζεν, ἔχων τοὺς περὶ τὸν Ὑρκανὸν
εἰς τε τὰς ἐπινοίας καὶ τὰς ὑπηρεσίας προθύμους.

γ'. Αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ προσάρκτιον κλίμα τὴν τε
τάφρον ἔχου καὶ τὴν φάραγγα πᾶσαν, ὕλην συμφο-
ρούσης τῆς δυνάμεως. Χαλεπὸν δ' ἦν τὸ ἀναπληροῦν
30 διὰ βάθους ἀπειρον, καὶ τῶν Ἰουδαίων πάντα τρόπον
εἰργόντων ἀνωθεν. Κἂν ἀτέλεστος ἔμεινεν τοῖς Ῥω-
μαίοις ὁ πόνος, εἰ μὴ τὰς ἐβδομάδας ἐπιτηρῶν ὁ Πομ-
πήιος, ἐν αἷς παντὸς ἔργου διὰ τὴν ὀρησκειαν χεῖρας
ἀπίσχουσιν Ἰουδαῖοι, τὸ χῶμα ὕψου, τῆς κατὰ χεῖρα
35 συμβολῆς εἰργων τοὺς στρατιώτας. Ὑπὲρ μόνου γὰρ
τοῦ σώματος ἀμύνονται καὶ τοῖς σαββάτοις. Ἡδὴ δ'
ἀναπεπληρωμένης τῆς φάραγγος, πύργους ὑψηλοὺς
ἐπιστήσας τῷ χῶματι, καὶ προσαγαγὼν τὰς ἐκ Τύρου
κομισθείσας μηχανάς, ἐπειρᾶτο τοῦ τείχους. Ἀνέ-
40 στέλλον δὲ οἱ πετροβολοὶ τοὺς καθύπερθε κωλύοντας·
ἀντιέχον δ' ἐπὶ πλείστον οἱ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος πύρ-
γοι, μεγέθει τε καὶ κάλλει διαφέροντες.

δ'. Ἐνθα δὴ, τῶν Ῥωμαίων πολλὰ κακοπαθούν-
των, ὁ Πομπήιος τὰ τε ἄλλα τῆς καρτερίας τοὺς Ἰου-
45 δαίους ἀπεθαύμασε, καὶ μάλιστα τοῦ μηδὲν παραλῦσαι
τῆς ὀρησκειᾶς ἐν μέσοις τοῖς βέλεσιν ἀνελιγμένους.
Ὡς περ γὰρ εἰρήνης βαθείας κατεχούσης τὴν πόλιν, αἶ-
τε θυσαίαι καθ' ἡμέραν καὶ οἱ ἐναγισμοὶ, καὶ πᾶσα θε-
ραπεία κατὰ τὰ χριθεὶς ἐξετελείτο τῷ Θεῷ· καὶ οὐδὲ κατ'
50 αὐτὴν τὴν ἄλυσιν, περὶ τῷ βομῶν φονευόμενοι καθ'
ἡμέραν, τῶν νομίμων εἰς τὴν ὀρησκειαν ἀπέστησαν.
Τρίτῳ γὰρ μηνὶ τῆς πολιορκίας μόλις ἕνα τῶν πύργων

ciebat quæ promiserat : nam Gabinium, qui ad pecuniam accipiendam missus erat, ne in urbem quidem recipiunt qui ab Aristobulo stabant.

CAP. VII. (V.)

De istis cum indignatione iratus Pompejus Aristobulum inclusum dabat in custodiam, atque ad urbem profectus, circumspiciebat qua ex parte eam invaderet; nam et muros ejus firmitatem expugnatu difficilem videbat, et vallem pro mœnibus horribilem, fanumque intra ipsam quam munitissimum, adeo ut capta urbe illud alterum hostibus esset perfugium.

2. Dum autem diu multumque secum dubitaret incidit civitati seditio, Aristobuli quidem factione bellum geri postulante regemque liberari, qui vero Hyrcano favebant, Pompejo portas aperiri. Metus autem horum numerum augebat, præsertim cum respicerent ad Romanorum in rebus suo loco agendis peritiam. Denique victa pars Aristobuli concessit in templum, et, ponte quo civitati jungebatur abscisso, sese pararunt ut vim ad extremum sustinerent. Ceteris autem Romanos in urbem recipientibus, eis-que regiam tradentibus, ad eam unum e ducibus suis Pisonem mittit Pompejus cum militibus : qui præsidii per civitatem dispositis, postquam nemini eorum qui in fanum confugerant pacem persuadere poterat, quæcunque circum erant oppugnationi parabat, Hyrcanum habens sociosque ejus consilia et ministeria studiose ei subservientes.

3. Ipse vero a parte septentrionali fossam vallemque omnem complebat, materia a militibus comportata. Difficile autem erat replere, quum ob immensam profunditatem, tum quod Judæi desuper modis omnibus eos repellerent. Nec Romanis labor successisset, nisi Pompejus septimis diebus observatis, quibus ab omni opere religionis ergo manus abstinent Judæi, aggerem ad fastigium perduxisset, militibus a pugna conserenda inhibitis. Nam a solo corpore etiam sabbatis vim propulsant. Igitur jam valle repleta, quum turres excelsas aggeri imposuisset, et admo- visset machinas a Tyro allatas, mœnia tentabat. Lapidum autem jaculatores eos repellebant, qui in alto positi Romanos a conatu prohiberent : turres vero ad eam partem quam diutissime resistebant, magnitudine pariter ac pulchritudine insignes.

4. Tum scilicet Pompejo, quum multum defatigarentur Romani, subiit mirari inter alia Judæorum animi fortitudinem, et præcipue quod nihil de sacro cultu media inter tela versantes remiserint. Nam, ac si in pace profunda fuisset civitas, et quotidiana sacrificia et lustrationes, omnisque cultus accurate admodum peractus erat, nec, quum capto fano ad aram quotidie trucidarentur, legitimis religionis muneribus abstinerunt. Nam obsidionis mense tertio, quum vix unam de turribus dejecissent, in fanum

καταρρίψαντες εἰσέπιπτον εἰς τὸ ἱερὸν. Ὁ δὲ πρῶτος ὑπερβῆναι τολμήσας τὸ τεῖχος Σύλλα παῖς ἦν Φαῦστος Κορνήλιος· καὶ μετ' αὐτὸν ἑκατοντάρχαι δύο, Φούριος καὶ Φάβιος. Ἐΐπετο δὲ ἑκάστῳ τὸ ἴδιον στίφος, καὶ 6 περισχόντες πανταχῇ τοὺς Ἰουδαίους, ἔκτεινον, οὓς μὲν τῷ ναῷ προσφεύγοντας, οὓς δὲ ἀμυνομένους πρὸς ὀλίγον.

ε'. Ἐνθα πολλοὶ τῶν ἱερέων, ξιφῆρεις τοὺς πολεμικοὺς ἐπιόντας βλέποντες, ἀθούρδως ἐπὶ τῆς θρησκείας 10 ἔμειναν· σπένδοντες δὲ καὶ θυμιῶντες ἀπεσφάττοντο, καὶ τῆς πρὸς τὸ θεῖον θεραπείας ἐν δευτέρῳ τὴν σωτηρίαν τιθέμενοι. Πλείστοι δ' ὑπὸ τῶν δημοφύλων ἀντιστασιαστῶν ἀνηροῦντο, καὶ κατὰ τῶν χρημῶν ἐρρίπτουν ἑαυτοὺς ἀπειροί· καὶ τὰ περὶ τὸ τεῖχος δ' ἔνιοι, μανιῶντες 15 ἐν ταῖς ἀμηχανίαις, ὑπέπερσαν καὶ συγκαταφλέγονται. Ἰουδαίων μὲν οὖν ἀνῆρέθησαν μυριοί καὶ δισχιλίοι, Ῥωμαίων δὲ ὀλίγοι μὲν πάνυ νεκροί, τραυματίαι δ' ἐγένοντο πλείους.

ς'. Οὐδὲν δ' οὕτως ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς καθή- 20 φασ τοῦ ἔθνους, ὥς τὸ τέως ἀόρατον ἅγιον ἔκκαλυφθὲν ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων. Παρελθὼν γοῦν σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν δὲ Πομπήιος εἰς τὸν ναὸν, ἐνθα μόνῳ θεμιτὸν ἦν παρίεναι τῷ ἀρχιερεῖ, τὰ ἐνδον θειάσατο, λυχνίας τε καὶ λύχνους καὶ τράπεζαν καὶ σπονδεῖα καὶ 25 θυμιατήρια, δλόχρυσά πάντα, πλῆθος τε ἀρωμάτων σεσωρευμένων, καὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων εἰς τάλαντα δισχιλία. Οὕτε δὲ τούτων οὐτ' ἄλλου τινὸς τῶν ἱερῶν χειμηλίων ἤψατο, ἀλλὰ καὶ μετὰ μίαν τῆς ἀλώσεως ἡμέραν καθάραι τε τὸ ἱερὸν τοῖς νεωκόροις ἐκέλευσε 30 καὶ τὰς ἐξ ἔθνους ἐπιτελεῖν θυσίας, αὐθις ἀποδείξας Ἵρχανὸν ἀρχιερέα, τὰ τε ἄλλα προθυμότατον ἑαυτὸν ἐν τῇ πολιουρκίᾳ παρασχόντα, καὶ διότι τῷ κατὰ τὴν χώραν πλῆθος ἀπέστησεν Ἀριστοβούλου συμπολεμῆν ὥρμη- μένον. Ἐκ τούτου, ὅπερ ἦν προσήκον ἀγαθῷ στρατηγῷ, 35 τὸν λαὸν εὐνοία πλέον ἢ δεῖε προσηγάγετο. Ἐν δὲ τοῖς αἰμαλώτοις ἐλήφθη καὶ ὁ Ἀριστοβούλου πενθερός, ὁ δ' αὐτὸς ἦν καὶ θεὸς αὐτῷ. Καὶ τοὺς μὲν αἰτιωτάτους τοῦ πολέμου πελέκει κολάζει· Φαῦστον δὲ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ γενναίως ἀγωνισαμένους λαμπροῖς 40 ἀριστείοις δωρησάμενος, τῇ τε χώρᾳ καὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπιτάττει φόρον.

ζ'. Ἀφελόμενος δὲ τοῦ ἔθνους καὶ τὰς ἐν Κοίλῃ Συρίᾳ πόλεις ὅσας εἶλεν, ὑπέταξε τῷ κατ' ἐκείνο και- 45 ροῦ Ῥωμαίων στρατηγῷ κατατεταγμένῳ καὶ τοῖς ἰδίοις ὁροῖς περιέκλεισεν. Ἀνακτιζει δὲ καὶ Γάδαρρα, ὑπὸ Ἰουδαίων κατεστραμμένην, Γαδαρίτῃ τινὶ τῶν ἰδίων ἀπελευθέρων Δημητρίῳ χαρίζομενος. Ἠλευθέρωσε δ' ἀπ' αὐτῶν καὶ τὰς ἐν τῇ μεσογείᾳ πόλεις, ὅσας μὴ φθάσαντες κατέσκαψαν, Ἴππον, Σκυθόπολιν τε καὶ 50 Ἠέλλαν, καὶ Σαμάρειαν καὶ Μάρισσαν, πρὸς αἷς Ἀζωτον, καὶ Ἰάμνειαν καὶ Ἀρέθουσαν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς παραλίους, Γάζαν, Ἰόππην, Δῶρρα, καὶ τὴν πάλαι μὲν Στράτωνος πύργον καλουμένην, ὕστερον δὲ μετα- κτισθεῖσαν ὑπ' Ἡρώδου βασιλείως λαμπροτάτους κατα-

irruptum eat. Primus autem murum transilire ausus est Faustus Cornelius Sullae filius, et post eum centuriones duo, Furius et Fabius. Singulos autem sequebatur sua militum cohors, et Judæos undique conclusos occidebant, alios quidem ad fanum confugientes, alios vero paullisper resistentes.

5. Tum multi sacerdotum, quum hostes strictis gladiis irruentes viderent, intrepide in sacris peragendis manserunt; et, dum libarent thusque adolerent, mactabantur, suæ etiam salutis præferentes religionem erga Deum. Plurimi autem e gentilibus suis partis adversæ interempti erant, et innumeri sese per præcipitia dejiciebant; nonnullique, ex difficultatibus in insaniam acti, quæ circa murum erant succenderunt, ipsique combusti sunt. Atque Judæorum quidem ad duodecim millia occubuerunt, Romanorum vero perpauci, aliquamulti tamen sauciati erant.

6. Nihil autem gravius in illa clade Judæorum genti accidit quam quod locus sanctus antea oculis inaccessus ab alienigenis patefactus esset. Pompejus quippe cum iis quos secum habuit, templum ingressus, quo soli pontifici penetrare fas est, quæ intus erant, candelabrum cum lychnis et mensam et vasa libatoria et thuribula, ex auro omnia, spectavit, et multitudinem aromatum congestorum, et sacram pecuniam ad duo millia talentorum. Neque tamen ista vel aliud quicquam de sacra suppellectile attigit, sed et fanum postridie quam captum esset, purgare jussit ædituos, et sacra solennia celebrare, quum Hyrcanum iterum pontificem declarasset, quod tum ad alia semet in obsidione promptissimum præstitisset, tum magnam regionis incolarum multitudinem ad defectionem ab Aristobulo perpulisset, quæ una cum illo militatum ire properaret. Qua re fiebat ut, sicuti bonum imperatorem deceret, populum benevolentia potius quam timore sibi conciliarit. Comprehensus autem est inter captivos etiam Aristobuli socer, qui et ipse ei patruus. Et illos quidem, qui maxime belli auctores exstiterant, securi percussit: Fausto vero iisque qui una cum eo fortiter pugnaverant, præclara præmia persolvit, regionique et Hierosolymis tributum imperat.

7. Quum autem genti abstulisset etiam quas in Cœle-Syria ceperat civitates, illi, qui tunc temporis constitutus erat Romanorum legatus, eam subjecit, intraque suos fines conclusit. Instauravit autem, in gratiam cujusdam e libertis suis Demetrii Gadarensis, etiam Gadara, a Judæis eversa. Mediterraneas præterea civitates ab eorum imperio liberavit, quotquot jam ante non exciderant, Hippum, Scythopolimque et Pellam et Samariam et Marissam, itemque Azotum et Iamnam, et Arethusam, similiter et maritimas, Gazan, Jopen, Dora, et quæ olim quidem Stratonis turris vocabatur, postea vero, alium in modum splendide et magnifice ab Herode rege ædificata, mutato nomine

σκαυάσμασι καὶ μετονομασθεῖσαν Καισάρειαν. Ἄς πᾶσας τοῖς γνησίοις ἀποδοῦς πολίταις κατέταξεν εἰς τὴν Συριακὴν ἐπαρχίαν. Παραδοὺς δὲ ταύτην τε καὶ τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὰ μέχρις Αἰγύπτου καὶ Εὐφράτου Σκαῦρος διέπειν, καὶ δύο τῶν ταγματίων, αὐτὸς διὰ Κιλικίας εἰς Ῥώμην ἡπείγετο, τὸν Ἀριστόβουλον ἔγων μετὰ τῆς γενεᾶς αἰχμαλώτων. Δύο δ' ἦσαν αὐτῷ θυγατέρες καὶ δύο υἱεῖς, ὧν ὁ ἑτερος μὲν Ἀλέξανδρος ἐκ τῆς ὁδοῦ διαδιδράσκει, σὺν δὲ ταῖς ἀδελφαῖς, ὁ νεώτερος Ἀντίγονος εἰς Ῥώμην ἐκομίζεται.

ΚΕΦ. Η'.

Κάν τούτῳ Σκαῦρος εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐμβαλὼν, τῆς μὲν Πέτρας εἴρηγοτο ταῖς δυσχωραῖς· ἐπόρθει δὲ καὶ τὰ περὶ Πέλλαν, κἄν τούτῳ δὲ κακοπαθῶν. Ἐλμῶντι γὰρ ἡ στρατιὰ, καὶ πόδες τοῦτο Ὑρκανὸς ἐπεβοήθει δι' Ἀντιπάτρου τάπητῃδεα πέμπων, ὃν καὶ καθήσι Σκαῦρος ὄντα συνήθη πρὸς Ἀρέταν, ὅπως ἐπὶ χρήμασι διαλύσαιοι τὸν πόλεμον. Πείθεται δ' ὁ Ἀραψ τριακόσια δοῦναι τάλαντα, κἀπὶ τούτοις Σκαῦρος ἐξῆγε τῆς Ἀραβίας δύναμιν.

β'. Ὁ δ' ἀποδράς τῶν Ἀριστοβούλου παίδων Πομπήιον Ἀλέξανδρος, χρόνῳ συναγαγὼν χεῖρα συχνὴν, βαρὺς ἦν Ὑρκανῷ, καὶ τὴν Ἰουδαίαν κατέτρεχεν· ἰδοκεῖ δ' ἂν ταχέως καταλῦσαι αὐτὸν, ὅς γε ἦδη καὶ τὸ καταρριφθὲν ὑπὸ Πομπηίου τεῖχος ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνακτίζειν ἐθάρρει προσελθὼν, εἰ μὴ Γαβίνιος εἰς Συρίαν πεμφθεὶς Σκαῦρου διάδοχος τὰ τε ἄλλα γενναῖον ἀπέδειξεν ἑαυτὸν ἐν πολλοῖς καὶ ἐπ' Ἀλέξανδρον ὤρμησεν. Ὁ δὲ δέισας πρὸς τὴν ἐφοδὸν δύναμιν τε πλείω συνέλεγεν, ὥς γενέσθαι μυρίους μὲν ὀπλίτας, χιλίους δὲ καὶ πεντακοσίους ἵππεας, καὶ τὰ ἐπιτήδεια τῶν χωρίων ἐτείχιζεν, Ἀλεξάνδρειον τε καὶ Ὑρκάνειον καὶ Μαχαιρούντα πρὸς τοῖς Ἀραβίοις ὄρεσι.

γ'. Γαβίνιος δὲ μετὰ μέρους τῆς στρατιᾶς Μάρκον Ἀντώνιον προπέμψας αὐτὸς εἴπετο τὴν ὁδὸν ἔχων δύναμιν. Οἱ δὲ περὶ Ἀντίπατρον ἐπιλεκτοί, καὶ τὸ ἄλλο τάγμα τῶν Ἰουδαίων, ὧν Μάλιχος ἦρχε καὶ Πειθόλαος, συμμίζαντες τοῖς περὶ Μάρκον Ἀντώνιον ἡγεμόσιν, ὑπῆνταν Ἀλεξάνδρῳ. Καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆν ἅμα τῇ φάλαγγι Γαβίνιος. Ἐνουμένην δὲ τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν οὐχ ὑπομείνας Ἀλέξανδρος ἀνεχώρει, καὶ πλησίον ἦδη Ἱεροσολύμων γενόμενος ἀναγκάζεται συμβαλεῖν, καὶ κατὰ τὴν μάχην ἐξακισχιλίους ἀποβαλὼν, ὧν τρισχίλιοι μὲν ἔπεσον, τρισχίλιοι δὲ ἐξωγρήθησαν, φεύγει σὺν τοῖς καταλειφθεῖσιν εἰς Ἀλεξάνδρειον.

δ. Γαβίνιος δὲ πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρειον ἐλθὼν, ἐπειδὴ πολλοὺς εὗρεν ἐστρατοπεδευμένους, ἐπειρᾶτο συγγνώμης ὑποσχεῖσι περὶ τῶν ἡμαρτημένων πρὸ μάχης αὐτοῦς προσαγαγεῖσθαι. Μηδὲν δὲ μέτριον φρονούντων ἀποκτείνας πολλοὺς, τοὺς λοιποὺς κατέκλεισεν εἰς τὸ ἔρυμα. Κατὰ ταύτην ἀριστεύει τὴν μάχην ὁ ἡγεμὼν Μάρκος Ἀντώνιος, πανταχοῦ μὲν γενναῖος ἀεὶ

Caesarea appellata est. Quas omnes, civibus indigenis red-ditas, provinciae Syriae attribuit. Quum autem et istam et Judæam, et cuncta ad Ægyptum usque et Euphratem Scauro, qui eas regeret, tradidisset, cum duabus legioni-bus ipse via Ciliciæ Romam contendebat, captivum ducens Aristobulum cum sua prole. Erant autem ei filiiæ duæ, toti-demque filii : quorum alter quidem Alexander, dum iter facerent, aufugit ; junior vero Antigonus cum suis sororibus Romam deportabatur.

CAP. VIII.

Interea Scaurus, in Arabiam ingressus, Petram quidem ne accederet locorum difficultate prohibetur : quæ vero circa Pellam erant depopulabantur ; in hoc tamen malis conflictatur. Nam exercitus fame laborabat : atque ad eam levandam conferebat Hyrcanus, per Antipatrum mit-tens necessaria ; quem etiam ad Aretam, quasi familiarem, delegat Scaurus, ut pecunia ille pacem ab ipso redimeret. Atque persuasum est Arabi, ut trecenta daret talenta : et his conditionibus Scaurus ex Arabia exercitum educebat.

2. Alexander autem, qui ex Aristobuli liberis e Pompeji manibus elapsus erat, progressu temporis magno exercitu coacto, infestus erat Hyrcano, et Judæam incursabat ; et celeriter eum deturbatus esse videbatur, qui jam Hierosolyma accedens dejectum a Pompejo murum instaurare audebat, nisi Gabinius, Scauri successor missus in Syriam, tum in multis aliis rebus præclare se fortiterque ges-sisset, tum in Alexandrum expeditionem fecisset. Hujus autem adventu ille perterritus, militum etiam numerum ita augebat, ut facti essent decies mille pedites, et mille quingenti equites ; et loca opportuna muris muniebat, Alexandriumque et Hyrcanum, et Machærunta apud mon-tes Arabiæ.

3. Atqui Gabinius, Antonio cum parte copiarum parte præmisso, ipse cum toto exercitu sequebatur. Delecti autem Antipatri comites, aliaque Judæorum manus, qui-bus præerant Malichus et Pitholaus, quum sese Marci An-tonii ducibus junxissent, obviam ibant Alexandro ; et non multo post una cum gravi armatura aderat Gabinius. Ve-rum Alexander, quod hostium copias in unum collatas sustinere non poterat, discedit ; quumque Hierosolymis appropinquaret, coactus est prælio decertare, acieque sex millibus amissis, quorum tria quidem millia ceciderunt. tria vero millia capta sunt, cum reliquis fugit in Alexan-drium.

4. Gabinius autem ubi Alexandrium venit, quum multos castra metatos esse deprehendisset, promissa delictorum venia conabatur eos ante prælium ad se pertrahere. Quum autem illi nihil mediocre sentirent, plerisque interfectis, reliquos in castellum conclusit. In hoc prælio strenue se gessit dux Marcus Antonius, qui quidem ubique fortis ap-

φρανεῖς, οὐδαμοῦ δ' οὕτως. Γαβίνιος δέ, τοὺς ἐξαιρή-
 σοντας τὸ φρούριον καταλιπὼν, αὐτὸς ἀπῆει, τὰς
 μὲν ἀπορθήτους πόλεις καθιστάμενος, τὰς δὲ κατε-
 στραμμένας ἀνακτίζων. Συνεπολίστησαν γοῦν, τούτου
 5 κελεύσαντος, Σκυθόπολις τε καὶ Σαμάρεια καὶ Ἀνθη-
 δών καὶ Ἀπολλωνία καὶ Ἰάμνεια καὶ Ῥαφία καὶ
 Μάρισσά τε καὶ Ἀδώρεος, καὶ Γάμαλα καὶ Ἀζωτος,
 ἀλλαι τε πολλαί, τῶν οἰκητόρων ἀσμένως ἐφ' ἐκάστην
 συνθεόντων.

10 ε'. Μετὰ δὲ τὴν τούτων ἐπιμελειαν ἐπανελθὼν
 πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρειον, ἐπέρρωσε τὴν πολιορκίαν·
 ὥστε Ἀλέξανδρος, ἀπογνοὺς περὶ τῶν ὧν, ἐπικηρυ-
 κεύεται πρὸς αὐτὸν, συγγνωσθῆναί τε τῶν ἁμαρτημένων
 δεόμενος καὶ τὰ συμμένοντα φρούρια παραδιδούς,
 15 Ὑρκάνειον καὶ Μαχαιροῦντα· αὐτὸς δὲ καὶ τὸ Ἀλεξάν-
 δρειον ἐνεχείρισεν. Ἄ πάντα Γαβίνιος, ἐναγούσης
 τῆς Ἀλεξάνδρου μητρὸς, κατέσκαψεν, ὡς μὴ πάλιν δρ-
 μητήριον γένοιτο δευτέρου πολέμου. Παρῆν δὲ μελίσ-
 σομένη τὸν Γαβίνιον κατὰ δέος τῶν ἐπὶ τῆς Ῥώμης
 20 αἰχμαλώτων, τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῶν ἄλλων τέκνων.
 Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς Ἱεροσόλυμα Γαβίνιος Ὑρκανὸν
 καταγαγὼν, καὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ παραδοὺς κηδεμονίαν
 αὐτῷ, καθίστησι τὴν ἄλλην πολιτείαν ἐπὶ προστασίᾳ
 τῶν ἀρίστων· διέειλε δὲ πᾶν τὸ ἔθνος εἰς πέντε συνόδους
 25 τὸ μὲν Ἱεροσολύμοις προσταξίας, τὸ δὲ Γαδάραι, οἱ δ'
 ἵνα συντελῶσιν εἰς Ἀμαθούντα, τὸ δὲ τέταρτον εἰς
 Ἱεριχοῦντα κεκληρωτό, καὶ τῷ πέμπτῳ Σεπφωρίς ἀπε-
 δείχθη πόλις τῆς Γαλιλαίας. Ἀσμένως δὲ τῆς ἐξ ἐνὸς
 ἐπικρατείας ἐλευθερωθέντες, τὸ λοιπὸν ἀριστοκρατίᾳ
 30 διοικοῦντο.

ζ'. Μετ' οὐ πολὺ γέ μὴν αὐτοῖς ἀρχὴ γίνεται θυρόδων
 Ἀριστόβουλος, ἀποδράς ἐκ Ῥώμης, ὃς αὐτὸς πολλοὺς
 Ἰουδαίων ἐπισυνίστη, τοὺς μὲν ἐπιθυμοῦντας μεταβο-
 35 λῆς, τοὺς δ' ἀγαπῶντας αὐτὸν παλαι. Καὶ τὸ μὲν
 πρῶτον καταλαβόμενος τὸ Ἀλεξάνδρειον ἀνατειχίζειν
 ἐπειράτο. Ὡς δὲ Γαβίνιος ὑπὸ Σισένῃ καὶ Ἀντωνίῳ
 καὶ Σερουίλῳ στρατιᾷν ἐπέμψεν ἐπ' αὐτὸν, γνοὺς ἀνε-
 χῶρει ἐπὶ Μαχαιροῦντος· καὶ τὸν μὲν ἄχρηστον ὄχλον
 ἀπεφορτίσας, μόνους δ' ἐπήγετο τοὺς ὠπλισμένους,
 40 ὄντας εἰς ὀκταχιλίους, ἐν οἷς καὶ Πειθολας ἦν ὃ ἐξ
 Ἱεροσολύμων ὑποστράτηγος αὐτομολήσας μετὰ χιλίων
 Ῥωμαῖοι δ' ἐπηκολούθουν, καὶ γενομένης συμβολῆς
 μέχρι πολλοῦ μὲν οἱ περὶ τὸν Ἀριστόβουλον διεκαρτέ-
 ρουν γενναίως ἀγωνιζόμενοι· τέλος δὲ βιασθέντες ὑπὸ
 45 τῶν Ῥωμαίων πίπτουσι μὲν πενταχιλίοι, περὶ δὲ
 ὀκταχilioὺς ἀνέφυγον εἰς τινα λόφον, οἱ δὲ λοιποὶ χῆλοι
 σὺν Ἀριστοβούλῳ, διακῶψαντες τὴν φάλαγγα τῶν
 Ῥωμαίων, εἰς Μαχαιροῦντα συναλύνονται. Ἐνθα δὲ
 τὴν πρῶτην ἐστέραν ὁ βασιλεὺς τοῖς ῥεπτοῖς ἐνχυλίσά-
 50 μενος, ἐν ἐλπίσι μὲν ἦν ἄλλην συναθροίσειν δύναμιν,
 ἀνοχῇ τοῦ πολέμου διδόντος, καὶ τὸ φρούριον κακῶς
 ὠχύρου. Προσπεσόντων δὲ Ῥωμαίων, ἐπὶ δύο ἡμέρας
 ἀντιστῶν ὑπὲρ δύναμιν, ἄλίσκεται, καὶ μετ' Ἀντιγόνου
 τοῦ παιδὸς, ὃς ἀπὸ Ῥώμης αὐτῷ συναπέδρα, δεσμώ-

paruit, ita vero nusquam. Tum Gabinius, relictis qui
 castellum expugnarent, ipse discessit, et urbes quidem non
 vastatas in meliorem statum redigit, subversas vero in-
 staurat. Itaque jussu ejus habitari coeperunt Scythopolis-
 que et Samaria, et Antiledon, et Apollonia, et Iamnia, et
 Raphia, itemque Marissa et Adoreus, et Gamala, et Azo-
 tus, aliaeque multae, incolis libenter admodum in eas con-
 fluentibus.

5. Postquam vero ista ita curaverat, reversus ad Alexan-
 drium urgebat obsidionem, adeo ut Alexander, desperans
 rebus suis omnibus, legatos ad eum mitteret, et peccato-
 rum veniam petens, et de castellis quae permanebant tra-
 dens Hyrcanium et Machaeruntem. Postea etiam Alexan-
 drium ei dedit. Quae omnia Gabinius funditus eruit, id
 suadente Alexandri matre, ne iterum sedes alterius belli
 fierent. Aderat autem, ut Gabinium obsequiis emolliret,
 viro suo ceterisque liberis Romae captivis metuens. At
 post haec Gabinius, Hyrcano Hierosolyma deducto, ei quo
 fani cura mandata, reliquum reipublicae ita constituit, ut
 optimates rebus praessent: omnemque gentem in conven-
 tus divisit, edixitque ut una pars Hierosolymis, Gadaris
 altera, alique ad Amathuntem convenirent, quarta vero pars
 Hierichuntem sortita est, quintaeque Sepphoris Galilaeae civi-
 tas assignata est. Atque libenter unius dominatione libe-
 10 rati in posterum ab optimatibus regebantur.

6. Ceterum non multo post illis tumultus creat Aristobu-
 lus, Roma elapsus, qui multos Judaeorum rursus coe-
 git, partim quidem qui mutationis cupidi erant, partim
 vero qui illum olim dilexerant. Et primum quidem Ale-
 xandrio occupato, id reficere tentabat. Ubi autem Gabi-
 nius adversus eum misit exercitum, ducibus Sienna et
 Antonio et Servilio, ea re cognita in Machaeruntem concedit:
 et turbam quidem inutilem excussit, solos vero armatos
 secum ducebat, ad octo fere millia, in quibus et Pitholaus
 erat, qui Hierosolymis legatus cum mille hominibus ad
 eum perfugit. Romani autem sequebantur, commissoque
 praelio, aliquandiu cum suis Aristobulus fortiter dimicando
 perseverabat: at tandem vi Romanorum subacti ad quin-
 15 que millia ceciderunt, et duo circiter millia in tumulum
 quendam confugerunt; mille vero reliqui cum Aristobulo,
 perrupta Romanorum acie, in Machaeruntem se recipere
 coacti sunt. Ubi rex, quum in ruinis prima vespera teten-
 disset, fore sperabat ut alias copias, cessante aliquantisper
 bello, contraheret; et castellum male muniebat. Impres-
 sionem vero facientibus Romanis, quum duos dies supra
 vires restitisset, captus, et cum Antigono filio, qui si-
 mul Roma profugerat, vinctus ad Gabinium adductus est,

της ἐπὶ Γαβίνιον ἀνήχθη, καὶ ἀπὸ Γαβινίου πάλιν εἰς Ῥώμην. Τοῦτον μὲν οὖν ἡ σύγκλητος εἶρε, τὰ τέκνα δ' αὐτοῦ διήγεν εἰς Ἰουδαίαν, Γαβινίου δ' ἐπιστολῶν δηλώσαντος τῇ Ἀριστοβούλου γυναικὶ τοῦτο ἀντὶ τῆς παραδόσεως τῶν ἐρυμάτων ὠμολογημέναι.

- ζ'. Γαβινίῳ δ' ἐπὶ Πάρθους ὠρμημένῳ στρατεύειν γίνεται Πτολεμαῖος ἐμπόδιον ὃν, ὑποστρέψας ἀπ' Εὐφράτου, κατήγεν εἰς Αἴγυπτον, ἐπιτηδείους εἰς ἅπαντα χρώμενος κατὰ τὴν στρατιάν Ἴγκανῶν καὶ Ἀντιπάτρου.
- 10 Καὶ γὰρ χρήματα καὶ ὅπλα καὶ σῖτον καὶ ἐπικούρους δ' Ἀντιπάτρος προσήγε· καὶ τοὺς ταύτη Ἰουδαίους, φρουροῦντας τὰς κατὰ τὸ Πηλούσιον ἐμβολὰς, παρεῖσαι Γαβίνιον ἔπεισε. Τῆς δ' ἄλλης Συρίας πρὸς τὸν Γαβινίου χωρισμὸν κινήσεως, καὶ Ἰουδαίους πάλιν ἀπέστειλεν Ἀλέξανδρος ὁ Ἀριστοβούλου· μεγίστην δὲ συγκροτήσας δύναμιν ὥρμητο πάντας τοὺς κατὰ τὴν χώραν Ῥωμαίους ἀνελεῖν. Πρὸς δ' Γαβίνιος δέισας (ἥδη δὲ παρῆν ἀπ' Αἰγύπτου τοὺς τῆδε θαυόβους ἡπεικέμενος) ἐπὶ τινὰς μὲν τῶν ἀρεστώτων Ἀντιπάτρον προπέμψας μετέπεισε. Συνέμενον δὲ Ἀλεξάνδρῳ τρεῖς μυριάδες, κάκεινος ὥρμητο πολεμεῖν· οὗτος ἔξεισι πρὸς μάχην ὑπήκτων δ' οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ συμβαλόντων περὶ τὸ Ἰταβύριον ὄρος, μύριοι μὲν ἀναιρούνται, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐσκεδάσθη φυγῇ. Καὶ Γαβίνιος ἐλθὼν εἰς Ἱερουσόλυμα πρὸς τὸ Ἀντιπάτρου βούλημα κατεστήσατο τὴν πολιτείαν. Ἐνθεν ὁρμήσας Ναβαταίων τε μάχῃ κρατεῖ καὶ Μιθραδάτην καὶ Ὀρσάνην φυγόντας ἐκ Πάρθων κρύφα μὲν ἀπέπεμψε, παρὰ δὲ τοῖς στρατιώταις ἔλεγεν ἀποδρᾶναι.
- 30 ἡ'. Κἀν τούτῳ Κράσσος αὐτῷ διάδοχος ἐλθὼν παραλαμβάνει Συρίαν. Οὗτος εἰς τὴν ἐπὶ Πάρθους στρατείαν τὸν τε ἄλλον τοῦ ἐν Ἱερουσόλυμοις ναοῦ χρυσὸν πάντα περιέλα, καὶ τὰ διαχίλια τάλαντα ἤρην, ὧν ἀπέσχετο Πομπήιος. Διαβὰς δὲ τὸν Εὐφράτην αὐτός τε ἀπώλετο καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ. Περὶ ὧν οὐ νῦν καιρὸς λέγειν.

- θ'. Πάρθους δὲ μετὰ τὸν Κράσσον ἐπιδιαικνέειν εἰς Συρίαν ὠρμημένους ἀνεκοπτε Κάσσιος εἰς τὴν ἐπαρχίαν διαφυγών. Περιποιησάμενος δ' αὐτὴν ἐπὶ Ἰουδαίαν 40 ἡπείγετο· καὶ Ταριχέας μὲν ἐλὼν, εἰς τρισμυρίους Ἰουδαίων ἀνδραποδίζειται. Κτείνει δὲ καὶ Πειθόλαον, τοὺς Ἀριστοβούλου στασιαστὰς ἐπισυνιστάντα· τοῦ φόνου δὲ ἦν σύμβουλος Ἀντιπάτρος. Τούτῳ γήμαντι γυναῖκα τῶν ἐπισήμων ἐξ Ἀραβίας, Κύπρον τοῦνομα, 45 τέσσαρες μὲν υἱεῖς γίνονται, Φασαήλος, καὶ ὁ βασιλεὺς αὖτις Ἡρώδης, πρὸς οἷς Ἰώσηπος καὶ Φερύρας καὶ Σαλώμη θυγάτηρ. Ἐξοικειούμενος δὲ τοὺς πανταχοῦ δυνατοὺς φίλους τε καὶ ξενίας, μάλιστα προσηγάγετο τὸν Ἀράβων βασιλέα διὰ τὴν ἐπιγαμίαν· 50 καπειδὴ τὸν πρὸς Ἀριστοβούλου ἀνέλειτο πόλεμον, ἐκείνῳ παρακαταθήκην ἔπειμε τὰ τέκνα. Κάσσιος δὲ, κατὰ συνθήκας ἡσυχάζειν Ἀλέξανδρον ἀναγκάσας, ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ὑπέστρεψε, Πάρθους διαβαίνειν ἀνείρξουν· περὶ ὧν ἐν ἑτέροις ἐροῦμεν.

Iterumque Romam a Gabinio. Et hunc quidem senatus in carcerem inclusit, ejus vero liberos in Judæam trans-mittebat, propterea quod Gabinus literis significarat, id se Aristobuli conjugi pro traditione castellorum spon-disse.

7. Gabinio autem, quum bellum Parthis inferre properaret, impedimento erat Ptolemæus; quem, reversus ab Euphrate, in Ægyptum reducebat, Hyrcano et Antipatro usus ad necessaria omnia in expeditionem suppeditanda. Nam et pecunias et arma et frumentum et auxilia ad eum adducebat Antipater: et Judæis in ea parte, qui custodes erant adituum juxta Pelusium, transmittere Gabinium persuasit. Quum autem reliqua Syria ad discessum Gabinii commota esset, Judæos etiam iterum ad defectionem impulit Alexander Aristobuli filius, maximisque conflatis copiis, omnes in ea regione Romanos perimendi impetum cepit. Quam rem Gabinus veritus (jam enim ex Ægypto redierat eo turbis istis impulsus) ad quosdam e defectoribus præmisso Antipatro, in contrariam sententiam eos adduxit. Verum cum Alexandro manserunt triginta millia, et ille bellandi desiderio tenebatur: adeoque ad pugnam egreditur. Atque obviam ibant Judæi, et apud montem Itabyrium congressi ad decem quidem millia sternuntur; cetera vero multitudo fuga dissipata erat. Et Gabinus Hierosolyma profectus ex Antipatri sententia rerum statum ordinavit. Hinc digressus et Nabatæos prælio superat, et Mithradatem et Orsanen Parthorum perfugas clam quidem dimittit, militibus vero dicebat quod aufugerint.

8. Interea Crassus, qui venerat ut ei succederet, Syriam regendam suscipit. Ille in Parthicam expeditionem et omne aliud aurum in templo Hierosolymitano abstulit, et duo millia talentorum, a quibus abstinuerat Pompejus. Euphraten vero quum trajecisset, et ipse periit et exercitus ejus. De quibus nunc non est narrandi tempus.

9. Post Crassum autem Parthos in Syriam transgredi properantes inhiibuit Cassius, qui in istam provinciam se fuga receperat. Ea autem occupata in Judæam festinabat; quumque Taricheas cepisset, Judæorum triginta circiter millia in servitium abducit. Etiam Pitholaum interficit, seditionis cum Aristobulo participes colligentem: necis vero ejus suasor erat Antipater. Huic autem, qui uxorem duxerat ex nobili quadam Arabiæ familia, nomine Cypron, quattuor nascuntur liberi, Phasaelus, et Herodes, postea rex, et præter hos Josephus et Pheroras et filia Salome. Quum autem omnes, qui ubique potentes essent, sibi conciliaret amicitia et hospitalitate, potissimum affinitate devinxit Arabum regem; et postquam adversus Aristobulum bellum susceperat, liberos ei, apud quem deponerentur, misit. At Cassius, quum Alexandrum pactionibus ad quiescendum adegisset, ad Euphraten reversus est, Parthos transitu prohibiturus: de quibus alibi dicemus.

ΚΕΦ. Θ'.

CAP. IX. (VII.)

Καῖσαρ δὲ Πομπηίου καὶ τῆς συγχλήπου φυγόντων
 ὑπὲρ τὸν Ἴονιον, Ῥώμης καὶ τῶν θλῶν κρατήσας, ἀνίσει
 μὲν τῶν δεσμῶν τὸν Ἀριστοβούλου· παραδοὺς δ' αὐτῷ
 δύο τάγματα, κατὰ τάχος ἐπέμψεν εἰς Συρίαν, ταύτην
 5 τε ῥαδίως ἐλπίσας καὶ τὰ περὶ τὴν Ἰουδαίαν δι' αὐτοῦ
 προσάξεσθαι. Φθάει δὲ ὁ φρόνος καὶ τὴν Ἀριστοβού-
 λου προθυμίαν καὶ τὰς Καίσαρος ἐλπίδας. Φαρμάκω
 γοῦν ἀναιρεθεὶς ὑπὸ τῶν τὰ Πομπηίου φρονούντων, μέ-
 10 χρι πολλοῦ μὲν οὐδὲ ταφῆς ἐν τῇ πατρῷᾳ χώρᾳ μετεϊ-
 χεν· ἔκειτο δ' ἐν μέλειτι συντηρούμενος ὁ νεκρὸς αὐτοῦ,
 ἕως ὅτ' Ἀντωνίου Ἰουδαίους ἐπέμψθη, τοῖς βασιλικαῖς
 μνημεῖοις ἐνταφισσόμενος.

β'. Ἀναιρεῖται δὲ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος πε-
 15 λᾷκει ὑπὸ Σχιπίωνος ἐν Ἀντιοχείᾳ, Πομπηίου τούτ'
 ἐπιστελιαντος καὶ γενομένης κατηγορίας πρὸ τοῦ βή-
 ματος ὧν Ῥωμαῖους ἔδλαψε. Τούς δ' ἀδελφοὺς αὐτοῦ
 Πτολεμαῖος ὁ Μενναῖος παραλαβὼν, δς ἐκράτει τῆς
 ὑπὸ τῷ Λιβάνῳ Χαλκίδος, Φιλιππίωνα τὸν υἱὸν ἐπ'
 αὐτοὺς εἰς Ἀσκάλωνα πέμπει. Κάκεινος ἀποσπάσας
 20 τῆς Ἀριστοβούλου γυναῖκος Ἀντιγονον, καὶ τὰς ἀδελφάς
 αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα ἀνήγαγον. Ἄλοὺς δ' ἔρωτι
 γαμῇ τὴν νεωτέραν, καὶ μετὰ ταῦθ' ὑπὸ τοῦ πατρὸς δι'
 αὐτὴν κτείνεται· γαμῇ γάρ Πτολεμαῖος τὴν Ἀλεξάν-
 δραν, ἀνελὼν τὸν υἱὸν, καὶ διὰ τὸν γάμον κηδεμωνι-
 25 κώτερος ᾤν πρὸς τοὺς αὐτῆς ἀδελφοὺς.

γ'. Ἀντίπατρος δὲ μετὰ τὴν Πομπηίου τελευταίην
 μεταβάς ἐθεράπευε Καίσαρα· κατειδήθη περ Μιθραδάτης
 ὁ Περγαμηνὸς, μεθ' ἧς ἦγεν ἐπ' Αἰγυπτὸν οὐνάμειος,
 εἰργόμενος τῶν κατὰ τὸν Πηλούσιον ἐμβολῶν, ἐν Ἀσκά-
 30 λωνι κατεῖχετο, τοὺς τε Ἀραβας ξένους ὧν ἐπεισεν ἐπι-
 κουρῆσαι, καὶ αὐτὸς ἦκεν ἄγων Ἰουδαίους εἰς τρισχιλίους
 ὀπλίτας. Παρώρμησε δὲ καὶ τοὺς ἐν Συρίᾳ δυνατοὺς
 ἐπὶ τὴν βοήθειαν, τῶν τ' ἐποίκων τοῦ Λιβάνου Πτολε-
 μαῖον, καὶ Ἰάμβλιχον δι' οὗς αἱ ταύτη πόλεις ἐτοιμῶς
 35 συνεφύψαντο τοῦ πολέμου. Καὶ θαρρῶν ἤδη Μιθρα-
 δάτης τῇ προσγενομένῃ δι' Ἀντίπατρον ἰσχύϊ, πρὸς τὸ
 Πηλούσιον ἐξελαύνει, κωλυόμενός τε διεξελθεῖν, ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν. Γίνεται δὲ καὶ τῇ προσβολῇ διαση-
 μότατος Ἀντίπατρος· τὸ γὰρ καθ' αὐτὸν μέρος τοῦ
 40 τείχους διαρρήξας πρῶτος εἰσπεδήσεν εἰς τὴν πόλιν
 μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ.

δ'. Καὶ Πηλούσιον μὲν ἔαλω· πρῶτος δ' αὐτοὺς ἰόν-
 45 τας εἰργον αὐτοὶ οἱ τὴν Ὀνίον προσαγορευομένην χώραν
 κατέσχοντες Ἰουδαῖοι Αἰγύπτιοι. Τούτους δὲ Ἀντίπα-
 τρος οὐ μόνον μὴ κωλύειν ἐπεισεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπι-
 τήδεια τῇ δυνάμει παρασχεῖν. Ὅθεν οὐδ' οἱ κατὰ τὴν
 Μέμφιν ἐτι εἰς χεῖρας ἦλθον, ἐκούσιοι δὲ προσέθεντο
 Μιθραδάτῃ. Κάκεινος ἤδη τὸ Δέλτα περιελθὼν συνέ-
 50 βζαλλε τοῖς λοιποῖς Αἰγυπτίοις εἰς μάχην κατὰ χῶρον
 ὃς Ἰουδαίων στρατοπέδον καλεῖται. Κινδυνεύοντα δὲ
 αὐτὸν ἐν τῇ παρατάξει σὺν θλῶ τῷ δεξιῷ κέρατι βύεται
 περιελθὼν Ἀντίπατρος παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ ποταμοῦ·

Cæsar autem, quum Pompejus et senatus trans mare Iu-
 nium fugissent, Roma rerumque summa potitus, Aristobulum
 vinculis solvit; traditisque ei duabus legionibus
 celeriter in Syriam misit, spei plenus et hanc facillime et
 cuncta Judææ proxima per illum subjici posse. Verum
 et promptam Aristobuli voluntatem et Cæsaris spem irri-
 tam reddidit invidia. Nam veneno peremptus a Pompejanis,
 aliquamdiu etiam sepultura in solo patrio carebat; corpus-
 que ejus melle conservatum jacebat, donec ab Antonio mis-
 sum est Judæis, in patriis monumentis sepeliendum.

2. Porroque filius ejus Alexander a Scipione securi tru-
 cidatur Antiochiæ, idque jussu Pompeji, instituta etiam in
 eum accusatione pro tribunali ob ea quibus Romanos læ-
 serat. Ejus fratres ad se recepit Ptolemæus Mennæi filius,
 qui Chalcidem sub Libano imperio regebat, Ascalonem ad
 eos misso Philippione filio suo. Atque ille Antigonum ab
 Aristobuli conjuge abstractum, et sorores ejus ad patrem
 adducebat. Captus autem amore juniorem uxorem duxit,
 et postea a patre propter ipsam occiditur. Nam Ptolemæus,
 filio interfecto, Alexandram in matrimonium accipit, et
 nuptiarum gratia majori cura dignatus est ejus fratres.

3. Antipater autem, post obitum Pompeji, mutatis par-
 tibus Cæsari studebat: et quia Mithradates Pergamenus
 cum copiis quas ducebat in Ægyptum, prohibitus ab adi-
 tibus juxta Pelusium, apud Ascalonem delinebatur, et Ara-
 bibus, apud quos hospes erat, persuasit ut suppetias ei
 ferrent, et ipse secum habens Judæorum peditum tria cir-
 citer millia subsidio profectus est. Præterea viros in Syria
 potentes ad auxilium suppeditandum excitavit, et ex Libani
 incolis Ptolemæum et Iamblichum: quibus factum est ut
 illius regionis civitates alacriter belli societatem coirent.
 Jamque Mithradates, copiis fretus ab Antipatro adductis,
 Pelusium ire festinat; quumque pertransire tractu prohi-
 beretur, urbem obsidebat. At Antipater in hac oppugna-
 tione gloriam insignissimam adeptus est: nam quum muri,
 qua is erat, partem diffregisset, primus in urbem cum suis
 insiluit.

4. Et Pelusium quidem captum est: eos vero ulterius
 euntes rursus prohibebant Ægyptii Judæi, regionem quæ
 Oniæ dicebatur incolentes. Verum iis persuasit Antipater
 non modo ne obstarent, sed etiam ut copiis necessaria præ-
 berent. Unde factum est ut nec ii qui circa Memphin erant
 manus consererent, sed ultro sese traderent Mithradati.
 Atque ille, quum Delta circuivisset, pugnam cum ceteris
 Ægyptiis commisit, in loco qui Judæorum Castra appella-
 tur: quumque in periculo esset in acie cum omni dextro
 cornu, Antipater, fluminis ripam circumgressus, eum li-

τῶν γὰρ καθ' ἐαυτὸν ἐκράτει τὸ λαϊὸν ἔχων χέρας. Ἐπειτα προσπεσὼν τοῖς διώκουσι Μιθραδάτην, ἀπέκτεινέ τε πολλοὺς, καὶ μέχρι τοσοῦτου τοὺς καταλειπομένους ἐδίωξεν, ὥς καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἐλεῖν ὁδοή-
 5 κοντα δὲ μόνους τῶν ἰδίων ἀπέβαλε, καὶ Μιθραδάτης ἐν τῇ τροπῇ περὶ ὀκτακοσίου. Σωθεὶς δ' αὐτὸς παρ' ἐλπίδα, μάρτυς ἀβάσκανος γίνεται πρὸς Καίσαρα τῶν Ἀντιπάτρου κατορθωμάτων.

α'. Ὁ δὲ τότε μὲν τὸν ἄνδρα τοῖς ἐπαίνοις καὶ ταῖς
 10 ἐλπίσιν εἰς τοὺς ὑπὲρ ἐαυτοῦ κινδύνους ἐπέρρωσεν. Ἐν οἷς πᾶσι παραβολώτατος ἀγωνιστὴς γενόμενος, καὶ πολλὰ τραθεὶς καθόλου σχεδὸν τοῦ σώματος, εἶχε τὰ σημεῖα τῆς ἀρετῆς. Αὐθὺς δὲ καταστραφόμενος τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ὡς ἐπανήκεν εἰς Συρίαν, πολιτεία τε
 15 αὐτὸν τῇ Ῥωμαίων ἐτίμησε καὶ ἀτελείᾳ, τῆς τε ἄλλης τιμῆς καὶ φιλοφρονήσεως ἔνεκεν ζηλωτὸν ἐποίησε, καὶ τὴν ἀρχιερυσίνην δὲ δι' αὐτὸν ἐπεκύρωσεν Ὑρκανῶ.

ΚΕΦ. Ι'.

Κατ' αὐτὸ δὲ καὶ Ἀντίγονος δ' Ἀριστοβούλου, πρὸς τὸν Καίσαρα παρῶν, γίνεται παραδόξως Ἀντιπάτρω
 20 μείζονος προκοπῆς αἷτις. Δέον γοῦν ἀποδύρεσθαι περὶ τοῦ πατρὸς πεφαρμάχθαι δοκοῦντος ἐκ τῶν πρὸς Πομπήιον διαφορῶν, καὶ περὶ τᾶδελφοῦ τὴν Σκιπίωνος ὁμότητα μέμφεσθαι, καὶ μηδὲν εἰς τὸν ἔλεον παραμύζαι φθονερὸν πάθος, ὃ δ' ἐπὶ τούτοις Ὑρκανοῦ καὶ Ἀντι-
 25 πάτρου κατηγόρει παρελθὼν, ὡς παρανομώτατα μὲν αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν πάσης ἀπελαύνονεν τῆς πατρίας γῆς, πολλὰ δ' εἰς τὸ ἔθνος αὐτοὶ διὰ κόρον ἐξυβρίζοιεν· καὶ ὅτι τὴν εἰς Αἴγυπτον συμμαχίαν οὐκ ἐπ' εὐνοίᾳ αὐτῶ πέμψειαν, ἀλλὰ κατὰ δέος τῶν παλαιοῦ δια-
 30 φορῶν, καὶ τὴν πρὸς τὸν Πομπήιον φιλίαν ἀποσκευαζόμενοι.

β'. Πρὸς ταῦθ' ὁ Ἀντίπατρος ἀπορρίψας τὴν ἐσθῆτα τὸ πλῆθος ἐπαδείκνυε τῶν τραυμάτων, καὶ περὶ μὲν τῆς εἰς Καίσαρα εὐνοίας οὐκ ἔφη λόγου δεῖν αὐτῶ, κεκρα-
 35 γέναι γὰρ τὸ σῶμα σωπῶντος· Ἀντιγόνου δὲ θαυμάζειν τὴν τόλμαν, εἰ πολεμίου Ῥωμαίων υἱὸς ὢν καὶ Ῥωμαίων δραπετεύου, καὶ τὸ νεωτεροποιεῖν εἶναι καὶ στασιώδης αὐτὸς πατρῶν ἔχων, παρὰ τῷ Ῥωμαίων ἡγεμόνι κατηγορεῖν ἐπιχειροῦν ἐτέρῳ, καὶ πειράται τυχεῖν
 40 ἀγαθοῦ τινος, δέον ἀγαπᾶν ὅτι ζῇ· καὶ γὰρ νῦν ἐφίσθαι πραγμάτων οὐ τοσοῦτον δι' ἀπορίαν, ἀλλ' ἵνα Ἰουδαίους διαστασιώσῃ παρελθὼν, καὶ χρήσῃται κατὰ τῶν δόντων ταῖς ἀφορμαῖς.

γ'. Τούτων Καίσαρ ἀκούσας Ὑρκανὸν μὲν ἀζώωτερον
 45 τῆς ἀρχιερυσίνης ἀπεφάνετο, Ἀντιπάτρω δὲ δυναστείας αἴρεσιν ἔδωκεν. Ὁ δ' ἐπὶ τῷ τιμῆσαντι τὸ μέτρον τῆς τιμῆς θέμενος πάσης ἐπίτροπος Ἰουδαίας ἀποδείκνυται, καὶ προσεπιτυχάνει τὰ τεύχη τῆς πατρίδος ἀνακτῆσαι κατεστραμμένα. Τὰς μὲν δὲ τιμὰς ταύτας Καίσαρ
 50 ἀπέστελλεν ἐν τῷ Καπετωλίῳ χαράσθηναι, τῆς τε αὐτοῦ δικαιοσύνης σημεῖον καὶ τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῆς ἰσόμεινον.

beravit : nam secum habens laevum cornu oppositos sibi superaverat. Dein facto in eos impetu, qui Mithradatem persequebantur, et multos occidit et reliquos eoque fugientes egit, donec castra illorum ceperit : de suis autem octoginta tantum amisit, at Mithradates dum fugeret octingentos. Ille vero, praeter spem servatus, testimonium apud Caesarem absque omni invidia perhibet de rebus ab Antipatro praecclare gestis.

5. Unde ille tunc quidem Antipatrum et spe et laudibus ad subeunda pro se pericula promptiorem reddidit. In quibus omnibus quum bellator fuerit audacissimus, et multa toto fere corpore vulnera acceperit, habebat quibus fortitudinem ostentaret. Post autem quum res in Aegypto ordinasset Caesar, in Syriam reversus eum et Romana civitate donavit et immunitate, fecitque, et aliis honoribus eum augendo et amicissime tractando, ut ipsi invideretur; atque ejus insuper gratia pontificatum confirmavit Hyrcano.

CAPUT X. (VIII.)

Sub idem autem tempus et Antigonos Aristobuli filius, quum ad Caesarem venisset, in causa erat praeter opinionem quod Antipater plus auctoritate valeret. Nam quum optuerit eum patris fortunam deplorare, qui veneno sublati videbatur ob inimicitias quae illi cum Pompejo intercesserant, et queri de Scipionis in fratrem crudelitate, nihilque quod invidiam moveret adhibere dum misericordiam imploraret, ille in medium prodians praeterea Hyrcanum et Antipatrum accusabat, ac si ipsum quidem iniquissime cum fratribus suis omni de terra patria abegissent, multisque ipsi gentem injuriis ex petulantia affecissent; quodque in Aegyptum auxilia ei non ex benevolentia miserint, sed metu veterum inimicitarum, et ut amicitiam cum Pompejo institutam deprecarentur.

2. Ad haec Antipater veste abjecta vulnere multitudinem palam faciebat, et de sua quidem in Caesarem benevolentia non opus esse sibi dicebat verba facere; nam corpus etiam se tacente clamare : Antigoni vero audaciam mirari, qui, quum hostis Romanorum sit filius et fugitivi Romanorum, et novarum rerum studiosus seditiosusque patrem imitetur, apud Romanorum prasidem contra alios accusationem instituerit, et emolumenti aliquid comparare studeat, quum isto contentus esse deberet quod vivat : nam et nunc non propter inopiam rebus interesse adeo desiderare, sed ut inter Judaeos seditionem concitet, et facultatibus contra largiores utatur.

3. Quum ista Caesar audisset, Hyrcanum quidem pontificatu digniorem esse pronuntiavit, Antipatro autem potestatis quam vellet optionem dedit. Ille vero, honoris modum et mensuram dantis arbitrio permittens, totius Judaeae procurator declaratus est, et praeter hoc impetravit ut subversa patriae moenia instaurare sibi daretur. Et hos quidem honores Caesar misit tabulis incidendos in Capitolio, in perpetuum suaeque justitiae et Antipatri virtutis monumentum.

δ'. Ἀντίπατρος δὲ Καίσαρα προπέμψας ἐκ τῆς Συρίας εἰς Ἰουδαίαν ὑπέστρεψεν. Καὶ πρῶτον μὲν τὸ τεῖχος ἀνεδείματο τῆς πατρίδος ὑπὸ Πομπηίου κατεστραμμένον, καὶ τοὺς ἀνὰ τὴν χώραν θορύβους ἐπιὼν κατέστειλεν, ἀπειλητῆς ἄμα καὶ σύμβουλος ὢν ἑκάστοις, ὅτι τὰ μὲν Ὑρκανοῦ φρονούντες ἐν ὀλίῳ καὶ καθ' ἡσυχίαν βιώσονται, τῶν τε ἰδίων κτημάτων καὶ κοινῆς εἰρήνης ἀπολαύοντες· εἰ δὲ πείθονται ταῖς ψυχραῖς ἐλπίσι τῶν νεωτερίζειν ἐπὶ κέρδεσιν οἰκείοις ἐθελόντων, αὐτόν τε πειράσουσιν ἀντὶ κηδεμόνος δεσπότην καὶ Ὑρκανὸν ἀντὶ βασιλέως τύραννον, Ῥωμαίους γε μὴν καὶ Καίσαρα πολεμίους ἀνθ' ἡγεμόνων καὶ φίλων· οὐ γὰρ ἀνέξασθαι μετακινούμενον ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὃν αὐτοὶ κατέστησαν. Ἄμα δὲ ταῦτα λέγων δι' ἑαυτοῦ καθίστατο τῶν χώρων, ὁρῶν τὸν Ὑρκανὸν νωθῇ τε καὶ βασιλείας ἀτονώτερον. Φασάηλον μὲν δὴ, τῶν παιδῶν τὸν πρεσβύτατον, Ἱεροσολύμων καὶ τῶν περὶ στρατηγὸν καθίστησι· τὸν δὲ μετ' αὐτὸν Ἡρώδην, ἐπὶ τοῖς ἰσοῖς ἐστειλεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν κομιδῇ νέον.

ε'. Ὁ δὲ, ὃν φύσει δραστήριος, ὤλην εὐθὺς εὗρίσκει τῷ φρονήματι. Καταλαβὼν οὖν Ἐζεκιᾶν τὸν ἀρχιληστήν, τὰ προσεχῆ τῇ Συρίᾳ κατατρέχοντα μετὰ μεγίστου στίφους, αὐτόν τε συλλαβὼν ἀποκτείνει καὶ πολλοὺς τῶν ληστῶν· ὃ δὴ μάλιστα τὰς Σύροις κατώρ-
θωκε χαρισμένον. Ὑμνεῖτο γοῦν ἀνά τε τὰς κόμας καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν Ἡρώδης, ὡς εἰς εἰρήνην αὐτοῖς παρών καὶ τὰς κτήσεις ἀνασεσχωκός. Γίνεται δ' ἐκ τούτου καὶ Σέξτω Καίσαρι γνῶριμος, ὄντι συγγενεὶ τοῦ μεγάλου Καίσαρος, καὶ διοικοῦντι τὴν Συρίαν.

Πρὸς δὲ τὸν ἀδελφὸν εὐδοκίμουτα καὶ Φασάηλος ἐφιτιμνέτο τὴν ἀγαθὴν ἔριν, τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις εὐνουστέρους καθιστάμενος, καὶ δι' αὐτοῦ μὲν ἔχων τὴν πόλιν, μὴδὲν δ' ἀπειροκαλῶς εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐξυβρίζων. Ἐνθεν Ἀντίπατρω θεραπείαι τε ἦν ἐκ τοῦ ἔθνους βασιλική, καὶ τιμαὶ παρὰ πάντων ὡς δεσπότη τῶν ὅλων· οὐ μὴν αὐτὸς τῆς πρὸς Ὑρκανὸν εὐνοίας ἢ πίστεώς τι μετεκίνησεν.

ς'. Ἀμύχανον δ' ἐν εὐπραγίαις φθόρον διαφυγεῖν. Ὑρκανὸς γοῦν ἤδη μὲν καὶ καθ' ἑαυτὸν ἡσυχῇ πρὸς τὸ κλέος τῶν νεανίσκων ἐδάκνετο, μάλιστα δ' ἐλύπει τὰ Ἡρώδου κατορθώματα· καὶ κήρυκες ἐπάλληλοι τῆς καθ' ἑκάστον εὐδοκίας προστρέγοντες, πολλοὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις βασιλῶν ἡρέθιζον, οἷς ἢ τὸ τῶν παιδῶν ἢ τὸ Ἀντίπατρου σωφρονικὸν προσίστατο, λέγοντες ὡς Ἀντίπατρω καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ παραχωρήσας τῶν πραγμάτων, καθέξειτο τοῦνομα μόνον βασιλέως ἔχων ἔρημον ἐξουσίαν· καὶ μέχρι ποῦ πλανηθήσεται καθ' ἑαυτοῦ βασιλεὺς ἐπιτρέφων; οὐδὲ γὰρ εἰρωνεύεσθαι τὴν ἐπιτροπὴν αὐτοῖς ἐτι, φανεροῦς δ' εἶναι δεσπότης παρῶν ῥωσάμενους ἐκείνων, εἰ γε μήτε ἐντολὰς δόντος μήτε ἐπιστείλαντος αὐτοῦ, τοσοῦτους παρὰ τὸν Ἰουδαίων νόμον ἀνῆρκεν Ἡρώδης, ὃν, εἰ μὴ βασιλεὺς ἐστιν, ἀλλ' ἐτι ἰδιώτης, δεῖν ἐπὶ δίκῃν ἄκειν, ἀποδώσοντα λόγον

4. Antipater vero, deducto e Syria Cæsare, in Judæam reversus est. Et primum quidem patriæ muros a Pompejo dirutos refecit, et regionem obiens tumultus qui in ea erant compescebat, partim minando, partim singulis consulendo, fore, si ab Hyrcano starent, ut feliciter et quiete vitam agerent, suisque bonis et pace communi fruentes; sin vero spe vana ab iis ducerentur, qui privati quæstus gratia res novas moliri studeant, ipsum experturos esse pro curatore dominum, et Hyrcanum pro rege tyrannum, itemque Romanos et Cæsarem pro ducibus et amicis hostes: non enim passuros eum ab imperio summoveri, quem constituerent ipsi. Atque simul ac ista diceret, res regionis solus ordinavit, quod Hyrcanum et segniorem et remissionem videret quam regnum posceret. Et Phasaetum quidem, filiorum natu maximum, Hierosolymorum agrique finitimi præfectum constituit: Herodem vero, illi ætate proximum, cum pari potestate misit in Galilæam, adolescentulum admodum.

5. Ille vero, natura factus ad res gerendas, statim invenit materiam animi magnitudini. Itaque quum offendisset Ezeciam latronum ducem, magna manu finitima Syriæ incursantem, et illum nactus interficit multosque latronum: quod sane maxime Syris gratum præstitit, adeoque omnium sermone per vicos et in urbibus celebratus erat Herodes, ut qui præsentia sua pacem illis dederit et omnes facultates in tuto collocarit. Quo factum est ut etiam Sexto Cæsari innotesceret, cognato magni Cæsaris et Syriam administranti. Phasaelo autem cum fratre gloriam adepto pulchra erat contentio, dum Hierosolymitarum erga se benevolentiam augere studet, ut qui urbem quidem per se regeret, sed ita ut nihil inhoneste faceret potestate sua ad aliorum injuriam abutendo. Hinc Antipater a gente more regio colebatur, et ab universis, quasi omnium dominus exstisset, habebatur in honore. Nec tamen vel minimum discessit a sua erga Hyrcanum fide et benevolentia.

6. Verum fieri non potest ut invidiam quisquam in secundis rebus effugiat. Nam Hyrcanum quidem ipsum jam ante tacite mordebat juvenum gloria, maximeque animum ejus sollicitabant res ab Herode præclare gestæ: insuper et crebri nuncii bonæ utriusque famæ unus alium præcurrentes, multi etiam in regia invidi et obtrectatores stimulos subdicebant, quibus aut Antipatri aut filiorum ejus obstabat prudentia, dicentes quod Antipatro ejusque filiis cedens rerum administratione, sederet regis solum nomen habens, idque sine omni potestate: et quousque in errore sit versaturus, reges in sui perniciem nutriendos? nec enim eos amplius simulare procuracionem, sed manifestos esse dominos, ipsa deturbato, si quidem Herodes, neque suis mandatis neque literis fretus, tantam multitudinem contra legem Judæorum interfecerit; eumque, si jam regnum non teneat, sed adhuc privatus sit, ad judicium venire debere, rationem et ipsi et

αὐτῷ τε καὶ τοῖς πατέροις νόμοις, οἱ κτείνειν ἀκρίτως οὐκ ἀφίπτοι.

ζ'. Τούτοις κατὰ μικρὸν Ὑρκανὸς ἐξεκαίετο, καὶ τὴν ὀργὴν τελευταῖον ἐκρήξας ἐκάλει κρηθισόμενον τὸν Ἡρώδην. Ὁ δὲ καὶ τοῦ πατρὸς παραινούντος καὶ τῶν πραγμάτων δίδόντων παρρησίαν ἀνῆκει, φρουραῖς διαλαβὼν πρότερον τὴν Γαλιλαίαν. Ἦει δὲ μετὰ καρτεροῦ στίφους, ὥς μήτε καταλύειν δοξείεν Ὑρκανὸν ἀδράν ἄγων δύναμιν, μήτε γυμνὸς ἐμπέσοι τῷ φόβῳ. 10 Σέξτος δὲ Καίσαρ δεῖσας περὶ τῶν νεανιᾶ, μὴ τι παρὰ τοῖς ἐχθροῖς ἀποληρθεὶς πάθῃ, πέμπει πρὸς τὸν Ὑρκανὸν τοὺς παραγγελοῦντας διαρρήδην ἀπολύειν Ἡρώδην τῆς φονικῆς δίκης. Ὁ δὲ καὶ ἄλλως ὠρμημένους (ἡγάπα γὰρ Ἡρώδην) ἀποφηρίζεται.

15 η'. Καὶ δς, ὑπολαμβάνων ἄκοντος τοῦ βασιλέως διαφυγεῖν, εἰς Δαμασκὸν ἀνεχώρησε πρὸς Σέξτον, παρασκευαζόμενος οὐδ' αὖθις ὑπακοῦσαι καλοῦντι. Καὶ πάλιν οἱ πονηροὶ παρώξυνον Ὑρκανὸν, κατ' ὀργὴν τε οἴχεσθαι τὸν Ἡρώδην λέγοντες καὶ παρεσκευασμένον κατ' αὐτοῦ. 20 Πιστεύων δ' ὁ βασιλεὺς οὐκ εἶχεν δτι, χρὴ δρᾶν, ὥς ἑώρα μείζονα τὸν διάφορον. Ἐπεὶ δὲ ὑπὸ Σέξτου Καίσαρος στρατηγὸς ἀνεδείχθη Κολίης Συρίας καὶ Σαμαρείας, οὐ μόνον τε κατ' εὐνοίαν τὴν ἐκ τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ὅτι δυνάμει φοβερός ἦν, εἰς ἐσχατον δέους κατέπε- 25 σεν, ὅσον οὐπω προσδοκῶν ἐπ' αὐτὸν ὁρμήσειν μετὰ στρατιᾶς.

θ'. Καὶ οὐ διήμαρτε τῆς οἰήσεως. Ὁ γὰρ Ἡρώδης, κατ' ὀργὴν τῆς περὶ τὴν δίκην ἀπειλῆς στρατιᾶν ἀθροίσας, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἦγε, καταλύσαν τὸν Ὑρκανόν. 30 Κἀν ἔφθη τοῦτο ποιήσας, εἰ μὴ προεξελθόντες δ τε πατήρ καὶ ἀδελφὸς ἔκλασαν αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, παρακαλοῦντες αὐτὸν ἀπειλῇ καὶ ἀνατάσει μόνῃ μετρηῆσαι τὴν ἄμυναν, φέισασθαι δὲ τοῦ βασιλέως, ὅφ' ὃ μέχρι τοσαύτης δυνάμεως προῆλθε· δεῖν τε, εἰ κληθεὶς ἐπὶ δίκην 35 παρώξυνται, καὶ περὶ τῆς ἀφέσεως εὐχαριστεῖν, μὴ πρὸς μὲν τὸ σκυθρωπὸν ἀπαντᾶν, περὶ δὲ τῆς σωτηρίας ἀχάριστον εἶναι. Εἰ δὲ δὴ λογιστέον εἴη καὶ πολέμου βροτὰς βραβεύεσθαι τῷ Θεῷ, πλείον εἶναι τῆς στρατιᾶς τὸ ἄδικον. Διὸ δὴ καὶ περὶ τῆς νίκης οὐ χρῆναι κατὰ πᾶν 40 εὐέλπιν εἶναι, μέλλοντά τε συμβάλλειν βασιλεῖ καὶ συντρόφῳ, καὶ πολλάκις μὲν εὐεργέτη, χαλεπῷ δὲ οὐδέποτε, πλὴν ὅσον πονηροῖς συμβούλοις χρώμενος ἐπισείσειεν αὐτῷ σκιὰν ἀδικήματος. Πείθεται δὲ τούτους Ἡρώδης, ὑπολαβὼν εἰς τὰς ἐλπίδας αὐταρκεῖς εἶναι καὶ 45 τὸ τὴν ἰσχὺν ἐπιδειξασθαι τῷ ἔθνει.

ι'. Κἀν τούτῳ γίνεται περὶ Ἀπάμειαν ταραχὴ Ῥωμαίων καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, Καικιλίου μὲν Βάσσου διὰ τὴν εἰς Πομπήιον εὐνοίαν δολοφονήσαντος Σέξτον Καί- 50 σαρα, καὶ τὴν ἐκείνου δύναμιν παραλαβόντος, τῶν δ' ἄλλων Καίσαρος στρατηγῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ φόνου Βάσσου συμβαλόντων μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. Οἷς καὶ διὰ τὸν ἀνηρημένον καὶ διὰ τὸν περιόντα Καίσαρα, φίλους ὄντας ἀμφοτέρους, ὁ Ἀντίπατρος διὰ τῶν παίδων ἐπεμψε

legibus patriis redditurum, quæ homines non condemnatos occidi prohibeant.

7. His paulatim accendebatur Hyrcanus, tandemque ira exardescens Herodem ad causam dicendam accersit. Ille vero et patris monitu, et quod fiduciam ei adderent res gestæ, ascendebat, firmata prius præsiidiis Galilææ. Ibat autem valida manu stipatus, ut nec Hyrcanum deturbaturus videretur magnis adductis copiis, neque in invidos nudus armis incideret. Sextus autem Cæsar adolescenti metuens, ne ab inimicis interceptus mali aliquid pateretur, ad Hyrcanum mittit qui ei expresse denunciarent, ut Herodem sententia capitali liberaret. Hyrcanus autem, per se quoque id cupiens (nam Herodem diligebat), eum absolvit.

8. Atque is, invito rege evasisse ratus, Damascus se contulit ad Sextum, ita comparatus, ut nequaquam obtemperaret, si denuo accitus esset. Rursumque ab improbis irritabatur Hyrcanus, qui dicerent et Herodem iratum abiisse, et paratum esse contra ipsum. Rex autem his fidem habens quid agendum esset nesciebat, ut qui inimicum se potentiorum esse viderit. Postquam vero a Sexto Cæsare Coelesyriæ et Samariæ præses fuerat declaratus, non solum ex gentis in eum benevolentia, sed quod et potentia terribilis esset, in timorem extremum incidit, jamjamque illum contra se exspectans cum exercitu esse venturum.

9. Neque opinione falsus est. Namque Herodes, iratus ei ob intentatam sibi accusationem, quum exercitum coegisset, Hierosolyma eum ducebat, Hyrcanum regno deturbaturus: idque facere occupasset, nisi pater et frater prius ei obviam profecti impetum ejus fregissent, ipsum obsecrantes ut ultra minas et terrorem in vindicta non procederet, sed regi parceret, sub quo ad tantam potentiam proventus sit: atque debere, si indignaretur quod in iudicium vocatus esset, et gratias agere quod fuerit absolutus, non ad severiora se recipere, et pro salute accepta ingratum semet ostendere. Quodsi vero reputandum sit Deum belli casus regere et moderari, plus valituram esse iniquitatem quam exercitum: quocirca non oportere ipsum etiam de victoria omnino bene sperare, qui congressurus esset et cum rege, et socio, deque se quidem sæpenumero bene merito, difficili autem nunquam, nisi in quantum malis usus consiliariis videretur eum injuria affecisse. Istis autem flectitur Herodes, ratus sufficere sibi ad futuras spes quod potentiam suam genti demonstrasset.

10. Atque interea tumultus inter Romanos oritur apud Apameam, et bellum civile, ex eo quidem quod Cæcilius Bassus, ex sua in Pompejum benevolentia, Sextum Cæsarem dolo necaverit, ejusque militem occupaverit; alii vero Cæsaris duces, ut Sexti necem ulciscerentur, cum omnibus copiis suis Bassum adorti fuerint. Quibus tam interempti quam superstitis Cæsaris causa, amborum sui amicorum, subsidium per filios suos misit Antipater. Quum autem

συμμαχίαν. Μηκυνομένου δὲ τοῦ πολέμου, Μοῦρκος μὲν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Σέξτου παραγίνεται διάδοχος.

ΚΕΦ. ΙΑ'.

Συνίσταται δὲ Ῥωμαίοις κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὁ μέγας πόλεμος, Κασσίου καὶ Βρούτου ἄφνω κτεινάντων
6 δόλῳ Καίσαρα, κατασχόντα τὴν ἀρχὴν ἐπ' ἑπτὰ, τρία καὶ μῆνας ἑπτά. Μεγίστου δὲ ἐπὶ τῷ φόνῳ γενομένου κινήματος, καὶ διαστασιασθέντων τῶν δυνατῶν, ἕκαστος ἐλπίσιν οἰκείας ἐχώρει πρὸς ὃ συμφέρειν ὑπελάμβανε. Καὶ δὴ ἦκε Κάσσιος εἰς Συρίαν, καταληφόμενος τὰς
10 περὶ Ἀπάμειαν δυνάμεις. Ἐνθα Βάσσω τε Μοῦρκον καὶ τὰ διεστῶτα τάγματα διαλλάξας, ἐλευθεροὶ μὲν Ἀπάμειαν τῆς πολιορκίας, ἡγούμενος δ' αὐτὸς τῆς στρατιᾶς ἐπῆρει φορολογῶν τὰς πόλεις, καὶ παρὰ δύναμιν τὰς εἰσπράξεις ποιούμενος.

15 β'. Κελευσθέν δὲ καὶ Ἰουδαίοις εἰσενεγκεῖν ἑπτακόσια τάλαντα, δέσας Ἀντίπατρος τὴν ἀπειλὴν τοῦ Κασσίου, τοῖς τε υἱοῖς διεῖλεν εἰσπράττειν τὰ χρήματα καὶ τισιν ἄλλοις τῶν ἐπιτηδείων κατὰ τάχος, ἐν οἷς καὶ Μάλχῳ τινὶ τῶν διαφόρων. Οὕτως ἤπειγεν ἡ ἀνάγκη.
20 Πρῶτος δ' ἀπεμειλιξάτο Κάσσιον Ἡρώδης, τὴν ἑαυτοῦ μοῖραν ἐκ τῆς Γαλιλαίας κομίσας ἑκατὸν τάλαντα, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τοῖς μάλιστα φίλος ἦν. Τούς δὲ λοιποὺς εἰς βραδυτῆτα κακίσας, αὐταῖς ἔθυμοῦτο ταῖς πόλεσι. Γόφῃαν γοῦν καὶ Ἀμμαοῦν καὶ δύο ἐτέρας τῶν
25 ταπεινότερων ἐξανδραποδισάμενος, ἐχώρει μὲν ὡς καὶ Μάλχον ἀναιρήσων, ὅτι μὴ σπεύσας εἰσέπραξεν· ἐπέσχε δὲ τὴν τε τούτου καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ἀπώλειαν Ἀντίπατρος, ταχέως ἑκατὸν τάλαντοις θεραπεύσας Κάσσιον.

30 γ'. Οὐ μὴν Μάλχος, ἀναχωρήσαντος Κασσίου, τῆς χάριτος ἀπεμνημόνευσεν Ἀντίπατρω· κατὰ δὲ τοῦ πολέμου σωτήρος ἐπιβουλὴν ἀνεκφυάζετο, σπεύδων ἀνελθεῖν τὸν ἐμπόδιον αὐτοῦ τοῖς ἀδικήμασιν ὄντα. Ἀντίπατρος δὲ τὴν τε ἰσλὴν καὶ τὸ πανοῦργον τάνδρὸς
35 ὑποδείσας, διαβαίνει τὸν Ἰορδάνην, στρατὸν ἀδροίσων εἰς τὴν τῆς ἐπιβουλῆς ἄμυναν. Φωραθεὶς δὲ Μάλχος ἀναιδείᾳ τῶν Ἀντίπατρου παίδων περιγίνεται. Τόν τε γὰρ Ἱεροσολύμων φρουρὸν Φασάηλον καὶ Ἡρώδην πεπιστευμένον τὰ ὅπλα, πολλαῖς ἀπολογίαις καὶ ὅροις
40 ἐκγοητεύσας, διαλλακτὰς αὐτῷ πρὸς τὸν πατέρα παῖθαι γενέσθαι. Πάλιν γοῦν ὑπ' Ἀντίπατρου σώζεται, πείσαντος Μοῦρκον τὸν τότε στρατηγούντα Συρίας, ὃς ὄρητος κτείνειαι Μάλχον ἐφ' οἷς ἐνεωτέρους.

δ'. Συστάντος δὲ τοῦ πρὸς Κάσσιον καὶ Βρούτον πολέμου Καίσαρι τε τῷ νέῳ καὶ Ἀντωνίῳ, Κάσσιος καὶ
45 Μοῦρκος στρατιὰν ἀδροίσαντες ἐκ τῆς Συρίας, ἐπειδὴ μέγα μέρος εἰς τὰς χρεῖας Ἡρώδης ἔδοξε συμβεβῆσθαι, τότε μὲν αὐτὸν Συρίας ἀπάσης ἐπιμελητὴν καθιστάσας, δύναμιν πεζὴν τε καὶ ἱππικὴν δόντας· μετὰ δὲ τὴν ταῷ
50 πολέμου κατάλυσιν ἀποδείξιν Κάσσιος ὑπέσχετο καὶ Ἰουδαίας βασιλέα. Συνέβη δ' Ἀντίπατρω τῇ τε ἰσλὴν τοῦ παιδὸς καὶ τὴν ἐλπίδα αἰτίαν ἀπωλείας γενέσθαι.

bellum traheretur, Murcus ex Italia venit, qui Sexto succederet.

CAP. XI. (IX.)

Sub idem autem tempus Romanis magnum bellum conflatum est, quod Cassius et Brutus derepente Cæsarem dolo occidissent, postquam annos tres et sex menses imperium tenuerat. Maximo deinde ex illa cæde motu concitato, virisque primariis inter se dissidentibus, ad id propria quisque spe ducebatur, quod maxime in rem suam facere existimabat. Adeoque Cassius in Syriam veniebat, copias occupaturus quæ ad Apameam erant. Ubi quum et Murcum Basso et legiones, quæ ab eo dissenserant, conciliasset, obsidione quidem liberat Apameam, ipse vero exercitum ductans urbes peragrabit tributa colligens, et exigens etiam plus quam solvendo erant.

2. Quum autem Judæis quoque imperasset septingenta talenta afferre, Antipater, Cassii minas veritus, pecuniæ exactionem, ut illico fieret, inter filios dividit et quosdam alios e necessariis suis, in quibus erat et Malichus quidam ipsi parum amicus. Ita eum urgebat necessitas. Primus autem Cassium demulsit Herodes, qui centum talenta sibi mandata ex Galilæa attulit, adeoque inter præcipuos ejus amicos habebatur. At vero quum ceteris tarditatem vitio vertisset et exprobrasset, ipsis civitatibus irascebatur. Itaque, Gophna et Ammaunte et aliis duabus inferioris notæ in servitutem redactis, eo quidem processit ac si et Malichum etiam interfectorus esset, quod in exigendo pecuniam parum properasset. Verum quominus et hunc et alias civitates perditum iret, obstitit Antipater, qui protenus Cassium centum talentis delinivit.

3. Nequaquam tamen Malichus, post Cassii discessum, gratiam Antipatro referebat; sed ei, qui sæpiusculum ipsum conservaverat, insidias moliebatur, eum e medio tollere festinans, qui ipsius iniquitati impedimento erat. Atqui Antipater, hominis et potentiam et calliditatem subveritus, ultra Jordanem se recipit, exercitum ad ulciscendas insidias collecturus. Malichus autem deprehensus impudentia Antipatri filiis imposuit. Quum enim tam Phasaëum Hierosolymorum custodem, quam Herodem armis præfectum, et multum semet excusando crebroque jurejurando adhibito, decepisset, persuadet eis patrem ipsi reconciliare. Atque ita denuo ab Antipatro servatur, Murco tunc Syriæ præside ab eo exorato, qui Malichum occidere statuerat, quod novis rebus studuisset.

4. Cum autem bellum juveni Cæsari et Antonio ortum esset cum Cassio et Bruto, Cassius et Murcus, exercitu in Syria coacto, quandoquidem magnam partem eorum quibus illis opus erat visus erat Herodes contulisse, tunc quidem ipsum Syriæ omnia procuratorem constituunt, equitum illi manu peditumque attributa: quum autem bellum confectum esset, promittebat Cassius fore ut etiam Judææ regem declararet. Verum accidit ut Antipatro filii potentia et spes de eo concepta exitii causa essent. Nam harum

Ταῦτα γὰρ δέσας ὁ Μάλιχος διαφθείρει τινὰ τῶν βασιλικῶν οἰνογόνων χρήμασι, δοῦναι φάρμακον Ἀντίπατρω· καὶ ὁ μὲν ἀγώνισμα τῆς Μαλίχου παρανομίας γενομένος κατὰ τὸ συμπόσιον θήσκει, τὰ τε ἄλλα δραστηρίως ἀνὴρ ἐν ἀφῆγῇσει πραγμάτων καὶ τὴν ἀρχὴν ἀνακτησάμενός τε Ὑρκανῷ καὶ διαφυλάσσει.

ε'. Μάλιχος δὲ καθ' ὑπόνοιαν τῆς φαρμακείας ὀργιζόμενον τὸν πλῆθος ἀρνούμενος ἐπειθεῖν· καὶ δυνατώτερον ἑαυτὸν κατεσκευάζει, ὁπλίτας συγκροτῶν. Οὐ γὰρ ἡρεμήσειν Ἡρώδην ὑπελάμβανεν· δὲ δὴ καὶ παρῆν αὐτίκα στρατὸν ἄγων, ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ πατρὸς. Φασαήλου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ συμβουλευσάντος αὐτῷ μὴ φανερώς τὸν ἄνδρα μετιέναι (διαστασιάζειν γὰρ τὸ πλῆθος), τότε μὲν ἀπολογούμενόν τε προσίεται τὸν Μάλιχον, καὶ τῆς ὑπονομίας ἀπολύειν ὁμολογεῖ, λαμπρὰν δὲ πομπὴν ἐπὶ τῷ πατρὶ κηδείας ἐτέλεσεν.

ς'. Τραπεῖς δ' ἐπὶ Σαμάρειαν στάσει τεταραγμένην κατεστήσατο τὴν πόλιν· ἐπειτα καθ' ἑορτὴν ὑπέστρεφεν εἰς Ἱερουσόλυμα, τοὺς ὁπλίτας ἄγων. Καὶ πέμπων Ὑρκανὸς (ἐνῆγε γὰρ δεδοικώς τὴν ἐφοδὸν Μάλιχος) ἐκώλυε τοὺς ἀλλοφύλους εἰσαγαγεῖν ἐφ' ἀγνεύοντας τοὺς ἐπιχωρίους. Ὁ δὲ τῆς προφάσεως καταφρονήσας καὶ τοῦ προστασσόντος, εἰσέρχεται διὰ νυκτός. Καὶ πάλιν Μάλιχος προσὼν ἐκλαίειν Ἀντίπατρον· ἀνθυπεκρίνετο δὲ μολὶς Ἡρώδης τὸν θυμὸν ἐπέχων, καὶ Κασσίω δι' ἐπιστολῶν τὴν τοῦ πατρὸς ἀναίρεσιν ἀπώδύρετο, καὶ ἄλλως μισοῦντι Μάλιχον. Ὁ δ' αὐτῷ μετιέναι τὸν φονέα τοῦ πατρὸς ἀντεπιστεῖλας, καὶ τοῖς ὑφ' αὐτὸν χιλιάρχοις λάθρα προσέταξεν Ἡρώδῃ βοηθῆν εἰς πρᾶξιν δικαίαν.

ζ'. Κάπειδ' Ἀλαοδίειαν ἐλόντος αὐτοῦ συνήσαν οἱ πανταχόθεν δυνατοὶ, δωρεάς τε καὶ στεφάνους φέροντες, Ἡρώδης μὲν τοῦτον τῇ τιμωρίᾳ τὸν καιρὸν ἀφώρισε. Μάλιχος δ' ὑποπεύσας, ὡς ἐν Τύρῳ γίνεται, τὸν τε υἱὸν ὁμηρεύοντα παρὰ τοῖς Τυρίοις ὑπεξαγαγεῖν ἔγνων λάθρα, καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀποδρᾶναι παρεσκευάζετο. Παρώξυνε δ' αὐτὸν ἡ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις, ἐνθυμεῖσθαι καὶ μέλζονα· τότε γὰρ ἔθνος ἐπαναστήσειν Ῥωμαίοις ἤλπισε, Κασσίῳ τῷ πρὸς Ἀντώνιον πολέμῳ περισπωμένῳ, καὶ βασιλεύσαντι αὐτὸς Ὑρκανὸν καταλύσας εὐμαρῶς.

η'. Ἐπεγέλα δὲ ἅρα τὸ χρεὼν αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν. Ὁ γοῦν Ἡρώδης, προιδόμενος αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, τὸν τε Ὑρκανὸν κάκειον ἐπὶ δειπνῶν καλεῖ. Παρεστῶτα δ' ἐπειτα τῶν οἰκετῶν τινα πρὸς ἑαυτὸν καλέσας, ἐξέπεμψεν ὡς ἐπὶ τὴν τοῦ δειπνοῦ παρασκευὴν, τῷ δὲ ὄντι προετίπει τοῖς χιλιάρχοις ἐξελεῖν ἐπὶ τὴν ἐνέδραν. Κάκεινοι τῶν Κασσίου προσταγμάτων ἀναμνησθέντες ἐπὶ τὸν πρὸ τῆς πόλεως αἰγιαλὸν ἐξήσαν ξιφῆρας. Ἐνθα περιστάνας τὸν Μάλιχον, πολλοὺς τραυματίας ἀναιρούσιν· Ὑρκανὸς δὲ παραχρῆμα μὲν ἐκλυθεὶς ὑπ' ἐκπλήξεως ἔπεσε, μολὶς δ' ἀνενεγκὼν Ἡρώδῃ διηρώτα τίς δ' κτείνας εἶη Μάλιχον. Ἀποκρινάμενός δὲ τινος τῶν χιλιάρχων, « τοῦ Κασσίου προσταγμα », « Κάσσιος ἄρα,

rerum metu Malichus quendam e pocillatoribus regis pecunia corrumpit, ut venenum daret Antipatro. Atque ille quidem, quum is esset adversus quem contendebat Malichi iniquitas, in convivio moritur, vir aliqui strenuus et acer in rebus gerendis, et qui regnum recuperavit Hyrcano eique conservavit.

5. Ceterum Malichus, quum populum sibi iratum haberet propter veneni aspersionem, infitiando eos placabat, et milites colligendo se ipsum potentiorum reddebat. Non enim Herodem quieturum esse arbitrabatur: qui etiam mox cum exercitu aderat, ut patrem ulcisceretur. Sed quum Phasaelus frater ei consulisset, ne virum palam persequeretur (nam in multitudine seditionem concitaturum esse), tunc quidem et Malichum semet excusantem admittit, et se suspitione eum liberare fatetur, patris vero funus splendidis cohonestavit exsequiis.

6. Quum autem in Samariam transisset seditione perturbatam, civitatem composuit et constituit. Deinde Hierosolyma, quum festum ageretur, reversus est, ducens armatos. Hyrcanus autem mittens nuncium (ita enim suadebat Malichus Herodis adventum veritus) prohibebat eum ab introductione alienigenarum in caetum gentilium lustratum. Ille vero, insuper habens et praetextum adhibitum et eum qui ita ei edixerat, nocte ingreditur. Iterumque Malichus ad eum veniens Antipatrum plorabat: vicissim vero simulabat Herodes, licet vix iram potuit cohibere, literisque ad Cassium (qui et propter alia Malichum oderat) de patriis nece graviter conquerebatur. Ille non modo Herodi rescripsit ut patris mortem ulcisceretur, sed etiam tribunis, quibus praerant, clam praecipit ut Herodem in facinore justo adjuvarent.

7. Et quoniam, capta a Cassio Laodicea, omnes ubique optimates ad eum convenerant, munera et coronas ferentes, hoc quidem ultioni tempus constituit Herodes. Malichus autem, suspitione ei injecta, quum Tyri esset, et filium suum tunc apud Tyrios obsidem clam subducere statuit, et ipse fugam in Judaeam parabat. Porro salutis desperatio eum ad majora etiam cogitanda incitabat: nam et gentem ad defectionem a Romanis perducturum esse speravit, Cassio in bello contra Antonium occupato, ipsumque regnaturum esse, Hyrcano facillime deturbato.

8. Verum spem ab eo conceptam irridebant fata. Etenim Herodes, quum praevideret quo feriret ejus animus, et Hyrcanum et ipsum ad convivium invitavit. Deinde vero servorum quendam sibi adstantem ad se vocavit, misitque specie ad parandam cenam, re autem vera antedicturum tribunis, ut ad insidias egrederentur. Atque illi, quum mandata Cassii in memoriam revocassent, in littus ante urbem cum gladiis exierunt, ubi Malichum circumseptum, multis datis vulneribus, interficiunt. Hyrcanus autem statim, animo defectus praestupore, concidit; quumque aegre ad se rediisset, quaerit ab Herode, quisnam Malichum occidisset. Et cum unus e tribunis respondisset, « Cassius, qui id imperaverat », « Cassius igitur, inquit, et me et patriam meam

ἔφη, καὶ με καὶ τὴν πατρίδα μου σώζει, τὸν ἀμφοτέρων ἐπίβουλον ἀνελών.» εἶπε δὲ φρονῶν Ἑρκανὸς οὕτως εἶθ' ὑπὸ δέους ἡμῶσε τῇ γε πράξει χωρῶν εἶπεν, ἄδελφον ἦν. Ἀλλὰ γὰρ Μαλίχον μὲν οὕτως Ἡρώδης με-
 5 τήλθεν.

ΚΕΦ. ΙΒ'.

Κασσίου δὲ ἀναχωρήσαντος ἐκ τῆς Συρίας, πάλιν στάσις ἐν Ἱεροσολύμοις γίνεται, Ἑλικὸς μετὰ στρατιᾶς ἐπαναστάτος Φασαήλῳ, καὶ κατὰ τὴν ὑπὲρ Μαλίχου τιμωρίαν ἀμύνεσθαι θέλοντος Ἡρώδην εἰς τὸν ἀδελφόν.
 10 Ἡρώδης δὲ ἔτυχε μὲν ὢν παρὰ Φαβίῳ τῷ στρατηγῷ κατὰ Δαμασκόν, ὥρμημένος δὲ βοηθεῖν ὑπὸ νόσου κατείχετο. Κἀν τούτῳ Φασάηλος, καθ' αὐτὸν Ἑλικὸς περιγενόμενος, Ἑρκανὸν ὠνείδιζεν εἰς ἀχαριστίαν, ὢν τε Ἑλικὶ συμπράξαι, καὶ διὰ περιορίῃ τὸν ἀδελφόν
 15 τὸν Μαλίχου τὰ φρούρια καταλαμβάνοντα· πολλὰ γὰρ ἤδη κατείληπτο, καὶ τὸ πάντων ὀχυρώτατον, Μασάδα.

β'. Οὐ μὴν αὐτῷ τι πρὸς τὴν Ἡρώδου βίαν ἤρκε-
 20 σεν, ὃς ἀναρρωσθεὶς τὰ τε ἄλλα παραλαμβάνει, καὶ κείνον ἐκ τῆς Μασάδας ἰκίτην ἀφῆκεν. Ἐξήλασε δὲ καὶ ἐκ τῆς Γαλιλαίας Μαρίωνα τὸν Τυρίων τύραννον, ἤδη τρία κατεσχηκότα τῶν ἐρυμάτων· τοὺς δὲ ληφθέντας Τυρίου ἐσωσε μὲν πάντας, ἔστι δ' οὐς καὶ δωρησάμενος ἀπέπεμψεν, εὐνοίαν αὐτῷ παρὰ τῆς πόλεως καὶ τῷ
 25 τυράννῳ μῖσος παρσκειυαζόμενος. Ὁ δὲ Μαρίων ἤλιωτο μὲν τῆς τυραννίδος ὑπὸ Κασσίου, τυραννίσαι πᾶσαν διαλαβόντος τὴν Συρίαν κατὰ δὲ τὸ πρὸς Ἡρώδην ἔχθος συγκατήγαγεν Ἀντίγονον τὸν Ἀριστοβούλου, καὶ τὸ πλέον διὰ Φάβιον, ὃν Ἀντίγονος χρήμασι προσποιή-
 30 σάμενος βοηθὸν εἶχε τῆς καθόδου. Χορηγὸς δ' ἦν ἀπάντων ὁ κηδεστὴς Πτολεμαῖος Ἀντιγόνῳ.

γ'. Πρὸς οὓς Ἡρώδης ἀντιταξάμενος ἐπὶ τῶν ἐμβολῶν τῆς Ἰουδαίας, κρατεῖ τῇ μάχῃ, καὶ τὸν Ἀντίγονον ἐξελάσας, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα πᾶσιν ἀγαπητὸς
 35 ὢν ἐπὶ τῷ κατορθώματι. Καὶ γὰρ οἱ μὴ προσέχοντες πάλαι τότε ὠκείωντο διὰ τὴν πρὸς Ἑρκανὸν ἐπιγαμίαν αὐτῷ. Πρότερον μὲν γὰρ ἦκτο γυναῖκα τῶν ἐπιχωρίων, οὐκ ἄσημον (Δωρὶς ἐκαλεῖτο), ἐξ ἧς ἐγέννησεν Ἀντίπατρον· τότε δὲ γήμας τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστο-
 40 βούλου θυγατέρα, θυγατρίδην τε Ἑρκανοῦ Μαριάμην, οἰκεῖος τῷ βασιλεῖ γίνεται.

δ'. Ἐπεὶ δὲ Κάσσιον περὶ Φιλίππους ἀνελόντες ἀνεχώρησαν, εἰς μὲν Ἰταλίαν Καῖσαρ, ἐπὶ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀντώνιος, πρεσβευομένων τῶν ἄλλων πόλεων
 45 πρὸς Ἀντώνιον εἰς Βιθυνίαν, ἦκον καὶ Ἰουδαίων οἱ δυνατοί, κατηγοροῦντες Φασαήλου τε καὶ Ἡρώδου, βλάμναι αὐτοὺς κρατεῖν τῶν πραγμάτων, ὄνομα δὲ μόνον περιεῖναι Ἑρκανῷ τίμιον. Πρὸς δὲ παρὼν Ἡρώδης καὶ θεραπευτικῶς οὐκ ὀλίγους Ἀντώνιον χρήμασιν οὕτω
 50 δέεσθαι, ὥς μηδὲ λόγου τῶν ἐχθρῶν ἀνέχεσθαι. Καὶ τότε μὲν οὕτω διελύθησαν.

ε'. Αὐθις δὲ οἱ ἐν τέλει Ἰουδαίων ἑκατὸν ἀνδρας

servat incolumem, qui amborum insidiatorem peremit : » utrum autem ex animo ista dixerit, an quod prae timore facinus probaret, incertum est. Sed enim Malichum hoc modo ultus est Herodes.

CAP. XII. (X.)

At postquam Cassius e Syria discessit, iterum Hierosoly-
 mis orta est seditio, facto in Phasaelum impetu a Felice cum exercitu, ut qui vellet Malichi necem ulcisci Herodis cul-
 pam in fratrem persequendo. Erat autem Herodes quidem Damasci, apud Fabium ducem ; quumque magno desiderio teneretur auxilium ferendi, adversa valetudine impedi-
 10 batur. Interea Phasaelus etiam suis copiis superavit Felicem, probrumque ingrati obiciebat Hyrcano, et ob ea quibus Felici studuisset, quodque Malichi fratrem castella occupare sivistet : jam enim multa tenuerat, omniumque validissi-
 mum, Masadam.

2. Non tamen ei quicquam satis praesidii fuit contra He-
 rodis vim ; qui mox, ut convaluit, et alia recepit, et illum ex Masada supplicem dimisit. Praeterea Marionem Tyrionum tyrannum, tribus jam castellis potitum, ex Galilaea pepulit :
 Tyriisque, quos ceperat, vitam concessit omnibus, nonnul-
 lis etiam dona dedit et abire permisit, et sibi civitatis benevolentiam concilians, ejusdemque odium in tyrannum concitans. Marion autem a Cassio quidem obtinuerat tyran-
 25 nidem, qui Syriam omnem tyrannidibus occupaverat : ex suo vero in Herodem odio Antigono Aristobuli filio opem ferebat, eoque magis propter Fabium, quem Antigonus sibi pecunia conciliatum reditus adiutorem habebat. Cuncta vero Antigono suppeditabat Ptolemæus affinis.

3. Adversus istos quum aciem in ipso aditu Judææ instru-
 xisset Herodes, pugna fit superior, fugatoque Antigono re-
 versus est Hierosolyma, ex re praeclare gesta omnibus gratus acceptusque. Etenim qui antea ei parum favebant, tunc
 sese ei adjunxerunt propter illius cum Hyrcano affinitatem. Nam prius quidem ex indigenis habuerat uxorem, non igno-
 35 bilem, quæ Doris vocabatur ; ex qua sustulit Antipatrum : tunc autem, in matrimonium ducta Mariamne, filia Alexandri Aristobuli filii, Hyrcanique ex filia nepte, regi necessitu-
 dine conjungitur.

4. Sed ubi, Cassio circa Philippos interfecto, discesse-
 runt, Cæsar quidem in Italiam, Antonius vero in Asiam, quum legati ab aliis civitatibus ad Antonium missi essent in
 Bithyniam, veniebant etiam Judæorum primates, qui Phasaelum et Herodem accusarent, dicentes illos quidem
 rerum summam vi tenere, Hyrcano vero tantum superesse
 45 nomen honorificum. Istis quum interesset Herodes et magna pecunia Antonium sibi conciliasset, illa eum affecit, ut ini-
 micis ne dicendi quidem potestatem faceret. Et tunc quidem ita dimissi sunt.

5. Denno autem e Judæorum primariis centum viri An-

ἤγον εἰς τὴν πρὸς Ἀντιόχειαν Δάφνην ἐπ' Ἀντώνιον, ἥδη τῷ Κλεοπάτρᾳ ἔρωτι δεδουλωμένον· οἱ, προστησάμενοι τοὺς ἀξιώματι καὶ λόγῳ σφῶν δυνατωτάτους, κατηγοροῦν τῶν ἀδελφῶν. Ὑπήνητα δὲ Μεσσαλάς ἀπολογούμενος, συμπαρεστῶτος Ὑρκανοῦ διὰ τὸ κῆδος. Καὶ Ἀντώνιος ἀκούσας ἐκατέρων Ὑρκανοῦ διεπυνθάνετο τοὺς ἐπιτηδαιότερους ὄντας ἄρχειν. Τοῦ δὲ τοὺς περὶ τὸν Ἡρώδην προκρίναντος, ἡσθεῖς (ἦν γὰρ ἤδη καὶ ξένος αὐτοῖς πατρῷος δεχθεὶς ὑπ' Ἀντιπάτρου φιλοφρόνως, ὅτε εἰς τὴν Ἰουδαίαν σὺν Γαβινίῳ παρέβαλε) τετράρχας ἀποδείκνυσιν τοὺς ἀδελφοὺς, πᾶσαν διοικεῖν τὴν Ἰουδαίαν ἐπιτρέπων.

ζ'. Προσαγανακτούντων δὲ τῶν πρέσβειων, πεντεκαίδεκα μὲν συλλαβῶν εἰργνυσιν, οὓς καὶ ἀνελεῖν ὥρμησε· τοὺς δὲ λοιποὺς μεθ' ὕδρεως ἀπήλασε. Πρὸς δὲ μέζων ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις γίνεται ταραχή. Χιλίους γοῦν πάλιν ἐπεμψαν πρέσβεις εἰς Τύρον, ἔνθα διέτριβεν Ἀντώνιος ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὥρμημένος· ἐπὶ τούτους κεραιότας ἐκπέμπει τὸν ἀρχοντα τῶν Τυρίων, κολάζειν προστάξας οὓς ἂν λάβῃ, συγκατασκευάζειν τε τὴν ἀρχὴν τοῖς ἐπ' αὐτοῦ κατασταθεῖσι τετράρχαις.

ζ'. Πρὸ δὲ τούτου πολλὰ παρήνει προελθὼν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν Ἡρώδης σὺν Ὑρκανῷ, μὴδ' ἑαυτοῖς ἀπωλείας αἰτίους, μῆτε τῇ πατρίδι πολέμου γίνεσθαι φιλονεικοῦντας ἀκρίτως. Τῶν δὲ ἔτι μᾶλλον ἀγανακτούντων, Ἀντώνιος ἐκπέμψας ὀπλίτας, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε, πολλοὺς δὲ ἔτρωσεν ὧν οἱ τε πεσόντες ταφῆς καὶ οἱ τραυματίαι θεραπείας ἤξιώθησαν ὑπὸ Ὑρκανοῦ· οὐ μὴν οἱ διαφυγόντες ἡρέμουν, ἀλλὰ τὰ μετὰ τὴν πόλιν συνταράσσοντες, παρώτρυναν τὸν Ἀντώνιον, ὥστε καὶ τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνειν.

ΚΕΦ. ΙΓ.

Μετὰ δὲ ἔτη δύο Βαρζαφάρνου τοῦ Πάρθων σατράπου σὺν Πακόρῳ τῷ βασιλέως υἱῷ Συρίαν κατασχόντος Λυσανίας διαδεδεγμένος ἤδη τὴν ἀρχὴν, τοῦ πατρὸς τελευταῖαντος (Πτολεμαῖος δ' ἦν οὗτος ὁ Μενναίου), πείθει τὸν σατράπην ὑποσχέσει χιλίων ταλάντων καὶ πεντακοσίων γυναικῶν καταγαγεῖν ἐπὶ βασιλείᾳ τὸν Ἀντίγονον, καταλῦσαι δὲ τὸν Ὑρκανόν. Τούτοις ὑπαχθεὶς Πάχορος αὐτὸς μὲν ζῇ κατὰ τὴν παράλιον, Βαρζαφάρνην δὲ διὰ τῆς μεσογείου προσέταξεν ἐμβαλεῖν. Τῶν δ' ἐπιβαλαττίων Τύριοι Πάχορον οὐκ ἐδέξαντο, καίτοι Πτολεμαίων καὶ Σιδωνίων δεδεγμένον. Ὁ δὲ οἰνοχόῳ τινὶ τῶν βασιλικῶν ὁμωνύμῳ μοῖραν τῆς ἵππου παραδοὺς, ἐμβαλεῖν ἐκέλευσεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, κατασκαφόμενόν τε τὰ τῶν πολέμιων, καὶ πρὸς αὐτοὺς βοήθησοντα Ἀντιγόνου.

β'. Τῶν δὲ ληξιζόμενων τὸν Κάμψλην, πολλοὶ Ἰουδαῖοι συνδραμόντες πρὸς Ἀντίγονον προθύμους ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν ἐισβολὴν παρείχον. Ὁ δ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸν καλούμενον Δρυμὸν προέπεμψε, τὸ χωρίον καταλαβεῖν ἐν ᾧ γενομένης συμβολῆς, ὥσάμενοι τοὺς πολέμιους καὶ διώξαντες ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔθελον· γενόμενοι δὲ

tonium, Cleopatraz amoris mancipatum, ad Daphnen Antiochiæ convenerunt : qui, factis sibi ductoribus e suis dignitate et eloquentia plurimum valentibus, in fratres accusationem instituunt. Occurrebat autem eis Messala juvenum causam agens, Hyrcano adstante propter affinitatem. Auditis deinde utrisque ab Hyrcano quæsitit Antonius, utri ad imperandum magis essent idonei. Quumque is Herodem et suos prætulisset, lætatus (nam cum patre illorum jam olim hospitium fecerat, summa cum humanitate ab Antipatro exceptus, eo tempore quo in Judæam cum Gabinio trajecerat) fratres tetrarchas constituit, illis permittens Judæam omnem imperio regere.

6. Legatis autem id ægre ferentibus, quindecim eorum comprehensos in custodiam dedit, quos etiam occidere voluit : reliquos vero cum contumelia abegit. Unde major tumultus Hierosolymis excitatur. Denique mille legatos iterum Tyrum miserunt : ubi commorabatur Antonius, quum vellet in Hierosolyma irruere. Adversus hos, quum clamorem sustulissent, mittit Tyriorum administratorem, eique præcepit, ut de iis quos caperet supplicium sumeret, et illis principatum confirmaret qui ab ipso tetrarchæ erant constituti.

7. Ante hæc autem Herodes, usque ad litus cum Hyrcano progressus, multis eos hortabatur, ne aut sibi exitii auctores fierent, aut patriæ belli, dum temere et inconsulto ad contentionem venirent. Illis autem magis adhuc indignantibus, Antonius, missis armatis, multos occidit, multosque vulneravit : quorum et mortuos sepultura et sanctorum curatione dignatus est Hyrcanus. Non tamen ii qui fuga dilapsi sunt quietos se tenebant, sed civitatem conturbando adeo Antonium exacerbarunt, ut etiam viuclos interfecerit.

CAP. XIII. (XI.)

Biennio autem post, quum Barzapharnes Parthorum satrapa et Pacorus regis filius Syriam occupassent, Lysanias qui in principatum successerat post mortem patris (ille autem Ptolemæus erat Mennæi filius), satrapæ persuadet, ipsi mille talenta et quingentas mulieres pollicendo, Antigonom in regnum reducere et Hyrcanum deturbare. His inductus Pacorus ipse quidem per oram maritimam profectus est, Barzapharni vero præcepit per mediterranea impressionem facere. Sed maritimorum Tyrii Pacorum excluserunt, quamvis Ptolemaidenses et Sidonii eum admiserint. Ille vero, quum pocillatori cuidam regio, ipsi cognominis, equitatus partem tradidisset, jussit irruptionem facere in Judæam, ut et res hostium specularetur, et Antigonom, si quidem opus esset, adjuvaret.

2. Illis autem Carmelum populantibus, multi Judæi ad Antigonom confluebant, seque paratos esse ostendebant una cum eo irrumperere. Ille vero ad locum qui Drymus appellatur eos præmisit, ut regionem occuparent : ubi pugna commissa, depulsisque hostibus et fugatis, Hierosolyma cursu petebant : auctique plurimum accessione usque ad re-

πλείους μέχρι τῶν βασιλείων προῆλθον. Ὑρχανὸς δὲ καὶ Φασαήλου δεξαμένων αὐτοὺς κρατερῶς στίφει, μάχῃ κατὰ τὴν ἀγορὰν συρρηγνύται, καθ' ἣν τρεψάμενοι τοὺς πολεμίους οἱ περὶ Ἡρώδην κατακλείουσιν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ φρουροὺς αὐτῶν ἀνδρας ἐξήκοντα ταῖς πλησίον οἰκίαις ἐγκατέστησαν. Τούτους μὲν οὖν ὁ στασιάζων πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς λαὸς ἐπελθὼν ἐμπίπρησιν. Ἡρώδης δὲ τοῦ δήμου πολλοὺς κατ' ὄργην τῶν ἀπολωλότων ἀναιρεῖ συμβαλόν· καὶ καθ' ἡμέραν ἐπεκθόνων ἀλλή-
 10 λους κατὰ λόγους φόνος ἦν ἀδιάλειπτος.

γ'. Ἐνστάσις δὲ ἑορτῆς, ἣ Πεντηκοστή καλεῖται, τὰ τε περὶ τὸ ἱερὸν πάντα καὶ ἡ πόλις ὅλη πλήθους τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἀναμίμπταται τὸ πλέον ὀπλιτῶν. Καὶ Φασάηλος μὲν τὸ τεῖχος, Ἡρώδης δὲ μετ' οὐ πολλῶν ἐφρουρεῖ τὰ βασίλεια, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐπιδραμὼν ἀσυντάκτους κατὰ τὸ προσάρακτον, πλείστους μὲν ἀναιρεῖ, τρέπεται δὲ πάντας· καὶ τοὺς μὲν εἰς τὴν πόλιν, τοὺς δὲ εἰς τὸ ἱερὸν, τοὺς δὲ εἰς τὸ ἔξω χαράκωμα συγ-
 15 κλείει. Κἂν τούτῳ διαλλακτὴν μὲν Ἀντίγονος παρακαλεῖ Πάκορον εἰσαφεῖναι. Φασάηλος δὲ πεισθεὶς τῇ τε πόλει καὶ ξενίᾳ τὸν Πάρθον εἰσδέχεται μετὰ πεντακοσίων ἱππέων, προράσει μὲν ἥκοντα τοῦ παῦσαι τὴν στάσιν, τὸ δ' ἀληθές Ἀντιγόνῳ βοηθόν. Τὸν γοῦν Φασάηλον ἐνεδρεύων ἀνέπεισε πρὸς Βαρζαφάρνην πρε-
 20 σβεύσασθαι περὶ καταλύσεως, καίτοι γε πολλὰ ἀποτρέποντος Ἡρώδου καὶ παραινούντος ἀνελεῖν τὸν ἐπιβουλον, ἀλλὰ μὴ ταῖς ἐπιβουλαῖς ἑαυτὸν ἐκδίδοναι· φύσει γὰρ ἀπίστους εἶναι τοὺς βαρβάρους. Ἐξεῖσι δ' Ὑρχανὸν παραλαβὼν καὶ Πάκορος, ὡς ἤττον ὑποπτεῖτο, καὶ
 25 καταλιπὼν παρ' Ἡρώδῃ τινὰς τῶν ἐλευθέρων καλούμενων ἱππέων, τοῖς λοιποῖς προέπειπε Φασάηλον.

δ'. Ὡς δ' ἐγένοντο κατὰ τὴν Γαλιλαίαν, τοὺς μὲν ἐπιχωρίους ἀφεστῶτας καὶ ἐν τοῖς ὄπλοις ὄντας κατα-
 30 λαμβάνουσι, τῷ σατραπῇ δ' ἐνετύγχανον πανούργως σφόδρα, καὶ ταῖς φιλοφρονήσεσι τὴν ἐπιβουλὴν καλύπτειν ἐνεκελεύοντο. Δῶρα γοῦν δούς αὐτοῖς, ἔπειτ' ἀναχωροῦντας ἔλθοι. Τοῖς δὲ αἰθήσεσι γίνεται τῆς ἐπιβουλῆς, καταχθεῖσιν εἰς τι τῶν παραθαλασσίων χωρίων, ὃ καλεῖται Ἐκδιππων. Ἐκεῖ γὰρ τὴν τε ὑπόσχεσιν ἤκουσαν
 40 τῶν χιλιῶν ταλάντων, καὶ ὡς Ἀντίγονος τὰς πλείστας τῶν παρ' αὐτοῖς γυναικῶν ἐν ταῖς πεντακοσίαις καθωσίωνσε Πάρθοις, οἱ τε προλογίζοντο μὲν αὐτοῖς αἱ νύκτες ὑπὸ τῶν βαρβάρων αἰεὶ, πάσαι δ' ἂν καὶ συνελήφθησαν, εἰ μὴ περιέμενον ἐν Ἱεροσολύμοις Ἡρώδην
 45 πρότερον λαβεῖν, ὡς μὴ προπυθόμενος τὰ κατ' αὐτοὺς φυλάξαιτο. Ταῦτ' οὐκέτι λόγος ἦν μόνον, ἀλλὰ καὶ φύλακας ἤδη πόρρωθεν αὐτῶν ἔβλεπον.

ε'. Οὐ μὴν Φασάηλος, καίτοι πολλὰ παραινούντος Ὀφελίου φεύγειν (πέπυστο γὰρ οὗτος παρὰ Σαρμαμάλλα τοῦ πλουσιωτάτου τότε Σύρον τὴν σύνταξιν τῆς ἐπιβουλῆς ὄλην), καταλιπεῖν Ὑρχανὸν ὑπέμεινεν, ἀλλὰ τῷ σατραπῇ προσελθὼν ἄντικρυς ὠνεῖδιζε τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ μάλισθ' οἱ γένοιτο τοιοῦτος χρημάτων ἔνεκεν. Πλείω γε μὴν αὐτὸς ὑπὲρ σωτηρίας ὑποσχνεῖται δώσειν

giam procedebant. Quum autem eos valida manu excepissent Hyrcanus et Phasaelus, in foro praelio confligitur : in quo hostibus vi Herodianorum in fugam versis, eos in fanum concludunt, virosque sexaginta, qui illos custodirent, in vicinis domibus collocarunt. Ceterum populus, seditionem in fratres faciens, illos aggressus concremavit. Herodes autem, ob peremptos ira exardescens, pugna populo conseria, multos illorum interficit : et aliis quotidie in alios turmatim incursantibus, continua facta est caedes.

3. At festo instante, quod Pentecoste appellatur, loca omnia circa templum et tota urbs plebe rustica repleta est et pleraque armata. Et Phasaelus quidem muros, Herodes vero cum paucis regiam tutabatur, factoque in hostes inordinatos incursa ad urbis partem borealem, complures quidem perimit, universos vero in fugam vertit, et alios in urbem, alios in fanum, rursus alios in vallum exterius concludit. Interea supplex petit Antigonus ut Pacorus pacis arbiter in urbem admittatur. Atque Phasaelus exoratus urbe et hospitio Parthum cum equitibus quingentia excipit, specie quidem ad seditionem componendam venientem, re autem vera ad opem Antigono ferendam. Denique Phasaelum fraude doloque perpulit ut ad Barzapharnem legatus de bello finiando proficisceretur, quamvis multum dissuadente Herode et hortante ut insidiatorem e medio tolleretur, sed non se ipsam ejus insidiis capi pateretur ; natura quippe barbaros esse perfidos. Exiit autem Pacorus cum Hyrcano, quo minus suspectus esset, relictisque apud Herodem nonnullis equitibus, qui Eleutheri (liberi) vocantur, cum ceteris Phasaelum deducebat.

4. Sed ubi ad Galileam venerunt, indigenas quidem ad defectionem perductos atque armatos offendunt, satrapam vero callide admodum adeunt, et adhortantur ut amicissime eos tractando insidias tegeret. Itaque primum eos munibus donavit, deinde discedentibus insidiabatur. Illi autem, in maritimum quendam locum deducti, cui nomen Ecdippion, fraudem intelligunt. Ibi enim de mille talentis promissis audierunt, et quod Antigonus quingentiarum mulierum maximam partem e suis devovisset Parthis, quodque sibi semper a barbaris noctu praestruerentur insidiae, et jam diu comprehensi fuissent, nisi exspectassent donec Hierosolymis captus foret Herodes, ne, si praescivisset quid de illis fieret, sibi cavere in mentem ei veniret. Neque tum verba istaec erant, sed jam custodes procul ab ipsis conspiciabant.

5. Non tamen Phasaelus, quamvis eum multis moneret Ofellius ut aufugeret, (nam ille a Saramalla, qui tum erat Syrorum locupletissimus, omnia de compositis insidiis audiverat,) Hyrcanum deserere sustinuit, sed ad satrapam profectus, ei in os exprobrabat insidias, et maxime quod pecuniae gratia tam perfidus exstisset. Atqui ipse plus pro salute daturum esse promittebat quam Antigonus pro

ἔν Ἀντίγονος ὑπὲρ βασιλείας ὑπέσχηται. Πρὸς ταῦτα πανούργως ὁ Πάρθος ἀπολογίας τε καὶ ὄρκους ἀποσκευασάμενος τὴν ὑποψίαν ᾤχετο πρὸς Πάκωρον. Εὐ-
 5 Θεὸς δὲ τῶν καταλειφθέντων Πάρθων οἷς προστετέτακτο Φασάηλόν τε καὶ Ὑρκανὸν συνελάμβανον, τὰ τε ἄλλα πρὸς τῇ ἐπιτορκίᾳ καὶ τὸ ἄπιστον αὐτοῖς καταρωμέ-
 νους.

ζ'. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ τὸν Ἡρώδην ὁ πεμφθεὶς οἰνο-
 10 χόος ἐπεβούλευε συλλαβεῖν, ἔξω τοῦ τείχους ἀπατήσας προελθεῖν, ὥσπερ ἐντολὰς εἶχεν. Ὁ δ' ἀπ' ἀρχῆς ὑπο-
 πτεῦων τοὺς βαρβάρους, καὶ τότε πεπυσμένος εἰς τοὺς πολεμίους ἐμπεπτωκέναι τὰ μηνύοντα τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ γράμματα, προελθεῖν οὐκ ἐβούλετο, καίτοι μάλα
 15 ἀξιοπίστως τοῦ Πάκωρου φάσκοντος δεῖν αὐτὸν ὑπαν-
 τῆσαι τοῖς τὰς ἐπιστολὰς κομίζουσιν· οὔτε γὰρ ἐαλωκέναι τοῖς πολεμίους αὐτάς, καὶ περιέχειν οὐκ ἐπιβουλὴν, ἀλλ' ὅσῳ διεπράξατο Φασάηλος. Ἐτυχε δὲ παρ'
 20 ἄλλων προακηκῶς τὸν ἀδελφὸν συνειλημμένον, καὶ προσήει Ὑρκανοῦ θυγάτηρ Μαριάμμη, συνετωτάτη γυναικῶν, καταντιβολούσα μὴ προίεναι, μὴδ' ἐμπί-
 στεῦεν ἑαυτὸν ἡδὴ φανερώς ἐπιχειροῦσι τοῖς βαρβά-
 ροις.

ζ'. Ἐτι δὲ τῶν περὶ Πάκωρον σκεπτομένων πῶς ἂν κρύφα τὴν ἐπιβουλὴν ἀπαρτίσειαν (οὐ γὰρ ἐκ τοῦ φανε-
 25 ροῦ ὁδόν τε ἦν ἀνδρὸς οὕτω συνετοῦ περιγενέσθαι), προ-
 λαβὼν Ἡρώδης μετὰ τῶν οἰκειοτάτων προσώπων, νύκτωρ ἐπὶ Ἰδουμαίας ἐχέουρι λάβρα τῶν πολεμίων. Αἰ-
 σθόμενοι δ' οἱ Πάρθοι κατεδίωκον. Κάκεινος τὴν μὲν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν καὶ τὴν καθωμολογημένην
 30 παῖδα μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ νεωτάτου τῶν ἀδελφῶν προστάξας ὁδεύειν, αὐτὸς ἀσφαλῶς μετὰ τῶν θεραπόν-
 των ἀνέκοπτε τοὺς βαρβάρους, καὶ πολλοὺς κατὰ πᾶ-
 σαν προσβολὴν ἀποκτείνας εἰς Μασάδαν τὸ φρούριον ἀφίκετο.

η'. Καὶ βαρυτέρους κατὰ τὴν φυγὴν Πάρθων Ἰου-
 35 δαίους ἐπέλασεν, ἐνοχλήσαντας μὲν διηνεκῶς, ἀπὸ δ' ἐξήκοντα τῆς πόλεως σταδίων καὶ παραταξαμένους ἐπιεικῶς πολλὸν χρόνον. Ἐνθα κρατήσας Ἡρώδης καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀποκτείνας, αὐθις εἰς μνήμην τοῦ κα-
 40 τορθώματος ἔκτισε τὸ χωρίον καὶ βασιλείους πολυτελε-
 στάτοις ἐκόσμησε, καὶ ἀκρόπολιν ὀχυρωτάτην ἀνεδεί-
 ματο, Ἡρώδειόν τε ἐκάλεσεν ἀφ' ἑαυτοῦ. Τηνικαῦτα γε μὴν φεύγοντες, καθ' ἡμέραν αὐτῷ προσεγίνοντο πολ-
 45 λοί· καὶ κατὰ Θρῆσαν γενομένης τῆς Ἰδουμαίας Ἰω-
 σήπος ἀδελφὸς ὑπαντήσας, συνεβούλευε τοὺς πολλοὺς τῶν ἐπομένων ἀποφορτίσασθαι· μὴ γὰρ ἂν τοσοῦτον ὄχλον δέξασθαι τὴν Μασάδαν. Ἦσαν δ' ὑπὲρ ἑννεα-
 50 χισχιλίους. Πεισθεὶς οὖν Ἡρώδης τοὺς μὲν βαρυτέρους τῆς χρείας διαφῆκεν ἀνὰ τὴν Ἰδουμαίαν, δούς ἐφόδια·
 μετὰ δὲ τῶν ἀναγκαιωτάτων τοὺς ἀλχιμωτάτους κατα-
 σγῶν εἰς τὸ φρούριον διασώζεται. Καταλιπὼν δ' ἐνταῦθα ταῖς γυναῖξιν ὀκτακοσίους φύλακας, καὶ διαρκῆ τάπ-
 τῆδεια πρὸς πολιορκίαν, αὐτὸς εἰς τὴν Ἀραβικὴν Πέ-
 τραν ἡπείετο.

regno promiserit. Ad hæc Parthus astute admodum se gerit, quumque id egisset ut excusationibus et crebro jurejurando omnem a se suspicionem dimoveret, ad Pacorum ibat. Ac statim Parthorum qui remanserant quidam, quibus jussum erat, Phasaëlum atque Hyrcanum comprehendunt, et ob alia præter perjurium et ob perfidiam eos detestantes.

6. Interea autem et Herodem pocillator, qui missus erat, per insidias capere moliebatur, extra murum fraude ipsum deducendo, prout in mandatis habebat. Ille vero, ut qui jam inde a principio barbaros suspicaretur, et tunc audisset in hostium manus incidisse literas quæ insidias ei indica-
 rent, prodire nolebat, quanquam causam satis idoneam Pacorus obtenderet, oportere eum literas afferentibus obviam ire : non enim eas ab hostibus esse interceptas, aut quicquam de insidiis, sed quæ Phasaëlus gessisset, illis contineri. Jam dudum autem ab aliis acceperat Herodes, fratrem esse comprehensum, ipsumque adierat Hyrcani filia Ma-
 7. riamne, mulierum sapientissima, orans atque obsecrans ut nec prodiret, neque barbaris se crederet jam palam ipsi perniciem machinantibus.

7. Adhuc autem Pacoro suisque deliberantibus, quonam tandem pacto insidias adornarent (nec enim fieri poterat ut tantæ sapientiæ vir ex aperto circumveniretur), nocte Herodes assumptis sibi propinquissimis in Idumæam insciis ho-
 stibus se conferebat. Quod quum rescirent Parthi, persequebantur. Et ille quidem, quum matrem et sororem desponsatamque puellam cum matre et fratre suo natu minimo via incedere jussisset, ipse cum famulis caute arcebat bar-
 8. baros, multisque, quoties impetum in eum facerent, interemptis, ad Masadam castellum perveniebat.

8. Judæos autem in fuga Parthis infestiores expertus est, qui ei quidem molestias perpetuo crearunt, sexagesimo vero ab urbe stadio cum eo aliquamdiu justa acie dimica-
 runt : ubi Herodes, quum eos superasset multosque interfecisset, postea in memoriam rei præclare gestæ locum ædificavit et regia magnificentissima exornavit, arcemque mu-
 9. nitissimam condidit, ac de suo nomine Herodeum appellavit. Et tunc quidem quum fugerent, quotidie ei multi se adjungebant, quumque ad Thresam Idumææ venisset, occurrit ei frater ejus Josephus, et consilium dedit ut turbæ sequen-
 10. tium majorem partem dimitteret : haud enim posse Masa-
 dam tantam multitudinem capere. Erant autem supra novem millia. Ei obsecutus Herodes, annis graviore quam ut usui esse possent per Idumæam dimisit, dato illis viatico ; et cum maxime necessariis et robustissimis, quos secum retinuit, in castellum salvus evasit. Deinde octoginta ibi relictis in mulierum custodiam, itemque rerum omnium ad obsidionem necessariarum copia, ipse in Petram Arabiæ ire contendebat.

θ'. Πάρθοι δ' ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπ' ἀρπαγὴν τραπό-
μενοι, τῶν φυγόντων εἰς τὰς οἰκίας εἰσέπιπτον καὶ τὸ
βασίλειον, ἀπεγόμενοι μόνον τῶν Ὑρκανοῦ χρημάτων
ἦν δ' οὐ πλείω τριακοσίων ταλάντων. Ἐπετύγγανον
5 δὲ καὶ τῶν ἄλλων οὐχ ὅσοις ἤλπισαν· ὁ γὰρ Ἡρώδης
ἐκ πολλοῦ τὴν ἀπιστίαν τῶν βαρβάρων ὑφορώμενος,
εἰς τὴν Ἰδουμαίαν τὰ λαμπρότατα τῶν κειμηλίων προ-
ανασκεύαστο, καὶ τῶν αὐτῶν προσεχόντων ὁμοίως ἔκα-
στος. Πάρθοι δὲ μετὰ τὰς ἀρπαγὰς ἐπὶ τοσοῦτον ὕβρεως
10 ἐχώρησαν, ὥς ἐμπλήσαι μὲν ἀκηρύκτου πολέμου τὴν
χωρὰν ἅπασαν, ἀνάστατον δὲ ποιῆσαι τὴν Μαρισσαίων
πόλιν, μὴ μόνον τε καταστῆσαι βασιλέα Ἀντίγονον,
ἀλλὰ καὶ παραδοῦναι αὐτῷ Φασάηλον καὶ Ὑρκανὸν
δεσμώτας αἰκίσασθαι. Ὁ δὲ Ὑρκανοῦ μὲν προσπε-
16 σόντος αὐτὸς τὰ ὤτα λωβᾶται τοῖς δοῦσιν, ὥς μηδὲ
αὐθις ἐν μεταβολῇ ποτὲ δύναίτο τὴν ἀρχιερωσύνην ἀνα-
λαβεῖν· δεῖ γὰρ ὁλοκλήρους ἀρχιερεῖσθαι.

ι'. Τῆς Φασαήλου δὲ ἀρετῆς ὑστερίζει, φθάσαντος
πέτρα προσαρᾶσαι τὴν κεφαλὴν, ὥς γε σιδήρου καὶ χει-
20 ρῶν εἴργετο. Κάκεινος μὲν, Ἡρώδου γνήσιον ἑαυτὸν
ἀποδείξας ἀδελφόν, καὶ Ὑρκανὸν ἀγεννέστατον, ἀνδρεί-
στατα θνήσκει, ποιησάμενος τὴν καταστροφὴν τοῖς
κατὰ τὸν βίον ἔργοις πρέπουσαν. Κατέχει δὲ καὶ ἄλλος
λόγος, ὥς ἀνενέγκαι μὲν ἐκ τῆς τότε πληγῆς, πεμφθεῖς
25 δ' ἱατρὸς ὑπ' Ἀντιγόνου, θεραπεῦσαι δῆθεν αὐτὸν, ἐμ-
πλήσειε τὸ τραῦμα δηλητηρίων φαρμάκων, καὶ δια-
φθείρειεν αὐτόν. Ὅπότερον δ' ἀν' ἀληθὲς ἦ, τὴν ἀρχὴν
ἔχει λαμπράν. Φασὶ γοῦν αὐτόν, καὶ πρὶν ἐκπεῦσαι,
πυθόμενον παρὰ γυναίου τινὸς ὡς Ἡρώδης διαφύγοι,
30 « νῦν » εἰπεῖν « εὐθύμως ἀπειμι, τὸν μετελευσόμενον
τοὺς ἐχθροὺς ζῶντα καταλιπών. »

ια'. Ὁ μὲν οὖν οὕτω τελευτᾷ. Πάρθοι δὲ, καίτοι
δημαρτηκότες ὢν μάλιστα ἐπεθύμουν γυναικῶν, κα-
θιστάσι μὲν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀντιγόνῳ τὰ πρῶ-
35 γματα, δεσμώτην δ' Ὑρκανὸν ἀνάγουσιν εἰς τὴν Παρ-
θυνην.

ΚΕΦ. ΙΔ'.

Ἡρώδης δὲ συντονώτερον ἤλαυνεν εἰς τὴν Ἀραβίαν,
ὥς ἐτι τὰδελοφῶ ζῶντος ἐπειγόμενος χρήματα παρὰ
τοῦ βασιλέως λαβεῖν, οἷς μόνους πείσειν ὑπὲρ Φασαή-
40 λου τὴν τῶν βαρβάρων ἤλπισε πλεονεξίαν. Ἐλογίζετο
γὰρ, εἰ τῆς πατρῴας φίλας ἀμνημονέστερος ὁ Ἀραψ
γένοιτο καὶ τοῦ δοῦναι δωρεὰν μικρολογώτερος, δα-
νεύσασθαι παρ' αὐτοῦ τὰ λύτρα ῥύσιον θεῖς τὸν τοῦ λυ-
τρομένου παιδᾶ· καὶ γὰρ ἐπήγετο τὸν ἀδελφιδοῦν ὄντα
45 ἐτῶν ἑπτά· τάλαντα δὲ ἦν ἔτοιμος τριακόσια δοῦναι,
προσθησάμενος τυρίους παρακαλοῦντας. Τὸ χρεῶν δ'
ἄρα τὴν αὐτοῦ σπουδὴν ἐφθάκει, καὶ Φασαήλου τεθνη-
κὸς εἰς κενὸν Ἡρώδης φιλάδελφος ἦν. Οὐ μὴν οὐδὲ
παρὰ Ἀραψιν ἡῦρισκε φίλιαν μένουσαν. Ὁ γοῦν βα-
50 σιλεὺς αὐτῶν Μάλιχος προπέμψας κατὰ τάχος ἐκ τῆς
χωρᾶς προσέτασεν ἀναστρέφειν, προφάσει μὲν γρώμε-
νος Πάρθοις (ἐπικηρυκεύασθαι γὰρ αὐτοὺς ἐκβαλεῖν

9. Parthi autem, Hierosolymis ad direptionem versi, in
fugientium donos irruebant, itidemque in regiam, tantum
ab Hyrcani pecuniis abstinentes; erant autem non supra
talenta trecenta. Quin et ceterorum res offendendum spe sua
minores: nam Herodes jam pridem barbarorum perfidiam
suspicans, e supellectile sua splendidissima quæque antea
in Idumæam deportanda curaverat; atque affinium ejus
quisque similiter fecerat. Ceterum Parthi post istam di-
reptionem eo injuriarum processerunt, ut regionem omnem
bello acri et non indicto compleverint, et Marissæorum ur-
bem funditus everterint, atque non solum Antigonum re-
gem constituerint, verum etiam Phasaëum et Hyrcanum
vinctos ei tradiderint ut cruciarentur. At ille Hyrcani qui-
dem, genibus ejus advoluti, auriculas ipsemet mordicus
abstulit, ut nunquam in posterum, si rerum mutatio acci-
deret, possit pontificatum recipere: nam integros esse oportet
qui isto munere funguntur.

10. Verum Antigonum prævenit virtus Phasaëli, qui caput
ad saxum allidere occupaverat, quum nec ferri copiam
nec manns liberas haberet. Atque ille quidem, quum sese
fratrem Herodis germanum ostendisset, et Hyrcanum abje-
ctissimum, viriliter admodum magnoque animo moritur,
exitu facto convenienter iis quæ in vita gesserat. Alii autem
ferunt quod ex illa quidem plaga melius se habuerit, sed
medicus missus ab Antigono, specie eum curandi, venenatis
medicamentis vulnus impleverit, ipsumque premerit.
Utrum autem horum verum sit, præclarum habet initium.
Denique aiunt ipsum, priusquam animam efflaret, audito a
quadam muliercula quod Herodes evaserit, dixisse, « nunc
lubenti animo discedo, qui ultorem inimicorum in vivis
reliquerim. »

11. Et ille quidem hunc exitum habuit. Parthi autem,
quamvis mulierum, quas maxime cupiebant, spes eos fru-
strata esset, res tamen Hierosolymis in Antigoni gratiam
constituunt, vinctumque in Parthiam Hyrcanum abducent.

CAP. XIV. (XI.)

Herodes autem eo magis properabat in Arabiam, quasi
adhuc vivo fratre suo festinans ut pecunias a rege acciperet,
quibus solis pro Phasaëlo exoratum iri sperabat Parthorum
avaritiam. Etenim cogitabat, si Arabs minus memor esset
paternæ amicitiae, animoque illiberaliori quam ut aliquid
dono daret, fore ut mutuum ab eo sumeret redemptionis
pretium, ipse filio quem vellet redimere pignori oppo-
sito: nam et fratris filium septennem secum ducebat, tre-
centaque talenta dare decreverat, Tyriis interpositis qui
pro eo intercederent. Sed studium ejus prævenerat fati
decretum, et mortuo Phasaëlo nequicquam fratrem amore
prosequeretur Herodes. Non tamen vel apud Arabas ami-
citiæ sibi manentem reperiēbat. Namque rex eorum Ma-
lichus nunciis præmissis quamprimum e regione reverti
jubebat Parthos quidem in causa esse simulans (illos quip-

Ἡρώδην τῆς Ἀραβίας), τῷ δὲ ὄντι προαιρούμενος κατασχεῖν τὰ Ἀντιπάτρου χρέα, καὶ μηδὲν εἰς τὰς ἐκείνου διωρεὰς ἀντιπαρσχεῖν χρηζέουσι τοῖς τέκνοις δυσωπεῖσθαι. Συμβούλοι δ' ἐχρήτο τῆς ἀναιδεΐας τοῖς ὁμοίως
6 ἀποστερεῖν τὰς Ἀντιπάτρου παρακαταθήκας ἐθέλουσιν ἦσαν δὲ περὶ αὐτὸν οἱ δυνατάτατοι.

β'. Ἡρώδης μὲν δὴ πολεμίους τοὺς Ἀραβας εὐρὼν δι' αὐτὰς φιλάτους ἤλπισε, καὶ τοῖς ἀγγέλοις ἀποκρινάμενος ὡς ὑπηγόρευε τὸ πάθος, ὑπέστρεψεν ἐπ' Αἴγυπτον.

10 Καὶ τὴν μὲν πρώτῃν ἐσπέραν κατὰ τῶν ἐπιχωρίων ἱερῶν αὐλίζετο, τοὺς ἀπολειφθέντας ἀναλαβὼν τῇ δ' ἐξῆς εἰς Ῥινοκούρουραν προσελθόντι τὰ περὶ τὴν τὰδελοφῶν τελευτὴν ἀπαγγέλλεται. Προσλαβὼν δὲ πένθους ὅσον ἦν, ὡς ἀπεθήκατο φροντίδας, ἦει προσωτέρω. Καὶ

15 δὴ βραδέως ὁ Ἀραβὶς μετανοήσας ἐπεμψε διὰ τάχους τοὺς ἀνακαλέσσοντας τὸν ὑβρισμένον. Ἐφθανε δὲ καὶ τοῦτους Ἡρώδης εἰς Πηλούσιον ἀφικόμενος, ἐνθα τῆς παρόδου μὴ τυγχάνων ὑπὸ τῶν ἐφορμούντων τοῖς ἡγεμόσιν ἐντυγχάνει. Κάκεινοι, τὴν τε φήμην καὶ τὸ ἀζῶμα τὰνδρὸς αἰδεσθέντες, προπέμπουσιν αὐτὸν εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

20 Ὁ δὲ παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν ἐδέχθη μὲν λαμπρῶς ὑπὸ Κλεοπάτρας, στρατηγὸν ἐπιζούσης ἔξειν εἰς αὐτὴν παρεσκευάζετο· διακρουσάμενος δὲ τὰς παρακλήσεις τῆς βασιλίδος, καὶ μήτε τὴν ἀκμὴν τοῦ χειμῶνος ὑποδείσας μήτε τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν θορύβους, ἐπὶ Ῥώμης ἔπλει.

γ'. Κινδυνεύσας δὲ περὶ τὴν Παμφυλίαν, καὶ τοῦ φόρτου τὸ πλεῖον ἐκβαλὼν, μόλις εἰς Ῥόδον διασώζεται, σφόδρα τῷ πρὸς Κάσιον πολέμῳ τετραυχωμένην. Δε-

30 ρχθεὶς δὲ ὑπὸ Πτολεμαίου καὶ Σαππινίου τῶν φίλων, καίπερ ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων ὢν, ναυπηγεῖται τριήρη μεγίστην. Ἐν ἣ μετὰ τῶν φίλων εἰς Βρεντέσιον καταπλεύσας, κάκειθεν εἰς Ῥώμην ἐπειχθεὶς, πρώτῳ διὰ τὴν πατρῴαν φίλιαν ἐνετύγχανεν Ἀντωνίῳ, καὶ τὰς τε

35 αὐτοῦ καὶ τοῦ γένους συμφορὰς ἐκδιηγείται· ὅτι τε τοὺς οἰκειοτάτους ἐν φρουρίᾳ καταλιπὼν πολιορκουμένους διὰ χειμῶνος πλεύσειεν ἐπ' αὐτὸν ἰκέτης.

δ'. Ἀντωνίου δὲ ἤπτετο πρὸς τὴν μεταβολὴν οἶκτος, καὶ κατὰ μνήμην μὲν τῆς Ἀντιπάτρου ξενίας, τὸ δὲ
40 ὅλον καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ παρόντος ἀρετὴν ἐγνώκε τότε βασιλεῖα καθιστᾶν Ἰουδαίων, ὃν πρότερον αὐτὸς ἐποίησε τετράρχην. Ἐνῆγε δ' αὖθις ἑαττον τῆς εἰς Ἡρώδην φιλοτιμίας ἢ πρὸς Ἀντίγονον διαφορὰ· τοῦτον γὰρ δὴ στασιώδη τε καὶ Ῥωμαίων ἐχθρὸν ὑπελάμβανε.

45 Καίσαρα μὲν οὖν εἶχεν ἐτοιμότερον αὐτοῦ, τὰς Ἀντιπάτρου στρατείας ἀνανεούμενον, ἃς κατ' Αἴγυπτον αὐτοῦ τῷ πατρὶ συνδίδεγκε, τὴν τε ξενίαν, καὶ τὴν ἐν ἅπασιν εὐνοίαν, ὁρῶντά γε μὴν καὶ τὸ Ἡρώδου δραστήριον. Συνῆγε δὲ καὶ τὴν βουλὴν, ἐν ἣ Μεσσάλας
50 καὶ μετ' αὐτὸν Ἀτρατίνος, παραστησάμενοι τὸν Ἡρώδην, τὰς τε πατρῴας εὐεργεσίας καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς Ῥωμαίους εὐνοίαν διεξέφεσαν, ἀποδεικνύντες ἅμα καὶ πολέμιον τὸν Ἀντίγονον, ἐξ ὧν οὐ μόνον διηνέχθη τάχιον, ἀλλ' ὅτι καὶ τότε διὰ Πάρθων λάβοι τὴν ἀρχήν.

pe per legatos petiisse ut Herodem Arabia pelleret), re autem vera serum statuens quæ debita erant Antipatro nequaquam persolvere, et nihil omnino flecti ad gratiam aliquam liberis ejus ad inopiam redactis pro beneficiis acceptis referendam. Impudentiæ vero suasores habebat quibus in animo erat similiter Antipatri depositum intervertere: erant autem isti primates.

2. Proinde Herodes ubi Arabas ex ea sibi causa hostes esse deprehendit, unde amicissimos fore existimabat, atque tale responsum nunciis dederat quale dolor ei suggessit, iter convertit in Ægyptum. Et prima quidem vespera in fanum quoddam rusticorum divertit, ut reciperet quos reliquerat. Postero autem die quum Rhinocuram pervenisset, fratris mors ei nunciatur: et quum justo dolori indulisisset, deposita cura perrexit. At vero, quum Arabem sero facti penitusset, quam celerem misit qui revocarent eum quem contumeliose tractaverat. Herodes autem eos etiam longe præcurrrens in Pelusium pervenerat, ubi transitu prohibitus ab iis qui in statione erant, loci rectores convenit. Atque illi famam viri et dignitatem reveriti Alexandriam eum deducunt. Ingressus autem civitatem splendide a Cleopatra exceptus est, spei plena fore ut ducem haberet ad ea quæ paraverat; verum quum reginæ preces rejecisset, nihilque subveritus esset aut tempestatis asperitatem aut tumultus in Italia, Romam navigabat.

3. Circa Pamphyliam vero periclitatus, et majori parte oneris ejecta, aggre in Rhodum, bello adversus Cassium vehementer vexatam, evadit incolumis. Ab amicis vero Ptolemæo et Sappinio exceptus, licet pecuniæ inops fuerit, triremem maximam ædificat. Qua conscensa inde cum amicis solvit et Brundisium appulit, atque inde continuo Romam profectus Antonium, propter amicitiam quæ ei cum patre intercessit, primum adibat, eique tam suas quam familiæ suæ calamitates exponit, quodque, suis maxime necessariis in castello obsidione cincto relictis, per medias tempestates supplex ad eum navigasset.

4. Tantæ autem mutationis misericordia commovetur Antonius, Antipatri quidem recordatione cujus usus fuerat hospitio, maxime vero propter ipsius etiam qui præsens aderat virtutem, tunc proposuit eum Judæorum regem constituere, quem ipse tetrarcham antea fecerat. Ceterum non minus quam suo erga Herodem studio, odio in Antigonom pertrahebalur: namque hunc et seditiosum et Romanis inimicum esse suspicabatur. Immo vero Cæsarem Augustum illo etiam multo paratiorem habebat, memoria repetentem Antipatri militiam, qua in Ægypto cum ipsius patre functus fuerat, ejusque hospitium, et in omnibus benevolentiam, quum et præter hæc Herodis quoque strenuitatem cerneret. Porro senatum convocabat, in quo Messala et post eum Atratinus, producto Herode, et patris ipsius beneficia erga Romanos et benevolentiam narrando percussuerunt, simulque hostem Antigonom demonstrantes, non solum quod intra breve tempus in dissidere cæpisset, sed etiam quod tunc

Ῥωμαίους ὑπεριδῶν. Τῆς δὲ συγχλήτου πρὸς ταῦτα κει-
 κινήμενης, ὡς παρελθὼν Ἀντώνιος καὶ πρὸς τὸν κατὰ
 Πάρθων πόλεμον βασιλεύειν Ἡρώδην συμφέρειν ἔλε-
 γεν, ἐπιηρρίζονται πάντες. Αὐθείσης δὲ τῆς βουλῆς,
 5 Ἀντώνιος μὲν καὶ Καῖσαρ μέσον ἔχοντες Ἡρώδην ἐξή-
 σαν· προῆγον δὲ σὺν ταῖς ἄλλαις ἀρχαῖς οἱ ὑπατοί,
 θύσοντές τε καὶ τὸ δόγμα ἀναθήσοντες εἰς τὸ Καπε-
 τώλιον. Τὴν δὲ πρώτην Ἡρώδου τῆς βασιλείας ἡμέ-
 ραν, Ἀντώνιος εἰστία αὐτόν.

ΚΕΦ. ΙΕ'.

10 Παρὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον Ἀντίγονος ἐπολιόρχει
 τοὺς ἐν Μασάδα, τοῖς μὲν ἄλλοις ἐπιτηδείους διαρκου-
 μένους, σπανίζοντας δὲ ὕδατος. Διὸ καὶ Ἰώσηπος, ὁ
 ἀδελφὸς Ἡρώδου, σὺν διακοσίοις τῶν οἰκείων δρασμὸν
 15 ἐβουλεύετο εἰς Ἀραβας, ἀκηκοὺς τῶν εἰς Ἡρώδην
 ἀμαρτημάτων Μαλίχῳ μεταμέλειν. Κὰν ἐφθῇ κατα-
 λιπὼν τὸ φρούριον, εἰ μὴ περὶ τὴν νύκτα τῆς ἐξόδου
 συνέβη πλείστον ὕσαι· τῶν γὰρ ἐκδογέων ὕδατος ἀνα-
 πλυσθέντων οὐκέτ' ἔχρηξε φυγῆς, ἀλλ' ἐπεξήσαν ἤδη
 20 τοῖς περὶ Ἀντίγονον· καὶ τὰ μὲν φανερώς συμπλεκό-
 μενοι, τὰ δὲ λογιώντες συχνοὺς διέφθειρον. Οὐ μὴν
 ἐν ἅπασιν εὐστοχούν, ἔστι δ' ὅπη καὶ αὐτοὶ πταίνοντες
 ἀνέστρεφον.

β'. Κὰν τούτῳ Βεντιδίος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός,
 πεμφθεὶς ἐκ Συρίας Πάρθους ἀνείργειν, μετ' ἐκείνους
 25 εἰς Ἰουδαίαν παρέβαλε, λόγῳ μὲν ὡς βοηθήσων τοῖς
 περὶ Ἰώσηπον, ἔργῳ δ' Ἀντίγονον ἀργυριούμενος.
 Ἐγγιστα γοῦν Ἱεροσολύμων αὐλισάμενος, ὡς ἐνεπλή-
 σθη χρημάτων, αὐτὸς μὲν ἀνεχώρει μετὰ τῆς πλεί-
 στης δυνάμεως· Σίλωνα δὲ σὺν μέρει καταλέλοιπεν,
 30 ὡς μὴ κατάφωρον τὸ λῆμμα ποιήσειε πάντας ἀπα-
 ναστήσας. Ἀντίγονος δὲ πάλιν ἐλπίζων Πάρθους ἐπα-
 μύνειν αὐτῷ, καὶ Σίλωνα τῶς ἐθεράπευσεν, ὡς μηδὲν
 ἐνοχλοῖν πρὸς τὰς ἐλπίδας.

γ'. Ἦδη δὲ Ἡρώδης καταπεπλευκὼς ἐκ τῆς Ἰτα-
 35 λίας εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ συναγροχῶς δύναμιν οὐκ
 ὀλίγην ξένων τε καὶ ὁμοφύλων, ἔλαυνε διὰ τῆς Γαλι-
 λαίας ἐπ' Ἀντίγονον, συλλαμβανόντων Βεντιδίου τε
 καὶ Σίλωνος, οὓς Δέλλιος, ὑπ' Ἀντωνίου πεμφθεὶς,
 Ἡρώδην συγκατάγειν ἔπεισεν. Ἐτύγχανε δὲ Βεντι-
 40 διος μὲν ἐν ταῖς πόλεσι τὰς διὰ Πάρθους ταραχὰς κα-
 θιστάμενος, Σίλων δ' ἐν Ἰουδαίᾳ, χρήμασιν ὑπ' Ἀντι-
 γόνου διεσπαρμένος. Οὐ μὴν Ἡρώδης ἰσχύος ἠπόρει,
 προϊόντι δὲ αὐτῷ καθ' ἡμέραν ἠϋέτο τὰ τῆς δυνάμεως,
 καὶ πλὴν ὀλίγων, πᾶσα ἡ Γαλιλαία προσέθετο. Προῦ-
 45 κειτο μὲν οὖν τὸ ἀναγκαιότατον ἀγώνισμα Μασάδα,
 καὶ τὸ ρύσασθαι πρῶτον τοὺς οἰκείους ἐκ τῆς πολιορ-
 χίας. Γίνεται δ' ἐμπόδιον Ἰόπη· ταύτην γὰρ ἐχρῆν
 πολεμίαν οὔσαν ἐξελεῖν πρότερον, ὡς μὴ χωροῦντος ἐπὶ
 50 Ἱεροσολύμων κατὰ νότου τι τοῖς ἐχθροῖς ἔρυμα κατα-
 λίσκοιτο. Συνῆπτε δὲ καὶ Σίλων ἀσμένως τῆς ἀπα-
 ναστάσεως πρόσφατον εὐρών. Ὡς δὲ προσέκειντο Ἰουδαῖοι
 ζωῶντες, ἐπὶ τούτους Ἡρώδης ἐκδραμὼν μετ' ὀλίγου

contemptis Romanis a Parthis regnum accepisset. His autem commoto senatu, quum Antonius in medium progressus dixisset quod etiam ad Parthicum bellum expediret ut rex fiat Herodes, omnes assentiunt. Dimisso autem senatu, medium Herodem stipantes Antonius et Cæsar exierunt, consules vero eos deducebant, una cum aliis magistratibus, ad sacrificandum et decretum in Capitolio reponendum. Ac primo regni Herodis die convivio eum excipiebat Antonio.

CAP. XV. (XII.)

Toto autem hoc tempore Antigonus eos qui in Masadam inclusi erant, oppugnabat, ceteris quidem victui necessariis abundantes, sed aquæ penuria laborantes. Quare etiam Josephus frater Herodis cum ducentis suorum ad Arabas fugere decrevit, quod audierat Malichum commissorum in Herodem poenitere. Et protenus castellum reliquisset, nisi nocte, qua exiturus erat, largiter pluere contigisset: nam cisternis aqua repletis, illi non amplius opus erat fuga; sed in Antigonianos eruptionem fecerunt, et partim prælio aperto, partimque insidiis multos occiderunt. Non tamen illis omnia ad votum cedebant, sed et ipsi aliquando victi pedem referebant.

2. Interea Ventidius Romanorum dux, missus ad Parthos Syria arcendos, post illos in Judæam venit, verbo quidem ut Josepho et sociis ejus auxilium ferret, re autem vera ut Antigonum pecunia mulcicaret. Itaque quum proxime Hierosolyma tetendisset, ubi primum affatim pecuniæ acceperat, ipse quidem cum copiarum parte majori discessit, Silonem vero cum parte reliquit, ne questum sordidum palam faceret, si omnes abduxisset. Antigonus autem sperans iterum Parthos sibi succurrere, Silonem etiam interea coluit, ne qua re spem suam turbaret et impediret.

3. Jam vero Herodes, quum ab Italia Ptolemaidem navigasset, et copias non mediocres partim externorum, partim popularium contraxisset, properabat per Galilæam adversus Antigonum, adjuvantibus Ventidio et Silone, quibus Dellius ab Antonio missus persuasit ut Herodum reduciendo operam darent. Et Ventidius quidem in eo erat ut excitatas propter Parthos in urbibus turbas componeret, Silo vero in Judæa manebat, pecuniis ab Antigono corruptus. Non tamen Herodes virium egebat, sed ipsi progredienti quotidie copię augebantur, omnisque Galilæa, paucis exceptis, stabat ab ejus partibus. Et ei quidem maxime incumbebat ut Masada potiri contenderet, et ante omnia afines suos obsidione liberaret. Sed impedimento erat Jope: nam illa, quum hostis esset, prius capienda erat, ne qua a tergo relinqueretur hostibus munitio, dum Hierosolyma peteret. Atque his Silo se libenter adiunxit, cur exercitum moveret causam nactus. Quum autem illi persequentes

στίφους τρέπεται ταχέως, καὶ Σίλωνα διασώζει κακῶς ἀμυνόμενον.

δ. Ἐπειτα Ἰόπην ἔλων πρὸς τὴν Μασάδαν ῥυσόμενος τοὺς οἰκείους ἠπειγέτο. Καὶ τῶν ἐπιχωρίων οὓς μὲν πατρώα φίλα προσήγεν, οὓς δὲ τὸ αὐτοῦ κλέος, οὓς δὲ τῆς ἐξ ἀμφοῖν εὐεργεσίας ἀμοιβή, πλείστους γε μὴν ἔλπις, ὡς ἐκ βασιλείως βεβαίου. Δυσκίνητος δὲ ἤδη δύναμις ἤθροιστο. Προϊόντα δ' Ἀντίγονος ἐνήδρευε, τάπιτήδεια τῶν παρόδων προλοχίζων, ἐν οἷς οὐδὲν ἢ μικρὰ τοὺς πολεμίους ἔβλαπτεν. Ἡρώδης δὲ τοὺς τε ἐκ Μασάδας οἰκείους παραλαβὼν βαδίως καὶ Ῥῆσαν τὸ φρούριον, ἦει πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα. Συνῆπτε δὲ αὐτῷ τὸ μετὰ Σίλωνος στρατιωτικόν, καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως τὴν ἰσχυρὰν καταπλαγέντες.

ε. Στρατοπεδεύσασμένον δὲ κατὰ τὸ πρὸς δύσιν κλίμα τοῦ ἄστεος, οἱ ταύτῃ φύλακες ἐτόξευόν τε καὶ ἐξηκόντιζον αὐτούς· ἄλλοι δὲ, κατὰ στίφος ἐκθέοντες ἀπεπειρῶντο τῶν προτεταγμένων. Ἡρώδης δὲ τὸ μὲν πρῶτον κηρύσσειν περὶ τὸ τεῖχος ἐκέλευεν, ὡς ἐπ' ἀγαθῷ τε παρήν τοῦ δήμου καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πόλεως, μὴδὲν μῆτε τοὺς φανεροὺς ἐχθροὺς ἀμυνόμενος, δώσων δὲ καὶ τοῖς διαφωρτάτοις ἀμνηστίαν. Ἐπεὶ δὲ ἀντιπαρηγορῶντες οἱ περὶ τὸν Ἀντίγονον οὕτε κατακούειν τῶν κηρυγμάτων ἔβωον τινὰς οὕτε μεταβάλλεσθαι, τὸ λοιπὸν ἀμύνασθαι τοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπέτρεπε τοῖς σφετέροις· οἱ δὲ ταχέως ἅπαντας ἀπὸ τῶν πύργων ἐτρέψαντο τοῖς βελεσιν.

ς. Ἐνθα δὴ καὶ Σίλων ἀπεκαλύφατο τὴν δωροδοκίαν. Ἐπισκευασάμενος γὰρ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν, σπάνιν ἐπιτηδεῖων ἀναβοᾷν, καὶ χρήματά τε εἰς τροφὰς ἀπαιτεῖν, ἀπάγειν τε σφᾶς χειμεριοῦντας εἰς τοὺς ἐπιτηδείους τόπους, ἐπειδὴ τὰ περὶ τὴν πόλιν ἦν ἔρημα, πάντα τῶν περὶ Ἀντίγονον προανασκευασσάμενων, ἐκίνει τε τὸ στρατόπεδον καὶ ἀναχωρεῖν ἐπειράτο. Ἡρώδης δ' ἐντυγχάνων τοῖς τε ὑπὸ τὸν Σίλωνα ἡγεμόσι, καὶ κατὰ πλῆθος τοῖς στρατιώταις, εἰδεῖτο μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν, ὑπὸ τῇ Καίσαρος καὶ Ἀντωνίου καὶ τῆς συγχλήτου προπεμφθέντα· λύσειν γὰρ αὐθιμερὸν αὐτῶν τὰς ἀπορίας. Καὶ μετὰ τὴν δέησιν εὐθὺς ὁρμήσας αὐτὸς εἰς τὴν χώραν, τοσαύτην αὐτοῖς ἐπιτηδεῖων ἀφθονίαν ἐκόμισεν, ὡς πάσας ἀποκόψαι τὰς Σίλωνος προφάσεις. Εἰς τε τὰς ἐξῆς ἡμέρας μὴ διαλιπεῖν τὴν χορηγίαν προνοούμενος, ἐπέστελλε τοῖς περὶ Σαμαρείαν (ὥκειώτο δὲ ἡ πόλις αὐτῷ) σῖτον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ βοσκήματα κατάγειν εἰς Ἱεριχοῦντα. Ταῦτ' ἀκούσας Ἀντίγονος διέπεμψε περὶ τὴν χώραν, εἰργεῖν καὶ λοχᾶν τοὺς σιτηγοὺς κελεύων. Οἱ δ' ὑπήκουον καὶ πολὺ πλῆθος ὁπλιτῶν ὑπὸ τὴν Ἱεριχοῦντα συνηθροίσθη· διεκαθίζοντο δ' ἐπὶ τῶν ὁρέων παραρ- λάσσοντες τοὺς τάπιτήδεια ἐκκομίζοντας. Οὐ μὴν Ἡρώδης ἡρέμει, δέκα δὲ σπεῖρας ἀναλαβὼν, ὧν πέντε μὲν Ῥωμαϊκαί, πέντε δ' Ἰουδαῖον ἦσαν, ἔχουσαι καὶ μισθοφόρους μιγάδας, πρὸς οἷς ὀλίγους τῶν ἱππέων, ἐπὶ τὴν Ἱεριχοῦντα παραγίνεται. Καὶ τὴν μὲν πό-

instarent Judæi, hos excurrrens Herodes cum parva manu cito in fugam vertit, et Silonem servat ægre se defendentem.

4. Deinde capta Jope, suos liberaturus ad Masadam festinabat. Et ex indigenis alii quidem propter paternam amicitiam illi se adjungebant, alii vero propter ipsius gloriam, et nonnulli ut utrique ob beneficia gratiam referrent: plurimi vero propter spes, quas in eo, ut in rege deinceps certo futuro, habebant. Jamque validissimæ coactæ erant copiæ. Sed quum procederet, ei insidiabatur Antigonus, loca opportuna occultis militibus occupans, quibus nihil aut parum admodum hostibus nocebat. Herodes autem, et suis ex Masada facile receptis et Resa castello capto, Hierosolyma adibat. Ipai vero sese junxerunt Silonis milites, cum multis ex civitate tanta potentia perterritis.

5. Quum autem ad urbis partem occidentalem castra fecisset, qui illac dispositi erant custodes sagittis eos et missilibus impetebant, alii vero turmatim excurrentes exercitus in acie positos tentabant. Herodes autem primum quidem proclamari jussit circa mœnia, sese et propter populi commodum et civitalis salutem adesse, ne ab apertis quidem adversariis penas repetiturum, sed etiam inimicissimorum in se peccata oblivioni daturum. Deinde vero quum vociferationibus ex adverso obstarent Antigoni, quominus aut præcones exaudire aut sententiam mutare quispiam posset, quod reliquum erat, suis imperat Antigonus hostes a mœnibus arcere: atque illi statim sagittis cunctos e turribus in fugam verterunt.

6. Ibi sane et Silo palam fecit se pecunia corruptum esse. Nam quum multos e militibus instruxisset, qui et clamarent commeatus esse penuriam, et pecuniam ad alimoniam peterent, seque in idonea loca ad hibernandum deduci postularent, quandoquidem vastati erant agri circa urbem, cunctis ab Antigoni militibus antea sublati, et exercitum movebat et discedere conabatur. Verum Herodes et duces Siloni subjectos conveniens et milites in magna multitudine, rogabat ne se dereliquerent, paulo ante missum a Cæsare et Antonio et senatu: se enim eo ipso die ab inopia eos liberaturum esse. Ac post eas preces in agros profectus, tantam eis commeatus copiam apportavit, ut omnes Siloni prætextus occluderet. Atque providens ne deinceps cibariis milites deficerentur, Imperabat Samaritæ civibus (nam ei sese adjunxerat urbs ista) ut frumentum et vinum et oleum et pecudes Hierichuntem deportarent. Hæc ubi audivit Antigonus, per agros dimisit qui frumentatores prohibendos et circumveniendos esse juberen. Atque istis obtemperatum est, ac ingens armorum multitudo ad Hierichuntem coacta est, et hinc inde montibus insidebant, ut illos observarent qui commeatus exportabant. Non tamen Herodes quietem agebat, sed assumptis decem cohortibus, quarum quinque Romanorum, alteræ Judæorum erant, quibus permiscebantur etiam aliquot mercede conducti, ac præterea equites nonnulli, Hierichuntem pervenit. Et urbem quidem vacuam reperit,

λιν καταλειμμένην εὑρίσκει, πεντακοσίους δὲ τὰ ἄκρα κατεληφτότας σὺν γυναιξὶ καὶ γενεαῖς, αὐτοὺς μὲν οὖν ἀπολύει λαθόν· Ῥωμαῖοι δ' εἰσπεσόντες, τὸ λοιπὸν ἄστὺ διήρπασαν, πλήρεις καταλαμβάνοντες τὰς οἰκίας παντοίων κειμηλίων. Ἰερικοῦντος μὲν οὖν φρουρὰν ὁ βασιλεὺς καταλιπὼν ὑπέστρεψε, καὶ χειμεριοῦσαν τὴν Ῥωμαίων στρατιάν εἰς τὰς προσκεχωρηκυίας διαρῆκεν Ἰδουμαίαν καὶ Γαλιλαίαν καὶ Σαμαρείαν. Ἐπέτυχε δὲ καὶ Ἀντίγονος παρὰ τῆς Σίλωνος δωροδοκίας, ὑπο-
10 δέξασθαι τοῦ στρατοῦ μοῖραν ἐν Λύδαις, θεραπεύων Ἀντώνιον.

ΚΕΦ. ΙΓ'.

Καὶ Ῥωμαῖοι μὲν ἐν ἀφθόνοις διῆγον, ἀνειμένοι τῶν ὅπλων. Ἡρώδης δ' οὐκ ἡρέμει, ἀλλὰ τὴν μὲν Ἰδουμαίαν δισχυλοῖς πεζοῖς καὶ τετρακοσίοις ἵππευσιν
15 διελάμβανε, πέμψας τὸν ἀδελφὸν Ἰώσηπον, ὡς μὴ τι νεωτερισθεῖ πρὸς Ἀντιγόνου· αὐτὸς δὲ τὴν μητέρα, καὶ θσους ἐκ Μασάδας οἰκείους ἐξήγαγε, μεταγαγὼν εἰς Σαμαρείαν, καὶ καταστησάμενος ἀσφαλῶς, ᾗ τὰ λοιπὰ τῆς Γαλιλαίας καταστρεφόμενος καὶ τὰς Ἀντι-
20 γόνου φρουρὰς ἐξελάσων.

β'. Πρὸς δὲ τὴν Σέπφωριν ἐν νηρετῷ σφοδροτάτῳ διανύσας, ἀκμητὶ παραλαμβάνει τὴν πόλιν, πρὸ τῆς ἐφόδου τῶν φυλάκων ἐκφυγόντων. Ἐνθα τοὺς ἐπο-
25 μένους ὑπὸ τοῦ χειμῶνος κακωθέντας ἀναλαθὼν (πολλὴ δ' ἦν ἀφθονία τῶν ἐπιτηδεύων) ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς σπη-
λαίοις ὤρμητο ληστὰς, οἱ πολλὰ τῆς χώρας κατατρέ-
γοντες οὐκ ἐλάττω κακὰ πολέμου διετίθεσαν τοὺς ἐπι-
χωρίους. Προπέμψας δὲ πεζῶν τρία τέλη καὶ μίαν ἵλην ἱππέων πρὸς Ἀρβηλα κώμην, αὐτὸς μετὰ τεσσα-
30 ράκοντα ἡμέρας ἐπῆλθε μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως. Οὐ μὴν πρὸς τὴν ἐφοδὸν ἔδεισαν οἱ πολέμιοι, μετὰ δὲ τῶν ὅπλων ἀπήντων, τὴν μὲν ἐμπειρίαν πολεμικὴν ἔχοντες, τὸ δὲ θράσος ληστρικόν. Συμβαλόντες γοῦν τῷ σφε-
τέρῳ δεξιῷ τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Ἡρώδου τρέπονται.
35 Περικλῶν δὲ ταχέως Ἡρώδης ἐκ τοῦ καθ' ἑαυτὸν δεξιοῦ, προσεβοήθει, καὶ τὸ μὲν οἰκεῖον ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς φυγῆς, τοῖς δὲ διώκουσιν ἐμπίπτων, ἀνεκοπτε τὴν ὁρμὴν, μέχρι τὰς κατὰ στόμα προσβολὰς μὴ φέροντες ἐνέκλιναν.

γ'. Ὁ δὲ ὥς Ἰορδάνου κτείνων εἶπετο, καὶ πολὺ μὲν αὐτῶν μέρος διέφθειρεν, οἱ λοιποὶ δ' ὑπὲρ τὸν πο-
ταμὸν ἐσκεδάσθησαν, ὥστε τὴν Γαλιλαίαν κεκαθάρθαι φόβῳ, πλὴν καθόσον οἱ τοῖς σπηλαίοις ἐμφωλεύοντες ὑπελείποντο, καὶ ἐπὶ τούτοις ἔδει διατριβῆς. Διὸ δὴ
45 πρῶτον τοῖς στρατιώταις τὰς ἐκ τῶν πεποιημένων ἐπι-
καρπίας ἀπεδίδου, διανέμων ἐκάστῳ δραχμὰς ἑκατὸν πεντήκοντα ἀργυρίου, καὶ τοῖς ἡγεμόσι πολυπλάσιονα διέπεμψεν εἰς οὐς ἐχειμέριζον σταθμούς. Φερώρᾳ δὲ τῷ νεωτέρῳ τῶν ἀδελφῶν ἐπέστελλε τῆς τε ἀγορᾶς
50 αὐτοῖς ποιεῖσθαι πρόνοιαν καὶ τειγίζειν Ἀλεξάνδρειον. Κἀκεῖνος ἀμφοτέρων ἐπεμελήθη.

δ'. Ἐν δὲ τούτῳ περὶ μὲν Ἀθήνας διῆγεν Ἀντώνιος·

quingentos vero homines cum uxoribus et liberis arces occupasse : et ipsos quidem captos dimittit, Romani vero, facto in reliquam urbem impetu, eam diripuerunt, domos omnigenis opibus refertas deprehendentes. Et rex quidem, relicto Hierichunte praesidio, reversus est, Romanumque exercitum in civitates, quae deditionem fecerant, Idumae et Galilae et Samariae hiematurum dimisit. Etiam Antigonus a Silone impetravit pecuniis corrupto, ut partem exercitus intra Lydda acciperet, captans Antonii gratiam.

CAP. XVI. (XII.)

Et Romani quidem in magna rerum abundantia vivebant, dum ab armis quiescerent. At Herodes otium non agebat, sed Idumaeam peditibus bis mille et equitibus quadringentis occupabat, misso illuc fratre Josepho, ne quid novi ab Antigono tentaretur. Ipse autem, matre cum aliis quos ex Masada liberaverat affinis suis in Samariam translata, ibique in tuto collocata, in Galileam contendit, ut cetera ejus expugnaret, atque Antigoni praesidia inde abigeret.

2. Quumque Sepphorin, licet vehementissime ningeret, pervenisset, facillime civitatem accipit, custodibus ejus, antequam in eam impressionem faceret, fuga dilapsis. Ibi-que suis militibus, quos hiems afflixerat, recreatis (nam summa erat commeatus copia), adversus latrones in speluncis degentes profectus est, qui, magnam regionis partem incursionibus vexantes, non minoribus quam si bellum grassaretur cladibus incolas affliciebant. Praemissis autem tribus peditum cohortibus et equitum turma in vicum Arbelam, ipse quadagesimo die cum reliquis copiis supervenit. Nec tamen ejus incursum hostes extimuerunt, sed armati obviam ibant, bellica peritia freti et latrociniali ferocitate. Praelio autem commisso, dextra ipsorum aciei pars in fugam vertit Herodis sinistram. At Herodes, quum e dextro suo cornu celeriter hostes circuiret, opem ferebat, et non solum suos e fuga revocabat, sed in persequentes irruendo impetum illorum repressit, usque dum plagas cominus illatas non sustinentes terga darent.

3. Atque ille eos ad Jordanem usque caedendo persequabatur, et magnam illorum partem perimebat, reliqui vero fluvio trajecto diversis viis dilapsi sunt : quare contigit Galileam omni metu liberari, nisi ab iis qui relictis erant in speluncis latitantes, eorumque causa necesse erat ut diutius ibi moraretur. Quamobrem primum militibus ex laboribus suis fructum reddebat, centum et quinquaginta argenti drachmas singulis dividendo, ducibusque multo plures misit in stationes ubi hiemabant. Pherorae autem, fratrum suorum natu minimo, mandabat ut, quod ad rerum venalium copiam attineret, illis prospiceret et consuleret, et Alexandrium communiret. Atque ille rem utramque curabat.

4. Eodem autem tempore Athenis quidem commorabatur.

Βεντίδιος δ' ἐπὶ τὸν πρὸς Πάρθους πόλεμον Σίλωνά
 τε καὶ Ἡρώδην μετεπέμπετο, καταστήσασθαι πρό-
 τερον ἐπιστελλῶν τὰ περὶ Ἰουδαίαν. Ἡρώδης μὲν
 ἀσμένως Σίλωνα πρὸς Βεντίδιον ἀπολύσας, αὐτὸς ἐπὶ
 5 τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις ἐστράτευσεν. Τὰ δὲ σπήλαια
 ταῦτα πρὸς ἀποκρήμνους ὄρεσιν ἦν οὐδαμῶθεν προσιτὰ,
 πλαγίας δὲ ἀνόδους μόνον ἔχοντα στενωτάτας· ἡ δὲ
 κατὰ μέτωπον αὐτῶν πέτρα κατέτεινεν εἰς βαθυτάτας
 φάραγγας, ὄρθιος ἐπιρρέπουσα ταῖς χαράδραις, ὥστε
 10 τὸν βασιλέα μέχρι πολλοῦ μὲν ἀπορεῖν πρὸς τὸ ἀμήχαν-
 ον τοῦ τόπου, τελευταῖον δ' ἐπινοῖα χρήσασθαι στρα-
 λευωτάτῃ. Τοὺς γοῦν ἀλλήλους καθιμῶν ἐν λάρναξιν
 ἐνίει τοῖς στομίοις· οἱ δὲ ἀπέσφαττόν τε αὐτοὺς σὺν
 γενεαῖς καὶ πῦρ ἐνίσεν τοῖς ἀμυνομένοις. Βουλευθεὶς
 15 δ' ἐξ αὐτῶν καὶ περισώσας τινας Ἡρώδης, ἐκήρυξεν
 ἀποχωρεῖν πρὸς αὐτόν. Τῶν δὲ ἐθελούσιος μὲν οὐδεὶς
 προσέθετο, καὶ τῶν βιαζομένων δὲ πολλοὶ τῆς αἰχμα-
 λωσίας προεβλήοντο θάνατον. Ἐνθα καὶ τῶν γηραιῶν
 20 τινες ἐπὶ τὰς παίδων πατρίν μετὰ τῆς μητρὸς δεομένους
 τοὺς παῖδας ἐπιτρέψαι σφίσιν ἐξελθεῖν ἐπὶ δεξιᾷ, κτείνει
 τρόπῳ τοιούτῳ· καθ' ἓνα προϊέειν κελεύσας αὐτοὺς ἴστα-
 το παρὰ τὸ στόμιον, καὶ τὸν αἶε προϊόντα τῶν υἱῶν
 ἀπέσφαττεν. Ἐξ ἀπόπτου δὲ Ἡρώδης ἀποβλέπων
 25 τῷ τε πάθει συνεχεῖα καὶ τῷ πρεσβύτῃ δεξιᾷ ὠρεγε,
 φέισασθαι τῶν τέκνων παρακαλῶν. Ὁ δὲ, πρὸς οὐδὲν
 ἔνδοξος τῶν λεγομένων, ἀλλὰ καὶ προσονειδίσας τὸν
 Ἡρώδην εἰς ταπεινότητα, ἐπὶ τοῖς παισὶν ἀναίρει καὶ
 τὴν γυναῖκα, καὶ καταβαλὼν κατὰ τοῦ χρημοῦ τοὺς
 νεκροὺς τὸ τελευταῖον καὶ ἑαυτὸν ἐρριψεν.
 30 ε'. Χειροῦται μὲν οὕτω τὰ σπήλαια καὶ τοὺς ἐν αὐ-
 τοῖς Ἡρώδης· καταλιπὼν δὲ τοῦ στρατοῦ μοῖραν ὅσῃν
 ἀποχρήσειν ὑπελάμβανε πρὸς τὰς ἐπαναστάσεις, καὶ
 Πτολεμαῖον ἐπ' αὐτῆς, ἐπὶ Σαμαρείαν ὑπέστρεφεν,
 35 ὁπλίτας μὲν τρισχιλίους, ἱππεῖς δὲ ἄγων ἑξακοσίους ἐπ'
 Ἀντίγονον. Ἐνθα πρὸς τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ λα-
 βόντες ἄδειαν, οἷς ἔθος ἦν θορυβεῖν τὴν Γαλιλαίαν,
 κτείνουσι μὲν Πτολεμαῖον τὸν στρατηγὸν ἀδοκῆτως
 προσπεσόντες, ἐπόρθουν δὲ τὴν χώραν ποιοῦμενοι τὰς
 40 ἀναφυγὰς εἰς τὰ ἔλη καὶ τὰ δυσερευνήτα τῶν χωρίων.
 Πυθόμενος δὲ Ἡρώδης τὴν ἐπανάστασιν, διὰ τάχους
 ἐπεβόηθει, καὶ πολὺ μὲν αὐτῶν πλῆθος διέφθειρε, τὰ
 φρούρια δὲ πάντα πολιορκίας ἐξελὼν, ἐπιτίμιον τῆς
 μεταβολῆς εἰσепράξατο παρὰ τῶν πολεμίων ἑκατὸν τάλαντα.
 45 ζ'. Ἦδη δὲ Πάρθων μὲν ἐξεληλαμένων, ἀνηρημένους
 δὲ Παχόρου, Βεντίδιος, ἐπιστείλαντος Ἀντωνίου συμ-
 μάχους, πέμπει Ἡρώδη κατὰ Ἀντιγόνου χιλίους ἱπ-
 πεῖς καὶ δύο τάγματα. Τούτων τὸν στρατηγὸν Μα-
 χαίρα Ἀντίγονος ἰκέτευσεν δι' ἐπιστολῶν ἑαυτῷ βοηθὸν
 50 ἀρκεῖσθαι, πολλὰ περὶ τῆς Ἡρώδου βίας καὶ ἐπη-
 ρείας τῆς βασιλείας ἀποδυσόμενος, καὶ χρήματα δώ-
 σαι ὑπισχνούμενος. Ὁ δὲ (οὐ γὰρ κατεφρόνει τοῦ
 πέμψαντος, ἀλλως τε καὶ πλεῖον Ἡρώδου διδόντος)
 εἰς μὲν τὴν προδοσίαν οὐχ ὑπέχουσεν, ὑποκρινόμενος

Antonius : Ventidius vero Silonem et Herodem ad bellum
 contra Parthos accersebat, illis imperans ut prius Judææ
 res componerent. Herodes quidem libenter Silonem Venti-
 dio dimisit, ipse vero adversus latrones speluncas tenentes
 expeditionem fecit. Istæ autem speluncæ in montibus
 erant præruptis, undique inaccessible, et obliquas tantum
 et perangustas quibus ascenditur vias habentes : rupesque
 ab earum fronte in valles profundissimas se porrigebat,
 recta et confragosa declivitate, ut aliquamdiu quidem rex
 propter loci difficultatem quid agendum esset dubitaret,
 tandemque strategemate uteretur admodum periculoso.
 Nam robustissimos arculis demissos in speluncarum ostia
 immittit : atque illi latrones cum familiis mactabant,
 ignemque repugnantibus injiciebant. Quumque ex illis non-
 nullos conservare vellet Herodes, ut ad se accederent per
 præconem jussit. Eorum autem nemo ultro se tradidit,
 et multi, qui vi coacti id fecerant, servituti mortem præ-
 tulerunt. Ubi etiam e senibus quidam, septem natorum
 pater, orantes cum matre liberos, ut sibi fide dextraque
 data egredi permitteret, hoc modo occidit : quum singulos
 exire jussisset, ipse in ostio stabat, et ut filiorum quisque
 progressus est, eum jugulabat. Herodes autem e specula
 hæc prospiciens, dolore afficiebatur, senique dextram por-
 rigeat, orans obsecransque ut liberis parceret. Ille vero,
 quum nihil precibus ejus concessisset, sed et convicia jecit
 in Herodem ob generis humilitatem, post liberos etiam
 uxorem interfecit, quumque corpora mortuorum in præceps
 devolvisset, postremo et semetipsum dejecit.

5. Ita quidem speluncas et qui in illis erant subigit
 Herodes, quumque exercitus partem tantam reliquisset,
 quantam ad seditionem comprimendam satis esse arbitra-
 retur, eique Ptolemæum præfecisset, in Samariam rever-
 sus est, peditum tria millia et equites sexcentos adversus
 Antigonum ducens. Jam post ejus discessum licentiam
 nacti, qui Galilæam turbare consueverunt, Ptolemæum
 quidem ducem ex improviso adorti intericiunt, agros au-
 tem vastabant, fuga se recipientes in paludes et loca scruta-
 tu difficilia. Herodes autem, quum motus istos et tumultus
 inaudivisset, ad auxilium ferendum properabat, et
 magnam seditiosorum multitudinem peremit : ubi vero ca-
 stella omnia obsidione liberaverat, ob hanc rerum perturba-
 tionem hostibus centum talentorum mulctam irrogavit.

6. Interim, Parthis jam expulsis et Pacoro occiso,
 Ventidius jussu Antonii equites mille duasque legiones in
 auxilium mittit Herodi. Eorum autem ducem Machæram,
 ut se adjutum veniret, per epistolas rogabat Antigonus,
 multa et de Herodis violentia et de injuriis regno allatis
 conquerens, et pecuniam se ei daturum esse promittens.
 Ille vero (haud enim eum qui ad ipsum miserat conte-
 mnendum putabat, præsertim quum et plura daret Herodes)
 in proditione quidem ei non paruit, simulata vero amicitia

δὲ φιλίαν κατὰ σκοπὸς ἔχει τῶν Ἀντιγόνου πραγμάτων, Ἡρώδῃ μὴ πεισθεὶς ἀποτρέποντι. Προαισθόμενος δὲ αὐτοῦ τὴν διάνοιαν Ἀντίγονος τὴν τε πόλιν ἀπέκλεισε καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν ὡς πολέμιον ἡμύνατο, μέχρις αἰ-
 5 δούμενος Μαχαιρᾶς εἰς Ἀμμαοῦντα πρὸς Ἡρώδην ἐχώ-
 ρει, καὶ πρὸς τὴν διαμαρτίαν τεθυμωμένος, ὅσοις ἐπε-
 τύγχανεν Ἰουδαίους ἀνήρει, μηδεμίαν τῶν Ἡρωδείων
 φειδῶ ποιούμενος, ἀλλ' ὡς Ἀντιγονεῖος χρώμενος ἀπα-
 σιν.

10 ζ'. Ἐφ' οἷς χαλεπήνας Ἡρώδης ὥρμησε μὲν ἀμύ-
 νασθαι Μαχαιρᾶν ὡς πολέμιον· κρατήσας δὲ τῆς ὀργῆς
 ἤλαυνε πρὸς Ἀντώνιον κατηγορήσων τῆς Μαχαιρᾶ πα-
 ρανομίας. Ὁ δὲ ἐν διαλογισμῷ τῶν ἡμαρτημένων
 15 γινόμενος ταχέως μεταδιώκει τε τὸν βασιλέα καὶ πολλὰ
 δεηθεὶς ἐαυτῷ διαλλάττει. Οὐ μὴν Ἡρώδης ἐπαύ-
 σατο τῆς πρὸς Ἀντώνιον ὀργῆς· ἀκηκοὺς δὲ αὐτὸν μετὰ
 πολλῆς δυνάμεως προσπολεμοῦντα Σαμοσάτοις (πόλις
 δὲ ἐστὶν Εὐφράτου πλησίον καρπερά), θάττον ἠπείγετο,
 τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον ὄρων πρὸς τε ἐπίδειξιν ἀνδρείας
 20 καὶ τοῦ μᾶλλον ἀρέσασθαι τὸν Ἀντώνιον. Γίνεται
 γοῦν ἐπελθὼν τέλος αὐτοῖς τῆς πολιρκίας, πολλοὺς
 μὲν τῶν βαρβάρων ἀποκτείνας, πολλὴν δὲ ἀποτεμέμε-
 νος λείαν· ὥστε τὸν μὲν Ἀντώνιον, θαυμάζοντα καὶ
 πάλαι τῆς ἀρετῆς αὐτὸν, τότε μᾶλλον οὕτως ἔχειν,
 25 καὶ πολὺ προσθεῖναι ταῖς τε ἄλλαις τιμαῖς αὐτοῦ καὶ
 ταῖς εἰς τὴν βασιλείαν ἑλπίσιν, Ἀντίοχον δὲ τὸν βασι-
 λέα ἀναγκασθῆναι τὰ Σαμοσάτα παραδοῦναι.

ΚΕΦ. ΙΖ'.

Κάν τούτῳ θραύεται τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν Ἡρώ-
 δου πράγματα. Κατελελοίπει μὲν γὰρ Ἰώσηπον τὸν
 30 ἀδελφὸν ἐπὶ τῶν ὧν, παραγγείλας μηδὲν μέχρι τῆς
 ἡποτροφῆς αὐτοῦ παρακινεῖν πρὸς Ἀντίγονον· οὐ γὰρ
 ἦ βέλαιον εἶναι Μαχαιρᾶν σύμμαχον ἐξ ὧν ἔδρασεν.
 Ὁ δὲ ὡς ἤκουσεν ὅντα πορρωτάτω τὸν ἀδελφόν, ἀμε-
 λήσας τῶν παραγγελμάτων ἐπὶ Ἱερικιῶντος ἐχώρει
 35 μετὰ πέντε σπειρῶν, ἃς συνέπεμψε Μαχαιρᾶς· ἔχει δὲ
 τὸν σίτον ἀρπάσων ἐν ἀκμῇ τοῦ θέρους. Ἐπιθεμένων
 δ' ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς δυσχωρίαις τῶν ἐναντίων,
 αὐτὸς τε θνήσκει, μάλα γενναῖος ἐν τῇ μάχῃ φανείς,
 καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν πᾶν διαφθείρεται. Νεοσύλλεκτοι
 40 γὰρ ἐκ τῆς Συρίας ἦσαν αἱ σπείραι, καὶ οὐδὲν αὐταῖς
 ἀνεκέρατο τῶν πάλαι στρατιωτῶν καλουμένων, ἐπα-
 μύνειν τοῖς ἀπείροις πολέμοις δυνάμενον.

β'. Ἀντιγόνῳ δὲ οὐκ ἀπέχρησεν ἡ νίκη, προήλθε δὲ
 εἰς τοσοῦτον ὀργῆς, ὥστε καὶ νεκρὸν αἰκίσασθαι τὸν Ἰώ-
 45 σηπον. Κρατήσας γοῦν τῶν σωμάτων ἀποτέμνει τὴν
 κεφαλὴν αὐτοῦ, καί τοι πεντήκοντα τάλαντα λύτρον
 αὐτῆς Φερῶρα τᾷ δελφῷ διδόντος. Τὰ δὲ τῆς Γαλι-
 λαίας μετὰ τὴν Ἀντιγόνου νίκην ἐνσωτερίσθη πρὸς
 τοσοῦτον ὥστε τοὺς τὰ Ἡρώδου φρονούντας τῶν δυ-
 50 νατῶν προσάγοντες εἰς τὴν λίμνην κατέδυσαν οἱ προσέ-
 χοντες Ἀντιγόνῳ. Μετεβάλλετο δὲ πολλὰ καὶ τῆς
 Ἰδομαίας, ἐνθα Μαχαιρᾶς ἀνετείχε· τι τῶν ἐρυμά-

res Antigoni exploratum ivit, Herodi id dissuadenti nihil obsequutus. Antigonus autem, qui praesensit quo animo veniret, et civitate eum exclusit, et tanquam hostem a mo- nibus propulsavit, usque adeo ut Machaeram puderet et in Ammauntem ad Herodem se reciperet: iratusque quod res tam male ceciderint, in quoscunque Judaeos incurrebat, illos occidebat, ne Herodianis quidem vel minimum par- cens, sed in omnes, tanquam Antigoniani essent, saeviens.

7. Ista quum aegre tulisset Herodes, voluit quidem Ma- chæram tanquam hostem propellere: iracundia vero cohibita ad Antonium properabat, Machærae iniquitatem accusaturus. At ille, quum sua secum reputasset delicta, et regem celeriter insequabatur, multisque precibus effecit ut secum in gratiam rediret. Non tamen Herodes ad Anto- nium velle ire destitit. Sed quum audisset eum magnis vi- ribus oppugnare Samosata (urbs autem est juxta Euphratem valida), eo magis accelerabat, tempus idoneum esse ani- madverteus quo et fortitudinem demonstraret et Antonio impensius placeret. Denique ubi primum ad eum venit, finem attulit obsidioni, multis barbaris interfectis amplaque præda ablata, ut Antonius quidem, quanquam ejus virtutem an- tea miraretur, tunc tamen magis eum suspiceret, mul- tumque et ad alios ejus honores et ad spem regni adderet, rex vero Antiochus Samosatorum deditionem facere co- actus esset.

CAP. XVII. (XIII.)

Dum hæc gerebantur, res Herodis in Judæa fractæ sunt. Reliquerat quidem Josephum fratrem suum, qui omnia procuraret, cui mandaverat ut ante ipsius reditum nihil quicquam adversus Antigonum moveret. Machæram enim nequaquam firmum habiturum esse socium, quod intelligi possit ex iis quæ fecerit. Ille vero, ubi fratrem longissime abesse rescivit, mandatorum immemor, cum quinque co- hortibus, quas cum aliis miserat Machæras, Hierichuntem proficiscebatur. Ibat enim, quum ætas esset adulta, segetes direpturus. Adversariis autem in montibus et locis diffi- cilibus eum adortis, et ipse, quum se in prælio strenuum fortemque admodum ostendisset, occumbit, Romanique ad unum omnes occiduntur. Nam cohortes erant ex Syria non ita pridem collectæ, nec veteranos ullos secum permi- stos habebant, qui belli imperitis opitulari possent.

2. Antigonus autem victoria minime contentus fuit, sed eo iracundiæ processit, ut Josephum etiam mortuum indigne tractaret. Corporibus enim potius illius caput abscindit, quamvis frater ejus Pheroras id quinquaginta talentis redi- mere voluerit. Adeo autem novatæ sunt res Galilææ post Antigoni victoriam, ut primates qui ab Herode stabant ad lacum productos demergerent qui Antigono favebant. Mul- ta etiam in Idumæa mutabantur, ubi Machæras cujus- dam castelli, cui nomen est Githa, mœnia instaurabat.

των· Γιτθᾶ καλεῖται. Τούτων δὲ οὐδέπω πέπυστο Ἡρώδης. Μετὰ γὰρ τὴν Σαμοσάτων ἄλωσιν Ἀντώνιος μὲν καταστήσας ἐπὶ τῆς Συρίας Σόσσιον, καὶ προστάξας Ἡρώδῃ βοηθεῖν ἐπ' Ἀντίγονον, αὐτὸς εἰς Ἀίγυπτον ἀνεχώρησε, Σόσσιος δὲ δύο μὲν τάγματα προαπέστειλεν εἰς Ἰουδαίαν Ἡρώδῃ συμμαχῶν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ἠκολούθει σχεδόν.

γ'. Ὅντι δὲ Ἡρώδῃ κατὰ τὴν πρὸς Ἀντιόχειαν Δάφνην, ὄνειροι σαφεῖς τὸν τοῦ ἀδελφοῦ θάνατον προσημαίνουσι, καὶ μετὰ παραχῆς ἐκθορόντι τῆς κοίτης εἰσέησαν ἄγγελοι τῆς συμφορᾶς. Ὁ δὲ ὀλίγον μὲν προσοιμώζας τῷ πάθει, τὸ πλεῖον δὲ τοῦ πένθους ὑπερθέμενος, ἐπὶ τοὺς ἔχθρους ἠπείγετο. Ποιοῦμενος δὲ τὴν πορείαν ὑπὲρ δύναιον, καὶ διανύσας ἐπὶ τὸν Λίβανον, ὀκτακοσίους μὲν τῶν περὶ τὸ ὄρος προσλαμβάνει συμμάχους, Ῥωμαίων δὲ ἐν τάγμα ταύτῃ συνῆψε. Μεθ' ὧν οὐ περιμείνας ἡμέραν εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐνέβαλε, τοὺς τε πολεμίους ὑπαντίασαντας εἰς ὃ καταλελοίπεσαν χωρὶν τρέπεται. Καὶ προσέβαλλε μὲν συνεχῶς τῷ φρουρίῳ, πρὶν δὲ ἐλθεῖν, χειμῶνι βιασθεὶς χαλεπωτάτῳ, ταῖς πλησίον ἐνστρατοπεδεύεται κώμας. Ἐπεὶ δ' αὐτῷ μετ' ὀλίγας μὲν ἡμέρας καὶ τὸ δεύτερον παρ' Ἀντωνίου τάγμα συνέμιξε, δεισάντες τὴν ἰσχύν οἱ πολέμιοι διὰ νυκτὸς ἐξέλιπον τὸ ἔρμα.

δ'. Καὶ τὸ λοιπὸν ἦει διὰ Ἰεριχοῦντος σπεύδων ἡ τάχιστα τοὺς ἀδελφοῦ φονεῖς μετελθεῖν. Ἐνθα καὶ δαιμόνιον αὐτῷ συμβαίνει τέρας, ἐξ οὗ παρ' ἐλπίδα σωθεὶς ἀνδρὸς θεοφιλεστάτου δοῖαν ἀπηνέγκατο. Πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτῷ τῶν ἐν τέλει κατ' ἐκείνην συνειστιάθησαν τὴν ἐσπέραν· διαλυθέντος δὲ τοῦ συμποσίου, μετὰ τὸ πάντας ἐξελθεῖν εὐθέως ὁ οἶκος συνέπεσεν. Τοῦτο καὶ κινδύνων καὶ σωτηρίας κοινὸν ἐπὶ τῷ μέλλοντι πολέμῳ κρίνας εἶναι σημεῖον, ὑπὸ τὴν ἑω διεκίνει τὴν στρατιάν· καὶ τῶν ἐναντίων εἰς ἐξασιχιλίους ἀπὸ τῶν ὁρῶν κατὰ τρέχοντες ἀπεπειρώοντο τὸν προτεταγμένων, κατὰ χειρὰ μὲν συμπλέκεσθαι τοῖς Ῥωμαίοις οὐ σφόδρα θαρροῦντες, πόρρωθεν δὲ χερμάσι καὶ παλτοῖς ἔβαλλον, ὥστε συχνοὺς κατατιτρώσκειν. Ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς Ἡρώδης παρελαύνων παλτῷ κατὰ τὴν πλευράν ἀκοντίζεται.

ε'. Βουλόμενος δὲ ὁ Ἀντίγονος μὴ μόνον τολμητῶν σφετέρων, ἀλλὰ καὶ πλήθει περιεῖναι δοκεῖν, Πάππον τινὰ τῶν ἐταίρων μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Σαμάρειαν ἐπιπέμπει. Τούτων μὲν οὖν ἦν Μαχαίρας ἀγώνισμα. Ἡρώδης δὲ τὴν πολεμίαν καταδραμὼν πέντε μὲν πολίχνας καταστρέφεται, δισχιλίους δὲ τῶν ἐν αὐταῖς διαφθείρει, καὶ τὰς οἰκίας ἐμπήσας ὑπέστρεψεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· ἡλύστο δὲ περὶ τὴν καλουμένην Κανᾶ κώμην.

ς'. Προσεγίνετο δ' αὐτῷ καθ' ἡμέραν πολὺ πλῆθος Ἰουδαίων ἐκ τε αὐτῆς Ἰεριχοῦντος καὶ τῆς ἄλλης γῶρας, οἱ μὲν διὰ μῖσος τὸ πρὸς Ἀντίγονον, οἱ δ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ κατορθώμασι κεκινημένοι. Τούς γε μὴν πολλοὺς ἐνήγεν ἐπιθυμία μεταβολῆς ἁλόγος. Καὶ ὁ

Ista autem nondum audierat Herodes. Captis enim Samosatis Antonius, quum Syriæ præfecisset Sossium, eique mandasset ut Herodem adjuvaret contra Antigonum, ipse discessit in Ægyptum, Sossius vero duas legiones Herodi auxiliares præmisit in Judæam, ipseque cum reliquis copiis e vestigio subsequebatur.

3. Ceterum Herodi, quum apud Daphnen Antiochiæ esset somnia manifesta fratris mortem præsignificant; quumque turbatus e lecto exsiluisset, ingressi sunt calamitatis nuntii. Ille vero, quum paululum quidem lamentis ob id quod acciderat indulsisset, luctus vero partem majorem distulisset, in hostes properabat. Itinere autem ultra vires accelerato, ubi ad Libanum pervenit, octingentos quidem montis accolæ in auxilium assumit, quum unam Romanorum legionem illic collegisset. Cum quibus, non exspectata luce, irruptionem in Galilæam faciebat, hostesque obviam progressos in locum quem reliquerant avertit. Et continuo quidem castellum oppugnabat, prius vero quam id caperet, gravissima tempestate adactus in proximis pagis castra metatur. Quum autem paucis post diebus et altera legio ab Antonio missa sese ei adjunxisset, hostes viribus ejus perterriti munimentum nocte deserebant.

4. Postea per Hierichuntum ire contendebat, ut quamprimum fratris interfectores ulcisci posset. Ubi ei mirabile quiddam et prodigiosum accidit, ex quo præter spem ereptus atque servatus passim credebatur esse vir Deo carus dilectusque. Nam vespera quidem illa multos et primatibus ad cœnam adhibuit, finitoque convivio, quum omnes exiissent, cœnaculum concidit. Hoc ipsum salutis pariter ac periculorum in bello quod gerendum erat indicium esse ratus, prima luce exercitum educit: atque hostium sex circiter millia, qui de montibus decurrebant, prima agmina lacescebant, ad manus quidem cum Romanis conserendas non satis audaces, sed lapides ac tela in eos eminus jacentes, quibus aliquammulti vulnerati erant. Qua velitatione et ipsi Herodi inter obequitandum latus jaculo transfigitur.

5. Antigonus autem, se non solum suorum audacia, sed etiam numero superiore videri volens, Pappum e sociis unum cum manu militum in Samariam mittit. Et istis quidem id negotii erat, ut cum Machæra contenderent. At Herodes, quum hostium regionem incursionibus vexasset, urbiculas quinque subjungat, duoque hominum millia ex habitantibus interficit, domibusque incensis in castra revertitur. Stativa autem habuit ad vicum Cana appellatum.

6. In dies autem singulos magna multitudo Judæorum tam ex ipsa Hierichunte quam ex cetera regione ei accedebat, partim pro odio in Antigonum, partim vero rebus ab Herode præclare gestis eo adducti. Ceterum majorem partem impellebat rerum mutandarum cupiditas iusana. Atque

μὲν ἡπείγετο συμβαλεῖν, οἱ δὲ περὶ Πάππον οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος οὔτε περὶ τὴν ὁρμὴν ὑποδείσαντες αὐτοῦ προθύμως ἀντεπεξῆλθον. Ἰενομένης δὲ τῆς παρατάξεως, τὰ μὲν ἄλλα μέρη πρὸς ὀλίγον ἀντέσχον, 6 Ἡρώδης δὲ κατὰ μῆνιν τοῦ φονευθέντος ἀδελφοῦ παραβαλλόμενος, ὡς ἂν τίσαιτο τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου, ταχέως τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐκράτει, καὶ μετ' ἐκείνους ἐπὶ τὸ συνεστὸς αἰετρεπόμενος ἅπαντας διώκει. Φόνος τε ἦν πολὺς, τῶν μὲν εἰς τὴν κώμην συνεξωθυμένων ἐξ 10 ἧς ὥρμητο, τοῦ δὲ προσκειμένου τοῖς ὑστάτοις καὶ κτείνοντος ἀπείρου. Συνεισπίπτει δὲ τοῖς πολεμίοις εἰσω, καὶ πᾶσα μὲν δπλιτῶν οἰκία νένακτο, τὰ τέγη δὲ ἦν ὑπερθεῖν ἀμυνόμενων κατάπλεα. Κάπειδ' ἡ περιῆν τὸν ἐξωθεν, τὰς οἰκᾶσεις σπαράττων εἴλας τοὺς 15 ἐνδοθεν· καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς ἐπικατασεῖων τοὺς ὀρόφους ἀθρόως ἀνῆρει, τοὺς ὑποφυγόντας δὲ τῶν ἐρειπίων οἱ στρατιῶται ξιφήρεις ἀνεδέχοντο, καὶ τοσοῦτον ἐσωρεύθη νεκρῶν πλῆθος, ὥστε τὰς ὁδοὺς ἀποφραγῆναι τοῖς κρατοῦσι. Ταύτην τὴν πληγὴν οὐκ ἠνεγκαν οἱ 20 πολέμιοι· τὸ γοῦν ἐπισυλλεγόμενον αὐτῶν πλῆθος ὡς ἐθεάσατο τοὺς ἀνὰ τὴν κώμην διεφθαρμένους, εἰς φυγὴν διεσκαδάσθη. Κἄν εὐθέως τῇ νίκῃ τεβαρρηκίως Ἡρώδης ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἤλασεν, εἰ μὴ χειμῶνι διεκωλύθη σφοδρῶτά τ'.

Τοῦτο τὸ ἐμπόδιον ἐκείνῳ τε παν- 25 τελοῦς κατορθώματος καὶ ἡττης τῷ Ἀντιγόνῳ κατέστη, βουλευομένη καταλιπεῖν ἤδη τὴν πόλιν.

Ζ'. Ἡρώδης δὲ πρὸς ἐσπέραν ἦδη τοὺς φίλους κ-
χυμῆκτάς ἐπὶ θεραπείᾳ τοῦ σώματος διαφεῖς, καὶ αὐ-
τὸς ὡς ἦν ἔτι θερμὸς ἐκ τῶν ὅπλων λουσόμενος ᾗ 30
στρατιωτικώτερον· εἰς γοῦν αὐτῷ καίς εἶπετο. Καὶ
πρὶν εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσελθεῖν, ἐναντίον αὐτοῦ τις
ἐκτρέχει τῶν πολεμίων ξιφήρης, ἔπειτα δεύτερος καὶ
τρίτος καὶ ἐξῆς πλείους. Οὗτοι καταπαρεύεσαν μὲν 35
ἐκ τῆς παρατάξεως εἰς τὸ βαλανεῖον ὥπλισμένοι· τίως
δὲ ὑποπεπτηκότες καὶ διαλανθάνοντες, ὡς ἐθεάσαντο
τὸν βασιλέα, λυθέντες ὑπ' ἐκπλήξεως αὐτὸν μὲν παρ-
ερχον γυμνὸν ὄντα τρέμοντες, ἐπὶ δὲ τὰς ἐξόδους ἐχώ-
ρουν. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδεὶς παρῆν κατὰ τύχην 40
ὁ συλληφόμενος τοὺς ἄνδρας, Ἡρώδῃ δὲ ἀπέχρη τὸ
μηδὲν παθεῖν, ὥστε διαφεύγουσι πάντες.

η'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ Πάππον μὲν τὸν Ἀντιγόνου στρα-
τηγὸν καρατομήσας (ἀνήρηντο δὲ ἐπὶ τῆς παρατάξεως),
πέμπει τὴν κεφαλὴν Φερώρᾳ τῷ ἀδελφῷ, ποινὴν τοῦ
φονευθέντος αὐτῶν ἀδελφοῦ· καὶ γὰρ οὗτος ἦν ὁ τὸν 45
Ἰωσήφον ἀνέλων. Λωφίσαντος δὲ τοῦ χειμῶνος ἤλανεν
ἐπὶ Ἱεροσολύμων, καὶ μέχρι τοῦ τείχους ἀγαγὼν τὴν
δύναμιν (συνήγετο δὲ αὐτῷ τρίτον ἔτος ἐξ οὗ βασιλεὺς
ἐν Ῥώμῃ ἀπεδέδεικτο) πρὸ τοῦ ἱεροῦ στρατοπεδεύεται·
ταύτη γὰρ ἦν ἐπίμαχον, καθ' ὃ καὶ πρὶν εἰλε Πομ- 50
πήμιος τὴν πόλιν. Διελὼν δὲ εἰς ἔργα τὴν στρατιάν
καὶ τεμὼν τὰ προάστεια, τρία μὲν ἐγείρει χώματα,
καὶ πύργους ἱποικοδομεῖν αὐτοῖς κελεύσας, καταλι-
πὼν τοὺς ἀνωστεικωτάτους τῶν ἐταίρων ἐπὶ τῶν ἔργων,
αὐτὸς εἰς Σαμάρειαν ᾗ τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστο-

ille quidem, ut congregaretur, festinabat, Pappus vero
ejusque milites, neque multitudine neque impetu perterriti,
alacriter obviam prodierunt. Pugna autem commissa,
aciei quidem pars altera paulisper resistebat, at Herodes
ex fraternae necis recordatione intrepide se periculo obji-
ciens, ac si ipsos necis auctores ulciscatur, sibi oppositos
illico superat, ac deinde post illos continuo integros ador-
tus, omnes in fugam versos persequitur. Et multa erat
caedes, illis in vicum unde exierant compulsis, ipso
novissimis instante et innumeros occidente. Postremo
autem una cum hostibus intro irrumpit, erantque domus
quidem omnes armatis refertae, sed tecta superiora eorum
plena qui se defendebant. Et quum foris deprehensos supe-
rasset, aedibus dilaceratis, abditos in iis extrahebat : atque
tecta quidem in plurimos dejiciens magnam stragem edi-
dit, quotquot vero ruinam subterfugerant milites gladiis
excipiebant ; et tanta mortuorum multitudo in cumulos
congesta erat, ut ipsis victoribus viae obstruerentur. Hanc
plagam non tulerunt hostes, adeo ut vulgus illorum con-
fluens, ubi caesorum numerum in vico conspexerunt, in
fugam se disjecerint. Statimque Herodes, sumpto ex
victoria animo, ad Hierosolyma perrexisset, nisi hiems
asperissima eum prohibuisset. Haec ei quominus victoria
perficeretur obstitit, et ne penitus opprimeretur Antigonus,
qui de civitate jam deserenda cogitabat.

7. Herodes autem ad vesperam, quum jam defatigatos
amicos corporis reficiendi gratia dimisisset, et ipse, ut erat
ab arnis calidus, instar militis gregarii lavatum ibat,
adeoque unus tantum puer eum sequebatur. Et priusquam
balneum intraret, ejus in conspectu quidam ex hostibus
stricto gladio se proripiebat, deinde alter, itidemque ter-
tius, et deinceps plures. Et isti quidem ex acie in bal-
neum armati confugerant : tum autem metu perculsi et
latitantes, ubi regem viderunt, animo defecti praestupore,
ipsum quidem inermem trementes praetereunt, exitus vero
cursu petebant. Porro quum ita ceciderit ut ex aliis nemo
adesset qui homines comprehenderet, eoque contentus
esset Herodes, quod nihil mali pateretur, siebat ut omnes
salvi effugerent.

8. Postero autem die Pappi Antigoni ducis (in praelio
autem sublati erat), caput amputat, idque Pherorae
fratri suo mittit, penam et piaculum ob fratris ipsorum
caedem : nam et is erat qui Josephum interfecerat. Quum
autem hiems mitior esse coepisset, Hierosolyma ire pro-
perabat, murisque admoto milite (annus autem tertius ver-
tebatur ex quo Romae rex declaratus fuerat), ante fanum
castra collocat : nam hac parte facilius erat expugnatio,
quaque antea urbem ceperat Pompejus. Exercitu autem
diviso suisque operibus cuique parti assignatis, et excisis in
suburbis arboribus, tres quidem aggeres erigit : quumque
turret super eos aedificari jussisset, relicti qui operibus
instarent commilitonum impigerrimis, ipse Samariam adi-
bat, sibi uxorem ut acciperet Alexandri filii Aristobuli filiam,

βούλου μετιών θυγατέρα, καθωμολογημένην, ὡς ἔφα-
μεν, αὐτῷ, καὶ ἀπέρργον ποιεῖται τῆς πολιορκίας τὸν
γάμον· ἡδὴ γὰρ ὑπερηφάνει τοὺς πολεμίους.

θ'. Γήμας δὲ ὑπέστρεψεν ἐπὶ Ἱεροσολύμων μετὰ
6 μείζονος δυνάμεως· συνήπτε δὲ αὐτῷ καὶ Σόσσιος μετὰ
πλείστης στρατιᾶς, ἱππέων τε καὶ πεζῶν, ἣν προεκπέ-
ψας διὰ τῆς μεσογείου, τὴν πορείαν αὐτὸς διὰ Φοινί-
κης ἐποίησατο. Συναθροισθείσης δὲ τῆς ὅλης δυνάμεως,
εἰς ἑνδεκα μὲν τέλη πεζῶν, ἱππεῖς δὲ ἐξακισχίλους
10 δίχα τῶν ἀπὸ Συρίας συμμαχῶν, οἱ μέρος οὐκ ὀλίγον
ἦσαν, καταστρατοπεδεύονται τοῦ βορείου τείχους πλη-
σίον, αὐτὸς μὲν πεποithὸς τοῖς τῆς συγχλήτου δόγμασι,
δι' ὧν βασιλεὺς ἀπεδέδεικτο, Σόσσιος δὲ Ἀντωνίῳ τῷ
πέμψαντι τὴν ὑπ' αὐτῷ στρατιάν Ἡρώδῃ σύμμαχον.

ΚΕΦ. ΙΗ'.

15 Τῶν δὲ ἀνὰ τὴν πόλιν Ἰουδαίων τὸ πλῆθος ποικίλως
ἐτετάρακτο. Καὶ γὰρ περὶ τὸν ναὸν ἀθροϊζόμενον τὸ
ἀσθενέστερον εὐδαίμονα καὶ πολλῷ θειοδέστερον τὸν
τελευτήσαντα πρὸς τοὺς καιροὺς ἐλογόποιεν· καὶ τῶν
τολμηροτέρων κατὰ στίφος ἦσαν ληστεῖαι πολύτροποι,
20 καὶ μάλιστα περὶ τὴν πόλιν ἀρπαζόντων, ἐπειδὴ μήτε
ἱπποὶς μήτε ἀνδράσιν ὑπελείπετο τροφή. Τοῦ γε μὴν
μαγίμου τὸ αὐτακτότερον ἐτέτακτο πρὸς ἀμυναν τῆς
πολιορκίας, τοὺς τε χωνύντας εἶργον ἀπὸ τοῦ τείχους,
καὶ τοῖς ὀργάνοις ἀντιμυχανώμενον ἀεὶ τι κώλυμα και-
25 νότερον. Ἐν οὐδενὶ δὲ οὕτως ὡς ἐν ταῖς μεταλλείαις
περιῆσαν τῶν πολεμίων.

β'. Τῷ δὲ βασιλεῖ πρὸς μὲν τὰς ληστείας ἀντε-
νόησαν λόγοι, δι' ὧν ἀνέστελλε τὰς διεκδρομάς· πρὸς
δὲ τὴν τῶν ἐπιτηδεῶν ἀπορίαν, αἱ πόρρωθεν συγχο-
30 μίδαί. Τῶν δὲ μαχομένων περιῆν τῇ Ῥωμαίων ἐμπει-
ρίᾳ, καίτοι τόλμης οὐδεμίαν καταλιπόντων ὑπερβολήν.
Φανερώς μὲν οὖν οὐ συνερρήγγυντο τοῖς Ῥωμαίοις
ἐπὶ προὔπτῳ τῷ θανάτῳ, διὰ δὲ τῶν ὑπονόμων ἐν μέ-
σοις αὐτοῖς ἐξαπίνης ἐφαίνοντο, καὶ πρὶν κατασεισθῆναι
35 τι τοῦ τείχους, ἔτερον ἀντωχόρου· καθόλου τε εἰπεῖν
οὔτε χερσὶν οὔτε ἐπινοίαις ἐκαμνον, εἰς ἔσχατον ἀντισχεῖν
διεγνωκότες. Ἀμέλει τηλικαύτης δυνάμεως περικα-
θεζομένης πέντε μῆσιν διήνεγκαν τὴν πολιορκίαν, ἕως
τῶν Ἡρώδου τινὲς ἐπιλέκτων ἐπέβησαν τοῦ τείχους θαρ-
40 ρήσαντες, εἰσπίπτουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐφ' οἷς ἔκατοντάρ-
χαι Σοσίου. Πρῶτα δὲ τὰ περὶ τὸ ἱερὸν ἤλσιχτο,
καὶ τῆς δυνάμεως ἐπιτυχθείσης πανταχοῦ φόνος ἦν μυ-
ρίος, τῶν μὲν Ῥωμαίων ἐπὶ τῇ τριβῇ τῆς πολιορκίας
διωρισμένων, τοῦ δὲ περὶ Ἡρώδην Ἰουδαϊκοῦ μηδένα
45 ὑπολιπέσθαι σπεύδοντας ἀντίπαλον. Ἐσφάττοντο δὲ
παμπληθεῖς, ἐν τε τοῖς στενωποῖς καὶ κατὰ τὰς οἰκίας
συνωθούμενοι, καὶ τῷ ναῷ προσφεύγοντες· ἦν δὲ οὔτε
νηπίων οὔτε γηραιῶν ἑλεος, οὔτε ἀσθενείας γυναικῶν·
ἀλλὰ καίτοι γε περιπεμπόντος τοῦ βασιλέως καὶ φεί-
50 δεσθαι παρακαλοῦντος, οὐδεὶς ἐκράτησε τῆς δεξιᾶς,
ἀλλ' ὥσπερ μεμνηότες πᾶσαν ἡλικίαν ἐπέζησαν.
Ἐνθα καὶ Ἀντίγονος, μήτε τῆς πάλαι μήτε τῆς τότε

ei, uti diximus, desponsatam; et præter susceptum obsi-
dionis opus nuptias agit, quippe jam hostes despiciebat.

9. Ubi autem eam duxit, Hierosolyma reversus est, mili-
tibus auctus; eique se conjungebat Sossius cum magna equi-
tum peditumque manu; quibus per mediterranea præmis-
sis, ipse per Phœnicen iter fecit. Universis autem copiis
congregatis, ad peditum legiones undecim, equitumque sex.
millia, præter alia e Syria auxilia, quæ pars erant exerci-
tus non exigua, prope murum septentrionalem castra me-
tantur: ipse quidem Herodes senatusconsulto fretus quo
rex fuerat declaratus, Sossius vero Antonii mandato, qui
ipsum cum militibus quibus præerat Herodi in auxilium
miserat.

CAP. XVIII. (XIII.)

Judæorum autem, qui in urbe erant, multitudo varie
perturbata fuit. Nam circa templum congregati inbel-
liores prædicabant, si temporum ratio habeatur, felicem
esse qui mortem oppeteret, longeque diviniore mente præ-
ditum: et qui audaciosiores erant, in turmas collecti, multis
modis latrocinia exercebant, maximeque loca urbi propin-
qua diripiunt, postquam nec equis nec hominibus supererant
alimenta. Verum ex iis qui in aciem prodirent magis exer-
citali ad obsessores depellendos erant constituti, aggres-
que excitantes a mœnibus arcebant, machinis eorum quod
obstaret semper novi aliquid excogitando. In nulla autem
re æque ac cuniculis hostibus superiores erant.

2. Ceterum rex ad latrocinia quidem tollenda occultas
adhibuit insidias, quibus excursus reprimebat; ad necessa-
riorum vero inopiam levandam res e longinquo compor-
tandas curavit. Pugnantes autem superabat Romanorum
peritia, quamvis nihil summa audacia non tentatum reli-
querint. Et quidem aperte cum Romanis, quippe certo
perituri, non confligebant; verum ex improviso per cunicu-
los in medio illorum sese ostendebant: et priusquam muri
aliqua pars everteretur, alteram ejus vice in munimentum
erigebant. In summa neque manibus operando neque
machinas excogitando defatigabantur, ut qui usque ad ulti-
mum resistere decreverint. Denique, tanto exercitu cir-
cumsedente, per quinque menses obsidium toleraverunt,
donec quidam ex Herodianis lecti homines, muros conscen-
dere ausi, in urbem irrumperent, et deinde Sossii centurio-
nes. Primo autem ea quæ fano proxima capta erant, in-
fusoque exercitu plurima ubique facta est cædes, Romanis
quidem ob obsidionis moram iratis, Herodianis vero Judæis
nullum adversarium relinquere studentibus. Ita quam-
plurimi in angustioribus, et in domos constipati, et in tem-
plo refugium quærentes jugulabantur. Nec parvulorum
nec senum misertum est; nec mulieribus, quanquam viribus
imbecillis, parcebant: ac quamvis rex undique mitteret,
et ut parceretur oraret, nemo dextram continuit, sed tan-
quam rabiosi in omnem ætatem sævierunt. Adeoque An-
tigonus, neque prioris neque præsentis fortunæ memor, ex

τύχης ἐννοίαν λαβὼν, κάτεισι μὲν ἀπὸ τῆς βάρους, προσπίπτει δὲ τοῖς Σόσσιον ποσὶ. Κάκεινος, μηδὲν αὐτὸν οἰκτεῖρας πρὸς τὴν μεταβολὴν, ἐπεγέλασέ τε ἀκρατῶς καὶ Ἀντιγόνην ἐκάλεσεν· οὐ μὴν ὡς γυναῖκά
 5 γε καὶ φρουρᾶς ἐλεύθερον ἀφῆκεν, ἀλλ' ὁ μὲν δεθεὶς ἐφυλάττετο.

γ'. Πρόνοια δὲ ἦν Ἡρώδης κρατοῦντι τῶν πολεμίων τότε κρατῆσαι καὶ τῶν ἀλλοφύλων συμμάχων ὥρμητο γὰρ τὸ ξενικὸν πλῆθος ἐπὶ θεῶν τε τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν
 10 κατὰ τὸν ναὸν ἁγίων. Ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν παρακαλῶν, τοῖς δὲ ἀπειλούμενος, ἔστι δὲ οὓς καὶ τοῖς θπλοῖς ἀνέστελλεν, ἥτις χαλεπωτέραν τὴν νίκην ὑπολαμβά-
 νων, εἴ τι τῶν ἀθεάτων παρ' αὐτῶν ὀφθείη. Διεκώλυσε δὲ ἡδὴ καὶ τὰς κατὰ τὴν πόλιν ἀρπαγὰς, πολλὰ διατει-
 15 νάμενος πρὸς Σόσσιον, εἰ χρημάτων τε καὶ ἀνδρῶν τὴν πόλιν Ῥωμαῖοι κενώσαντες, καταλείψουσιν αὐτὸν ἐρη-
 μίας βασιλεῖα, καὶ ὡς ἐπὶ τοσοῦτων πολιτῶν φόνῳ, βραχὺ καὶ τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ἀντάλλαγμα κρίνοι. Τοῦ δὲ ἀντὶ τῆς πολιουρίας τὰς ἀρπαγὰς
 20 δικαίως τοῖς στρατιώταις ἐπιτρέπειν φαμένου, αὐτὸς ἔφη διανεμῆν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων τοὺς μισθοὺς ἑκάστοις. Οὕτω τε τὴν λοιπὴν ἐξωνησάμενος πατρί-
 δα, τὰς ὑποσχέσεις ἐπλήρωσε. Λαμπρῶς μὲν γὰρ ἕκαστον στρατιώτην, ἀναλόγως δὲ τοὺς ἡγεμόνας, βασι-
 25 λικώτατα δὲ αὐτὸν ἐδωρήσατο Σόσσιον, ὡς μηδένα χρη-
 μάτων ἀπελθεῖν δεόμενον. Σόσσιος δὲ, χρυσὸν ἀνα-
 θεὶς τῷ Θεῷ στέφανον, ἀνέζηυεν ἀπὸ Ἱερουσολύμων, ἄγων ἀσώμωτον Ἀντίγονον Ἀντωνίῳ. Τοῦτον μὲν οὖν, φιλοφύχσαντα μέχρις ἐσχάτου διὰ ψυχρᾶς ἐλπίδος,
 30 ἀξίως τῆς ἀγενεῖας πέλακος ἐκδέχεται.

δ'. Βασιλεὺς δὲ Ἡρώδης, διακρίνας τὸ κατὰ τὴν πόλιν πλῆθος, τοὺς μὲν τὰ αὐτοῦ φρονήσαντας εὐνουσέ-
 35 ρους ταῖς τιμαῖς καθίστατο, τοὺς δὲ Ἀντιγονεῖους ἀνῆρ-
 ρει· καὶ κατὰ σπάνιν ἡδὴ χρημάτων ὅσον εἶχε κόσμον
 κατανομιστεύσας, Ἀντωνίῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνέπεμ-
 ψεν. Οὐ μὴν εἰσάπαξ ἐξωνήσατο τὸ μηδὲν πάθειν·
 ἡδὴ γὰρ Ἀντωνίος τῷ Κλεοπάτρᾳ ἔρωτι διεφθαρμένος
 40 ἤττων ἦν ἐν πᾶσι τῆς ἐπιθυμίας. Κλεοπάτρα δὲ
 διεξελθοῦσα τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῆς, ὡς μηδένα τῶν ἀφ'
 40 αἵματος ὑπολείπεσθαι, τὸ λοιπὸν περὶ τοὺς ἔξωθεν
 ἐφ' ὅνα· καὶ τοὺς ἐν τέλει Σύρων διαβάλλουσα πρὸς τὸν
 Ἀντωνίον ἀναιρεῖν ἐπειθεν, ὡς ἂν τῶν κτήσεων ἑκάστου
 βραδύς γενομένη δεσπότις. Ἐτι δὲ ἐκτείνουσα τὴν
 πλεονεξίαν ἐπὶ Ἰουδαίους καὶ Ἀραβας, ὑπειργράζετο
 45 τοὺς ἑκατέρων βασιλεῖς Ἡρώδην καὶ Μάλιχον ἀναιρε-
 θῆναι.

ε'. Μέχρι γοῦν τῶν προσταγμάτων ἐπινεύσας Ἀν-
 τώνιος τὸ κτείνειν μὲν ἀνδρας ἀγαθοὺς καὶ βασιλεῖς
 50 τηλικούτους ἀνόσιον ἤγετο, τὸ δὲ τοῦτων ἑγγιον φίλος
 εἶναι διεκρούσατο. Πολλὰ δὲ τῆς χώρας αὐτῶν ἀπο-
 τειμόμενος, καὶ δὴ καὶ τὸν ἐν Ἱερουσολύμοις φονικῶνα, ἐν
 ᾧ γεννᾶται τὸ βάλαμον, δίδωσιν αὐτῇ, πόλεις τε, πλὴν
 Τύρου καὶ Σιδῶνος, τὰς ἐντὸς Ἑλευθέρου ποταμοῦ πά-
 σας. Ὡν γενομένη κυρία, καὶ προπέμψασα μέχρις

turri descendit, Sossioque ad pedes accidit. Atque illo nihil miseratus mutata ejus fortunam, intemperanter eum derisit, et Antigonom appellavit: non tamen ut feminam o custodia liberum emisit, sed in vinculis quidem ipsum ad- servabat.

3. Herodi autem curæ erat, postquam hostes superave- rat, alienigenarum auxilium vim coercere et moderari: cum impetu enim ferebatur peregrinorum nullitum vulgus ad templum sacrasque templi res aspiciendas. Vexum rex partim precibus, partim minis, nonnullos etiam armis re- pressit, victoriam clade graviores existimans, si quid eorum quæ aspici fas non est, ab illis cerneretur. Mox autem et urbem diripi prohibuit, quum Sossium etiam atque etiam interrogasset, utrum Romani, urbe pecunia virisque exina- nita, regem se solitudinis essent relicti: quippe se vel totius orbis imperium tam multorum civium cæde non emendum esse putare. Quumque ille pro obsidionis labore prædam se militibus merito concedere dixisset, respondit Herodes, se sua pecunia mercedem singulis numeraturum. Atque ita patria reliqua redempta, promissum præstitit. Nam et singulos milites magnifice, et duces pro rata parte, et ipsum Sossium plane regie muneratus est, ut nemo divitiarum egens discederet. Post hæc Sossius, corona aurea Deo consecrata, Hierosolyma reliquit, Antigonom vinctum du- cens ad Antonium. Et illum quidem, ex vana spe ad extremum usque nimium vitæ cupidum, securis, quam meruit illa animi abjectio, excipit.

4. Rex autem Herodes, quum civium multitudinem discre- visset, suarum quidem partium studiosos sibi magis bene- volos reddidit, honoribus eos augendo; verum Antigonia- nos e medio sustulit: quumque jam pecuniæ inopia laboraret, ex omnibus quæ habebat ornamentis nummos confecit, eosque Antonio et ejus familiaribus misit. Non tamen semel duntaxat pretio impetravit ne quid paterentur: jam enim Antonius perditæ amans Cleopatram, in omnibus cupiditatis impotens erat. Cleopatra autem quum in suam familiam sævisset, ut nemo superesset ei sanguine conjunctus, postea in externos cæde grassabatur; Syriæque primates apud Antonium criminando, ei persuadebat ut eos interlice- ret, quo facilius cujusque possessionum fieret domina. Præ- terea quum in Judæos et Arabas cupiditatem extendisset, occulte moliebatur ut utriusque gentis reges Herodes et Ma- lichus de medio tollerentur.

5. Denique quum in omnibus ei, nisi quod mandata non dedisset, obsequutus esset Antonius, viros quidem bonos tantosque reges occidere nefas ducebat, propemodum vero ab amicitia cum illis inita depulsus est: quippe quum mul- tum terræ ex illorum regione abscidisset, atque etiam quod erat in Hierichunte palmetum, in quo balsamum gignitur, Cleopatraz tribuit, urbesque, præter Tyrum et Sidonem, universas intra flumen Eleutherum sitas. Quorum quum

Εὐφράτου τὸν Ἀντώνιον ἐπιστρατεύοντα Πάρθοις, ἦκεν εἰς Ἰουδαίαν δι' Ἀπαμείας καὶ Δαμασκοῦ. Κἀνταῦθα μεγάλας μὲν αὐτῆς τὴν δυσμένειαν δωρεαῖς Ἡρώδης ἐκμελλίσσεται, μισθοῦται δὲ καὶ τὰ τῆς βασιλείας ἀπορ-
 5 ραγέντα χωρὶα διακοσίων ταλάντων εἰς ἕκαστον ἐνιαυ-
 τόν. Προπέμπει δὲ αὐτὴν μέχρι Πηλουσίου, πάσῃ θεραπείᾳ καταχρώμενος. Καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆν ἐκ Πάρθων Ἀντώνιος, ἄγων αἰχμάλωτον Ἀρταβάζην τὸν Τιγράνου παῖδα, δῶρον Κλεοπάτρας. Μετὰ γὰρ τῶν
 10 χρημάτων καὶ τῆς λείας ἀπάσης ὁ Πάρθος εὐθὺς αὐτῇ ἐχαρίσθη.

ΚΕΦ. ΙΘ'.

Τοῦ δὲ Ἀκτιακοῦ πολέμου συνερωγότος παρεσκευά-
 στο μὲν Ἡρώδης Ἀντωνίῳ συνεζορμαῖν, ὥς ἦδη τῶν τε ἄλλων τῶν κατὰ Ἰουδαίαν ἀπηλλαγμένοις θορύβων, καὶ
 15 κεκρατηκῶς Ὑρκανίας, ὃ δὴ χωρίον ἦ Ἀντιγόνου κα-
 τεῖχεν ἀδελφῇ. Διεκλείσθη γὲ μὴν πανούργως ὑπὸ τῆς Κλεοπάτρας συμμετασχεῖν τῶν κινδύνων Ἀντωνίῳ· τοῖς γὰρ βασιλεῦσιν, ὥς ἔφαμεν, ἐπιβουλεύουσα, πεί-
 20 θει τὸν Ἀντώνιον Ἡρώδῃ ἐμπιστεῦσαι τὸν πρὸς Ἀρα-
 βας πόλεμον, ἐν ᾗ κρατήσαντος, Ἀραβίας, ἡ κρατη-
 θέντος, Ἰουδαίαις γένηται δεσποτίς, καὶ θατέρῳ τῶν δυναστῶν καταλύσῃ τὸν ἕτερον.

β'. Ἐρρεψε μέντοι καθ' Ἡρώδην τὸ βούλευμα. Πρῶτον μὲν γὰρ ῥύσια πολεμίων ἄγων καὶ πολὺ συγ-
 25 κροτήσας ἵππικόν ἐπαφίρῃσιν αὐτοῖς περὶ Δίσπολιν, ἐκράτησέ τε καὶ τοὶ καρτερώς ἀντιπαρταξαμένοι. Πρὸς δὲ τὴν ἦτταν γίνεται μέγα κίνημα τῶν Ἀράβων· καὶ συναθροισθέντες εἰς Κανάθα τῆς Κοίλης Συρίας ἀπειροὶ τὸ πλῆθος τοὺς Ἰουδαίους ἔμενον. Ἐνθα μετὰ τῆς
 30 δυνάμεως Ἡρώδης ἐπελθὼν ἐπειρᾶτο προμηθέστερον ἀφηγεῖσθαι τοῦ πολέμου, καὶ στρατόπεδον ἐκέλευσε τειχίζειν. Οὐ μὴν ὑπήκουσε τὸ πλῆθος, ἀλλὰ τῇ προ-
 τέρα νίκῃ τελαορρηκότες ὤρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἀραβας καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἐμβολὴν τραπέντας ἐδίωκον. Ἐπι-
 35 βουλεύεται δὲ Ἡρώδης ἐν τῇ διώξει τοὺς ἐν τῶν Κανάθων ἐπιχωρίους ἀνέντος Ἀθηνίωνος, ὃς ἦν αὐτῷ τῶν Κλεοπάτρας στρατηγῶν αἰεὶ διάφορος. Πρὸς γὰρ τὴν τούτων ἐπίθεσιν ἀναθαρρήσαντες οἱ Ἀραβες ἐπιστρέ-
 40 φονται, καὶ συνάψαντες τὸ πλῆθος περὶ πετρώδῃ καὶ
 δύσβατα χωρὶα τρέπονται τοὺς Ἡρώδου, πλείστον τε αὐτῶν φόνον εἰργάσαντο. Οἱ δὲ διασωθέντες ἐκ τῆς μάχης εἰς Ὀρμιζα καταφεύγουσιν, ὅπου καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν περισχόντες αὐτανδρὸν εἶλον οἱ Ἀραβες.

45 γ'. Μετ' οὐ πολὺ δὲ τῆς συμφορᾶς βοήθειαν ἄγων Ἡρώδης παρῆν τῆς χρείας ὑστέρως. Ταύτης τῆς πλη-
 γῆς αἴτιον αὐτῷ τὸ τῶν ταξιαρχῶν ἀπειθὲς κατέστη· μὴ γὰρ ἐξαπναιὸς τῆς συμβολῆς γενομένης, οὐκ ἂν Ἀθηνίων εὖρε καιρὸν ἐπιβουλῆς. Ἐτιμωρήσατο μὲν
 50 τοὺς Ἀραβας αὖθις αἰεὶ τὴν χώραν κατατρέχων, ὃς ἀνακαλέσασθαι τὴν μίαν αὐτοῖς νίκην πολλάκις. Ἀμυνο-
 μένῳ δὲ τοὺς ἐχθροὺς ἐπιπίπτει συμφορὰ δαιμόνιος

facta esset domina, et Antonium expeditionem in Parthos facientem usque ad Euphraten deduxisset, per Apameam et Damascus in Judæam venit. Atque hic Herodes magnis muneribus infensum ejus animum mitigavit; quin et loca e regno suo abrupta ducentis talentis annuis sibi locanda esse impetravit: ipsamque omnibus obsequiis demulcens, Pelusium usque deducebat. Ac non multo post ex Parthis aderat Antonius, captivum ducens Artabazen Tigranis filium, donum Cleopatras daudum. Nam cum pecuniis omnique præda Parthus illi statim donatus est.

CAP. XIX. (XIV.)

Concitato autem bello Actiaco, paratus quidem erat Herodes cum Antonio proficisci, ut qui jam et ceteris per Judæam turbis liberatus esset, et Hyrcania politus, quod sane castellum Antigoni soror tenebat. Verum callide admodum eum prohibuit Cleopatra, quominus in partem periculorum cum Antonio veniret. Nam regibus, ut diximus, insidias tendens, Antonio persuadet Herodi committere bellum contra Arabas, ut, si vinceret, ipsa Arabiæ; si victus esset, Judææ domina fieret, alterumque dynastarum alterius viribus conficeret.

2. Sed hoc consilium Herodi feliciter cessit. Nam primo quidem vindicias ex hostibus agens, multos equites, quos collegerat, circa Diospolin in eos immittit, et quamvis fortiter resistentes, superavit. Post hanc autem cladem motus ingens inter Arabas exstitit, qui multitudine infiniti ad Canatha Coeles-Syriæ congregati expectabant Judæos. Ubi cum exercitu superveniens Herodes id agebat ut majori providentia bellum administraret, castraque muro cingi præcipiebat. Non tamen ei paruit multitudo, sed ex victoria priori sumpta audacia, in Arabas impetum fecerunt, et prima aggressione in fugam versos persequabantur. Herodi vero, dum in eos invehitur, struuntur insidiæ, indigenis e Canathis immissis ab Athenione, qui ex Cleopatras ducibus semper ei fuerat inimicus. Nam ad horum incursum Arabes animis resumtis conversi sunt, junctisque agminibus ad loca petrosa et transitu difficilia Herodianos in fugam conjiciunt, et magnam eorum stragem ediderunt. Qui vero ex prælio evaserunt, Ormiza se recipiunt, ubi Arabes, quum castra eorum circumdedissent, ea cum ipsis hominibus ceperunt.

3. Non multo autem post hanc calamitatem Herodes cum auxiliis aderat, serius quam necessitas poscebat. Hujus cladis causa erant ordinum ductores, qui ei non paruerunt: nisi enim derepente prælium fuisset commissum, occasionem insidiarum non habuisset Athenio. Rursus tamen ultus est Arabas crebris incursionibus fines eorum infestans, adeo ut victoriam unam de se reportatam sæpius rependerit. Sed dum inimicos persequitur, alia fatalis incidit

ἄλλη, κατ' ἔτος μὲν τῆς βασιλείας ἑβδόμον, ἀκμάζον-
 τος δὲ τοῦ περὶ Ἀκτιον πολέμου. Ἀρχομένου γὰρ
 ἔαρος ἡ γῆ σεισθεῖσα βοσκημάτων μὲν πλῆθος ἄπειρον,
 ἀνθρώπων δὲ τρεῖς διέφθειρε μυριάδας, τὸ δὲ στρατιω-
 5 τικὸν ἔμεινεν ἀβλαβές· ὑπαίθρων γὰρ ἠύλλιζετο. Κἂν
 τούτῳ τοὺς Ἀραβὰς ἐπὶ μεῖζον θάρσος ἦρεν ἡ φήμη,
 προσλογιστοῦσα τοῖς σκυθρωποῖς αἰεὶ τι χαλεπώτερον,
 ὥς πάσης Ἰουδαίας κατερριμμένης. Οἰθνέντες γοῦν
 10 ἐρήμου τῆς χώρας κρατήσιν ὤρμησαν εἰς αὐτὴν προ-
 θυσάμενοι τοὺς πρέσβεις, οἱ παρὰ Ἰουδαίων ἔτυχον
 ἦκοντες πρὸς αὐτούς. Πρὸς δὲ τὴν ἐμβολὴν καταπλα-
 γὲν τὸ ἔθνος καὶ μεγέθει συμφορῶν ἐπαλλήλων ἔκλυτον
 συναγαγὼν Ἡρώδης ἐπειρεῖτο παρορμᾶν ἐπὶ τὴν ἀμυ-
 ναν, λέγων τοιαύδε·

15 δ'. « Παραλογώτατά μοι δοκεῖ τὸ παρὸν ὑμῶν καθά-
 « πεσθαι δέος. Πρὸς μὲν γε τὰς δαιμονίους πληγὰς
 « ἀθυμεῖν εἰκὸς ἦν τὸ δ' αὐτὸ καὶ πρὸς ἀνθρωπίνην
 « ἑρῶδον πάσχειν ἀνάνδρων. Ἐγὼ γὰρ τοσοῦτον ἀπο-
 « δέω κατεπτηχῆναι τοὺς πολεμίους μετὰ τὸν σεισμόν,
 20 « ὥσθ' ὑπολαμβάνειν τὸν Θεὸν Ἀραψι δέλεαρ τοῦτο
 « καθεῖναι τοῦ δοῦναι δίκας ἡμῖν· οὐ γὰρ τοσοῦτον
 « ὅπλοις ἢ χειρὶ πεποιθότες, ὅσον ταῖς αὐτομάταις ἡμῶν
 « συμφοραῖς ἦκον· σφαλερὰ δὲ ἑλπίς οὐκ ἐξ ἰδίας ἰσχύος,
 « ἀλλ' ἐξ ἀλλοτρίας ἡρημένη κακοπραγίας. Οὔτε δὲ
 25 « τὸ δυστυχεῖν οὔτε τὸ ἐναντίον ἐν ἀνθρώποις βέβαιον,
 « ἀλλ' ἔστιν ἰδεῖν ἐπαμειβομένην εἰς ἑκάτερον τὴν τύ-
 « χην. Καὶ τοῦτο μάθοιτε ἂν ἐξ οἰκείων ὑποδειγμά-
 « των. Τῇ γοῦν προτέρᾳ μάχῃ κρατούντων ἐκράτησαν
 « ἡμῶν οἱ πολέμοι, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς νῦν ἀλώσονται
 30 « κρατήσιν δοκούντες. Τὸ μὲν γὰρ ἄγαν πεποιθὸς
 « ἀφύλακτον· οἱ φόβοι δὲ διδάσκουσι προμηθεῖαν· ὥστε
 « ἐμοὶ γε καὶ τοῦ δεδοκίματος ὑμῶν παρίστασθαι θαρρεῖν.
 « Ὅτε γὰρ ἐθρασύνεσθε πέρα τοῦ δέοντος κατὰ τῶν
 « ἐχθρῶν, καὶ παρὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἐξωρμήσατε,
 35 « καιρὸν ἔσχεν ἡ Ἀθηνίωνος ἐνέδρα· νυνὶ δὲ ὁ ἄνθος
 « ὑμῶν καὶ τὸ δοκοῦν ἀθυμον ἀσφάλειαν ἐμοὶ νίκης
 « ἐγγυᾶται. Χρὴ μέντοι μέχρι τοῦ μέλλειν οὕτως
 « ἔχειν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις ἐγείραι τε τὰ φρονήματα καὶ
 « πείσαι τοὺς ἀσεβεστάτους, ὥς οὔτε ἀνθρώπειόν τι
 40 « κακὸν, οὔτε δαιμονίον ποτε ταπεινώσει τὴν Ἰουδαίαν
 « ἀνδραγαθίαν, ἐφ' ὅσον τὰς ψυχὰς ἔχουσιν, οὐδὲ περί-
 « ψεται τις Ἀραβὰ τῶν ἑαυτοῦ ἀγαθῶν δεσπότην γενό-
 « μενον, ὃν παρ' ὀλίγον πολλὰκις αἰχμάλωτον ἔλαβεν.
 « Μηδὲ ὑμᾶς ταρασσέτω τὰ τῶν ἀφύχων κινήματα,
 45 « μηδὲ ὑπολαμβάνετε τὸν σεισμόν ἐτέρας συμφορᾶς
 « ἕτερον γεγενῆσθαι σημεῖον φυσικὰ γὰρ τὰ τῶν στοι-
 « χείων πάθη, καὶ οὐδὲν ἀνθρώποις πλέον ἢ τὴν ἐν αὐ-
 « τοῖς βλάβῃ ἐπιφέρει. Λοιμοῦ μὲν γὰρ καὶ λιμοῦ καὶ
 « τῶν χονίων βρασμῶν προγένοιτο ἂν τι σημεῖον βρα-
 50 « χύτερον αὐτὰ δὲ ταῦτα περιγραφὴν ἔχει τὸ μέγεθος.
 « Ἐπεὶ τί δύναται τοῦ σεισμοῦ μεῖζον ἡμᾶς βλάβαι καὶ
 « κρατήσας ὁ πολεμος; Τέρας μέντοι μέγιστον ἀλώσεως
 « γέγονε τοῖς ἐχθροῖς, οὐκ αὐτομάτως οὐδὲ διὰ χειρὸς
 « ἀλλοτρίας, οἱ πρέσβεις ἡμετέρους παρὰ τὸν πάντων

calamitas, anno regni ipsius septimo, quum jam arderet
 bellum Actiacum. Nam vere ineunte terra concussa exitio
 dedit pecora quidem innumera, hominesque ad triginta
 millia, exercitus vero illæsus mansit; nam sub dio stativa
 habebat. Hic ea Arabas in majorem audaciam extulit fama,
 tristibus nunciis gravius semper aliquid affingens, ac si
 Judæa omnis penitus esset eversa. Igitur quum existimas-
 sent se terram vacuum et desertam occupaturos esse, in
 eam irruptionem fecerunt, legatis prius interfectis, qui ad
 ipsos venerant a Judæis. Quum autem Herodes gentem hac
 impressione perterritam et calamitatum frequentium magni-
 tudine fractam congregasset, ad defensionem incitare tenta-
 bat, hujusmodi oratione.

4. « Mihi absurdissimum videtur ut in præsentia vos
 « formido percellat. Nam fatales quidem plagas vobis
 « anxietati esse minime mirandum; idem autem pati ad
 « hostium adventum, plane timidorum est. Ego enim tan-
 « tum absum ab ejusmodi hostium metu post terræ motum,
 « ut existimem Deum hanc Arabibus escam objecisse, ut
 « pœnas nobis persolverent. Non enim tantum manibus
 « armisque freti quantum calamitatibus nostris fortuitis
 « veniunt. Fallax autem spes est, quæ non in suas vires
 « recumbit, sed in aliorum infortunia. Neque vero vel se-
 « cundæ res vel adversæ apud homines permanent, sed
 « fortunam in partem utramque mutatam videre est. Cujus
 « rei exempla vobis licet domo petere. Nempe qui præ-
 « lio superiore victoriam reportavimus, postea ab hosti-
 « bus victi fuimus: et nunc verisimile est nos illos debella-
 « tuos esse, qui se victores fore sibi persuadent. Nam
 « magna quidem confidentia homines facit incautos, metus
 « vero docet eos sibimet providere et prospicere, adeo ut hoc
 « ipsum, quod timeatis, mihi fiduciam suggerat. Nani quum
 « ferociiores quam opus erat ad adversus hostes fueritis, et im-
 « petum in eos contra voluntatem meam feceritis, Athenion
 « insidiandi occasionem invenit: nunc autem quod cuncte-
 « mini, animoque dejici videamini, certam mihi victoriam
 « spondet. Convenit vero militibus, usque dum congressuri
 « sint, ita se habere, in ipso autem opere animo esse erecto
 « et elato, hostesque sceleratissimos in eam adducere sen-
 « tentiam, neque malum ab hominibus illatum, neque quod
 « lato debeatur, unquam posse Judæorum fortitudinem
 « deprimere, quam diu iis vita suppetat; neque quenquam
 « patienter laturum esse Arabem in suis bonis dominari,
 « quem sæpiusculæ pæne captivum egerit. Nihil autem vos
 « terreat rerum anima carentium motus neque arbitremini
 « terræ concussionem exstitisse diversæ etiam calamitatis
 « signum. Quæ enim per elementa accidunt, ab ipsa natura
 « sunt, nihilque præterea damni afferunt hominibus nisi
 « quod eis insitum est. Nam pestilentie quidem vel famis vel
 « terræ agitationis fortasse signum aliquod paulo ante præ-
 « cesserit: hæc vero ipsa definitam habent certamque ma-
 « gnitudinem. Ceterum quid nobis amplius quam terræ
 « concussio bellum nocere poterit etiam victis? Immo enim
 « vero, quod maxime futurum portendit excidium, inimicis
 « accidit, idque non sua sponte, neque alienis manibus:

« ἀνθρώπων νόμον ὥμῳς ἀπέκτειναν, καὶ τοιαῦτα τῷ
 « Θεῷ θύματα περὶ τοῦ πολέμου κατέστεψαν. Ἄλλ'
 « οὐ διαφεύζονται τὸν μέγαν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ καὶ τὴν
 « ἀνίκητον δεξιάν· δώσουσι δὲ ἡμῖν αὐτίκα δίκας ἅν τι
 5 « τοῦ πατρὸς φρονήματος ἤδη ἔχοντες τιμωροὶ τῶν
 « παρεσπονδημένων ἀναστῶμεν. Ἴτω τις οὐχ ὑπὲρ
 « γυναικὸς, οὐδὲ τέκνων, οὐδ' ὑπὲρ κινδυνεύουσας πα-
 « τρίδος, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν πρέσβειων ἀμυνόμενος. Ἐκεῖ-
 « νοι στρατηγῶσι τοῦ πολέμου τῶν ζώντων ἡμῶν ἀμει-
 10 « νον. Προκινδυνεύσω δὲ καὶ γὰρ χρώμενος ὑμῖν πει-
 « θηνίους. Ἐγὼ γάρ ἴστε τὴν ἑαυτῶν ἀνδρείαν ἀνυπόστα-
 « τον, ἔάν μὴ προπετεῖα τινὶ βλαβῇτε. »

ε'. Τούτοις παρακροτήσας τὸν στρατὸν, ὡς εἴωρα
 προθύμους, ἔθνε τῷ Θεῷ, καὶ μετὰ τὴν θυσίαν διδύβαινε
 15 τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν μετὰ τῆς δυνάμεως. Στρατο-
 πεδευσάμενος δὲ περὶ Φιλαδελφείαν, ἐγγὺς τῶν πολε-
 μίων, περὶ τοῦ μεταξὺ φρουρίου πρὸς αὐτοὺς ἠκροβο-
 λίζετο, βουλόμενος ἐν τάχει συμβαλεῖν· ἔτυχον γὰρ
 καὶ κεῖνοι τινὰς προπεπομπότες τοὺς καταληφόμενους τὸ
 20 ἔρμα. Τούτους μὲν οὖν ἀπεκρούσαντο ταχέως οἱ
 πεμψθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τὸν λόφον κατέσχον·
 αὐτὸς δὲ καθ' ἡμέραν προάγων τὴν δύναμιν εἰς μάχην
 παρέτασσε καὶ προῦκαλεῖτο τοὺς Ἀραβας. Ὡς δὲ
 25 οὐδεὶς ἐπέβη (δεινὴ γάρ τις αὐτοὺς κατάπληξις εἶχε,
 καὶ πρὸ τοῦ πλήθους ὁ στρατηγὸς Ἐλθεμος αὐτὸς ἦν τῷ
 δέει), προσελθὼν ἐσπάρασσεν αὐτῶν τὸ χαράκιωμα.
 Ἄν τούτῳ συναναγκασθέντες ἐξίσαιν ἐπὶ τὴν μάχην
 30 μὲν οὖν τῶν Ἰουδαίων περιῆσαν, ελείποντο δὲ ταῖς
 προθυμίαις, καίτοι διὰ τὴν ἀπόγνωσιν τῆς νίκης ἦσαν
 καὶ αὐτοὶ παράβολοι.

ς'. Διὸ μέχρι μὲν ἀντεῖχον, οὐ πολλὸς ἦν αὐτῶν
 φόνος· ὡς δὲ ὑπέδειξαν αὐτῶν τὰ νῦτα, πολλοὶ μὲν
 35 ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, πολλοὶ δὲ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν συμπα-
 τούμενοι διεφθείροντο. Πεντακισχίλιοι γοῦν ἔπεσον
 ἐν τῇ τροπῇ, τὸ δὲ λοιπὸν πλήθος ἔφθη συνωσθὲν εἰς
 τὸ χαράκιωμα. Τούτους περισχὼν ἐπολιόρκει· καὶ
 μέλλοντας ἀλώσεσθαι τοῖς ἑπλοῖς προκατήπειγεν ἡ
 40 δέψα, τῶν ὑδάτων ἐπιλιπόντων. Ὑπερηφάνει δὲ
 πρεσβευόμενος ὁ βασιλεὺς, καὶ λύτρα διδόντων πεν-
 τακόσια τάλαντα μάλλον ἐνέκειτο. Τοῦ δὲ δέψους
 τοὺς τοῖς Ἰουδαίοις ἐχόντες· ὡς πέντε μὲν ἡμέραις τε-
 τρακισχιλίους δεθῆναι, τῇ δὲ ἕκτῃ τὸ λειπόμενον
 45 πλήθος ἐπ' ἀπογνώσεως ἐξελεθεῖν ἐπὶ μάχην. Οἷς
 συμβαλὼν Ἡρώδης πάλιν εἰς ἑπτακισχιλίους κτείνει.
 Τηλικαύτῃ δὲ πληγῇ τὴν Ἀραβίαν ἀμυνόμενος καὶ
 σβέσας τῶν ἀνδρῶν τὰ φρονήματα προῦκοψεν ὥστε καὶ
 προστάτης ὑπὸ τοῦ ἔθνους αἰρεθῆναι.

ΚΕΦ. Κ'.

Μεταλαμβάνει δὲ αὐτὸν εὐθὺς ἡ περὶ τῶν ὄλων
 πραγμάτων φροντίς διὰ τὴν πρὸς Ἀντώνιον φιλίαν,
 Καίσαρος ἤδη περὶ Ἀκτίον νενικηκότος. Παρεῖχε μὲντοι

« qui legatos nostros contra omnium hominum leges cru-
 « deliter mactaverunt, talesque Deo pro belli eventu ho-
 « stias immolandas coronarunt. Sed eum, cujus ante
 « oculos omnia versantur et cui dextra est invicta, non
 « effugient. Nobis autem continuo poenas persolvent, si
 « quid patril animi adhuc gerentes in foederis violati vindi-
 « ctam consurgamus. Est quisque non pro conjugibus,
 « neque pro liberis, neque pro patria periclitante pugnaturi,
 « sed legatorum caedem ulturi. Illi melius quam nos qui
 « vivimus bellum administrabunt. Ego quoque, si vos dicto
 « audientes habuerim, primus memet periculis objiciam.
 « Nam certo scialis fortitudinem vestram esse insuperabi-
 « lem, nisi temerarie aliquid audendo laedatur. »

5. His verbis milites adhortatus, ubi eos alacres vidit,
 sacra Deo faciebat, factaque re divina Jordanem fluvium
 cum exercitu transibat. Castris autem circa Philadelphiam
 positis, haud procul ab hostibus, de castello in medio po-
 sito levi velitatione eos lacescebat, quamprimum cupiens
 congredi : nam hostes aliquos praemiseraut, qui muni-
 mentum istud occuparent. Et hos quidem cito repulerunt
 regii qui missi erant, et collem occupabant. Ipse vero
 quotidie ad praelium milites educens aciem instruebat, et
 Arabas provocabat. Et quum nemo ex adverso egrederetur
 (nam vehementi metu perculsi erant, et in conspectu mul-
 titudinis dux Elthemus timore obriguerat), propius ad eos
 accessit et vallum ab ipsis aggestum divellebat. Atque ita
 simul omnes vi compulsi nullo ordine mixtique cum
 equitibus pedites ad pugnam exierunt : et multitudinae qui-
 dem superiores erant Judaeis, verum alacritate impares,
 quamvis desperatio victoriae eos etiam paulo audaciores fe-
 cerit.

6. Ob quam potissimum causam, quam diu quidem re-
 stiterunt, non magna eorum facta est caedes : ubi vero terga
 verterant, multi ab Judaeis, multi etiam a suis conculcati
 perierunt. Denique millia quinque in fuga ceciderunt,
 reliqua vero turba intra vallum compulsa evasit. Eos
 circumdedit et obsidebat Herodes : quumque necesse esset
 ut simul cum armis caperentur, eos tamen jam ante urge-
 bat sitis, aqua eos deficiente. Missis autem legatis, eos
 arroganter excipiebat rex ; quumque talenta quinquaginta in
 redemptionis pretium ei offerrent, magis illis instabat. De-
 nique ardescens siti catervatim exeuntes ultro se Judaeis
 tradebant, adeo ut quinque quidem diebus quater mille in
 vincula darentur, sexto vero die reliqua multitudo, salute
 desperata, ad pugnam prodiret. Quibus congressus Hero-
 des iterum septem circiter millia interficit. Tam magna
 autem clade Arabiam ultus, extinctoque virorum spiritu,
 tantum profecit ut ab illa gente patronus adoptaretur.

CAP. XX. (XV.)

Mox autem illum, post victoriam Caesaris Augusti apud
 Actium, excepit de summa rerum sollicitudo, propter ami-
 citiam quae ipsi cum Antonio intercessit. Plus tamen ab eo

δέους πλέον ἢ ἔπασχεν. Οὕτω γὰρ ἐαλωκέναι Καῖσαρ Ἀντώνιον ἔκρινεν, Ἡρώδου συμμένοτος. Ὁ γέ μὴν βασιλεὺς ὁμόσε-χωρῆσαι τῷ κινδύνῳ διέγνω· καὶ πλεύσας εἰς Ῥόδον, ἐνθα διέτριβε Καῖσαρ, πρόσσειν αὐτῷ δίχα διαδήματος, τὴν μὲν ἐσθῆτα καὶ τὸ σχῆμα ἰδιώτης, τὸ δὲ φρόνημα βασιλεὺς. Μηδὲν γοῦν τῆς ἀληθείας ὑποστειλάμενος ἀντίκρυς εἶπεν, « Ἐγὼ, Καῖσαρ, ὑπ' Ἀντωνίου τῶν Ἰουδαίων βασιλεὺς γενόμενος, ἐν πᾶσιν ὁμολογῶ γεγονέναι βασιλεὺς χρησίμος Ἀντωνίῳ. Καὶ οὐδὲ τοῦτο ἂν ὑπεστειλάμην εἰπεῖν, ὅτι πάντως ἂν με μετὰ τῶν ὅλων ἐπείρασας, εἰ μὴ διεκώλυσαν Ἄραβες. Καὶ συμμαχίαν μέντοι γε αὐτῷ κατὰ τὸ δυνατόν καὶ σίτου πολλὰς ἐπεμψα μυριάδας· ἀλλ' οὐδὲ μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ πληγὴν κατέλιπον τὸν εὐεργέτην. Ἐγενόμην δὲ σύμβουλος ἀριστος, ὥς οὐκέτι χρησίμος ἦμην σύμμαχος, μίαν εἶναι λέγων τῶν πταισθέντων διόρθωσιν, τὸν Κλεοπάτρας θάνατον· ἦν ἀνελόντι καὶ χρήματα καὶ τείχῃ πρὸς ἀσφάλειαν καὶ στρατιάν καὶ ἑμαυτὸν ὑπισχνούμην κοινῶν τῷ πρὸς σέ πο-λέμου. Τοῦ δὲ ἄρα τὰς ἀκοὰς ἀπέφραξαν οἱ Κλεοπάτρας ἕμεροι, καὶ Θεὸς ὁ σοὶ τοῦ κρατεῖν χαρισάμενος. Συνήττημαι δὲ Ἀντωνίῳ, καὶ τέθεικα μετὰ τῆς ἐκείνου τύχης τὸ διάδημα. Πρὸς σέ δὲ ἦλθον, ἔχων τὴν ἀρετὴν τῆς σωτηρίας ἐλπίδα, καὶ προὔλαβον ἐξετασθήσεσθαι ποταπὸς φίλος, οὐ τίνος ἐγενόμην. » β'. Πρὸς ταῦτα Καῖσαρ, « Ἀλλὰ σώζου γε, ἔφη, καὶ βασιλευε νῦν βεβαίωτερον· ἀξίος γὰρ εἶ πολλῶν ἀρχῶν, οὕτω φίλις προΐσταίμενος. Πειρῶ δὲ καὶ τοῖς εὐτυχεστέροις διαμένειν πιστός· ὥς ἔγωγε λαμ-πρότατας ὑπὲρ τοῦ σοῦ φρονήματος ἐλπίδας ἔχω. Καλῶς μέντοι γε ἐποίησεν Ἀντώνιος Κλεοπάτραν πεισθεὶς μᾶλλον ἢ σοί· καὶ γὰρ σὲ κεκερδήκαμεν ἐκ τῆς ἀνοίας αὐτοῦ. Κατάρχεις δὲ, ὥς ἔοικεν, εὐπορίας διό μοι γράφει Κύνιος Δίδιος, συμμαχίαν σε πεπομφέναι πρὸς τοὺς μονομάχους αὐτῷ. Νῦν μὲν οὖν δόγματι τὸ βέλαιον σοῦ τῆς βασιλείας ἐξαγγέλλω· πειράσομαι δὲ καὶ αὐτὸς ἀγαθὸν σέ τι ποιεῖν ὥς μὴ ζητοῖς Ἀντωνίων.

γ'. Τοῖς φιλοφρονήσάμενος τὸν βασιλέα, καὶ περιθείς αὐτῷ τὸ διάδημα, δόγματι διεσήμαινε τὴν δωρεάν, ἐν ᾗ πολλὰ μεγαλοφρόνως εἰς ἔπαινον τοῦ ἀνδρὸς ἐφθέγγετο. Ὁ δὲ δώροις ἐπιμελιζάμενος αὐτὸν ἐξητεῖτό τινα τῶν Ἀντωνίου φίλων Ἀλέξανδρον, ἱκέτην γενόμενον. Ἐνίκαι δὲ ἡ Καίσαρος ὀργή, πολλὰ καὶ χαλεπὰ μεμφομένου τὸν ἐξαιτούμενον, οἷς διεκρούσατο τὴν δέησιν. Μετὰ δὲ ταῦτα πορευόμενον ἐπ' Αἰγύπτου διὰ Συρίας Καίσαρα παντὶ τῷ βασιλικῷ πλούτῳ δεξάμενος Ἡρώδης, τότε πρῶτον καὶ συνιπτάσατο ποιούμενῳ περὶ Πτολεμαῖδα τῆς δυνάμεως ἐξέτασιν, εἰστιάσει τε σὺν ἅπασιν τοῖς φίλοις· μεθ' οὓς καὶ τῇ λοιπῇ στρατιᾷ πρὸς εὐωχίαν πάντα διέδωκε. Προὔνοησε δὲ καὶ διὰ τῆς ἀνύδρου πορευομένοις μέχρι Πηλουσίου παρασχεῖν ὕδωρ ἀφθονόν, ἐπανιούσι τε θαλάσσης· οὐδὲ ἔστιν ὃ τι τῶν ἐπιτηδείων ἐνέδεξε τῇ δυνάμει.

JOSEPHUS. II.

metuebat quam patiebatur. Nondum enim Cæsar victum esse Antonium putabat, dum ei conjunctus maneret Herodes. Cæterum rex secum statuebat periculo sese offerre : quumque Rhodum navigasset, ubi Cæsar morabatur, adiit eum sine diademate, veste quidem cultuque privato, sed animo regio. Adeoque nihil de veritate subducendo coram ista dicebat : « Ego, Cæsar, ab Antonio factus Judæorum rex, « fateor me eum exstitisse regem, qui in omnibus studeo rem Antonii commodis inservire. Neque est ut vel hoc « dicere refugiam, quod omnimodo armis quoque me gravem expertus esses, nisi obtulissent Arabes. Atque « auxilia ei pro mea virili parte multasque frumenti « rorum myriadas misi; imo neque post cladem Actii « acceptam bene de me meritum deserui. Verum optimum ei « consilium dedi, quum copiis eum adjuvare non potui, non « alia dicens via res lapsas posse restitui, quam morte « Cleopatæ : qua perempta, et pecunias ei et muros in « securitatem et exercitum et me ipsum belli adversus te « socium fore promittebam. Aures autem ei obstruxerunt « Cleopatæ amores, et Deus, cojus munere tibi concessum « est victoriam reportare. Una ergo cum Antonio victus « sum, et in eodem cum fortuna ejus discrimine constitutus « deposui diadema. Ad te autem veni, spem salutis in « tua virtute collocans, ea quidem præsumptione fore ut « dispiciatur qualis amicus, non cujus, fuerim. »

2. Ad hæc Cæsar respondit : « Imo vero salvus esto, « et nunc regna majori cum securitate : nam dignus es « qui multis imperes, quum amicitiam tanta fide tuearis. « Operam autem des velim, ut etiam paulo fortunatioribus « fidus permanes : id quod ego non obscura spe fretus ex « animi tui magnitudine exspecto. Verumtamen recte « fecit Antonius, qui Cleopatæ potius quam tibi paruit : « namque te ex ejus lucrati sumus amentia. Prior autem, « ut apparet, benefacere cœpisti : quo factum est ut ad me « scriberet Q. Didius, te adversus gladiatores auxilia ei « misisse. Et nunc quidem te certiore facio, me tibi « regnum decreto confirmatum ire; atque enitar posteriorius « ut aliqua in re tibi beneficiam, adeo ut Antonium non « desideres. »

3. Quum istis regem benigne alloquutus esset, et diadema ei imposuisset, decreto donum promulgavit, in quo multa in ejus laudem magnifice dixit. Ille vero, quum muneribus magis adhuc Cæsarem demulsisset, pro Alexandro, quodam ex amicis Antonii, qui supplex ad ipsum venerat, deprecabatur. Sed vicit Cæsaris iracundia, multa et gravia ei, pro quo deprecabatur Herodes, exprobrantis, adeo ut petitionem repulerit. Postea vero quum Cæsarem, in Ægyptum per Syriam iter facientem, omni opum regiarum apparatu excepisset Herodes, tunc primum cum eo, apud Ptolemaidem milites lustrante, obsequitavit, et convivium ei cum amicis suis omnibus præbuit : ac deinde reliquo exercitui omnia ad epulas necessaria distribuit. Insuperque curavit ut per regionem aridam usque ad Pelusium proficiscentibus, similiterque redeuntibus, aquarum copia suppeditaret : neque quidquam erat ommeatus quod exer-

Λόξα γοῦν αὐτῶν τε Καίσαρι καὶ τοῖς στρατιώταις παρέστη, πολλῶν βραχυτέραν Ἡρώδῃ περιεῖναι βασιλείαν, πρὸς ἃ παρέσχεν. Διὰ τοῦτο, ὡς ἤκεν εἰς Αἴγυπτον, ἤδη Κλεοπάτρας καὶ Ἀντωνίου τεθνεωτῶν, οὐ μόνον αὐτοῦ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς, ἀλλὰ καὶ τῇ βασιλείᾳ προσέθηκε τὴν τε ὑπὸ Κλεοπάτρας ἀποτιμηθεῖσαν χώραν, καὶ ἔξωθεν Γάδαρα καὶ Ἴππον καὶ Σαμάρειαν, πρὸς δὲ τούτοις τῶν παραλίων Γάζαν καὶ Ἀνθηδόνα καὶ Ἴσπην καὶ πύργον Στράτωνος. Ἐδωρήσατο δὲ αὐτῷ καὶ πρὸς φυλακὴν τοῦ σώματος τετρακοσίου Γαλάτας, οἱ πρότερον ἐδορυφόρου Κλεοπάτρην. Οὐδὲν δὲ οὕτως ἐνήγεν αὐτὸν εἰς τὰς δωρεάς ὡς τὸ μεγαλόφρον τοῦ λαμβάνοντος.

δ'. Μετὰ δὲ τὴν πρώτην Ἀκτιάδα προστίθῃσιν αὐτοῦ τῇ βασιλείᾳ τὸν τε Τράχωνα καλούμενον καὶ τὴν προσεχῇ Βαταναίαν τε καὶ Αὐρανίτιν χώραν ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Ζηνόδωρος ὁ τὸν Λυσανίου μεμισθωμένος οἶκον οὐ διέλειπεν ἐπαρεῖς τοὺς ἐκ τοῦ Τράχωνος ληστὰς Δαμασκηνοῖς. Οἱ δὲ ἐπὶ Οὐάρρων τὸν ἡγεμόνα τῆς Συρίας καταφυγόντες ἐδεήθησαν δηλῶσαι τὴν συμφορὰν αὐτῶν Καίσαρι. Καίσαρ δὲ γνοὺς ἀντεπέστελλεν ἐξαιρεθῆναι τὸ ληστῆριον. Στρατεύσας οὖν Οὐάρρων ἐκάθηρέ τε τῶν ἀνδρῶν τὴν γῆν καὶ ἀφαιρεῖται Ζηνόδιον, ἢ ὑστερον Καίσαρ, ὡς μὴ γένοιτο πάλιν ὁρμητήριον τοῖς λησταῖς ἐπὶ τὴν Δαμασκὸν, Ἡρώδῃ δίδωσιν. Κατέστησε δὲ αὐτὸν καὶ Συρίας ὅλης ἐπίτροπον, ἔπει δεκάτῃ πάλιν ἐλθὼν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ὡς μηδὲν ἐξέητ' ὄγκου τῆς ἐκείνου συμβουλίας τοῖς ἐπίτροποις διοικεῖν. Ἐπεὶ δὲ τελευτᾷ Ζηνόδωρος, προσένειμεν αὐτῷ καὶ τὴν μετὰ Τράχωνος καὶ τῆς Γαλιλαίας γῆν ἅπασαν. Ὁ δὲ τούτων Ἡρώδῃ μείζον ἦν, ὑπὸ μὲν Καίσαρος ἐφιλείτο μετ' Ἀγρίππαν, ὑπ' Ἀγρίππα δὲ μετὰ Καίσαρα. Ἐνθεν ἐπὶ πλείστον μὲν εὐδαιμονίας προὔκοιεν, εἰς μείζον δὲ ἐξήρθη φόβος ἧμα, καὶ τὸ πλεόν τῆς μεγαλονοίας ἐπέτεινεν εἰς εὐσέβειαν.

ΚΕΦ. ΚΑ'.

Πεντεκαίδεκάτῃ γοῦν ἔπει τῆς βασιλείας αὐτὸν τε τὸν ναὸν ἐπεσκέυασε καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ἀνετείχισατο χώραν, τῆς οὐσῆς διπλασίαν, ἀμέτροις μὲν χρησάμενος τοῖς ἀναλώμασιν, ἀνυπερβλήτῃ δὲ τῇ πολυτελείᾳ. Τεκμήριον δὲ ἦσαν αἱ μεγάλαι στοαὶ περὶ τὸ ἱερόν καὶ τὸ βόρειον ἐπ' αὐτῷ φρούριον· ἃς μὲν γὰρ ἀνωκοδόμησεν ἐκ θεμελίων, τὸ δὲ ἐπεσκέυασε πλούτῳ θαυμάσιον, οὐδὲν τῶν βασιλείων ἔλαττον· ὃ Ἀντωνίαν ἐκάλεσαν εἰς τὴν Ἀντωνίου τιμὴν. Τό γε μὴ ἑαυτοῦ βασιλεῖον κατὰ τὴν ἀνω δαιμάμενος πόλιν, δύο τοὺς μεγίστους καὶ περικαλλεστάτους οἴκους, οἷς οὐδὲ ναὸς πη συνεκρίνετο, προσηγόρευσε ἀπὸ τῶν φίλων, τὸν μὲν Καίσαρειον, τὸν δὲ Ἀγρίππειον.

β'. Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἴκοις μόνον τὴν μνήμην αὐτῶν καὶ τὰς ἐπικλήσεις περιέγραψε, διέβη δὲ εἰς ὅλας πόλεις αὐτῷ τὸ φιλότιμον. Ἐν μὲν γε τῇ Σαμαρείτιδι

citui defuerit. Fecit denique ut et ipse Caesar militesque existimarent Herodi, si eorum quae dederit ratio haberetur, justo tenuius esse regnum et angustius. Quo factum est ut Caesar, postquam in Aegyptum venerat, quum jam mortui essent Antonius et Cleopatra, non solum ceteros ejus honores auxerit, verum etiam regno ejus addiderit regionem a Cleopatra abscissam, et extra eam Gadara et Ilippon et Samariam, atque ad haec in ora maritima Gazam, et Anthedonem, et Jopen, et Stratonis turrim. Praetereaque ei in corporis custodiam dono dedit quadringentos Gallos, qui antea Cleopatrae stipatores erant. Nulla autem res magis liberalitatem Caesaris incitabat, quam magnus animus accipientis.

4. Post primam autem Actiadem Trachonem qui appellatur Herodis regno adjecit, eique finitimam Batanæam, itemque regionem Auranitidem, hujusmodi de causa. Zenodorus, qui Lysaniae domum conduxerat, nihil sibi ad latrones e Trachone Damascus immittendos reliqui faciebat. Illi vero ad Varronem Syriae praesidem confugebant, orabantque ut suam calamitatem Caesari notam faceret. Qua re cognita, rescripsit Caesar, dandam esse operam ut tolleretur latrocinium. Varro igitur, ducto exercitu, et regionem latronibus purgabat, et Zenodoro eam aufert, quam postea Caesar, ne latronum contra Damascus receptaculum fieret, Herodi largitur. Anno autem decimo in provinciam reversus totius Syriae Herodem procuratorem constituit, ut nihil procuratoribus liceret eo inconsulto administrare. Postquam vero mortuus erat Zenodorus, etiam terram omnem, inter Trachonem et Galilaëam positam, eidem attribuit. Quod autem istis majus Herodi videbatur, a Caesare quidem secundum Agrippam maxime diligebatur, ab Agrippa vero secundum Caesarem. Hinc ad magnam felicitatem processit, animo vero magis elatus est, et cogitationes magnas maxima ex parte pietati imperitiit.

CAP. XXI. (XVI.)

Anno igitur regni decimo quinto et templum ipsum instauravit, et terrae apatium altero tanto majus, quam fuerat circa ipsum, muro amplexus est, sumptibus immensis atque insuperabili munificentia. Indicio autem erant magnae circa fanum porticus, fanoque junctum a septemtrione castrum. Has quidem a fundamentis exstruxit, illud vero largis opibus instauravit, non secus ac si regia exstitisset; quod Antoniam nominavit, in honorem Antonii. Porro quum regiam sibi in urbe superiori exstruxisset, duos in ea maximos atque pulcherrimos oecos, quibus ne templum quidem ipsum ullatenus conferri posset, de amicorum nominibus appellavit, unum quidem Caesareum, alterum vero Agrippaeum.

2. Verum enimvero non solis tectis memoriam eorum et cognominum circumscripsit, sed in totas civitates suum erga illos studium sese exporrexerat. Quippe in regione Samari-

πολιν καλλίστῳ περιβόλῳ τειχισάμενος ἐπὶ σταδίους εἰκοσι, καὶ καταγαγὼν ἑξακισχιλίους εἰς αὐτὴν οἰκήτορας, γῆν τε τούτοις προσείμας λιπαρωτάτην, καὶ ἐν μέσῳ τῇ κτίσματι ναὸν τε ἐνιδρύσάμενος τῷ Καίσαρι μέγιστον, καὶ περὶ αὐτὸν τέμενος ἀποδείξας τριῶν ἡμισταδίων, τὸ ἀστυ Σεβαστὴν ἑκάλεσεν. Ἐξείρετον δὲ τοῖς ἐν αὐτῷ παρέσχεν εὐνομίαν.

γ'. Ἐπὶ τούτοις δωρησαμένου τοῦ Καίσαρος αὐτὸν ἐτέρας προσθέσει χώρας, ὅδε καὶ ταύτη ναὸν αὐτῷ λευκῆς μαρμάρου καθιδρύσατο παρὰ τὰς Ἰορδάνου πηγὰς· καλεῖται δὲ Πάνειον ὁ τόπος. Ἐνθα καὶ κορυφῇ μὲν τις ὁρος εἰς ἄπειρον ὕψος ἀνατείνεται, παρὰ δὲ τὴν ὑπώρειον λαγόνᾳ συνηραφὲς ἄντρον ὑπανοίγει, δι' οὗ βαρυσώδης κρημνὸς εἰς ἀμέτρητον ἀπορρώγα βαθύνεται, πλήθει τε ὕδατος ἀσκαλεύτου, καὶ τοῖς καθιμῶσι τι πρὸς ἔρευναν γῆς οὐδὲν μῆκος ἐξαρκεῖ. Τοῦ δὲ ἄντρου κατὰ τὰς ἑξωθὲν ῥίνας ἀνατέλλουσιν αἱ πηγαὶ καὶ γένεσις μὲν, ὡς ἔνιοι δοκοῦσιν, ἔθεν Ἰορδάνου. Τὸ δὲ ἀκριβὲς ἐν τοῖς ἐξῆς δηλώσομεν.

δ'. Ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ἐν Ἱερικοῖ μεταξὺ Κύπρου τοῦ φρουρίου καὶ τῶν προτέρων βασιλείων, ἅλλα κατασκευασάμενος ἀμείνω καὶ χρησιμώτερα πρὸς τὰς ἐπιδημίας, ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὠνόμασε φιλων. Καθόλου τε εἰπεῖν, οὐκ ἔστιν ὄντινα τῆς βασιλείας ἐπιτήδειον τόπον τῆς πρὸς Καίσαρα γῆν ὀνὸν εἴασεν. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἰδίαν χώραν ἐπλήρωσε ναῶν, εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ τὰς τιμὰς ὑπερέβηκε, καὶ πολλὰς πόλεις ἐνιδρύσατο Καισαρεία.

ε'. Κατιδὼν δὲ καὶ τοῖς παραλίοις πόλιν ἤδη μὲν κάμνουσαν (στράτωνος ἑκαλεῖτο πύργος), διὰ δὲ εὐφραίαν τοῦ χωρίου δέξασθαι δυναμένην τὸ φιλότιμον αὐτοῦ, πᾶσαν ἀνέκτισε λευκῇ λίθῳ, καὶ λαμπροτάτους ἐκόσμησε βασιλεῖς, ἐν ᾗ μάλιστα τὸ φύσει μεγαλόνοον ἐπεδείξατο. Μεταξὺ γὰρ Δώρων καὶ Ἰόπης, ὧν ἡ πόλις μέση κεῖται, πᾶσαν εἶναι συμβέβηκε τὴν παραλίαν ἀλίμενον, ὡς πάντα τὸν τὴν Φοινίκην ἐπ' Αἴγυπτον παραπλέοντα σαλεύειν ἐν πελάγει, διὰ τὴν ἐκ λίθου ἀπειλὴν· ὃ καὶ μετρίως ἐπαυρίζοντι τηλικούτων ἐγείρεται κύμα πρὸς ταῖς πέτραις, ὥστε τὴν ὑποστροφὴν τοῦ κύματος ἐπὶ πλεῖστον ἐξαγριοῦν τὴν θάλασσαν. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τοῖς ἀναλώμασι καὶ τῇ φιλοτιμίᾳ νικήσας τὴν φύσιν μείζονα μὲν τοῦ Πειραιῶς λιμένα κατέσκευασεν, ἐν δὲ τοῖς μυχοῖς αὐτοῦ βαθεῖς ὅρους ἐτέρους.

ς'. Καθάπαν δὲ ἔχων ἀντιπράσσοντα τὸν τόπον, ἐφελονείχετο πρὸς τὴν δυσχέρειαν, ὡς τὴν μὲν ὀχυρότητα τῆς δομῆσεως δυσάλωτον εἶναι τῇ θαλάσῃ, τὸ δὲ κάλλος ὡς ἐπὶ μηδενὶ δυσκόλῳ κεκοσμηθῆναι. Συμμετρησάμενος γὰρ ὅσον εἰρήκαμεν τῷ λιμένι μέγεθος, καθιελὶ λίθους ἐπ' ὀργυῖας εἴκοσιν εἰς τὸ πέλαγος, ὧν ἦσαν οἱ πλεῖστοι μῆκος ποδῶν πεντήκοντα, βάθος ἑννέα, εὖρος δέκα, τινὲς δὲ καὶ μείζους. Ἐπεὶ δὲ ἀναπληρώθη τὸ βάθος, οὕτως ἤδη τὸ ὑπερέχον τοῦ πελάγους τεῖχος ἐπὶ διακοσίους πόδας ἡγρόνυτο. Ὡν οἱ

tide urbem muro pulcherrimo per viginti stadia circumdedit, et deductis eo sex millibus colonorum, terraque fecundissima his attributa, in loci conditi medietate templum Caesari exstruxit maximum, et circa illud area sesquistadii relicta, urbem Sebasten (*Augustam*) nominavit. Exquisitam vero habitantibus in ea dedit legum constitutionem.

3. Post haec, quum Caesaris munificentia Herodi adjecta fuisset altera regio, ille etiam in ipsa templum ei ex candido marmore ad Jordanis fontes posuit: locus autem iste Pannium appellatur; ubi montis quidam vertex in altitudinem immensam attollitur, et in latere ei subjecto specus opacum sese aperit, per quod praecipitium profundum in hiatus abruptum infinitum deprimitur, adeo ut in vasto aquarum stagnantium abysso etiam demittentibus aliquid ad terram explorandam nulla longitudo sufficiat. Speluncæ autem ad radices exteriores scaturiunt fontes: atque hinc, ut quidam putant, oritur Jordanes. Verum hac de re accurate in sequentibus dicemus.

4. Rex autem quum apud Hierichuntem inter castellum Cypron et priores domos regias, alias exstruxisset meliores et advenientibus commodiores, de amicorum nominibus eas appellavit. In summa, non erat idoneus regni locus, quem honore Caesaris vacuum reliquerit. Postea vero quam regionem suam templis repleverat, in provinciam quoque honores ejus effudit, et in multis civitatibus Caesarea constituit.

5. Quum autem et inter maritimas civitates unam tam quidem laborantem animadvertisset, quæ Stratonis turris vocabatur, pro loci vero ex natura commoditate munificentiae suæ capacem, totam candido lapide reparavit, et splendidissimis ornavit palatiis, qua in re maxime innatam sibi animi magnitudinem demonstravit. Nam Dora inter et Jopen, quibus interjecta et media est haec urbs, universam oram maritimam contigit adeo importuosam esse, ut omnes qui secundum Phoenices loca Aegyptum versus navigarent, in salo fluctuare cogerentur, minas Africi metuentes: cujus flatus etiam mediocris tantos ad scopulos fluctus excitat, ut mare undarum refluxu per aliquantum spatii vehementius agitaretur. Sed rex, quum sumptibus et liberalitate naturam vicisset, portum Piræeo majorem fecit, ejusque in recessibus alias navibus stationes profundas.

6. Et quanquam totus ei locus adversabatur, tamen ita cum difficultate collectatus est, ut structurae quidem firmitas mari esset inexpugnabilis, pulchritudo vero tanta quasi in opere ornando nihil arduum fuisset et impeditum. Commensus enim quantum diximus portui spatium, saxa in viginti ulnarum pelagus demittit, quorum pleraque ad pedes quinquaginta longitudine, altitudine novem, latitudine decem, nonnulla vero etiam majora. Postquam autem profundum adimpletum erat, tum murum jam supra mare exstantem in ducentos pedes dilatavit: quorum centum

μὲν ἑκατὸν προῦδεδόμηντο πρὸς τὴν ἀνακοπὴν τοῦ κύματος (προκυμῖα γούιν ἐκλήθη), τὸ δὲ λοιπὸν ὑπόκειται τῷ περιβέοντι λιθίνῳ τείχει. Τοῦτο δὲ πύργους διεΐληπται μεγίστοις, ὧν δὲ προῦγων καὶ περικαλλέ-
 5 στατος ἀπὸ τοῦ Καίσαρος προγόνου Δρούσιον κέκληται.

ζ'. Ψαλίδες δὲ πυκναὶ πρὸς καταγωγὴν τῶν ἐνορμιζομένων· καὶ τὸ πρὸ αὐτῶν πᾶν κύκλῳ νάγμα τοῖς ἀποβαίνουσι πλατὺς περίπατος. Ὁ δὲ εἰσπλους βόρειος (αἰθριώτατος γὰρ ἀνέμων τῷ τόπῳ βορέας), καὶ
 10 ἐπὶ τοῦ στόματος κολοσσοὶ τρεῖς ἐκατέρωθεν ὑπεστηριγμένοι κίονιν, ὧν τοὺς μὲν ἐκ λαΐας χειρὸς εἰσπλέοντος πύργος ναστὸς ἀνέχει, τοὺς δὲ ἐκ δεξιῶν δύο ὀρθοὶ λίθοι συνεζευγμένοι, τοῦ κατὰ θάτερον χεῖλος πύργου μεζόνες. Προσεγχεῖ δὲ οἰκίαι τῷ λιμένι, λευκοῦ καὶ
 15 αὐταὶ λίθου, καὶ κατατείνοντες ἐπ' αὐτὸν οἱ στενωποὶ τοῦ στόματος, πρὸς ἐν διάστημα μεμετρημένοι. Καὶ τοῦ στόματος ἀντικρὺς ναὸς Καίσαρος ἐπὶ γηλόφῳ, κάλλει καὶ μεγέθει διάφορος· ἐν δὲ αὐτῷ κολοσσὸς Καίσαρος, οὐκ ἀποδέων τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, ᾧ καὶ προσ-
 20 εἴκασται, Ῥώμης δὲ Ἰσος Ἡρᾷ τῇ κατ' Ἀργος. Ἀνέθηκε δὲ τῇ μὲν ἐπαρχίᾳ τὴν πόλιν, τοῖς ταύτῃ δὲ πλοῖζομένοις τὸν λιμένα, Καίσαρι δὲ τὴν τιμὴν τοῦ κτίσματος· Καיסάρειαν γούιν ὠνόμασεν αὐτήν.

η'. Τὰ γε μὴν λοιπὰ τῶν ἔργων, ἀμφιθέατρον καὶ
 25 θέατρον καὶ ἀγορὰν, ἄξια τῆς προσηγορίας ἐνιδρύσατο. Καὶ πενταετηρικοὺς ἀγῶνας καταστησάμενος, ὁμοίως ἐκάλεσεν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος, πρῶτος αὐτὸς ἀθλα μέγιστα προθεῖς ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς ἐνενηκοστῆς καὶ δευτέρας Ὀλυμπιάδος, ἐν οἷς οὐ μόνον οἱ νικῶντες, ἀλλὰ
 30 καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς καὶ οἱ τρίτοι τοῦ βασιλικοῦ πλουτοῦ μετελάμβανον. Ἀνακτίσας δὲ καὶ Ἀνθηδόνα τὴν παράλιον καταρριφθεῖσαν ἐν πολέμοις, Ἀγρίππειον προσηγόρευσε· τοῦ δὲ αὐτοῦ φίλου δι' ὑπερβολὴν εὐνοίας καὶ ἐπὶ τῆς πύλης ἐγράφε τὸ ὄνομα, ἣν αὐτὸς ἐν τῷ ναῷ
 35 κατεσκεύασεν.

θ'. Φιλοπάτωρ γε μὴν, εἰ καὶ τις ἕτερος. Καὶ γὰρ τῷ πατρὶ μνημεῖον κατέστησε πόλιν, ἣν ἐν τῷ καλλίστῳ τῆς βασιλείας πεδίῳ κτίσας ποταμοῖς τε καὶ δένδροισι πλουσίαν ὠνόμασεν Ἀντιπατρίδα. Καὶ τὸ ὑπὲρ Ἱερι-
 40 χούντος φρούριον ὀχυρότητι καὶ κάλλει διάφορον τειχίσας, ἀνέθηκε τῇ μητρὶ προσειπὼν Κύπρον· Φασαήλῳ δὲ τῷ ἀδελφῷ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ὁμώνυμον πύργον, οὗ τὸ τε σχῆμα καὶ τὴν ἐν τῷ μεγέθει πολυτέλειαν διὰ τῶν ἐξῆς δηλώσομεν. Καὶ πόλιν ἄλλην κτίσας
 45 κατὰ τὸν ἀπὸ Ἱεριχούς ἰόντων αὐλῶνα πρὸς βορέαν Φασαήλιδα ὠνόμασεν.

ι'. Παραδοὺς δὲ αἰῶνι τοὺς τε οἰκέλους καὶ φίλους, οὐδὲ τῆς αὐτοῦ μνήμης ἡμέλησεν, ἀλλὰ φρούριον ἐπιτειχίσας τῷ πρὸς Ἀραβίαν ὄρει προσηγόρευσε Ἡρώ-
 50 δειον ἄφ' ἑαυτοῦ. Τὸν δὲ μαστοειδῆ κολωνὸν ὄντα χειροποίητον, ἐξήκοντα σταδίων ἀποθὲν Ἱεροσολύμων, ἐκάλεσε μὲν ὁμοίως, ἐξήσκησε δὲ φιλοτιμότερον. Στρογγύλους μὲν γὰρ τὴν ἄκραν πύργους περιέσχεν, ἐπλήρωσε δὲ τὸν περίβολον βασιλείους πολυτελεστά-

quidem ad fluctus frangendos repellendosque praestructi erant, unde procymia dicebatur; reliquum vero subjectum erat muro lapideo portui circumdato. Hoc autem turribus maximis distinctum erat, quarum quæ eminebat et speciosissima erat, a Druso privigno Caesaris Drusium cognominata est.

7. Crebri autem fornices erant, appellentibus diversoria; praeque illis omnis in circuitu planities exscendentibus locus erat amplius ad inambulandum. Aditus etiam borealis erat (ventorum enim pro situ loci placidissimus est boreas), atque ad ostium colossi tres ex utraque parte, suffulti columnis, quos a sinistra quidem portum intrantibus solida turris sustinet, a dextra vero duo recti lapides juncti, turri ex adverso labro majores. Portui autem aedes connexae erant, et ipsae e saxo candido, et in eum tendebant civitatis angiportus pari intervallo a se invicem disjuncti. Contra ostium vero in tumulo Caesaris templum, pulchritudine simul et magnitudine excellens; atque in eo Caesaris colossus, non minor Jovis apud Olympiam, cujus ad exemplar factus est, Romae vero alter par Junoni quæ Argis est. Urbem autem provinciae dedicavit, portum vero illac navigantibus, Caesari autem structurae honorem; unde urbem ipsam Caesaream appellavit.

8. Ceterum reliqua ex operibus, amphitheatrum et theatrum et forum, nomine quo appellantur non indigna posuit: et, ludis quinquennialibus institutis, itidem a Caesare eos denominavit, quum primus ipse maxima praemia proposuisset Olympiade centesima nonagesima et secunda; in quibus ludis non solum victores, sed et illis proximi, et tertii regiarum divitiarum participes fiebant. Porroque quum Anthedonem in maritimis grassante bello everSAM restituisset, Agrippaeum nominavit; ejusdemque amici, ex abundanti sua benevolentia, nomen etiam portus inscripsit, quam ipse in templo aedificavit.

9. Quin et patris amator erat, si quisquam alius. Nam et patri monumentum constituit urbem, quam in pulcherrima regni planitie conditam, fluviusque et arboribus decoratam, Antipatridem nuncupavit. Quumque supra Hierichuntem castellum firmitate et pulchritudine excellens muro cinxisset, matris suae nomine Cypron appellatum ei dedicavit; et Phasaelo fratri turrim cognominem Hierosolymis: cujus et formam et in amplitudine magnificentiam in sequentibus declarabimus. Aliamque urbem juxta vallem qua ab Hierichunte versus boream itur conditam Phasaelidem nominavit.

10. Quum autem domesticos et amicos aëvo tradidisset, ne sui quidem memoriam insuper habuit, sed castellum in monte quodam Arabiae communitum de suo nomine Herodeum appellavit. Tumulum etiam in mammae formam manu factum, qui ab Hierosolymis abest sexaginta stadia, eodem quidem nomine vocavit, verum ambitiosius instruxit. Etenim rotundis quidem turribus summum complexus est, ambitum vero occupavit palatiis sumptuosissime

τοῖς, ὥς μὴ μόνον τὴν ἔνδον τῶν οἰκημάτων ὄψιν εἶναι λαμπράν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξωθεν τοίχοις καὶ θριγκοῖς καὶ στέγαις περιεχέσθαι τὸν πλούτον διαφιλῆ. Πόρρωθεν δὲ μεγίστοις ἀναλώμασιν ὑδάτων πλῆθος εἰσήγαγε, καὶ
6 βαθμοῖς διακοσίοις λευκοτάτης μαρμάρου τὴν ἀνοδὸν διέλαβεν· ἦν γὰρ δὴ τὸ γεώλορον ἐπεικῶς ὑψηλὸν καὶ πᾶν χειροποίητον. Κατεσκευάσθη δὲ καὶ περὶ τὰς ρίζας ἄλλα βασίλεια, τὴν τε ἀποσκευὴν καὶ τοὺς φίλους δεξασθαι δυνάμενα· ὥστε τῷ μὲν πάντα ἔχειν πόλιν
10 εἶναι δοκεῖν τὸ ἔρυμα, τῇ περιγραφῇ δὲ βασίλειον.

ια'. Τοσαῦτα δ' οὖν κτίσας πλείσταί τε καὶ τῶν ἔξω πόλεων τὸ μεγάλωψυχον ἐπεδείξατο. Τριπολεὶ μὲν γὰρ καὶ Δαμασκῷ καὶ Πτολεμαῖδι γυμνάσια, Βύβλῳ δὲ τεῖχος, ἐξέδρας τε καὶ στοὰς καὶ ναοὺς καὶ ἀγοράς
15 Βηρυτῷ κατασκευάσας καὶ Τύρῳ, Σιδωνί γε μὴν καὶ Δαμασκῷ θέατρα, Λαοδικεῦσι δὲ τοῖς παραλίοις ὑδάτων εἰσαγωγὴν, Ἀσκαλωνίταις δὲ βαλανεῖα καὶ κρήνας πολυτελεῖς, πρὸς δὲ περίστυλα θαυμαστά τὴν τε ἐργασίαν καὶ τὸ μέγεθος· εἰσι δὲ οἷς ἄλση καὶ λειμῶνας ἀνέθη-
20 κεν. Πολλὰ δὲ πόλεις, ὥσπερ κοινῶν τοῖς βασιλείας, καὶ χώραν ἔλαβον παρ' αὐτοῦ· γυμνασιαρχίας δὲ ἄλλας ἐπετησίοις τε καὶ διηνεκέσιν ἐδωρήσατο προσόδοις, κατατάξας, ὥσπερ Κίους, ἵνα μηδέποτε ἐκλείπῃ τὸ γέρας. Σιτόν γε μὴν πᾶσιν ἐχορήγησε τοῖς δεομένοις,
25 καὶ τῇ Ῥόδῳ χρήματα μὲν εἰς ναυτικοῦ κατασκευὴν παρέσχε πολλοῦ καὶ πολλάκι· ἐμπρησθὲν δὲ τὸ Πύθιον ἰδίῳ ἀναλώμασιν ἄμεινον ἀνεδείματο. Τί δὲ λέγειν τὰς εἰς Λυκίους ἢ Σαμίοις δωρεὰς, ἢ τὴν δι' ἄλῃν τῆς Ἰωνίας, ἐν οἷς ἐδεήθησαν ἕκαστοι, διαφίλειαν;
30 ἀλλὰ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, Νικοπολίται τε καὶ τὸ κατὰ Μυσίαν Πέργαμον, οὗ τῶν Ἡρώδου γάμουσιν ἀναθημάτων; τὴν δὲ Ἀντιοχείων τῶν ἐν Συρίᾳ πλατείαν, οὗ φευκτὴν οὖσαν ὑπὸ βορβόρου κατέστρωσε τε σταδίων εἴκοσι τὸ μῆκος οὖσαν ἐσσητὴ μαρμάρῳ, καὶ
35 πρὸς τὰς ὑετῶν ἀπορροὰς ἐκόσμησεν ἱσομήκει στοᾷ;

ιβ'. Ταῦτα μὲν ἂν τις εἰποῖ ἰδίᾳ τῶν εὖ παθόντων δῆμων ἑκάστου· τὸ δὲ Ἡλείοις χάρισθὲν οὐ μόνον κοινὸν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ὅλης τῆς οἰκουμένης δῶρον, εἰς ἣν ἡ δόξα τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγώνων διακινεῖται· τού-
40 τούς γὰρ δὴ καταλυομένους ἀπορία χρημάτων δρῶν, καὶ τὸ μόνον λαίψανον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὑπορρέον, οὐ μόνον ἀγωνοθέτης ἥς ἐπέτυχεν πενταετηρίδος εἰς Ῥώμην παραπλέων ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ διηνεκὲς πόρους χρημάτων ὑπέδειξεν, ὥς μηδέποτε ἀγωνοθε-
45 τοῦσαν τὴν μνήμην αὐτοῦ ἐπιλιπεῖν. Ἀνήνυτον δ' ἂν εἴη χρεῖων διαλύσεις ἢ φόρων ἐπεξέναι, καθάπερ Φασαηλίταις καὶ Βαλανεώταις καὶ τοῖς περὶ τὴν Κιλικίαν πολιχνίοις τὰς ἐτησίους εἰσφοράς ἐπεξεκούριζεν. Πλείστον γε μὴν αὐτοῦ τῆς μεγαλονοίας ἔθραυσεν ὁ
50 φόδος, ὥς μὴ δοῖεν ἐπὶ τῆς τι θηρᾶσθαι μείζον, εὐεργετῶν τὰς πόλεις πλέον τῶν ἔχοντων.

ιγ'. Ἐχρήσατο δὲ καὶ σώματι πρὸς τὴν ψυχὴν ἀναλόγῳ, κυνηγέτης μὲν ἀριστος αἰετὸν γενόμενος, ἐν ᾧ μά-
λιστα δι' ἐμπειρίας ἱππικῆς ἐπετύγχανε· μὴ γοῦν

exstructis, ut aedificia non solum intus essent aspectu splendida, sed et exteriores parietes et maceriae et tecta pretiosis largiter circumfusa essent ornamentis. Magnam etiam aquae copiam ingenti impensa e longinquo induxit, et ducentis gradibus e marmore candidissimo ascensum distinxit. Erat enim tumulus modice excelsus, totusque manu factus. Denique alia ad imum porticus palatia edificavit, quae et impedimenta et amicos recipere possent, adeo ut pro rerum omnium copia castellum civitas esse videretur, circuitu vero domus regia.

11. Quum autem tanta exstruxisset, plerisque etiam exterarum civitatum animi sui magnitudinem patefecit. Namque apud Tripolin et Damascum et Ptolemaidem gymnasia, Bybli autem murum, exedras vero et porticus templa et fora Beryti ac Tyri aedificavit, nec non apud Sidonem et Damascum theatra, maritimis etiam Laodicensibus aqueductum fecit, atque Ascalonitis balneas et fontes magnificos, praetereaue peristylia tam opere quam magnitudine suspicienda: nonnullis etiam lucos et loca irrigua dicavit. Multae autem civitates, quasi ad regnum ejus pertinerent, etiam agros ab eo acceperunt; alias vero gymnasiarum praefecturas redditibus annuis et perpetuis dotavit, constituens, quemadmodum Cois, ut nunquam praemia deessent. Porro frumentum egenis omnibus suppeditavit; et Rhodis ad classem parandam instruendamque pecunias saepe multisque in locis praebuit: quumque incensum esset Pythium templum, in melius suis sumptibus denuo aedificavit. Quid opus est ejus in Lycios et Samios liberalitatem memorare, aut largitionem pro Ioniam omnem, pro cuiusque necessitate ab eo factam? Nonne etiam Athenienses et Lacedaemonii, Nicopolitani et in Mysia Pergamus Herodis sunt plena donarii? nonne Antiochenarium in Syria plateam, quum caeno oppleta ab omnibus vitaretur, per viginti stadia in longitudinem stravit polito marmore, et ad effugiendos imbres porticum ejusdem longitudinis eam ornavit?

12. Sed haec propria quis dixerit illorum, quibus ea contulit, populorum: quod autem Eleis donavit, munus erat non solum Graeciae commune, sed et toti terrarum orbi, in quem ludorum Olympicorum gloria pervasit. Nam quum istos propter pecuniae inopiam fere interiisse videret, et quod reliquum erat veteris Graeciae in nihilum delabi, non solum agonotheta ipse factus est eo lustro, in quod, quum Romam navigaret, incidit, sed etiam in perpetuum pecuniarum reditus suppeditavit, ut nunquam ejus memoria agonothetae munere fungi desineret. Infinitum autem forci debitorum tributorum remissiones percensere, quemadmodum PhasaELITAS et Balaneotas, aliaque circa Ciliciam municipia annuis pensionibus levavit. Ceterum animi ejus magnitudinem non paululum fregit timor, ne quam haberet invidiam, aut majus aliquid aucupari videretur, quod beneficiis amplioribus civitates affecerit, quam qui illarum essent domini.

13. Quin et ea corporis exercitatione usus est, quae maxime animae conveniret, in venatione quidem semper optime se gerens, quod ob equitandi peritiam res ei suc-

ἡμέρα ποτὲ τεσσαράκοντα θηρίων ἐκράτησεν. Ἔστι δὲ καὶ συοτρόφος μὲν ἡ χώρα, τὸ πλεόν δ' ἑλάφων καὶ ὄνων ἀγρίων εὐπόρος. Πολεμιστῆς δὲ ἀνυπόστατος· πολλοὶ γοῦν κἀν ταῖς γυμνασίαις αὐτὸν κατεπλάγῃσαν, ἰκοντιστὴν τε ἰθυβολώτατον καὶ τοξότην εὐστοχώτατον ἰδόντες. Πρὸς δὲ τοῖς ψυχικοῖς καὶ τοῖς σωματικοῖς προτερήμασιν, ἐχρήσατο δεξιὰ καὶ τύχη. Καὶ γὰρ σπανίως ἐπταίσεν ἐν πολέμῳ, καὶ τῶν πταισμάτων οὐκ αὐτὸς αἴτιος, ἀλλ' ἢ προδοσία τινῶν, ἢ προπέτεια στρατιωτῶν ἐγένετο.

ΚΕΦ. ΚΒ'.

Τὰς γε μὴν ὑπαίθρους εὐπραγίας ἡ τύχη τοῖς κατ' οἶκον ἀνιροῖς ἐνεμέσθη, καὶ καχοδαίμονεϊν ἐκ γυναικὸς ἤρξατο, περὶ ἣν μάλιστα ἐσπούδασεν. Ἐπειδὴ γὰρ εἰς τὴν ἀρχὴν παρῆλθεν, ἀποπεμφάμενος ἦν ἰδιώτης ὧν ἤτο γαμετὴν, ἣ γένος ἦν ἐξ Ἱεροσολύμων, Δωρις ὄνομα, γαμῆ Μαριάμην τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστοβούλου θυγατέρα, δι' ἣν αὐτῷ στασιασθῆναι συνέβη τὸν οἶκον, καὶ τάχιον μὲν, μάλιστα δὲ μετὰ τὴν ἐκ Ῥώμης ἀφίξιν. Πρῶτον μὲν γὰρ τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος υἱὸν Ἀντίπατρον διὰ τοὺς ἐκ Μαριάμης ἐφυγάδευσεν τῆς πόλεως, μόναις ταῖς ἐορταῖς ἀφελὲς κατιέναι. Ἐπειτα τὸν πάππον τῆς γυναικὸς Ὑρκανὸν, ἐκ Πάρθων πρὸς αὐτὸν ἑλθόντα, δι' ὑπόνοιαν ἐπιβουλῆς ἀνείλεν, ὃν ἡμελατίσατο μὲν Βαρζαφάρνης καταδραμῶν Συρίαν, ἐξητήσαντο δὲ κατ' οἶκτον οἱ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμοεθνεῖς. Καὶ εἰ γε τούτοις ἐπέισθη, παραινῶσι μὴ διαβῆναι πρὸς Ἡρώδην, οὐκ ἂν παραπύλωτο. Δέλεαρ δὲ αὐτῷ θανάτου τῆς υἱωνῆς ὁ γάμος κατέστη. Τούτῳ γὰρ πεποιθὼς καὶ περισσόν τι τῆς πατρίδος ἐφιέμενος ἦκε. Παρώξυνε δὲ Ἡρώδην, οὐκ αὐτὸς ἀντιποιοῦμενος βασιλείας, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ βασιλεύειν ἐπέβαλλεν αὐτῷ.

β'. Τῶν δὲ ἐκ Μαριάμης πέντε τέκνων αὐτῷ γενομένων δύο μὲν θυγατέρες, τρεῖς δὲ ἦσαν υἱεῖς. Καὶ τούτων ὁ νεώτατος μὲν ἐν Ῥώμῃ παιδεύμενος τελευτᾷ· δύο δὲ τοὺς πρεσβυτέρους βασιλικῶς ἤγε, διὰ τε τὴν μητρῴαν εὐγένειαν καὶ ὅτι βασιλεύοντι γεγόνησαν αὐτῷ. Τὸ δὲ τούτων ἰσχυρότερον, ὁ Μαριάμης ἔρως συνήρει, καθ' ἡμέραν ἐκκαίων Ἡρώδην λαβρότερον, ὥς μηδενὸς τῶν διὰ τὴν στεργομένην λυπηρῶν αἰσθάνεσθαι· τοσοῦτον δὲ ἦν μῖσος εἰς αὐτὸν τῆς Μαριάμης, ὅσος ἐκείνου πρὸς αὐτὴν ἔρως. Ἐχούσα δὲ τὴν μὲν ἀπέχθειαν ἐκ τῶν πραγμάτων εὐλογον, τὴν δὲ παρησίαν ἐκ τοῦ φιλεῖσθαι, φανερώς ὠνείδιζεν αὐτῷ τὰ κατὰ τὸν πάππον Ὑρκανὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀριστοβουλόν. Οὐδὲ γὰρ τούτου καίπερ ὄντος παιδὸς ἐφέισατο, δοὺς μὲν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἐπτακαίδεκαεῖται, μετὰ δὲ τὴν τιμὴν κτείνας εὐθὺς, ἐπειδὴ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα λαβόντα καὶ τῷ βωμῷ προσελθόντι καθ' ἐορτὴν ἀθροῦν ἐπεδάκρυσε τὸ πλῆθος· πέμπεται μὲν οὖν ὁ παῖς διὰ νυκτὸς εἰς Ἱερυχὼντα, ἐκεῖ δὲ, κατ' ἐντολὴν ὑπὸ τῶν Γαλατῶν βαπτισόμενος ἐν κολυμβήθρᾳ τελευτᾷ.

γ'. Διὰ ταῦτα Ἡρώδην τε ὠνείδιζεν ἡ Μαριάμη

cesserit : uno quippe die aliquando feras quadraginta subegit. Est autem aprorum altrix illa regio, magis vero cervis et onagris abundat. Bellator vero erat cui nemo esset resistendo : adeo ut in gymnasiarum exercitiis eum pertimescerent, quum ipsum vidissent maxime omnium recta jaculari, et sagittando quam minime a scopo aberrare. Præter animi autem corporisque virtutem præcellentem, fortuna quoque usus est secunda. Nam et raro male ei res ceciderunt in bello, et si quando acie victus fuerit, non ipsius culpa, sed aut proditione quorundam aut temeritate militum factum est.

CAP. XXII. (XVII.)

Ceterum dum foris res ei succederent, domesticis molestiis eum persequuta est fortuna, quodque adversis casibus confliaretur, in causa erat mulier, quam maxime dilexerat. Nam postquam adeptus est imperium, dimissa quam privatus uxorem duxerat, quæ genere erat Hierosolymitana, nomine Doris, Mariamnen sibi matrimonio jungit, filiam Alexandri, Aristobuli filii : unde contigit domum ejus aeditionibus agitari, et antea quidem, maxime vero post ejus a Roma reditum. Nam primum quidem Antipatrum, filium quem e Doride susceperat, civitate expulit, in gratiam illorum quos e Mariamne genuerat, solis festis diebus eo commeandi potestate concessa. Deinde Hyrcanum, avum conjugis, ex Parthis ad ipsum reversum, propter insidiarum suspicionem sustulit, quem captum quidem occupata Syria Barzapharnes abduxerat, gentiles vero Transeuphratenses, sortem ejus miserati, sibi dari petierant. Et si horum monitis paruiisset, ne ad Herodem transiret hortantium, nequaquam periisset. Verum mortis ejus incitamentum fuit neptis matrimonium. Nam hoc fretus, multoque magis patriam desiderans, veniebat. Herodem autem commovit, non quod regnum sibi vindicaret, sed quod regnare ipsi jure deberetur.

2. Quinque autem liberorum, quos ex Mariamne susceperat, duo quidem feminae, tres vero mares erant. Atque horum natu minimus dum educatur Romæ moritur : duos autem grandiores, et propter matris nobilitatem, et quod ipsi in imperio geniti essent, regie instituebat. Verum, quod istis fortius erat, ad hoc conferebat amor Mariamnes, qui in dies Herodem vehementius nrebat, ut eorum nihil sentiret quæ propter dilectam ipsi dolerent : tantum autem in eum Mariamnes erat odium, quantus illius erga ipsam amor. Illa igitur ex rebus quidem ipsis probabiles habens inimicitiarum causas, ex eo vero quod amaretur loquendi libertatem, coram ei objiciebat quæ in avum suum Hyrcanum fratremque Aristobulum perpetraverat. Nec enim huic, quanquam puer erat, pepercit Herodes, dato quidem ipsi, quum annorum esset septemdecim, pontificatu, eo vero post honorem acceptum statim occiso, quoniam populus ei sacra veste induto, quum ad aram festo die ascendisset, frequens illacrimavit. Noctu igitur mittitur puer Hierichuntem, atque ibi a Gallis, quibus id negotii mandatum erat, in piscinam immersus interiit.

3. Ob ista Mariamne probra in Herodem jaciebat, soro-

καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα δειναῖς ἐξύβριζε
λοιδωρίαις. Ἄλλ' ὁ μὲν περιίμωτο τοῖς ἡμέροις. Δεινὴ
δὲ τὰς γυναῖκας ἀγανάκτησις εἰσήει, καὶ πρὸς ὁ μάλιστα
κινήσειν τὸν Ἡρώδην ἐμελλον, εἰς μοιχεῖαν διέβαλλον
αὐτὴν· ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τὸ πιθανὸν ἐνσκευαζόμεναι
καὶ κατηγοροῦσαι, διότι τὴν εἰκόνα τὴν ἑαυτῆς πέμψειεν
εἰς Αἴγυπτον Ἀντωνίῳ, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας
ἀποῦσαν δεῖξειεν ἑαυτὴν ἀνθρώπῳ γυναικομανοῦντι καὶ
βιάζεσθαι δυναμένῳ. Τοῦτο ὥσπερ σκηπτὸς ἐμπεσὼν
ἐτάραξεν Ἡρώδην, μάλιστα μὲν διὰ τὸν ἔρωτα ζηλο-
τύπως ἔχοντα, λογιζόμενον δὲ καὶ τὴν Κλεοπάτρας
δεινότητα, δι' ἣν Λυσανίας τε ὁ βασιλεὺς ἀνῆρτητο καὶ
Μάλιχος ὁ Ἀραβ. Οὐ γὰρ ἀφαιρέσει γαμετῆς ἐμέτρει
τὸν κίνδυνον, ἀλλὰ θανάτου.

δ'. Μῆλλον οὖν ἀποδημήσειν Ἰωσήφῳ τῷ ἀνδρὶ
Σαλώμῃς τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ (πιστὸς δὲ ἦν καὶ διὰ τὸ
κῆδος εὐνοῦς) παρατίθεσθαι τὴν γυναῖκα, κρύφα δούς
ἐντολὰς ἀναιρεῖν αὐτὴν εἰ κακείνῳ Ἀντώνιος. Ὁ δὲ
Ἰωσήφος οὐ τι κακοήθως, ἀλλὰ τὸν ἔρωτα τοῦ βασι-
λέως παραστῆσαι τῇ γυναικὶ βουλόμενος, ὡς οὐδὲ ἀπο-
θανὼν αὐτῆς ὑπομείνοι διαζευχθῆναι, τὸ ἀπόρρητον ἐκ-
φέρει. Κακείνη πρὸς ἐπανάγκη τὸν Ἡρώδην, πολλὰ
τε περὶ τοῦ πρὸς αὐτὴν πόθου ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἐπομνύ-
μενον καὶ ὡς οὐδὲν ἐραστοῖσι ποτὲ γυναικὸς ἄλλης, « πᾶν
γούν, εἴπε, ταῖς πρὸς Ἰωσήφον ἐντολαῖς ἐπεδείξω τὸν
εἰς ἡμᾶς ἔρωτα, κτεῖναι με προστάξας. »

ε'. Ἐκφρων εὐθέως ἀκούσας τὸ ἀπόρρητον ἦν, καὶ
οὐκ ἂν ποτε τὸν Ἰωσήφον ἐξαγγεῖλαι τὴν ἐντολὴν φά-
μενος, εἰ μὴ διαφθερίειεν αὐτὴν, ἐνεθουσία τῷ πάθει,
καὶ τῆς κοίτης ἐξαλλόμενος, ἀνέδην ἐν τοῖς βασιλείοις
ἀνειλεῖτο. Κἂν τούτῳ Σαλώμῃ ἡ ἀδελφὴ τὸν καιρὸν
εἰς τὰς διαβολὰς ἀρπάσασα τὴν εἰς τὸν Ἰωσήφον ἐβε-
βαίωσεν ὑποψίαν. Ὁ δὲ, ὑπ' ἀκράτου ζηλοτυπίας
ἐκμανεῖς, παραχρῆμα κτείνειν προσέταξεν ἀμφοτέρους.
Μετάνοια δ' εὐθέως εἴπετο τῷ πάθει, καὶ τοῦ θυμοῦ
πεσόντος ὁ ἔρως πάλιν ἀνέζωπυρεῖτο. Τοσαύτῃ δὲ ἦν
φλεγμονὴ τῆς ἐπιθυμίας, ὡς μὴ δὲ τεθνάναι δοκεῖν αὐ-
τὴν, ὑπὸ δὲ κακώσεως ὡς ζωῇ προσλαλεῖν, μέχρι τῷ
χρόνῳ διδαχθεὶς τὸ πένθος ἀνάλογον [τὴν λύπην] ἔσχε
τῇ πρὸς περιούσαν διαθέσει.

ΚΕΦ. ΚΓ'.

Κληρονομοῦσι δὲ τῆς μητρῶας οἱ παῖδες ὀργῆς, καὶ
τοῦ μύσους ἔννοιαν λαμβάνοντες ὡς πολέμιον ὑφ' αὐτῶν
τὸν πατέρα, καὶ πρότερον μὲν ἐπὶ Ῥώμῃς παιδεύόμε-
νοι, πλέον δὲ ὡς εἰς Ἰουδαίαν ὑπέστρεψαν. Συνην-
δρῶντο δ' αὐτῶν ταῖς ἡλικίαις ἡ διάθεσις. Ἐπεὶ δὲ
γάμων ἔχοντες ὄραν, ὁ μὲν τῆς τηθίδος Σαλώμης, ἡ
τῆς μητρὸς αὐτῶν κατηγορήσεν, ὁ δὲ ἔφημεν Ἀρχελάου
τοῦ Καππαδοκῶν βασιλέως θυγατέρα, προσελάμβανον
ἤδη τῷ μίσει καὶ παρρησίαν. Ἐκ δὲ τοῦ θράσους αὐ-
τῶν ἀπορρομαὶ οἱ διαβάλλοντες ἐλάμβανον, καὶ φανερώ-
τερον ἤδη τῷ βασιλεὶ διαλέγοντο τινες, ὡς ἐπιβουλευσὶ το
μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν υἱῶν, ὁ δὲ Ἀρχελάῳ κηδεύσας

remque ejus et matrem atrocibus conviciis proscindebat.
Sed illi quidem prae amore os erat occlusum. Gravis au-
tem indignatio mulieres subiit, et, quo maxime Herodi-
iram concitarent, insinulabant eam adulterii, et alia multa
ad fidem faciendam instruentes, eamque accusantes, quod
in Egyptum imaginem suam misisset Antonio, et ex im-
moderata libidine semet absentem viro ostendi curasset,
mulierum desiderio furenti et qui vim posset adhibere. Hoc
ipsam veluti fulmen emissum perturbavit Herodem, maxime
quidem amoris causa zelotypia inflammatum, insuperque
secum reputantem Cleopatras saevitiam, cujus gratia et
Lysanias rex et Malichus Arabs erant perempti. Non enim
ex eo quod futurum esset ut conjux sibi eriperetur, sed
quod mortis discrimen adiret, periculum metiebat.

4. Itaque peregre profecturus Josepho, Salomes sororis
suae marito, quem fidum habebat et ex affinitate benevo-
lum, uxorem commendat, mandato ei clam ut illam interfici-
ceret, si modo ipsum occideret Antonius. Verum Jose-
phus non maligne, sed regis amorem mulieri demonstrare
volens, quomodo ille ab ea semet ne mortuum quidem
disjungi pateretur, arcanum enunciat. Atque illa, quum
reversus esset Herodes, multa inter colloquendum de
suo illius desiderio juraret, quodque nunquam aliam mu-
lierm adeo deamaret, « valde, inquit, tonum erga nos
amorem patefecisti mandatis Josepho datis, quibus ut me
occideret praecepisti. »

5. Herodes, quum arcanum audisset, illico mentis impos-
erat, dicensque Josephum sua mandata non fuisse prodit-
urum, nisi eam stuprasset, prae dolore insaniebat, atque
stratis exsiliens ultro citroque cursabat in regia. Interea-
que soror ejus Salome, arrecto tempore ad criminandum
suspicionem de Josepho confirmavit. Ille vero ex immoderata
zelotypia in furorem actus e vestigio utrumque necari
jussit. At continuo insaniam excipiebat poenitentia, iraque
residente amor iterum exsuscitatur. Tanta autem ejus cu-
piditate ardebat, ut mortuam vix aut ne vix quidem esse
crederet, sed prae aegritudine eam, quasi adhuc viveret,
alloqueretur; donec tempore edoctus, luctus [mœroris]
magnitudine eum, quo superstitem dilexerat, aequavit affe-
ctum.

CAP. XXIII. (XVII.)

Maternae autem iracundiae haeredes succedant filii, et
immanitatem sceleris reputantes non aliter patrem quam
si hostis esset suspectum habebant, idque et antea quum
Romae in studiis versarentur, et multo magis postquam in
Judæam erant reversi. Atque una cum aetatibus illorum ado-
levit affectus. Posteaquam vero conjugio maturi, unus amita
Salomes, quæ matrem eorum accusavit, alter Archelai
Cappadocum regis filiam duxerat, tum odio etiam loquendi
libertatem adjungebant. Ex illa autem audacia calumniandi
ansa arrepta est, et mox apertius quidam apud regem di-
cebant quod ei a filio quidem utroque struerentur insidiae;
ille vero, qui Archelai gener erat, socero fretus etiam fugan-

καὶ φεύγειν παρασκευάζεται, τῷ πενθερῷ πεποιθώς, ἵνα ἐπὶ Καίσαρος αὐτοῦ κατηγορήσῃ. Ἀναπλησθεὶς δὲ τῶν διαβολῶν Ἡρώδης ὥσπερ ἐπιτελίσματα τοῖς υἱοῖς κατὰγει τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος Ἀντίπατρον, καὶ
6 πάντα τρόπον προτιμᾶν ἄρχεται.

β'. Τοῖς δὲ ἀφόρητος ἦν ἡ μεταβολή, καὶ τὸν ἐξ ἰδιωτιδὸς μητρὸς ὄρωντας προκόποντα, διὰ τὴν αὐτῶν εὐγένειαν οὐκ ἐκράτουν τῆς ἀγανακτήσεως· ἐφ' ἐκάστου δὲ τῶν ἀνιάρων τὴν ὀργὴν ἐξέφαινον. Ὡς δὲ οἱ μὲν
10 καθ' ἡμέραν προσίσταντο μᾶλλον, ὃ δὲ Ἀντίπατρος ἤδη καὶ δι' αὐτὸν ἐσπουδάζετο, δεινότητος μὲν ὦν ἐν ταῖς πρὸς τὸν πατέρα κολακείαις, διαβολὰς δὲ κατὰ τῶν ἀδελφῶν ποικίλας ἐνσκευαζόμενος, καὶ τὰ μὲν αὐτὸς λογοποιῶν, τὰ δὲ τοὺς ἐπιτηδεύους φημίζειν καθιείς,
15 μέχρι παντάπασιν τοὺς ἀδελφοὺς ἀπέρρηξε τῆς βασιλικῆς ἐλπίδος. Καὶ γὰρ ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ φανερώς αὐτὸς ἦν ἡδὴ διάδοχος· ὡς βασιλεὺς γοῦν ἐπέμψθη καὶ πρὸς Καίσαρα, τῷ τε κόσμῳ καὶ ταῖς ἄλλαις θεραπαίαις, πλὴν διαθήματος, χρώμενος. Χρόνῳ δὲ ἐξίσχυσεν εἰς
20 ἀγαγεῖν ἐπὶ τὴν Μαριάμνης κοίτην τὴν μητέρα· δυοὶ δὲ ὅπλοις κατὰ τῶν ἀδελφῶν χρώμενος, κολακεία καὶ διαβολῇ, τὸν βασιλέα καὶ περὶ θανάτου τῶν υἱῶν ὑπεργάσατο.

γ'. Τὸν γοῦν Ἀλέξανδρον σύρας μέχρι Ῥώμης ὁ πατήρ τῆς ἐφ' αὐτῷ φαρμακείας ἐκρίνει ἐπὶ Καίσαρος. Ὁ δὲ εὐρὼν μόλις ὀλοφυρμοῦ παρηρησίαν, καὶ δικαστὴν ἐμπειρότερον Ἀντιπάτρου καὶ Ἡρώδου φρονιμώτερον, τὰ μὲν ἁμαρτήματα τοῦ πατρὸς αἰδημόνως ὑπεστείλατο, τὰς δὲ αὐτοῦ διαβολὰς ἰσχυρῶς ἀπεδύσατο· καθαρὸν δὲ
30 καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀποδείξας κοινωνοῦντα τῶν κινδύνων, οὕτως ἦδη τὸ τε Ἀντιπάτρου πανοῦργον καὶ τὴν αὐτῶν ἀτιμίαν ἀπωδύρετο. Συνήγειρε δὲ αὐτῷ μετὰ καθαροῦ τοῦ συνειδότος ἡ περὶ λόγους ἰσχύς· ἦν γὰρ δὴ δεινότητος εἰπεῖν. Καὶ τὸ τελευταῖον φάμενος ὡς τῷ πατρὶ κτείνειν αὐτοὺς ἔστιν, εἰ δὴ προτίθεται τὸ ἐγκλημα, προήγαγε μὲν εἰς δάκρυα πάντας, τὸν δὲ Καίσαρα διέθηνεν οὕτως ὡς ἀπογνῶναι μὲν αὐτῶν τὰ κατηγορημένα, δικαλᾶσαι δὲ Ἡρώδην εὐθέως. Αἱ διαλλαγαὶ δὲ ἐπὶ τοῦτοις ἦσαν, ὥστε ἐκείνους μὲν τῷ πατρὶ πάντα πειθα-
35 ρεῖν, τὸ δὲ τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν ὧς βούλεται.

δ'. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀπὸ Ῥώμης ὑπέστρεφεν ὁ βασιλεὺς, τῶν μὲν ἐγκλημάτων ἀπεικνᾶν τοὺς υἱεῖς δοκῶν, τῆς δὲ ὑπονοίας οὐκ ἀπηλλαγμένος. Παρηκολούθει γὰρ Ἀντίπατρος, ἡ τοῦ μίσους ὑπόθεσις, ἀλλ' εἰς γε τὸ
45 φανερὸν τὴν ἀπέχθειαν οὐκ ἐξέφερε, τὸν διαλλακτὴν αἰδοῦμενος. Ὡς δὲ τὴν Κιλικίαν παραπλέων κατῆρεν εἰς Ἑλεοῦσαν, εἰστία μὲν αὐτοὺς φιλοφρόνως Ἀρχέλαος, ὑπὲρ τῆς τοῦ γαμβροῦ σωτηρίας εὐχαριστῶν, καὶ ταῖς διαλλαγαῖς ἐφρόνόμενος, ὡς ἂν καὶ τάχιον γε-
50 γραφὸς τοῖς ἐπὶ Ῥώμης φίλοις, συλλαμβάνεσθαι περὶ τὴν δίκην Ἀλεξάνδρου. Προπέμπει δὲ μέχρι Ζεφυρίου, δῶρα δούς μέχρι τριάκοντα ταλάντων.

ε'. Ὡς δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα Ἡρώδης ἀφικνεῖται, συναγαγὼν τὸν λαόν, καὶ τοὺς τρεῖς υἱεῖς παραστήσας—

pararet, ipsum apud Cæsarem accusaturus. Herodes autem, quum criminationum satis superque accepisset, Antipatrum ex Doride susceptum, veluti propugnaculo sibi futurum adversus filios, ad se adducit, ejusque rationem modis omnibus habere cepit.

2. Illis autem intoleranda erat hæc rerum mutatio; quumque viderent matre privata natum adeo proficere, tantos eis sua nobilitas stimulos subdidit, ut indignationem cohíbere non possent; sed ob quodcunque grave illis et molestum iram suam palam faciebant. At quum illi in dies magis infesto et inimico essent animo, Antipater jam studiose omnia ipse agebat, ut qui optime norit patrem adulari, et varias in fratres suos calumniis pararet, quasdam ipsemet spargens, alias vero necessariis suis divulgandas submittens: donec spem regni omnem fratribus præciderit. Nam et in testamento et aperte quoque jam ipse erat successor: denique tanquam rex etiam ad Cæsarem missus est, et ornatu et cetero præter diadema cultu instructus. Tempore autem brevi tantum gratia valuit, ut matrem suam in lecto Mariamnes collocaret: geminisque armis contra fratres usus, blanditiis et calumniis, clam effecit ut rex etiam de filiorum nece cogitaret.

3. Quapropter pater quum Alexandrum secum Romam duxisset, veneni sibi parati reum apud Cæsarem postulavit. Ille autem, quum ægre eo confidentiæ devenisset ut calamitatem deploraret, et judicem habens Antipatro peritiorum et Herode prudentiorum, delicta quidem patris verecunde suppressit, jactas vero in ipsum criminationes fortiter diluit: quumque fratrem periculorum consortem sceleris purum demonstrasset, tum mox de Antipatri calliditate et de contumeliis et injuriis sibi illatis questus est. Non solum autem ipsum adjuvabat conscientia intemerata, sed et verborum vis: nam acerrimus erat in dicendo. Postremo quum dixisset, patri licere occidere ipsos, si scilicet crimen objiceret, fecit ut omnes lacrimas profunderent; Cæsar vero ita affectus est, ut accusationem in eos institutam rejecerit et Herodem illis reconciliavit. Ea autem lege facta est reconciliatio, ut adolescentes quidem patri in omnibus obsequerentur, illi vero liberum esset regnum relinquere cui vellet.

4. Post hæc igitur rex Roma reversus est, ita ut videretur filiis quidem criminationes remisisse, haud vero ab omni suspitione liber. Eum enim comitatus est Antipater, odii causa et fundamentum; sed reconciliatorem veritus palam proferre inimicitias non audebat. Ceterum quum juxta Ciliciam navigans ad Eleusam appulerit, eos quidem Archelaus convivio perhumaniter excipiebat, pro incolumitate generi gratias referens, et ob concordiam redintegratam hilaritatem suam ostendens: quippe nihil moratus amicis Romæ scripserat ut in judicio Alexandrum adjuverent. Quin et Zephyrium usque deduxit, talentis etiam triginta donatum.

5. Postea vero quam Hierosolyma pervenit Herodes, populo convocato, tribusque filiis ipsi adstantibus, præ-

νος, ἀπελογεῖτο περὶ τῆς ἀποδημίας· καὶ πολλὰ μὲν
 ἡὐχαρίστει τῷ Θεῷ, πολλὰ δὲ Καίσαρι καταστησασμένῳ
 τὸν οἶκον αὐτοῦ τεταραγμένον, καὶ μεῖζόν τι τοῖς υἱοῖς
 παρασχόντι τῆς βασιλείας τὴν ὁμόνοιαν, « ἣν αὐτὸς, ἔφη,
 5 « συναρμόσω μᾶλλον. Ὁ μὲν γὰρ κύριον ἐμὲ τῆς ἀρ-
 « χῆς καὶ δικαστὴν τοῦ διαδόχου κατέστησεν, ἐγὼ δὲ,
 « μετὰ τοῦ συμφέροντος ἐμαυτῷ κάκεινον ἀμειβόμενος,
 « τοῖςδε τοὺς τρεῖς παῖδας ἀποδείκνυμι βασιλέας, καὶ
 « τῆς γνώμης πρῶτον τὸν Θεὸν σύμφηρον, ἔπειτα καὶ
 10 « ὑμᾶς παρακαλῶ γενέσθαι. Τῷ μὲν γὰρ ἡλικία,
 « τοῖς δὲ εὐγένεια τὴν διαδοχὴν προξενεῖ. Τό γε μὴν
 « μέγεθος τῆς βασιλείας ἀρκεῖ καὶ πλείοσιν. Οὐς δὲ
 « Καίσαρ μὲν ἤνωσε, καθίστησι δὲ πατὴρ, ὑμεῖς τη-
 « ρήσατε, μήτε ἀδίκους μῆτε ἀνωμάλους τὰς τιμὰς
 15 « διδόντες, ἐκάστω δὲ κατὰ πρεσβεῖον. Οὐ γὰρ το-
 « σούτων εὐφρανεῖ τις τὸν παρ' ἡλικίαν θεραπευόμενον,
 « ὅσον δδυνῆσαι τὸν ἀτιμούμενον. Οὐς γε μὴν ἐκάστω
 « συνεῖναι δεήσει συγγενεῖς καὶ φίλους, ἐγὼ διανεμῶ,
 « καὶ τῆς ὁμονομίας ἐκείνους ἐγγυητὰς καταστήσομαι,
 20 « σαφῶς ἐπιστάμενος ὅτι τὰς στάσεις καὶ τὰς φιλονει-
 « κίας γεννώσιν αἱ τῶν συνδιατριβόντων κακοήθειαι· κἂν
 « ὥσιν οὗτοι χρηστοί, τηροῦσι τὰς στοργάς. Ἄξιόν δὲ
 « οὐ μόνον τούτους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ στρατιᾷ μου
 « ταξιάρχους, ἐν ἐμοὶ μόνῳ τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἐπὶ τοῦ
 25 « παρόντος. Οὐ γὰρ βασιλείαν, ἀλλὰ τιμὴν βασιλείας
 « τοῖς υἱοῖς παραδίδωμι· καὶ τῶν μὲν ἡδέων ὡς ἄρχον-
 « τες ἀπολαύσουσι, τὸ βάρος δὲ τῶν πραγμάτων ἐμὸν
 « ἐστί, κἂν μὴ ἔλω. Σχεπτέσθω δὲ ἕκαστος τὴν τε
 « ἡλικίαν μου καὶ τὴν ἀγωγὴν τοῦ βίου, καὶ τὴν εὐσε-
 30 « βειαν. Οὔτε γὰρ οὕτως εἰμὶ γέρον ὥστ' ἂν ἀπελπι-
 « σθῆναι ταχέως, οὔτε εἰς τρυφὴν ἐκδοιαιτώμενος, ἣ καὶ
 « νέους ἐπιτέμνεται· τό τε θεῖον οὕτω τεθεραπεύκαμεν
 « ὥστε ἂν ἐπὶ μήκιστον βίου προελθῇν. Ὁ δὲ τοὺς
 « ἐμὸν παῖδας θεραπεύων ἐπὶ τῇ ἐμῇ καταλύσει, δώ-
 35 « σει μοι καὶ περὶ ἐκείνων δίκας. Οὐ γὰρ ἐγὼ φθονῶν
 « τοῖς ἐξ ἐμοῦ γεγεννημένοις ἀνακόπτω τὴν εἰς αὐτοὺς
 « φιλοτιμίαν, ἐπιστάμενος δὲ τοῖς νέοις γίνεσθαι τὰς
 « σπουδὰς θράσους ἐφοδίων. Εἴ γε μὴν ἕκαστος ἐνθυ-
 « μηθεῖται τῶν προσιόντων ὅτι χρηστὸς μὲν ὢν παρ' ἐμοῦ
 40 « λήψεται τὴν ἀμοιβήν, στασιάζων δὲ καὶ παρὰ τῷ θε-
 « rapeυομένῳ τὸ κακόηδες ἀνόνητον ἔξει, πάντας οἶμαι
 « τὰ ἐμὰ φρονήσιν, τουτέστι τὰ τῶν ἐμῶν υἱῶν· καὶ
 « γὰρ τούτοις συμφέρεи κρατεῖν ἐμὲ καὶ μετ' αὐτοῖς δημο-
 « νοεῖν. Ὑμεῖς δὲ, ὡ παῖδες ἀγαθοί, πρῶτον μὲν ἐνθυ-
 45 « μούμενοι τὴν ἱερὰν φύσιν, ἥς καὶ παρὰ θηρίοις αἱ στορ-
 « γαὶ μένουσιν, ἔπειτα τὸν ποιησάμενον ἡμῶν τὰς διαλ-
 « ληγὰς Καίσαρα, τρίτον ἐμὲ τὸν ἐν οἷς ἔξιστιν ἐπιτάσ-
 « σειν παρακαλοῦντα, μέινετε ἀδελφοί. Δίδωμι δὲ
 « ὑμῖν ἐσθλὰ τε ἡδὴ καὶ θεραπεῖαν βασιλικήν· ἐπεὶ
 50 « γομαι δὲ καὶ τῷ Θεῷ τηρῆσαι τὴν ἐμὴν κρίσιν, ἂν
 « ὁμονοήτε ». Ταῦτα εἰπὼν, καὶ φιλοφρονέας ἕκαστον
 κατασπαράξας τῶν υἱῶν, διέλυσε τὸ πλῆθος, τοὺς μὲν
 συνερχομένους τοῖς εἰρημένοις, ὅσοι δὲ ἐπεθύμουν με-
 ταβολῆς, μηδὲ ἀκχοεῖναι προσποιούμενους.

fectionis suae rationem reddit : et multas quidem Deo gra-
 tias agebat, multas vero Caesari, qui domus suae perturba-
 tionem sedaverit atque restinxerit ; et, quod regno majus,
 filius auctor fuerit concordiae, « quam ego, inquit, arctius
 « adhuc coagmentare studebo. Nam is quidem me regni
 « dominum et de successore judicem constituit, ego vero,
 « quod mei intersit, illi etiam gratias referens, hos tres
 « filios reges designo, atque huic sententiae primum Deum
 « suffragatorem fieri precor, deinde et vos. Namque huic
 « aetas, illis generis nobilitas successionem conciliat. Porro
 « regni ea magnitudo est, ut etiam pluribus sufficiat. Quos
 « autem Caesar conjunxit et pater constituit, vos velim
 « observare, neque injustis neque disparibus eos colentes
 « honoribus, sed quemque pro nascendi ordine. Non enim
 « tanta quis afficiet eum laetitia qui praeter aetatis praeroga-
 « tivam colitur, quantum ei, quem despicit, doloris affe-
 « ret. Ceterum ex consanguineis et amicis, quos oportet
 « bit cum singulis versari, ego illis adjungam, et concordiae
 « sponsores constituam, ut qui probe norim, dissidia et
 « contentiones ex malignis ingenis eorum quibuscum agunt
 « proficisci : hosque, si boni fuerint, mutuum amorem
 « tueri. Non istos autem tantum oro et obtestor, sed et
 « ordinum ductores in exercitu meo, ut in me solo spem
 « habeant in praesentia. Non enim regnum, sed regni
 « honorem filiis trado : et jucundis quidem, quasi in im-
 « perio essent, perfruentur, rerum vero onus, tametsi
 « nolim, meum erit. Consideret autem quisque aetatem
 « meam, vitaeque institutum, necnon pietatem. Nam ne-
 « que senex adeo sum, ut de me vita desperari debeat, ne-
 « que voluptatibus assuetus, quæ et juvenum poplites suc-
 « cidunt : quin et Deum ita coluimus, ut vita quam longis-
 « sima frui non dubitemus. Quotus vero quisque filios meos
 « observabit vitae meae exitum expectans, sciat is se pro-
 « pterea mihi penas daturum esse. Ego enim nequaquam,
 « ac si inviderem ex me genitis, impedio quominus alii eos
 « honore prosequantur, sed quod norim, ejusmodi studia
 « in adolescentibus ferociam alere. Itaque si cogitare velint
 « qui ad eos se conferunt, quod, quicumque bene se gesse-
 « rit, gratiam a me relatum habebit, dissidia vero serenit
 « nihil profuturam esse malitiam, etiam apud eum cui leno-
 « cinatur, omnes profecto meis, hoc est filiorum meorum,
 « rebus studebunt. Nam et ipsis expedit me regnare, me-
 « que cum illis concordare. Vos autem, o boni filii, vo-
 « biscum cogitantes sacra naturæ vincula, quibus etiam
 « feræ invicem conciliantur et amore continentur, deinde
 « Caesarem, qui gratiæ redintegrandæ auctor erat, tertio
 « me ipsum, qui rogare malo quum possim jubere, manete
 « fratres. Jam inde autem vobis do vestem et cultum re-
 « gium : Deumque obsecro ut meum tueatur conservetque
 « judicium, si concordēs eritis. » Ista loquutus unumquem-
 « que filiorum peramanter complexus est, et populum di-
 « misit, alios quidem precantes ut dictis respondeat eventus,
 « alios vero, qui mutationis cupidi erant, ne audisse quidem
 « se quicquam simulantes.

ΚΕΦ. ΚΔ'.

CAP. XXIV. (XVII.)

Συναφῆει δὲ τοῖς ἀδελφοῖς ἢ στάσις, καὶ χεῖρους τὰς ἐπ' ἀλλήλοις ὑπονοίας ἔχοντες ἀπηλλάγησαν, Ἀλέξανδρος μὲν καὶ Ἀριστόβουλος ὁδυνώμενοι κεκυρωμένον Ἀντιπάτρω τὸ πρῆσβετον, Ἀντίπατρος δὲ καὶ τοῦ δευτέρου νεμεσῶν τοῖς ἀδελφοῖς. Ἄλλ' ὁ μὲν, ποικιλώτατος ὢν τὸ ἦθος, ἔχεμυθεῖν τε ᾗδει καὶ πολλῷ τῷ πανούργῳ χρώμενος τὸ πρὸς αὐτοὺς ἐκάλυπτε μῆσος· τοῖς δὲ δι' εὐγένειαν πᾶν τὸ νοηθὲν ἦν ἐπὶ γλώσσης. Καὶ παροξύνοντες μὲν ἐνέκειντο πολλοὶ, πλείους δὲ τῶν φίλων παρεδύνοντο κατάσκοποι. Πᾶν δὲ τὸ παρ' Ἀλεξάνδρῳ λαληθὲν εὐθὺς ἦν παρ' Ἀντιπάτρω, καὶ μετὰ προσθήκης μετέβαινεν ἀπὸ Ἀντιπάτρου πρὸς Ἡρώδην. Οὐτε ὁ ἀπλῶς φθεγγόμενος ὁ νεανίας ἀνυπεύθυνος ἦν, ἀλλ' εἰς διαβολὴν τὸ ῥηθὲν ἐστρέφετο, καὶ μετρίως παρρησιασασαμένου μέγιστα τοῖς ἐλαχίστοις προσπλάττετο. Καθίει δὲ Ἀντίπατρος αἰ τοὺς ἐρεθίζοντας, ὅπως αὐτὸ τὸ ψεῦδος ἔχοι τὰς ἀφορμὰς ἀληθεῖς καὶ τῶν φημιζομένων ἐν τι διελεγχθέν ἀπασι πίστιν ἐπετίθει. Καὶ τῶν μὲν αὐτοῦ φίλων ἢ φύσει στεγανώτατος ἦν ἕκαστος, ἢ κατεσκευάζετο δωρεαῖς, ὡς μὴδὲν ἐκφέρεισθαι τῶν ἀπορρήτων· καὶ τὸν Ἀντιπάτρου βίον οὐκ ἂν ἀμάρτοις εἰπὼν κακίας μυστήριον. Τοὺς γὰρ Ἀλεξάνδρῳ συνόντας χρήμασι διαφθείρων, ἢ κολακείαις ὑπὸν, αἷς πάντα κατειργάσατο, ἐπειποίηκε προδότας, καὶ τῶν πραττομένων ἢ λαλουμένων φώρας. Πάντα δὲ πρὸς Ἡρώδην ὁδοῦς ταῖς διαβολαῖς ἐποιοῖτο τεχνικωτάτας, αὐτὸς μὲν ἀδελφοῦ προσωπεῖον ἐπικείμενος, καθίει δὲ μηνυτὰς ἐτέρους. Κάπειδ' ἀπαγγελαῖν τι κατὰ Ἀλεξάνδρου, παρελθὼν ὑπεκρίνετο, καὶ διασύρειν τὸ ῥηθὲν ἀρξάμενος, ἔπειτα κατεσκευάζεν ἡσυχῇ, καὶ πρὸς ἀγανάκτησιν ἐξῆγε τὸν βασιλέα. Πάντα δ' εἰς ἐπιβολὴν ἀνήγετο, καὶ τὸ δοκεῖν τῇ σφαγῇ τοῦ πατρὸς ἐφεδρεῖν Ἀλέξανδρον· οὐδὲν γὰρ οὕτω πίστιν ἔχορήγει ταῖς διαβολαῖς ὡς ἀπολογούμενος Ἀντίπατρος ὑπὲρ αὐτοῦ.

β'. Τούτοις Ἡρώδης ἐξαγριούμενος, ὅσον ἐφῆρει καθ' ἡμέραν τῆς πρὸς τὰ μειράκια στοργῆς, τοσούτον Ἀντιπάτρω προσετίθει. Συναπέκλιναν δὲ καὶ τῶν κατὰ τὸ βασίλειον οἱ μὲν ἐκόντες, οἱ δὲ ἐξ ἐπιτάγματος, ὥσπερ Πτολεμαῖος ὁ τιμιώτατος τῶν φίλων, οἱ τε ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ πᾶσα ἡ γενεά. Πάντα γὰρ Ἀντίπατρος ἦν καὶ, τὸ πικρότατον Ἀλεξάνδρῳ, πάντα ἦν ἢ Ἀντιπάτρου μήτηρ, σύμβουλος κατ' αὐτῶν, μητρικῆς χαλεπωτέρα, καὶ κλεῖον τι προγόνων μισοῦσα τοὺς ἐκ βασιλίδος. Πάντες μὲν οὖν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν ἰθεράπευον Ἀντίπατρον ᾗδ' ὅν, συναφίστα δὲ ἕκαστον τὰ τοῦ βασιλέως προστάγματα, παραγγελλαντος τοῖς τιμωτάτοις μήτε προστίναμι μήτε προσέχειν τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον. Φοβερός δὲ ἦν οὐ μόνον τοῖς ἐκ τῆς βασιλείας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξωθεν φίλοις· οὐδὲν γὰρ βασιλέων τοσαύτην Καίσαρ ἔδωκε τιμὴν, ὥστε τὸν ἀπ'

Fatribus autem comes adhæsit dissensio, et pejora suspicantes alius de alio digressi sunt, Alexander quidem et Aristobulus ægre ferentes confirmatum esse Antipatro primogenituræ honorem, Antipater vero fratribus succensus quod ipsi proximi essent. Verum is quidem moribus varius et secreta novit reticere, et quum versutus admodum esset, suum in eos odium dissimulabat; illis vero ex sua nobilitate familiare erat loqui quod sentirent. Et multi quidem satagebant eos irritare, pluresque ex amicis Antipatri ad res explorandas sese in familiaritatem eorum insinuabant. Itaque ne verbum quidem ab Alexandro emissum erat, quin statim apud Antipatrum esset, et ab Antipatro ad Herodem quibusdam ei adsutis deferretur. Neque, si simpliciter aliquid diceret adolescens, culpa immunis erat, sed quicquid diceretur ei crimini vertebatur, et sibi paulo liberior esset, maxima minis affingebantur. Semper autem qui eum provocarent submittebat Antipater, ut mendacia sua non de nihilo orta viderentur, multisque divulgatis, unum quid, de quo compertum erat, fidem omnibus faceret. Et hujus quidem amicorum quiaque aut natura ita comparatus erat ut res taceret, aut de eo ita cautum erat muneribus, ut nihil arcani enunciaret: nec erraret aliquis, si Antipatri vitam sceleris mysticium appellaret. Alexandri enim familiares pecunia corrumpens, aut blanditiis subieus, quibus omnia expugnare consuevit, proditores fecerat, furesque eorum quæ gererentur dicerentur. Quum autem sollerter omnia histronis more ageret, calumniis usus via astutissima Herodem aggressus est, ipse quidem fratris personam sustinens, aliis vero subornatis qui indices fierent. Quumque aliquid nunciatum esset in Alexandrum, casu intervenire simulabat; atque initio ei quod dictum erat obtreclans, postea per otium finem ei adstruebatur, et regem ad indignationem incitabat. Cuncta autem ad insidias referebantur, utque neci patris imminere videretur Alexander. Nihil enim majorem fidem calumniis tribuebat quam ut Antipater eum purgaret.

2. Istis efferatus Herodes, quantum in dies suo in adulescentes affectu detrahebat, tantum adjiciebat Antipatro. Eodem inclinabant etiam aulici, alii quidem sponte sua, alii vero jussu et imperio, sicut Ptolemæus amicorum honoratissimus, regisque fratres, et universa progenies. Omnia namque erat Antipater, et, quod Alexandro fuit acerbissimum, omnia erat Antipatri mater, quæ in eo consulebat, noverca difficilius, multoque plus quam privignos odio habens eos qui a regina nati erant. Sed quamquam omnes ut Antipatrum jam magis observarent spes inducebat, non minus tamen singuli desciscabant jussu regis, qui carissimis edixerat ne quis ad Alexandrum ejusque fratrem accederet, aut se ad eos applicaret. Terrori autem erat non solum domesticis ad regiam spectantibus, verum etiam externis amicis. Nulli enim regum tantum imperium dederat Cæsar, ut fugitivos

αὐτοῦ φεύγοντα καὶ μὴ προσηκούσης πόλεως ἐξαγαγεῖν. Τὰ δὲ μεираκία τὰς μὲν διαβολὰς ἡγνόει παρ' οὗ καὶ μάλλον ἀφυλάκτως ἐνέπιπτον αὐταῖς (οὐδενὶ γὰρ ὁ πατὴρ φανερώς ἀπειμύμετο), συνίει δὲ κατὰ μικρὸν ἐκ τοῦ φύγματος καὶ ὅτι πρὸς τὸ λυποῦν μάλλον ἐτρα-
 5 χύνετο. Διέθηκε δὲ πρὸς αὐτὰ καὶ τὸν θεῖον Φερώ-
 ραν Ἀντίπατρος ἐξ ἠρωδῶς, καὶ τὴν τηθίδα Σαλώμην, ὡς ἂν γαμετὴν οὔσαν, καθομιλῶν αἰεὶ καὶ παροξύνων. Συνήργει δὲ καὶ πρὸς τὴν ταύτης ἀπέχθειαν ἡ Ἀλεξάν-
 10 δρου γυνὴ Γλαφύρα, γενεαλογοῦσα τὴν αὐτῆς εὐγένειαν, καὶ ὡς πασῶν τῶν κατὰ τὸ βασιλεῖον εἴη δεσπότις, κατὰ πατέρα μὲν ἀπὸ Τημένου, κατὰ μητέρα δὲ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεως οὔσα· πολλὰ δὲ ὠνείδιζεν εἰς δυσγένειαν τὴν τε ἀδελφὴν τὴν Ἡρώδου καὶ τὰς
 15 γυναικας, ὧν ἑκάστη δι' εὐμορφίαν, οὐκ ἀπὸ γένους ἡρέθη· πολλὰ δὲ ἦσαν, ὡς ἂν ἐπιμεμένου τε πατρὸς Ἰουδαίους γαμῖν πλείους, καὶ τοῦ βασιλέως ἡδομένου πλείους, αἱ πᾶσαι διὰ τὸ μεγαλύνειν τῆς Γλαφύρας καὶ τὰς λοιδορίας ἐμίσουν Ἀλέξανδρον.
 20 γ'. Τὴν δὲ δὴ Σαλώμην, καίτοι πενθερὰν οὔσαν, αὐτὸς Ἀριστόβουλος ἑαυτῷ διετασσάσεν, ὠργισμένην καὶ πρότερον ἐπὶ ταῖς ἐκ Γλαφύρας βλασφημίαις. ὠνείδιζε γὰρ τῇ γυναικὶ συνεχῶς τὴν ταπεινότητα, καὶ ὡς αὐτὸς μὴ ἰδῶντιν, ὃ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξαν-
 25 δρος γῆμαι βασιλίδαν. Τοῦτο κλαίονσα τῇ Σαλώμῃ διήγγειλεν ἡ θυγάτηρ. Προσέτιθει δὲ ὅτι καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν τὰς μὲν μητέρας ἀπειλοῖεν οἱ περὶ Ἀλέξανδρον, ἐπειδὴν παραλάβουσι τὴν βασιλείαν, ἱστουροῦσιν ἅμα ταῖς δούλαις ποιήσιν, αὐτοὺς δὲ κομῶν
 30 γραμματεῖς ἐπισκώπτοντες ὡς παιδευομένους ἐπιμελῶς. Πρὸς δὲ τὴν ὀργὴν οὐ κατέχουσα Σαλώμη πάντα διήγγειλεν Ἡρώδῃ· σφοδρὰ δ' ἦν ἀξιοπίστος κατὰ γαμβροῦ λέγουσα. Καὶ τις ἐτέρα διαβολὴ συνέδραμεν ἡ τὸν θυμὸν ὑπεκκαύσασα τοῦ βασιλέως.
 35 Ἦκουσε γὰρ αὐτοῦ συνεχῶς ἀνακαλεῖσθαι μὲν τὴν μητέρα, καὶ κατοιμαῶζειν δὲ ἐπαρωμένους αὐτῷ, πολλάκις δὲ αὐτοῦ διαδιδόντος τῶν Μαριάμης ἐσθίωνων τινὰ ταῖς μεταγενεστέραις γυναιξίν, ἀπειλεῖν ὡς ἀντὶ τῶν βασιλικῶν ἐν τάχει περιθῆσουσιν ἑαυταῖς ἐκ
 40 τριγῶν πεποιτημένας.

δ'. Διὰ ταῦτα καίτοι τὸ φρόνημα τῶν νεανίσκων ὑποδείσας, ὅμως οὐκ ἀπέκοπτε τὴν ἐλπίδα τῆς διορθώσεως, ἀλλὰ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς (καὶ γὰρ εἰς Ῥώμην ἐκπλεῦσεν ἐμελλε), βραχέα μὲν ἠπειλήσεν ὡς
 45 βασιλεὺς, τὰ πολλὰ δὲ ἐνουθέτησεν ὡς πατὴρ, καὶ φιλεῖν τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλει, διδοὺς τῶν προσημαρτημένων ἄφειν, εἰ πρὸς τὸ μέλλον ἀμείνους γένοιτο. Οἱ δὲ τὰς μὲν διαβολὰς ἀπεσκευάζοντο, ψευδεῖς εἶναι λέγοντες, πιστώσασθαι δὲ τὴν ἀπολογίαν τοῖς ἔργοις
 50 ἔρασκον· δεῖν μόντοι κἀκείνῳ ἀποφράττειν τὰς λογοποιίας, τῷ μὴ πιστεύειν ῥαδίως· οὐ γὰρ ἐπιλείψει τοὺς καταψευδομένους αὐτῶν, ἕως ἂν ὁ πειθόμενος ᾗ.

ε'. Τούτοις ὡς πατέρα πείσαντες ταχέως τὸν μὲν ἐν χειρὶ φόβον διεκρούσαντο, τὴν δὲ εἰς τὰ μέλλοντα λύ-

suos ex civitatibus etiam non subjectis ei liceret educere. Adolescentes autem quæ criminis sibi data erant ignorabant : proptereaque incaute magis in ea incidebant. Nam pater de nemine aperte conquestus erat, sed ex illius frigore paulatim intellexerant, et ex eo quod ad omne quod doleret magis exasperabatur. Porro Pheroram quoque patrum inimicum illis infestumque reddidit Antipater, ut et Salomen amilam, cum ea tanquam cum uxore assidue sermones miscens et in eos instigans. Conferebat ad hujus inimicitias etiam Alexandri uxor Glaphyra, multa de nobilitate sua commemorans, cunctarumque se quæ in regia versarentur dominam esse dictitans ut quæ paternum quidem genus a Temeno, maternum vero a Dario Hystaspis filio duceret. Multa etiam de ignobilitate exprobat et Herodis sorori et uxoribus, quarum quæque propter formas venustatem, non generis nobilitatem delecta erat. Multæ autem fuerunt, utpote quod liceret Judæis patrio more plures habere, quodque rex pluribus delectaretur. Istis omnibus propter Glaphyræ superbiam et contumelias invisus erat Alexander.

3. Porro autem Aristobulus inter se et Salomen, ipsius licet socrum, dissidium creavit, antea etiam ex Glaphyræ maledictis ira accensam. Frequenter enim uxori objiciebat generis humilitatem, quodque ipse quidem privatam, frater vero ejus Alexander reginam duxerat : id quod Salomæ cum fletu nuntiavit filia. Adiciebat etiam quod idem Alexander et Aristobulus mitterentur se regnum adeptos aliorum fratrum matres similiter aque ancillas textrices esse facturos, fratres vero scribas paganos, eos irridentes, quod diligenter literis instituti fuerint. Quibus irritata Salome quum iram cohibere non potuisset, cuncta Herodi renunciavit. Fide autem digna admodum videbatur, præsertim in his quæ contra generum diceret. Quin et alia accessit criminatio, quæ facies subjecti animo regis. Audivit enim, ipsos crebro matrem inclamare, et ejulantes diras ei imprecari : sæpe etiam, quum ille quædam ex Mariamnes vestimentis nuperioribus divideret conjugibus, minari solitos esse quod cito ciliciis pro vestibus regis induerentur.

4. Propter ista Herodes elatum licet juvenum animum subvereretur, non tamen spem sibi abscidit, de illis ad bonam frugem reducendis. Verum eis ad se vocatis (etenim Romam navigaturus erat) pauca quidem illis minatus est ut rex, multa vero eos monuit ut pater, atque ad fratres diligendos hortabatur, illis delicta præterita condonans, ea lege ut in posterum meliores evaderent. Illi autem sese quidem a criminibus sibi objectis purgabant, ea mentita et falsa esse dicentes, suæ vero defensionis fidem ex rebus ipsis constare aiebant, atque ipsum sane debere viam obsequi fictis sermonibus, illis haud temere credendo : nunquam enim defuturos esse mendacia in ipsos confuturos quam diu sint quibus ea persuadeant.

5. Quum istis eum, utpote patrem, cito placavissent, præsentem quidem metum depulerunt, de futuris vero

πην προσέλαβον· ἔγνωσαν γὰρ τὴν τε Σαλώμην
ἐχθράν καὶ τὸν θεῖον Φερῶραν. Ἦσαν δὲ βαρεῖς μὲν
ἀμρότεροι καὶ χαλεποὶ, Φερῶρας δὲ μελίων, ὃς πάσης
μὲν ἐκοινώνει τῆς βασιλείας πλὴν διαδμηματος, προσό-
5 δου δὲ ἰδίας ἑκατὸν εἶχε τάλαντα, τὴν δὲ πέραν Ἰορ-
δάνου πᾶσαν ἐκαρπούτο χώραν, λαβὼν παρὰ τὰ δελ-
φοῦ δῶρον· ὃς αὐτὸν ἐποίησε καὶ τετράρχην, αἰτησά-
μενος παρὰ Καίσαρος, βασιλικῶν τε γάμων ἤξιωσε
συνουικῆσας ἀδελφὴν τῆς ἰδίας γυναῖκος, μετὰ δὲ τὴν
10 ἐκείνης τελευτὴν καθωσίωσε τὴν πρεσβυτάτην τῶν αὐ-
τοῦ θυγατέρων, ἐπὶ προικὶ τριακοσίοις ταλάντοις.
Ἀλλ' ἀπέδρα Φερῶρας τὸν βασιλικὸν γάμον πρὸς
ἔρωτα δούλης. Ἐφ' ᾧ χαλεπήνας Ἡρώδης τὴν μὲν
θυγατέρα τῷ πρὸς Πάρθων ὕστερον ἀναιρεθέντι συν-
15 ζευξεν ἀδελφιδῶν, Φερῶρα δὲ μετ' αὐτὸν τὴν ὀργὴν
ἀνίει, διδοὺς συγγνώμην τῇ νόσῳ.

ζ'. Διεβάλλετο δὲ καὶ πάλαι μὲν, ἐπὶ ζωῆς τῆς βα-
σιλίδος, ἐπιβουλεύειν αὐτῇ φαρμάκοις. Τότε δὲ πλεί-
στοι μνηστὰι προσήεσαν, ὡς καίπερ φιλαδελφότατον
20 ὄντα Ἡρώδην εἰς πίστιν ὑπαχθῆναι τῶν λεγομένων καὶ
δέος. Πολλοὺς δὲ τῶν ἐν ὑπονοίᾳ βασανίσας τελευ-
ταῖον ἤλθεν ἐπὶ τοὺς Φερῶρα φίλους, ὧν ἐπιβουλήν
μὲν ἀντικρυς ὡμολόγησεν οὐδεὶς, ὅτι δὲ τὴν ἐρωμένην
ἀρπασάμενος εἰς Πάρθους ἀποδράναι παρεσκευάζετο,
25 συμμέτοχος δὲ τοῦ σκέμματος αὐτῷ καὶ τῆς φυγῆς Κο-
στόβαρος ὁ Σαλώμης ἀνὴρ, ὃς συνώκισεν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς
ἐπὶ μοιχείᾳ τοῦ προτέρου διαφθαρέντος. Ἦν δὲ ἐλευθέρᾳ
διαβολῆς οὐδὲ Σαλώμῃ. Καὶ γὰρ αὐτῆς Φερῶρας ἀδελ-
φὸς κατηγόρει, συνθήκας περὶ γάμου ποιουμένης πρὸς
30 Συλλαῖον τὸν Ὀβόδα τοῦ Ἀράβων βασιλέως ἐπίτρο-
πον, ὃς ἦν ἐχθρότατος Ἡρώδῃ. Διελεγγθεῖσα δὲ καὶ
τοῦτο καὶ πάντα ὅσα Φερῶρας ἐνεκάλει, συγγινώσκε-
ται· καὶ αὐτὸν δὲ Φερῶραν ὁ βασιλεὺς ἀπέλυσεν τῶν
ἐγκλημάτων.

ζ'. Μετέβαινε δὲ ἐπ' Ἀλέξανδρον ὁ χειμὼν τῆς οἰ-
κίας, καὶ περὶ τὴν ἐκείνου κεφαλὴν ὁλος ἀπηρεύσατο.
Τρεῖς ἦσαν εὐνοῦχοι τῷ βασιλεῖ τιμωτάτοι, καὶ δῆλον
ἐξ ὧν ἐλειτούργουν· τῷ μὲν γὰρ οἶνοχοεῖν προσετέτακτο,
τῷ δὲ δειπνὸν προσφέρειν, ὃ δὲ αὐτὸν κατεχοίμειζε τε
40 καὶ συγκατεκλίνετο. Τούτους εἰς τὰ παιδικὰ δώροις
μεγάλοις ὑπῆγετο ὁ Ἀλέξανδρος. Μνηστὴν δὲ τῷ βα-
σιλεῖ, διηλέγοντο βασάνοις, καὶ τὴν μὲν συνουσίαν εὐ-
θέως ὡμολόγουν· ἐξέπερον δὲ καὶ τὰς εἰς αὐτὴν ὑποσχέ-
σεις, ὃν τρόπον ἀπατηθεῖεν ὑπ' Ἀλεξάνδρου, λέγοντος
45 ὡς οὐκ ἐν Ἡρώδῃ δέοι τὰς ἐλπίδας ἔχειν, ἀναιδεῖ γέ-
ροντι καὶ βαπτομένῳ τὰς κόμας, εἰ μὴ διὰ τοῦτο αὐ-
τὸν οἶονται καὶ νέον, αὐτῷ δὲ προσέγειν, ὃς καὶ παρὰ
ἄκοντος διαδέχεται τὴν βασιλείαν, οὐκ εἰς μακρὰν τε
τοὺς μὲν ἐχθροὺς ἀμυνεῖται, τοὺς φίλους δ' εὐδαίμονας
50 ποιήσει καὶ μακαρίους, πρὸ πάντων δ' αὐτούς εἶναι δὲ
καὶ θεραπείαν τῶν δυνατῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον λα-
θραῖαν, τοὺς τε ἡγεμόνας τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ τοὺς
ταξιάρχους κρύφα πρὸς αὐτὸν συνίεναι.

η'. Ταῦτα τὸν Ἡρώδην οὕτως ἐξερόβησεν ὡς μὴ δέ

mœsti et solliciti esse cœperunt. Etenim cognovere Salo-
men sibi esse infensam et patrum Pheroram : ambo autem
erant graves et difficiles, præsertim vero Pheroras, quippe
qui omnium in regno præter diadema particeps erat, et
centum talentorum redditum de suo habebat, totiusque
trans Jordanem regionis fructum percipiebat, ex fratris in
ipsum munificentia; qui et tetrarcham eum fecit, quod a Cæ-
sare petierat, regalique conjugio dignatus est, in matri-
monium data uxoris suæ sorore, cujus post obitum de-
spondit ei filiarum suarum natu maximam, cum trecento-
rum talentorum dote. Sed regale matrimonium Pheroras
ancillæ amore captus fugiebat. Quam ob rem iratus
Herodes filiam nuptum dedit fratris filio, qui postea a
Parthis occisus erat : non multo autem post iracundiam
in Pheroram remittit, data morbo ejus venia.

6. Quin et crimini ei jam olim vertebatur quod, dum
viveret regina, voluisset eum veneno tollere. Tunc autem
indices plurimi rem ad eum detulerunt, ut, quamvis fratris
amantissimus esset Herodes, crederet iis quæ dicerentur
et metueret. Quumque de multis, qui suspecti erant,
quæstionem habuisset, postremo ad Pheroræ amicos ve-
niebat : quorum nemo de insidiis aperte aliquid confessus
est, sed quod ea quam deperit correpta in Parthos se fuga
recipere parasset, quodque hujus consilii et fugæ conscius
fuisset Costobarus Salomes maritus, cui hanc in matrimo-
nium collocaverat rex, priore marito adulterii causa per-
empto. Sed nec Salome ab omni criminatione libera erat.
Namque eam Pheroras frater accusabat, quod nuptias pacta
esset cum Syllæo, Obodæ regis Arabum procuratore,
quem inimicissimum habebat Herodes. Quum autem et ea
de re et ceteris omnibus quæ Pheroras ei objecerat, con-
victa esset, ei ignoscitur : atque ipsum etiam Pheroram
de criminibus absolvit rex.

7. Domus vero tempestas in Alexandrum delata est,
totaque capiti ejus incubuit. Tres erant spadones regi ca-
rissimi, idque clarum ex eorum ministeriis : nam uni
quidem mandatum erat vinum ei ministrare, alteri vero
cœnam apponere, tertius autem eum sopiebat et cum eo
concumbebat. Istos magnis muneribus amasios sibi fieri
pellexit Alexander. Quum autem regi hoc indicatum esset
quæstione habita convicti sunt : et se cum eo consuetudi-
nem habere statim confitebantur, et quibus ad eam rem
inducti essent promissis aperiebant, quo modo decepti
essent ab Alexandro, dicente quod in Herode spem reponere
non oporteret, sene impudente quique capillos tingeret,
nisi hac de causa ipsum etiam pro juvene haberent; ejus
vero partes sequi, qui et invito illo regnum adepturus esset
et brevi quidem ab inimicis pœnas repetiturus, amicos vero
felicis facturos beatosque, ac præ ceteris ipsos : quin et opti-
mates clam Alexandrum colere et observare, ducesque
exercitus et ordinum ductores occulte eum convenire.

8. Ista Herodem adeo perterruerunt, ut non auderet sta-

παραχρῆμα τολμῆσαι τὰς μηνύσεις ἐκφέρειν, ἀλλὰ κατασκόπους ὑποπέμπων νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, ἕκαστα τῶν πραττομένων ἢ λεγομένων διηρεύνα, καὶ τοὺς ἐν ταῖς ὑποψίαις εὐθὺς ἀνῆρει. Δεινῆς δὲ ἀνομίας ἐπλήσθη τὸ βασίλειον. Κατὰ γὰρ ἔχθραν ἢ μίσος ἴδιον ἕκαστος ἐπλάσσε τὰς διαβολὰς, καὶ πολλοὶ πρὸς τοὺς διαφοροὺς φονῶντι τῷ βασιλικῷ θυμῷ κατεχρῶντο. Καὶ τὸ μὲν ψεῦδος εἶχε παραχρῆμα πίστιν, αἱ κολάσεις δὲ τῶν διαβολῶν ἦσαν ὠκύτεραι. Κατὰ γόρητο γοῦν τις ἀρτί καταγορήσας καὶ τῷ πρὸς αὐτοῦ διελεγχθέντι συναπήγετο. Τὰς γὰρ ἐξετάσεις τοῦ βασιλέως ὁ περὶ τῆς ψυχῆς κίνδυνος ὑπετέμενετο. Προὔβη δὲ εἰς τοσοῦτον πικρίας ὥς μηδὲ τῶν ἀκαταιτιάτων τινὶ προσβλέπειν ἡμέρως, εἶναι δὲ καὶ τοῖς φίλοις ἀπηνέστατος. Πολλοῖς γοῦν αὐτῶν ἀπέπειε τὸ βασίλειον· καὶ πρὸς οὓς οὐκ εἶχε χειρὸς ἐξουσίαν, τῷ λόγῳ χαλεπὸς ἦν. Ἐπανεβῆ δὲ Ἀντίπατρος ἐν ταῖς συμφοραῖς Ἀλεξάνδρῳ, καὶ στίφος ποιήσας τῶν συγγενῶν οὐκ ἔστιν ἦντινα διαβολὴν παρέλιπε. Προήχθη γέ τοι πρὸς τοσοῦτον δέους ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς τερατείας αὐτοῦ καὶ τῶν συνταγμάτων, ὥστε ἐφίστάναι δοκεῖν αὐτῷ τὸν Ἀλεξάνδρον ξιφῆρη. Συλλαδῶν γοῦν αὐτὸν ἐδῆρσεν ἔξαπνης, καὶ πρὸς βάσανον ἐχώρει τῶν φίλων αὐτοῦ. Σιγῶντες δὲ ἀπέβησκον οἱ πολλοὶ καὶ μηδὲν ὑπὲρ τὸ συνεῖδὸς εἰπόντες· οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἀλγῆδόνων ψεύσασθαι βιασθέντες ἔλεγον ὥς ἐπιβουλεύει τε αὐτῷ μετὰ Ἀριστοβούλου τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ παραφυλάττοι κυνηγούτα κτείνας εἰς Ῥώμην ἀποδρᾶναι. Τούτοις, καίπερ οὐ πιθανοῖς οὖσιν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἔσχετο διασμένους, ὁ βασιλεὺς ἐπίστευεν ἡδῶς, παραμυθίαν λαμβάνων τοῦ δῆσαι τὸν υἱὸν τὸ μὴ δοκεῖν ἀδικῶς.

ΚΕΦ. ΚΕ'.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἐπεὶ τὸν πατέρα μεταπεῖθειν ἀμήχανον ἑώρα, τοῖς δεινοῖς ὁμῶς χωρεῖν διέγνω· καὶ τέσσαρας κατὰ τῶν ἐχθρῶν βίβλους συνταξάμενος προσωμολόγει μὲν τὴν ἐπιβουλὴν, κοινωνοὺς δὲ ἀπεδείκνυε τοὺς πλείστους αὐτῶν, πρὸ δὲ πάντων Φερῶραν καὶ Σαλώμην· ταύτην γὰρ δὴ καὶ μιγῆναι ποτε αὐτῷ μὴ θέλοντι, νύκτωρ εἰσβιασαμένην. Αἶ τε οὖν βίβλοι παρῆσαν εἰς χεῖρας Ἡρώδῃ, πολλὰ καὶ δεινὰ κατὰ τῶν δυνατῶν βοῶσαι, καὶ διὰ τάχους εἰς Ἰουδαίαν Ἀρχέλαος ἀφικνεῖται, περὶ τῷ γαμβρῷ καὶ τῇ θυγατρὶ δείσας. Γίνεται δὲ βοηθὸς αὐτοῖς μάλα προμηθής, καὶ τέχνη τὴν τοῦ βασιλέως ἀπειλὴν διεκρούσαστο. Συμβάλων γὰρ εὐθὺς αὐτῷ, « πού ποτέ ἐστιν ὁ ἀλι-
45 « τήριός μου γαμβρός; ἐβόα· πού δὲ τὴν πατροκτό-
« νον ὀφομαι κεφαλὴν, ἣν ταῖς ἑμαντοῦ χερσὶ διασπα-
« ράξω; προσθήσω δὲ καὶ τὴν θυγατέρα μου τῷ καλῷ
« νυμφίῳ· καὶ γὰρ εἰ μὴ κεκοινώνηκε τοῦ σκέμμα-
« τος, ὅτι τοιοῦτου γέγονε γυνή, μεμῖανται. Θαν-
60 « μάζω δὲ καὶ σὲ τὸν ἐπιβουλεύθοντα τῆς ἀνεξικαχίας,
« εἰ ᾗ μέχρι νῦν Ἀλέξανδρος. Ἐγὼ γὰρ ἡπειγόμεν
« ἀπὸ Καππαδοκίας, ὥς τὸν μὲν εὐρήσω· πάλαι δε-

tim indicia in medium proferre, sed exploratores nocte dieque submittens, singula quæ facta erant dictave perscrutabatur, eosque sine mora perimebat in quos caderet ulla suspicio. Itaque iniquitate acerbissima repleta est regia. Nam pro suis quisque inimicitiiis vel odio calumnias finxere, multique regis iracundia cædis cupida contra adversarios abutebantur. Et mendaciis quidem facile credebatur, supplicia vero celerius luebant quam factæ erant criminationes. Denique accusabatur qui modo accusaverat, et cum eo qui ab ipso convictus erat ad penam ducebatur : nam quominus quæstiones accurate haberentur impediēbat vitæ discrimen quod rex se adire putabat. Eo autem acerbitalis processit, ut neminem vel vacuum culpa placido vultu intueretur, imo et amicis crudelis esset et inhumanus. Itaque illorum multis regia interdixit, et quos manu ferendi potestatem non habebat, eos verbis petebat. Alexandro autem in malis instabat Antipater, factoque agmine ex consanguineis, nihil reliqui faciebat quod crimini vertere potuit. Atqui eo timoris perductus est rex ex prodigiis Antipatri sociorumque ejus mendaciis, ut videre videretur Alexandrum stricto gladio sibi imminere. Quo factum est ut comprehensum statim in vincula conjiceret et ad quæstionem in ejus amicos tormentis habendam procederet. Plurimi autem taciti moriebantur et nihil contra conscientiam eloquuti : alii vero præ doloribus mentiri coacti dicebant patri ab eo cum fratre Aristobulo insidias fieri, eosque tempus observare ut, illo inter venandum occiso, Romam profugerent. Istis, quanquam parum verisimilia erant, sed necessitate cogente effusa, lubenti tamen animo rex credebat, semet consolans in vinculis filii, quod id non injuste fecisse videretur.

CAP. XXV. (XVII.)

Alexander autem, quoniam nullo modo fieri posse videbat ut patri persuaderet animum mutare, malis obviam ire decrevit : quumque libros quattuor adversus inimicos composuisset, de insidiis confitebatur, et illorum plerisque secum earundem participes esse declarabat, ante omnes autem Pheroram et Salomen : nam hanc etiam nocte quondam per vim secum invito concubuisse dicebat. Jamque libri in manibus erant Herodis, multa et gravia de optimatibus clamantes, et maturato itinere in Judæam venit Archelaus, de genere simul ac filia sollicitus : illisque provide admodum opem tulit et auxilium, et astutia regis minas a cervicibus illorum depulit. Statim enim ac cum eo congressus est, « ubinam est, clamabat, sceleratus
« gener meus? aut ubi parricidale caput in conspectum
« meum veniet, quod manibus meis dilacerabo? imo et
« filiam meam bono sponso adjiciam : nam etsi consilii
« particeps non fuerit, ejusmodi tamen viri conjux facta,
« inquinata est. Miror autem tui patientiam, cui paratæ
« erant insidie, si adhuc vivit Alexander. Ego enim e
« Cappadocia properabam, illum jam pridem pœnas dedisse

« δωκότα δίκας, μετὰ δὲ σοῦ περὶ τῆς θυγατρὸς ἐξετά-
 « σων, ἣν κάκεινῳ, σὲ καὶ τὸ σὸν ἀξίωμα βλέπων,
 « ἐνηγγύησα. Νῦν δὲ περὶ ἀμφοῖν ἡμῖν βουλευτέον.
 « Ἐὰν ᾗς λίαν πατὴρ τοῦ κολάζειν υἱὸν ἐπίβουλον
 6 « ἀτονώτερος, ἀμειψόμεν τὰς δεξιὰς καὶ γενόμεθα τῆς
 « ἀλλήλων ὀργῆς διάδοχοι. »

β'. Τούτοις περικομπήσας καίπερ παρατεταγμένον
 Ἡρώδην ὑπάγεται. Δίδωσι γοῦν αὐτῷ τὰς συντα-
 χθείσας ὑπ' Ἀλέξανδρου βιβλους ἀναγῶναι, καὶ καθ'
 10 ἕκαστον ἐφιστὰς κεφάλαιον, συνεσκέπτετο. Λαμβά-
 νει δὲ ὁ Ἀρχέλαος ἀφορμὴν τοῦ στρατηγήματος, καὶ
 κατὰ μικρὸν εἰς τοὺς ἐγγεγραμμένους καὶ Φερώραν
 μετήγε τὴν αἰτίαν. Ὡς δὲ ἑώρα πιστεύοντα τὸν βασι-
 λέα, « σκεπτέον, ἔφη, μήποτε τὸ μαιράκιον ὑπὸ το-
 15 « σούτων εἴη πονηρῶν ἐπιβουλευόμενον, οὐχ ὑπὸ τοῦ
 « μαιρακίου σύ. Καὶ γὰρ οὐδὲ ὄραν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἂν
 « εἰς τηλικούτον μύσος προσέπεσεν, ἀπολαῶν μὲν ἡδὴ
 « βασιλείας, ἐλπίζον δὲ καὶ διαδοχῆς, εἰ μὴ τινες ᾗσαν
 « ἀναπαίθοντες καὶ τὸ τῆς ἡλικίας εὐκόλον ἐπὶ κακῷ
 20 « μεταχειριζόμενοι. » διὰ γὰρ τῶν τοιούτων ἐξαπα-
 τᾶσθαι μὲν οὐ νέους μόνον, ἀλλὰ καὶ γέροντας, ὁ-
 κους δὲ λαμπροτάτους καὶ βασιλείας ὅλας ἀνατρέπε-
 σθαι.

γ'. Συνήζει τοῖς λεγομένοις Ἡρώδης, καὶ τὴν μὲν
 25 πρὸς Ἀλέξανδρον ὀργὴν ἐκάνει κατ' ὀλίγον, πρὸς δὲ
 Φερώραν παρωξύνετο· τῶν γὰρ τεσσάρων βιβλίων
 οὗτος ἦν ἡ ὑπόθεσις. Ὅς κατιδὼν τό τε τοῦ βασιλέως
 δξύρροπον καὶ τὴν Ἀρχελαοῦ φιλίαν παρ' αὐτῷ πάν-
 των κρατοῦσαν, ὡς οὐκ ἐνῆν εὐσχήμων σωτηρία, τὴν
 30 δι' ἀναιδείας ἐπορίζετο. Καταλείψας γοῦν Ἀλέξαν-
 δρον προσέφυγεν Ἀρχελάῳ. Κάκεινος οὐχ ὄραν ἔφη
 πῶς ἂν αὐτὸν ἐξαιτήσαιοι, τοσούτοις ἐνεχόμενον ἐγ-
 κλήμασιν, ἐξ ὧν σαφῶς ἀποδείκνυται τοῦ βασιλέως ἐπί-
 βουλος, καὶ τῶν παρόντων τῷ μαιρακίῳ κακῶν αἴτιος
 35 γεγὼς, εἰ μὴ βούληται τὸ πανούργον καὶ τὰς ἀρνή-
 σεις ἀφίει προσομολογῆσαι μὲν τὰ κατηγορημένα, συγ-
 γνώμην δὲ αἰτήσασθαι παρὰ τἀδελφοῦ καὶ φιλοῦντος·
 εἰς γὰρ τοῦτο πάντα τρόπον αὐτῷ συνεργήσειν.

δ'. Πείθεται Φερώρας, καὶ κατασκευάσας αὐτὸν, ὡς
 40 ἂν οἰκτρότατος φανείη, μελαίνη τε ἐσθῆτι καὶ δακρύοις,
 προσπίπτει τοῖς Ἡρώδου ποσίν, ὡς πολλάκις ἔτυχε,
 συγγνώμην αἰτούμενος, καὶ μιὰρὸν μὲν ἑαυτὸν ὁμολο-
 γῶν (δεδρακέναι γὰρ πάντα ὅσα κατηγορήτο), παρα-
 κοπὴν δὲ φρενῶν καὶ μανίαν ὀδυρόμενος, ᾗς αἴτιον εἴ-
 45 ναι τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς ἔλεγε. Παραστήσας δὲ
 κατήγορον καὶ μάρτυν αὐτοῦ Φερῶραν Ἀρχέλαος οὕτως
 ᾗδην παρηγεῖτο, καὶ τὴν Ἡρώδου κατέστελλεν ὀργὴν,
 χρώμενος οἰκείῳς ὑποδείγμασι· « καὶ γὰρ αὐτὸς,
 πολλῶ χαλεπώτερα πάσχων ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, τῆς
 50 ἀμύνης ἐπὶπροσθεν τίθεσθαι τὸ τῆς φύσεως δίκαιον.
 Ἐν γὰρ ταῖς βασιλείαις, ὥσπερ ἐν μεγάλοις σώμασιν
 ἀεὶ τι μέρος φλεγμαίνειν ὑπὸ τοῦ βάρους, ὅπερ ἀπο-
 κόπτειν μὲν οὐ χρῆναι, θεραπεύειν δὲ πραότερον. »

ε'. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων Ἡρώδην μὲν ἐπὶ Φερῶ-

« comperturus, et de filia quaestionem tecum habiturus,
 « quam illi, te tuamque dignitatem spectans, despondi.
 « At nunc de utroque nobis deliberandum est. Et si admo-
 « dum pater sis et ad puniendum filium insidiatorem mi-
 « nus fortis, dexteras permutemus, atque in ira exsequenda
 « alter in alterius vicem succedamus. »

2. Ista magnifice loquutus Herodem, quamvis propositi ex
 adverso tenacem, aliquantulum inde deducit. Itaque li-
 bros ab Alexandro compositos ei legendos tradit, singulis-
 que capitulis insistens, cum eo dispiciebat. Unde callidi
 consilii occasionem arripit Archelaus, paulatimque culpam
 in eos quorum nomina scripta erant in libris, et in Pheroram
 transtulit. Quum autem sibi credere regem videret, « con-
 « siderandum est, inquit, ne forte adolescens tot scele-
 « ratorum insidiis impetatur, non tu ab adolescente. Haud
 « enim constat quid causae esset cur in scelus adeo ma-
 « gnum inciderit (qui et nunc regno tantum non potitur,
 « spemque habet succedendi), nisi quidam suasores exsti-
 « tissent, qui aetatis facilitate abuterentur : » nam ab ejus-
 modi hominibus non solum juvenes deceptos esse, ve-
 rum etiam senes, domosque clarissimas et integra regna
 subverti.

3. Consentiebat his dictis Herodes, et nonnihil de sua in
 Alexandrum ira paulatim remittebat, et in Pheroram exa-
 sperabatur : nam ille erat quattuor librorum argumentum.
 Qui quum vidisset quo propenderet regis animus, et in
 omnibus apud eum praevalere Archelai amicitiam, quam
 honeste non potuit, ex impudentia quaesivit salutem. Ita-
 que relicto Alexandro confugit ad Archelaum. Atque ille
 non se videre aiebat quo modo periculo eum eximat, qui
 tot criminibus se obstrinxerat, ex quibus clare demonstre-
 tur ipsuin regi insidiatum esse, omniumque malorum,
 quibus juvenis conflictetur, causam et auctorem exstitisse,
 nisi vellet insitiandi versutia deposita omnia de quibus in-
 simularetur confiteri, et a fratre ipsum etiam diligente ve-
 niam petere : ad hoc enim se quoque modis omnibus
 auxilium ei laturum.

4. Paruit Pheroras, et quum ita se comparasset ut quam
 miserrimus appareret, et veste atra et lacrimis, Herodi ad
 genua accidit, id quod saepiuscule potuit, sibi ignosci po-
 stulans, et se quidem sceleratum esse confitens, ut qui
 omnia quae sibi objicerentur patrarit, mentis vero aliena-
 tionem et insaniam deplorans, cujus causam in mulieris
 amorem conferebat. Quum autem Pheroram suimet accu-
 satorem et testem stitisset Archelaus, tum ita Herodem
 exorabat, ejusque iracundiam mitigabat, familiari usus
 exemplo : « nam et ego a fratre multo graviora perpeasus,
 naturae jus ante vindictam posui : quippe in regnis, ve-
 lati in magnis corporibus, partem aliquam semper intu-
 mescere praegravitate, quam amputare quidem non oportet,
 leniter vero curare. »

5. Quum multa ejusmodi diceret, Herodis quidem ani-

ραν μειλίσσεται, δίμμενε δ' αὐτὸς ἀγανακτῶν πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ τὴν θυγατέρα διαζεύξας ἀπάξειν ἔφασκεν, ἕως περιέστησεν Ἡρώδην ἀντιπαρκαλεῖν ὑπὲρ τοῦ μειρακίου, καὶ πάλιν αὐτῷ μνηστεύεσθαι τὴν θυγατέρα. Σφόδρα δὲ ἀξιοπύστως Ἀρχέλαος ᾧ βούλεται συνοικίζειν αὐτὴν ἐπέτρεπε, πλὴν Ἀλεξάνδρου· περὶ πλείστου γὰρ ποιέσθαι τηρεῖν πρὸς αὐτὸν τὰ τῆς ἐπιγαμίας δίκαια. Φαμένου δὲ τοῦ βασιλέως δῶρον ἔξεν παρ' αὐτοῦ τὸν υἱόν, εἰ μὴ λύσειε τὸν γάμον, ὄντων μὲν αὐτοῖς ἤδη καὶ τέκνων, στεργομένης δ' οὕτως ὑπὸ τοῦ μειρακίου τῆς γυναίκος, ἣν παραμένουσιν μὲν ἔσεσθαι δυσώπημα τῶν ἡμαρτημένων, ἀπορραγεῖσαν δὲ αἰτίαν τῆς εἰς ἅπαντα ἀπογνώσεως (μαλακωτέρας γὰρ γίνεσθαι τὰς τόλμας πάθεσιν οἰκεῖοις περισπωμένης), κατανεύσας μόλις Ἀρχέλαος διαλλάσσεται τε καὶ διαλλάσσει τῷ νεανίσκῳ τὸν πατέρα. Δεῖν μέντοι πάντως ἔφη πέμπειν αὐτὸν εἰς Ῥώμην, Καίσαρι διαλεζόμενον· γεγραφέναι γὰρ αὐτὸς ἐκείνῳ περὶ πάντων.

20 ς'. Τὸ μὲν οὖν Ἀρχελάου στρατήγημα, δι' οὗ τὸν γαμβρὸν ἐρρύσατο, πέρας ἔῤχε· μετὰ δὲ τὰς διαλλαγὰς ἐν εὐωχίαις καὶ φιλοφρονήσεσι διήγον. Ἀπίοντα δὲ αὐτὸν Ἡρώδης δωρεῖται ταλάντων ἑβδομήκοντα δῶροις, θρόνῳ τε χρυσῷ διαλθῶ καὶ εὐνούχοις καὶ παλλακίδι, ἣτις ἐκαλεῖτο Παννυχίς, τῶν τε φίλων ἐτίμησεν ἕκαστον κατ' ἀξίαν. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ συγγενεῖς, προστάξαντος τοῦ βασιλέως, πάντες Ἀρχελάου λαμπρὰ δῶρα ἔδωκαν. Προετέμφθη δὲ ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου καὶ τῶν δυνατῶν μέχρις Ἀντιοχείας.

ΚΕΦ. ΚΓ'.

30 Μετ' οὐ πολλὸν δὲ εἰς τὴν Ἰουδαίαν παρέβαλεν ἀνὴρ πολλῶν Ἀρχελάου στρατηγημάτων δυνατώτερος, ὃς οὐ μόνον τὰς ὑπ' ἐκείνῳ πολιτευθεῖσας Ἀλεξάνδρῳ διαλλαγὰς ἀνέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ ἀπωλείας αἰτίας αὐτῷ κατέστη. Ὃς ἦν Λάκων, Εὐρυκλῆς τοῦνομα, πόθῳ 35 χρημάτων εἰς τὴν βασιλείαν προσφθαρείς· οὐ γὰρ ἀντείχεν ἔτι ἡ Ἑλλάς αὐτοῦ τῇ πολυτελείᾳ. Λαμπρὰ δὲ Ἡρώδῃ δῶρα προσενεγκὼν, δέλεαρ ὧν ἐθηρᾶτο, καὶ παραχρῆμα πολλαπλασίῳ λαβὼν, οὐδὲν ἡγεῖτο τὴν καθαρὰν δόσιν, εἰ μὴ δι' αἵματος ἐμπορεύσαιο τὴν 40 βασιλείαν. Περιέρχεται γοῦν τὸν βασιλέα κολακεία καὶ δεινότητι λόγων καὶ περὶ αὐτοῦ ψευδέσιν ἐγκωμίοις. Ταχέως δὲ συνιδὼν τὸν Ἡρώδου τρόπον, καὶ πάντα λέγων τε καὶ πράττων τὰ πρὸς ἡδονὴν αὐτῷ, φίλος ἐν τοῖς πρώτοις γίνεται. Καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν πα- 45 τρίδα καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν ἡδέως προετίμων τὸν Σπαρτιάτην.

β'. Ὃ δὲ, ἐπεὶ τὰ σαθρὰ τῆς οἰκίας κατέμαθε, τὰς τε τῶν ἀδελφῶν διαφορὰς, καὶ ὅπως διέκειτο πρὸς ἕκαστον ὁ πατήρ, Ἀντιπάτρου μὲν ξενία προκατελιη- 50 πτο, φίλια δὲ Ἀλέξανδρον ὑπεκρίνετο, ψευδόμενος ἐταῖρον αὐτὸν εἶναι καὶ Ἀρχελάου πάλαι. Διὸ δὴ καὶ ταχέως ὡς δεδοκιμασμένος ἐδέχθη· συνίστα δὲ ἑαυτὸν

non erga Pheroram placatiorem reddidit, ipse vero Alexandro succensere non destitit, filiamque ab eo disjunctam abducturum aiebat, donec eo redegerit Herodem, ut contra pro adolescente eum deprecaretur, ut iterum ei filiam desponderet. Archelaus autem probabilitate magna simulavit se velle permittere ut ea cuivis collocaretur, præterquam Alexandro: sibi enim nihil prius et antiquius esse quam ut jura affinitatis adversus illam conserventur. Rege autem sibi filium ab eo donatum iri affirmante, si matrimonium non dirimeret, quod et liberos jam haberent, et uxor ab adolescente impense diligeretur; quæ, si diutius maneat, delictis remedium afferret; sin divelleretur, in causa futura esset cur de omnibus desperetur (molliorem namque fieri audaciam, si animus a domesticis affectibus occupetur), vix tandem Archelaus inflexus reconciliatur, facitque ut pater cum adolescente in gratiam redeat. Omnino tamen eum Romam mitti debere adjicit, cum Cæsare collocaturum; de omnibus enim sese literas ad eum dedisse.

6. Atque ita quidem vafro Archelai consilio, quo generum periculo liberavit, finis aderat, et redintegrata concordia, tempus aliquod convivii et lætitiis impendebant. Ipsi autem, quum discederet, dono dedit Herodes talenta septuaginta, et solum aureum gemmis distinctum, et eunuchos, et concubinam, cui nomen erat Pannychis, item amicorum ejus quemque pro cuiusque merito honoravit. Similiter etiam cognati omnes, jussu illius, Archelao splendida donarunt munera. Eumque tam Herodes quam optimates ad Antiochiam usque prosequuti sunt.

CAP. XXVI. (XVII.)

Non multo autem post in Judæam vir se conferebat consiliorum vafritie longe potentior Archelao, qui non solum gratiæ reconciliationem ab ipso impetratam irritam fecit, sed et Alexandro causa exitii fuit. Ille Laco erat genere, nomine Eurycles, desiderio pecuniæ eo redactus ut in regno vivere jam expeteret: non amplius enim luxuriam ejus tolerare potuit Græcia. Quum autem Herodi splendida attulisset munera, escam ad ea quæ venaretur captanda, ac statim multiplicata accepisset, puram liberalitatem nihil esse ducebat, nisi sanguine mercaturam faceret regni. Itaque regem adulatione et eloquentiæ vi falsisque laudibus eum efferendo circumvenit; quumque cito Herodis ingenium perspexisset, atque omnia diceret faceretque ad ejus voluntatem, inter amicorum primos numeratur. Nam et rex et qui circa eum erant omnes ejus, utpote Spartani, patriæ gratia rationem non vulgarem libenter habuerunt.

2. Ille vero, ubi domus vitia didicit, fratrumque inimicitias, et quemadmodum pater in singulos esset animatus, Antipatri quidem hospitio primum usus fuerat, simulata vero amicitia colebat Alexandrum, se et Archelai jam olim socium esse mentitus. Quo factum est ut tanquam spectatæ fidei vir sine mora exciperetur, moxque semet fratri

εὐθέως καὶ Ἀριστοβούλῳ τῷ ἀδελφῷ. Πάντων δὲ ἀπο-
 πειραθεὶς τῶν προσώπων ἄλλον ἄλλως ὑπῆει. Γίνεται
 δὲ προσηγουμένως μισθωτὸς Ἀντιπάτρου, καὶ προδότης
 Ἀλεξάνδρου, τῷ μὲν δνειδίζων, εἰ πρεσβύτατος ὦν πε-
 5 ριόψεται τοὺς ἐφεδρεύοντας αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν, Ἀλε-
 ξάνδρῳ δὲ, εἰ γεγεννημένος ἐκ βασιλίδος, καὶ βασιλίδι
 συνοικῶν, ἐάσει διαδέχεσθαι τὴν ἀρχὴν τὸν ἐξ ἰδιώτι-
 δος, καὶ ταῦτα μεγίστην ἀφορμὴν ἔχων Ἀρχέλαον. Ἦν
 δὲ πιστὸς τῷ μεираκίῳ σύμβουλος, τὴν Ἀρχελάου φι-
 10 λαν πλάσασμενος. Δι' ὃ μὴδὲν ὑποστηλλόμενος Ἀλέ-
 ξανδρος τὰ τε κατὰ Ἀντίπατρον ἀπωδύρετο πρὸς αὐτὸν
 καὶ ὡς Ἡρώδης αὐτῶν τὴν μητέρα κτείνας οὐ παρά-
 δοξον εἰ καὶ αὐτοὺς ἀφαιρεῖται τὴν ἐκείνης βασιλείαν.
 Ἐφ' οἷς ὁ Εὐρυκλῆς οἰκτερεῖν τε καὶ συναλγεῖν ὑπεκρί-
 15 νετο. Τὰ δὲ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀριστοβούλον εἰπεῖν δελεά-
 σας, καὶ ταῖς κατὰ τοῦ πατρὸς μέμψεσιν ἐνδυσάμενος
 ἀμφοτέρους, ὥχeto φέρων Ἀντιπάτρῳ τὰ ἀπόρρητα.
 Προσφεύδετο δ' ἐπιβουλὴν, ὡς ἐνεδρεύοντων αὐτὸν
 τῶν ἀδελφῶν, καὶ μόνον οὐκ ἐπιφερόντων ἤδη τὰ ξίφη.
 20 Λαβὼν δὲ ἐπὶ τούτοις χρημάτων πλήθος, ἐπαινέτης ἦν
 Ἀντιπάτρου πρὸς τὸν πατέρα. Τὸ δὲ τελευταῖον ἐργο-
 λαβήσας τὸν Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου θάνατον,
 κατήγορος αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πατρὸς γίνεται. Καὶ προσ-
 ελθὼν ἀντιδιδόναι τὸ ζῆν ἔφρασεν Ἡρώδῃ τῶν εἰς αὐ-
 25 τὸν εὐεργεσιῶν, καὶ τὸ φῶς ἀμοιβῆν τῆς ξενίας ἀντι-
 παρέχειν. Πάλαι γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἠκονῆσθαι ξίφος, καὶ
 τὴν Ἀλεξάνδρου τετονῶσθαι δεξιάν, ἐμποδῶν δὲ αὐτὸς
 γεγενῆσθαι τῷ τάχει, συνεργεῖν ὑποκριθεὶς· φάναι γὰρ
 τὸν Ἀλέξανδρον ὡς οὐκ ἀγαπᾷ βασιλεύσας αὐτὸς Ἡρώ-
 30 δης ἐν ἄλλοις, καὶ μετὰ τὸν τῆς μητρὸς αὐτῶν φό-
 νον τὴν ἐκείνης ἀρχὴν σπαθήσας· ἄλλ' ἔτι καὶ νόθον
 εἰσάγει διάδοχον, Ἀντιπάτρῳ τῷ φθόρῳ τὴν παππῶν
 αὐτῶν βασιλείαν προτείνων. Τιμωρήσειν γε μὴν αὐ-
 τὸν τοῖς Ὑρκανοῦ καὶ Μαριάμης δαίμοσιν· οὐδὲ γὰρ
 35 πρέπειν αὐτὸν διαδέξασθαι παρὰ τοιούτου πατρὸς τὴν
 ἀρχὴν δίχα φόνου. Πολλὰ δὲ εἶναι τὰ παροξύνοντα
 καθ' ἡμέραν, ὥστε μὴδὲ λαλῆς τινὰ τρόπον ἀσυκο-
 φάντητον καταλελεῖφθαι. Περὶ μὲν γὰρ εὐγενείας
 ἐτέρων μνείας γινομένης, αὐτὸς ἀλόγως ὑδρίζεσθαι, τοῦ
 40 πατρὸς λέγοντος, ὁ μόνος εὐγενὴς Ἀλέξανδρος, καὶ τὸν
 πατέρα διὰ ἀγένειαν ἀδοξῶν. Κατὰ δὲ τὰς θήρας
 προσκρούειν μὲν σιωπῶν, ἐπαινέσας δὲ προσακρούειν
 εἰρων· πανταχοῦ δὲ ἀμειλίχτον εὐρίσκειν τὸν πα-
 45 τέρα, καὶ μόνῳ φιλόστοργον Ἀντιπάτρῳ· δι' ὃν ἡδέως
 καὶ τεθνήξεσθαι, μὴ κρατήσας τῆς ἐπιβουλῆς· κτείναντι
 δὲ εἶναι. σωτηρίας ἀφορμὴν, πρῶτον μὲν Ἀρχέλαον
 ὄντα κηδεστὴν, πρὸς ὃν διαφεύγεσθαι ῥαδίως, ἔπειτα
 Καίσαρα, μέχρι νῦν ἀγνοοῦντα τὸν Ἡρώδου τρόπον.
 Οὐ γὰρ ὡς πρότερον αὐτῷ παραστήσεσθαι πεφρηνκῶς
 50 τὸν ἐφεστῶτα πατέρα, οὐδὲ φθέγγεσθαι περὶ τῶν αὐ-
 τοῦ μόνον ἐγκλημάτων, ἀλλὰ πρῶτον μὲν κηρύξιν τὰς
 τοῦ ἔθνους συμφορὰς, καὶ τοὺς μέχρι ψυχῆς φορολο-
 γουμένους, ἔπειτα εἰς οἷας τρυφὰς καὶ πράξεις τὰ δι'
 αἵματος πορισθέντα χρήματα ἀναλωθεῖν, τοὺς τε ἐξ

etiam Aristobulo commendari curabat. Pertentatis autem
 personis omnibus, aliam alio modo subibat. Verum ante
 omnia sit mercenarius Antipatri et proditor Alexandri, illi
 quidem exprobrans quod natu maximus eos insuper habeat,
 qui insidiis id agant ut ipsum spe sua deturbent; Alexan-
 dro vero, quod a regina natus et regiae vir conjugis privatae
 molieris filium in regnum succedere patiat, praesertim
 quum Archelaum habeat, qui maximo ipsi futurus sit subsi-
 dio. Itaque ab adolescente pro fideli habitus est consiliario,
 Archelai amicitiam mentitus. Qua re fiebat ut Alexander
 nihil dissimulans et in sinum ejus quae haberet contra Anti-
 patrum effunderet, et minime mirandum esse diceret, si
 Herodes, quum matrem ipsorum interemisset, ipsis quoque
 regnum illius iret ereptum. Quorum causa Eurycles et
 misericordia commoveri et condolere simulabat. Quumque
 Aristobulum ad eadem dicenda illexisset et utrumque
 querimoniae laqueis irrelivisset, discedebat secreta ad An-
 tipatrum deferens. Verum insuper affinxit ejusmodi com-
 mentum, ac si fratres ei parassent insidias, et jam fere in
 eo essent ut strictis gladiis irruerent. Ob haec autem multa
 pecunia donatus ab Antipatro, eum apud patrem egregie
 laudabat: et ad extremum, quum necem Aristobuli et
 Alexandri patrandam suscepisset, coram patre accusatio-
 nem in eos instituit. Ipsoque adito, vitam se Herodi pro be-
 neficiis rependere dicebat, lucisque gratia pro hospitio eum
 remunerare. Jam pridem enim Alexandrum in eum exa-
 cuisse gladium, dextramque intendisse: ipsum vero ne
 ocus moveret impediisse, ut qui se adiutorem fore simu-
 lasset. Alexandrum enim dicere quod non contentus sit
 Herodes ut ipse regnum alienum occuparit, et post ma-
 tris ipsorum caedem principatum ejus dilacerarit; sed et
 insuper spurium sibi successorem faciat, avitam ipsorum
 regnum pesti Antipatro tradens. Proinde semet Hyrcani
 manes et Mariannes ultum ire. Nec enim decere ut ipse
 successionem ab hujusmodi patre sine caede suscipiat.
 Multis autem rebus se ad hoc excitari quotidie, ut cui nihil
 omnino loqui liceat quod non in calumniam vertatur. Nam
 si de nobilitate aliorum fiat mentio, sine ratione se contum-
 meliis affici, patre dicente solum Alexandrum nobilem esse,
 cui et pater ob generis humilitatem male audiat. Inter ve-
 nandum etiam in offensionem incurrere, si taceat; sin lauda-
 verit, cavillatorem appellari. Patrem autem sibi in omni re
 imitem inveniri, solique Antipatro indulgentem: ob quem
 se libenter moriturum esse, si parum succedant insidiae;
 sin ipsum occiderit, sibi ad salutem praesidia fore, primum
 Archelaum socerum suum, deinde Caesarem, hucusque
 Herodis mores ignorantem. Non enim ut antea se ei ad-
 stitutum, patris praesentiam horrentem et reformidantem,
 neque verba facturum de iis quas suo tantum nomine asse-
 rat criminationibus, sed primum quidem totius gentis mi-
 serias se prolaturum, et quod ad necem usque tribulis
 ab ipsa exactis vexarentur; deinde quam luxuriose et
 facinorose pecunias etiam sanguine partas profuderit; et

ἡμῶν πλουτήσαντας, οἷσι, καὶ τὰς θεραπευθεῖσας πό-
λεις, ἐπὶ τίνων· ζητήσιν δὲ καὶ τὸν πάππον ἔκει· καὶ
τὴν μητέρα, καὶ τὰ τῆς βασιλείας μύση πάντα κηρύ-
ζει· ἐφ' οἷς οὐ κριθήσεσθαι πατροκτόνος.

γ'. Τοιαῦτα κατὰ Ἀλεξάνδρου τερατευσάμενος δ
Εὐρυκλῆς ἐπῆνε πολλά τὸν Ἀντίπατρον, ὡς ἄρα μόνος
τε εἴη φιλοπάτωρ καὶ διὰ τοῦτο μέχρι νῦν τῆς ἐπιβου-
λῆς ἐμπόδιον. Μήπω δὲ καλῶς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῖς πρώ-
τοις κατεσταλμένος εἰς ἀνέκστον ὄργην ἐξαγριοῦται.
καὶ πάλιν λαβὼν καιρὸν Ἀντίπατρος ἐτέρους κατὰ τῶν
ἀδελφῶν ὑπέπεμπε κατηγοροὺς, λέγειν ὅτι Ἰουκούνδῳ
καὶ Τυράννῳ λάθρα διαλέγοντο, τοῖς ἱπάρχοις μὲν
ποτε τοῦ βασιλέως γενομένοις, τότε δ' ἐκ τινων προσ-
κρουσμάτων ἀποπεπτωκόσι τῆς τάξεως. Ἐφ' οἷς
Ἡρώδης ὑπεραγανακτήσας εὐθὺς ἐβασάνισε τοὺς ἄν-
δρας. Ἀλλ' οἱ μὲν οὐδὲν τῶν διαβληθέντων ὡμολό-
γουν. Προσεκομίσθη δὲ τις πρὸς τὸν Ἡρώδου φρού-
ραρχον ἐπιστολὴ παρὰ Ἀλεξάνδρου, παρακαλοῦντος
ἵνα αὐτὸν δέξηται τῷ φρουρίῳ μετὰ Ἀριστοβούλου τοῦ
ἀδελφοῦ κτείναντα τὸν πατέρα, καὶ παράσχῃ τοῖς
ἄλλοις χρήσασθαι καὶ ταῖς ἄλλαις ἀφορμαῖς. Ταύτην
Ἀλέξανδρος μὲν ἔλεγε τέγνασμα εἶναι Διοφάντου.
Γραμματεὺς δ' ἦν ὁ Διοφάντος τοῦ βασιλέως, τολμη-
ρὸς ἄνθρωπος καὶ δεινὸς μιμήσασθαι πάσης χειρὸς γράμ-
ματα· πολλὰ γοῦν παραχαράξας τελευταῖον ἐπὶ
τούτῳ καὶ κτείνεται. Βασανίσας δὲ τὸν φρούραρχον
Ἡρώδης οὐδὲν ἤκουσεν οὐδὲ παρ' ἐκείνου τῶν διαβε-
βλημένων.

δ'. Ἀλλὰ, καίτοι τοὺς ἐλέγχους εὐρίσκων ἀσθενεῖς,
τοὺς υἱοὺς ἐκέλευσε τηρεῖν, ἔτι μέντοι λελυμένους· τὸν
δὲ λυμεῖν τῆς οἰκίας καὶ δραματοῦργον ὄλου τοῦ μύ-
σου Εὐρυκλέα, σωτήρα καὶ εὐεργέτην καλῶν, πεντή-
κοντα ὠρεῖται ταλάντοις. Ὁ δὲ τὴν ἀκριβὴ φήμην
φθάσας εἰς Καππαδοκίαν ἀργυρίζεται καὶ παρὰ Ἀρχε-
λάου, τολμήσας εἰπεῖν ὅτι καὶ διαλλάξειεν Ἡρώδην
Ἀλεξάνδρῳ. Διάρας δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῖς ἐκ κα-
πῶν κτηθεῖσιν εἰς ὁμοία κατεχρήσατο. Δις γοῦν ἐπὶ
Καίσαρος κατηγορηθεὶς ἐπὶ τῷ στάσεως ἐμπλῆσαι τὴν
Ἀχαΐαν καὶ περιδύειν τὰς πόλεις φυγαδεύεται. Κά-
κεινον μὲν οὕτως ἡ Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου
ποινὴ περιῆλθεν.

ε'. Ἀξίον δὲ ἀντιθεῖναι τὸν Κῶν Εὐάρατον τῷ
Σπαρτιάτῃ. Καὶ γὰρ οὗτος ὢν ἐν τοῖς μάλιστα φί-
λος Ἀλεξάνδρῳ, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν Εὐρυκλεῖ καιρὸν
ἐπιδημήσας, πυνθανομένου τῷ βασιλεῖ περὶ ὧν ἐκεῖνος
διέβαλλεν ὄρκοις μηδὲν ἀκηκοέναι παρὰ τῶν μεираίων
ἐπιστώσατο. Οὐ μὴν ὥνθησε γέ τι τοὺς ἀθλοῦς· μόνων
γὰρ ἦν τῶν κακῶν ἀκροατὴς ἐτοιμότητος Ἡρώδης, καὶ
κεχαρισμένος αὐτῷ πᾶς ὁ συμπίστειν καὶ συναγα-
γῶν.

ΚΕΦ. ΚΖ'.

Παρώξυνε δὲ αὐτοῦ καὶ Σαλώμη τὴν ἐπὶ τοῖς τέ-
κνοις ὡμότητα. Ταύτην γὰρ συνδήσασθαι τοῖς κιν-

JOSEPHUS. II.

qui e nobis divitias comparavere, quales sint, et quæ qui-
bus ad diripiendum permixtæ sint civitates : tandem vero
se requisitum ibi et avum et matrem, regnique flagitia
omnia palam prolaturum : quibus cognitis non fore ut par-
ricida judicetur.

3. Postquam verba ejusmodi portentosa in Alexandrum
fecerat Eurycles, multus erat in Antipatri laudibus, ac si
is solus patrem diligeret, adeoque etiam nunc obstaret quo-
minus insidiæ fierent. Rex autem, quum nondum se ex su-
perioribus bene recuperasset, in iram insanabilem efferatur.
Atque aliam adhuc opportunitatem nactus Antipater alios
accusatores fratribus subornabat, qui dicerent eos cum
Jucundo et Tyranno clam sermones habere, qui olim qui-
dem regis equitum præfecti erant, tunc vero ob quasdam
offensiones ordinibus suis exciderant. Quibus Herodes
vehementer iratus viros statim in quæstionem vocavit. Sed
illi quidem nihil eorum confitebantur, quorum insimulati
erant. Allata est autem epistola ad quendam ab Herode
castello præfectum scripta ab Alexandro, obsecrante ut
ipsum cum Aristobulo fratre in castellum reciperet, patre
interfecto, ipsisque tam armis quam aliis instrumentis uti
permitteret. Has literas Alexander Diophanti commentum
esse dicebat. Diophantus autem regis erat notarius, homo
audax et literarum cujuscunque manus assimilandarum
peritus : multas certe quum simulasset, tandem ob hoc
facinus morte plectitur. Quum autem de castelli præfecto
quæstionem habuisset Herodes, ne ab illo quidem quicquam
eorum rescivit, quæ eis objecta erant.

4. Sed quamvis criminationes infirmas admodum esse
deprehenderet, filios custodiri jussit, nondum tamen vin-
culis constrictos. Domus autem suæ perniciem ac totius
sceleris machinatorem Euryclem, servatorem et benefacto-
rem appellans, talentis quinquaginta donavit. Ille vero,
priusquam certa nunciaret fama, Cappadociam attigit,
aususque dicere quod Herodem reconciliasset Alexandro,
ab Archelao etiam pecunias capit. Atque inde in Græ-
ciam digressus, per scelera quæcunque abusus est ad similia.
Apud Cæsarem itaque bis accusatus, quod dissensionibus
replevisset Achaïam et civitates spoliaret, in exilium mit-
titur. Atque ita quidem pœnas Aristobulo et Alexandro
pendebat.

5. Convenit autem ut Exaratum Coum huic Spartano
conferamus. Namque is quum amicissimus esset Alexan-
dro, eodemque tempore quo Eurycles eo migravit, per-
contanti regi de iis quorum ille eos insimulabat, jureju-
rando fidem fecit, nihil se ab adolescentibus auditu acce-
pisse. Non tamen id miseris quicquam profuit : nam ma-
ledictorum duntaxat Herodes auditor erat attentissimus,
et quotus quisque secum iisdem crederet et iisdem move-
retur, apud eum gratus erat.

CAP. XXVII. (XVII.)

Porro et Salome crudelitatem ejus in filios exasperabat.
Nam et hanc volens Aristobulus secum periculis involvere,

δύνοικς δ' Ἀριστόβουλος θέλων, οὓσαν ἐκυρὰν καὶ τηβίδα, διαπέμπεται σώζειν αὐτὴν παραινῶν· παρεσκευά-
σθαι γὰρ βασιλέα κτείνειν αὐτὴν διαβληθεῖσαν ἐφ' οἷς
καὶ πρότερον, ὅτι Συλλαίῳ τῷ Ἀραβὶ γήμασθαι σπου-
δαῖζουσα, λάθρα τὰ τοῦ βασιλέως ἀπόρρητα διαγγέλλοι
πρὸς αὐτὸν ἐχθρὸν ὄντα. Τοῦθ' ὥσπερ τελευταία
θύελλα χειμαζομένους τοὺς νεανίσκους ἐπεδάπτισεν·
ἡ γὰρ Σαλώμη δραμούσα πρὸς βασιλέα τὴν παραινέ-
σιν ἐμήνυσε. Κάκεινος μὴκέτι καρτερήσας δεσμεῖ μὲν
ἀμφοτέρους τοὺς υἱεῖς, καὶ διαχωρίζει ἀπ' ἀλλήλων,
πέμπει δὲ πρὸς Καίσαρα διὰ τάχους Οὐολούμνιον τε
τὸν στρατοπεδάρχην καὶ τὸν φίλον Ὀλυμπον, ἐγγρά-
φως τὰς μηνύσεις φέροντας. Οἱ δὲ ὡς εἰς Ῥώμην
πλεύσαντες ἀπέδωκαν τὰ ἀπὸ τοῦ βασιλέως γράμματα,
σφόδρα μὲν ἠχθέσθη Καίσαρ ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις, οὐ μὴν
ᾤετο δεῖν ἀρελεῖσθαι τὸν πατέρα τὴν κατὰ τῶν υἱῶν
ἐξουσίαν. Ἀντιγράφει γοῦν κύριον μὲν αὐτὸν καθιστάς,
εὖ μὲντοι ποιήειν λέγων, εἰ μετὰ κοινοῦ συνεδρίου
τῶν τε ἰδίων συγγενῶν καὶ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν
ἡγεμόνων ἐξετάσειε τὴν ἐπιβουλὴν· καὶ μὲν ἐνέ-
χωνται, κτείνειν, ἂν δὲ μόνον ὥσι δρασμὸν βεβουλευ-
μένοι, κολάσειν μετρίωτερον.
β'. Τούτοις Ἡρώδης πείθεται, καὶ παραγενόμενος
εἰς Βηρυτὸν, ἐνθα προσέταξε Καίσαρ, συνήγαγε τὸ δι-
καστήριον. Προκαθίζονται δὲ οἱ ἡγεμόνες, γραφὴν
αὐτοῖς ὑπὸ Καίσαρος, Σατορνίνος τε καὶ οἱ περὶ Πε-
δάνιον πρέσβεις· σὺν οἷς καὶ Οὐολούμνιος ὁ ἐπίτροπος,
ἔπειτα οἱ τοῦ βασιλέως συγγενεῖς καὶ φίλοι, Σαλώμη
τε καὶ Φερώρας, μεθ' οὓς οἱ πάσης Συρίας ἀριστοί,
πλὴν Ἀρχελαοῦ τοῦ βασιλέως· τοῦτον γὰρ, ὄντα κη-
δεστὴν Ἀλεξάνδρῳ, δι' ὑποψίας εἶχεν Ἡρώδης. Τού-
ς μὴν υἱεῖς οὐ προήγαγεν εἰς τὴν δίκην μάλα προμηθεύς.
Ἦδει γὰρ ὅτι καὶ μόνον ὀφθέντες ἐλεθθήσονται πάντως·
εἰ δὲ δὴ καὶ λόγου μεταλάβοιεν, βρῶδως Ἀλέξανδρον
ἀπολύσειεν τὰς αἰτίας. Ἄλλ' οἱ μὲν ἐν Πλατάνῃ,
κώμῃ Σιδωνίων, ἐφρουροῦντο.

γ'. Καταστάς δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς πρὸς παρόντας διε-
τείνετο. Κατηγορεῖ τε τὴν μὲν ἐπιβουλὴν ἀσθενῶς, ὡς
ἂν ἀπορούμενος εἰς αὐτὴν ἐλέγχων, λουδορίας τε καὶ
σκώμματα καὶ ὕβρεις καὶ πλημμελείας μυρίας εἰς αὐτὸν,
καὶ θανάτου χαλεπώτερα, τοῖς συνέδροις ἀπέφαινε.
Ἐπειτα μηδὲν ἀντιλέγοντος ἐποικτισάμενος ὡς αὐτὸς
ἀλίσκοιτο, καὶ νικῶν νίκην πικρὰν κατὰ τέκνων, ἐπηρώτα
τὴν γνώμην ἕκαστον. Καὶ πρῶτος Σατορνίνος ἀπε-
φῆνατο κατακρίνειν μὲν τῶν νεανίσκων, ἀλλ' οὐ θάνατον·
οὐ γὰρ εἶναι θεμιτὸν αὐτῷ, τριῶν παρестῶτων τέκνων·
ἐτέρου τέκνοιο ἀπώλειαν ἐπιψηφισασθαι. Σύμφηροι δὲ
αὐτῷ καὶ οἱ δύο πρεσβευταὶ γίνονται, καὶ τούτοις ἕτεροί
τινες ἀκολούθησαν. Οὐολούμνιος δὲ τῆς σκυθρωπῆς
ἀποφάσεως ἤρξατο καὶ μετ' αὐτὸν πάντες θάνατον κα-
τακρίνουσι τῶν μειρακίων, οἱ μὲν κολακεύοντες, οἱ δὲ
μισοῦντες Ἡρώδην, καὶ οὐδεὶς δι' ἀγανάκτησιν. Ἐνθα
δὴ μετέωρος ἦ τε Συρία πᾶσα καὶ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἦν,
ἐκδεχομένων τὸ τέλος τοῦ δράματος· οὐδεὶς μὲντοι ὑπε-

quam et socrum habebat et amitam, ad eam monitum mit-
tit ut saluti suae consulere: quippe regem paratum esse
ipsam occidere, eorundem quorum et antea accusatam,
quod scilicet Syllaro Arabi nubere cupiens, occulte illi,
cum quo regi intercedebant inimicitiae, secreta ejus nun-
ciarit. Hoc tanquam extrema procella juvenes obruit tem-
pestate vexatos. Salome enim protinus contendit ad regem,
monitionem quam acceperat ei indicans. Atque ille, ut
qui non amplius semet cohibere potuerit, filium utrumque
constringi, et locis diversis custodiri jubet. Deinde ad
Caesarem e vestigio mittit Volumnium militiae praefectum
et amicum suum Olympum, in scriptis ferentes indicia.
Isti vero quum Romam appulsi regis literas tradidissent, ve-
hementer quidem Cesar juvenum vicem dolebat, verum ut
patri auferretur potestas in filios haud faciendum censebat.
Denique rescribit ei, per se licere ut ipse suorum dominus
esset, bene tamen facturum dicens, si in communi concilio
et cognatorum suorum et provinciae praesidium de insidiis
quaereret; et, si convicti fuerint, morte plecti debere;
si fugam tantum meditati sint, leviori poena affici.

2. Istis morem gerit Herodes, quumque Berytum, ubi
juserat Caesar, pervenisset, cogit judicium. Primum au-
tem locum tenebant praesides provinciarum, quibus a Cae-
sare scriptum fuerat, Saturninus, et Pedanius, quique cum
eo legati erant, et cum his Volumnius procurator, deinde
cognati amique regis, et Salome etiam et Pheroras, post
quos Syriae omnis optimates, praeter Archelaum regem:
hunc enim, quod Alexandri socer esset, suspectum habebat
Herodes. Ceterum filios, provide admodum consilio, in
judicium non produxit. Probe enim norat, si tantummodo
aspicerentur, misericordiam omnino emerituros esse: si
vero etiam dicendi copiam nacti essent, facile Alexandrum
objecta diluturum. At illi quidem in Platane, Sidoniorum
vico, custodiebantur.

3. Exorsus autem rex in eos, tanquam praesentes fuissent,
invehebatur. Et insidias quidem illis languide objiciebat,
ut qui probationibus earumque indicis egeret, sed convicia,
et dicteria, et contumelias, et delicta innumera in se ad-
missa, quae et morte graviora, assessoribus palam faciebat.
Deinde quum nemo contradiceret, miserabiliter questus, ac
si ipse damnatus esset, qui tam acerbam vinceret contra
filios victoriam, rogabat singulos sententiam. Et primus
Saturninus protulit, se quidem condemnare adolescentulos,
sed non capitis: non enim ipsi fas esse, quum tres adstantes
habeat filios, exitium alterius filiis decernere. Idem duo-
bus etiam legatis visum est, eosque nonnulli alii sequuti
sunt. At tristem sententiam primus Volumnius dixit; con-
ctique post eum morte damnabant adolescentes, aut Herodis
adulatione, aut odio, nemo autem ex indignatione. Tum
vero Syria omnis et Judaea suspensis animis tantae tragoediae
exitum expectabat; nullus tamen suspicabatur Herodis

λάμβανεν ἔσθαι μέχρι τεκνοκτονίας ὧμὸν Ἡρώδην. Ὁ δὲ σύρας τοὺς υἱεῖς εἰς Τύρον, κάκειθεν διαπλεύσας εἰς Καισάρειαν, τρώπον ἀναιρέσεως τοῖς μετράκιοις ἐσκέπτετο.

5 δ'. Παλαιὸς δὲ τις τοῦ βασιλέως στρατιώτης ὄνομα Τήρων, ἔχων υἱὸν σφόδρα συνήθη καὶ φίλον Ἀλεξάνδρῳ, καὶ αὐτὸς ἡγαπητῶς ἰδίᾳ τὰ μετράκια, δι' ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως ἔκφρων ἐγένετο, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐβόα περιὼν πεπατῆσθαι τὸ δίκαιον, ἀπολωλέναι τὴν ἀλήθειαν, συγκεχύσθαι τὴν φύσιν, ἀνομίας γέμειν τὸν βίον, καὶ πάνθ' ὅσα μὴ φειδομένου τοῦ ζῆν ὑπηγόρευε τὸ πάθος. Τέλος δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ τολμήσας προσελθεῖν, « ἄλλ' ἐμοὶ μὲν, ἔφη, κακοδαιμονέστατος εἶναι δοκεῖς, « ὅστις κατὰ τῶν φιλάτων πειθῇ τοῖς πονηροτάτοις, 15 « εἰ γε Φερῶρα καὶ Σαλώμης καταγνοὺς πολλὰς θάνατον, πιστεύεις τοῦτοις κατὰ τῶν τέκνων, οἳ σε τῶν γησίῳν περικόπτοντες διαδόχων ἐπ' Ἀντιπάτρῳ κα- « ταλείπουσι μόνῳ, τὸν αὐτοῖς εὐμεταχειρίστον αἰρούμενοι βασιλέα. Σκέψαι μέντοι γε μὴ ποτε κάκεινον 20 « γένηται μῖσος ἐν τοῖς στρατιώταις, ὃ τῶν ἀδελφῶν « θάνατος. Οὐ γὰρ ἔστιν ὅστις οὐκ ἔλει τὰ μετράκια, « τῶν δὲ ἡγεμόνων καὶ φανερῶς ἀγανακτοῦσι πολλοί. » Ταῦθ' ἅμα λέγων ὠνόμαζε τοὺς ἀγανακτοῦντας. Ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθέως ἔκρινους τε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν 25 αὐτοῦ συνελάμβανεν.

ε'. Ἐφ' ᾧ τῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τις κουρέων, Τρύφων ὄνομα, προεκπηδήσας ἐκ τινος φρενοβλαθείας, ἑαυτοῦ μηνυτῆς γίνεται· « κάμει γὰρ, ἔφη, Τήρων οὗτος ἀνέπειθεν, « ὅταν θεραπεύω τῷ ξυρῷ σε διαχρήσασθαι, μεγάλας 30 « τέ μοι παρὰ Ἀλεξάνδρου δωρεὰς ὑπισχνεῖτο. » Ταῦτα ἀκούσας Ἡρώδης τὸν τε Τήρωνα σὺν τῷ παιδί καὶ τὸν κουρέα βασάνοις διήλεγχε. Καὶ τῶν μὲν ἀρνούμενων, τοῦ δὲ μηδὲν πλέον λέγοντος, στρεβλοῦν ἐκέλευσε τὸν Τήρωνα σφοδρότερον. Ὁ δὲ υἱὸς οἰκτεῖρας ὑπέσχετο 35 τῷ βασιλεῖ πάντα μηνύσειν, εἰ χάριται τὸν πατέρα αὐτοῦ. Κάκεινον δόντος εἶπεν ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πεισθεὶς Ἀλεξάνδρῳ, θελήσειεν αὐτὸν ἀνελεῖν. Τοῦτο οἱ μὲν εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς τοῦ πατρὸς αἰκίας πεπλάσθαι, τινὲς δὲ ἀληθὲς ἔλεγον.

40 ζ'. Ἡρώδης γε μὴν ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν τε ἡγεμόνων καὶ Τήρωνος κατηγορήσας, τὸν λαὸν ἐπ' αὐτοὺς ἐστρατολόγησεν· αὐτοὶ γοῦν ἀναιροῦνται μετὰ τοῦ κουρέως, ξύλοις βαλλόμενοι καὶ λίθοις. Πέμψας δὲ καὶ τοὺς υἱεῖς εἰς Σεβαστὴν, οὖσαν οὐ πόρρω τῆς Καισαρείας, προσέταξεν ἀποπνέξαι. Καὶ τελεσθέντος αὐτῷ 45 ταχέως τοῦ προστάγματος, τοὺς νεκροὺς εἰς Ἀλεξάνδρειον ἐκέλευσεν ἀνακομισθῆναι τὸ φρούριον, συνταφησόμενους Ἀλεξάνδρῳ τῷ μητροπάτορι. Τὸ μὲν οὖν Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου τέλος τοιοῦτον.

ΚΕΦ. ΚΗ'.

60 Ἀντιπάτρῳ δὲ ἀδύρηνον ἔχοντι τὴν διαδοχὴν μῖσος ἀφόρητον ἐκ τοῦ ἔθνους ἐπαγείρεται, πάντων ἐπισταμένων ὅτι τὰς διαβολὰς τοῖς ἀδελφοῖς πάσας ἐπισυντά-

crudelitatem ad filiorum caedem processuram. Verum ille filios Tyrum traxit, quumque inde Caesaream navigasset, quo mortis genere perimeret adolescentes, deliberabat.

4. Interea vetus quidam regis miles, Tero nomine, qui filium habebat Alexandro valde familiarem et amicum, et ipse adolescentes privatim dilexerat, prae nimia indignatione mente excidit; et primo quidem circumcursans clamitabat conculcatam esse justitiam, interiisse veritatem, naturam confusam esse, vitam iniquitatis esse plenam, et alia omnia quae dolor vitam contemptui habenti suggereret. Tandem vero regem ipsum adire ausus, « at mihi, inquit, miserri- « mus esse videris, qui adversus carissimos nequissimis « credis, si quidem contra filios tuos Pherorae et Salomae « fidem habeas, quos saepe damnandos judicasti; qui te le- « gitimis successoribus spoliante Antipatro soli relinquunt, « regem sibi maxime obnoxium optantes. Atqui certe tua « interest dispicere annon forsitan ipse militibus invisus sis « futurus ex nece fratrum. Nullus est enim qui non adole- « scentium misereatur, ducum autem plurimi etiam palam « indignantur. » Simul atque ista dicebat, nominabat eos quibus mota erat indignatio. Rex autem statim illos ipsumque cum filio comprehendere jubet.

5. Quo facto aulicus quidam e regis tonsoribus, Trypho nomine, nescio qua exagitatus insania, prosiliens sui indicium facit, « ac mihi quoque, inquit, Tero iste persuadere « voluit ut quando te tondeam occiderem: et magna inde « Alexandrum daturum munera pollicebatur. » His auditis Herodes et Teronem ejusque filium et tonsorem quaestioni subdidit. Quumque illi pernegarent, et tonsor nihil amplius diceret, Teronem vehementius torqueri jussit. Filius autem misertus regi promisit se patefacturum omnia, si patrem sibi condonare vellet. Quumque ille fidem dedisset, ipsius occidendi patrem suum habuisse voluntatem aiebat, ab Alexandro impulsus. Hoc quidem nonnulli, ut patrem tormentis eriperet, fictum, alii autem verum esse affirmabant.

6. Ceterum Herodes, et ducibus et Terone pro concione accusatis, populum congregatum in eos incitavit, adeoque ibidem una cum tonsore lignorum et lapidum ictibus interficiuntur. Quum autem filios misisset Sebasten, quae non longe aberat a Caesarea, eos strangulari praecipit; factoque sine mora quod imperaverat, mortuos in Alexandreum castellum asportari jussit, cum Alexandro materno avo sepe- liendos. Et vitae quidem finem ejusmodi habuere Alexander et Aristobulus.

CAP. XXVIII. (XVIII.)

In Antipatrum vero, quum jam successionis jus non controversum haberet, exortum est gentis odium intolerabile, utpote quod norint omnes istum omnium in fratres suos

Ξειεν οὗτος. Ὑποικούρει δὲ καὶ δέος οὐ μέτριον, αὐ-
 ξανομένην δρῶντι τὴν τῶν ἀνηρημένων γενεάν. Ἦσαν
 γὰρ Ἀλεξάνδρῳ μὲν ἐκ Γλαφύρας υἱεὶς δύο, Τιγράνης
 καὶ Ἀλέξανδρος· Ἀριστοβούλῳ δὲ ἐκ Βερενίκης τῆς Σα-
 5 λώμης θυγατὶς Ἡρώδης μὲν καὶ Ἀγρίππας καὶ Ἀρι-
 στοβούλου υἱοί, θυγατέρες δὲ Ἡρωδιάς καὶ Μαριάμμη.
 Τὴν μὲν οὖν Γλαφύραν Ἡρώδης μετὰ τῆς προικὸς ἀπέ-
 πέμψεν εἰς Καππαδοκίαν, ὡς ἀνεῖλεν Ἀλέξανδρον, τὴν
 10 Ἀριστοβούλου δὲ Βερενίκην συνώκισε θείῳ πρὸς μητρός
 Ἀντίπατρου. Τὴν γὰρ Σαλώμην οὖσαν διάφορον ἐξοι-
 κειούμενος ὁ Ἀντίπατρος τοῦτον ἐπραγματεύσατο τὸν
 γάμον. Περιεβίη δὲ καὶ Φερώραν δώροις τε καὶ ταῖς
 αἰαῖς θεραπείαις, καὶ τοὺς Καίσαρος φίλους, οὐκ ὀλίγα
 15 πέμπων εἰς τὴν Ῥώμην χρήματα. Οἱ γὰρ μὴν περὶ
 Σατουρνίνον ἐν Συρίᾳ πάντες ἐπλησθήσαν τῶν ἀπ' αὐτοῦ
 δωρεῶν· ἐμίσετο δὲ διδοὺς πλεῖον, ὥς ἂν οὐκ ἐκ τοῦ
 μεγαλοψύχου χαρίζομενος, ἀλλὰ ἀναλίσκων κατὰ δέος.
 Συνέβαινε δὲ τοὺς μὲν λαμβάνοντας οὐδὲν μᾶλλον εὖ-
 νους γίνεσθαι, χαλεπωτέρους δὲ ἐχθροὺς οἷς μὴ διδῶν.
 20 Λαμπρότερας δὲ καθ' ἡμέραν ἐποίειτο τὰς διαδόσεις,
 δρῶν τὸν βασιλέα, παρ' ἃς αὐτὸς ἐλπίδας εἶχεν, ἐπι-
 μελούμενον τῶν ὀρφανῶν, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀνηρημέ-
 νοις μετάνοιαν ἐμφαίνοντα, δι' ὧν ἡλέει τοὺς ἐξ ἐκεί-
 νων.
 25 β'. Συναγαγὼν γὰρ ποτὲ Ἡρώδης συγγενεῖς τε καὶ
 τοὺς φίλους, παραστησάμενός τε τὰ παῖδιά, καὶ δα-
 κρύων ἐμπλήσας τοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶπεν, « ἐμὲ τοὺς
 « πατέρας τούτων σκυθρωπὸς ἀφειλετο δαίμων, ταῦτα
 « δέ μοι μετὰ τῆς φύσεως συνίστησιν ἔλεος ὀρφανίας.
 30 « Πειρῶμαι δὲ, εἰ καὶ πατὴρ ἐγενόμην ἀτυχεστάτος,
 « πάππος γοῦν φανῆναι μετριώτερος, καὶ μετ' ἐμὲ
 « κηδεμόνας αὐτοῖς καταλιπεῖν τοὺς ἐμοὶ φιλάτους.
 « Ἐγγυὶ δὲ τὴν μὲν σὴν, Φερώρα, θυγατέρα τῷ πρε-
 « σβυτέρῳ τῶν ἀδελφῶν Ἀλεξάνδρου παίδων, ἵνα ᾗς
 35 « αὐτῇ κηδεμὼν ἀναγκαῖος, τῇ σὺ δὲ παιδί, Ἀντί-
 « πατρος, τὴν Ἀριστοβούλου θυγατέρα· γένοιο γὰρ ἂν
 « οὕτω πατὴρ τῆς ὀρφανῆς· καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς ὁ
 « ἐμὸς Ἡρώδης ἀλΐψεται, πρὸς μητρός ὃν ἀρχιερέως
 « πάππου. Ὁ ἀγαπῶν μὲν οὖν ἐμὲ ταύτην ἔχετω τὴν
 40 « γνώμην, ἣν διακόψει μηδεὶς ἐμὲ φιλῶν. Ἐπεύχομαι
 « δὲ καὶ τῷ Θεῷ συνορμώσασθαι τοὺς γάμους ἐπὶ συμ-
 « φέροντι τῆς ἐμῆς βασιλείας καὶ τῶν ἐμῶν ἐκγόνων,
 « τὰ τε παῖδιά ταυτὶ γαληνοτέροις ἐπιθεῖν ὄμμασιν
 « ἢ τοὺς πατέρας αὐτῶν. »
 45 γ'. Ἐτι ταῦτα εἰπὼν ἐδάκρυσέ τε καὶ τῶν παίδων
 συνήρμωσε τὰς δεξιὰς· ἔπειτα κατασπασάμενος ἕκαστον
 φιλοφρόνως διείλυσε τὸν σύλλογον. Ἐπαγχώθη δ' εὐθὺς
 Ἀντίπατρος καὶ ὅλος ἦν ἅπασιν δδυνώμενος. Ὑπε-
 λάμβανε γὰρ εἶναι καὶ παρὰ τῷ πατρὶ τὴν τῶν ὀρφανῶν
 50 τιμὴν ἑαυτοῦ καταλύσιν· αὐτὸς τε κινδυνεύσειν περὶ τῶν
 δλων, εἰ πρὸς Ἀρχελάῳ καὶ Φερώρῳ ὄντα τετράρχην
 βοηθὸν ἔχοιεν οἱ Ἀλεξάνδρου παῖδες. Συνελογίζετο δὲ
 τὸ ἑαυτοῦ μίσος καὶ τὸν τῶν ὀρφανῶν ἔλεον ἐκ τοῦ ἔθνους,
 ὅση τε σπουδὴ ζώντων, καὶ ὅση μνήμη παρὰ Ἰουδαίους

calumniarum auctorem exstiteris. Quin et timor subibat
 non mediocri, quum videret interfectorum sobolem in dies
 adolescere. Erant enim Alexandro quidem ex Glaphyra
 filii duo, Tigranes et Alexander; Aristobulo vero ex Berenice
 Salomes filia, Herodes et Agrippa et Aristobulus filij, filiae-
 que Herodias et Mariamne. Et Glaphyram quidem cum
 dote sua in Cappadociam dimisit Herodes, postquam
 Alexandrum interfecerat; Berenicen autem Aristobuli con-
 jugem fratri matris Antipatri matrimonio junxit. Ut
 enim Salomen, quam infensam habebat, sibi reconciliaret
 Antipater, nuptias istas excogitavit. Insuper Pheroram
 muneribus aliisque obsequiis atque amicos praeterea Cae-
 sars ambiebat, magnam pecuniae vim Romam mittendo.
 Porro Saturninum et qui cum eo erant in Syria omnes donis
 explevit. Eo autem magis invisus erat, quo plura donabat,
 ut qui non ex munificentia largiretur, sed ex metu prodigeret.
 Adeoque eveniebat ut accipientes quidem nihilo
 magis benevoli fierent, acerbiores vero inimici quibus nihil
 dederat. In munerum autem distributione quotidie largior
 erat et profusior, quum, praeter spem quam ipse conceperat,
 videret regem pueros curare parentibus orbatos, et ex prolis
 eorum miseratione calam praese ferre quod caedis perem-
 ptorum eum poenituerit.

2. Quum enim Herodes, cognatis aliquando et amicis con-
 gregatis, pueros in conspectum dedisset et lacrimis op-
 plesset oculos, dicebat, « horum quidem patres mihi tristis
 « fortuna eripuit, at istos orbitatis miseria simulque na-
 « tura ipsa mihi commendat. Jam vero operam do ut, si
 « quidem pater fuerim infelicissimus, avum tamen memet
 « ostendam commodiorem, illisque post me relinquam cu-
 « ratores mihi amicissimos. Despondeo igitur tuam quidem
 « filiam, Pherora, natu maximo fratrum Alexandri pue-
 « rorum, ut ei curator sis necessitudine conjunctus; tuo
 « vero, Antipater, filio Aristobuli filiam, ut qui hoc modo
 « fias pupillae pater; ejusque sororem meus Herodes acci-
 « piet, ex matre pontificem pro avo habens. Et me quidem
 « quotusquisque amat meam eat in sententiam, quam nemo
 « me diligens irritam reddet. Insuper et Deum precor ut
 « una mecum has faciat prosperetque nuptias, in regni
 « mei meorumque nepotum emolumentum; atque hos pue-
 « ros vultu sereniori quam patres ipsorum aspiciat.

3. Dum ista diceret, lacrimavit, et liberorum dextras
 conjunxit: deinde singulos benigne admodum complexus,
 concilium dimisit. Statim autem dirigit Antipater, omni-
 busque manifestum erat quod ei dolebat. Pupillorum nam-
 que honore sibi aliquid etiam apud patrem derogatum esse
 existimabat: iterumque de summa rerum in periculo fore,
 si Alexandri filii praeter Archelaum etiam Pheroram tetrar-
 cham adiutorem haberent. Ad haec secum reputabat quantum
 gens ipsius odio et pupillorum misericordia esset commota.
 quantoque studio in eos ferrentur omnes, quamque penitus

τῶν δ' αὐτὸν ἀπολωλότων ἦν ἀδελφῶν. Ἐγὼ δὲ πάντα τρόπον διακόπτειν τὰς ἐγγύας.

δ'. Καὶ τὸ μὲν ὑπέναι πανούργως ἔδεισε τὸν πατέρα χαλεπὸν ὄντα καὶ πρὸς τὰς ὑποφίας κινούμενον εὐθέως. Ἐτόλμησε δὲ προσελθὼν ἱκετεύειν ἀντίκρυς μὴ στερίσκειν αὐτὸν ἥς ἡζήωσε τιμῆς, μὴδὲ αὐτῷ μὲν ὄνομα βασιλείας, δύναμιν δὲ ὑπάρχειν ἄλλοις· οὐ γὰρ κρατῆσιν τῶν πραγμάτων, εἰ πρὸς Ἀρχελάῳ πάππῳ καὶ Φερῶραν κηδεστὴν ὁ Ἀλεξάνδρου παῖς προσάλοι. Κατηντιβόλει δὲ πολλῆς οὐσῆς γενεᾶς κατὰ τὸ βασιλεῖον μεταθεῖναι τοὺς γάμους. Ἦσαν γὰρ δὴ τῷ βασιλεῖ γυναῖκες μὲν ἑννέα, τέκνα δὲ ἐκ τῶν ἑπτὰ· αὐτὸς μὲν Ἀντίπατρος ἐκ Δωρίδος, Ἡρώδης δὲ ἐκ Μαριάμμης τῆς τοῦ ἀρχιμέρους θυγατρὸς, Ἀντίπας δὲ καὶ Ἀρχέλαος ἐκ Μαλθάκης τῆς Σαμαρείτιδος, καὶ θυγάτηρ Ὀλυμπιάς, ἣν ὁ ἀδελφιδεὺς αὐτοῦ Ἰώσηπος εἶχεν, ἐκ δὲ τῆς Ἱεροσολυμίτιδος Κλεοπάτρας Ἡρώδης καὶ Φίλιππος, ἐκ δὲ Παλλάδος Φασάηλος. Ἐγένοντο δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλαι θυγατέρες, Ῥωζάνη τε καὶ Σαλώμη, ἣ μὲν ἐκ Φαίδρας, ἣ δὲ ἐξ Ἑλπίδος. Δύο δὲ εἶχεν ἀτέκνους, ἀνεψιὰν τε καὶ ἀδελφιδὴν χωρὶς δὲ τούτων δύο ἀδελφὰς Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου τὰς ἐκ Μαριάμμης. Οὐσῆς δὲ πολυπροσώπου τῆς γενεᾶς ὁ Ἀντίπατρος ἔδειτο μετατεθῆναι τοὺς γάμους.

ε'. Χαλεπῶς δὲ ὁ βασιλεὺς ἡγανάκτησε, καταμαθὼν αὐτοῦ τὸ πρὸς τοὺς ὄρφανους ἦθος, ἐννοίᾳ τε αὐτῷ παρέσθη περὶ τῶν ἀνηρημένων, μὴ ποτε ἀκχείνοι γένοιτο τῶν Ἀντιπάτρου διαβολῶν ἀγώνισμα. Τότε μὲν οὖν πολλὰ πρὸς ὄργην ἀποκρινάμενος ἀπελαύνει τὸν Ἀντίπατρον. Αὐθις δ' ἐπαγχεῖς αὐτοῦ ταῖς κολακείαις μεθρημόσατο· καὶ αὐτῷ μὲν τὴν Ἀριστοβούλου συνώκισε θυγατέρα, τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ τῇ Φερῶρα θυγατρὶ.

ς'. Καταμάθοι δ' ἂν τις ὅσον ἴσχυσεν ἐν τούτῳ κολακεύων Ἀντίπατρος, ἐκ τοῦ Σαλώμῃ ἐν ὁμοίᾳ οὖσαν ἀποτυχεῖν. Ταύτην γὰρ δὴ, καίπερ οὖσαν ἀδελφὴν καὶ πολλὰ διὰ Ἰουλίας τῆς Καίσαρος γυναῖκος ἱκετεύουσιν γαμηθῆναι τῷ Ἀραβὶ Συλλάῳ, διωμόσατο μὲν ἐχθροτάτην εἶναι, εἰ μὴ παύσαιτο τῆς σπουδῆς, τὸ δὲ τελευταῖον ἄκουσαν Ἀλεξᾶ τινι τῶν φίλων συνώκισε, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς, τὴν μὲν τῷ Ἀλεξᾷ παιδί, τὴν δὲ ἑτέραν τῷ πρὸς μητρὸς Ἀντιπάτρου θεῖῳ. Τῶν δὲ ἐκ Μαριάμμης θυγατέρων ἣ μὲν ἀδελφῆς υἱὸν Ἀντίπατρον εἶχεν, ἣ δὲ ἀδελφοῦ Φασάηλου.

ΚΕΦ. ΚΘ'.

Διακόψας δὲ τὰς τῶν ὄρφανῶν ἐλπίδας ὁ Ἀντίπατρος καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῷ τὰς ἐπιγαμίας ποιησάμενος, ὥς ἐπὶ βεβαίῳ μὲν ὥρμει ταῖς ἐλπίσι, προσβαλὼν δὲ τῇ κακίᾳ τὸ πεποιθὸς ἀφόρητος ἦν. Τὸ γὰρ ἐκάστου μῖσος ἀποσκευάσασθαι μὴ δυνάμενος ἐκ τοῦ φοβεροῦ εἶναι τὴν ἀσφάλειαν ἐπορίζετο. Συνήργει δὲ καὶ Φερῶρας ὅς ἂν ἡδὴ βασιλεῖ βεβαίῳ. Γίνεται δὲ καὶ γυναικῶν σύνταγμα κατὰ τὴν αὐλήν, ὁ νεωτέρους ἐκίνησε θορύβους. Ἡ γὰρ Φερῶρα γυνὴ, μετὰ τῆς

Judaorum memoriae insererint fratres propter ipsum exitio dati. Itaque modis omnibus statuebat sponsalia dirimere.

4. Et quidem ut callide in patris gratiam se insinuaret veritus est, ut qui difficilis esset, et statim levissima suspicione moveretur. Eum vero adire ausus coram supplicavit ne se honore privaret quo ipsum dignatus esset; neque se quidem nudum regni nomen habere, penes alios vero potestatem esse sineret: laud enim posse se rerum potiri, si Alexandri filius praeter avum Archelaum etiam Pheroram socerum accipiat. Enixe itaque orabat ut nuptias mutatum iret, praesertim quum tam numerosa esset in regia progenies. Nam regi uxores quidem novem erant, liberi vero ex septem illarum suscepti: Antipater quidem ipse ex Doride, Herodes vero ex Mariamne pontificis filia, Antipas et Archelaus ex Malthace Samaritide, filiaque Olympias, quam fratris ejus filius Josephus habebat; Herodes vero et Philippus ex Cleopatra Hierosolymitide, necnon Phasaëlus ex Pallade. Ei etiam natae erant aliae filiae, Roxane et Salome, una quidem ex Phaedra, altera vero ex Elpide. Duas autem uxores habebat quae steriles erant, consorinam et fratris filiam; et praeterea duas Alexandri et Aristobuli sorores ex Mariamne. Quum igitur multiplex adeo soboles superesset, obsecrabat Antipater ut alio modo fierent nuptiae.

5. Rex autem, ubi perspexit ejus erga pupillos ingenii indolem, vehementer indignatus est, ipsumque subiit cogitatio de occisis, ne forte id etiam omni studio contenderit Antipater, ut illi calumniis obruerentur. Et tunc quidem, quum multa iracunde respondisset, Antipatro repulsam dedit. Postea vero, blanditiis illius mollitus victusque, nuptiarum pactionem mutavit: ac ipsi quidem Aristobuli filiam collocavit, ejus vero filium Pherorae filiae.

6. Inde autem licet animadvertere, quantum in hoc Antipater valuit adulando, quod idem in simili causa impetrare non potuit Salome. Hanc enim, quamvis soror esset et multis precibus, intercedente Julia uxore Caesaris, contenderet ut Syllæo Arabi nupta daretur, pro inimicissima habiturum esse juravit, nisi ab hoc studio desisteret: tandemque invitam Alexæ cuidam ex amicis suis matrimonio junxit, ejusque filiarum unam Alexæ filio, alteram materno Antipatri avunculo. Filiarum autem ex Mariamne una quidem nupta erat Antipatro sororis filio, altera vero fratris filio Phasaëlo.

CAP. XXIX. (XVIII.)

Quum autem pupillis spem omnem praecidisset Antipater, et affinitates prout maxime in rem facerent suam junxisset, quasi firma stabilique spe nitebatur, adjectaque malitiæ fiducia intolerabilis evadebat. Nam quum singulorum odium excutere non posset, securitatem sibi ex terrore querebat. Etiam Pheroras ipsi, tanquam regi certo futuro, operam suam commoδabat. Porro conflatum est in aula mulierum quoque sodalium, quod novas excitavit turbas. Etenim Pherorae uxor, cum matre ac sorore sua, necnon et

μητρός καὶ τῆς ἀδελφῆς προσλαβούσα τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα, πολλὰ μὲν ἡσέλγαινε κατὰ τὸ βασιλεῖον, ἐτόλμησε δὲ καὶ τοῦ βασιλέως ὑβρίσαι δύο θυγατέρας· διὸ μάλιστα αὐτὴν ἐκείνος προδεδίλητο· μισούμεναί γε μὴν ὑπ' αὐτοῦ τῶν ἄλλων ἐπεκράτουν. Μόνῃ δὲ τῆς ὁμονομίας αὐτῶν ἀντίπαλος ἦν Σαλώμη, καὶ βασιλεὺς διέβαλλε τὴν σύνοδον, ὡς οὐκ ἐπ' ἀγαθῶ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων εἴη. Γινούσαι δὲ ἐκείναι τὴν διαβολὴν, καὶ ὡς ἀγανακτήσειεν Ἡρώδης, τῆς μὲν φανεράς συνόλου καὶ τῶν φιλοφρονήσεων ἐπαύσαντο, τούναντίον δὲ ὑπεκρίνοντο καὶ διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλας ἀκούοντας βασιλέως, αἷς συνυπεκρίνετο καὶ Ἀντίπατρος, ἐν τῷ φανερῷ προσκρούων Φερῶρα· συνουσαὶ δὲ ἦσαν αὐτῶν λάθρα καὶ κῶμοι νυκτερινοί, τὴν τε ὁμόνοιαν ἡ παρατήρησις ἐπέτεινεν. Ἦγνόει δὲ οὐδὲν Σαλώμην τῶν πραττομένων καὶ πάνθ' Ἡρώδῃ διήγγελλεν.

β'. Ἐξεκαίετο δ' ἐκείνος εἰς ὀργὴν, καὶ μάλιστα δ' ἐπὶ τὴν Φερῶρα γυναῖκα· ταύτην γὰρ πλέον ἢ Σαλώμην διέβαλλεν. Ἀθρόας γοῶν συνέδριον τῶν τε φίλων καὶ συγγενῶν, ἄλλα τε πολλὰ τῆς ἀνθρώπου κατηγόρει καὶ τὴν εἰς τὰς αὐτοῦ θυγατέρας ὕβριν, ὅτι τε Φαρισαίοις μὲν χορηγήσειε μισθοὺς κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ κατασκευάσειε πολέμιον, ἐνδησαμένην ζαρμαῖκοις. Τελευταῖον δὲ εἰς Φερῶραν ἀπέστρεψε τὸν λόγον, δυοῖν θάτερον ἐλίσθαι λέγων, ἢ αὐτὸν ἀδελφόν, ἢ τὴν γυναῖκα. Τούτῳ δὲ θάττον ἀπολείπειν τὸ ζῆν ἢ τὴν γυναῖκα φήσαντος, οὐκ ἔχων ὅ τι χρὴ δρᾶν, μετέβαιεν ἐπ' Ἀντίπατρον, ᾧ παρήγγειλε μῆτε τῇ Φερῶρα γυναίκα μῆτε αὐτῷ μῆτε ἄλλῳ τινὶ τῶν ἐκείνης διαλέγεσθαι. Ὁ δὲ φανεροῦς μὲν οὐ μετέβαινε τὸ πρόσταγμα, λάθρα δὲ διενυκτέρευε σὺν ἐκείνοις· καὶ δεδοικώς ἐπιτηροῦσαν τὴν Σαλώμην πραγματεύεται διὰ τῶν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας φίλων τὴν εἰς Ῥώμην ἀποδημίαν αὐτῷ. Γραψάντων γὰρ ἐκείνων δεῖν Ἀντίπατρον πεμφοῦναι διὰ χρόνου πρὸς Καίσαρα, ὃ δὲ οὐ τι μελήσας ἐξέπεμψε, θεραπείαν τε λαμπρὰν καὶ πλείστα δοὺς χρήματα, τὴν τε διαθήκην κομίζει· ἐν ᾗ βασιλεὺς μὲν Ἀντίπατρος ἐγγράπτο, Ἀντιπάτρου δὲ Ἡρώδης διάδοχος ὁ ἐκ Μαριέμνης τῆς τοῦ ἀρχιερέως θυγατρὸς γεγονώς.

γ'. Ἐπλευσε δὲ καὶ Συλλαῖος ὁ Ἀραβὶ ἐπὶ Ῥώμης, ἡμεληκῶς μὲν τῶν Καίσαρος προσταγμάτων, ἀγωνιούμενος δὲ πρὸς Ἀντίπατρον, περὶ ὧν ἐδεδίκαστο Νικολάω τάχιον. Οὐ μικρὸς δὲ αὐτῷ καὶ πρὸς Ἀρέταν ἦν ἀγὼν ἅς αὐτοῦ βασιλεία. Τούτου γὰρ ἄλλους τε φίλους ἀνιρρήκει καὶ Σόεμον, τῶν ἐν Πέτρα τὸν δυνατώτατον. Πείσας δὲ πολλοῖς χρήμασι Φαθάτον τὸν Καίσαρος διοικητὴν, ἐχρήτο βοηθῷ καὶ καθ' Ἡρώδου. Πλείονα δὲ δοὺς Ἡρώδης ἀφίστησιν τε ἀπὸ Συλλαίου Φαθάτον καὶ δι' αὐτοῦ τὰ κελευσθέντα ὑπὸ Καίσαρος εἰσέπραττεν. Ὁ δὲ μὴδὲν ἀποδοὺς ἔτι καὶ κατηγόρει Φαθάτου πρὸς Καίσαρα, διοικητὴν εἶναι λέγων οὐ τῶν ἐκείνου, τῶν δὲ Ἡρώδου συμπερόντων. Ἐρ' οἷς ὀργισθεὶς Φαθάτος (ἦν δὲ ἔτι παρ' Ἡρώδῃ μάλιστα τιμώμενος)

matre Antipatri, multa quidem in regia insolenter agebat : duas vero regis filias contumeliose tractare ausa est. Quare illam præcipue aversatus est. Ceterum odio habitæ ab illo ceteris dominabantur. Sola vero Salome earum concordiae adversabatur, congressusque apud regem accusabat, ut qui rebus illius in damnum cederent. Illæ autem, ubi intellexerant delationem, quamque ægre rem tulisset Herodes, cessarunt quidem palam convenire et in familiaritate versari ; contrarium vero simulabant, atque discordare ab invicem audiente rege. Cum quibus eadem etiam præ se ferebat Antipater, in conspectu omnium Pheroram lacescens : congressus vero occultos habebant, et nocturnas comessationes agebant, et ad earum concordiam firmandam conferebat observatio. Nihil autem eorum quæ agerent molirenturve ignorabat Salome, et Herodi cuncta nunciabat.

2. Ille vero iracundia exardebat, maximeque adversus Pheroræ conjugem : nam hanc magis accusabat Salome. Advocatis igitur amicis cognatisque in concilium, et alia multa mulieri objiciebat et injurias filiabus suis illatas, quodque Pharissæis præniam, ut ipsi adversarentur, dedisset, fratremque ipsi hostem fecisset, veneficis suis irretitum. Tandem vero se ad Pheroram convertit, dicens se ei alterum e duobus eligendi optionem dare, aut ut fratrem sibi haberet, aut uxorem. Quumque ille se vitam citius amissurum esse quam uxorem dixisset, incertus quid ageret, sermonem ad Antipatrum transfert, eique denunciavit ut neque cum Pheroræ uxore, neque cum ipso, neque alio quopiam ad eam pertinente colloqueretur. Ille palam quidem nihil faciebat contra quam præceptum erat, clam vero cum illis pernoctabat ; atque veritus ne ipsum observaret Salome, enititur efficitque per amicos in Italia degentes ut Romam proficiaceretur. Etenim, quum illi scripsissent mitti oportere Antipatrum aliquanto post tempore ad Cæsarem, ille nihil moratus eum misit, dato ipsi et splendido famulitio et plurima pecunia, et testamento deferendo, in quo scriptum erat ut Antipater quidem regnaret, Antipatro vero in regnum succederet Herodes, ex Mariamne pontificis filia procreatus.

3. Etiam Syllaëus Arabs Romam navigavit, quum quidem nihil eorum curasset quæ Cæsar imperaverat ; de iis vero adversus Antipatrum disceptaturus, ob quæ antea a Nicolao in iudicium vocatus fuerat. Porroque causam non levem dicturus erat contra Aretam regem suum. Hujus enim et amicos alios interfecerat et Soemum, omnium in Petra potentissimum. Quumque grandi pecunia Fabato persuasisset Cæsaris procuratori, operam illius adhibuit etiam contra Herodem. Plus autem largitus Herodes et Fabatum a Syllaëo alienat, et per eum exigebat quicquid Cæsar imperaverat. At quum ille nihil reddidisset, Fabatum apud Cæsarem accusabat, procuratorem esse dicens qui majorem Herodis quam ipsius rationem habebat. Quibus commotus ad iracundiam Fabatus (adhuc enim maximo in honore erat

γίνεται προδότης Συλλαίου τῶν ἀπορρήτων, τῷ τε βασιλεῖ φησὶν ὅτι Συλλαῖος διαφθείρειεν αὐτοῦ τὸν σωματοφύλακα Κόρινθον χρήμασι, ὃν δεῖ φυλάττεσθαι. Πείθεται δ' ὁ βασιλεὺς· καὶ γὰρ ἐτέθραπτο μὲν ὁ Κόρινθος ἐν τῇ βασιλείᾳ, γένος δ' ἦν Ἀραψ. Συλλαμβάνει δ' εὐθέως οὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ δύο ἐτέρους Ἀραβας, εὐρών παρ' αὐτῷ τὸν μὲν φίλον Συλλαίου, τὸν δὲ φύλαρχον. Οἱ δὲ βασανιζόμενοι πείσαι Κόρινθον ὡμολόγησαν ἐπὶ πολλοῖς χρήμασι· Ἡρώδην ἀνελεῖν. Οὗτοι μὲν οὖν ἀνακριθέντες καὶ παρὰ Σατορνίνῳ τῷ διέποντι τὴν Συρίαν ἀνεπέμφθησαν εἰς Ῥώμην.

(ΙΘ'). δ'. Ἡρώδης δ' οὐκ ἀνίει Φερώραν, βιαζόμενος ἀπαλλαγῆναι τῆς γυναικός· οὐδ' ἐπενόει μηχανῇ, δι' ἧς ἂν τιμωρήσαστο τὴν ἀνθρωπον, πολλὰς τοῦ μίσους ἔχων αἰτίας, ἧς ὑπεραλγίσας σὺν αὐτῇ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐκβάλλει. Φερώρας δὲ, ἀγαπήσας τὴν ὕβριν, ἀπαλλάσσεται μὲν εἰς τὴν ἑαυτοῦ τετραρχίαν, ὁμοίως ἔχειν ἓνα τῆς φυγῆς ὅσον, τὸν Ἡρώδου θάνατον, καὶ μηδέποτε πρὸς ζῶντα ὑποστρέφειν· ἐπανήλθε δὲ οὐδὲ πρὸς νοσοῦντα τὸν ἀδελφόν, καίτοι λιπαρῶς μεταπεμπόμενον. Ἐβούλετο γὰρ αὐτῷ τινὰς ἐντολὰς καταλείψειν ὡς τεθνηζόμενος. Ἀλλ' ὁ μὲν παρ' ἐλπίδα σώζεται. Μετ' οὐ πολὺ δὲ νοσεῖ Φερώρας, εὐρίσκειται δὲ Ἡρώδης μετρώτερος· καὶ γὰρ ἤκει πρὸς αὐτὸν καὶ συμπαθῶς ἐβράπτευσεν· οὐ μὴν ὑπερίσχυσε τοῦ πάθους. Μετὰ γὰρ ἡμέρας ὀλίγας ἀποθνήσκει Φερώρας, ὃν καίπερ ἀγαπήσας Ἡρώδης μέχρι τελευταίας ἡμέρας, ὅμως καὶ αὐτὸν ἀνελεῖν ἐφημίσθη φαρμάκῳ. Τὸν γε μὴν νεκρὸν εἰς Ἱεροσόλυμα κομίσας πένθος τε μέγιστον ὄλω τῷ ἔθνει κατήγγειλε, καὶ κηδείας ἡΐωσε λαμπροτάτης. Ἐνα μὲν δὴ τῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου φονέων τοιοῦτον περιέρχεται τέλος.

ΚΕΦ. Α'.

Μετέβαινε δ' ἐπὶ τὸν αὐθέντην Ἀντίπατρον ἡ ποινὴ, τὸν Φερώρα θάνατον ἀρχὴν λαβοῦσα. Τῶν τούτου γὰρ τινες ἀπελευθέρων, κατηφεῖς τῷ βασιλεῖ προσελθόντες, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ διεφθάρθαι φαρμάκοις ἔλεγον· προσενεγκεῖν μὲν γὰρ αὐτῷ τὴν γυναῖκα τῶν οὐ συνήθως ἐσκευασμένων, φαγόντα δὲ εὐθέως εἰς τὴν νόσον καταπασεῖν· ἀγχοχέαι ἔε πρὸ δυοῖν ἡμερῶν τὴν μητέρα ταύτης καὶ τὴν ἀδελφὴν γύναιον ἐκ τῆς Ἀραβίας φαρμάκων ἔμπειρον, ὅπως φίλτρον σκευάσῃ τῷ Φερώρᾳ, δεδωκέναι δὲ ἀντὶ τούτου θανάσιμον, Συλλαίου πραγματευσαμένου· τούτῳ γὰρ ἦν γνώριμον.

β'. Πληγεῖς οὖν ὁ βασιλεὺς ὑποψίαις πλείοσι, θεαπαίνας τε καὶ τινὰς τῶν ἐλευθέρων ἐβασάνιζεν. Ἐβόα δὲ τις ἐν ταῖς ἀλγυδοῖσι, «Θεός, ὁ γῆν καὶ οὐρανὸν διέπων, μετέλθοι τὴν τούτων ἡμῖν τῶν κακῶν αἰτίαν, ὡς τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα.» Ταύτης τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς λαβόμενος ἐπεζήει πρόσω τὴν ἀλήθειαν ἐπιζητῶν. Ἡ δὲ γυνὴ, τὴν τε φίλιν τῆς Ἀντιπάτρου

apud Herodem) Syllaei secreta enunciat, regique indicat quod Syllaes Corinthum ejus satellitem pecunia corrupisset, quem in custodiam dari oporteat. Neque rex id facere dubitavit : nam Corinthus quidem in regia educatus fuerat, genere autem Arabs erat. Mox igitur illum comprehendit, ac praeterea duos alios Arabas apud ipsum deprehensos, unum quidem Syllaei amicum, alterum vero tribus praefectum. Qui quaestioni subditi, confessi sunt se magna pecunia Corintho persuasisse ut Herodem occideret. Et illi quidem, de istis a Saturnino interrogati, Romam missi sunt.

(XIX.) 4. At Herodes non dimittit Pheroram, volens eum compellere ad uxorem repudiandam; neque quo modo mulierem plecteret inveniebat, licet in eam odii causas haberet, donec gravi dolore percitus fratrem etiam ipsum cum ea ejicit. Pheroras autem, injuria aequo animo accepta, in suam quidem tetrarchiam discedit, juravitque unum sibi exilii finem fore mortem Herodis, et nequaquam ad eum dum viveret reversurum esse : atque ad fratrem aegrotantem noluit se recipere, multis licet precibus accersitus. Illi quippe tanquam morituro in animo erat nonnulla ei in mandatis relinquere. Sed ille quidem praeter spem revalescit. Non multo autem post in morbum incidit Pheroras, animoque mitiori esse Herodem comperit. Etenim ad eum venit, vicemque ejus dolens operam dabat ut curaretur, sed morbum superare non valuit : nam paucos post dies moritur Pheroras. Quem licet ad extremum usque diem dilexisset Herodes, tamen quod illum veneno peremisisset fama vulgatum est. Ceterum quum mortuum Hierosolyma deportasset, et luctu maximo a tota gente prosequendum edixit, et splendidissima dignatus est sepultura. Adeoque unus quidem de interfectoibus Alexandri et Aristobuli hunc videt exitum sortitus est

CAP. XXX. (XIX.)

Exorsa autem a Pherorae interitu in Antipatrum sceleris auctorem transiit pena. Quidam enim ex hujus libertis, quum regem tristes adiissent, fratrem ipsius veneno interfectum esse dicebant. Nam ipsi quidem uxorem comedendum attulisse edulium modo insolito paratum; isto vero comeso illico in morbum iucidisse; matremque et sororem illius biduo ante mulierculam ex Arabia adduxisse, veneficiorum bene peritam, ut philtrum Pherorae conficeret, ipsamque ei dedisse venenum mortiferum ex Syllaei consilio : illi quippe nota erat et familiaris.

2. Percussus igitur plurimis suspicionibus rex ancillas quaestioni subiciebat et nonnullas liberatas. Quaedam autem inter cruciatus exclamabat, «Deus, coeli terraeque rector, in matrem Antipatri, horum nobis malorum causam, vindicet.» Rex, sumpto inde initio, persequeretur ulterius indaginem veritatis. Mulier vero et matris Antipatri familiari-

ητρός πρὸς Φερῶραν καὶ τὰς ἐκείνου γυναῖκας ἐδή-
-ν, καὶ τὰς λαθραίας αὐτῶν συνόδους, οἱ τε Φε-
-ῶρας καὶ Ἀντίπατρος σὺν ἐκείναις πίνοιν, ὑποστρέ-
-οντες ἀπὸ τοῦ βασιλείως, δι' ὅλης νυκτός, μηδένα
-ῆτε οἰκέτην μήτε θεράπαιναι δῶντες παρατυγχάνειν.
Ἦεα δὲ τῶν ἐλευθέρων ταῦτα μηνύει.

γ'. Τὰς δὲ δούλας χωρὶς ἐκάστην Ἡρώδης ἐβασά-
-ιζεν. Ἐρρήθη δὲ παρὰ πάσαις τὰ προειρημένα
-υμφώνως, καὶ διότι κατὰ συνθήκην Ἀντίπατρος μὲν
-ις Ῥώμην, Φερῶρας δὲ ὑποχωρήσειεν εἰς τὴν Περσίαν.
Πολλάκις γὰρ αὐτοὺς διαλαλεῖν ὡς μετὰ Ἀλέξανδρον
-αι Ἀριστοβούλου ἐπ' αὐτοὺς Ἡρώδης διαβήσεται
-αι τὰς αὐτῶν γυναῖκας· οὐ γὰρ φείσασθαι, μετὰ
-Μαριάμην καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνης, ἐτέρου τινός· ὥστε
-μεινον εἶναι ὡς πορρωτάτω φυγεῖν τοῦ θηρίου. Πολ-
-άκις δὲ ἀποδυρόμενον πρὸς τὴν μητέρα τὸν Ἀντίπα-
-ρον εἶπεν ὡς αὐτὸς μὲν εἴη πολὺς ἤδη, νεῶτοι δὲ
-αθ' ἡμέραν ὁ πατήρ, φθάσαι δ' ἂν τάχα καὶ τελευτή-
-ας, πρὶν ἀρῆσθαι βασιλείας ἀληθοῦς· εἰ δὲ καὶ
-τοτε ἐκείνος τελευτήσῃ, (πότε δ' ἂν γενέσθαι τοῦτο;)·
-παντάπασι αὐτῶν τὴν ἀπολαυσιν τῆς διαδοχῆς γενέσθαι
-ύντομον. Ὑποβλαστάνειν δὲ τὰς τῆς ὕδρας κεφαλὰς,
-οὺς Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου παῖδας· ἀνηρῆ-
-θαι δὲ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τὴν ἐπὶ τέχνους ἐλ-
-έδα. Διάδογον γὰρ οὐ τῶν αὐτοῦ τινα παίδων μετὰ
-ὴν τελευτήν, ἀλλὰ τὴν Μαριάμης Ἡρώδην γεγραφί-
-αι. Καὶ κατὰ τοῦτό γε παντάπασι παραγερᾶν
-όμενον αὐτοῦ καὶ διαθήκας μενεῖν κυρίας· αὐτὸν γὰρ
-ονομήσειεν μηδένα τῆς γενεᾶς ἀπολιπεῖν. Ὅντα γε
-ων τῶν πώποτε πατέρων μισοτεκνότητον Ἡρώδης,
-λλοὺς εἶναι μισοἀδελφον. Δοῦναι γοῦν αὐτῷ
-ῶν ἑκατὸν τάλαντα ἐπὶ τῷ μὴ διαλέγεσθαι Φερῶρα.
-δὲ εἰπόντος, τί γὰρ αὐτὸν ἐβλάπτομεν; ἀποκρί-
-ναι τὸν Ἀντίπατρον, « εἴθε πάνθ' ἡμᾶς ἀφελόμενος
-γοὺς ἐάσεις ζῶντας. Ἀλλὰ ἀμήχανον ἐκφυγεῖν οὕτω
-κὸν θηρίον, παρ' ᾧ μηδὲ φιλεῖν τινας ἐξέσται φανε-
-ερωῶς, ἐὰν σχῶμέν ποτε ἀνδρῶν φρόνημα καὶ χεῖ-
-ν. Ταῦτα εἰπὼν αἱ βασανιζόμεναι, καὶ οἱ Φε-
-βουλεύσασιν φεύγειν μετ' αὐτῶν εἰς Περσίαν.
-έστευσε δὲ πᾶσιν Ἡρώδης τοῖς λεγομένοις ἐκ τῶν
-αλάντων· μόνῳ γὰρ Ἀντίπατρω διελέκτο
-αὐτῶν. Ἀποσκήπτει δὲ εἰς τὴν πρώτην ὁ θυμὸς
-έδα, τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα· καὶ γυνώσκει αὐτὴν
-οῦ ἐδεδώρητο κόσμου (πολλοὶ δ' ἦν τάλαντων)
-λλει δεύτερον. Τὰς δὲ Φερῶρα γυναῖκας ἀπὸ τῶν
-άνων ἐτημέλει διηλλαγμέναι. Ἐπτόητο δὲ τῷ
-ερ καὶ πρὸς πᾶσαν ὑπόνοιαν ἐξερριπίζετο, πολλοὺς
-εῶν οὐκ αἰτίων εἶλκεν εἰς βασάνους, δεδοικώς μὴ
-τῶν αἰτίων παραλίπη.

Κάν τούτῳ τρέπεται πρὸς τὸν Σαμαρείτην Ἀν-
-τρον, ὃς ἦν ἐπίτροπος Ἀντιπάτρου· βασανίζων
-εῶν τὸν ἴκουν· οἱ τε μετὰ πέμψαιτο μὲν Ἀντίπατρος

tatem cum Pherora ejusque mulieribus, et occultos eorum
conventus aperuit, quodque Pheroras et Antipater, redeun-
tes a rege, totam noctem cum illis potarint, servis omni-
bus et ancillis exclusis. Una igitur liberarum hæc indicat.

3. Servas autem singulas seorsum torquebat rex. Quæ
vero modo dicta sunt, ab omnibus uno consensu ape-
riebantur, et qua de causa Romam Antipater ex com-
posito peteret, in Perzæam vero Pheroras secederet. Nam
sæpe illos in sermone dixisse quod post Alexandrum et
Aristobulum in ipsos eorumque conjuges sæviturus esset
Herodes. Non enim alteri alicui parsurum esse, qui Ma-
riamne et ex ea genitis non pepercisset: adeoque satius
esse ab hac bellua quam longissime fugere. Sæpe autem
Antipatrum apud matrem querentem dixisse quod ipse
quidem jam incanesceret, pater vero in dies juvenesceret,
seque fortasse prius moriturum quam vere regnare incipiat;
ac si unquam ille discesserit, (quando autem istud futu-
rum?) successionis voluptatem sibi fore brevissimam.
Subpullulare autem hydræ capita, Alexandri atque Aristobuli
filios, sibi que spem, quam de liberis haberet, a patre
præcisam esse. Quippe non suorum puerorum quenquam
post mortem suam, sed Mariamnes filium ab Herode hære-
dem scriptum esse. Atque hac in re prorsus illum præ se-
nectute delirare, si testamento suo standum arbitraretur: se
namque ut ex ejus progenie nemo superesset curaturum.
Quin etiam quum omnes patres, quibus invisi unquam filii
fuerunt, odio vincat Herodes, multo tamen magis eum
fratres odisse. Quo factum ut nuper sibi centum dederit
talenta, ne cum Pherora colloquia misceret. Quum autem
ille diceret, quam in re eum læsimus? respondisse Anti-
patrum, « utinam cunctis ablatis nos nudos, dummodo
vivos, relinqueret. Verum fieri non potest ut bestiam
cædis adeo avidam quisquam effugiat, per quam ne amore
quidem licet palam aliquos prosequi. Itaque nunc occulte
convenimus, licebit autem omnium in conspectu, si un-
quam viriles animos manusque habuerimus. »

4. Hæc tortæ cruciatæque dicebant feminae, quodque
Pheroras cum illis in Perzæam fugere cogitasset. Ut vero
Herodes cunctis quæ dicta erant fidem haberet, fecit cen-
tum talentorum mentio: nam de istis soli Antipatro quid-
quam dixerat. Igitur ante alios in Doridem Antipatri ma-
trem furor ejus invasit; eamque omni ornata, quem ei
donaverat quique multorum erat talentorum, spoliata,
foras iterum ejicit. Deinde Pheroræ mulieres ex tormentis
recreabat jam reconciliatus. Metu autem consternatus
erat, et ad omnem suspicionis auram excitabatur: multos-
que innocentes in tormenta trahebat, veritus ne quem no-
centem prætermitteret.

5. Hinc ad Antipatrum Samaritanum se convertit, qui
procurator erat Antipatri, et ex ipso in questionem dato
audivit, Antipatrum quidem ex Egypto accessivisse rege-

ἐξ Αἰγύπτου δηλητήριον φάρμακον ἐπ' αὐτὸν διὰ τινος τῶν ἐταίρων Ἀντιφίλου, λαβὼι δὲ παρ' ἐκείνου Θεοδίων ὁ θεῖος Ἀντιπάτρου, καὶ παραδόη Φερώρα. Τούτῳ γὰρ ἐντελεσθαι τὸν Ἀντίπατρον Ἡρώδην ἀνελεῖν, ἕως αὐτός ἐστιν ἐν Ῥώμῃ τῆς ὑπονοίας κεχωρισμένος. Φερώραν δὲ παραθέσθαι τῇ γυναικὶ τὸ φάρμακον. Ταύτην ὁ βασιλεὺς μεταπεμφάμενος αὐτίκα τὸ ληφθὲν ἐκέλευσε κομίζειν. Ἡ δὲ ἐξείσιν ὡς κομιούσα, ῥίπτει δ' αὐτὴν ἀπὸ τοῦ τέγους, τὸν τε ἔλεγχον καὶ τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως αἰχλὴν φθάνουσα, προνοία δὲ, ὡς ἔοικε, Θεοῦ μετιόντος Ἀντίπατρον οὐκ ἐπὶ κεφαλὴν, ἀλλ' ἐπὶ θάτερα πεσοῦσα διασώζεται. Κομισθεῖσαν δὲ αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ἀνακτῆσάμενος (κεκάρωτο γὰρ ἐκ τοῦ πτώματος) ἡρώτα δι' ἣν αἰτίαν ῥίψειν αὐτήν, εἰ μὲν εἶποι τάληθες ἀφῆσιν πάσης τιμωρίας ἐπομνύμενος, εἰ δὲ ὑποστέλλαιτο, δαπανήσῃ αὐτῆς ἐν βασάνοις τὸ σῶμα, καὶ μηδὲ τάφῳ καταλείβειν.

ς'. Πρὸς ταῦτα ἡ γυνὴ διαλιποῦσα μικρὸν, « καὶ « τί γὰρ, εἶπεν, ἐτι φέδομαι τῶν ἀπορρητῶν, Φερώρα 20 « τεθνεῶτος, ἡ σώουσα τὸν ἀπολέσαντα πάντας ἡμᾶς « Ἀντίπατρον; Ἄκουε, βασιλεῦ, καὶ μετὰ σοῦ Θεός, « μάρτυς ἐμοὶ τῆς ἀληθείας, πλανηθῆναι μὴ δυνάμενος. « Ὅτε ἀποθνήσκοντι Φερώρα παρεκαθέζου δεδακρυ- « μένος, τότε με προσκαλεσάμενος ἐκείνος, ἡ πολὺ γε, 25 « ἔφη, γύναι, τῆς εἰς ἐμαυτὸν διανοίας τοῦ ἀδελφοῦ « διήμαρτον, τὸν οὕτω στέργοντα μισήσας, καὶ κτείνει « βουλευσάμενος τὸν οὕτως ἐπ' ἐμοὶ μηδὲ θευνῶντι πῶ « συγγεόμενον. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἀπέχω τῆς ἀσεβείας τὸ « ἐπιτίμιον· σὺ δὲ ὁ φυλάτεις κατ' αὐτοῦ φάρμακον 30 « ὑπ' Ἀντιπάτρου καταλειφθὲν ἡμῖν φέρε, καὶ βλέπον- « τός μου ταχέως ἀφάνισον, ἵνα μὴ καὶ καθ' Ἄδου « φέροισι τὸν ἀλάστορα. Κελεύσαντος ἐκόμισα, καὶ « πλείστον μὲν εἰς τὸ πῦρ ὁρώντος αὐτοῦ κατεκένωσα, « βραχὺ δὲ ἐμαυτῇ πρὸς τὰ ἀόηλα καὶ τὸν ἐκ σοῦ φόβον 35 « ἐτήρησα. »

ζ'. Ταῦτα εἰποῦσα προσκομίζει τὴν πυξίδα, βραχὺ παντάπασιν ἔχουσαν τοῦ φαρμάκου. Βασιλεὺς δ' ἐπὶ τὴν μητέρα τὴν Ἀντιφίλου καὶ τὸν ἀδελφὸν τὰς βασάνους μετέφερε. Κάκεινοι τὸν Ἀντίφιλον κομίσαι τε ἀπ' 40 Αἰγύπτου τὴν πυξίδα ὠμολόγουν, καὶ λαβὼι παρ' ἀδελφοῦ τὸ φάρμακον ἔρασκον, ἰατρούντος ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ. Περιόντες δ' οἱ Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου δαίμονες ἅπαν τὸ βασίλειον, ἐρευνηταί τε καὶ μνηυταί τῶν ἀδελφῶν ἐγένοντο, τοὺς τε πορρωτάτω τῆς ὑποψίας ὄν- 45 τας ἔσθον εἰς τοὺς ἐλέγχους. Εὐρίσκεται γοῦν καὶ ἡ τοῦ ἀρχιερέως θυγάτηρ Μαριάμμη τῆς ἐπιβουλῆς συνίστωρ· βασανιζόμενοι τοῦτο ἀπέδειξαν καὶ αὐτῆς οἱ ἀδελφοί. Βασιλεὺς δὲ τῆς μητρώας τολμῆς τὸν υἱὸν ἡμίνατο. Τὸν γοῦν ἐξ αὐτῆς Ἡρώδην, ὄντα διάδοχον 50 Ἀντιπάτρου, τῆς διαθήκης ἐξήλειψεν.

ΚΕΦ. ΛΑ'.

Ἐπὶ τούτοις καὶ Βάθυλλος εἰς τοὺς ἐλέγχους συνέδραμεν, ἡ τελευταία πίστις τῶν Ἀντιπάρων βεβουλευ-

num ad patrem necandum, per amicū quendam Antiphilum, idque ab eo Antipatri avunculum accepisse Theudionem, ac Pherorae tradidisse. Huic enim mandasse Antipatrum ut Herodem occideret, dum ipse Romae esset procul ab omni suspicione: Pheroram vero venenum uxori suae dedisse servandum. Hanc rex quum accivisset, statim quod acceperat afferre jubet. Illa vero quasi allatura egreditur, et se ipsam de tecto praecipitat, ut rei indicium et cruciatus a rege infligendos praeveneret. Sed providentia Dei, ut apparuit, repetentis poenas ab Antipatro, non in caput, sed in alias partes delata, mortem effugit. Quum autem ad regem apportata recrearetur (nam ex alto decedens marcere correpta erat), interrogabat qua de causa se ipsam deiecisset, juratque se vera dicenti omne supplicium remissurum; sin aliquid celaret, corpus ejus tormentis absumpturum esse, neque sepulturae quidquam relicturum.

6. Ad haec mulier, quum paulisper tacuisset, « quid, « inquit, abstinere a secretis prodendis, Pherora jam mor- « tuo, aut ut servarem Antipatrum, qui nos omnes perdi- « tum ivit? Audi rex, et tecum Deus, testis mihi veritatis, « qui facti non potest. Quum in lacrimas effusus morienti « assideres, tunc ille mihi ad se vocatae dicebat. Nae ego, o « conjux, vehementer errabam de fratris erga me animo, « qui eum ita me amantem oderim, et necare cogitaverim « adeo ob mei necdum mortui vicem conturbatum. Sed « ego quidem impietatis pretium fero: tu vero quod ei « paratum servas, nobis ab Antipatro relictum, venenum, « age affer, et me spectante continuo absume, ne apud in- « feros quoque feram conscientiam sceleris vindicem. Quum « jussisset, attuli, et maxima quidem ex parte ejus in « conspectu in ignem exinanivi, ipsa vero modi cum in in- « certa vitae et quia te metuerem mihi met reservavi. »

7. Ista loquuta, pyxidem affert, et in ea paululum admodum veneni. Rex autem matri fratrique Antiphili quaestionem adhibuit. Atque illi Antiphilum et ex Aegypto pyxidem attulisse fatebantur, et venenum a fratre, Alexandriae medicinam exercente, accepisse dicebant. Regiam autem omnem circumeuntes Alexandri et Aristobuli manes rerum incertarum inquisitores facti sunt et indices, atque eos qui a suspicione longissime aberant, ad examen vocabant. Adeoque Mariamne pontificis filia deprehensa est insidiarum conscia: id quod fratres ipsius torti declararunt. Rex autem etiam in filio vindicavit matris audaciam. Quippe Herodem ex ea genitum, patrisque successorem factum, e testamento expunxit.

CAP. XXXI. (XX.)

Post haec etiam Bathyllus in ista indicia concurrebat, qui postremus ea confirmabat quae animo agitaverat Anti-

μένων. Ἦν μὲν γὰρ ἀπελεύθερος αὐτοῦ, κομίζων δὲ
 ἤκεν ἄλλο δηλητήριον, ἰοὺς ἀσπίδων καὶ χυλοὺς ἐτέρων
 ἐρπετῶν, ἵν' εἰ τὸ πρῶτον ἀσθενήσῃ φάρμακον, τούτῳ
 Φερώρας μετὰ τῆς γυναϊκὸς ὀπλίσαιτο κατὰ τοῦ βασι-
 5 λέως. Πάρεργον δὲ τῆς ἐπὶ τὸν πατέρα τολμῆς ἐκό-
 μιζε τὰς κατὰ τῶν ἀδελφῶν ἐσκευωρημένας ἐπιστολάς
 ὑπ' Ἀντιπάτρου. Ἦσαν δὲ Ἀρχέλαος καὶ Φίλιππος
 βασιλέως παῖδες ἐπὶ Ῥώμης παιδευόμενοι, μεираκία τε
 ἤδη καὶ φρονήματος μεστοί. Τούτους ἐπανακύπτοντας
 10 αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν ἀποσκευάσασθαι σπεύδων Ἀντίπα-
 τρος, ὃς μὲν πλάσσεται κατ' αὐτῶν ἐπιστολάς ἐξ ὀνό-
 ματος τῶν ἐπὶ Ῥώμης φίλων, οὓς δὲ πείθει γράψαι
 διαφθείρας χρήμασιν, ὥς πολλά μὲν βλασφημοῖεν τὸν
 πατέρα, φανερώς δὲ Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον
 15 ὀδύροιντο, πρὸς τε τὴν μετᾶκλησιν ἀγανακτοῖεν. Ἦδη
 δὲ αὐτοὺς ὁ πατὴρ μετεπέμπετο, καὶ τοῦτο ἦν μάλιστα
 ταρασσόν Ἀντίπατρον.

β'. Ἐτι δὲ καὶ πρὸ τῆς ἀποδημίας, ἐν Ἰουδαίᾳ
 μένων, τοιαύτας κατ' αὐτῶν ἀπὸ Ῥώμης ἠγόραζεν
 20 ἐπιστολάς, καὶ προσίων τῶς ἀνύποπτος ἦν τῷ πατρὶ,
 περὶ τῶν ἀδελφῶν δὲ ἀπελογεῖτο, τὰ μὲν ψευδῇ λέγων
 εἶναι τῶν γραφομένων, τὰ δὲ νεότητος ἁμαρτήματα.
 Τηνικαῦτά γε μὴν τοῖς γράρουσι κατὰ τῶν ἀδελφῶν
 πλείστα δοὺς χρήματα, συμφέρειν ἐπειράτο τὸν ἐλεγ-
 25 χον, ἐσθῆτας πολυτελεῖς καὶ στρωμνὰς ποικίλας, ἐκπώ-
 ματὰ τε ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ συνωνούμενος, ἄλλα τε
 πολλὰ τῶν κειμηλίων, ἵνα τῷ πλήθει τῆς εἰς ταῦτα
 δαπάνης τοὺς εἰς ἐκεῖνα μισθοὺς ἐγκατακρύψῃ. Διακό-
 σια γοῦν ἀναλώματος ἀνένεγκε τάλαντα, καὶ τούτων
 30 μεγίστη πρόφασις ἦν ἡ πρὸς Συλλαίῳ δίκῃ. Πάντων
 δὲ αὐτοῦ τότε καὶ τῶν βραχυτέρων ἐν τῷ μείζονι κακῷ
 διακαλυφθέντων, ὅτε αἱ μὲν βάσανοι πᾶσαι τὴν πατρο-
 κτονίαν, αἱ δὲ ἐπιστολαὶ δευτέρας ἀδελφοκτονίας κεκρά-
 γεσαν, ὅμως οὐδεὶς τῶν εἰς Ῥώμην ἀφικνουμένων
 35 ἀπήγγειλεν αὐτοῦ τὰς ἐν Ἰουδαίᾳ τύχας, καίτοι μεταξὺ
 τῶν ἐλέγχων καὶ τῆς ἐπανόδου διελθόντων ἐπτά μηνῶν
 τοσοῦτον πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων μῖσος ἦν. Τάχα δὲ
 καὶ τοὺς ἀπαγγέλλειν προαιρουμένους οἱ τῶν ἀνηρημέ-
 νων δαίμονες ἀδελφῶν ἐφίμουν. Γράφει γοῦν ἀπὸ
 40 Ῥώμης ἀφιξίν αὐτοῦ ταχέϊαν εὐαγγελιζόμενος, καὶ ὡς
 ὑπὸ Καίσαρος μετὰ τιμῆς ἀπολυθεῖν.

γ'. Βασιλεὺς δὲ εἰς χειρας λαθεῖν σπεύδων τὸν ἐπί-
 βουλον, καὶ δεδοικὼς μὴ ποτε προγνοὺς φυλάξῃται, δι'
 ἐπιστολῶν ἀνθυπεκρίνετο, τὰ τε ἄλλα φιλοφρονούμενος
 45 καὶ σπεύδειν παρακαλῶν· θήσεσθαι γὰρ αὐτοῦ καὶ
 τὰς πρὸς τὴν μητέρα μέμφεις ἐπειχθέντος. Οὐ γὰρ
 ἠγνοεῖ τὴν ἐκβολὴν τῆς μητρὸς Ἀντίπατρος. Πρότε-
 ρον μὲν οὖν εἰλήφει τὴν περὶ τῆς Φερώρας τελευτῆς
 ἐπιστολὴν ἐν Τάραντι, καὶ μέγιστον ἐποιήσατο πένθος,
 50 ὃ καὶ τινες ὥς ἐπὶ θεῷ καθύμουν. Ἦν δὲ, ὡς εἴκειν,
 ἐπὶ διαμαρτίᾳ τῆς ἐπιβουλῆς ἡ σύγχυσις, καὶ οὐ Φερώ-
 ραν κλαίοντος, ἀλλὰ τὸν ὑπέρβλητον. Ἦδη δὲ καὶ φό-
 βος ἐπῆκει τις αὐτὸν τῶν τετελεσμένων, μὴ ποτε φωρα-
 θεῖν τὸ φάρμακον. Τότε δὲ ἐν Κιλικίᾳ λαβὼν ἦν

pater. Namque is erat quidem libertus ejus : veniebat
 autem et aliud secum venenum adducens, virus aspidum
 aliorumque serpentum succos, ut, si prius parum valuerit
 pharmacum, hoc se Pheroras cum sua conjuge in regem
 armaret. Verum præter hoc quicquid erat audaciæ in pa-
 trem, secum afferebat epistolas adversum fratres ab Anti-
 patro compositas. Erant autem Archelaus et Philippus regis
 filii qui Romæ instituebantur, jam adolescentuli magnique
 animi. Istos, quod ultra spem suam sese erigerent, tollere
 festinans Antipater, quasdam in eos literas ipse quidem
 comminiscitur, amicorum nomine Romæ degentium : aliis
 autem pecunia corruptis scribere persuadet, quod multis
 patrem maledictis carperent, palamque Alexandrum et
 Aristobulum lamentarentur, seque revocatos esse graviter
 ferrent. Jam enim pater eos accersiverat : id quod maxime
 Antipatrum perturbabat.

2. Quin etiam priusquam proficisceretur, quum in Judæa
 adhuc esset, Antipater ejusmodi literas Roma contra eos
 mittendas esse pecunia procurabat ; aditoque patre, qui
 tunc nullam de eo suspicionem habebat, fratres etiam ex-
 cusabat, nonnulla quidem ex iis quæ scripta erant falsa
 esse dicens, alia vero adulescentiæ peccata. Ceterum,
 quum eodem tempore scriptoribus epistolarum adversus
 fratres plurima donasset, confundere tentabat sumptuum
 indicia, vestes pretiosas et stragula varia, poculaque argen-
 tea et aurea coemendo, aliaque quamplurima instrumenta,
 ut magnitudine pecuniarum in ea impensarum mercedem
 falsariis erogata celaret. Denique ducenta talenta retulit
 expensa, atque eo præcipue nomine sumptus factos simula-
 bat, quod causam adversus Syllæum agendam haberet.
 Universis autem quæ patraverat, etiam minoribus, ex ma-
 jori facinore tunc patefactis, quum omnes quidem quæstio-
 nes habitæ de parricidio, epistolæ vero de iteratis fratri-
 diis clamarent, nemo tamen eorum qui Romam advene-
 rant, ei nunciavit quam calamitosæ res ejus in Judæa es-
 sent, quamvis inter indicia facta ejusque reditum septem
 menses effluerint : tanto quippe omnium odio flagrabat.
 Fortasse autem etiam quibus in animo erat eum de istis
 certiores facere, os illis obturarent fratrum interfectorum
 manes. Scribit itaque ab urbe Roma, continuo se ventu-
 rum esse nuncios, quodque honorifice admodum dimissus
 esset a Cæsare.

3. Rex autem, ardentem cupiens sibi in manus dari insi-
 diatorem, veritusque ne, si quid præscisset, ab ipso
 caveret, vicissim literis simulatorem agebat, cetera bene-
 volentiam præ se ferens, utque reditum maturaret orans
 atque obsecrans : fore enim ut itinere accelerato missas
 faciat etiam querelas adversus matrem. Nam matrem suam
 ejectam esse non ignorabat Antipater. Et prius quidem
 Tarenti literas acceperat de morte Pheroræ, et maximum
 edidit luctum, id quod nonnulli quasi ob patrum factum
 laudabant. Verum, quantum conjicere datum est, causa
 conturbationis erat, quod insidiæ pro voto non cesserant,
 neque tam Pheroram lugebat quam ministrum. Præterea
 ob ea quæ confecerat metus eum occupabat, ne forte de-
 prenderetur venenum. Tunc autem in Cilicia literis a

προεῖρήκαμεν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐπιστολὴν, παραχρῆμα
 μὲν ἔσπευδεν· ὥς δὲ εἰς Κελένδεριν κατέπλει, λαμβάνει
 τὴν αὐτὸν ἐννοία τῶν περὶ τὴν μητέρα κακῶν, προμαν-
 6 τευομένης ἤδη καθ' ἑαυτὴν τῆς ψυχῆς. Οἱ μὲν οὖν
 προμηθέστεροι τῶν φίλων συνεβούλευον μὴ πρότερον
 ἐμπίπτειν τῷ πατρὶ πρὶν πυθέσθαι σαφῶς δι' ἧς αἰτίας
 ἐξέβαλεν αὐτοῦ τὴν μητέρα· δεδιέναι γὰρ μὴ ποτε προσ-
 10 θήκη γένοιτο τῶν κατ' ἐκείνης διαβολῶν. Οἱ δὲ
 ἀσχεπτότεροι καὶ τὴν πατρίδα σπεύδοντες ἰδεῖν μᾶλλον
 ἢ τὸ συμφέρον Ἀντιπάτρου σκοποῦντες ἐπειγέσθαι πα-
 ρήνουν, καὶ μὴ τῇ μελλήσει παρασχεῖν τῷ πατρὶ μὲν
 ὑποψίαν φάυλην, τοῖς διαβάλλουσι δ' ἀφορμήν· καὶ
 γὰρ νῦν εἴ τι κεκίνηται κατ' αὐτοῦ, παρὰ τὴν ἀπου-
 15 σίαν γεγενημένη· μηδὲ γὰρ ἂν τολμήσαι, παρόντος. Ἀτο-
 πον δὲ εἶναι δι' ἀδήλους ὑποψίας προδήλων ἀγαθῶν
 στερίσκεισθαι, καὶ μὴ θάττον ἀποδοῦναι μὲν ἑαυτὸν τῷ
 πατρὶ, κομίσασθαι δὲ τὴν βασιλείαν, ἐπ' αὐτῷ μόνῳ
 σαλεύουσιν. Πείθεται τούτοις (ἐνῆγε γὰρ τὸ δαιμό-
 νιον), καὶ διαπεράσας εἰς τὸν Σεβαστὸν τὸν λιμένα τῆς
 20 Καισαρείας καταγεται.

δ'. Παρπηγήνησε δὲ αὐτῷ παρὰ δόξαν ἐρημία πολ-
 λή, πάντων ἐκτρεπομένων καὶ μηδενὸς προσιέναι
 τολμῶντος· ἐμίσειτο μὲν γὰρ ἐπίσης, καὶ τότε φανῆναι
 τὸ μῖσος ἔσχε παρρησίαν. Πολλοὺς δὲ ὁ ἐκ τοῦ βα-
 25 σιλέως φόβος ἀπέστρεφεν, ἐπειδὴ πᾶσα πόλις ἤδη τῆς
 κατὰ Ἀντιπάτρου φήμης πεπλήρωτο, καὶ μόνος ἡγνῶει
 τὰ καθ' ἑαυτὸν Ἀντίπατρος. Οὔτε γὰρ προεπέμφθη
 λαμπρότερον τὴν ἐκείνου πλεόντος ἐπὶ Ῥώμης, οὔτε ἀτι-
 μότερον ὑπεδέχθη. Ὁ δὲ ἤδη μὲν ὑπενόει τὰς οἰκοί
 30 συμφορὰς, ἔτι δὲ πανουργία ὑπεκρύπτετο· καὶ τῷ δέει
 τεθνηῶς ἐνδοθεν σοδαρὸς εἶναι τὸ πρόσωπον ἐβιάζετο.
 Φυγὴ δ' ἦν οὐκέτι, οὐδὲ ἐκ τῶν περιεχόντων ἀνάδουσι,
 καὶ σαφές μὲν οὐδὲ ἐκεῖ τι τῶν οἰκοθεν ἀπηγγέλλετο
 διὰ τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως ἀπειλήν, ὑπελείπετο δ' ἐλπίς
 35 ἱλαρώτερα, τάχα μὲν μηδὲν πεφωρᾶσθαι, τάχα δ' εἴ
 τι καὶ πεφώραται, διασκεδάσειν ἀναιδίᾳ καὶ δόλοις,
 ἅπερ ἦν αὐτῷ μόνῃ τῆς σωτηρίας ἐφόδια.

ε'. Φραζάμενος οὖν αὐτοῖς ἦεν εἰς τὸ βασίλειον
 δίχα τῶν φίλων· οὔτοι γὰρ ὕβρισθέντες ἐπὶ τοῦ πρώτου
 40 πυλῶνος εἰρχθησαν. Ἐτυχε δὲ ἐνδον ὦν ὁ τῆς Συρίας
 ἡγεμὼν Οὐάρος. Ὁ δὲ εἰσεῖσι πρὸς τὸν πατέρα, καὶ
 τῇ τολμῇ παρακρατήσας ἑαυτὸν ἡγγίσειεν ὥς ἀσπασόμε-
 νος. Κάκεινος, τὰς γείρας προβαλὼν καὶ τὴν κεφαλὴν
 παρακλίνας, « ἔστιν, ἐξεβόησε, καὶ τοῦτο πατροκτόνου,
 45 « τὸ περιπλέκεσθαι μοι θέλειν ἐν τηλικαύταις αἰτίαις
 « ὄντα. Φθείρου, δυσσεβιστάτη κεφαλῇ, μηδὲ μοι
 « ψαύσης, πρὶν ἀποσσευάσασθαι τὰ ἐγκλήματα. Δί-
 « δωμι δὲ σοὶ δικαστήριον καὶ δικαστὴν εὐκαίρως ἔχον-
 « τα, Οὐάρον. Ἴθι, καὶ σκέπτου τὴν ἀπολογίαν εἰς
 50 « αὐρίον· παρέχω γάρ σοι καιρὸν τοῖς πανουργήμα-
 « σι. » Πρὸς ταῦτα μηδὲν ὑπ' ἐκπλήξεως ἀποκρίνα-
 σθαι δυνήθεις αὐτὸς ὑπέστρεψε. Παραγενόμεναι δὲ
 πρὸς αὐτὸν διηγῆσαντο πάντας τοὺς ἐλέγχους ἧς τε μή-

patre, ut jam ante diximus, acceptis, statim quidem festi-
 nabat : ubi vero in Celenderim navi advectus erat, subit
 eum quædam de matris calamitate cogitatio, anima ex
 se ipsa præsentiente. Et amicorum quidem prudentiores
 consulebant ne prius patrem conveniret quam pro certo
 cognoverit quibus ex causis matrem ejus pepulisset : quippe
 in metu esse ne fiat accessio ad crimina matri objecta. Qui
 vero minus providi erant parumque cauti, et patriæ visen-
 dæ cupidi magis quam quid Antipatro in rem esset conside-
 rantes, hortabantur ut properaret, et non ex cunctatione
 patri quidem pravæ suspicionis causam præberet, ansam
 vero calumniantibus daret. Etenim nunc si quid contra
 eum motum fuerit, ex absentia ejus ortum cepisse ; neque
 quonquam id ausurum fuisse eo præsentente. Absurdum autem
 videri propter suspiciones incertas certis exui bonis, neque
 mature se patri reddere, ab eoque regnum accipere, in ipso
 solo fluctuans. Paruit his Antipater, impellente Dei numi-
 ne ; quumque mare transisset, in Sebastum Cæsareæ por-
 tum vehitur.

4. Illic autem præter opinionem offendit maximam soli-
 tudinem, utpote quod omnes eum devitarent, nec quisquam
 auderet ad eum accedere : nam similiter omnibus erat in-
 visus, et tunc nemo veritus est suum prodere odium. Multos autem avertibat metus a rege incussus : quoniam
 omnes jam civitates impleverat fama Antipatro adversa,
 solusque de se quid ageretur ignorabat Antipater. Nec
 enim vel clarius eo quisquam deductus est quum Roman
 navigaret, vel minus honorifice inde susceptus est. Cete-
 rum ille quum jam aliquid suspicaretur de calamitate ipsum
 domi manente, adhuc tamen omnia callide dissimulabat ;
 quumque interius fere mortuus esset præ metu, vultu
 tamen confidentiam simulabat. Nulla autem fugæ via
 patebat, nec potuit e malis quibus circumdatus erat evade-
 re : et nihil quidem certi de domo etiam illic nunciabatur
 propter minas a rege intentatas ; spei vero aliquid lætioris
 relictum erat, aut nihil forsitan deprehensum esse, aut si
 quid fuerit deprehensum, se illud discussurum esse impu-
 dentia et astutia, quæ solæ in salutem cedere poterant.

5. Itaque istis instructus munitusque in regiam intrabat
 absque amicis : nam illi ad primam januam contumeliose
 repulsi erant. Intus autem aderat Varus Syriæ præses.
 Ceterum ad patrem ingreditur Antipater, confirmatusque
 audacia, velut ejus salutandi causa, propius accedebat.
 Atqui ille protensis manibus et capite averso exclamavit,
 « et hoc parricidæ est, qui me amplexari velit, tot crimi-
 « nibus implicitus ! Dispereras, nequissimum caput, et ne me
 « tange, priusquam tibi objecta diluas. Dabo tibi forum
 « judiciale, et judicem, qui opportune præsens adest, Va-
 « rum. Abi, et de tui defensione in diem crastinum cogita :
 « Nam tibi ad versutias tempus concedo. » Ad ista ille ani-
 mo consternatus, quia nihil respondere potuit, foras se
 recepit. Quum autem ad eum venissent mater et uxor, ei

τηρ καὶ ἡ γυνή. Καὶ τότε μὲν ἀνανήψας ἐν σκέψει τῆς ἀπολογίας ἦν.

ΚΕΦ. ΑΒ'.

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ συνέδριον μὲν ὁ βασιλεὺς ἀθροίζει τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, εἰσκαλεῖ δὲ καὶ τοὺς Ἀντιπάτρου φίλους. Προκαθέζεται δ' αὐτοὺς ἄμα Οὐάρῳ, καὶ τοὺς μνηστὰς ἅπαντας ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν· ἐν οἷς εἰσήχθησαν καὶ τῆς Ἀντιπάτρου μητρὸς οἰκέται τινὲς οὐ πρὸ πολλοῦ συνεληγμένοι, γράμματα κομίζοντες ἀπ' αὐτῆς πρὸς τὸν υἱὸν τοιῷδε· « Ἐπειπερ πεπύρωται
10 « πάντα ἐκεῖνα παρὰ τῷ πατρί σου, μὴ παραγίνου πρὸς αὐτὸν, ἀν' μὴ τινα πορίσῃ παρὰ Καίσαρος δύναμιν. » Τούτων σὺν τοῖς ἄλλοις εἰσηγμένων, Ἀντίπατρος εἰσέρχεται, καὶ πεσὼν πρηνὴς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πατρὸς, « Ἰκετεύω, πάτερ, ἔφη, μηδὲν μου προκατεγνωκέ-
15 « ναι, παρασχεῖν δέ μοι τὰς ἀκοὰς ἀκεραίους εἰς τὴν ἀπολογίαν· ἀποδείξω γὰρ ἑμαυτὸν καθαρὸν, ἂν σὺ « θέλῃς. »

β'. Ὁ δ' αὐτῷ σιγᾶν ἐγκραγῶν πρὸς τὸν Οὐάρον εἶπεν, « ἀλλ' ὅτι μὲν καὶ σὺ, Οὐάρε, καὶ πᾶς δικα-
20 « στὴς ὄσιος, Ἀντίπατρον ἐξώλῃ κρινεῖ πέπεισμαι. » Δέδοικα δὲ μὴ χάμου μισήσης τὴν τύχην, καὶ με κρί-
« νης πάσης ἄξιον συμφορᾶς, τοιούτους υἱοὺς γεγεννη-
« κότα. Χρὴ δέ με διὰ τοῦτο ἐλεῖσθαι μᾶλλον, ὅτι
« πρὸς οὕτω μισαροῦς καὶ φιλοστοργότατος πατὴρ ἐγε-
25 « νόμην. Τοὺς μὲν γὰρ προτέρους βασιλείας τε ἔτι « νέους ἀξιώσας καὶ πρὸς τοῖς ἐν Ῥώμῃ τροφείοις « φίλους Καίσαρος ζηλωτοὺς τε ποιήσας βασιλεύουσιν « ἐτέροις, ἔθρον ἐπιβούλους, οἱ τεθνήκασι τὸ πλεόν « Ἀντιπάτρω. Νέω γὰρ ὄντι καὶ διαδόχῳ, τούτῳ μά-
30 « λιστα τὴν ἀσφάλειαν ἐπορίζομαι. Τὸ δὲ μαρὸν « τοῦτο θηρίον, τῆς ἐμῆς ὑπερεμπλησθὲν ἀνεξικακίας, « ἤνεγκε κατ' ἐμοῦ τὸν κόρον. Ἐδοξα γὰρ αὐτῷ πο-
« λὺν ζῆν χρόνον, καὶ τὸ ἐμὸν γῆρας ἐβαρύνθη, βασι-
36 « λεύς τ' οὐχ ὑπέμενεν, εἰ μὴ διὰ πατροκτονίας, γενέ-
« σθαι· δίκαιά τε βουλευσάμενος, ὅτι καταγαγὼν « αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας ἀπερριμμένον, καὶ παρωσάμενος « τοὺς ἐκ βασιλίδος μοι γεγεννημένους, ἀπέδειξα τῆς « ἀρχῆς διάδοχον. Ἐξομολογούμαι σοι, Οὐάρε, τὴν « ἑμαυτοῦ φρενοβλάβειαν. » Ἐγὼ τοὺς υἱοὺς ἐκείνους
40 « κατ' ἑμαυτοῦ παρώξυνα, δικάιας αὐτῶν ἀποκόφας « ἐλπιδας δι' Ἀντίπατρον. Καὶ τί μὲν ἐκείνους ἡνερ-
« γέτησα τηλικούτον, ἡλικίον τούτον; ὅ γε ζῶν μὲν « ὀλίγου δεῖν παρεχώρησα τῆς ἐξουσίας, φανερώς δὲ « ταῖς διαθήκαις ἐνέγραψα τῆς ἀρχῆς διάδοχον, καὶ
45 « πρόσδοτον μὲν ἰδίᾳ πεντήκοντα ταλάντων ἔνεμα, « τῶν δὲ ἐμῶν ἐχορήγησα χρημάτων ἀνέδην, πλείοντι « δὲ νῦν εἰς Ῥώμην ἔδωκα τριακόσια τάλαντα, Καί-
« σαρι δὲ ἐξ ὅλης τῆς γενεᾶς μόνον ὡς σωτῆρα τοῦ πα-
50 « τρὸς παρεθέμην. Τί δὲ ἐκείνοι τοιοῦτον ἡσέδησαν, ὅλον « Ἀντίπατρος; ἡ τίς ἐλεγχος ἡνέχθη κατ' αὐτῶν, ἡλικος
« ἀποδείκνυσσι τοῦτον ἐπίβουλον; Ἀλλὰ φρόγγεσθαί τι

omnia exposuerunt indicia. Et tunc quidem recepta mente cogitare coepit quo pacto sese defenderet.

CAP. XXXII. (XX.)

Die autem sequente concilium cogit rex cognatorum et amicorum, insuper et Antipatri amicos advocat. Ipse autem una cum Varo praesidet, et indices cunctos adduci iussit; in quibus adducti erant etiam servi quidam matris Antipatri non multo ante comprehensi, ab ea ad filium deportantes huiusmodi literas : « Quandoquidem ista
« omnia patri tuo comperta sunt, cave ad eum venias, nisi
« auxilium a Caesare impetraveris. » His simul cum aliis introductis, ingreditur Antipater : quumque pronus ante pedes patris cecidisset, « oro, inquit, pater, ne me ante
« tempus condemnatum habeas, sed aures integras et in-
« corruptas meae defensionis adhibeas. Nam memet, si tu
« velis, purum demonstrabo. »

2. Herodes autem, cum alta voce Antipatro silentium imperasset, ad Varum dicebat : « at enim nullus dubito quin
« et tu quidem, Vare, et quisvis justus iudex, Antipatrum
« hominem perditissimum pronunciaturus sis. Nonnihil
« tamen veritus sum ne mea quoque tibi invisā sit fortuna,
« omnique calamitate me dignum censeas, qui ejusmodi
« filios genuerim. Verum ob hoc mei potius miseratione
« commoveri debes, quod liberorum adeo scelestorum pa-
« ter amantissimus fuerim. Nam filios priores, quos,
« dum adhuc essent adolescentuli, meos in regno successore
« res constitueram, et quos, ne quid dicam de praemiis
« educationis Romae persolutis, Caesaris amicos aliisque
« regibus invidendos feceram, quum mei insidiatores inve-
« nissem, e medio sustuli in Antipatri gratiam. Huic enim,
« utpote juveni et successori, securitatem praestare volui.
« At nefaria haec bellua, mea patientia supra modum exple-
« ta, in me satietatem suam profudit. Nam ipsi dum
« vivere visus sum, meamque graviter tulit senectulem,
« seque regnum adipisci nisi parricidio non passus est. Quae
« non immerito in me statuit, quod eum rejectaneum ex
« agro accersiverim, et exclusis quos mihi regina pepererat
« filiis regni successorem declaraverim. Tibi, Vare, men-
« tis meae errorem confiteor. Ego filios istos in memet irri-
« tavi, quod spes illis justas per Antipatri gratiam praeciderim.
« Ecquid beneficii in eos contuli, quod non in istum cumu-
« latius effudi? cui vivus etiam potestatem meam paene con-
« cessi, plane et aperte in testamento regni successorem
« scripsi, et seorsum quidem redditum quinquaginta talen-
« torum ei attribui, abunde vero pecuniarum ex meis sup-
« peditavi; et nunc quum Romam navigaret, trecenta talenta
« dedi, solumque ex omni familia mea, tanquam patris
« servatorem, Caesari commendatum esse volui. Ecquid
« vero illi sceleris ejusmodi admisierunt, quantum Antipa-
« ter? ecquidve probationis contra eos prolatum, quale
« hunc insidiatorem esse arguit? Verum aliquid proloqui

« τετόλμηκεν ὁ πατροκτόνος, καὶ ἅλιν δόλοισι τὴν
 « ἀλήθειαν ἐπικαλύψειν ἐλπίζει. Οὐαρε, σοὶ φυλά-
 « κτέον· ἐγὼ γὰρ οἶδα τὸ θηρίον, καὶ προορῶμαι τὴν
 « μέλλουσαν ἀξιοπιστίαν καὶ τὸν ἐπίπλαστον ὀλοφυρ-
 5 « μόν. Οὗτός ἐστιν ὁ παραινῶν ἐμοὶ ποτε φυλάττε-
 « σθαι ζῶντα Ἀλέξανδρον, καὶ μὴ πᾶσι πιστεύειν τὸ
 « σῶμα· οὗτος ὁ μέχρι τῆς κοίτης εἰσάγων, καὶ μὴ μέ-
 « τις ἐνεδρεῦσι περιβλέπων· οὗτος ὁ ταμίας τῶν ὕπνων,
 « καὶ χορηγὸς τῆς ἀμεριμνίας, ὁ παραμυθούμενος τὴν
 10 « ἐπὶ τοῖς ἀνηρημένοις λύπην, καὶ διακρίνων τὴν τῶν
 « ζώντων εὐνοίαν ἀδελφῶν, ὁ ὑπερασπιστὴς ὁ ἐμὸς, ὁ
 « σωματοφύλαξ. Ὅταν ἀναμνησθῶ, Οὐαρε, τὸ παν-
 « οὔργον ἐν ἐκάστῳ καὶ τὴν ὑπόκρισιν, ἀπιστία με
 « τοῦ ζῆν εἰσέρχεται, καὶ θαυμάζω πῶς οὕτω βαθύν
 15 « ἐπίβουλον διέφυγον. Ἄλλ' ἐπεὶ δαίμων τις ἐξερημοῖ
 « τὸν ἐμὸν οἶκον, καί μοι τοὺς φιλάτους ἐπανάστησιν,
 « αἶε, κλαύσομαι καὶ ἐν γὰρ τὴν ἄδικον εἰμαρμένην, καὶ
 « κατ' ἐμαυτὸν στεναῶν τὴν ἐρημίαν, διαφεύζεται δ'
 « οὐδεὶς διψήσας τοῦμὸν αἶμα, καὶ διὰ πάντων μου τῶν
 20 « τέκνων ὁ ἐλεγχος ἔλθῃ. »

γ'. Τοιαῦτα λέγων αὐτὸς μὲν ὑπὸ συγχύσεως ἐνεκό-
 πη· Νικολᾶν δέ, ἐνὶ τῶν φίλων, λέγειν τὰς ἀποδεί-
 ξεις ἐκέλευε. Μεταξὺ δὲ ὁ Ἀντίπατρος ἐπάρας τὴν
 κεφαλὴν (ἔμενε γὰρ δὴ βεβλημένος πρὸ τῶν ποδῶν)
 25 τοῦ πατρὸς· ἐβόα, « σὺ, πάτερ, ὑπὲρ ἐμοῦ πεποιήσαι
 « τὴν ἀπολογία. Πῶς γὰρ ἐγὼ πατροκτόνος, ὃν
 « ὁμολογεῖς αὐτὸς φύλακα διὰ παντὸς ἐσχηκέναι; Τερα-
 « ταίαν δὲ μοι καὶ ὑπόκρισιν λέγεις τὴν εὐσέβειαν.
 « Πῶς οὖν ὁ πανοῦργος οὕτως ἐν τοῖς ἄλλοις ἄφρων
 30 « ἐγενόμην, ὥς μὴ νοεῖν, ὅτι λαθεῖν οὐδὲ ἀνθρώπους
 « ῥάδιον τηλικούτων μύσους ἐνσκευαζόμενον, τὸν δὲ ἀπ'
 « οὐρανοῦ δικαστὴν ἀμύχανον, ὃς ἐπορᾷ πάντα καὶ
 « πανταχοῦ πάρεστιν; ἢ τὸ τῶν ἀδελφῶν τέλος ἡγνόουν,
 « οὗς ὁ Θεὸς οὕτω μετῆλθε τῆς εἰς σὲ κακοβουλίας; Τί
 35 « δέ με καὶ παρώζυνε κατὰ σοῦ; βασιλείας ἐλπίς; ἀλλ'
 « ἐβασίλευον. Ὑπόνοια μίσους; οὐ γὰρ ἔστεργόμην;
 « Φόβος ἐκ σοῦ τις ἄλλος; ἀλλὰ μὴν σὲ τῶν ἑτέρων
 « φοβερός ἦμην. Ἐνδεῖα χρημάτων; καὶ τίني μᾶλλον
 « ἐξῆν ἀναλίσκειν; Εἰ δ' ἐξωλέστατος πάντων ἀνθρώ-
 40 « πων γενόμην καὶ θηρίου ψυχὴν εἶχον ἀνημέρου,
 « πάτερ, οὐκ ἂν ταῖς σαῖς εὐεργεσίαις ἐνικήθην, ὃν κα-
 « τήγαγες μὲν, ὥς ἐφης αὐτὸς, προέκρινας δὲ τοσούτων
 « τέκνων, ἀπέδειξας δὲ ζῶν βασιλέα, δι' ὑπερβολὴν δὲ
 « τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐποίησας ἐπίφθονον; Ὡ τάλας ἐγὼ
 45 « τῆς πικρᾶς ἀποδημίας· ὥς πολὺν ἔδωκα καιρὸν τῷ
 « φθόνῳ, καὶ μακρὰν τοῖς ἐπιβουλεύουσι διωρίαν. Σοὶ
 « δέ, πάτερ, καὶ τοῖς σοῖς ἀγῶσιν ἀπεδόμουν, ἵνα μὴ
 « Συλλαῖος τοῦ σοῦ γήρως καταφρονήσῃ. Ῥώμη μοι
 « μάρτυς τῆς εὐσεβείας, καὶ ὁ τῆς οἰκουμένης προστά-
 50 « τής Κᾰῖσαρ, ὁ φιλοπάτορά με πολλάκις εἰπών.
 « Λάβε, πάτερ, τὰ παρ' αὐτοῦ γράμματα. Ταῦτα τῶν
 « ἐνθάδε διάβολῶν πιστότερα, ταῦτα ἀπολογία μοι
 « μόνη, τοῦτοίς τῆς εἰς σὲ φιλοστοργίας τεκμηρίοις
 « χρῶμαι. Μέμνησο δὲ ὡς οὐχ ἔκων ἐπλεον, ἐπιστά-

« ausus est parricida, speratque fore ut verborum praestigiis
 « rursum occultat veritatem. Tibi, Vare, cavendum: nam
 « ego belluam novi, et quam sit verisimilia dicturus jam
 « nunc prospicio, fletusque simulatos. Hic est qui me
 « quondam monebat ut Alexandrum, quum in vivis esset,
 « caverem, neque corpus omnibus crederem: hic est qui
 « usque ad cubile meum ingredi solebat, et circumspicere
 « ne quis mihi forte parasset insidias: hic est qui somnos
 « meos curabat, et mihi securitatem praestabat, et qui mi-
 « hi occisorum vicem dolenti consolationem adhibebat, et
 « de fratrum viventium benevolentia dijudicabat, mei pro-
 « pugnator, et corporis custos. Quum, Vare, in mentem
 « revoco, quantus in unaquaque re sit veterator, et quam
 « egregius simulator, vix me credo vivere, et mirari subit
 « quo pacto summum adeo insidiatorem effugerim. Quan-
 « doquidem vero deus aliquis domum meam desolare vide-
 « tur, mihi que dilectissimos contra me semper incitare,
 « ego quidem fatum lugebo, meamque solitudinem gemitu-
 « bus prosequar: nemo autem qui sanguinem meum sitie-
 « rit e manibus elahetur, etiamsi adversus omnes filios meos
 « exstiterint probationes. »

3. Dum ista diceret, illi quidem ex animi perturbatione
 abruptus est sermo: Nicolaum vero, unum ex amicis,
 probationes persequi jussit. Interea autem Antipater, sub-
 lato capite (ad patris enim pedes prostratus jacebat) clama-
 bat: « tu, pater, causam meam egisti. Nam quomodo ego
 « parricida, qui te confitentem habeam quod semper custos
 « tibi adfuerim? Pietatem meam appellas prodigiosa menda-
 « cia et simulationem. Quomodo itaque aliis in rebus tan-
 « tae calliditatis, adeo hardus et insipiens eram, ut non
 « intelligerem facile non esse homines latere tantum scele-
 « ris machinantem, coelestem vero latere judicem omnino
 « non posse, qui omnia aspicit et ubique praesens adest?
 « An fratrum exitum ignorabam, quorum penas Deus adeo
 « persequutus est, quod tibi necem machinati fuerint? Quid
 « autem erat quod me contra te incitaret? num regni cupi-
 « do? Sed regnabam. Num odii suspicio? Nonne diligebam?
 « Praetereane aliquis ex te metus? Quin te incolumem ser-
 « vans, aliis tremendus eram. Num pecuniae inopia? Et
 « cui adeo licebat quantum vellet expendere? Sin vero
 « omnium hominum perditissimus evaserim et immanis bel-
 « luae animam nactus fuerim, pater, an non tuis vincendus
 « essem beneficiis, quem, ut ipse dixisti, reduxeris, et tot
 « filiis praetuleris, et vivus regem declaraveris, aliorumque
 « bonorum ingenti magnitudine invidendum reddideris? O
 « me miserum, ex acerba peregrinatione mea! quam multum
 « temporis livori, et quam longum insidiantibus spatium
 « dedi! Verum tui gratia, pater, et ad tuas causas agen-
 « das peregre profuiscebar, ne Syllaeus tuam contemptui ha-
 « beret senectutem. Roma mihi testis est pietatis, et qui
 « orbi terrarum praestet Caesar, qui me patris amatorem
 « sapiuscule vocabat. Accipe, pater, has ab eo literas.
 « Istae plus fidei merentur quam criminationes, istae sola
 « mei defensio, istis mei erga te affectus argumentis utor.
 « Memento quod iuvitus hinc navigaverim, ut qui probe

«μενος τὴν ἐμφυλεύουσαν τῆς βασιλείας κατ' ἐμοῦ
 «δυσμένειαν. Σὺ δέ με, πάτερ, ἄκων ἀπώλεσας, ἀνα-
 «γκάσας καιρὸν διαβολῆς δοῦναι τῷ φθόνῳ. Πάρεμι
 «δὲ, ἐπὶ τοὺς ἐλέγχους πάρειμι, διὰ γῆς καὶ θαλάσσης;
 5 «οὐδὲν οὐδαμῇ παθὼν ὁ πατροκτόνος· ἀλλὰ μήπω τού-
 «τῳ ὠφέληται τῷ τεκμηρίῳ. Κατέγνωσμαι γὰρ καὶ
 «παρὰ Θεῷ καὶ παρὰ σοί, πάτερ· κατεγνωσμένος δὲ
 «δέομαι μὴ ταῖς ἄλλων βρασάνοις πιστεύειν, ἀλλὰ κατ'
 «ἐμοῦ φερέσθω τὸ πῦρ, ὁδεύετω διὰ τῶν ἐμῶν σπλάγ-
 10 «χνων τὰ ὄργανα. Μὴ φείδεσθε ὀλοφυρμού τοῦ μισροῦ
 «σώματος. Εἰ γάρ εἰμι πατροκτόνος, οὐκ ὀφείλω
 «θνήσκειν ἀβασανίστως.» Τοιαῦτα μετὰ ὀλοφυρμού
 καὶ δακρύων ἐκβοῶν τοὺς τε ἄλλους ἅπαντας καὶ τὸν
 Οὐάρον εἰς οἶκτον προὔκαλέσατο. Μόνον δὲ ὁ θυμὸς
 15 Ἡρώδην ἀδακρυν διεκράτει, τοὺς ἐλέγχους ἀληθεῖς
 ἐπιστάμενον.

δ'. Ἐν τούτῳ, τοῦ βασιλέως κελεύσαντος, Νικόλαος,
 πολλὰ πρὸς τὸ πανούργον τὸ Ἀντίπατρου προειπὼν καὶ
 τὸν ἐπ' αὐτῷ διαχέας ἔλεον, ἐπαίτα πικρὰν κατηγορίαν
 20 κατετίνατο, πάντα μὲν τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν κακουρ-
 γήματα περιτιθεὶς αὐτῷ, μάλιστα δὲ τὴν ἀνάφρασιν
 τῶν ἀδελφῶν, ἀποδεικνύς ταῖς ἐκείνου διαβολαῖς ἀπο-
 λωλότας. Ἐπιβουλεύειν δὲ αὐτὸν ἔλεγε καὶ τοῖς πε-
 ριοῦσιν, ὡς ἐφ' ἑδροῖς τῆς διαδοχῆς. Τὸν γὰρ παρασκευά-
 25 σαντα πατρὶ φάρμακον, πότε ἂν ἀδελφῶν ἀποσχέσθαι;
 Προελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν ἐλεγχον τῆς φαρμακείας, τὰς τε
 μηνύσεις ἐξῆς ἀπεδείκνυε καὶ περὶ Φερῶρα κατεσχε-
 τλίαζεν, ὅτι κακῶν Ἀντίπατρος ποιήσειεν ἀδελφοκτό-
 νων, καὶ τοὺς φιλάτους τῷ βασιλεῖ διαφθείρας, ὅλον
 30 τοῦ μύσους ἀναπλήσεια τὸν οἶκον. Ἄλλα τε πολλὰ
 πρὸς τούτοις εἰπὼν καὶ ἀποδείξας καταπαύει τὸν λόγον.

ε'. Οὐάρος δὲ κελεύσας ἀπολογεῖσθαι τὸν Ἀντίπα-
 τρον, ὡς οὐδὲν πλὴν ἐκείνος εἰπὼν ἢ «Θεὸς ἐστὶ μοι τοῦ
 «μὴδὲν ἀδικεῖν μάρτυς,» ἔκειτο σιγῶν, αἰτήσας τὸ
 35 φάρμακον, δίδωσι τινὶ τῶν ἐπὶ θανάτῳ κατακρίτων δε-
 σμῶτῃ πιεῖν. Τοῦ δὲ παραχρῆμα τελευτήσαντος, ὁ
 μὲν Οὐάρος, ἀπορρήτους ποιήσας τὰς πρὸς Ἡρώδην
 ἑμιλίας, καὶ τὰ περὶ τὸ συνέδριον Καίσαρι γράψας,
 μετὰ μίαν ἡμέραν χωρίζεται. Δεσμεῖ δ' ὁ βασιλεὺς
 40 Ἀντίπατρον καὶ πρὸς Καίσαρα τοὺς δηλώσοντας τὴν
 συμφορὰν ἐξέπεμψεν.

ς'. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ κατὰ Σαλώμης ἐπιβούλος
 Ἀντίπατρος εὕρισκεται. Τῶν γὰρ Ἀντιφίλου τις οἰκε-
 τῶν ἦκεν ἐπιστολὰς κομίζων ἀπὸ Ῥώμης παρὰ Ἰου-
 45 λίας θεραπαινίδος, Ἀκμῆς τούνομα. Καὶ παρὰ μὲν
 ταύτης ἐπίσταλτο βασιλεῖ τὰς παρὰ Σαλώμης ἐπι-
 στολὰς ἐν τοῖς Ἰουλίαις ὑψηλῆναι γράμμασι· πεπομ-
 φέναι τε αὐτῇ λάθρᾳ δι' εὐνοίαν. Αἱ δὲ τῆς Σαλώμης
 λοιδορίας τε τοῦ βασιλέως περιεῖχον πικροτάτας καὶ
 50 κατηγορίαν μεγίστην. Ταύτας δὲ πλάσας ὁ Ἀντίπα-
 τρος καὶ τὴν Ἀκμὴν διαφθείρας ἐπεισεν Ἡρώδην πέμ-
 ψαι. Δηλέγγχον δὲ ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς. Καὶ
 γὰρ ἐκείνῳ τὸ γύναιον ἔγραψεν, «ὡς ἡβούληθης,
 «ἔγραψά σου τῷ πατρὶ, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἐκείνας

«norim latentes in regno contra me inimicitias. Tu me,
 «pater, praeter voluntatem tuam perdidisti, qui me accu-
 «sandi tempus invidiae dare compulisti. Verum praesens
 «adsum, adsum adversus indicia, terra marique nihil
 «omnino ut parricida perpassus; quanquam nihil mihi pro-
 «futurum est hoc argumentum. Nam et apud Deum et
 «apud te, pater, sum condemnatus: condemnatus autem
 «precor ne aliorum tormentis fidem habeas, sed in me fe-
 «ratur ignis, per viscera mea pergant quaestionum fidu-
 «ciae. Ne mihi parcite lamentationis ergo a scelesto corpore
 «protectae. Nam si parricida sum, mori non debeo crucia-
 «tuum expers». Talia cum ejulatu et lacrimis vociferans
 et alios omnes et Varum ad misericordiam alliciebat.
 Solum autem Herodem a lacrimis continebat iracundia,
 utpote quod probationes veras esse cognoverit.

4. Tum Nicolaus jussu regis multa de Antipatri callidi-
 tate praefatus, discussaque illius misericordia, mox atro-
 cissimam accusationem instituit, cuncta quidem in regnum
 admissa maleficia ei adscribens, maxime vero fratrum inter-
 itum, quos ipsius calumniis periisse demonstrabat. Quin
 et superstitibus eum insidiari dicebat, ut qui id agerent ut
 successionem interciperent. Quomodo enim a fratribus
 abstinerit, qui patri venenum paraverit? Quum autem
 ad veneni probationem venisset, et ordine proferebat indi-
 cia, et de Pherora valde indignabatur, quod et ipsum Anti-
 pater fratricidam fecisset, iisque qui regi amicissimi erant
 corruptis, regiam omnem scelere complevisset. Atque ita
 aliis insuper multis dictis et probatis finem dicendi facit.

5. Varus autem quum respondere jussisset Antipatrum,
 et ille nihil amplius loquutus quam «Deus testis est inno-
 centiae meae», tacitus jaceret, petiit ut venenum afferretur, et
 victo cuidam capitis damnato ebibendum dedit. Quumque
 ille statim moreretur, Varus quidem, nonnulla in occulto
 cum Herode colloquutus, quae gesta erant in concilio ad Cae-
 sarem scripsit, posteroque die discedit. Rex autem in vin-
 cula conjicit Antipatrum, et ad Caesarem misit qui suam
 illi calamitatem nunciarent.

6. Post haec autem Salomen insidiis appetiisse arguebatur
 Antipater. Quidam enim e domesticis Antiphili venerat,
 literas ferens ab ancillula Juliae, cui nomen erat Acme.
 Atque ab ipsa quidem scriptum erat regi, inter literas Ju-
 liae quasdam a Salome datas se reperisse, eique clam bene-
 volentiae ergo misisse. In Salomes autem literis contu-
 meliae erant in regem acerbissimae et accusatio gravissima.
 Istae vero ab Antipatro fictae erant, quumque is Acmen pecu-
 nia corrupisset, ei persuasit ut literas ad Herodem mitte-
 ret. Res autem comperta est ex ejus ad illum literis.
 Nam muliercula ei scripserat, «sicut voluisti, patri tuo
 «scripsi, literasque istas misi, persuasum habens, regem

« ἐπεμψα, πεπεισμένη τὸν βασιλέα μὴ φείσασθαι τῆς
« ἀδελφῆς, ὅταν ἀναγῶ. Καλῶς δὲ ποιήσεις, ἐπειδὴν
« ἀπαρτισθῇ πάντα, μνημονεύσας ὧν ὑπέσχου. »

ζ'. Ταύτης φωραθείσης τῆς ἐπιστολῆς καὶ τῶν κατὰ
5 Σαλώμης ἐνσκευασθεισῶν, ἔννοια μὲν ἐμπίπτει τῷ βα-
σιλεὶ τάχα καὶ κατὰ Ἀλεξάνδρου πλασθῆναι γράμματα.
Περιαλγῆς δὲ ἦν ὑπὸ τοῦ πάθους, ὡς παρ' ὀλίγον καὶ
τὴν ἀδελφὴν ἀποκτείνας δι' Ἀντίπατρον. Οὐκ ἐτι οὖν
ἀνεβάλλετο λαβεῖν τιμωρίαν ὑπὲρ ἀπάντων. Ὁρμη-
10 μένος δὲ ἐπὶ τὸν Ἀντίπατρον ἐπεσχέθη νόσῳ χαλεπῇ.
Περὶ μέντοι τῆς Ἀκμῆς καὶ τῶν κατὰ Σαλώμης ἐσκευω-
ρημένων ἐπέστελε Καίσαρι, τὴν τε διαθήκην αἰτήσας
μετέγραψε, καὶ βασιλέα μὲν ἀπεδείκνυνεν Ἀντίπαν,
ἀμελῶν τῶν πρεσβυτάτων, Ἀρχελάου καὶ Φιλίππου
15 (διεβεδλήκει γὰρ καὶ τούτους Ἀντίπατρος), Καίσαρι δὲ,
σὺν τοῖς διὰ χρημάτων ὄμοις, κατέλιπε χίλια τά-
λαντα, τῇ τε γυναικὶ καὶ τέκνοις αὐτοῦ καὶ φίλοις καὶ
ἀπελευθέρους περὶ πενταχόσια· ἀπένευμε δὲ καὶ τοῖς
ἄλλοις ἅπασι τῆς τε χώρας οὐκ ὀλίγα τῶν χρημάτων,
20 λαμπροτάταις τε δωρεαῖς ἐτίμα Σαλώμην τὴν ἀδελ-
φὴν. Ἐν μὲν οὖν ταῖς διαθήκαις ταῦτα διαωρθώ-
σατο.

ΚΕΦ. ΛΓ'.

Προῖαι δ' αὐτῷ πρὸς τὸ χαλεπώτερον ἡ νόσος,
ἅτε δὴ τῶν ἀρρωστημάτων ἐν γῆρᾳ καὶ ἀθυμίᾳ ἐπι-
25 πσόντων· ἦν μὲν γὰρ ἤδη σχεδὸν ἐτῶν ἐβδομήκοντα,
τεταπεινωτο δὲ τὴν ψυχὴν ταῖς περὶ τῶν τέκνων συμ-
φοραῖς, ὡς μηδὲ ἐν ὑγείᾳ τῶν ἡδῶν προσέσθαι.
Τῆς νόσου δὲ ἦν ἐπίτασις ζῶν Ἀντίπατρος, ὃν οὐκ ἐν
παρέργῳ, βράϊσας δὲ προήρητο ἀνελεῖν.

30 β'. Γίνεται δ' ἐν ταῖς συμφοραῖς αὐτοῦ καὶ δημο-
τικῇ τις ἐπανάστασις. Δύο ἦσαν σοφισταὶ κατὰ τὴν
πόλιν, μάλιστα δοκοῦντες ἀκριβοῦν τὰ πάτρια, καὶ
διὰ τοῦτο ἐν ἅπαντι τῷ ἔθνει μεγίστης ἡξιωμένοι δόξης,
Ἰούδας τε υἱὸς Σεπφωραίου, καὶ Ματθίας ἕτερος Μαρ-
35 γάλου. Τούτοις οὐκ ὀλίγοι προσήεσαν τῶν νέων ἐξη-
γουμένοις τοὺς νόμους, καὶ συνῆγον ὁσμῆραι τῶν
ἡδῶντων στρατόπεδον. Οἱ τότε τὸν βασιλέα πυνθανό-
μενοι ταῖς ἀθυμίαις ὑπεκρέοντα καὶ τῇ νόσῳ, λόγον κα-
θίσαν εἰς τοὺς γνωρίμους, ὡς ἄρα καιρὸς ἐπιτηδεύτα-
40 τος εἶη τιμωρεῖν ἤδη τῷ Θεῷ καὶ τὰ κατασκευασθέντα
παρὰ τοὺς πατριούς νόμους ἔργα κατασπᾶν. Ἀθέμιτον
γὰρ εἶναι κατὰ τὸν ναὸν ἡ εἰκόνας, ἡ προτομάς, ἡ ζωὸν
τινὸς ἐπώνυμον ἔργον εἶναι· κατεσκευάθει δὲ ὁ βασιλεὺς
ὑπὲρ τὴν μεγάλην πύλιν ἀετὸν χρυσοῦν, ὃν δὴ τότε
45 παρήνουν ἐκκόπτειν οἱ σοφισταί, καλὸν εἶναι λέγοντες,
εἰ καὶ τις γένοιτο κίνδυνος, ὑπὲρ τοῦ πατρὸς νόμου
θνήσκειν. Τοῖς γὰρ οὕτω τελευτῶσιν ἀθάνατον τε τὴν
ψυχὴν καὶ τὴν ἐν ἀγαθοῖς αἰσθησιν αἰώνιον παραμένειν·
τούς δὲ ἀγενεῖς καὶ τῆς αὐτῶν σφίος ἀπείρους ἀγνοοῦν-
50 τας φιλοφυχεῖν, καὶ πρὸ τοῦ δι' ἀρετῆς τὸν ἐκ νόσου
θάνατον αἰρεῖσθαι.

γ'. Ἄμα δὲ τοῖς ἐκείνων λόγοις διεφημίσθη καὶ θνή-

« sorori suæ nequaquam parsurum, quum eas legerit. Bene
« autem facies, si, rebus omnibus perfectis, promissorum
« tuorum memor fueris. »

7. Hæc literis et iis quæ in Salomen compositiæ erant, de-
prehensis, regem subit cogitatio, forsân et illas contra
Alexandrum fictas fuisse : et vehementer perturbatus erat ex
animi motu, quod parum abfuerit quin sororem quoque pro-
pter Antipatrum occidisset. Itaque non amplius cunctatus
est omnia ejus crimina in eum persequi : sed, dum in An-
tipatrum incitatur, morbo difficili corripitur. Verumtamen
de Acme et accusatione in Salomen conficta literas ad Cæs-
sarem dedit : quumque testamentum afferri jussisset, mau-
abat, regemque declarabat Antipam, præteritis Archelao
et Philippo natu grandioribus (nam et illos calumniatus
fuerat Antipater), Cæsari autem, præter vasa aliaque ei
donata, mille talenta reliquit, itemque uxori ejus et liberis
et amicis et libertis circiter quingenta ; ceterisque omnibus
agrorum et pecuniarum non parum distribuit ; ac sororem
Salomen donis luculentissimis honoravit. Et in testa-
mento igitur ista correxit.

CAP. XXXIII. (XXI.)

Morbus autem ei ingravescerebat, quod invaliditudinem ur-
geret senectus pariter ac moror : jam enim annos ferme
septuaginta natus erat, et ex calamitatibus quas ei intulerant
liberi adeo animo erat dejectus, ut nec quum bene valeret
quicquam jucunditatis admitteret. Ægitudine autem
acriore faciebatur quod Antipater viveret, quem non obiter
et aliud agens, sed quum convalesceret, occidere decreverat.

2. At dum in istis versaretur calamitatibus, oritur po-
puli quidam tumultus. In civitate erant duo sophistæ,
qui accurate leges patrias scire videbantur, et per totam
gentem in maxima erant apud omnes gloria, Judas filius
Sepphoræ, et alter Margali Matthias. Ad istos, dum leges
exponerent, adolescentium non pauci se conferebant, et
quotidie puberum exercitum colligebant. Qui, quum re-
gem audiissent morore ac morbo tabescere, ad discipulos
verba faciebant, quod jam tempus opportunum esset ut
Deus vindicaretur, fabricataque adversus leges patrias
opera detraherentur. Quippe nefas esse in templo haberi
aut imagines, aut vultus, opusve quodcunque animantium
alicui cognomine. Fecerat enim rex et supra magnam
templi portam collocaverat aquilam auream. Hanc ut
exscinderent suadebant sophistæ, pulchrum esse dicentes,
aliquid licet inde periculi instaret, pro lege patria mori.
Eos enim qui ita diem supremum obeant, et animæ im-
mortalitatem et æternam bonorum fruitionem inanere :
minus autem generosos, rudesque in ipsorum sapientia,
animamque amare nescientes, per morbum quam per vir-
tutem emori malle.

3. Dum hos illi sermones sererent, rumor erat regem in

σκεῖν ὁ βασιλεὺς, ὥστε θαρραλεώτερον ἤπτοντο τῆς ἐπιχειρήσεως οἱ νέοι. Μέσης γοῦν ἡμέρας, καὶ πολλῶν κατὰ τὸ ἱερὸν ἀναστρεφόμενων, σχοίνοις παχείαις καθιμῆσαντες σφᾶς αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τέγους, τὸν χρυσοῦν ἔκεινον ἀετὸν ἐξέκοπτον πελέκεσιν. Ἠγγέλθη δὲ εὐθέως τῷ βασιλεῷ στρατηγῷ, ὁ καίκοις μετὰ χειρὸς οὐκ ὀλίγης ἀνδραμῶν περὶ τεσσαράκοντα νεανίας συλλαμβάνει καὶ κατήγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. Πυνθανομένη δὲ αὐτῷ πρῶτον εἰ τολμήσειαν τὸν χρυσοῦν ἀετὸν ἐκκόπτειν, ὡμολόγουν· ἔπειτα, τίνος κελεύσαντος, ἀπεκρίναντο τοῦ πατρίου νόμου. Τί δὲ οὕτω γεγῆσθαι διερωτήσαντος, ἀναιρεῖσθαι μέλλοντες ἔλεγον, ὅτι πλείονων ἀγαθῶν ἀπολαύσουσι μετὰ τὴν τελευτήν.

δ'. Ἐπὶ τούτοις ὁ βασιλεὺς, δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς κρείττων τῆς νόσου γεγόμενος, πρόεισιν εἰς ἐκκλησίαν, καὶ πολλὰ τῶν ἀνδρῶν κατηγορήσας ὡς ἱεροσύλων, καὶ προφάσει τοῦ νόμου πειραζόντων τι μείζον, κολάζειν ἠξίου ὡς ἀσεβεῖς. Ὁ δὲ δῆμος, δέσας μὴ διὰ πολλῶν ὁ ἔλεγχος ἔλθῃ, παρεκάλει πρῶτον μὲν τοὺς ὑποθεμένους τὴν πρᾶξιν, ἔπειτα τοὺς ἐν αὐτῇ συλληφθέντας κολάσαντα, τοῖς λοιποῖς τὴν ὀργὴν ἀφείναι. Πείθεται μολὶς ὁ βασιλεὺς, καὶ τοὺς μὲν καθιμῆσαντας ἑαυτοὺς ἅμα τοῖς σοφισταῖς κατέκαυσε ζῶντας, τοὺς λοιποὺς δὲ τῶν συλληφθέντων παρέδωκε τοῖς ὑπερέταις ἀνελεῖν.

ε'. Ἐνθεν αὐτοῦ τὸ σῶμα πᾶν ἡ νόσος διαλαβοῦσα, ποικίλοις πάθεσι διεμερίζετο. Πυρετὸς μὲν γὰρ ἦν οὐ λάβρος, κνησμός δ' ἀφόρητος τῆς ἐπιτρανείας ὅλης, καὶ κώλου συνεχεῖς ἀλγυδόνες, περὶ τε τοὺς πόδας ὥσπερ ὑδρωπῶντος οἰδήματα, τοῦ τε ἤτρου φλεγμονή, καὶ δι' αἰδοίου σπινθῶν σκώληκας γεννῶσα. Πρὸς τούτοις ὀρθόπνοια καὶ δύσπνοια καὶ σπασμοὶ ἀπάντων τῶν μελῶν, ὥστε τοὺς ἐπιθειάζοντας ποιῆναι εἶναι τῶν σοφιστῶν τὰ νοσήματα λέγειν. Ὁ δὲ, παλαιῶν τοσοῦτοις πάθεσιν, ὅμως τὸ ζῆν ἀντείχετο, σωτηρίαν τε ἠλπίζε καὶ θεραπείας ἐπενόει. Διαβᾶς γοῦν τὸν Ἰορδάνην, τοῖς κατὰ Καλλιρρόην θερμοῖς ἐκέχρητο. Ταῦτα δὲ ἐξείσι μὲν εἰς τὴν Ἀσφαλιτίνην λίμνην, ὑπὸ γλυκύτητος ὅς ἐστι καὶ πόσιμα. Δόξαν δ' ἐνταῦθα τοῖς ἰατροῖς ἐλαίῳ θερμῷ πᾶν ἀναβάλλει τὸ σῶμα, χαλασθὲν εἰς ἐλαίου πλήρη πύελον, ἐκλύει δὲ τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ὡς τεχνεῶς ἀνέστρεψε. Θορύβου δὲ τῶν θεραπόντων γενομένου πρὸς μὲν τὴν φωνὴν ἀνήνεγκεν, εἰς δὲ τὸ λοιπὸν ἀπογνοὺς τὴν σωτηρίαν, τοῖς τε στρατιώταις ἀνὰ δραχμάς πεντήκοντα ἐκέλευσε διανεῖμαι καὶ πολλὰ χρήματα τοῖς ἡγεμόσι καὶ τοῖς φίλοις.

ς'. Αὐτὸς δὲ ὑποστρέφων ὡς εἰς Ἱερουσόταν παραγίνεται, μελαγχολῶν ἤδη, καὶ μονονουχί αὐτῷ τι τῷ θανάτῳ ἀπειλῶν προέκοψεν εἰς ἐπιβολὴν ἀθεμίτου πράξεως. Τὸς γὰρ ἄφ' ἐκάστης κώμης ἐπιστήμους ἀνδράς ἐξ ὅλης Ἰουδαίας συναγαγὼν εἰς τὸν καλούμενον Ἴπποδρόμον ἐκέλευσε συγχλεῖσαι. Προσκαλεσάμενος δὲ Σαλώμην τὴν ἀδελφὴν καὶ τὸν ἄνδρα ταύτης Ἀλεξᾶν,

ipso decessu esse, adeo ut juvenes ad rem aggrediendam facti essent audaciores. Itaque meridie, dum multi in templo versarentur, quum semet crassis funibus e tecto demisissent, auream illam aquilam securibus excindunt. Quod statim prætori regis nunciabatur, atque ille multa cum manu eo accurrebat, et captos circiter quadraginta juvenes ad regem adducebat. Quumque ille primum eos interrogaret an aquilam auream excindere ausi fuissent, confitebantur. Deinde cujus jussu, Legis patriæ, responderunt. Quum vero ab iis quævisset quid ita gaudio exsultarent mox interficiendi, dicebant quod post mortem bonis pluribus fruturi essent.

4. Istis rex commotus iracundiæ vehementia morbum superat, adeoque in concionem procedit, atque multum in eos ut sacrilegos invectus, quodque legis prætextu majus quiddam aggredierentur, æquum censebat et supplicio eos addicere ut impios. Populus autem veritus ne multi ex indicibus convincerentur, rogabat ut quum primum quidem facinoris suasores, ac deinde in eo deprehensos pœnæ subjecisset, iram in ceteros missam faceret. Vix persuadetur rex, et qui funibus se demiserant una cum sophistis vivos cremavit, reliquos vero qui comprehensi erant ministris interficiendos tradidit.

5. Post hæc morbi vis per universum ejus corpus diffusa variis doloribus distrahebat. Nam febris quidem erat non vehemens, pruritus vero per totam corporis superficiem intolerabilis, coli quoque dolores continui, et circa pedes tumores quasi aqua intercute laborantis, atque inflatio abdominis, et in pudendis putredo vermes generans. Ad hæc non potuit nisi quum erectus esset respirare, et tum respirandi difficultate laborabat, et membrorum omnium convulsione cruciabatur, adeo ut harioli morbos pœnam esse dicerent ob eandem sophistis irrogatam. Ille vero, quamvis tot cruciatibus conflictaretur, vivendi tamen desiderio tenebatur, et salutis spem retinebat, ac de curationibus cogitabat. Itaque trajecto Jordane, aquis calidis, quæ juxta Callirrhoen sunt, usus est. Hæ influunt quidem in Asphaltiten lacum, adeo tamen sunt dulces, ut etiam potui commodæ sint. Ibi quum medicis visum esset ut totum corpus demissum in solum calidi olei plenum foveretur, oculi enervantur, eosque morientis ad instar reciprocavit. Quum autem in tumultu essent ministri, clamore excitatus ad se quidem rediit: salutis autem spe in posterum abjecta, et quinquaginta drachmas militibus viritum, et ingentem pecuniam ducibus atque amicis distribui jussit.

6. Quum autem revertens ad Hierichuntem usque perveniret, jam atra bile correptus, et ipsi quodammodo morti aliquid minitans, progressus est ad facinus teterrimum perpetrandum. Nam illustres totius Judææ viros ex singulis vicis collectos in locum qui Hippodromus vocabatur concludi jussit. Tum accersita sorore Salome viroque ejus Alexa,

« οἶδα, ἔφη, Ἰουδαίους τὸν μὲν ἔμὸν ἐορτάσσοντας θάνα-
 « τον, δύναμαι δὲ πενθεῖσθαι δι' ἐτέρων, καὶ λαμπρὸν
 « ἐπιτάφιον σχεῖν, ἂν ὑμεῖς θελήσητε ταῖς ἐμαῖς ἐντο-
 « λαῖς ὑπουργῆσαι. Τὸς δὲ τοὺς φρουρουμένους ἀν-
 « δρας, ἐπειδὴν ἐκπνεύσω, τάχιστα κτείνετε περιστῆ-
 « σάντες τοὺς στρατιώτας, ἵνα πᾶσα Ἰουδαία καὶ πᾶς
 « οἶκος ἀκίων ἐπ' ἐμοὶ δακρύσῃ. »

Ζ'. Ταῦτα ἐντελλέτο, καὶ παρὰ τῶν ἐν Ῥώμῃ
 πρέσβειων ἦκον ἐπιστολαί, δι' ὧν Ἀχιμὴ μὲν ἀννηρημένη
 10 καλεῖσσαντος Καίσαρος ἐδηλοῦτο, θανάτῳ δὲ Ἀντίπα-
 τρος κατὰ χριτος· ἔγραψον γέ μὴν ὡς εἰ καὶ φυγαδεύειν
 αὐτὸν ἐβελήσειεν ὁ πατήρ, ἐπιτρέπτοι Καίσαρ. Ὁ δὲ
 βραχὺ μὲν πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ἀνήνεγκεν. Αὐθις δὲ
 (καὶ γὰρ ἐνδεία τροφῆς καὶ βηλίσσας μῶδε διετείνετο)
 15 τῶν ἀληθδόνων ἡττηθείς φθάσαι τὴν εἰμαρμένην ἐπα-
 βάλλετο. Λαβὼν δὲ μῆλον ἤτησε καὶ μαχαίριον
 (εἰσὶν γὰρ ἀποτέμνων ἐσθίειν), ἔπειτα περιθρήσας μὴ
 τις ὁ κωλύων εἴη, ἐπῆρε τὴν δεξιὰν ὡς πλῆθων ἑαυτοῦ.
 Προσδραμὼν δὲ ἐκώλυσε Ἀχάβος ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ τὴν
 20 χεῖρα κατασχών. Οἰμωγὴ δ' εὐθὺς ἤρθη μεγίστη
 κατὰ τὸ βασιλεῖον ὡς οἰχομένου τοῦ βασιλέως· καὶ τα-
 χέως ἀκούσας Ἀντίπατρος, ἀνεθάρρει τε καὶ γεγηθώς
 τοὺς φύλακας ἰκέτευεν ἐπὶ χρήμασιν ἐξαφιέναι λύσαν-
 τας αὐτόν. Ὁ δὲ ἡγεμὼν οὐ μόνον ἐκώλυσε, ἀλλὰ
 25 καὶ βασιλεὺς δραμὼν ἀνήγγειλε τὴν ἐπιβουλὴν. Ἀνέ-
 κραγε δὲ ἐκεῖνος ἰσχυρότερον τῆς νόσου καὶ παραγρῆμα
 πέμψας τοὺς δορυφόρους ἀπέκτεινε τὸν Ἀντίπατρον.
 Θάψαι δὲ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ προστάξας ἐν Ὑρκανεῖω, πάλ-
 λιν τὰς διαθήκας ἐπανορθοῦται, καὶ διάδοχον μὲν
 20 Ἀρχελαόν, τὸν πρεσβύτατον υἱὸν, ἀδελφὸν δὲ Ἀντίπα,
 γράφει, τετράρχην δὲ Ἀντίπαν.

Ἡ'. Μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ παιδὸς ἐπιβιὸς πέντε
 ἡμέρας τελευτᾷ, βασιλεύσας ἀφ' οὗ μὲν ἀποκτείνας
 Ἀντίγονον ἐκράτησε τῶν πραγμάτων ἔτη τέσσαρα καὶ
 35 τριάκοντα, ἀφ' οὗ δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπεδεύχθη βασι-
 λεὺς, ἑπτὰ καὶ τριάκοντα. Καὶ κατὰ μὲν τὰ ἄλλα
 πάντα τύχῃ δεξιᾷ χρησάμενος, εἰ καὶ τις ἕτερος, ὅστις
 γε κατεκτήσατο βασιλείαν ἰδιωτῆς ὢν, καὶ, τοσούτῳ
 χρόνῳ φυλάξας, ἰδίῳις τέχνῳις κατέλιπεν· ἐν δὲ τοῖς
 40 κατ' οἶκον, ἀτυχεύσας. Πρὶν δὲ γῶναι τὴν τελευ-
 τὴν αὐτοῦ τὸ στρατιωτικὸν, προελθοῦσα μετ' ἀνδρὸς ἡ
 Σαλώμῃ διαφῆκε τοὺς δεσμώτας οὓς κτείνειν ὁ βασι-
 λεὺς ἐντελλέτο, μεταπεισθῆναι αὐτὸν λέγουσα, καὶ
 πάλιν ἀναπέμπειν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια. Τούτων δὲ
 45 οἰχομένων, ἐδήλου ἤδη τοῖς στρατιώταις, καὶ συνῆγεν
 αὐτοὺς εἰς ἐκκλησίαν μετὰ τοῦ λοιποῦ πλῆθους ἐν τῷ
 κατ' Ἱερικεῦντα ἀμφιθεάτρῳ. Ἐνθα παρελθὼν Πτο-
 λεμαῖος, ὁ καὶ τὸν σημαντήρα δακτύλιον παρὰ τοῦ
 βασιλέως πεπιστευμένος, τὸν τε βασιλέα κατευδαίμο-
 50 νίζει, καὶ τὸ πλῆθος παρακαλεῖ, τὴν τε ἀπολειθεῖ-
 σαν τοῖς στρατιώταις ἀνεγίνωσκεν ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ
 πολλὰ περὶ τῆς εἰς τὸν διάδοχον εὐνοίας παρεκάλει.
 Μετὰ δὲ τὴν ἐπιστολὴν λύσας τὰς διαθήκας ἀνεγίνω-
 σκεν, ἐν αἷς Φίλιππος μὲν τοῦ Τράχωνος καὶ τῶν γει-

JOSEPHUS. II.

« novi, inquit, Judæos morte quidem mea festos dies
 « acturos; aliorum vero causa lugeri possum et funus splen-
 « didum consequi, dummodo meis mandatis obsequi veli-
 « tis. Hos autem viros in custodia clausos, simulatque
 « animam exhalavero, omnes interficite, quo et universa
 « Judæa et singulæ domus vel invitæ mea morte illacri-
 « mentur. »

7. Ista mandabat, et a legatis qui Romæ erant veniebant
 literæ, quibus significabatur Acmen jussu Cæsaris interfe-
 ctum esse, et Antipatrum morte damnatum. Scriptum
 vero erat, si pater eum in exsilium dare mallet, id quoque
 permisisset Cæsarem. Atqui ille paululum quidem ad
 vitæ cupiditatem rediit. Rursus vero (nam et inedia et
 tussæ convulsiva distinebatur) victus doloribus fatum ante-
 vertere statuit. Sumpto igitur pomo, cultellum etiam po-
 poscit (solitus enim erat sectum comedere), deinde circum-
 spiciens ne quis esset qui ei obstaret, tanquam se percus-
 surus dextram levavit. Verum Achiabius ejus sobrius ac-
 currens, manu illius prehensa, impediit. Ulnatus autem
 maximus statim sublatus est in regia, ac si rex mortuus
 fuisset. Quem simul atque audiverat Antipater, fiduciam re-
 sumit, lætatusque custodes obsecrabat ut ipsum promissa
 pecunia solum dimitterent. Dux vero illorum non tan-
 tum prohibuit, sed et regi insidias renunciatum currebat :
 atque ille fortius exclamavit quam morbus commode pa-
 teretur, continuoque missis satellitibus Antipatrum occidit.
 Quum autem in mandatis dedisset ut cadaver ejus in Hyr-
 caneo sepeliretur, rursus testamentum corrigit, et succes-
 sorem quidem scripsit Archelaum filium natu maximum,
 Antipæ fratrem, Antipam vero tetrarcham.

8. Postquam autem a filii cæde quinque dies vixerat,
 mortem obit, quum scilicet regnasset annos quidem triginta
 quattuor, ex quo Antigono interfecto rerum politus est,
 triginta vero septem, ex quo rex a Romanis declaratus est.
 Et in ceteris quidem omnibus secunda fortuna usus est,
 si quis unquam alius, qui quidem regnum, quod privatus
 adeptus erat, tantoque conservavit tempore, filiis suis reli-
 quit : in rebus vero domesticis infelicitissimus fuit. Salome
 autem, antequam regis mortem resciret exercitus, cum
 marito progressa, dimisit eos qui in custodia erant, quos
 occidi jusserat rex; ipsum dicens mutasse consilium, et
 suam quemque domum remittere. At quum isti abissent,
 tum militibus rem indicabat, eosque cum cetera multitudine
 in concionem coegit in amphitheatro Hierichuntino : ubi
 Ptolemæus, cui creditus erat a rege annulus signatorius,
 prodians et regis fortunam prædicat et populo consolatio-
 nem adhibet, et relictas militibus literas legebat, in quibus
 multis hortabatur ut benevolos se præstarent successori.
 Deinde post literas istas testamentum resignabat et reci-
 tabat, in quo Philippus quidem Trachonis et vicinarum re-

τενιώντων χωρίων κληρονόμος, τετράρχης δὲ, ὡς προειπομεν, Ἀντίπας, βασιλεὺς δὲ Ἀρχελαὸς ἀπεδείκνυτο. Τούτῳ δὲ τὸν τε δακτύλιον τὸν αὐτοῦ Καίσαρι φέρειν ἐνετέλλετο, καὶ τὰς διοικήσεις τῆς βασιλείας σεσημασμένας· κύριον γὰρ ἀπάντων ὧν διατάξει καὶ βεβαιωτὴν τῶν διαθηκῶν εἶναι Καίσαρα· τὰ γε μὴν λοιπὰ κατὰ τὰς προτέρας διαθήκας φυλάττειν.

θ'. Βοή δὲ εὐθὺς ἐγένετο τῶν Ἀρχελαῶ συνηδομέων, καὶ κατὰ στίφος οἱ στρατιῶται μετὰ τοῦ πλήθους περιιόντες ὑπισχυόντων μὲν τὴν αὐτῶν εὐνοίαν, συνήχοντο δὲ καὶ τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ. Μετὰ ταῦτα πρὸς ταφὴν ἐτράποντο τοῦ βασιλέως. Παρέλιπε δὲ οὐδὲν ὁ Ἀρχελαὸς εἰς πολυτέλειαν, ἀλλὰ πάντα τὸν βασιλείου κόσμον προήνεγκε συμπομπεύσοντα τῷ νεκρῷ. Κλίνῃ μὲν δλόχρυσος ἦν διάλιθος, στρωμνὴ δὲ ἀλουργῆς ποικίλη, τὸ σῶμα δὲ ἐπ' αὐτῆς πορφύρα κεκαλυμμένον, καὶ διάδημα μὲν ἐπέκειτο τῇ κεφαλῇ, στέφανος δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ χρυσοῦς, τὸ δὲ σκήπτρον παρὰ τὴν δεξιάν. Καὶ περὶ μὲν τὴν κλίνην οἱ τε υἱεῖς καὶ τὸ πλήθος τῶν συγγενῶν, ἐφ' οἷς οἱ δορυφόροι, καὶ τὸ Θράκιον στίφος, Γερμανοὶ τε καὶ Γαλάται, διεσκευασμένοι πάντες ὡς εἰς πόλεμον. Προῆγε δὲ ἡ λοιπὴ δύναμις, ὠπλισμένοι τοῖς ἡγεμόσι καὶ ταξιάρχαις ἀκολουθοῦντες ἐν κόσμῳ· πενταχόσιοι δὲ ὑπ' αὐτοῖς τῶν οἰκετῶν καὶ ἀπελευθέρων ἀρωματοφόροι. Σταδίου δὲ ἐκομίσθη τὸ σῶμα διακοσίους εἰς Ἡρώδειον, ὅπου κατὰ τὰς ἐντολὰς ἐτάφη. Καὶ τὰ μὲν περὶ Ἡρώδην τοιοῦτον ἔσχε πέρας.

ΛΟΓΟΣ Β'.

- α'. Ὅπως Ἀρχελαὸς, πενήσας τὸν πατέρα καὶ τὸ πλήθος ἐστιάσας, ἐθεράπευσεν ἐφ' οἷς ἤγοντο.
- β'. Ὅπως οὐκ ὀλίγους τῶν πενθούντων τοὺς διὰ ἀετὸν ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου ἀποκτανθέντας σοφιστὰς, καὶ στάσιν κατ' αὐτοῦ ἐγειρόντων, ἀπέκτεινε καὶ μάλιστα τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Πάσχα.
- γ'. Ὅπως, ἀπερχομένου Ἀρχελαοῦ εἰς Ῥώμην, Σαβίνος ἀνιὼν εἰς Ἱεροσόλυμα ὑπήντα, καὶ τότε μὲν παρακληθεὶς ὑπὸ Οὐάρου ἀποστρέφεται, ἔπειτα ἀπελθόντος Ἀρχελαοῦ πάλιν ἀνελθὼν τὰ τε βασιλεία παραλαμβάνειν ἐπειρᾶτο καὶ τὰ χρήματα πάντα κομίζεσθαι, εἰ καὶ μὴ ἐδυνήθη.
- δ'. Ὅπως Ἀντίπας ἡμφισβήτησε τῆς βασιλείας τῷ Ἀρχελαῷ, καὶ οἱ ἑκάτερος εἶπεν αὐτῷ συνιστάμενος.
- ε'. Ὅπως Σαβίνου ἐπελθόντος Ἱεροσολύμοις, καὶ βιαζομένου τοὺς φόρους λαμβάνειν καὶ τὰ βασιλικά χρήματα διερευνῶντος, συστραφὲν τὸ πλήθος πόλεμον κατ' αὐτοῦ συνεστήσατο, ἐκ δὲ τούτου καὶ ἡ πᾶσα χώρα ἐστασιάσθη.
- ς'. Περὶ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων ἐπαναστάντων, καὶ σχήμα βασιλείας αὐτοῖς περιεβέβηκεν.
- ζ'. Ὅπως Οὐάρος ἐπελθὼν τὴν τε στάσιν κατέπαυσεν καὶ τοὺς αἰτίους ἐκόλασεν.
- η'. Ὅπως Ἰουδαῖοι παραγεγονότες πρὸς Καίσαρα κατηγορήσαντες Ἡρώδου καὶ τῶν αὐτοῦ παίδων, ἀξιούντες μηκέτι βασιλεύεσθαι· καὶ ὡς Ἀρχελαὸς ἀντέθηκε τὰς αἰτίας ἀποσυναζόμενος.
- θ'. Ὅπως Καίσαρ τὸ μὲν ἥμισυ τῆς βασιλείας Ἀρχελαῷ δούς ἐθνάρχην προσεῖπεν, τὸ δὲ λοιπὸν εἰς δύο διελὼν τετραρχίας,

gionum hæres declarabatur, Antipas vero, ut jam ante diximus, tetrarcha, rex vero Archelaus. Huic autem et annulum ad Cæsarem ferre mandabat et administrationis rationes sigillo munitas: omnium enim quæ constitueret dominum et testamenti confirmatorem esse Cæsarem, reliqua vero juxta superius testamentum servari.

9. Confestim autem clamor sublatus est Archelao congratulantium, militesque turmatim cum populo eum stipantes, et suam quidem ei promittebant, Deique benevolentiam ei comprecabantur. Post hæc ad regem sepeliendum se convertebant. Nihil autem quod ad magnificentiam faceret omisit Archelaus, sed omnem ornatum regium protulit, ut cum pompa efferretur mortuus. Lectus quidem erat totus ex auro, gemmis distinctus, stragula vero murice vario refulgens, superque ea corpus purpura coopertum; et capiti quidem impositum erat diadema, corona vero desuper aurea, et dextra sceptrum habebat. Ac lectum stipabant et filii et cognatorum multitudo, quibus proximi satellites, et agmen Thracium, et Germani et Galli, similiter ornati ac si in bellum iretur. Ceteri vero milites præibant, armis instructi, duces suos ordinumque ductores modeste decenterque sequentes: atque post hos quingenti famuli et liberti aromata ferentes. Corpus autem per ducenta stadia delatum est in Herodem, ubi, prout fuerat mandatum, sepultum est: Et quæ ad Herodem quidem spectant hujusmodi finem habebant.

LIBER II.

1. Quomodo Archelaus, quum patrem luxisset et populum convivio excepisset, in illis quæ postulabant illis gratificatus est.
2. Quomodo multos ex illis, qui sophistas ob aquilam revulsam oculos ab Herode lugebant, et seditionem contra ipsum movebant, interfecit, præsertimque eos qui Paschatis tempore convenerant.
3. Quomodo Sabinus, postquam Archelao Romam abeunte, quum Hierosolyma ascenderet, ei in via occurrebat, et tunc quidem hortatu Vari reversus est: deinde, quum Varus abisset, rursus illuc ascendens, et regiam occupare studebat, et pecuniam omnem auferre, quanquam frustra id tentavit.
4. Quomodo Antipas cum Archelao de regno contenderit, quæque uterque in sui defensionem dixerit.
5. Quomodo, postquam Hierosolyma venerat Sabinus, vimque adhibebat ad tributa capienda, et regias pecunias exquirebat, populus factis agminibus bellum in eum concitavit, atque inde per totam Judæam orta est seditio.
6. De illis qui in Judæa insurrectionem fecerant, et regni insigne sibi imposerunt.
7. Quomodo Varus, postquam eo venerat, et seditionem composuit et in ejus auctores animadvertit.
8. Quomodo Judæi, quum ad Cæsarem pervenissent, Herodem ejusque filios accusarunt, postulantes ut non amplius regibus subjiçantur: et quomodo Archelaus semet eis opposuit et accusationes diluit.
9. Quomodo Cæsar, quum regni quidem dimidium Archelao dedisset, ethnarcham eum appellavit; reliquum vero in duas

- τὴν μὲν Φιλίππῳ, τὴν δὲ Ἀντιπάτρῳ, τῷ καὶ Ἀντίπῳ καὶ Ἡρώδῃ, δέδωκε, καὶ ὅση ἐκάστη πρόσδος γέγονε, καὶ τίνα καὶ τῇ λοιπῇ τοῦ Ἡρώδου γενεᾷ Καίσαρ ἀπένειμεν.
- ι'. Περὶ τοῦ ψευσαμένου ἑαυτὸν Ἀλεξάνδρον εἶναι καὶ ὅπως ἀνεγνωρίσθη.
- ια'. Ὅπως Ἀρχέλαος, ἐνάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας καὶ τῆς οὐσίας ἀπαρθεῖς, αἰδῶν φυγῇ ζημιούται, οἷους τε ὀνειρούς αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ εἶδον· καὶ ὅπως ἡ αὐτοῦ ἀρχή, εἰς ἐπαρχίαν περιγραφείσα, ἐπίτροπον εἰδείατο.
- ιβ'. Περὶ τοῦ Γαλιλαίου Ἰούδα τοῦ τοὺς ἐπιχωρίους εἰς ἀπόστασιν ἐνάγοντος, καὶ τῶν τριῶν παρὰ Ἰουδαίους αἰρέσεων, Σαδδουκαίων, Φαρισαίων, καὶ Ἑσσηνῶν.
- ιγ'. Θάνατος Σαλώμης τῆς ἀδελφῆς Ἡρώδου καὶ Αὐγούστου Καίσαρος, καὶ Τιβερίου ἀναγόρευσης, καὶ ποίας πόλεις ἐκτίσαν Ἡρώδης τε καὶ Φίλιππος οἱ τετράρχαι.
- ιδ'. Ὅπως Πίλατος, ἐπίτροπος πεμφθεὶς Ἰουδαίας, καὶ τὰς Καίσαρος εἰκόνας εἰσαγαγὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, παρακληθεὶς τε ὑπὸ τοῦ πλήθους αὐδῆς ἐξήγαγεν, καὶ ὅπως πάλιν τὸν ἱερὸν ὑπαυρὸν, ἦτοι τὸν Κορβωνᾶν, πρὸς καταγωγὴν ὁδῶν ἐξαγαλίσκων, εἰς στάσιν αὐτοὺς ἤρθεῖς, καὶ οὐκ ὀλίγους ἀπέκτεινε.
- ιε'. Ὅπως κατήγορος Ἡρώδου πρὸς Τιβέριον Ἀγρίππας ὁ Ἀριστοβούλου, τοῦ ἀναιρεθέντος ὑπὸ τοῦ πατρὸς σὺν τῷ ἀδελφῷ, καὶς ἀνικόμενος, οὐ προσεδέχθη, ἐδὲν δὲ μάλλον καὶ προσήκοντι, διὰ τὸ πένθος τοῦ πατρὸς τὴν βασιλείαν.
- ισ'. Ὅπως, ἀποθανόντος Τιβερίου καὶ Γαίου κρατήσαντος, τῶν τε δεσμῶν ἀπὸλύεται καὶ τὴν Φιλίππου τετραρχίαν ἀποθανόντος ῥῆθι λαμβάνει· ἔπειτα καὶ τὴν ἀδελφὸν ἐκείνου Ἡρώδου, φυγαδευθέντος μετὰ τῆς γυναικὸς Ἡρωδιάδος εἰς Ἰσπανίαν, διὰ τε τὴν πλεονεξίαν καὶ τὸ κατηγορηθῆναι ὑπὸ Ἀγρίππας.
- ιστ'. Ὅπως Εἰός Πετρώνιον ἀπέστειλεν ἀναθεῖναι τὰς αὐτοῦ εἰκόνας ἐν τῷ ναῷ, καὶ ὡς Ἰουδαῖοι παγγενεὶ ἐν Πτολεμαίδι αὐτῷ προσηκόντων, δέοντες μὴ τοῦτο ποιῆσαι· ἐν ᾧ καὶ Πτολεμαῖδος ἐκφρασίς καὶ Βηλέου ποταμοῦ, καὶ τοῦ Μέρμονος τάφου, καὶ τῆς ὕαλινῃς ψάμμου. Καὶ ὅπως πεισθεὶς Πετρώνιος ἀνῆγεν τὴν τῶν εἰκόνων ἀνάθεσιν.
- ιζ'. Ὅπως ἀποθανόντος Γαίου Κλαυδίου ἐκράτησεν ὧν, Ἀγρίππα συμβουλῇ διαλλαγείσης τῆς συγκλήτου πρὸς αὐτὸν· καὶ ὅπως Κλαυδίου δωρεταὶ αὐτὸν τῇ πατρὶ φησὶ βασιλείᾳ πάση, ἣτι δὲ καὶ ἑτέραν προσθήκη, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφόν, τὸν καὶ ἐπὶ θυγατρὶ τῇ Βερενίκῃ γαμβρόν, βασιλεὺς τῆς Χαλκίδος.
- ιθ'. Ὅπως ἀρχόμενος Ἀγρίππας τειχίζειν Ἱεροσόλυμα τελευτᾷ, καὶ ἡ βασιλεία πάλιν ἐπαρχία γίνεται, καὶ ἐπίτροπος ἀποστέλλεται· ἔπειτα καὶ Ἡρώδης ὁ τῆς Χαλκίδος βασιλεύων τελευτᾷ, καὶ καθίστησιν εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν Κλαυδίου τὸν ἀδελφεὸν Ἀγρίππαν, τὸν αὐτοῦ Ἀγρίππα υἱόν. Καὶ οὗτοι μὲν ἦσαν Ἀριστοβούλου, ἡ δὲ Ἀλεξάνδρου γενεὰ τῆς μεγάλῃς Ἀρμενίας ἐδασίλευσεν.
- κ'. Ὅπως ἐπιτρόπου Κομνάνου ἐν τῇ ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ σταλέντος, θόρυβος καὶ φθορὰ τὴν πόλιν κατέσχεν, τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς τοῦ στρατιώτου ἀσχημοσύνης λαβοῦσα, καὶ περὶ μυρίους ἀπέθανον. Καὶ ὡς τοῦτο παυθέντος ἑτέρα στάσις γίνεται πάλιν, διὰ τὸ πυρκαϊσταὶν ποιῆσαι τὸν νόμον τινὰ στρατιώτην ἐν Σαμαρείᾳ.
- κα'. Ὅπως διὰ τὸν ἀναιρεθέντα Γαλιλαῖον παρὰ τῶν ἐν Σαμαρείᾳ Ἰουδαίων πολὺς πάλιν πόλεμος γέγονεν, καὶ οἱ αἰεὶ καὶ Κλαυδίου περὶ τῶν αὐτῶν· καὶ ὅπως ἐκ τῆς Χαλκίδος εἰς μαίζονα βασιλείαν μετέθηκε Κλαυδίου τὸν Ἀγρίππαν.
- κβ'. Ὅπως τελευτήσαντος Κλαυδίου Νέρων κρατεῖ, καὶ δίδωσι μὲν βασιλεύειν τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν τῷ Ἡρώδῳ Ἀριστοβούλῳ, τῷ δὲ Ἀγρίππᾳ προστίθῃ τεσσαρας πόλεις σὺν ταῖς τοπαρχίαις· εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Ἰουδαίαν ἐπίτροπον ἀποστέλλει Φήλικα, δὲ ἄλλους τε πολλοὺς κρατήσας ἀνεσταύρωσεν καὶ τὸν ἀρχιερεῖν Ἐλεάζαρον, εἰκοσὶν ἔτεσι τὴν χώραν ἡγούμενον, ζωγράφους ἀνέπεμψεν εἰς Ῥώμην.
- tetrarchias quum divisisset, unam Philippo, alteram vero Antipatro, qui et Antipas et Herodes vocabatur, donavit: et quantus erat uniuscujusque relictus; et quænam ceteris ex Herodis stirpe Caesar distribuit.
10. De eo qui sese pro Alexandro gessit, et quomodo patefactus est.
11. Quomodo Archelaus, nono anno et regno et facultatibus privatus, perpetuo exsilio mulctatur, et quænam somnia ipse et uxor somniarunt; et quomodo ejus principatus, in provinciæ formam reductus, procuratorem accepit.
12. De Juda Galilæo qui populares suos ad defectionem impellebat; et de tribus Judæorum sectis, Sadducæis, Pharisæis, et Essenis.
13. Obitus Salomes sororis Herodis et Augusti Caesaris, et Tiberii Imperatoris inauguralio; et quales urbes condiderunt Herodes et Philippus tetrarchæ.
14. Quomodo Pilatus, ad Judæam proeurendam missus, quum Caesaris effigies in Hierosolyma intulisset, a populo multis precibus interpellatus rursus eas educebat; et quomodo sacrum thesaurum, scilicet Corbonam, ad aquam in urbem derivandam consumens, populum ad seditionem concitavit, et multos occidit.
15. Quomodo Agrippas, filius Aristobulli una cum fratre a patre occisi, ad Tiberium veniens Herodem accusaturus, ab eo non solum repulsam tulit, sed et in vinoula conjectus est et male habitus, quod precatus esset ut Calus regnaret.
16. Quomodo, mortuo Tiberio et Calo imperium adepto, vinculis solvitur, et Philippum jam mortui tetrarchiam obtinet, deinde illam Herodis ejus fratris, relegati cum uxore Herodiade in Hispaniam, et ob avaritiam et quod ab Agrippa fuerat accusatus.
17. Quomodo Calus in Judæam misit Petronium, ut ipsius imagines in templo dedicaret, utque Judæi fere universi ei usque ad Ptolemaidem obviam processerunt, ut istud non faceret obsecrantes: ubi et Ptolemaidis descriptio, et Belei fluvii, et Memnonis sepulchri, et arenarum vitrearum. Et quomodo Petronius eo adductus est ut desisteret ab imaginum dedicatione.
18. Quomodo, Calo mortuo, rerum potitur Claudius, senatu ipsi reconciliato ab Agrippæ consilio: et quomodo Claudius protinus eum donat regno paterno universo, cum aliorum quorundam accessione; insuper et fratrem, qui et gener ei erat filie Berenice nuptiis, regno Chalcidis.
19. Quomodo Agrippa, quum Hierosolyma muris circumdare cepisset, moritur; et regnum iterum fit provincia, misso in illud procuratore: deinde et Herodes, Chalcidis rex, moritur, et Claudius Agrippam ex fratre nepotem, Agrippæ filium, in ejus regno constituit. Quodque illi quidem erant ex Aristobulo, Alexandri autem posterum in Armenia majori regnaverunt.
20. Quomodo, Cumano ad alteram provinciam procurandam misso, tumultus et cædes in urbe facta est, orta ex eo quod indecore se gesserit miles; et circiter mille perierunt. Uique sedato hoc tumultu, iterum alia oritur seditio, eo quod milles quidam in Samaria legem igne cremaverit.
21. Quomodo, propter Gallæum a Judæis Samaritanis occisum, grave rursus ortum est bellum, et quale de istis judicium tulit Claudius; et quomodo de Chalcide in regnum majus Agrippam transtulit Claudius.
22. Quomodo, Claudio vita defuncto, Nero imperat, et Armeniam quidem minorem regnandam dedit Aristobulo Herodis filio, Agrippæ vero adjicit quatuor urbes cum toparchiis illarum: in reliquam autem Judæam procuratorem mittit Felicem, qui et alios comprehensos in crucem sustulit, et latronum principem Eleazarum, per annos viginti regionem populantem, vivum captum Romam misit.

- κγ'. Περὶ τῶν καλουμένων Σικαρίων, ἐπὶ δὲ καὶ περὶ τῶν ἀπατησάντων ψευδοπροφητῶν, καὶ τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ τῶν ἀναπειθόντων μὴ ὑποκείσθαι Ῥωμαίους, καὶ περὶ τῆς γενομένης ἐν Καισαρείᾳ μεταβῆναι Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων στάσεως περὶ τῆς πόλεως· καὶ ὅπως ἀφίκοντο πρὸς Νέρωνα ἐξ ἑκατέρου μέρους, δικασόμενοι περὶ αὐτῆς.
- κδ'. Περὶ τοῦ ἐπιτρόπου Ἀλβίνου τοῦ μετὰ Φῆστον, ὅτι τὸν τρόπον κακοήθης ἦν, καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Φλώρος πολὺ χεῖρων φανείας ἀγαθώτατον ἐκείνῳ ἀπέδειξεν.
- κε'. Ὅπως καὶ οἱ Καισαρεῖν Ἑλλήνες ἐνίκησαν παρὰ Νέρωνι τῆς πόλεως ἀρχὴν, καὶ ὁ Ἰουδαϊκὸς πόλεμος τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν, διὰ τὴν τοῦ Καισαρεῖν ἐν τῇ γαστρὶ τῶν ὀρνέων θυσίαν, καὶ διὰ τὸ ἐκ τοῦ ἱεροῦ θησαυροῦ ἑπτακαίδεκα τάλαντα τὸν Φλώρον λαβεῖν.
- κς'. Περὶ Βερενίκης τῆς ἀδελφῆς Ἀγρίππα, ὅλα τε πέπονθεν.
- κζ'. Ὅπως σθεσθεῖσις τῆς στάσεως πάλιν ὁ Φλώρος ἀνῆλθεν αὐτῇ, τῷ παραγγεῖλαι μὲν τοῖς Ἰουδαίοις ὑπαντῆσαι τοῖς στρατιώταις καὶ ἀσπάζεσθαι, ἀντιπαραγγεῖλαι δὲ τοῖς στρατιώταις μὴ ἀντασπάζεσθαι, καὶ εἰ τι τολμήσαιεν εἰπεῖν χρῆσθαι κατ' αὐτῶν τοῖς ὅλοις.
- κη'. Ὅπως ἐξελθὼν τῆς πόλεως Φλώρος Κεστίῳ ἔγραψεν ὡς Ἰουδαῖοι ἀπέστησαν, ὁ δὲ Νεαπολιτάνων χιλιάρχον ἐπεμψεν μαθησόμενον τὰ κατ' αὐτούς· καὶ ὡς αὐτός, σὺν Ἀγρίππᾳ εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν, εὗρεν εἰρηνεύουσαν μὲν πρὸς Ῥωμαίους, καταβοῶσαν δὲ τοῦ Φλώρου· καὶ ὁ μὲν ὑποστρέφει πρὸς τὸν πέμψαντα, ὁ δὲ βασιλεὺς συμβουλεύει περὶ εἰρήνης τῷ ἔθνει θαυμασιωτάτην συμβουλὴν.
- κθ'. Ὅπως, τοῦ Ἀγρίππα καταπαύσαντος τὴν στάσιν, ἐπειτα πειρωμένου καὶ πρὸς τὸν Φλώρον καταλλάσσειν αὐτούς, θυμωθέντες αὐτὸν τε τῆς πόλεως ἐξεκέρυξαν, καὶ τὸ φρούριον Μασάδαν ὠχυρώσαντο, τοὺς ἐν αὐτῷ Ῥωμαίους κατασφάζαντες.
- λ'. Ὅπως, Ἐλεαζάρου υἱοῦ Ἀνανίου τοῦ ἀρχιερέως στρατηγούντος, τὰς ὑπὲρ τοῦ Καίσαρος θυσίας ἀπέρριψαν, καὶ μάλλον ἀνῆλθον ὁ πόλεμος.
- λα'. Ὅπως οἱ δυνατοί, πρεσβεύσαντες πρὸς Ἀγρίππαν, ἔλαβον παρ' αὐτοῦ στρατιώτας, οἱς ἐχρήσαντο κατὰ Ἐλεαζάρου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ στασιαστών· ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς τῶν Ξυλοφορίων ἑορτῆς, καὶ περὶ τῶν Σικαρίων.
- לב'. Ὅπως Μανάμης υἱὸς Ἰούδα τοῦ Γαλιλαίου, τοῦ ἐπὶ Κηρινίου στασιάζαντος, ἐπανέστη τῷ Ἐλεαζάρῳ· καὶ ὁ τι ποιήσας ἀπώλετο, αὐτός τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ βασιλικοὶ παρὰ τῶν σὺν Ἐλεαζάρῳ.
- λγ'. Ὅπως, Καισαρεῖν τοὺς παρ' αὐτοῖς Ἰουδαίους διαχρησάμενων, ἐπανάστη τὸ Ἰουδαϊκὸν ἄπαν, καὶ πολλὰ δεινὰ καὶ τραγῳδίας μετὰ τοῖς τε Σύροις καὶ τοῖς προσχώροις ἐνεδείξαντο.
- λδ'. Ὅτι καὶ Σκυθοπολίται, καίτοι συμμαχῆσαντας αὐτοῖς, τοὺς παρ' αὐτοῖς Ἰουδαίους ἀπέκτειναν· ἐν ᾧ καὶ τὸ περὶ Σίμωνος διήγημα τοῦ ἐαυτὸν τε καὶ τὴν γενεὰν διαχρησάμενου, καὶ ὅπως πανταχοῦ Ἰουδαῖοι παρὰ τῶν Ἑλλήνων κατεργάζοντο.
- λε'. Περὶ τῶν φεισαμένων τῶν παρ' αὐτοῖς μετοικούντων Ἰουδαίων, καὶ περὶ τῶν φονευθέντων ἐν τῇ βασιλείᾳ Ἀγρίππα παρὰ γνώμην αὐτοῦ.
- λς'. Ὅπως οἱ τε ἄλλοι τοὺς παρ' αὐτοῖς ἀπειδῶς ἀπέκτειναν, καὶ οἱ Ἀλεξανδρεῖς πέντε μυριάδας διεκράσαντο.
- λζ'. Ὅσα Κέστιος ἀπὸ Ἀντισοχείας ἔλθων εἰς Ἱεροσόλυμα ἔπραξεν, καὶ ὅσας πόλεις ἔλεν, καὶ δούους ἀπέκτεινεν· καὶ ὅπως πλησιάζοντες τῇ πόλει ἐπεξελθόντες Ἰουδαῖοι πολλοὺς μὲν ἀνέκλον, ἐπειτα δὲ ἠττηθέντες εἰς τὴν πόλιν ἀνέστρεψαν· καὶ ὅπως ὁ τοῦ Γιώρα Σίμων, συμπλαχεῖς αὐτοῖς, πολλοὺς ἀπέκτεινεν.
- λη'. Ὅπως πρεσβευσάμενος Ἀγρίππας περὶ εἰρήνης οὐδὲν ἤνυσεν, τῶν στασιαστῶν ἐναντιωθέντων.
- λθ'. Ὅπως Κέστιος, ἐξαφνὴς ἐπιτεσὼν αὐτοῖς, εἰς τὴν ἐνδοτέρω πόλιν καὶ τὸ ἱερὸν συνήλασε· καὶ ὡς, δυνάμενος καὶ

23. De his qui Sicarii appellati erant, et de pseudoprophetis qui multos deceperant, et de Egyptio quodam, illisque qui populo persuadebant ne Romanis subditi manerent; et de seditione Caesarensi inter Judaeos et Graecos de jure civitatis orta; et ut quidam ex utraque parte ad Neronem se conferebant, ea de re disceptaturi.
24. De Albino procuratore post Festum, quod maligno fuerit ingenio; quodque Florus ejus successor, eo multo pejor visus, fecerit ut ille pro optimo haberetur.
25. Quomodo Graeci Caesareenses a Nerone obtinuerunt ut civitatis imperium haberent; ortumque est bellum Judaicum, partim ex Caesarensi quodam in vase Samio avibus sacra faciente, partim ex eo quod Florus septemdecim talenta e sacro thesauro abstulerit.
26. De Berenice sorore Agrippae, et quanam passa est.
27. Quomodo Florus extinctam seditionem resuscitavit, Judaeis quidem imperando ut militibus obviam irent eosque salutarent, contra vero militibus suis praecipiendo ut non resalutarent Judaeos, et si quid petulantur isti loqui audent, statim adversus eos armis uterentur.
28. Quomodo Florus, urbe egressus, Cestio scripsit de Judaeorum defectione; atque ille tribunum Neapolitanum misit, quoniam apud ipsos facta essent cognitura: utque is, cum Agrippa in urbem ingressus, invenit eam pacem cum Romanis colentem, Florumque clamoribus insectantem: atque ille quidem revertitur ad eum qui ipsum miserat, rex vero genti consilium dat de pace admiratione dignissimum.
29. Quomodo seditione ab Agrippa sedata, quum mox tentaret Judaeos Floro reconciliare, illi, ira incensi, et ipsi voce praeconis ut urbe exiret denunciarunt, et Masadam castellum: Romanis qui in eo erant occisis, munierunt.
30. Quomodo, Eleazaro Ananiae pontificis filio exercitum ducente, sacra pro Caesare fieri solita rejecerunt, atque inde magis accenditur bellum.
31. Quomodo primores, missa ad Agrippam legatione, ab ipso acceperunt milites, quibus usi sunt contra Eleazarum et qui ab eo stabant seditiosos: ubi etiam de festo Ligniferi agitur, et de Sicariis.
32. Quomodo Manahem filius Judae Galilei, qui contra Quirinum seditionem moverat, insurgere contra Eleazarum: et quonam facto perit, et ipse et qui cum eo erant, et regi omnes per eos qui Eleazaro favebant.
33. Quomodo, postquam Caesareenses Judaeos apud ipsos omnes interfecerant, gens universa Judaeorum insurgere, et multa horrenda et facinoribus tragicis plena in Syros illaque finitimos ediderunt.
34. Quomodo et Scythopolitae Judaeos qui apud ipsos erant, licet auxilios suos, occiderunt: ubi narratio de Simone, qui et semet familiamque suam interfecit, atque ut passim Judaei a Graecis caedebantur.
35. De illis qui Judaeis apud ipsos degentibus parcebant, et de Judaeis in regno Agrippae praeter ipsius sententiam trucidatis.
36. Quomodo et alii Judaeos qui apud ipsos erant, interemerunt, nemini parentes; et Alexandrini millia quinquaginta mactarunt.
37. Quae Cestius Antiochia profectus Hierosolyma gessit, et, quot urbes cepit, et quot homines peremit: et quomodo Judaei, quum ad urbem appropinquaret, impetu in eum facto multos quidem occiderunt; postea vero superati, in urbem se receperunt: et quomodo Simon Glorie filius, cum illis conflictatus, multos necavit.
38. Quomodo factum est ut Agrippa, legatione pro pace suscepta, nihil profecerit, seditiosos ipsi adversantibus.
39. Quomodo Cestius, ex improvviso eos adortus, in urbem interiorem et templum impressionem fecit: et quomodo, quum

τὴν πόλιν εἰλεῖν, ἀπεστράφη, τοῦ Φλώρου χρήμασι τὸν τε στρατοπεδάρχην καὶ τοὺς ἱππάρχους κείσαντος μεταπέισαι αὐτόν· καὶ ὡς αὖθις ἐπιχειρήσας συντόμως ἀνεχώρησεν.
 μ'. Ὅπως Κέστιος ἀπροσάσιτος τῆς πόλεως ἀνέβη, καὶ οἱ αὖτε κατὰ τὴν ὑποτροπὴν παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἐπαθεν.
 μα'. Ὅπως Δαμασκηνὸς τοὺς παρ' αὐτοῖς Ἰουδαίους ἀνείλον, καὶ ὑποστρέψαντες Ἰουδαίῳ τὰ τε κατὰ τὴν πόλιν παρεσκευάσαντο, καὶ στρατηγούς προβάλλοντο ἄλλους, καὶ αὐτὸν τὸν συγγραφέα.
 μβ'. Περὶ Ἰωσήπου, ὅπως τὰ κατὰ τὴν στρατηγίαν διήκhsεν.
 μγ'. Περὶ Ἰωάννου τοῦ ὕστερον τυραννήσαντος· καὶ ὅσα εἰς τὸν Ἰωσήπου διεπράξατο.
 μδ'. Ὅπως τὰ ἐν Ἱερουσαλὺμοις δέχεται Ἀνάνοιο διοικούντος· καὶ οἱ αὖτε ἐν τῇ Ἀκραβατηνῇ Σίμων ὁ τοῦ Γιώρα ἐπράττειν.

ΚΕΦ. Α'.

Ἀρχελαὸς δὲ νέων ἤρξε θορύβων ἢ τῆς ἐπὶ Ῥώμῃ ἀποδημίας ἀνάγκη. Πενθήσας γὰρ ἡμέρας ἐπὶ τὸν πατέρα, καὶ τὴν ἐπιτάφιον ἐστίασιν πολυτελῇ τῷ πλήθει παρασχών (ἔθος δὲ τοῦτο παρὰ Ἰουδαίους πολλοῖς
 5 πένιας αἶτιον, διὰ τὸ πλῆθος ἐστίαν οὐκ ἄνευ ἀνάγκης, εἰ γὰρ παραλίποι τις οὐχ ὀσιος), μεταλαμβάνει μὲν ἐσθῆτα λευκὴν, πρόεισι δὲ εἰς τὸ ἱερόν, ἔνθα ποικιλίαις αὐτὸν εὐφημίαις ὁ λαὸς ἐκδέχεται. Κἀκεῖνος τὸ πλῆθος ἀφ' ὕψους βήματος καὶ χρυσοῦ θρόνου δεξιωσά-
 10 μενος, τῆς τε σπουδῆς ἣν ἐνεδείξαντο περὶ τὴν κηδεῖαν τοῦ πατρὸς εὐχαριστεῖ, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν θεραπείας ὡς πρὸς βέβαιον ἦδη βασιλέα. Φεῖδισθαί γε μὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐ μόνον ἔφη τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀνομάτων, ὥς ἂν αὐτῷ Καῖσαρ ἐπικυρώσῃ τὴν δια-
 15 δοχὴν, ὃ κατὰ τὰς διαθήκας τῶν ὀλων δεσπότης· οὐδὲ γὰρ ἐν Ἱερουσαλὺμ τῆς στρατιᾶς τὸ διάδημα περιποιούσης αὐτῷ δέχεσθαι. Τοῦ μέντοι προθύμου καὶ τῆς εὐνοίας, ὥσπερ τοῖς στρατιώταις, οὕτω καὶ τῷ δήμῳ πλήρεις ἀποδύοντι τὰς ἀμοιβάς, ὅπου ἂν ὑπὸ τῶν
 20 κρατούντων βασιλεὺς ἀποδειχθῇ βέβαιος· σπουδάσειν γὰρ ἐν πᾶσι πρὸς αὐτοὺς φανῆναι τοῦ πατρὸς ἀμείνων.
 β'. Ἐπὶ τοῦτοις ἡδόμενον τὸ πλῆθος εὐθέως ἀπειράτο τῆς διανοίας αὐτοῦ μεγάλους αἰτήμασιν. Οἱ μὲν γὰρ ἐβόων ἐπικουφίζειν τὰς εἰσφοράς, οἱ δὲ ἀναιρεῖν
 25 τὰ τέλη, τινὲς δὲ ἀπολύειν τοὺς δεσμώτας. Ἐπένευέ δ' ἐτοίμως ἅπασιν, θεραπεύων τὸ πλῆθος. Ἐπειτα θύσας μετὰ τῶν φίλων ἐν εὐχαρίᾳ ἦν. (Β'). Ἐνθα δὲ περὶ δεῖλην ἀθροισθέντες οὐκ ὀλίγοι τῶν νεωτερίζειν προαιρουμένων ἤρξαντο τοῦ ἰδίου πένθους, ὅτε τὸ κοινὸν ἐπὶ
 30 τῇ βασιλείᾳ πέπαυτο, καταλοφυρόμενοι τοὺς κολασθέντας ὑπ' Ἡρώδου διὰ τὸν ἐκκοπέντα χρυσὸν αἰτὸν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ. Ἦν δὲ τὸ πένθος οὐχ ὑπεσταλμένον, ἀλλ' οἰμωγαὶ διαπρύσιοι, καὶ θρήνοι ἐγκέλευστος, ἀνοκτοῖ τε περιηχοῦντας ὅλην τὴν πόλιν, ὡς ἂν ἐπ' ἀ-
 35 δράσιν οὐς ἐφασκον ὑπὲρ τῶν πατρῶν νόμων καὶ τοῦ ναοῦ παραπολεῖσθαι. Τιμωρεῖν δὲ αὐτοῖς ἀνεβόων ἐκ τῶν ὑπ' Ἡρώδου τετιμημένων χρῆναι, καὶ πρῶτον τὸν ὑπ' ἐκείνου κατασταθέντα παῦειν ἀρχιερέα· προσή-

urbem capere potuisset, retrocessit, utpote quod Florus pecunia eo adduxisset castrorum praefectum et equitum magistros, ut ei id ipsi persuaderent: utque rursus oppugnationem aggressus brevi recessit.
 40. Quomodo Cestius temere castra movit ab urbe, et quamnam, dum revertitur, a Judaeis passus est.
 41. Quomodo Damasceni Judeos apud ipsos degentes interfecerunt, et Judaei a persequendo Cestio reversi quam ad urbem spectabant praepararunt, et alios crearunt duces, interque eos hunc ipsum scriptorem.
 42. De Josepho, quomodo quae hujus gubernationis erant ordinavit.
 43. De Joanne, qui postea pro tyranno se gessit: et quamnam in Josephum machinatus est.
 44. Quomodo se res Hierosolymorum habebant sub Anani administratione: et quamnam in Acrabatena a Simone filiore illo gesta erant.

CAP. I.

Archelao autem turbarum novarum initium attulit Romam proficiscendi necessitas. Quum enim per dies septem patrem luxisset, epulasque funebres magnificas populo dedisset (hic autem mos multos apud Judaeos ad inopiam redegit, quod necessitate tenerentur populum convivio adhibendi; nam qui omitteret, pro impio habebatur), vestem candidam induit, et procedit in templum, ubi variis laetisque acclamationibus populus eum excepit. Atque ille ex alto tribunali solioque aureo multitudinem comiter alloquutus, et gratias illis agit pro studio quod in patris funere curando ostenderunt, proque ea, quam ipsi tribuerunt, observantia, quasi jam certus constitutus fuisset rex. Ceterum so in praesentia abstinere dicebat non solum a potestate, sed etiam a nominibus, donec ei successionem confirmatum iverit Caesar, qui ex testamento rerum omnium dominus sit: neque enim apud Hierichuntem, quum exercitus ipsi diadema impositurus esset, illud accipere voluisse. Verumtamen alacritatis ergo et benevolentiae, sicuti militibus, ita et populo, plenas se relaturum esse gratias, quando a rerum potentibus certus declaratus sit rex: operam enim daturum esse ut erga ipsos in omnibus se patre meliorem ostendat.

2. Istis laetata multitudo statim animi ejus periculum faciebat, magna ab illo postulando. Namque alii clamabant, oportere tributa levare, alii vectigalia tolli, quidam vero vinctos solvi debere. Cunctis autem, ut a populo gratiam iniret, prompte annuebat. Deinde, re divina facta, cum amicis convivia inibat. (II.) Ibi igitur sub vespem non pauci ex illis qui novis rebus studebant congregati, quando pro rege in communi luctu esse desiderunt, vicem suam lamentare ceperunt, eos lugentes quos supplicio affecerat Herodes propter aquilam auream e templi porta excisam. Erat autem luctus non occultus, sed magni ejulatus, fletus consulto excitatus, et planctus quibus tota personabat civitas, utpote virorum causa quos pro legibus patriis ac templo interiisse dicebant. Eorum autem mortis poenas ab illis, quos habuerat Herodes in pretio, repetendas esse clamabant, atque inprimis pontificem abdicandum

κειν γὰρ αὐτοῖς εὐσεβέστερον αἰρεῖσθαι καὶ καθαρώ-
τερον.

γ'. Πρὸς δ' παρωξύνετο μὲν Ἀρχέλαος, ἐπείγετο δὲ
τὴν ἀμυναν ὑπὸ τῆς περὶ τὴν ἔξοδον ἐπείξεως, δεδοικώς
μήποτε τὸ πλῆθος ἐκπολεμώσας κατασχεθεῖ τῷ κινή-
ματι. Διὸ πειθοῖ μάλλον ἢ βίᾳ καταστέλλειν ἐπει-
ρᾶτο τοὺς νεωτερίζοντας, καὶ τὸν στρατηγὸν ὑποπέμ-
ψας παύσασθαι παρεκάλει. Τούτον εἰς τὸ ἱερὸν παρελ-
θόντα, πρὶν φθέγγασθαι τι, λίθοις ἀπῆλκονον οἱ στα-
σιασταί, καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν ἐπὶ σωφρονισμῷ προσ-
ιοῦσιν (ἐνίει δὲ πολλοὺς Ἀρχέλαος) πάντα πρὸς ὄρ-
γην ἀπεκρίναντο, δῆλοι τε ἦσαν οὐκ ἡρεμήσοντες εἰ
πλήθους ἀπολάβοιντο. Καὶ δὴ τῆς τῶν ἀζύμων ἐνστά-
σης ἑορτῆς (Πάσχα παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις καλεῖται,
πολύ τι θυμάτων πλῆθος ἐκδεχομένη), κάτεισι μὲν ἀπει-
ρος ἐκ τῆς χώρας λεῶς ἐπὶ τὴν ὀρησκαίαν. Οἱ δὲ τοὺς
σοφιστὰς πενθοῦντες ἐν τῷ ἱερῷ συνειστήκεισαν, τροφὴν
τῇ στάσει πορίζομενοι. Πρὸς δ' εἰσας Ἀρχέλαος, πρὶν
δι' ὅλου τοῦ πλῆθους δραμεῖν τὴν νόσον, ὑποπέμπει
μετὰ σπείρας χιλιάρχον, προστάζας βίᾳ τοὺς ἐξάρχον-
τας τῆς στάσεως κατασχεῖν. Πρὸς οὗς τὸ πλῆθος ἅπαν
παροξύνεται, καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς τῆς σπείρας βάλ-
λοντες λίθοις διέφθειραν, ὃ δὲ χιλιάρχος ἐκφεύγει τραυ-
ματίας μοῖλις. Ἐπειθ' οἱ μὲν ὡς μηδενὸς δεινοῦ γε-
γονότος ἐτράποντο πρὸς τὴν θυσίαν, οὐ μὴν Ἀρχελάου
δίχα φόνου καθεκτὸν ἔτι τὸ πλῆθος ἐφαίνετο. Τὴν δὲ
στρατιάν ἐπαφίησιν αὐτοῖς ὀλην, τοὺς μὲν πεζοὺς διὰ
τῆς πόλεως ἀθρόους, τοὺς δὲ ἵππεις ἀνὰ τὸ πεδίον· οἱ
θούουσιν ἑκάστοις ἐξαίφνης προσπεσόντες, διαφθεύουσι
μὲν περὶ τρισχιλίους, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος εἰς τὰ πλη-
σίον ὄρη διεσκέδασαν. ἔκποντο δὲ κήρυκες Ἀρχελάου,
κελεύοντες ἕκαστον ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου, καὶ πάντες
ᾤχοντο τὴν ἑορτὴν ἀπολιπόντες.

ΚΕΦ. Β'.

Αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν φίλων Ποπλᾶ
καὶ Πτολεμαίου καὶ Νικολάου κατήγει πρὸς θάλασσαν,
καταλιπὼν ἐπίτροπόν τε τῶν βασιλείων καὶ κηδεμόνα
τῶν οἰκειῶν, Φίλιππον. Συνεξήγει δὲ ἅμα τοῖς τέχναις
Σαλώμῃ, καὶ οἱ τοῦ βασιλέως ἀδελφοὶ τε καὶ γαμβροὶ,
τὸ μὲν δοκεῖν, συναγωνιούμενοι περὶ τῆς διαδοχῆς
Ἀρχελάῳ, τὸ δ' ἀληθές, κατηγορήσαντες περὶ τῶν
κατὰ τὸ ἱερὸν παρανομηθέντων.

(Γ'.) β'. Συναντᾷ δ' αὐτοῖς κατὰ Καισάρειαν Σαβίνος
δ' τῆς Συρίας ἐπίτροπος εἰς Ἰουδαίαν ἀνιών ἐπὶ φυλακῇ
τῶν Ἡρώδου χρημάτων. Τούτον ἐπέσχε προσωτέρω
χωρεῖν Οὐάρου ἐπελθὼν, ὃν διὰ Πτολεμαίου πολλὰ
δεηθείς Ἀρχέλαος μετεπέμψατο. Τότε μὲν οὖν Σαβί-
νος Οὐάρῳ χαριζόμενος οὐτ' ἐπὶ τὰς ἀκρας ἐσπευσεν
οὔτε τὰ ταμιεῖα τῶν πατρῶων χρημάτων ἀπέκλεισεν
Ἀρχελάῳ· μέχρι δὲ τῆς Καισαρὸς διαγνώσεως ἡρεμή-
σειν ὑπέσχετο. Διέτριβε δὲ ἐπὶ τῆς Καισαρείας. Ὡς
δὲ τῶν ἐμποδιζόντων ὃ μὲν εἰς Ἀντιόχειαν ἀπῆρεν,
Ἀρχέλαος δὲ εἰς Ῥώμην ἀνήχθη, διὰ τάχους ἐπὶ Ἱε-
-

esse ab eo constitutum: aequum enim esse ut eligerent pie-
tate praestantiorum et puriorum.

3. Quibus valde quidem irritabatur Archelaus, verum,
quod proficisci omni festinatione pararet, ab ultione absti-
nebat, veritus ne, multitudine ipsi infesta reddita, ejus
motu a protectione impediretur. Quamobrem persua-
sione magis quam vi tentabat res novas molientes sedare,
et per exercitus ducem, quem submiserat, eos ut quiesce-
rent orabat et obsecrabat. Hunc autem seditionis auctores,
ubi ad templum venit, priusquam verbum faceret, inde
lapidibus repellebant; at aliis post eum, ut ad sanam men-
tem eos perducerent, illos aduentibus (multos enim emitte-
bat Archelaus) iracunde omnia responderunt: atque ma-
nifestum erat haud fore ut quiescerent, si numero aucti
fuissent. Itaque quum instaret Azymorum festum (Pascha
apud Judaeos appellatur, quo victimarum magna vis im-
molatur), ingens quidem ad templum hominum multitudo
ex regione religionis ergo descendit. Qui vero sophistas
lugebant, in sano caetis habuerunt, nutrimenta seditioni
quaerentes. Unde metu percussus Archelaus, antequam
in populum omnem invaderet morbus, clam mittit tribu-
num et militum cohortem, mandato ut seditionis auctores
vi cohiberent. In hos universa irritatur multitudo, et
magnam quidem cohortis partem jactis in eos lapidibus
interfecit, verum centurio vulneratus, aegre licet, effu-
git. Deinde illi quidem, quasi nihil mali actum esset, ad
hostias mactandas se convertebant, sed Archelao sine caede
jam multitudo comprimi non posse videbatur. Quam-
obrem totum illis immisit exercitum, pedites per civitatem
simul omnes, equitesque per campum: qui, singulos dum
sacra facerent adorti, circiter tria hominum millia perimunt,
reliquam vero multitudinem per montes proximos dissip-
arunt. Praecones autem Archelai sequebantur, jubentes ut
domum quisque suam se reciperent, adeoque omnes festi-
vitate omissa discedebant.

CAP. II.

Ipse autem cum matre, necnon et Popla et Ptolemæo
et Nicolao amicis, ad mare descendit, relicto Philippo, ut
simul et regiam tueretur, et domum ipsius curaret. Una
cum filiis suis egressa est etiam Salome, simulque regis
fratres et generi, specie quidem Archelao de successionem
in regnum adjumento futuri, re autem vera accusationem
instituturi de iis quæ contra leges in templum admissa
erant.

(III.) 2. Illis autem Cæsareæ obviam sit Sabinus Syriæ præ-
ses, in Judæam ascendens ad pecunias Herodis custodiendas.
Huic ne ulterius progrediretur obstitit Varus, qui tum su-
pervenerat, multis accitus Archelai precibus, misso ad eum
Ptolemæo. Et tunc quidem Sabinus, in gratiam Vari, neque
ad arces properavit, neque patris æraria Archelao occlusit,
sed, usque dum Cæsar de rebus dijudicaret, se quieturum
esse pollicitus est. Cæsareæ autem morabatur. Postea
vero quam sibi obstantium unus Antiochiam petiit, atque
Archelaus Romam versus navigavit, is illico Hierosolyma

ροσολύμων δρυήσας, παραλαμβάνει τὰ βασιλεία. Καὶ μεταπεμπόμενος τοὺς τε φρουράρχους καὶ διοικητὰς ἐπειράτω διερευνᾶν τοὺς τῶν χρημάτων ἀναλογισμοὺς τὰς τε ἀκρας παραλαμβάνειν. Οὐ μὴν οἱ φρούραρχοι τῶν Ἀρχελάου κατημέλουν ἐντολῶν, ἀνέμενον δὲ φρουροῦντες ἕκαστα καὶ τὴν φρουρὰν ἀνατιθέντες Καίσαρι μᾶλλον ἢ Ἀρχελάῳ.

(Δ.) γ'. Κἀν τούτῳ πάλιν Ἀντίπας ἀμφισθετῶν περὶ τῆς βασιλείας ἐπέξεισιν, ἀξίων τῆς ἐπιδιαθήκης τὴν διαθήκην εἶναι κυριωτέραν, ἐν ᾗ βασιλεὺς αὐτὸς ἐγγραπτό. Συλλήψεσθαι δ' αὐτῷ προϋπέσχετο Σαλώμη, καὶ πολλοὶ τῶν σὺν Ἀρχελάῳ πλεόντων συγγενῶν. Ἐπήγετο δὲ τὴν μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν Νικολάου Πτολεμαῖον, ῥοπήν εἶναι δοκοῦντα διὰ τὴν παρ' Ἡρώδῃ πίστιν· γεγόνει γάρ δὴ τῶν φίλων τιμιώτατος ἐκείνῳ. Πλείστον μὲντοι πεποιθὲι διὰ δεινότητά λόγων Εἰρηναίῳ τῷ ῥήτορι· δι' οὗ καὶ τοὺς νουθετοῦντας εἰκεῖν Ἀρχελάῳ κατὰ τὸ πρεσβεῖον καὶ τὰς ἐπιδιαθήκας διεκρούσατο. Μεθίστατο δὲ ἐν Ῥώμῃ πάντων πρὸς αὐτὸν ἡ σπουδὴ τῶν συγγενῶν, οἷς διὰ μίσους ἦν Ἀρχελάος. Καὶ προηγουμένως μὲν ἕκαστος αὐτονομίας ἐπεθύμει, στρατηγῷ Ῥωμαίων διοικουμένης· εἰ δὲ τούτου διαμαρτάνοιεν, βασιλεύειν Ἀντίπαν ἤθελον.

δ'. Συνήργει δὲ αὐτοῖς εἰς τοῦτο καὶ Σαβίνος δι' ἐπιστολῶν, κατηγορήσας μὲν Ἀρχελάου παρὰ Καίσαρι, πολλὰ δ' ἐπαινέσας Ἀντίπαν. Συντάξαντες δὲ τὰ ἐγκλήματα οἱ περὶ Σαλώμην ἐνεχείρισαν Καίσαρι· καὶ μετ' αὐτοὺς Ἀρχελάος τὰ τε κεφάλαια τῶν ἑαυτοῦ δικαίων γράψας καὶ τὸν δακτύλιον τοῦ πατρὸς καὶ τοὺς λόγους εἰσπέμπει διὰ Πτολεμαίου. Προσπεσάμενος δὲ ὁ Καίσαρ τὰ παρὰ ἑαυτοῦ κατ' ἰδίαν, τό τε μέγεθος τῆς βασιλείας καὶ τὸ πλῆθος τῆς προσόδου, πρὸς οἷς τὸν ἀριθμὸν τῆς Ἡρώδου γενεᾶς, προσαναγνοὺς δὲ καὶ τὰ παρὰ Οὐάρου καὶ Σαβίνου περὶ τούτων ἐπεσταλμένα, συνέδριον μὲν ἀθροίζει τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων, ἐν ᾧ καὶ τὸν ἐξ Ἀγρίππα καὶ Ἰουλίας τῆς θυγατρὸς θετὸν παῖδα Γαίον πρῶτον ἐκάθισεν· ἀποδίδωσι δὲ λόγον αὐτοῖς.

ε'. Ἐνθα καταστάς ὁ Σαλώμης υἱὸς Ἀντίπατρος (ἦν δὲ τῶν ἐναντιουμένων Ἀρχελάῳ δεινότητος εἰπεῖν) κατηγορεῖ φάσκων, τοῖς μὲν λόγοις ἀμφισθετεῖν ἄρτι περὶ βασιλείας Ἀρχελάου, τοῖς δ' ἔργοις πάλαι γεγονέναι βασιλέα, κατεριωνεύεσθαι δὲ εὖν τῶν Καίσαρος ἀκοῶν· ὃν δικαστὴν τῆς διαδοχῆς οὐ περιέμεινεν, εἰ γε μετὰ τὴν Ἡρώδου τελευταίην ἐγκαθέτους μὲν ὑποπέμφας τοὺς περιδήσαντας αὐτῷ τὸ διάδημα, προκαθίσας δὲ ἐπὶ θρόνου καὶ χρηματίσας ὡς βασιλεὺς, τάξεις τε τῆς στρατιᾶς ἀμείψας καὶ προκοπὰς χαρισάμενος, ἔτι δὲ τῷ δήμῳ πάντα κατανέυσας ὅσον ὡς παρὰ βασιλέως τυχεῖν ἤξιον, καὶ τοὺς ἐπὶ μεγίσταις αἰτίαις ὑπὸ τοῦ πατρὸς δεδαιμένους λύσας, νῦν ἤκει παρὰ τοῦ δεσπότου σκιὰν αἰτησόμενος βασιλείας, ἥς ἤρπασιν ἑαυτῷ τὸ σῶμα, καὶ ποίων οὐ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ τῶν ὀνομάτων κύριον Καίσαρα. Προσωνείδιζε δὲ ὡς καὶ τὸ

contendit, et regiam occupat. Quumque accivisset custodiarum praefectos et dispensatores, pecuniarum rationes exquirere conabatur, atque arces in potestatem suam redigere. Non tamen Archelai mandatorum immemores erant praesidiorum praefecti, sed in singulis servandis tuendisque perseverabant, custodiam magis ad Caesarem quam ad Archelaum referentes.

(IV.) 3. Item eo tempore Antipas quoque ut de regno disceptaret proficiscitur, volens prius testamentum, in quo ipse rex scriptus erat, potiores partes habere quam posterius. Salome autem jam ante promiserat se ei auxilio fore, et multi ex cognatis, Archelao navigationis socii. Una etiam secum ducebat matrem, fratremque Nicolai Ptolemaeum, qui magni momenti esse videbatur, quod ei fidebat Herodes: namque illi fuerat amicorum carissimus. Verumtamen in Irenaeo oratore, propter dicendi vim, plurimum spei reposuerat: per quem eos redarguit qui monebant ut Archelao cederet, id ipsum postulante aetatis praerogativa et secundo testamento. Romae autem cognati omnes, quibus invisus erat Archelaus, ejus partibus magno studio accedebant. Et ex professo quidem omnes suis legibus vivere expelebant, sub Romani praetoris administratione; aut, si hoc non impetrarent, ab Antipa imperio regi volebant.

4. Cum his autem una faciebat et Sabinus, literis in hunc finem missis, quibus Archelaum quidem apud Caesarem accusavit, multis vero Antipam laudavit. Itaque quum criminationes in Archelaum digessissent Salome et qui cum ea erant, eas Caesari tradiderunt: et post eos Archelaus juris sui capitula in scriptis ei mittit per Ptolemaeum, patrisque annulum et regni rationes. Caesar autem, quum mature secum de iis cogitasset quae ab utraque parte dicebantur, deque regni magnitudine, et ingenti redituum numero, ac praeterea de multiplici Herodis sobole, quumque insuper Vari et Sabini literas perlegisset istis de rebus missas, summae dignitatis Romanos in concilium congregat, in quo Caio ex Agrippa et Julia filia sua nato, quem ipse adoptaverat, primum locum tribuit: atque illis facit dicendi potestatem.

5. Ibi Antipater Salomes filius (erat autem ex Archelai adversariis in dicendo acerrimus) surrexit, eumque accusabat, dicens Archelaum verbis quidem de regno contendere, re autem vera jam ante factum esse regem, et nunc vanis ludibriis Caesaris aures implere: quem successionis judicem non exspectet, ut qui post Herodis mortem nonnullos quidem mittendos subornarit diadema sibi imposuituros, in solio vero praesederit, et responsa dederit tanquam rex, et ordines exercitus permutarit, novasque dignitates donaverit, et qui, quum populo omnia annuisset quae velut a rege impetrare volebat, et ob maxima crimina a patre victos solvisset, nunc veniat umbram regni a domino petiturus, cujus ad se arripuerat corpus, Caesarem non rerum, sed nominum dominum faciens. Quin et hoc ei in opprobrium vertebat, quod patris luctui illuserit dissi-

πένθος κατειρωνεύσατο τοῦ πατρὸς, μεθ' ἡμέραν μὲν ἐπισχηματίζων τὸ πρόσωπον εἰς λύπην, νύκτωρ δὲ μέχρι κώμων μεθυσκόμενος, ἐν ᾧ καὶ τὴν ταραχὴν τοῦ πληθους ἐκ τῆς ἐπὶ τούτοις ἀγανακτήσεως ἔλεγε γεγενῆσθαι· καὶ τὸν ἀγῶνα παντὸς τοῦ λόγου ἐναπηρείσατο τῷ πληθει τῶν περὶ τὸν ναὸν φονευθέντων· οὗς ἔηλυθῆναι μὲν ἐρ' ἑορτὴν, παρὰ δὲ ταῖς ἰδίαις θυσίαις ὡμῶς ἀπεσφάχθαι· καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ ἱερῷ σεσωρευῆσθαι νεκρῶν πληθος, ὅσον οὐδ' ἂν ἀλλόφυλος ἐσώ-
 10 ρευσε πόλεμος ἐπελθὼν ἀκήρυκτος. Ταύτην μέντοι τὴν ὡμότητα προσκεψάμενον αὐτοῦ καὶ τὸν πατέρα μηδ' ἐλπίδος αὐτὸν ἀξιώσαι ποτὲ βασιλικῆς, ἥ ὅτε χεῖρον τὴν ψυχὴν κάμνων τοῦ σώματος ἀκρατῆς ἦν ὑγιαίνοντος λογισμοῦ, καὶ οὔτε δν ἔγραφεν ἐν ταῖς ἐπιδιαθή-
 15 κας ᾗδαι διάδοχον, καὶ ταῦτα μηδὲν τὸν ἐν ταῖς διαθήκαις μέμψασθαι δυνάμενος, δν ἔγραψεν ὑγιαίνων μὲν τὸ σῶμα, καθαρὰν δὲ τὴν ψυχὴν ἔχων πάθους παντός. Εἰ μέντοι καὶ κυριωτέραν τὴν τοῦ κάμνοντος κρίσιν τιθεῖ τις, ἀποκεχειροτονῆσθαι βασιλείας Ἀρχέλαου
 20 ὅρ' αὐτοῦ τοῖς εἰς αὐτὴν παρανομηθεῖσιν· ποταπὸν γὰρ ἂν γενέσθαι λαβόντα τὴν ἀρχὴν παρὰ Καίσαρος, τὸν πρὶν λαβεῖν τοσοούτους ἀνηρηχότα;

ζ'. Πολλὰ τοιαῦτα διεξελθὼν Ἀντίπατρος καὶ τοὺς πλείστους τῶν συγγενῶν παραστησάμενος ἐρ' ἐκάστῳ
 25 τῶν κατηγορημένων μάρτυρας, καταπαύει τὸν λόγον. Ἀνίσταται δὲ Νικόλαος ὑπὲρ Ἀρχελάου, καὶ τὸν μὲν ἐν τῷ ἱερῷ φόνον ἀναγκαῖον ἀπέφαινε (πολεμίου γὰρ γεγενῆσθαι τοὺς ἀνηρημένους οὐ τῆς βασιλείας μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ δικάζοντος αὐτὸν Καίσαρος), τῶν δὲ ἄλλων ἐγ-
 30 κλημάτων συμβούλους ἀπεδείκνυν αὐτοὺς τοὺς κατηγόρους γεγονέναι. Τὴν γε μὴν ἐπιδιαθήκην ἡξίου διὰ τοῦτο μάλιστα εἶναι κυρίαν, ὅτι βεβαιωτὴν ἐν αὐτῇ Καίσαρα καθίστατο τοῦ διαδόχου. Ὁ γὰρ σωφρονῶν ὥστε τῷ δεσπότη τῶν ὅλων παραχωρεῖν τῆς ἐξουσίας, οὐ δὴ
 35 που περὶ κληρονόμου κρίσιν ἐσφάλλετο. Σωφρονῶν δὲ ἤρετο καὶ τὸν καθιστάμενον ὃ γινώσκων τὸν καθιστάνα.

ζ'. Διεξελθόντος δὲ πάντα καὶ Νικολάου παρελθὼν ὃ Ἀρχελάος προπίπτει τῶν Καίσαρος γονάτων ἡσυχῇ.
 40 Κάκεινος αὐτὸν μάλα φιλοφρόνως ἀναστήσας, ἐνέφηγε μὲν ὡς ἄξιος εἴη τῆς πατρῴας διαδοχῆς, οὐ μὴν τι βέλαιον ἀπεφῆνατο· διαλύσας δὲ τοὺς συνέδρους ἐκείνης τῆς ἡμέρας, καθ' ἑαυτὸν περὶ ὧν διήκουσεν ἐσκέπτετο, εἴτε χρὴ τῶν ἐν ταῖς διαθήκαις καταστῆσαι τινα διάδο-
 45 χον, εἴτε καὶ πάσῃ τῇ γενεᾷ διανεῖμαι τὴν ἀρχήν· ἐδόκει γὰρ ἐπικουρίας χρῆζειν τὸ πλῆθος τῶν προσώπων.

ΚΕΦ. Γ'.

Πρὶν δ' ὀρίσαι τι περὶ τούτων Καίσαρα, τελευτᾷ μὲν ἡ Ἀρχελάος μήτηρ Μαλθακὴ νοσήσασα, παρὰ Οὐά-
 50 ρου δ' ἐχομίσθησαν ἐκ Συρίας ἐπιστολαὶ περὶ τῆς Ἰουδαίων ἀποστάσεως. Ἦν προιδόμενος Οὐάρος (ἀνέβη γὰρ δὴ μετὰ τὸν Ἀρχελάου πλοῦν εἰς Ἱεροσόλυμα τοὺς

mulando, quum interdu quidem vultum ad moerorem com-
 poneret, noctu sese inebrians usque dum saltaret; unde vulgi tumultum ex ejus hanc ob rem indignatione ortum
 esse dicebat: totiusque orationis contentio et certamen in eo
 erat et innitebatur, quod tantam populi oedem fecerit in
 templo: quos quidem ad festum venisse, ad hostias vero
 quas ipsi mactarint crudeliter esse jugulatos; et in templo
 tam multa cadavera in acervos congesta esse, quanta nullum
 alienigenarum bellum congesserit etiam sine denunciatione
 illatum. Hanc sane crudelitatem illius patrem quoque animo
 prospexisse, neque ei spem regni facere unquam voluisse,
 nisi quum animo pejus quam corpore egrotans haud sanæ
 mentis compos esset; et quem in secundo testamento scri-
 pserit successorem nescivisse, idque nihil quidquam ha-
 bentem quod de eo queri posset quem in superiori testamen-
 to scripserit, quum corpore quidem valeret et animum ab
 omni perturbatione liberum purumque gereret. Verumtam-
 en, si quis etiam concedat majoris auctoritatis esse morbo
 laborantis judicium, ipsum se Archelaum regno abdicasse,
 ex iis quæ in illud contra leges admisit: qualem enim futu-
 rum esse regem quum a Cæsare acceperit imperium, qui
 antequam illud acciperet, tantam stragem ediderit?

6. Quum hujusmodi multa persequutus esset Antipater et
 plurimos ex cognatis ad singula, quorum eum accusabat
 testanda stitisset, finem dicendi facit. Surrexit autem Nico-
 laus pro Archelao, et cædem in templo factam necessariam
 fuisse ostendebat; cæsos quippe non solum regni, sed et
 Cæsaris, ipsius judicis, hostes exstitisse: ipsos vero, qui
 accusationem instituerint, ad cetera eum crimina consilio suo
 impulsisse. Porro, secundum testamentum maxime ob hanc
 causam ratum haberi postulabat, quod in eo successorum
 suum a Cæsare confirmandum esse constituit. Nam qui ita
 sapuerit ut rerum domino sua cederet potestate, non utique
 in suo de hærede judicio erraturum fuisse. Sana autem men-
 te eligere hæredem constituendum, qui non ignoraverit
 eum per quem constitui deberet.

7. Quum autem et Nicolaus omnia dicendo percurrisset,
 Archelaus progressus ante genua Cæsaris leniter procidit.
 Atque ille, quum ipsum benigne admodum excitasset, di-
 gnum quidem esse ostendit qui patri succederet, nihil tamen
 certi pronuntiavit: consiliariis vero, quos eo die acciverat,
 dimissis, de iis quæ audiverat secum ipse dispiciebat, utrum
 horum aliquem qui in testamentis scripti erant successo-
 rem constituere deberet, an vero omnibus liberis commu-
 niter divideret principatum: nam quum tam multi essent,
 subsidio egere videbantur.

CAP. III. (V.)

Antequam vero aliquid de istis statueret Cæsar, morbo
 correpta obiit Malthiæ, mater Archelai, et e Syria a Varo
 allatæ sunt literæ de Judæorum defectione. Quam Varus
 prospiciens (nam postquam ora solverat Archelaus, Hiero-
 solyma ascendit seditionem moventes cohibiturus, utpote

παρακινούντας καθέζων, ἐπειδὴ πρόδηλον ἦν τὸ ἔθνος
 οὐκ ἠρεμῆσον, ἐν τι τῶν τριῶν ἀπὸ Συρίας ταγματῶν,
 ὅπερ ἦεν ἀγων, ἐν τῇ πόλει καταλείπει, καὶ αὐτὸς μὲν
 ἐπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν, ἐπειθὼν δὲ Σαβίνος ἀφορ-
 5 μὴν αὐτοῖς παρέσχε νεωτεροποιίας. Τούτῃ γὰρ φρου-
 ροὺς παραδίδόναι τὰς ἀκρας ἐβιάζετο καὶ πικρῶς τὰ
 βασιλεία χρήματα διηρῆνα, πεποιθὼς οὐ μόνον τοῖς
 ὑπὸ Οὐάρου καταλειφθεῖσι στρατιώταις, ἀλλὰ καὶ πλή-
 10 θει δούλων ἰδίων, οὓς ἀπαντὰς ὀπλίσας ὑπηρέταις ἐχρή-
 το τῆς πλεονεξίας. Ἐνστάσης δὲ Πεντηκοστῆς (οὕτω
 καλοῦσι τινὰ ἑορτὴν Ἰουδαῖοι παρ' ἑπτὰ γινομένην
 ἐβδομάδας, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν προσηγορίαν
 ἔχουσιν) οὐχ ἡ συνήθεια θρησκεία συνήγαγε τὸν δῆμον,
 ἀλλὰ ἀανάκτισις. Συνέδραμε γοῦν πλῆθος ἀπειρον
 15 ἔκ τε τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰδουμαίας, Ἰεριχὺντὸς τε καὶ
 τῆς ὑπὲρ Ἰορδάνην Περαιάς. Ὑπερείχε δὲ πλήθει καὶ
 προθυμίαις ἀνδρῶν ὃ γνήσιος ἐξ αὐτῆς Ἰουδαίας λαός.
 Διανέμιντες δὲ σφᾶς αὐτοὺς εἰς τρία μέρη, τριχῇ
 στρατοπεδεύονται, πρὸς τὴν βορείῃ τοῦ ἱεροῦ κλι-
 20 ματι, καὶ πρὸς τὴν μεσημβρινῇ κατὰ τὸν Ἱππόδρομον,
 ἡ δὲ τρίτῃ μοίρᾳ πρὸς τοῖς βασιλείοις κατὰ δύσιν πε-
 ρικαθεζόμενοι δὲ πάντοθεν τοὺς Ῥωμαίους ἐπολιό-
 ρουν.

β'. Ὁ δὲ Σαβίνος πρὸς τὴν τὸ πλῆθος αὐτῶν ὑποδεί-
 25 σας καὶ τὰ φρονήματα συνεχῆς μὲν ἀγγέλους ἐπεμπε
 παρὰ Οὐάρου, ἐπαμύνειν ἐν τάξει δεόμενος, ὥς εἰ
 βραδύνοι κατακοπῆσομένου τοῦ τάγματος· αὐτὸς δὲ
 ἐπὶ τὸν ὑψηλότερον τοῦ φρουρίου πύργον ἀναβὰς, ὃς
 ἐκαλεῖτο Φασάηλος, ἐπώνυμον ἔχων ἀδελφὸν Ἡρώδου
 30 διαφθάρντα ὑπὸ Πάρθων, ἐντεῦθεν κατέσειε τοῖς ἐν τῷ
 τάγματι στρατιώταις ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις· δι' ἐκ-
 πλησιν γὰρ οὐδὲ εἰς τοὺς σφετέρους καταβαίνειν ἔθάρρει.
 Παραπεισθέντες δὲ οἱ στρατιῶται προπηδῶσιν εἰς τὸ
 ἱερὸν, καὶ μάχην καρτερὰν τοῖς Ἰουδαίοις συνάπτουσιν.
 35 Ἐν ᾗ μέχρι μὲν οὐδεὶς καθύπερθεν ἐπήμυνε, περιῆσαν
 ἐμπειρία πολέμου τῶν ἀπειρῶν· ἐπεὶ δὲ πολλοὶ Ἰου-
 δαίων ἀναβάντες ἐπὶ τὰς στοὰς κατὰ κεφαλῆς αὐτῶν
 ἤφρισαν τὰ βέλη, συνετρίβοντο πολλοὶ, καὶ οὔτε τοὺς
 ἀνωθεν βάλλοντας ἀμύνασθαι βῆδιον ἦν, οὔτε τοὺς συ-
 40 στάδην μαχομένους ὑπομένειν.

γ'. Καταπονούμενοι δὲ πρὸς ἀμφοτέρων ὑπεμπί-
 πρᾶσι τὰς στοὰς, ἔργα θαυμάσια μεγέθους τε καὶ πο-
 45 λυτελείας ἔνεκεν. Οἱ δὲ ἐπ' αὐτῶν ὑπὸ τῆς φλογὸς
 ἐξαίφνης περισθενέστες πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ διεφθείροντο,
 πολλοὶ δ' ὑπὸ τῶν πολεμίων, πηδῶντες εἰς αὐτοὺς, τι-
 νες δ' εἰς τοῦπισω κατὰ τοῦ τείχους κατεκρημνίζοντο,
 ἔνιοι δ' ὑπ' ἀμνηχανίας τοῖς ἰδίοις ἔξοις τὸ πῦρ ἔφθανον.
 Ὅσοι δὲ καθεσπύσαντες ἀπὸ τῶν τειχῶν ἤξαν εἰς τοὺς
 Ῥωμαίους, εὐμεταχείριστοι διὰ τὴν ἐκπληξιν ἦσαν,
 50 μέχρι τῶν μὲν ἀπολωλότων, τῶν δ' ὑπὸ τοῦ θεοῦ σκα-
 δασθέντων, ἐρήμῳ τῷ τοῦ Θεοῦ θησαυρῷ προσπεσόντες
 οἱ στρατιῶται περὶ τετρακόσια τάλαντα διήρπασαν ὧν
 ὅσα μὴ διεκλάπη Σαβίνος ἤθροισεν.

δ'. Ἰουδαίους δὲ ἡ τε τῶν ἔργων καὶ ἡ τῶν ἀνδρῶν

quod manifestum erat non quieturam esse gentem), trium
 e Syria legionum, quas secum ducebat, unam in urbe re-
 linquit, et ipse quidem Antiochiam reversus est; quum
 autem postea venisset Sabinus, novi quid molendi occa-
 sionem praeiuit Judaeis. Nam et custodibus vim adhibebat
 ut arces sibi traderent, et cum acerbitate regis pecunias ex-
 quirebat, fretus non solum militibus a Varo relictis, sed et
 servorum suorum non parva manu; quibus omnibus, quum
 armis eos instruxisset, usus est tanquam avaritiae suae mi-
 nistris. Instante autem Pentecoste (ita festum quoddam
 appellant Judaei post septem hebdomadas a paschate cele-
 bratum, ex dierum numero appellationem sortitum) con-
 gregatus est populus non ex religionis solennitate, sed ex
 indignatione. Itaque multitudinis infinitae factus est concur-
 sus ex Galilaea et Idumaea et Hierichunte et Peraea trans
 Jordanem. Hominum autem numero et animorum alacritate
 praestabant indigenae ex ipsa Judaea. Quumque semetipsos
 in tres turmas divisissent, tribus in locis castra metantur,
 ad septemtrionalem templi regionem, et ad meridionalem
 juxta Hippodromum, tertia autem pars ad occidentem prope
 regiam; et Romanos undique circumsessos oppugnabant.

2. Sabinus autem, ut qui et multitudinem eorum forni-
 darit et spiritus hominum elatos, frequentes ad Varum
 nuncios mittebat, orans atque obsecrans ut sibi quam ocis-
 sime auxilium ferret, quasi futurum esset ut concideretur
 legio, si moras neceret: ipse vero quum in excelsissimam
 arcis turrim ascendisset, quae Phasaelus vocabatur, ita de-
 nominata a fratre Herodis quem Parthi occiderant, inde le-
 gionis militibus signum dedit ut in hostes impetum face-
 rent: nam metu percussus ne ad suos quidem descendere
 audebat. At milites, persuasionem victi, prosiliunt prope-
 rantque ad templum, et pugnam acrem cum Judaeis com-
 mittunt. In qua, dum nemo quidem desuper propelleret,
 imperitos belli peritia superabant: postquam vero multi
 Judaeorum, conscensis porticibus, in verticem illorum tela
 dejiciebant, plurimi conterebantur, et neque ex alto feren-
 tes facile ulcisci, neque cominus pugnantes sustinere pote-
 rant.

3. Quum autem ab utrisque affligerentur, porticibus ignem
 subijciunt, operibus magnitudine et ornatu ambitioso mi-
 randis. Atque illorum qui super istis erant, multi quidem
 a flammis subito comprehensi in iis perierunt, multi vero
 ab hostibus, in eos desilentes; quidam autem de moenibus
 sese praecipitarunt, nonnullique rebus desperatis suis se
 gladiis conficientes ignem praeveniebant. At quotquot per
 muros reptando descenderunt et in Romanos irruerunt,
 obtupestacti nullo negotio subigebantur; donec aliis quidem
 interemptis, aliis vero praeter metu disiectis, in Dei thesaurum
 desertum inciderint milites, et quadringenta circiter talenta
 diriperint: quorum quae furto non sublata erant, convul-
 sivit Sabinus.

4. Itaque Judaeorum plures, eosque pugnaciores, contra

φορὰ πολλὴ πλείους καὶ μαχημωτέρους ἐπισυνέστησε
 Ῥωμαίους· καὶ περισχόντες τὰ βασιλεία ἅπαντας ἡπεί-
 λουν διαφθεῖρειν, εἰ μὴ θάττον ἀπίοιεν. Ὑπισχοῦντο
 γὰρ ἄδειαν τῷ Σαβίνῳ, βουλομένῳ μετὰ τοῦ τάγματος
 5 ἐξίεναι. Συνελάμβανον δ' αὐτοῖς οἱ πλείστοι τῶν βασι-
 λικῶν αὐτομολήσαντες. Τὸ μέντοι πολεμικώτατον μέ-
 ρος, Σεβαστηνοὶ τρισχίλιοι, Ῥούφος τε καὶ Γράτος ἐπὶ
 τούτοις, ὁ μὲν τοὺς πεζοὺς τῶν βασιλικῶν ἔχων ὑφ' ἑαυ-
 τὸν, Ῥούφος δὲ τοὺς ἵππεῖς, ὧν ἑκάτερος καὶ χωρὶς
 10 ὑπηκόου δυνάμεως δι' ἄλλην καὶ σύνεσιν ἦν πολέμου
 ῥοπή, προσέθεντο Ῥωμαίοις. Ἰουδαῖοι μὲν οὖν ἐνέ-
 κειντο τῇ πολιτορχίᾳ, τῶν τειγέων ἅμα πειρώμενοι τοῦ
 φρουρίου καὶ τοῖς περὶ τὸν Σαβῖνον ἐμβοῶντες ἀπίναι,
 μὴ δ' ἐμποδῶν αὐτοῖς γίνεσθαι, διὰ χρόνου πολλοῦ κο-
 15 μίζομενοι τὴν πάτριον αὐτονομίαν. Σαβῖνος δὲ ἀγα-
 πτητὸν μὲν ἦν ὑπεξελθεῖν, ἡπίστιαι δὲ ταῖς ὑποσχέσεσι,
 καὶ τὸ πρῶτον αὐτῶν δέλασεν εἰς ἐνέδραν ὑπώπτευνεν, ἅμα
 δὲ καὶ τὴν ἐξ Οὐάρου βοήθειαν ἐλπίζων διέφερε τὴν
 πολιτορχίαν.

ΚΕΦ. Δ'.

20 Ἐν δὲ τούτῳ καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν παραγόμενα
 ἐταράσσεται καὶ συγχοῦς βασιλείᾳ δὲ καιρὸς ἀνέπιπτε.
 Κατὰ μὲν γε τὴν Ἰδουμαίαν δισχίλιοι τῶν ὑφ' Ἡρώδη
 παλαιοὶ στρατευσαμένων συστάντες ἐνοπλοὶ διεμάχοντο
 τοῖς βασιλικῶς, οἷς Ἀγρίππας, ὁ ἀνεψιὸς βασιλέως, ἀπὸ
 25 τῶν ἐρυμνοτάτων χωρίων ἐπολέμει, ἀποφεύγων τὴν ἐν
 τοῖς πεδίοις συμπλοκήν. Ἐν δὲ Σεπφωρείᾳ τῆς Γαλι-
 लाίας Ἰούδας, υἱὸς Ἐζεχίου τοῦ κατατρέχοντός ποτε τὴν
 χώραν ἀρχιληροῦ καὶ χειρωθέντος ὑφ' Ἡρώδου τοῦ
 βασιλέως, συστήσας πλῆθος οὐκ ὀλίγον ἀναρρήγνυσιν τὰς
 30 βασιλικὰς ὁπλοῦσθας, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ὁπλίσας τοῖς
 τὴν δυναστείαν ζηλοῦσιν ἐπιχειρεῖ.

β'. Κατὰ δὲ τὴν Περαιάν Σίμων τις τῶν βασιλικῶν
 δούλων εὐμορφίᾳ σώματος καὶ μεγέθει πεποιοῦς περι-
 τίθησι μὲν ἐξυτῷ καὶ διάδημα, περιὼν δὲ μεθ' ὧν
 35 ἤθροισεν ληστῶν τὰ τε ἐν Ἱεριχοῖ βασιλεία καταπί-
 πρησι καὶ πολλὰς ἐτέρας τῶν πολυτελῶν ἐπαύλεις, ἀρ-
 παγὰς ῥαδίου ἐκ τοῦ πυρὸς ποριζόμενος ἑαυτῷ. Κἂν
 ἔφθην πᾶσαν οἰκησίαν εὐπρεπῆ καταφλέξας, εἰ μὴ Γρά-
 τος, ὁ τῶν βασιλικῶν πεζῶν ἡγεμὼν, τοὺς τε Τραχωνί-
 40 τας τοξότας καὶ τὸ μαχημώτατον τῶν Σεβαστηνῶν ἀνα-
 λαβὼν ὑπηγίασε τὸν ἄνδρα. Τῶν μὲν οὖν πεζῶν συγχοὶ
 διεφθάρησαν ἐν τῇ μάχῃ, τὸν Σίμονα δ' αὐτὸν, ἀνα-
 φεύγοντα δι' ὀρθίου φάραγος, ὁ Γράτος ὑποτέμνεται,
 καὶ φεύγοντος ἐκ πλαγίου τὸν αὐχένα πλῆξας ἀπέρραξε.
 45 Κατεφλέγη δὲ καὶ τὰ πλησίον Ἰορδάνου βασιλεία κατὰ
 Βηθαράμαθον, στασιασάντων ἐτέρων τινῶν ἐκ τῆς Πε-
 ραίας.

γ'. Τότε καὶ ποιμήν τις ἀντιποιήσασθαι βασιλείας
 ἐτόλμησεν Ἀθρογγαῖος ἐκαλεῖτο. Προὔξινει δ' αὐτῷ
 50 τὴν ἐλπίδα σώματος ἰσχυρὸς καὶ ψυχῇ θανάτου καταφρο-
 νῶσα, πρὸς δὲ τούτοις ἀδελφοὶ τέσσαρες ὅμοιοι. Τού-
 των ἑκάστῳ λόχον ὑποκεύζας ἐνοπλον ὥσπερ στρατηγοῖς

Romanos excitavit partim operum ruina, partim hominum
 strages: quumque regiam obsedissent, omnibus minitabantur
 exitium, nisi quam primum discederent. Nam Sabino so-
 curitatem præstare pollicebantur, si cum legione exire vellet.
 Quin et ipsis opitulabantur regionum quamplurimi, qui ad
 eos transfugerant. Verum pars bellicosissima, Sebastenorum
 tria millia, illisque præfecti Rufus et Gratus, hic quidem
 peditibus regiis, Rufus vero equitibus (quorum in utroque
 etiam sine copiis illos secutis propter strenuitatem et scien-
 tiam vertebatur belli fortuna), Romanis se adjugebant. Et
 Judæi quidem obsidioni instabant, simul et castelli mœnia
 oppugnantes, et ad Sabinum clamantes ut discederet, neque
 ipsos impediret, tam diu patriis viventes legibus. Sabino
 quidem non displicebat ut clam abiret, haud vero fidebat
 promissis, et eorum lenitatem insidiarum esse illecebram
 suspicabatur; quodque Varum etiam in auxilium venturum
 exspectaret, obsidionem perferebat.

CAP. IV. (VI.)

Eodem autem tempore per Judæam plurimis in locis facti
 erant tumultus, multosque ad regnum affectandum tempus
 impellebat. Sane in Idumæa duo millia veteranorum qui sub
 Herode militaverant, sumptis armis conspirarunt et cum re-
 giis dimicabant; adversus quos præliabatur Achiabus, regis
 sobrinus, ex locis editis munitissimisque, quod conflictum in
 campestribus vitaret. In Sepphori autem Galilææ Judas,
 filius Ezechiae latronum principis (qui regionem olim incur-
 sibus vastaverat et ab Herode rege captus erat), non parva
 multitudo coacta, in regia armamentaria irrumpit, quum-
 que suos armis instruxisset, potentiae appetentes adoritur.

2. In Peræa etiam Simon quidam e servis regis, pulchri-
 tudine simul et amplitudine corporis fretus, sibi met etiam
 diadema imponit; cum latronibus vero, quos congrega-
 verat, regionem peragrans, et regias apud Hierichuntem
 et multa alia magnifica deversoria incendit, facilem sibi
 prædæ ex igne comparans. Omnesque domus ornatu de-
 coratas cremare occupasset, nisi Gratus, regionum peditum
 dux, assumptis ex Trachone sagittariis et Sebastenorum pu-
 gnacissimis, ei obviam ivisset. Et peditum quidem multi in
 pugna interierunt, Simonem vero ipsum, per vallem arduam
 fugientem, succidit Gratus, illicque dum fugeret cervicem ictu
 transverso amputavit. Incensa autem est et Jordani vi-
 cina regia apud Betharamathum, quum alii nonnulli ex Pe-
 ræa seditionem movissent.

3. Tunc et pastor quidam regnum affectare ausus est.
 Athrongæus vocabatur. Ei autem spem faciebant corporis
 vires, animaque mortem despiciens, ac præterea fratres
 quatuor ejus non dissimiles. Horum unicuique quum arma-
 torum cohortem subjunxisset, illis tanquam ducibus et satra-

ἐρχήτο καὶ σατράπαις ἐπὶ τὰς καταδρομάς, αὐτὸς δὲ, καθάπερ βασιλεὺς, τῶν σεμνοτέρων ἤπτετο πραγμάτων. Τότε μὲν οὖν ἐαυτῷ περιτίθῃσι διάδημα, διέμεινε δ' ὑστερον οὐκ ὀλίγῳ χρόνῳ τὴν χώραν κατατρέχων σὺν
 6 τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ τὸ κτείνειν αὐτοῖς προηγούμενον μὲν ἦν Ῥωμαίους τε καὶ τοὺς βασιλικούς, διέφευγε δ' οὔτε Ἰουδαίων εἰ τις εἰς χεῖρας ἔλθοι φέρων κέρδος. Ἐτόλμησε δὲ ποτε Ῥωμαίων λόχον ἄθρουν περισχεῖν κατ' Ἐμμαοῦντα. Σίτα δὲ οὗτοι καὶ ὄπλα διεκόμεζον τῷ
 10 τάγματι. Τὸν μὲν οὖν ἑκατοντάρχην αὐτῶν Ἀρειον καὶ τεσσαράκοντα τοὺς γενναιοτάτους κατηκόντισαν· οἱ δὲ λοιποὶ κινδυνεύοντες τὸ αὐτὸ παθεῖν, Γράτου σὺν τοῖς Σεβαστηνοῖς ἐπιβοηθήσαντος, ἐξέφυγον. Πολλὰ τοιαῦτα τοὺς ἐπιχωρίους καὶ τοὺς ἀλλοφύλους παρ' Ἰδων τὸν πόλεμον ἐργασάμενοι μετὰ χρόνον οἱ μὲν τρεῖς ἐχειρώθησαν, ὑπ' Ἀρχελαῶν μὲν ὁ πρεσβύτερος, οἱ δὲ ἐξῆς δύο Γράτῳ καὶ Πτολεμαίῳ περιπεσόντες· ὁ δὲ τέταρτος Ἀρχελαῶν προσεχώρησε κατὰ δεξιάν. Τοῦτο μὲν δὴ τὸ τέλος αὐτοῦ ὑστερον ἐξεδέχετο· τότε δὲ ληστρικοῦ πολέμου τὴν
 20 Ἰουδαίαν πᾶσαν ἐνέπλησαν.

ΚΕΦ. Ε'.

Οὐάρῳ δὲ δεξαμένῳ τὰ παρὰ Σαθίνου καὶ τῶν ἡγεμόνων γράμματα δεῖσαι τε περὶ τοῦ τάγματος ὁλου παρέστη καὶ σπεύδειν ἐπὶ τὴν βοήθειαν. Ἀναλαβὼν δὴ τὰ λοιπὰ δύο τάγματα καὶ τὰς σὺν αὐτοῖς τέσσαρας
 25 ἱλας ἱππέων ἐπὶ Πτολεμαίδος ἔχει, προστάξας ἐκεῖ καὶ τοὺς παρὰ τῶν βασιλέων καὶ δυναστῶν ἐπικούρους συνελθεῖν. Προσέλαβε δὲ καὶ παρὰ Βηρυτιῶν, διερχόμενος τὴν πόλιν, χιλιούς καὶ πεντακοσίους ὀπλίτας. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Πτολεμαίδα τό τε ἄλλο συμμαχικὸν πλῆθος αὐτῷ
 30 παρῆν, καὶ κατὰ τὸ πρὸς Ἡρώδην ἔχθος Ἀρέτας ὁ Ἀραβὺ οὐκ ὀλίγην ἄγων δύναμιν ἱππικὴν τε καὶ πεζικὴν, μέρος τε τῆς στρατιᾶς εὐθὺς ἐπεμπεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν γειννῶσαν τῇ Πτολεμαίδι καὶ Γάϊον ἡγεμόνων τῶν αὐτοῦ φίλων, ὃς τοὺς τε ὑπαντίσαντας τρέπεται καὶ Σέπφωριν πόλιν ἐλὼν αὐτὴν μὲν ἐμπύρῃσι,
 35 τοὺς δὲ ἐνοικοῦντας ἀνδραποδίζειται. Μετὰ δὲ τῆς ὅλης δυνάμεως αὐτὸς Οὐάρος εἰς Σαμάρειαν ἐλάσας, τῆς μὲν πόλεως ἀπέσχετο, μὴδὲν ἐν τοῖς τῶν ἄλλων θορύβοις παρακεκηνχυῖαν εὐρύον, αὐλίζεται δὲ περὶ τινὰ κώμην
 40 Ἄρουν καλουμένην. Κτήμα δὲ ἦν Πτολεμαίου, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν Ἀράβων διηρπάσθη, μηνιόντων καὶ τοῖς Ἡρώδου φίλοις. Ἐνθεν εἰς Σαμφῶν πρόεισι, κώμην ἐτέραν ἐρυμνὴν, ἣν ὁμοίως διήρπασαν, τὰς τε προσόδους πάσας ὅσας ἐπετύγχανον. Πυρὸς δὲ καὶ φόνου πεπλή-
 45 ρωτο πάντα καὶ πρὸς τὰς ἀρκαγὰς τῶν Ἀράβων οὐδὲν ἀντίειχε. Κατεφλέγη δὲ καὶ Ἐμμαοῦς φυγόντων τῶν οἰκητόρων, Οὐάρου δ' ὄργην τῶν περὶ Ἀρειον ἀποσφαγόντων κελεύσαντος.

β'. Ἐνθεν εἰς Ἱεροσόλυμα προελθὼν, ὄφθεις τε μό-
 50 νον μετὰ τῆς δυνάμεως τὰ στρατόπεδα τῶν Ἰουδαίων διεσχέδαζε. Καὶ οἱ μὲν ὥχοντο φυγόντες ἀνὰ τὴν χώραν δεξάμενοι δὲ αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἀπεσκευά-

pis ad incursus faciendos utebatur, ipse vero veluti rex graviora negotia obibat. Et tunc quidem sibimet imponit diadema; postea vero, tempore haud exiguo regionem excursibus una cum fratribus populans, et ipsis praebat ad Romanos itemque regios occidendos, neque Judaeorum quisquam effugiebat, qui lucri aliquid ferens in manus veniret. Imo ausus est aliquando Romanorum cohortem simul omnem circumdare apud Emmauentem. Illi autem frumentum et arma legioni ferebant. Et Arium quidem centurionem qui illos ducebat, et ex fortissimis quadraginta missilibus confixerunt; ceteri vero, idem patiendi discrimen advenientes, postquam Gratus cum Sebastenis auxilio advenerat, evadebant. Quum multa ejusmodi durante bello contra populares suos et alienigenas patrassent, post aliquod tempus tres illorum subacti sunt, ab Archelao quidem natu maximus; duo vero aetate proximi in Grati et Ptolemæi manus inciderunt; quartus autem fide data acceptaque Archelao se dedit. Et ista quidem illis postea acciderunt: tunc autem bello latrociniali Judæam omnem compleverunt.

CAP. V. (VII.)

Varus autem, quum literas a Sabino et ducibus accepisset, coepit toti legioni metuere et in auxilium properare. Itaque reliquis duabus legionibus assumptis et quattuor equitum qui cum illis erant turmis, in Ptolemaidem proficiscebatur, regum et dynastarum auxiliariis eo convenire jussis. Etiam a Berytiis, quum per urbem eorum iret, mille et quingentos accipiebat armatos. Postquam vero ad Ptolemaidem et cetera auxiliarium manus ei aderat, et Aretas Arabs ex suo in Herodem odio non exiguas adducens copias equitum peditumque, statim exercitus partem in Galilæam mittebat, quæ in vicinia erat Ptolemaidis, et pro duce Caium ex amicis suis unum, qui et eos qui contra ipsum egressi erant in fugam vertit, et Sepphori civitate capta, ipsam quidem incendit, ejus vero incolas in servitium abducit. Varus autem ipse cum universo exercitu Samariam profectus a civitate quidem manus abstinuit, quod, dum turbæ ab aliis excitarentur, nihil eam movisse deprehenderit: sed castra ponit ad vicum quendam, cui nomen Arus. Is in ditione erat Ptolemæi: ideoque diripiebatur ab Arabibus, qui Herodis etiam amicis infensi erant. Inde progreditur ad Sampho, vicum alterum bene munitum, quem similiter diripuerant Arabes, et omnes fructus in quos inciderant. In universum flammis et caedibus plena erant omnia, nec quidquam erat quod in pradam non cessit Arabibus. Etiam Emmaus, incolis in fugam coniectis, exusta est, jussu Vari necem Arit ejusque militum indigne ferentis.

2. Inde quum ad Hierosolyma processisset et in conspectum venisset cum exercitu, protinus Judaeorum castra disjecit. Et illi quidem fuga dispersi erant per regionem: qui vero in urbe erant, quum eum recepissent, sese de causis

ζοντο τὰς αἰτίας τῆς ἀποστάσεως, αὐτοὶ μὲν μηδὲν πα-
 ρακινῆσαι λέγοντες, διὰ δὲ τὴν ἐορτὴν ἀναγκάως δε-
 ξάμενοι τὸ πλῆθος, συμπολιορχηθῆναι μᾶλλον Ῥωμαῖοις
 ἢ συμπολεμῆσαι τοῖς ἀποστάται. Προὔπηντήεσαν δὲ
 5 αὐτῶ Ἰώσηπος τε δ' ἀνεψιὸς Ἀρχελαῦ καὶ σὺν Ῥούφῳ
 Γράτῳ, ἀγοντες ἅμα τῷ βασιλικῷ στρατῷ καὶ τοὺς
 Σεβαστηνοὺς, οἳ τε ἀπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τάγματος τὸν
 συνήθη τρόπον κεκοσμημένοι. Σαβίνος γὰρ οὐδ' εἰς
 10 ὄψιν ὑπομείνας ἔλθειν Οὐάρῳ προεξῆλθε τῆς πόλεως ἐπὶ
 Οὐάλασσαν. Οὐάρος δὲ μοῖραν τῆς στρατιᾶς ἐπὶ τοὺς
 αἰτίους τοῦ κινήματος ἔπειπε περὶ τὴν χώραν· καὶ
 πολλῶν ἀγομένων, τοὺς μὲν ἤττον θορυβώδεις φανέντας
 ἐφρούρει, τοὺς δ' αἰτιωτάτους ἀνεσταύρωσε περὶ δισχι-
 λίου.
 15 γ'. Ἠγγέλῃ δ' αὐτῷ περὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἔτι συμ-
 μένειν μυρίους ὀπλίτας. Ὁ δὲ τοὺς μὲν Ἀραβας εὐρὼν
 οὐ συμμάχων ἦθος ἔχοντας, ἀλλ' ἰδίῳ πάθει στρατευσ-
 μένους, καὶ πέρα τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως τὴν χώραν
 καχοῦντας ἔχθει τῷ πρὸς Ἡρώδην, ἀποπέμπεται, μετὰ
 20 δὲ τῶν ἰδίων ταγμάτων ἐπὶ τοὺς ἀφεστῶτας ἡπείγετο.
 Κάκεινοι, πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθειν, Ἀγιάδου συμβουλευ-
 σαντος, σφᾶς αὐτοὺς παρέδωκαν. Οὐάρος δὲ τῷ πλῆθει
 μὲν ἡφίει τὰς αἰτίας, τοὺς δὲ ἡγεμόνας ἐξετασθησομέ-
 νους ἔπειπεν ἐπὶ Καίσαρα. Καῖσαρ δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις
 25 συνέγνω, τινὰς δὲ τῶν τοῦ βασιλέως συγγενῶν (ἦσαν
 γὰρ σὺν αὐτοῖς ἔνιοι προσήκοντες Ἡρώδῃ κατὰ γένος)
 καλᾶσαι προσέταξεν, ὅτι κατ' οἰκείου βασιλέως ἐστρα-
 τεύσαντο. Οὐάρος μὲν οὖν, τοῦτον τὸν τρόπον κατα-
 στησάμενος τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ φρουρὰν καταλι-
 30 πὼν τὸ καὶ πρότερον τάγμα, εἰς Ἀντιόχειαν ἐπάνεισιν.

ΚΕΦ. Γ'.

Ἀρχελαῦ δ' ἐπὶ Ῥώμῃς πάλιν ἄλλη συνίστατο δίκη
 πρὸς Ἰουδαίους, οἳ πρὸ τῆς ἀποστάσεως, ἐπιτρέψαντος
 Οὐάρου, πρέσβεις ἐξεληλύθεισαν περὶ τῆς τοῦ ἔθνους
 αὐτονομίας. Ἦσαν δὲ πεντήκοντα μὲν οἱ παρόντες,
 35 συμπαρίσταντο δὲ αὐτοῖς τῶν ἐπὶ Ῥώμῃς Ἰουδαίων
 ὑπὲρ ὀκτακισχιλίου. Ἀθροίσαντος δὲ Καίσαρος συν-
 δριον τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων καὶ τῶν φίλων ἐν τῷ κατὰ
 τὸ Παλάτιον Ἀπόλλωνος ἱερῷ (κτίσμα δ' ἦν ἰδίων αὐ-
 τοῦ θαυμασίῳ πολυτελεῖα κεκοσμημένον), μετὰ μὲν τῶν
 40 πρεσβευτῶν τὸ Ἰουδαϊκὸν πλῆθος ἔστη, σὺν δὲ τοῖς
 φίλοις ἀντικρυς Ἀρχελαός, τῶν δὲ τούτου συγγενῶν οἱ
 φίλοι παρ' οὐδετέροις, συμπαρίστασθαι μὲν Ἀρχελαῦ
 διὰ μῖσος καὶ φόβον οὐχ ὑπομένοντες, ὀφθῆναι δὲ μετὰ
 τῶν κατηγορῶν ὑπὸ Καίσαρος αἰδοῦμενοι. Ἐπὶ τού-
 45 τοις παρῆν καὶ Φίλιππος δ' ἀδελφὸς Ἀρχελαῦ, προ-
 βαμφθεὶς κατ' ἐνόμιον ὑπὸ Οὐάρου, δυοῖν ἕνεκα, Ἀρχε-
 λαῦ τε συναγωνίσασθαι, καὶ διανέμῃ τὸν Ἡρώδου Καί-
 σαρ οἶκον πᾶσι τοῖς ἐχθόνοις, κλήρου τινὸς ἀξιοθῆναι.
 β'. Ἐπιτραπὴν δὲ λέγειν τοῖς κατηγοροῖς τὰς Ἡρώ-
 50 δου παρανομίας πρῶτον διεξήσαν, οὐ βασιλέα λέγοντες,
 ἀλλὰ τῶν πώποτε τυραννησάντων ὁμότατον ἐνηνοχῆναι
 τύραννον. Πλείστον γοῦν ἀνηρημένων ὑπ' αὐτοῦ,

defectionis purgarunt, nihil se quidem ejusmodi movisse
 dicentes, sed propter festum multitudinem ex necessitate in
 urbem admissa, in ea potius cum Romanis obsessos fuisse
 quam ad bellum movendum cum illis conspirasse qui ab
 eis desciverant. Ante vero obviam ei venerant Josephus
 Archelai sobrinus et Rufus Gratusque cum regio exercitu
 et Sebastenis, atque Romani e legione more suo ornati ar-
 matique. Nam Sabinus, non ausus sese Varo vel in conspec-
 tum dare, jam ante ex urbe exierat et ad mare profectus.
 Varus autem per regionem copiarum suarum partem ad
 seditionis auctores conquirendos mittebat, multisque ad-
 ductis, minus quidem turbulentos visos custodiæ mandabat,
 eorum vero qui maxime in culpa erant ad duo millia cruci
 suffixit.

3. Ei autem nunciatum erat adhuc circa Idumæam su-
 peresse decem graviter armatorum millia. Ille vero, ut vidit
 Arabas non ita se gerentes ut auxiliares deceret, sed pro
 sua libidine militia utentes, et contra quam ipse vellet re-
 gionem vastantes ex suo in Herodem odio, domum dimittit
 et cum suis legionibus adversus eos qui defecerant ire con-
 tendebat. Atque illi, antequam manus consererent, suasu
 Achiabi sese dediderunt. Varus autem plebeiis quidem
 culpæ veniam dabat, eorum vero duces ad Cæsarem misit,
 ut ad interrogata responderent. At aliis quidem Cæsar
 ignorit, de nonnullis vero regis cognatis (erant enim qui-
 dam ex Herodis consanguineis qui se eis adjunxerant) sup-
 plicium sumi jubet, quod contra regem suum arma tulerant.
 Et Varus quidem, rebus Hierosolymitanis hoc modo com-
 positis, relictaque ad præsidium priore legione, Antiochiam
 revertitur.

CAP. VI. (VIII.)

Archelao autem Romæ alia exstitit causa contra Judæos
 agenda, qui ante defectionem legati exierant, ejusmodi
 potestatem faciente Varo, ad postulandum suis legibus vi-
 vendi libertatem. Erant autem quinquaginta qui aderant,
 eisque se adjunxerunt supra octo millia Judæorum Romæ
 degentium. Itaque quum Cæsar concilium tam amicorum
 quam primorum Romanorum convocasset in templum Apol-
 linis in Palatio (quod ab ipso erat exstructum et laute ad-
 modum mirumque in modum exornatum), cum legatis
 quidem multi e Judæis stabant, contra vero Archelaus cum
 amicis, at qui hujus consanguineorum amici erant, a neutra
 parte stabant, Archelao quidem adesse non sustinentes ex
 odio atque invidia, cum accusatoribus vero conspici propter
 Cæsarem veriti. Præterea aderat etiam Philippus frater
 Archelai, animo benevolo a Varo præmissus duabus de
 causis, ut et Archelai partes adjuvaret, et, si forte Cæsar
 Herodis facultates universæ ejus progeniei distribueret,
 partem aliquam obtineret.

2. Data autem accusantibus dicendi venia, primum ea
 prosequuti sunt quæ contra leges fecisset Herodes, non se
 regem dicentes, sed tyrannum pertulisse omnium qui un-
 quam tyrannidem exercuerint crudelissimum. Multis quippe

τοιαῦτα πεπονημένοι τοὺς καταλειφθέντας ὥστε μακα-
 ρίζεσθαι τοὺς ἀπολωλότας· βεβασιλευμένοι γὰρ οὐ μό-
 νον τὰ σώματα τῶν ὑποτεταγμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς πό-
 λεις. Τὰς μὲν γὰρ ἰδίας λελωθῆσθαι, τὰς δὲ τῶν
 5 ἀλλοφύλων κεκοσμηκέναι, καὶ τὸ τῆς Ἰουδαίας αἷμα
 κεχαρίσθαι τοῖς ἔξωθεν δήμοις· ἀντὶ δὲ τῆς παλαιᾶς
 εὐδαιμονίας καὶ τῶν πατρῶν νόμων πενίας τὸ ἔθνος
 καὶ παρανομίας ἐσχάτης πεπληρωκέναι. Καθόλου τε
 πλείους ὑπομεινόμεναι τὰς ἐξ Ἡρώδου συμφορὰς ἐν
 10 ὀλίγοις ἔτεσιν Ἰουδαίους ὧν ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ μετὰ
 τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἀναχώρησιν ἔπαθον οἱ πρόγονοι,
 Ξέρξου βασιλεύοντος ἑπαναστραφέντες. Εἰς τοσοῦτον
 μέντοι ταπεινότητος ἐκ τοῦ δυστυχεῖν ἔθους προελθεῖν
 ὥστε ὑπομείναι τῆς πικρᾶς δουλείας καὶ διαδοχὴν αὐ-
 15 θαίρετον. Ἀρχέλαον γοῦν τὸν τηλικούτου τυράννου
 παῖδα, μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν, βασιλέα τε προσ-
 εικεῖν ἐτοιμῶς καὶ συμπενοῦναι τὸν Ἡρώδου θάνατον
 αὐτῷ, καὶ συνεῦξασθαι περὶ τῆς διαδοχῆς. Τὸν δὲ,
 ὥσπερ ἀγωνιάσαντα μὴ νόθος υἱὸς δοξείεν Ἡρώδου,
 20 προσιμιάσασθαι τὴν βασιλείαν τρισχιλίων πολιτῶν φόνῳ,
 καὶ τοσαῦτα μὲν παρεστακέναι θύματα περὶ τῆς ἀρχῆς
 τῷ Θεῷ, τοσούτοις δὲ ἐμπεπληκέναι νεκροῖς τὸ ἱερὸν
 ἐν ἑορτῇ. Τοὺς μέντοι περιλειφθέντας ἐκ τοσούτων
 κακῶν εἰκότως ἐπεστράφηαι ἤδη ποτὲ πρὸς τὰς συμφορὰς,
 25 καὶ πολέμου νόμῳ ἐθέλειν τὰς πληγὰς κατὰ προσώπου
 δέχεσθαι, δεῖσθαι δὲ Ῥωμαίων ἐλεῆσαι τε τὰ τῆς Ἰου-
 δαίας λείψανα καὶ μὴ τὸ περισσὸν αὐτῆς ἀπορρίψαι
 τοὺς ὥμως σπαράσσουσι, συνάψαντας δὲ τῇ Συρίᾳ τὴν
 χώραν αὐτῶν διοικεῖν ὑπὸ ἰδίοις ἡγεμόσιν. Ἐπιδεί-
 30 ξεσθαι γὰρ ὡς οἱ εὖν στασιώδεις διαβαλλόμενοι καὶ
 πολεμικοὶ φέρειν οἶδασιν μετρίους ἡγεμόνας. Ἰουδαῖοι
 μὲν οὖν ἐκ τῆς κατηγορίας κατέληξαν εἰς τοιαύτην
 ἀξίωσιν. Ἀναστάς δὲ Νικόλαος ἀπελύσατο μὲν τὰς
 εἰς τοὺς βασιλεῖς αἰτίας, κατηγορεῖ δὲ τοῦ ἔθνους τὸ τε
 35 δίσταρξον καὶ τὸ δυσπειθὲς φύσει πρὸς τοὺς βασιλεῖς,
 συνδιέβαλλε δὲ καὶ τοὺς Ἀρχελάου συγγενεῖς, ὅσοι πρὸς
 τοὺς κατηγοροὺς ἀφειστήκεσαν.

(Θ'). ε'. Τότε μὲν οὖν Καῖσαρ ἀκούσας ἐκατέρων διέ-
 λυσε τὸ συνέδριον. Μετὰ δὲ ἡμέρας ὀλίγας τὸ μὲν ἡμισυ
 40 τῆς βασιλείας Ἀρχελάῳ δίδωσιν, ἐθνάρχην προσεϊπὼν,
 ὑποσχόμενος δὲ καὶ βασιλέα ποιήσῃν, ἐὰν ἄξιον ἑαυτὸν
 παράσχη, τὸ δὲ λοιπὸν ἡμισυ διελὼν εἰς δύο τετραρχίας
 δυσὶν ἑτέροις παισὶν Ἡρώδου δίδωσι, τὴν μὲν Φιλίππῳ,
 τὴν δὲ Ἀντίπᾳ τῷ πρὸς Ἀρχέλαον ἀμφισθετοῦντι περὶ
 45 τῆς βασιλείας. Ἐγένετο δὲ ὑπὸ τούτῳ μὲν ἡ τε Περαιὰ
 καὶ Γαλιλαία, πρόσδος διακοσίων ταλάντων, Βαταναια
 τε καὶ Τράχων, Αὐρανιτίς τε καὶ μέρη τινὰ τοῦ Ζήνωνος
 οἴκου τὰ περὶ Ἰάμνειαν, πρόσδον ἔχοντα ταλάντων
 ἑκατὸν, ὑπὸ Φιλίππῳ τέτακτο. Τῆς Ἀρχελάου δ'
 50 ἐθναρχίας Ἰδουμαία τε καὶ Ἰουδαία πᾶσα καὶ Σαμα-
 ρεῖτις ἦν, κεκουφισμένη τετάρτῳ μέρει τῶν φόρων εἰς
 τιμὴν τοῦ μὴ μετὰ τῶν ἄλλων ἀποστῆναι. Πόλεις δὲ
 ὑπηκόους παρέλαβε Στράτωνος τε πύργον καὶ Σεβαστήν
 καὶ Ἰόπην καὶ Ἱεροσόλυμα· τὰς γὰρ Ἑλληνίδας,

ab eo occisis, talia passos esse superstites, ut etiam mortuos
 beatos prædicarent. Nec solum subditorum corporibus
 quaestionem eum adhibuisse, sed et civitatibus. Nam suæ
 quidem gentis urbes dilanasse, alienigenarum vero orna-
 se, et externis populis Judææ sanguinem condonasse.
 Pro antiqua autem felicitate ac patriis legibus gentem ege-
 state implevisse simul et iniquitate. In summa, Judæos
 paucis quidem annis plures ab Herode calamitates tolerasse,
 quam in omni ævo perpassi sint majores sui, postquam ex
 Babylone discesserint et Xerxe regnante fuerint reversi.
 Attamen assuescendo dura pati et adversa animos adeo
 demissos humilesque gerere, ut ultro eum pro successore
 acciperent sub quo acerbam servituri essent servitutem.
 Archelaum quippe, tanti tyranni filium, patre mortuo re-
 gem sine mora appellasse, et una cum eo mortem Herodis
 luxisse, simulque ut is succederet vota nuncupasse. Illum
 vero, quasi veritus esset ne germanus Herodis filius non
 haberetur, civium trium millium cæde regno prælusisse; et
 tot quidem victimas pro regno immolasse, tot vero cadave-
 ribus in festo solenni templum implevisse. Recte igitur
 eos, qui e tantis malis evasisent, aliquando ad calamitates
 suas respexisse, et belli lege cupere vulneribus excipiendis
 ora præbere, atque ab Romanis precari ut Judææ reliquias
 misericordia dignarentur, et quod ex illis supersit, crudeliter
 ipsos lacerantibus non objicerent, sed regionem suam Syriæ
 contributam, a præsidibus Romanis regi sinerent. Ita enim
 perspicuum fore, quos nunc seditiosos esse ac belli cupidos
 calumnientur, nosse moderatum ferre imperium. Et hu-
 jusmodi quidem petitione accusationem clausurunt Judæi.
 Quum autem surrexisset Nicolaus, quæ regibus objecerant
 diluit, gentem vero accusabat, quod difficulter imperio
 regeretur, atque ita a natura facta esset, ut ægre regibus
 obsequium præstaret: porroque Archelai propinquos, qui-
 cunque ad accusatores defecerant, criminis insimulabat.

(IX.) 3. Et tunc quidem Cæsar, auditis quæ utrinque dice-
 rentur, dimisit concilium. Paucis autem post diebus Archelao
 quidem dat regni dimidium cum ethnarchæ nomine, ipsum
 etiam regem, si se dignum eo honore præstitisset, facturum
 esse pollicitus, reliquum vero dimidium, in duas tetrarchias
 divisum, duobus aliis Herodis filiis tribuit, unam Philippo,
 alteram Antipæ, qui cum Archelao de regno contendebat.
 Et huic quidem in ditionem cedebat Perææ et Galilæa, qua-
 rum redditus ducenta talenta: at Philippo subijciebantur
 Batanæa et Trachon, et Auranitis, et partes quædam domus
 Zenonis circa Jamniam, quas talenta centum reddebant.
 Archelai vero ad ethnarchiam pertinebant et Idumæa et
 Judæa omnis et Samaria, quarta tributorum parte levata,
 honoris ergo quod cum aliis non defecerat. Civitates etiam,
 quibus imperaret, accipiebat, et Stratonis turrim et Seba-
 sten et Iopen et Hierosolyma. Nam Græcas, Gazam et

Γάζαν καὶ Γάδαρ καὶ Ἱππον, ἀποτεμνόμενος τῆς βασιλείας, προσέθηκε Συρίαν. Πρόσδοτος δὲ ἦν τῆς Ἀρχελάου δοθείσης χώρας τετρακοσίων ταλάντων. Σαλώμη δὲ, πρὸς οἷς ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς διαθήκαις κατέλιπεν, ἔταξε τὴν Ἀρχειλάου ἐθνάρχίαν ἔταξε. Τῆς δὲ ἄλλης Ἡρώδου γενεᾶς ἕκαστος τὸ καταλειφθὲν ἐν ταῖς διαθήκαις ἐκομίζετο. Αὐτοὶ δὲ αὐτοῦ θυγατράσι παρόνοις Καίσαρ ἐξωθεν χαρίζεται πεντήκοντα μυριάδας ἀργυρίου, καὶ συνώκισεν αὐτὰς τοῖς Φερύρᾳ παισὶ. Μετὰ δὲ τὸν οἶκον ἐπιδιέκειμεν αὐτοῖς τὴν αὐτῇ καταλειφθεῖσαν ὑφ' Ἡρώδου δωρεάν, οὓσαν χιλίων ταλάντων, εὐτελεῖ τινα τῶν κειμηλίων εἰς τὴν τοῦ κατοικομένου τιμὴν ἐξελομένους.

ΚΕΦ. Ζ'.

Κάν τούτῳ νεανίας τις Ἰουδαῖος μὲν τὸ γένος, τραπεῖς δ' ἐν Σιδωνί παρὰ τινι τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀπελευθέρων, δι' ὁμοιότητα μορφῆς ψευδόμενος ἑαυτὸν Ἀλέξανδρον τὸν ἀναιρεθέντα ὑφ' Ἡρώδου, κατ' ἐλπίδα τοῦ λήσειν ἤκεν εἰς Ῥώμην. Συνεργὸς δ' ἦν τις δμόφυλος αὐτῷ πάντα τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν ἐπιστάμενος, ὑφ' οὗ διδασκόμενος ἔλεγεν ὡς οἱ πεμφθέντες ἐπὶ τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ τε καὶ Ἀριστοβούλου δι' οἷκτον ἐκκλείπειαν αὐτοὺς ὁμοίῳ ὑποβολῇ σωμάτων. Τούτοις γοῦν τοὺς ἐν Κρήτῃ Ἰουδαίους ἐξαπατήσας καὶ λαμπρῶς ἐφοδιασθεὶς διέπλευσεν εἰς Μῆλον· ἐνθα συναγείρας πολλῶν πλέον δι' ὑπερβολὴν ἀξιοπιστίας ἀνέπεισε καὶ τοὺς ἰδιοξένους εἰς Ῥώμην αὐτῷ συνεκπλεῦσαι. Καταχθεις δὲ εἰς Δικαιάρχειαν, δώρᾳ τε παμπληθῇ παρὰ τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων λαμβάνει καὶ καθάπερ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν πατρῶων προεπέμφθη φιλῶν. Προεληλυθείς δ' εἰς τοσοῦτον πίστεως τὸ τῆς μορφῆς ὅμοιον, ὥστε τοὺς ἐορκότας Ἀλέξανδρον καὶ σαφῶς ἐπισταμένους διόμυσθαι τοῦτον εἶναι. Τό γε μὴν Ἰουδαϊκὸν ἐν Ῥώμῃ πᾶν ἐξεχύθη πρὸς τὴν θῆαν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος ἄπειρον ἦν περὶ τοὺς στενωποὺς, δι' ὧν κομίζοιτο. Καὶ γὰρ δὴ προήλθον εἰς τοσοῦτον φρενοβλαθείας οἱ Μήλιοι, ὥστε φορεῖν τε αὐτὸν κομίζουσιν καὶ θεραπεῖαν βασιλικὴν ἰδίῳ παρασχέειν ἀναλώμασι.

β'. Καίσαρ δὲ γινώσκων ἀκριβῶς τοὺς Ἀλεξάνδρου χαρακτῆρας (κατηγόρητο γὰρ ὑφ' Ἡρώδου παρ' αὐτῷ), συνώρᾳ μὲν καὶ πρὶν ἰδεῖν τὸν ἄνθρωπον τὴν τῆς δμοιότητος ἀπάτην, διδοὺς δὲ τι καὶ πίστεως ταῖς ἱλαρωτέ-
 45 ραις ἐλπίσι, Κελαδὸν τινα πέμπει τῶν σαφῶς ἐπισταμένων Ἀλεξάνδρον, καλεῦσας ἀγαγεῖν αὐτῷ τὸν νεανίσκον. Ὁ δὲ, ὡς εἶδεν, ἐτεκμήρατο μὲν τάχιστα καὶ τὰς διαφορὰς τοῦ προσώπου· τὸ δὲ θλον σῶμα σκληρό-
 50 σύνταγμα. Πάνυ δὲ αὐτὸν παρώτρυνεν ἡ τόλμα τῶν Ἰουδαίων. Τοῖς γὰρ πυνθανομένοις περὶ Ἀριστοβούλου σώζεσθαι μὲν κακείνον ἔλεγεν, ἀπολεῖ-

Gadara et Hippon, regno avulsas, Syriæ adjunxit. Archelao autem ex regione sibi data redibant quadringenta talenta. At Salome, præter illa quæ rex testamento suo ei legaverat, et Jannæ et Azoti et Phasaelidis domina facta est; eidemque regiam quoque quæ Ascalone est largitur Cæsar. Ex quibus omnibus sexaginta talentorum redditus colligebantur. Domum vero ejus Archelai ethnarchiæ subdidit. Jam ceteris ex Herodis progenie reddebantur legata, prout testamento relicta erant. Duabus autem filiabus ejus virginibus dat Cæsar, extra ea quæ pater legaverat, quingenta millia argenti; easque nuptum collocavit Pheroræ filiis. Denique, diviso patrimonio, eis distribuit mille talenta ipsi ab Herode dono relicta parvi pretii nonnullis ex regia suppellectile sibimet reservatis, in honorem defuncti.

CAP. VII. (X.)

Interea juvenis quidam, genere Judæus, Sidone educatus apud quendam Romani civis libertum, formæ similitudine semet Alexandrum esse mentitus ab Herode occisum Romam veniebat, fore sperans ut non detegeretur. Ipsi autem adjutor erat homo ejusdem tribus, sciens omnium quæ ad regnum pertinerent, a quo instructus asseverabat quod ii qui missi erant ad se et Aristobulum occidendum misericordia commoti ipsos surripuerint, similibus subditis corporibus. Itaque quum istis decepisset Judæos in Creta degentes, et splendidum nactus esset commeatum, in Melum navigavit: ubi quum multo plus in viaticum collegisset, quod res admodum credibilis videretur, hospitibus etiam suis persuasit ut Romam secum navigarent. Quum autem apulsus esset Dicæarchiam, et dona quamplurima ab istius loci Judæis accipit, et tanquam rex a paternis amicis deducebatur. Tantum enim fidei conciliaverat formæ similitudo, ut qui Alexandrum viderant planeque noverant, hunc eum esse jurarent. Porro Judæi Romæ degentes omnes ad eum visendum se effuderunt, et ingens hominum multitudo vias, per quas ferebatur, obsidebat. Nam eo quidem dementia processerant Melii, ut illum et sella portarent, suisque sumptibus cultum et apparatus regium suppeditarent.

2. Cæsar autem, ut qui perfecte norit Alexandri oris lineamenta (accusatus enim apud eum fuerat ab Herode), perspiciebat quidem, etiam prius quam hominem videret, similitudinis fallaciam, aliquid vero fidei tribuere volens lætiori de eo conceptæ spei, Celadum quendam, unum ex iis qui Alexandrum probe nosset, mitti jubet, ut Alexandrum sibi adduceret. Atque ille, eo viso, statim quidem conjectura deprehendit personæ diversitatem: at quum totum corpus animadvertisset, rigidius illud et servili quodam habitu, commentum omne intellexit. Valde autem eum commoverunt quæ tanta cum fiducia dicere ausus est. Nam quum de Aristobulo interrogaretur, salvum quidem

φθαι δ' ἐπίτηδες ἐν Κύπρῳ τὰς ἐπιβουλὰς φυλασσόμενον
ἤττον γὰρ ἐπιχειρεῖσθαι διεzeugμένους. Ἀπολαβόμε-
νος δὲ αὐτὸν κατ' ἰδίαν, « μισθὸν, ἔφη, παρὰ Καίσα-
ρος ἔχεις τὸ ζῆν τοῦ μηνῦσαι τὸν ἀναπεύσαντά σε πλά-
σασθαι τηλικαῦτα. » Κάκεινος αὐτῷ δηλώσειν εἰπὼν
ἐπεται πρὸς Καίσαρα, καὶ τὸν Ἰουδαῖον ἐνδείκνυται
καταχρησάμενον αὐτοῦ τῇ ὁμοιότητι πρὸς ἐργασίαν·
τοσαῦτα γὰρ εἰληφέναι δῶρα καθ' ἑκάστην πόλιν, ὅσα
ζῶν Ἀλέξανδρος οὐκ ἔλαβε. Γελάσας δὲ Καίσαρ ἐπὶ
τούτους τὸν μὲν ψευδαλέξανδρον δι' εὐεξίαν σώματος
ἐγκατέταξε τοῖς ἐρέταις, τὸν ἀναπεύσαντα δὲ ἐκέλευσεν
ἀναιρεθῆναι. Μηλίους δὲ ἤρκεσεν ἐπιτίμιον τῆς ἀνοίας
τὰ ἀναλώματα.

(ΙΑ.) γ'. Παραλαβὼν δὲ τὴν ἐθνάρχίαν Ἀρχέλαος, καὶ
κατὰ μνήμην τῶν πάλαι διαφορῶν οὐ μόνον Ἰουδαίοις,
ἀλλὰ καὶ Σαμαρεῦσι χρησάμενος ὡμῶς, πρεσβευσ-
μένων ἑκατέρων κατ' αὐτοῦ πρὸς Καίσαρα, ἔτει τῆς
ἀρχῆς ἐνάτῃ φυγαδεύεται μὲν εἰς Βιένναν πόλιν τῆς
Γαλατίας αὐτὸς, ἡ οὐσία δ' αὐτοῦ τοῖς Καίσαρος θη-
σαυροῖς ἐγκατατάσσεται. Πρὶν κληθῆναι δὲ αὐτὸν ὑπὸ
τοῦ Καίσαρος, ὄναρ ἰδεῖν φασὶ τοῖνδε. Ἔδοξεν ὄρν
στάχους ἑννέα, πλήρεις καὶ μεγάλους, ὑπὸ βοῶν κατα-
βιβρῶσκαμένους. Μεταπεμψάμενος δὲ τοὺς μάντεις
καὶ τῶν Χαλδαίων τινὰς, ἐπυνθάνετο τί σημαίνειν δο-
κοῖεν. Ἄλλων δὲ ἄλλως ἐξηγουμένων, Σίμων τις Ἑσ-
σαῖος τὸ γένος ἔφη τοὺς μὲν στάχους ἐνιαυτοὺς νομίζειν,
τοὺς δὲ βοῦς μεταβολὰς πραγμάτων, διὰ τὸ τὴν χώραν
ἀροτριῶντας ἀλλάσσειν· ὥστε βασιλεύσειν μὲν αὐτὸν
τὸν τῶν σταχύων ἀριθμὸν, ἐν ποικιλίαις δὲ πραγμάτων
μεταβολαῖς γεόμενον τελευτήσειν. Ταῦτα ἀκούσας
Ἀρχέλαος μετὰ πέντε ἡμέρας ἐπὶ τὴν δίκην μετεκλήθη.

δ'. Ἄξιον δὲ μνήμης ἡγησάμεν καὶ τὸ τῆς γυναίκος
αὐτοῦ Γλαφύρας ὄναρ, ἥπερ ἦν θυγάτηρ μὲν Ἀρχελάου
τοῦ Καππαδοκῶν βασιλέως, γυνὴ δ' Ἀλεξάνδρου γε-
γονυῖα τὸ πρῶτον, ὅς ἦν ἀδελφὸς μὲν Ἀρχελάου, περὶ
οὗ διεξήμεν, υἱὸς δ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ὅς οὐ
καὶ ἀνθρώπη, καθάπερ προδεδηλώκαμεν, μετὰ δὲ τὸν
ἐκείνου θάνατον συνώκησεν Ἰόδα τῷ βασιλεύοντι Λι-
βύης, οὗ τελευτήσαντος ἐπανέλθοῦσαν αὐτὴν καὶ χη-
ρεύουσαν παρὰ τῷ πατρὶ θεασάμενος ὁ ἐθνάρχης Ἀρ-
χέλαος ἐπὶ τοσαῦτον ἔρωτος ἦλθεν, ὥστε παραχρῆμα
τὴν συνοικοῦσαν αὐτῷ Μαριάμμην ἀποπεμψάμενος
ἐκείνην ἀγαγέσθαι. Παραγενομένη τοίνυν εἰς Ἰουδαίαν,
μετ' ὀλίγον τοῦ ἀφίξεως χρόνον, ἔδοξεν ἐπιστάντα τὸν
Ἀλέξανδρον αὐτῇ λέγειν, « ἀπέχρη μὲν ὁ κατὰ Λιβύην
« σοι γάμος, σὺ δὲ οὐκ ἀρκεσθεῖσα τούτῳ, πάλιν ἐπὶ τὴν
« ἐμὴν ἐστὶαν ἀνακάμπτεις, τρίτον ἄνδρα, καὶ ταῦτα
« τὸν ἀδελφόν, ὃ τολμηρὰ, τὸν ἐμὸν ἡρημένη. Πλὴν
« οὐ περιόφομαι τὴν ὕβριν, ἀπολήφομαι δέ σε καὶ μὴ
« θέλουςαν. » Τοῦτο διηγησαμένη τὸ ὄναρ δύο μόλις
ἡμέρας ἐβίω.

ΚΕΦ. Η'.

Τῆς δὲ Ἀρχελάου χώρας εἰς ἐπαρχίαν περιγραφείσης

illum esse respondebat, Cypri vero de industria relictum
esse, ut sibi ab insidiis caveret : difficilius enim disjunctos
posse apprehendi. Quum autem eum paululum seduxisset,
ei dixit vitam præmium fore ipsi a Cæsare si illius indicium
fecerit, qui ei persuaserit ejusmodi res committisci. Atque
ille se indicaturum pollicitus Celadum ad Cæsarem sequi-
tur, atque Judæum ostendit, qui formæ ipsius similitudine
ad quæstum abusus erat : tanta enim eum dona per singu-
las urbes accepisse, quanta vivus Alexander non esset
consequutus. Quum autem risisset ad hæc Cæsar, Pseu-
dalexandrum quidem propter habitudinem corporis inter
remiges ablegavit, sed commenti auctorem occidi jussit.
Cæterum Meli, sumptibus quos fecerant, stultitiæ poenarum
satis dedisse visi sunt.

(XI.) 3. Quum autem Archelaus, ethnarchia suscepta, sup-
rioris discordiæ memor non solum Judæos, sed etiam Sa-
marienses crudeliter tractaret, ab utriusque populi legatis
accusatus apud Cæsarem, anno regni nono in exsilium pel-
litur Viennam, quæ Galliæ urbs est, et ejus patrimonium
fisco Cæsaris adjudicatur. Verum priusquam a Cæsare ac-
cerseretur, hujuscemodi somnium dicitur vidisse. Sibi visus
est ob oculos habere novem spicas, plenas et magnas, quas
boves depascebant. Quumque conjectores accivisset et
Chaldæorum nonnullos, eos interrogabat, quidnam signifi-
cari putarent. Aliis autem aliter interpretantibus, Simon
quidam, genere Essenus, dicebat, spicas quidem sibi videri
esse annos, boves vero rerum mutationes indicare, eo quod
dum ararent, terram mutarent, adeoque totidem annos re-
gnaturum, quot numero essent spicæ, tandem vero in variis
rerum vicissitudinibus vitam esse finiturum. Istis auditis,
post quinque dies Archelaus ad causam dicendam accitus
est.

4. Dignum etiam est quod memoretur Glaphyræ som-
nium, quæ filia erat Archelai Cappadocum regis, primum-
que uxor Alexandri (qui frater quidem erat Archelai, de
quo loquimur, filius vero regis Herodis, a quo interfectus
est, ut jam ante memoravimus) et ejus post decessum nupta
Jubæ regi Libyæ; quo defuncto, quum ipsam reversam et
apud patrem in viduitate degentem conspexisset Archelaus
ethnarcha, adeo amore accensus est, ut statim, repudiata
conjugæ sua Mariamne, eam duceret. Hæc igitur, quum in
Judæam rediisset, brevi post tempore quam eo veniret, cer-
nere visa est Alexandrum adstantem sibi dicere : « satis
« fuisset tibi Libycum matrimonium; sed tu illo non contenta
« rursum ad meos penates reverteris, tertio marito, ipsoque
« fratre meo, o audacissima, tibi adscito. Verum non insu-
« per habeo contumeliam, sed te, licet invitam, ad me
« recipiam. » Postquam hoc somnium narraverat, vix ultra
biduum vixit.

CAP. VIII. (XII.)

Archelai autem regione in provinciam redacta, procurator

ἐπιτροπός τις ἱππικῆς παρὰ Ῥωμαίοις τάξεως Κωπώνιος πέμπεται, μέχρι τοῦ κτείνειν λαβὼν παρὰ τοῦ Καίσαρος ἐξουσίαν. Ἐπὶ τούτου τις ἀνὴρ Γαλιλαῖος Ἰούδας ὄνομα εἰς ἀπόστασιν ἐνήγη τοὺς ἐπιχωρίους, κακίζων, εἰ φόρον τε Ῥωμαίοις τελεῖν ὑπομένουσι, καὶ μετὰ τὸν Θεὸν οἴσουσι θνητοὺς δεσπότας. Ἦν δὲ οὗτος σοφιστὴς ἰδίας αἰρέσεως, οὐδὲν τοῖς ἄλλοις προσεοικώς.

β'. Τρία γὰρ παρὰ Ἰουδαίους εἶδη φιλοσοφεῖται, καὶ τοῦ μὲν αἰρετισταὶ Φαρισαῖοι, τοῦ δὲ Σαδδουκαῖοι, τρίτον δὲ ὃ δὴ καὶ δοκεῖ σεμνότητι ἀσκεῖν, Ἑσσηνοὶ καλοῦνται, Ἰουδαῖοι μὲν γένος ὄντες, φιλάλληλοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων πλέον. Οὗτοι τὰς μὲν ἡδονὰς ὡς κακίαν ἀποστρέφονται, τὴν δὲ ἐγκράτειαν καὶ τὸ μὴ τοῖς πάθεσιν ὑποπίπτειν ἀρετὴν ὑπολαμβάνουσι. Καὶ γὰρ μου μὲν ὑπεροψία παρ' αὐτοῖς, τοὺς δ' ἄλλοτρίους παῖδας ἐκλαμβάνοντες, ἀπαλοὺς ἐτι πρὸς τὰ μαθήματα, συγγενεῖς ἡγούνται, καὶ τοὶς ἡθεῖς τοῖς ἐαυτῶν ἐντυποῦσι, τὸν μὲν γάμον καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ διαδοχὴν οὐκ ἀναιροῦντες, τὰς δὲ τῶν γυναικῶν ἀσελγείας φυλασσόμενοι, καὶ μηδεμίαν τηρεῖν πεπεισμένοι τὴν πρὸς ἕνα πίστιν.

γ'. Καταφρονηταὶ δὲ πλούτου, καὶ θαυμάσιον παρ' αὐτοῖς τὸ κοινωνικόν, οὐδὲ ἔστιν εὐρεῖν κτήσει τινὰ παρ' αὐτοῖς ὑπερέχοντα. Νόμος γὰρ τοὺς εἰς τὴν αἵρεσιν εἰσιόντας δημεύειν τῷ τάγματι τὴν οὐσίαν· ὥστε ἐν ἅπασιν μῆτε πενίας ταπεινότητα φαίνεσθαι, μὴδ' ὑπεροχὴν πλούτου, τῶν δὲ ἐκάστου κτημάτων ἀναμειγμένων μίαν ὥσπερ ἀδελφοῖς ἅπασιν οὐσίαν εἶναι. Κηλῖδα δὲ ὑπολαμβάνουσι τὸ ἐλαιον, κἂν ἀλειφθῇ τις ἄκων, σμήχεται τὸ σῶμα· τὸ γὰρ αὐχμεῖν ἐν καλῷ τίθενται, λευχεῖται τε διὰ παντός. Χειροτονητοὶ δὲ οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμεληταί, καὶ ἀδιαιρέτοι πρὸς ἀπάντων εἰς τὰς ἁγίας ἑκαστοι.

δ'. Μία δὲ οὐκ ἔστιν αὐτῶν πόλις, ἀλλ' ἐν ἐκάστῃ κατοικοῦσι πολλοί· καὶ τοῖς ἐτέρωθεν ἤκουσιν αἰρετισταῖς ἀναπέμπεται τὰ παρ' αὐτοῖς ὁμοίως ὥσπερ ἰδία, καὶ πρὸς οὓς οὐ πρότερον εἶδον εἰσάσιν ὡς συνηθεστάτους· διὸ καὶ ποιοῦνται τὰς ἀποδημίας, οὐδὲν μὲν ὁλως ἐπιχομιζόμενοι, διὰ δὲ τοὺς ληστὰς ἐνοπλοί. Κηδεμῶν δὲ ἐν ἐκάστῃ πόλει τοῦ τάγματος ἐξαιρέτως τῶν ξένων ἀποδείκνυται, ταμιεύων ἐσθῆτα καὶ τὰ ἐπιτηδεῖα. Καταστολή δὲ καὶ σχῆμα σώματος ὁμοιον τοῖς μετὰ φόβου παιδαγωγούμενοις παισίν. Οὔτε δὲ ἐσθῆτας οὔτε ὑποδήματα ἀμείβουσι πρὶν ἢ διαρραγῆναι τὸ πρότερον παντάπασιν, ἢ δαπανηθῆναι τῷ χρόνῳ. Οὐδὲν δὲ ἐν ἀλλήλοις οὔτε ἀγοράζουσιν οὔτε πωλοῦσιν, ἀλλὰ τῷ χρῆσιν διδοὺς ἕκαστος τὰ παρ' αὐτοῦ τὸ παρ' ἐκείνου χρήσιμον ἀντικομίζεται· καὶ χωρὶς δὲ τῆς ἀντιδόσεως ἀκώλυτος ἡ μετέλληψις αὐτοῖς περὶ ὧν ἂν ἐβελήσωσι.

ε'. Πρὸς γε μὴν τὸ θεῖον ἰδίως εὐσεβεῖς· πρὶν γὰρ ἀνασχεῖν τὸν ἥλιον, οὐδὲν φέγγονται τῶν βεβήλων, πατρῖους δὲ τινὰς εἰς αὐτὸν εὐχὰς, ὥσπερ ἱκετεύοντες ἀνατελλαι. Μετὰ ταῦτα πρὸς θεὸν ἑκαστοι τέχνας ἴσασιν ὑπὸ τῶν ἐπιμελητῶν διαφίενται, καὶ μέχρι πέμπτης

quidam, ordinis apud Romanos equestria, Coponius, mititur, summa a Cæsare potestate accepta. Eo provinciam administrante, vir quidam Galilæus, cui nomen erat Judas, ad defectionem indigenas excitabat, ignavos dicens, si Romanis tributum pendere sustinerent, et post Deum mortales dominos agnoscerent. Erat autem hic propriæ sectæ sophista, nulla in re aliis similis.

2. Nam tria hominum genera apud Judæos philosophantur, et unus quidem assecæ sunt Pharisei, alterius vero Sadducæi, tertium vero, quod sane vitam severiorem exercere videtur, Esseni appellantur, gente quidem Judæi, at mutuo sese amore magis quam alii complectentes. Isti a voluptatibus tanquam a scelere abhorrent, continentiam vero et cupiditatibus non succumbere pro virtute ducunt. Et ipsis quidem despectui habentur nuptiæ, alienos vero liberos, dum ad disciplinas molles adhuc sunt, suscipientes, pro cognatis suis reputant, suisque moribus informant, non tamen matrimonium et ex eo successionem tollentes, sed sibimet a procaci mulierum petulantia caventes, nullamque uni viro fidem servare persuasum habentes.

3. Etiam divitias contemnunt, et admiranda plane inter eos obtinet honorum communio, neque quisquam apud eos inveniri potest qui plura aliis possideat. Legesancitur enim ut qui isti sectæ nomen suum dare velint, facultates suas sodalitis communes faciant: adeo ut inter omnes neque egestatis humilitas, nec opum vis immodica appareat, sed permixtis singulorum facultatibus, unum omnium sit tanquam fratrum patrimonium. Labis autem instar oleum habent, et si quis vel invitatus unctus fuerit, corpus abstergit. Nam squalere honori ducunt, et veste candida semper indui. Designatos autem communio rerum procuratores habent, et ad usus omnium singulorum indiscretos.

4. Illis non est una civitas certa, sed domicilia habent multi in singulis: ac suæ sectæ hominibus aliunde advenientibus quicquid habent æque patet ac si proprium esset, et ad eos quos nunquam viderant, quasi maxime familiares ingrediundur. Quare cum peregre proficiscuntur, nihil omnino in victum tollunt, contra latrones tamen arma gestant. In singulis vero civitatibus unus hospitum curator constituitur, qui vestes aliaque necessaria suppeditet. Amictus autem cultusque corporis qualis puerorum in meta et sub cura magistri agentium esse solet. Imo nec vestem nec calceos mutant, donec priora vel discissa omnino fuerint vel vetustate detrita. Nihil inter se emunt, nec vendunt quicquam; sed egenti unusquisque e suis largiens, vicissim ab eo, quod sibi usui sit, accipit: et si nihil mutuo rependant, eos tamen a quibuscunque velint, accipere nihil vetat.

5. Ceterum erga Deum pietate sunt singulari: nihil enim profani ante solis ortum loquuntur, sed patria quædam vota ei nuncupant, quasi ut illucescat obsecrantes. Tum ad eam quam quisque novit artem a curatoribus dimituntur, in qua perpetuo et continenti ad quintam horam labore ver-

ῥῆρας ἐργασάμενοι συντόνως, ἔπειτα πάλιν εἰς ἐν ἀθροίζονται χωρίον, ζωσάμενοι τε σκεπάσασαι λινοῖς οὕτως ἰπολύνονται τὸ σῶμα ψυχροῖς ὕδασι· καὶ μετὰ ταύτην τὴν ἀγνείαν εἰς ἴδιον οἶκημα συνίσσιν, ἐνθα μηδενὶ τῶν ἑτεροδόξων ἐπιτέτραπται παρελθεῖν· αὐτοὶ τε καθαροὶ καθάπερ εἰς ἅγιόν τι τέμενος παραγίνονται τὸ δειπνητήριον. Καὶ καθισάντων μετ' ἡσυχίας, ὁ μὲν σιτοποιὸς ἐν τάξει παρατίθῃσιν ἄρτους, ὁ δὲ μάγειρος ἐν ἀγγελίῳ ἐξ ἐνός ἐδέσματος ἐκάστῳ παρατίθῃσι. Προκατεύχεται δὲ ὁ ἱερεὺς τῆς τροφῆς, καὶ γεύσασθαι τινα πρὶν τῆς εὐχῆς ἀθέμιτον. Ἀριστοποιησάμενος δὲ ἐπεύχεται πάλιν· ἀρχόμενοι τε καὶ παυόμενοι γεραίρουσι τὸν Θεόν, ὡς χορηγὸν τῆς τροφῆς. Ἐπειτα ὡς ἱεράς καταθέμενοι τὰς ἐσθῆτας πάλιν ἐπ' ἔργα μέχρι δειλῆς τρέπονται.

Δειπνοῦσι δὲ ὑποστρέψαντες ὁμοίως συγκαθεζομένοι τῶν ἑκόνων, οἳ τύχαιεν αὐτοῖς παρόντες. Οὐδὲ κραυγὴ ποτε τὸν οἶκον οὐδὲ θόρυβος μολύνει, τὰς δὲ λαλιάς ἐν τάξει παραχωροῦσιν ἀλλήλοις, καὶ τοῖς ἔξωθεν ὡς μυστήριόν τι φρικτὸν ἢ τῶν ἐνδον σιωπῇ καταφαίνεται.

Τούτου δὲ αἴτιον ἡ διηνεχὴς νῆψις καὶ τὸ μετρεῖσθαι παρ' αὐτοῖς τροφήν καὶ πότῶν μέχρι κόρου.

Τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐκ ἔστιν ὅ τι μὴ τῶν ἐπιμελητῶν προσταζάντων ἐνεργοῦσι· δύο δὲ ταῦτα παρ' αὐτοῖς αὐτεξούσια, ἐπικουρία καὶ ἔλεος. Βοηθεῖν τε γὰρ τοῖς ἀξίοις, ὅποταν δέωνται, καὶ κατ' ἑαυτοὺς ἐφίεται καὶ τροφὰς ἀπορουμένοις ὀρέγειν, τὰς δὲ εἰς τοὺς συγγενεῖς μεταδόσεις οὐκ ἔστι ποιεῖσθαι δίχα τῶν ἐπιτρόπων. Ὅργῃς ταμίαι δίκαιοι, θυμοῦ καθεκτικοί, πίστεις προστάται, εἰρήνης ὑπουργοί. Καὶ πᾶν μὲν τὸ ῥῆθὲν ἐπ' αὐτῶν ἰσχυρότερον ὄρκου, τὸ δὲ ὁμνυεῖν περιέστανται, χεῖρόν τι τῆς ἐπιτορκίας ὑπολαμβάνοντες· ἡδὴ γὰρ κατεγνωσθῆαι φασὶ τὸ ἀπιστούμενον, δίχα Θεοῦ. Σπουδαζοῦσι δὲ ἐκτόπως περὶ τὰ τῶν παλαιῶν συγγράμματα, μάλιστα τὰ πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς καὶ σώματος ἐκλέγοντες. Ἐνθεν αὐτοῖς πρὸς θεραπείαν παθῶν ῥίξαι τε ἀλεξήτριοι καὶ λίθων ἰδιότητες ἀνερευνοῦνται.

Τῷ δὲ ζηλοῦντι τὴν ἀρεσιν αὐτῶν οὐκ εὐθὺς ἡ πάροδος, ἀλλ' ἐπ' ἐνιαυτὸν ἔξω μένουσι τὴν αὐτὴν ὑποτίθενται δίαιταν, ἀξινάριόν τε καὶ τὸ προειρημένον περὶ ζῶμα καὶ λευκὴν ἐσθῆτα δόντες. Ἐπειδὴ δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ πείραν ἐγκρατείας ὄψι, πρόσσεισι μὲν ἔγγιον τῇ διαίτῃ καὶ καθαρωτέρων τῶν πρὸς ἀγνείαν ὑδάτων μεταλαμβάνει, παραλαμβάνεται δὲ εἰς τὰς συμβιώσεις οὐδέπω. Μετὰ γὰρ τὴν τῆς καρτερίας ἐπίδειξιν δυσὶν ἄλλοις ἔπειτα τὸ ἥθος δοκιμάζεται, καὶ φανεῖς ἀξίως οὕτως εἰς τὸν ὁμίλον ἐγκρίνεται. Πρὶν δὲ τῆς κοινῆς ἀφασθαι τροφῆς, ὄρκους αὐτοῖς ὁμνυσι φρικώδεις, πρῶτον μὲν εὐσεβήσῃν τὸ θεῖον, ἔπειτα τὰ πρὸς ἀνθρώπους δίκαια φυλάξῃν, καὶ μήτε κατὰ γνώμην βλάψῃν τινὰ μήτε ἐξ ἐπιτάγματος, μισήσῃν δὲ αἰετὸς τοὺς ἀδίκους καὶ συναγωνιεῖσθαι τοῖς δικαίοις, τὸ πιστὸν δὲ παρέξειν πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς κρατούσιν· οὐ γὰρ δίχα Θεοῦ περιγίνεσθαι τινὶ τὸ ἄρχεῖν καὶ αὐτὸς ἀρχῇ, μηδέ ποτ'

JOSEPHUS. II.

sati, eundem simul in locum denuo conveniunt, ac lineis præcincti velaminibus, ita corpus frigida ablunt: moxque ab ea lustratione proprium in domicilium, quo alterius sectæ nemini pedem inferre licet, una omnes confluant; ipsique ab omni labe puri, non aliter ad cœnaculum, quam ad delubrum quoddam sanctius, accedunt. Atque ubi placide ac quiete consederint, pistor quidem panes suo cuique ordine apponit, coqus vero singulis unum pulmenti ejusdem vasculum apponit. Sacerdos autem antequam cibum capiunt preces adhibet, nec ulli ante precationem quicquam gustare fas est. Finito prandio iterum precatur; et quum incipiunt et desinunt, Deum venerantur, ut qui omnia ad victum largiatur. Tunc vestibus quasi sacris depositis, rursum ad opera sua redeunt usque ad vespertinum crepusculum: atque inde reversi cœnam eodem ritu sumunt, consistentibus simul hospitibus, si qui forte advenerint. Neque vero clamor unquam aut tumultus domum contaminat, sed loquendi vices ordine alii aliis concedunt: illisque qui foris sunt horrendi instar mysterii videtur silentium eorum qui intus sunt. Hujus autem rei causa est perpetua sobrietas, et cibi et potionis ad satietatem dimensio.

6. Et ceterorum quidem nihil est quod sine curatorum mandato faciunt: duo vero ista in ipsorum potestate sunt, alios juvare, eorumque misereri. Nam dignis, quandoque aliquid ab iis peterent, suo arbitrio cuique licet, ut et egentibus alimenta porrigere: sed cognatis aliquid donare nisi jussu curatorum non permissum est. Iræ dispensatores justi sunt, iracundiæ coercitores, fidei antistites, pacis administrari. Et quicquid ab ipsis quidem dictum est, firmitus est jurejurando: jurare autem vitant ita ut perjurio pejus aestiment. Jamjam enim cum damnatum dicunt, cui absque deo nequaquam creditur. Mirabile autem studium collocant in veterum scriptis, ex quibus ea maxime deligunt, quæ animæ corporique conducant. Hinc diligenter investigant et radices remediis afferendis idoneas et lapidum proprietates quibus medicinam morbis faciunt.

7. Porro ei qui hujus sectæ studio tenetur, non continuo patet ingressus, sed foris annum integrum manenti genus idem vitæ præscribunt, et dolabellam et cingulum prædictum et vestem candidam tradunt. Postquam vero hoc temporis intervallo continentiae suæ documenta dederit, propius quidem ad instituti communionem accedit, ac purioribus aquis una cum ceteris lustrari incipit: necdum tamen ad convictum admittitur. Nam per duos ulterius annos, postquam tolerantiam suam palam fecerit, mores ejus explorant; et si dignus apparuerit, tum demum in consortium admittitur. Priusquam vero communem cibum attingat, horrendis semet illis juramentis adstringit, primum quidem, pie se culturum Deum; deinde et jus servaturum cum hominibus; et neque se læsurum quenquam sive sponte sive ex imperato; injuriosos vero omnes odio perpetuo habiturum et justis adiutorem fore. Fidem se semper omnibus servaturum, maximeque iis qui imperant, quod nemini sine Deo obveniat imperandi potestas. Quodsi ipse imperium

ἐξυβρίσειν εἰς τὴν ἐξουσίαν· μηδὲ ἐσθῆτι ἢ τινι πλείονι κόσμῳ τοὺς ὑποτεταγμένους ὑπερλαμπρύνεσθαι. Τὴν ἀλήθειαν ἀγαπᾶν δεῖ καὶ τοὺς ψευδομένους ἐλέγχειν προβάλλεσθαι· χεῖρας κλοπῆς καὶ ψυχῇ ἀνοσίου κέρ-
 5 δους καθαρὰν φυλάξειν. Καὶ μήτε κρύψειν τι τοὺς αἰρετιστάς μήτε ἐτέροις αὐτῶν τι μηνύσειν, κἂν μέχρι θανάτου τις βιάζεται. Πρὸς τοῦτοις ὁμνύουσι μηδενὶ μὲν μεταδοῦναι τῶν δογμάτων ἐτέρως ἢ οἷς αὐτοὺς μετέ-
 10 λαβεν· ἀφέξεσθαι δὲ ληστείας, καὶ συντηρήσειν ὁμοίως τὰ τε τῆς αἵρέσεως αὐτῶν βιβλία καὶ τὰ τῶν ἀγγέλων ὀνόματα. Τοιούτοις μὲν ὅρκους τοὺς προσιόντας ἐξα-
 σφαλίζονται.

η'. Τοὺς δὲ ἐπ' ἀξιοχρέους ἁμαρτήμασιν ἀλόντας ἐκβάλλουσι τοῦ τάγματος· ὃ δὲ ἐκκριθεὶς οἰκτίστῳ πολ-
 15 λάκις μόρῳ διαφθείρεται. Τοῖς γὰρ ὅρκους καὶ τοῖς ἐθε-
 σιν ἐνδεδεμένος, οὐδὲ τῆς παρὰ τοῖς ἄλλοις τροφῆς δύναται μεταλαμβάνειν, ποσηγῶν δὲ καὶ λιμῶ τὸ σῶμα τηκόμενος διαφθείρεται. Διὸ δὴ πολλοὺς ἐλεή-
 20 σαντες ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀναπνοαῖς ἀνέλαβον, ἱκανὴν ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν τὴν μέχρι θανάτου βάσανον ἡγοῦμενοι.

θ'. Περὶ δὲ τὰς κρίσεις ἀκριβέστατοι καὶ δίκαιοι· καὶ δικάζουσι μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν ἐκατὸν συνελθόν-
 25 τες. Τὸ δὲ ὀρισθὲν ὑπ' αὐτῶν ἀκίνητον. Σέβας δὲ μέγιστον παρ' αὐτοῖς μετὰ τὸν Θεὸν τὸ ὄνομα τοῦ νομοθέτου· κἂν βλασφημῆται τις εἰς τοῦτον, κολάζεται θανάτῳ. Τοῖς δὲ πρεσβυτέροις ὑπακούειν καὶ τοῖς πλείοσιν ἐν καλῷ τίθενται· δέκα γούν συγκαθεζομένων, οὐκ ἂν λαλήσειε τις ἀκόντων τῶν ἐννέα. Καὶ τὸ πύ-
 30 σαι δὲ εἰς μέσους ἢ τὸ δεξιὸν μέρος φυλάσσονται, καὶ ταῖς ἐβδομάσιν ἔργων ἐφάπτεσθαι, διαφορώτατα Ἰουδαίων ἀπάντων. Οὐ μόνον γὰρ τροφὰς ἑαυτοῖς πρὸ ἡμέρας μίᾳ παρασκευάζουσιν, ὥς μηδὲ πῦρ ἐναύειν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀλλ' οὐδὲ σκεῦός τι μετακινήσαι θαρ-
 35 ροῦσιν οὐδὲ ἀποπατεῖν. Ταῖς δὲ ἄλλαις ἡμέραις βόθρον ὀρύσσοντες βάθος ποδιαίων τῇ σκαλίδι (τοιούτου γάρ ἐστι τὸ διδόμενον ὑπ' αὐτῶν ἀξινίδιον τοῖς νεοσυστάτοις) καὶ περικαλύψαντες ἱμάτιον, ὥς μὴ τὰς αὐγάς ὑβρίζοιεν τοῦ Θεοῦ, θακείουσιν εἰς αὐτὸν, ἔπειτα τὴν
 40 ἀνορυχθεῖσαν γῆν ἐφέλκουσιν εἰς τὸν βόθρον, καὶ τοῦτο ποιοῦσι τοὺς ἐρημωτέρους τόπους ἐκλεγόμενοι. Καίπερ δὲ φυσικῆς οὐσῆς τῆς τῶν σωματικῶν λυμάτων ἐκκρίσεως, ἀπολούεσθαι μετ' αὐτὴν, καθάπερ μεμιαμμένους, ἔθιμον.

ι'. Διήρηνται δὲ κατὰ χρόνον τῆς ἀσκήσεως εἰς μοί-
 45 ρας τέσσαρας, καὶ τοσοῦτον οἱ μεταγενέστεροι τῶν προγενεστέρων ἔκαττονται, ὥστε, εἰ ψαύσειαν αὐτῶν, ἐκείνους ἀπολούεσθαι, καθάπερ ἀλλοφύλῳ συμφurenτας. Καὶ μακρόβιοι μὲν, ὥς τοὺς πολλοὺς ὑπὲρ ἑκατὸν πα-
 50 ρατείνειν ἔτη, διὰ τὴν ἀπλότητα τῆς διαίτης, ἔμοιγε δοκεῖν, καὶ τὴν εὐταξίαν. Καταρρονηταὶ δὲ τῶν δεινῶν, καὶ τὰς μὲν ἀληγδόνας νικῶντες τοῖς φρονήμασι, τὸν δὲ θάνατον, εἰ μετ' εὐκλείας προσίοι, νομίζοντες ἀθανασίας ἀμείνω. Διήλεγξε δ' αὐτῶν ἐν

fuerit adeptus, non superbe et petulanter uti potestate, neque vestitu aut ornatu ceteros subditos exsuperare. Veritate semper amare, propositumque habere mentientes redarguere. Manus a furto et animus ab iniquo quaestu purum custoditurum. Nihil se celaturum sodales, neque aliis aliquid indicaturum, nec si ad mortem cogatur. Præterea jurant quisque nemini quidem se aliter dogmata proditurum quam ipse acceperit: se vero abstenturum latrociniiis, parique reverentia servaturum sectæ suæ libros et angelorum nomina. Hujuscemodi quidem juramentis ad cætum suum venientes sibimet devinciunt.

8. Deprehensos vero in peccatis gravioribus ex ordine suo ejiciunt, isque cui contigit e cætu ejici, non raro mortem obit miserrimam. Nam juramentis et ritibus obligatus ne aliorum quidem escis uti potest, sed dum herbas comedit, corpus fame tabescit, atque ita interit. Quam ob rem etiam ipsi plurimos miserati, extremum jam agentes spiritum receperunt, pro peccatis satis poenarum, quod ad mortem usque fuerint cruciati, dedisse existimantes.

9. Judicia autem accuratissime exercent et juste: et judicant quidem centeni ad minimum congregati. Quod vero ab iis decretum fuerit, fixum manet et immobile. Venerationem post Deum maximam apud eos habet legislatoris nomen: et morte mulctatur quicumque ei maledixerit. Ætate grandioribus numeroque pluribus obtemperare pulchrum esse ducunt, adeo ut quum decem conserderint, non loquatur aliquis, si id novem invitis fuerit. Cavent etiam in medium eorum vel in dextram sui partem exspuere, et sabbatis manum operi admoveere fugiunt maxime omnium Judæorum. Nam non solum pridie ejus diei cibum sibi præparant, ut illo die ignem non accendant, sed neque vas ullum loco movere audent, nec alvum exonerare. Aliis autem diebus scrobem ad unius pedis altitudinem sarculo excavantes (datur enim ejusmodi securicula iis qui recens admissi sunt) et circumlegentes amiculo, ne Dei radiis injuriam facerent, in eam excernunt, deinde effossam terram in scrobem retrahunt, idque faciunt loca secretiora diligentes. Et quamvis a natura sit ista sordium corporis excretio, illis tamen solenne est ut post eam abluantur, haud secus ac si polluti fuissent.

10. Distincti autem sunt juxta tempus, quo sese exercuerunt, in quatuor classes: atque juniores adeo senioribus inferiores habentur, ut, si aliquos eorum forte contigerint, illi, ac si alienigenæ sese commiscuissent, semet abluant. Et longævi quidem, ita ut multi ultra centesimum annum extendant ætatem, propter victus simplicitatem, ut mihi videtur, et adhibitam in omnibus moderationem. Rerum vero adversarum contemptores et dolores vincunt animi magnitudine, mortemque, si cum gloria accedat, etiam immortalitati præferendam ducunt. Imo, quali in omnibus animo

ἀπασι τὰς ψυχὰς ὁ πρὸς Ῥωμαίους πόλεμος· ἐν ᾧ στρεβλούμενοι καὶ λυγίζόμενοι, καίόμενοι τε καὶ κλῶμενοι, καὶ διὰ πάντων δδεύοντες τῶν βασιανιστηρίων ὀργάνων, ἵνα ἡ βλασφημία οὖσι τὸν νομοθέτην, ἢ φά-
 5 γωσί τι τῶν ἀσυνήθων, οὐδέτερόν τι ὑπέμειναν παθεῖν, ἀλλ' οὐδὲ κολακεῦσαι ποτε τοὺς αἰκίζόμενους, ἢ δακρύσαι· μειδιῶντες δὲ ἐν ταῖς ἀλγηδόσι καὶ κατειρω-
 νευόμενοι τῶν τὰς βασάνους προσφερόντων εὐθυμοὶ τὰς ψυχὰς ἤφισαν, ὥς πάλιν κοιμούμενοι.

10 ια'. Καὶ γὰρ ἔρρωται παρ' αὐτοῖς ἥδε ἡ δοξα, φθαρ-
 τὰ μὲν εἶναι τὰ σώματα καὶ τὴν ὕλην οὐ μόνιμον αὐ-
 τοῖς, τὰς δὲ ψυχὰς ἀθανάτους αἰεὶ διαμένειν, καὶ συμ-
 πλέκεσθαι μὲν, ἐκ τοῦ λεπτοτάτου φοιτώσας αἰθέρος,
 15 ὥσπερ εἰρκταῖς τοῖς σώμασιν ἰσχυρῇ τινι φυσικῇ κατα-
 σπωμένες. Ἐπειδὴν δὲ ἀνεθῶσι τῶν κατὰ σάρκα δε-
 σμῶν, ὅσον δὴ μακρῆς δουλείας ἀπηλλαγμέναις, τότε
 χαίρειν καὶ μετεώρους φέρεσθαι. Καὶ ταῖς μὲν ἀγα-
 20 θαῖς, δημοδοῦντες παισὶν Ἑλλήνων, ἀποφαίνονται τὴν
 ὑπὲρ ὠκεανὸν διαίταν ἀποκρίσθαι, καὶ χῶρον οὐτε δι-
 25 βροι οὐτε νιφετοῖς οὐτε καύμασι βαρυνόμενον, ἀλλ' ὅν
 ἐξ ὠκεανοῦ πραῦς αἰεὶ ζέφυρος ἐπιπνέων ἀναψύχει·
 ταῖς δὲ φαύλαις ζοφώδῃ καὶ χιμῆριον ἀφορίζονται μυ-
 30 χλόν, γέμοντα τιμωρίων ἀδιαλείπτων. Δοκοῦσι δὲ
 μοι κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν Ἕλληνας τοῖς τε ἀνδρείοις
 35 αὐτῶν, οὓς ἥρωας καὶ ἡμιθέους καλοῦσι, τὰς μακάρων
 νήσους ἀνατεθεικέναι, ταῖς δὲ τῶν πονηρῶν ψυχαῖς
 καὶ ἄδου τὸν ἀεὶδῶν χῶρον, ἔνθα καὶ κολαζόμενους
 τινὰς μυθολογοῦσι, Σισύρους καὶ Ταντάλους καὶ Ἰξί-
 40 ονας καὶ Τίτυους, πρῶτος μὲν αἰδίους ὑφιστάμενοι τὰς
 30 ψυχὰς, ἔπειτα εἰς προτροπὴν ἀρετῆς καὶ κακίας ἀπο-
 τροπὴν· τοὺς τε γὰρ ἀγαθοὺς γίνεσθαι κατὰ τὸν βίον
 ἀμείνους, ἐλπίδι τιμῆς καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν, τῶν
 τε κακῶν ἐμποδίζεσθαι τὰς δρᾶς δέει, προσδοκῶντων,
 εἰ καὶ λάθοιν ἐν τῇ τῇ μετὰ τὴν διάλυσιν ἀθάνατον
 35 τιμωρίαν ὑφῆξει. Ταῦτα μὲν οὖν Ἑσσηνοὶ περὶ ψυχῆς
 θεολογοῦσιν, ἀφυκτον δέλαρ τοῖς ἀπαξ γευσάμενοις τῆς
 σοφίας αὐτῶν ἐγκαθιέντες.

16'. Εἰσι δὲ ἐν αὐτοῖς οἱ καὶ τὰ μέλλοντα προγνώ-
 σκειν ὑπισχνοῦνται, βίβλοις ἱεραῖς καὶ διαφόροις ἀγνεῖαις
 40 καὶ προφητῶν ἀποφθέγμασιν ἐμπαιδοτριβοῦμενοι· σπά-
 νιον δὲ εἰ ποτε ἐν ταῖς προαγορεύσεσιν ἀστοχῆσουσιν.

17'. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον Ἑσσηνῶν τάγμα, ὃ δαίταν
 μὲν καὶ ἔθνη καὶ νόμιμα τοῖς ἄλλοις δημοφρονοῦν, διε-
 45 στός δὲ τῇ κατὰ γάμον δοξῇ. Μέγιστον γὰρ ἀποκό-
 πτειν οἶονται τοῦ βίου μέρος, τὴν διαδοχὴν, τοὺς μὴ
 γαμοῦντας, μᾶλλον δὲ, εἰ πάντες τὸ αὐτὸ φρονήσειαν,
 ἐκλείπειν ἅπαν τὸ γένος τάχιστα. Δοκιμάζοντες μὲν-
 50 τοι τριετία τὰς γαμετάς, ἐπειδὴν τρεῖς καθαρῶσι εἰς
 πείραν τοῦ δύνασθαι τίττειν, οὕτως ἀγονταί. Ταῖς δὲ
 50 ἐγκύμοσιν οὐχ ὁμιλοῦσιν, ἐκδεικνύμενοι τὸ μὴ δι' ἡδο-
 νῆν, ἀλλὰ τέκνον χρειαίον γαμεῖν. Λουτρά δὲ ταῖς
 γυναιξὶν ἀμπεχομένης ἐνδύματα, καθάπερ τοῖς ἀνδρά-
 σιν ἐν περιζώματι. Τοιαῦτα μὲν ἔθνη τοῦδε τοῦ τά-
 γματος.

fuerint, egregio documento erat bellum cum Romanis ge-
 stum : in quo torti et distracti, flammisque usti et fracti, et
 ceteris omnibus cruciatuum machinis tentati, ut vel legum
 suarum auctori maledicerent, vel cibi aliquid inconsumti
 comederent, alterutrum ut facerent induci non potuerunt,
 nedum ut tortores suos blandius alloquerentur, aut unam
 effunderent lacrimulam, sed in mediis tormentorum do-
 loribus subridentes ipsosque carnifices irrisione excipientes
 animas alacriter dimiserunt, tanquam denuo eas recepturi.

11. Nam et ista apud eos obtinuit opinio, corpora qui-
 dem esse interitui obnoxia, nec materiam eorum perma-
 nere, animas vero immortales in omne ævum durare, et
 ex æthere subtilissimo prodeuntes in corporum complexum
 tanquam in custodiam includi, illecebra naturali istuc at-
 tractas. Postquam vero carnis vinculis solutæ fuerint, quasi
 de longa servitute liberatas, tum vero lætari et in sublime
 evolare : et pias quidem, convenienter iis quæ Græci sen-
 tiunt, vitam ultra oceanum manere dicunt, locumque nec
 nive nec imbribus nec æstu gravem, sed quem placidus
 jugiter ab oceano spirans temperet zephyrus; impias vero
 sub terram in obscurum gelidumque antrum relegant,
 æternorum cruciatuum plenum. Videntur autem mihi juxta
 eandem sententiam Græci suis etiam viris fortibus et
 magnis, quos heroas appellant et semideos, beatorum in-
 sulas attribuisse, improborum vero animabus locum apud
 inferos impiorum proprium, ubi et quosdam tormentis
 vexari fabulantur, Sisyphos et Tantalos et Ixiones et Tityos,
 primo quidem immortales esse animas ponentes, deinde
 ad exhortandum homines ad virtutis studium et dehortan-
 dum a vitio : nam et bonos inde in hac vita meliores fieri,
 spe præmii etiam post mortem; et malorum impetus cohi-
 beri metu, ut qui exspectent, etiamsi lateant dum vivunt,
 fore ut post obitum æternos subeant cruciatus. Atque
 ista quidem sent quæ Esseni de anima divinitus philoso-
 phantur, ejusmodi demittentes escam, quæ captos usque
 teneat qui semel eorum degustarunt sapientiam.

12. Sunt autem inter eos, qui etiam futura prænoscenti
 spem faciunt, ut qui a pueritia quum sacris libris, tum variis
 illustrationibus, prophetarumque dictis assidue versati fue-
 rint, raroque admodum suis in prædictionibus a vero
 aberrant.

13. Est et alius porro Essenorum ordo, qui cum priori-
 bus quidem, quoad rationem vivendi moresque et instituta,
 consentit, sed in una de nuptiis opinione ab ipsis discrepat.
 Maximam enim vitæ partem, quæ a successionem pendet, eos
 amputare arbitrantur qui a nuptiis abstineant, multo vero
 magis desitutum humanum genus quam citissime, si omnes
 in eandem de istis ire velint sententiam. Verumtamen spon-
 sas per triennium probant. Quum autem ter purificate fue-
 rint, ad explorandum possint parere, tum eas uxores
 ducunt. At cum gravidis non coeunt, ostendentes quod
 nuptias non voluptatis ergo, sed liberorum causa fecerint.
 Feminae autem lavantur, indusibus circumamictæ, quem-
 admodum viri quum subligacula indnerint. Hujus quidem
 mores sunt hujusmodi.

15. ὁ δὲ Δύο δὲ τῶν προτέρων Φαρισαῖοι μὲν, οἱ δοκοῦν-
τες μετὰ ἀκριβείας ἐξηγεῖσθαι τὰ νόμιμα καὶ τὴν πρῶ-
την ἐπάγοντες αἵρεσιν, εἰμαρμένην τε καὶ Θεῷ προσά-
πτουσι πάντα, καὶ τὸ μὲν πράττειν τὰ δίκαια καὶ μὴ,
κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις κείσθαι, βοηθεῖν
δὲ εἰς ἕκαστον καὶ τὴν εἰμαρμένην· ψυχὴν δὲ πᾶσαν
μὲν ἀφθαρτον, μεταβαίνειν δὲ εἰς ἕτερον σῶμα τὴν τῶν
ἀγαθῶν μόνην, τὴν δὲ τῶν φαύλων αἰδῶ τιμωρίᾳ κο-
λάεσθαι. Σαδδουκαῖοι δὲ, τὸ δεύτερον τάγμα, τὴν
10 μὲν εἰμαρμένην παντάπασιν ἀναιροῦσι, καὶ τὸν Θεὸν
ἐξω τοῦ ὁρᾶν τι κακὸν ἢ μὴ ὁρᾶν τίθενται· φασὶ δὲ ἐπ’
ἀνθρώπων ἐλογεῖν τὸ τε καλὸν καὶ τὸ κακὸν προκείσθαι
καὶ τὸ κατὰ γνώμην ἐκάστω τούτων ἐκατέρῳ προσίε-
ναι. Ψυχῆς τε τὴν διαμονὴν καὶ τὰς καθ’ ἕξου τιμω-
15 ρίας καὶ τιμὰς ἀναιροῦσι. Καὶ Φαρισαῖοι μὲν φιλάλ-
ληλοι τε καὶ τὴν εἰς τὸ κοινὸν δμόνοιαν ἀσκούντες, Σαδ-
δουκαῖων δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους τὸ ἥθος ἀγριώτερον,
αἱ τε ἐπιμίζονται πρὸς τοὺς ὁμοίους ἀπηνεῖς ὡς πρὸς ἄλλο-
τρίους. Τοιαῦτα μὲν περὶ τῶν ἐν Ἰουδαίᾳ φιλοσοφούν-
20 των εἶχον εἰπεῖν.

ΚΕΦ. Θ’.

Τῆς Ἀρχελαίου δὲ ἐθναρχίας μεταπεσοῦσης εἰς ἑπαρ-
χίαν οἱ λοιποὶ, Φίλιππος τε καὶ Ἡρώδης ὁ κληθεὶς
Ἀντίπας, διώκουν τὰς αὐτῶν τετραρχίας. Σαλώμη
γὰρ τελευταῖσα Ἰουλιὰ τῇ τοῦ Σεβαστοῦ γυναικὶ τὴν τε
25 αὐτῆς τοπαρχίαν καὶ Ἰάμνειαν καὶ τοὺς ἐν Φασαηλίδι
φοινικῶνας κατέλιπεν. Μεταβάσης δὲ εἰς Τιβέριον
τὸν Ἰουλιὰς υἱὸν τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας μετὰ τὴν
14 Αὐγούστου τελευτὴν, ἀρηγησαμένου τῶν πραγμάτων
ἔτισιν ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα, πρὸς δὲ μῆσιν ἕξ καὶ
30 ἡμέραις δυοῖν, διαμείναντες ἐν ταῖς τετραρχίαις ὅ τε
Ἡρώδης καὶ Φίλιππος, ὁ μὲν πρὸς ταῖς Ἰορδάνου πε-
γαῖς ἐν Πανασίᾳ πόλιν κτίει Καيسάρειαν, κἀν τῇ κάτω
Γαυλαντικῇ Ἰουλιάδα, Ἡρώδης δὲ ἐν μὲν τῇ Γαλι-
λαίᾳ Τιβεριάδα, ἐν δὲ τῇ Περαιᾷ φερώνυμον Ἰουλιὰς.
35 (ΙΔ.) β’. Περὶ τῆς δὲ εἰς Ἰουδαίαν ἐπίτροπος ὑπὸ
Τιβερίου Πιλάτος, νύκτωρ κεκαλυμμένης εἰς Ἱεροσό-
λυμα παρεισχομίζει τὰς Καίσαρος εἰκόνας, αἱ σημαῖται
καλοῦνται. Τοῦτο μετ’ ἡμέραν μεγίστην ταραχὴν
ἡγειρεν Ἰουδαίων. Οἷ τε γὰρ ἔγγυς πρὸς τὴν ὄψιν
40 ἐξεπλάγησαν, ὡς πεπατημένων αὐτοῖς τῶν νόμων
(οὐδὲν γὰρ ἀξιοῦσιν ἐν τῇ πόλει δεῖκλον τίθεσθαι), καὶ
πρὸς τὴν ἀγανάκτησιν τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἄθρους ἐκ
τῆς χώρας λαὸς συνέρρουσεν. Ὁρμήσαντες δὲ πρὸς
τὸν Πιλάτον εἰς Καيسάρειαν ἰκέτευον ἐξενεγκεῖν Ἱερο-
45 σολύμων τὰς σημαίας καὶ τηρεῖν αὐτοῖς τὰ πάτρια.
Πιλάτου δ’ ἀρνούμενου περὶ τὴν ἱκεσίαν, πρηνεῖς κα-
ταπεσόντες, ἐπὶ πέντε ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας ἀκίνητοι
διεκαρτέρουν.

γ’. Τῇ δὲ ἐξῆς ὁ Πιλάτος καθίσας ἐπὶ βήματος ἐν
50 τῷ μεγάλῳ σταδίῳ, καὶ προσκαλεσάμενος τὸ πλῆθος,
ὡς ἀποκρίνεσθαι δέθην αὐτοῖς θέλων, δίδωσι τοῖς στρα-
τιώταις σημείον, ἐκ συντάγματος κυκλώσασθαι τοὺς

14. Ex duobus vero ordinibus prioribus, Pharisei qui-
dem, qui in accuratioribus legum interpretibus habentur,
et primæ sectæ auctores erant, fato et Deo omnia attri-
buunt, et honeste agere aut non agere magna ex parte
in hominibus situm esse aiunt, cooperari autem in sin-
gulis fatum : animam autem omnem quidem esse im-
mortalem, solas vero bonorum animas in alia transire cor-
pora, at malorum æterno supplicio puniri. Sadducei au-
tem, qui alter est ordo, fatum omnino tollunt, Deumque
negant auctorem esse ut quis vel male agat vel a malo
abstineat, et in electione hominis positum aiunt tum bo-
num, tum etiam malum, et unumquemque pro arbitrio suo
ad utrumlibet accedere. Quin et animas permanere, sup-
pliciaque et præmia apud inferos negant. Et Pharisei
quidem sui invicem amantes sunt, et in communem utili-
tatem concordiam colunt : Sadduceorum vero mores et er-
ga se mutuo magis feri, et cum sui similibus versantur
quemadmodum cum alienis. Ejusmodi sunt quæ de iis
qui apud Judæos philosophantur dicenda habui.

CAP. IX. (XIII.)

Archelai autem ethnarchia in provinciam redacta, reliqui,
Philippus et Herodes cognomine Antipas, tetrarchias suas
administabant. Salome enim moriens Julæ Augusti con-
jugi toparchiam suam et Iamnam et palmeta in Phasaelide
reliquit. Delato autem ad Tiberium Julæ filium Romano
imperio, post mortem Augusti, qui rerum summæ præfuit
annis septem et quinquaginta, prætereaque mensibus sex,
et duobus diebus, Herodes ac Philippus, qui in suis adhuc
erant tetrarchiis, hic quidem juxta Jordanis fontes in Pa-
neado urbem Cæsaream condit et in inferiore Gaulanitide
Juliadem, Herodes vero in Galilæa Tiberiadem et in Pe-
ræa cognominem Julæ.

XIV.) 2. Pilatus autem a Tiberio procurator in Judæam
missus velatas Cæsaris imagines (signa appellantur) noctu
infert Hierosolymis. Hæc res, simulatque dies illuxit, maxi-
mum tumultum excitavit Judæorum. Nam qui in proximo
erant novo spectaculo attoniti obstupere, quasi patriæ le-
ges violatæ et conculcatæ essent : nefas quippe illis est
simulacrum ullum in urbe statuere. Dumque illi indigna-
rentur qui in urbe erant, ingens hominum multitudo e re-
gione confluit; subitoque Cæsaream ad Pilatum profecti,
supplicabant ut imagines ex urbe Hierosolymorum auferen-
das curaret, ipsisque jura patria conservaret. Quumque
Pilatus petitioni illorum non concederet, humi prostrati
quinque diebus totidemque noctibus immobiles perman-
serunt.

3. Postridie autem Pilatus, quum in suggesto in magno
stadio consedisset, populumque ad se advocasset, ut qui
eis respondere vellet, signum dat militibus ut ex constituto
Judæos armati circumvenirent. Quumque eos circumdaret

Ἰουδαίους τοῖς ὅπλοις. Περιστάσης δὲ τριστοιχέι τῆς φάλαγγος, οἱ Ἰουδαῖοι μὲν ἀχανεῖς ἦσαν πρὸς τὸ ἀδόκητον τῆς ὀφείας, Πιλάτος δὲ κατακόψειν εἰπὼν αὐτοῦς, εἰ μὴ προσδέξαιτο τὰς Καίσαρος εἰκόνας, γυμνοῦν
5 τὰ ζῖφη τοῖς στρατιώταις ἐνευεν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι καθάπερ ἐκ συνθήματος ἀθρόοι καταπεσόντες καὶ τοὺς αὐχένους παρακλινάντες ἐτόιμους εἰς ἀναίρεσιν σφᾶς ἐβόων μᾶλλον ἢ τὸν νόμον παραβῆναι. Ὑπερθαυμάσας δ' ὁ Πιλάτος τὸ τῆς δεισιδαιμονίας ἄκρατον, ἐκκομίσαι
10 μὲν αὐτίκα τὰς σημαίας Ἱεροσολύμων κελεύει.

δ'. Μετὰ δὲ ταῦτα ταραχὴν ἐτέραν ἐκίνει τὸν ἱερὸν θησαυρόν (καλεῖται δὲ Κορβανᾶς) εἰς καταγωγὴν ὑδάτων ἐξανάλισκων. Κατήγε δὲ ἀπὸ τετρακοσίων σταδίων. Πρὸς τοῦτο τοῦ πλήθους ἀγανάκτησις ἦν, καὶ τοῦ Πιλάτου παρόντος εἰς Ἱεροσόλυμα περιστάντας τὸ βῆμα κατεβόων. Ὁ δὲ (προσθεὶ γὰρ αὐτῶν τὴν ταραχὴν) τῷ
15 πλήθει τοὺς στρατιώτας ἐνόπλους ἐσθήσεσιν ἰδιωτικαῖς κεκαλυμμένους ἐγκαταμείξας, καὶ ξίφει μὲν χρῆσασθαι κωλύσας, ξύλοις δὲ παῖειν τοὺς κεκραγότες ἐγκελευσάμενος, σύνθημα δίδωσιν ἀπὸ τοῦ βήματος, τυπτόμενοι
20 δ' οἱ Ἰουδαῖοι πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν πληγῶν, πολλοὶ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ καταπατηθέντες ἀπώλοντο. Πρὸς δὲ τὴν συμφορὰν τῶν ἀνηρημένων καταπλαγὲν τὸ πλήθος ἐσιώπησε.

(ΙΕ'). ε'. Κἀν τούτῳ κατηγορὸς Ἡρώδου τοῦ τετραρχοῦντος Ἀγρίππας υἱὸς Ἀριστοβούλου, ὃν ὁ πατὴρ Ἡρώδης ἀπέκτεινε, παραγίνεται πρὸς Τιβερίον. Τοῦ δ' οἱ Ἰουδαῖοι πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν πληγῶν, πολλοὶ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ καταπατηθέντες ἀπώλοντο. Πρὸς δὲ τὴν συμφορὰν τῶν ἀνηρημένων καταπλαγὲν τὸ πλήθος ἐσιώπησε.
25 (ΙΕ'). ε'. Κἀν τούτῳ κατηγορὸς Ἡρώδου τοῦ τετραρχοῦντος Ἀγρίππας υἱὸς Ἀριστοβούλου, ὃν ὁ πατὴρ Ἡρώδης ἀπέκτεινε, παραγίνεται πρὸς Τιβερίον. Τοῦ δ' οἱ Ἰουδαῖοι πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν πληγῶν, πολλοὶ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ καταπατηθέντες ἀπώλοντο. Πρὸς δὲ τὴν συμφορὰν τῶν ἀνηρημένων καταπλαγὲν τὸ πλήθος ἐσιώπησε.
30 τὸν Γερμανικοῦ παῖδα Γάϊον, ἰδιώτην ἔτι ὄντα. Καὶ δὴ ποτε ἐστῶν αὐτὸν τὰ τε ἄλλα ποικίλως ἐφιλορρονεῖτο καὶ τελευταῖον τὰς χεῖρας ἀνατείνας φανερώς ἠύξατο θάπτον αὐτὸν θεάσασθαι τῶν ὄλων δεσπότην, ἀποθανόντος Τιβερίου. Τοῦτ' οἱ τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ διαγέλλει Τιβερίῳ, καὶ ὁς ἀγανακτήσας εἰργνυσι τὸν Ἀγρίππαν καὶ μετ' αἰκίας εἶχεν ἐπὶ μῆνας ἑξ ἐν δεσμωτηρίῳ, μέχρις αὐτὸς ἐτελεύτησεν ἡγεμονεύσας ἑτὶ
35 δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι καὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπὶ μηνὶ ἑξ.

(ΙΣ'). ζ'. Ἀποδειχθεὶς δὲ Γάϊος Καῖσαρ ἀνῆλθ' ἐπὶ τῶν δεσμῶν τὸν Ἀγρίππαν καὶ τῆς Φιλίππου τετραρχίας (ἐτεθνήκει γὰρ οὗτος) καθίστησι βασιλέα. Παραγενόμενος δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν Ἀγρίππας φθόνῳ τὰς Ἡρώδου τοῦ τετράρχου διήγειρεν ἐπιθυμίας. Ἐνῆγε δὲ μάλιστα τοῦτον εἰς ἐλπίδα βασιλείας Ἡρωδίδας ἡ γυνή,
40 κατονειδίζουσα τὴν ἀργίαν, καὶ φαμένη παρὰ τὸ μὴ βούλεσθαι πλεῖν ἐπὶ Καίσαρα στερίσκεσθαι μαζόνος ἀρχῆς· ὅπου γὰρ Ἀγρίππαν ἑξ ἰδιώτου βασιλέα πεποίηκεν, ἥ πού γε ἂν ἐκεῖνον διαναστήσειεν ἐκ τετράρχου. Τούτοις ἀναπεισθεὶς Ἡρώδης ἦκε πρὸς Γάϊον, ὡφ'
50 οὐ τῆς πλεονεξίας ἐπιτεμᾶται φυγῇ εἰς Ἰσπανίαν. Ἠκολούθησε γὰρ αὐτῷ κατηγορὸς Ἀγρίππας, ὃς καὶ τὴν τετραρχίαν τὴν ἐκεῖνον προσέθηκε Γάϊος. Καὶ Ἡρώδης μὲν ἐν Ἰσπανίᾳ, συμφυγούσης αὐτῷ καὶ τῆς γυναικὸς, τελευτᾷ.

phalanx triplice ordine, Judæi quidem animis consternati erant ad spectaculum quod præter opinionem acciderat; Pilatus vero, illos se trucidatum ire minatus, nisi Cæsaris imaginibus locum darent, significabat militibus ut gladios educerent. Judæi autem quasi uno consilio omnes conciderunt, et reclinatis cervicibus vociferabantur, se longe mori malle quam contra legem aliquid facere. Tunc Pilatus, quum valde admiratus esset vehemens populi erga religionem studium, e vestigio quidem signa Hierosolymis exportari jubet.

4. At post hæc alium tumultum excitavit sacrum thesaurum (isque Corbanas appellabatur) in constructionem aquæductus impendens. Per quadringenta autem stadia eum deducebat. Hoc ipsum ægre admodum ferebat plebs, quumque Pilatus præsens adcesset Hierosolymis, circumfusi suggesto adversus eum inclamabant. Ille vero (præviderat enim tumultum illorum futurum) quum armatos milites plebeio habitu multitudini immiscuisset, eisque præcepisset ut vociferantes non gladiis, sed fustibus ferirent, signum illis e suggesto dedit. Qua re fiebat ut Judæorum multi verberati, partim ab ictibus, partim a se ipsis dum fugerent obtriti, perierint. Ita plebs peremptorum calamitate deterrita a clamoribus abstinuit.

(XV.) 5. Interea Agrippa filius Aristobuli, quem pater Herodes interfecerat, ad Tiberium se confert, ut Herodem tetrarcham accusaret. Quum autem Tiberius accusationem rejecisset, Agrippa, Romæ manens, et alios e viris nobilioribus officiis demereri studebat, maximeque Caium Germanici filium, adhuc privatum. Quumque aliquando eum convivio exciperet, et alias variam comitatem adhibebat, tandemque expansis manibus palam precabatur, ut ocus mortuo Tiberio ipsum conspiceret rerum omnium dominum. Hoc quidam e domesticis ejus Tiberio nunciat, atque ille indignabundus Agrippam in vincula conjicit, et male tractatum sex mensibus in carcere tenebat, donec ipse moreretur, postquam regnarat annos duos et viginti, menses sex et tres dies.

(XVI.) 6. Quum autem Caius declaratus esset Cæsar, et Agrippam vinculis liberavit, et tetrarchiæ Philippi (nam is decesserat) regem constituit. At quum in regnum venisset Agrippa, Herodis tetrarchæ ex invidia cupiditates inflammarat. Maxime autem eum in spem regni adducebat Herodias uxor, exprobrans ei socordiam, dicensque ipsum majori non auctum esse imperio, quod ad Cæsarem navigare noluerit. Nam quum Agrippam ex privato regem fecerit, annon et ipsum ex tetrarcha ad eandem dignitatem promotum ireret? Istis persuasus Herodes ad Caium veniebat, a quo ob avaritiam mulctatur exsilio et in Hispaniam relegatur. Eum quippe sequutus est accusator Agrippa, cui etiam tetrarchiam illius adjecit Caius. Et Herodes quidem in Hispania, uxore etiam in fuga eum comitata, diem supremum obit.

ΚΕΦ. Ι.

CAP. X. (XVII.)

Γάιος δὲ Καίσαρ ἐπὶ τοσοῦτον ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύ-
 γην, ὥστε θεὸν μὲν αὐτὸν καὶ δοκεῖν καὶ βούλεσθαι καὶ
 καλεῖσθαι, τῶν τε εὐγενεστάτων ἀνδρῶν ἀκροτομήσαι
 τὴν πατρίδα, ἐκτείνει δὲ τὴν ἀσέβειαν καὶ ἐπὶ Ἰου-
 5 δαίους. Πετρώνιον γοῦν μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Ἱεροσο-
 λύμων ἐπεμψεν ἐγκαθιδρύσοντα τῇ ναυὶ τοὺς ἀνδριάντας
 αὐτοῦ, προστάξας εἰ μὴ δέξαιντο Ἰουδαῖοι, τοὺς τε κω-
 λύοντας ἀνελεῖν καὶ πᾶν τὸ λοιπὸν ἔθνος ἐξανδραποδί-
 σασθαι. Θεῶν δὲ ἄρα τῶν προσταγμάτων ἔμελλε. Καὶ
 10 Πετρώνιος μὲν σὺν τρισὶ τάγμασι καὶ πολλοῖς ἐκ τῆς
 Συρίας συμμάχοις εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἤλανεν ἐκ τῆς
 Ἀντιοχείας, Ἰουδαίων δὲ οἱ μὲν ἡπίστουσι ἐπὶ ταῖς τοῦ
 πολέμου φήμασι, οἱ δὲ πιστεύοντες ἦσαν ἐν ἀμηχάνῳ
 πρὸς τὴν ἄμυναν. Ταχὺ δὲ ἐχώρει διὰ πάντων τὸ δέος,
 15 ἥδη παρούσης εἰς τὴν Πτολεμαίδα τῆς στρατιᾶς.

β'. Πρόσεστι δ' ἡ πόλις αὕτη τῆς Γαλιλαίας παρά-
 λιος κατὰ τὸ μέγα πεδῖον ἐκτισμένη· περιέχεται δὲ
 ὄρεσιν, ἐκ μὲν τοῦ πρὸς ἀνατολὴν κλίματος ἀπὸ στα-
 20 δίων ἐξήκοντα τῶν τῆς Γαλιλαίας, ἀπὸ δὲ τοῦ μεσημέ-
 ριου τῇ Καρμὴλῳ διέχοντι σταδίοις ἑκατὸν εἰκοσι.
 Τῷ δὲ ὑψηλοτάτῳ, κατ' ἄρκτον, θ' ἀκαλοῦσι Κλίμακα
 Τυρίων οἱ ἐπιχώριοι, καὶ τοῦτο δὲ σταδίου ἀφ' ἑστένης
 25 ἑκατόν. Τοῦ δὲ ἀστεως ἀπὸ δύο σταδίων ὁ καλούμενος
 Βήλαιος ποταμὸς παραρρεῖ παντάπασιν ὀλίγος, παρ' ᾧ
 τὸ Μέμνονος μνημεῖόν ἐστιν, ἔχον ἐγγὺς αὐτοῦ τόπον
 ἑκατονταπῆχην θαύματος ἄξιον. Κυκλοτερεῖ μὲν γάρ
 30 ἐστὶ καὶ κοῖλος, ἀναδίδωσι δὲ τὴν θαλίνην ψάμμον, ἣν
 ὅταν ἐκκενώσῃ πολλὰ πλοῖα προσσχόντα, πάλιν ἀναπλη-
 ροῦται τὸ χωρίον, κατασυρόντων μὲν ὥσπερ ἐπίτηδες
 35 τότε τῶν ἀνέμων εἰς αὐτὸ τὴν ἐξωθεν ἀργὴν ψάμμον,
 τοῦ δὲ μετάλλου πᾶσαν εὐθέως μεταβάλλοντος εἰς ὑα-
 λον, θαυμασιώτερον τοῦτο μοι δοκεῖν, τὸ τὴν ὑπερχυ-
 θεῖσαν ὑαλὸν ἐκ τοῦ τόπου πάλιν γίνεσθαι ψάμμον εἰ-
 40 καίαν. Τὸ μὲν οὖν χωρίον τοῦτο τοιαύτην εἴληφε
 φύσιν.

γ'. Ἰουδαῖοι δὲ μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων ἀθρο-
 σθέντες εἰς τὸ πεδῖον τὸ πρὸς Πτολεμαίδα καθικέτευον
 τὸν Πετρώνιον ὑπὲρ τῶν πατρίων νόμων πρῶτον, ἔπειτα
 45 ὑπὲρ αὐτῶν. Ὁ δὲ πρὸς τε τὸ πλῆθος καὶ τὰς δεή-
 σεις ἐνδούς τὴν μὲν στρατιάν καὶ τοὺς ἀνδριάντας ἐν
 Πτολεμαίδι καταλείπει, προελθὼν δὲ εἰς τὴν Γαλι-
 λαίαν καὶ συγκαλέσας τὸ πλῆθος καὶ τοὺς γνωρίμους
 πάντας εἰς τὴν Τιβεριάδα, τὴν τε Ῥωμαίων διεξήκει
 50 δύναμιν καὶ τὰς Καίσαρος ἀπειλὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν
 ἀξιώσιν ἀπέρηνεν ἀγνώμονα. Πάντων γὰρ τῶν ὑπο-
 τεταγμένων ἔθνῶν κατὰ πόλιν συγκαθιδρυκῶν τοῖς
 ἄλλοις θεοῖς καὶ τὰς Καίσαρος εἰκόνας, τὸ μόνους ἐκέ-
 55 λονους ἀντιτάσσεσθαι πρὸς τοῦτο σχεδὸν ἀφισταμένων εἴ-
 ναι καὶ μεθ' ὕβρεως.

δ'. Τῶν δὲ τὸν νόμον καὶ τὸ πάτριον ἔθος προτεινα-
 μένων, καὶ ὡς οὐδὲ Θεοῦ τι δείκηνον, οὐχ ὅπως ἀνδρὸς,
 οὐ κατὰ τὸν ναὸν μόνον, ἀλλ' οὐδὲ ἐν εἰκαίῳ τινὶ τόπῳ

Caius autem Cæsar adeo insolenter abusus est fortuna,
 ut se quidem deum esse putaret, atque ita appellari vellet.
 patriamque suam nobilissimorum virorum cæde truncaret,
 in Judæam vero impietate sua grassaretur. Itaque cum
 exercitu Petronium misit Hierosolyma, statuas ejus in tem-
 plo collocaturum, dato ei in mandatis, si eas locari non si-
 nerent, ut qui huic rei adversarentur omnes interficeret, et
 quotquot reliqui essent ex gente, universos in captivitatem
 abduceret. Deo autem curæ erant istiusmodi mandata.
 Et Petronius quidem cum tribus legionibus et multis e Sy-
 ria auxiliariis ex Antiochia Judæam ire contendebat;
 Judæorum vero quidam fidem non habebant famæ bellum
 nuncianti, qui vero credebant in summa erant consilii ino-
 pia de sui defensione. Celeriter autem omnes occupabat me-
 tus: nam jam Ptolemaidem pervenerat exercitus.

2. Adjacet hæc urbs Galilææ, ad mare sita, et in magno
 campo exstructa. Circumdatur autem montibus, ad pla-
 gam quidem orientalem monte Galilææ, inde remoto stadia
 sexaginta; a meridionali vero Carmelo, qui distat stadiis
 centum et viginti: a septentrionali autem monte altissimo,
 quem Scalam Tyriorum vocant indigenæ, atque hinc cen-
 tum stadiis distat. Duorum stadiorum intervallo ab urbe
 præterlabitur fluvius exiguus omnino, qui Belæus appella-
 tur, ad quem monumentum est Memnonis, sibi vicinum
 habens locum centum cubitorum admiratione dignum. Est
 enim rotundus et cavus, et egerit arenam vitriariam, quam
 postquam exhauserunt multæ naves appellentes, iterum
 impletur locus, ventis quasi de industria eo aliunde deve-
 hentibus infectam arenam, fodinaque statim universam in
 vitrum mutante: in quo id, ut mihi videtur, est mirabilius,
 quod quicquid vitri inde effluit, denuo convertatur in vulga-
 rem arenam. Et locus quidem iste ita a natura factus est.

3. Judæi autem, cum uxoribus et liberis in campum
 juxta Ptolemaidem congregati Petronio supplicabant, inpri-
 mis pro patriis legibus, ac deinde pro se ipsis. Ille vero
 multitudine eorumque precibus nonnihil flexus exercitum
 quidem et statuas in Ptolemaide relinquit, in Galilæam au-
 tem profectus, quum populum convocasset et nobiliores
 quosque in Tiberiadem, verbis aliquammultis et Romanorum
 potentiam exponebat et Cæsaris minas, prætereaque osten-
 debat quam improba esset eorum petitio et absurda. Nam
 quum gentes omnes ipsorum imperio subjectæ suis in urbi-
 bus inter reliquos deos imagines etiam Cæsaris locavissent,
 ut soli Judæi istud facere recusarent, haud longe a defe-
 ctione abesse, eaque cum contumelia juncta.

4. Quum autem illi leges moresque patrios pro se alle-
 gassent, quodque nec Dei simulacrum ullum, nedum homi-
 nis, aut in templo aut adeo in ullo loco regionis profano

τῆς χώρας θέσθαι θεμιτὸν εἶη, ὑπολαβὼν δὲ Πετρώνιος, « ἀλλὰ μὴν καί μοι φυλακτέος ὁ τοῦμοῦ δεσπότης νόμος, « ἔφη· παραβάς γὰρ αὐτὸν καὶ φρεσάμενος ὑμῶν ἀπο- « λυῖμαι δικαίως. Πολεμήσει δὲ ὑμᾶς ὁ πέμψας ἐμὲ, « οὐκ ἐγώ· καὶ γὰρ αὐτὸς ὥσπερ ὑμεῖς ἐπιτάσσομαι. » Πρὸς ταῦτα τὸ πλῆθος πᾶν ἐβόα πρὸ τοῦ νόμου πά- « σχειν ἐτοίμως ἔχειν. Καταστείλας δὲ ὁ Πετρώνιος αὐτῶν τὴν βοήν, « πολεμήσετε, εἴπεν, ἄρα Καίσαρι; » Καὶ Ἰουδαῖοι περὶ μὲν Καίσαρος καὶ τοῦ δήμου τῶν
10 Ῥωμαίων δις τῆς ἡμέρας θύειν ἔφασαν· εἰ δὲ βούλεται τὰς εἰκόνας ἐγκαθιδρύειν, πρότερον αὐτὸν δεῖν ἅπαν τὸ Ἰουδαίων ἔθνος προθύσασθαι· παρέχειν δὲ σφᾶς αὐτοὺς ἐτοίμους εἰς σφαγὴν ἅμα τέκνοις καὶ γυναῖξιν. Ἐπὶ τούτοις θαῦμα καὶ ὀκτος εἰσῆλθε τὸν Πετρώνιον τῆς τε
15 ἀνυπερβλήτου θρησκείας τῶν ἀνδρῶν καὶ τοῦ πρὸς θά- « νατον ἐτοίμου παραστήματος. Καὶ τότε μὲν ἄπρακτοι διελύθησαν.

ε'. Ταῖς δ' ἐξῆς ἀθροίσας τε τοὺς δυνατοὺς κατ' ἰδίαν καὶ τὸ πλῆθος ἐν κοινῷ συλλέγων ποτὲ μὲν παρεκάλει, 20 ποτὲ δὲ συνεβούλευε, τὸ μέντοι πλέον διηπελεῖ, τὴν τε Ῥωμαίων ἐπανατεινόμενος ἰσχὺν καὶ τοὺς Γαίους θυμοὺς τὴν τε ἰδίαν πρὸς τούτοις ἀνάγκην. Πρὸς δὲ μηδεμίαν πείραν ἐνδιδόντων, ὡς ἑώρα καὶ τὴν χώραν κινδυνεύουσιν ἀσπορον μεῖναι (κατὰ γὰρ ὥραν σπό- 25 ρου πενήκοντα ἡμέρας ἀργὰ προσδιέτριβεν αὐτῶν τὰ πλῆθη), τελευταῖον ἀθροίσας αὐτοὺς, « καὶ παρακινδύ- « νεύτεον ἐμοὶ μάλλον, εἰπὼν, ἢ γὰρ, τοῦ Θεοῦ συν- « εργοῦντος, πείσας Καίσαρα σωθήσομαι μεθ' ὑμῶν ἡδέως, ἢ παροξυνθέντος ὑπὲρ τοσούτων ἐτοίμως ἐπι- 30 « δώσω τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, » διαφῆκε τὸ πλῆθος, πολλὰ κατευγόμενον αὐτῷ, καὶ παραλαβὼν τὴν στρα- « τὴν ἐκ τῆς Πτολεμαίδος ὑποστρεψέν ἐς Ἀντιόχειαν. Ἐνθεν εὐθέως ἐπέστελλε Καίσαρ τὴν τε ἐμβολὴν τὴν εἰς Ἰουδαίαν ἑαυτοῦ καὶ τὰς τοῦ ἔθνους ἱκετείας, ὅτι τε, 35 εἰ μὴ βούλοιο πρὸς τοῖς ἀνδράσι καὶ τὴν χώραν ἀπο- « λέσαι, δέοι φυλάττειν τε αὐτοὺς τὸν νόμον καὶ παρίεναι τὸ πρόσταγμα. Ταύταις ταῖς ἐπιστολαῖς οὐ σφόδρα μετρίως Γαίος ἀντέγραψεν, ἀπειλῶν Πετρωνίου θάνα- « τον, ὅτι τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ βραδὺς ὑπηρέτης 40 ἔγενετο. Ἀλλὰ τοὺς μὲν τούτων γραμματοφόρους συν- « ἔβη χειμασθῆναι τρεῖς μῆνας ἐν τῇ θαλάσῃ, τὸν δὲ Γαίον θάνατον ἄλλοι καταγγέλλοντες εὐπλόουν. Ἐφθη γοῦν τὰς περὶ τούτου λαβεῖν Πετρώνιος ἐπιστολὰς ἐπτά καὶ εἰκοσὶν ἡμέρας ἢ τὰς καθ' ἑαυτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΑ'.

45 Γαίος δὲ ἡγεμονεύσας ἔτη τρία καὶ μῆνας ὀκτώ, καὶ δολοφονηθέντος, ἀρκάζεται μὲν ὑπὸ τῶν ἐν Ῥώμῃ στρατευμάτων εἰς τὴν ἀρχὴν Κλαύδιος. Ἡ δὲ σύγ- « κλητος, ἐξηγουμένων τῶν ὑπάτων, Σεντίου Σατορνί- « νου καὶ Πομπωνίου Σεκούνδου, τρισὶ ταῖς συμμενου- 50 « σαις σπείραις ἐπιτρέψασα φυλάττειν τὴν πόλιν, εἰς τὸ Καπετώλιον ἡθροίσθη, καὶ διὰ τὴν ὁμότητα τὴν Γαίου Κλαυδίῳ πολεμεῖν ἐψηφίζετο· καταστήσεσθαι γὰρ

fas sibi esset locare : hæc illorum verba excipiens Petro- « nius respondit, « sed etiam mihi sane servanda est mei « domini lex : nam si contra eam fecero, et vobis peper- « ero, jure merito peribo. Vos autem oppugnatum ibit « ille qui me misit, non ego : nam et ipse pariter ac vos « ejus potestati subditus sum. » Ad hæc universa multitudo clamabat, « se ad quodcunque patiendum pro lege paratos esse. Quum autem clamorem illorum sedasset Petronius aiebat, « num adversus Cæsarem pugnare parati estis? » Cui Judæi dicebant se pro Cæsare quidem et populo Ro- « mano bis quotidie victimas immolare : at si pro arbitrio velit statuas collocare, debere eum totam Judæorum gen- « tem prius immolare : se quippe cum liberis et uxoribus libenter præbere jugulantibus cervices. Ad hæc Petronium subit admiratio simulque miseratio eorum, qui tam insu- « perabili essent religione, et ad mortem oppetendam fiden- « ter adeo parati. Et tunc quidem rebus infectis dimissi sunt.

5. Sequentibus autem diebus quum primores privatim congregasset, populumque publice colligeret, nunc quidem obsecrabat, interdum vero monebat, et præter cetera minis utebatur, et Romanorum vires amplificans, et Caii indignationem, insuper et suam qua premeretur necessita- « tem. Quum autem illi, istis omnibus ab eo tentatis, nihil de sua sententia decederent, ubi videbat regionem eo re- « ductum iri ut non sereretur (nam seminandi tempore per dies quinquaginta otiose morabatur Judæorum plebs), ipsi ad extremum convocatis, quum dixisset, sibi magis subeun- « dum esse periculum : « aut enim, si Dei auxilio Cæsarem « placavero, libenter vobiscum conservabor; aut illo irri- « tato, pro tanta multitudine animam meam alacriter im- « pendam, » postea populum dimisit, fausta omnia ipsi precantem, assumptoque exercitu ex Ptolemaide reversus est Antiochiam. Illinc mox literas ad Cæsarem mittebat, quibus eum certiorum faceret et de sua in Judæam irru- « ptione et de populi supplicatione, quodque, nisi vellet regio- « nem una cum hominibus perdere, illis permittendum le- « gem suam servare, et ab ipso remittendum aliquid de eo quod imperaverat. Hisce literis non admodum moderate respondit Caius, mortem Petronio minitans, quod in man- « datis suis exsequendis tardus exstitisset. Verum contigit ut ii quidem qui Caii responsum perferebant tres menses in alto tempestate jactarentur, alii vero Caii mortem nunciantes prospere navigarent. Qua re fiebat ut Petronius ante septem et viginti dies literas de eo quam contra se ipsum acceperit.

CAP. XI. (XVIII.)

Caio autem ex insidiis occiso, quum regnasset annos tres et octo menses, Claudius ad imperium rapitur ab exercitu qui Romæ erat. At senatus, quum referentibus consulibus, Sentio Saturnino et Pomponio Secundo, custodiam urbis mandasset tribus legionibus quæcum ipso manserant, fre- « quens in Capitolium coactus est, et propter Caii inmanita- « tem bellum adversus Claudium gerere decernebat, quippe

δι' ἀριστοκρατίας, ὥσπερ οὖν πάλαι διωκεῖτο, τὴν ἀρχὴν, ἢ κρίνειν ψήφῳ τὸν ἄξιον τῆς ἡγεμονίας.

β'. Συνέβη δὲ τῆνικαῦτα προσεπιδημοῦντα τὸν Ἀγρίπ-
παν τὴν τε σύγκλητον καλοῦσαν εἰς συμβουλίαν πέμ-
ψαι καὶ Κλαύδιον ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ὅπως πρὸς αὐ-
τοῦ χρήσιμος αὐτῷ γένοιτο. Κάκεινος συνιδὼν τὸν
ἦδη τῇ δυνάμει Καίσαρα πρὸς Κλαύδιον ἀπεισιν. Ὁ
δὲ αὐτὸν πρεσβευτὴν πρὸς τὴν σύγκλητον ἀναπέμψει,
δηλοῦντα τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν, ὅτι πρῶτον μὲν ἄκων
ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀρπαγείῃ, καὶ οὕτε τὴν ἐκείνων
σπουδὴν ἐγκαταλείπειν δίκαιον, οὕτε ἀσφαλὲς τὴν αὐτοῦ
τύχην κρίνει· καὶ γὰρ καὶ τὸ τυχεῖν τῆς ἡγεμονικῆς
κλήσεως ἐπικίνδυνον εἶναι· ἔπειτα δὲ διοικήσοι τὴν
ἀρχὴν, ὥσπερ ἀγαθὸς προστάτης, οὐχ ὡς τύραννος·
ἀρκεῖσθαι γὰρ τῇ τιμῇ τῆς προσηγορίας, τὴν δὲ ἐφ'
ἐκάστῳ τῶν πραγμάτων βουλὴν πᾶσιν ἀποδώσειν· καὶ
γὰρ εἰ μὴ φύσει μέτριος ἦν, ἱκανὸν ὑπόδειγμα σωφρο-
σύνης αὐτῷ προκείμεθα τὸν Γαίου θάνατον.

γ'. Ταῦτα ἀπήγγελλεν Ἀγρίππας. Ἡ δὲ βουλὴ
ἀπεκρίνατο καὶ στρατῷ καὶ γυναικίαις ἀγαθαῖς πεποιθίαι
δουλείαν ἐκούσιον οὐχ ὑπομενεῖν. Καὶ Κλαύδιος, ὡς
ἔκρουσε τὰ παρὰ τῆς βουλῆς, πάλιν ἐπέμψεν τὸν Ἀγρίπ-
παν ἀπαγγελοῦντα αὐτοῖς ὅτι προδοῦναι μὲν τοὺς εἰς
αὐτὸν ὁμόσαντας οὐχ ὑπομένει, πολεμήσει δὲ ἄκων
πρὸς οὓς ἥμισυ βούλοιο· δεῖν μάλιστα προαποδειχθῆ-
ναι τῷ πολέμῳ χωρίον ἔξω τῆς πόλεως· οὐ γὰρ ὅστιον
διὰ τὴν αὐτῶν κακοβουλίαν δημοφύλῳ φόνῳ μαινεσθαι
τὰ τεμένη πατρίδος. Ὁ μὲν οὖν ἀκούσας ταῦτα τοῖς
βουλευταῖς ἀπήγγειλεν.

δ'. Μεταξὺ δὲ τῶν μετὰ τῆς συγκλήτου στρατιωτῶν
τις σπασάμενος τὸ ξίφος, « ἄνδρες, ἐδόησε, συστρα-
τιῶται, τί παθόντες ἀδελφοκτονεῖν αἰρούμεθα καὶ
κατὰ τῶν μετὰ Κλαυδίου συγγενῶν ὁρμᾶν, ἔχοντες
μὲν αὐτοκράτορα μηδὲν μεμυρῆναι δυνάμενον, το-
σοῦτα δὲ δίκαια πρὸς οὓς μετὰ τῶν θπλων χωρεῖν
μέλλομεν; » Ταῦτα εἰπὼν διὰ μέσης ὥρμησε τῆς βου-
λῆς πάντας τοὺς συστρατιώτας ἐφελκόμενος. Οἱ δὲ
εὐπατρίδαι παραχρῆμα μὲν πρὸς τὴν ἀπολείψιν περι-
εὼς ἔσχον, αὐτοὶ δὲ ὡς ἀποστροφή σωτήριος οὐ κατε-
φαίνετο, τὴν τῶν στρατιωτῶν ὁδὸν ἠπείγοντο πρὸς
Κλαύδιον. Ὑπήντων δ' αὐτοῖς πρὸ τοῦ τείχους γυ-
μνοῖς τοῖς ξίφεσιν οἱ σφοδρότερον κολακεύοντες τὴν τύ-
χην· καὶ συνέβη κινδυνεῦσαι τοὺς προάγοντας, πρὶν
γινῶναι τὴν ὁρμὴν τῶν στρατιωτῶν Κλαύδιον, εἰ μὴ
προσδραμῶν Ἀγρίππας αὐτῷ τὸ κινδύνημα τῆς πρά-
ξεως ἐδήλωσεν, ὅτι τε εἰ μὴ κατάσχοι τὴν ὁρμὴν τῶν
ἐπὶ τοὺς εὐπατρίδας λευσοσηχότων, ἀπολέσας δι' οὓς τὸ
κρατεῖν ἐστι περίοπτον, ἐρημίας ἔσοιτο βασιλεύς.

ε'. Ταῦτα ἀκούσας Κλαύδιος ἐπέσχε τὰς ὁρμὰς τοῦ
στρατιωτικοῦ, προσδέχεται τε τὴν σύγκλητον εἰς τὸ
στρατόπεδον, καὶ φιλοφρονεσάμενος ἔξεισι σὺν αὐτοῖς
αὐτίκα, θύσων τῷ θεῷ τὰ περὶ τῆς ἡγεμονίας χαριστή-
ρια. Καὶ τὸν Ἀγρίππαν εὐθέως ἔδωρεϊτο τῇ πατρίᾳ
βασιλείᾳ πάσῃ, προστιθείς ἔξωθεν καὶ τὰς ὑπ' Αὐγού-

quod aut ab optimatibus, uti olim factum est, regi volue-
rint, aut suffragio eligere qui imperio dignus esset.

2. Tunc autem accidit ut et Agrippam tum Romae agen-
tem ad consulendum accersivisset senatus, et e castris ad
eum miserit Claudius, ut ipsum in iis quae sibi essent
opus adjuvaret. Atque ille, quum videret eum Caesaris po-
testatem jam adeptum, ad Claudium se confert. Is vero
ipsum illico legatum remittit, ut suam voluntatem expone-
ret: se primo quidem invitum a militibus raptum fuisse,
neque fas esse ut eorum erga se studium desereret, ne-
que suam fortunam in tuto esse judicare: etenim ad im-
perium vocari periculosum esse. Deinde se res Romanas
administraturum esse non tyranni more, sed principis
benigni: se enim fore contentum appellationis honore,
de singulis autem negotiis omnium rogaturum esse sen-
tentiam. Nam etsi non natura factus esset ad modestiam,
sibi tamen abunde ad potestatem moderandam documento
esse Caii mortem ob oculos positam.

3. Ista nuntiabat Agrippa. Respondit autem senatus
quod milite suo bonisque consiliis freti nolint voluntariam
subire servitutem. Et Claudius, ubi ista a senatu accepit,
rursus misit Agrippam eis nuntiaturum, se quidem adduci
non posse ut eos proderet qui secum conjurarent: invitum
autem adversus eos pugnaturum esse, cum quibus pu-
gnam inire minime vellet: proinde extra civitatem eligen-
dum esse locum ubi armis conflegendum sit: haud enim
fas esse ut ob prava illorum consilia civili caede patriae
fana fedarentur. Et ille quidem, istis auditis, senatui ea
nuntiavit.

4. Postea vero unus e militibus, qui cum senatu erant,
quum gladium eduxisset, clamavit, « o viri commilitones,
« quid passi sumus, ut nobis in animo sit fratres interi-
« mere, et propinquos Claudium sequutos bello tentare,
« praesertim quum habeamus Imperatorem nulli culpe affi-
« nemi, tantasque cum eis necessitudines contra quos armis
« decertaturi sumus? » Haec ubi dixit, prope per mediam
ivit curiam, omnes secum abducens milites. At patricii
statim ac deserti erant, valde de se metuebant: ac dein-
ceps videntes sibi haud tutam fore defectionem, pariter ac
milites ad Claudium festinarunt. Eis autem strictis gladiis
pro muris occurrebant quotquot fortunae ambitiosius adu-
labantur: atque contigisset ut discrimen adirent qui
agmen ducebant, antequam de militum impetu quidquam
rescivisset Caesar, nisi Agrippa, quum ad ipsum accurrisset,
facinoris periculum ei indicasset; quodque ni cohiberet im-
petum in patricos furemum, perderet eos per quos gloriae
est imperare, fieretque solitudinis rex.

5. Quum ista audisset Claudius, militum furorem repri-
mebat, et senatum in castra accipit, atque benigne eos allo-
cutus statim cum illis egreditur, deo immolaturus pro im-
perio gratiarum hostias. Et Agrippam protinus donabat
regno paterno universo, praeterea adjiciens etiam quas Au-

στου δοθείσας Ἡρώδην, Τραχωνίτιν καὶ Αὐρανίτιν, χωρὶς δὲ τούτων ἑτέραν βασιλείαν τὴν Λυσανίου καλουμένην. Καὶ τῷ μὲν δήμῳ διατάγματι τὴν δωρεὰν ἐδάδου, τοῖς ἀρχουσι δὲ προσέταξεν, ἐγγράφοντας δὲ τοῖς χαλκαῖς τὴν δόσιν εἰς τὸ Καπετώλιον ἀναθεῖναι. Δωρεῖται δὲ αὐτοῦ καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἡρώδην (ὃ δὲ αὐτὸς καὶ γαμβρὸς ἦν Βερενικῇ συνοικῶν) βασιλεῖα τῇ Χαλκίδι.

(ΙΘ'). ζ'. Ταχέως δὲ, ὡς ἂν ἐκ τοσαύτης ἀρχῆς, πλοῦτος Ἀγρίππα προσέρρει, καὶ τοῖς χρήμασιν αὐτὸς οὐκ εἰς μικρὰ κατεργήτο· τηλικούτων δὲ περιβάλλειν ἤρξατο τοῖς Ἱεροσολύμοις τεῖχος, ἡλικὸν ἂν τελεσθὲν ἀνῆνυτον τὴν ἐν Ῥωμαίοις ἐποίησε πολιορκίαν. Ἄλλ' ἔφθη πρὶν ὑφῶσαι τὸ ἔργον τελευτήσας ἐν Καισαρείᾳ, βεβαίως σιλευκῶς μὲν ἔτη τρία, πρότερον δὲ τῶν τετραρχιῶν τρισὶν ἑτέροις ἔτεσι ἀφηγησάμενος. Καταλείπει δὲ τρεῖς μὲν θυγατέρας, ἐκ Κύπρου γεγεννημένας, Βερενικὴν, Μαριάμμην, Δρουσίλλαν, υἱὸν δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς Ἀγρίππαν. Οὗ παντάπασιν ὄντος νηπίου, πάλιν τὰς βασιλείας Κλαύδιος ἐπαρχίαν ποιήσας ἐπίτροπον πέμπει Κούσιον Φάδον, ἔπειτα Τιθήριον Ἀλέξανδρον, οἱ μὲν ἐκ παρακινουντες τῶν πατρῶν ἐθῶν ἐν εἰρήνῃ τὸ ἔθνος διεφύλαξαν. Μετὰ ταῦτα καὶ ὁ βασιλεύων τῆς Χαλκίδος Ἡρώδης τελευτᾷ, καταλιπὼν ἐκ μὲν τῆς ἀδελφίδος Βερενικῆς δύο παῖδας, Βερενικιάνον τε καὶ Ὑρκανὸν, ἐκ δὲ τῆς προτέρας Μαριάμμης Ἀριστόβουλον. Ἐτεθνήκει δὲ αὐτῷ καὶ ἕτερος ἀδελφὸς Ἀριστόβουλος ἰδιώτης, καταλιπὼν Ἰωτάπην θυγατέρα. Οὗτοι μὲν οὖν ἦσαν, ὡς προεῖπον, Ἀριστοβούλου τοῦ Ἡρώδου παῖδες. Ἀριστόβουλος δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἐκ Μαριάμμης Ἡρώδῃ ἐγεγονέισαν, οὓς ὁ πατὴρ ἀνείλεν. Ἡ δὲ Ἀλεξάνδρου γενεὰ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ἐβασίλευσε.

ΚΕΦ. ΙΒ'.

Μετὰ δὲ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν, ὃς ἤρξε τῆς Χαλκίδος, καθίστησι Κλαύδιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ τὸν Ἀγρίππαν υἱὸν Ἀγρίππα· τῆς δὲ ἄλλης ἐπαρχίας διαδέχεται τὴν ἐπιτροπὴν ἀπὸ Ἀλεξάνδρου Κούμανος, ἐφ' οὗ θόρυβοι τε ἤρξαντο καὶ φθορὰ πάλιν Ἰουδαίων ἐγένετο. Συνελθυσθὸς γὰρ τοῦ πλήθους ἐπὶ τὴν ἐορτὴν τῶν ἀζύμων εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς σπεύρας ὑπὲρ τὴν τοῦ ἱεροῦ στοὰν ἐφροσύνης (ἐνόησαν δὲ αἰεὶ τὰς ἐορτὰς παραφυλάττουσιν, ὡς μὴ τι νεωτερίσῃ τὸ πλῆθος συνηθροισμένον), εἷς τις τῶν στρατιωτῶν ἀνασυστάμενος τὴν ἐσθῆτα καὶ κατακύψας ἀσχημόνως προσαπέστρεψε τοῖς Ἰουδαίοις τὴν ἔδραν καὶ τῷ σχήματι φωνὴν ὁμοίαν ἐπεσθῆναι. Πρὸς τοῦτο πᾶν μὲν τὸ πλῆθος ἠγανάκτησε καὶ κατεβῶν τοῦ Κουμάνου κολάζει τὸν στρατιώτην· οἱ δὲ ἤττον νήφοντες τῶν νέων καὶ τὸ φύσει στασιώδες ἐκ τοῦ ἔθνους ἐχώρουσαν ἐπὶ μάχην, λίθους τε ἀρπάσαντες εἰς τοὺς στρατιώτας ἐβαλλον. Καὶ Κούμανος, δέσας μὴ τοῦ λαοῦ παντὸς ἐπ' αὐτὸν ὁρμῇ γένοιτο, πλείους ὀπλίτας μεταπέμπε-

gustus Herodi dederat, Trachonitidem et Auranitidem, et præter has aliud regnum quod Lysaniz vocabatur. Et populo quidem donum edicto significabat, senatui vero præcepit ut donationem æreis tabulis incisam in Capitolio collocarent. Quin et fratri ejus Herodi, qui et gener erat Bereniczæ matrimonio junctus, dono dat Chalcidis regnum.

6. Brevi autem, utpote ex tanto regno, divitiis affluebat Agrippa, atque pecunia ille non ad res exiguas abutebatur, sed ejusmodi mœnia cœpit Hierosolymis circumdare ut, si absoluta fuissent, expugnari a Romanis nunquam potuissent. Verum antequam opus ad altitudinem perductum esset, Cæsareæ decessit, quum annos quidem tres regnasset, prius vero tetrarchiis præfuisset tribus aliis annis. Filias quidem tres reliquit e Cypro natas, Berenicen, Mariamnen, Drusillam, ex eadem vero filium, Agrippam. Qui quum omnino teneræ esset ætatis, Claudius iterum regna in provinciam redegit, et procuratorem misit Cuspium Fadum, ac deinde Tiberium Alexandrum: qui nihil de patriis institutis immutantes gentem in pace conservarunt. Post hæc vero etiam Herodes, qui regnabat in Chalcide, decessit, relinquens ex fratris quidem filia Berenice filios duos, Berenicianum et Hyrcanum; ex prior autem uxore Mariamne Aristobulum. Alius quoque frater ejus Aristobulus diem obierat privatus, relicta filia Jotapa. Et hi quidem erant, ut jam ante dixi, Aristobuli, Herodis filii, liberi. Aristobulum autem et Alexandrum ex Marianne susceperat Herodes, quos pater occidit. Verum posterii Alexandri in Armenia majori regnarunt.

CAP. XII. (XX.)

Post obitum autem Herodis, qui regnavit in Chalcide, Claudius Agrippam, filium Agrippæ, patrii regno præficit: Cumanus autem alterius provincie curam suscipit post Alexandrum, sub quo tumultuari cœptum est, novasque calamitates acceperunt Judæi. Nam quum multitudo in Hierosolyma convenisset ad festum Azymorum celebrandum, et super templi porticum stetisset Romanorum cohors (armatos quippe festis diebus in præsidio locare mos erat, ne quid novi vis hominum congregata moliretur), certus quidam e militibus, reductis vestimentis et corpore deorsum turpiter inclinato, podicem Judæis obvertit, et vocem isti figuræ situique convenientem edidit: id quod omnis multitudo ægre tulit, et Cumanum implorabant ut de militis supplicium sumeret. Juvenes autem temerarii et inconsulti, quique e popularibus ingenio erant turbulento, in pugnam cooriuntur, raptisque in manus lapidibus in milites eos jaciebant. Et Cumanus, veritus ne populus universus in eum impetum faceret, plures accersiri jubet armatos.

ται. Τῶν δὲ ταῖς στοαῖς ἐπιχειρομένων φόβος ἐμπέπτει τοῖς Ἰουδαίοις ἀκατάσχετος, καὶ τραπέντες ἐκ τοῦ ἱεροῦ διέφυγον εἰς τὴν πόλιν. Τοσαύτη δὲ περὶ τὰς ἐξόδους βία συνωθουμένων ἐγένετο, ὥστε πατηθέντας ἀπ' ἀλλήλων καὶ συντριβέντας ὑπὲρ τοὺς μυρίους ἀποθανεῖν, γενέσθαι δὲ τὴν ἑορτὴν πένθος μὲν ὄλω τῷ ἔθνει, θρήνον δὲ καθ' ἐκάστην οἰκίαν.

β'. Μεταλαμβάνει δὲ ταύτην τὴν συμφορὰν ληστρικός ἄλλος θόρυβος. Κατὰ γὰρ τὴν Βασιθωρῶ δημοσίαν ὁδὸν Στεφάνου τινὸς δούλου Καίσαρος ἀποσκευὴν κομιζομένην διήρπασαν λησταὶ προσπεσόντες. Κούμανος δὲ περιπέμψας τοὺς ἐκ τῶν πλησίων κωμῶν δεσμώτας ἐκέλευσεν ἀνάγεσθαι πρὸς αὐτὸν, ἐπικαλῶν ὅτι μὴ διώξαντες τοὺς ληστὰς συλλάβοιεν. Ἐνθα στρατιωτῶν τις εὐρών ἐν τινὶ κώμῃ τὸν ἱερὸν νόμον διέρρηξε τε τὸ βιβλίον καὶ εἰς πῦρ κατέβαλεν. Ἰουδαῖοι δὲ ὡς ὅλης αὐτοῖς τῆς χώρας καταπλεγείσης συνεχύθησαν καὶ καθάπερ ὄργανον τινὶ τῇ δεισιδαιμονίᾳ συνελκόμενοι εἰς ἐν κήρυγμα πάντες εἰς Καισαρείαν ἐπὶ Κούμανον συνέδραμον, ἱκετεύοντες τὸν οὕτως εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν νόμον αὐτῶν ἐξυδρίσαντα μὴ περιδεῖν ἀτιμώρητον. Ὁ δὲ, οὐ γὰρ ἡρεμήσειν τὸ πλῆθος, εἰ μὴ τύχοι παραιμίας, συνιδὼν ἡΐλου προσάγειν τε τὸν στρατιώτην καὶ διὰ μέσων τῶν αἰτιωμένων ἀπαχθῆναι τὴν ἐπὶ θανάτῳ κελεύει· καὶ Ἰουδαῖοι μὲν ἀνεχώρουν.

(ΚΑ'). γ'. Αὐτοῖς δὲ Γαλιλαίων καὶ Σαμαρέων γίνεται συμβολή. Κατὰ γὰρ τὴν Γημὰν καλουμένην κώμην, ἥτις ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ κεῖται τῆς Σαμαρείτιδος, πολλῶν ἀναβαινόντων Ἰουδαίων ἐπὶ τὴν ἑορτὴν, ἀναιρεῖται τις Γαλιλαῖος. Πρὸς τοῦτο πλείστοι μὲν ἐκ τῆς Γαλιλαίας συνέδραμον ὡς πολεμήσοντες τοῖς Σαμαρεῦσιν· οἱ γινώρμοι δὲ αὐτῶν ἰλθόντες πρὸς Κούμανον ἡντιβόλουν πρὶν ἀνηκέστου πάθους εἰς τὴν Γαλιλαίαν διαβάντα τιμωρῆσασθαι τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου· μόνως γὰρ ἂν οὕτως διαλυθῆναι πρὸ πολέμου τὸ πλῆθος. Κούμανος μὲν οὖν ἐν δευτέρῳ τὰς ἐκείνων ἱκεσίας τῶν ἐν χερσὶ πραγμάτων θέμενος ἀπράκτους ἀπέπειψε τοὺς ἱκέτας.

δ'. Ἀγγελθὲν δὲ τὸ πάθος εἰς Ἱεροσόλυμα τοῦ περὶ τοῦ ποταμοῦ τὰ πλῆθη συνετάραξε, καὶ τῆς ἑορτῆς ἀπέμεινε πρὸς τὴν Σαμαρείαν ἐξώρμησαν ἀστρατήγητοι καὶ μηδενὶ τῶν ἀρχόντων κατέχοντι πειθόμενοι. Τοῦ ληστρικοῦ δὲ αὐτῶν καὶ στασιώδους Δειναίου τις υἱὸς Ἐλεάζαρος καὶ Ἀλέξανδρος ἐξῆρχον, οἱ τοῖς ὁμόροις τῆς Ἀκραβατηνῆς τοπαρχίας προσπεσόντες αὐτοὺς τε ἀνήρουν μηδεμιᾶς ἡλικίας φειδῶ ποιούμενοι, καὶ τὰς κώμας ἀνετίμωρσαν.

ε'. Κούμανος δὲ ἀναλαβὼν ἀπὸ τῆς Καισαρείας μίαν ὀλὴν ἵππων καλουμένην Σεβαστηνῶν ἐξεβοήθει τοῖς πορθουμένοις. Καὶ τῶν περὶ τὸν Ἐλεάζαρον πολλοὺς μὲν συνέλαβε, πλείστους δὲ ἀπέκτεινε. Πρὸς δὲ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν πολεμῶν τοῖς Σαμαρεῦσιν ὠρμημένων οἱ ἀρχοντες τῶν Ἱεροσολύμων ἐκδραμόντες σάκκους ἀμπεχόμενοι καὶ τέφραν τῶν κεφαλῶν κατα-

Quumque ii in porticus sese effudissent, vehemens metus Judæos occupat, atque in fugam versi e templo in urbem se receperunt. Tanta autem et tam violenta ad portas facta est contrusio, ut supra decem hominum millia mutua conculatione et contritione perierint, adeo ut festus ille dies universæ genti lugubris et singulis familiis lamentabilis fuerit.

2. Hanc autem calamitatem excipit alius latronum tumultus. In via quippe publica, juxta Bathoro, Stephani cujusdam, Cæsaris servi, supellectilem, quam secum ferebat, latrones, qui in eam inciderant, diripuerunt. Cumanus autem, quum milites circumquaque misisset, vicorum propinquorum incolas vinctos ad se adduci jussit, illis crimini dans quod latrones non persequuti essent et comprehendissent. Qua occasione quidam e militibus, nactus in quodam viculo sacras leges, librum et discerpit et in ignem conjecit. Judæi vero, quasi regio omnis combusta esset, animis conturbati erant, et religione quasi organo quodam attracti, una præconis voce omnes Cæsaream ad Cumanum se conferebant, supplicantes ut militem, qui tantam Deo ejusque legi contumeliam intulisset, non impunitum sineret. Ad hæc ille (ut qui videret multitudinem, nisi aliqua adhiberetur consolatio, non quieturam esse) militem adduci deposcebat, et inde per medios accusatores ad extremum supplicium trahi jussit. Atque ita quidem Judæi recesserunt.

(XXI.) 3. Denuo autem Galilæi cum Samaritanis congregantur. In vico enim quem Geman vocant, qui in magno Samaritæ campo situs est, quum multi Judæi ad festivitatem ascenderent, Galilæus quidam interficitur. Ad hoc plurimi quidem e Galilæa concurrerunt, quasi cum Samaritanis pugnam inituri: ex istis vero nobiliores ad Cumanum se contulerunt, rogantes ut, antequam malum ingravesceret, in Galilæam transiret et in cædis auctores animadverteret: haud alia quippe via dissipari posse multitudinem, antequam ad arma ventum sit. Et Cumanus quidem, rebus quæ in manibus erant posthabita illorum petitione, supplices negotio infecto dimisit.

4. At quum ejus quod occiso acciderat fama Hierosolyma perveniret, multitudinem conturbavit, et festiva solennitate relicta Samariam festinanter profecti sunt, idque sine duce et contra consilium magistratuum, qui eos cohibere voluerant. Latrocinia autem eorum et tumultus initium ducebant ab Eleazaro quodam Dinæi filio et Alexandro, qui, in toparchiæ Acrabatensæ finitimos impetu facto, et ipsos interficiebant nemini cujuscunque ætatis parcentes, et vicos incenderunt.

5. Cumanus autem, assumpta ex Cæsarea una equitum ala, quæ vocabatur Sebastenorum, ad opitulandum direptione vastatis procurrebat: et ex iis qui Eleazarum sequuti erant multos quidem comprehendit, plurimos vero interfecit. Ad reliquam autem multitudinem, qui ad bellum Samaritanis inferendum properabant, Hierosolymitarum principes quum raptim se proripuisent centonibus amicti

χέοντες ἰκέτευον ἀναχωρεῖν, καὶ μὴ διὰ τὴν εἰς Σαμαρεῖς ἀμυναν ἐπὶ Ἱεροσόλυμα Ῥωμαίους παροξύνειν, ἐλεῆσαι δὲ τὴν πατρίδα καὶ τὸν ναόν, τέκνα τε καὶ γυναῖκας ἰδίας, καὶ μὴ πάντα κινδυνεύειν δι' ἐνὸς ἐκδικίαν
 5 Γαλιλαίου παραπολέσθαι. Τούτοις πεισθέντες οἱ Ἰουδαῖοι διελύθησαν. Ἐτραπόnton δὲ πολλοὶ πρὸς ληστείαν διὰ τὴν ἀδειαν καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν ἀρπαγαὶ τε ἦσαν καὶ τῶν θραυστέρων ἐπαναστάσεις. Καὶ τῶν Σαμαρέων οἱ δυνατοὶ πρὸς Οὐμμίδιον Κουαδράτον,
 10 ὃς ἦν ἡγεμὼν τῆς Συρίας, εἰς Τύρον παραγενόμενοι δίκην τινὰ παρὰ τῶν πορθησάντων τὴν χώραν λαβεῖν ἤξιον. Παρόντες δὲ καὶ οἱ γνώριμοι τῶν Ἰουδαίων, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ἰωνάθης υἱὸς Ἀνάου, κατάρξαι μὲν ἔλεγον τῆς ταραχῆς Σαμαρέας διὰ τὸν φόνον,
 15 αἷτιον δὲ τῶν ἀποδεηκόντων Κούμανον γεγονέναι, μὴ θελήσαντα τοὺς αὐθάγτας τοῦ σφαγέντος ἐπεξελεῖν.

ζ'. Κουαδράτος δὲ τότε μὲν ἐκατέρους ὑπερίθεται, φήσας, ἐπειδὴν εἰς τοὺς τόπους παραγένηται, διερευ
 20 νήσειν ἕκαστα. Αὖθις δὲ προελθὼν εἰς Καισάρειαν, τοὺς ὑπὸ Κουμάνου ζωγρηθέντας ἀνεσταύρωσε πάντας. Ἐκείθεν τε εἰς Λύδδα παραγενόμενος πόλιν διήκουσε τῶν Σαμαρέων, καὶ μεταπειψάμενος ὀκτωκαίδεκα τῶν Ἰουδαίων, οὓς ἐπέτυστο μετεσχηκέναι τῆς μάχης, πελέ
 25 κει διεχρήσατο· δύο δὲ ἐτέρους τῶν δυνατωτάτων καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς Ἰωνάθην καὶ Ἀνανίαν, τὸν τε τοῦτου παῖδα Ἀνανον, καὶ τινὰς ἄλλους Ἰουδαίων γνωρίμους, ἀνέπεμψεν ἐπὶ Καίσαρα, ὁμοίως δὲ καὶ Σαμαρέων τοὺς ἐπιφανεστάτους. Παρήγγειλε δὲ καὶ Κουμάνῳ καὶ
 30 Κέλερι τῷ χιλιάρχῳ πλεῖν ἐπὶ Ῥώμης, δώσαντας Κλαυδίῳ λόγον ὑπὲρ τῶν γεγενημένων. Ταῦτα διαπραξάμενος ἀπὸ τῶν Λύδδων ἀνέβαινεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ καταλαβὼν τὸ πλῆθος ἄγον τὴν τῶν αἰχμῶν ἐορτὴν ἀθουρώως, εἰς Ἀντιόχειαν ἐπανήει.

ζ'. Κατὰ δὲ τὴν Ῥώμην Καῖσαρ ἀκούσας Κουμάνου καὶ Σαμαρέων (παρὴν δὲ καὶ Ἀγρίππας ἐκθύμως ὑπεραγωνιζόμενος Ἰουδαίων, ἐπειδὴ καὶ Κουμάνῳ πολλοὶ τῶν δυνατῶν παρίσταντο), Σαμαρέων μὲν κατανοῦς, τρεῖς ἀνελεῖν προσέταξε τοὺς δυνατωτάτους, Κούμανον
 40 δὲ ἐφυγάδευσε· Κέλερα δὲ δεσμώτην ἀναπέμψας εἰς Ἱεροσόλυμα παραδοθῆναι Ἰουδαίοις πρὸς αἰκίαν ἐκέλευσε καὶ περισυρέντα τὴν πόλιν οὕτω τὴν κεφαλὴν ἀποκοπήναι.

η'. Μετὰ ταῦτα Ἰουδαίας μὲν ἐπίτροπον Φήλικα
 45 τὸν Πάλλαντος ἀδελφὸν ἐπέμπευε τῆς τε Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας καὶ Περσίας· ἐκ δὲ τῆς Χαλκίδος Ἀγρίππαν εἰς μελῖζονα βασιλείαν μετατίθησι, δούς αὐτῷ τὴν τε Φιλιπποῦ γενομένην τετραρχίαν (αὕτη δὲ ἦν Βαταναία καὶ Τραχωνίτις καὶ Γαυλανίτις), προσέθηκε δὲ τὴν τε
 50 Λυσανίου βασιλείαν καὶ τὴν Οὐάρου γενομένην ἐπαρχίαν. Αὐτὸς δὲ διοικήσας τὴν ἡγεμονίαν ἔτεσι τρισὶ καὶ δέκα, πρὸς δὲ μνηστὶν ὀκτὼ καὶ εἰκοσιν ἡμέραις, τελευτᾷ, καταλιπὼν Νέρωνα τῆς ἀρχῆς διάδοχον, ὃν ταῖς Ἀγριππίνης τῆς γυναῖκος ἀπάταις ἐπὶ κληρονομίᾳ

et aspersis cinere capitibus obsecrabant ut recederent, et non, ut ultum irent Samaritanos, in Hierosolyma Romanos concitarent, sed patriæ suæ atque templi miserentur, liberorumque suorum et conjugum; neque omnes, ut unius Galilæi cædem vindicarent, in mortis immeritæ discrimen adducerent. Istis persuasi Judæi sese disperserunt. Multi autem ad latrocinia se convertabant impunitatis spe, omnisque regio plena erat rapinarum, et paullo audacior quisque seditionem agitabat. Tunc Samaritanorum primores, ad Ummidium Quadratum, qui Syriæ præses erat, Tyrum profecti, pœnas ab iis exigi postulabant qui regionem vastaverant. Quum autem præsentibus adessent et Judæorum nobilissimi, summusque pontifex Jonathas Anani filius, asseverabant turbis quidem initium dedisse Samaritanos qui cædem perpellerant, causam vero eorum quæ acciderint exstitisse Cumanum, qui de cædis auctoribus supplicium sumere neglexerit.

6. Et tunc quidem Quadratus utramque partem in aliud tempus rejectit, dicens se, quum ad loca ipsa pervenerit, in singula inquisiturum. Deinceps vero progressus ad Cæsaream, eos omnes quos Cumanus vivos ceperat in crucem sustulit. Quumque inde Lydda venisset, Samaritanorum querelas audivit, et accitis octodecim Judæorum viris, quos pugnæ participes fuisse acceperat, securi eos percussit; alios vero duos e viris potentissimis, ut et pontifices Jonatham et Ananiam, hujusque filium Ananum, et nonnullos alios Judæos nobiles Romam misit, itidemque illustrissimos quosque Samaritanorum. Præcepit etiam Cumano et Celeri tribuno ut Romam navigarent, factorum rationem Claudio redditori. Istis confectis, Lyddis ascendeat in urbem Hierosolymorum, quumque populum deprehendisset Azymorum festum absque omni tumultu agentem, Antiochiam reversus est.

7. Romæ autem Cæsar, ubi Cumanum et Samaritanos audiverat (præsente etiam Agrippa, qui magno studio pro Judæis contendebat, utpote quod et Cumano multi potentium aderant), Samaritanos condemnavit, tresque eorum potentissimos interfici jussit, atque Cumanum in exilium egit. Quumque Celerem vinculum Hierosolyma mittendum curasset, Judæis ad supplicium tradi præcepit, eique circa urbem tracto caput amputari.

8. Post hæc Felicem quidem Pallantis fratrem misit Cæsar, ut Judæam procuraret, simulque Galilæam et Samariam et Peræam: Agrippam vero ex Chalcide in regnum amplius transtulit, eumque tetrarchia donavit quæ Philippi fuerat: erat autem ista Trachonitis et Batanæa et Gaultanitis. Insuper et Lysaniæ regnum addidit et provinciam quam Varus rexerat. Ipse autem Claudius, quum annos tredecim imperium administrasset, ac præterea menses octo diesque viginti, vita decessit, relicto Nerone imperii successore, quem Agrippinæ uxoris suæ illecebris et præstigiis in imperii hæreditatem adoptaverat, quamvis filium

τῆς ἀρχῆς εἰσεποιήσατο, καίπερ υἱὸν ἔχων γνήσιον Βρεττανικὸν ἐκ Μεσσαλίνης τῆς προτέρας γυναῖκος, καὶ Ὀκταουίαν θυγατέρα τὴν ὑπ' αὐτοῦ ζευχθεῖσαν Νέρωνι. Ἐγεγόνει δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ Πετίνης Ἀντωνία.

ΚΕΦ. ΙΓ'.

5 Ὅσα μὲν οὖν Νέρων δι' ὑπερβολὴν εὐδαιμονίας τε καὶ πλούτου παραφρονήσας ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύχην, ἣ τίνα τρόπον τὸν τε ἀδελφὸν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν μητέρα διεξήλθεν, ἀφ' ὧν εἰς τοὺς εὐγενεστάτους μετήνεγκε τὴν ὁμότητα, καὶ ὡς τελευταῖον ὑπὸ φρενο-

10 βλαβείας ἐξώκειλεν εἰς σκηνὴν καὶ θέατρον, ἐπειδὴ δι' ὄχλου πᾶσιν ἔστι παραλείψω. Τρέψομαι δὲ ἐπὶ τὰ Ἰουδαίους κατ' αὐτὸν γεγόμενα.

β'. Τὴν μὲν οὖν μικρὰν Ἀρμενίαν δίδωσι μὲν βασιλεῦσιν Ἀριστοβούλῳ τῷ Ἡρώδου· τῇ δὲ Ἀγρίππᾳ βασι-

15 λεῖα τέσσαρας πόλεις προστίθῃσι σὺν ταῖς τοπαρχίαις, Ἀβίλα μὲν καὶ Ἰουλιὰδα κατὰ τὴν Περσίαν, Ταριχεὰς δὲ καὶ Τιδεριάδα τῆς Γαλιλαίας, εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Ἰουδαίαν Φήλिका κατέστησεν ἐπίτροπον. Οὗτος τὸν

τε ἀρχιληστήν Ἐλεάζαρον ἔτεσιν εἴκοσι τὴν χώραν

20 δρυσάμενον καὶ πολλοὺς τῶν σὺν αὐτῷ ζωγρήσας ἀνέπεμψεν εἰς Ῥώμην, τῶν δὲ ἀνασταυρωθέντων ὑπ' αὐτοῦ ληστῶν καὶ τῶν ἐπὶ κοινωνίᾳ φωραθέντων δημοτῶν, οὓς ἐκόλασεν, ἀπειρόν τι πλῆθος ἦν.

(ΚΓ'). γ'. Καθαρεῖσιν δὲ τῆς χώρας ἕτερον εἶδος λη-

25 στῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ὑπεφύετο, οἱ καλούμενοι σικάριοι, μεθ' ἡμέραν καὶ ἐν μέσῃ τῇ πόλει φονεύοντες ἀνθρώ-

πους, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ἑορταῖς μισγόμενοι τῷ πλῆθει καὶ ταῖς ἐσθῆσιν ὑποκρύπτοντες μικρὰ ξιφίδια, τούτοις

ἔνυττον τοὺς διαφόρους· ἔπειτα πεσόντων μέρος ἐγί-

30 νοντο τῶν ἐπαγανακτούντων οἱ πεφονευκότες· διὸ καὶ παντάπασιν ὑπ' ἀξιοπιστίας ἦσαν ἀνέυρετοι. Πρῶτος

μὲν οὖν ὑπ' αὐτῶν Ἰωνάθης ὁ ἀρχιερεὺς ἀποσφάττεται·

μετὰ δὲ αὐτὸν καθ' ἡμέραν ἀνηρῶντο πολλοί, καὶ τῶν

συμφορῶν ὁ φόβος ἦν χαλεπώτερος, ἐκάστου καθάπερ

35 ἐν πολέμῳ καθ' ὥραν τὸν θάνατον προσδεχομένου. Προσκοποῦντο δὲ πόρρωθεν τοὺς διαφόρους, καὶ οὐδὲ

τοῖς φίλοις προσιοῦσιν ἔτι πίστις ἦν, ἐν μέσαις δὲ

ταῖς ὑπονοίαις καὶ ταῖς φυλακαῖς ἀνηρῶντο· τοσοῦτον

τῶν ἐπιβουλεύοντων τὸ τάχος ἦν καὶ τοῦ λαθεῖν ἡ

40 τέχνη.

δ'. Συνέστη δὲ τούτοις στίφος ἕτερον πονηρῶν,

χειρὶ μὲν καθαρώτερον, ταῖς γνώμαις δὲ ἀσεβέστερον,

ἔπερ οὐδὲν ἤττον τῶν σφαγῶν τὴν εὐδαιμονίαν τῆς

πολεως ἐλυμήνατο. Πλάνοι γὰρ ἄνθρωποι καὶ ἀπα-

45 ταῖνες, προσχήματι θειασμοῦ, νεωτερισμοὺς καὶ μεταβολὰς πραγματευόμενοι, δαιμονῶν τὸ πλῆθος ἀνέ-

πιθον, καὶ προῆγον εἰς τὴν ἐρημίαν, ὡς ἐκεῖ τοῦ

Θεοῦ δείξοντος αὐτοῖς σημεῖα ἐλευθερίας. Ἐπὶ τού-

τοις ὁ Φῆλιξ (ἐδόκει γὰρ ἀποστάσεως εἶναι καταβολή)

50 πέμψας ἱππεῖς καὶ πεζοὺς ὁπλίτας πολλὸ πλῆθος διέ-

φθειρε.

ε'. Μείζονι δὲ ταύτης πληγῇ Ἰουδαίους ἐκάκωσεν ὁ

proprium haberet Britannicum ex Messalina conjuge priore natum, et Octaviam filiam, quam ipse Neroni collocaverat. Præterea ex Petina susceperat Antoniam.

CAP. XIII. (XXII.)

Et quemadmodum quidem Nero, felicitatis et opum magnitudine dementatus, superbe et petulanter usus sit fortuna, et qualiter fratrem et uxorem et matrem interfecerit, ac deinde in nobilissimos crudelitatem suam adhibuerit, utque tandem eo dementia pervenerit, ut in scena et theatro sese exerceret, quoniam res vulgo notæ sunt, præteribo. Convertam autem narrationem ad ea quæ ejus tempore Judæis acciderunt.

2. Et ille quidem Armeniam minorem donavit Aristobulo Herodis filio, ut eam imperio regeret: regno autem Agrippæ quattuor urbes addidit cum illarum toparchiis, Abila et Juliadem in Perææ, Taricheas et Tiberiadem in Galilæa; reliquæ autem Judææ Felicem procuratorem constituit. Hic principem latronum Eleazarum, qui per viginti annos regionem fuerat depopulatus, multosque eorum qui cum eo erant vivos cepit et Romam misit; latronum vero ab illo in crucem sublаторum, incolarumque in sceleris societate depreheursorum, quos supplicio affecit, ingens erat multitudo.

(XXIII.) 3. Regione autem purgata aliud subortum est grassatorum genus, qui Sicarii vocabantur, interdiu homines media in urbe trucidantes, præcipue vero diebus festis plebi immixti et sicas sub vestibus occultantes, istis inimicos suos percutiebant: quomque concidissent, illi qui cædem fecerant cum adstantibus indignari se simulabant. Qua re fiebat ut credulitate hominum nihil de iis sinistri suspicantium diu tecti latuerint. Ac primum quidem Jonathias pontifex ab illis interficitur: deinde vero complures alii quotidie perempti erant, adeo ut timor ipsa calamitate acerbior esset, dum singuli tanquam in acie positi quovis momento mortem sibi imminere crederent. Inimicos autem eminens prospiciebant, et ne amicis quidem propius accedentibus amplius fidebant, sed in mediis suspicionibus atque custodiis occidebantur: tanta erat insidantium velocitas et latendi ars.

4. Ceterum cum his alia nefariorum turma conflata est, quibus manus quidem erant puriores, sed sceleratiora consilia, quique non minus quam sicarii civitatis felicitatem perditum ibant. Nam homines, seductores et fallacii pleni, specie divini afflatus novis rebus et mutationibus studentes, vulgo ut insanirent persuadebant, et prolaciebant in solitudinem, ac si illic Deus ostensurus esset eis signa libertatis. Contra istos (inde enim videbatur oritura esse insurrectio) milites tam pedites quam equites misit Felix, magnumque eorum numerum interfecit.

5. Graviore autem adhuc clade Judæos afflixit Ægyptius

Αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης. Παραγενόμενος γὰρ εἰς τὴν χώραν ἀνθρώπος γόγης καὶ προφήτου πίστιν ἐπιθείς ἑαυτῷ, περὶ τρισμυρίους μὲν ἀθροίζει τῶν ἡπατημένων, προαγαγὼν δὲ αὐτοὺς ἐκ τῆς ἐρημίας εἰς τὸ Ἑλαιῶν καλούμενον ὄρος, ἐκεῖθεν οἷστέ τῃν εἰς Ἱεροσόλυμα παρελθεῖν βιάζεσθαι, καὶ κρατήσας τῆς τε Ῥωμαϊκῆς φρουρᾶς καὶ τοῦ δήμου τυραννεῖν, χρώμενος τοῖς συνεπισπεσῶσι δορυφόροις. Φθάνει δὲ αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν Φῆλιξ ὑπαντιάσας μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀπλιτῶν, καὶ πᾶς ὁ δῆμος συνεψήφατο τῆς ἀμύνης, ὥστε συμβολῆς γενομένης τὸν μὲν Αἰγύπτιον φυγεῖν μετ' ὀλίγων, διαφθαρῆναι δὲ καὶ ζωγρηθῆναι πλείστους τῶν σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος σκεδασθὲν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἑκαστον διαλαθεῖν.

ζ'. Κατεσταλμένων δὲ καὶ τούτων, ὥσπερ ἐν νοσούντι σώματι, πάλιν ἕτερον μέρος ἐφλέγμαινεν. Οἱ γὰρ γόγης καὶ λήπτηκοι συναχθέντες πολλοὺς εἰς ἀποστασιν ἐνήγον, καὶ πρὸς ἐλευθερίαν παρεκρότου, θάνατον ἐπιτιμῶντες τοῖς πειθαρχοῦσι τῇ Ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ, καὶ πρὸς βίαν ἀραιρεθῆσθαι λέγοντες τοὺς ἐκουσίως δουλεύειν προαιρουμένους. Μεριζόμενοι δὲ εἰς τὴν χώραν κατὰ λόχους διήρπαζόν τε τὰς τῶν δυνατῶν οἰκίας καὶ αὐτοὺς ἀνήρουν, καὶ τὰς κώμας ἐνεπύμπρασαν, ὥστε τῆς ἀπονοίας αὐτῶν πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν ἀνατίμπλασθαι. Καὶ οὗτος μὲν ὁ πόλεμος καθ' ἡμέραν ἀνερριπίζετο.

ζ'. Ἑτέρα δὲ ταραχὴ συνίσταται περὶ Καيسάρειαν, τῶν ἀναμειγμένων Ἰουδαίων πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ Σύρους στασιασάντων. Οἱ μὲν γὰρ ἡξίουσιν σφετέραν εἶναι τὴν πόλιν, Ἰουδαῖον γεγονέναι τὸν κτίστην αὐτῆς λέγοντες (ἦν δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς), οἱ δὲ ἕτεροι τὸν οἰκιστὴν μὲν προσωμολόγουν Ἰουδαῖον, αὐτὴν μάλιστα τὴν πόλιν Ἑλληνῶν ἔφασαν· οὐ γὰρ ἂν ἀνδριάντας καὶ ναοὺς ἐγκαθιδρῶσαι Ἰουδαίοις αὐτὴν ἀνατιθέντα. Διὰ ταῦτα μὲν ἡμισηδῆτον ἑκάτεροι, προσήει δὲ αὐτοῖς τὸ φιλονεικεῖν εἰς ὅπλα, καὶ καθ' ἡμέραν οἱ θρασύτεροι παρ' ἀμφοῖν προεπῆδων ἐπὶ μάχην. Οὔτε γὰρ Ἰουδαίων οἱ γεραῖοι τοὺς ἰδίους στασιαστὰς κατέχειν οἶόν τε ἦσαν, καὶ τοῖς Ἑλλήσιν αἴσχος ἐδόκει Ἰουδαίων ἐλαττοῦσθαι. Προεῖχον δὲ οἱ μὲν πλούτῳ καὶ σωμάτων ἀλκῇ, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν τῇ παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἀμύνῃ. Τὸ γὰρ πλεόν Ῥωμαίοις τῆς ἐκεῖ δυνάμεως ἐκ Συρίας ἦν κατειλεγμένον, καὶ καθάπερ συγγενεῖς ἦσαν εἰς τὰς βοηθείας ἔτοιμοι. Τοῖς γε μὴν ἐπάρχοις φροντίς ἦν ἀνατέλλειν τὴν ταραχὴν, καὶ τοὺς μαχιμωτέρους ἐκατέρωθεν δεῖ συλλαμβάνοντας ἐκόλαζον μάστιγι καὶ δεσμοῖς. Οὐ μὴν τὰ πάθη τῶν συλλαμβανομένων ἐνεποίει τοῖς καταλειπομένοις ἀνακοπὴν ἢ ὄλεος, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον παρωξύνοντο πρὸς τὴν στάσιν. Νικῶντας δὲ ποτε τοὺς Ἰουδαίους παρελθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν δὲ Φῆλιξ μετὰ ἀπειλῆς ἐκέλευσεν ἀναχωρεῖν· τῶν δὲ μὴ πειθομένων ἐπιτέμψας τοὺς στρατιωτὰς ἀναιρεῖ συγχοῦς, ὧν διαρπαγῆναι συνέβη καὶ τὰς οὐσίας. Μενούσης δὲ τῆς στάσεως, ἐπιλέξας ἐκατέρωθεν τοὺς

falsus propheta. Namque is in regionem ingressus, homo magus, quum opinionem atque auctoritatem prophetæ sibi conciliasset, usque ad triginta hominum millia, quos præstigiis suis deceperat, congregavit. Quum autem istos ex solitudine ad montem usque Olivarum perduxisset, inde in urbem Hierosolymorum irrumpere statuerat, superatoque Romanorum præsidio et populo, dominationem occupare, satellitibus fretus qui secum irruerent. Verum Felix conatum hominis prævenit, obviam adversus eum progressus cum Romanis militibus: et universus populus certaturus Romanos adjuvabat. Facto igitur congressu, Ægyptius quidem ipse cum paucis evasit, plurimique eorum qui cum eo erant partim trucidati, partim vivi capti sunt: reliqua autem multitudine in regiones suas dispersa, singuli latendo sibi met consulebant.

6. Verum quum et isti compressi essent motus, rursus et altera pars, sicut in ægro corpore fieri solet, furore inflammatur. Nam plani et latrones in unum collecti multos ad defectionem impellebant et ad libertatem hortabantur. mortem iis minitantes qui Romanorum imperio obedientiam præstarent et vel invitos in libertatem asserendos esse dictitantes, quibus in animo esset voluntariam servitutem servire. Turmatim enim per regionem dispersi et potentium domos diripiebant, et ipsos insuper trucidabant, et vicos incendebant: adeo ut flagitiosa illorum amentia Judæa omnis repleretur. Et hoc quidem bellum quotidie ingravescibat.

7. Alter autem tumultus fit circa Cæsaream, inter Syros et Judæos qui simul cum illis promiscue eam habitabant orta seditione. Nam hi quidem suam esse civitatem volebant, Judæum ejus fuisse conditorem dicentes (erat autem rex Herodes), illi vero ædificatorem quidem Judæum exstitisse confitebantur, ipsam vero civitatem Græcorum esse asseverabant: non enim in ea statuas et fana collocare voluisse qui eam Judæis tribuerit. De istis quidem inter eos mota erat controversia, dumque contenderent, ad arma ventum est, et quotidie audaciores quique partis alterutræ ad pugnam prosiliebant. Neque enim Judæorum seniores gentis suæ seditiosos continere poterant, et Græcis inhonestum videbatur et turpe Judæis cedere. Atque illi quidem plus valebant opibus et corporis viribus, Græci vero militum auxilio et præsidio. Major enim Romani exercitus pars conflata erat ex Syris, et quasi cognitione juncti ad auxiliandum prompti erant paratique. Cæterum militum præfectis curæ erat tumultum comprimere, et pugnaciores quosque factionis utriusque, ut comprehensi fuerant, verberibus et vinculis castigabant. Non tamen comprehensorum supplicia aut impetum ceterorum reprimebant aut terrorem illis injiciebant, sed eo magis exasperati ad seditionem ferebantur. Quumque Felix Judæos in quodam conflictu superiores videns in forum prodiiisset, verbis minacibus jussisset domum quemque suam abire, illi auscultare noluerunt: quo factum est ut, militibus in eos immissis, non paucos eorum interfecerit, quorum etiam bona forte direpta erant. Vigente autem seditione, nobiliores ex

γνωρίμους, ἔπεμψε πρέσβεις ἐπὶ Νέρωνα διαλεξομένους περὶ τῶν δικαίων.

ΚΕΦ. ΙΔ

Διαδεχόμενος δὲ παρὰ τούτου τὴν ἐπιτροπὴν Φῆστος τὸ μάλιστα λυμαινόμενον τὴν χώραν ἐπέζηει. Τῶν γοῦν ληστῶν συνέλαβε τοὺς πλείστους καὶ διέφθειρεν οὐκ ὀλίγους. Ἄλλ' οὐχ ὁ μετὰ Φῆστον Ἀλβίνος τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξηγήσατο τῶν πραγμάτων· οὐκ ἔστι δὲ ἦντινα κακουργίας ἰδεῖν παρέλιπεν. Οὐ μόνον γοῦν ἐν τοῖς πολιτικοῖς πράγμασιν ἐκλεπτε καὶ διήρπαζε τὴν
10 ἐκάστων οὐσίαν, οὐδὲ τὸ πᾶν ἔθνος ἐθάρει ταῖς εἰσφοραῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ ληστεία δεδεμένους ὑπὸ τῆς παρ' ἐκάστοις βουλῆς ἢ τῶν προτέρων ἐπιτρόπων ἀπελύτρου τοῖς συγγενεῖς, καὶ μόνος ὁ μὴ θοὺς τοῖς δεσποτικαῖς ὡς πονηρὸς ἐγκατελείπετο. Τηνικαῦτα
15 καὶ τῶν νεωτερίζειν βουλομένων ἐν Ἱεροσολύμοις ἐθάρσησαν αἱ τόλμαι, καὶ χρήμασι μὲν οἱ δυνατοὶ τὸν Ἀλβίνον προσελάμβανον, ὥστε τοῦ στασιάζειν αὐτοὺς παρέχειν ἄδειαν, τοῦ δημοτικοῦ δὲ τὸ μὴ χαῖρον ἡσυχία πρὸς τοὺς Ἀλβίνου κοινωνοὺς ἀπέκλινεν. Ἐκαστος
20 δὲ τῶν πονηρῶν ἴδιον στίφος ὑποζωσάμενος αὐτὸς μὲν ὥσπερ ἀρχιληστής ἢ τυράννος προανεῖχεν ἐκ τοῦ λόχου, τοῖς δορυφοροῦσι δὲ πρὸς ἀρπαγὰς τῶν μετρίων καταχρῆτο. Συνέβαινε δὲ τοὺς μὲν ἀφρημένους ὑπὲρ ὧν ἀγανακτεῖν ἔχρην σιωπᾶν, τοὺς ἀπλήγας δὲ, δεῖ τοῦ
25 μὴ τὰ αὐτὰ παθεῖν, καὶ κολακεῖν τὸν ἀξίον κολάσεως. Καθόλου δὲ ἡ μὲν παρρησία πάντων περικέκοπτο, τυραννὶς δὲ ἦν διὰ πλείονων· καὶ τὰ σπέρματα τῆς μελλούσης ἀλώσεως ἐκτότε τῇ πόλει κατεδάλλετο.

β'. Τοιοῦτον δὲ ὄντα τὸν Ἀλβίνον ἀπέδειξε ὁ μετὰ
30 τοῦτον ἐλθὼν Γέσσιος Φλώρος δικαιοτάτος κατὰ σύγκρισιν. Ὁ μὲν γὰρ λάθρα τὰ πολλὰ καὶ μετ' ὑποστολῆς ἐκακούργησε, Γέσσιος δὲ τὰς εἰς τὸ ἔθνος παρανομίας ἐπόμπευσε· καὶ ὥσπερ ἐπὶ τιμωρίᾳ καταχρῆτων πεμφθεὶς δῆμιος οὔτε ἀρπαγῆς τινα τρόπον οὔτε αἰκίας
35 παρέλιπεν. Ἦν δὲ ἐν μὲν τοῖς ἐλευνοῖς ὠμότατος, ἐν δὲ τοῖς αἰσχροῖς ἀναιδέστατος· οὔτε δὲ πλείω ἀπιστίαν τῆς ἀληθείας κατέχευεν οὔτε ἐν τῷ πανουργεῖν δολιοτέρως δόδους ἐπενόησεν. Ὡς τὸ μὲν κατ' ἀνδρά κερδαίνειν μικρὸν ἔδοκει, πόλεις δὲ ὅλας ἐξεδίδυσκε καὶ
40 δῆμους ἀθρόους ἐλυμαίνετο, καὶ μονονοῦα ἐκήρυξεν ἀνὰ τὴν χώραν πᾶσιν ἐξεῖναι ληστεύειν, ἐφ' ᾧ μέρος αὐτὸς λήψεται τῶν λαφύρων. Διὰ γοῦν τὴν ἐκείνου πλεονεξίαν πάσας ἐρημωθῆναι συνέβη τὰς τοπαρχίας καὶ πολλοὺς τῶν πατρίων ἐθῶν ἐξαναστάντας φυγεῖν εἰς τὰς
45 ἀλλοφύλους ἐπαρχίας.

γ'. Μέχρι μὲν οὖν ἐν Συρίᾳ Κέστιος Γάλλος ἦν προδιέπων τὴν ἐπαρχίαν, οὐδὲ πρεσβεύασθαί τις πρὸς αὐτὸν ἐτόλμησε κατὰ τοῦ Φλώρου. Παραγενόμενον δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα τῆς τῶν αἰζύμων ἐορτῆς ἐνστάσης
50 περιστάς ὁ δῆμος, οὐκ ἐλάττους τριακοσίων μυριάδων, ἰκέτευον ἐλεῆσαι τὰς τοῦ ἔθνους συμφορὰς καὶ τὸν λυμειῶνα τῆς χώρας Φλώρον ἐκεκράγεσαν. Ὁ δὲ παρὼν

utraque parte delectos ad Neronem legatos misit de jure suo disceptaturos.

CAP. XIV. (XXIV.)

At Festus, accepto ab eo munere procuratorio, persequutus est eos qui maxime regionem infestabant. Itaque latronum quamplurimos comprehendit, et non paucos necari jussit. Verum successor ejus Albinus non eodem consilio ac ratione rerum summæ præfuit; neque ulla erat maleficientiæ species quam ille præterierit. Quippe non solum dum res administraret furto subducebat et singulorum bona fortunasque diripiebat, neque solum tributis gentem universam onerabat, sed etiam quos ob latrocinia decuriones civitatum vel superiores procuratores in vincula conjecerant, accepta a cognatis pecunia, liberabat, et is solum qui nihil dedisset, in carceribus ut maleficus relinquebatur. Per id tempus iis qui rerum novarum causas quærebant audacia crevit Hierosolymis: ex quibus qui erant opulenti pecunia sibi conciliabant Albini gratiam, ut ipsis seditionem agitantibus impunitatem daret; atque isti de populo, quos non delectaret quies, iis se adjungebant, quibus cum Albino communitas erat. Quum autem unusquisque improborum suo agmine circumdatus esset, ipse quidem inter ceteros cohortis quasi princeps latronum aut tyrannus eminebat, suisque satellitibus ad moderatorum directionem insolenter utebatur. Qua re fiebat ut hi quidem qui spoliati erant, quum indignari oporteret, plane tacerent, illi vero, qui nihil damni ceperant, metu ne similia paterentur, etiam obsequiis eos demereri studerent, qui supplicio digna fecerant. In summa, omnibus præcisa erat loquendi libertas, et plurimum dominatu tenebantur: et tum jacta sunt malorum semina, quæ in urbis excidium pullularunt.

2. Quum autem ejusmodi homo esset Albinus, fecit tamen qui ei successit Gessius Florus, ut facta inter eos comparatione pro justissimo haberetur. Nam ille quidem clam pleraque facinora et dissimulanter patravit; Gessius vero de suis in gentem injuriis gloriabatur et triumphum agebat; ac quasi ad pœnas de condemnatis sumendas missus fuisset carnifex, nihil sibi ad rapinarum et vexationis omne genus reliquum faciebat. Quippe quum misericors esse deberet, erat crudelissimus, atque in re turpi impudentissimus: neque quisquam plures fallacias veritati offudit, aut commentus est callidiores decipiendi vias. Illi enim ex singulis lucrum facere parum videbatur: totas autem urbes despoliabat, et gentes universas pessumdabat; et tantum non per regionem præconis voce edicebat liberum esse omnibus latrocinari, modo ipse in prædaram partem veniret. Itaque ex illius aviditate factum est ut omnes fere toparchiæ ad vastitatem fuerint redactæ, multique patriis sedibus relictis in alias se receperint provincias.

3. Et quam diu quidem Cestius Gallus Syriæ provinciam regebat, nemo ausus est adversus Florum ad eum legationem mittere. Quum autem instante Azynorum festo ipse Hierosolyma venisset, eum circumstetit multitudo ad tricenis centena hominum millia, et orabant ut gentis calamitatum miseretur, Florum regionis pestem et perniciem esse clamitantes. Ille vero, quum præsens esset et Cestio

καὶ τῷ Κεστίῳ παρεστῶς διεγχεύαζε τὰς φωνάς. Ὁ
γε μὴν Κέστιος τὴν ὁρμὴν τοῦ πλήθους καταστειλάς
καὶ δούς ἔμφρασιν ὡς πρὸς τὸ μέλλον αὐτοῖς τὸν Φλῶ-
ρον κατασκευάσειε μετριώτερον, ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιό-
χειαν. Προέπεμψε δὲ αὐτὸν μέχρι Καίσαρείας Φλῶ-
ρος ἑξαπατῶν, καὶ πόλεμον ἤδη τῷ ἔθνει θυμούμενος
ἐπορίζετο, ᾧ μόνῳ συγχρύψειν τὰς αὐτοῦ παρανομίας
ὑπελάμβανεν. Εἰρήνης μὲν γὰρ οὐσης κατηγόρους
ἔτειν ἐπὶ Καίσαρος Ἰουδαίους προσεδόκα, πραγματευ-
σάμενος δὲ ἀπόστασιν αὐτῶν τῷ μεῖζονι κακῷ περι-
σπάσειν τὸν ἑλεγχον αὐτῶν ἀπὸ τῶν μετριωτέρων. Ὁ
μὲν οὖν ὡς ἂν ἀπορραγεῖν τὸ ἔθνος, καθ' ἡμέραν
ἐπέτεινεν αὐτοῖς τὰς συμφοράς.

(ΚΕ΄.) Δ'. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Καίσαρέων Ἕλληνες,
νικήσαντες παρὰ Νέρωνι τῆς πόλεως ἄρχειν, τὰ τῆς κρί-
σεως ἐκόμισαν γράμματα, καὶ προσελάμβανε τὴν ἀρχὴν
ὁ πόλεμος, δωδεκάτῃ μὲν ἔτει τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας,
ἑπτακαίδεκάτῃ δὲ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας, Ἀρτεμι-
σίου μηνός· πρὸς δὲ τὸ μέγεθος τῶν ἐξ αὐτοῦ συμφο-
ρῶν οὐκ ἀξίαν ἔσχε πρόφασιν. Οἱ γὰρ ἐν Καίσαρειᾳ
Ἰουδαῖοι συναγωγὴν ἔχοντες παρὰ χωρίον, οὗ δεσπότης
ἦν τις Ἕλλην Καίσαρεὺς, πολλὰ κίς μὲν κτήσασθαι τὸν
τόπον ἐσπούδασαν, τιμὴν πολλὰ πλάσιονα τῆς ἀξίας
διδόντες· ὡς δὲ ὑπερῶν τὰς δεήσεις πρὸς ἐπήρειαν
ἔτι καὶ προσωποδόμει τὸ χωρίον ἐκείνος, ἐργαστήρια
κατασκευαζόμενος, στενὴν δὲ καὶ παντάπασι βίαιαν
πάροδον ἀπέλειπεν αὐτοῖς, τὸ μὲν πρῶτον οἱ θερμότε-
ροι τῶν νέων προπηδῶντες οἰκοδομεῖν ἐκώλυον, ὡς δὲ
τούτους εἶργε τῆς βίας Φλῶρος, ἀμχανοῦντες οἱ δύνα-
τοι τῶν Ἰουδαίων, σὺν οἷς ὁ τελώνης Ἰωάννης, πεί-
θουσι τὸν Φλῶρον ἀργυρίου ταλάντους ὀκτὼ διακωλύ-
σαι τὸ ἔργον. Ὁ δὲ πρὸς μόνον τὸ λαβεῖν ὑποσχόμενος
πάντα συμπράξειν, λαβὼν ἔξεισι τῆς Καίσαρείας εἰς
Σεβαστὴν, καὶ καταλείπει τὴν στάσιν αὐτεξούσιον,
ὥσπερ ἀδειαν πεπραχὼς Ἰουδαίους τοῦ μάχεσθαι.

Ε'. Τῆς δὲ ἐπιούσης ἡμέρας ἑβδομάδος οὐσης, τῶν
Ἰουδαίων εἰς τὴν συναγωγὴν ἀθροισθέντων, στασιαστὴς
τις Καίσαρεὺς γάστραν καταστρέψας καὶ παρὰ τὴν εἰσο-
δὸν αὐτῶν θέμενος ἐπέθυεν ὄρνεις. Τοῦτο τοὺς Ἰου-
δαίους ἀνηκέστως παρώζυνεν, ὡς ὕβρισμένῳ μὲν αὐ-
τοῖς τῶν νόμων, μεμιασμένῳ δὲ τοῦ χωρίου. Τὸ μὲν
οὖν εὐσταθὲς καὶ πρᾶον ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας καταφεύγειν
πάλιν ᾤετο χρῆναι, τὸ στασιῶδες δὲ καὶ ἐν νεότητι
φλεγμᾶινον ἔξεκαίετο πρὸς μάχην. Παρασκευασμένοι
δὲ εἰστήκhsαν οἱ τῶν Καίσαρέων στασιασταί· τὸν γὰρ
ἐπιθύσαντα προπετόμευεν ἐκ συντάγματος· καὶ τα-
χέως ἐγένετο ἡ συμβολή. Προσελθὼν δὲ Ἰουκοῦνδος
ὁ διακωλύειν τεταγμένος ἱππάρχης τὴν τε γάστραν αἶρει
καὶ καταπαίνει ἐπειρᾶτο τὴν στάσιν. Ἡττωμένου δὲ
αὐτοῦ τῆς τῶν Καίσαρέων βίας, Ἰουδαῖοι τοὺς νόμους
ἀρπάσαντες ἀνεχώρησαν εἰς Νάρβατα (χώρα τις
αὐτῶν οὕτω καλεῖται, σταδίους ἐξήκοντα διέχουσα τῆς
Καίσαρείας)· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην δυνατοὶ δώδεκα
πρὸς Φλῶρον ἐλθόντες εἰς Σεβαστὴν ἀπωδύροντο περὶ

adstaret, voces istas risu excipiebat. Ceterum Cestius,
quum populi impetum sedasset, illisque significasset quod
Florum eis in posterum placatiorem redderet, Antiochiam
reversus est. Florus autem eum usque ad Caesaream de-
ducebat, verba ei dans, tumque bellum genti inferendum
animo agitabat : quo solo iniquitates suas occultari posse
credebat. Nam dum pax esset, se apud Caesarem accusa-
tores Judaeos habiturum esse exspectabat : verum si id ef-
fectum daret, ut ad defectionem adducerentur, fore ut ma-
jori malo eos a minoribus coarguendis abstraheret. Et ille
quidem, ut gentem a Romano abrumperet imperio, in dies
illorum augebat calamitates.

(XXV.) 4. Per idem autem tempus Caesarienses Graeci,
principatum urbis a Nerone in iudicio consequuti, literas
ejusce rei indices attulerunt; atque ab ea re exordium duc-
bat bellum Judaicum, duodecimo quidem anno imperii Ne-
ronis, decimo autem septimo regni Agrippae, mense Ar-
temisio : pro magnitudine autem malorum inde ortorum cau-
sas nequaquam idoneas habebat. Judaeis enim Caesariensi-
bus synagoga erat prope locum, quem dominii jure tenebat
Graecus quidam Caesariensis, et saepiuscule id egerant ut
locum possiderent, pretium multis partibus majus quam
mereretur offerentes : ille vero, spretis eorum precibus,
quum contumeliam quoque eis facere decrevisset, locum
aedificiis occupabat quae in officinas convertit, et angustum
eis aditum prorsusque difficilem relinquebat. Primum qui-
dem juvenes ferventiores prosiliebant et edificantes interpel-
labant : quum autem illorum vim inhiheret Florus, Judaei
potentiores, inque his Joannes publicanus, nescii quid age-
rent, argenti talentis octo Floro persuadere conantur, ut
faceret eos ab opere cessare. Verum ille, tantummodo ut
aliquid caperet, promisit se cuncta facturum, acceptoque
statim de Caesarea egressus Sebasten proficiscitur, relicta
seditiosis quilibet agendi potestate, quasi Judaeis pugnandi
licentiam vendidisset.

5. Die autem sequenti, qui septimus erat, quum Judaei in
synagogam convenissent, seditiosus quidam Caesariensis,
vase fictili inverso et ad introitum illorum posito alites im-
molabat. Id quod Judaeos immaniter irritabat, quasi lex
ipsorum ludibrio habita esset et locus impie contamina-
tus. Ac pars quidem Judaeorum constantior et moderatior
factu optimum esse censebat ut ad magistratus denuo con-
fugerent; seditiosi vero quique in aetatis fervore erant in
pugnam accendebantur. Stabant autem ad confligendum
parati etiam Caesariensium aliquot turbulenti : ex composito
quippe praemissus fuerat qui aviculas immolaverat, atque
statim ad manus ventum est. Quum autem accessisset Ju-
cundus ad tumultum prohibendum constitutus equitum ma-
gister, vasculum auferri jubet, et ad seditionem com-
primendam aggrediebatur. At quum ipse superatus esset
Caesariensium violentia, Judaei, correptis legum suarum
libris, in Narbata secesserunt (sic regio quaedam illorum
appellatur, stadiis sexaginta distans a Caesarea); verum
Joannes cum duodecim primoribus, Sebasten ad Florum
perfecti, de iis quae acciderant graviter conquerebantur,

τῶν πεπραγμένων, καὶ βοηθεῖν ἰκέτευσον, αἰδημόνως ὑπομιμνήσκοντες τῶν ὀκτὼ ταλάντων. Ὁ δὲ καὶ συλαβῶν ἔθηκε τοὺς ἄνδρας, αἰτιώμενος ὑπὲρ τοῦ τοῦ νόμου ἐξενεγκεῖν τῆς Καισαρείας.

6 ζ'. Πρὸς τοῦτο τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις ἀγανάκτησις ἦν, ἔτι μέντοι τοὺς θυμὸς κατεῖχον. Ὁ δὲ Φλώρος ὥσπερ ἡργολαβηκῶς ἐκχιπίζει τὸν πόλεμον, καὶ πέμψας ἐπὶ τὸν ἱερὸν θησαυρὸν ἐξαίρει ἑπτακαίδεκα τάλαντα, σκηψάμενος εἰς τὰς Καίσαρος χρείας. Σύγχυσις δ' εὐθὺς εἶχε τὸν δῆμον, καὶ συνδραμόντες εἰς τὸ ἱερὸν βοαῖς διαπρυσίαις τὸ Καίσαρος ἀνεκάλουν ὄνομα, καὶ τῆς Φλώρου τυραννίδος ἐλευθεροῦν σφᾶς ἰκέτευσον. Ἐνιοὶ δὲ τῶν στασιαστῶν λοιδορίας αἰσχρίστους εἰς τὸν Φλώρον ἐκεκράγεσαν, καὶ κανοῦν περιφέροντες ἐπήτουν αὐτῷ κέρματα καθάπερ ἀκλήρῳ καὶ τάλαιπῶρῳ. Τούτοις οὐκ ἐνετράπη τὴν φιλαργυρίαν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μᾶλλον χρηματίσασθαι προσωργίσθη. Δέον γοῦν εἰς Καισάρειαν ἐλθόντα θέσσαι τὸ τοῦ πολέμου πῦρ ἐκείθεν ἀρχόμενον καὶ τῆς ταραχῆς ἀνελεῖν τὰς αἰτίας, ἐρ' ὃ καὶ μισθὸν ἔλαβεν, ὃ δὲ μετὰ στρατιᾶς ἱππικῆς τε καὶ πεζικῆς ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὤρμησεν, ἵνα τοῖς Ῥωμαίων ὀπλοῖς ἐργάσθαι τὸ βουλούμενον, καὶ τῷ δέει καὶ ταῖς ἀπειλαῖς περιδύσῃ τὴν πόλιν.

ζ'. Ὁ δὲ δῆμος, προδυσωπῆσαι τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ βουλούμενος, ὑπαντᾷ τοῖς στρατιώταις μετ' εὐφημίας, καὶ τὸν Φλώρον θεραπευτικῶς ἐκδέχεσθαι παρεσκεύαστο. Κάκεινος προπέμψας σὺν ἱππεῦσι πεντήκοντα Καπίωνα ἑκατοντάρχην ἀναχωρεῖν αὐτοὺς ἐκέλευσε, καὶ μὴ πρὸς ἐν οὕτως ἐλοιδορήσαν αἰσχυρῶς εἰρωνεύεσθαι τὰς νῦν φιλοφρονήσεις· δεῖν γὰρ αὐτοὺς, εἴπερ γενναῖοι εἰσι καὶ παρρησιασταί, σκώπτειν μὲν αὐτὸν καὶ παρόντα, φαίνεσθαι δὲ μὴ μόνον ἐν τοῖς λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις φιλελευθέρους. Τούτοις καταπλῆγν τὸ πλῆθος, ἅμα καὶ τῶν περὶ Καπίωνα ἱππέων εἰς μέσους φερομένων, δισσεκεδάσθῃ πρὶν ἀσπάσασθαι τὸν Φλώρον, ἢ τοῖς στρατιώταις φανερόν ποιῆσαι τὸ πειθήνιον. Ἀναχωρήσαντες δὲ εἰς τὰς οἰκίας μετὰ δέους καὶ ταπεινότητος διενυκτέρευσαν.

η'. Φλώρος δὲ τότε μὲν ἐν τοῖς βασιλείοις αὐλίζε-
ται, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ βῆμα πρὸ αὐτῶν θέμενος καθέζε-
ται, καὶ προσελθόντες οἱ τε ἀρχιερεῖς καὶ δυνατοὶ τό τε γνωριμώτατον τῆς πόλεως πᾶν παρέστησαν τῷ βήματι. Τούτοις δὲ Φλώρος ἐκέλευσε τοὺς λοιδορήσαντας αὐτὸν ἐκδοῦναι, φάμενος αὐτοὺς ἀπολαύσειν τῆς ἀμύνης, εἰ μὴ προσάγοιεν τοὺς αἰτίους. Οἱ δὲ τὸν μὲν δῆμον ἀπέφανον εἰρηνικὰ φρονούντα, τοῖς δὲ παραφθεγγαμένοις ἤτοῦντο συγγνώμην· ἐν γὰρ τοσούτῳ πλῆθει θαυμαστὸν μὲν οὐδὲν εἶναι τινὰς θρασυτέρους καὶ δι' ἡλικίαν ἄφρονας, ἀμύχανον δὲ τῶν ἡμαρτηκότων τὴν διάκρισιν γενέσθαι, ἐκάστου μετανοούντος τε καὶ δι' ὃ δέδοικεν ἀρνούμενου. Δεῖν μέντοι γε ἐκείνων προνοεῖν τῆς κατὰ τὸ ἔθνος εἰρήνης καὶ βουλευέσθαι Ῥωμαίοις περισώζειν τὴν πόλιν, καὶ μᾶλλον διὰ τοὺς πολλοὺς ὀκταταῖτους συγγνώμην καὶ τοῖς ὀλίγοις πλημμελῆ-

et ab eo auxilium implorabant, octo talentorum verecunde eum admonentes. Ille vero viros comprehendi et in vincula conjici jubet, eis obijciens quod legum libros Caesarea exportassent.

6. Hoc indigne ferebant Hierosolymitani : verumtamen et adhuc irarum abstinebant. Florus autem, quasi operam suam locasset, bellum accendit, missis ad sacrum thesaurum qui talenta septemdecim inde auferrent, hoc praetextu quod Caesari illis opus esset. Ad hoc statim confusione repleta est plebs, factoque ad templum concursu maximis clamoribus et Caesaris nomen invocarunt, utque a Flori tyrannide liberarentur, supplices petebant. Nonnullique e seditionis convicia foedissima in eum jaciebant, et canistrum circumferentes stipem ei mendicabant, quasi egeno miseroque. His autem omnibus a pecuniae cupiditate nihil dimovebatur, sed eo magis ad quæstum faciendum irritatus est. Denique quum deberet Caesarem se conferre et belli incendium illic ortum restinguere, causasque tumultuum sublatum ire, quem in finem etiam mercedem acceperat, ille contra cum equitum peditumque exercitu Hierosolyma contendit, ut cum Romanorum armis id quod volebat perpetraret, atque timore et minis urbem cingeret.

7. At populus, volens ejus impetum in antecessum flectere, obviam it militibus cum laetis acclamationibus, paratusque erat Florum plenioribus obsequiis excipere. Ille vero, praemisso cum equitibus quinquaginta Capitone centurione, jussit eos discedere; neque eum officiis nunc demereri simularent, cui turpiter adeo conviciati fuerint : oportere quippe eos, si viri sint fortes fidentesque, in ipsum etiam praesentem cavillari, et sese non solum in verbis, sed in armis libertatis studiosos ostendere. Istis exterrita multitudo, militibus etiam qui cum Capitone erant in medium illorum irruentibus, in fugam disjecta est, priusquam salutarent Florum, aut suum militibus manifestum facerent obsequium. In domos itaque suas se recipientes in metu et humilitate noctem egerunt.

8. Florus autem tunc quidem in regia deversabatur; die vero sequenti pro tribunali ante eam posito sedet, profectique ad eum pontifices cum viris omnibus summæ auctoritatis et dignitatis tribunali adstiterunt. Quibus praecepit Florus ut illos sibi traderent qui contumelias ipsum affererint, dicens fore ut ipsos ultum iret, nisi conviciatores vellet adducere. Illi vero affirmabant populum quietum esse pacique stndere, et pro eis qui perperam loquuti erant veniam rogabant : in tanta quippe multitudine minime mirandum esse nonnullos inveniri paullo audaciores et in prima adolescentia inconsultos; fierique non posse ut ii qui deliquerint a reliquis secernantur, quum et singulos nimirum poeniteat et prae timore ad negandum sint parati. Debere tamen illum prospicere gentis quieti, et constituere Romanis urbem servare, magisque multorum innoxiorum gratia paucis qui

σασιν, ἢ δι' ὀλίγους πονηροὺς ταραῖσι δῆμον ἀγαθὸν τοσοῦτον.

θ'. Πρὸς ταῦτα μάλλον παροξυνθεὶς ἐμβοῇ τοῖς στρατιώταις διαρπάειν τε τὴν ἄνω καλουμένην ἀγορὰν καὶ κτείνειν τοὺς ἐντυγχάνοντας. Οἱ δὲ ἐπιθυμῶντες κέρδους προσλαμβάνοντες ἡγεμονικὴν παρακέλευσιν οὐ μόνον ἐφ' ὃν ἐπέμψθησαν τόπον ἡρπάζον, ἀλλ' εἰς πάσας ἐμπεδύνοντες τὰς οἰκίας ἐσφάζον τοὺς οἰκήτορας. Φυγὴ δ' ἦν ἐκ τῶν στενωπῶν καὶ φόνος τῶν καταλαμ-
 10 βανομένων, τρόπος τε ἀρπαγῆς οὐδεὶς παρελιμπάνετο. Καὶ πολλοὺς τῶν μετρίων συλλαμβάνοντας ἐπὶ τὸν Φλωῶρον ἦγον, οὓς μάλιστα προαικισάμενος ἀνεσταύρω-
 15 σεν. Ὁ γοῦν σύμπαρ τῶν ἐκείνης ἀπολομένων τῆς ἡμέρας ἀριθμὸς σὺν γυναιξὶ καὶ παιδίοις (οὐδὲ γὰρ νη-
 20 πίων ἀπέσχοιτο) περὶ τρισχιλίου καὶ ἑξακοσίου συν-
 ἤχθη. Βαρυτέραν δὲ ἐποίησε τὴν συμφορὰν τὸ καινὸν τῆς Ῥωμαίων ὠμότητος. Ὁ γὰρ μηδεὶς πρότερον τότε Φλωῶρος ἐτολμήσεν, ἄνδρας ἱππικοῦ τάγματος μαστιγῶσαι τοῦ βήματος καὶ σταυρῶ προσηλωσαί-
 25 ῶν εἰ καὶ τὸ γένος Ἰουδαῖον, ἀλλὰ τὸ γοῦν ἀξίωμα Ῥωμαϊκὸν ἦν.

ΚΕΦ. ΙΕ'.

Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν δὲ μὲν βασιλεὺς Ἀγρίππας ἔτυχεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν πεπορευμένος, ὅπως Ἀλεξάνδρῳ συνησθεῖ πεπιστευμένῳ τὴν Αἴγυπτον
 25 ὑπὸ Νέρωνος, καὶ πεμφθέντι διέπειν. Ἦν δὲ ἀδελφὴν αὐτοῦ Βερενίκην παροῦσαν ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ τὴν παρανομίαν τῶν στρατιωτῶν ἀποθεωμένην δεινὸν εἰσῆλ-
 πάθος· καὶ πολλαῖς τοὺς τε ἱπάρχους αὐτῆς καὶ σωματοφύλακας πέμπουσα πρὸς Φλωῶρον ἐδεῖτο παύ-
 30 σασθαι τοῦ φόνου. Καὶ ὁ μὲν οὔτε εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀναιρουμένων οὔτε εἰς τὴν εὐγένειαν τῆς παρακαλούσης, ἀλλ' εἰς μόνον τὸ λυσιτελεῖν τὸ ἐκ τῶν ἀρπαγῶν ἀπο-
 θλέπων, παρήκουσεν· ἡ δὲ ὁρμὴ τῶν στρατιωτῶν ἐλύσ-
 35 σθησε καὶ κατὰ τῆς βασιλίδος. Οὐ μόνον γοῦν ἐν ὁμα-
 σιν αὐτῆς ἠκίοντο τοὺς ἀλίσκομένους καὶ διέφθει-
 ρον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἀνείλον, εἰ μὴ καταφυγεῖν εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν ἐφθῇ· κακῇ διενυχτέρευσε μετὰ φυ-
 λακῆς, δεδοικυῖα τὴν τῶν στρατιωτῶν ἔροdon, ἐπεδήμει
 40 δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, εὐχὴν ἐκτελοῦσα τῇ Θεῷ.
 Τοὺς γὰρ ἡ νόσῳ καταπονούμενους ἢ τισιν ἄλλαις ἀνάγκαις ἔθος εὐχεσθαι πρὸ τριάκοντα ἡμερῶν ἥς ἀπο-
 δώσειν μέλλοιεν θυσίας οἶνον τε ἀφ᾽εἶναι καὶ ξυρῆσε-
 45 σθαι τὰς κόμας. Ἀ δὲ τότε τελοῦσα Βερενίκη γυμνό-
 πους τε πρὸ τοῦ βήματος ἰκέτευσσε τὸν Φλωῶρον καὶ πρὸς
 τῷ μὴ τυχεῖν αἰδοῦσα αὐτὴν τὸν περὶ τοῦ ζῆν κίνδυνον ἐπείρασεν.

β'. Ταῦτα μὲν οὖν ἑκαταδεκάτῃ μηνὸς Ἀρτεμισίου συνέβη. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ τὸ μὲν πλῆθος ὑπερπαθῆσαν εἰς τὴν ἄνω συνέρρευσε ἀγορὰν καὶ βοαῖς ἑξαισίαις
 50 περὶ τῶν ἀπολωλότων ἀπωδύροντο· τὸ πλεόν δὲ ἦσαν εἰς τὸν Φλωῶρον ἐπιφθονοὶ φωναί. Πρὸς δὲ δεισαντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς ἀρχιερεῦσι τὰς ἐσθῆτας περιερ-

JOSEPHUS. II.

scelus admiserint ignoscere, quam propter aliquot improbo-
 tantam bonorum multitudinem perturbare.

9. Ad hæc magis irritatus milites inclamavit ut forum quod superius vocabatur direptum irent, ac passim obvios interficerent. Illi vero, quum lucri aviditatem præsidis adhortatione cohonestatam haberent, non solum illum diripiebant locum in quem immissi fuerant, sed in domos uni-
 versas irruentes trucidabant incolas. Fuga autem erat per omnes angiportus et cædes eorum quos comprehendebant, nullumque direptionis genus prætermittebatur. Multos etiam e moderatis comprehensos ad Florum ducebant, quos ille quum verberibus ante delonestasset, in crucem sustu-
 lit. Sane universi qui eo die perempti sunt una cum mulieribus et liberis (nam ne infantibus quidem parcebant), connumerati sunt ad tria hominum millia et sexcentos. Graviorem autem calamitatem faciebat nova Romanorum immanitas. Quod enim nemo unquam prius, tunc ausus est Florus, ut viros equestris ordinis pro tribunali flagelli-
 cæderet et cruci affigeret: quorum etsi origo Judaica, di-
 gnitas tamen erat Romana.

CAP. XV. (XXVI.)

Per idem tempus rex quidem Agrippa Alexandriam erat profectus, congratulatum Alexandro misso ad Ægyptum, quæ ei concredita erat a Nerone, imperio regendam. Soro-
 rem autem ejus Berenicen, quæ Hierosolymis aderat et militum iniquitatem spectabat, gravis inde angor invasit: et si frequenter illa equitum suorum præfectos et corporis custo-
 des ad Florum mittens orabat ut a cæde desineret. Et ille quidem neque ad multitudinem interfectorum, neque ad nobilitatem ejus quæ eum obsecrabat, sed tantum ad suum ex rapinis quæstum respiciens, audire recusavit: militum vero impetus etiam adversus reginam efferatus est. Quippe ob oculos ejus non solum obvios quosque prehensos verberibus cruciabant et perimebant, sed ipsam etiam occi-
 dissent, nisi prius in regiam confugisset. Illic etiam cum custodia pernoctavit, verita militum irruptionem. Hieroso-
 lymis vero agebat ut vola Deo solveret. Nam iis qui morbo laboraverant, aut in angustias quascunque conjecti fue-
 rant, moris erat precibus vacare triginta diebus antequam victimas oblaturi essent, et vino abstinere et radere comam. Quæ dum perficeret Berenice, et nudipes pro tribunali Floro supplicabat, et præterquam quod nulla ei habebatur re-
 verentia, etiam de vita sua periclitata est.

2. Et ista quidem decimo sexto die mensis Artemisii acciderunt. Postridie vero multitudo quidem vehementer comota in forum superius confluit, et magnis clamoribus eos qui fuerant occisi lamentabantur: potissimum autem vociferabant ut Floro odium concitarent. Id quod veriti primates cum pontificibus vestimenta lacerarunt, et singulis ad genua

114
 ῥήξαντο, καὶ προσπίπτοντες ἐκάστοις ἀδέοντο παύσα-
 σθαι καὶ μὴ πρὸς οἷς πεπόνθασι εἰς ἀνήκεστόν τι τὸν
 Φλώρον ἐρεθίζειν. Ἐπίσθη δὲ τὸ πλῆθος ταχέως,
 αἰδοῖ τε τῶν παρακαλούντων καὶ κατ' ἐλπίδα τοῦ μη-
 δὲν ἔτι τὸν Φλώρον εἰς αὐτοὺς παρανομήσειν.

(ΚΖ'.) γ'. Ὁ δὲ σβεσθείσης τῆς ταραχῆς ἤχθετο, καὶ
 πάλιν αὐτὴν ἀνάψαι πραγματευόμενος τοὺς τε ἀρχιερεῖς
 σὺν τοῖς γνωρίμοις μεταπέμπεται, καὶ μόνον ἔφη τε-
 χμήριον ἔσθαι τοῦ μηδὲν ἔτι τὸν δῆμον νεωτερίσειν, εἰ
 προελθόντες ὑπαντήσουσι τοῖς ἀπὸ Καισαρείας ἀνιούσι
 στρατιώταις. Παρεγένοντο δὲ δύο σπεῖραι. Τῶν δὲ ἔτι
 συγκαλούντων τὸ πλῆθος προπέμψας διδύλου τοῖς τῶν
 σπειρῶν ἑκατοντάρχαις ὅπως παραγγέλωσι τοῖς ὑφ'
 ἑαυτοὺς μῆτε ἀντασπάσασθαι τοὺς Ἰουδαίους, κἂν τι
 κατ' αὐτοῦ φέγγωνται χρήσασθαι τοῖς ὅπλοις. Οἱ δὲ
 ἀρχιερεῖς εἰς τὸ ἱερὸν τὴν πλῆθύν συναγαγόντες ὑπαντᾷν
 τοῖς Ῥωμαίοις παρακάλουν, καὶ πρὸ ἀνιέστου πάθους
 τὰς σπεῖρας δεξιούσθαι. Τούτοις τὸ στασιῶδες ἡπείθει,
 καὶ διὰ τοὺς ἀπολωλότας τὸ πλῆθος ἔρρεπε πρὸς τοὺς
 ὁραστέρους.

δ'. Ἐνθα δὴ πᾶς μὲν ἱερεὺς, πᾶς δ' ὑπηρέτης τοῦ
 Θεοῦ, τὰ ἅγια σκευὴ προκομίσαντες, καὶ τὸν κόσμον,
 ἐν ᾧ λειτουργεῖν ἔθος ἦν αὐτοῖς, ἀναλαβόντες, κιθα-
 ρισταὶ τε καὶ ὑμνωδοὶ, μετὰ τῶν ὀργάνων προσπίπτον-
 τες, κατηντιβόλουν φυλάξαι τὸν ἱερὸν κόσμον αὐτοῖς,
 καὶ μὴ πρὸς ἄρπαγὴν τῶν θείων κειμηλίων Ῥωμαίους
 ἐρεθίσαι. Τοὺς δὲ ἀρχιερεῖς αὐτοὺς ἦν ἰδεῖν καταμω-
 μένους μὲν τῆς κεφαλῆς κόριν, γυμνοὺς δὲ τὰ στέρνα
 τῶν ἐσθῆτων περιερρηγμένων. Ὀνομαστὶ δὲ ἕκαστον
 τῶν γνωρίμων καὶ κοινῇ τὸ πλῆθος ἔκτευσεν μὴ δι'
 ἐλαχίστης πλημμελείας προδοῦναι τὴν πατρίδα τοῖς
 ἐπιθυμοῦσι πορθεῖσθαι. «Τίνα γὰρ ἢ τοῖς στρατιώταις
 φέρειν ὠφέλειαν τὸν ἀπὸ Ἰουδαίων ἀσπασμὸν, ἢ διόρ-
 θωσιν αὐτοῖς τῶν συμβεβηκότων, τὸ μὴ νῦν προελ-
 θεῖν; Εἰ δὲ δὴ δεξιῶσαιτο τοὺς προσίοντας, ὡς
 ἔθος, Φλώρου μὲν ἀποκοπήσεσθαι τὴν ἀφορμὴν τοῦ
 πολέμου, κερδήσειν δὲ αὐτοὺς τὴν πατρίδα καὶ τὸ
 μηδὲν παθεῖν πλεόν. Ἄλλως τε καὶ τὸ πείθεσθαι
 στασιάζουσιν ὀλίγοις, δέον αὐτοὺς δῆμον ὄντας το-
 σούτον συναναγκάζειν κάκεινους συγγνωμονεῖν, δεινῆς
 ἀκρασίας εἶναι.»

ε'. Τούτοις μελισσόμενοι τὸ πλῆθος ἅμα καὶ τῶν
 στασιαστῶν ὅς μὲν ἀπειλαῖς, ὅς δὲ αἰδοῖ κατέστειλαν.
 Ἐπειτα ἐξηγούμενοι μεθ' ἡσυχίας τε καὶ κόσμου τοῖς
 στρατιώταις ὑπῆντων καὶ πλησίον γενομένων ἡσπά-
 σαντο. Τῶν δὲ μηδὲν ἀποκριναμένων οἱ στασιασταὶ
 Φλώρου κατεβόων· τοῦτο δὲ ἦν σύνθημα κατ' αὐτῶν
 δεδομένον. Αὐτίκα γοῶν οἱ στρατιῶται περισχόντες
 αὐτοὺς ἔπαιον ῥύλοις, καὶ φεύγοντας οἱ ἱππεῖς κατα-
 διώκοντες συνεπάτου. Ἐπιπτον δὲ πολλοὶ μὲν ὑπὸ
 Ῥωμαίων τυπτόμενοι, πλείους δὲ ὑπ' ἀλλήλων βιαζό-
 μενοι. Δεινὸς δὲ περὶ τὰς πύλας ὠθισμὸς ἦν καὶ φθά-
 σις ἐγίνετο, τῶν δὲ σφαλέντων ἀπώλεια δεινῇ. Πνι-

accidentes, ut quiescerent orabant, neque, præter ea quæ
 jam perpassi sunt, ad malum aliquod gravissimum eis
 inferendum Florum irritarent. Illico autem paruit multitudo
 tam reverentia precantium quam quod sperarent Florum
 non amplius injuriis ipsos affecturum.

(XXVII.) 3. Ille autem, motu isto extincto,angebatur,
 et denso eum inflammare satagens, et pontifices cum nobi-
 lioribus quibusque accersit, et unicum fore argumentum
 aiebat quod populus non ulterius res novas moliturus sit,
 si progressi obviam irent militibus e Cæsarea ascendentibus.
 Dux autem adveniebant cohortes. [Dumque illi multitudi-
 nem convocarent, certis quibusdam præmissis, significabat
 cohortum centurionibus, suis denunciatum ire militibus, ut
 Judæos minime salutarent, et si quid contra ipsum loquenti
 fuerint, armis eos aggredierentur. Pontifices, quum multitu-
 dinem in templum congregassent, ut Romanis in occursum
 irent hortabantur, et antequam mali aliquid gravissimi pa-
 terentur, benigne cohortes exciperent. Istitis seditiosi parere
 recusabant, et propter suorum cædem multitudo ad auda-
 ciores propendebat.

4. Tum demum sacerdos omnis omnisque Dei minister,
 cum vasa sacra protulissent, et ornatum induissent, quo
 munus suum obire solebant, citharistæ etiam et cantores
 quum multitudini ad genua cum instrumentis suis accide-
 rent, supplicabant ut sacrum istum ornatum eis custodi-
 tum esse vellent, et Romanos eousque irritare nollent,
 ut vasa Deo sacra direptum irent. Videre autem erat
 ipsos pontifices cum cineribus quidem capiti inspersis, pec-
 tore vero nudos vestibus dilaceratis. Atque nominatim
 singulos quosque nobilium et multitudinem communiter
 obsecrabant ne ob minimum delictum patriam iis prode-
 rent, qui eam vastare desiderarent. «Quid enim militibus
 profuturum esse si a Judæis salutati fuerint, aut quomodo
 Judæis satisfactum iri pro iis quæ acciderint, si nunc obviam
 nolint procedere? Sin vero eos adventantes pro more offi-
 ciose exceperint, fore ut Floro quidem omnis belli occasio
 præcidatur, ipsis vero detur ut patriam servant et nihil
 amplius mali patiantur. Præterea summæ dementiae esse
 paucis seditiosis sese adjungere, quum oporteret ipsos, tan-
 tam quippe multitudinem, cogere etiam illos ad secum
 consentiendum.»

5. Istitis multitudinem demulcentes, simul et seditiosorum
 quosdam partim minis partim reverentia compresserunt.
 Deinde quiete compositeque progredientes militibus obviam
 ibant, quumque propius accessissent, eos salutarunt. Atque
 ubi illi nihil responderunt, seditiosi conviciis in Florum in-
 vehebantur. Hoc autem in tesseram contra eos datum erat.
 Statim itaque milites, quum illos circumdeditissent, fustibus
 eos cædebant, et in fugam versos conculcabant equites,
 dum eos persequiebantur. Et multi cadebant a Romanis
 cæsi, plures vero vi a se invicem protrusi. Jam in ipsis
 portis vehemens facta est propulsio: et unoquoque alterum
 prævenire properante, tardior quidem omnibus erat fuga,
 lapsis vero horrendus interitus. Nam suffocati fractique

γόμενοι γὰρ καὶ κλόμενοι πληθεὶ τῶν ἐπιβαινόντων
 ἡφάνιζοντο, καὶ οὐδὲ πρὸς ταφὴν τις γνώριμος τοῖς
 ἰδίοις καταλείπετο. Συνέπιπτον δὲ καὶ στρατιῶται
 παῖοντες ἀνέδην τοὺς καταλαμβανομένους, καὶ διὰ τῆς
 6 Βεζεθὰ καλουμένης ἀνύθουν τὸ πλῆθος, βιαζόμενοι
 παρελθεῖν καὶ κρατῆσαι τοῦ τε ἱεροῦ καὶ τῆς Ἀντωνίας.
 Ὡν καὶ Φλώρος ἐφιέμενος ἐξήγαγεν ἐκ τῆς βασιλικῆς
 αὐλῆς τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ πρὸς τὸ φρούριον ἔλθειν
 ἤγωνίζετο. Δίημαρτέ γε μὴν τῆς ἐπιβολῆς. Ὁ γὰρ
 10 δῆμος ἀντικυρὸς ἐπιστραφεὶς εἰργε τὴν ὁρμὴν, καὶ δια-
 στάντες ἐπὶ τῶν τεγῶν τοὺς Ῥωμαίους ἐβαλλον. Κα-
 ταπανοούμενοι δὲ τοῖς ὑπερβῆ βέλεσι καὶ διακόψαι τὸ
 τοὺς στενωποὺς ἐμφράξαν πλῆθος ἀσθενήσαντες ἀνεχώ-
 ρουν εἰς τὸ πρὸς τοῖς βασιλείοις στρατόπεδον.
 15 ς'. Οἱ δὲ στασιασταὶ δέισαντες μὴ πάλιν ἐπελθὼν
 ὁ Φλώρος κρατήσῃ τοῦ ἱεροῦ διὰ τῆς Ἀντωνίας, ἀνα-
 βάαντες εὐθέως τὰς συνεχεῖς στοὰς τοῦ ἱεροῦ πρὸς τὴν
 Ἀντωνίαν διέκοψαν. Τοῦτο ἐψυξε τὴν Φλώρου πλεο-
 νεξίαν. Τῶν γὰρ τοῦ Θεοῦ θησαυρῶν ἐφιέμενος, καὶ
 20 διὰ τοῦτο παρελθεῖν ἐπιθυμῶν εἰς τὴν Ἀντωνίαν, ὥς
 ἀπερράγησαν αἱ στοαί, τὴν ὁρμὴν ἀνέτράπη. Καὶ
 μεταπεμφάμενος τοὺς τε ἀρχιερεῖς καὶ τὴν βουλὴν,
 αὐτὸν μὲν ἐξέναι τῆς πόλεως ἔφη, φρουρὰν δὲ κατα-
 λείψει αὐτοῖς ὅσῃν ἂν ἀξιώσῃσι. Τῶν δὲ πάντα περὶ
 26 ἀσφαλείας καὶ τοῦ μηδὲν νεωτερίσειν ὑποσχομένων, εἰ
 μίαν αὐτοῖς καταλείψει σπεῖραν, μὴ μέντοι τὴν μαχεσα-
 μένην (πρὸς γὰρ ταύτην ἀπεχθὺς δι' ἃ πέπονθεν ἔχειν
 τὸ πλῆθος), ἀλλάξας τὴν σπεῖραν, ὥς ἤξιον, μετὰ τῆς
 λοιπῆς δυνάμεως ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν.

ΚΕΦ. ΙΓ'.

30 Ἐτέραν δὲ ἐπιβολὴν τῷ πολέμῳ ποριζόμενος ἐπέ-
 σταλλε Κεστίῳ, Ἰουδαίων ἀπόστασιν καταψυδόμενος,
 τὴν τε ἀρχὴν τῆς μάχης περιθεὶς αὐτοῖς, καὶ δρᾶσαι
 λέγων ἐκείνους ἃ πεπόνθαν. Οὐ μὴν οὐδ' οἱ τῶν
 Ἱεροσολύμων ἀρχόντες εἰσήγαγον, ἀλλ' αὐτοὶ τε καὶ
 36 Βερενίκη τῷ Κεστίῳ περὶ ὧν Φλώρος εἰς τὴν πόλιν
 παρενόμησεν ἔγραφον. Ὁ δὲ τὰ παρ' ἀμφοῖν ἀναγνούς
 μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἐβουλεύετο. Καὶ τοῖς μὲν αὐτῶν
 ἐδόκει Κεστίον μετὰ στρατιᾶς ἀναβαίνειν, ἢ τιμωρη-
 σόμενον τὴν ἀπόστασιν εἰ γέγονεν, ἢ βεβαιωτέρους κα-
 40 ταστήσασθαι Ἰουδαίους καὶ συμμένοντας, αὐτῷ δὲ
 προπέμψαι τινὰ τῶν ἐταίρων τὸν κατασχεψόμενον τὰ
 πράγματα καὶ τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων πιστῶς
 ἀγγελοῦντα. Πέμπει δὲ τινὰ τῶν χιλιάρχων Νεα-
 πολιτανόν, ὃς ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ὑποστρέψαντι
 45 περιτυχὼν Ἀγρίππᾳ τῷ βασιλεῖ κατὰ Ἰάμνειαν τὸν
 πέμψαντα καὶ τὰς αἰτίας δέηλωσεν.

β'. Ἐνθα καὶ Ἰουδαίων οἱ τε ἀρχιερεῖς ἅμα τοῖς
 δυνατοῖς καὶ ἡ βουλὴ παρῇν δεξιουμένη τὸν βασιλέα.
 Μετὰ δὲ τὴν εἰς ἐκείνον θεραπείαν ἀπωδύροντο τὰς
 50 αὐτῶν συμφορὰς καὶ τὴν Φλώρου διεξήσαν ὁμότητα.
 Πρὸς ἣν ἡγανάκει μὲν Ἀγρίππας, στρατηγικῶς δὲ
 τὴν ὁρμὴν εἰς οὗς ἤλπει Ἰουδαίους μετέφερε, ταπεινοῦν

super gradientium multitudine perempti sunt, et ne ad se-
 pulturam quidem quisquam relictus erat, qui a suis di-
 gnosci posset. Simul autem irruerant etiam milites,
 immoderate eos quos comprehendissent cædentes, et per
 Bezetha quæ vocatur sursum impellebant multitudinem, vi-
 nitentes eam prætereire, et templum atque Antoniam occu-
 pare. Quorum desiderio etiam Florus ex aula regia eduxit
 eos qui secum erant, et in castellum pervenire summopere
 contendebat. Ceterum excidebat incepto. Populus quippe
 e vestigio conversus impetum cohibuit, quique seorsum
 stabant super tectis, saxis feriebant Romanos. Quum itaque
 vexarentur telis superne venientibus, non valuerint multi-
 tudinem perrumpere quæ vias angustiores obstruebat, ad
 castra quæ ad regiam erant se recipiebant.

6. Seditiosi autem veriti ne superveniens denuo Florus
 templum occuparet per Antoniam eundo, facto statim
 ascensu porticus templo contiguas versus Antoniam succide-
 runt. Id quod Flori avaritiam refrigeravit. Nam quum Dei
 sacris thesauris inhieret, proptereaque in Antoniam trans-
 gredi cuperet, ubi disruptas vidit porticus, ab impetu con-
 quievit. Atque ubi pontifices et senatum accersiverat, se
 quidem aiebat urbe digredi, præsidium tamen his relicturum
 esse, quantum ipsi voluerint. Quum autem illi omnia de
 securitate et ne quid novi agigaretur polliciti essent, si unum
 tantum apud ipsos relinqueret cohortem, non tamen illam
 quæ cum civibus conflixerat (ob ea siquidem quæ pertulerint
 populum ei infensum esse), cohorte, utj rogabant, mutata,
 cum reliqua manu Cæsaream reversus est.

CAP. XVI. (XXVIII.)

Aliam autem belli movendi viam comminiscens, literas
 ad Cestium mittebat, quibus falsa de Judæorum defectione
 ad eum retulit, pugnae initium illis imputans, dicensque eos
 eadem ipsa perpetrasse quæ passi erant. Verum enimvero
 primores Hierosolymitarum nequaquam tacuerunt: sed et
 ipsi et Berenice ad Cestium de illis quæ Florus inique ege-
 rat literas scripserunt. Ille vero, quum ea legisset quæ ab
 utrisque acceperat, cum ducibus deliberabat. Et quibus-
 dam quidem factu optimum videbatur ut Cestius cum exer-
 citu ascenderet, a defectoribus, si qui fuissent, pœnas exa-
 cturus, aut ut Judæos, a Romanis stantes, confirmatum
 iret: illi vero placuit ut de amicis suis aliquis præmittere-
 tur qui res exploraret, et quo animo essent Judæi fide-
 liter nunciaret. Quendam igitur e centurionibus mittit Nea-
 politanum, qui, Agrippæ regi ab Alexandria reverso obviam
 factus circa Jamniam, indicavit a quo missus fuerit et quas
 ob causas.

2. Ibidem Judæorum etiam pontifices cum optimatibus et
 senatu aderant, ut regi gratularentur. Postquam vero sua
 ei officia præstiterant, suas deplorabant calamitates, et
 Flori immanitatem enarrarunt. Quam rem indigne quidem
 ferebat Agrippa, vafre tamen in Judæos, quorum misere-
 batur, iram suam transferebat, elatos earum animos volens

αὐτῶν βουλόμενος τὰ φρονήματα, καὶ τῷ μὴ δοκεῖν αὐτοῖς τι παθεῖν τῆς ἀμύνης ἀποτρέπων. Οἱ μὲν οὖν, ὡς ἂν ὄντες ἔκκριτοι καὶ διὰ τὰς αὐτῶν κτήσεις ἐπιθυμοῦντες εἰρήνης, συνέσαν εὐνοϊκὴν τὴν ἐπίπληξιν τοῦ βασιλέως. Ὁ δὲ δῆμος ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἐπὶ ἐξήκοντα προελθὼν σταδίου ἐδεξιοῦτο τὸν Ἀγρίππαν καὶ τὸν Νεαπολιτανόν. Ἐκώκυον δὲ αἱ τῶν ἀπεσπαγμένων γυναῖκες προσκρούσασαι, καὶ πρὸς τὴν τούτων οἰμωγὴν ὁ δῆμος εἰς δλοφυρμούς τραπόμενος ἐπικουρεῖν τὸν Ἀγρίππαν ἰκέτευσεν· τῷ τε Νεαπολιτανῷ κατεβῶν δσα πάθοιεν ὑπὸ Φλώρου, καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν πόλιν τὴν τε ἀγορὰν ἡρμωμμένην ὑπεδείκνυσαν καὶ πεπορημένους τὰς οἰκίας. Ἐπειτα δὲ Ἀγρίππα πείθουσι τὸν Νεαπολιτανόν σὺν ἐνὶ θεράποντι περιελθεῖν μέγρι τοῦ Σιλωάμ τὴν πόλιν, ἕνα γυνῶ Ἰουδαίους τοῖς μὲν ἄλλοις ἀπασι Ῥωμαίοις εἰκόντας, μόνῳ δὲ ἀπεχθανομένου Φλώρῳ δι' ὑπερβολὴν τῆς εἰς αὐτοὺς ὁμότητος. Ὁ δὲ, ὡς διοδεύσας πείραν ἔλαβεν ἱκανὴν τῆς προφύτης αὐτῶν, εἰς τὸ ἱερὸν ἀνέβαινεν. Ἐνθα συγκαλέσας τὸ πλῆθος, καὶ πολλὰ μὲν εἰς πίστιν αὐτοῦς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπαίνεσας, πολλὰ δὲ εἰς τὸ τηρεῖν τὴν εἰρήνην προτρέψάμενος, καὶ τοῦ Θεοῦ προσκυνήσας ὅσον ἐξῆν τὰ ἅγια, πρὸς Κέστιον ἐπαγέθει.

γ'. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ τε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς τραπόμενον πρέσβεις κατὰ Φλώρου πέμπειν ἡξίου πρὸς Νέρωνα, καὶ μὴ σιωπήσαντας ἐπὶ τοσοῦτῳ φόνῳ καταλιπεῖν ἑαυτοῖς ὑπόνοιαν ἀποστάσεως· δόξειν γὰρ αὐτοὺς κατάρξαι τῶν δπλων, εἰ μὴ φράσαντες ἐνδείξαιτο τὸν κατάρξαντα. Φανεροὶ δὲ ἦσαν οὐκ ἡρεμήσοντες, εἰ τὴν πρεσβείαν τις ἀποκωλύει. Ἀγρίππᾳ δὲ τὸ μὲν χειροτονεῖν Φλώρου κατηγόρους ἐπίτρονον ἐδόκει, τὸ περιδεῖν δὲ Ἰουδαίους εἰς πόλεμον ἐκτριπθέντας οὐδὲ αὐτῷ λυσιτελεῖς κατεφαίνετο. Προσκαλεσάμενος δὲ εἰς τὸν ξυστὸν τὸ πλῆθος καὶ παρστησάμενος ἐν περιόπτῳ τὴν ἀδελφὴν Βερενίκην ἐπὶ τῆς Ἀσαμωναίων οἰκίας (αὕτη γὰρ ἦν ἐπάνω τοῦ ξυστοῦ πρὸς τὸ πέραν τῆς ἄνω πόλεως καὶ γέφυρα τοῦ ξυστοῦ τὸ ἱερὸν συνῆπτεν), ἔλεξε τοιαῦτα·

δ'. « Εἰ μὲν ἑώρων πάντας ὑμᾶς πολεμεῖν Ῥωμαίοις ὠρμημένους, καὶ μὴ τοῦ δήμου τὸ καθαρώτατον καὶ εἰλικρινέστατον εἰρήνην ἄγειν προηρημένους, οὔτ' ἂν παρῆλλον εἰς ὑμᾶς οὔτε συμβουλεύειν ἐθάρσησα. Περὶ γὰρ ὑπὲρ τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν πᾶς λόγος, θανῶν τῶν ἀκούοντων πάντων πρὸς τὸ χεῖρον δμόνοια. Ἐπεὶ δὲ τινὰς μὲν ἡλικία τῶν ἐν πολέμῳ κακῶν ἀπειράτος, τινὰς δὲ ἐλπίς δλόγιατος ἐλευθερίας, ἐνίοις δὲ πλεονεξία παροξύνει, καὶ τὸ παρὰ τῶν ἀσθενεστέρων, ἐὰν τὰ πράγματα συγχυθῇ, κέρδος, ὅπως αὐτοὶ τε σωρροισθέντες μεταβάλλονται καὶ μὴ τῆς ἐνίων κακοβοουλίας οἱ ἀγαθοὶ παραπολεύουσιν, φήθηεν δεῖν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάντας ὑμᾶς συναγαγὼν εἰπεῖν ἃ νομίζω συμφέρειν. Θορυβήσῃ δὲ μοι μηδεὶς, ἐὰν μὴ τὰ πρὸς ἡδονὴν ἀκούῃ. Τοῖς μὲν γὰρ ἀνηκέστως ἐπὶ τὴν ἀπόστασιν ὠρμημένοις ἐνεσσι καὶ μετὰ τὴν ἐμὴν

deprimere, atque eos a vindictæ studio avertens, quasi nulla iis injuria facta videretur. Et illi quidem, ut qui sortis melioris, quique propter sua prædia pacem desiderarent, sibi consilii erant benevolentiae plenam esse regis redargutionem. Populus autem ex Hierosolymis sexaginta stadiis progressi officiose excipiebant Agrippam et Neapolitanum. Ploratus tamen edebant interfectorum conjuges, reliquos præcurrentes, et ad earum ejulatum populus ad lamenta conversi orabant Agrippam ut ipsis auxilio esset; atque ad Neapolitanum vociferabant quæ passi essent a Floro, et in urbem ingressis ostendebant forum desertum et desolatum domosque vastatas. Deinde per Agrippam suadent Neapolitano ut cum uno tantum famulo ad Siloam usque totam circumiret civitatem, ut exploratum habeat Judæos aliis quidem omnibus Romanis parere, in solum autem Florum animo esse infesto, ob summam quam in eos adhibuerit crudelitatem. Ille igitur quum urbe peragrata salis perspectam habueret indolem populi mitem quietamque, in templum ascendebat. Ibi multitudine convocata, quum verbis plurimis fidem eorum erga Romanos laudasset, et multis eos ad pacem conservandam hortatus esset, Deique templum, quantum licebat, veneratus, ad Cestium reversus est.

3. Judæi autem universi ad regem pontificesque se convertabant, et obsecrabant ut ad Neronem mitterentur legati adversus Florum, minimeque suo de tanta cæde silentio paterentur semet defectionis suspectos esse: quippe visum iri ipsos primum arma sumpsisse, nisi antea ostenderent quisnam primus omnium ea sumpsisset. Idque præ se ferebant, fore ut non quiescerent, si quis legationem impediret. Agrippa autem invidiosum fore existimabat deligere qui Florum accusarent, Judæos vero in bellum accensos insuper habere laud e re sua esse perspiciebat. Populo igitur in xystum convocato constitutaque in loco conspicuo sorore Berenice, super domum Asamoneorum (illa autem erat supra xystum ad extremam urbis superioris partem, xystoque templum pons jungebat), hujusmodi orationem habuit:

4. « Si quidem viderem vos omnes ad pugnandum cum Romanis incitados, neque id velle populi partem puriorem sinceriolemque ut in pace ageret, ad vos nequaquam prodissem, aususve essem vobis consilium dare. Supervacua quippe de iis quæ fieri oportet omnis est oratio, quando omnes qui audierint ad deteriora uno ferantur consensu. At quoniam aliquibus ætas quidem belli malorum ignara, aliis autem spes libertatis temere concepta, nonnullis vero quædam plus habendi cupiditas stimulos admovet, lucrumque si res turbatæ forent ex imbecillioribus facient, dum, quo pacto et ipsi meliora edocti resipiscant, et non ex paucorum improbo consilio damnum capiant, fieri oportere existimavi ut ad vos omnes eodem congregatos ea dicerem, quæ in rem vestram esse persuasum habeo. Mihi autem nemo obstrepat, si ea non audierit quæ sibi placeant. Nam his quidem, qui impetu effreni ad defectionem rapiuntur, licebit etiam post meam adhortationem

« παραίνεσιν τὰ αὐτὰ φρονεῖν, ἐμοὶ δὲ διαπίπτει καὶ
 « πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐθέλοντας ὁ λόγος, ἐὰν μὴ παρὰ
 « πάντων ἡσυχία γένηται. Οἶδα μὲν οὖν ὅτι πολλοὶ
 « τὰς ἐκ τῶν ἐπιτρόπων ὑβρεῖς καὶ τὰ τῆς ἐλευθερίας
 5 « ἐγκώμια τραγῳδοῦσιν. Ἐγὼ δὲ, πρὶν ἐξετάζειν τί-
 « νες ὄντες καὶ τίσιν ἐπιχειρεῖτε πολεμεῖν, πρῶτον δια-
 « ζεύξω τὴν συμπλοκὴν τῶν προράσεων. Εἰ μὲν γὰρ
 « ἀμύνεσθε τοὺς ἀδικοῦντας, τί σεμνύνετε τὴν ἐλευθε-
 « ρίαν; εἰ δὲ τὸ δουλεῦν ἀφόρητον ἡγεῖσθε, περισσὴ
 10 « πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἡ μέψις· καὶ γὰρ ἐκείνων με-
 « τριαζόντων αἰσχρὸν ὁμοίως τὸ δουλεῦν. Σκοπεῖτε
 « δὲ καὶ καθ' ἕκαστον τούτων, ὥς ἔστι μικρὰ τοῦ πο-
 « λεμῆν ἢ ὑπόθεσις· καὶ πρῶτὰ γε τὰ τῶν ἐπιτρόπων
 « ἐγκλήματα. Θεραπεύειν δὲ, οὐκ ἐρεθίζειν, δεῖ τὰς
 15 « ἐξουσίας. Ὅταν δὲ τῶν μικρῶν ἀμαρτημάτων τοὺς
 « ἐξονειδισμοὺς ποιῆσθε μεγάλους, καθ' ἑαυτῶν τοὺς
 « ὀνειδιζομένους ἀπελέγχετε, καὶ παρέντες τὸ λάθρα
 « καὶ μετ' αἰδοῦς ὑμᾶς βλάπτειν, πορθοῦσι φανερώς.
 « Οὐδὲν δὲ οὕτω τὰς πληγὰς ὥς τὸ φέρειν ἀναστέλλει,
 20 « καὶ τὸ τῶν ἀδικουμένων ἡσυχίον τοῖς ἀδικοῦσι γίνεται
 « διατροπή. Φέρε δὲ, εἶναι τοὺς Ῥωμαίων ὑπηρέτας
 « ἀνῆκéstως χαλεπούς· οὕτω Ῥωμαῖοι πάντες ἀδικοῦ-
 « σιν ὑμᾶς, οὐδὲ Καίσαρ, πρὸς οὓς αἰρεῖσθε τὸν πόλε-
 « μον. Οὐ γὰρ ἐξ ἐντολῆς ἤκει τις πονηρὸς ἀπ' ἐκεί-
 25 « νων, οὐδὲ γε τοὺς ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν οἱ ἀπ' ἐσπέρας
 « ἐπιβλέπουσιν· ἀλλ' οὐδ' ἀκούειν ταχέως τάντεῦθεν
 « ἐκεῖ βῆδιον. Ἀποπον δὲ καὶ δι' ἓνα πολλοῖς, καὶ
 « διὰ μικρὰς αἰτίας τηλικούτοις καὶ μηδὲ γινώσκουσιν
 « ἃ μεμφόμεθα, πολεμεῖν. Καὶ τῶν μὲν ἡμετέρων
 30 « ἐγκλημάτων ταχέια γένοιν' ἂν ἡ διόρθωσις. Οὕτε
 « γὰρ ὁ αὐτὸς ἐπίτροπος μενεῖ διὰ παντός, καὶ τοὺς
 « διαδεχομένους εἰκὸς ἐλευσεσθαι μετριοτέρους· κινή-
 « θέντα δ' ἀπαξ τὸν πόλεμον οὐτ' ἀποθέσθαι βῆδιον
 « διχα συμφορῶν οὔτε βασιτάσαι. Ἀλλὰ μὴν τό γε
 35 « νῦν ἐλευθερίας ἐπιθυμεῖν ἄωρον, δέον ὑπὲρ τοῦ μηδὲ
 « ἀποβαλεῖν αὐτὴν ἀγωνίζεσθαι πρότερον. Ἡ γὰρ
 « πείρα τῆς δουλείας χαλεπὴ, καὶ περὶ τοῦ μηδὲ ἀρ-
 « ξασθαι ταύτης δ' ἀγὼν δίκαιος. Ὅ δ' ἀπαξ χειρω-
 « θείς, ἔπειτα ἀφιστάμενος, αὐθάδης δοῦλός ἐστιν, οὐ
 40 « φιλελεύθερος. Τότε γὰρ οὖν ἐχρῆν πάντα ὑπὲρ τοῦ
 « μὴ δέξασθαι Ῥωμαίους ποιεῖν, ὅτε τὴν ἀρχὴν ἐπέ-
 « θαινε τῆς χώρας ὁ Πομπήιος. Ἀλλ' οἱ μὲν ἡμέτεροι
 « πρόγονοι καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, καὶ χρήμασι καὶ
 « σώμασι καὶ ψυχαῖς ἄμεινον ὑμῶν πολλῶ διακείμενοι,
 45 « πρὸς μοῖραν ὀλίγην τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως οὐκ ἀν-
 « τέσχον· ὑμεῖς δὲ, οἱ τὸ μὲν ὑπακούειν ἐκ διαδοχῆς
 « παρειληφότες, τοῖς πράγμασι δὲ τῶν πρώτων ἀκου-
 « σάντων τοσούτον ἐλαττούμενοι, πρὸς δὴν ἀνθίστα-
 « σθε τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν. Καὶ Ἀθηναῖοι μὲν,
 50 « οἱ περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας παραδόντες ποτὲ
 « καὶ πυρὶ τὴν πόλιν, οἱ τὸν υπερήφανον Ξέρξην διὰ γῆς
 « πλεύσαντα καὶ διὰ θαλάσσης δεύσαντα, καὶ μὴ
 « χωρούμενον μὲν τοῖς πελάγεσι, πλαυτέραν δὲ τῆς
 « Εὐρώπης τὴν στρατιὰν ἄγοντα, δραπέτην ἐπὶ μίδς

« eadem sentire : mea autem etiam ad illos qui audire cu-
 « piunt oratio non pertingat, nisi ab omnibus silentium
 « fiat. Equidem novi quod multi et injurias procuratorum
 « exaggerent, et libertatis laudes amplificent et augeant.
 « Ego autem, priusquam discutiā qui sitis, et quos bello
 « aggredimini, prætextus complicatos disjungam. Nam si
 « eos quidem qui vos injuria afficiunt ultum itis, quorsum
 « adeo libertatem extollitis? si vero servitutem intoleran-
 « dam ducitis, superflua est adversus præsidēs querela :
 « nam etsi illi moderationem adhibeant, nihilominus turpis
 « habetur servitus. Sigillatim autem et ista vobiscum re-
 « putate, quam exigua sit bellum movendi causa : et primum
 « quod ad ea attinet quæ procuratoribus vitio vertitis. Opor-
 « tet autem vos officiis potestates demereri, non verbis ir-
 « ritare. At quum leviora delicta illis ut gravissima crimina
 « objicitis, contra vos ipsos eos arguitis quibus crimina
 « exprobratis, adeo ut non amplius vos clam et verecundia
 « adhibita lædant, sed palam vastent. Nihil autem plagas
 « ita mitigat ac ferre eas, et injurias patienter accipere eas
 « inferentibus pudorem et moram injicit. Sit ita sane,
 « Romanorum ministros adeo molestos esse ut ferri neque-
 « ant : non tamen Romani omnes vos injuria afficiunt,
 « neque ipse Cæsar, adversus quos bellum suscipitis. Haud
 « enim præcipiunt ut improbus ad vos quisquam ab illis
 « mittatur, neque ab occidente ad orientem possunt oculos
 « conjicere : sed neque facile est ut quæ hic fiunt illic sta-
 « tim audiantur. Est autem absurdum et propter unum
 « cum multis et propter causas exiguas cum tantis, atque
 « ea de quibus querimur nescientibus, velle confligere. Et
 « erit quidem ut criminibus, quæ illis exprobramus, cita
 « adhibeatur correctio. Neque enim idem perpetuo mane-
 « bit procurator, et verisimile est fore ut moderatiores ve-
 « niant qui ipsi succedant. Bellum vero semel motum
 « neque deponere neque sustinere facile est absque cala-
 « mitatibus. Verum enimvero nunc libertatis desiderio
 « teneri intempestivum est, quum potius oporteat vos
 « strenue dimicare ne eam amittatis. Servitutem enim
 « experiri durum est, et justum est certamen ad illius
 « jugum repellendum initum. Qui vero semel subactus
 « postea defecerit, contumax magis servus est quam ama-
 « tor libertatis. Tunc enim omnia agenda erant, ne Ro-
 « mani admitterentur, quum primum in regionem ingres-
 « sus est Pompejus. Majores vero nostri, eorumque reges,
 « qui pecunia et corporibus et animis multo vobis præstite-
 « runt, exiguæ partis potentia Romanæ impetum non sus-
 « tinebant : at vos, quibus hæreditarium est obedire,
 « rebus autem omnibus illis qui primum paruere tanto in-
 « feriores estis, toti Romanorum imperio resistitis. Et
 « Athenienses quidem, qui ob Græcorum libertatem etiam
 « incendio urbem suam olim tradidere, qui Xerxem arrogan-
 « tissimum per terram navigantem, per mare incedentem, et
 « qui ne pelago quidem caperetur, latiorum vero Europa
 « exercitum duceret, una in nave fugientem persequuti

α νενός διώξαντες, περί δὲ τῇ σμικρῇ Σαλαμίνι τὴν
 α τοσαύτην Ἀσίαν κλάσαντες, νῦν δουλεύουσι Ῥωμαίοις,
 α καὶ τὴν ἡγεμονίδα τῆς Ἑλλάδος πόλιν διοικεῖ τὰ ἀπὸ
 α τῆς Ἰταλίας προστάγματα. Λακεδαιμόνιοι τε μετὰ
 5 α Θερμοπύλας καὶ Πλαταιᾶς καὶ τὸν ἑρευνήσαντα τὴν
 α Ἀσίαν Ἀγησίλαον ἀγαπῶσι τοὺς αὐτοὺς δεσπότας. Καὶ
 α Μακεδόνες, ἔτι φανταζόμενοι Φίλιππον σὺν Ἀλεξάν-
 α δρῳ καὶ παρασπαίρουσαν αὐτοῖς τὴν τῆς οἰκουμένης
 α ἡγεμονίαν ὁρῶντες, φέρουσι τὴν τοσαύτην μεταβο-
 10 α λήν, καὶ πρὸς οὗς μεταβέβηκεν ἡ τύχη προσκυνῶσιν.
 α Ἄλλα τε ἔθνη μυρία πλείονος γέμοντα πρὸς ἐλευθερίαν
 α παρρησίας εἰκει. Μόνοι δὲ ὑμεῖς ἀδοξεῖτε δουλεῦν,
 α οἷς ὑποτάσσεται τὰ πάντα, ποῖα στρατιῇ, ποῖοις πεποι-
 α θότες ὅπλοις; ποῦ μὲν ὁ στόλος ὑμῶν διαληψόμενος
 15 α τὰς Ῥωμαίων θαλάσσας; ποῦ δὲ οἱ ταῖς ἐπιβολαῖς
 α ἐξαρκείοντες θησαυροί; πρὸς Αἰγυπτίους ἄρα καὶ πρὸς
 α Ἀραβας ὀλεσθε κινεῖν τὸν πόλεμον; οὐ περισκέψεσθε
 α τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν; οὐ μετρήσετε τὴν ἑαυτῶν
 α ἀσθένειαν; οὐ τὰ μὲν ὑμέτερα καὶ τῶν προσοίκων
 20 α ἔθνων ἡττήθη πολλάκις; ἡ δὲ ἐκείνων ἰσχύς διὰ τῆς
 α οἰκουμένης ἀνίκητος. Μᾶλλον δὲ καὶ ταύτης ἐζήτη-
 α σάν τινι πλεόν. Οὐ γὰρ ἐξήρκεσαν αὐτοῖς ὅλος Εὐ-
 α φράτης ὑπὸ τὴν ἀνατολήν, οὐδὲ τῶν προσαρκύνων
 α Ἰστρος, ἡ τε μεσημερὶνὴ μέχρι τῶν ἀοικήτων ἑρευ-
 25 α νηθεῖσα Λιβύη, καὶ Γάδειρα πρὸς ἐσπέραν· ἀλλ'
 α ὑπὲρ ὠκεανὸν ἑτέραν ἐζήτησαν οἰκουμένην, καὶ μέ-
 α χρι τῶν ἀνιστορήτων πρότερον Βρεττανῶν διήνεγκαν
 α τὰ ὅπλα. Τί οὖν ὑμεῖς, πλουσιώτεροι Γαλατῶν,
 α ἰσχυρότεροι Γερμανῶν, Ἑλλήνων συνετώτεροι,
 30 α πλείους τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔσπε πάντων; τί τὸ
 α πεποῦθες ὑμᾶς κατὰ Ῥωμαίων ἐπαίρει; Χαλεπὸν τὸ
 α δουλεῦν, ἔρεῖ τίς. Πόσω μᾶλλον Ἕλλησιν, οἱ τῶν
 α ὑφ' ἡλίῳ πάντων εὐγενεῖς προὔχουν δοκοῦντες, καὶ
 α τοσαύτην νεμόμενοι χώραν, ἐξ Ῥωμαίων ὑπείκουσι
 35 α ῥάβδοις· τοσαύταις δὲ Μακεδόνες, οἱ δικαιοτέρον
 α ὑμῶν ὀφελόντες ἐλευθερίας ἀντιποιεῖσθαι. Τί δὲ
 α αἱ πεντακόσαιο τῆς Ἀσίας πόλεις; οὐ δίχα φρουρᾶς
 α τί δεῖ λέγειν Ἡνιόχους τε καὶ Κόλχους καὶ τὸ τῶν
 40 α Ταύρων φύλον, Βοσπορανοὺς τε καὶ τὰ περίοικα τοῦ
 α Πόντου καὶ τῆς Μαιώτιδος ἔθνη, παρ' οἷς πρὶν μὲν
 α οὐδὲ οἰκεῖος ἐγινώσκειτο δεσπότης, νῦν δὲ τρισχιλίοις
 α ὀπλίταις ὑποτάσσεται, καὶ τεσσαράκοντα νῆες μακραί
 α τὴν πρὶν ἀπλωτοὶ καὶ ἀγρίαν εἰρηνεύουσι θάλασσαν.
 45 α Πόσα Βιθυνία καὶ Καππαδοκία καὶ τὸ Παμφύλιον
 α ἔθνος, Λύκιοι τε καὶ Κίλικες ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔχοντες
 α εἰπεῖν, χωρὶς ὅπλων φορολογοῦνται; τί δέ; Θράκες,
 α οἱ πάντε μὲν εὖρος, ἐπὶ δὲ μήκος ἡμερῶν χώραν
 α διεληφότες, τραχυτέραν τε καὶ πολλῶ τῆς ὑμετέρας
 50 α ὀχυρωτέραν καὶ βαθεῖ κρυμῶ τοὺς ἐπιστρατεύοντας
 α ἀνακόπτουσιν, οὐχὶ διαχιλίοις Ῥωμαίων ὑπακούουσι
 α φρουροῖς; οἱ δὲ ἀπὸ τούτων Ἰλλυριοὶ τὴν μέχρι Δαλ-
 α ματίας ἀποτεταγμένην Ἰστρον κατοικοῦντες οὐ δυσὶ
 α μόνους τάγμασιν ὑπείκουσι, μεθ' ὧν αὐτοὶ τὰς Δακύν

α sunt, et circa parvam Salaminem tantam Asiae potentiam
 α frugerunt, nunc Romanis serviunt, et urbi Graeciae do-
 α minae imperat legesque imponit Italia. Lacedaemonii
 α quoque, post Thermopylas et Plateas et Agesilaum qui
 α Asiam pervestigavit, illis dominis acquiescunt. Mace-
 α dones etiam, Philippi imaginem adhuc intuentes cum
 α Alexandro et palpitans ipsis terrarum orbis imperium
 α aspicientes, ferunt tantam mutationem, eosque venerantur
 α ad quos fortuna migravit. Praeterea aliae gentes innumeræ,
 α majori libertatis fiducia turgentes, manus dant. Vos au-
 α tem soli servire dedignamini quorum in potestatem re-
 α data sunt omnia, quibus exercitibus, quibus freti ar-
 α mis? ubi vobis classis Romanorum maria occupatura?
 α ubi thesauri ad ista aggredienda suppeditaturi? num
 α contra Aegyptios aut Arabas vos bellum movere existima-
 α tis? nonne Romanorum imperium vobiscum reputabitis?
 α nonne vestram metiemini imbecillitatem? nonne vos saepe
 α vel a gentibus finitimis victi fuistis et subacti? illorum
 α autem vis per totum terrarum orbem stetit invicta. Imo
 α et quiddam eo amplius sibimet quaesiverunt. Non enim
 α illis satis fuit totus Euphrates ad orientem, neque ad se-
 α ptemtrionem Ister, neque in meridie solitudine tenuis per-
 α vestigata Libya, et ad occidentem Gades: sed ultra
 α oceanum alium orbem quaesiverunt, et ad Britannos antea
 α incognitos arma pertulerunt? Quid ergo vos? ditioresne
 α Gallis estis, Germanis fortiores, Graecis sapientiores, plures
 α toto orbe degentibus? quid vestra confidentia vos contra
 α Romanos attollit? Erit qui dicet, durum est servire. At
 α quanto magis Graecis, qui, quum omnibus quos sol aspicit
 α praestare videantur nobilitate, et amplam adeo regionem
 α occupent, nunc his ternis Romanorum fascibus obediunt.
 α Totidem fascibus obsequuntur Macedones, qui certe multo
 α vobis justius deberent libertatem sibi vindicare. Quid
 α autem quingentae Asiae civitates? nonne absque ullo prae-
 α sidio unum rectorem fascesque consulares venerantur?
 α Quid memorem Heniochos et Colchos et Taurorum gen-
 α tem, Bosporanos quoque, et Ponti accolae, Maetidis-
 α que gentes, quae antea ne nativum quidem dominum
 α agnoverunt, nunc vero a ter mille militibus in obsequio
 α continentur; et quadraginta naves longae innavigabile prius
 α mare et immane faciunt securum et pacificum. Quam
 α multa pro libertate dicere habentes Bithyni et Cappado-
 α ces et Pamphyliorum gens, Lycii quoque et Cilices, ar-
 α mis non compulsi tributa pendunt? quid autem? Thracas,
 α qui regionem quinque dierum in latitudinem, septem
 α vero in longitudinem, et asperiores multo quam vestra
 α est et longe munitionem, saepereque opaco impressionem
 α facientes inhihentem, nonne duobus millibus Romanorum
 α praesidiariis obsequuntur? illis vero proximi Illyrii, re-
 α gionem ad Dalmatiam usque correctam Istro tenuis in-
 α colentes, nonne duabus solis legionibus parent, quibus et
 α ipsi Dacarum impetus comescunt? et qui toties pro

« ἀνακόπτουσιν ὁρμάς· οἱ δὲ τοσαυτάκις πρὸς ἐλευθε-
 « ρίαν ἀναγκαιύσαντες Δαλμάται, καὶ πρὸς τὸ μόνον
 « αἰεὶ χειρωθέντες συλλεζόμενοι τὴν ἰσχύν πάλιν ἀπο-
 « στῆναι, νῦν οὐχ ὑφ' ἐνὶ τάγματι Ῥωμαίων ἡσυχίαν
 5 « ἄγουσιν· Ἀλλὰ μὴν εἰ γέ τις εἰς ἀπόστασιν ὤφειλον
 « ἀφορμαὶ μεγάλαι παροξύνειν, μάλιστα Γαλάτας
 « ἐχρῆν, τοὺς οὕτως ὑπὸ τῆς φύσεως τετειχισμένους, ἐξ
 « ἀνατολῆς μὲν ταῖς Ἀλπεσι, πρὸς ἄρκτων δὲ Ῥή-
 « νω ποταμῷ, μεσημβρινοῖς δὲ τοῖς Πυρηναίοις ὁρε-
 10 « σιν, ὡκεανῷ δὲ πρὸς δυσμαίς. Ἀλλὰ καίτοι τηλι-
 « καῦτα μὲν ἔρχη προεβλημένοι, πέντε δὲ καὶ τρια-
 « κοσίοις πληθύνοντες ἔθνεσι, τὰς δὲ πηγὰς ὡς ἂν τις
 « εἰποι τῆς εὐδαιμονίας ἐπιχωρίους ἔχοντες καὶ τοῖς
 « ἀγαθοῖς σχεδὸν ὅλην ἐπικυλύοντες τὴν οἰκουμένην,
 15 « ἀνέχονται Ῥωμαίων πρόσδοδος ὄντες, καὶ ταμιεύμε-
 « νοι παρ' αὐτῶν τὴν οἰκίαν εὐδαιμονίαν· καὶ τοῦτο
 « ὑπομένουσιν οὐ διὰ φρονήματος μαλακίαν, οὐδὲ δι'
 « ἀγέλειαν, οἷ γε διήνεγκαν ὀδυρόχοντα ἔτη πόλεμον
 « ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ μετὰ τῆς δυνάμεως Ῥω-
 20 « μαίων καὶ τὴν τύχην καταπλαγέντες, ἥτις αὐτοῖς
 « κατορθοὶ πλείονα τῶν ὅπλων. Τοιγαροῦν ὑπὸ χιλίοις
 « καὶ διακοσίοις στρατιώταις δουλεύουσιν, ὧν ὀλίγου
 « δεῖν πλείους ἔχουσι πόλεις. Οὐδὲ Ἰερὴσιν ὁ γεωρ-
 « γούμενος χρυσὸς εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πόλεμον
 25 « ἐξήρκεσεν, οὐδὲ τὸ τοσοῦτον ἀπὸ Ῥωμαίων γῆς καὶ
 « θαλάσσης διάστημα, φύλα τε Λυσιτανῶν καὶ Καντά-
 « βρων ἀρειμάνια, οὐδὲ γείτων ὡκεανὸς φοβεράν καὶ
 « τοῖς ἐπιχωρίοις ἀμπωτῖν ἐπάγων, ἀλλ' ὑπὲρ τὰς
 « Ἡρακλείους στήλας ἐκτείναντες τὰ ὅπλα, καὶ διὰ
 30 « νεφῶν δδεύσαντες τὰ Πυρηναῖα ὄρη, καὶ τούτους
 « ἐδουλώσαντο Ῥωμαῖοι· φρουρὰ δὲ ἤρκεσε τῶν οὐ-
 « τω δυσμάχων καὶ τοσοῦτον ἀπαρτισμένον ἐν τάγμα.
 « Τίς ὅμων οὐκ ἀκοῇ παρείληφε τὸ Γερμανῶν πλῆθος;
 « ἀλκὴν μὲν γὰρ καὶ μεγέθη σωμάτων εἶδετε δήπου
 35 « πολλάκις, ἐπεὶ πανταχοῦ Ῥωμαῖοι τοὺς τούτων αἰ-
 « χμαλώτους ἔχουσιν. Ἄλλ' οὗτοι γῆν μὲν ἀπειρον
 « νευόμενοι, μεῖζω δὲ τῶν σωμάτων ἔχοντες τὰ φρο-
 « νήματα, καὶ τὴν μὲν ψυχὴν θανάτου καταφρονοῦσαν,
 « τοὺς δὲ θυμοὺς τῶν ἀγριωτάτων θηρίων σφοδρότερους,
 40 « Ἰῆνον τῆς ὁρμῆς ὄρον ἔχουσι, καὶ Ῥωμαίων ὀκτὼ
 « τάγμασι δαμαζόμενοι, δουλεύουσι μὲν ἀλόντες, τὸ δὲ
 « ὅλον αὐτῶν ἔθνος φυγῇ διασώζεται. Σκέψασθε δὲ
 « καὶ τὸ Βρεττανῶν τεῖχος, οἱ τοῖς Ἱεροσολύμων τεί-
 « χεσι πεποιθότες. Καὶ γὰρ ἐκείνους περιβεβλημέ-
 45 « νους ὡκεανόν, καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης οὐκ
 « ἐλάσσονα νῆσον οἰκοῦντας, πλεύσαντες ἐδουλώσαντο
 « Ῥωμαῖοι, τέσσαρα δὲ τάγματα τὴν τοσαύτην νῆσον
 « διαφυλάττει. Καὶ τί δεῖ πολλά λέγειν, ὅπου καὶ
 « Πάρθοι, τὸ πολεμικώτατον φύλον, τοσοῦτον ἄρχοντες
 50 « ἔθνων καὶ τηλικαύτην περιβεβλημένοι δύναμιν, ἡμῆ-
 « ρους πέμπουσι Ῥωμαῖοι· καὶ ἐστὶν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας
 « ἰδεῖν ἐν εἰρήνῃ προφράσει δουλεύουσαν τὴν ἀπὸ τῆς ἀνα-
 « τολῆς εὐγένειαν. Πάντων δὲ σχεδὸν τῶν ὑφ' ἡλίῳ τὰ
 « Ῥωμαίων ὅπλα προσκυνοῦντων, ὑμεῖς μόνοι πολεμή-

« libertate acriter insurrexerunt Dalmatæ, eo tantum fere
 « semper victi ut coactis novis copiis iterum rebellarent,
 « nome sub una Romanorum legione vitam quiete agunt?
 « At certe si quos magnas opportunitates ad defectionem
 « incitare deberent, maxime omnium Gallos deficere oportet,
 « adeo locorum natura munitos, ab oriente quidem
 « Alpium summitatibus, a septemtrione vero Rheno flumine,
 « a meridie Pyrenæis montibus, et ab occidente oceano.
 « Sed quamvis tanta opposita et objecta habeant propugna-
 « cula, ac quinque et trecentis abundant gentibus, fontesque
 « (ut dicere liceat) domestici felicitatis illis suppetant, et
 « bonis suis orbem fere universum irrigent, ferunt nihilominus
 « vectigales esse Romanorum, propriamque felicitatem
 « illis acceptam debere: atque hoc patiuntur, non ex animi
 « mollitie, neque quod degeneres sint (quippe qui per
 « octoginta annos pro libertate pugnaverint), sed Romano-
 « rum virtute obstupescit pariter ac fortuna, quæ illis
 « plura magna efficit quam arma. Quocirca sub mille et du-
 « centis militibus serviunt, quum propemodum his plures
 « habeant civitates. Neque Hispanis in bello pro libertate
 « suscepto sufficit aurum e terra effossum, neque tam
 « longo a Romanis terræ marisque intervallo disjunctio,
 « neque Martiæ Lusitanorum et Cantabrorum gentes, neque
 « vicinus oceanus etiam indigenis aestu suo terribilis: sed
 « ultra columnas Herculis prolatis armis, et transitis per
 « nubes Pyrenæis montibus, Romani hos quoque subjugant;
 « garunt; qui, licet bello sint difficiles et tam longe distantes,
 « una tamen legione coercentur. Quis vestrum non
 « auditione accepit magnum Germanorum numerum? Nani
 « et quantum robore valent et corporum magnitudine,
 « frequenter, ut arbitror, vidistis, quandoquidem ubique
 « gentium Romani ex istis habeant mancipia. Sed isti re-
 « gionem quidem immensam habitantes, spiritus autem
 « majores corporibus gerentes, et animam mortis contem-
 « pticem, irasque feris immanissimis vehementiores, Rhenum
 « impetus sui terminum habent, et ab octo Romanorum
 « legionibus subacti, serviunt quidem quotquot capti sunt,
 « gens vero omnis fuga sibi salutem quaerit. Porro et Britan-
 « norum murum considerate, qui Hierosolymorum muris
 « adeo confiditis. Illos etenim oceano circumdatos, et in-
 « sulam nostro terrarum orbe fere non minorem habitantes,
 « Romani mari navigato in servitutem redegerunt, quatuor-
 « tuorque legiones tantæ magnitudinis insulam præsidio
 « tenent. Denique quid pluribus, quandoquidem et Parthi,
 « genus hominum bellicosissimum, tot populis imperantes,
 « et tam magna copiarum freti multitudine, obsides Romanis
 « mittunt: atque videre est orientis nobilitatem sub pacis
 « specie in Italia servientem. Num igitur, quum omnes fere
 « quos sol aspicit Romanorum arma venerentur, vos soli
 « cum illis bellum geretis? nec ad fatum Carthaginiensium

« σετε; μηδὲ τὸ Καρχηδονίων τέλος σκοποῦντες, οἱ
 « τὸν μέγαν αὐχόοντες Ἀντίβαν καὶ τὴν ἀπὸ Φοινί-
 « κων εὐγένειαν, ὑπὸ τὴν Σικιπίωνος δεξιὰν ἔπeson.
 « Οὕτε δὲ Κυρηναῖοι τὸ Λακώνων γένος, οὕτε Μαρ-
 « μαρίδαι, τὸ μέχρι τῆς διψάδος ἐκτεταμένον φύλον,
 « οὐθ' αἱ φοβεραὶ καὶ τοῖς ἀκούουσι Σόρτεις, Νασαμῶ-
 « νές τε καὶ Μαῦροι, καὶ τὸ Νομάδων ἄπειρον πλῆθος,
 « τὰς Ῥωμαίων ἀνέκοψαν ἀρετάς. Τὴν δὲ τρίτην τῆς
 « οἰκουμένης μοῖραν, ἥς οὐδὲ ἐξαριθμήσασθαι τὰ ἔθνη
 10 « ῥάδιον, δριζομένην Ἀλαντικῶν τε πελάγει καὶ στήλαις
 « Ἑρακλείοις, καὶ μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης τοὺς
 « ἀπείρους νέμουσιν Αἰθίοπας, ἐχειρώσαντο μὲν ὅλην
 « χωρὶς δὲ τῶν ἐτησίων καρπῶν, οἱ μὴν ὅκτω τὸ
 « κατὰ τὴν Ῥώμην πλῆθος τρέφουσι, καὶ ἔωθεν παν-
 15 « τολῶς φορολογοῦνται, καὶ ταῖς χρεαῖς τῆς ἡγεμονίας
 « παρέχουσιν ἐτόιμικ τὰς εἰσφοράς, οὐδὲν τῶν ἐπιτα-
 « γμάτων ὥστερ' ὑμεῖς ὕβριν ἡγοῦμενοι, καίπερ ἑνὸς
 « τάγματος αὐτοῖς παραμένοντος. Καὶ τί δεῖ πόρρωθεν
 « ὑμῖν ὑποδεικνύειν τὴν Ῥωμαίων δύναμιν, παρὸν ἔξ
 20 « Αἰγύπτου τῆς γειτονίως, ἥτις ἐκτεινομένη μέχρις
 « Αἰθιοπίων καὶ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, θυμὸς τε
 « οὐσα τῆς Ἰνδικῆς, πεντήκοντα πρὸς ταῖς ἑπτακοσίαις
 « ἔχουσα μυριάδας ἀνθρώπων, δίχα τῶν Ἀλεξάνδρειαν
 « κατοικούντων, ὥς ἔνεστιν ἐκ τῆς καθ' ἑκάστην κεφα-
 25 « λὴν εἰσφορᾶς τεκμηρασθαι, τὴν Ῥωμαίων ἡγεμο-
 « νίαν οὐκ ἀδοξεῖ, καίτοι πηλίκον ἀποστάσεως κέντρον
 « ἔχουσα τὴν Ἀλεξάνδρειαν, πλήθους τε ἀνδρῶν ἕνεκα
 « καὶ πλούτου, πρὸς δὲ καὶ μεγέθους, μῆκος μὲν γε
 « αὐτῆς τριάκοντα σταδίων, εὖρος δὲ οὐκ ἑλαττον δέκα·
 30 « τοῦ δὲ ἐνικαυτοῦ παρ' ὑμῶν φόρου καθ' ἓνα μῆνα
 « πλέον Ῥωμαῖοι παρέχει, καὶ τῶν χρημάτων ἔωθεν
 « τῇ Ῥώμῃ σίτον μηνὸν τεσσάρων τετελείσται δὲ
 « πάντοθεν ἢ δυσθάτοις ἐρημίαις, ἢ θαλάσσαις ἀλιμέ-
 « νοις, ἢ ποταμοῖς, ἢ ἔλεσιν. Ἄλλ' οὐδὲν τούτων ἰσχυρό-
 35 « τερον ἡρέθη τῆς Ῥωμαίων τύχης· δύο δὲ ἐγκαθήμενα
 « τῇ πόλει τάγματα τὴν βαθεῖαν Αἰγύπτου ἅμα τῇ Μα-
 « καδόνων εὐγενεῖα χαλινόι. Τίνας οὖν ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐκ
 « τῆς ἀοικῆτος παραλήψασθε συμμάχους; οἱ μὲν γὰρ
 « ἐπὶ τῆς οἰκουμένης πάντες εἰσι Ῥωμαῖοι· εἰ μὴ τις
 40 « ὑπὲρ Εὐφράτην ἐκτείνει τὰς ἐλπίδας καὶ τοὺς ἐκ τῆς
 « Ἀδιαβηνῆς δημοφύλους οἰεταὶ προσαμύνειν. Οἱ δὲ
 « οὔτε δι' αἰτίαν ἀλογὸν τηλικούτω πολέμῳ συμπλέ-
 « ξουσιν ἑαυτοὺς οὔτε βουλευσαμένοις κακῶς ὁ Πάρθος
 « ἐπιτρέψει. Πρόνοια γὰρ αὐτῷ τῆς πρὸς Ῥωμαίους
 45 « ἐκχειρίας καὶ παραβαίνειν οἰήσεται τὰς σπονδάς,
 « ἂν τις τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπὶ Ῥωμαίους ἦ. Λοιπὸν
 « οὖν ἐπὶ τὴν ἐκ τοῦ Θεοῦ συμμαχίαν καταρευκτέον.
 « Ἀλλὰ καὶ τοῦτο παρὰ Ῥωμαίοις τέτακται· δίχα γὰρ
 « Θεοῦ συστῆναι τηλικαύτην ἡγεμονίαν ἀδύνατον. Σκέ-
 50 « ψασθε δὲ ὡς ὑμῖν τὸ τῆς θρησκείας ἀκρατον, εἰ καὶ
 « πρὸς εὐχειρώτους πολεμοῖητε, δυσδιοίκητον· καὶ δι'
 « ἃ μάλιστα τὸν Θεὸν ἐλπίζετε σύμμαχον, ταῦτα ἀναγ-
 « καζόμενοι παραβαίνειν ἀποστρέφετε. Τηροῦντες μὲν
 « γε τὰ τῶν ἐδομάδων ἔθνη, καὶ πρὸς μηδεμίαν πρᾶ-

« spectantes, qui de magno illo Hannibale gloriantes et de
 « genere suo nobili ex Phœnicibus, Scipionis manui succu-
 « buerunt. Sed neque Cyrenæi Lacedæmone oriundi,
 « neque Marmaridæ, gens ad inaquosas usque solitudines
 « protensa, neque terribiles etiam audientibus Syrtis,
 « Nasamonesque et Mauri, et Numidarum multitudo innu-
 « merabilis virtuti Romanorum obstiterunt. Tertiam au-
 « tem orbis terrarum partem, cujus ne numerare quidem
 « nationes facile est, mari Atlantico et columnis Herculis
 « terminatam, quæ ad mare Rubrum usque infinitos alit
 « sustinetque Æthiopus, totam quidem armis ceperunt :
 « et præter fruges annuas, quibus populus Romanus octo
 « mensibus vescitur, alia quoque omnia pendunt vectigalia,
 « et tributis prompte subveniunt imperii necessitatibus, ni-
 « hil eorum quæ imperantur sibi, uti vos existimatis, in
 « contumeliam cedere putantes; quanquam una tantum cum
 « illis legio commoratur. Sed quid opus est exemplis lon-
 « gius petitis Romanam explicare potentiam, quum eam
 « possitis ex vicina Ægypto perspectam habere : quæ ad
 « Æthiopus usque porrecta et Arabiam Felicem, atque
 « Indiæ finitima, quinquaginta et septingentas hominum
 « myriadas alens, præter Alexandriæ incolas, ut colligi po-
 « test ex tributo quod in capita singuli pendunt, Romano
 « imperio subjici non dedignatur, licet immane quantum ad
 « defectionem incitamentum habeat, Alexandriam, propter
 « civium multitudinem et opulentiam, ne quid de magnitu-
 « dine ejus dicam, quæ triginta stadiis in longitudinem
 « patet, in latitudinem vero non minus quam decem : uno
 « autem mense plus tributorum Romanis pendit quam vos
 « anno vertente; præterque pecuniam, Romæ quattuor
 « mensium annonam suppeditat : ac velut muro munitur
 « undique aut invia solitudine, aut mari importuoso, aut
 « fluviis, aut paludibus. Horum vero nihil compertum est
 « plus valere quam Romanorum fortuna : duæ autem le-
 « giones urbem præsidio tenentes Ægyptum adeo vastam
 « simulque Macedonum nobilitatem coercent. Quos igitur
 « in belli societatem ex terra inhabitabili assumetis? siqui-
 « dem universi qua terra habitatur a Romanis stant : nisi
 « forte quis vestrum spes suas ultra Euphratem porrigat,
 « suosque gentiles ex Adiabene sibi auxilium laturos credat.
 « Illi vero nec levi de causa semet tanto bello implicari pa-
 « tientur, neque si quid pravo consilio facturi essent, id
 « sineret Parthus. Illi quippe curæ est inducias tueri cum
 « Romanis factas; et si quis de suis contra Romanos arma
 « sumat, foedus violatum ire censebit. Superest igitur ut
 « ad Dei confugiatur auxilium. Verum et hic Romanis
 « præsens adest : haud enim fieri poterat ut absque Deo
 « tantum constitueretur imperium. Considerate autem dif-
 « ficile esse, etiamsi cum minus potentibus dimicandum
 « esset, vehementi vestro religionis studio obsequi, foreque
 « ut Deum a vobis avertatis, si necessitate adacti contra
 « ea feceritis ex quibus ejus auxilium speratis. Si quidem
 « dierum septimarum ritum servetis, nullique operi manum
 « admoveatis, facile capiemini, quemadmodum majores

« ζιν κινούμενοι, βράδιως ἀλώσεσθε καθάπερ οἱ πρόγονοι
 « Πομπηίου, ταύτας μάλιστα τὰς ἡμέρας ἐνεργούς
 « ποιησαμένῳ τῆς πολιορκίας ἐν αἷς ἤρουν οἱ πολιορ-
 5 « κούμενοι. Παραβαίνοντες δὲ ἐν τῷ πολέμῳ τὸν πά-
 « τριον νόμον, οὐκ οἶδα ὅπου τὸ λοιπὸν ποιήσεσθε
 « τὸν ἀγῶνα. Σπουδὴ γὰρ ὑμῖν μία, τὸ μὴ τῶν πατρῶν
 « τι καταλῦσαι. Πῶς δὲ ἐπικαλέσεσθε τὸ θεῖον εἰς
 « ἀμυναν, οἱ παραβαίνοντες ἐκουσίως τὴν εἰς αὐτὸν
 « θεραπείαν; Ἐπαναιροῦνται δὲ ἕκαστοι πόλεμον ἢ θείαν
 10 « πεποιθότες ἢ ἀνθρωπίνῃ βοήθειᾳ. Ὅταν δὲ τὴν παρ'
 « ἀμφοῖν τὸ νεῖκος ἀποκόπῃ, φανεράν ἄλωσιν οἱ πολε-
 « μῶντες αἰροῦνται. Τί δὲ κωλύει ταῖς ἑαυτῶν χερσὶ
 « διαχρήσασθαι τέκνα καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν περικαλ-
 « λειστάτην πατρίδα ταύτην καταφλέξει; μανέντες γὰρ
 15 « οὐτω τὸ γε τῆς ἡττης ὄνειδος κερδήσετε. Καλὸν, ὦ
 « φίλοι, καλὸν, ἕως ἔτι ἐν ὄρμῃ τὸ σκάφος, προσκέ-
 « πτεσθαι τὸν μέλλοντα χειμῶνα, μὴδὲ εἰς μέσας τὰς
 « θυέλλας ἀπολουμένους ἀναχθῆναι· (τοῖς μὲν γὰρ ἐξ
 « ἀδύλων ἐπιπεσοῦσι δεινοὶς τὸ γοῦν ἐλεεῖσθαι περίεστιν,
 20 « ὁ δὲ εἰς πρόδηλον ἀπώλειαν ὁρμήσας καὶ προσονειδί-
 « ζεται)· πλὴν εἰ μὴ τις ὑπολαμβάνει κατὰ συνθήκας
 « πολεμήσειν, καὶ Ῥωμαίους κρατήσαντας ὑμῶν με-
 « τριάσειν, ἀλλ' οὐκ εἰς ὑπόδειγμα τῶν ἄλλων ἐθνῶν
 « καταφλέξει μὲν τὴν ἱερὰν πόλιν, ἀναίρησιν δὲ πᾶν
 25 « ὑμῶν τὸ φῶλον. Οὐδὲ γὰρ περιλειφθέντες φυγῆς
 « εὐρήσετε τόπον, ἀπάντων ἔχόντων Ῥωμαίους δεσπό-
 « τας ἢ δεδοικότες σχεῖν. Ὅ δὲ κίνδυνος οὐ τῶν ἐνθάδε
 « μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις κατοι-
 « κούντων· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης δῆμος ὁ
 30 « μὴ μοῖραν ὑμετέραν ἔχων. Οὗς ἀπαντας πολεμη-
 « σάντων ὑμῶν κατασφάξουσιν οἱ διάφοροι, καὶ δι'
 « ὀλίγων ἀνδρῶν κακοβουλίαν πᾶσα πληρωθήσεται
 « πόλις Ἰουδαϊκοῦ φόνου. Καὶ συγγνώμη μὲν τοῖς
 « πρὸ τοῦ πράξαι· ἂν δὲ μὴ πραχθῇ, λογίσασθε πῶς
 35 « τούτῳ ὅστω φιλανθρωπίους ὅπλα κινεῖν ἀνόσιον. Εἰσελ-
 « θέτω δὲ οἶκτος ὑμᾶς, εἰ μὴ καὶ τέκνων καὶ γυναικῶν,
 « ἀλλὰ τῆς γε μητροπόλεως ταύτης καὶ τῶν ἱερῶν
 « περιβόλων. Φείσασθε τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὸν ναὸν ἑα-
 « τοῖς μετὰ τῶν ἁγίων τηρήσατε. Ἀφῆζονται γὰρ
 40 « οὐκέτι Ῥωμαῖοι τοῦτων κρατήσαντες, ὧν φεισάμε-
 « νοι πρότερον ἠχαρίστηνται. Μαρτύρομαι δὲ ἐγὼ
 « μὲν ὑμῶν τὰ ἅγια, καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ,
 « καὶ πατρίδα τὴν κοινὴν, ὥς οὐδὲν τῶν σωτηρίων ὑμῖν
 « καθυψηκάμην. Ὑμεῖς δὲ, βουλευσάμενοι μὲν τὰ
 45 « δέοντα, κοινὴν σὺν ἐμοὶ τὴν εἰρήνην ἔχετε, προαχθέν-
 « τες δὲ τοῖς θυμοῖς χωρὶς ἐμοῦ κινδυνεύετε. »

ε'. Τοσαῦτα εἰπόν, ἐπεδάκρυσέ τε μετὰ τῆς ἀδελ-
 φῆς καὶ τὸ πολὺ τῆς ὁρμῆς αὐτῶν ἔπαυσε τοῖς δάκρυ-
 σιν. Ἀνεβῶν δὲ οὐ Ῥωμαίους, ἀλλὰ Φλώρω, δι' αὐ-
 50 « τὸν πεπνυμένον, πολεμεῖν. Πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀγρίπ-
 « πας, « ἀλλὰ τὰ ἔργα, ἔφη, Ῥωμαῖοις ἤδη πολεμοῦν-
 « των ἐστίν· οὔτε γὰρ τῷ Καίσαρι δεδωίκατε τὸν
 « φόρον καὶ τὰς στοὰς ἀπεκόψατε τῆς Ἀντωνίας. Ἀπο-
 « σκευάσαισθε δ' ἂν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστάσεως, εἰ

« vestri Pompeio cesserunt, iis præcipue diebus strenuam
 « obsidioni operam navanti, quibus otium agebant obsessi.
 « Transgredientes autem in bello legem patriam, quid reli-
 « quisit pro quo in certamen venietis plane nescio. Huic
 « uni enim magnopere studendum est vobis, ne quid patrium
 « dissolutum iri sinatis. Sin vero sponte a dei observantia
 « abstineatis, qua fiducia illius opem implorabitis? Singuli
 « autem bellum suscipiunt, aut divino freti auxilio, aut
 « humano. Quum autem utrumque vobis præciderit conten-
 « tio, non dubium est quin vos in potestatem suam reda-
 « cturi sint hostes. Quid autem prohibet propriis manibus
 « liberos jugulare et conjuges, et patriam hanc pulcherri-
 « mam igni vastare? Ita enim furentes lucrificaficis victorum
 « opprobrium. Bonum est, o amici, bonum est, dum adhuc
 « in portu navis est, futuram prævidere tempestatem, ne-
 « que in medias procellas perituros devehī: (nam illi qui-
 « dem qui in improvisa mala incidunt digni sunt quibus
 « misericordia adhibeatur; qui vero in apertum discrimen
 « se conjicit, opprobrio etiam afficitur): nisi quis existimari
 « velit ex pacto bellum gerendum esse, victoresque Roma-
 « nos moderate vobiscum acturos, et non in documentum
 « aliarum gentium sacram urbem inflammaturos esse, ge-
 « nusque vestrum universum interfecturos. Neque enim,
 « si superfueritis, locum fugæ usquam invenietis, cunctis
 « aut Romanos dominos jam habentibus, aut ne habituri
 « sint metuentibus. Periculum autem non solum vos ma-
 « nebit, sed et quotquot in aliis domicilia habeant civitati-
 « bus: non enim in toto terrarum orbe populus est, ubi non
 « vestri portio sit. Quos certe omnes vestram ob defectio-
 « nem jugulabunt inimici, et ob prava paucorum hominum
 « consilia urbs quæque sanguine Judaico redundabit. Ma-
 « net autem venia eos qui talia patravērunt: sin vero ea exse-
 « qui supersederint, vobiscum reputate quam impium sit
 « adversus tam benignos arma movere. Subeat autem vos
 « miseratio, si non liberorum et conjugum, hujus saltem
 « matris urbium, et sacri ambitus. Parcite fano, ædemque
 « vobismet cum sanctis servate. Neque enim ulterius
 « victores Romani illis manus abstinebunt, quibus quum
 « antea pepercissent, nullam acceperunt gratiam. Ego
 « vero testor sancta vestra, et sacros Dei angelos, patriam-
 « que communem, quod nihil eorum, quæ vestram ad salu-
 « tem spectant, prætermiserim. Atque vos, si quidem
 « statueritis quæ fieri oportet, mecum in pace degetis; si
 « vero in iras procedatis, etiam sine me periculum adi-
 « bitis. »

5. Quum ista dixisset, lacrimas effudit, itidemque soror
 ejus, atque et impetus illorum magna ex parte repressit.
 Clamabant autem non se adversus Romanos, sed contra
 Florum, ob ea quæ pertulissent, bellum gerere. Respon-
 dit rex Agrippa, « verum facta vestra jam sunt eorum
 « qui contra Romanos pugnant: neque enim Cæsari
 « vectigal solvistis, et ab Antonia porticus abscidistis. So-
 « pietis autem causam defectionis, si et porticus denuo

« ταύτας τε συνάψετε πάλιν, καὶ τελέσετε τὴν εἰσφο-
 « ράν. Οὐ γὰρ ἤδη γε Φλώρου τὸ φρούριόν ἐστιν, ἢ
 « Φλώρω τὰ χρήματα δώσετε. »

ΚΕΦ. ΙΖ'.

Τούτοις ὁ δῆμος ἐπειθέτο, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς
 5 τε Βερενίκης ἀναβάντες εἰς τὸ ἱερὸν κατήρξαντο τῆς τῶν
 στοῶν δομῆσεως· εἰς δὲ τὰς κώμας οἱ τε ἄρχοντες καὶ
 οἱ βουλευταὶ μερισθέντες τοὺς φόρους συνέλεγον. Ταχέως
 δὲ τὰ τεσσαράκοντα τάλαντα (τοσούτον γὰρ ἔλιπεν)
 10 οὕτω κατέστειλεν Ἀγρίππας· αὐθις δὲ ἐπειράτο πείθειν
 τὸ πλῆθος ὑπακούειν Φλώρῳ, ἄχρις ἂν ἀν' αὐτοῦ πέμ-
 ψῃ Καίσαρ διάδοχον. Προσπαροξυνθέντες δὲ ἔβλασ-
 φήμουν εἰς τὸν βασιλέα καὶ τῆς πόλεως αὐτὸν ἐξεκή-
 5 ρυσσον, ἐτόλμων δὲ τινες τῶν στασιαστῶν καὶ λίθους
 αὐτὸν βάλλειν. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ὁρμὴν τῶν
 νεωτερίζοντων ἀκατάσχετον ὄρων, καὶ χαλεπήνας ἐφ'
 οἷς προπετηλάκιστο, τοὺς μὲν ἄρχοντας ἅμα τοῖς δυνα-
 τοῖς αὐτῶν ἐπεμπε πρὸς Φλώρον εἰς Καισάρειαν, ἵνα
 10 ἐκεῖνος ἐξ αὐτῶν ἀποδείξῃ τοὺς τὴν χώραν φορολογήσου-
 τας, αὐτὸς δὲ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν βασιλείαν.

β'. Κάν τούτῳ τινὲς τῶν μάλιστα κινούντων τὸν
 πόλεμον συνελθόντες ὥρμησαν ἐπὶ φρούριόν τι καλού-
 μενον Μασάδαν. Καὶ καταλαβόντες αὐτὸ λάθρα,
 15 τοὺς μὲν Ῥωμαίων φρουροὺς ἀπέσφαξαν, ἐτέρους δὲ
 κατέστησαν ἰδίους. (Α.) Ἄμα δὲ καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν Ἐλεά-
 ζαρος υἱὸς Ἀνανίου τοῦ ἀρχιερέως, νεανίας θρασύτατος,
 στρατηγῶν τότε, τοὺς κατὰ τὴν λατρείαν λειτουργούν-
 τας ἀναπειθεὶ μηδενὸς ἀλλοφύλου δῶρον ἢ θυσίαν προσ-
 20 δέχεσθαι. Τούτο δὲ ἦν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου
 καταβολή· τὴν γὰρ ὑπὲρ τούτων θυσίαν καὶ Καίσαρος
 ἀπέρριψαν. Καὶ πολλὰ τῶν τε ἀρχιερέων καὶ τῶν
 γνωρίμων παρακαλούντων, μὴ παραλιπεῖν τὸ ὑπὲρ τῶν
 25 ἡγεμόνων ἔθος, οὐκ ἐνέδωσαν, πολὺ μὲν καὶ τῷ σφετέρῳ
 πληθεὶ πεποιθότες (καὶ γὰρ τὸ ἀκμαιότατον τῶν
 νεωτερίζοντων συνήρκει), μάλιστα δὲ ἀφορῶντες εἰς τὸν
 Ἐλεάζαρον στρατηγούντα.

(ΑΑ.) γ'. Συνελθόντες οὖν οἱ δυνατοὶ τοῖς ἀρχιερεῦσιν
 εἰς ταῦτο καὶ τοῖς τῶν Φαρισαίων γνωρίμοις ὡς ἐπ' ἀνη-
 30 κέστοις ἤδη συμφοραῖς ἐβουλευόντο περὶ τῶν ὧλων· καὶ
 δόξαν ἀποπειραθῆναι τῶν στασιαστῶν λόγοις, πρὸ τῆς
 χαλκῆς πύλης ἀθροίζουσι τὸν δῆμον, ἥτις ἦν τοῦ ἔνδον
 Ἱεροῦ τετραμμένη πρὸς ἀνατολὴν ἡλίου. Καὶ πρῶτον
 αὐτῶν πολλὰ πρὸς τὴν τολμᾶν τῆς ἀποστάσεως χαλε-
 35 πήναντες καὶ τὸ τηλικούτον ἐπισείειν τῇ πατρίδι πόλε-
 μον, ἐπεὶ τῆς προφάσεως τὸ ἄλογον διήλεγχον, φά-
 μενοι τοὺς μὲν προγόνους αὐτῶν κεκοσμηκέαι τὸν ναὸν
 ἐκ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἀλλοφύλων τὸ πλεόν, αἰεὶ προσ-
 δεχομένους τὰς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἐθνῶν δωρεάς· καὶ οὐ
 40 μόνον οὐ διακεκωλυκέαι θυσίας τινῶν (τοῦτο γὰρ ἀσε-
 βέστατον), ἀλλὰ καὶ τὰ βλεπόμενα καὶ τὰ παραμένοντα
 τὸν τοσούτον χρόνον ἀναθήματα περὶ τῷ ἱερῷ καθιδρυ-
 κέαι. Αὐτοὺς δὲ νῦν ἐριθίζοντας τὰ Ῥωμαίων ὅπλα

« conjunxeritis, et tributa pependeritis. Non enim jam Flori
 « praesidium est, nec Floro danda est pecunia. »

CAP. XVII. (XXIX.)

Istis populus acquievit, quumque in templum cum rege et
 Berenice ascendissent, porticus aedificare coeperunt; insuper
 optimates et decuriones, distributi in vicos, tributo colli-
 gendo operam dabant. Brevi autem quadraginta talenta
 (totidem enim deerant) congesta erant. Atque ita quidem
 belli minas, quas intentarunt, compressit Agrippa. Deinde
 persuadere populo tentabat ut Floro obedientiam prae-
 10 rent, donec a Caesare mitteretur qui ei succederet. Illi
 vero istis exasperati convicia regi faciebant, et ipsum ex
 urbe egredi jubebant: ausique sunt nonnulli seditiosorum
 etiam saxa in eum jacere. Rex autem, quum videret tumultu-
 antium impetum cohiberi non posse, aegreque ferret
 quod contumeliis affectus esset, principes quidem eorum
 una cum aliis potentibus Caesaream misit ad Florum, ut
 ipse ex iis certos constitueret qui regionis tributa exige-
 rent. Ille vero in regnum discessit.

2. Per idem tempus quidam eorum, qui bellum maxime
 concitabant, congregati impetum fecerunt in quoddam ca-
 stellum, quod Masada vocabatur. Quumque illud fraude
 occupassent, Romanos quidem excubitores necarunt, alios
 vero de suis constituerunt. (XXX.) Simul in templo Elea-
 azarus, filius Ananiae pontificis, juvenis audacissimus,
 tunc praetor templi, persuasit eis, quorum erat in cultu
 sacris operari, ne cujus alienigenae munus aut hostiam ac-
 30 ciperent. Hoc autem belli adversus Romanos initium erat:
 nam pro illis et Caesare sacrificium repudiarent. Quumque
 multis eos obsecrarent pontifices et optimates, ne morem
 pro Imperatoribus supplicandi praetermitterent, haud eis
 hoc concesserunt, non parum quidem suae etiam multitu-
 dini confisi (nam robustissimi quique res novas molientium
 ab illis stabant), praecipue vero quod ad Eleazarum templi
 praetorem spectarent.

(XXXI.) 3. Itaque congregati primates cum pontificibus et
 nobilioribus Phariseorum ut in gravissima calamitate de-
 rerum summa consultabant: decretoque ut seditiosorum
 animos verbis explorarent, ante portam aream (qua in
 templi parte interiore erat soli orienti obversa) populum in
 concionem advocant. Atque primo vehementer indignati
 ob temerariam eorum defectionem, quodque tam grave
 bellum patriae commoverent, mox quam absurdo id face-
 rent praetextu ostendebant, dicentes majores quidem ipsorum
 ut plurimum muneribus alienigenarum templum ornasse,
 semper accipientes quae donata erant ab exteris gentibus;
 et non solum non prohibuisse aliquorum hostias (hoc
 enim maxime implium); sed et donaria, quae cernuntur et
 per tantum temporis permanent, circa templum collocasse.
 Ipsos vero nunc, Romanorum arma irritantes bellumque

καὶ μνηστευομένους τὸν ἀπ' ἐκείνων πόλεμον καινοτο-
μεῖν θρησκείαν ξένην, καὶ μετὰ τοῦ κινδύνου καταψη-
φίσασθαι τῆς πόλεως ἀσέβειαν, εἰ παρὰ μόνους Ἰουδαίους
οὔτε θύσει τις ἀλλότριος οὔτε προσκυνήσει. Κἀν μὲν
ἐπὶ ἰδίου τοῦ ἐνὸς τοῦτον εἰσπέρη τὸν νόμον, ἀγανα-
κτεῖν, ὡς δριζομένης ἀπανθρωπίας, περιορᾶν δὲ ὅτε
Ῥωμαῖοι καὶ ὁ Καῖσαρ ἐκπονοδοὶ γίνονται. Δεδοικέ-
ναι μέντοι μὴ τὰς ὑπὲρ ἐκείνων ἀπορρίψαντες θυσίας
κωλυθῶσι θύειν καὶ τὰς ὑπὲρ ἑαυτῶν, γένηται τε ἐκπο-
δος τῆς ἡγεμονίας ἡ πόλις, εἰ μὴ ταχέως σιωφρονήσαν-
τες ἀποδώσουσι τὰς θυσίας, καὶ πρὶν ἐξελθεῖν ἐφ' οὓς
ὑβρίκασιν τὴν φήμην, διορθώσονται τὴν ὕβριν.

δ'. Ἄμα ταῦτα λέγοντες παρήγον τοὺς ἐμπείρους
τῶν πατρῶν ἱερεῖς, ἀρηγορούμενους ὅπως πάντες οἱ
πρόγονοι τὰς ἀπὸ τῶν ἀλλογενῶν θυσίας ἀπεδέχοντο.
Προσεῖχε δὲ οὐδεὶς τῶν νεωτεριζόντων, ἀλλ' οὐδὲ προσ-
ῆσαν οἱ λειτουργοὶ, τὴν τοῦ πολέμου καταβολὴν
ἐνσκευαζόμενοι. Συνειδότες οὖν οἱ δυνατοὶ τὴν τε στά-
σιν ἤδη δυσκαθαίρετον ὑπ' αὐτῶν οὖσαν καὶ τὸν ἀπὸ
τῶν Ῥωμαίων κίνδυνον ἐπὶ πρώτους αὐτοὺς ἀφιεζόμενον,
ἀπεσχευάζοντο τὰς αἰτίας, καὶ πρέσβεις οὓς μὲν πρὸς
Φλώρων ἐπεμψαν, ὧν ἦρχεν υἱὸς Ἀνανίου Σίμων, οὓς
δὲ πρὸς Ἀγρίππαν, ἐν οἷς καὶ ἦσαν ἐπίσημοι, Σαῦλός
τε καὶ Ἀντίπας καὶ Κοστώβαρος, προσήκοντες τῷ βασι-
λεὶ κατὰ γένος. Ἐδέοντο δὲ ἀμφοτέρων ἀναδῆναι μετὰ
δυνάμεως εἰς τὴν πόλιν, καὶ πρὶν γενέσθαι δυσκαθαί-
ρετον, ἐπικόψαι τὴν στάσιν. Φλώρω μὲν οὖν τοῦτο δεινὸν
εὐαγγελίον ἦν, καὶ προσηρμένους ἐξάπειν τὸν πόλεμον,
οὐδὲν ἀπεκρίνατο τοῖς πρεσβευταῖς. Ἀγρίππας δὲ,
κηδόμενος ἐπ' ἴσης τῶν τε ἀφισταμένων καὶ πρὸς οὓς
ὁ πόλεμος ἡγεireτο, βουλούμενός τε Ῥωμαίοις μὲν Ἰου-
δαίους σώζεσθαι, Ἰουδαίοις δὲ τὸ ἱερὸν καὶ τὴν μητρό-
πολιν, ἀλλ' οὐδὲ αὐτῷ λυσitelήσιν τὴν ταραχὴν ἐπιστά-
μενος, ἐπεμψε τοὺς ἐπαμυνούντας τῷ δήμῳ τρισχιλίους
ἱππεῖς, Αὐρανίτας τε καὶ Βατανάους καὶ Τραχωνίτας,
ὑπὸ Δαρείῳ μὲν ἱππάρχῳ, στρατηγῷ δὲ τῷ Ἰακίμου
Φιλίππῳ.

ε'. Τούτοις θαρσύναντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς ἀρχι-
ρεῦσι, καὶ πᾶν ὅσον τοῦ πλῆθους εἰρήνην ἡγάπα, τὴν
ἄνω καταλαμβάνοντα πόλιν τῆς κάτω γὰρ τὸ στασιάζ-
ον ἐκράτει καὶ τοῦ ἱεροῦ. Χερμάσι μὲν οὖν καὶ τοῖς
ἐκηβόλοις ἀδιαλείπτως ἐκέχρητο, καὶ συνεχεῖς ἦσαν
βελῶν ἀφέσεις ἐξ ἑκατέρων τῶν κλιμάτων. Ἔστι δὲ
ὅτε καὶ κατὰ λόγους ἐκτρέχοντες συστάδην ἐμάχοντο,
τόλμαις μὲν οἱ στασιασταὶ πρόεχοντες, ἐμπειρίᾳ δὲ οἱ
βασιλικοί. Καὶ τούτοις μὲν ἦν ἄγων τοῦ ἱεροῦ κρα-
τῆσαι μάλιστα καὶ τοὺς μαινόντας τὸν ναὸν ἐξελάσαι·
τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον στασιασταῖς, πρὸς οἷς εἴ-
χον καὶ τὴν ἄνω πόλιν προσλαβεῖν. Ἐπτά μὲν οὖν
ἡμέρας συνεχὲς ἀμφοτέρων φόνος ἐγένετο· οὐδέτεροι δὲ
τοῦ καταληφθέντος μέρους εἶκον.

ς'. Τῇ δὲ ἑτῆς τῆς τῶν ξυλοφορίων ἑορτῆς οὕσης,
ἐν ᾗ πᾶσιν ἔθος ὕλην τῷ βομῷ προσφέρειν, ὅπως μή-
ποτε τροφή τῷ πυρὶ λίποιτο (διαμένει γὰρ ἄσβεστος

ab ipsis in se attrahentes, circa exterorum religionem nova
statuere, suoque cum periculo civitatem impietatis ream
facturos esse, si apud Judaeos solos externo alicui nefas
sit hostias immolare aut adorare. Et si quis ejusmodi legem
de privato aliquo ferret, indignari quasi scisceretur inhu-
manitas, nihil vero curare, quod Romanis et Caesari ipsi
hoc beneficio interdicatur. Attamen verendum esse ne qui
immolandas pro illis hostias repellant, etiam ipsi pro se rem
divinam facere prohibeantur, atque de imperii jure exci-
dat civitas, nisi continuo ad sanam mentem reducti victi-
mas offerri permiserint, atque injuriæ satisfactum sit ante-
quam ad injuria affectos fama pervenerit.

4. Simul ac ista dicerent, in medium producebant sa-
cerdotes consuetudinum patriarum peritissimos, qui nar-
rant quod majores sui omnes victimas ab alienigenis
acceperint. Nemo autem res novas molientium animum
advertebat, imo ne ad munia quidem sua obeunda acces-
serunt altaris ministri, id agentes ut bellum excitarent.
Quum igitur optimates secum reputassent seditionem jam ab
ipsis tolli non posse primumque, se in periculum ac disci-
men vocatum iri a Romanis, sese culpa liberare studebant;
et legatos quidem alios ad Florum miserunt, quorum prin-
ceps erat Simon Ananiae filius, alios vero ad Agrippam,
inter quos eminebant Saulus et Antipas et Costobarus, regi
affinitate juncti. Obsecrabant autem utrumque ut cum
exercitu in civitatem ascenderent, et seditionem opprime-
rent, priusquam fiat expugnatio difficilis. Et Floro quidem
malum istud lætissimum afferebat nuncium, volensque bel-
lum accendere nihil respondit legatis. Verum Agrippa ex æ-
quo utrisque prospiciens, tam iis qui defecerant, quam bello
laccessitis, cupiensque et Romanis Judaeos conservare, et
Judæis templum atque metropolin, ad hæc nec sibi e re
fore tumultus sciens, misit in auxilium populo tria equitum
millia, Auranitas ac Batanaeos et Trachonitas, sub Dario
equitum præfecto, duce vero Philippo Jacimi filio.

5. Optimates et pontifices et quotquot e plebe pacem
amabant, quum istis freti essent, urbem superiorem occu-
pant; nam inferiorem et templum in potestate sua habebant
seditiosi. Et missilibus quidem et fundis indesinenter ute-
bantur, et ex utraque regione crebro telorum jactu rem ge-
rebant. Quandoque etiam turmatim excurrentes cominus
pugnabant, seditiosi quidem audacia superiores, belli vero
scientia regii. Et hi quidem certabant ut ante omnia tem-
plum occuparent, et ædem profanantes inde abigerent:
seditiosi vero qui ab Eleazaro stabant, ut iis quæ in ipso-
rum potestate erant superiorem etiam urbem adjicerent.
Et per septem quidem dies magna utrinque facta erat cædes:
neutri vero de loco quem tenebant cedebant.

6. Die autem sequenti, quum ageretur Ligniferi festum,
in quo mos est omnibus magnam lignorum vim ad aram
comportare, ne quo tempore ad alendos ignes materia

αἰς), τοὺς μὲν διαφόρους τῆς θρησκείας ἐξέκλεισαν, τῷ δὲ ἀσθενεῖ λαῷ συνεισρυνέντας πολλοὺς τῶν Σικαρίων (οὕτω γὰρ ἐκάλουν τοὺς ληστὰς ἔχοντας ὑπὸ τοῖς κολποῖς τὰ ξίφη) προσλαβόντες θαρραλεώτερον ἤπτοντο τῆς ἐπιθέσεως. Ἦττωντο δὲ οἱ βασιλικοὶ πλήθει τε καὶ τόλμῃ, καὶ βιασαμένοις εἶκον ἐκ τῆς ἀνω πόλεως. Οἱ δὲ ἐπιπεσόντες τὴν τε Ἀνανίου τοῦ ἀρχιερέως οἰκίαν καὶ τὰ Ἀγρίππα καὶ τὰ Βερενίκης κατέκαυσαν βασιλεία· μεθ' ἃ τὸ πῦρ ἐπὶ τὰ ἀρχεῖα ἔπερον, ἀφανίσαι σπεύδοντες τὰ συμβόλαια τῶν δεδανεικῶν καὶ τὰς εἰσπρατεῖς ἀποκόψαι τῶν χρῶν, ὅπως αὐτοὶ τε πληθὺς προσλάβωσι τῶν ὠφεληθέντων καὶ μετ' ἀδείας τοῖς εὐπόροις ἐπαναστήσωσι τοὺς ἀπόρους. Φυγόντων δὲ τῶν πρὸς τῇ γραμματοφυλακίᾳ τὸ πῦρ ἐνέεισαν. Ἐπεὶ δὲ τὰ νεῦρα τῆς πόλεως κατέρλεξαν, ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἔχουσαν. Ἐνθα δὲ τῶν δυνατῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων οἱ μὲν εἰς τοὺς ὑπονόμους καταδύντες διεληνθάνον, οἱ δὲ σὺν τοῖς βασιλικοῖς εἰς τὴν ἀνωτέραν καταφεύγοντες αὐλὴν ταχέως ἀπέκλεισαν τὰς πύλας, σὺν οἷς Ἀνανίας δ' ἀρχιερεὺς, Ἐζεχίας τε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ οἱ πρεσβεύσαντες πρὸς Ἀγρίππαν ἦσαν. Τότε μὲν οὖν τῇ νίκῃ καὶ τοῖς ἐμπρησθεῖσιν ἀρκεσθέντες ἀνεπαύσαντο.

Ζ'. Τῇ δὲ ἑξῆς (πεντεκαίδεκάτῃ δὲ ἦν Ἀῶου μηνὸς) ὄρμησαν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ φρουροὺς δυσὶν ἡμέραις πολιορκήσαντες αὐτοὺς τε εἶλον καὶ κατέσφαξαν καὶ τὸ φρούριον ἐνέπρησαν. Ἐπειτα μετέβαινον εἰς τὴν αὐλὴν, εἰς ἣν οἱ βασιλικοὶ κατέφυγον, καὶ διανείμαντες σφᾶς αὐτοὺς εἰς τέσσαρα μέρη τῶν τευχῶν ἐπειρώντο. Τῶν δὲ ἐνδον πρὸς ἐκδρομὴν μὲν οὐδεὶς ἐθάρρει, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐφεστώτων, διιστάμενοι δὲ ἐπὶ τὰ θωρακεία καὶ τοὺς πύργους, ἐβέβηκον τοὺς προσιόντας, καὶ συχνοὶ τῶν ληστῶν ὑπὸ τοῖς τεύχεσιν ἐπίπτον. Οὔτε δὲ νυκτὸς οὔτε ἡμέρας διέλειπεν ἡ συμβολή, τῶν μὲν στασιαστῶν ἀπαγορεύσειν τοὺς ἐνδον οἰκόμενους ἐνδείξαι τροφῆς, τῶν δὲ ἐνδον καματώσειν τοὺς πολιορκουμένους.

(ΑΒ'). ἡ'. Κὰν τούτῳ Μανάμῳ τις, υἱὸς Ἰούδα τοῦ καλουμένου Γαλιλαίου, ὃς ἦν σοφιστὴς δεινότητος, καὶ ἐπὶ Κυρηναίου ποτὲ Ἰουδαίου ὀνειδίσας ὅτι Ῥωμαῖοις ὑπετάσσοντο μετὰ τὸν Θεόν, ἀναλαβὼν τοὺς γνωρίμους ἀνέχωρσεν εἰς Μασάδαν· ἐνθα τὴν Ἡρώδου τοῦ βασιλέως δολοφονίαν ἀναρρήξας καὶ πρὸς τοῖς δημῶταις ἐτέρους ληστὰς καθοπίσας, τοῖς τε χρώμενος δορυφόροις οἳ δὲ βασιλεὺς ἐπάνεισιν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ γενόμενος ἡγεμὼν τῆς στάσεως διέτασσε τὴν πολιορκίαν. Ἀπορία δὲ ἦν ὀργάνων, καὶ φανερώς ὑπορύσσειν τὸ τεῖχος οὐχ οἶόντε ἦν ἀνωθεν βαλλομένους. Ὑπόνομον δὲ πόρρωθεν ἐφ' ἑνὰ τῶν πύργων διορύξαντες ἀνακρημνᾶσιν αὐτὸν, ἔπειτα τὴν κατέχουσιν ὕλην ἐμπρήσαντες ἐξέληον. Ὑποκαέντων δὲ τῶν στηριγμάτων ὁ μὲν πύργος ἐξαίφνης κατασείεται, τεῖχος δὲ ἕτερον ἐνδοθεν ἀντοικοδομημένον διεπρήν· τὴν γὰρ ἐπιβουλήν αὐτῶν προαισθόμενοι, τάχα καὶ τοῦ πύργου κινηθέντος ὡς ὑπαυύττετο, δεύτερον ἐστῶτος ἔρυμα κατεσκεύασαν. Πρὸς

deesset (nunquam enim exstinguuntur), adversarios quidem ab istius observantia excluderunt : quum autem multos e sicariis sibi adjunxissent (ita enim latrones vocabant sicas sub sinubus gestantes), una cum infirmiori plebe irruentes, aliquanto audacius ad rem adoriendam se accinxerunt. Regii vero numero et audacia superabantur, et superiori urbe cedebant violenter irrudentibus. Illi vero, quum impressionem fecissent, et Ananiæ pontificis domum et Agrippæ Berenicesque regias incenderunt : ac deinde ignem tabulariis intulerunt, creditorum instrumenta abolere festinantes, et æs alienum dissolvere, ut et ipsi debitorum magnam multitudinem sibi adjungerent, et egenos insolentius in locupletes insurgere facerent. Hinc quum fugissent tabularum custodes, ignem injecerunt. Postquam vero nervos civitatis combusserant, in adversarios irruebant. Tunc itaque ex optimatibus quidem et pontificibus nonnulli in cloacas sese abdiderunt, alii vero cum regis in superiorem regiam sese recipientes continuo portas occluserunt, in quibus erant Ananias pontifex et frater ejus Ezechias, et qui legationem obierant ad Agrippam. Et tunc quidem victoria et igne assumptis contenti quieverunt.

7. Postridie vero, mensis scilicet Loi die decima quinta, impelum in Antoniam fecerunt, et omnes in ea præsidarios, per biddum obsessos, ceperunt atque interfecerunt, et arcem incenderunt. Postea vero transierunt in palatium, quo regii confugerant : quumque semet in quattuor agmina divisissent, muros evertere moliebantur. At eorum qui intus erant nemo quidem ausus est excursionem facere, propter oppugnantium multitudinem, sed distributi per propugnacula et turres seriebant subeuntes, crebriquo latrones sub muris cadebant. Interdiu autem noctoque configere non cessabant, seditiosis quidem fore existimantibus ut præ victus inopia fatiscerent qui in præsidio erant, regis vero credentibus oppugnatores labori cessuros.

(XXXII.) 8. Interea Manahemus quidam, Judæ Galilæi qui vocabatur filius (qui sophista erat acerrimus, et quondam tempore Quirinii Judæis exprobraverat, quod post Deum subjicerentur Romanis), assumptis quibusdam e nobilioribus perrexit in Masadam : ubi quum Herodis regis armamentarium perrupisset, et populares aliosque latrones armis instruxisset, adeoque illis satellitibus uteretur, veluti rex Hierosolyma revertitur, factusque seditiosorum dux statuit de omnibus ad obsidionem spectantibus. Machinarum autem inopia laborabant, nec poterant palam suffodere muros, telis ab hostibus desuper petiti. Cuniculum igitur e longinquo ad unam e turribus agentes, eum fornicatum et suspensum relinquunt, deinde in sustentia ligna igne immisso egrediuntur. Quum autem exusti essent subices, turris quidem illico concutitur, alter autem murus intus et ex adverso edificatus conspiciebatur. Nam regii molitiones eorum præsentientes, turri forsitan quum suffossa esset motu agitata, aliud sibi munimentum exstruxerunt. Quod

δ τῶν μὲν ἀδοκῆτως ἰδόντων καὶ κρατεῖν ἤδη πεπεισμένων κατὰ πληγὴς ἦν, οἱ δὲ ἔνδοθεν πρὸς τε τὸν Μαννάιμον καὶ τοὺς ἐξάρχοντας τῆς στάσεως ἔπεμπον, ἀξιούντες ἐξελθεῖν ὑπόπονθοι. Καὶ δοθὲν μόνους τοῖς βασιλικοῖς καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις, οἱ μὲν ἐξήσαν, ἀπορία δὲ τοὺς Ῥωμαίους καταλειφθέντας μόνους ὑπέλαβεν. Οὔτε γὰρ βιάσασθαι τοσοῦτον πλῆθος ἐδύναντο καὶ τὸ δεξιὰν αἰτεῖν ἐνείδος ὑπελάμβανον, πρὸς τῇ μηδὲ πιστεύειν εἰ διδοίτο. Καταλιπόντες δὲ τὸ στρατόπεδον, ὡς εὐάλωτον, ἐπὶ τοὺς βασιλικούς ἀνέφυγον πύργους, τὸν τε Ἴππικὸν καλούμενον καὶ τὸν Φασάηλον καὶ Μαριάμην. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μαννάιμον εἰσπεσόντες ὅθεν οἱ στρατιῶται διέφυγον, ὅσους τε αὐτῶν κατέλαβον μὴ φθάσαντας ἀνελθεῖν διέφθειραν, καὶ τὰς ἀποσκευὰς διαρπάσαντες ἐνέπρησαν τὸ στρατόπεδον. Ταῦτα μὲν οὖν ἕκτη Γορπιαίου μηνὸς ἐπράχθη.

Θ'. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιούσαν ὃ τε ἀρχιερεὺς Ἀνανίας περὶ τὸν τῆς βασιλικῆς αὐλῆς εὐρίπον διαλανθάνον ἀλάσκαται, καὶ πρὸς τῶν ληστῶν ἀναιρεῖται σὺν Ἐzekία τῷ ἀδελφῷ καὶ τοὺς πύργους ἐπισχόντες οἱ στασιασταὶ παρεφύλαττον, μή τις τῶν στρατιωτῶν διαφύγῃ. Τὸν δὲ Μαννάιμον ἥ τε τῶν ὀχυρῶν καταστροφὴ χωρίων καὶ ὁ τοῦ ἀρχιερέως Ἀνανίου θάνατος ἐτύφωσεν εἰς ὠμότητα· καὶ μηδὲνα νομίζων ἔχειν ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ἀντίπαλον, ἀφόρητος ἦν τύραννος. Ἐπανίσταται δὲ οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον αὐτῷ, καὶ λόγον ἀλλήλοις δόντες, ὥς οὐ χρὴ Ῥωμαίων ἀποστάντας δι' ἐλευθερίας πόθον καταπροέσθαι ταύτην οἰκείῃ δήμεν, καὶ δεσπότην φέρειν, εἰ καὶ μηδὲν πρᾶττοι βίαιον, ἀλλ' οὖν αὐτῶν ταπεινότερον. Εἰ γὰρ καὶ δεοί τινα τῶν θλων ἀφηγέσθαι, παντὶ μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ προσήκειν συντίθενται, καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν ἐπεχειροῦν αὐτῷ· σοβαρὸς γὰρ ἀναβεβήκει προσκυνήσαν, ἐσθῆτί τε βασιλικῇ κεκοσμημένος καὶ τοὺς ζηλωτὰς ἐνόηλους ἐφελχόμενος. Ὡς δὲ οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον ἐπ' αὐτὸν ὥρμησαν, ὃ τε λοιπὸς δῆμος ἐπὶ τὰς ὁρμὰς λίθους ἀρπάσαντες τὸν σοφιστὴν ἔβαλλον, οἰόμενοι τούτου καταλυθέντος διαστρέφειν ὅλην τὴν στάσιν, πρὸς ὀλίγον οἱ περὶ τὸν Μαννάιμον ἀντισχόντες, ὥς εἶδον πᾶν ἐπ' αὐτοὺς τὸ πλῆθος ὀρμῆσαν, ἐφρευγον ὅπη τις ἴσχυεν· καὶ φόνος μὲν ἦν τῶν καταληφθέντων, ἔρευνα δὲ τῶν ἀποκρυπτομένων. Καὶ διεσώθησαν ὀλίγοι, λάθρα διαδράντες εἰς Μασάδαν, σὺν οἷς Ἐλεάζαρος, υἱὸς Ἰαείρου, προσήκων τῷ Μαννάιμῳ κατὰ γένος, δς ὕστερον ἐτυράννησε τῆς Μασάδας· αὐτὸν τε τὸν Μαννάιμον, εἰς τὸν καλούμενον Ὀφλᾶν συμφυγόντα, κακεῖ ταπεινὸς ὑπολανθάνοντα ζωγράφου, εἰς τὸ φανερόν ἐξεῖλκυσαν, καὶ πολλὰς αἰκισάμενοι βασάνοις ἀνείλον· ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἡγεμόνας, τὸν τε ἐπισημότατον τῆς τυραννίδος ὑπὲρ 60 τὴν Ἀψάλωμον.

Ι'. Ὁ μὲν οὖν δῆμος, ὥς ἔφην, εἰς ταῦτα συνήρτησεν, ἐλπίζων τινα τῆς ὅλης στάσεως λαμβάνειν διόρθωσιν· οἱ δὲ οὐ καταλῦσαι τὸν πόλεμον σπεύδοντες, ἀλλὰ ἀδέεστερον πολεμεῖν, Μαννάιμον ἀνῆρτήσαν. Αὐεῖται

ubi oppugnatores præter opinionem aspexerant, quum se victores esse crediderint, animis quidem consternati erant, obsessi vero ad Manahemum et seditionis auctores mittebant qui obsecrarent ut sibi liceret fide data exire. Quo regis solis et indigenis concessio, illi quidem egressi sunt: Romani autem, qui soli relict, animis anxii erant et dejecti. Tam ingentem quippe multitudinem perrumpere non poterant, petereque ut dextra fidei sibi porrigeretur ignominiosum esse existimabant, præsertim quum ne credendum quidem illis esset, etiamsi fides daretur. Castris itaque desertis, ut quæ facile capi possent, ad turres regias confugerunt, quarum una Hippicus appellabatur, altera Phasaelus, tertia Mariamne. Qui vero cum Manahemo erant, protinus irruentes in locum e quo milites fugerant, quotquot eorum comprehendere ante ascensum, trucidarunt, direptisque impedimentis castra incenderunt. Et ista quidem acta sunt die sexto mensis Gorpiae.

9. Sequenti autem die Ananias pontifex in regie domus aquæ ductu latitans captus est, et a latronibus quum fratre Ezechia interfectus: atque seditiosi, cum turres obsedisent, sedulo cavebant ne quis militum fuga dilaberetur. Manahemum autem et locorum munitorum eversio et Ananias pontificis mors crudelitate implevit; credensque se in rebus gerendis habere parem neminem, tyrannus non ferendus evasit. Qui vero cum Eleazaro erant, in eum insurrexerunt, postquam ultro citroque sermones habuerant quod non deceret a Romanis desiderio libertatis deficientes eandem cuidam e popularibus suis prodere, dominumque ferre, etsi vim nullum adhibentem, se ipsis tamen humilio-rem. Nam si oporteat etiam rerum summæ præesse aliquem hoc ad quemvis magis alium quam ad illum pertinere uno ore fatentur, atque ita eum in templo adoriuntur: magno enim fastu ad Deum colendum ascenderat, veste regia indutus, suique studiosos armatos secum trahens. Quum autem socii amicique Eleazari in eum irruissent, reliqui etiam e populo, ubi illi impetum fecerant, lapides corripuerunt et in sophistam jaciebant, existimantes omnem illo interempto disjectum iri seditionem. Exiguum ad tempus Manahemo suisque resistentibus, ubi universos in ipsos irruentes videntur, quo quisque valebat fuga se recipiunt, et cædes facta est eorum qui comprehensi sunt, et inquisitio de iis qui sese in latebras abdiderant. Pauci ex eis clam in Masadam perflugerunt, in quibus Eleazarus Jairi filius, Manahemo affinitate junctus, qui postea in Masada tyrannidem exercuit: ipsumque Manahemum, quum in locum Ophlan vocatum fugisset, atque illic abjecte admodum delitesceret, captum in medium produxerunt, multisque cruciatibus vexatum interfecerunt; similiter etiam quotquot sub ipso duces erant, maximeque insignem tyrannidis ministrum Absalomum.

10. Et populus quidem ad illa, uti dicebam, operam suam contulit, fore sperans ut medela quædam toti seditioni adhiberetur: isti vero, ut qui non studerent bellum comprimere, sed majori cum insolentia in eo versari, Manaha-

τοῦ δήμου πολλὰ τοῖς στρατιώταις ἀνείναι τὴν πολιορκίαν παρακαλοῦντος, οἱ δὲ προσέκειντο χαλεπώτερον, μέχρι μηκέτι ἀντέχοντες οἱ περὶ τὸν Μετίλιον (οὗτος γὰρ ἦν τῶν Ῥωμαίων ἐπαρχος) διαπέμπονται πρὸς τοὺς
 5 περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, ἔκαιτούμενοι μόνας τὰς ψυχὰς ὑποσπόνδους, τὰ δὲ ὅπλα καὶ τὴν λοιπὴν κτῆσιν παραδῶσιν λέγοντες. Οἱ δὲ, καὶ τὴν ἱερείαν ἀρπάσαντες, ἀπέπεμψαν πρὸς αὐτοὺς Γωρίωνα τε, Νικομήδους υἱὸν, καὶ Ἀνανίαν Σαδδουκὶ καὶ Ἰούδαν Ἰωνάθου, δεξιάς τε
 10 καὶ ὀρχοὺς δώσαντας. Ὡν γενομένων κατῆγε τοὺς στρατιώτας ὁ Μετίλιος. Οἱ δὲ μέχρι μὲν ἦσαν ἐν τοῖς ὅπλοις, οὕτε ἐπεχειρεῖ τις τῶν στασιαστῶν αὐτοῖς οὕτε ἐνέβαινον ἐπιβουλὴν ὥς δὲ κατὰ τὰς συνθήκας ἅπαντες ἀπέθεντο τοὺς θυρεοὺς καὶ τὰ ξίφη, καὶ μηδὲν
 15 ἔτι ὑποπτεύοντες ἀνεχώρουν, ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, καὶ περισχόντες ἀνήρουν, οὕτε ἀμυνομένους οὕτε ἱκετεύοντας, μόνας δὲ τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὀρκους ἀναδοῶντας. Καὶ οἱ μὲν οὕτως ὁμῶς ἀπεσφάγησαν ἅπαντες πλὴν Μετιλίου (τούτον γὰρ ἱκε-
 20 τεύσαντα καὶ μέχρι περιτομῆς Ἰουδαῖσιν ὑποσχόμενον διέσωσαν μόνον), τὸ δὲ πάθος Ῥωμαῖοι μὲν ἦν κοῦφον (ἐκ γὰρ ἀπλήτους δυνάμεως ἀπαναλώθησαν ὅλγοι), Ἰουδαῖοι δὲ προσέμιον δλώσεως ἔδοξε. Καὶ κατιδόντες ἀνηκέστους μὲν ἦδη τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου, τὴν δὲ
 25 πόλιν τηλικούτῳ μιάσματι πεφυρμένην, ἐξ οὗ δαιμονίον τι μήνιμα προσδοκᾶν εἰκὸς ἦν, εἰ καὶ μὴ τὴν ἐκ Ῥωμαίων ἀμυναν, ἐπένθουν δημοσίᾳ, καὶ πλήρης μὲν κατηφείας ἦν ἡ πόλις, ἕκαστος δὲ τῶν μετρίων, ὥς αὐτὸς ὑπὲρ τῶν στασιαστῶν δίκας δώσων, ἐτετάρακτο. Καὶ
 30 γὰρ δὴ σαββάτῳ συνέβη πραχθῆναι τὸν φόνον, ἐν ᾧ διὰ τὴν θρησκείαν τῶν δόσιων ἔργων ἔχουσιν ἐκχειρίαν.

ΚΕΦ. ΙΗ'.

Τῆς δὲ αὐτῆς ἡμέρας καὶ ὥρας, ὥσπερ ἐκ δαιμονίου προνοίας, ἀνήρουν οἱ Καισαρεῖς τοὺς παρ' αὐτοῖς Ἰουδαίους, ὥς ὑπὸ μίαν ὥραν ἀποσφαγῆναι μὲν ὑπὲρ δις-
 35 μυρίους, κενωθῆναι δὲ πᾶσαν Ἰουδαίαν τὴν Καισάρειαν. Καὶ γὰρ τοὺς διαφεύγοντας ὁ Φλώρος συλλαβὼν κατῆγαγε δεσμώτας εἰς τὰ νεώρια. Πρὸς δὲ τὴν ἐκ τῆς Καισαρείας πληγὴν διὸν τὸ ἔθνος ἐξαγριούται, καὶ διαμερισθέντες τὰς τε κύμας τῶν Σύρων καὶ τὰς
 40 προσεχεῖς ἐπὶ πόρθουν πόλεις, Φιλαδέλφειάν τε καὶ Σεβωνίτιν καὶ Γέρασαν καὶ Πέλλαν καὶ Σκυθόπολιν. Ἐπειτα Γαδάροις καὶ Ἰππυ καὶ τῇ Γαυλαντίτι προσπεσόντες, καὶ τὰς μὲν καταστρεφάμενοι, τὰς δὲ ὑποκρήσαντες, ἐχώρουν ἐπὶ Κέδασαν τὴν Τυρίων καὶ Πτο-
 45 λεμαῖδα Γάβαν τε καὶ Καισάρειαν. Ἀντίσχε δὲ οὐδὲ Σεβαστῇ ταῖς ὁρμαῖς αὐτῶν, οὐδὲ Ἀσκάλων· ἀλλ' ἐπὶ ταύταις πυρποληθείσαις Ἀνθηδόνα καὶ Γάζαν κατέσκαπτον. Πολλὰ δὲ περὶ ἑκάστην τούτων τῶν πόλεων ἀνηρπάζοντο κῶμαι, καὶ τῶν ἀλίσκομένων ἀνδρῶν φόνος
 50 ἦν ἄπειρος.

β'. Οὐ μὴν οἱ Σύροι τῶν Ἰουδαίων ἐλαττον πληθος ἀνῆρουν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι λαμβανον-

num de medio sustulerant. Denique quum populus multis verbis obsecraret ut milites oppugnare desinerent, illi acris insistebant, donec Metilius (is enim Romanorum erat praefectus) cum suis, diutius non valentes resistere, mitterent ad Eleazarum sociosque, suppliciter orantes ut fide data egredi liceret salvis tantum capitibus, dicentesque se arma et impedimenta sua eis tradituros. Illi autem, quum petitioni statim concessissent, mittunt ad eos Gorionem Nicodemi et Ananiam Sadduci et Judam Jonathae filios, qui iurejurando interposito fidem darent. Qua re peracta milites suos deducebat Metilius. Et quam diu illis quidem arma supererant, e seditionis nemo aut illos aggrediebatur, aut insidiis attentabat: quum primum vero ex pacto omnes scuta et gladios deposuissent, et nihil suspicantes discedere pararent, impetum in eos fecerunt Eleazari comites, et comprehensos trucidabant, neque resistentes neque supplicantes, solas autem pactiones et fidem iurejurando datam inclamantes. Et hi quidem tanta cum crudelitate interfecti sunt omnes, praeter Metilium: hunc enim, quum eis supplicasset pollicitusque esset usque ad circumcisionem quoque se Judaeum futurum, solum servarunt: damnum tamen Romanis quidem erat leviusculum, ut qui ex ingenti exercitu non multos amiserint, Judaeis vero ad excidium proluere visum est. Quum autem vidissent dimoveri non posse belli causas, tantoque flagitio pollutam esse civitatem, ex quo fas erat ominari Deum ira exarsurum, etiamsi in ipsos non vindicatum irent Romani, publice lugebant, et urbs tota in maestitia erat, moderati vero quique earum, quas ipsi pro seditionis poenas daturi essent, metu percellabantur. Quippe sabbato caedem istam perpetrari contigerat, quo die propter sacri cultus solennitatem ab operibus cessant.

CAP. XVIII. (XXXIII.)

Eodem autem die horaque eadem, quasi divina providentia ita acciderit, Caesarenses Judaeos qui apud ipsos erant interimebant, ita ut una hora super viginti hominum millia caederentur, et Caesarea omnis vacua facta sit Judaeis. Nam fuga dilapsos comprehendit Florus, et victos ad navalia deducebat. Nunciata autem hac e Caesarea clade, tota Judaeorum gens efferata est: divisique et Syrorum vicos et finitimas civitates vastabant, Philadelphiam et Sebonitin, et Gerasam et Pellam et Scythopolin. Deinde quum in Gadara et Hippon et Gaulanitidem impetum fecissent, et loca quaedam evertissent, aliaque incendiissent, recta ibant ad Cedasam Tyriorum et Ptolemaidem, Gabamque et Caesaream. Eorumque incursibus neque Sebaste resistebat, neque Ascalon, sed quum eas flammis vastassent, Anthedonem et Gazam funditus everterunt. Multi etiam istis civitatibus finitimi vici diripiebantur, virorumque quos ceperant ingens facta est caedes.

2. Verumtamen Syri non minorem Judaeorum multitudinem occidebant: sed et ipsi in civitatibus comprehensos

μένους ἀπέσφαττον οὐ μόνον κατὰ μίσος, ὡς πρότερον, ἀλλ' ἡδὴ καὶ τὸν ἐφ' ἑαυτοῖς κίνδυνον φθάνοντες. Δεινὴ δὲ ὄλην τὴν Συρίαν ἐπέσχε ταραχὴ καὶ πᾶσα πόλις εἰς δύο διήρητο στρατοπέδα· σωτηρία δὲ τοῖς ἐτέροις
 5 ἦν τὸ τοὺς ἐτέρους φθάσαι· καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ἐν αἵματι διήγον, τὰς δὲ νύκτας δέει χαλεπωτέρας. Ἀπεσκευάσθαι γὰρ τοὺς Ἰουδαίους δοκοῦντες ἕκαστοι, τοὺς Ἰουδαίζοντας εἶχον ἐν ὑποψίᾳ, καὶ τὸ παρ' ἑκάστοις ἀμφίβολον οὕτε ἀνελεῖν τις προχείρως ἐπέμενε καὶ με-
 10 μιγμένον ὡς βεβαίως ἀλλόφυλον ἐφοβείτο. Προὔκαλειτο δὲ ἐπὶ τὰς σφαγὰς τῶν διαφόρων καὶ τοὺς πάλαι πραοτάτους εἶναι δοκοῦντας ἢ πλεονεξία· τὰς γὰρ οὐσίας τῶν ἀναιρεθέντων ἀδεῶς διήρπαζον, καὶ καθάπερ ἐκ παρατάξεως τὰ σκύλα τῶν ἀνθηρημένων εἰς τοὺς σφετέρους οἴκους μετέφερον ἐνδοξός τε ἦν ὁ πλεῖστα κερδάνας,
 15 ὡς κατισχύσας πλειόνων. Ἦν δὲ ἰδεῖν τὰς πόλεις μεστάς ἀτάφων σωμάτων, καὶ νεκρῶς ἅμα νηπίους γέροντας ἔρριμμένους, γυναικὰς τε μὴδὲ τῆς ἐπ' αἰδοῖ σκέπης μετεπιηφότα, καὶ πᾶσαν μὲν τὴν ἐπαρχίαν μεστήν
 20 ἀδιηγήτων συμφορῶν, μείζονα δὲ τῶν ἑκάστοτε τολμωμένων τὴν ἐπὶ τοῖς ἀπειλούμενοις μεταστάσιν.

(ΑΔ΄.) γ'. Μέχρι μὲν δὴ τούτων Ἰουδαίους πρὸς τὸ ἀλλόφυλον ἦσαν συμβολαί· κατατρέχοντες δὲ εἰς Σκυθόπολιν τοὺς παρ' ἐκείνῃ Ἰουδαίους ἐπείρασαντο πολεμίους.
 25 Ταξάμενοι γὰρ μετὰ τῶν Σκυθοπολιτῶν καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας ἐν δευτέρῳ θέμενοι τὴν συγγένειαν, ὁμόσε τοῖς δημοφύλοις ἐχώρουν. Ὑπωπευθεὶ δὲ αὐτῶν καὶ τὸ λίαν πρόθυμον. Οἱ γοῦν Σκυθοπολίται δέισαντες μὴ νύκτωρ ἐπιχειρήσῃ τῇ πόλει καὶ μετὰ μεγάλης αὐτῶν
 30 συμφορᾶς τοῖς οἰκείοις ἀπολογησώμενοι περὶ τῆς ἀποστάσεως, ἐκέλευον αὐτοὺς, εἰ βούλονται τὴν ὁμόνοιαν βεβαιῶσαι καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἀλλοεθνεῖς πιστὸν ἐπιδείξασθαι, μεταβαίνειν ἅμα ταῖς γενεαῖς εἰς τὸ ἄλσος. Τῶν δὲ ποιησάντων τὸ προσταχθὲν χωρὶς ὑποψίας, δύο μὲν
 35 ἡμέρας ἡρέμησαν οἱ Σκυθοπολίται, τὴν πίστιν αὐτῶν δελεάζοντες, τῇ δὲ τρίτῃ νυκτὶ παρατηρήσαντες οὓς μὲν ἀφυλάκτους, οὓς δὲ κοιμωμένους, πάντας ἀπέσφαξαν, θνῆτας τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ μυρίους καὶ τρισχιλίους, τὰς τε κτήσεις διήρπασαν ἀπάντων.

40 δ'. Ἀξίων δὲ ἀφηγήσασθαι καὶ τὸ τοῦ Σίμωνος πάθος, ὃς υἱὸς μὲν ἦν Σαούλου τινὸς τῶν οὐκ ἀσήμεων, ῥώμῃ δὲ σώματος καὶ τόλμῃ διαφέρων, ἐπὶ κακῇ τῶν δημοφύλων ἀμοτέρῳις κατεχρήσατο. Προῶν γοῦν δαήμεραι πολλοὺς μὲν ἀνῆρει τῶν πρὸς τῇ Σκυθοπόλει
 45 Ἰουδαίων, τρεπόμενος δὲ πολλὰκις αὐτοὺς πάντας μόνος ἦν ῥοπή τῆς παρατάξεως. Περιέρχεται δὲ αὐτὸν ἀξία πονηρὰ τοῦ συγγενικοῦ φόνου. Ἐπεὶ γὰρ περισχόντες οἱ Σκυθοπολίται κατηχόντιζον αὐτοὺς ἀνὰ τὸ ἄλσος, σπασάμενος τὸ ξίφος ἐπ' οὐδένα μὲν τρέπεται τῶν πολεμίων
 50 (καὶ γὰρ ἑώρα τὸ πλῆθος ἀνήνυστον), ἀναδοήσας δὲ μάλα ἐκπαυῶς, « ἀξία γε ὦν ἔδρασα πάσχω, Σκυθοπολίται, « καθ' ὑμῶν, ὅτι τοσούτῳ φόνῳ συγγενεῶν τῇ πρὸς αὐ-
 « τοὺς εὐνοίαν ἐπιστωσάμην· τοιγαροῦν οἷς ἀπιστον « μὲν εὐλόγως εὐρηται τὸ ἀλλόφυλον, ἡσέβηται δὲ εἰς

trucidabant, non solum ex odio, uti prius, sed ut periculum quod ipsis imminere mature praevenirent. Magna autem perturbatio Syriam omnem occupabat, et unaquaeque civitas in duos divisa erat exercitus : quibus invicem salutem erat, si alteri alteros praevertissent, vitamque interdum quidem in caede agebant, noctu vero in formidine graviore. Nam quum singuli Judaeos de medio sublato esse existimarent, Judaizantes suspectos habebant ; atque dubios utrinque et ambiguos haud temere quisquam interficere volebat, permistos tamen cum aliis ut plane alienigenas metuebant. Ad caedes autem adversae partis eos etiam provocabat avaritia, qui prius summe mansueti esse viderentur : nam caesorum facultates intrepide diripiebant, et quasi ex acie occisorum spolia in domos suas deportabant ; quique plurima lucratum erat, habebatur illustris, ac si plures virtute superasset. Cernere autem erat civitates cadaveribus insepultis refertas, et mortuos projectos cum infantibus senes, et mulieres ipso pudoris velamento nudatas, et totam quidem provinciam calamitatibus infandis plenam, iis vero quae perpetrabantur majorem intentatam mutationem.

(XXXIV.) 3. Et haecenus quidem Judaei conflictati sunt cum alienigenis : excursionem autem facientes in Scythopoleos fines, etiam Judaeos illic habitantes experti sunt hostes. Nam quum ad aciem praesto essent Scythopolitis, et affinitatem posthabere propriae incolumitati, cum suis popularibus manus conserebant. Suspecta tamen erat haec illorum promptitudo et alacritas. Itaque Scythopolitae veriti ne noctu civitatem adorirentur, et magna ipsorum calamitate fratribus excusarent defectionem, illis praeceiebant, si concordiam vellent confirmari suamque alienigenis fidem demonstrari, ut cum familiis suis in lucum transirent. Quum autem illi sine suspitione imperata fecissent, duos quidem dies quieverunt Scythopolitae, inesoantes eorum fiduciam, tertia vero nocte, captata opportunitate, alios quidem incautos, alios vero sopitos, omnes trucidarunt, numero ad tredecim millia, et facultates omnium diripuerunt.

4. Convenit autem enarrare quod Simoni accidit, qui filius quidem erat Sauli cujusdam viri non ignobilis, robore vero corporis et audacia praestans, quibus utrisque in popularium suorum damnum abusus est. Quapropter, quum quotidie immineret, multos quidem Judaeorum Scythopoli propinquos occidebat, et frequenter integros eorum cuneos fundens fugansque solus erat instar aciei. Illi autem contigit poena quam commiserat gentilium caedes. Nam postquam Scythopolitae circumdantes Judaeos in luco jaculis consigebant, gladio ducto, neminem quidem hostium adoritur (etenim videbat in tanta multitudinem se nihil posse efficere), vehementi autem facta exclamazione, « digna, inquit, Scythopolitae, iis quae gessi jam patior a vobis, quippe qui tam « multa civium caede benevolentiae erga vos ipsos nostrae « fidem fecerim. Quare iustum est ut aliena quidem genus « nobis infida comperiatur, qui extrema in nostrum genus

« ἔσχατα τὸ οἰκεῖον. Θνήσκω μὲν ὡς ἐναγῆς χερσὶν
 « ἰδίαις· οὐ γὰρ πρέπον ἐν ταῖς τῶν πολέμων· τὸ δὲ
 « αὐτὸ ἂν εἴη μοι καὶ ποιηὴ τοῦ μιάσματος ἀξία καὶ
 « πρὸς ἀνδρείαν ἔπαινος, ἵνα μηδεὶς τῶν ἐχθρῶν τὴν
 5 « ἐμὴν αὐχρῆσιν σφαγὴν, μηδὲ ἐπαλαζνεύσῃται πε-
 « σόντι. » Ταῦτα εἰπὼν ἔλευσιν ἅμα καὶ τεθυμωμέ-
 νοις ὁμῆμασι περισκέπτεται τὴν ἑαυτοῦ γενεάν· ἦν δὲ
 αὐτῷ καὶ γυνὴ καὶ τέκνα καὶ γηραιοὶ γονεῖς. Ὁ δὲ πρῶ-
 10 τῷ ξίφει, μεθ' ὃν οὐκ ἄκουσαν τὴν ῥητέραν, καὶ ἐπὶ
 τούτοις τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, μονονουγί ὑπαν-
 τῶντος ἐκάστου τῷ ξίφει καὶ σπεύδοντος φθάσαι τοὺς
 πολέμιους. Ὁ δὲ διελθὼν πᾶσαν τὴν γενεάν καὶ πε-
 ρίρπτος ἐπιστάς τοῖς σώμασι, τὴν τε δεξιὰν ἀνατείνας,
 15 ὡς μηδὲνα λαθεῖν, ὅλον εἰς τὴν ἑαυτοῦ σφαγὴν ἐθάπτισε
 τὸ ξίφος, ἄξιος μὲν ἐλέους ὁ νεανίας δι' ἄλλην σώματος
 καὶ ψυχῆς παραστήμα, τῆς δὲ πρὸς ἀλλοφύλους πίστεως
 ἔνεκεν ἀκολούθοις πάθει χρησάμενος.

ε'. Πρὸς δὲ τὴν ἐν Σκυθοπόλει φθορὰν αἱ λοιπαὶ πό-
 20 λεις ἐπανίσταντο τοῖς καθ' ἑαυτὴν Ἰουδαίοις ἐκάστη,
 καὶ πεντακκοσίους μὲν ἐπὶ δισχιλίους Ἀσκαλωνῖται,
 Πτολεμαεῖς δὲ δισχιλίους ἀνεῖλον, ἔδῃσάν τε οὐκ ὀλί-
 γους. Καὶ Τύριοι μὲν συγχρόνως διεχρήσαντο, τὸ πλεῖον
 δὲ αὐτῶν δεσμώτας ἐφρουροῦν· Ἰππηνοὶ τε καὶ Ἰαδαρεῖς
 25 ὁμοίως τοὺς μὲν θρασυτέρους ἀπεσχευάσαντο, τοὺς δὲ
 φοβεροὺς διὰ φυλακῶν εἶχον, αἱ τε λοιπαὶ πόλεις τῆς
 Συρίας, ὅπως ἐκάστη πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν ἢ μίσους ἢ
 δέους εἶχον. (ΑΕ'.) Μόνοι δὲ Ἀντιοχεῖς καὶ Σιδωνιοὶ καὶ
 Ἀπαμειεὶς ἐφέσαντο τῶν μετοικούντων, καὶ οὔτε ἀνελεῖν
 30 τίνα τῶν Ἰουδαίων ὑπέμειναν οὔτε ὄψαν, τάχα μὲν καὶ
 διὰ τὸ σφέτερον πλῆθος ὑπερορῶντες αὐτῶν πρὸς τὰ κι-
 νήματα, τὸ πλεόν δὲ ἔμοιγε δοκεῖ οἰκτῶ πρὸς οὐδὲν
 ἐώρων νεωτερίζοντας. Γερασσηνοὶ τε οὔτε εἰς τοὺς ἐμ-
 μείναντας ἐπλημμελήσαν καὶ τοὺς ἐξελεθεῖν ἐβέλησαντας
 35 πρόσπεμψαν μέχρι τῶν ὄρων.

ς'. Συνέστη δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀγρίππα βασιλείαν
 ἐπιβουλὴ κατὰ Ἰουδαίω. Αὐτὸς γὰρ ἐπεπόρευτο πρὸς
 Κέστιον Γάλλον εἰς Ἀντιόχειαν, καταλελοίπει δὲ διοι-
 κεῖν τὰ πράγματα τούτου τῶν ἐταίρων τινὰ τούνομα
 40 Νόαρον, Σοέμω τῷ βασιλεῖ προσήκοντα κατὰ γένος.
 Ἦκον δὲ ἐκ τῆς Βαταναίας ἐβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν
 ἄνδρες, οἱ κατὰ γένος καὶ σύνεσιν τῶν πολιτῶν δοκι-
 μιώτατοι, στρατιὰν αἰτοῦντες, ἵνα εἴ τι γένοιτο κίνημα
 καὶ περὶ σφῶν ἔχοιεν ἀξιοχρεῖν φυλακὴν, κωλύειν τοὺς
 45 ἐπανισταμένους. Τούτους ὁ Νόαρος, ἐκπέμψας νύκτωρ
 τῶν βασιλικῶν ὁπλιτῶν τινας, ἅπαντας ἀναιρεῖ, τολ-
 μήσας μὲν τοῦργον δίχα τῆς Ἀγρίππα γνώμης, διὰ δὲ
 φιλαργυρίαν ἀμετρον εἰς τοὺς δημοφύλους ἐλόμενος ἀσε-
 δεῖν, τὴν βασιλείαν διέφθοιρεν· διετέλει τε ὡμῶς εἰς τὸ
 50 ἔθνος παρανομῶν, μέχρι πυθόμενος Ἀγρίππας ἀνελεῖν
 μὲν αὐτὸν ἠδέσθη διὰ Σοέμον, ἔπαυσε δὲ τῆς ἐπιτροπῆς.
 Οἱ δὲ στασιασταὶ καταλαβόμενοι φρούριον ὃ καλεῖται
 μὲν Κύπρος, καθύπερθε δὲ ἦν Ἱεριχὺντος, τοὺς μὲν
 φρουροὺς ἀπέσφαξαν, τὰ δὲ ἔρμματα κατέρριψαν εἰς γῆν.

« impietate deliquerimus. Morior quidem ut execrabilis
 « propriis manibus : haud enim honestum cadere manu
 « hostili : hoc autem ipsum mihi erit et in pœnam scelere
 « dignam, et cedet in fortitudinis laudem, ut nemo scilicet
 « hostium de meo interitu gloriatur, neque in cadem
 « tem insultet. » Ista quum dixisset, miserantibus simul
 et furentibus oculis familiam suam circumspicit : erant
 autem ei et uxor et liberi et propecta ætate parentes. Ille
 vero primum patrem, canis capillis prehensum, ense trans-
 figit, post quem et matrem, non invitam, ac deinde uxorem
 et liberos, singulis horum gladio tantum non occurrentibus.
 Ille vero, quum omnem suam necessitudinem trucidasset,
 et super cadaveribus conspicuus stetisset et dextram sustu-
 lisset, ut ab omnibus videretur, totum in sui cædem visce-
 ribus immersit ensen : dignus quidem miseratione juvenis
 propter corporis strenuitatem et animi præsentiam ; ceterum
 quantum ad fidem alienigenis præstitit, meritis
 pœnas luit.

5. Post cædem autem in Scythopoli factam reliquæ
 etiam civitates in Judæos singulæ apud se habitantes insur-
 gebant, atque bis mille homines et quingentos interfecerunt
 Ascalonitæ, duoque millia Ptolemaenses, et non paucos in
 vincula conjecerunt. Et Tyrii multos trucidarunt, majorem
 vero numerum Judæorum custodiis vinctos tradiderunt :
 similiterque Hippeni et Gadarenses audacissimos quidem
 de medio sustulerunt, quos vero formidarent sollicito
 adservabant ; iidemque reliquæ Syriæ urbes, prout quæque
 Judæos metuerent odiove haberent. (XXXV.) Soli autem
 Antiocheni et Sidonii et Apamenses iis qui secum habitarent
 pepercerunt, et neque occidere Judæum quenquam aut
 vincire sustinuerunt, forsitan quidem quod, suorum civium
 multitudine freti, Judæorum motus, si quos concitarent,
 despectui haberent ; potius vero, ut mihi videtur, quod
 illorum misererentur quos nihil novi moliri videbant. Ge-
 raseni etiam eos qui apud ipsos manerent nulla injuria affe-
 cerunt, et egredi volentes usque ad fines suos deduxerunt.

6. Etiam in Agrippæ regno contra Judæos compositæ
 erant insidiæ. Nam ille Antiochiam profectus ad Cestium
 Gallum rerum administrationem cuidam ex hujus amicis
 reliquerat, nomine Noaro, Sohemo regi genere propinquo.
 Venerunt quippe de Batanaia viri numero septuaginta, nobi-
 litate et prudentia civium suorum præstantissimi, poscendi
 præsidii gratia ; ut si qui apud ipsos quoque motus fierent,
 custodiam idoneam haberent, per quam possent insurgentes
 quosque comprimere. Hos Noarus, noctu emissis quibus-
 dam e regis militibus, omnes interimit, ausus quidem hoc
 facinus præter consilium Agrippæ, propter nimiam vero
 pecuniæ cupiditatem in populares suos impius esse non re-
 cusans, regnum perditum ibat : neque cessabat crudelitatem
 suam in gentem exercere, donec Agrippa rem rescisceret,
 qui licet in eum animadvertere propter Soemum veritus
 esset, munus tamen procuratorium ei ademittit. Seditiosi
 autem, capto castello, quod Cypros appellabatur et Hierichunti
 immincebat, omnes qui in præsidio erant interfecerunt,

(ΑΓ΄.) Κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ τῶν ἐν Μαχαί-
ροῦντι Ἰουδαίων τὸ πλῆθος ἐπειθον τοὺς φρουροῦντας Ῥω-
μαίους ἐκλείπειν τὸ χωρίον καὶ παραδίδόναι σφίσι. Οἱ
δὲ τὴν ἐκ βίας ἀφαιρέσειν εὐλαβηθέντες συντίθενται πρὸς
6 αὐτοὺς ἐκχωρήσειν ὑπόσπονδοι καὶ λαβόντες τὰ πιστὰ
παραδιδόασιν τὸ φρούριον, ὅπερ φυλακῇ κρατυνόμενοι
κατεῖχον οἱ Μαχαιρίται.

Ζ΄. Κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν αἰ μὲν ἦν στάσις πρὸς
τὸ Ἰουδαϊκὸν τοῖς ἐπιχωρίοις ἀφ' οὗ χρησάμενος προ-
10 θυμοτάτοις κατὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἰουδαίους Ἀλέξανδρος
γέρας τῆς συμμάχιας ἔδωκε τὸ μετοικεῖν κατὰ τὴν πόλιν
ἐξ ἰσοτιμίας πρὸς Ἕλληνας. Διέμεινε δὲ αὐτοῖς ἡ τιμὴ
καὶ παρὰ τῶν διαδόχων, οἱ καὶ τόπον ἴδιον αὐτοῖς ἀφώ-
ρισαν, ὅπως καθαρωτέραν ἔχοιεν τὴν διαίταν, ἥτον
15 ἐπιμισγομένων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ χρηματίζειν ἐπέ-
τρεψαν Μακεδόνας. Ἐπει τε Ῥωμαῖοι κατεκτήσαντο
τὴν Αἴγυπτον, οὔτε Καῖσαρ δ' πρῶτος οὔτε τῶν μετ'
αὐτόν τις ἐπέμεινε τὰς ἀπὸ Ἀλεξάνδρου τιμὰς Ἰουδαίων
ἐλαττώσαι. Συμβολαὶ δὲ ἦσαν αὐτῶν ἀδιάρητοι πρὸς
20 τοὺς Ἕλληνας, καὶ τῶν ἡγεμόνων πολλοὺς ὡς ἡμέραι
παρ' ἀμφοῖν κολάζοντων ἡ στάσις μάλλον παρωζύνητο.
Τότε δὲ ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις τετάρακτο, μάλλον
ἐξήφθη τὰ παρ' ἐκείνοις. Καὶ δὴ τῶν Ἀλεξανδρέων
ἐκκλησιαζόντων περὶ τῆς ἐμελλόν ἐκπέμπειν πρεσβείας
25 ἐπὶ Νέρωνα, συνερρύσαν μὲν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον ἅμα
τοῖς Ἕλλησι συχνοὶ Ἰουδαίων, κατιδόντες δὲ αὐτοὺς οἱ
διάφοροι παραχρῆμα ἀνεβῶν πολέμιους καὶ κατασκό-
πους λέγοντες, ἐπειτα ἀναπηδήσαντες ἐπέβαλλον τὰς
χείρας αὐτοῖς. Οἱ μὲν οὖν λοιποὶ φευγόντες διεφθάρη-
30 σαν, τρεῖς δὲ ἄνδρας συλλαβόντες ἔσυρον ὡς ζῶντας κα-
ταφλέζοντες. Ἡρῶθ δὲ πᾶν τὸ Ἰουδαϊκὸν ἐπὶ τὴν
ἄμυναν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον λίθοις τοὺς Ἕλληνας
ἐβαλλον, αὐτὸς δὲ λαμπαδάς ἀρπασάμενοι πρὸς τὸ ἀμφι-
θέατρον ὄρμησαν, ἀπειλοῦντες καταφλέξειν ἐν αὐτῷ τὸν
35 δῆμον αὐτανδρον· καὶ ἐφθησαν τοῦτο δράσαντες, εἰ
μὴ τοὺς θυμοὺς αὐτῶν ἀνέχοι Τιβέριος Ἀλέξανδρος ὁ
τῆς πόλεως ἡγεμὼν. Οὐ μὴν οὗτος γε ἀπὸ τῶν ὅπλων
ἤρξατο σωφρονίζειν, ἀλλ' ὑποπέμψας τοὺς γνωρίμους
αὐτοῖς παύσασθαι παρεκάλει, καὶ μὴ καθ' ἑαυτῶν ἐρε-
40 θίζειν τὸ τῶν Ῥωμαίων στρατεύμα. Καταχλευάζοντες
δὲ τῆς παρακλήσεως οἱ στασιώδεις ἐβλασφήμουν τὸν
Τιβέριον.

Η΄. Κἀκεῖνος συνιδὼν ὡς χωρὶς μεγάλης συμφορᾶς
οὐκ ἂν παύσαιντο νεωτερίζοντες, ἐπαφίησιν αὐτοῖς τὰ
45 κατὰ τὴν πόλιν Ῥωμαίων δύο τάγματα, καὶ σὺν αὐ-
τοῖς πεντακισχιλίου στρατιώτας, κατὰ τύχην παρόντας
εἰς τὸν Ἰουδαίων θλαθρὸν ἐκ Λιβύης. Ἐπέτρεψε δὲ οὐ
μόνον ἀναιρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς πτήσεις αὐτῶν διαρπά-
ζειν, καὶ τὰς οἰκίας καταφλέγειν. Οἱ δὲ ὀρμήσαντες
50 εἰς τὸ καλούμενον Δέλτα (συνώχιστο γὰρ ἐκεῖ τὸ Ἰου-
δαϊκόν) ἐτέλουν τὰς ἐντολάς, οὐ μὴν ἀναιμῶς. Συ-
στραφέντες γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ τοὺς ἄμεινον ὡπλισμέ-
νους ἑαυτῶν προταξάμενοι μέχρι πλείστου μὲν ἀντέσχον,
ἀπαῖ δὲ κλίναντες ἀνέδην διεφθείροντο· καὶ παντελῆς

et munimenta solo æquarunt. (XXXVI.) Ac per eosdem
dies Judæi, qui magno numero in Machærunte erant, Ro-
manorum præsidio persuadebant castellum relinquere ipsis-
que tradere. Illi vero, metu ne ab ipsis vi eriperetur, cum
illis transigunt certis conditionibus inde discedere, fideque
accepta eis in manus tradunt castellum, quod præsidii mu-
nitionum in potestate sua tenebant Machæruntii.

7. Alexandriæ vero perpetua quidem inter primos ejus
incolas et Judæos contentio erat, ex quo Alexander, Judæo-
rum opera promptissima adversus Ægyptiōs usus, in auxilii
remunerationem concessit eis æquo jure cum Græcis urbem
habitare. Idemque illis honor constabat etiam apud Alexan-
dri successores, qui et locum illis proprium assignarunt, ut
puriores haberent vivendi rationem, magis ab alienigena-
rum admistione liberam, permiseruntque ut Mæcedones
appellarentur. Postquam etiam Romani in potestatem suam
redegèrant Ægyptum, neque Cæsar primus, neque succes-
sor ejus quisquam honores quibus Alexander Judæos
impertiit minuere sustinuit. Conflictus autem eorum cum
Græcis fere sine intermissione fiebant, et, præfectis in
multos quotidie partis utriusque animadvertentibus, seditio
plus plusque accendebatur. Tunc vero, quum apud alios
res turbatæ essent, inter illos iræ magis exardecebant.
Nam quum Alexandrini concionem haberent de legatione
quam missuri erant ad Neronem, accidit ut multi quidem
Judæorum permixti Græcis in amphitheatrum confluerent :
quum autem eos vidissent inimici, illico clamare cœperunt,
hostes eos et exploratores vocantes, ac deinde facto insultu
manus illis inferebant. Et reliqui quidem dum fugerent
perierunt, tres vero ex illis comprehensos trahebant quasi
vivos ustulaturi. Quare fiebat ut universi moverentur Ju-
dæi ad facinus vindicandum. Et primum quidem in Græcos
lapides jaciebant : postea vero facibus raptis in amphithe-
atrum properarunt, minantes se populum, ad unum omnes,
in eo concrematuros : id quod sane facere occupassent, nisi
iras eorum compressisset Tiberius Alexander, urbis præfec-
tus. Non tamen ille coercendi principium ab armis sumpsit,
sed missis ad eos certis ex optimatibus, hortabatur ut qui-
escerent, neque adversum se milites Romanos irritarent.
Seditiosi autem, risu excipientes hortationem, contumeliis
appetebant Tiberium.

8. Atque ille, postquam vidit absque ingenti clade tri-
multuosos non posse compesci, immisit in eos duas Roma-
norum legiones, quæ in civitate erant, et cum his alios ad
quinque millia milites, qui forte aderant ex Libya venientes
ad Judæorum interitum. Permisit autem ut non solum in-
terficerent Judæos, sed ut bona etiam eorum diriperent,
et domos incendio delerent. Illi vero, facta irruptione in
locum qui Delta vocatur, (ille quippe frequentes habitabant
Judæi), imperata faciebant, non tamen sine suorum cæde.
Nam Judæi, quum sese conglobassent et armis melius in-
structos in fronte posuissent, diu quidem resistebant : cum
vero semel loco cederent, magno numero perimebantur ; et

ἦν αὐτῶν δλεθρος, τῶν μὲν ἐν τῇ πεδίῳ καταλαμβανόμενοι, τῶν δὲ εἰς τὰς οἰκίας συνωθουμένων. Ὑπεπίμψαν δὲ καὶ ταύτας οἱ Ῥωμαῖοι, προδιαρπάζοντες τὰ ἔνδον. Καὶ οὕτε νηπίων ἔλεος αὐτοῖς οὕτε αἰδῶς εἰσῆει γερόντων, ἀλλὰ διὰ πάσης ἡλικίας ἐχώρουν κτείνοντες, ὥς ἐπικλυσθῆναι μὲν αἵματι πάντα τὸν χῶρον, πέντε δὲ μυριάδας σωρευθῆναι νεκρῶν. Περιλειφθῇ δ' ἂν οὐδὲ τὸ λοιπὸν, εἰ μὴ πρὸς ἱκετίαν ἐτραπόντο. Κατοικτειρήσας δὲ αὐτοὺς Ἀλέξανδρος ἀναχωρεῖν τοὺς Ῥωμαίους ἐκέλευσεν. Καὶ οἱ μὲν ἐξ ἔθους ἔχοντες τὸ πειθήνιον ἅμα νεύματι τοῦ φονεύειν ἐπαύσαντο, τὸ δημασιχὸν δὲ τῶν Ἀλεξανδρέων δι' ὑπερβολὴν μίσους δυσανάκλητον ἦν καὶ μόλις ἀπεσπᾶτο τῶν σωμάτων.

15 (ΑΖ.) Θ'. Τοιοῦτο μὲν τὸ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρείαν πάθος συνήνεχθη· Κεστίῳ δὲ οὐκέτι ἡρεμεῖν ἰδοὺκε, πανταχοῦ τῶν Ἰουδαίων ἐκπεπολεωμένων. Ἀναλαβὼν δὲ ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας τὸ μὲν δωδέκατον τάγμα πλῆρες, ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν ἅν' αἰσχυλίου ἐπιλέκτους, 20 πεζῶν δὲ ἐξ σπείρας καὶ τέσσαρας ἡλίας ἱππέων, πρὸς αἷς τὰς παρὰ τῶν βασιλέων συμμαχίας, Ἀντιόχου μὲν αἰσχυλίου ἱππεῖς καὶ πεζοὺς τρισχυλίου, τοξότας πάντας, Ἀγρίππα δὲ πεζοὺς μὲν τοὺς ἴσους, ἱππεῖς δὲ αἰσχυλίων ἐλάττους (εἶπετο δὲ καὶ Σόλεμος μετὰ τετρα- 25 χυλίων, ὧν ἦσαν ἱππεῖς ἡ τρίτῃ μοῖρᾳ, καὶ τὸ πλεον τοξόται), προῆλθεν εἰς Πτολεμαίδα. Πλεῖστοι δὲ καὶ ἐκ τῶν πόλεων ἐπικούροι συνελέγησαν, ἐμπειρία μὲν ἡττώμενοι τῶν στρατιωτῶν, ταῖς δὲ προθυμίαις καὶ τῷ κατὰ Ἰουδαίων μίσῳ τὸ λείπον ἐν ταῖς ἐπιστήμαις 30 ἀναπληροῦντες. Συμπαρῆν δὲ καὶ αὐτὸς Ἀγρίππας Κεστίῳ, τῆς τε δόου καὶ τῶν συμφερόντων ἐξηγουμένος. Ἀναλαβὼν δὲ μέρος τῆς δυνάμεως Κεστίος ὥρμησεν ἐπὶ πόλιν καρτερὰν τῆς Γαλιλαίας Ζαβουλὼν, ἣ καλεῖται ἀνδρῶν, διορίζει δὲ ἀπὸ τοῦ ἔθνους τὴν Πτο- 35 λεμαίδα. Καταλαβὼν δὲ αὐτὴν ἔρημον μὲν ἀνδρῶν (ἀναπεφύγει γὰρ τὸ πλῆθος εἰς τὰ ὄρη), πλήρη δὲ παντοίων κτημάτων, τὰ μὲν ἐφῆκε τοῖς στρατιώταις διαρπάζειν, τὸ δὲ ἄστυ, καίτοι θαυμαστοῦ κάλλους ἔχον τὰς οἰκίας, ὁμοίως ταῖς ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι καὶ Βη- 40 ρυτῇ δεδομημένας, ἐνέπρησεν· ἔπειτα τὴν χώραν καταδραμὼν καὶ διαρπάσας μὲν πᾶν τὸ προσπίπτον, καταφλέσας δὲ τὰς περίε κώμας, ὑπέστρεφεν εἰς τὴν Πτολεμαίδα. Πρὸς δὲ ταῖς ἀρπαγαῖς ἔτι τῶν Σύρων ὄντων καὶ τὸ πλεον Βηρυτιῶν, ἀναθάρσυναντες οἱ Ἰουδαῖοι 45 (καὶ γὰρ ἀποκεχωρηκὸτα συνίσταν Κεστίον) τοῖς ἀπολειφθεῖσιν ἀδοκίμως ἐπέπεσον, καὶ περὶ αἰσχυλίου αὐτῶν διέφθειραν.

• ἰ'. Ὁ δὲ Κεστίος ἀναεύξας ἀπὸ τῆς Πτολεμαίδος αὐτὸς μὲν εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται, μοῖραν δὲ τῆς 50 στρατιᾶς προέπεμψεν εἰς Ἰόπην, προσταξας, εἰ μὲν ἔγκαταλαβέσθαι δυνήθεεν τὴν πόλιν, φρουρεῖν· εἰ δὲ προαίσθοιντο τὴν ἐφοδόν, περιμένειν αὐτόν τε καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν. Τῶν δὲ οἱ μὲν κατὰ θάλασσαν, οἱ δὲ κατὰ γῆν ἐπείχοντες, ἀμφοτέρωθεν αἰρούσι τὴν πό-

omne genus exitio dati sunt, aliis quidem sub dio comprehensis, aliis vero in aedes contrusis. Quin et istas succenderunt Romani, quæ intus erant prius diripientes. Et neque infantum illos miserebat, neque adversus senes reverentiam adhibebant, sed in omnes etates pari cæde grassabantur: adeo ut totus quidem locus iste sanguine inundaretur, quinquaginta vero in cumulos congesta essent hominum millia. Neque autem reliquæ factæ fuissent reliquæ, nisi ad preces se convertissent. Alexander autem, illorum misertus, jussit Romanos receptui canere. Et illi quidem, soliti dicto audientes esse, primum ad nutum cæde abstinebant; at vulgus Alexandrinorum ex nimio odio revocatu difficile erat, et vix a cadaveribus avelli poterat.

(XXXVII.) 9. Hujusmodi quidem clades apud Alexandriam contigit: Cestio vero jam quiescendum esse non videbatur, quum Judæi ubique armis peterentur. Itaque quum assumpsisset ex Antiochia duodecimam legionem, eamque justo numero, et ex reliquis bina millia hominum electorum, peditumque sex cohortes et quattuor equitum alas, ac præterea regum auxilia, ab Antiocho quidem duo equitum millia, peditumque tria millia, sagittarios omnes, ab Agrippa vero totidem equites et pedites duobus millibus pauciores (sequebatur autem Solemus quoque cum quattuor millibus, quorum tertia pars equites, et reliqui sagittarii), Ptolemaidem progressus est. Plurimi autem etiam ex civitatibus auxiliarii collecti erant, peritia quidem militibus inferiores, alacritate vero et suo in Judæos odio supplentes quod deerat scientiæ. Quin etiam ipse Agrippa præsens aderat Cestio, itineris dux et qui commeatum administraret. Quum autem Cestius partem de exercitu assumpsisset, contendit ad validam Galilææ civitatem Zabulonem, quæ Virorum cognomen habet, et a gentis finibus Ptolemaidem discernit. Quumque offendisset eam a viris quidem desertam (nam in montes multitudo se receperat), omnigenum autem rerum plenam, illas quidem militibus diripiendas concessit, urbem vero ipsam, quamvis admirandæ pulchritudinis domos haberet, similiter ac apud Tyrum et Sidonem et Berytum edificatas, igne vastavit: ac deinde factis in regionem excursionibus, quum omnia in quæ incidit depopulatus esset, vicosque circumjectos incendisset, reversus est Ptolemaidem. Quum autem Syri diutius prædæ inhærent, magisque Berytii, Judæi recepta fiducia (namque Cestium recessisse cognoverant) in relictos, qui nihil tale exspectarent, irruerant, et circiter duo ipsorum millia occiderunt.

10. Cestius autem, facto a Ptolemaide discessu, ipse quidem Cæsaream pervenit; in Iopen vero partem præmisit exercitus, cum mandatis ut urbem, si eam occupare possent, custodirent; sin vero incursum illorum præsentirent, tam suum quam celerorum militum præstolarentur adventum. Ceterum illi, alii quidem mari, alii vero terra celeriter profecti, utrinque urbem facile capiunt. Et, cum

λιν ῥαδίως. Καὶ μὴδὲ φυγεῖν φθασάντων τῶν οἰκη-
τόρων, οὐχ ὅπως παρασκευάσασθαι πρὸς μάχην, ἐμ-
πεσόντες ἅπαντας ἀνέλιον σὺν ταῖς γενεαῖς, καὶ τὴν
πόλιν διαρπάσαντες ἐνέπρησαν. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν
φονευθέντων τετρακσίοι πρὸς ὀκτακισχίλοις. Ὁμοίως
δὲ καὶ εἰς τὴν ὁμορον τῆς Καισαρείας Ναρβατηνὴν
τοπαρχίαν ἔπεμψε συχνούς τῶν ἱππέων, οἱ τὴν τε γῆν
ἔτεμον καὶ πολλὸν πλῆθος διέφθειραν τῶν ἐπιχωρίων,
τάς τε κτήσεις διήρπασαν, καὶ τὰς κώμας κατέφλε-
ξαν.

Ια'. Εἰς δὲ τὴν Γαλιλαίαν ἔστειλε Κέστιος Γάλλον
ἡγεμόνα τοῦ δωδεκάτου ταγμάτους, παραδοῦς δύναμιν
ἑσπιν ἀρκέσειν πρὸς τὸ ἔθνος ὑπελάμβανεν. Τοῦτον ἡ
καρτερωτάτη τῆς Γαλιλαίας πόλις Σέπφορις μετ' εὐ-
φημίας δέχεται, καὶ πρὸς τὴν ταύτης εὐδουλίαν αἱ
λοιπαὶ πόλεις ἡρέμουν. Τὸ δὲ στασιώδες καὶ ληστρικὸν
πᾶν ἔφυγεν εἰς τὸ μεσαίτατον τῆς Γαλιλαίας ὄρος, ὃ
κεῖται μὲν ἀντικρυς τῆς Σεπφώρειας, καλεῖται δὲ Ἀσα-
μών. Τούτοις ὁ Γάλλος ἐπῆγε τὴν δύναμιν. Οἱ δὲ,
ὥς μὲν ἦσαν ὑπερδύοι, ῥαδίως τοὺς Ῥωμαίους ἐβαλ-
λον προσιόντας, καὶ πρὸς διακσίους αὐτῶν ἀνέλιον·
περιελθόντων δὲ καὶ γενομένων ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις
ἡττωντο ταχέως, καὶ οὔτε γυμνῆται τοὺς ὀπλίτας συ-
στάδῃ ἔφερον, οὔτε ἐν τῇ τροπῇ τοὺς ἱππεῖς ἐξέφυγον·
ὥστε ὀλίγους μὲν ἐν ταῖς δυσχωρίαις διαλαθεῖν, ἀναι-
ρεθῆναι δὲ ὑπὲρ δισχιλίους.

ΚΕΦ. ΙΘ'.

Γάλλος μὲν οὖν, ὥς οὐδὲν ἔτι ἑώρα κατὰ τὴν Γα-
λιλαίαν νευτεριζόμενον, ὑπέστρεφε μετὰ τῆς στρατιᾶς
εἰς Καισαρείαν. Κέστιος δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως
ἀνακευξας ἐνέβαλεν εἰς Ἀντιπατρίδα· καὶ πυθόμενος ἐν
τινὶ πύργῳ Ἀφεκοῦ καλουμένην συνηθροῖσθαι Ἰουδαίων
δύναμιν οὐκ ὀλίγην, προὔπεμψε τοὺς συμβαλοῦντας.
Οἱ δὲ, πρὶν εἰς χεῖρας εἰθεῖν, δέει τοὺς Ἰουδαίους διε-
σχέδασαν· ἐπελθόντες δὲ ἔρημον τὸ στρατόπεδον καὶ τὰς
περίξ κώμας ἐνέπρησαν. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἀντιπατρίδος
Κέστιος εἰς Λύδδα προελθὼν κενὴν ἀνδρῶν τὴν πόλιν
καταλαμβάνει· διὰ γὰρ τὴν τῆς σκηνοπηγίας ἑορτὴν
ἀναβέβηκει πᾶν τὸ πλῆθος εἰς Ἱεροσόλυμα. Πεντή-
κοντα δὲ τῶν παραφανέντων διαφθείρας καὶ τὸ ἄστυ
κατακαύσας ἐχώρει πρόσω, καὶ διὰ Βαιθωρῶν ἀνα-
βάς στρατοπεδεύεται κατὰ τινὰ χῶρον Γαβαῶ καλού-
μενον, ἀπέχοντα τῶν Ἱεροσολύμων πεντήκοντα στα-
δίους.

β'. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, κατιδόντες ἤδη πλησιάζοντα τῇ
μητροπόλει τὸν πολεμὸν, ἀφόμενοι τῆς ἑορτῆς ἐχώρουν
ἐπὶ τὰ ὄπλα, καὶ μέγα τῷ πλῆθει θαρροῦντες, ἄτακτοι
καὶ μετὰ κραυγῆς ἐξεπήδων ἐπὶ τὴν μάχην, μὴδὲ τῆς
ἀργῆς ἐβδομάδος ἔννοιαν λαβόντες· ἦν γὰρ δὴ τὸ μά-
λιστα παρ' αὐτοῖς θρησκευόμενον σάββατον. Ὁ δὲ
ἐκτείσας αὐτοὺς τῆς εὐσεβείας θυμὸς ἐποίησε πλεονε-
κτῆσαι καὶ κατὰ τὴν μάχην. Μετὰ τοιαύτης γοῦν ὁρμῆς
τοῖς Ῥωμαίοις προσέπεσον, ὥς διαρρήξαι τὰς τάξεις

habitatores nec fugam maturare potuerint, nec ad pugnam
sese perare, illos adorti omnes interfecerunt suis cum fa-
miliis, direptamque civitatem incenderunt. Cæsorum autem
numerus erat ad octo millia et quadringentos. Similiter et
in Narbatenen toparchiam Cæsareæ finitimam non paucos
misit equites, qui et terram vastarunt, et magnam indige-
narum multitudinem peremerunt, et facultates eorum diri-
puerunt, vicosque incendio consumpserunt.

11. In Galilæam autem misit Cestius Gallum, legionis
duodecimæ ductorem, eique tantam militum manum attri-
buit quantam genti coercendæ satis fore existimabat. Hunc
validissima Galilææ civitas Sepphoris cum lætis acclama-
tionibus excipit, aliæque civitates, hujus prudens consilium
sequutæ, quiescebant. Qui vero seditionibus et latrociniiis
operam dabant, omnes se receperunt in montem ipsissimo
in Galilææ meditullio situm, qui est contra Sepphorin et
vocatur Asamon. Adversus eos Gallus ductabat exercitum.
Illi autem, quam diu erant in locis superioribus, facile Ro-
manos ad se accedentes feriebant, et illorum fere ducentos
occiderunt: verum quum Romani facto circuitu ad celsiora
pervenissent, illi protinus victi cesserunt; et neque velites
gravioris armaturæ militum congressum sustinebant, ne-
que equites quum terga verterent effugiebant: adeo ut pauci
quidem inter locorum asperitates delitescerent, duo vero
millia et amplius occiderentur.

CAP. XIX. (XXXVIII.)

Et Gallus quidem, quum neminem quidquam novi apud
Galilæam jam moliri videret, Cæsaream cum exercitu re-
gressus est. Cestius vero, quum copias omnes inde movisset
Antipatridem perrexit: auditoque Judæorum manum non
exiguam in turrim quæ Apheci vocabatur confluisse, præ-
misit qui cum eis congredierentur. Sed priusquam ad manus
ventum esset, terrore Judæos dissiparunt, quumque eo ve-
nissent, castra deserta cum vicis finitimis incenderunt. Ex
Antipatride autem Cestius in Lydda progressus, vacuum
viris civitatem offendit: nam propter festum Tabernaculo-
rum omnis fere multitudo Hierosolyma ascenderat. Quin-
quaginta vero, qui in conspectum venerunt, occisis, exu-
staque urbe, ulterius pergebat, et, facto per Bæthoron
ascensu ad locum quendam, cui nomen est Gabao, castra
metatur, stadiis quinquaginta ab Hierosolymis distantem.

2. At Judæi, quum jam ad metropolin appropinquare vi-
derent bellum, festo relicto ad arma properabant; numeroque
valde fidentes, incompositi ad pugnam et cum clamore pro-
silliebant, ne septimæ quidem diei, qua ferari solebant,
ratione habita: erat quippe sabbatum apud eos maxime ho-
noratum. Furor autem, qui animis illorum religionem
excussit, fecit ut in prælio etiam superiores essent. Tanto
namque impetu Romanos adorti sunt, ut eorum et aciem
perumperent, et per media amigna incederent, magnam

αὐτῶν καὶ διὰ μέσων χωρεῖν ἀναιροῦντας. Εἰ δὲ μὴ τῶ μὴ χαλασθέντι τῆς φάλαγγος οἱ τε ἱππεῖς ἐκπεριελθόντες ἐπήμυναν καὶ τῶν πεζῶν τὸ μὴ σφόδρα καμῶν, κἂν ἐκινδύνευσεν ὅλη τῇ δυνάμει Κέστιος. Ἀπέθανον δὲ 5 Ῥωμαίων πεντακόσιοι δεκαπέντε, (τούτων ἦσαν οἱ τετρακόσιοι πεζοὶ, τὸ δὲ λοιπὸν ἱππεῖς), τῶν δὲ Ἰουδαίων δύο πρὸς τοὺς εἴκοσι. Γενναϊότατοι δὲ αὐτῶν ἔδοξαν οἱ Μονοβάζου τοῦ τῆς Ἀδιαβηνῆς βασιλέως συγγενεῖς, Μονοβάζος τε καὶ Κενεδαῖος, μεθ' οὓς δὲ Περαιτῆς Νίγερ 10 καὶ Σίλας δὲ Βαβυλωνίος, αὐτομολήσας εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως· ἐστρατεύετο γὰρ παρ' αὐτῶν. Κατὰ πρόσωπον μὲν οὖν ἀνακοπέντες οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς τὴν πόλιν ὑπέστρεφον, κατόπιν δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ τὴν Βαιθωρῶν ἀνιούσι προσπεσὼν δὲ τοῦ 15 Γωῖρα Σίμων πολὺ τῆς οὐραγίας ἐσπάραξε, καὶ συγὰ τῶν σκευοφόρων ἐξαπάσας ἤγαγεν εἰς τὴν πόλιν. Μένοντος δὲ τοῦ Κεστίου κατὰ χώραν τρισὶν ἡμέραις, οἱ Ἰουδαῖοι τὰ μετέωρα κατελθόντες ἐπετήρουν τὰς παρόδους· δῆλοι τε ἦσαν οὐκ ἐρεμίσοντες, ἀρξαμένων τῶν 20 Ῥωμαίων δδεύειν.

γ'. Ἐνθα δὲ κατιδὼν Ἀγρίππας οὐδὲ τὰ Ῥωμαίων ἀκινδύνα, πληθούς ἀπείρου πολεμίων τὰ ὅρη περιέχοντος, ἔκρινεν ἀποπειραθῆναι τῶν Ἰουδαίων λόγους· ἢ γὰρ πάντας πείσειν καταθέσθαι τὸν πόλεμον, ἢ τῶν 25 ἐναντίων ἀποστήσειν τὸ μὴ συμφορῶν. Ἐπεμψεν οὖν τῶν παρ' αὐτῶν τοὺς μάλιστα γνωρίμους ἐκείνους, Βορκαῖον τε καὶ Φοῖβον, δεξιὰς τε παρὰ Κεστίου καὶ συγνώμην παρὰ Ῥωμαίων ἀσφαλῆ περὶ τῶν ἡμαρτημένων ὑπὸ σκηνῶν, εἰ τὰ δπλα βίβαντες πρὸς αὐτοὺς 30 μεταβάλλοιτο. Δείσαντες δὲ οἱ στασιασταὶ μὴ πᾶν τὸ πλῆθος ἀδείας ἐλπίδι πρὸς τὸν Ἀγρίππαν μεταβάλλεται, τοὺς ἀπ' αὐτοῦ πρεσβεύοντας ὤρμησαν ἀνελεῖν. Καὶ πρὶν ἢ φθῆγῃσθαι τὸν μὲν Φοῖβον διέφθειραν, ὁ δὲ Βορκαῖος τρωθεὶς ἔφθη διαφυγεῖν· τοῦ δήμου δὲ τοὺς 35 ἐπαγανακτῆσαντας λίθοις καὶ ξύλοις παίοντες εἰς τὸ ἄστυ συνέλασαν.

(ΑΘ'.) δ'. Κέστιος δὲ, τὴν πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν ταραχὴν εὐκαιρὸν ἰδὼν εἰς ἐπίθεσιν, ἅπασαν ἐπῆγε τὴν δύναμιν, καὶ τραπέντας μέχρις Ἱεροσολύμων κατεδίωξεν. 40 Στρατοπεδευσάμενος δὲ ἐπὶ τοῦ καλουμένου Σκοποῦ (διέχει δὲ οὗτος ἐπτὰ τῆς πόλεως σταδίου), τρισὶ μὲν ἡμέραις οὐκ ἐπεχειρεῖ τῇ πόλει, τάχα τι παρὰ τῶν ἔνδον ἐνδοθήσεσθαι προσδοκῶν, εἰς δὲ τὰς πέριξ κώμας ἐρ' ἀρπαγὴν σίτου πολλοὺς διαφῆκε τῶν στρατιωτῶν· 45 τῇ τετάρτῃ δὲ, ἥτις ἦν τριακὰς Ὑπερβερεταίου μηνός, διατάξας τὴν στρατιάν, εἰσήγαγεν εἰς τὴν πόλιν. Ὁ μὲν οὖν δῆμος ὑπὸ τοῖς στασιασταῖς ἐμψυχοῦρος ἦν· οἱ δὲ στασιασταί, τὴν εὐταξίαν τῶν Ῥωμαίων καταπλαγέντες, τῶν μὲν ἔξω τῆς πόλεως μερῶν εἶκον, εἰς 50 δὲ τὴν ἐνδοτέρω καὶ τὸ ἱερὸν ἀνεχώρουν. Κέστιος δὲ περελθὼν ὑπεμπίπρησι τὴν τε Βεζεθὰν προσαγορευομένην καὶ τὴν Καινόπολιν καὶ τὸ καλούμενον Δοκῶν ἀγοράν· ἔπειτα πρὸς τὴν ἀνω πόλιν ἐλθὼν ἀντικρὺ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ἐστρατοπεδεύετο. Κἂν εἴπρη ἤθελυσε

edentes stragem. Adeo ut, nisi ei militum parti, quæ necdum locum amiserat, equites facto circuitu subvenissent, quique non admodum defatigati erant pedites, Cestius cum toto exercitu discrimen adiasset. Interfecti sunt autem quingenti et quindecim Romani milites, ex quibus quadringenti pedites, reliqui equites erant: ex Judæis vero duo et viginti. Illorum autem fortissimi visi sunt Monobazi regis Adiabenes propinqui, Monobazus et Cenedæus, et post hos Niger Peraita, et Silas Babylonius, qui ad Judæos ab Agrippa rege transfugerat: nam sub eo militabat. Et Judæi quidem, quum fronte cladem accepissent, in urbem se recipiant; Romanos autem, quum Bethoron ascenderent, a tergo adortus Simon, Gioræ filius, plurimos extremi agminis coactores vellicavit multisque jumentis quæ sarcinas ferebant ereptis, ea in urbem ducebat. Cestio vero in regione per triduum morante, Judæi, locis editioribus occupatis, vias quibus iretur observabant; certumque erat fore ut non quiescerent, si Romani iter facere cœpissent.

3. Itaque ubi Agrippa Romanos a periculo haud tutos esse animadverterat, quum tanta hostium multitudo montibus passim insideret, verbis Judæos experiri decrevit: aut enim omnibus se persuasurum esse ut a bello desisterent, aut ab adversariis eos abducturum esse qui eadem cum illis non sentirent. Misit igitur e suis Borcæum et Phœbum, illis notissimos, qui et a Cestio fœdus amicitiae, certamque pro delictis veniam a Romanis datum iri pollicerentur, si projectis armis ad ipsos transire vellent. Verum seditiosi, metu ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos ab ipso missos interficiendi impetum ceperunt. Et, priusquam verbum facerent, Phœbum quidem peremerunt, Borcæus autem vulneratus fuga dilapsus est; quotquot vero e plebe de ea re indignabantur, fustibus atque lapidibus eos feriendo, in urbem compulerunt.

(XXXIX.) 4. Jam Cestius, animadverso hanc inter ipsos discordiam opportune cecidisse ut eos adoriretur, totum exercitum secum adducebat, inque fugam versos usque ad Hierosolyma persequutus est. Castra autem metatus in loco qui Scopos dicebatur (iste autem septem stadiis ab urbe distat), per triduum quidem nihil adversus urbem tentabat, forsitan sperans fore ut qui in ea essent certis conditionibus sese dederent; in vicis vero finitimos non parvam militum manum ad rapienda frumenta dimisit. Quarto autem die, qui tricesimus erat mensis Hyperberetæ, quum exercitum ordinasset, in urbem introduxit. Et populus quidem a seditiosis custodiebatur; seditiosi vero, Romanorum acie instructa perterriti, exterioribus quidem cedebant civitatis partibus, in interioriorem vero et templum se recipiebant. At Cestius ingressus et Bezetham quæ appellatur, et Cænoplin, et quod dicitur Materie forum, incendit: deinde quum ad superiorem urbem venisset, ex adverso aulae regiae castra ponebat.

κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ὥραν ἐντὸς τῶν τευχῶν βιάσασθαι, παραυτίκα τὴν πόλιν ἔσχε, καὶ τὸν πόλεμον συνέβη καταλελύσθαι. Ἀλλὰ γὰρ ὁ τε στρατοπεδάρχης Τυράννιος Πρίσκος καὶ τῶν ἱππάρχων οἱ πλείστοι χρήμασιν ὑπὸ Φλώρου δελασθέντες ἀπέστρεψαν αὐτὸν τῆς ἐπιχειρήσεως· καὶ παρὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ὁ τε πόλεμος ἐπὶ τοσοῦτον μῆκος προὔβη καὶ Ἰουδαίους ἀνηκέστων συμφορῶν ἀναπλησθῆναι συνέπεσεν.

ε'. Ἐν δὲ τούτῳ πολλοὶ τῶν γνωρίμων δημοτῶν,

- 10 Ἀνάμω τῷ Ἰωνάθου παιδὶ πεισθέντες, ἐκάλουν τὸν Κέστιον ὡς ἀνοίξοντες αὐτῷ τὰς πύλας. Ὁ δὲ καὶ πρὸς ὄργην ὑπεριδὼν καὶ μὴ πάνυ πιστεύσας διεμέλλησεν ἕως οἱ στασιασταὶ, τὴν προδοσίαν αἰσθόμενοι, τοὺς μὲν περὶ τὸν Ἀνανὸν ἀπὸ τοῦ τείχους κατέβαλον καὶ λίθοις παίοντες συνήλασαν εἰς τὰς οἰκίας, αὐτοὶ δὲ διαστάντες ἐπὶ τῶν πύργων τοὺς ἀπαιρειωμένους τοῦ τείχους ἔβαλλον. Πέντε μὲν οὖν ἡμέραις πάντοθεν ἐπιχειροῦσι τοῖς Ῥωμαίοις ἀμήχανος ἦν ἡ προσβολή· τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἀναλαβὼν ὁ Κέστιος τῶν τε ἐπιλέκτων συ-
20 γνῶνς καὶ τοὺς τοξότας κατὰ τὸ προσάρχτιον ἐπιχειρεῖ κλίμα τῷ ἱερῷ. Ἰουδαῖοι δὲ ἀπὸ τῆς στοᾶς εἶργον, καὶ πολλάκις μὲν ἀπεκρούσαντο τοὺς τῷ τείχει προσελθόντας, τέλος δὲ τῷ πλήθει τῶν βελῶν ἀνακοπέντες ὑπεχώρησαν. Τῶν δὲ Ῥωμαίων οἱ πρῶτοι τοὺς θυρεοὺς
25 εἰς τὸ τεῖχος ἐξερείσαντες καὶ κατὰ τούτων οἱ κατόπιν ἄλλους, οἳ τε ἐξῆς ὁμοίως, τὴν καλουμένην παρ' αὐτοῖς χελώνην ἐφράζαντο· καθ' ἧς τὰ βέλη φερόμενα περιωλίσθηνεν ἀπρακτα, μὴδὲν δὲ οἱ στρατιῶται κακούμενοι τὸ τεῖχος ὑπώρυσσον, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν πύλιν ὑποπιμ-
30 πρᾶναι παρεσκευάζοντο.

- ζ'. Δεινὴ δὲ τοὺς στασιαστὰς ἐκπληξίς κατέλαβεν· ἦδη δὲ πολλοὶ διεδίδρασκον ἀπὸ τῆς πόλεως, ὡς ἀλωσμένης αὐτίκα. Τὸν δὲ δῆμον συνέβαινεν ἐπὶ τούτοις θαρρεῖν, καὶ καθὼ παραίκοιεν οἱ πονηροὶ, προσή-
35 σαν αὐτοὶ τὰς πύλας ἀνοίξοντες καὶ δεξόμενοι τὸν Κέστιον ὡς εὐεργέτην· ὃς εἰ βραχὺ τῇ πολιορκίᾳ προσελιπάρσῃ, καὶ εὐθέως τὴν πόλιν παρέλαβεν. Ἀλλ' οἴμαι διὰ τοὺς πονηροὺς ἀπεστραμμένους ὁ Θεὸς ἦδη καὶ τὰ ἄγια τέλος λαβεῖν ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐκώλυσεν
40 τὸν πόλεμον.

- (Μ'). ζ'. Ὁ γοῦν Κέστιος οὕτε τὴν τῶν πολιορκουμένων ἀπόγνωσιν, οὔτε τὸ φρόνημα τοῦ δήμου συνιδὼν, ἐξαίφνης ἀνεκάλεσε τοὺς στρατιώτας, καὶ καταγνοὺς ἐπ' οὐδεμιᾷ πληγῇ τῶν ἐλπίδων παραλογώτατα ἀπὸ τῆς
45 πόλεως ἀνέζειεν. Πρὸς δὲ τὴν ἀδόκητον αὐτοῦ τροπὴν ἀναθαρρήσαντες οἱ λησταὶ κατὰ τῶν ὑστάτων ἐξέδραμον, καὶ συγνοὺς τῶν ἱππέων καὶ πεζῶν διέφθειραν. Τότε μὲν οὖν ἐν τῷ κατὰ τὸν Σχοπὸν στρατοπέδῳ αὐλίζετο Κέστιος, τῇ δὲ ἐπιούσῃ προσωτέρω χωριζόμενος
60 μᾶλλον ἐξεκαλέσατο τοὺς πολεμίους· καὶ τοὺς ὑστάτους αὐτῶν προσκαίμενοι διέφθειρον, καθ' ἕτερον δὲ τῆς δόδου προσιόντες ἠκόντιζον εἰς πλαγίους. Οὕτε δὲ ἐπιστραφῆναι πρὸς τοὺς κατόπιν τιτρώσκοντας ἐθάρρουν οἱ τελευταῖοι, ἀπειρόν τι πλῆθος οἰόμενοι διώκειν, καὶ τοὺς

Et si eadem illa hora voluisset vi muros perrumpere, e vestigio urbem cepisset, bellumque ab ipso confectum fuisset contigisset. Verum et exercitus praefectus Tyrannius Priscus et plurimi equitum magistri, pecunia a Floro inescati, ipsum ab incepto averterunt: atque propter hanc causam et bellum adeo in longum productum est, acciditque Judæis ut gravissimis redundarent calamitatibus.

5. Interea autem multi e melioris notæ civibus, ab Anano Jonathæ filio adducti, Cestium, ut portas ei patefacturi, vocabant. Ille vero, præ ira fastidiosus eisque non nihil diffusus, eo usque cunctatus est, donec seditiosi, intellecta proditione, Ananum cum suis de muro dejecerunt, eosque lapidibus feriendo in domos compulerunt: ceterum ipsi, per turres dispositi, moenia demolientes telis impelabant. Et per dies quidem quinque irritò conatu in muros undique impressionem facere tentabant Romani; die autem sequenti Cestius, cum electissimis quibusque militum itemque sagittariis, a septemtrionali tractu templum aggreditur. Verum Judæi a porticibus eos repellebant, et crebro quidem quotquot ad muros accederent propulsarunt, tandem vero telorum multitudine ab impetu inhibiti recessere. Atque Romanorum qui in fronte prima erant quum clypeos muris firmiter applicuissent, illique qui a tergo erant alios adjunxissent, ac deinde alii similiter, testudinem ab illis appellatam fabricarunt: unde tela in eam acta circumquaque irrita delabebantur, et milites plane illiis moenia suffodiebant, adeo ut templi portæ ignem subjicere parati essent.

6. Tum vehemens seditiosos occupabat timor, jamque multi ex civitate diffugiebant, ac si continuo esset expugnanda. Qua re fiebat ut populus fiduciam sumeret, et prout scelerati homines cedebant, illi aderant portas aperturi et Cestium tanquam benefactorem in urbem recepturi. Qui si paullum in oppugnatione fortiter perseverasset, celeriter civitatem in potestatem suam redegisset. Sed Deus, ut arbitror, propter sceleratos etiam sacra aversatus, in causa erat quod iste dies finem bello non attulerit.

(XL.) 7. Cestius itaque, ut qui neque obsessorum desperationem neque populi in se animos rescivit, subito milites revocavit; et spe sine ulla plaga abjecta, præter omnium opinionem ex urbe discessit. Latrones autem, animis ex ejus fuga inexpectata resumptis, in postremos excursionem fecerunt, et multos tam equitum quam peditum peremerunt. Et tunc quidem Cestius in castris apud Scopum noctem agit; sequenti vero die longius progrediens magis hostes excivit et animavit: qui extremos agminum insectantes occidebant, atque ex altera viæ parte incursantes in transversos tela conjiciebant. Et neque novissimi in eos se convertere audebant, qui a tergo illos sauciant, ingentem quippe multitudinem eos insequi existimantes, neque a lateribus urgentes sustinebant, quum ipsi

κατὰ πλευρὰν ἐγκειμένους ἀναστέλλειν οὐχ ὑπέμενον, αὐτοὶ μὲν ὄντες βαρεῖς καὶ δεδοικότες τὴν τάξιν διασπᾶν, τοὺς δὲ Ἰουδαίους ὀρώντες κούφους καὶ πρὸς τὰς ἐπιδρομαὺς εὐκόλους, ὥστε συνέβαιεν αὐτοῖς πολλὰ κακοῦ·
 5 σθαι μὴδὲν ἀντιβιάπτουσι τοὺς ἐχθροὺς. Παρ' ὅλην δὲ τὴν ὁδὸν παιόμενοι καὶ τῆς φάλαγγος ἐκσειόμενοι κατέπιπτον, μέχρι πολλῶν διαφθαρέντων, ἐν οἷς ἦν Πρίσκος μὲν στρατάρχης τάγματος ἑκτου, Λογγίνος δὲ χιλιάρχος, ἑπαρχος δὲ Ἰλῆς Αἰμίλιος Ἰουκοῦνδος ὄνομα, μόλις εἰς Γαβὰ κατήντησαν ἐπὶ τὸ πρότερον στρατόπεδον, τὰ πολλὰ καὶ τῶν σκευῶν ἀποβαλόντες. Ἐνθα δύο μὲν ἡμέρας ἐπέμεινεν ὁ Κέστιος, ἀμυχανῶν δ' τι χρὴ ποιεῖν, τῇ τρίτῃ δὲ πολλῶ πλείους τοὺς πολεμίους θασάμενος καὶ πάντα τὰ κύκλῳ μεστὰ Ἰουδαίων, ἔγνω
 15 καθ' ἑαυτοῦ τε βραδύνας, καὶ ἂν ἐτι μείνῃ πλείοσι χρῆσόμενος ἐχθροῖς.

ἦ'. Ἵνα δὲ συντονωτέρᾳ χρῆσαιτο φυγῇ, τὰ τὴν στρατιὰν ἀνθέλκοντα περικόπτειν προσέταξε. Διαφθαρέντων δὲ τῶν τε ὀρέων καὶ τῶν ὑποζυγίων, πλην ὅσα
 20 βέλη παρεκόμιζε καὶ μηχανάς (τούτων γὰρ διὰ τὴν χρεῖαν περιείχοντο, καὶ μάλιστα δεδοικότες μὴ Ἰουδαίοις κατ' αὐτῶν ἄλλῳ), προῆγε τὴν δύναμιν ἐπὶ Βαιθώρας. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κατὰ μὲν τὰς εὐρυχωρίας ἤττον ἐπέκειντο, συνειληθέντων δὲ εἰς τὴν κατὰ στενὰ κατὰ
 25 βασιν, οἱ μὲν φθάσαντες εἰργον αὐτοὺς τῆς ἐξόδου, ἄλλοι δὲ τοὺς ὑστάτους κατεώθουν εἰς τὴν φάραγγα· τὸ δὲ πᾶν πλῆθος παρεκταθὲν ὑπὲρ τὸν αὐχένα τῆς ὁδοῦ κατεκάλυπτε τὴν φάλαγγα τοῖς βέλεσιν. Ἐνθα καὶ τῶν πεζῶν ἀμυχανούτων προσαμύνειν ἑαυτοὺς ἐπισφαλές
 30 στερος τοῖς ἵππεῦσιν ὁ κίνδυνος ἦν· οὔτε γὰρ ἐν τάξει κατὰ τῆς ὁδοῦ βαδίζειν ἐδύναντο βαλλόμενοι καὶ τὸ πρόσαντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἱππασίμον οὐκ ἦν. Τὸ δὲ ἐπὶ θάτερα κρημνοὶ καὶ φάραγγες, εἰς οὓς ἀποσφαλόντες κατεφέροντο, καὶ οὔτε φυγῆς τόπον οὔτε ἀμύνῃς
 35 εἶχον ἐπίνοιαν, ἀλλ' ὑπ' ἀμυχανίας ἐπ' οἰμωγὴν ἐτράποντο καὶ τοὺς ἐν ἀπογνώσειν ὀδυρμούς· ἀντήχει δὲ αὐτοῖς τὸ παρὰ Ἰουδαίων ἐγκέλευσμα καὶ κρυγὴ χαϊρόντων ἄμα καὶ τεθυμωμένων. Ὀλίγου δὲ δεῖν πᾶσαν ἂν ἤρπασαν τὴν ἄμα Κεστίῳ δύναμιν, εἰ μὴ νύξ ἐπέ-
 40 λαβεν, ἐν ᾗ Ῥωμαῖοι μὲν εἰς τὴν Βαιθώραν κατέφυγον, Ἰουδαῖοι δὲ πάντα τὰ κύκλῳ περισχόντες ἐφρούρου αὐτῶν τὴν ἐξόδον.

6'. Ἐνθα δὲ Κέστιος τὴν φανεράν ὁδὸν ἀπογνοῦς δρασμὸν ἐβουλεύετο, καὶ διακρίνας τοὺς εὐφυχοτάτους
 45 στρατιώτας ὥσει τετρακοσίους ἐπέστησε τοῖς ὀχυρώμασι, προστάξας ἀναβάντας σημαίας τῶν ἐν τοῖς στρατοπέδοις φυλάκων ἱστᾶν, ὅπως οἱ Ἰουδαῖοι πᾶσαν οἰώται τὴν δύναμιν κατὰ χώραν μένειν· αὐτὸς δὲ τοὺς λοιποὺς ἀναλαβὼν ἡσυχῇ τριάκοντα πρόεισι σταδίου. Ἐωθεν δὲ Ἰου-
 50 δαῖοι, κατιδόντες ἔρημον τὴν ἔπαυλιν αὐτῶν, ἐπὶ τοὺς ἐξαπατήσαντας τετρακοσίους ἔδραμον· χάκείνους μὲν ταχέως κατηκόντισαν, ἐδίωκον δὲ τὸν Κέστιον. Ὅδὲ τῆς νυκτὸς οὐκ ὀλίγον προειλήφει καὶ συντονώτερον ἐφευγε μεθ' ἡμέραν, ὥστε τοὺς στρατιώτας ὑπ' ἀκλήϊεως καὶ

quidem et graves essent, et valde metuerent ne acies interumperetur, Judæos autem leves viderent et ad incursiones expeditos; unde eveniebat ut ipsi multa mala perpeterentur, cum e contra nihil hostibus nocerent. Per totam igitur viam perculsi et ex acie excussi sternerbantur; donec multis occisis, in quibus erat Priscus sextæ legionis dux, et Longinus tribunus, alæque præfectus Æmilii nomine Jucundus, vix in Gabao ad priora castra pervenerunt, etiam impedimentis multis amissis. Ubi Cestius quidem biduum moratus est, incertus quid ageret. Tertio autem die, quum hostes in numerum multo majorem crevisse vidisset, et loca omnia circumcirca Judæorum plena, tum demum intellexit et sibi obfuisse cunctationem, et, si adhuc ibi maneret, plures se hostes habiturum.

6. Itaque ut se in breviorē fugam daret, cuncta quæ militibus impedimento erant abjici præcepit. Occisisque mulis et aliis jumentis, præter illa quæ sagittas et machinas portarent (hæc enim ut usui futura servabant, præsertimque quod veriti essent ne a Judæis capta sibi in exitum verterentur), Bethoron usque deducebat exercitum. At Judæi, dum per loca quidem spatiosa iretur, minus urgebant; quum autem in angustias descensus conclusi essent, alii quidem eos prævenientes ab exitu prohibuerunt, alii vero postremos in vallem compulerunt, totaque multitudo juxta fauces viæ protensa exercitum telis operuerunt. Ubi dum et pedites incerti erant quo modo sese defenderent, in majore discrimine versabantur equites: nam neque servatis ordinibus viam insistere poterant jaculis peliti, et ne contra hostes irent, ascensus ardui prohibebant equitantibus invii. Ex altera vero parte præcipitia et hiatus erant in quos lapsi deferebantur, adeo ut neque fugæ locum haberent, neque de sui defensione cogitarent, sed præ consilii inopia ad luctus et lamentationes se convertebant, desperantium more; illisque resonabat hortatio apud Judæos cum clamore lætantium pariter atque sævientium. Parum autem aberat quin totum exercitum Cestii corripuissent, nisi mox appetisset, qua Romani quidem in Bethoron se recipiebant, Judæi vero, locis omnibus in circuitu obsessis, eorum exitus observabant.

9. Tum ubi Cestius de aperto itinere desperavit, de fuga cogitabat, militumque fortissimis ad quadringentos electis, per munimenta eos disposuit, cum mandatis ut postquam ascendissent vigilias in castris agentium signa erigerent, ex quibus Judæi copias omnes in loco manere arbitrantur: Ipse vero cum reliquis tacite per triginta stadia progreditur. Mane autem Judæi, quum locum ubi morati erant desertum vidissent, in quadringentos, qui ipsos deceperant, irruerant, et illos quidem oculis jaculis confecerunt, dein autem Cestium persequabantur. Ille vero et noctis partem non exigam jam ante occupaverat, dieque properantius iter urgebat: adeo ut milites metu perculsi helepoles et catapul-

δέους τὰς τε ἐλεπόλεις καὶ τοὺς δευβελεῖς καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἄλλων ὀργάνων καταλιπεῖν, ἃ τότε Ἰουδαῖοι λαβόντες αὐτοὺς ἐχρήσαντο κατὰ τῶν ἀφέντων. Προῆλθον δὲ τοὺς Ῥωμαίους διώκοντες μέχρις Ἀντιπατρίδος.
 6 Ἐπειτα ὡς οὐ κατελάμβανον, ὑποστρέφοντες τὰς τε μηχανὰς ἤρον, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσύλων, τὴν τε ἀπολειφθεῖσαν λείαν συνήγον, καὶ μετὰ παιάνων εἰς τὴν μητρόπολιν ἐπαλινδρόμουν, αὐτοὶ μὲν ὀλίγους ἀποβεβλημένοι παντάπασι, τῶν δὲ Ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων
 10 πεζοὺς μὲν πενταχισχιλίους καὶ τριακοσίους ἀνηρηκότας, ἱππεῖς δὲ τριακοσίους καὶ ὀγδοήκοντα. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη Δίου μηνὸς ὀγδόη, δωδεκάτῃ ἔτει τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας.

ΚΕΦ. Κ'.

Μετὰ δὲ τὴν Κεστίου συμφορὰν πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν
 15 Ἰουδαίων ὥσπερ βαπτιζομένης νεὺς ἀπενήχοντο τῆς πόλεως. Κωστόδαρος οὖν καὶ Σαοῦλος ἀδελφοὶ σὺν Φιλίππῳ τῷ Ἰακίμου (στρατοπεδάρχης δὲ ἦν οὗτος Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως) διαδράντες ἐκ τῆς πόλεως ὤχοντο πρὸς Κέστιον. Ὁ δὲ σὺν τούτοις κατὰ τὴν
 20 βασιλικὴν αὐλὴν πολιορκηθεὶς Ἀντίπας ὑπεριδὼν τὴν φυγὴν αὐτοῦ ὡς ὑπὸ τῶν στασιαστῶν διεγέρθη δηλώσομεν. Κέστιος δὲ τοὺς περὶ Σαοῦλον ἀξιώσαντας ἀνέπεμψεν εἰς Ἀχαίαν πρὸς Νέρωνα, τὴν τε αὐτῶν δηλώσαντας ἀνάγκην καὶ τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου τρέφοντας
 25 εἰς Φλώρον· τῇ γὰρ ἐπ' ἐκείνῳ ὀργῇ κουφίσεν καὶ τοὺς ἑαυτοῦ κινδύνους ἥλπισεν.

β'. Κὰν τούτῳ Δαμασκηνοὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων φθορὰν πυθόμενοι τοὺς παρ' ἑαυτοῖς Ἰουδαίους ἀνελεῖν ἐσπούδασαν. Καὶ καθὼ μὲν εἶχον αὐτοὺς ἐν τῷ γυμνασίῳ πάλας συνηθροισμένους διὰ τὰς ὑποψίας, τοῦτο
 30 πραγματευσάμενοι, ῥάστην τὴν ἐπιχείρησιν ἐδόκουν· ἐδεδόκεισαν δὲ τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ἀπάσας πλὴν ὀλίγων ὑπηγμένας τῇ Ἰουδαϊκῇ θρησκείᾳ· διὸ μέγιστος αὐτοῖς ἄγων ἐγένετο λαθεῖν ἐκεῖνας. Τοὺς δὲ Ἰουδαίους,
 35 ὡς ἂν ἐν στενῷ χωρίῳ, τὸν ἀριθμὸν ὄντας μυρίους, καὶ πάντας ἀνόπλους ἐπελθόντες, ὑπὸ μίαν ὥραν ἀδεῶς ἔσφαξαν.

(ΜΒ'). γ'. Οἱ δὲ διώξαντες τὸν Κέστιον ὡς ἐπέστρεψαν εἰς Ἱεροσόλυμα τοὺς μὲν βίαι τῶν ἐτι ρωμαϊζόντων, τοὺς
 40 δὲ πειθοὶ προσήγοντο, καὶ συναθροισθέντες εἰς τὸ ἱερὸν στρατηγούς ἀπαδείκνυσαν τοῦ πολέμου πλείονας. Ἡρέθη δὲ Ἰώσηπος υἱὸς Γωριώνος καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανός, τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν ἀπάντων αὐτοκράτορες καὶ μάλιστα τὰ τεῖχη τῆς πόλεως ἀνεγείρειν. Τὸν γὰρ τοῦ
 45 Σίμωνος υἱὸν Ἑλεάζαρον, καίπερ ὅς ἑαυτῷ πεποιημένον τὴν Ῥωμαίων λείαν καὶ τὰ ἀρπαγνὰ Κεστίου χρήματα, πρὸς οἷς πολλὰ τῶν δημοσίων θησαυρῶν, ὁμῶς οὐκ ἐπέστεισαν ταῖς χρεῖαις, αὐτὸν τε τυραννικὸν δρῶντες καὶ τοὺς ὅς αὐτῷ ζηλωτὰς δορυφόρων ἔβει
 50 χρωμένους. Κατ' ὀλίγον γε μὴν ἤ τε χρεῖα τῶν χρημάτων καὶ γοητεύων Ἑλεάζαρος ἐκπεριῆλθε τὸν δῆμον, ὥστε αὐτῷ πειθαρχεῖν περὶ τῶν ὄλων.

tas et alia multa instrumenta relinquerent, quibus tunc captis Judæi postea contra illos qui ea dimiserant usi sunt. Romanos autem persequendo Antipatridem usque processerunt. Deinde quum eos assequi non potuissent, inter revertendum et machinas capiebant, et mortuos spoliabant, prædamque relictam colligebant; et pæanas canentes ad metropolim regrediebantur, suorum quidem paucis admodum amissis, Romanorum autem et auxiliarium quinque millibus peditum ac trecentis, equitibusque trecentis et octoginta interemptis. Et ista quidem gesta sunt die octavo mensis Dii, anno decimo secundo Neronis imperii.

CAP. XX. (XLI.)

At post calamitatem a Cestio acceptam nobilium Judæorum multi, quasi in eo esset navis ut mergeretur, e civitate veluti natando egressi sunt. Costobarus itaque et Saulus fratres, una cum Philippo Jacimi filio (hic autem Agrippæ regis exercitus præfectus erat), ex urbe fuga dilapsi ad Cestium se contulerunt. Quemadmodum vero Antipas, qui cum eis in aula regia obæssus illinc profugere noluit, a seditiosis fuerit interemptus, posthac declarabimus. Cestius autem Saulum ceterosque ex ipsorum petitione in Achaïam ad Neronem misit, et propriam necessitatem indicaturos, belli incolati culpam in Florum translaturus: faciendo enim ut illi succenseretur, fore speravit ut aliquid de suo tolleret periculo.

2. Eo etiam tempore Damasceni, clade Romanorum audita, studiosè id egerunt ut Judæos apud se degentes occiderent. Et quemadmodum ipsos quidem in gymnasio olim congregatos habebant propter suspiciones, hoc effecto haud fore rem aggressu difficilem existimabant: veriti autem erant uxores suas, ad unam fere omnes religioni Judaicæ addictas. Quare maximæ illis curæ erat ut eas laterent. Judæos autem, numero ad decem millia, quippe ut in angusto loco, omnesque inermes aggressi, una hora nullo negotio jugularunt.

(XLI.) 3. Qui vero Cestium persequuti sunt, postquam Hierosolyma erant reversi, Romanorum adhuc studiosos partim vi, partim blanditiis sibi adjungebant: et in templum congregati plures belli duces crearunt. Electus est autem Josephus Gorionis filius, et pontifex Ananus, qui summæ rerum omnium in urbe præessent, maximeque civitatis muros denuo erigerent. Filium namque Simonis Eleazarum, quamvis prædam ex Romanis partam et pecunias Cestio ereptas, prætereaque multa ex publicis thesauris in potestate sua habuerit, tamen negotiis summis præficere noluerunt, utpote quod et ipsum tyrannidem affectantem viderent, ejusque sectatores ei obsequentes satellitum more se gerere. Ceterum brevi pecuniæ indigentia, et præstigiis suis Eleazarus ita populum circumvenit, ut ei in summa rerum parerent.

δ'. Εἰς δὲ τὴν Ἰδουμαίαν ἑτέρους ἐπέλεξαντο στρατηγούς, Ἰησοῦν τε τὸν υἱὸν Σαπφίᾳ τῶν ἀρχιερέων ἕνα καὶ Ἐλεάζαρον ἀρχιερέως υἱὸν Ἀνανίου. Τῷ δὲ ἀρχοντι τότε τῆς Ἰδουμαίας Νίγερι (γένος δὲ ἦν ἐκ τῆς περὶ Ἰορδάνην Περαιάς, διὸ καὶ Περαιτῆς ἐπεκαλεῖτο) προσέταξαν ὑποτάσσεσθαι τότε τοῖς στρατηγοῖς. Ἡμέλιον δὲ οὐδὲ τῆς ἄλλης χώρας, ἀλλ' εἰς μὲν Ἱεριχοῦντα Ἰώσηπος ὁ Σίμωνος, εἰς δὲ τὴν Περαιάν Μανασσῆς, Θαμνᾶ δὲ τοπαρχίας Ἰωάννης ὁ Ἐσσαῖος 10 στρατηγῶν ἐπέμψθη· προσκεκληρωτο δὲ αὐτῷ Αὐδδα καὶ Ἰόπη καὶ Ἀμμαοῦς. Τῆς δὲ Γορνιτικῆς καὶ Ἀκραβατηνῆς δ' Ἀνανίου Ἰωάννης ἡγεμὼν ἀποδείκνυται, καὶ τῆς Γαλιλαίας ἑκατέρας Ἰώσηπος Ματθίου· προσώριστο δὲ τῇ τούτου στρατηγία καὶ Γάμαλα, τῶν 15 ταύτῃ πόλεων ὀχυρωτάτῃ.

ε'. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων στρατηγῶν ἕκαστος ὡς εἶχε προθυμίας καὶ συνίστατος δῶκει τὰ πεπιστευμένα· Ἰώσηπος δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἔλθων πρῶτον ἐφρόντισε τῆς εἰς αὐτὸν εὐνοίας τῶν ἐπιχωρίων, εἰδὼς ὅτι ταύτῃ 20 πλείστα κατορθώσει, κἂν τάλλα διαμαρτάνῃ. Συνιδὼν δὲ ὅτι τοὺς μὲν δυνατοὺς οἰκείωσεται μεταδιδοὺς τῆς ἐξουσίας αὐτοῖς, τὸ δὲ πᾶν πλῆθος, εἰ δὲ ἐγχερίων καὶ συνήθων τὰ πολλὰ προστάσσοι, τῶν μὲν γηραιῶν ἐβδομήκοντα τοὺς σωφρονεστᾶτους ἐπιλέξας ἐκ τοῦ 25 θνους κατέστησεν ἀρχοντας δλης τῆς Γαλιλαίας, ἐπτά δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει δικαστὰς τῶν εὐτελεστέρων διαφορῶν· τὰ γὰρ μείζω πράγματα καὶ τὰς φονικὰς δίκας ἐφ' ἑαυτὸν ἀναπέμπειν ἐκέλευσε καὶ τοὺς ἐβδομήκοντα.

ς'. Καταστησάμενος δὲ τὰ πρὸς ἀλλήλους νόμιμα 30 τῶν κατὰ πόλιν, ἐπὶ τὴν ἔξωθεν αὐτῶν ἀσφάλειαν ἐχώρει· καὶ γινώσκων Ῥωμαίους προσβαλοῦντας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, τάπιτήδεια τῶν χωρίων ἐτείχιζεν, Ἰωτάπατα καὶ Βηρσαβεί καὶ Σελαμίν, ἐπὶ δὲ Καφαρεκῶν καὶ Ἰαφά καὶ Σιγῶφ, τό τε Ἰταβύριον καλούμενον δ- 35 ρος, καὶ Ταριχίας καὶ Τιθεριάδα· πρὸς δὲ τούτοις, τὰ περὶ Γεννησάρ τὴν λίμνην σπηλαία κατὰ τὴν κάτω καλουμένην Γαλιλαίαν ἀντειχίστατο, τῆς τε ἀνω Γαλιλαίας τὴν τε προσαγορευομένην Ἀχαδάρων πέτραν καὶ Σέφ καὶ Ἰαμνιθ καὶ Μηρώθ· κατὰ δὲ τὴν Γαυλανί- 40 τιν Σελεύκειάν τε καὶ Σωγάνην καὶ Γάμαλαν ὠχύρωσεν. Μόνοις δὲ Σεπφωρίταις ἀφῆκε καθ' ἑαυτοὺς τεῖχος ἀναδείμασθαι, χρημάτων τε εὐπόρους ὄρων ὄντας καὶ προθύμους ἐπὶ τὸν πόλεμον δίχα προστάγματος. Ὁμοίως δὲ καὶ Γίσχαλα Ἰωάννης ὁ Λευίου υἱὸς καθ' 45 ἑαυτὸν ἐτείχιζεν, Ἰωσήπου καλεῦσαντος. Ταῖς δὲ ἄλλοις ἐρύμασιν αὐτοὺς ἅπασι συμπονοῦν ἅμα καὶ προστάσας παρήν. Κατέλεξε δὲ καὶ δύναμιν ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὑπὲρ δέκα μυριάδας νέων ἀνδρῶν, οὓς πάντας ἐκ τῶν συλλεγομένων παλαιῶν δπλων αὐτοὺς ἐγκατασκευαζό- 50 μενος ὥπλιζεν.

ζ'. Ἐπειτα συνιδὼν ἀτήτητον τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν γεγεννημένην εὐπειθεῖα μάλιστα καὶ μελέτῃ τῶν δπλων, τὴν μὲν διδασκαλίαν ἀπέργον τῇ χρεῖα διωκομένην, τὸ δὲ εὐπειθὲς ὄρων περιγινόμενον ἐκ τοῦ πλῆθους τῶν

4. Alios autem in Idumæam mittendos elegerunt duces, Jesum Sapphiæ filium, unum e pontificibus, et Eleazarum Ananiæ pontificis filium. Nigro autem, qui tunc Idumæam regebat (e regione trans Jordanem oriundo, unde Peraitea cognominabantur), præceperunt ut tunc ducibus illis obtemperaret. Neque aliarum regionum negligentes erant, sed in Hierichuntem Josephus filius Simonis, et in Peræam Manasses, in Thamnæ vero toparchiam missus est Joannes Essæus qui eam administraret. Huic additæ sunt etiam Lydda et Iope et Ammaus. Gophniticæ autem et Acrabatenz Joannes Ananiæ filius præficitur, et utrique Galilææ Josephus Matthiæ filius : hujusque præfecturæ attributa est etiam Gamala, civitatum illac munitissima.

5. Et aliorum quidem præsidum, pro ea qua erat voluntate et prudentia, quisque res sibi creditas administrabat : at Josepho, quum in Galilæam venisset, primum curæ fuit indigenarum sibi conciliare benevolentiam, ut qui probe norit sibi hac via in plerisque rem successuram, licet reliqua minus feliciter caderent. Quum autem secum reputasset quod potentissimos quidem amicos habiturus sit, si eos participes potestatis faceret; omnem vero multitudinem, si pleraque per indigenas et consuetos fieri præciperet, de senioribus quidem gentis septuaginta prudentissimis delectis, eos cum potestate omni Galilææ præfecit, septem vero per singulas civitates minorum litium judices constituit : nam graviora negotia causasque capitales ad se et septuaginta viros remitti jussit.

6. Disposito autem per civitates jure quo inter se uterentur, quemadmodum ab externa vi tuti essent insuper curabat : cognitoque Romanos in Galilæam facturos esse irruptionem, loca opportuna muro cingebat, Iotapata et Bersabee et Selamin, necnon Capherecho et Iapha et Sigoph, et montem cui nomen est Itabyrio, et Taricheas et Tiberiadem : prætereaque speluncas ad lacum Gennesar, in Galilæa quæ inferior dicitur, munivit; in Galilæa etiam superiori petram quæ Achabarorum appellatur, et Seph et Jambith et Meroth; in Gaulanide vero Selenciam et Soganen et Gamalam mœnibus firmavit. Solis autem Sepphoritis permisit ut murum sibi met ipsis fabricarent, quod eos et pecunia abundare videret et sponte sua ad bellum properare. Similiter et Gischala Joannes Levi filius suo suorumque opere muro cingi curavit, prout jusserrat Josephus. Ceteris autem munitis omnibus ipse intererat jubendo simul atque opem ferendo. Præterea exercitum ad centum milia tironum et amplius e Galilæa conscripsit, quos omnes, armis veteribus undique collectis ipsos instruens, armavit.

7. Deinde quum secum reputasset Romanorum virtutem factam esse invictam maxime quod dicto audientes essent, et armis sese exercerent, disciplinam quidem militarem usu assequendam insuper habebat, parendi autem facili-

ἡγεμόνων, Ῥωμαϊκώτερον ἔτεμεν τὴν στρατιάν, καὶ πλείους καθίστατο ταξίάρχας. Στρατιωτῶν δὲ ἀπεδείκνυε διαφορὰς, καὶ τούτους μὲν ὑπέτασσε δεκαδάρχαις καὶ ἑκατοντάρχαϊς, ἔπειτα χιλιάρχος, καὶ ἐπὶ τοῖς ἡγεμόσι ταγμάτων ἀδρότερον ἀφηγουμένοις. Ἐδίδασκέ τε σημείων παραδόσεις καὶ σάλπιγγος προσκλήσεις τε καὶ ἀνακλήσεις, προσβολὰς τε κεράτων καὶ περιαγωγὰς, καὶ πῶς δὲ πρὸς μὲν τὸ κάμνον ἐπιστρέφειν ἐκ τοῦ περιόντος, ἐν δὲ τῷ πονοῦντι συμπαθεῖν.

10 ὅσα τε εἰς παράστημα φυγῆς καὶ σώματος καρτερίαν, συνεχῶς ἀφηγεῖτο. Μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἥσκει πρὸς τὸν πόλεμον, παρ' ἑκαστα τὴν Ῥωμαίων εὐταξίαν διηγούμενος, καὶ ὡς πολεμήσουσι πρὸς ἄνδρας, οἳ δι' ἄλκην σώματος καὶ φυγῆς παράστημα πάσης ὀλίγου

15 δεῖν τῆς οἰκουμένης κρατοῦσιν. Ἐφ' ἧς δὲ πείραν αὐτῶν λαβεῖν τῆς κατὰ τὸν πόλεμον εὐταξίας καὶ πρὸ παρατάξεως, εἰ τῶν συνήθων ἀδικημάτων ἀπόσχοιντο, κλοπῆς καὶ ληστείας καὶ ἀρπαγῆς, τοῦ τε ἐξαπατᾶν τὸ δούφυλον, καὶ μὴ κέρδος οἰκεῖον ἡγεῖσθαι τὴν βλάβην

20 τῶν συνηθεστάτων. Διοικεῖσθαι γὰρ κάλλιστα τοὺς πολέμους, παρ' οἷς ἂν ἀγαθὸν τὸ συνειδὸς ἔχωσιν οἱ στρατευόμενοι· τοὺς δὲ οἰκοθεν φαύλους οὐ μόνον τοῖς ἐπιούσιν ἐχθροῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ Θεῷ χρῆσθαι πολέμῳ.

25 ἦ. Πολλὰ τοιαῦτα παραινῶν διετέλει. Καὶ τὸ μὲν ἔτοιμον εἰς παράταξιν αὐτῷ συγκεκρότητο, πεζῶν μὲν ἑξ μυριάδας, ἵππεῖς δὲ διακόσιοι καὶ πεντήκοντα· χωρὶς δὲ τούτων, οἳς ἐπεποίθει μάλιστα, μισθοφόροι περὶ τετρακισχίλιους καὶ πεντακοσίους. Ἐπιλέκτους δὲ

30 περὶ αὐτὸν εἶχεν ἑξακοσίους φύλακας τοῦ σώματος. Ἐτρεφον δὲ πλὴν τῶν μισθοφόρων τὴν ἄλλην στρατιάν αἱ πόλεις βραδίως· τῶν γὰρ καταλεγέντων ἑκάστη, τοὺς ἡμίσεις ἐπὶ τὴν στρατιάν ἐκπέμπουσα, τοὺς λοιποὺς ἐπὶ συμπορισμὸν αὐτοῖς τῶν ἐπιτηδείων κατεῖ-

35 χεν· ὥστε τοὺς μὲν εἰς θπλα, τοὺς δὲ εἰς ἐργασίαν διηρπῆσθαι, καὶ τοῖς τὰ σῖτα πέμπουσιν ἀντιχορηγεῖσθαι παρὰ τῶν ὀπλιτῶν τὴν ἀσφάλειαν.

ΚΕΦ. ΚΑ'.

Διοικοῦντι δὲ οὕτω τῷ Ἰωσήφῳ τὰ κατὰ τὴν Γαλιλαίαν παραινίσταται τις ἐπίβουλος ἀνὴρ ἀπὸ Γισχά-
 40 λων, υἱὸς Λευίου, Ἰωάννης ὄνομα, πανουργότατος μὲν καὶ δολιώτατος τῶν ἐπισήμων, ἐν δὲ τοῖς πονηρέμασιν ἀπάντων· πένης δὲ τὰ πρῶτα καὶ μέγρι πολλοῦ κόλυμα σχὼν τῆς κακίας τὴν ἀπορίαν, ἔτοιμος μὲν ψεῦδεσθαι, δεινὸς δὲ ἐπιτείνειν πίστιν τοῖς ἐψευσμέ-

45 νοις, ἀρετὴν ἡγούμενος τὴν ἀπάτην, καὶ ταύτῃ κατὰ τῶν φιλήτων χρώμενος, ὑποκριτῆς φιланθρωπίας, καὶ δι' ἐλπίδα κέρδους φονικώτατος, ἀεὶ μὲν ἐπιθυμήσας μεγαλῶν, τρέφων δὲ τὰς ἐλπίδας ἐκ τῶν ταπεινῶν κακουργημάτων. Ληστής γὰρ ἦν μονότροπος, ἔπειτα

50 καὶ συνοδίαν ἡῦρε τῆς τολμῆς, τὸ μὲν πρῶτον ὀλίγην, προκόπτων δὲ αἰεὶ πλείονα. Φροντὶς δὲ ἦν αὐτῷ μηδέν τι προσλαμβάνειν εὐάλωτον, ἀλλὰ τοὺς εὐεξία σώμα-

tatem videns ducum multitudini acceptam deberi, Romanorum magis ex more dividebat exercitum, pluresque constituebat ordinum principes. Milites insuper varie distribuebat, et istos quidem decurionibus subiciebat et centurionibus, deinde tribunis, prætereaque ducibus qui agminibus plenioribus præerant. Docebat etiam quo modo signum alii aliis traderent, et tubis classicum canerent atque receptui, et cornuum conflictus et circumductiones, et quemadmodum oporteret superiores laborantibus succurrere, et cum defatigatis partiri pericula, quæque animis audaciam ingenerarent, et corpora facerent labores tolerare, frequenter inculcabat. Maxime autem eos ad bellica munera exercebat, in singulis Romanorum modestiam eis commemorans, et quod cum viris essent præliaturi, qui corporis viribus animique fortitudine totum fere terrarum orbem in suam potestatem redegerant. His addidit quo pacto belli tempore suis essent parituri præceptis, periculum se facturum etiam antequam in aciem veniant, si consuetis injuriis furtisque et latrocinii et rapinis abstineant, et a popularibus suis fraudandis, et ab ea cogitatione, sibi in lucro ponendum esse quod maxime familiaribus in damnum cedit. Illa enim bella optime administrari, in quibus milites sibi bene conscii sint: qui vero domi improbe se gerant, non solum eos qui contra ipsos veniant pro adversariis habere, sed et Deum pro hoste.

8. Multis hujusmodi admonitionibus uti non cessabat. Et jam quidem quantum prælio parandum esset couflatum erat, peditum quidem millia sexaginta, equites vero ducenti et quinquaginta; ac præter hos, quibus maxime fidebat, mercenarii ad quattuor millia et quingentos. Circa se etiam in corporis custodiam habebat sexcentos electos. Exceptis autem mercenariis facile ceteri milites a civitatibusalebantur: nam singulæ earum quas enarravimus, quum mediam sui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad necessaria sibi acquirenda detinebant: adeo ut una quidem pars armis destinaretur, altera vero operibus faciendis, et rem frumentariam suppeditantibus vicissim securitatem præstarent armati.

CAP. XXI. (XLIII.)

Josepho autem hoc modo Galilææ res administranti insurgit quidam insidiator, vir Gischalis oriundus, Levi filius, nomine Joannes, callidissimus quidem et dolosissimus nobilium, in nequitia vero omnium. Ab initio cum paupertate conflictatus est, ejusque malitiæ diu impedimento erat egestas, sed promptus et exercitatus ad mentium, ad fidem vero mendacio faciendam acer, fraudem in virtutum numero habens, eaque adversus amicissimos uti solitus, humanitatis simulator et spe lucri cædis maxime appetens, magna quidem semper affectans, spem vero ex sordidis maleficiis arripiens alensque. Lætro enim erat singularis ac solitarius, deinde et quosdam inveniebat, qui se ei in audacia comites adjungerent, primo quidem paucos, proficiens autem in latrocinii usque plures. Ei autem curæ erat neminem adsciscere qui facile capi posset,

τος καὶ ψυχῆς παραστήματι καὶ πολέμων ἐμπειρία
διαφέροντας ἐξελέγετο. Μέχρι γοῦν τετρακοσίων ἀν-
δρῶν στίφος συνεκρότησεν, οἱ τὸ πλεόν ἐκ τῆς Τυρίων
χώρας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κωμῶν φυγάδες ἦσαν, δι' ὧν
ἐληγίζετο πᾶσαν τὴν Γαλιλαίαν, καὶ μεταώρους ὄντας
ἐπὶ τῷ μέλλοντι πολέμῳ τοὺς πολλοὺς ἐσπάρασσεν.

β'. Ἦδη δὲ αὐτὸν στρατηγιῶντα καὶ μειζόνων ἐπιέ-
μενον ἔνδεια χρημάτων κατεῖχεν. Ἐπεὶ δὲ τὸν Ἰώση-
πον ὁρῶν αὐτοῦ σφόδρα χαίροντα τῷ δραστηρίῳ, πεί-
10 θει μὲν πρῶτον αὐτῷ πιστεῦσαι τὸ τεῖχος ἀνοικοδο-
μῆσαι τῆς πατρίδος, ἐν ᾧ πολλὰ παρὰ τῶν πλουσίων
ἐκέρδησεν. Ἐπειτα συνθεὶς σκηνὴν πανουργοτάτην,
ὡς ἄρα φυλάττειντο πάντες οἱ κατὰ τὴν Συρίαν Ἰου-
δαῖοι ἐλαίῳ χρῆσθαι μὴ δι' ὁμοφύλων ἐγκεχειρισμένῳ,
15 πέμπειν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν μεθορίαν ἐξητήσατο· συνω-
νούμενος δὲ τοῦ Τυρίου νομισμάτος, δ' τέσσαρας Ἀ-
ττικὰς δύναται, τέσσαρας ἀμφορεῖς, τῆς αὐτῆς ἐπίπρα-
σκε τιμῆς ἡμισφύριον. Οὕσης δὲ τῆς Γαλιλαίας
ἐλαιοφόρου, μάλιστα καὶ τότε εὐφορηκυίας, εἰς σπα-
20 νίζοντας πέμπων πολὺ καὶ μόνος, ἀπειρὸν τι πλῆθος
συνήγαγε χρημάτων, οἷς εὐθὺς ἐχρήτο κατὰ τοῦ τὴν
ἐργασίαν παρασχόντος. Καὶ ὑπολαβὼν εἰ καταλύσει
τὸν Ἰώσηπον αὐτὸς ἡγήσασθαι τῆς Γαλιλαίας, τοῖς μὲν
ὕψ' αὐτὸν λησταῖς προσέταξεν εὐτονώτερον ἐγχεῖρειν
26 ταῖς ἀρπαγαῖς, ὅπως πολλῶν νεωτεριζόντων κατὰ τὴν
χώραν ἢ διακρήσαιοτο πού τὸν στρατηγὸν ἐκδοθηοῦντα
λογήσας, ἢ περιορῶντα τοὺς ληστὰς διαβάλοι πρὸς τοὺς
ἐπιχωρίους. Ἐπειτα διεφύμιζε πόρρωθεν ὡς ἄρα προ-
δοιδὴ Ῥωμαίοις τὰ πράγματα Ἰώσηπος, καὶ πολλὰ
30 τοιαῦτα πρὸς κατάλυσιν τάνδρὸς ἐπραγματεύετο.

γ'. Καθ' ὃν καιρὸν ἀπὸ Δαβαρίττων κώμης νεανίσκοι
τινὲς τῶν ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ καθεζομένων φυλάκων,
ἐνεδρεύοντες Πτολεμαίων τὸν Ἀγρίππα καὶ Βερενίκης
ἐπίτροπον, ἀφείλοντο πᾶσαν δσπὴν ἤγεν ἀποσκευὴν, ἐν
35 ἣ πολυτελεῖς ἐσθῆτες οὐκ ὀλίγαι καὶ πλῆθος ἐκπωμά-
των ἀργυρῶν, χρυσοὶ τε ἦσαν ἐξακόσιοι· μὴ δυνά-
μενοι δὲ διελέσθαι κρύφα τὴν ἀρπαγὴν, πάντα πρὸς
Ἰώσηπον εἰς Ταριχέας ἐκόμισαν. Ὁ δὲ μεμφόμενος
αὐτῶν τὸ πρὸς τοὺς βασιλικοὺς βίαιον τίθησι τὰ κομι-
40 σθέντα παρὰ τῷ δυνατωτάτῳ τῶν Ταριχεατῶν Ἀνναίῳ,
πέμψαι κατὰ καιρὸν τοῖς δεσπόταις προαιρούμενος· ὃ δὲ
μέγιστον αὐτῷ κίνδυνον ἐπήγαγεν. Οἱ γὰρ ἀρπάσαν-
τες ἅμα μὲν ἐπὶ τῷ μηδεμιᾶς τυχεῖν μερίδος ἐκ τῶν
κεκομισμένων ἀγανακτοῦντες, ἅμα δὲ καὶ προσκεψά-
45 μενοι τοῦ Ἰωσήπου τὴν διάνοιαν, ὅτι μέλλοι τοῖς βασι-
λεῦσι τὸν πόνον αὐτῶν χαρίζεσθαι, νύκτωρ εἰς τὰς κώ-
μας αὐτῶν διέδραμον, καὶ πᾶσιν ἐνεδείκνυντο τὸν Ἰώ-
σηπον ὡς προδότην. Ἐνέπλησαν δὲ καὶ τὰς πλησίον
πόλεις ταραχῆς, ὅστε ὑπὸ τὴν ἑω δέκα μυριάδας ὅπλι-
50 τῶν ἐπ' αὐτὸν συνδραμεῖν. Καὶ τὸ μὲν πλῆθος ἐν τῷ
κατὰ Ταριχέας ἱπποδρόμῳ συνηθροισμένον πολλὰ πρὸς
ἄργην ἀνεβόα· καὶ οἱ μὲν καταλύειν, οἱ δὲ καλεῖν τὸν
προδότην ἐκεκράγεσαν. Παρώζυνε δὲ τοὺς πολλοὺς
Ἰωάννης καὶ σὺν αὐτῷ Ἰησοῦς τις υἱὸς Σαπφία, τότε

sed qui et corporis habitudine, et animi firmitate, bellorum-
que peritia praestarent, hos sibi eligebat. Virorum itaque
manum numero ad quater mille collegit paravitque, quo-
rum maxima pars ex Tyriorum regione ejusque vicis ad
eum confugerant: eorum ope Galilaeam omnem depopula-
batur, multosque belli exspectatione suspensos irritabat.

2. Jam vero illi imperare desideranti et majorum appe-
tenti pecuniae inopia obstabat. Quum autem videret Jose-
phum sua valde delectari industria, persuadet ei primum
ut patriae moenia instauranda suae mandaret fidei; qua in re
multum lucri fecit ex locupletibus. Deinde, commento
callidissimo excogitato, quo cautum esset ut oleo, quod
non a gentilibus suis elaboratum esset, uti prohiberentur
omnes apud Syriam Judaei, oleum ipsis ad confinia mittendi
privilegium deposcit: nummoque Tyrio, qui quattuor dra-
chmas Atticas valet, quatuor olei amphoras coemens, eo-
dem pretio amphorae dimidium vendebat. Quumque Galilaea
olei esset ferax, et tunc maxime illo abundaret, in ea loca
ubi erat penuria, dum solus multumque mitteret, immen-
sam pecuniae vim sibi parabat; qua mox in eum usus est,
qui hoc sibi quaestum faciendi beneficium dederat. Ra-
tusque, si Josephum everteret, fore ut ipse Galilaeae impe-
raret, jussit latrones quibus praerant acriori studio rapinis
operam dare ut, multis res novas per regionem molienti-
bus, aut insidiis rectorem ad auxiliandum procurentem
alicubi perimeret, aut, si latrones insuper haberet, ea de
re apud indigenas eum accusaret. Deinde altius res repe-
tendo eum calumniabatur, quasi Josephus Romanis res
prodere cogitaret: et hujusmodi multa ad potestatem ejus
evertendam machinabatur.

3. Eo tempore juvenes quidam e vico Dabarittis in Magno
campo vigilias agentes insidias struunt Ptolemaeo Agrippae
et Berenices procuratori, et omnem quam secum ducebant
suppellectilem diripiebant, scilicet vestes pretiosas non pau-
cas, plurimaeque pocula argentea et aureos sexcentos: quum
autem non potuissent praedam dividere in occulto, omnia
Taricheas ad Josephum comportarunt. Ille vero, quum
reprehendisset illorum violentiam regis illatam, quaecunque
afferebantur reponenda curabat apud Annæum Tarichea-
rum potentissimum, eo animo ut dominis ista oportune re-
mitteret. Id quod eum in maximum periculum adducebat.
Nam qui ista diripuerant, aegre ferentes se nullam partem
captivos esse eorum quae attulerant, et Josephi propositum
perspectum habentes, quod ex eorum labore gratificaturus
esset regibus, in vicos quisque suos nocte discurrebant, et
palam omnibus praedicabant Josephum pro proditore haben-
dum esse. Quin et urbes vicinas tumultu repleverunt,
adeo ut centum armatorum millia prima luce adversus eum
concurrerint. Et multitudo quidem, in circo apud Tari-
cheas congregata, multa iracunde admodum clamabant, et
alii quidem proditorem lapidandum esse, alii vero concre-
mandum vociferabant. Plerosque autem incitabat Joannes,
et cum eo Jesus quidam Sapphiae filius, eo tempore summus

ἄρχων τῆς Τιβεριάδος. Οἱ μὲν οὖν φίλοι καὶ σωμα-
τοφυλάκες τοῦ Ἰωσήπου καταπλαγέντες τὴν ὁρμὴν τοῦ
πλήθους ἔφυγον πλὴν τεσσάρων πάντες. Αὐτὸς δὲ
κοιμώμενος ἦδη προσφερομένου τοῦ πυρὸς διανίσταται,
καὶ παραινούντων φεύγειν τῶν τεσσάρων οἱ παρέμει-
ναν, οὔτε πρὸς τὴν καθ' αὐτὸν ἐρημίαν, οὔτε πρὸς τὸ
πλῆθος τῶν ἔφεστώνων καταπλαγεῖς, προπηδᾷ, περι-
ρηξάμενος μὲν τὴν ἐσθῆτα, καταμησάμενος δὲ τῆς κε-
φαλῆς κόνην, ἀποστρέψας δὲ ὀπίσω τὰς χεῖρας καὶ τὸ
ἴδιον ξίφος ἐπιδήσας τῷ τένοντι. Πρὸς ἃ τῶν μὲν
οἰκείως ἔχόντων καὶ μάλιστα τῶν Ταριχεατῶν οἶκος
ἦν· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς χώρας καὶ τῶν πλησίων ὅσοις ἔδοκει
φορτικὸς ἐβλασφήμου, προσφέρειν τε τὰ κοινὰ χρήματα
θᾶπτον ἐκέλευον, καὶ τὰς προδοτικὰς συνθήκας ἐξομο-
λογεῖσθαι. Προσελήφesan γὰρ ἐκ τοῦ σχήματος οὐδὲν
αὐτὸν ἀρνήσεσθαι τῶν ὑπονοηθέντων, ἀλλὰ ἐπὶ συγ-
γνώμης πορισμῷ πάντα πεποιηκέναι τὰ πρὸς τὸν ἔλεον.
Τῷ δὲ ἦν ἡ ταπεινώσις προκατασκευῇ στρατηγίμα-
τος· καὶ τεχνιτεύων τοὺς ἀγανακτοῦντας καθ' αὐτοῦ
κατ' ἀλλήλων στασιάζειν ἐφ' οἷς ὠργίζοντο, πάντα
ὁμολογήσειν ὑπισχνεῖτο. Εἴτα δοθὲν αὐτῷ λέγειν,
« ἐγὼ ταῦτα, ἔφη, τὰ χρήματα οὔτε ἀναπέμπειν
« Ἀγρίππᾳ προηρούμην οὔτε κερδαίνειν αὐτός· μὴ
« γὰρ ἡγησάμην ποτὲ φίλον τὸν ὑμῖν διάφορον, ἢ κέρ-
« dos τὸ φέρον τῷ κοινῷ βλάβην. Ὅρων δὲ, ὦ Τα-
« ριχεᾶται, μάλιστα τὴν ὑμετέραν πόλιν ἀσφαλείας
« δεομένην, καὶ πρὸς κατασκευὴν τείχους χρήζουσαν
« ἀργυρίου, δεδοικὸς δὲ τὸν Τιβεριεὺς ἰδῆμον καὶ τὰς
« ἄλλας πόλεις ἐφειδευούσας τοῖς ἡρπασμένοις, κατα-
« σκεῖν ἡσυχῇ τὰ χρήματα προσεβόησαν, ἵνα ὑμῖν περι-
« βάλωμαι τείχος. Εἰ δὲ μὴ δοκεῖ, προσφέρω τὰ κε-
« κομισμένα καὶ παρέχω διαρπάζειν· εἰ δὲ καλῶς ὑμῖν
« ἐδουλεύσαμένην, κολάζετε τὸν εὐεργέτην. »
δ'. Ἐπὶ τούτοις οἱ Ταριχεᾶται μὲν αὐτὸν ἀνευφρή-
μον, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκάκι-
ζον καὶ διηπειλοῦν. Καταλιπόντες δὲ ἑκάτεροι τὸν
Ἰώσηπον ἀλλήλοις διεφέροντο. Κάκεϊνος θαρρῶν ἤδη
τοῖς ὥκειωμένοις (ἦσαν δὲ εἰς τετρακισμυρίους Ταρι-
χεᾶται) παντὶ τῷ πλήθει παρρησιαστικώτερον ὠμίλει.
καὶ πολλὰ τὴν προπέτειαν αὐτῶν κατονειδίσας ἐκ μὲν
τῶν παρόντων Ταριχεᾶς, ἔφη τειχίσειν, ἀσφαλειεῖσθαι
δὲ θυμῶς καὶ τὰς ἄλλας πόλεις· οὐ γὰρ ἀπορήσειν
χρημάτων, ἐὰν ὁμονοῶσιν ἐφ' οὗς δεῖ πορίζειν, καὶ μὴ
παροξύνονται κατὰ τοῦ πορίζοντος.
ε'. Ἐνθα δὲ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος τῶν ἡπατημένων
ἐπανέχωρει καίτοι διωγρισμένον, δισχιλιοὶ δὲ ἐπ' αὐτὸν
ὤρμησαν ἑνοπλοὶ, καὶ φθάσαντος εἰς τὸ δοιμάτιον πα-
ρελθεῖν, ἀπειλοῦντες ἔφεστηκσαν. Ἐπὶ τούτοις πάλιν
Ἰώσηπος ἀπάτη δευτέρᾳ χρήται. Ἀναβάς γὰρ ἐπὶ τὸ
τέγος καὶ τῇ δεξιᾷ καταστείλας τὸν θόρυβον αὐτῶν
ἀγνοεῖν ἔφη τίνων ἀξιοῦσι τυχεῖν· οὐ γὰρ κατακούειν
διὰ τὴν τῆς βοῆς σύγχυσιν· ὅσα δ' ἂν κελεύσωσι
πάντα ποιῆσειν, εἰ τοὺς διαλεξομένους ἡσυχῇ πέμψειαν
εἶσω πρὸς αὐτόν. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ γνώριμοι σὺν

Tiberiadis magistratus. Et Josephi quidem amici et satel-
lites, multitudinis incursu perterriti, fuga salutem quære-
bant omnes præter quattuor. Ille vero e somno, quum jam
ignis admoventur, expergefactus surgit, et hortantibus eum
quattuor illis qui remanserunt ut fugeret, neque solitudine
sua neque illorum qui contra se venerunt multitudine exter-
ritus, repente prosiluit, veste dilacerata et capite pulvere
consperso, aversisque post tergum manibus, et gladio suo
cervi alligato. Quibus ejus quidem familiares maximeque
Taricheatæ ad misericordiam adducti sunt : rustica vero
plebs et finitimorum isti, quibus molestior videbatur, ei
maledicebant, et pecunias publicas oculis proferre jubebant,
et prodictionis pacta indicare. Nam ex habitu ejus opina-
bantur quod nihil eorum de quibus suspectus erat negatum
iret, fecissetque impetrandæ veniæ causa omnia quæ
misericordiam moverent. Huic autem ista humilitas viam
ad strategema præmuniebat : atque id callide agens, ut
contra ipsum indignantes super his unde irascerentur inter
se dissidere faceret, ipsos reum omnia confitentem habitu-
ros esse pollicebatur. Deinde facta ei dicendi potestate,
« ego, inquit, has pecunias neque Agrippæ mittere, neque
« quæstui eas habere cogitabam : nunquam enim eum amicum
« duxerim qui vobis sit inimicus, aut lucro deputaverim quod
« reipublicæ in damnum cedat. Sed quum animadvertem, »
« o Taricheatæ, civitatem vestram maxime omnium muni-
« tionis egere, et ad moenia exstruenda pecuniæ inopia la-
« borare, veritusque essem ne populus Tiberiensis et aliæ
« civitates raptis pecuniis insidiarentur, mecum constitui
« clam pecuniam detinere, ut vobis circumdarem muros.
« Si hoc displiceat, quæ fuerint allata profero et dripienda
« exhibeo : sin autem vobis haud male consului, de bene-
« factore pœnas exigitis. »

4. Ob hæc Taricheatæ quidem de eo bona omnia dicebant,
Tiberienses vero cum aliis eum vituperabant, minasque in-
tentabant. Ultrique autem relicto Josepho inter se disside-
bant. Atque ille, istis jam fretus qui eadem ac ipse senti-
rent (erant autem Taricheatæ ad quadraginta millia), cum
omni multitudine liberius colloquebatur. Multumque in
eorum temeritatem invecus, ex præsentī quidem pecunia
Taricheas se munitum ire dicebat, paratumque esse reliquis
etiam civitatibus securitatem præstare : non enim pecu-
niam desideraturos esse, si secum de iis consentiant ad-
versus quos paranda sit, et non in ipsum exacerbentur
qui eam paret.

5. Itaque tum quidem alia multitudo, quæ decepta fue-
rat, recedebat, quamvis irata et offensa : duo vero armato-
rum millia adversus eum properabant, et, quum ille semet
in tectum jam ante recepisset, cum miuis foribus adstant. Iterum autem Josephus in hos altera fraude utitur. Quum
enim in tectum superius ascendisset et dextra tumultu
eorum sedasset, se nescire aiebat quid sit quod ab ipso
consequi velint : nihil enim se ob dissonum clamorem exau-
dire posse : omnia vero quæ imperaverint facturum esse,
si quos placide secum acturos ad ipsum intromitti velint.

τοῖς ἀρχουσιν εἰσέλασαν. Ὁ δὲ σύρας αὐτοῦς εἰς τὸ
 μυχαῖτατον τῆς οἰκίας καὶ τὴν αὐλείον ἐπικλείσας
 ἐμαστῖγωσε μέχρι πάντων τὰ σπλάγχνα γυμνῶσαι.
 Περιεστῆκει δὲ τέως τὸ πλῆθος, δικαιολογεῖσθαι μα-
 5 κρότερα τοὺς εἰσελθόντας οἰόμενον. Ὁ δὲ τὰς θύρας
 ἐξαπίνης ἀνοίξας ἡμαγμένους ἐξαφῆκε τοὺς ἀνδρας, καὶ
 τοσαύτην, τοῖς ἀπειλοῦσιν ἐνεργάσατο κατάπληξιν,
 ὥστε ῥίψαντας τὰ ὅπλα φεύγειν.

ζ'. Πρὸς ταῦτα Ἰωάννης ἐπετίεινε τὸν φθόνον καὶ
 10 δευτέραν ἤρτυεν ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ Ἰωσήπου· σκη-
 ψάμενος δὲ νόσον ἰκέτευε δι' ἐπιστολῆς τὸν Ἰωσήπον
 ἐπιτρέψαι πρὸς θεραπείαν αὐτῷ χρήσασθαι τοῖς ἐν
 Τιβεριᾷ θερμοῖς ὕδασιν. Ὁ δὲ (οὕτω γὰρ ὑπόπτεινε
 τὸν ἐπιβουλον) γράφει τοῖς κατὰ τὴν πόλιν ὑπάρχουσιν
 15 ξενίαν τε καὶ τάπιτῆδεα Ἰωάννη παρασχεῖν. Ὡς
 ἀπολαύσας μετὰ δύο ἡμέρας ἐφ' ᾧ παρὴν διεπράττετο,
 καὶ τοὺς μὲν ἀπάταις, τοὺς δὲ χρήμασι διαφθεῖρων
 ἀνέπειθεν ἀποστῆναι Ἰωσήπου. Καὶ γνοὺς ταῦτα Σί-
 20 λας, ὁ φυλάσσειν τὴν πόλιν ὑπὸ Ἰωσήπου καθεσταμέ-
 νος, γράφει τὰ κατὰ τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ κατὰ τάχος.
 Ὁ δὲ Ἰωσήπος, ὡς ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν, νυκτὸς δδεύ-
 σας συντόνως, ἐωθινὸς παρὴν πρὸς τὴν Τιβεριάδα. Καὶ
 τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτῷ ὑπήντα· Ἰωάννης δὲ, καί-
 25 τοι τὴν παρουσίαν ὑποπτεύων ἐπ' αὐτὸν, ὁμῶς πέμψας
 τινὰ τῶν γνωρίμων, ὑπεκρίνατο τὴν ἀσθένειαν, καὶ
 κληνῆρας ὧν ὑστερήσει τῆς θεραπείας ἔλεγεν. Ὡς δὲ
 εἰς τὸ στάδιον τοὺς Τιβεριεῖς ἀθροίσας ὁ Ἰωσήπος
 ἐπειρᾶτο διαλέγεσθαι περὶ τῶν ἐπισταλμένων, ὑποπέμ-
 30 ψας ὁπλίτας προσέταξεν αὐτὸν ἀνελεῖν. Τούτους τὰ
 ἔσφη γυμνοῦντας ὁ δῆμος προῖδὼν ἀνεδόξασεν. Πρὸς
 δὲ τὴν κραυγὴν Ἰωσήπος ἐπιστραφεὶς καὶ θασάμενος
 ἐπὶ τῆς σφαγῆς ἤδη τὸν σίδηρον, ἀπεπήδησεν εἰς τὸν
 αἰγιαλόν· εἰστήκει δὲ δημηγορῶν ἐπὶ βουνοῦ τινος ἐξα-
 35 πήχους τὸ ὕψος· καὶ παρορμύοντος ἐπιπηδήσας σκά-
 φος, σὺν δυσὶ σωματοφύλαξιν εἰς μέσσην τὴν λίμνην
 ἀνέβηκεν.

ζ'. Οἱ στρατιῶται δὲ αὐτοῦ ταχέως ἀρπάσαντες
 ὅπλα κατὰ τῶν ἐπιβούλων ἐχώρουν. Ἐνθα δέσας ὁ
 Ἰωσήπος μὴ πολέμου κινήθentos ἐμφυλίου δι' ὀλίγων
 40 φθόνον παραναλώσῃ τὴν πόλιν, πέμπει τοῖς σφετέροις
 ἀγγέλλων μόνης προνοεῖν τῆς αὐτῶν ἀσφαλείας, μήτε δὲ
 κτείνειν τινὰ μήτε ἀπελέγχειν τῶν αἰτίων. Καὶ οἱ
 μὲν τῷ παραγγέλματι πεισθέντες ἡρέμησαν, οἱ δὲ ἀνὰ
 τὴν πέριξ χώραν, πυθόμενοι τὴν τε ἐπιβουλὴν καὶ τὸν
 45 συσκευάσαντα, συνηθροίζοντο κατὰ τοῦ Ἰωάννου. Φθά-
 ναι δὲ ἐκεῖνος εἰς Γίσγαλα φυγὼν τὴν πατρίδα. Συν-
 ἔρρεον δὲ πρὸς τὸν Ἰωσήπον οἱ Γαλιλαῖοι κατὰ πόλεις,
 καὶ πολλαὶ μυριάδες ὁπλιτῶν γενομένηι παρῆναι σφᾶς
 ἐπὶ Ἰωάννην τὸν κοινὸν ἐπιβουλον ἐβόων· συγκατα-
 50 πλέειν γὰρ αὐτῷ καὶ τὴν ὑποδεξαμένην πόλιν. Ὁ δὲ
 ἀποδέχεσθαι μὲν αὐτῶν ἔφασκε τὴν εὐνοίαν, εἴργε δὲ
 τὴν ὀρμὴν, χειρώσασθαι συνέσει τοὺς ἐχθροὺς μάλλον
 ἢ κτείνειν προαιρούμενος. Ἐκλαβὼν δὲ τοὺς ἀφ' ἐκά-
 στης πόλεως Ἰωάννη συναφεστῶτας Ἰωσήπος κατ'

His auditis, nobiliores cum magistratibus ad eum ingressi
 sunt. Ille vero, quum eos in abditissima domus traxisset,
 et aulae ostia operuisset, verberavit donec viscera omnium
 nudaret. Interim autem circumstabat multitudo, existi-
 mans suos longiore disceptatione teneri. At ille, foribus
 subito patefactis, cruenlos eos dimisit. Id quod malum
 minitantibus tantum incussit terrorem, ut projectis armis
 aufugerent.

6. Ex istis Joannis aucta est invidia, aliasque Josepho
 parabat insidias, morboque simulato per literas Josephum
 obsecravit ut permitteret ipsi calidis aquis in Tiberiade
 ad valetudinem curandam uti. Atque ille, ut qui nondum
 insidiatorem suspicaretur, ad praefectos civitatis scribit ut
 et hospitium et necessaria Joanni praeberent. Quibus po-
 titus, biduo post id cuius causa venerat peragebat : et aliis
 quidem fraude circumventis, aliis vero pecunia corruptis,
 Josephum deserere persuasit. Atque Silas, cui mandata
 erat a Josepho urbis custodia, ubi ista cognovit, statim ad
 eum literas mittit de insidiis. Josephus autem, quum pri-
 mum literas accepisset, nocte iter maturavit et mane admo-
 dum Tiberiadem pervenit. Et cetera quidem multitudo ei
 obviam veniebat. Joannes autem, quamvis eum contra
 se venturum esse suspicaretur, tamen per quendam e fami-
 liaribus ad eum missum languorem ex morbo simulavit,
 et quod lecto affixus esset, obsequio se defuisse dicebat.
 Tiberiensis autem a Josepho in stadium congregatis,
 ubi aggrediebatur ad eos alloquendum de literis, missis
 armatis jussit eum interfici. Quos quum populus pros-
 pexisset stricturos esse gladios, exclamavit. Josephus
 autem ad clamorem conversus quum prope jugulo suo
 imminere vidisset ferrum, inde in littus desiluit; nam
 verba faciens ad populum steterat in tumulto sex pedes alto;
 et navicula, quae forsitan appulerat, propere ascensa, cum
 duobus satellitibus medium in lacum fugiebat.

7. Milites autem ejus, armis illico correptis, contra in-
 sidiatores ibant. Unde veritus Josephus, ne moto bello
 intestino propter paucorum invidiam civitas consumeretur,
 ad suos mittit qui eos monerent, ut suae tantum saluti con-
 sulerent, et neque quenquam occiderent, neque culpae
 affinem redarguerent. Et illi quidem dicto audientes quie-
 verunt. Qui vero in vicinia debebant, quum de insidiis
 inaudivissent et de illo qui eas struxerat, contra Joannem
 coibant. Sed ille prius in Gischala patriam suam fuga se reci-
 piebat. At Galilaei suis quisque e civitatibus ad Josephum
 confluebant, et quum multa armatorum millia congregata
 essent, se adversus Joannem, communem insidiatorem,
 praesto adesse clamabant, una cum eo civitatem quae illum
 susceperat igne crematuros. Ille vero aiebat, sibi quidem
 gratam acceptamque esse ipsorum erga se benevolentiam :
 impetum vero cohibebat, ut qui maluerit inimicos prudentia
 vincere quam occidere. Quum autem Josephus e singulis
 civitatibus nominatim eos excepisset, qui una cum Joanne

ὄνομα (προθύμως δὲ ἐνεδείκνυντο τοὺς σφετέρους οἱ δη-
μόται) καὶ διὰ κηρύκων ἀπειλήσας, τῶν ἐντὸς ἡμέρας
πέμπτης μὴ καταλιπόντων τὸν Ἰωάννην τὰς τε οὐσίας
διαρπάσσειν καὶ τὰς οἰκίας ἅμα ταῖς γενεαῖς καταφλέξειν,
5 τρισχιλίους μὲν ἀπέστειλεν εὐθέως, οἱ παραγενόμενοι
τὰ ὅπλα παρὰ τοῖς ποσὶν ἔρριψαν αὐτοῦ· σὺν δὲ τοῖς
καταλειφθεῖσιν (ἦσαν δὲ ὅσον εἰς δισχιλίους Σύρων
φυγάδες) ἀνέστειλεν Ἰωάννης πάλιν εἰς τὰς λαθραίους
ἐπιβουλὰς ἐκ τῶν φανερωτέρων. Κρύφα γοῦν ἐπεμψεν
10 ἀγγέλους εἰς Ἱεροσόλυμα, διαβάλλων τὸν Ἰωσήπον
ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς δυνάμεως, φάσκων ὅσον οὐδέποτε
ύραννον ἐλεύσεσθαι τῆς μητροπόλεως, εἰ μὴ προκα-
ταληφθεῖν. Τούτοις δὲ μὲν δῆμος (ἦν γὰρ προειδώς)
οὐ προσεῖχον, οἱ δυνατοὶ δὲ κατὰ φθόνον καὶ τῶν ἀρ-
15 χόντων τινὲς λάθρα τῷ Ἰωάννῃ χρήματα πρὸς συλλο-
γὴν μισθοφόρων ἐπεμψαν, ὅπως πολεμήσοι πρὸς Ἰωσή-
πον. Ἐψήφισαντο δὲ καθ' αὐτοὺς καὶ μετακαλεῖν
αὐτὸν ἀπὸ τῆς στρατηγίας· οὐ μὴν ἤξιον ἀποχρήσειν
τὸ δόγμα· δισχιλίους δὲ καὶ πεντακοσίους ὁπλίτας καὶ
20 τέσσαρας τῶν ἐπιφανῶν ἀνδράς ἔστειλαν, τὸν τε τοῦ
Νομικοῦ Ἰωάσεδρον καὶ Ἀνανίαν Σαδδουκὶ καὶ Σίμωνα
καὶ Ἰούδην Ἰωνάθου, πάντας εἰπεῖν δυνατωτάτους,
ἵνα οὕτοι τὴν πρὸς τὸν Ἰωσήπον εὐνοίαν ἀποστρέψωσι·
καὶ μὲν ἐκὼν παραγίνηται, λόγον ὑποσχέιν ἅν αὐτόν·
25 εἰ δὲ βιάζοιτο μένειν, ὡς πολεμῶ χρήσθαι. Ἰωσήπῳ
δὲ παραγενέσθαι μὲν στρατιὰν ἐπεστάλκεσαν οἱ φίλοι,
τὴν δὲ αἰτίαν οὐ προεδῆλουν, ἅτε δὴ τῶν ἐχθρῶν λάθρα
βεβουλευμένων. Διὸ καὶ μὴ προφυλαξαμένου τέσσα-
ρες πόλεις εὐθέως πρὸς τοὺς διαφόρους ἀπέστησαν
30 ἑλθόντας, Σέπφορις τε καὶ Γάμαλα καὶ Γίσχала καὶ
Τιβεριάς. Ταχέως δὲ καὶ ταύτας προσηγάγετο διχα
τῶν ὅπλων, καὶ χειρωσάμενος στρατηγῆματι τοὺς τέσ-
σαρας ἡγεμόνας τῶν τε ὁπλιτῶν τοὺς δυνατωτάτους
ἀνέπεμψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Πρὸς οὗς δὲ ὄμιλος ἡγα-
35 νάκτησεν οὐ μετρίως, καὶ σὺν αὐτοῖς ὥρμησε τοὺς
προπέμψαντας ἀνελεῖν, εἰ μὴ φθάσαντες ἀπέδρασαν.
ἢ· Ἰωάννην δὲ τὸ λοιπὸν ἐντὸς τοῦ Γισχάλων τείχους
δὲ παρὰ Ἰωσήπου φόδος ἐφρούρει. Καὶ μετ' ὀλίγας
ἡμέρας πάλιν ἀπέστη Τιβεριάς, ἐπικαλεσαμένων τῶν
40 ἑνδον Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα. Καὶ τοῦ μὲν μὴ καταν-
τήσαντος ἐφ' ἣν συνετάκτο προθεσμίαν, Ῥωμαϊκῶν
δὲ ἱππέων ὀλίγων κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν παραφανέν-
των, τὸν Ἰωσήπον ἐξεκέρυσσον. Τῶν δὲ ἡγγέλῳ μὲν
εἰς Ἰαριχέας ἡ ἀπόστασις εὐθέως· ἐκπεπομψὺς δὲ τοὺς
45 στρατιώτας πάντας ἐπὶ σίτου συλλογὴν οὔτε μόνος
ἐξορᾶν ἐπὶ τοὺς ἀποστάντας οὔτε μένειν ὑπέμενε, δε-
δοικώς μὴ βραδύνοντας αὐτοῦ φθάσωσιν οἱ βασιλικοὶ
παρελθεῖν εἰς τὴν πόλιν· οὐδὲ γὰρ τὴν ἐπιούσαν
ἡμέραν ἐνεργὸν ἔξειν ἔμελλεν, ἐπέχοντος σαββάτου.
50 Δολῶ δὲ περιελθεῖν ἐπενόει τοὺς ἀποστάντας. Καὶ τὰς
μὲν πύλας τῶν Ταριχεῶν ἀποκλείσαι κελεύσας, ὡς μὴ
προεξαγγέλλοι τις τὸ σῆμα τοῖς ἐπιχειρουμένοις, τὰ
δὲ ἐπὶ τῆς λίμνης σκάφη πάντα συναθροίσας (διακόσια
δὲ καὶ τριάκοντα ἡνέρεθαι καὶ ναῦται τεσσάρων οὐ πλείους

defecerant (quippe plebei prompte admodum suos indica-
bant), et præconum voce denunciasset, se patrimonia eorum,
qui intra quinque dies Joannem non reliquissent, direptum
ire, domosque cum familiis combusturum, brevi fecit ut
tria quidem ab eo millia deficerent, qui quum ad eum acces-
sissent, ad pedes ejus arma projecerunt: Joannes autem cum
reliquis (erant duo circiter millia Syrorum fugitivorum)
ex insidiis apertioribus ad occultas se recipiebat. Itaque
clam nuncios Hierosolyma misit, calumnians Josephum,
quod ingentem copiarum multitudinem coegisset, dicens
que fere in eo esse ut metropolin tyrannide occupet, nisi ma-
ture præveniat. Istis quidem populus (jam enim rem
præviderat) animum non advertebat; primores vero ex invi-
dia nonnullique magistratum clam pecunias Joanni mise-
runt ad milites mercenarios comparandos, ut adversus Jo-
sephum bellum gererent. Atque inter se decreverunt eum
ab exercitu ducendo revocare: verumtamen decretum haud
satis valitutum existimabant, sed duo millia et quingentos
armatos, et quattuor viros ex illustrioribus miserunt, Joae-
drum Nomici filium et Ananiam Sadduci, et Simonem et
Judam Jonathæ filios, omnes dicendi peritissimos, ut isti
populum a sua in Josephum benevolentia averterent; et
si quidem is sponte sua veniat, sinerent ipsum sui rationem
reddere: sin autem urgeat ut maneat, pro hoste haberent.
Josepho autem lileris significarunt amici in ipsum quidem
venturos esse milites, minime vero ei indicarunt quid causæ
fuerit cur venirent, utpote quod clausa haberentur inimico-
rum consilia. Unde factum ut, quum nihil præcautum esset,
quattuor civitates adversariis statim ac venerant se adjunge-
rent, Sepphoris et Gamala et Gischala et Tiberias. Verum
ille istas continuo sine armis recepit, quattuorque duces
strategemate captos et ex armatis potentissimos quosque
Hierosolyma remittendos curavit. Contra quos populus haud
mediocri indignatione commotus est, atque ipsos et qui
eos comitati erant ocus interfecisset, nisi ante aufugissent.

8. Posthac vero Joannes intra muros Gischalorum se con-
tinebat præ metu Josephi. Et paucis post diebus descivit
Tiberias, postquam Agrippæ regis opem imploraverant in-
colæ. Et quum ille præstituto die ad eos non venisset, pau-
cique Romani equites eo ipso die comparuissent, Jose-
phum urbe expulsum declarabant. Horum defectionis
quidem rumor statim Taricheas perlatus erat: militibus
vero omnibus frumentatum missis, nec solus contra deso-
tores subito proficiaci, neque illic manere sustinuit, veritus
ne, dum ipse cunctaretur, regii civitatem præoccuparent:
nec enim postero die, obstante sabbato, quicquam facere
poterat. Itaque dolo eos, qui ab ipso desciverant, circum-
venire cogitabat. Quumque Tarichearum portas claudi jus-
sisset, ne quis consilium iis contra quos susceptum erat
proderet, et navigia quæ in lacu erant omnia congregasset
(ducenta autem et triginta deprehendit, quattuorque et
non amplius in singulis nautas), qua potuit celeritate pro-

ἦσαν ἐν ἐκάστῳ), διὰ τάχους ἐλαύνει πρὸς τὴν Τιβε-
ριαδα. Καὶ τοσοῦτον ἀποσχὼν τῆς πόλεως, ἐξ ὅσου
συνιδεῖν οὐ βράδιον ἦν, κενὰς τὰς ἀλιάδας μετεώρους
σαλεύειν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ, μόνους ἐπὶ τῶν σωμα-
τοφυλάκων ἀνόπλους ἔχων, ἐγγιον ὀρθῆναι προσήει.
Θεασάμενοι δὲ αὐτὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐτι βλασφημοῦ-
τες οἱ διάφοροι, καὶ διὰ τὴν ἐκπληξιν πάντα τὰ σκάφη
γέμειν ὀπλιτῶν νομίσαντες, ἐρρίψαν τὰ ὅπλα καὶ κα-
τασεύοντες ἱκετηρίας ἐδέοντο φείσασθαι τῆς πόλεως.
10 θ'. Ὁ δὲ Ἰώσηπος πολλὰ διαπειλησάμενος αὐτοῖς
καὶ κατονειδίσας, εἰ πρῶτα μὲν ἀράμενοι τὸν πρὸς Ῥω-
μαίους πόλεμον, εἰς στάσεις ἐμφυλίου προαναλίσκουσι
τὴν ἰσχὺν, καὶ τὰ εὐκαιρίοτα ποιῶσι τοῖς ἐχθροῖς,
ἐπειτα τὴν κηδεμόνα τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν ἀναρπάσαι
15 σπεύδουσι, καὶ κλείειν οὐκ αἰδοῦνται τὴν πόλιν αὐτῶν
τῷ τειχίσαντι, προσδέχεσθαι τοὺς ἀπολογησομένους
ἔφασκε, καὶ δι' ὧν βεβαιώσαιο τὴν πόλιν. Κατέβαι-
νον δὲ εὐθέως δέκα τῶν Τιβεριῶν οἱ δυνατώτατοι.
Καὶ τοὺς μὲν ἀναλαβὼν μιᾷ τῶν ἀλιάδων ἀνήγαγε
20 πορρωτάτω, πεντήκοντα δὲ ἑτέρους τῆς βουλῆς τοὺς
μάλιστα γνωρίμους κελεύει προσελθεῖν, ὥς καὶ παρ'
ἐκείνων πιστὴν τινὰ βουλόμενος λαθεῖν. Ἐπειτα και-
νοτέρως σκήψεις ἐπινοῶν ἄλλους ἐπ' ἄλλους ὥς ἐπὶ συν-
θήκαις προσεκαλεῖτο· τοῖς δὲ κυβερνήταις ἐκέλευσε τῶν
25 πληρουμένων διὰ τάχους εἰς Ταριχέας ἀναπλεῖν, καὶ
συγκλείειν τοὺς ἀνδράς εἰς τὸ δεσμωτήριον, μέχρι πᾶ-
σαν μὲν τὴν βουλὴν οὖσαν εἰς ἐξακοσίους, περὶ δὲ
δισχιλίου τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου συλλαβῶν, ἀνήγαγε
σκάφῃς εἰς Ταριχέας.
30 ι'. Βούωντων δὲ τῶν λοιπῶν, αἵτιον εἶναι μάλιστα τῆς
ἀποστάσεως Κλείτον τινὰ, καὶ παρακαλοῦντων εἰς ἐκεῖ-
νον ἀπειδεσθαι τὴν ὀργήν, ὁ Ἰώσηπος ἀνελθὼν μὲν
οὐδένᾳ προήρητο, Λευίαν δὲ τινὰ τῶν αὐτοῦ φυλάκων
ἐκέλευσεν ἐξελθεῖν, ἵνα ἀποκόψῃ τὰς χεῖρας τοῦ Κλείτου.
35 Δεῖσας δὲ ἐκεῖνος εἰς ἐχθρῶν στίφος ἀποθήσασθαι μόνος
οὐκ ἔφη. Σχετλιάζοντα δὲ τὸν Ἰώσηπον ἐπὶ τοῦ σκά-
φους ὁ Κλείτος ὄρων, καὶ προθυμούμενον αὐτὸν ἀπο-
πηδᾶν ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, ἱκέτευεν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τὴν
ἐτέραν τῶν χειρῶν καταλιπεῖν. Κάκεινον κατανεύ-
40 σαντος ἐφ' ᾧ τὴν ἐτέραν αὐτὸς ἀποκόψειεν ἑαυτοῦ,
σπασάμενος τῇ δεξιᾷ τὸ ξίφος ἀπέκοψε τὴν λαϊάν· εἰς
τοσοῦτον δέους ὑπ' αὐτοῦ Ἰωσήπου προήχθη. Τότε
μὲν δὴ κenoῖς σκάφῃς καὶ δορυφόροις ἐπὶ τὸν δῆμον
αἰχμαλωτισάμενος πάλιν τὴν Τιβεριαδα προσηγάγετο.
45 Μετὰ δ' ἡμέρας ὀλίγας Γίσχαλα Σεπφωρίταις συναπο-
στάσαν ἐλὼν ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις.
Συναγαγὼν μέντοι πάντα τοῖς δημόταις ἔδωκε, τοῖς τε
κατὰ Σεπφωρίαν ὁμοίως καὶ Τιβεριαδά. Καὶ γὰρ ἐκεῖ-
νους χειρωσάμενος νουτεῖσθαι διὰ τῆς ἀρπαγῆς ἠθέλη-
50 σε, καὶ τῇ ἀποδόσει τῶν χρημάτων πάλιν εἰς εὐνοίαν
προσηγάγετο.

fiscitur Tiberiadem: quumque tanto ab urbe abesset spa-
tium ut ægre cerni posset, vacuis naviculis in salo fluctuare
jussis, ipse, septem solum ex satellitibus inermes secum
habens, propius ut conspiceretur accessit. Eum autem
quum inimici, adhuc ei maledicentes, ex muro conspexis-
sent, præ consternatione, quod scaphas armorum ple-
nas esse existimarunt, arma projiciunt, manusque sup-
plices agitantes, ut parceret civitati, orabant atque obsecra-
bant.

9. Josephus autem quum multa illis minatus exprobrasset
quod primi omnium bello Romanos adorti intestinis discor-
diis vires suas ante consumerent, eaque facerent quibus
nihil optatius hostibus accidere potuit, ac deinde securita-
tis suæ curatorem de medio tollere festinarent, urbemque
non erubescerent ei ipsi claudere qui eam muniverat, dicebat
se eos non rejicere qui urbem de ante delictis expurgaturi
venirent, quorumque interventu securitatem ei præstaret.
Itaque statim ad eum decem Tiberensium potentissimi
descenderunt. Et hos quidem quum in unam e naviculis
recepisset, quam longissime eos avexit, alios vero e sena-
toribus quinquaginta, et maxime nobiles, ad se venire jus-
sit, quasi ab ipsis quoque sibi fidem quandam dari volue-
rit. Deinde novas causationes excogitans, alios adhuc
atque alios fœderis obtentu accersibat, adeoque navium
repletarum gubernatoribus imperavit ut celeriter Taricheas
navigarent, virosque in carcerem includerent, donec uni-
versum quidem senatum ad sexcentos viros, et duo circiter
millia plebeiorum comprehensa scaphis Taricheas abduxerit.

10. Quum autem reliqui vociferarent Clitum quandam
esse præcipuum defectionis auctorem, atque obsecrarent
ut in illum iram conferret, Josephus, qui id sibi proposue-
rat ut neminem interficeret, Leviam quandam e satellitibus
suis egredi jussit, ut Clito manus amputaret. Ille vero
veritus si solus in globum inimicorum descenderet, id
facere recusabat. Clitus autem, quum Josephum in scapha
indignabundum stare videret, atque in eo fere esse ut ipse
desiliret ad supplicium de eo sumendum, a litore supplica-
bat ut unam sibi manum reliquam faceret. Quumque hoc
concessisset Josephus ea lege ut alteram sibimet ipse Clitus
præcideret, educto ille dextera gladio lævam sibi abscidit:
adeo eum timor ipsius Josephi invaserat. Tunc quidem
Josephus, quum vacuis scaphis et septem satellitibus popu-
lum in servitutem rede-gisset, rursum Tiberiadem sibi
adjunxit. Paucis autem post diebus, quum Gischalorum
urbem cepisset, quæ una cum Sepphoritis ab ipso defe-
cerat, eam militibus diripiendam concessit. Omnia tamen,
quæ colligere potuit, civibus reddenda curavit, similiter
etiam Sepphoritis et Tiberiensibus. Nam illos quoque in
potestatem redactos defectionis suæ ex rapinis admonitos
esse voluit, atque rerum suarum restitutione eos iterum ad
benevolentiam alliciebat.

ΚΕΦ. ΚΒ'.

CAP. XXII. (XLIV.)

Τὰ μὲν οὖν κατὰ Γαλιλαίαν ἐπέπαυτο κινήματα. Καὶ τῶν ἐμφυλίων παυσάμενοι θορύβων ἐπὶ τὰς πρὸς Ῥωμαίους ἐτράποντο παρασκευάς. Ἐν δὲ τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἀνανός τε ὁ ἀρχιερεὺς καὶ τῶν δυνατῶν ὅσοι μὴ τὰ Ῥωμαίων ἐφρόνουν τὸ τε τεῖχος ἐπεσκεύαζον καὶ πολλὰ τῶν πολεμιστηρίων ὀργάνων. Καὶ διὰ πάσης μὲν τῆς πόλεως ἐχλκεύετο βέλῃ καὶ πανοπλία, πρὸς ἀτάκτοις δὲ γυμνασίαις τὸ τῶν νέων πλῆθος ἦν, καὶ μεστὰ ἦν πάντα θορύβου. Δεινὴ δὲ κατήφεια τῶν μετρίων, καὶ πολλοὶ τὰς μελλούσας προορώμενοι συμφορὰς ἀπωλοφύροντο. Θεῖασμοι δὲ τοῖς εἰρήνην ἀγαπῶσι δύσφημοι, τοῖς δὲ τὸν πόλεμον ἐξάψασιν ἐσχεδιάζοντο πρὸς ἡδονήν, καὶ τὸ κατὰσθημα τῆς πόλεως πρὶν ἐπελθεῖν Ῥωμαίους ἦν ὅσον ἀπολουμένης. Ἀνάτω γὰρ μὴν φροντίς ἦν κατὰ μικρὸν ἀφισταμένῳ τῶν εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῶν κάμψαι πρὸς τὸ συμφέρον τοὺς τε στασιαστὰς καὶ τὴν τῶν κληθέντων ζηλωτῶν ἀρροσύνην, ἥττητο δὲ τῆς βίας. Κἀν τοῖς ἐξῆς οἴου τέλους ἔτυχε δηλώσομεν.

β'. Κατὰ δὲ τὴν Ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν ὁ Γιώρα Σίμων πολλοὺς τῶν νεωτεριζόντων συστησάμενος ἐφ' ἀρπαγὰς ἐτράπετο, καὶ οὐ μόνον τὰς οἰκίας ἐσπάρασσε τῶν πλουσίων, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα κατηκίετο, δηλὸς τε ἦν ἡδὴ πόρρωθεν ἀρχόμενος τυραννεῖν. Περμφεῖσθαι δὲ ἐπ' αὐτὸν ὑπ' Ἀνάνου καὶ τῶν ἀρχόντων στρατιᾶς, πρὸς τοὺς ἐν Μασάδᾳ ληστὰς μεθ' ὧν εἶχε κατέφυγε, κακῆϊ μέχρι τῆς Ἀνάνου καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν ἀναιρέσεως μένων συνεληζέτη τὴν Ἰδουμαίαν· ὥστε τοὺς ἀρχοντας τοῦ ἔθνους διὰ τὸ πλῆθος τῶν φονευομένων καὶ τὰς συνεχεῖς ἀρπαγὰς στρατιὰν ἀθροίσαντας ἐμφορούρους τὰς χώμας ἔχειν. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ἐν τούτοις ἦν.

ΛΟΓΟΣ Γ.

- α'. Ὅπως Νέρων πυθόμενος τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν διέτεθῃ.
- β'. Ὅπως Ἰουδαῖοι μετὰ τὴν Κεστίου πληγὴν ἐπελθόντας Ἀσκάλωνι δις ἠττήθησαν, διςμυρίους σχεδὸν ἀπολέσαντες.
- γ'. Ὅπως Οὐσεπασιανὸς τὰς δυνάμεις ἀπὸ Ἀντιοχείας ἀναλαβὼν ἐπὶ Πτολεμαῖδα ἦεν· ἔνθα ὑπαντήσαντες Σεπφορίται, Γαλιλαῖοι ὄντες, ἐαυτοὺς παρέδωκαν.
- δ'. Ἐκφρασις Γαλιλαίας καὶ πάσης τῆς Ἰουδαίας· καὶ ὅπως ὁμηγερέως ἰώσπητος εἰλὶν Σέπρωριν ἀπεκρούσθη, Πλακίδου χιλιάρχου προσβοηθήσαντος.
- ε'. Ὅπως Τίτος, ἀπὸ Ἀχαΐας εἰς Ἀλεξάνδρειαν περαιωθεὶς, κακῆϊθεν ἀπάρας, ἐνοῦται τῷ πατρὶ αὐτοῦ, πλείστην δὲ συναναγάγοντι δυνάμιν.
- ς'. Διαγραφὴ τῶν Ῥωμαίων στρατευμάτων τε καὶ στρατοπέδων καὶ τῶν ἄλλων, ἐφ' οἷς ἐπαινοῦνται Ῥωμαῖοι.
- ζ'. Ὅπως Πλάκιδος, ὁμηγερέως αἰρῶσαι Ἰωτάπατα, ἀπεκρούσθη καὶ Οὐσεπασιανὸς εἰσβολὴ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπὸ Πτολεμαίδος.
- η'. Ἐκφρασις τῆς τῶν Ῥωμαίων ὁδεύουσας στρατιᾶς.
- θ'. Ὅπως διέτεθγον Ἰουδαῖοι τὴν εὐταξίαν Ῥωμαίων ἰδόντες· καὶ ὅπως Ῥωμαῖοι τὴν Γαδαρέων ἐλόντες ἡγήδον πάντας ἀνέκλινον.

Et Galilææ quidem motus compositi erant. Quum autem a turbis civilibus requiescerent, id agebant ut se adversus Romanos compararent. Hierosolymis autem Ananus pontifex, et primorum quotquot cum Romanis non sentiebant, muros instaurare properabant et multa bellica instrumenta. Et passim quidem per urbem jacula et omne genus arma fabricabantur; exercitiis vero tumultuosos operam dabat juvenum multitudo, et omnia perturbationis plena conspiciabantur. Magna autem tristitia moderatos occupabat, multique futuras clades animo prospicientes in fletus et lamenta erumpebant. Et auguria erant in malum omen ab iis accepta qui pacem amabant; ii vero qui bellum accenderant, ea pro lubitu statim interpretabantur, atque tum civitas in eo erat statu ac si jam peritura esset, etiam antequam in eam venirent Romani. Anano autem in animo erat paululum desistere a bellicis instrumentis conficiendis, ut seditiosorum et zelotarum, ut vocabantur, amentiam in melius mulet: verum ab illorum vi speratus est. Et quis ejus vitæ finis fuerit in sequentibus declarabimus.

2. At in Acrabatene toparchia Simon Gioræ filius, quum multos novis rebus studentes congregasset, ad rapinas se convertit, et non solum locupletium domos dilacerabat, verum etiam corpora verberibus conficiebat: et jam ante palam in eo erat ut tyrannidem sibi iniret. Ab Anano autem et magistratibus misso adversus eum exercitu, ad latrones qui Masadam occupabant cum suis effugiebat: ibique manens donec Ananus alique ejus inimici perempti erant, Idumæam una cum latronibus populabatur, adeo ut ejus gentis magistratus propter cæsorum multitudinem et frequentes rapinas, collecto exercitu, vicos præsidiis tenerent. At Judæorum quidem res ita se habebant.

LIBER III.

1. Quomodo Nero affectus erat, quum res Judææ perturbatas accepisset.
2. Quomodo Judæi, post Cestii cladem Ascalonem adorti, bis superati erant, amissis viginti fere hominum millibus.
3. Quomodo Vespasianus copiis quæ Antiochiæ erant secum assumptis Ptolemaidem profectus est; ubi Sepphoritæ, populus Galilææ, obviam facti, sese dederunt.
4. Galilææ et universæ Judææ descriptio: et quomodo Josephus ad Sepphorin capiendam ire contendit, et repulsus est a Placido tribuno, qui subsidio veperat.
5. Quomodo Titus Alexandriam transmisit ex Achaja, quumque inde movisset, patri se junxit, qui copias quas poterat maximas collegerat.
6. Descriptio Romanorum exercituum et castrorum, aliorumque propter quæ laudantur Romani.
7. Quomodo Placidus repulsus est tentatis oppugnatione Jotapatæ: et Vespasianus Ptolemaidem profectus impressionem facit in Galilæam.
8. Descriptio Romani exercitus in itineribus.
9. Quomodo affecti erant Judæi, quum Romanorum disciplinam conspexissent: utque Romani: captis Gadaris, omnes cujuscunque ætatis peremerunt.

- ι'. Ὡς Ἰώσηπος εἰς Τιβεριάδα φυγὸν θεοὺς τοὺς ἐν αὐτῇ ἐπέκλυσεν· καὶ ὡς γράφας τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ τῶν πραγμάτων αὐτοῖς εἰς Ἰωτάπατα εἰσέρχεται.
- ια'. Ὅπως μαθὼν Οὐεσπασιανὸς τὸν Ἰώσηπον εἰς Ἰωτάπατα πεφευγέναι ἐκπολιορκεῖ τοῦτον.
- ιβ'. Ἐκφρασις τῆς πόλεως Ἰωταπάτων, καὶ ὅπως Οὐεσπασιανὸς χώμασι τὰ πρὸ τοῦ τείχους ἐξομαλίσας τὰς ἀπετηρίους μηχανὰς ἐπέστησεν.
- ιγ'. Ὅπως Ἰώσηπος κατεστρατήγηε Ῥωμαίους, τὸ τε τείχος ὑψῶν καὶ τὸ ποτὸν τοῖς ἰδίους μέτρῳ παρέχων, τὴν πολιορκίαν ἐπὶ μακρὸν γενέσθαι προμηθεύμενος.
- ιδ'. Ὅπως διὰ τὸ ἀπογινῶναι τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως βουλόμενος ἐξελεθεῖν ἐκωλύθη παρὰ τῶν πολιτῶν.
- ιε'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ μηχανήματος τοῦ λεγομένου κριοῦ, καὶ ὅπως Ἰουδαῖοι τὰ πολεμικὰ Ῥωμαίων ὄργανα πυρὶ διέφθειραν.
- ις'. Περὶ Ἐλεάζαρου τοῦ υἱοῦ Σαμέου· καὶ ὡς Οὐεσπασιανὸς βεδὲι κατὰ τὸν πόδα τιτρώσκειται.
- ιζ'. Περὶ τῆς βίας τοῦ πετροβόλου ὄργανου, ὅποσον διάστημα τὰ ἀπορηγνύμενα τῶν σωμάτων ἀπεσφενδύνα μέρη.
- ιη'. Ὡς Οὐεσπασιανὸς τριχὴ τὴν πόλιν περιέλαβε, καὶ οἷα Ἰώσηπος ἀντεμηχανήσατο.
- ιβ'. Ὅπως Ἰώσηπος ζῶν ἔλαιον καὶ τῆλιν ἐφθῆν τοῖς πολιορκουσί τῶν Ῥωμαίων ὑπέχεσεν.
- κ'. Ὅπως Οὐεσπασιανὸς, ἀσφαλέστερον προσέγων τῇ πόλει τὰς μηχανὰς, ὕψωσε τὰ χώματα.
- κα'. Ὅπως Ἰαφὰ πόλις, ἀστυγείτων Ἰωταπάτοις, κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ὑπὸ Ῥωμαίων ἦλω, πρῶτον μὲν ὑπὸ Τραιανοῦ πεμφθέντος, ἔπειθ' ὑπὸ Τίτου.
- κβ'. Ὅπως καὶ οἱ Σαμαρεῖς ὑπὸ Κερεαλίου πανδημεῖ ἀπεσφάγησαν.
- κγ'. Ὅπως ἔβλω Ἰωτάπατα ὑπὸ αὐτομόλου προδοθέντα, ἐνθα καὶ ὁ ἐκατόνταρχος Ἀντώνιος ἐσφάγη.
- κδ'. Ὅπως Ἰώσηπος, δόξας λαθεῖν σὺν ἐτέροις, ὑπὸ γυναικὸς μνηστὲς, ἑαυτὸν Ῥωμαίοις ἐδουλήθη παραδόναι.
- κε'. Ὅπως ἐκώλυον Ἰώσηπον οἱ συνόντες αὐτῷ δεξιὰς δοῦναι Ῥωμαίοις, καὶ ὅποια πρὸς αὐτοὺς διεζήει.
- κς'. Ὅτι μὴ δυνάμενος αὐτοὺς πείσαι, διὰ τινος ἀριθμοῦ τεχνικῶς αὐτοὺς μεθοδεύσας, πάντας ὑπ' ἀλλήλων ἀναιρεθῆναι παρασκευάσεν, αὐτοὺς μόνους σὺν ἐτέρῳ καταλειφθεῖς, καὶ πρὸς Ῥωμαίους ἀπαρχθεῖς.
- κζ'. Ὅποια πρὸς Οὐεσπασιανὸν ἀχθεῖς εἶπε, καὶ ὅπως ἐκείνος αὐτῷ ἐχρήσατο.
- κη'. Ὅπως Οὐεσπασιανὸς εἰς τὴν παραλίαν Καισαρείαν ἐπα- νέστρεψε, τὸν χειμῶνα ποιήσων μετὰ τῆς στρατιᾶς.
- κθ'. Ὅπως οἱ ἐκπεσόντες τῶν πεπορηθέντων πόλεων συνελθόντες τὴν Ἰόπην ἔκτισαν, καὶ οἷον τρόπῳ αὐτοὶ τε ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπώλοντο καὶ ἡ πόλις κατεσκάφη.
- λ'. Ὅπως διετέθησαν οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις, πυθόμενοι τὰ κατὰ τὰ Ἰωτάπατα· καὶ ὡς πρῶτον μὲν ἀκούσαντες Ἰώσηπον τεθνάναι ὠλοφύραντο· ἔπειτα μαθόντες παρὰ Ῥωμαίοις ἐν μεγίστῃ τιμῇ αὐτὸν εἶναι σφόδρα ὀργίσθησαν, καὶ μᾶλλον πρὸς τὸν πόλεμον ὤρμησαν, ὡς καὶ αὐτὸν μετὰ τῶν Ῥωμαίων ἀμυνόμενοι.
- λα'. Ὡς Οὐεσπασιανὸς ἀπὸ τῆς παράλις Καισαρείας εἰς τὴν Φιλιππου μετέβη, ὑπ' Ἀγρίππα κληθεῖς, ἐνθα καὶ τὴν ἀπό- στασιν Τιβεριάδος καὶ Ταριχεῶν ἤκουσεν.
- לב'. Ὅπως ἔβλω Τιβεριὰς μετανοίᾳ τοῦ δήμου καὶ συγγνώμῃ.
- λγ'. Ὅπως Τίτας, ἀποσταλεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς Ταριχεάς, καὶ τοὺς οἰκείους διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων κατεπτηχό- τας ὄρων, δηληγορίᾳ τούτους παρακροτεῖ.
- λδ'. Ὡς προθυμίας ἐμπλησθέντες Ῥωμαῖοι τῇ τῶν λόγων λογιῇ Τίτου τὰς Ταριχεὰς ἐκράτησαν, καὶ πολλοὺς τῶν ἐν αὐτῇ πολεμίων κατέσφαξαν.
- λε'. Ἐκφρασις Ἰορδάνου καὶ τῆς Γεννησῆρ χώρας.
- λς'. Ὅπως τοῖς ἀλοῦσι τῶν Ταριχεατῶν Οὐεσπασιανὸς ὁ στρατηγὸς ἐχρήσατο.

10. Qualiter Josephus, quum Tiberiadem fuga se recepiisset, metum incolis omnibus iniecit : utque literis de rerum statu ad Hierosolymitas missis, iterum Jotapata revertitur.
11. Quomodo Vespasianus, ubi intellexit Josephum profu- gisse Jotapata, ipsum obsidet.
12. Descriptio urbis Jotapatenaë, et quomodo Vespasianus, quum spatium omne ante muros aggeribus complisset, ma- chinas ad tela emittenda erexit.
13. Quomodo Josephus strategematis utitur adversus Roma- nos, et muros altollens, et potum mensura suis mini- strans, allaque excogitans quibus protraheretur obsidio.
14. Quomodo, quum egredi voluisset salute civitatis desperata, prohibitus est a civibus.
15. De constructione machinæ quæ arles dicitur; utque Ju- dæi bellica Romanorum instrumenta igne corruerunt.
16. De Eleazaro Samæ filio; utque Vespasiano pes vulnera- tur jaculo.
17. De vi ballistarum et catapultarum, et quam longe corporum partes avulsæ ejaculatæ erant.
18. Quomodo Vespasianus trifariam urbem circumdedit, et quænam Josephus adversus eum machinatus est.
19. Quomodo Josephus oleum fervens et fœnum Græcum decoctum super Romanos urbem obsidentes effudit.
20. Quomodo Vespasianus, majori cum securitate machinas urbi admovens, aggeres erexit.
21. Quomodo Japha, urbs vicina Jotapatæ, hisdem diebus a Romanis capta est, primo quidem a Trajano illic misso, deinde a Tito.
22. Quomodo etiam Samaritæ a Cerealio ad interneclionem cæsi sunt.
23. Quomodo expugnata sunt Jotapata, a transfuga prodita : ubi et Antonius centurio occisus est.
24. Quomodo Josephus, quum in latebras abditus una cum aliis occultari videretur, proditus a muliere, sese Romanis tradere voluit.
25. Quomodo qui simul erant cum Josepho ei obstitit quominus semet dederet Romanis; et quænam ad ipsos disseruit.
26. Illis non valens persuadere quod voluit, per certos nume- ros artificiose dispositos omnes eo deduxit ut alter ab altero perimerentur : ipse duntaxat cum altero relictus est, et ad Romanos abductus.
27. Ad Vespasianum ductus quænam verba faciebat; et quo- modo ab hoc tractatus est.
28. Quomodo Vespasianus rediit Cæsaream urbem mariti- mam, illic cum exercitu hiematurus.
29. Quomodo ex urhibus vastatis qui effugerant in unum collecti Jopen instaurarunt : et qualiter ipsi necati sunt a Romanis, et urbs funditus eversa.
30. Quomodo affecti erant Hierosolymitæ, auditis quæ Jota- patis acciderunt : utque primum quidem, quum accepissent Josephum mortem oppellisse, lamenta ediderunt; deinde quum apud Romanos intellexissent ipsum magno in honore esse, ira exardescabant et majori impetu ad bellum fereban- tur, quasi et ipsum pariter ac Romanos ulturi essent.
31. Quomodo Vespasianus Cæsarea maritima Cæsaream Phi- lippi transit, ab Agrippa invitatus, ubi et de Tiberiadis et Tarichearum defectione audivit.
32. Quomodo capta est Tiberias, quum populum defectionis penitusset et sibi ignosci petisset.
33. Quomodo Tilius, a patre Taricheas missus, quum suos ad- versariorum multitudine perterritos videret, allocutione eos confirmat.
34. Quomodo Romani, Tili orationis vi alacres facti et ani- mati, Taricheas expugnarunt, et multos in urbe hostes jugularunt.
35. Descriptio Jordanis et regionis Gennesar.
36. Quomodo Vespasianus imperator tractavit Taricheas quos cepit

ΚΕΦ. Α'.

Νέρωνι δ' ὡς ἡγγέλῃ τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν πταίσματα, λεληθυῖα μὲν ὡς εἰκὸς ἐκπληξίς ἐμπίπτει καὶ δῖος· φανερώς δ' ὑπερηφάνει καὶ προσωργίζετο, στρατηγῶν μὲν βρασιῶν μᾶλλον ἢ ταῖς τῶν πολεμίων ἀρεταῖς γεγονέναι τὰ συμβάντα λέγων, πρέπειν δὲ ἡγούμενος αὐτῷ διὰ τὸν ὄγκον τῆς ἡγεμονίας κατασοβαρεύεσθαι τῶν σκυθρωπῶν, καὶ δοκεῖν δεινοῦ παντός ἐπάνω τὴν ψυχὴν ἔχειν. Δηλέγχετό γε μὴν ὁ τῆς ψυχῆς θόρυβος ὑπὸ τῶν φροντίδων.

β'. Σκεπτόμενος δὲ τίνι πιστεύσειε κινουμένην τὴν ἀνατολὴν, ὅς τιμωρήσεται μὲν τὴν Ἰουδαίαν ἐπανάστασιν, προκαταλήψεται δὲ αὐτοῖς ἤδη καὶ τὰ πέραν ἔθνη συννοσούντα, μόνον εὐρίσκει Οὐεσπασιανὸν ταῖς χρεῖαις ἀναλογούντα καὶ τηλικούτου πολέμου μέγεθος ἀναδοξάσθαι δυνατόν, ἀνδρα ταῖς ἀπὸ νεότητος στρατιαῖς ἐγγεγρακότα καὶ προειρηνέυσαντα μὲν πάλαι Ῥωμαίοις τὴν ἐσπέραν ὑπὸ Γερμανῶν ταρασσομένην, προσκτησάμενον δὲ τοῖς ὅπλοις Βρεττανίαν τέως λανθάνουσαν· θῶεν αὐτοῦ καὶ τῷ πατρὶ Κλαυδίῳ παρέσχετο χωρὶς ἰδρώτος ἰδίου θρίαμβον καταγαγεῖν.

γ'. Ταῦτά τε δὴ προκληδονιζόμενος καὶ σταθερὰν μετ' ἐμπειρίας τὴν ἡλικίαν ὄρων, μετὰ δὲ πίστει αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς θυμῶν, καὶ τὰς τούτων ἀκμάς χεῖρα τῆς πατρῴας συνέσεως, τάχα τι καὶ περὶ τῶν ὄλων ἤδη τοῦ Θεοῦ προοικονομουμένου, πέμπει τὸν ἀνδρα διαληφόμενον τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐπὶ Συρίας στρατευμάτων, πολλὰ πρὸς τὸ ἐπείγον, οἷα κελεύουσιν αἱ ἀνάγκαι, μελιζόμενός τε καὶ προθεραπεύσας. Ὁ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας, ἐνθα συντῆν τῷ Νέρωνι, τὸν μὲν υἱὸν Τίτον ἐστειλεν ἐπ' Ἀλεξανδρείας τὸ τε πέμπτον καὶ τὸ δέκατον ἐκείθεν ἀναστήσοντα τάγμα, περάσας δὲ αὐτὸς τὸν Ἑλλησποντον πεζὸς εἰς Συρίαν ἀφικνεῖται καὶ αὐτὸς τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις συνῆγε καὶ συχνούς παρὰ τῶν γειτνιώντων βασιλέων συμμάχους.

ΚΕΦ. Β'.

Ἰουδαῖοι δὲ μετὰ τὴν Κεστίου πληγὴν ἐπηρμένοι ταῖς ἀδοκίμοις εὐπραγίαις ἀκρατεῖς ἦσαν ὁρμῆς, καὶ ὥσπερ ἐκτριπόμενοι τῇ τύχῃ προσωτέρω τὸν πόλεμον ἐξήγον. Πᾶν γοῦν εὐθέως ὅσον ἦν μαχημώτατον αὐτῶν ἀθροισθέντες, ὥρμησαν ἐπ' Ἀσκάλωνα. Πόλις ἔστιν ἀρχαία, τῶν Ἱεροσολύμων εἰκοσι πρὸς τοῖς πεντακοσίοις ἀπέχουσα σταδίων, ἀεὶ διὰ μίσους Ἰουδαίοις γεγεννημένη, διὸ καὶ τότε ταῖς πρώταις ὁρμαῖς ἐγγίειν ἔδοξεν. Ἐξηγουντο δὲ τῆς καταδρομῆς τρεῖς ἄνδρες, ἀλλήν τε κορυφαῖοι καὶ σύνεσι, Νίγερ τε ὁ Περαιτῆς καὶ ὁ Βαβυλωνίος Σίλας, πρὸς οἷς Ἰωάννης δ' Ἑσσαῖος. Ἡ δὲ Ἀσκάλων ἐτετείχιστο μὲν καρτερῶς, βοηθείας δὲ ἦν σχεδὸν ἐρημος· ἐφρουρεῖτο γὰρ ὑπὸ τε σπαίρης πεζῶν καὶ ὑπὸ μίθς ὀλης ἱππέων, ἧς ἐπῆρχεν Ἀντώνιος.

JOSEPHUS. II.

CAP. I.

Quum Neroni narratum esset res apud Judæam male cecidisse, clam quidem, ut verisimile erat, animo consternatus est et metu ictus: at palam arrogantia efferebatur, et ira intumescibat, ducum exercitus negligentia potius quam virtute hostium facta esse quæ acciderant dicens, ipsumque decere existimans propter imperii majestatem tristitia spernere et nihili habere, viderique malis omnibus superiorem animum gerere. Ceterum mentis trepidationem arguebant curæ et sollicitudo.

2. Quum autem deliberaret cuinam committeret Orientem motibus agitalum, ut Judæorum rebellium pœnas persequeretur, gentesque vicinas simili insania correptas præverteret, solum Vespasianum invenit rerum necessitatibus parem, et qui in se tanti belli molem posset suscipere, virum a prima adolescentia usque ad senectutem bellis exercitatum, et qui populo Romano jampridem pacasset Occidentem a Germanis perturbatum, armisque vindicasset Britanniam antea parum cognitam: unde patri quoque ipsius Claudio præstitit ut sudore non suo triumpharet.

3. Adeoque hinc bono omine desumpto, quum et stabilem ætatem peritia rerum conjunctam videret et fidei suæ obides liberos, eorumque ætatem integram manus suppeditantem paternæ prudentiæ, forsitan et Deo aliquid de univ. r. sis præordinante, virum mittit qui cum imperio præesset Syriæ exercitibus, multis blanditiis, quales postulabat necessitas, ad eum incitandum adhibitis et officiosis delinimentis. Ille autem ex Achaia, ubi tum cum Nerone erat, Titum quidem filium suum misit Alexandriam, ut inde quintam et decimam legiones moveret: ipse vero, trajecto Hellesponto, pedibus in Syriam pervenit, ibique Romanas copias et multa regum vicinorum auxilia congregabat.

CAP. II.

Judæi autem, post Cestii cladem inexpectato rerum successu elati, animorum impetus cohibere non poterant, et quasi fortunæ flabellis excitati bellum ulterius producere satagebant. Itaque statim universi, quotquot erant pugnacissimi, congregati Ascalonem contenderunt. Urbs hæc antiqua est, quingentis et viginti stadiis distans ab Hierosolymis, semper odio habita a Judæis, ac propterea tunc primis illorum incursibus propior fore visa est. Excursibus autem duces præerant tres viri et robore et prudentia eminentissimi, Niger Peraïta, et Silas Babylonius, prætereaque Joannes Essæus. Et Ascalon valide quidem munita fuerat, præsidii autem fere destituta erat: eam quippe una peditum cohors et una equitum ala tuebantur, duce Antonio.

10

β'. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ ταῖς ὁργαῖς συντονώτερον δεδούσαντες, ὡς ἐγγυθεν ὠρμημένοι, καὶ δὴ παρήσαν. Ὁ δὲ Ἀντώνιος (οὗ γὰρ ἡγνόει μέλλουσαν εἶτι τὴν ἐφοδὸν αὐτῶν) προεξήγαγε τοὺς ἱππεῖς καὶ οὐδὲν οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος οὔτε τὴν τολμὰν ὑποδείσας τῶν πολεμίων, καρτερῶς τὰς πρῶτας ὁρμὰς ἀνεδέξατο καὶ τοὺς ἐπὶ τὸ τεῖχος ὠθουμένους ἀνέστειλεν. Οἱ δὲ πρὸς ἐμπείρους τε πολέμων ἄπειροι καὶ πεζοὶ πρὸς ἱππεῖς, ἀσύντακτοί τε πρὸς ἠνωμένους, καὶ πρὸς ὀπλίτας ἐξηρτημένους εἰκαιότερον ὁπλισμένοι, θυμῶν τε πλεόνῃ στρατηγούμενοι, πρὸς εὐπειθεῖς καὶ νεύματι πάντα πράττοντας ἀντιτασσόμενοι, πονοῦσι βραδίως. Ὡς γὰρ αὐτῶν ἤδη συνεταράχθησαν αἱ πρῶται φάλαγγες, ὑπὸ τῆς ἱπποῦ τρέπονται, καὶ τοῖς κατόπιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος βιαζομένοις περιπίπτοντες ἀλλήλων ἦσαν πολέμιοι, μέχρι πάντες ταῖς τῶν ἱππέων ἐμβολαῖς εἰσάγοντες ἐσχεδασθησαν ἀνὰ πᾶν τὸ πεδῖον· τὸ δὲ ἦν πλατὺ καὶ πᾶν ἱππασίμον. Ὁ δὲ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις συνερρήσαν πλείστον εἰργάσατο τῶν Ἰουδαίων φόνον. Τοὺς τε γὰρ φεύγοντας αὐτῶν φθά-
 20 νοντες ἐπέστρεφον καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ δρόμου συνειλουμένων διεκπαίνοντες ἀπείρους ἀνήρουν· ἄλλοι δὲ ἄλλους, ὅπη τρέποιντο, κυκλοῦμενοι καὶ περιελαύνοντες κατηκόντιζον βραδίως. Καὶ τοῖς μὲν Ἰουδαίοις ἰδίον πλῆθος ἐρημία παρὰ τὰς ἀμηχανίας καταφαίνετο, Ῥωμαῖοι δὲ ἐν ταῖς εὐπραγίαις, καίπερ ὄντες ὀλίγοι τῷ πολέμῳ, καὶ περισσεύειν σφᾶς αὐτοὺς ὑπελάμβανον. Καὶ τῶν μὲν προσφιλονεικούντων τοῖς πταίσμασιν, αἰδοί τε φυγῆς ταχέως καὶ μεταβολῆς ἐλπιδί, τῶν δὲ μὴ κοπιώντων ἐν οἷς εὐτύχουν, παρέτεινεν ἡ μάχη μέχρι δειλῆς, ὥς ἀνηρέθησαν μὲν μύριοι μὲν Ἰουδαίων ἀριθμὸν ἄνδρες, καὶ δύο τῶν ἡγεμόνων, Ἰωάννης τε καὶ Σίλας· οἱ λοιποὶ δὲ τραυματῖαι τὸ πλεόν, σὺν τῷ περιλειπομένῳ τῶν ἡγεμόνων Νίγερ, τῆς Ἰουδαίας εἰς πολί-
 30 χνην τινὰ (Σάλλης καλεῖται) συνέφυγον. Ὀλίγοι δὲ τινες καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τῇσδε τῆς παρατάξεως ἐτρώθησαν.

γ'. Οὐ μὴν οἱ Ἰουδαῖοι τηλικαύτῃ συμφορᾷ κατεστάλησαν τὰ φρονήματα, μᾶλλον δὲ αὐτῶν τὸ πάθος ἤγειρε τὰς τόλμας· ὑπερορῶντές τε τοὺς ἐν ποσὶ νεκροὺς ἐδελεάζοντο τοῖς προτέροις κατορθώμασιν ἐπὶ πληγὴν δευτέραν. Διαλιπόντες γοῦν οὐδὲ ὅσον ἴσασθαι τὰ τραύματα, καὶ τὴν δύναμιν πᾶσαν ἐπισυλλέξαντες, ὀργιλωτέρων καὶ πολλῷ πλείους ἐπαλινδρομοῦν ἐπὶ τὴν Ἀσκαλῶνα. Παρέπτετο δὲ αὐτοῖς μετὰ τῆς
 45 ἀπειρίας καὶ τῶν ἄλλων πρὸς πόλεμον ἐλασσωμάτων ἡ προτέρα τύχη. Τοῦ γὰρ Ἀντωνίου τὰς παρόδους προλοχίσαντος, ἀδόκητοι ταῖς ἐνέδραις ἐμπεσόντες, καὶ ὑπὸ τῶν ἱππέων πρὶν εἰς μάχην συντάξασθαι κυκλωθέντες, πάλιν κίππουσι μὲν ὑπὲρ ὀκτακισχιλίου, οἱ
 50 λοιποὶ δὲ πάντες ἐφυγον, σὺν οἷς καὶ Νίγερ, πολλὰ κατὰ τὴν φυγὴν εὐτολμίας ἐπιδειξάμενος ἔργα· συνελάυνοντα δ' οὖν, προσκειμένων τῶν πολεμίων, εἰς τινα πύργον ὄχυρον κώμης Βεζεδὲλ καλουμένης. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀντώνιον, ὡς μήτε τρίβοιντο περὶ τὸν πύργον

2. Et illi quidem, ut qui ira incitati longe majori cum celeritate iter fecerant, ac si ex propinquo venirent, protinus aderant. Antonius vero (non enim nesciebat jam futurum esse ut impetum in urbem facerent) equites prius eduxit, et nihil veritus hostium aut multitudinem aut audaciam, primam aggressionem fortiter sustinuit, et ad moenia irruentes propulsavit. Illi vero, belli imperiti cum peritis commissi, et pedites cum equitibus, incompositi cum densis et confertis, et leviter armati cum militibus gravi armatura instructis, et majori animo quam consilio militantes, cum dicto audientibus et uno nutu omnia facientibus dimicantes, facile profligantur. Nam ut semel eorum primæ turbatæ erant acies, ab equitibus statim in fugam vertuntur; et iis qui a tergo erant murum versus urgentibus incidentes, sibi invicem hostes erant, donec omnes, incursibus equitum cedentes, per omnem campum dispersi erant: iste autem amplius et totus equitatu commodus. Qui quum Romanos etiam plurimum juvaret, effecit ut Judæorum magna strages ederetur. Nam et illos qui fugerent prævertendo, cursum in eos flectebant, et ex iis qui e fuga se congregassent innumeros transfixos perimebant: alii vero alios, quocunque se verterent, in orbem agentes et exagitantés sagittis facile confecerunt. Et Judæis quidem suorum multitudo, quod de salute desperarent, pro solitudine habebatur: Romani vero prosperis elati, licet ad pugnam pauci essent, tamen se satis superque habere existimabant. Et illis quidem res adversas superare contententibus, quod et puderet eos cito fugere, et fortunam in melius mutari sperarent, Romanis autem, dum feliciter res cederent, minime delassatis, ad seram usque vesperam pugnatum est, donec a Judæis quidem perempti fuerant viri numero ad decem millia, duoque duces Joannes et Silas; ceteri vero plerique saucii, cum Nigro, qui unus restabat ex ducibus, in quoddam Idumææ oppidulum, cui nomen Sallis, confugerunt. Etiam ex Romanis nonnulli in isto prælio vulnerati erant.

3. Verum tamen Judæi nequaquam tanta clade accepta cedere animis; sed ex iis quæ passi erant major illis crevit audacia. Et mortuos ante pedes jacentes nihil morati, rebus ante prospere gestis ad cladem alteram alliciebantur. Itaque parvo tempore interjecto, quod ne curandis quidem vulneribus satis esset, copisque suis omnibus undique collectis, majori cum indignatione multoque plures ad Ascalonem recurrebant. Illos autem, præter rei militaris imperitiam aliaque quibus in bello gerendo laborabant vitia, eadem quæ prius sequuta est fortuna. Nam quum Antonius transitus insidiis jam ante occupasset, ex improviso in eas inciderunt Judæi; et ab equitibus circumdati, priusquam instructa esset acies, iterum quidem cadunt ad octo millia et amplius; ceteri vero omnes in fugam se coniciebant, inque his Nigro, multis dum fugeret magnæ audaciæ facinoribus editis: quumque instarent hostes, compelluntur in turrim bene munitam vici cujusdam, cui nomen Bezedel. Antonius vero cum suis, ne tempus terere-

δὲντα δυσάλωτον μήτε ζῶντα τὸν ἡγεμόνα καὶ γενναί-
 οτατον τῶν πολεμίων περιίδοιεν, ὑποπιμπρᾶσι τὸ τεῖχος.
 Φλεγόμενον δὲ τοῦ πύργου Ῥωμαῖοι μὲν ἀναχωροῦσι
 γεγηθότες, ὡς διεφθαρμένου καὶ Νίγερως, ὃ δὲ εἰς τὸ
 5 μυχαίτατον τοῦ φρουρίου σπῆλαιον καταπηδήσας ἐκ τοῦ
 πύργου διασώζεται, καὶ μεθ' ἡμέραν τρίτην τοῖς μετ'
 ὀλοφυρμῶν πρὸς κηδείαν αὐτὸν ἐρευνῶσιν ὑποθέγγε-
 ται· προελθὼν δὲ χαρᾶς ἀνελπίστου πάντας ἐπλήρωσεν
 Ἰουδαίους, ὡς προνοία Θεοῦ σωθεὶς αὐτοῖς στρατηγὸς εἰς
 10 τὰ μέλλοντα.

(Γ'.) δ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν ἐκ
 τῆς Ἀντιοχείας, ἣ μητρόπολις ἐστὶ τῆς Συρίας, μεγέθους
 τε ἐνεκα καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας τρίτον ἀδηρίτως ἐπὶ
 τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις οἰκουμένης ἔχουσα τόπον, ἐνθα μετὰ
 15 πάσης τῆς ἰδίας ἰσχύος ἐκδεχόμενον αὐτοῦ τὴν ἀφίξιν
 καὶ Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα κατελήφει, ἐπὶ Πτολεμαΐ-
 δος ἡπειγέτο. Καὶ κατὰ ταύτην ὑπαντῶσιν αὐτῷ τὴν
 πόλιν οἱ τῆς Γαλιλαίας Σέπφωριν νεμόμενοι, τῶν τῆδε
 εἰρηνικὰ φρονούντες· οἱ καὶ τῆς ἐαυτῶν σωτηρίας
 30 καὶ τῆς Ῥωμαίων ἰσχύος οὐκ ἀπρονόητοι, πρὶν ἀρι-
 κέσθαι Οὐεσπασιανὸν, Κεστίῳ Γάλλῳ πίστει τε ἔδο-
 σαν καὶ δεξιὰς ἑλθόν καὶ παρεδέξαντο φρουράν. Τότε
 γε μὴν φιλοφρόνως ἐκδεχάμενοι τὸν ἡγεμόνα προθύμως
 σφᾶς αὐτοὺς ὑπέσχεοντο κατὰ τῶν δημοφύλων συμμάχους.
 25 Οἱς δ' στρατηγὸς ἀξιώσαςι τέως πρὸς ἀσφάλειαν ἱππεῖς
 τε καὶ πεζοὺς παραδίδωσιν ὅσους ἀνθέξειν ταῖς κατα-
 δρομαῖς, εἰ τι Ἰουδαῖοι παρακιννοῖεν, ὑπελάμβανεν· καὶ
 γὰρ οὐδὲ μικρὸν ἔδοκει τοῖς κινδύνεμα πρὸς τὸν μέλλοντα
 πόλεμον, ἀφαιρεθῆναι τὴν Σέπφωριν, μεγίστην μὲν
 30 οὖσαν τῆς Γαλιλαίας πόλιν, ἐρυμνοτάτῃ δὲ ἐπεκτι-
 σμένην χωρίῳ, καὶ φρουρὰν ὅλου τοῦ ἔθνους ἰσομένην.

ΚΕΦ. Ι'.

Δύο δ' οὖσας τὰς Γαλιλαίας, τὴν τε ἄνω καὶ τὴν
 κάτω προσαγορευομένην, περιέχει μὲν ἡ Φοινίκη καὶ
 Συρία. Διορίζει δὲ ἀπὸ μὲν δύσεως ἡλίου Πτολεμαῖς
 25 τοῖς τῆς χώρας τέρμασι καὶ Κάρμηλος, τὸ πάλαι μὲν
 Γαλιλαίων, νῦν δὲ Τυρίων ὄρος· ὃ προσίσχει Γαβὰ
 πόλιν ἱππέων, ὁδῶς ἀγορευομένη διὰ τὸ τοὺς ὅφ'
 Ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἀπολουόμενους ἱππεῖς ἐν αὐτῇ
 κατοικεῖν· ἀπὸ δὲ μεσημβρίας Σαμαρίς τε καὶ Σκυ-
 40 θόπολις μέχρι τῶν Ἰορδάνου βείθρων· πρὸς ἑω δὲ
 Ἰερπηγή τε καὶ Γαδάρς ἀποτείνεσθαι, καὶ ἡ Γαυλανί-
 τις ταύτη, καὶ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας οἱ ὄροι· τὰ
 προσάρκτια δὲ αὐτῆς Τύρος τε καὶ τῇ Τυρίων χώρα
 περατοῦται. Καὶ τῆς μὲν κάτω καλουμένης Γαλιλαίας
 45 ἀπὸ Τιβεριάδος μέχρι Χαβουλῶν, ἥς ἐν τοῖς παραλίοις
 Πτολεμαῖς γείτων, τὸ μῆκος ἐκτείνεται, πλατύνεται δὲ
 ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης κόμης, ἡ Ξα-
 λῶδ καλεῖται, μέχρι Βηρσάβης, ἣ καὶ τῆς ἄνω Γαλι-
 λαίας εἰς εὐρὸς ἀρχὴν μέχρι Βακὰ κόμης· αὕτη δὲ τὴν
 50 τῶν Τυρίων γῆν ὀρίζει· μυχύνεται δὲ μέχρι Μηρῶθ'
 ἀπὸ Θελλᾶ κόμης Ἰορδάνου γείτονος.

β'. Τηλικαῦται δὲ οὖσαι τὸ μέγεθος, καὶ τοσοῦτοις

tur circa turrim captu difficilem, et ne ducem superstitem
 eundemque hostium fortissimum sinerent effugere, ignem
 muro subjiciunt. Quum autem turris conflagraret, Romani
 quidem gaudio exsultantes discedunt, ac si Niger etiam pe-
 risset: ille vero, quum ex turri in abditissimum castelli
 specus desiliisset, servatur; triduoque post, quum socii lacri-
 mantes eum ut sepeliretur quærent, eos inferne alloqui-
 tur: egressusque gaudio insperato Judæos omnes comple-
 vit, tanquam Dei providentia servatus qui ipsos in posterum
 duceret.

(III.) 4. Vespasianus autem, assumpto secum exercitu ex
 Antiochia (quæ Syriæ metropolis est, magnitudine simul
 aliaque felicitate tertium sine dubio inter urbes terrarum
 orbis Romanæ ditionis locum obtinens), ubi etiam regem
 Agrippam cum omnibus suis viribus adventum ejus exspe-
 ctantem offenderat, Ptolemaidem ire contendebat. Atque
 apud istam civitatem ei occurrunt Galilæi Sepphorin habi-
 tantes, qui inter regionis illius incolæ paci studebant, et
 nec suæ salutis, nec Romanorum potentie improvidi,
 antequam veniret Vespasianus, Cestio Gallo fidem dederant
 et ab eo vicissim acceperant, præsidiumque militare apud
 se receperant. Ceterum tunc, quum ducem benigne admo-
 dum excepissent, alacriter sese etiam contra populares
 suos belli societatem inire cum illis pollicebantur. Quibus
 Vespasianus tunc, quum id postulassent, in præsidium dat
 equites totidem peditesque, quot resistendo fore arbitrabatur
 incursibus, si quid præter solitum moverent Judæi:
 non enim se parvum bello futuro discrimen adire existima-
 bat, si sibi auferretur Sepphoris, civitas Galilææ maxima,
 et in loco natura munitissimo exstructa, quæque genti uni-
 versæ foret præsidio,

CAP. III. (IV.)

Duæ autem sunt Galilææ, una Inferior, altera Superior
 appellata, easque Phœnice et Syria circumdant. A solis
 quidem occasu eas disternit Ptolemais territorii sui fini-
 bus, atque Carmelus, olim quidem Galilæorum, nunc au-
 tem Tyriorum mons; cui adhæret Gaba, Urbs Equitum dicta,
 quod equites ab Herode rege dimissi illic habitent: a me-
 ridie autem Samaris et Scythopolis usque ad fluentia Jor-
 danis: ab oriente vero eam terminant Hippene et Gadaris;
 atque ibidem sunt Golanitis, regni que Agrippæ fines: se-
 pentrionalia autem ejus Tyrus claudit et Tyriorum regio.
 Inferioris quidem Galilææ longitudo extenditur a Tiberiade
 usque ad Chabulon, cui in maritimis vicina est Ptolemais:
 latitudine autem patet a vico Xaloth nuncupato, qui in
 Magno campo situs est, usque ad Bersaben; unde etiam
 Galilææ superioris latitudo incipit usque ad Baca vicum,
 qui Tyriorum terram a Galilæa dirimit: latitudo vero
 ejus a Thella vico Jordani proximo usque ad Meroth pro-
 tenditur.

2. Quum autem utræque tanta fuerint magnitudinæ, et

ἔθνεσιν ἀλλοφύλοις κεκυκλωμένοι, πρὸς πᾶσαν αἰ πόλεμου πείραν ἀντέσχον. Μάχιμοι τε γὰρ ἐκ νηπίων, καὶ πολλοὶ πάντοτε Γαλιλαῖοι, καὶ οὔτε δειλία ποτὲ τοὺς ἄνδρας, οὔτε λιπανδρία τὴν χώραν κατέσχευε, ἐπειδὴ πῶν τε πᾶσα καὶ εὐδοτος καὶ δένδρεσι παντοίοις κατάρυτος, ὡς ὑπὸ τῆς εὐπαθείας προσκαλέσασθαι καὶ τὸν ἥμιστον γῆς φιλόπονον. Προσησκήθη γοῦν ὑπὸ τῶν οἰκητόρων πᾶσα, καὶ μέρος αὐτῆς οὐδὲν ἄργον. Ἀλλὰ καὶ πόλεις πυκναὶ, καὶ τὸ τῶν κωμῶν πλῆθος πανταχοῦ πολυάνθρωπον διὰ τὴν εὐθηνίαν, ὡς τὴν ἐλαχίστην ὑπὲρ πεντακισχιλίους πρὸς τοὺς μυριάς ἔχειν οἰκήτορας.

γ'. Καθόλου δέ, εἰ καὶ τῷ μεγέθει τις ἐλαττώσειε τῆς Περαιᾶς τὴν Γαλιλαίαν, προέλοιτο δ' ἂν τῇ δυνάμει ἡ μὲν γὰρ ἐνεργὸς ὅλη, καὶ συνεγὴς ἐστὶ καρποφόρος. Ἡ Περαιὰ δὲ πολὺ μὲν μείζων, ἔρημος δὲ καὶ τραχεῖα τὸ πλεόν, πρὸς τε καρπῶν ἡμέρων αὐξήσιν ἀγριωτέρα. Τό γε μὴν μαλθακὸν αὐτῆς καὶ πάμπορον, καὶ τὰ πεδία δένδρεσι κατάρυτα ποικίλοις, τὸ πλείστον δὲ εἰς ἐλαίαν τε καὶ ἀμπέλων καὶ φοινικῶνας ἥσκηται, διαρρομένη χειμάρροις τε τοῖς ἀπὸ τῶν ὄρων καὶ πηγαῖς ἀεναίοις ἄλσι, εἰ ποτε ἐκείνοι σειρήν φθίνοινεν. Μῆκος μὲν οὖν αὐτῆς ἀπὸ Μαχαιρούντος εἰς Πέλλαν, εὖρος δὲ ἀπὸ Φιλαδελφείας μέχρις Ἰορδάνου. Καὶ Πέλλη μὲν ἥ προειρήκαμεν τὰ πρὸς ἄρκτον ὁρίζεται, τὰ πρὸς ἐσπέραν δὲ Ἰορδάνη· μεσημβρινὸν δὲ αὐτῆς πέρας ἡ Μωαβίτις, καὶ πρὸς ἀνατολὴν Ἀραβία τε καὶ Συλωνίτιδι, πρὸς δὲ Φιλαδελφηνῇ καὶ Γεράσοις ἀποτεμένεται.

δ'. Ἡ δὲ Σαμαρείτις χώρα μέση μὲν τῆς Ἰουδαίας ἐστὶ καὶ τῆς Γαλιλαίας (ἀρχομένη γὰρ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης Γιναιᾶς ὄνομα κώμης, ἐπιλήγει τῆς Ἀκραβατηνῶν τοπαρχίας), φύσιν δὲ τῆς Ἰουδαίας κατ' οὐδὲν διάφορος. Ἀμφοτέραι γὰρ ὀρεῖναι καὶ πεδιάδες, εἰς τε γεωργίαν μαλθακαὶ καὶ πολυφόροι, κατὰ δένδρα τε καὶ ὀπώρας ὀρενῆς καὶ ἡμέρου μεσταί. Προσάρδεσθαι δὲ οὐδαμῶς μὲν φύσει θαφιλῆς, ὕονται δὲ τὸ πλεόν. Γλυκὺ δὲ νᾶμα πᾶν διαφόρως ἐν αὐταῖς· καὶ διὰ πλῆθος πόας ἀγαθῆς τὰ κτήνη πλεόν ἢ παρ' ἄλλοις γαλακτοφόρα. Μέγιστόν γε μὴν τεκμήριον ἀρετῆς καὶ εὐθηνίας τὸ πληθεῖν ἀνδρῶν ἑκατέραν.

ε'. Μεθόριος δὲ αὐτῶν ἡ Ἀνουὰθ Βορκέως προσαγορευομένη κώμη, πέρας αὕτη τῆς Ἰουδαίας τὸ πρὸς βορέαν. Τὰ νότια δὲ αὐτῆς ἐπὶ μῆκος μετρομένης ὁρίζει προσκυροῦσα τοῖς Ἀράβων ὄροις κώμη, καλοῦσι δ' αὐτὴν Ἰαρδὰν οἱ τῆδε Ἰουδαῖοι. Εὐρὸς γε μὴν ἀπὸ Ἰορδάνου ποταμοῦ μέχρις Ἰόπης ἀναπέπταται. Μεσαιτάτη δὲ αὐτῆς πόλις τὰ Ἱεροσόλυμα καίται· παρ' ἧ καὶ τινες οὐκ ἀσκόπως ὁμολογῶν τὸ ἄστυ τῆς χώρας ἐκάλεσαν. Ἀφῆρηται δὲ οὐδὲ τῶν ἐκ θαλάσσης ἐν τερπνῶν ἡ Ἰουδαία, τοῖς παραλίοις κατατείνουσα μέχρι Πτολεμαίδος. Μερίζεται δὲ εἰς ἑνδεκα κληρουχίας· ὧν ἀρχεῖ μὲν ὡς βασιλεῖον τὰ Ἱεροσόλυμα, προανίσχουσα τῆς περιόχου πάσης, ὥσπερ ἡ κεφαλὴ σώματος. Αἱ λοιπαὶ δὲ μετ' αὐτὴν διήρηνται τὰς το-

tot gentibus alienigenis circumdatae, omni semper belli periculo resistebant. Nam et ab infantia pugnaces et ubique numero abundantes Galilaei; et neque formido unquam viros occupavit, neque eorum penuria regio laboravit, quoniam tota pinguis et pascua est, et omne genus arboribus consita, ita ut vel minime studiosos agriculturæ ubertate sua alliciat. Omnis itaque ab habitantibus excultata est, et nulla ejus pars otiosa. Præterea urbes frequentes, et crebri vici ubique, populosi propter soli bonitatem, ut qui sit minimus supra quinque millia incolarum habeat.

3. In summa autem, etiam si quis Galileam Perææ faciat magnitudine cedere, erit sane ut huic viribus et potentia eam præferat: universa enim culta est, et passim quidem fructuum ferax. Peræa autem multo quidem major, at plerique aspera atque deserta est, et agrestior quam ut alat fructus mansuetiores. Ceterum solum molle in ea admodum est ferax, camposque habet variis arboribus consitos, maxime vero occupatum et cultum est oleis et vineis et palmelis, irrigatum etiam torrentibus et montibus, satisque aquæ perennis fontibus, si quando montani Sirio ardente defecerint. Et longitudo sane ejus a Machærunte usque ad Pellam, latitudo vero a Philadelphia ad Jordanem. Et Pella quidem, ut diximus, versus Boream terminatur, Jordane vero ad occidentem, et ad meridiem clauditur Moabitide, ad orientem vero Arabia et Silbonitide, necnon Philadelphene et Gerasis.

4. Samariensis autem regio inter Judæam quidem et Galileam media est (nam a vico incipiens in Magno campo jacente, nomine Gineæ, desinit in Acrabatēnorum toparchiam), soli vero natura et ingenio a Judæa nihil differt. Nam utraq̃ue montosæ sunt et campestræ, mollesque ad agriculturam, et fertiles admodum, necnon arboribus consitæ, pomisque silvestribus mansuetis abundantes. Non sunt autem natura quidem valde irriguæ, sed copiosi sunt et frequentes in iis imbres. Quæque illic sunt aquæ fluentia dulcem supra modum habent sorem; atque propter boni graminis copiam armenta majori lactis ubertate gaudent quam usquam alibi. Ceterum maximum virtutis et feracitatis argumentum est, quod utraq̃ue vis abundet.

5. In utriusque autem confinio est Anuath vicus, qui alias Borceos dicitur, terminus ille Judææ versus septentrionem. Meridiana vero pars ejus, si in longitudinem eam metiaris, sinem habet vicum Arabibus conterminum, quem istic habitantes Judææ Jordan appellanti. Ceterum latitudo ab Jordane fluvio ad Jopen porrigitur. Ipsissimo autem in medio ejus sita est urbs Hierosolyma: qua de causa urbs a nonnullis non sine ratione dicta est regionis umbilicus. Sed nec marinis deliciis caret Judæa, locis maritimis Ptolemaidem usque extensa. Distributa est autem in undecim sortes: quarum prima quidem tanquam regia est Hierosolyma, omni regioni circumjacenti ut caput corpori supereminens et præstans. Ceteræ autem post ipsam divise sunt juxta

παρχίας. Γόφνα δευτέρα, καὶ μετ' αὐτὴν Ἀκραβαττά, Θαμνά πρὸς ταύταις καὶ Λύδδα καὶ Ἀμμαοὺς καὶ Πέλλη καὶ Ἰδομαία καὶ Ἐγγαδδαὶ καὶ Ἡρώδειον καὶ Ἰεριχοῦς, μεθ' ἧς Ἰάμνεια καὶ Ἰόπη τῶν περιούκων ἀφηγούνται, καὶ πλὴ ταύταις ἦ τε Γαμαλιτικὴ καὶ Γαυλανίτις, Βαταναία τε καὶ Τραχωνίτις, αἱ καὶ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας εἰσι μοῖρα. Ἀρχομένη δὲ ἀπὸ Λιβάνου ὄρους καὶ τῶν Ἰορδάνου πηγῶν ἡ χώρα μέχρι τῆς Τιβεριάδος λίμνης εὐρύνεται, ἀπὸ δὲ κώμης καλουμένης Ἀρφας, μέχρις Ἰουλιάδος ἐκτείνεται τὸ μῆκος. Οἰκοῦσι δὲ αὐτὴν μιγάδες Ἰουδαῖοι τε καὶ Σύριοι. Τὰ μὲν δὲ περὶ τῆς περὶ χώρας ὡς ἐνῆν μάλιστα συντόμως ἀπηγγέλαμεν.

ΚΕΦ. Δ'.

Ἡ δὲ ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ πεμφθεῖσα Σεπφωρίταις βοήθεια χίλιοι μὲν ἵππεις, ἑξακισχίλιοι δὲ πεζοὶ, Πλακίδου χιλιαρχοῦντος αὐτῶν, ἐν τῇ Μεγάλῃ πεδίῳ στρατοπεδευσάμενοι διαιροῦνται· καὶ τὸ μὲν πεζὸν ἐν τῇ πόλει πρὸς φυλάκην αὐτῆς, τὸ δὲ ἱππικὸν ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς αὐλίζεται. Προϊόντες δὲ ἐκατέρωθεν συνεχῶς καὶ τὰ περὶ τῆς χώρας κατατρέχοντες μεγάλα τοὺς περὶ τὸν Ἰωσήπον ἑκάκουν ἀτρεμούντας, τὰ τε κατὰ πόλιν ἐξωθεν ληϊζόμενοι καὶ προθέοντας ὅποτε θαρρήσειαν ἀνακόπτοντες. Ὁρμησέ γε μὴν δ' Ἰωσήπος ἐπὶ τὴν πόλιν, αἰρήσειν ἑλπίσας ἦν αὐτὸς πρὶν ἀποστῆναι. Γαλιλαίων ἐτείχισεν, ὡς καὶ Ῥωμαῖοις δυσάλωτον εἶναι. Διὸ καὶ τῆς ἐλπίδος ἀφήμαρτε, τοῦ τε βιάζεσθαι καὶ τοῦ μεταπειθεῖν Σεπφωρίτας ἀσθενέστερος εὐρεθείς. Παρώχυνε δὲ μᾶλλον τὸν πόλεμον ἐπὶ τὴν χώραν· καὶ οὔτε νύκτωρ οὔτε μεθ' ἡμέραν ὀργῇ τῆς ἐπιβουλῆς οἱ Ῥωμαῖοι διέλιπον δηοῦντες αὐτῶν τὰ πεδία, καὶ διαρπάζοντες τὰ ἐπὶ τῆς χώρας κτήματα, καὶ κτείνοντες μὲν αἰεὶ τὸ μάχμον, ἀνδραποδιζόμενοι δὲ τοὺς ἀσθενεστέρους. Πυρὶ δὲ ἡ Γαλιλαία καὶ αἵματι πεπλήρωτο πᾶσα, πάθους τε οὐδενὸς ἢ συμφορᾶς ἀπείρατος ἦν. Μία γὰρ καταφυγὴ διωχομένοις αἱ ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου τειχισθεῖσαι πόλεις ἦσαν.

β'. Ὁ δὲ Τίτος, περαιωθεὶς ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὡκύτερον ἢ κατὰ χειμῶνος ὥραν, παραλαμβάνει μὲν ἐφ' ἣν ἔσταλτο δύναμιν· συντόνω δὲ χρόμενος πορεῖα διὰ τάχους εἰς Πτολεμαίδα ἀφικνεῖται. Κάκει καταλαβὼν τὸν πατέρα, δυοὶ τοῖς ἅμα αὐτῷ τάγμασιν (ἦν δὲ τὰ ἐπισημότατα τὸ πέμπτον καὶ τὸ δέκατον) ζεύγνυσιν καὶ τὸ ἄχθεν ὑπ' αὐτοῦ πεντεκαίδεκατον. Τούτοις εἶποντο ὀκτωκαίδεκα σπεῖραι. Προσεγένοντο δὲ καὶ ἀπὸ Καισαρείας πέντε καὶ ἱππέων ὀχλὸς μίαν, πέντε δὲ ἑτεραὶ τῶν ἀπὸ Συρίας ἱππέων. Ἐννέα δὲ σπεερῶν αἱ· δέκα μὲν εἶχον ἀνὰ χιλίους πεζοὺς, αἱ δὲ λοιπαὶ τρισκαίδεκα ἀνὰ ἑξακισίους μὲν πεζοὺς, ἱππεῖς δὲ ἑκατὸν εἴκοσι. Συχνὸν δὲ καὶ παρὰ τῶν βασιλέων συνήχθη συμμαχικὸν, Ἀντίοχου μὲν καὶ Ἀγρίππα καὶ Σοῦμου παρασχομένων ἀνὰ διςχιλίους πεζοὺς τοξότας καὶ χιλίους ἱππεῖς· τοῦ δὲ Ἀραβὸς Μάλχου χι-

toparchias. Gophna secunda, et post eam Acrabatta, deinde Thamna, et Lydda, et Ammaus, et Pella, et Idumaea, et Engaddae, et Herodion, et Hierichus, post quas Jamnia et Jope finitimis suis praesunt, ac praeterea Gamaulitica et Gaulanitis, et Batanaea et Trachonitis, quae et partes sunt regni Agrippae. Incipiens autem regio a monte Libano et Jordanis fontibus usque ad lacum Tiberiadem latitudine panditur: longitudo vero ejus a vico, cui nomen Arpha, usque ad Juliadem protenditur. Eam autem incolunt Judaei permixti Syris. Atque de Judaea quidem et finitimis regionibus summa qua potuimus brevitate narrationem fecimus.

CAP. IV. (V.)

Quod autem Vespasianus Sepphoritis miserat auxilium, equites scilicet mille et sex millia peditum, duce Placido tribuno, castris in Magno campo positus bifariam dividuntur: et equites quidem in civitate, ut eam tuerentur, agebant; equites vero in castris morantur. Quum autem ab utrisque frequentes fierent excursiones, et quae in regione erant illi incursibus vastarent, Josephum suosque, licet non moverent, magnis incommodis afficiebant, quaeque circa urbem erant depopulantes, civesque, si quando prodire auderent, repellentes. Ceterum Josephus in urbem impressionem fecit, quam ipse, antequam a Galilaeis descisceret, ita munivit, ut etiam Romanis capti esset difficilis. Quam ob rem et de spe sua decidit, imbecillior esse compertus quam ut Sepphoritis aut vi aut suasu in partes suas pertraheret. Magis autem bellum regioni concitabat, Romanis indigne adeo ferentibus insidias, ut nec die nec nocte ab agrorum eorum depopulatione cessarent, aut a bonorum omnium in regione direptione, aut ab occisione eorum assidua qui militaris erant aetatis, aut ab imbecilliorum in captivitatem abductione. Galilaea autem omnis oppleta erat incendio et sanguine, nec ullius miseriae et calamitatis expers erat et immunis. Nam unicum infestatis perflugium erant urbes quas Josephus munimentis firmaverat.

2. Titus autem, quum ex Achaia Alexandriam trajecisset, citius quam hiemis tempestate fieri solet, militum quidem manum, cujus causa missus fuerat, suscipit; magnisque itineribus contendens, brevi admodum Ptolemaidem pervenit. Quumque illio patrem suum offendisset, duabus quae cum eo erant legionibus (erant autem quinta, et decima, eaeque nobilissimae) jungit etiam quam ipse secum adduxit quintamdecimam. His adjunctae erant decem et octo cohortes. Accesserunt illis e Caesarea quinque, cum una equitum turma; et aliae quinque Syrorum equitum. Decem autem cohortum singulae quidem mille pedites habebant; reliquae vero tredecim pedites sexcentos, equitesque centum et viginti. Ab regibus etiam auxiliares magno numero collecti erant, Antiocho quidem et Agrippa et Sohemio bina millia peditum sagittariorum et mille equites suppeditantibus; quum jam Malchus Arabs equites mille

λίους πέμψαντος ἱππεῖς ἐπὶ πεζοῖς πεντακισχιλίοις, ὃν τὸ πλεόν ἦσαν τοξόται, ὡς τὴν πᾶσαν δύναμιν, συνεξαριθμουμένων τῶν βασιλικῶν, ἱππέας τε καὶ πεζοὺς εἰς ἕξ ἄθροίζεσθαι μυριάδας διχα θεραπεύοντων, οἱ παμπληθεῖς μὲν εἶποντο, διὰ δὲ συνάσκησιν πολεμικὴν οὐκ ἂν ἀποτάσσοιντο τοῦ μαχίμου, κατὰ μὲν εἰρήνην ἐν ταῖς μελέταις τῶν δεσποτῶν αἰετρεφόμενοι, συγχινδυνεύοντες δ' ἐν πολέμοις, ὡς μήτε ἐμπειρίᾳ μήτ' ἄλλῃ τινος πλὴν τῶν δεσποτῶν ἐλαττωθῆναι.

ΚΕΦ. Ε'.

10 Κάν τούτῳ μὲν οὖν θαυμάσαιτό τις ἂν Ῥωμαίων τὸ προμηθές, κατασκευαζομένων ἑαυτοῖς τὸ οἰκετικὸν οὐ μόνον εἰς τὰς τοῦ βίου διακονίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς πολέμους χρησίμους. Εἰ δέ τις αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἀλλήν τῆς στρατιᾶς σύνταξιν ἀπίδοι, γνώσεται τὴν το-
15 σήνδε ἡγεμονίαν αὐτοὺς ἀρετῆς κτῆμα ἔχοντας, οὐ δῶρον τύχης. Οὐ γὰρ αὐτοῖς ἀρχὴ τῶν δπλων ὁ πόλεμος, οὐδὲ ἐπὶ μόνας τὰς χρεῖας τῷ χεῖρι κινῶσιν, ἐν εἰρήνῃ ἀπειρηκότες, ἀλλ' ὥσπερ συμπεφυκότες τοῖς δπλοις οὐδέποτε τῆς ἀσκήσεως λαμβάνουσιν ἐκχειρίαν
20 οὐδὲ ἀναμένουσι τοὺς καιροὺς. Αἱ μελέται δὲ αὐτοῖς οὐδὲν τῆς κατὰ ἀλήθειαν εὐτονίας ἀποδέουσιν, ἀλλ' ἕκαστος ὁσημέραι στρατιώτης πάσῃ προθυμίᾳ καθάπερ ἐν πολέμῳ γυμνάζεται· διὸ κουφότατα τὰς μάχας διαφέρουσιν. Οὐτε γὰρ ἀταξία διασκίδνησιν αὐτοὺς
25 ἀπὸ τῆς ἐν ἔθει συντάξεως, οὔτε δέος ἐξίστησιν, οὔτε δαπανᾷ πόνος. Ἐπεταὶ δὲ τὸ κρατεῖν αἰετὰ κατὰ τῶν οὐχ ὁμοίων βέβαιον, καὶ οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις εἰπὼν τὰς μὲν μελέτας αὐτῶν χωρὶς αἵματος παρατάξεις, τὰς παρατάξεις δὲ μεθ' αἵματος μελέτας. Οὐδὲ γὰρ ἐξ ἐπιδρομῆς εὐάλωτοι πολέμοις· ὅπῃ δ' ἂν ἐμβάλωσιν
30 εἰς ἐχθροῖν γῆν, οὐ πρὶν ἀπτονται μάχης ἢ τειγίσαι στρατόπεδον. Τὸ δ' οὐκ εἰκαῖον οὐδ' ἀνώμαλον ἐγείρουσιν, οὐδὲ πάντες, ἢ ἀτάκτως διαλαβόντες, ἀλλ' εἰ μὲν ἀνώμαλος ὢν τύχοι χῶρος, ἐξομαλίζεται, δια-
35 μετρεῖται δὲ παρεμβολὴ τετράγωνος αὐτοῖς. Καὶ τεκτόνων πλῆθος ἔπεται τὰ τε πρὸς τὴν δόμησιν ἐργαλεῖα.

β'. Καὶ τὸ μὲν ἔνδον εἰς σκηνὰς διαλαμβάνουσι, ἔξωθεν δὲ ὁ κύκλος τείχους ὅσῃν ἐπέχει, πύργοις ἐξ ἴσου
40 διαστήματος κακοσμημένους. Ἐπὶ δὲ τῶν μεταπυργίων τοὺς τε δέξυελεῖς καὶ καταπέλτας καὶ λιθοβόλα καὶ πᾶν ἀρετῆριον ὄργανον τιθέασιν, ἅπαντα πρὸς τὰς βολὰς ἔτοιμα. Πύλαι δὲ ἐνοικοδομοῦνται τέσσαρες καθ' ἕκαστον τοῦ περιβόλου κλίμα πρὸς τε εἰσόδους τῶν
45 ὑποζυγίων εὐμαρεῖς καὶ πρὸς ἐκδρομὰς αὐτῶν, εἰ κατεπίγοι, πλατεῖται. Ῥυμοτομοῦσι δὲ εὐδιαθέτως εἰσω τὸ στρατόπεδον. Καὶ μέσας μὲν τὰς τῶν ἡγεμόνων σκηνὰς τιθενται, μεσαίτατον δὲ τούτων τὸ στρατήγιον, ναῦ παραπλήσιον· ὥσπερ δὲ ἐν σχεδίῳ πόλις καὶ
50 ἀγορά τις ἀποδείκνυται καὶ χειροτέχναις χωρίον, θῶκοι τε λοχαγοὶ καὶ ταξιάρχαι, ὅπῃ δικάζουσιν εἰ τινες διαφέρουσιν. Τειχίζεται δὲ ὁ περιβόλος καὶ τὰ ἐν

misisset præter quinque millia peditum, quorum pars major erant sagittarii : adeo ut omnes copiae, regis in eundem numerum adscriptis, tam pedites quam equites, in sexaginta millia colligerentur, præter calones, qui magna quidem multitudine sequebantur, quod vero exercitatione bellica assueti essent, haud secernendi sunt a viris militaribus, pacis quidem tempore in minorum exercitiis assidue versantes, bellicae pericula una cum illis adeuntes, ut neque peritia neque viribus a quopiam nisi a dominis superentur.

CAP. V. (VI.)

Et in hoc quidem alicui mirari subeat providam Romanorum curam, ita suum in usum servos instituentium, ut non solum vitae ministeriis, sed belli etiam necessitatibus accommodati sint. Si quis autem eorum ceteram quoque militarem respexerit disciplinam, profecto cognoscet tantum eos imperium non fortunæ munere, sed propria virtute adeptos esse. Non enim armis uti incipiunt, bello ingruente, neque solum urgente necessitate manus movent, ut qui pacis tempore requieverint, sed quasi illis a natura inisitus esset armorum usus, nunquam ab exercitatione feriantur, neque belli tempora expectant. Meditatio autem militaris illis nihil a vera contentione discrepat, sed quotidie miles unusquisque summa cum alacritate tanquam in bello exercetur : quo factum ut levissime dimicationes perferant. Neque enim ordinem non conservando a consueto statu dimoventur, neque metu consternantur, neque labore vires illis exhauriuntur. Atque inde est quod semper eos superent, quos non itidem firmos et immotos invenerint : et haud erraverit si quis eorum exercitationes conflictus esse dixerit sine sanguine, verum prælia exercitationes sanguineas. Neque enim repentino hostium incursu facile opprimi possunt, sed quacunque in hostilem terram impressionem fecerint, non prius se in aciem committunt quam circumvallentur castra. Non levi autem opere, nec solo inæquali statuunt castra, neque omnes aut nullo ordine occupantur : sed si forte accidat ut locus sit inæqualis, in planum redigitur ; atque castra ita illis dimensa sunt et descripta, ut formam habeant quadratam. Quippe multi fabri lignarii cum instrumentis ad exstruktionem necessariis eos sequuntur.

2. Et partem quidem interiorem tentorii occupant, extrinsecus vero castrorum ambitus muri speciem præ se fert, turribus æquo inter se spatio distantibus instructus. Per intervalla autem scorpiones et catapultas et ballistas et alia omnia missilium organa disponunt, cuncta ad aliquid jaciendum accommodata. Portas autem quattuor inædificant ad unamquamque ambitus plagam, tam ad introitus jumentorum faciles, quam ad excursus si opus sit faciendos latas. Et introrsum castra in vicos commodè admodum dividunt. Atque in medio quidem vicorum ponunt ducum tabernacula : horum autem ipsissimò in medio prætorium ad templi similitudinem : ac quasi de subito facta conspicitur civitas, et forum quoddam atque opificibus statio ; item sedilia agminum ductoribus et ordinum principibus, ubi lifes, si quæ oriantur, dijudicent. Excitatur autem ambi-

αὐτῷ πάντα θάσσον ἐπινοίας πλήθει καὶ ἐπιστήμῃ τῶν πονούντων. Εἰ δὲ ἐπείγῃ, καὶ τάφος ἐξωθεν περιβάλλεται, βάθος τετραπύχους καὶ εὖρος ἴσον.

γ'. Φραζάμενοι δὲ αὐλίζονται κατὰ συντάξεις ἑκαστοὶ μεθ' ἡσυχίας τε καὶ κόσμου. Πάντα δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ ἄλλα μετ' εὐταξίας ἀνύεται καὶ ἀσφαλείας, ὤλεας καὶ ἐπισιτισμὸς, εἰ δέοντο, καὶ ὕδρεϊα κατὰ συντάξεις ἑκάστοις. Οὐτε γὰρ δεῖπνον ἢ ἄριστον ὁπότε θελήσειαν αὐτεξούσιον ἑκάστῳ, πᾶσι δὲ ἑμοῦ. Τούς τε ὑπνοὺς αὐτοῖς καὶ τὰς φυλακὰς καὶ τὰς ἐξεγέρσεις σάλπιγγες προσημαίνουσιν, οὐδ' ἔστιν ὅτι γίνεται δίχα παραγγέλματος. Ὑπὸ δὲ τὴν ἑω τὸ στρατιωτικὸν μὲν ἐπὶ τοὺς ἑκατοντάρχας ἑκαστοί, πρὸς δὲ τοὺς χιλιάρχους οὗτοι συνίσταν ἀσπασόμενοι, μεθ' ὧν πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν ὄλων οἱ ταξιάρχαι πάντες. Ὁ δὲ αὐτοῖς τότε ἐξ ἑθους σημεῖον καὶ τὰ ἄλλα παραγγέλματα δίδωσι διαφέρειν εἰς τοὺς ὑποτεταγμένους· ὃ δὴ καὶ ἐπὶ παρατάξεως πράττοντες ἐπιστρέφονται ταχέως, ἵνα, εἰ δέοι, καὶ πρὸς τὰς ἐφόδους αὐτοῖς καὶ πρὸς τὰς ἀνακλή-
20 σεις χωρῶσιν ἀθρόοι.

δ'. Ἐξίεναί δὲ τοῦ στρατοπέδου δέον, ὑποσημαίνει μὲν ἡ σάλπιγξ, ἡρεμεῖ δὲ οὐδεὶς, ἀλλὰ ἅμα νεύματι τὰς μὲν σκηνὰς ἀναιροῦσι, πάντα δὲ ἐξαρτύνονται πρὸς τὴν ἐξοδον, καὶ πάλιν αἱ σάλπιγγες ὑποσημαίνουσι πα-
25 ρεσκευάσθαι. Οἱ δὲ ἐν τάξει τοῖς τε ὁρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἐπιτιθέντες τὴν ἀποσκευὴν ἐστάσιν ὥσπερ ἐφ' ὑσπληγος ἐξορμᾶν ἔτοιμοι, ὑποπιμπράσι τε ἤδη τὴν παρεμβολήν, ὡς αὐτοῖς μὲν ὄν ῥάδιον ἐκεῖ πάλιν τει-
30 χίσασθαι, μὴ γένοιτο δὲ ἐκεῖνο ποτὲ τοῖς πολεμίοις χρήσιμον. Καὶ τρίτον δὲ ὁμοίως αἱ σάλπιγγες προσημαίνουσι τὴν ἐξοδον, ἐπισπέρχουσαι τοὺς δι' αἰτίαν τινὰ βραδύνοντας, ὡς μὴ τις ἀπολειφθεῖ τάξεως. Ὁ τε κῆρυξ δεξιὸς τῷ πολεμάρχῳ παραστάς, εἰ πρὸς πόλεμον εἰσὶν ἔτοιμοι, τῇ πατρίῳ γλώσῃ τρίς ἀναπυνθάνεται.
35 Κάκεινοι τοσαυτάκις ἀντιβοῶσι μέγα τι καὶ πρόθυμον, ἔτοιμοι λέγοντες εἶναι θβάνουσι τε τὸν ἐπερωτῶντα, καὶ τινος ἀρτίου πνεύματος ὑποπιμπλάμενοι τῇ βοῇ συνε-
αίρουσι τὰς δεξιάς.

ε'. Ἐπειτα προϊόντες ὀδεύουσιν ἡσυχῇ καὶ μετὰ
40 κόσμου πάντες, ὥσπερ ἐν πολέμῳ τὴν ἰδίαν τάξιν ἑκάστος φυλάσσων, οἱ μὲν πεζοὶ θώραξί τε πεφραγμένοι καὶ κράνεσι καὶ μαχαιροφοροῦντες ἀμφοτέρωθεν, μακρότερον δὲ αὐτῶν τὸ λαῖον ξίφος πολλῷ· τὸ γὰρ κατὰ δεξιὸν σπιθαμῆς οὐ πλέον ἔχει μῆκος. Φέρουσι
45 δὲ οἱ μὲν περὶ τὸν στρατηγὸν ἐπίλεκτοι πεζοὶ λόγχην καὶ ἀσπίδα, ἡ δὲ λοιπὴ φάλαγξ ξυστόν τε καὶ θυρεὸν ἐπιμήκη, πρὸς οἷς πρίονα καὶ κόφινον, ἄμην τε καὶ πέλεκυν, πρὸς δὲ ἱμάντα καὶ δρέπανον καὶ ἄλυσιν, ἡμερῶν τε τριῶν ἐφόδιον, ὡς ὀλίγον ἀποδεῖν τῶν ἀχθοφορούν-
50 των ὁρέων τὸν πεζόν. Τοῖς δὲ ἵππεῦσι μάχαιρα μὲν ἐκ δεξιῶ μακρὰ καὶ κοντὸς ἐπιμήκης ἐν χειρὶ, θυρεὸς δὲ παρὰ πλευρὸν ἵππου πλάγιος, καὶ κατὰ γωρτυοῦ παρήρτηνται τρεῖς ἢ πλείους ἄκοντες, πλατεῖς μὲν αἰχμὰς, οὐκ ἀποδέοντες δὲ δοράτων μέγεθος· κράνη δὲ

tus et quæ in eo sunt omnia prius opinione parantur, propter operariorum multitudinem et scientiam. Quodsi res urgeat, fossa etiam extra vallum circumjicitur, profunda quattuor cubitis totidemque lata.

3. Quum autem communiuntur, singuli per contubernia quiete et decenter in tentoriis agunt. Etiam cetera omnia illis bono cum ordine satisque secure expediuntur; a singulis nempe per contubernia ligni et frumenti, si opus sit, et aquæ copia comportatur. Nec enim cœnam vel prandium, prout libuerit, sumere cujusquam in potestate est, simul vero ab omnibus sumuntur. Somni etiam tempus et vigiliarum et excitationum ipsis præsignificant tubæ, neque quidquam omnino est quod sine mandato fiat. Mane autem milites quidem ad centuriones singuli, illi vero ad tribunos salutandos conveniunt, cum quibus ad summum omnium ducem universi ordinum principes eunt. Ille autem ipsis pro more signum aliaque in mandatis dat subditis perferenda: quibus in acie quoque observatis, celeriter convertuntur, ut, ubi opus sit, et ad incursiones illis et revocati densis procedant agminibus.

4. Quum autem castris digrediendum est, signum dat tuba, nemoque remisse se gerit, sed primum ad nutum tollunt tabernacula, omniaque ad exitum et protectionem apparant, iterumque paratos esse significat tuba. Atque illi celeriter mulis et jumentis imponentes sarcinas stant veluti in carceribus ad egrediendum parati. Ac jam castris ignem subjiiciunt, ut quibus facile foret iterum ea ibidem construere, et ne hostibus quandoque ea usui essent. Et tertio quoque exitum præsignificant tubæ, excitantes urgentesque aliqua de causa tardiusculos, ne quis forte ordinem deserat. Tum præco ad dextram imperatoris stans an ad bellum parati sint lingua vernacula ter percontatur. Atque illi toties contra acclamant magna et alacri voce, paratos se esse dicentes, interrogantemque fere præveniunt, et martio quodam spiritu oppleti cum clamore dextras attolunt.

5. Deinde progredientes tacite incedunt decenterque universi, tanquam in bello suum quisque ordinem servantes, pedites quidem thoracibus et galeis septi et utroque latere gladiis accincti: gladius autem quem lævo gerunt multo longior est; nam qui ad dextrum longitudine palmam non excedit. Qui vero imperatorem stipant pedites electi, lanceas gestant et clypeos: cetera autem phalanx hastas et scuta oblonga; prætereaque serram et corbem rutrumque et securim, necnon et lorum et falcem et catenam triduique viaticum, adeo ut a mulis sarcinariis parum absint pedites. Equitibus autem ad latus dextrum gladius est oblongus, et contus item longus in manu, transversusque ad equi latus clypeus, et in pharetra gestantur tria aut plura jacula cuspidē lata et hastis magnitudine non cedentia; etiam

καὶ θώρακες ὁμοίως τοῖς πεζοῖς ἄπασιν. Οὐδὲν δὲ ἔπλη διαλλάττουσιν οἱ περὶ τὸν στρατηγὸν ἐπικριτοὶ τῶν ἐν ταῖς ἱλαῖς ἱππέων, κλήρω δὲ τῶν ταγμάτων αἰ τὸ λαχὼν ἡγείται.

ζ'. Τοιαῦται μὲν οὖν αἱ Ῥωμαίων πορεῖαι τε καὶ καταλύσεις, πρὸς δὲ δῶλον διαφορὰ. Οὐδὲν δὲ ἀπροβούλευτον ἐν ταῖς μάχαις οὐδὲ αὐτοσχέδιον, ἀλλὰ γνώμη μὲν αἰ παντὸς ἔργου προάγει, τοῖς δοχθεῖσι δὲ ἔπεται τὰ ἔργα· παρ' ὧ καὶ σφάλονται μὲν ἥμισυ, καὶ πταίσωσι δὲ, ῥαδίως ἀναλαμβάνουσι τὰ σφάλματα. Ἡγούνται τε τῶν ἀπὸ τύχης ἐπιτευγματῶν ἀμείνους τὰς ἐπὶ τοῖς προβουλευθεῖσι διαμαρτίας, ὥς τοῦ μὲν αὐτομάτου καλοῦ δελεάζοντος εἰς ἀπρομῆθειαν, τῆς σκέψεως δὲ, καὶ ἀτυχῆσαι ποτὲ, πρὸς τὸ μὴ αὖθις καλὴν ἐχούσης μελέτην· καὶ τῶν μὲν αὐτομάτων ἀγαθῶν οὐ τὸν λαβόντα αἴτιον εἶναι, τῶν δὲ παρὰ γνώμην προσπεσόντων σκυθρωπῶν παραμυθίαν τὸ γε προσηκόντως βεβουλεύεσθαι.

ζ'. Παρασκευάζουσι μὲν οὖν ἐν ταῖς μελέταις τῶν δῶλων οὐ τὰ σώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς ἀλκίμους. Προσασκούνται δὲ καὶ τῷ φόβῳ. Οἱ τε γὰρ νόμοι παρ' αὐτοῖς οὐ λιποταξίου μόνον, ἀλλὰ καὶ ῥασιμίας ἐλπίδος θανατικοί, οἱ τε στρατηγοὶ τῶν νόμων φοβερώτεροι· ταῖς γὰρ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς τιμαῖς βύονται τοῦ δοκεῖν ὡμοὶ πρὸς τοὺς κολαζομένους. Τοσοῦτον δὲ αὐτῶν τὸ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας πειθήνιον, ὥς ἐν τε εἰρήνῃ κόσμον εἶναι καὶ ἐπὶ παρατάξεως ἐν σώματι τὴν δὴν στρατιάν. Οὕτως αὐτῶν συναφεῖς μὲν αἱ τάξεις, εὐστροφοὶ δὲ εἰσιν αἱ περιαγωγαί, ὀρεῖαι δὲ ἀκοαὶ μὲν παραγγέλμασιν, ὄψεαι δὲ σημεῖοις, ἔργοις δὲ χεῖρες. Ὅθεν δρᾶσαι μὲν αἱ τὰ ταχέως, βραδύτατοι δὲ παθεῖν εἰσιν. Οὐδὲ ἔστιν οὗτος συστάντες ἢ πλήθους ἡττήθησαν ἢ στρατηγημάτων ἢ δυσχωρίας, ἀλλ' οὐδὲ τύχης· καὶ γὰρ ταύτης αὐτοῖς τὸ κρατεῖν βεβαιότερον. Οἷς οὖν βουλὴ μὲν ἄρχει πράξεις, ἔπεται δὲ τοῖς βεβουλευμένοις στρατὸς οὗτος δραστήριος, τί θαυμαστόν ἐστι πρὸς οὗ μὲν Εὐφράτης, ὠκεανὸς δὲ πρὸς ἑσπέραν, μεσημβρινὸν δὲ Λιβύης τὸ πιάτατον, καὶ πρὸς ἄρκτον Ἰστρος τε καὶ Ῥῆνος τῆς ἡγεμονίας ὁροι; δέοντως γὰρ ἂν τις εἴποι τὸ κτῆμα τῶν κτησαμένων ἔλασσον.

η'. Ταῦτα μὲν οὖν διεξῆλθον οὐ Ῥωμαίους ἐπαινέσαι προαιρούμενος τοσοῦτον ὅσον εἰς τε παραμυθίαν τῶν χειρωμένων καὶ εἰς ἀποτροπὴν τῶν νεωτερίζοντων. Εἴη δ' ἂν τοῖς ἀγνοοῦσι τῶν φιλοκαλούντων καὶ πρὸς ἐμπειρίαν ἢ ἀγωγὴν τῆς Ῥωμαίων στρατιᾶς. Ἐπαινέει δὲ ὅθεν ἐπὶ ταῦτα ἐξέβην.

ΚΕΦ. Γ'.

Οὐεσπασιανὸς μὲν ἅμα τῷ παιδὶ Τίτῳ διατρέβων τῶς ἐν Πτολεμαίδι συνέτασσε τὰς δυνάμεις. Ὁ δὲ τὴν Γαλιλαίαν κατατρέχων Πλάκιδος, ἐπεὶ πολὺ μὲν πλῆθος ἀνιρρήκει τῶν καταλαμβανομένων (τοῦτο δὲ ἦν τὸ ἀσθενέστερον Γαλιλαίων καὶ ταῖς ψυχαῖς ἐναποκάμνον), ὁρῶν δὲ τὸ μάχιμον αἰετὶ συμφεῖρον εἰς τὰς ὑπὸ

galeas et loricas omnes habent, uti pedites. Qui vero electi imperatori a satellitibus sunt, nullo armorum genere ab equitibus turmarum discrepant: semperque agmina, cui sorte id obtigerit, is ducit.

6. Et ejusmodi quidem sunt Romanorum itinera et mansiones, itemque armorum differentia. In praeliis autem nihil inconsulto et temere agunt aut subito et praecipiti impetu, sed prius semper consilia ineunt quam manum operi admoveant, et tunc demum opus exsequuntur, quum de eo fuerit existimatum. Qua re fit ut aut quam minime errent, aut si erraverint facile possint errores corrigere. Imo infortunium, quod consultationem prius adhibitam sequitur, melius esse arbitrantur prosperis successibus qui fortunae debentur; quasi bonum quidem fortuitum eos alliciat ad negligentiam, consultatio vero, etsi aliquando male cedat, ad cavendum ne idem rursus eveniat rectam cogitationem suggerat; et bonorum quidem fortuitorum non eum auctorem esse cui contigerint, tristium vero quae praeter sententiam accidunt solamen esse quod bene consulta fuerint.

7. Et armorum quidem exercitatione efficitur ut non modo corpora, sed animi quoque militum fortiores sint. Quin et necesse est ut in armis se exerceant poenae formidine. Nam et leges apud eos non solum ob aciem desertam, sed etiam ob quamvis inertiam et socordiam poenam irrogant capitale; et imperatores magis quam ipsae leges terribiles: fortes vero honoribus afficiendo faciunt ne crudeles videantur in eos qui supplicia luunt. Tanto autem obsequio ducibus obtemperant, ut et in pace ornamento sint et in acie totus exercitus unum videatur corpus. Ita inter se apti copulatique sunt ordines, et faciles circumductiones, ita acutis auribus ad mandata, oculisque ad signa attentis et ad opera manibus. Unde semper ad agendum quidem celeres, ad patiendum vero tardissimi sunt. Nec est ubi praelium committentes aut multitudini cesserint, aut strategematis, aut locorum difficultati; imo ne fortunae quidem: nam hac quoque certior est illis et constantior victoria. Quibus itaque consilium quidem rerum gerendarum initium est, consultaque adeo strenuus sequitur exercitus, quid miri si ab oriente Euphrates, et Oceanus ad occasum, itemque a meridie Africae regio fertilissima, et ad septemtrionem Ister et Rhenus imperii limites sint? Nam jure merito quis dixerit ditionem dominis minorem esse.

8. Et ista quidem persequutus sum non tam proposito laudibus efferendi Romanos quam ut et solamen devictis adhiberem, et novarum rerum cupidos ab istis abstererem. Fortasse autem Romanae militum via et ratio illis ad experientiam aliquid conferet, qui bonarum artium studiosi rei hujusce ignari sint. Sed eo unde huc digressus sum redeo.

CAP. VI. (VII.)

Vespasianus quidem una cum Tito filio in Ptolemaide interim moratus exercitum ordinabat. At vero Galilaeam incursibus vastans Placidus, postquam magnam quidem eorum quos comprehenderat multitudinem interemerat (haec autem erat Galilaeorum plebs imbecillior, et quibus animi fatiscabant), videbatque pugnacissimos quoque sem-

τοῦ Ἰωσήπου τειχισθείσας πόλεις, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν
 ὀχυρωτάτην αὐτῶν Ἰωτάπατα, οἰόμενος ἐξ ἐφόδου μὲν
 αἰρήσειν βραδίως, μέγα δὲ κλέος ἑαυτῷ παρὰ τοῖς ἡγε-
 5 μόσι χάκειναι ὄφελος εἰς τὰ λοιπὰ παρέξειν· προσχω-
 ρήσιν γὰρ δέει τὰς ἄλλας πόλεις, τῆς καρτερωτάτης
 ἔχομένης. Πολὺ γέ μὴν διήμαρτε τῆς ἐλπίδος. Ἐπιόντα
 γὰρ αὐτὸν οἱ Ἰωταπαθηνοὶ προαισθόμενοι πρὸ τῆς πό-
 λεως ἐκδέχονται, καὶ τοῖς Ῥωμαίοις συρραγέντες ἀδο-
 10 κήτως, πολλοὶ καὶ πρὸς μάχην ἔτοιμοι πρόθυμοί τε,
 ὡς ἂν ὑπὲρ κινδυνευούσης πατρίδος καὶ γυναικῶν καὶ
 τέκνων, τρέπονται ταχέως, καὶ πολλοὺς μὲν τιτρώ-
 σκουσι τῶν Ῥωμαίων, ἑπτὰ δὲ ἀναιροῦσι, διὰ τὸ μῆτε
 ἀτακτον αὐτῶν τὴν ὑποχώρησιν γενέσθαι καὶ τὰς
 15 πληγὰς ἐπιπολαίους, πεφραγμένων πάντοθεν τῶν σω-
 μάτων, τοὺς τε Ἰουδαίους πόρρωθεν βάλλειν πλεον ἢ
 συμπλέεσθαι θαρρεῖν, γυμνῆτας ὁπλίταις. Ἐπεσον
 δὲ καὶ τῶν Ἰουδαίων τρεῖς ἄνδρες καὶ ἐτρώθησαν ὀλί-
 γοι. Ὁ Πλάκιδος μὲν οὖν τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ὁρμῆς
 ἀτονώτερος εὐρεθεὶς φεύγει.

(H.) β'. Οὐσπασιανὸς δὲ ὀρμημένος αὐτὸς ἐμβάλλειν
 20 εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐξελαύνει τῆς Πτολεμαίδος, διατάξας
 τὴν στρατιὰν δδεύειν, καθὰ Ῥωμαίοις ἔθος. Τοὺς μὲν
 γέ ψιλοὺς τῶν ἐπικουρῶν καὶ τοξότας προάγειν ἐκέ-
 λευσεν, ὡς ἀνακόπτοιεν τὰς ἐξαπιναιούς τῶν πολεμίων
 25 ἐπιδρομὰς καὶ διερευνῶεν τὰς ὑπόπτους καὶ λοχᾶσθαι
 δυναμένας ὕλας. Οἷς εἶπετο καὶ Ῥωμαίων ὁπλιτικῇ
 μοῖρα, πεῖοί τε καὶ ἱππεῖς. Τούτοις ἀπ' ἐκάστης ἑκα-
 τονταρχίας ἡκολούθουν δέκα, τὴν τε αὐτῶν σκευὴν καὶ
 τὰ μέτρα τῆς παρεμβολῆς φέροντες, καὶ μετ' αὐτοὺς
 30 ὁδοποιοί, τὰ τε σχολιά τῆς λεωφόρου κατευθύνειν καὶ
 χθαμαλοῦν τὰ δύσβατα, καὶ τὰς ἐμποδίους ὕλας προ-
 νακόπτειν, ὡς μὴ ταλαιπωροῖτο δυσποροῦν τὸ στράτευμα.
 Κατόπιν δὲ τούτων, τὰς τε ἰδίαις καὶ τὰς τῶν ὑπ' αὐτὸν
 ἡγεμόνων ἑταξεν ἀποσκευὰς, καὶ συγχυθεὶς ἐπὶ τούτοις
 35 πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἱππέων. Μεθ' οὗς αὐτὸς ἐξήλαυνε,
 τοὺς τε ἐπιλέκτους τῶν πεζῶν καὶ ἱππέων καὶ τοὺς λο-
 χοφόρους ἔχων· εἶπετο δὲ αὐτῷ τὸ ἴδιον τοῦ τά-
 γματος ἱππικὸν, ἴδιοι γὰρ ἐκάστου τάγματος εἴκοσι
 40 πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἱππεῖς. Τούτοις δὲ ἡκολούθουν οἱ τὰς
 ἐλεπόλεις φέροντες ὀρεῖς καὶ τὰ λοιπὰ μηχανήματα.
 Μετὰ δὲ τούτους ἡγεμόνες τε καὶ σπειρῶν ἐπαρχοὶ σὺν
 χιλιάρχοις, ἐπιλέκτους περὶ σφᾶς στρατιώτας ἔχοντες.
 Ἐπειτα αἱ σημαῖαι περισχύουσαι τὸν ἄετον, ὃς πάντος
 45 ἄρχει Ῥωμαίοις τάγματος, βασιλεὺς τε οἰωνῶν ἀπάν-
 των καὶ ἀλκιμώτατος ὢν· δ' ἡ δὴ καὶ τῆς ἡγεμονίας
 τεκμήριον αὐτοῖς καὶ κληδὼν ἐφ' οὗς ἂν ἴωσι τοῦ κρα-
 τῆσειν δοκεῖ. Τοῖς ἱεροῖς δὲ ἡκολούθουν οἱ σαλπιγ-
 καί, καὶ κατόπιν αὐτῶν ἡ φάλαγξ τὸ στίφος εἰς ἑξ
 50 πλαινύουσα. Τούτοις παρεπιπέτο τις ἑκατοντάρχης ἐξ
 ἔθους τὴν τάξιν ἐπισκοπούμενος. Τὸ δὲ οἰκετικὸν ἐκά-
 στου τάγματος ἅπαν τοῖς πεζοῖς εἶπετο, τὰς ἀποσκευὰς
 τῶν στρατιωτῶν ἐπὶ τοῖς ὀρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις
 ἄγοντας. Κατόπιν δὲ πάντων τῶν ταγμάτων ὁ μίσθιος

per in civitates confugere, quas Josephus communierat, ad
 munitissimam omnium, Jotapata, properavit, existimans
 eam quidem primo impetu facile captum iri, magnam
 vero apud duces sibi met gloriam, atque illis ad reli-
 quas res gerendas emolumentum acquisitum esse : alias
 quippe civitates metu deditionem facturas esse, validissima
 occupata. Ceterum de spe multum aberravit. Nam quum
 ipsum adventantem praesensissent Jotapateni, extra urbem
 excipiunt, praelioque ex improvise Romanos adorti, multi
 et ad pugnam parati simul et acres, utpote pro salute pa-
 triae et conjugum et liberorum, statim eos in fugam vertunt,
 plurimosque e Romanis sauciant, septem vero solum in-
 terficiunt, quod solutis nequaquam ordinibus pedem re-
 ferrent, septisque undique corporibus summa tantum cute
 vulnerati essent, et Judaei magis emulous jaculari quam
 manus conserere auderent, leviter armati cum gravis ar-
 maturae militibus. Ex ipsis autem Judaeis tres ceciderunt,
 paucis praeterea sauciat. Et Placidus quidem infirmior
 compertus quam ut urbem aggredieretur in fugam se con-
 jicit.

(VIII.) 2. Vespasianus vero quum ipse desiderio flagrasset
 invadendi Galilaeam, egreditur Ptolemaide, exercitus profe-
 ctione ordinata more Romano. Auxilia enim levis arma-
 turae et sagittarios praere jussit, ut repentinis hostium in-
 cursus inhiherent, utque suspectas et opportunas insidiis
 silvas scrutarentur. Quos sequebatur Romanorum pedi-
 tatus equitatusque pars gravis armaturae. Illos excipiebant
 e singulis centuriis deni, et arma sua necessariaque portan-
 tes et castrorum mensuras. Et post illos ibant itineris pa-
 tefactores, ut et obliqua viarum recta facerent et aspera
 complanarent, silvasque obstantes praeciderent, ne transitu
 difficili et impedito fatigaretur exercitus. Illorum autem a
 tergo et sua et legatorum impedimenta ordinavit, quibus se-
 curitatis gratia multos equites adjunxit. Post quos ipse ince-
 debat, pedites delectos equitesque et lancearios secum ha-
 bens, ipsumque sequebatur proprius legioni equitatus :
 proprii enim erant unicuique legioni equites centum et
 viginti. Illis vero proximi ibant muli qui helepoles aliasque
 machinas ferebant. Post illos legati et cohortium praefecti
 cum tribunis, lectis militibus stipati. Deinde signa aquilae
 circumdata, quae omni legioni apud Romanos praest, regina
 ipsa omnium avium, eademque valentissima : unde etiam
 imperii signum ipsis est et velut omen victoriae in quos-
 cunque eunt. Sacra autem signa sequebantur tubicines :
 et post hos phalanx seuum virorum ordinibus dilatata ; qui-
 bus adjunctus erat ex more centurio quidam, cujus munus
 erat inspicere ordinem servandum. Servi autem cuncti
 uniuscujusque legionis pedites sequebantur, militum impe-
 dimenta mulis et jumentis agentes. Et post omnes legiones
 multitudo mercenariorum, quos securitatis gratia agminum

ὄχλος, οἷς οὐραγοὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἡκολούθουν πεζοὶ τε καὶ ὀπλιταὶ καὶ τῶν ἱππέων συχνοί.

γ'. Οὕτως δδεύσας Οὐεσπασιανὸς μετὰ τῆς δυνάμεως πρὸς τοὺς ὅρους ἀφικνεῖται τῆς Γαλιλαίας, ἔνθα κατα-
στρατοπεδευσάμενος ὠρμημένους εἰς πόλεμον τοὺς στρα-
τῶτας κατεῖχεν, ἐπιδεικνύμενός τε τὴν στρατιὰν εἰς
κατάπληξιν τοῖς πολεμίοις, καὶ μετανοίας διδοὺς και-
ρὸν, εἰ πρὸ μάχης μεταβάλοιnton. Ἄμα δὲ καὶ πρὸς
πολιορκίαν τῶν ἐρυμάτων ἐξηρτύετο. Μετάνοιαν μὲν
οὖν τῆς ἀποστάσεως ὀφθεῖς ὁ στρατηγὸς πολλοῖς ἐνεיר-
γάσατο, κατάπληξιν δὲ πᾶσιν. Οἱ γὰρ περὶ τὸν Ἰω-
σηφάτον, καταστρατοπεδευκότες οὐκ ἀποθεν τῆς Σεπφώρειας,
παρὰ πόλιν Γαρίν καλουμένην, ἐπεὶ πλησιάζοντα τὸν
πόλεμον ἤκουσαν ὅσον τε οὕτω τοὺς Ῥωμαίους συμμί-
ξοντας σφίσιν, οὐ μόνον πρὸ μάχης, ἀλλὰ καὶ πρὶν
ἰδεῖν τοὺς ἐχθροὺς, διασκίδνανται φυγῇ. Καταλείπε-
ται δὲ ὁ Ἰωσηφὸς μετ' ὀλίγων, καὶ κατιδὼν ὥς οὔτε
δέχεσθαι τοὺς πολεμίους ἀρκετὴν ἔχει δύναμιν, καὶ
πεπτωκότα τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων, ἄσμενοί τε
ἂν εἰ πιστεύουσιν χωροῖεν οἱ πλείους ἐπὶ σπονδάς, ἐδε-
δίκε μὲν ἤδη περὶ παντὸς τοῦ πολέμου, τότε δὲ ὡς
πορρωτάτω χωρίζεσθαι τῶν κινδύνων ἔκριεν· ἀναλαβὼν
δὲ τοὺς συμμείναντας εἰς Τιβεριάδα καταφεύγει.

ΚΕΦ. Ζ'.

Οὐεσπασιανὸς δὲ τῇ πόλει τῶν Γαδαρέων ἐπελθὼν
αἰρεῖ τε κατὰ πρώτην ἐφοδὸν αὐτὴν, μαχίμου πλήθους
ἐρημον καταλαβὼν, καὶ παρελθὼν εἰςω πάντας ἡδηδὼν
ἀνακρεῖ, μηδεμίαν τῶν Ῥωμαίων ἡλικίας ἔλεον ποιου-
μένων, μίσει τῷ πρὸς τὸ ἔθνος, καὶ μνήμῃ τῆς κατὰ
τὸν Κέστιον αὐτῶν παρανομίας. Ἐμπύρῃσι δ' οὐ μό-
νον αὐτὴν τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ τὰς πέριξ κώμας πάσας
τε καὶ πολίσνας, ἃς μὲν παντελῶς ἐκλελειμμένας, ἔστι
δὲ ἃς αὐτὸς ἐξανδραποδίζόμενος.

(Γ'. β'. Οὐ δὲ Ἰωσηφὸς ἦν πρὸς ἀσφάλειαν εἰλετο
πόλιν αὐτὸς ἐνέπλησε δέους καταφυγῶν. Οἱ δὲ ἀπὸ τῆς
Τιβεριάδος οὐκ ἂν, εἰ μὴ πρὸς ἅπαν ἀπεγνώκει τὸν πόλε-
μον, τραπῆναι ποτε αὐτὸν ὄντο. Καὶ κατὰ τοῦτο γε
οὐ διημάρτανον αὐτοῦ τῆς γνώμης. Ἐώρα μὲν γὰρ οἱ
ρέψει τὰ Ἰουδαίων τέλους, καὶ μίαν αὐτῶν ἤδει σωτη-
ρίαν εἰ μεταβάλοιnton. Αὐτὸς δὲ καίπερ συγγνωσθή-
σεσθαι παρὰ Ῥωμαίοις προσδοκῶν, δμως τεθνάναι
μᾶλλον εἰλετο πολλὰκις ἢ καταπροδοὺς τὴν πατρίδα
καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῷ στρατηγίαν ὑβρίσας εὐ-
τυχεῖν παρ' οἷς πολεμήσων ἐπέμψθη. Γράφειν οὖν
τοῖς ἐν τέλει τῶν Ἱεροσολύμων διέγνω μετὰ ἀκριβείας
τὰ πράγματα, ὥς μήτε ἐπὶ τὸ μείζον ἐξάρας τὴν πο-
λεμίων ἰσχύον αὐθὺς εἰς δειλίαν κακίζοντο, μήτε ἐνδεέ-
στερον ἀπαγγείλας, κἂν μετανοήσαντας ἰσως θρασύνειεν,
ἵνα τε ἡ σπονδὰς αἰρούμενοι ταχέως ἀντιγράφωσιν, ἢ
πολεμεῖν ἐγκωχότες, ἀξιώμαχον πρὸς Ῥωμαίους πέμ-
ψωσιν αὐτῷ δύναμιν. Οὐ μὲν οὖν ταῦτα ἐπιστείλας

coactores excipiebant, pedites levis gravisque armaturæ cum multis equitibus.

3. In hunc modum profectus Vespasianus cum copiis suis ad Galilææ fines pervenit : ubi castris positis milites ad bellum incitatos continebat, in hostium conspectum adducens exercitum, ut et terrorem illis incuteret, et spatii aliquid daret ad resipiscendum, si vellent ante prælium consilia mutare. Simul autem omnia ad munitiones oppugnandas parabat. Et conspectus quidem exercitus dux fecit ut multos defectionis pœniteret utque animis consternarentur omnes. Nam Josephus et qui cum eo castra posuerant non longe a Sepphori, ad urbem Garin appellatam, postquam hostes in propinquo esse acceperant, et Romanos fere in eo esse ut manus secum consererent, non solum ante pugnam, sed etiam antequam hostes conspicerent fuga disjecti sunt. Cum paucis autem Josephus, ubi animadvertit quod ad excipiendos hostes non satis copiarum haberet et Judæorum animi concidissent, quodque libenter, si crederentur, plerique ad fœdera irent, jam tum metuebat de totius belli eventu, et eo tempore quam longissime a periculis se subducere statuebat; assumptisque qui cum ipso remanserant, Tiberiadem fugivit.

CAP. VII. (IX.)

Vespasianus autem, Gadarensium civitatem adortus, et primo impetu eam in potestatem suam redigit, quod civibus plerisque ætatis militaris vacuum reperisset, et in eam ingressus puberes omnes interfici jussit, Romanis nulli ætati misericordiam adhibentibus, tam ex odio in gentem quam memoria iniquitatis illorum in Cestium. Incendit autem non solum civitatem istam, sed etiam omnes circumcirca vicos et oppidula, nonnullis quidem penitus derelictis, ex aliis vero incolis in captivitatem ab ipso abductis.

(X.) 2. Josephus autem civitatem, quam suæ incolumitatis ergo elegerat, ipse in eam fugiendo metu opplevit. Nam Tiberienses nunquam eum, nisi omnino de belli successu desperasset, in fugam se daturum fuisse existimabant. Atque eatenus non aberrabant de animi ejus sententia conjectantes. Videbat enim quorsum evaderent res Judæorum, nullanque ad salutem illis apertum iri viam, nisi consilia mutarent. Ille vero, quamvis a Romanis veniam consequuturum esse speraret, sæpenuvero tamen optabat potius emori quam patria prodita et belli sibi commissi administratione dedecorata apud illos feliciter agere, quibuscum pugnatum missus erat. Decrevit igitur magistratibus Hierosolymitanis accurate scribere quemadmodum sese res haberent, ut neque in majus extollendo hostium vires post hac timiditatis argueretur, aut eas narratione sua extenuando fortasse cœpti etiam pœnitentes audaciores redderet, utque cito rescriberent, si fodus eis placeret, aut, si bellum gerere statuerent, copias ad confligendum cum Romanis idoneas ipsi mitterent. Et ille quidem, simul atque

πέμπει διὰ τάχους ἐπὶ Ἱεροσολύμων τοὺς τὰ γράμματα κομίζοντας.

γ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ ὠρμημένος ἐξαιρεῖν τὴν Ἰωταπάτην (πέπυστο γὰρ εἰς αὐτὴν πλείστους τῶν πολεμίων συμπεφευγέναι, καὶ ἄλλως ὀρηκτῆριον ἰσχυρὸν οὖσαν αὐτῶν), πέμπει πεζοὺς τε καὶ ἱππεῖς τοὺς προεξομαλιούντας τὴν ὁδὸν, ὀρεινὴν ὑπάρχουσαν καὶ πετρώδη, δύσβατόν τε καὶ περὶ οἷς, ἱππεῦσι δὲ ἀμύχανον. Οἱ μὲν οὖν τέσσαρσιν ἡμέραις ἐξεργάσαντο, καὶ πλατεῖαν ἤνοξαν τῇ στρατιᾷ λεωφόρον. Τῇ πέμπτῃ δὲ ὁ Ἰώσηπος (αὕτη δὲ ἦν Ἀρτεμισίου μηνὸς εἰκοστὴ πρώτη) φθάνει παρελθὼν εἰς τὴν Ἰωταπάτην ἐκ τῆς Τιβεριάδος, καὶ πεπτωκότα τοῖς Ἰουδαίοις ἀνίστησι τὰ φρονήματα. (ΙΑ'). Οὐεσπασιανῷ δὲ τις εὐαγγελίζεται τὴν μετάδασιν τοῦ ἀνδρὸς αὐτόματος καὶ κατήπειγεν ἐπὶ τὴν πόλιν, ὡς μετ' ἐκείνης αἰρήσονται πᾶσαν Ἰουδαίαν, εἰ λάθοι τὸν Ἰώσηπον ὑποχείριον· ὁ δὲ ἀρπάσας ὥσπερ μέγιστον εὐτύχημα τὴν ἀγγελίαν καὶ προνοίᾳ θεοῦ τὸν συνετώτατον εἶναι δοκοῦντα τῶν πολεμίων οἰόμενος εἰς αὐτὸν θαίρετον εἰρκτὴν παρελθεῖν, εὐθέως μὲν σὺν χιλίοις ἱππεῦσι πέμπει Πλάκιδον, καὶ δεκαδάρχην Ἐβούτιον, ἀνδρά τῶν ἐπισήμων κατὰ χεῖρα καὶ σύνεσιν, περιτάσσειν κελεύσας τὴν πόλιν, ὡς μὴ λάθοι διαδράς ὁ Ἰώσηπος.

δ'. Αὐτὸς δὲ μετὰ μίαν ἡμέραν ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν δύναμιν εἶπετο καὶ μέχρι δεῖλης ὁδεύσας πρὸς τὴν Ἰωταπάτην ἀφικνεῖται. Ἀναλαβὼν δὲ τὴν στρατιὰν εἰς τὸ προσάρκτιον αὐτῆς μέρος πρὸς τινὶ λόφῳ στρατοπεδεύεται, διέχοντι σταδίους ἑπτὰ τῆς πόλεως, περὶ ὧν ὡς μάλιστα τοῖς πολεμίοις εὐσύννοτος εἶναι, πρὸς ἐκπληξιν· ἢ καὶ παραχρῆμα τοσαύτη τοὺς Ἰουδαίους κατέσχευε, ὡς μηδὲνα τοῦ τείχους τολμῆσαι προελθεῖν. Ῥωμαῖοι δ' εὐθύς μὲν ἀπώκνησαν προσβολήν, δι' ὅλης ὥδευκότες ἡμέρας· διπλῇ δὲ τῇ φάλαγγι κυκλοῦνται τὴν πόλιν καὶ τρίτῃν ἔξωθεν περιστᾶσι τὴν ἱππον, πᾶσας ἀποφράσσοντες αὐτοῖς τὰς ἐξόδους. Τοῦτό γε ἐν ἀπογνώσει σωτηρίας παρώξυνε τοὺς Ἰουδαίους πρὸς τόλμαν· οὐδὲν γὰρ ἀνάγκης ἐν πολέμῳ μαχιμώτερον.

ε'. Γενομένης δὲ μεθ' ἡμέραν προσβολῆς, τὸ μὲν πρῶτον Ἰουδαῖοι κατὰ χώραν μένοντες ἀντείχον ἀντικρὺ τῶν Ῥωμαίων, ἐξεστρατοπεδευκότες πρὸ τοῦ τείχους. Ὡς δὲ Οὐεσπασιανὸς τούτοις μὲν τοὺς τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ πᾶν τὸ τῶν ἐκηθόλων πλῆθος ἐπιστήσας ἐπέτρεψε βάλλειν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν πεζῶν εἰς τὸ πρόσαντες ἀνῴθει καθ' ὃ τὸ τεῖχος ἦν εὐάλωτον, δέσας δ' Ἰώσηπος περὶ τῇ πόλει προφητῶν, καὶ σὺν αὐτῷ πᾶν τὸ τῶν Ἰουδαίων πλῆθος. Συμπεσόντες δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἄθροοι τοῦ μὲν τείχους ἀνέστειλαν αὐτούς, πολλὰ δὲ ἐπεδείκνυντο χειρῶν ἔργα καὶ τόλμης. Οὐκ ἐλάσσω γε μὴν ὧν ἔδρων ἀντέπασχον. Ὅσον γὰρ αὐτοὺς ἢ τῆς σωτηρίας ἀπογνώσει, τοσοῦτον τοὺς Ῥωμαίους αἰδῶς παρεκρότει· καὶ τοὺς μὲν ἐμπειρία μετ' ἀλκῆς, τοὺς δὲ θράσος ὥπλιζε τῷ θυμῷ στρατηγούμε-

ista scripserat, statim mittit qui literas Hierosolyma perferrent.

3. Vespasianus autem, incitatus ad Jotapata excindenda (audiverat enim quamplurimos hostium eo confugisse, et praeterea hoc eorum receptaculum perquam validum esse), pedites equitesque praemittit qui viam complanarent, montanam admodum et saxosam, vel peditibus difficilem et impeditam, equitibus vero omnino insuperabilem. Et illi quidem quattuor diebus opus confecerunt et planam exercitui viam aperuere. Quinto autem die, qui erat mensis Artemisii vigesimus primus, Jotapata ingredi occupat Josephus Tiberiade profectus, et Judaeos animo dejectos erigit. (XI.) Quum vero transitum ejus Vespasiano quidam transfuga nunciaret, eumque ad hoc maxime urgeret ut ad urbem ire contenderet, quod cum ea totam Judaeam occupaturus esset, modo Josephum caperet: tum ille, nuncio pro maxima felicitate arrepto, dei providentia factum ratus ut qui hostium prudentissimus videretur ultro se in custodiam traderet, statim quidem cum mille equitibus eo mittit Placidum, unaque Ebutium decurionem, virum tam manus fortitudine quam rerum scientia insignem, illisque praecepit urbem circumdare, ne clam inde Josephus aufugeret.

4. Ille autem una post die cum copiis suis omnibus sequutus est, factoque ad seram usque vesperam itinere Jotapata pervenit. Adducto vero ad septemtrionalem ejus partem exercitu, in quodam tumulo castra metatur, distante ab urbe stadiis septem, id agens de industria ut quam maxime ab hostibus conspiceretur, ad terrorem incutendum: qui tantus continuo Judaeos invasit, ut nemo muris egredi auderet. Romani autem statim quidem impressionem facere supersederunt, quod per totum diem in itineribus fuissent; aciem vero duplicem urbi circumdant, ac tertiam praeterea circumjiciunt, eamque equitum, omnes Judaeis exitus obstruentes. Id quod Judaeos, ut qui de salute desperarent, ad animos sumendos incitabat: nihil enim in bello homines pugnaciores facit quam necessitas.

5. Postridie vero aggressionem facta primo quidem Judaei, qui in ista regione manserant, castris extra urbem ante muros positis, Romanis obviam ibant. Quum autem Vespasianus illis sagittarios quidem admovisset et funditores et universos eminus jaculantes, missilibus eos uti permisit, ipse vero cum peditibus locum acclivem ascendebat, ubi murus erat expugnabilis: tunc Josephus civitati metuens prosiluit, et cum eo cuncta Judaeorum multitudo. Simulque Romanos omnes adorti, a muris quidem illos repulerunt, et multa tam manu forti quam animo virili ediderunt facinora; ceterum non minora quam patrabant vicissim perpassi sunt. Nam quantum ipsos salutis desperatio, tantum Romanos pudor incitabat: et hos quidem peritiam cum fortitudine, illos vero armabat audacia animis

vous. Παραταζόμενοι δὲ δι' ὅλης ἡμέρας νυκτὶ διαλύονται, τρώσαντες μὲν πλείστους Ῥωμαίων, τρισκαίδεκα δὲ ἀνελόντες ἀνδρας· αὐτῶν δὲ ἔπεσον μὲν δέκα καὶ ἑπτὰ, τραυματῆαι δὲ ἐγένοντο ἑξακόσιοι.

6 ζ'. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ πάλιν προσβάλλουσι τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξελθόντες πολλὸν καρτερώτερον ἀντιπαρετάξαντο, θαρραλεώτεροι μὲν ἐκ τοῦ παρὰ λόγον ἀντισχεῖν τῇ προτέρᾳ γεγεννημένοι, χρώμενοι δὲ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις μαχίμωτοίς· ὑπὸ γὰρ αἰδοῦς εἰς ὀργὴν ἐξεκαίοντο, τὸ μὴ ταχέως νικᾶν ἤτταν ἡγούμενοι. Καὶ μέχρι πέμπτης ἡμέρας προσβολαὶ μὲν ἐγίνοντο τῶν Ῥωμαίων ἀδιαιεῖτοι, ἐκδρομαὶ δὲ τῶν Ἰωταπατηνῶν καὶ τειχομαχίαι καρτερώτεραι· καὶ οὔτε Ἰουδαῖοι τὴν τῶν πολεμίων ἰσχὺν κατωρρώδουν, οὔτε Ῥωμαῖοι πρὸς τὸ τῆς πόλεως δυσάλωτον ἀπέκαμνον.

15 (IB.) ζ'. Ἔστι δὲ Ἰωταπάτη πλὴν ὀλίγου πᾶσα κρημνὸς, ἐκ μὲν τῶν ἄλλων μερῶν πάντοθεν φάραγγιν ἀπέριος ἀπότομος, ὥς τῶν κατιδεῖν πειρωμένων τὰς ὄψεις προεξασθενεῖν τοῦ βάθους· ἀπὸ βορέου δὲ προσιτῇ μόνον, καθ' ὃ λήγοντι τῷ ὄρει πλαγίῳ προσέκτισται. Καὶ τοῦτο δ' ὁ Ἰώσηπος ἐμπεριελήφει τειγίζων τὴν πόλιν, ὥς ἀκατάληπτον εἶναι πολεμίοις τὴν ὑπὲρ αὐτῆς ἀκώρειαν. Κυκλόθεν δὲ ἄλλοις ὄρεσι καλυπτομένη, πρὶν εἰσαφίκοιτό τις αὐτὴν, παντελῶς ἀόρατος ἦν. Εἶχε

20 μὲν οὕτως ὀχυρότης Ἰωταπάτη. ἥ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τῇ τε φύσει τοῦ χωρίου καὶ ταῖς τάμαις τῶν Ἰουδαίων ἀντιφρονειῶν, ἔγνω καρτερώτερον ἅπτεσθαι τῆς πολιορκίας, καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἡγεμόνας ἐβουλεύετο περὶ τῆς 30 προσβολῆς. Δόξαν δὲ χῦσαι τὸ προσιτὸν τοῦ τείχους, ἐπὶ συχομιδὴν ὕλης ἐκπέμπε πᾶν τὸ στράτευμα, καὶ κοπέντων τῶν περὶ τὴν πόλιν ὄρων, συναλισθείσης δὲ ἅμα τοῖς ὕλοις ἀπείρου χερμάδας, οἱ μὲν πρὸς ἀλεύραν τῶν ὑπερθεῖν ἀφιεμένων βελῶν γέγραα διατείναντες 35 ὑπὲρ χαρακωμάτων ἐχώννουν ὑπ' αὐτοῖς, οὐδὲν ἢ μικρὰ βλαπτόμενοι ταῖς ἀπὸ τοῦ τείχους βολαῖς, οἱ δὲ τοὺς πλησίον ὄχθους ἀνασπῶντες γῆν αὐτοῖς ἀδιαλείπτως προσέφερον· καὶ τριχῇ διηρημένον ἀργὸς ἦν οὐδεὶς. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι πέτρας τε μεγάλας ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῖς 40 σκεπάσμασιν αὐτῶν ἐπηφίσαν καὶ πᾶν εἶδος βελῶν. ἦν δὲ καὶ μὴ διικνουμένον πολὺς ὁ ψόφος καὶ φοβερὸς ἐμπόδιον τοῖς ἐργαζομένοις.

θ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐν κύκλῳ τὰς ἀφετηρίους μηχανὰς ἐπιστήσας (τὰ πάντα δὲ ἦν ἑκατὸν ἐξήκοντα ὀργανα), βάλλειν ἐκέλευσε τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους. Ὅμοῦ 45 δὲ οἱ τε καταπέλται τὰς λόγγας ἀνερροῖζον καὶ ταλαντιᾶι λίθοι μέγεθος ἐκ τῶν πετροβόλων ἐβάλλοντο, πῦρ τε καὶ πλῆθος ἀθρόων διστῶν, ἅπερ οὐ μόνον τὸ τεῖχος ἀνεπίβητον τοῖς Ἰουδαίοις ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ τῆς 50 ἐντὸς οὐσῆς ἐφικνεῖτο χώρας. Καὶ γὰρ τὸ τῶν Ἀράβων τοξοτῶν πλῆθος, ἀκονισταὶ τε καὶ σφενδονῆται πάντες, ἅμα τοῖς μηχανήμασιν ἐβαλλον. Οὐ μὴν εἰργόμενοι τῆς καθ' ὑπερθεῖν ἀμύνης ἡρέμουν. Ἐκτρέχοντες γὰρ ληστρικώτερον κατὰ λόχους περιέσπων τε τῶν ἐο-

iracundis militantes. Quum autem tota die pugnatum esset, praelium nox dirimit, Romanorum quidem plurimis sauciatis, virisque tredecim interfectis, illorum vero septemdecim quidem ceciderunt, vulnerati autem erant sexcenti.

6. Verumtamen die sequenti facta eruptione iterum adversus aggressos Romanos, multo acrius aciem contra instruxerunt, inde quidem audaciores facti, quod eos pridie praeter spem sustinuerant, Romanos vero tum pugnaciores experti, quippe quos pudor in iram accenderat, se superari existimantes quod non cito vicerant. Et usque ad quintum diem in urbem impressionem facere non cessabant Romani, neque ipsi Jotapateni ab excursionibus pugnisque e muro acrioribus: et neque Judaei vires hostium formidabant, neque Romani urbis capiendae difficultate fatiscabant.

(XII.) 7. Est autem Jotapata propemodum omnis praerupta, ex aliis quidem partibus profundis vallibus adeo praecipex, ut in eas despicere cupientium aspectus ante deficiat quam ad imum perveniat; a septemtrione vero tantummodo adiri potest, ubi montis desinentis ad latus declive exedificata est. Quod quidem ipsum muro complexus est Josephus quoniam civitatem muniret, ut summitas ei imminens ab hostibus occupari non possit. Undique autem montibus circumsepta, priusquam in eam quis perveniret, omnino conspici nequibat. Ad hunc quidem modum communita erat Jotapata.

8. Vespasianus autem, et contra loci naturam contendere volens et contra Judaeorum audaciam, statuit urbem acriter oppugnare, et advocatis quos sub se habebat ducibus, cum illis de impressione facienda consultabat. Quum autem visum esset aggerem excitare, qua parte murus accessu erat facilis, totum ad comportandam materiam mittit exercitum, urbiue propinquis montibus excisis, simulque cum lignis magna vi lapidum congesta, alii quidem cratibus, ad evitanda jacula desuper missa, super vallis expansis, sub illis aggerem construebant, nihil aut parum admodum telis, quae de muro jacerentur, laesi; alii vero, propinquos tumulos evellentes, terram illis sine intermissione afferebant, cumque trifariam divisi essent, nemo otiosus erat. At Judaei saxa ingentia et omne telorum genus in eorum tegumenta e muris immiserunt: quorum multa licet minime penetrarent, magnum tamen sonitum edentia et horribilem impedimento erant operantibus.

9. At Vespasianus, quum missilium machinas circumposuisset (organa autem omnia erant centum et sexaginta) eos qui super murum astarent jussit impetere. Simul igitur et catapultae lanceas cum stridore jaciebant, et e ballistis lapides talenti pondere mittebantur, ignisque et assidue magno numero sagittae, quae non solum murum Judaeis inaccessum fecerunt, sed etiam ad spatium intra situm pertingebant. Namque magna Arabum sagittariorum manus, itemque jaculatores et funditores omnes una cum machinis tela emittebant. Non tamen prohibiti ne desuper propugnarent quiescebant. Nam agminibus, praedonum magis ex more, excurrentes, et tegmina operantium undique detra-

γαζομένων τὰς σκέπας καὶ τοὺς γυμνουμένους ἔπειον· καὶ καθ' ὃ παρείκειεν ἑκείνοι διερρίπτουν τὸ χῶμα, καὶ τὰ χαρακώματα σὺν τοῖς γέροισι ἐνεπίμπρασαν, μέχρι συνεῖς Οὐεσπασιανὸς τὴν διαίρεσιν τῶν ἔργων αἰτίαν εἶναι τῆς βλάβης (τὰ γὰρ διαστήματα τοῖς Ἰουδαίοις προσβολῆς παρεῖχε τόπον), ἐνοὶ τὰς σκέπας· καὶ συναφθείσης ἅμα αὐταῖς τῆς δυνάμεως ἀνείρχθησαν αἱ τῶν Ἰουδαίων παραδύσεις.

(II'.) Ἰ'. Ἐγειρομένοι δὲ τοῦ χῶματος ἤδη καὶ ταῖς 10 ἐπάλξεσιν ὅσον οὖπω πλησιάζοντος, δεινὸν δ' Ἰωσήπος νομίσας εἰ μηδὲν ἀντιμυχανήσαιο τῇ πόλει σωτήριον, συναθροίζει τέκτονας, καὶ τὸ τεῖχος ἐκέλευσεν ὑψοῦν. Τῶν δὲ ἀδύνατον εἶναι φαιμένων οἰκοδομεῖν τοσούτοις βέλεσι βαλλομένους, σκέπην αὐτοῖς ἐπινοεῖ τοιάνδε. 15 Δρυφάκτους πῆξασθαι κελεύσας ἐμπετάσαι τε βύρσας νεοδόρους βοῶν, ὡς ἂν δέχοντο μὲν τοὺς ἀπὸ τῶν πετροβολῶν λίθους κολπούμεναι, περιολισθάνοι δὲ ἀπ' αὐτῶν τὰ λοιπὰ βέλη, καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τῆς ἱκμάδος εἴργετο, προανίστησι τῶν τεκτόνων· ἐφ' οἷς ἀσφαλῶς 20 ἐργαζόμενοι δι' ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς τὸ τεῖχος ἤγειραν εἰς εἴκοσι πῆγεις τὸ ὕψος, καὶ συγνοὺς μὲν πύργους ἐνωκοδόμησαν αὐτῷ, καρτεράν τε ἐπαλξιν ἐφημόσαντο. Τοῦτο τοῖς Ῥωμαίοις ἐντός ἤδη τῆς πόλεως οἰομένοις εἶναι πολλὴν ἐποίησεν ἀθυμίαν καὶ πρὸς τε τὴν ἐπίνοιαν 25 τοῦ Ἰωσήπου καὶ τὸ παράστημα τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως κατεπλάγησαν.

ια'. Οὐεσπασιανὸς δὲ καὶ πρὸς τὸ πανοῦργον τοῦ στρατηγήματος καὶ πρὸς τὰς τόλμας παρωξύνετο τῶν Ἰωταπατηνῶν. Πάλιν γὰρ ἀναθαρσάντες ἐπὶ τῇ 30 τευχισμῷ τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξέθεον, καὶ καθ' ἡμέραν ἐγίνοντο συμπλοκαὶ κατὰ λόχους, ἐπίνοιά τε ληστρικῇ πᾶσα, καὶ τῶν προστυχόντων ἀρπαγαί, καὶ τῶν ἄλλων ἔργων πυρπολήσεις, ἕως Οὐεσπασιανὸς, ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν μάχης, διέγνω προσκαθεζόμενος σπᾶνει τῶν 35 ἐπιτηδείων αἰρεῖν τὴν πόλιν· ἥ γὰρ ἀναγκαζομένους ἀπορία τῶν ἀναγκαίων ἱκετεύσειν αὐτὸν, ἥ μέχρι παντὸς ἀπαυθαδισαμένους διαφθαρῆσεσθαι λιμῷ, πολὺ τε βῆσιν αὐτοῖς χρῆσεσθαι ἡξίου κατὰ τὴν μάχην, εἰ διαλιπὼν αὐθις ἐκτετραχυμένοις ἐπιπέσοι. Φρουρεῖν δὲ 40 πᾶσας αὐτῶν ἐκέλευσε τὰς διεξόδους.

ιβ'. Τοῖς δὲ σίτου μὲν ἦν πλῆθος ἐνδον καὶ τῶν ἄλλων πλὴν ἄλλος ἀπάντων, ἐνδεια δὲ ὕδατος, ὡς ἂν 45 πηγῆς μὲν οὐκ οὔσης κατὰ τὴν πόλιν, τῷ δὲ ὁμβρίῳ διαρκομένων τῶν ἐν αὐτῇ. Σπᾶνιον δὲ εἰ ποτε τὸ κλίμα τοῦτο θέρους ἔσται. Καὶ κατὰ ταύτην τὴν 50 ὥραν πολιορκουμένων ἀθυμία δεινὴ πρὸς τὴν τοῦ δίψους ἐπίνοιαν ἦν, ἡσυχάλλόν τε ὡς ἤδη ἐπιλελοιπότης καθάπαν ὕδατος. Ὁ γὰρ Ἰωσήπος τὴν τε πόλιν ὁρῶν τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων εὐπορον καὶ τὰ φρονήματα γενναῖα 55 τῶν ἀνδρῶν, βουλόμενός τε Ῥωμαίους παρ' ἐλπίδα ἐκτεῖναι τὴν πολιορκίαν, μέτρῳ τὸ ποτόν αὐτοῖς διένεμεν. Οἱ δὲ τὸ ταμειεῖσθαι χαλεπώτερον ἐνδείας ὑπελάμβανον καὶ τὸ μὴ αὐτεξούσιον αὐτῶν πλέον ἐκίνει τὴν 60 ὀρεξιν, καὶ καθάπερ εἰς ἐσχατον ἤδη δίψους προήκοντες

hebant, nudatosque feriebant : et ubicunque illi loco cedent, aggerem diijiciebant, vallorumque munimenta una cum cratibus incendebant, donec Vespasianus, intellecto operum intervalla hujusce damni causam esse (nam spatia interjecta Judæis locum aggrediendi præbebant), tegumenta omnia in unum conferebat; et cum ipsis pariter conjunctis copiis factum est ut coercerentur hostium obreptiones.

(XIII.) 10. Jam vero aggere erecto et propemodum propugnaculis æquato, Josephus grave fore ratus si nihil contra moliretur quod urbi salutare esset, opifices convocat, murumque altius attolli jussit. Quumque illi dicerent fieri non posse ut ædificarent dum tot jaculis peterentur, hujusmodi tegmen illis excogitabat. Quum sudas defigi superque eis cruda boum coria expandi præcepisset, ut lapidēs quidem e tormentis emissos sinuata exciperent, reliqua vero tela inde dilaberentur, et humoris vi ignis arceretur, hoc machinamentum opificibus prætendit, sub quo tuto operantes die nocteque murum ad viginti cubitorum altitudinem evexerunt, et crebras turres in eo ædificarunt, validaque adaptarunt propugnacula. Id quod Romanis, jam intra civitatem se esse credentibus, magnam anxietatem injecit, fecitque ut tam ex iis quæ excogitaverat Josephus, quam ex civium præsentī fortitudine animis consternerentur.

11. At Vespasianus et commenti vafricie et Jotapatenorum audacia magis irritabatur. Nam resumpta ex munitione fiducia in Romanos excursiones faciebant, et quotidie turmatim confligebant, et omne genus latrocinia adhibebant, ut et eorum quæ casus obtulerit rapinas, ceterorumque operum igne vastationes, donec Vespasianus, contento a pugna milite, statuiturbem ariete obsidere et necessariorum penuria laborantem capere : ant enim coactos necessario- rum inopia ipsi supplicaturos, aut si ad extremum in eadem pertinacia duraverint, fame perituros; multoque languidiores in pugna eos habiturum esse putabat, si rursus post intervallum inedia attritos adoriatur. Itaque omnes exitus eorum observari jussit.

12. Illis autem intus frumenti satis erat, aliarumque rerum præter salem omnium : attamen aqua egebant, utpote quod nullus fons erat intra urbem, imbre autem se sustentabant eam habitantes. Verum rarum est si unquam in illo tractu per æstatem pluit. Quumque illa ipsa tempestate obsiderentur, valde animos despondebant de siti cogitantes; et indignabantur, ac si aqua prorsus eos defecisset. Josephus enim, quum et civitatem videret aliis necessariis abundare, virosque animo fortes esse, velletque obsidionem Romanis præter expectationem protrahere, certa mensura potum civibus distribuebat. Illi vero aquam ipsis ita dispensari penuria gravius esse existimabant, et cupiditatem ipsorum magis accendebat, quod liberam bibendi potestatem non haberent; et, quasi ad extre-

ἀπέκαμνον. Διακείμενοι δὲ οὕτως οὐκ ἐλάβανον τοὺς Ῥωμαίους· ἀπὸ γὰρ τοῦ κατάντους ἑώρον αὐτοὺς ὑπὲρ τὸ τεῖχος ἐφ' ἓνα συρρέοντας τόπον καὶ μετρουμένους τὸ ὕδωρ, ἐφ' ὃν καὶ τοῖς ὀξυβελέσιν ἐξικνούμενοι πολλοὺς ἀνήρουν.

10 ιγ'. Καὶ Οὐεσπασιανὸς μὲν οὐκ εἰς μακρὰν τῶν ἐκδοχείων κενωθέντων ἤλπιζεν ὅδ' οὐκ ἀνάγκης αὐτῷ παραδοθῆσθαι τὴν πόλιν. Ὁ δὲ Ἰώσηπος κλάσαι τὴν λιπίδα ταύτην αὐτῷ προαιρούμενος ἐμβρέξαι κελεύει πλείστους τὰ ἱμάτια, καὶ κατακρεμάσαι περὶ τὰς ἐπάλξεις, ὥστε περιρρεῖσθαι πᾶν ἑξαπλῆν τὸ τεῖχος. Πρὸς τοῦτο ἀθυμία τῶν Ῥωμαίων καὶ κατάπληξις ἦν, θεασαμένων εἰς χλεύην τοσούτων παραναλίσκοντας ὑδάτος, οὓς οὐδὲ ποτὸν ἔχειν ὑπελάμβανον. Ὡστε

15 καὶ τὸν στρατηγὸν ἀπογνόντα τὴν δι' ἐνδεΐας ἔλωσιν τρέπεσθαι πάλιν πρὸς θπλά καὶ βίαν· ὃ δὲ τοῖς Ἰουδαίοις δι' ἐπιθυμίας ἦν. Ἀπεγνωκότες γὰρ ἑαυτοὺς καὶ τὴν πόλιν πρὸ λιμοῦ καὶ δίψης τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον ἤρουντο.

20 ιδ'. Ὁ μὲντοι γε Ἰώσηπος πρὸς τῷδε τῷ στρατηγίματι καὶ ἑτερον ἐνενόησεν εἰς περισούσαν αὐτῷ. Διὰ τίνος χαράδρας δυσδαΐτου, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν φυλάκων ἀμελουμένης, κατὰ τὰ πρὸς δύσιν μέρη τῆς φάραγγος ἐκπέμπων τινὰς, γράμματά τε πρὸς οὓς

25 ἐβούλετο τῶν ἔξω Ἰουδαίων διεπέμψατο καὶ παρ' αὐτῶν ἐλάμβανε, παντὸς τε ἐπιτηδείου τῶν ἐπιλειπομένων ἀνὰ τὴν πόλιν εὐπόρησεν, ἔρπειν τὰ πολλὰ παρὰ τὰς φυλακὰς κελεύσας τοῖς εἰσιούσι, καὶ τὰ νῦτα καλύπτειν νάχεσιν, ὥς εἰ καὶ κατῖδοι τις αὐτοὺς νυκτωρ, φαντασίαν

30 παρέχουσαν κυνῶν, μέχρι συναισθόμενοι τὴν ἐπίνοιαν οἱ φρουροὶ περισχύουσι τὴν χαράδραν.

(ΙΔ'). ιε'. Καὶ τότε Ἰώσηπος μὲν τὴν πόλιν οὐκ εἰς μακρὰν ἀνθέξειν ὄρων, ἐν ἀπόρῳ δὲ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν εἰ μένοι, δρασμὸν ἅμα τοῖς δυνατοῖς ἐβουλεύετο.

35 Συναισθόμενον δὲ τὸ πλῆθος καὶ περιχυθὲν αὐτῷ κατηντιβόλουν μὴ σφᾶς περιδεῖν ἐπ' αὐτῷ μόνῳ κειμένου· εἶναι γὰρ τῇ πόλει καὶ σωτηρίας μὲν ἔλπις, ὥς παραμένοντος αὐτοῦ, παντὸς ἀγωνισομένου δι' αὐτὸν προθύμως· καὶ ἄλῳσι δὲ, παραμυθία· πρέπειν δὲ αὐτῷ

40 μῆτε φεύγειν τοὺς ἐχθροὺς μῆτε ἐγκαταλείπειν τοὺς φίλους, μῆτε ἀποπηδᾶν, ὥσπερ χειμαζομένης νεώς, εἰς ἣν ἐν γαλήνῃ παρῆλθεν· ἐπιβαπτίσειν γὰρ αὐτὸν τὴν πόλιν, μηδενὸς ἔτι τολμῶντος τοῖς πολεμίοις ἀνθίστασθαι, δι' ὃν ἀναθαρροῖεν οἰχομένου.

45 ις'. Ὁ δὲ Ἰώσηπος τὸ καθ' αὐτὸν ἀσφαλὲς ὑποστέλλόμενος ὑπὲρ αὐτῶν ἔφασκε ποιεῖσθαι τὴν ἔξοδον. Μένων μὲν γὰρ εἶσω οὐτ' ἂν ὠφελῆσαι τι μέγα σωζομένους, καὶ ἀλίσκωνται συναπολέσθαι περισσός· ἐκδὺς δὲ τῆς πολιορκίας, ἔξωθεν ὠφελῆσειν αὐτοὺς μέγιστα·

50 τοὺς τε γὰρ ἐκ τῆς χώρας Γαλιλαίου συναθροίσαι ἢ τάχως καὶ Ῥωμαίους ἐτέρῳ πολέμῳ τῆς πόλεως αὐτῶν ἀντιπερισπάσειν. Οὐχ ὄραν δὲ τί παρακαθεζόμενος αὐτοῖς χρήσιμος εἴη νῦν, πλὴν ἢ Ῥωμαίους παροξύνων μᾶλλον ἐπὶ τὴν πολιορκίαν, ὥς περὶ πλείστου ποιεῖσθαι

mam jam perventum esset sitim, fatiscebant. Verum Romanos quod ita se haberent non latebat. Nam ex adverso trans murum animadvertentibus eos unum in locum confluentes, et aquam demensam accipientes; eoque pertinentibus telis, quæ e machinis jacerentur, multos occidebant.

13. Et Vespasianus quidem, cisternis non multo post exhaustis, ex ipsa necessitate sibi traditum iri civitatem sperabat. Josephus autem, hanc illius spem frangendi propositum habens, quamplurimos jubet vestes in aquam immergere, easque de propugnaculis undique suspendere, ita ut omnem derepente murum humor circumfluere. Ad hoc animis concidunt Romani et consternantur, quum vidissent eos tantum aquæ in ludibrium consumere, quos ne potum quidem habere existimabant. Adeoque imperator, quum inedia captum iri urbem desperasset, iterum se ad arma et vim convertit: id quod Judæi maxime desiderabant. Nam quum et ipsorum et civitatis salus desperata esset, per bellum quam per famem et sitim emori malebant.

14. Verumtamen Josephus, præter strategema jam memoratum, etiam aliud excogitavit in sui incolumitatem. Via quadam salebrosa admodum et ardua, proptereaque a custodibus negligenter habita, per vallis latera occidentalia certos quosdam mittens, literas ad quoscunque vellet Judæorum extra civitatem dedit, vicissimque ab iis accepit, et necessariorum quæ in urbe defecerant abunde habuit, mandato commeanibus ut reperent plerumque dum excubias præterirent, et terga velleribus tegerent, ut si quis eos noctu conspiceret, canes esse viderentur, donec vigiles detecto commento sese locis confragois circumdarent.

(XIV.) 15. Et tunc quidem Josephus, quum urbem non diu resistere posse videret, suamque salutem in incerto esse si maneret, de fuga cum primoribus deliberabat. Id vero ubi populus intellexit, seque ei circumfuderat, ne se negligeret orabant, omnem in ipso solo fiduciam reponentes: civitati enim adhuc salutis quidem spem esse, quod ipso manente omnes ejus causa alacriter dimicaturi essent; sin vero capiantur, eundem solatio fore: decere autem ipsum nec inimicos fugere, nec in eo esse ut amicos deserat, neque veluti ex navi tempestate oppressa desilire, in quam quum mare esset tranquillum venisset: ipsum enim demersurum esse civitatem, quum jam nemo ausurus esset hostibus se opponere, ipso discedente cui confiderent.

16. Josephus autem cavens ne ipsum saluti suæ prospicere cogitarent, illorum commodo se egredi dicebat. Etenim manendo se parum admodum illis, dum salvi essent, profuturum, et, si caperentur, una cum illis frustra esse periturum, obsidione vero liberatam, extra urbem maximo eis emolumento fore: Galilæos enim e regione quam celerime esse congregaturum, et alio bello Romanos ab ipso civitate revocaturum. Nunc autem non videre cui bono foret si apud ipsos remaneret, nisi ut Romanos ad obsidionem magis incitaret, ut qui ipsum capere maximi facerent:

λαβεῖν αὐτόν· εἰ δὲ ἐκδράντα πύθοντο, πολὺ τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ὁρμῆς ἀνῆσειν. Οὐκ ἔπειθε δὲ αὐτοὺς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξέκαυσε τὸ πλῆθος αὐτῷ περιέχεσθαι. Παῖδες γοῦν καὶ γέροντες καὶ γυναῖα μετὰ νηπίων ὀδυρόμενα
 προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ τοῖς πᾶσιν ἐμπλεκόμενοι πάντες εἶχοντο, καὶ μετὰ καυκῶν κοινωνὸν σφίσι τῆς τύχης μένειν ἰκέτευον, οὐ φθόνῳ τῆς ἐκείνου σωτηρίας, ἔμοιγε δοκεῖν, ἀλλ' ἐλπίδι τῆς αὐτῶν· οὐδὲν γὰρ ἡζίου πείσεσθαι δεινὸν Ἰωσήπου μένοντος.

10 ιζ'. Ὁ δὲ πειθομένῳ μὲν ἰκετηρίαν ταῦτα νομί-
 τας, βιαζομένῳ δὲ φρουράν, πολὺ δὲ αὐτοῦ τὴν εἰς τὴν ἀπολειψὶν ὁρμὴν καὶ ὁ τῶν ὀδυρομένων ἔκλασεν οἶκος, μένειν τε ἔγνω καὶ τὴν κοινὴν τῆς πόλεως ἀπόγνωσιν ὁπλισάμενος, « νῦν καιρὸς, εἰπὼν, ἀρχεσθαι μάχης,
 15 « ὅτε ἐλπίς οὐκ ἔστι σωτηρίας, καλὸν εὐκλειαν ἀντίκα-
 « ταλασάμενον τοῦ βίου, καὶ δράσαντά τι γενναῖον εἰς
 « μνήμην ὀφιγόνων παιδῶν, » ἐπ' ἔργα τρέπεται· καὶ προελθὼν μετὰ τῶν μαχιμωτάτων διεσκίδνα τε τοὺς φρουροὺς, καὶ μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Ῥωμαίων
 20 κατέτρεχε, καὶ τὰς μὲν ἐπὶ τῶν χωμάτων δέρρει, αἷς ὑπεσκήνουν, διέσπα, τοῖς δὲ ἔργοις ἐνέβαλλε πῦρ, τῇ θ' ἐξῆς ὁμοίως, καὶ τῇ τρίτῃ, καὶ ἐπὶ συχνάς ἡμέρας καὶ νύκτας, πολεμῶν οὐκ ἔκαμνε.

(ΙΕ'). ιη'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τῶν Ῥωμαίων κακουμέ-
 25 νων ταῖς ἐκδρομαῖς (τρέπεσθαι τε γὰρ ὑπὸ Ἰουδαίων ἡδοῦντο καὶ τραπέντων ἐπιδιώκειν βαρεῖ τῶν ὀπλῶν ἦσαν βραδεῖς, οἳ τε Ἰουδαῖοι πρὶν τι παθεῖν αἰεὶ δρῶντες, ἀνεφευγον εἰς τὴν πόλιν), τοῖς μὲν ὁπλίταις τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ἐκκλίνειν ἐκέλευσε, καὶ μὴ συμπλέεσθαι θανατῶσιν
 30 ἀνθρώποις· οὐδὲν γὰρ ἀχिमώτερον εἶναι τῆς ἀπογνώ-
 σιας, περισθέννυσθαι δὲ αὐτοῖς τὰς ὁρμὰς, σκοπῶν ἀπο-
 ρουμένας, ὥσπερ ὕλην τὸ πῦρ. Προσῆκειν γε μὴν καὶ Ῥωμαίοις μετὰ ἀσφαλείας καὶ τὸ νικᾶν, ὥς ἂν οὐκ ἐξ ἀνάγκης πολέμοισιν, ἀλλὰ προσκτωμένοις. Τοῖς δὲ
 35 τῶν Ἀράβων τοξόταις καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς Συρίας σφενδο-
 νήταις καὶ λιθοβολοῖς, τὰ πολλὰ τοὺς Ἰουδαίους ἀνέ-
 στελλεν. Ἡρμῆι δὲ οὐδὲ τῶν ἀφετηρίων ὀργάνων τὸ πλῆθος. Οἱ δὲ τούτοις μὲν εἶχον κακούμενοι, τῶν δὲ πόρρω βαλλομένων ἐνδοτέρῳ γενόμενοι προσέκειντο τοῖς
 40 Ῥωμαίοις χαλεποὶ, καὶ ψυχῆς καὶ σώματος ἀφειδοῦν-
 τες ἐμάχοντο, ἐκ διαδοχῆς ἑκάτεροι τὸ κεκμηκὸς ἑαυτῶν ἀναλαμβάνοντες.

ιβ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ἡγούμενος τῷ μῆκει τοῦ χρό-
 νου καὶ ταῖς ἐκδρομαῖς ἀντιπολιορκεῖσθαι, τῶν χωμάτων
 45 ἤδη τοῖς τείχεσι πελαζόντων, προσάγειν ἔγνω τὸν κριόν.
 Ὁ δὲ ἐστὶν ὑπερμεγέθης δοκός, ἰσθμῷ νηὶς παραπλήσιος·
 ἐστόμωται δὲ παχεὶ σιδηρῷ κατ' ἄκρον εἰς κριοῦ προ-
 τομῇ, ἀφ' οὗ καὶ καλεῖται, τετυπωμένῳ· καταω-
 ρεῖται δὲ κάλοις μέσος, ὥσπερ ἀπὸ πλάστιγγος ἐτέρως
 50 δοκοῦ, σταυροῖς ἑκατέρωθεν ἑδραίοις ὑπεστηριγμένης.
 Ἀνωθούμενος δὲ ὑπὸ πλῆθους ἀνδρῶν εἰς τὸ κατόπιν,
 τῶν αὐτῶν ἀθρόως πάλιν εἰς τοῦμπροσθεν ἐπιβρισάν-
 των, τύπτει τὰ τεῖχη τῶν προανέχοντι σιδηρῷ. Καὶ οὐδεὶς οὕτω καρτερὸς πύργος, ἢ περίβολος πλατὺς, δς,

at si aufugisse se resciverint, multum eos de impetu in urbem faciendo remissuros esse. Non autem his quicquam eos movebat, sed eo magis populum ad se circum sistendum accendit. Pueri igitur et senes, itemque mulieres cum infantibus flentes ad pedes illius accidebant, eosque com- plexi omnes tenebant, et cum ejulatu eum obsecrabant ut apud ipsos maneret ejusdem fortunæ particeps; non quod illius salutis inviderent, ut mihi videtur, sed quod de sua spem haberent: nihil enim mali dum maneret Josephus se passuros esse existimabant.

17. Ille autem, si quidem pareret, ista pro precibus habenda esse ratus, pro custodia vero, si cogeretur; multum etiam ipsius impetum quo ferebatur ad discessum fregerat lamentantium misericordia: quare manere statuit, et quum cives de salute omnes desperantes armasset, atque « nunc tempus est, dixisset, pugnam capessendi, quum spes nulla incolumitatis est, utpote quod pulcrum gloriam vel vita redimere, forti aliquo facinore edito seris nepotibus memorando, » ad opera se convertit: cumque pugnacissimis egressus, et custodes disjicere, et usque ad Romanorum castra excursiones facere, et nunc quidem pelles sub quibus tendebant distrahere, nunc vero ignem operibus injicere; ac die sequenti similiter, et tertio, et per aliquot deinceps dies noctesque bellando non defatigari.

(XV.) 18. Vespasianus autem, quum Romani his excursibus multum vexarentur (nam et terga dare Judæis pudebat, eosque in fugam versos præ armorum pondere tardius in- sequebantur; atque Judæi, semper aliquid agentes prius- quam paterentur, in urbem se recipiebant), gravis armaturæ militibus præcepit eorum impetum declinare, et non cum hominibus mori cupientibus manus conserere: quippe nihil fortius esse desperatione: restingui autem illorum impetus, si proposito exciderint, uti ignis si desit materia. Ceterum decere Romanos non nisi magna cum cautione etiam vincere, ut qui non ex necessitate pugnarent, sed ad domi- nium augendum. Sagittariis vero Arabum usus et Syro- rum funditoribus, et qui lapides jaciebant, plerumque Ju- dæos repellebat. Verum neque missilium machinæ, qua- rum magna copia, quiescebant. Illi autem istis quidem male accepti cedebant: verum quum intra jactum essent eminus missorum, acrius Romanis instabant, et vitæ cor- porisque prodigi pugnabant, vicibus alteri alterorum fatiga- torum locum occupantes.

19. Vespasianus igitur, quum existimaret se ex temporis longitudine et hostium excursibus vicissim quasi obsideri, aggeribus jam muris propius accedentibus, arietem admo- vere decrevit. Est autem trabs ingens malo navis haud dissimilis, ejusque summitas crasso ferro munitur in capi- tis formam arietis, unde etiam nomen accepit: medius fu- nibus ex trabe alia velut ex trutina suspenditur, firmis utrin- que palis suffulta. Retrorsum itaque magna hominum vi delatus, et ab iisdem rursus junctis viribus antrorsum pro- pulsus, ferro prominente muros diverberat. Neque est ulla turris tam valida, aut mœnia tam lata, quæ, etsi primos

αὶ καὶ τὰς πρώτας πληγὰς ἐνέγκαι, κατισχύσαι τῆς ἐπιμονῆς. Ἐπὶ ταύτην τὴν πείραν ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων μετέβαινε, βιά τὴν πόλιν ἐλεῖν σπεύδων, ὡς τὸ προσκαθίεσθαι βλαβερὸν ἦν, Ἰουδαίων οὐκ ἡρεμούντων. Οἱ μὲν οὖν τοὺς τε καταπέλτας καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀπετηρίων, ὡς ἐκνεύτο τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους κωλύειν πειρωμένων, ἔγγιον προσαγαγόντες ἐβαλλον· ὁμοίως δὲ συνήγγιζον οἱ τοξόται καὶ σφενδονῆται. Διὰ δὲ ταῦτα μηδενὸς τῶν περιβόλων ἐπιβῆναι τολμῶντος, προσῆγον ἕτεροι τὸν κριὸν, γέρροις τε διηνακέσι καὶ καθύπερθε πεφραγμένον δέρρει, πρὸς τε αὐτῶν καὶ τοῦ μηχανήματος ἀσφάλειαν· καὶ κατὰ τὴν πρώτην πληγὴν διεσεύσθη μὲν τὸ τεῖχος, κραυγὴ δὲ μεγίστη παρὰ τῶν ἑνδοθεν ἦρθη, καθάπερ ἐαλωκότων ἦδη.

15 κ'. Πολλάκις δὲ εἰς τὸν αὐτὸν παίοντα τόπον ὁ Ἰώσηπος ὄρων, καὶ ὅσον οὕτω καταρριφθσόμενον τὸ τεῖχος, σφίζεται πρὸς ὀλίγον τὴν βίαν τοῦ μηχανήματος. Σάκκους ἀκρωὺν πληρῶσαντας ἐκέλευσε καθιμᾶν, καθ' ὃ φερόμενοι αἱ τὸν κριὸν ὄρων, ὡς πλάζοιτο τε ἡ ἐμβολὴ καὶ δεχόμενοι τὰς πληγὰς ἐκνεύοιεν τῇ χαυνότητι. Τοῦτο πλείστην διατριβὴν παρέσχεν τοῖς Ῥωμαίοις, καθὼ μὲν τρέποιν τὴν μηχανήν, ἀντιπαραγόντων τοὺς σάκκους τῶν ὑπερθεν, ὑποβαλλόντων δὲ ταῖς ἐμβολαῖς, ὡς μηδὲν κατ' ἀντιτυπίαν βλάπτεσθαι τὸ τεῖχος, ὥς 25 ἀντεπινοήσαντες κοντοὺς οἱ Ῥωμαῖοι μακροὺς, καὶ δρέπανα δήσαντες ἐπ' ἀκρῶν τοὺς σάκκους ἀπέτεμνον. Ἐνεργοῦ δὲ οὕτω τῆς ἐλεπόλεως γενομένης καὶ τοῦ τείχους (νεοπαγὲς γὰρ ἦν) ἐνδιδόντος ἤδη, τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὴν ἐκ πυρὸς ἀμυναν οἱ περὶ τὸν Ἰώσηπον ὥρμησαν. Ἀψάμενοι δὲ ὅσον αὐτῆς εἶχον ὕλης τριχόθεν ἐκπεθέουσι, καὶ τὰ τε μηχανήματα καὶ τὰ γέρρα καὶ τὰ χῶματα τῶν Ῥωμαίων ὑπεπίπρσαν. Οἱ δὲ κακῶς ἐπεδοθήθουν, πρὸς τε τὴν τολμᾶν αὐτῶν καταπεπληγότες καὶ ὑπὸ τῆς φλογὸς τὰς ἀμύνας φθάνομενοι. Ξηρᾶς γὰρ ὕλης, πρὸς δὲ ἀσφάλτου τε καὶ πίσης, ἔτι δὲ καὶ θείου, διππτατο τὸ πῦρ ἐπινοίας τάχιον, καὶ τὰ πολλῶν καμᾶτῶ πεπονημένα Ῥωμαίοις ἐπὶ μιᾷ ὥρᾳ ἐνέμετο.

(ΙΓ'). κα'. Ἐνθα καὶ ἀνῆρτις ἐξεφάνη Ἰουδαῖος λόγου καὶ μνήμης ἄξιος. Σαμαίου μὲν παῖς ἦν, Ἐλεάζαρος δ' ἐκαλεῖτο, Σαὰβ δὲ πατὴρ αὐτῷ τῆς Γαλιλαίας. Ὑπερμεγέθη πέτρᾳν ἀράμενος ἀφίησιν ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν ἐλέπολιν μετὰ τοσαύτης βίας, ὥστε ἀπορράξαι τὴν κεφαλὴν τοῦ μηχανήματος, ἣν δὴ καὶ καταπηδήσας ἐκ μέσων αἵρεται τῶν πολεμίων, καὶ μετὰ πολλῆς ἀδείας ἐπὶ τὸ τεῖχος ἔφερε. Σκοπὸς δὲ πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς γε- 45 νόμενος καὶ γυμνῷ τῷ σώματι τὰς πληγὰς δεξάμενος πέντε μὲν διαπίπτει βέλεσι, πρὸς οὐδὲν δὲ τούτων ἐπιστραφεὶς, ὅτε τὸ τεῖχος ἀνέβη καὶ περίστροφος πᾶσι τῆς εὐτολμίας ἔσται, Ἰουσιπῶμενος ὑπὸ τῶν τραυμάτων μετὰ τοῦ κριοῦ κατέπεσεν. Ἄριστοι μετὰ τούτων ἐφάνησαν ἀδελφοὶ δύο Νετίρας καὶ Φιλιππος, ἀπὸ Ῥουμᾶς κόμης, Γαλιλαῖοι καὶ αὐτοί. Προπηδῶσι μὲν εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ δεκάτου τάγματος, τοσούτῳ δὲ ῥοῖζῳ καὶ βιά

ictus sustineant, assiduus possint resistere. Ad istud experiendum aggrediebatur Romanorum dux, vi urbem expugnare properans, quod illis in damnum cederet in obsidione pergere, Judæis ipsos nunquam lacessere cessantibus. Et illi quidem catapultis et ceteris missilium machinis propius adductis, ut eos ferirent qui de muris tentamini obstare niterentur, tela jaciebant; itidemque in propinquo simul erant sagittarii et funditores. Quum autem ea de causa muros nemo ascendere auderet, alii arietem admovebant, et cratibus perpetuis et pellibus desuper septum, tam in sui quam machinæ securitatem: et primo quidem ictu muros concussus est, et ab his qui intus erant clamor sublatus est maximus, quasi jam capti essent.

20. Josephus autem, quum eundem locum sæpe feriri animadverteret, et murum tantum non dejectum esse, commentum ad vim machinæ parumper eludendam adhibet. Saccos paleis oppletos in eum demitti locum præcepit, in quem arietem semper intorqueri viderent, ut et impetu errante ferretur, et plagam exceptam saccorum frustraret laxitas. Id quod Romanis multum moræ negotique facescebat, quocunque hi machinam quidem converterent, illis, qui super murum stabant, saccos eo traducantibus et impressioni subjicientibus, ut inflictu nihil læderetur muros, donec Romani proceros adinvenirent contos, et eorum summitati falces ad saccos abscindendos alligarent. Quum autem hoc modo agendi vim reciperet aries, ac murus (nam recens exstructus erat) tandem ictibus cederet, deinceps Josephus et qui cum eo erant ad se igne defendendos properarunt. Quippe arida omni, quæ ad manus erat, materia accensa, trifariam excursionem faciunt, atque machinas et crates et aggeres Romanorum succenderunt. Hi vero non sine damno subveniebant, audacia simul illorum perterriti, et ne adjumento essent flammis præpediti. Nam propter aridum fomitem, et præterea bitumen ac picem, necnon etiam sulphur, celerius quam fert cogitatio volitabat ignis; et quæ multi laboris erant Romanis, una hora depascebat.

(XVI.) 21. Et hic vir quidam Judæus se dignum ostendit qui prædicetur pariter et memoretur. Samææ quidem filius erat, nomine Eleazarus; Saab vero Galilææ ei patria erat. Is, ingenti lapide sublato, tanta vi super arietem ex muro eum demittit, ut caput machinæ diffringeret; quo facto in medios hostes saltu delatus illud tollit, et sine minimo metu in murum ferebat. Facus autem scopus in quem hostes collimarent omnes, et ictibus nudo corpore exceptis, sagittis quidem quinque configitur; ad harum vero nullam attentus, quando murum ascendebat æteteratque omnibus conspicuus ob facinoris audaciam, præ vulneribus revolutus arietem tenens corruit. Post hunc fortissimi apparuerunt duo fratres Netiras et Philippus, e Ruma vico, ipsi quoque quoque Galilæi. Prosiliunt illi in decimæ legionis milites, ac tanto impetu et vi in Romanos invecti sunt, ut et

τοῖς Ῥωμαίοις συνέπεσον, ὡς διαρρήξαι τε τὰς τάξεις
καὶ τρέψασθαι καθ' οὓς ἂν ἐφορμήσειαν ἅπαντας.

κβ'. Μετὰ τούτους δ' ἐπὶ Ἰώσηπος καὶ τοῦ λοιποῦ πλη-
θος ἀράμενοι πολλὸν πῦρ τὰ μηχανήματα καὶ τὰς ὑποδύσεις
6 αἷμα τοῖς ἔργοις ὑφῆψαν τοῦ τε πέμπτου καὶ τοῦ δεκά-
του τραπέντος τάγματος, οἱ λοιποὶ δὲ φθάσαντες καὶ τὰ
ὄργανα καὶ πᾶσαν ὕλην κατέχωσαν. Περὶ δὲ δειλὴν
ἀναστήσαντες προσῆγον τὸν κρινὸν πάλιν, ἥ προπεπονή-
κει τυπτόμενον τὸ τεῖχος. Ἐνθα τις τῶν ἀμυνομένων
10 ἀπ' αὐτοῦ βάλλει τὸν Οὐεσπασιανὸν βέλει κατὰ τὸν
ταρσὸν τοῦ ποδός, καὶ τιτρώσκει μὲν ἐπιπολαίως, προεκ-
λύσαντος τὸ βληθὲν τοῦ διαστήματος, μέγιστον δὲ
θορύβον ἐνεποίησε τοῖς Ῥωμαίοις. Πρὸς γὰρ τὸ αἷμα
ταρχθέντων τῶν πλησίων, φήμη διὰ παντὸς ἐμπίπτει
15 ἐπὶ τῇ πληγῇ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τῆς πολιορκίας οἱ
πλείους ἀφήμενοι μετ' ἐκπλήξεως καὶ δέους ἐπὶ τὸν
στρατηγὸν συνέθεον· πρὸ δὲ πάντων Τίτος δέσας περὶ
τῷ πατρὶ παρῆν, ὡς τὸν πληθὸς καὶ τῇ περὶ τὸν ἡγούμε-
νον εὐνοία καὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀγωνία συγχυθῆναι.
20 Ῥᾶστα μέντοι τὸν τε ἰδὼν ὁ πατὴρ δεδιότα καὶ τὴν
στρατιὰν ἔπαυσε τοῦ θορύβου. Τῶν γὰρ ἀληθύνων
ἐπάνω γενόμενος καὶ πᾶσι τοῖς ἐπτοημένοις δι' αὐτὸν
ᾠρῆσαι σπουδάσας χαλεπώτερον Ἰουδαίοις ἐπήγειρε
τὸν πόλεμον· ἕκαστος γὰρ ὡς τιμωρὸς τοῦ στρατηγοῦ
25 προκινδυνεύειν ἤθελε καὶ βοῇ παρακροτοῦντες ἀλλήλους
ἐπὶ τὸ τεῖχος ὥρμων.

κγ'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰώσηπον, καίπερ ἐπ' ἀλλήλοις
πίπτοντες ὑπὸ τῶν καταπελτικῶν καὶ τῶν πετροβόλων,
δμως οὐκ ἀπετρέποντο τοῦ τεύχους, ἀλλὰ πυρὶ καὶ σι-
30 δῆρῃ καὶ πέτροις τοὺς ἐπὶ τὰ γέγρα τὸν κρινὸν ἐπιβρίθον-
τας ἔβαλλον. Καὶ ἡνυσον μὲν οὐδὲν ἡ μικρὸν, αὐτοὶ δ'
ἀδιαλείπτως ἔπιπτον, ὑπὸ μὴ βλεπομένων καθορώμε-
νοι. Ἀδοὶ τε γὰρ ὑπὸ τῆς σφετέρας περιλαμπόμενοι
φλογὸς σκοπὸς ἦσαν τοῖς πολεμίοις εὐσύνοπτος, ὥσπερ
35 ἐν ἡμέρᾳ, καὶ τῶν ὀργάνων πόρρωθεν μὴ βλεπομένων,
δυσφύλακτον ἦν τὸ βαλλόμενον. Ὡς γὰρ τῶν ὀξυ-
βελῶν καὶ καταπελτικῶν βία πολλοὺς αἷμα διήλαυσε καὶ
τῶν ὑπὸ τῆς μηχανῆς ἀφιεμένων πετρῶν ὁ βοῖζος
ἐπάλξεις τε ἀπέσυρε καὶ γωνίας ἀπέθρυπτε πύργων.
40 Ἀνδρῶν μὲν γὰρ οὐκ ἦν οὕτως ἰσχυρὸν στίφος, δ' μὴ
μέχρις ἐσχάτης στρίωννυται φάλαγγος βία τε καὶ με-
γέθει τοῦ λίθου. Μάθοι δ' ἂν τις τὴν τοῦ μηχανήματος
ἀλκὴν ἐκ τῶν ἐπὶ τῇσδε τῆς νυκτὸς γενομένων. (ΙΖ'.)
Πληγεῖς γὰρ τις ἀπ' αὐτοῦ τῶν περὶ τὸν Ἰώσηπον
45 ἐσώτων ἀνὰ τὸ τεῖχος ἀπαράσσειται τὴν κεφαλὴν ὑπὸ
τῆς πέτρας καὶ τὸ κρανίον ἀπὸ τριῶν ἐσφενδονήθη
σταδίων· γυναικὸς τε μεθ' ἡμέραν ἐγκύμονος πληγεί-
σης τὴν γαστέρα (προφῇ δὲ νέον ἐξ οἰκίας) ἐξέσεισεν
ἐφ' ἡμιτάδιον τὸ βρέφος· τοσαύτη ἦν ἡ τοῦ λίθο-
50 βολοῦ βία. Τῶν οὖν ὀργάνων φοβερώτερος ὁ βοῖζος,
τῶν δὲ βαλλομένων ἦν ὁ φόφος. Ἑτάλληλοι δ' ἐκτύ-
πουν οἱ νεκροὶ κατὰ τοῦ τεύχους ριπτόμενοι, καὶ δεινὴ
μὲν ἔνδοθεν κραυγὴ γυναικῶν ἡγείρετο, συνήχουν δὲ
ἐξωθεν οἰμωγαὶ φονευομένων, αἰακτὶ δ' ἔρρειτο πᾶς ὁ

JOSEPHUS II.

ordines perrumperent, et omnes in quos irruerent in fugam
verterent.

22. Post hos, quum Josephus et cetera multitudo, igne
multo correpto, machinas et subterfugia cum operibus
quintæ itemque decimæ, quæ terga dederat, legionis succen-
derunt, reliqui mox consequuti et instrumenta et omne ge-
nus materiam humo obruerunt. Rursus autem Romani
arietem sub vesperam erectum ad eam muri partem addu-
cebant, quæ jam ante a pulsatione laboraverat. Ubi qui-
dam eorum qui vim illius arcerent, Vespasianum juxta
pedis plantam jaculo ferit, et leviter quidem vulnerat,
impetu projecti propter distantiam debilitati, maximam
autem trepidationem Romanis injectit. His enim qui propius
aderant viso sanguine perterritis, fama de vulnere impera-
toris totum pervasit exercitum, plurimique relicta obsi-
dione animis consternati et pavefacti ad imperatorem con-
fluebant; atque ante omnes Titus aderat, metuens patri,
adeo ut multitudo ex sua in ducem benevolentia et filii
anxietate conturbata fuerit. Facile tamen pater et sollici-
tudine filium et trepidatione liberavit exercitum. Superato
enim ex vulnere cruciatu, dataque opera ut ab omnibus,
qui in pavore erant propter ipsum, conspiceretur, ad bellum
contra Judæos acrius gerendum eos concitabat: nam
quisque velut imperatoris ultor periculum adire cupiebant,
et clamore alius alium adhortantes, impetu ferebantur in
murm.

23. Josephus autem cum suis, licet alii super alios cata-
pultarum itemque ballistarum ictibus caderent, nequaquam
tamen a muro depulsi sunt; sed flammis et ferro et saxis
eos petebant, qui cratibus protecti arietem propellebant. Et
nihil quidem aut parum proficiebant, ipsi vero sine ulla
intermissione occumbebant, ab illis conspecti quos videre
non poterant. Namque in ipsos ignibus collustratus facile
intuebantur et collimabant hostes, haud aliter ac si dies es-
set: atque, machinis e longinquo minime visis, difficile
erat a missilibus sibi cavere. Nam et vi scorpionum et
catapultarum multi simul transfigebantur; atque saxorum,
e tormentis cum stridore emissorum, impetus et murorum
pinnas auferebat, et turrium angulos diffringebat. Nullus
autem erat adeo densus virorum ordo, qui non usque ad
extremam aciem saxi vi et magnitudine sterneretur. Atque
ex istis quæ ea nocte contigerunt, licet discere quantum ro-
bore valeret machina. (XVII.) Cuidam enim eorum qui in
muro Josephum circumstarent saxi percussione caput avul-
sum est, et cranium ad tertium usque stadium quasi e funda
jactum: interdiu quoque mulieris prægnantis, quæ paulo
ante domo exierat, utero percusso, ad stadii dimidium in-
fantem excussit: tanta ballistæ vis fuit. Tormentorum
quidem terribilior erat stridor, missilium vero strepitus.
Mortui autem alii super alios per muros dejecti sonitum
edebant, et ingens quidem intus tollebatur mulierum cla-
mor, foris vero respondebant cæsorum gemitus, totusque

πρὸ τῆς μάχης περίβολος καὶ προσβατὸν ὑπὸ πτωμάτων τὸ τεῖχος ἐγίνετο. Φοδερωτέραν δὲ ἐποιοῦν τὴν βοήν περιγχοῦντα τὰ ὄρη, καὶ οὐδὲν ἐπ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὔτε εἰς ἀκοῆς οὔτε εἰς ὀψεως κατάπληξιν ἀπελείφθη.

5 Πλείστοι μὲν γε τῶν ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης ἀγωνιζόμενοι γενναίως ἔπεσον, πλείστοι δ' ἐγένοντο τραυματῖαι, καὶ μόλις περὶ τὴν ἑωθινήν φυλακὴν ἐνδίδωσι τοῖς μηχανήμασι τὸ τεῖχος, ἀδιαλείπτως τυπτόμενον· οἱ δὲ φραζάμενοι τὰ σώματα τοῖς ὅπλοις τὸ καταρριφθὲν
10 ἄνταγύρωσαν, πρὶν βληθῆναι τὰς ἐπιβατηρίους ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μηχανάς.

(ΙΗ'.) κδ'. Ὑπὸ δὲ τὴν ἑω Οὔεσπασιανὸς ἐπὶ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως συνῆγε τὴν στρατιάν, ὀλίγον ἀπὸ τοῦ νυκτερινοῦ πόνου διαναπαύσας. Βουλόμενος δὲ
15 ἀπὸ τῶν καταρριφθέντων περισπᾶσαι τοὺς εἰργοντάς, τοὺς μὲν γενναϊοτάτους τῶν ἱππέων ἀποθήσας τῶν ἱππῶν τριχῇ διέταξε κατὰ τὰ πεπτωκότα τοῦ τεύχους, πάντοθεν πεφραγμένους τοῖς ὅπλοις, καὶ τοὺς κοιντοὺς προίσχοντάς, ὥς, ὅποτε τὰς ἐπιβατηρίους βάλλοιεν
20 μηχανάς, κατάρχοιντο τῆς εἰσόδου. Κατόπιν δὲ αὐτῶν ἔταξε τοῦ πεζοῦ τὸ ἀκμαιότατον, τὸ δὲ λοιπὸν ἱππικὸν ἀντιπαρεξέτεινε τῷ τεύχει κατὰ πᾶσαν τὴν ὄρειν, πρὸς τὸ μηδένα τῶν ἀναφευγόντων ἐκ τῆς ἀλώσεως διαλαθεῖν· κατόπιν δὲ τούτων περιέστησε τοὺς τοξότας,
25 ἔχειν κελύσας ἔτοιμα τὰ βέλη πρὸς ἄφρσιν, ὁμοίως δὲ καὶ σφενδονήτας, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν μηχανημάτων, ἐτέρους δὲ κλίμακας ἀραμένους προσφέρειν ἐπάνω τοῖς ἀκεραίοις τεύχεσιν, ἵνα οἱ μὲν τούτους κωλύειν πειρώμενοι καταλίποιν τὴν ἐπὶ τοῖς καταρριφθεῖσι φυλακὴν,
30 οἱ λοιποὶ δὲ ὑπ' ἀθρόων βιαζόμενοι τῶν βελῶν εἰλῶσι τῆς εἰσόδου.

κε'. Ἰώσηπος δὲ συνεῖς τὴν ἐπινοίαν ἐπὶ μὲν τοῦ μένοντος τεύχους σὺν τοῖς κεχυμῶσιν Ἰσθησι τοὺς γηραιούς, ὥς μηδὲν ταύτῃ βλαβησομένους, κατὰ δὲ τὰ
35 παρερρωγότα τοῦ τεύχους τοὺς δυνατωτάτους καὶ πρὸ πάντων ἀνὰ ἑξ ἄνδρας, μετ' ὧν καὶ αὐτοὺς εἰς τὸ προκινδυνεύειν ἐκληρώσατο· ἐκέλευσέ τε πρὸς μὲν τὸν ἀλαλαγμὸν τῶν ταγμάτων ἐπιφράζει τὰς ἀκοάς, ὥς ἂν μὴ καταπλαγείεν, πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν βελῶν συνο-
40 κλάσαντας καλύπτεσθαι καθύπερθεν τοῖς θυρεοῖς, ὑποχωρῆσαι τε πρὸς ὀλίγον ἕως τὰς φαρέτρας κενώσωσιν οἱ τοξόται· βαλλόντων δὲ τὰς ἐπιβατηρίους μηχανάς αὐτοὺς προπηδᾶν, καὶ διὰ τῶν ἰδίων ὀργάνων ἀπαντᾶν τοῖς πολεμίοις, ἀγωνίζεσθαι τε ἕκαστον, ὥς οὐχ ὑπὲρ
45 σωθησομένης, ἀλλ' ὥσπερ ὑπὲρ ἀπολωλυίας ἤδη τῆς πατρίδος ἀμυνόμενον, λαμβάνειν τε πρὸ ὀφθαλμῶν σφαγγισομένους γέροντας καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἀναιρεθησομένας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ὅσον οὐδέπω, καὶ τὸν ἐπὶ ταῖς μελλούσαις συμφοραῖς θυμὸν προαλίσσαντας,
50 ἐναρπεῖναι τοῖς δράσουσιν αὐτάς.

κς'. Ἐταξε μὲν οὖν οὕτως ἑκάτερον. Τὸ δὲ ἀργὸν ἀπὸ τῆς πόλεως πλῆθος γύγαια καὶ παῖδες, ὥς ἐθεάσαντο τριπλῇ μὲν φάλαγγι τὴν πόλιν ἐξωσμένην (οὐδὲν γὰρ εἰς τὴν μάχην μετακινήτο τῶν πάλαι φυλά-

loci ambitus, ubi pugnabatur, sanguine fluebat, et murus cadaverum aggestione poterat ascendi. Montes autem circumsonantes clamoris horrorem augebant, nec quicquam illi nocti defuit, quod vel auribus vel oculis terrorem posset incutere. Plurimi quidem pro Jotapata decertantes fortiter ceciderunt, plurimi etiam sauciati sunt; et tamen vix matutinas ad vigilias murus assiduis tormentorum ictibus cessit: alii vero, quibus corpora septa erant armis, parti labefactatae munimina opposuerunt, antequam machinae ascensoriae a Romanis jacerentur.

(XVIII.) 24. Mane autem Vespasianus, quum ex nocturno labore paululum eos recreasset, exercitum colligebat ad urbem capiendam. Volensque a parte muri dejecta propugnatores depellere, equitum strenuissimos, quum eos equis descendere fecisset, trifariam collocat qua murus ceciderat, armis undique obseptos, contosque praetendentes, ut factis machinis ascensoriis primi ingrederentur. At post illos perditum validissimos statuit, reliquum vero equitatum juxta muros extendebat per totam montanam partem, ut nemo in excidio fuga dilaberetur: a tergo autem illorum sagittarios constituit, paratas ut emitterentur sagittas habere jussos, similiterque funditores, et qui a machinis erant; adhuc etiam alios scalas portantes integris muri partibus applicandas, ut hi qui ipsos prohibere niterentur muri dejecti custodiam relinquerent, ceteri vero introitu cederent magna telorum vi adacti.

25. Ubi autem hoc consilium rescivit Josephus, per murum quidem integrum labore fatigatos itemque senes disposuit, ut qui levissime illac laederentur; ad partem vero muri collapsam, validissimum quemque, senosque ante omnes viros, in quibus et ipse ad pericula primo adeunda sortitus est: hisque praecipit ut ad clamorem legionum aures quidem obstruerent, ne percellerentur, telorum vero multitudinem summissis genibus scutisque desuper protecti exciperent, et paulatim recederent, donec pharetras exinanirent sagittarii. Quum autem machinas ascensorias jacerent, ipsos prosilire jussit, suisque cum organis hostibus obviam ire, et unumquemque dimicare, non pro patria conservanda, sed quasi jam perditam vindicatos; sibi ob oculos proponere senes liberosque mactandos, et conjuges in eo fere esse ut ab hostibus occidantur; iramque ob futuras clades collectam in auctores earum effundere.

26. Atque ita quidem utrosque disposuit. Ubi autem otiosa civium multitudo, mulieres ac pueri, urbem videre triplici quidem phalange circumdatam (nihil enim e custodiis ante habitis dimotum erat ad pugnam), strictisque gladis ad

κων), πρὸς δὲ τοῖς βεβλημένοις ταῖς χειρὶ τοὺς πολεμικοὺς
 ξιφῆρεις, καὶ τὴν καθύπερθε δεινὴν λαμπομένην
 ὄπλον, τὰ τε βέλη τοῖς τοξόταις ἐπανεχόντα τῶν
 Ἀράβων, ἕστατον τινὰ κωκυτὸν ἀλώσεως συνήχσαν,
 5 ὥς οὐκ ἀπειλουμένων ἔτι τῶν κακῶν, ἀλλ' ἤδη παρόν-
 των. Ὁ δὲ Ἰωσήπος τὰ μὲν γυναῖκα, ὥς μὴ θηλύνοιν
 οἰκτρὰς ὁρμάς τῶν σφετέρων, κατακλείει ταῖς οἰκίαις,
 μετ' ἀπειλῆς ἡσυχάζειν κελεύσας· αὐτὸς δὲ πρὸ τῶν
 ἐρριφθέντων, ἥ ἔλαχε, παρῆι. Τοῖς μὲν οὖν καθ' ἕτερα
 10 προσφέρουσι τὰς κλίμακας οὐ προσείχεν, ἀπεκαρᾶδοι
 δὲ τὴν ὁρμὴν τῶν βελῶν.

κ'. Ὁμοῦ δὲ οἷτε σαλπικταὶ τῶν ταγματῶν ἀπάν-
 των συνήχσαν καὶ δεινὸν ἐπηλάλαξεν ἡ στρατιά· καὶ
 πάντοθεν ἀφιεμένων ἀπὸ συνθήματος τῶν βελῶν, τὸ
 15 φῶς ὑπετέμετο. Μεινυμένοι γε μὴν τῶν τοῦ Ἰωσή-
 που προσταγμάτων οἱ σὺν αὐτῷ τὰς τε ἀκοὰς πρὸς τὴν
 βοήην καὶ τὰ σώματα πρὸς τὰς ἀφίσεις ἐφράξαντο, καὶ
 βαλόντων τὰς μηχανὰς ἐπεξέδραμον δι' αὐτῶν, πρὶν
 ἐπιβῆναι τοὺς διαβαλόντας. Συμπλεκόμενοι γε μὴν
 20 τοῖς ἀνιοῦσι παντοῖα καὶ χειρῶν ἔργα καὶ ψυχῆς ἐνα-
 πεδείκνυντο, περὶώμενοι παρὰ τὰς ἐσχάτας συμφορὰς
 μὴ χεῖρους φαίνεσθαι τῶν ἐν ἀκινδύνῳ τῶν κατὰ σφᾶς
 ἀνδριζομένων· ὅστε οὐ πρότερον ἀπερρήγνυντο τῶν
 Ῥωμαίων πρὶν ἢ πεσεῖν ἢ διαφθεῖραι. Ὡς δὲ οἱ μὲν
 25 ἔκαμνον διηνεκῶς ἀμυνόμενοι καὶ τοὺς ἐαυτῶν ἀμείβειν
 οὐκ ἔχοντες, τὸ κεκμηκὸς δὲ τῶν Ῥωμαίων ἀραιφνεῖς
 διεδέχοντο, καὶ ταχέως ἀντὶ τῶν ὑποβιασθέντων ἐπέ-
 θαινον ἕτεροι, παρακλειυσάμενοι ἀλλήλοις, καὶ πλευ-
 ρὰν μὲν ἐνώσαντες, τοῖς δὲ θυρεοῖς καθύπερθε φραγ-
 30 νομενοι, στίφος ἄρρηκτον ἐγένοντο, καὶ καθάπερ ἐν
 σώματι πάσῃ τῇ φάλαγγι τοὺς Ἰουδαίους ἀνωθοῦντες
 ἤδη τοῦ τεύχους ἐπέβαινον.

(ΙΘ'). κη'. Ὁ δὲ Ἰωσήπος ἐν ταῖς ἀμυχαναῖς σύμβου-
 λον λαβὼν τὴν ἀνάγκην (ἡ δὲ ἐστὶ δεινὴ) πρὸς ἐπίνοιαν,
 35 ὅταν αὐτὴν ἀπόγνωσις ἐρεθίσῃ, ζέον ἔλαιον ἐκέλευσε
 καταχεῖν τῶν συνησπικόντων. Οἱ δὲ, ὡς παρεσκευα-
 σμένοι ἔχοντες μετὰ τάχους πολλοὶ καὶ πολὺ, πάντο-
 θεν τῶν Ῥωμαίων κατέχεον, συνεπαφίντες καὶ τὰ
 ἀγγεῖα βρασσόμενα τῇ θερμῇ. Τοῦτο καιόμενων τῶν
 40 Ῥωμαίων διεσκέδασε τὴν τάξιν καὶ μετὰ δεινῶν ἀλ-
 γηδόνων ἀπεκυλινδοῦντο τοῦ τεύχους. Ῥᾶστα μὲν
 γὰρ τὸ ἔλαιον ἀπὸ κόρης μέχρι ποδῶν ὑπὸ τὰς πανο-
 πλίας διέρρει τοῦ σώματος ὅλου καὶ τὴν σάρκα φλογὸς
 οὐδὲν ἔλασσον ἐπεδόσκειτο, θερμαινόμενόν τε φύσει τα-
 45 χέως καὶ ψυχόμενον βραδέως διὰ τὴν πίσυρτα. Τοῖς
 δὲ θώραξι καὶ τοῖς κράνεσιν ἐνδεθεμένοι ἀπαλλαγῇ
 τῆς καύσεως οὐκ ἦν· πηδῶντες δὲ καὶ συνειλούμενοι
 ταῖς ἀλγυδόσιν ἀπὸ τῶν γεφυρωμάτων ἐπιπτον. Οἱ
 δὲ τραπέντες εἰς τοὺς σφετέρους πρόσω βιαζομένους
 50 εὐχείρωτοι τοῖς κατόπιν τιτρώσκουσιν ἦσαν.

κθ'. Ἐπέλιπε δὲ οὕτε Ῥωμαίους ἐν ταῖς κακο-
 πραγαῖαις ἰσχυρὸς οὕτε τοὺς Ἰουδαίους σύνεσις· ἀλλ'
 οἱ μὲν καίπερ οἰκτρὰ πάσχοντες ὁρώντες τοὺς καταχυ-
 θέντας, δμῶς εἰς τοὺς καταχέοντας ἐφέροντο τὸν πρὸ

partem muri dejectam hostes instare, armisque loca mon-
 tana desuper collucere, tela etiam sagittariorum Arabum
 prompta eminere, extremum quandam ululatum ob urbis
 excidium ediderunt, quasi non amplius illis intenderentur
 mala, sed jam adessent. At mulieres quidem Josephus,
 ne ipsarum misratio suorum animos impetusque debilita-
 ret, domibus inclusas tenet, et silere iussit minis etiam
 additis: ipse vero ante murum dejectum, qua sors tulerat,
 semet sistebat. Et scalas quidem ex altera parte appli-
 cantibus animum non advertit, sed telorum impetum solli-
 cite observabat.

27. Simul autem legionum omnium tubicines classicum
 cecinerunt, et ingentem clamorem sustulit exercitus; telis-
 que, ex composito undique emissis, intercepta est lux.
 Ceterum qui a Josepho stabant, præceptorum ejus memo-
 res, et aures adversus clamorem obstruxerunt, et corpora
 contra jaculationes obseperunt; quumque jactæ essent ma-
 chinæ, eas cursu invadebant, antequam pedem in illis
 ponerent qui eas jaciendas curaverant. Porro cum iis qui
 ascendere nitebantur configentes, varia ediderunt facinora,
 quæ animi pariter ac manuum fortitudinem ostendebant,
 id agentes in extrema calamitate, ne deteriores illis videren-
 tur, qui extra periculum constituti adversum ipsos fortiter
 se gererent, adeo ut non prius a Romanis divellerentur
 quam vel caderent vel occiderent. Postquam autem Judæi
 quidem assidue hostes propulsando laborabant, alios non
 habentes qui ipsos exciperent, Romanorum vero defessis
 integri succedebant, statimque pro vi depulsis alii ascen-
 debant, se mutuo adhortati, quum et latera junxissent et
 sculis se desuper texissent, agmen fiebat inexpugnabile,
 et tota phalange velut uno corpore Judæos repellentes jam
 inde in muro pedem ponebant.

(XIX.) 28. Josephus autem in his rerum angustiis necessi-
 tate in consilium adhibita (hæc autem in rebus excogitandis
 sollers cum desperatione exacuitur), oleo ferventi perfundi
 jussit scutorum conjunctione tectos. Id quod Judæi, quum
 cito paratum haberent multi et magna copia, undique in Ro-
 manos effundebant, simul etiam vasa æstu fervefacta in eos
 demittentes. Hoc ipsum, ustulatis quippe Romanis, ordi-
 nem dissolvit, et vehementi cum dolore e muro devolveban-
 tur, siquidem facile oleum sub armatura per totum corpus a
 vertice ad imos defluebat talos, et carnem non secus atque
 flamma depascebat: quippe quod natura facile accenditur,
 et tarde ob pinguedinem refrigeratur. Quum autem
 lorice illigati essent et galeis, ex incendio effugere non
 poterant; sed hinc inde salientes aut doloribus convoluti
 de pontibus decidebant. Ad suos autem ex adverso ur-
 gentes quum se reciperent, facile subacti erant ab iis qui a
 tergo vulnera infligebant.

29. Verum neque Romanos, dum res male cederent,
 deficiebat virtus, neque Judæos prudentia: sed illi quidem,
 licet suos oleo perfusos miseranda pati viderent, tamen in
 eos qui id effundebant invehebantur, præeuntem quisque

αὐτοῦ κακίῳ ἔκαστος ὡς ἐμπόδιον ὄντα τῆς βώμης. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι δόλω δευτέρῳ τὰς προσβάσεις αὐτῶν ἐπέσφαλλον, τῇλιν ἐφθὴν ἐπιχέοντες ταῖς σανίσιν, αἷς ἐπολισθάνοντες ὑπεσφύροντο· καὶ οὕτε τῶν τρεπομένων οὐτε τῶν προσβαινόντων τις ὁρθὸς ἔμενεν, ἀλλ' οἱ μὲν ὑπ' αὐτῶν ὑπτιάζοντο τῶν ἐπιβατηρίων μηχανῶν συνεπατοῦντο, πολλοὶ δὲ ἐπὶ τὸ χῶμα κατέπιπτον. Ἐπαίοντο δ' ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων οἱ πεσόντες. Σφαλλομένων γὰρ τῶν Ῥωμαίων οὗτοι, τῆς κατὰ χεῖρα συμπλοκῆς ἐλευθε-
 10 ρωθέντες, πρὸς τὰς βολὰς ἡσχόλουν. Πολλὰ δὲ κακουμένων ἐν τῇ προσβολῇ τοὺς στρατιώτας ὁ στρατηγὸς περὶ δεξιῳ ἀνεκάλει. Ἐπεσον δὲ τούτων μὲν οὐκ ὀλίγοι καὶ πλείους ἐπρώθησαν· τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Ἰωταπάτης ἀπέθανον μὲν ἑξ ἄνδρες, τραυματῆαι δὲ ὑπὲρ τριακοσίους
 15 ἀνεχομίσθησαν. Εἰκάδι μὲν οὖν Δαισίου μηνὸς ἡ παράταξις ἦν.

(Κ'). λ'. Οὐσεπασιανὸς δὲ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι τὴν στρατιὰν παραμυθούμενος, ὡς θυμουμένους ἑώρα, καὶ οὐ προτροπῆς, ἀλλ' ἔργων δεομένους, προσυψῶσαι μὲν
 20 τὰ χῶματα, πύργους δὲ τρεῖς, πενήκοντα ποδῶν ἕκαστον τὸ ὕψος, κατασκευάσαι κελεύσας, πάντοθεν σιδήρῳ κεκαλυμμένους, ὡς ἑδραῖοι τε εἶεν ὑπὸ βρίθους καὶ δυσάλωτοι πυρὶ, τῶν χωμάτων ἐπέστησεν, προσεπιθήσας αὐτοῖς ἀκοντιστάς τε καὶ τοξότας καὶ τῶν ἀφε-
 25 τηρίων ὀργάνων τὰ κουρότερα· πρὸς δὲ τοὺς Ῥωμαλεωτάτους σφενδονήτας, οἱ μὴ καθορώμενοι διὰ τὸ ὕψος καὶ τὰ θωρακεία τῶν πύργων εἰς καθορωμένους τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἔβαλλον. Οἱ δὲ, μήτε κατὰ κόρσης φερομένων τῶν βελῶν ἐκκλίνειν βράδιως δυνά-
 30 μενοι μήτε τοὺς ἀφανεῖς ἀμύνεσθαι, καὶ τὸ μὲν ὕψος τῶν πύργων δυσέριπτον ὄρῳντες ἐκ χειρὸς βέλει, πυρὶ δὲ τὸν περὶ αὐτοῖς σιδήρον ἀνάλωτον, ἔφρυγον ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ προσβάλλειν πειρωμένοι ἐπεζέθειον. Καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης ἀντείχον οὕτως, ἀναιρού-
 35 μενοὶ τε καθ' ἡμέραν πολλοὶ καὶ μηδὲν ἀντικακοῦν τοὺς πολεμίους, ὅτι μὴ μετὰ κινδύνων ἀνείργειν, ἔχοντες.

(ΚΑ'). λα'. Κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας Οὐσεπασιανὸς ἐπὶ τινα τῶν τῆς Ἰωταπάτης ἀστυγεϊτόνων πόλιν (Ἰαφὰ καλεῖται) νεωτερίζουσιν, καὶ τῶν Ἰωταπατηνῶν παρὰ
 40 δόξαν ἀντεχόντων ἐπαιρομένην, Τραϊανόν, ὄντα τοῦ δεκάτου τάγματος ἡγεμόνα, ἐκπέμπει, παραδούς αὐτῷ χιλίους μὲν ἵππεῖς, πεζοὺς δὲ δισχιλίους. Ὁ δὲ τὴν μὲν πόλιν δυσάλωτον καταλαβὼν (πρὸς γὰρ τῷ φύσει καρτερὰ τυγχάνειν οὖσα καὶ διπλῶ περιβολῇ τετείχι-
 45 στο), προσπανηκώτας δὲ τοὺς ἐξ αὐτῆς ἐτοίμους εἰς μάχην ἰδὼν συμβάλλει, καὶ πρὸς ὀλίγον ἀντισχόντας ἐδίωκε. Συμφυγόντων δὲ εἰς τὸ πρῶτον τεῖχος οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ πόδας προσκείμενοι συνεισέπessον, ὁρμήσαντας δὲ πάλιν εἰς τὸ δεύτερον τεῖχος ἀποκλείουσι τῆς πό-
 50 λεως οἱ σφέτεροι, δεισάντες μὴ συνεισβάλλωσιν οἱ πολέμιοι. Θεὸς δ' ἦν ἄρα ὁ Ῥωμαῖος τὰ Γαλιλαίων πάθῃ χαρίζμενος, ὅς καὶ τότε τὸν τῆς πόλεως λαὸν αὐτανδρον, χερσὶν οἰκείαις ἐκκλεισθέντα, πρὸς ἀπώλειαν ἕκδοτον φονῶσιν ἐχθροῖς παρέστησεν. Ἐμπίπτοντες

ignavum appellantes, quasi suis obstarent viribus. Judari vero illos in ascensu dolo altero eludebant, fœnum Græcum decoctum in tabulata effundentes, unde lapsantes deorsum ferebantur, ut neque fugientium quisquam, neque ascendentium rectus stare potuerit: sed nonnulli quidem, ab istis resupinati machinis ascensoriis, conculcati sunt; multi vero in aggeres delabebantur, quumque cecidissent, a Judæis feriebantur. Namque illi, postquam Romani lapsi erant, manuum consertione liberati, missilium jactui vacabant. Milites autem in hac aggressionem mala multa perpressos circa vesperam revocabat imperator. Et horum quidem non pauci ceciderunt, pluresque vulnera acceperunt: ex Jotapatenis autem sex quidem viri mortem oppetierunt, saucii vero plures quam trecenti reportati erant. Et die quidem vigesimo mensis Dæsi commissæ est hæc pugna.

(XX.) 30. Vespasianus autem, solamen adhibens exercitui ob ea quæ acciderant, postquam videret eos in iram accensos, et non adhortatione egentes, sed opere, quum aggeres quidem altius tolli, turres vero tres ad quinquaginta unamquamque pedum altitudinem ædificari præcepisset, undique tectas, tum ut stabiliores essent ob pondus, tum ut igni non cederent, super aggeres eas collocavit, impositis in eas jaculatoribus et sagittariis, itemque levioribus missilium machinis, ac præterea funditorum validissimis. Qui quum minime conspicerentur propter altitudinem et propugnacula turrium, eos tamen qui super murum conspecti erant feriebant. Illi vero, quum neque tela superne venientia facile deplinaerent, neque ulcisci possent quos minime aspicerent, et turrium quidem altitudinem vix telis e manu jactis attingi posse viderent, ferrumque quo septæ erant ab igne haud facile expugnari, mœnia deserebant, et impressionem in ea facere nitentibus obviam excurrabant. Et Jotapateni quidem ita resistebant, et in dies singulos magno numero interfecti, et nihil quicquam mali hostibus inferre valentes, nisi quod eos suo non sine periculo arcerent.

(XXI.) 31. Iisdem autem diebus Vespasianus emittit Trajanum, decimæ legionis præfectum, contra finitimam quandam Jotapatæ urbem, cui nomen Japha, novas res adfectantem, et, quod præter opinionem restitulant Jotapateni, valde elatam, traditis ei duobus peditum millibus et mille equitibus. Ille vero, quum urbem quidem expugnata difficilem reperisset (nam præterquam quod natura valida esset, duplici etiam muro cincta fuerat), eam vero habitantes vidisset ad pugnam paratos sibi obviam processisse, prælium committit, eosque paulisper resistere ausos in fugam vertit. Quum autem intra primum murum se recepissent, Romani vestigiis illorum instantes cum ipsis irrumpunt: at quum rursus murum secundum petiissent, cives sui eos urbe excludunt, veriti ne cum illis subintrarent hostes. Deus utique erat qui Romanis donabat Galilæorum clades: atque tunc civitatis universum populum, suorum manibus exclusum, ad interitum dedit hostibus cædium avidissimis. Con-

γὰρ ἄθροοι ταῖς πύλαις καὶ πολλὰ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ὀνομαστὶ καλοῦντες ἐν μέσσις ἀπεσφάττοντο ταῖς ἰκτεταῖς. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς τεῖχος οἱ πολέμιοι, τὸ δεύτερον δ' ἔκλεισαν οἱ σφέτεροι, μέσοι δὲ τῶν δυοῖν
 5 κατειλούμενοι περιβόλων βύζην πολλοὶ μὲν τοῖς ἀλλήλων, πολλοὶ δὲ τοῖς ἰδίους περιεπείροντο ξίφεσιν, ἄπειροι δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπιπτον, οὐδὲ ὅσον εἰς ἄμυναν ἀναθαρροῦντες· πρὸς γὰρ τῷ καταπεπλῆσθαι τοὺς πολέμους τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἔκλειπεν ἡ τῶν οἰκείων προ
 10 δοσία. Πέρας ἔθνησκον, οὐ Ῥωμαῖοις, ἀλλὰ τοῖς ἰδίους καταρῳέμενοι, μέχρι πάντες ἀπώλοντο μύριοι καὶ δισχιλιοὶ τὸν ἀριθμὸν ὄντες. Κενήν δὲ μαχίμων λογιζόμενος εἶναι τὴν πόλιν ὁ Τραϊανός, εἰ δὲ καὶ τινες ἐνδοῦν εἶεν, οἰόμενος μηδὲν αὐτοὺς τολμήσειν ὑπὸ δέους, ἀνε
 15 τίθει τῷ στρατηγῷ τὴν ἄλυσιν· καὶ στεῖλας ἀγγέλους πρὸς Οὐεσπασιανὸν ᾗτετο πέμψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τίτον ἐπιθήσοντα τῇ νίκῃ τὸ τέλος. Ὁ δὲ συμβαλὼν ὑπολείπεσθαι τινα πόνον, μετὰ στρατιᾶς τὸν υἱὸν ἐπιπέμπει πεντακοσίων μὲν ἱππέων, χιλίων δὲ πεζῶν. Ὁ
 20 δὲ πρὸς τὴν πόλιν ἔλθων διὰ τάχους, καὶ διατάξας τὴν στρατιάν, ἐπὶ μὲν τοῦ λαίου κέρως τὸν Τραϊανὸν ἱστησιν, αὐτὸς δὲ τὸ δεξιὸν ἔχων ἐξηγεῖτο πρὸς τὴν πολιορκίαν. Τῶν δὲ στρατιωτῶν κλίμακας πάντοθεν τῷ τεῖχει προσφερόντων, πρὸς ὀλίγον οἱ Γαλιλαῖοι καθύπερθεν
 25 ἄμυνόμενοι λείπουσι τὸν περίβολον. Ἐπιτηδῆσαντες δὲ οἱ περὶ τὸν Τίτον τῆς μὲν πολέως ἐκράτησαν ταχέως, πρὸς δὲ τοὺς ἐνδοὺς αὐτοῖς συστραφέντας καρτέρᾳ μάχῃ συρρήγνυται. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς στενωποῖς οἱ δυνατοὶ προσέπιπτον, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν αἱ γυναῖκες ἐβάλλον
 30 πᾶν τὸ προστυχὸν αὐταῖς· καὶ μέχρι μὲν ἐξ ὧρῶν ἀντείχον μαχόμενοι, δαπανηθέντων δὲ τῶν μαχίμων, τὸ λοιπὸν πλῆθος ἐν τε τοῖς ὑπαίθροις καὶ κατὰ τὰς οἰκίας ἀπεσφάττοντο, νέοι τε ὁμοῦ καὶ γέροντες· οὐδὲν γοῦν ἄρρεν ἀπελείφθη δίχα νηπιῶν, ἃ μετὰ γυναῖκων
 35 ἐξηνδραποδίσαντο. Τῶν μὲν οὖν ἀναιρεθέντων ἀνά τε τὴν πόλιν καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας παρατάξεως ἀριθμὸς μύριοι πρὸς τοῖς πεντακισχιλίοις ἦν, τὰ δὲ αἰχμάλωτα δισχίλια καὶ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. Τοῦτο συνέβη τὸ πάθος Γαλιλαίους πέμπτη καὶ εἰκάδι Δαϊσίου μηνός.
 40 (ΚΒ'.) λβ'. Ἐμειναν δὲ οὐδὲ Σαμαρεῖς ἀπείρατοι συμφορῶν. Ἀθροισθέντες γὰρ ἐπὶ τὸ Γαριζὶν καλούμενον ὄρος, ὅπερ αὐτοῖς ἐστὶν ἅγιον, κατὰ χώραν μὲν ἔμενον, πολέμου δὲ εἶχεν ἀπειλὴν ἥ τε σύνοδος αὐτῶν καὶ τὰ φρονήματα. Καὶ οὐδὲ τοῖς γεινιῶσι κακοῖς ἐσωφρονίζοντο, πρὸς δὲ τὰς Ῥωμαίων εὐπραγίας ἐν ἀλογίστῳ
 45 τῇ κατὰ σφᾶς ἀσθενείᾳ διώδευον καὶ μετέωροι πρὸς ταράχην ὑπῆρχον. Ἐδόκει δὲ Οὐεσπασιανῷ φθάσαι τὸ κίνημα καὶ τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ὑποτέμνεσθαι. Καὶ γὰρ αἱ φρουραὶ ἡ Σαμαρεῖτις ὅλη διεληπτο, τό τε πλῆθος
 50 τῶν ἐληλυθόντων καὶ ἡ σύνταξις ἦν φοβερά. Κερεάλιον οὖν ἐπαρχὸν ὄντα τοῦ πέμπτου τάγματος μετ' ἑξακοσίων ἱππέων καὶ πεζῶν τρισχιλίων πέμπει. Τούτῳ προσβαίνειν μὲν τὸ ὄρος καὶ συνάπτειν μάχην οὐκ ἀσφαλές ἔδοξε, τῶν πολεμίων πολλῶν καθύπερθεν ὀν-

fertim enim ad portas irruentes, et saepiuscule illis praepositos nominatim inclamantes, medias inter preces mactabantur. Et primum quidem murum illis hostes clausurunt, alterum vero cives sui; medique inter duorum murorum ambitus conclusi, multi quidem suis invicem, multique suis ipsorum gladiis transfigebantur, innumeri vero Romanorum manibus cadebant, ne ad ulciscendum quidem sumpta fiducia: nam praeterquam quod hostes eis terrorem incusserant, animos illis fregit suorum proditio. Denique moriebantur, non Romanis, sed suis diras imprecantes, usque dum omnes interierunt, numero ad duodecim millia. Tum Trajanus, urbem praetioribus vacuum esse existimans praetimore, imperatori excidium urbis reservabat: missisque ad Vespasianum nunciis, postulabat ut filium suum Titum mitteret, finem victoriae impositurum. Ille vero, laboris aliquid superesse conjiciens, filium mittit cum exercitu quingentorum quidem equitum, mille vero peditum. Ille autem, quum ad urbem properasset et exercitum ordinasset, in laevo quidem latere Trajanum constituit, atque ipse in dextro obsidioni praerat. At postquam milites scalas muris undique applicaverant, Galilaei, paulisper eos desuper propellentes, continuo moenia relinquunt. Titus vero cum suis saltu denissi statim quidem urbem occupant: cum illis vero qui iactus se in orbem collegerant, vehementer commissa est pugna. Nam et in angiporis cives validiores impressionem in eos faciebant, et mulieres quicquid illis in manus venerat e lectis jaciebant: et per sex quidem horas pugnam suslinuerunt. Absumptis autem pugnae idoneis, cetera multitudo, partim sub dio, partim per domos, senes pariter ac juvenes, mactabantur; adeo ut nemo sexus virilis superfuerit praeter infantes, qui una cum mulieribus abducti sunt in servitutem. Et caesi quidem per civitatem et in priori congressu numero erant ad quindecim millia, captivi vero facti ad duo millia, centum et triginta. Haec Galilaeis clades contigit, die quinto et vigesimo mensis Daesii.

(XXII.) 32. Verum nec Samaritae cladis erant expertes. Congregati quippe in montem Garizin appellatum, qui ab illis pro sacro habetur, in eodem quidem loco manebant; bellum vero minari videbatur iste conventus eorum, et elati animi spiritus. Et ne vicinorum quidem malis reprimebantur, sed ad prosperos Romanorum successus temere suarum virium infirmitate nixi iter faciebant, et pronis in tumultum animis pendebant. Vespasiano itaque factu optimum videbatur motum praevénire, impetumque illorum praecidere. Nam etsi praesidiis omnis regio Samaritica occupata erat, tamen et multitudo illorum qui eo venerant et conspiratio timebatur. Ea de causa Cerealem, quintae legionis praefectum, cum sexcentis equitibus et tribus peditum millibus mittit. Istis comitatus montem quidem ascendere pugnamque committere nequaquam tutum esse duxit, quod hostium

των, κυκλωσάμενος δὲ τῇ δυνάμει πᾶσαν τὴν ὑπώρειαν δι' ὅλης αὐτοῦς ἐφρούρει τῆς ἡμέρας. Συνέβη δὲ ὕδατος ἀπορουμένων τῶν Σαμαρέων ἐκφλεγῆναι τότε καὶ καῦμα δεινόν (ὥρα δὲ ἦν θέρος καὶ τῶν ἐπιτηδείων τὸ πλῆθος ἀπαράσκειον), ὡς τινὰς μὲν αὐθημερὸν ἀπὸ τοῦ δίψου ἀποθανεῖν, πολλοὺς δὲ τῆς τοιαύτης ἀπωλείας τὸ δουλεῦν προελομένους, Ῥωμαίοις προσφυγεῖν. Ἐξ ὧν συνεῖς ὁ Κερεάλιος καὶ τοὺς ἐτι συμμένοντας ὑπὸ τῶν δεινῶν κατεαγόντας, ἐπαναβαίνει τῷ ὄρει, καὶ τὴν δύναμιν ἐν κύκλῳ περιστήσας τῆς πολεμίας, τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ δεξιᾷ προῦκαλεῖτο καὶ σῶζεσθαι παρεκάλει, διαβεβαιούμενος ἀσφάλειαν τὰ θύλα ῥύψασιν· ὡς δ' οὐκ ἐπειθε, προσπεσὼν ἀπέκτεινε πάντας, χιλίους ἐξακοσίους ἐπὶ μυρίοις ὄντας. Δαισίου μηνὸς εἰκάδι καὶ ἐβδόμῃ ἐπράχθη. Καὶ τοιαύταις μὲν συμφοραῖς Σαμαρεῖται ἐχρήσαντο.

(ΚΓ.) λγ'. Τῶν δὲ ἀνὰ τὰ Ἰωταπάτα διακαρτερούντων καὶ παρ' ἐλπίδα τοῖς δεινοῖς ἀντεχόντων τεσσαρακοστῇ μὲν ἡμέρᾳ καὶ ἐβδόμῃ τὰ χῶματα τῶν Ῥωμαίων ὑπὲρ ἥρθη τὸ τεῖχος· αὐτομολεῖ δὲ τις πρὸς τὸν Οὔεσπασιανὸν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, τήν τε ὀλιγότητα τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως ἐξαγγέλλων καὶ τὴν ἀσθένειαν, καὶ ὡς ἀγρυπνία διηνεκεῖ καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις δεδαπανημένοι δύνατοί μὲν εἶεν οὐδὲ βιαζομένους ἐτι φέρειν, καὶ δόλῳ δ' ἂν ἀλοῖεν, εἰ τις ἐπιθόιτο· περὶ γὰρ τὴν ἐσχάτην φυλακὴν, καθ' ἣν ἀνεσίν τε τῶν δεινῶν ἐδόκουν ἔχειν, καὶ καθάπτεται μάλιστα κεκοπυμένῳ ἐωθινὸς ὕπνος, καταδαρθάνειν ἔφασκε τοὺς φύλακας, συνεβούλευε τε κατὰ ταύτην τὴν ὥραν ἐπελθεῖν. Τῷ δὲ ἦν μὲν δι' ὑπονοίας ὁ αὐτόμολος, τό τε πρὸς ἀλλήλους πιστὸν εἰδότι τῶν Ἰουδαίων καὶ τὴν πρὸς τὰς κολάσεις ὑπεροψίαν, ἐπειδὴ καὶ πρότερον ληφθεὶς τις τῶν ἀπὸ τῆς Ἰωταπάτης πρὸς πᾶσαν αἰκίαν βασάνων ἀντέσχε, καὶ μηδὲν διὰ πυρὸς ἐξερευνῶσι τοῖς πολεμίοις περὶ τῶν ἔνδον εἰπὼν ἀνεσταυρώθη τοῦ θανάτου καταμειδιῶν. Τὰ γὰρ μὴν εἰκότα πιστὸν ἐπολεῖ τὸν προδότην, καὶ τάχα μὲν ἀληθεύειν ἐκείνον, μηδὲν δὲ αὐτὸς ἐξ ἐνέδρας πείσεσθαι μέγα προσδοκῶν, τὸν μὲν φυλάσσειν ἐκέλευσεν, ἐπὶ δὲ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως παρεσκεύαζε τὴν στρατιάν.

λδ'. Κατὰ δὲ τὴν μηνυθεῖσαν ὥραν ἤσαν ἡσυχῇ πρὸς τὸ τεῖχος· καὶ πρῶτος ἐπιβαίνει Τίτος σὺν ἐνὶ τῶν χιλιάρχων Δομιτίῳ Σαβίνῳ, τῶν ἀπὸ τοῦ πέμπτου καὶ δεκάτου τάγματος τινὰς ὀλίγους ἄγων· ἀποσφάζαντες δὲ τοὺς φύλακας εἰσάσιν εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ, μεθ' οὗς Σέξτος τις Κερεάλιος χιλιάρχος καὶ Πλάκιδος τοὺς ὑπὸ σφίσι τεταγμένους εἰσῆγον. Κατειλημμένης δὲ τῆς ἀκρας καὶ τῶν πολεμίων ἐν μέσῳ τῇ πόλει στρεφομένων, ἦδη δὲ καὶ ἡμέρας οὓσης, θμῶς οὕμῳ τῆς ἀλώσεως τοῖς κρατουμένοις αἰσθησῆς ἦν· καμᾶτ' τε γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ ὕπνῳ διελέλυτο καὶ τῶν διανισταμένων ἡμίχλη τὰς ὄψεις ἀπημέλυνε πολλή, κατὰ τύχην τότε τῇ πόλει περιχυθεῖσα, μέχρι πάσης τῆς στρατιᾶς εἰσπείσεως πρὸς μόνην τὴν τῶν κακῶν αἰσθησὶν ἐξανέστη·

quamplurimi superiora ejus occupaverant : quum autem montis radices copiis suis undique cinxisset, per totum diem eos observabat. Atque tunc evenit, quum Samaritæ aquam non haberent, etiam graves accendi æstus (erat enim tempus æstatis, neque se rebus necessariis vulgus instruxerat), adeo ut nonnulli eo ipso die siti morentur, multi autem, ejusmodi mortis servitium præferentes, ad Romanos transfugerent. Ex quibus ubi Cerealis intellexit eos qui conjuncti manebant, malis infractos esse, montem ascendit, et quum exercitum hostibus circumdedisset, primum quidem eos ad fœdera hortabatur, utque salvi esse vellent obsecrabat, confirmans iis datum iri securitatem, modo arma projicerent : quum autem illis hoc non persuassisset, eos adortus omnes occidebat, numero ad decem millia et sexcentos. Desii mensis die vigesimo septimo gesta sunt ista. Atque hujusmodi quidem calamitatibus usi sunt Samaritæ.

(XXIII.) 33. Jotapatenis autem obsidionem perferentibus, et præter spem mala tolerantibus, quadragesimo quidem ac septimo die Romanorum aggeres supra murorum altitudinem evecti sunt. Quidam vero ad Vespasianum eodem die transfugit, paucitatem civium et infirmitatem simul eorum nuncians, atque ut perpetuis vigiliis et præliis assiduus consumpti, minime quidem amplius vim ferre possent, tamen dolo caperentur, si qui eos aggredi vellent : nam extremam circa vigiliam, quando et requiem ex malis habere videantur, et fatigatos maxime occupet somnus matutinus, dormire custodes dicebat, suadebatque ut eadem hora urbem invaderent. Vespasiano suspectus quidem erat transfuga, ut qui norit et Jndæorum erga se invicem fidem, et quanto contemptu ferrent supplicia : quod et antea Jotapatenorum quidam captus omni tormentorum cruciatu resistebat, et, quum nollet igne adhibito hostibus quid intus ageretur exquirentibus prodero, mortem deridens cruci suffixus erat. Ista tamen utpote veri similia fidem fecerunt proditori, fortasse ipsum vera dicere. Vespasianus autem, se parum admodum ex insidiis læsum iri existimans, assertari hominem jussit, et ad civitatem capiendam parabat exercitum.

34. Ad horam igitur indicatam tacite ad muros iverunt, primusque ascendit Titus cum uno e tribunis Domitio Sabino, paucis ex decima quinta legione secum ductis ; quumque interfecissent vigiles, in civitatem quiete ingrediuntur ; post quos Sextus quidam Cerealis tribunus et Placidus milites suo sub imperio introducebant. Arce vero occupata, quum hostes in media urbe versarentur, jamque plane illuxisset dies, ne tunc quidem illi qui capti tenebantur adhuc excidium sentiebant : nam plerique et labore et somno dissoluti erant, visusque eorum qui exsurgent magna obscuravit nebula, quæ tunc forte circumfusa erat civitati, usque dum toto ingresso exercitu ad solum malorum sensum excusculati erant et urbem excisum iri credebant dum in eo-

σαν καὶ τὴν ἄλωσιν ἐπίστευον ἀναιρούμενοι. Ῥωμαίους δέ, κατὰ μνήμην ὧν περὶ τὴν πολιορκίαν ἔπαθον, οὔτε φειδῶ εἰσῆι τινὸς οὔτε ἔλεος, ἀλλ' εἰς τὸ κάταντες ἀπὸ τῆς ἄκρας τὸν λεῶν συνωθοῦντες ἐφόνευον· ἐνθα
 5 καὶ τοὺς ἐτι μάχεσθαι δυναμένους ἡ δυσχωρία τὴν ἀμυναν ἀφελίετο. Ὀλιγόμονοι γὰρ ἐν τοῖς στενωποῖς καὶ κατὰ τοῦ πρηνοῦς ὑπολισθάνοντες, βέοντι κατ' ἄκρας ἐκαλύπτοντο τῷ πολέμῳ. Τοῦτο πολλοὺς καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐπιλέκτων ἐπ' αὐτοχειρίαν παρῴζυνε.
 10 Κατιδόντες γὰρ ὡς αὐδένα τῶν Ῥωμαίων ἀνελεῖν δύνανται, τό γε μὴ πεσεῖν αὐτοὶ ὑπὸ Ῥωμαίων προέλαβον, καὶ συναθροισθέντες ἐπὶ τὰ καταλήγοντα τῆς πόλεως σφᾶς αὐτοὺς ἀνέλιον.

λε'. Ὅσοι γε μὴν ὑπὸ πρώτῃ τῆς καταλήψεως αἰσθησιν τῶν φυλάκων διαφυγεῖν ἔφθασαν, ἀναδάντες εἰς τινα τῶν προσαρκίων πύργων μέχρι μὲν τινος ἀπημύναντο, περισχεθέντες δὲ τῷ πλήθει τῶν πολεμίων ὀλέπεσθαι τὰς δεξιὰς καὶ τοῖς ἐφεστώσι τὴν σφαγὴν εὐθυμοὶ παρέσχον. Ἀναίμακτον δ' ἂν ἦν αὐχῆσαι Ῥωμαίοις τὸ τέλος τῆς πολιορκίας, εἰ μὴ κατὰ τὴν ἄλωσιν εἰς ἐπεσεν ἑκατοντάρχης, ὃς ἦν Ἀντώνιος· ὠνήσκει δὲ ἐξ ἐνέδρας. Τῶν γὰρ εἰς τὰ σπηλαία τις συμπεφευγῶτων (πολὺ δὲ οὗτοι πλῆθος ἦσαν) ἰκέτευς τὸν Ἀντώνιον ὀρέξαι δεξιὰν αὐτῷ, πίστιν τε σωτηρίας καὶ βοήθειαν
 25 πρὸς ἄνοδον· ὃ δὲ ἀφυλάκτως ὥρεγε τὴν χεῖρα, καὶ φθάσας αὐτὸν ἐκεῖνος, νύττει κάτωθεν ὑπὸ τὸν βουδῶνα δόρατι καὶ παραχρῆμα διερράζεται.

λς'. Κατ' ἀκρίνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν τὸ φανερόν πλῆθος ἀνέλιον Ῥωμαῖοι, ταῖς δὲ ἐπιούσαις ἀνερευνώμενοι τὰς καταδύσεις τοὺς ἐν τοῖς ὑπονόμοις καὶ τοῖς σπηλαίοις ἐπεξήσαν, καὶ διὰ πάσης ἐχώρουν ἡλικίας, πλὴν νηπίων καὶ γυναικῶν. Καὶ τὰ μὲν αἰχμάλωτα χίλια πρὸς τοῖς διακοσίοις συνήχθη, νεκροὶ δὲ κατὰ τὴν ἄλωσιν καὶ κατὰ τὰς πρότερον μάχας συνηριθμήθησαν τετρακισμύριοι. Οὐεσπασιανὸς δὲ τὴν τε πόλιν κατασχάψαι κελεύει καὶ τὰ φρούρια πάντα προσεμπίπρησιν αὐτῆς. Ἰωτάπατα μὲν οὖν οὕτως ἔαλω, τρισκαίδεκάτῃ τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας ἔτει, Πανέμου νομηνίᾳ.

ΚΕΦ. Η'.

40 Ῥωμαῖοι δὲ τὸν Ἰώσηπον ἀναζητοῦντες κατὰ τὰ ὀρύγηθ' ἐφετέραν καὶ σφόδρα τοῦ στρατηγοῦ φιλοτιμουμένου (μεγίστη γὰρ ἦν μοῖρα τοῦ πολέμου ληφθεῖς), τοὺς τε νεκροὺς διηρυνῶν καὶ τοὺς ἀποκρύφους τῆς πόλεως μετῴζετο. Ὁ δὲ ἄρτι τῆς πόλεως ἀλισκομένης, δαιμονίῳ
 45 τινὶ συνεργίᾳ χρησάμενος, μέσον μὲν ἑαυτὸν ἐκκλέπτει τῶν πολεμίων, καθάλλεται δ' εἰς τινα βαθὺν λάκκον, ὃ πλατὺ σπηλαῖον διέλευκτο κατὰ πλευρὰν τοῖς ἀνθρώποις ἀόρατον· ἐνθα τεσσαράκοντα μὲν τῶν ἐπισήμων ἄνδρας καταλαμβάνει λαμβάνοντας, παρασκευὴν δὲ τῶν ἐπι-
 50 τηδείων οὐκ ὀλίγαις ἡμέραις διαρκεῖν δυναμένην. Μεθ' ἡμέραν μὲν οὖν ὑπεστέλλετο τῶν πολεμίων πάντα διειληφῶτων, νυκτὸς δ' ἀνίων ἐξήτει δρασμῷ διάδυσιν καὶ

essent ut occiderentur. Romanis autem, ut qui meminerint quæ in obsidione pertulissent, curæ non erat cuiquam parcere aut quenquam miserari; sed populum ex arce in pronum compulsus trucidabant, ubi loci difficultas etiam eis qui adhuc pugnare poterant resistendi copiam negavit. Viarum namque angustiis pressi, ac per declivia delabentes, bellatorum ab arce incursione obruebantur. Id quod multos etiam delectorum, qui circa Josephum erant, sui ad cædem incitabat. Nam quum viderent se Romanorum neminem posse occidere, ne Romanorum manibus caderent præcauerunt, et in extrema parte civitatis congregati semet interfecerunt.

35. Ceterum quotquot vigiliam, primi captam civitatem sentientes, fugere prius occupaverant, quum in turrim quandam septentrionalem ascendissent, aliquamdiu quidem restiterunt, hostium autem multitudine circumfusi sero dextras dederunt et instantibus jugulum alacri animo obtulerunt. Potuissent autem Romani de obsidionis fine incruento gloriari, nisi unus, dum caperetur urbs, centurio cecidisset, Antonius, insidiis peremptus. Nam quidam ex illis qui in speluncas confugerant (erant autem magno numero) rogabat Antonium ut dextram sibi admovertet et in spem salutis et in auxilium ad ascendendum: ille vero manum incaute porrigebat, alterque ipsum prævenit, et hasta sub inguine utpote inferior enm percussit, statimque interfecit.

36. Et illo quidem die quotquot comparuerunt peremere Romani: sequentibus autem diebus latibulas scrutantes, omnes in cuniculis et speluncis inventos adorti sunt, et in universos cujuscunque ætatis sævitum est, præter infantes et feminas. Et in captivitatem quidem deducendi ad mille et ducentos collecti erant, mortui vero in urbis excidio et pugnis superioribus simul omnes ad quadraginta millia numerati sunt. Vespasianus autem et urbem ipsam excindi jubet, et præterea castella ejus omnia incendit. Et ita quidem capta sunt Jotapata, anno imperii Neronis decimo tertio, primo Panemi mensis die.

CAP. VIII. (XXIV.)

Romani autem quum Josephum investigarent, et ex sua in eum ira, et valde hoc volente imperatore (is enim captus maxima pars belli foret), mortuos perscrutati sunt itemque abditos civitatis recessus. Ille autem, quum modo capta esset urbs, divino quodam auxilio usus, per medios quidem hostes se subducit, et in puteum quandam profundum saltu descendit, cujus a latere specus amplum disjunctum erat, quod eorum qui supra erant effugit intulitum: ubi quadraginta viros insignes latitantes offendit, rerumque necessarium apparatus, qui diebus non paucis sufficeret. Et interdiu quidem se occultabat, quod hostes omnia occupaverant; noctu vero ascendens fuga dilabi quærebat et vigilias

τάς φυλακάς κατεσκέπτετο. Φρουρουμένων δὲ παντα-
 ρόθεν πάντων δι' αὐτὸν, ὡς λαθεῖν οὐκ ἦν, αὐθις εἰς τὸ
 σπήλαιον κατῆει. Δύο μὲν οὖν ἡμέρας διαλαθάνει, τῇ
 δὲ τρίτῃ γυναικὸς ἀλοῦσης τῶν ἅμα αὐτοῖς μὴνύεται.
 6 Καὶ Οὐεσπασιανὸς αὐτίκα μετὰ σπουδῆς πέμπει δύο
 χιλιάρχους Παυλῖνον καὶ Γαλλικανὸν, δεξιὰς τῷ Ἰω-
 σήπῳ δοῦναι κελεύσας καὶ προτρεφόμενους ἀνελθεῖν.

β'. Ἀφικόμενοι δὲ παρεκάλουν οὗτοι τὸν ἄνδρα καὶ
 πίστεϊς περὶ σωτηρίας ἐδίδουσαν, οὐ μὴν ἐπειθον· ἐκ
 10 γὰρ ὧν εἰκὸς ἦν τὸν τοσαῦτα δράσαντα παθεῖν, οὐκ ἐκ
 τοῦ φύσει τῶν παρακαλούντων ἡμέρου, τὰς ὑποψίας
 συνέλεγεν· ἐδεόει τε ὡς ἐπὶ τιμωρίαν προκαλουμέ-
 νους, ἕως Οὐεσπασιανὸς τρίτον ἐπὶ πέμπτῃ χιλιάρχον
 Νικάνορα, γνώριμον τῷ Ἰωσήπῳ καὶ συνήθῃ πάλαι.
 15 Παρελθὼν δ' οὗτος τό τε φύσει Ῥωμαίων χρηστὸν, πρὸς
 οὐς ἂν ἁπᾶς ἔλθοι, διεξήει καὶ ὡς δι' ἀρετὴν αὐτὸς
 θαυμάζοιτο μᾶλλον ἢ μισοῖτο πρὸς τῶν ἡγεμόνων, σπου-
 δάζειν τε τὸν στρατηγὸν οὐκ ἐπὶ τιμωρίᾳ ἀγαγεῖν αὐτόν
 (ἐνεῖναι γὰρ ταύτην καὶ παρὰ μὴ προϊόντος λαθεῖν),
 20 ἀλλὰ σώσαι προαιρούμενον ἄνδρα γενναῖον. Προσετί-
 θει δὲ ὡς οὗτ' ἂν Οὐεσπασιανὸς ἐνεδρεύων φίλον ἐπεμ-
 πεν, ἵνα τοῦ κακίστου πράγματος προστήσῃται τὸ κάλ-
 λιστον, ἀπιστίας φιλίαν, οὗτ' ἂν αὐτὸς ἀπατήσων ἄνδρα
 φίλον ὑπήκουσεν ἔλθειν.

γ'. Ἐνδοιάζοντος δὲ τοῦ Ἰωσήπου καὶ πρὸς τὸν Νι-
 κάνορα, τῷ μὲν στρατιωτικῶν ὑπ' ὀργῆς ἐκκαλεῖν τὸ
 σπήλαιον ὄρημντο, κατεῖχε δὲ αὐτοὺς ὁ πολέμαρχος,
 ζωγρῆσαι τὸν ἄνδρα φιλοτιμούμενος. Ὡς δὲ ὁ Νι-
 κάνωρ προσέκειτο λιπαρῶς καὶ τὰς ἀπειλάς τοῦ πολε-
 30 μίου πλήθους ὁ Ἰωσήπος ἔμαθεν, ἀνάμνησις αὐτῷ
 τῶν διὰ νυκτὸς ὀνείρων εἰσέρχεται, δι' ὧν ὁ Θεὸς τὰς
 τε μελλούσας συμφορὰς αὐτῷ προσήμεινεν Ἰουδαίων
 καὶ τὰ περὶ τοὺς Ῥωμαίων βασιλεῖς ἐσόμενα. Ἦν
 δὲ καὶ περὶ κρίσεις ὀνείρων ἱκανὸς συμβάλλειν τὰ ἀμ-
 35 φιβόλως ὑπὸ τοῦ θεοῦ λεγόμενα· τῶν γε μὴν ἱερῶν
 βίβλων οὐκ ἠγνόει τὰς προφητείας, ὡς ἂν αὐτὸς τε ὦν
 ἱερεὺς καὶ ἱερέων ἐκγονός. Ὅς ἐπὶ τῆς τότε ὥρας
 ἐνθους γινόμενος καὶ τὰ φρικώδη τῶν προσφάτων
 ὀνείρων σπάσας φαντάσματα προσφέρει τῷ Θεῷ ληλ-
 40 οῦϊαν εὐχὴν· « καὶ ἐπειδὴ τὸ Ἰουδαῖον, ἔφη, φύλον
 « ὀκλάσαι δοκεῖ σοι τῷ κτίσαντι, μετέβη δὲ πρὸς Ῥω-
 « μαίους ἢ τύχῃ πᾶσα, καὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐπελίζω τὰ
 « μέλλοντα εἰπεῖν, δίδωμι μὲν Ῥωμαίοις τὰς χεῖρας
 « ἐκὼν καὶ ζῶ, μὲντρομαι δὲ ὡς οὐ προδότης, ἀλλὰ
 45 « σὸς ἀπειμι διάκονος. »

(ΚΕ.) δ'. Ταῦτα εἰπὼν ἐνεδίδου τῷ Νικάνωρι, καὶ
 τῶν Ἰουδαίων οἱ συγκαταφυγόντες ὡς τὸν Ἰωσήπον συν-
 ἔσαν εἰκοντα τοῖς παρακαλοῦσιν, ἀθρόοι περιστάντες,
 « ἡ μεγάλη γε ἂν στενάξειαν, ἐβόων, οἱ πᾶτριοι νόμοι
 50 « καὶ κατηφῆσαι Θεὸς ὁ Ἰουδαίοις κτίσας ψυχὰς θανά-
 « του καταφρονούσας. Φιλοζωεῖς, Ἰωσήπε, καὶ φῶς
 « ὑπομένεις ὁρᾶν δοῦλος; Ὡς ταχέως ἐπελάθου σουτοῦ·
 « πόσους ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀποθνήσκειν ἔπεισας. Ψευδῇ
 « μὲν ἄρα δόξαν ἀνδρείας, ψευδῇ δὲ καὶ συνέσεως

explorabat. Quum autem omnia ipsius causa undique cu-
 stodirentur, ut latere non posset, in speluncam iterum de-
 scendebat. Et biduum quidem delitescit : tertia vero die,
 capta muliere quæ cum ipsis fuerat, illius indicio proditus
 est. Tum Vespasianus et vestigio mittit duos tribunos, Pau-
 linum et Gallicanum, jussus dexteras dare Josepho, horta-
 rique eum ad ascensum.

2. Quum autem ad eum venirent, illi virum hortabantur
 et suadebant, ipsumque saluum fore fidem ei dederunt,
 non tamen persuadebant : nam ex iis quæ ipsum passurum
 esse verisimile erat, qui tanta commiserat, non ex innata
 rogantium mansuetudine, suspiciones colligebat; et, ne ad
 pœnam forsân evocaretur, veritus est, donec Vespasianus
 tertium quoque tribunum mittit, Nicanorem, Josepho no-
 tum, et olim familiarem. Atque is, quum ad eum se con-
 tulisset, narravit ei quam mite esset Romanorum ingenium
 in eos quos semel debellassent, quodque ipse propter forti-
 tudinem magis admirationi esset quam odio ducibus, ope-
 ramque dare imperatorem non ut ad supplicium duceretur,
 quod etiam sine deditione ei liceret exigere, sed potius quod
 virum strenuum conservare vellet. Addebat etiam quod nec
 Vespasianus ad insidias struendas amicum mitteret, ut
 rem optimam pessimæ, perfidiæ amicitiam, prætexeret;
 neque ipse ad amicum decipiendum assensurus fuisset ut
 veniret.

3. Quum autem etiam ad ea, quæ dixerat Nicanor,
 hæsitaret Josephus, milites quidem irati properabant ad
 ignem speluncæ injiciendum; verum eos colhibebat dux,
 id modis omnibus agens ut Josephum vivum caperet. At
 quum vehementer instaret Nicanor, et hostilis multitudinis
 minas intelligeret Josephus, animum ejus subit somniorum
 memoria quæ nocte somniaverat, quibus ei Deus et futuras
 Judæorum calamitates præsignificaverat, quæque Impera-
 toribus Romanorum essent eventura. Quin et in somniis in-
 terpretandis de iis bene conjiciebat quæ Deus ambigue innue-
 rat; porroque sacrorum librorum vaticinia non ignorabat,
 utpote et ipse sacerdos, ortusque parentibus qui sacerdotes
 fuerant. Is tunc illa hora, quasi divino afflatu, horrendas
 recentium somniorum imagines mente complexus, preces
 clam Deo offert, hujusmodi verbis : « quandoquidem Ju-
 « dæorum gentem deprimere tibi visum est qui eam creasti,
 « fortuna vero omnis ad Romanos migravit, meamque
 « elegisti animam ad futura prædicenda, non invitus qui-
 « dem manus do Romanis, et vivere non recuso; testor
 « autem quod non proditor, sed tuus minister ad eos
 « transeo. »

(XXV.) 4. Quum ista dixisset, Nicanori consentiebat. Et
 Judæi, qui una eo confugerant, ubi intellexerunt Josephum
 hortantibus cedere, universi eum circumstantes clama-
 bant, « est sane cur plurimum ingemiscant leges patriæ
 « et contristetetur Deus qui Judæis indidit animas mortis
 « contemptrices. Præ vitæ amore, o Josepho, sustines lu-
 « cem aspicere servus? Quam cito tui oblitus es! quam
 « multis pro libertate mori persuasisti! Profecto haud ve-
 « ram præ te ferebas fortitudinem, falsamque etiam pru-

« εἶχες, εἰ γε σωτηρίαν μὲν ἐλπίζεις παρ' οἷς οὕτως
 « ἐπολέμησας, σώζεσθαι δὲ ὑπ' ἐκείνων, κὰν ᾗ βέ-
 «βαιον, θέλεις. Ἄλλ' εἰ καὶ σοὶ λήθην τινὰ σαυτοῦ
 « κατέχεεν ἡ Ῥωμαίων τύχη, προνοητέον ἡμῖν τοῦ
 5 « πατρῷου κλέους. Χρήσομέν σοι δεξιάν καὶ ξίφος.
 « Σὺ δὲ ἂν μὲν ἐκὼν θνήσκης, Ἰουδαίων στρατηγός, ἂν
 « δὲ ἄκων, προδότης τεθνήξῃ. » Ταῦθ' ἅμα λέγοντες
 ἐπαντείναντο τὰ ξίφη καὶ διηπειλοῦν ἀναιρήσειν αὐ-
 τὸν, εἰ τοῖς Ῥωμαίοις ἐνδιδοίη.
 10 « ε'. Δείσας δὲ τὴν ἐφοδὸν ὁ Ἰώσηπος καὶ προδοσίαν
 εἶναι ἡγούμενος τῶν τοῦ Θεοῦ προσταγμάτων, εἰ προ-
 ποθάνοι τῆς διαγγελίας, ἤρχετο πρὸς αὐτοὺς φιλοσοφεῖν
 ἐπὶ τῆς ἀνάγκης. « Τί γὰρ τοσοῦτον, ἔφη, σφῶν αὐ-
 « τῶν ἐταῖροι φονῶμεν; ἢ τί τὰ φιλάτα διαστασιάζο-
 15 « μεν, σῶμα καὶ ψυχὴν; Ἡλλάχθαι τις ἐμὲ φησὶν· ἀλλ'
 « οἶδας Ῥωμαῖοι τοῦτο γε. Καλὸν ἐν πολέμῳ θνή-
 « σκειν, ἀλλὰ πολέμου νόμῳ, τούτέστιν ὑπὸ τῶν κρα-
 « τούντων. Εἰ μὲν οὖν τὸν Ῥωμαίων ἀποστρέφομαι
 « σίδηρον, ἀξίός εἰμι ἀληθῶς τοῦμοῦ ξίφους καὶ χειρὸς
 20 « τῆς ἐμῆς· εἰ δὲ ἐκείνους εἰσέρχεται φειδῶ πολέμου,
 « πόσω δικαιότερον ἂν ἡμᾶς ἡμῶν αὐτῶν εἰσέλθοι; καὶ
 « γὰρ ἡλίθιον ταῦτα δρᾶν σφᾶς αὐτοὺς περὶ ὧν πρὸς
 « ἐκείνους διστάμεθα. Καλὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας
 « ἀποθνήσκειν, φημὶ καὶ γὰρ, μαχομένους μέντοι, καὶ
 25 « ὑπὸ τῶν ἀφαιρουμένων αὐτῇ. Νῦν δὲ οὔτε εἰς
 « μάχην ἀντιάζουσιν ἡμῖν οὔτε ἀναιροῦσιν ἡμᾶς.
 « Δειλὸς δὲ ὁμοίως ὅ τε μὴ βουλόμενος θνήσκειν ὅταν
 « δέη καὶ ὁ βουλόμενος ὅταν μὴ δέη. Τί δὲ καὶ δε-
 « οικότες πρὸς Ῥωμαίους οὐκ ἀνιμεν; ἄρα οὐχὶ θάνα-
 30 « τον; Εἴτα ὃν δεδοίκαμεν ἐκ τῶν ἐχθρῶν ὑποπτενόμε-
 « νον, ἑαυτοῖς βέβαιον ἐπιτιμησόμεν; Ἀλλὰ δουλείαν,
 « ἐρεῖ τις. Πάνυ γοῦν νῦν ἔσμεν ἐλευθεροί. Γενναῖον
 « δὲ ἀναλεῖν ἑαυτὸν φήσει τις. Οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ ἀγεν-
 « νέστατον, ὡς ἐγὼ γε καὶ κυβερνήτην ἡγοῦμαι δειλότα-
 35 « τον, ὅστις γειμῶνα δεδοικὼς πρὸ τῆς θυελλῆς ἐβό-
 « πτισεν ἐκὼν τὸ σκάφος. Ἀλλὰ μὴν ἡ αὐτοχειρία καὶ
 « τῆς κοινῆς ἀπάντων ζῶων φύσεως ἀλλότριον καὶ πρὸς
 « τὸν κτίσαντα Θεὸν ἡμᾶς ἐστὶν ἀσέβεια. Τῶν μὲν γε
 « ζῶων οὐδὲν ἐστὶν ὃ θνήσκει μετὰ προνοίας, ἢ δι'
 40 « αὐτοῦ. Φύσεις γὰρ νόμος ἰσχυρὸς ἐν ἅπασι, τὸ ζῆν
 « ἐθέλειν· διὰ τοῦτο καὶ τοὺς φανερώς ἀφαιρουμένους
 « ἡμᾶς τούτου πολέμιους ἡγοῦμεθα καὶ τοὺς ἐξ ἐνέδρας
 « τιμωροῦμεθα. Τὸν δὲ Θεὸν οὐκ οἴεσθε ἀγανακτεῖν,
 « ὅταν ἄνθρωπος αὐτοῦ τὸ δῶρον ὑβρίζῃ; καὶ γὰρ εἰλή-
 45 « φαμεν παρ' ἐκείνου τὸ εἶναι καὶ τὸ μηκέτι εἶναι πάλιν
 « ἐκείνῳ δίδομεν. Τὰ μὲν γε σώματα θνητὰ πᾶσι καὶ
 « ἐκ φαρτῆς βλῆς δημιουργεῖται· ψυχὴ δὲ ἀθάνατος
 « αἰεὶ καὶ Θεοῦ μοῖρα τοῖς σώμασιν ἐναικίζεται. Εἴτα
 « ἂν μὲν ἀφανίσῃ τις ἀνθρώπου παρακαταθήκην, ἢ διὰ
 « θητὰ κακῶς, πονηρὸς εἶναι δοκεῖ καὶ ἀπίστος· εἰ δὲ
 « τις τοῦ σφετέρου σώματος ἐκβάλλει τὴν παρακατα-
 50 « θήκην τοῦ Θεοῦ, λεληθέναι δοκεῖ τὸν ἀδικούμενον; Καὶ
 « κολάζειν μὲν τοὺς ἀποδράντας οἰκέτας δίκαιον νενό-
 « μισται, κὰν πονηροὺς καταλίποσι δεσπότας, αὐτοὶ

« dentiam, si quidem salutem apud eos speras, cum qui-
 « bus fortiter adeo dimicasti, aut, etiam si certa sit salus,
 « ab illis servari cupias. Sed quamvis te Romanorum
 « fortuna tui oblivione perfuderit, nos tamen oportet pe-
 « tria gloriæ consulere. Et dextram tibi et gladium com-
 « modabimus. Tu vero, si quidem sponte moriari, dux
 « Judæorum; sin vero invitus, proditor morieris ». Simul
 atque ista dicebant, gladios ei intenterunt, ipsosque illum
 interfecturos minitabantur, si Romanis se dederet.

5. Josephus autem veritus ne in ipsum impetum face-
 rent, seque Dei mandatorum proditorem fore existimans,
 si mortem obiret priusquam omnia illis denunciaret, ne-
 cesse habuit ut inciperet apud illos philosophari. « Quor-
 « sum enim, o socii, propriæ cædis avidi sumus? aut
 « cur res amicissimas, corpus et animam, inter se dissidere
 « facimus? Ne mutatum esse quispiam dicat. Verum hoc
 « quidem probe norunt Romani. Pulchrum in bello mori,
 « sed lege belli, id est, victorum manu. Et quidem si Ro-
 « manorum ferrum deprecor, profecto dignus sum qui meo
 « gladio meaque manu cadam: sin illorum animos sub-
 « eat hostibus parcere, quanto justius nobis in mentem
 « veniat nobismet ipsis parcere? etenim dementia est ea
 « in nosmet admittere, quorum gratia ab illis dissentimus.
 « Honestum esse pro libertate mori et ipse fateor; pugnando
 « tamen, et illorum manibus qui eam ereptum eunt. Nunc
 « autem neque contra nos veniunt in aciem, neque nos in-
 « terficiunt. Idemque timidus est et qui mori recusat
 « quando oportet, et qui vult quum minime oportet. Imo
 « vero cuius rei metu prohibemur ab ascensu ad Romanos?
 « an non mortis? Nunc demum quam ex suspitione ab ho-
 « stibus metuimus, eam certam ipsi nobismet irrogabimus?
 « Verum ad servitutem evitandam, dicet aliquis. Quasi
 « nunc quidem ipsi valde liberi essemus. At enim magni
 « animi est, dicet aliquis, mortem sibi consciscere. Mi-
 « nime vero, sed pusilli et ignavissimi, ut ego gubernato-
 « rem quoque timidissimum puto, qui metu tempestatis
 « ante procellam sponte demerserit navigium. Quid? quod
 « sui ipsius occisio tum a communi omnium animantium
 « natura aliena est, tum summa impietas in Deum qui nos
 « creavit. Nullum quippe animal est, quod ex industria
 « vel sponte sua moritur. Naturæ enim lex, qua docemur
 « velle vivere, in omnibus plurimum valet: idcirco et qui
 « nobis vitam palam ademptum eunt, pro hostibus habemus,
 « et qui nobis insidiantur pœna persequimur. Nonne deum
 « id indigne ferre arbitramini, quum homo quod ab eo do-
 « natur plane despiciat? nam et ab illo accepimus ut es-
 « semus, rursumque ut esse desinamus fas est illi cou-
 « cedamus. Corpora quidem cunctis mortalia sunt, et
 « ex caduca materia facta et formata: anima vero in
 « omne ævum duratura est, et corporibus inest auri-
 « divinæ particula. Accedit quod, si quis hominis depo-
 « situm profuderit aut male administraverit, improbus esse
 « videtur et perfidiosus: sin vero Dei depositum e cor-
 « pore ejecerit, num eum se latuisse putabit quem injuria
 « affecit? Imo servis quidem fugitivis penam infligere
 « justum creditur, etiamsi nequam dominos reliquerint:

« δὲ κάλλιστον δεσπότην ἀποδιδράσκοντες τὸν Θεόν, οὐ
 « δοκοῦμεν ἀσεβεῖν; Ἄρα οὐκ ἴστε ὅτι τῶν μὲν ἐξιόντων
 « τοῦ βίου κατὰ τὸν τῆς φύσεως νόμον καὶ τὸ ληφθέν
 « παρὰ τοῦ Θεοῦ χρέος ἐκτινόντων, ὅταν ὁ δοῦς κομί-
 « σασθῇ θάλη, κλέος μὲν αἰώνιον, οἴκοι δὲ καὶ γενεαὶ
 « βέβαιοι, καθαραὶ δὲ καὶ ἐπήκοοι μένουσιν αἱ ψυχαί,
 « χῶρον οὐρανοῦ λαχοῦσαι τὸν ἀγιώτατον, ἐνθεν ἐκ
 « περιτροπῆς αἰώνων ἀγνοῖς πάλιν ἀντενοικίζονται σώ-
 « μασιν· ὅσοις δὲ καθ' ἑαυτῶν ἐμάνησαν αἱ χεῖρες,
 10 « τούτων μὲν ἄδης δέχεται τὰς ψυχὰς σκοτιώτερος, ὁ
 « δὲ τούτων πατὴρ Θεὸς εἰς ἐκγόνους τιμωρεῖται τοὺς
 « θάτερον ὑβριστάς. Διὰ τοῦτο μεμίσηται παρὰ τῷ
 « Θεῷ τοῦτο καὶ παρὰ τῷ σοφωτάτῳ κολάζεται νομο-
 « θέτῃ. Τοὺς γοῦν ἀνελόντας ἑαυτοὺς παρὰ μὲν ἡμῖν
 15 « μέχρ' ἡλίου δύσεως ἀτάφους ἐκρίπτειν ἐκρίναν, καί-
 « τοι καὶ πολεμίους θάπτειν θεμιτὸν ἡγούμενοι· παρ'
 « ἐτέροις δὲ, καὶ τὰς δεξιὰς τῶν τοιούτων νεκρῶν ἀπο-
 « κόπτειν ἐκέλευσαν, αἷς ἐστρατεύσαντο καθ' ἑαυτῶν,
 « ἡγούμενοι, καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἀλλότριον,
 20 « οὕτω καὶ τὴν χεῖρα τοῦ σώματος. Καλὸν οὖν, ἐταῖ-
 « ροι, δίκαια φρονεῖν, καὶ μὴ ταῖς ἀνθρωπίναις συμ-
 « βουλαῖς προσθεῖναι τὴν εἰς τὸν κτίσαντα ἡμᾶς δυσ-
 « σέβειαν. Εἰ σώζεσθαι δοκεῖ, σωζώμεθα· καὶ γὰρ οὐκ
 « ἀδόξος ἡ σωτηρία, παρ' οἷς διὰ τοσούτων ἔργων ἐπε-
 25 « δεξάμεθα τὰς ἀρετάς· εἰ τεθνάναι, καλὸν ὑπὸ τῶν
 « ἐλόντων. Οὐ μεταβήσομαι δ' ἐγὼ εἰς τὴν τῶν πο-
 « λεμίων τάξιν, ἵνα ἑμαυτοῦ προδότης γένωμαι. Καί
 « γὰρ ἂν εἴην πολὺ τῶν αὐτομολούντων πρὸς τοὺς πολε-
 « μίους ἡλιθιώτερος, εἰ γὰρ ἐκεῖνοι μὲν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦτο
 30 « πράττουσιν, ἐγὼ δ' ἐπ' ἀπωλείᾳ, καὶ γὰρ τῇ ἑμαυτοῦ.
 « Τὴν μέντοι Ῥωμαίων ἐνέδραν ἐπεύχομαι· μετὰ γὰρ
 « δεξιᾷ ἀναιρούμενος ὑπ' αὐτῶν, εὐθύμως τεθνήξομαι,
 « τὴν τῶν ψευσαμένων ἀπιστίαν νίκης μεῖζον ἀποφέρων
 « παραμύθιον.
 35 (ΚΖ.) ζ'. Ὁ μὲν Ἰώσηπος πολλὰ τοιαῦτα πρὸς ἀπο-
 « τροπὴν τῆς αὐτοχειρίας ἔλεγεν. Οἱ δὲ πεφραγμένους ἀπο-
 « γνῶσει τὰς ἀκοὰς ἔχοντες, ὡς ἂν πάλαι καθοσιώσαντες
 « ἑαυτοὺς τῷ θανάτῳ, παρωξύνοντο πρὸς αὐτόν· καὶ προσ-
 « τρέχων ἄλλος ἄλλοθεν ἐπιφύρης ἐκάχιζόν τε εἰς ἀνδρείαν
 40 « καὶ ὡς ἕκαστος αὐτίκα καταπλήξων δῆλος ἦν. Ὁ δὲ τὸν
 « μὲν ὀνομαστὴ καλῶν, τῷ δὲ στρατηγικώτερον ἐμβλέπων,
 « τοῦ δὲ δρασσόμενος τῆς δεξιᾶς, ὃν δὲ δεήσει δυσωπῶν,
 « καὶ ποικίλοις διαιρούμενος πάθεσιν, ἐπὶ τῆς ἀνάγκης
 « εἶργεν ἀπὸ τῆς σφαγῆς πάντων τὸν σίδηρον, ὥσπερ τὰ
 45 « κατακυκλωθέντα τῶν θηρίων αἰετὶ πρὸς τὸν καταπτό-
 « μενον ἀντιστροφόμενος. Τῶν δὲ καὶ παρὰ τὰς ἐσχά-
 « τας συμφορὰς ἔτι τὸν στρατηγὸν αἰδουμένων, παρε-
 « λύνοντο μὲν αἱ δεξιαί, περὶ ὧν ἔλεγε, ἀνδρῶν δὲ τὰ ἐξ ἡφ, καὶ
 « πολλοὶ τὰς βρομφαίας ἐπιφέροντες αὐτομάτως παρεῖ-
 50 « θησαν.
 « ζ'. Ὁ δὲ ἐν ταῖς ἀμνηχαναῖς οὐκ ἠπόρησεν ἐπινοίας,
 « ἀλλὰ πιστεύων τῷ κηδεμόνι Θεῷ τὴν σωτηρίαν παρα-
 « βάλλεται. « Καὶ ἐπειδὴ δέδοκται τὸ θνήσκειν, ἔφη,
 « φέρε κλήρω τὰς ἀλλήλων σφαγὰς ἐπιτρέψωμεν, ὁ

« ipsi vero Deum fugientes, dominum optimum, nonne
 « imple facere videntur? An nescitis morientium iuxta na-
 « turæ legem, et qui Deo debitum exsolvent repetenti quod
 « dederat, laudem esse æternam, domum, sobolemq̃ue
 « firmam, puras autem et dicto audientes animas manere,
 « locum in cœlo habituras sanctissimum, unde rursum per
 « sæculorum lapsus ad corpora munda inhabitanda mittentur:
 « tur: quorum vero manus in se ipsos insanierunt, horum
 « quidem animas orcus tenebricosior suscipiet, paterque
 « illorum Deus culpam eorum, qui in alterutram partem in-
 « juriosi fuerint, in liberos persequetur. Hinc Deo invisum
 « hoc est et a sapientissimo legislatore pœna ei statuitur.
 « Quippe apud nos quidem sanctum est ut qui se ipsos
 « occiderint ad solis occasum insepulti abjiciantur, quan-
 « quam et hostes sepelire fas arbitremur: apud alios vero
 « ejusmodi mortuis etiam dexteras, quibus contra se usi
 « sunt, amputari jusserunt, quemadmodum corpus ab
 « anima, ita et manum a corpore disjungi debere existi-
 « mantes. Pulchrum igitur, o socii, justa sentire, neque
 « humanis casibus et calamitatibus addere impietatem in
 « creatorem nostrum. Si salvi esse volumus, nosmet ser-
 « vemus (nam et nobis haud dedecori est salutem illis ac-
 « ceptam referre, quibus virtutem tot facinoribus demon-
 « stratam dedimus): sin mori placeat, ab his occidi pulchrum
 « est, a quibus capti sumus. Ego vero hostium ordini
 « me adscribi non patiar, ut ipse mei proditor fiam. Nam
 « ita multo stolidior essem quam qui ad hostes ultro profu-
 « giunt, siquidem illi hoc faciunt suæ salutis ergo, ipse
 « vero interitus, idque mei. Romanorum tamen insidias
 « quam maxime expeto: nam si post fidem datam me in-
 « terfecerint, lætus admodum moriar, mendacium perfidiam
 « reportans, solatium victoriæ majus. »

(XXVI.) 6. Et Josephus quidem hujusmodi multa dicebat,
 ut socios a cæde propria dehortaretur. Illi vero, aures ex
 desperatione obstructas habentes, ut qui jamdudum semet
 morti devoverant, in eum exasperantur; et alii aliunde
 cum gladiis accurrentes et ignaviam ei exprobrabant et
 quisque palam in eo erat ut eum e vestigio interficerent.
 Ille autem, quum alium nominatim vocaret, alium severo
 ducis aspectu intueretur, alium dextra prehenderet, alium
 precibus exoraret, variaque animi affectione, (ut in tali
 necessitate, distractus, ferrum omnium a cæde sua diver-
 tebat, non secus ac feræ circumclusæ, ad eum semper qui
 se ei admoveret, ora vultusque convertens. Illorum au-
 tem, qui ducem in extrema etiam miseria et ærumna adhuc
 revererentur, debilitabantur dextræ, gladiique de manibus
 elabebantur, multique quum ensibus ipsum peterent, sponte
 eos dimittebant.

7. Illi autem in angustiis non deerat sollertia ad excogi-
 tandum, sed Dei curæ se committens salutis discrimen
 adit. « Et quoniam mori decretum est, inquit, agite,
 cædes mutuas in sortem coniciamus, et, cui sors obli-

« λαχὼν δὲ ὑπὸ τοῦ μετ' αὐτὸν πιπτέτω, καὶ διοδεύσει
 « πάντων οὕτως ἡ τύχη, μηδὲ ἐπὶ τῆς ἰδίας κείσθω
 « δεξιᾶς ἕκαστος· ἀδικον γὰρ οἰχομένων τῶν ἄλλων
 « τινὰ μετανοήσαντα σωθῆναι ». Πιστὸς ἔδοξε ταῦτα
 5 εἰπὼν, καὶ συνεκληροῦτο πείσας· ἐτοίμην δὲ ὁ λαχὼν
 τῷ μετ' αὐτὸν παρῆχε τὴν σφαγὴν, ὡς αὐτίκα τε-
 θνητομένου καὶ τοῦ στρατηγοῦ· ζωῆς γὰρ ἡδύω τὸν
 μετὰ τοῦ Ἰωσήπου θάνατον ἡγοῦντο. Καταλείπεται δὲ
 οὗτος, εἴτε ὑπὸ τύχης χρὴ λέγειν εἴτε ὑπὸ Θεοῦ προ-
 10 νοίας, σὺν ἐτέρῳ, καὶ σπουδάζων μήτε ὑπὸ τοῦ κλήρου
 καταδικασθῆναι μήτε εἰ τελευταῖος λείποιτο μιᾶναι
 τὴν δεξιὰν ὁμοφύλῳ φόνῳ, πείθει χάκείνων ἐπὶ πίστει
 ζῆν.

ἦ'. Ὁ μὲν οὖν οὕτω τὸν τε Ῥωμαίων καὶ τὸν οἰ-
 15 κείων διαφυγὼν πόλεμον ἐπὶ Οὐεσπασιανὸν ἦγετο διὰ
 τοῦ Νικάνωρος. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάντες ἐπὶ θεῶν αὐτοῦ
 συνέτρεχον, καὶ τοῦ πλήθους συνθλιβομένου περὶ τῷ
 στρατηγῷ ὀρόβος ἦν ποικίλος, τῶν μὲν γεγηθότων
 ἐπὶ τῷ ληφθέντι, τῶν δὲ ἀπειλούντων, τῶν δὲ ἐγγυθὲν
 20 ἰδεῖν βιαζομένων. Καὶ οἱ μὲν πόρωθεν κολάζειν
 ἐβόων τὸν πολέμιον, τῶν δὲ πλησίον ἀνάμνησις αὐτοῦ
 τῶν ἔργων εἰσῆει καὶ πρὸς τὴν μεταβολὴν θάμβος·
 τῶν τε ἡγεμόνων οὐδεὶς ἦν, ὅς, εἰ καὶ πρότερον ὤρ-
 γιζετο, τότε πρὸς τὴν ὄψιν οὐκ ἐνέδωκεν αὐτοῦ. Μά-
 25 λιστα δὲ τὸν Τίτον ἐξ ἀρετῆς τό τε καρτερικὸν ἐν ταῖς
 συμφοραῖς ἔχει τοῦ Ἰωσήπου, καὶ πρὸς τὴν ἡλικίαν
 ἔλεος· ἀναμνησκομένη τε τὸν οὐ πάλαι μαχόμενον
 καὶ τὸν ἐν χερσὶν ἐχθρῶν ἄρτι κείμενον ὁρῶντι παρῆν
 τε νοεῖν ὅσον δύναται τύχη καὶ ὡς ὀξεία μὲν πολέμου
 30 ῥοπή, τῶν δὲ ἀνθρωπίνων οὐδὲν βέβαιον. Παρὸ καὶ τότε
 συνδιέθηκε μὲν πλείστους ἑαυτῷ καὶ πρὸς οἶκτον τοῦ
 Ἰωσήπου. Πλείστη δὲ αὐτῷ καὶ παρὰ τῷ πατρὶ
 μοῖρα σωτηρίας ἐγένετο. Ὁ μὲντοι Οὐεσπασιανὸς
 φρουρεῖν αὐτὸν μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας προσέταττεν,
 35 ὡς ἀναπέμφων αὐτίκα Νέρωνι.

(ΚΖ'). Θ'. Τοῦτο ἀκούσας δ' Ἰώσηπος μόνῳ τι διαλε-
 χθῆναι θέλειν ἔλεγεν αὐτῷ. Μεταστησαμένου δὲ ἐκεῖ-
 νου, πλὴν τοῦ παιδὸς Τίτου καὶ δυοῖν φίλων, τοὺς ἄλλους
 ἀπαντας, « σὺ μὲν, εἶπεν, Οὐεσπασιανὲ, νομίζεις αἰ-
 40 « χμάλωτον αὐτὸν μόνον εἰληφῆναι τὸν Ἰώσηπον· ἐγὼ
 « δὲ ἀγγελος ἦκω σοι μειζόνων. Μὴ γὰρ ὑπὸ Θεοῦ
 « προπεμπόμενος ᾗδεν τὸν Ἰουδαίων νόμον, καὶ πῶς
 « στρατηγοῖς ἀποθνήσκειν τρέπει. Νέρωνί με πέμπεις;
 « τί γάρ; οἱ μετὰ Νέρωνα μέχρι σοῦ διάδοχοι μένουσι;
 45 « Σὺ Καῖσαρ, Οὐεσπασιανὲ, καὶ αὐτοκράτωρ σὺ καὶ
 « παῖς ὁ σὸς οὗτος. Δέσμει δέ με νῦν ἀσφαλέστερον,
 « καὶ τῇρει σαυτῷ· δεσπότης μὲν γὰρ οὐ μόνον ἐμοῦ
 « σὺ, Καῖσαρ, ἀλλὰ καὶ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ παντὸς
 « ἀνθρώπων γένους. Ἐγὼ δὲ ἐπὶ τιμωρίαν δέομαι
 50 « φρουρᾶς μεζόνος, εἰ κατασχεδιάζω καὶ Θεοῦ. » Ταῦτα
 εἰπόντος, παραχρῆμα μὲν Οὐεσπασιανὸς ἀπιστεῖν
 ἔδοκει, καὶ τὸν Ἰώσηπον ὑπελάμβανε ταῦτα περὶ σω-
 τηρίας πανουργεῖν· κατὰ μικρὸν δὲ εἰς πίστιν ὑπήγετο,
 τοῦ Θεοῦ διεγεράντος αὐτὸν εἰς τὴν ἡγεμονίαν ᾗδη, καὶ

« gerit, manu illum excipientis occumbat, atque ita for-
 « tuna faciet ut omnes mortem obeant, neque sua quisquam
 « dextra se jugulet : injustum est enim, ceteris interemptis,
 « quenquam, si penituerit, salvum esse ». Quum ista dixisset, dignus visus est cui fides haberetur; et postquam persuasisset, una cum illis semet sorti commisit. Cui autem sors primo obvenit, is jugulum proximo libenter praebebat, quasi duce etiam mox perituro : nam mortem cum Josepho oppetere vita dulcius esse videbatur. Ille vero cum altero, sive forte fortuna dicendum, sive Dei providentia, relictus est; operamque dans ut neque a sorte condemnaretur, neque, si ultimus superesset, dextram macularet populari caede, illi etiam fide data persuadet vitam non prodigere.

8. Atque ita quidem ille, quum bellum et a Romanis et a suis evasisset, ad Vespasianum per Nicanorem ducebatur. Omnes autem Romani ad illum intuendum confluebant; quumque multitudo circa ducem se premeret, varius ortus est tumultus, his exsultantibus quod captus esset, aliis minitantibus, nonnullisque ut propius eum viderent alios urgentibus. Et qui longius quidem aberant, hostem ad supplicium ducendum clamabant : qui vero in propinquo erant, facta ejus in memoriam revocabant, ejusque ad mutationem attoniti haerebant : et e ducibus nemo erat cui, licet ante ei irasceretur, ad aspectum ejus ira non deferresceret. Maxime autem omnium Titus ex indole et patientia Josephi in calamitatibus et aetatis ejus misericordia capiebatur : qualisque jam pridem fuerat in praeliis reminiscenti, et qualis nunc sit in hostium manibus positus intuenti subiit cogitare et quanta sit fortunae vis, quamque velox belli inclinatio, et quanta rerum humanarum instabilitas. Unde et tunc multi quidem eandem cum ipso affectionem induebant, et ad Josephi miserationem pertrahebantur; ipseque apud patrem plurimum valebat ad Josephi salutem. Vespasianus tamen praecipiebat ut magna cum cautione custodiretur, ac si statim ad Neronem eum missurus esset.

(XXVII.) 9. Quum istud intellexisset Josephus, significabat se cum eo solo paucis colloqui velle. Summotisque ab illo omnibus aliis praeter Titum et duos amicos, inquit Josephus : tu quidem, Vespasiane, putas Josephum duntaxat captivum cepisse; at ego rerum majorum venio tibi nuncius. Nisi enim a Deo ad te missus essem, Judaeorum consuetudinem novissem, quemadmodum duces exercitus tuum mori deceret. Ad Neronem me mittis? Quid enim? num qui Neroni usque ad te successuri sunt manebunt? Tu Caesar eris, Vespasiane, et Imperator tu et filius iste tuus. Vincito autem me aliquanto arctius et tibimet adseruato : nam tu quidem non mei solius dominus eris, Caesar, verum etiam terrae marisque et omnis generis humani. Ego vero in supplicium arctiore dignus sum custodia, si quid temere etiam in Deum mentitus fuero. Quum ista dixisset, Vespasianus statim quidem ei fidem non habebat, et Josephum suspicabatur astute haec sui in salutem comminisci : paulatim vero ad credendum inductus erat, quum Deus jam ipsum excitaret ad cogitandum de imperio, sce-

τὰ σκήπτρα δι' ἐτέρων σημείων προδεικνύντος. Ἀτρεχῆ δὲ καὶ τὸν Ἰώσηπον ἐν ἄλλοις κατελάμβανε. Τῶν γὰρ τοῖς ἀπορρήτοις παρατυχόντων φίλων ὁ ἕτερος θαυμάζειν ἔφη πῶς οὔτε τοῖς ἐπὶ τῶν Ἰωταπατῶν περὶ ἁλώσεως οὔτε αὐτῷ προὔμαντεύσατο περὶ αἰχμαλωσίας, εἰ μὴ ταῦτα λῆρος εἴη διακρουσόμενον τὰς ἐπ' αὐτὸν ὀργάς. Ὁ δὲ Ἰώσηπος καὶ τοῖς Ἰωταπατηνοῖς ὅτι μετὰ τεσσαρακοστὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἁλώσονται προειπεῖν ἔφη καὶ ὅτι πρὸς Ῥωμαίων αὐτὸς ζωγρηθήσεται. Ταῦτα παρὰ τῶν αἰχμαλώπων κατ' ἰδίαν ὁ Οὐεσπασιανὸς ἐκτυθόμενος ἠύρισκεν ἀληθῆ, καὶ πιστεύειν περὶ τῶν κατ' αὐτὸν ἤρκετο. Φρουρᾶς μὲν οὖν καὶ δεσμῶν οὐκ ἀνίει τὸν Ἰώσηπον, ἐδώρετο δὲ ἐσθῆτι καὶ τοῖς ἄλλοις κειμηλίοις, φιλοφρονούμενός τε καὶ περιέπων διετέλει, τὰ πολλὰ Τίτου τῇ τιμῇ συνεργούντος.

ΚΕΦ. Θ'.

Τετάρτη δὲ Πανέμου μηνὸς ἀναξεύξας εἰς τὴν Πτολεμαῖδα ἐκείθεν εἰς τὴν παράλιον ἀφικνεῖται Καισάρειαν, μεγίστην τε Ἰουδαίας πόλιν καὶ τὸ πλεόν ὕφ' Ἑλλήνων ἐποικουμένην. Ἐδέχοντο δὲ καὶ τὴν στρατιάν καὶ τὸν στρατηγὸν μετὰ πάσης εὐφημίας καὶ φιλοφροσύνης οἱ ἐπιγώριοι, καὶ κατ' εὐνοίαν μὲν τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, τὸ δὲ πλεόν ἔχθει τῶν κατεστραμμένων. Διὸ καὶ τὸν Ἰώσηπον ἀβρόοι καταδοῶντες ἤξιον κολάζειν. Οὐεσπασιανὸς δὲ τὴν μὲν περὶ τούτου δέησιν ὡς ὑπ' ἀκρίτου γενομένην πληθούς ἐξέλυσεν ἡσυχίᾳ, τῶν δὲ ταγματῶν τὰ μὲν δύο χειμερίσONTA ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς Καισαρείας, ἐπιτήδειον δρῶν τὴν πόλιν· τὸ δέκατον δὲ καὶ πέμπτον εἰς Σκυθόπολιν, ὡς μὴ θλίβοι παντὶ τῷ στρατῷ τὴν Καισάρειαν. Ἀλεινὴ δὲ ἦν κακείνη χειμῶνος ὥρα, καθόσον ἦν πνιγώδης θέρους ὑπὸ καύματος, πεδιάς οὖσα καὶ παράλιος. (ΚΘ.) β'. Ἐν δὲ τούτῳ συναθροισθέντες οἱ τε κατὰ στάσις ἐκπίπτοντες τῶν πολεμίων καὶ οἱ διαφυγόντες ἐκ τῶν κατεστραμμένων, πληθὸς οὐκ ὀλίγον, ἀνακτίζουσιν Ἰόπην ὁρμητήριον σφίσιν, ἐρημωθεῖσαν ὑπὸ Κεστίου πρότερον· καὶ τῆς χώρας ἐκπεπολεμημένης ἀνειργόμενοι μεταβαίνειν ἔγνωσαν εἰς τὴν θάλασσαν. Πηξάμενοί τε πειρατικὰ σκάφη πλείστα, τὸν τε Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ τὸν ἐπ' Αἰγύπτῳ πόρον ἐλήστευσον, ἀπλωτά τε πᾶσιν ἐποίουν τὰ τῇδε πελάγη. Οὐεσπασιανὸς δὲ ὡς ἔγνω τὴν σύνταξιν αὐτῶν, πέμπει πεζοὺς τε καὶ ἱππεῖς ἐπὶ τὴν Ἰόπην, οἱ νύκτωρ ὡς ἀφύλακτον εἰσέρχονται τὴν πόλιν. Οἱ δὲ ἐν αὐτῇ προήσθοντο μὲν τὴν εἰσβολὴν, καὶ καταδείσαντες τοῦ μὲν εἵργειν τοὺς Ῥωμαίους ἀπετρέποντο, συμφυγόντες δὲ εἰς τὰς ναῦς ἔξωτέρῳ βέλους διενυκτέρευσαν.

γ'. Ἀλιμένους δὲ οὖσης φύσει τῆς Ἰόπης (αἰγιαλῷ γὰρ ἐπιλήγει τραχεῖ, καὶ τὸ μὲν ἄλλο πᾶν ὀρθίῳ, βραχὺ δὲ συννεύοντι κατὰ τὰς κεραίας ἐκατέρωθεν, αἱ δὲ εἰσὶ κρηναὶ βαθεῖς καὶ προῦχουσαι σπιλάδες εἰς τὸ πάλαιος, ἐνθα καὶ τῶν Ἀνδρομέδας δεσμῶν ἐτι δεικνύ-

ptumque ad eum deveniturum esse diversis signis prae-monstraret. Sed et in aliis veracem esse Josephum deprehendebat. Altero namque amicorum, qui secretis intererant, se mirari dicente quid causae esset cur neque Jotapatenis de excidio, neque sibi de captivitate quidquam antea vaticinatus esset, si ista non vana sint illius commenta, qui iram in se casuram depulsum eat. Ad haec Josephus Jotapatenis aiebat se praedixisse excidium eos post septimum et quadragesimum diem mansurum esse, foreque ut ipse a Romanis vivus caperetur. Quum de istis a captivis clam inquisivisset Vespasianus, veraque esse comperisset, etiam illis quae de se dixerat fidem habere coepit. Et Josepho quidem neque custodiam neque vincula remittebat: verum vestimentis eum donabat aliisque pretiosis muneribus, et benevolentia eum prosequi et complecti perseverabat, Tito pleraque ad ejus honorem conferente.

CAP. IX. (XXVIII.)

Quarto autem die Panemi mensis Vespasianus in Ptolemaidem reversus est, atque inde Caesaream maritimam pervenit, urbem et Judaeae maximam, et majori ex parte a Graecis inhabitatam. Ubi exercitum pariter ac imperatorem cum magno plausu et hilaritate excipiebant indigenae, etiam ex sua quidem in Romanos benevolentia, magis autem ex suo in eversos odio. Unde et multi simul contra Josephum inclamantes, de eo supplicium sumendum esse postulabant. Vespasianus autem ab ista quidem petitione, quae ab inconsulta facta esset multitudine, se liberavit nihil respondendo. Legionum vero duas quidem Caesareae hiematurae constituit, quod civitatem huic rei opportunam esse videret; decimam vero et quintam in Scythopoli, ne totius onere exercitus attereretur Caesarea. Erat autem et illa hieme aprica, quantum aestate praefervore aestuosa, utpote in planitie sita et maritima.

(XXIX.) 2. Interea quum non exigua collecta esset multitudo ex iis qui vel seditione ab hostibus defecerant, vel ex civitatibus eversis effugerant, Jopen, quam antea diruerat Cestius, instauratum eunt sibi in refugium; et, quia his impedimento erat regio vastata, in mare migrare decreverunt. Quumque naves piraticas quamplurimas fabricassent, qua in Phoenicem et Syriam et Aegyptum transitur, latrocinia exercebant, et omnibus ad oras istas invium faciebant pelagus. Vespasianus autem cognito quod constituerant, equites pariter ac pedites in Jopen mittit, qui noctu in urbem utpote non custoditam ingrediuntur. Qui vero in ea erant, impressionem quidem factum iri jam ante sentiebant, sed metu percussi Romanos arcere detrecabant; in naves autem confugientes, quum extra teli jactum essent, pernoctarunt.

3. Quum vero Jope natura esset importuosa (nam in littus asperum ceteraque arduum desinit, ac summis utrinque cornibus leviter inflexum, in quibus profundae rupes et saxa ingentia quae mari prominent, ubi et adhuc ostensa Andromedae vinculorum vestigia fidem faciunt antiquitati

μενοι τύποι πιστοῦνται τὴν ἀρχαιοσύνην τοῦ μύθου, τύ-
πτων δὲ τὸν αἰγιαλὸν ἀντίος βορέας, καὶ πρὸς ταῖς
δεχομέναις πέτραις ὑψηλὸν ἀνακόπτων τὸ κύμα, σφα-
λερώτερον ἐρημίας τὸν ὄρμον ἀπεργάζεται, κατὰ τοῦτον
6 σαλεύουσι τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰόπης ὑπὸ τὴν ἑω πνεῦμα βίαιον
ἐπιπίπτει (μελαμβόρειον ὑπὸ τῶν ταύτης πλωιζομένων
καλεῖται) καὶ τὰς μὲν πρὸς ἀλλήλαις τῶν νεῶν αὐτόθι
συνήραξε, τὰς δὲ πρὸς ταῖς πέτραις· πολλὰς δὲ πρὸς
ἀντίον κύμα βιαζομένας εἰς τὸ πέλαγος (τόν τε γὰρ αἰ-
10 γιαλὸν ὄντα πετρώδη καὶ τοὺς ἐπ' αὐτοῦ πολεμίους ἐδε-
δοίκεσαν) μετέωρος ὑπεραρθεῖς ὁ κλύδων ἐβάπτισεν.
Ἦν δὲ οὔτε φυγῆς που τόπος οὔτε μένουσι σωτηρία,
βίᾳ μὲν ἀνέμου τῆς θαλάσσης ἐξωθυμένοις, Ῥωμαίων
δὲ τῆς πόλεως. Καὶ πολλὰ μὲν οἰμωγὴ συρρηγνυμένων
15 ἐγένετο τῶν σκαφῶν, πολλὸς δὲ ἀγνυμένων ὁ ψόφος·
καὶ τοῦ πληθους οἱ μὲν ὑπὸ τῶν κυμάτων καλυπτόμενοι
διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ τοῖς ναυαγίοις ἐμπλεκόμενοι·
τινὲς δὲ ὡς κουφοτέρῳ τὴν θάλασσαν ἐφθανον τῷ σι-
δῆρῳ σφᾶς αὐτοὺς ἀναιροῦντες· τό γε μὴν πλείστον
20 ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐκφερόμενον περιεζαίνετο ταῖς ἀπορ-
ρῶξιν, ὡς αἰμαχθῆναι μὲν ἐπὶ πλείστον τὸ πέλαγος,
πληρωθῆναι δὲ νεκρῶν τὴν παραλίαν· καὶ γὰρ τοὺς
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἐκφερομένους ἐφεισώτες οἱ Ῥωμαῖοι
διέφθειρον. Ἀριθμὸς δὲ πῶν ἐκβρασθέντων σωματίων
25 τετραχισχίλιοι πρὸς τοῖς διακοσίοις ἦν. Ῥωμαῖοι δὲ
λαβόντες ἀμαχῆτι τὴν πόλιν κατασκάπτουσιν.

δ'. Ἰόπη μὲν οὕτως ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δεύτερον ὑπὸ
Ῥωμαίοις ἐάλω. Οὐσπαστιανὸς δὲ, ὡς μὴ πάλιν οἱ
πειραταὶ συναλισθεῖεν εἰς αὐτὴν, στρατόπεδόν τε ἐπὶ
30 τῆς ἀκροπόλεως ἐγείρει καὶ τὸ ἱππικὸν ἐν αὐτῇ κατα-
λείπει μετὰ πεζῶν ὀλίγων, ἵνα οὗτοι μὲν κατὰ χώραν
μένοντες φρουρῶσι τὸ στρατόπεδον, οἱ δὲ ἱππεῖς προ-
νομεύωσι τὴν πέριξ, καὶ τὰς περιοίκους κύμας τε καὶ
πολίχνας ἐξαιρῶσι τῆς Ἰόπης. Οἱ μὲν οὖν κατὰ τὰ
35 προσταχθέντα τὴν χώραν κατατρέχοντες καθ' ἡμέραν
ἐτεμὸν τε καὶ ἡρήμουν ἅπασαν.

(Α'). ε'. Ὡς δὲ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὸ κατὰ τὴν Ἰωτα-
πάτην πάθος ἡγγέλθη, τὸ μὲν πρῶτον ἠπίσταντο οἱ πολλοὶ
καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς καὶ διὰ τὸ μηδὲνα
40 τῶν λεγομένων αὐτόπτην παρεῖναι (δισσώθη γὰρ οὐδὲ
ἄγγελος, ἀλλὰ αὐτομάτῃ διεκήρυσσε φήμη τὴν ἄλυσιν,
οἰκεία φύσει τῶν σκυθρωποτέρων)· κατ' ὀλίγον δὲ διὰ
τῶν προγόνων ὥδευε τὸ ἀληθές, καὶ παρὰ πᾶσιν ἀμ-
φιβολίας ἦν ἤδη βεβαιότερον, προσεσχεδιάζετό γε μὴν
45 τοῖς πεπραγμένοις καὶ τὰ μὴ γενομένα· τεθνῶς γὰρ
ἐπὶ τῆς ἀλώσεως καὶ Ἰώσηπος ἡγγέλλετο. Τοῦτο
μεγίστου τὰ Ἱεροσόλυμα πένθους ἐπλήρωσε· κατὰ μὲν
γε οἴκους καὶ κατὰ συγγενείας οἷς προσήκων ἦν ἑκαστος
τῶν ἀπολωλῶτων ἐθρήνευτο, τὸ δὲ ἐπὶ τῷ στρατηγῷ
50 πένθος ἐδημοσιεύθη· καὶ οἱ μὲν ξένους, οἱ δὲ συγγε-
νεῖς, οἱ δὲ φίλους, οἱ δὲ ἀδελφοὺς ἐθρήνουν, τὸν Ἰώσηπον
δὲ πάντες, ὡς ἐπὶ τριακοστὴν μὲν ἡμέραν μὴ διαλιπεῖν
τὰς ὁλοφύσεις ἐν τῇ πόλει, πλείστους δὲ μισθοῦσθαι
τοὺς αὐλητὰς, οἱ θρήνων ἐξῆρχον αὐτοῖς.

fabulae, adversus autem aquilo feriens littora et cautibus
objectis tumidos illidens fluctus, stationem mari aperto pe-
riculosiorem efficit), eo in salo fluctuantibus Jopenis sub di-
luculum vehemens flatus ingruit, quem illac navigantes
Melamboream (*Nigrum Boream*) vocant, et alias quidem
naves inter se, alias vero collisit in scopulos: multas
autem, quum adversus aestum omni vi tenderent in altum,
(nam et littus saxosum et hostes ei circumfusus metuebant),
ventus in sublime attollens fluctus demersit. Ac neque fugae
usquam locus erat, neque manentibus spes salutis, quum
ventorum vis eos mari pelleret et Romani civitate prohibe-
rent. Et multi quidem ejulatus erant quum colliderentur
naves, multus vero fragor quum frangerentur: et Jopenorum
alii fluctibus obruti perierunt, alii quae quamplurimi naufra-
giis implicati: nonnulli autem ferro se interficientes, quasi
id levius esset, mare praeveniebant: ceterum plerique
undis delati in petras abruptas discerpti sunt, adeo ut mare
sanguine redundaret, oraque maritima cadaveribus replere-
tur: namque ad littus appulsos stantes in eo Romani tru-
cidabant. Atque ejectorum corpora numero erant ad quat-
tuor millia et ducenta. Romani vero sine praelio urbem
ceperunt et funditus diruerunt.

4. Atque ita quidem Jope brevi tempore bis a Romanis
excisa est. Vespasianus autem, ne rursus eo piratae con-
fluerent, et castra in arce excitat, et equitatum illic cum
paucis peditibus reliquit, ita ut illi eo in loco manentes
castra custodirent, equitesque finitimam regionem depopu-
larentur, et villas Jope vicinas cum oppidulis e medio tolle-
rent. Et illi quidem imperata facientes regionem per-
cursabant, eamque omnem quotidie diripiebant et vasta-
bant.

(XXX.) 5. Ubi autem ea quae Jotapatibus acciderant fama per-
lata erant Hierosolyma, primo quidem nulli et propter magni-
tudinem calamitatis, et quia nemo aderat spectator eorum
quae ferebantur, non habebant fidem (neque enim nuncius
supererat, sed temere excidium nuntiabat fama, natura
apta ad tristitia spargenda; paulatim vero per finitimos verus
ibat rumor, et apud omnes jam certior habebatur quam ut
de eo ambigeretur; ceterum rebus gestis affingebant quae
minime gesta erant: nam et Josephum in excidio occu-
buisse nunciatum est: id quod maximo luctu replevit Hie-
rosolyma: et per singulas quidem domos itemque cognat-
iones amissorum quisque lugebatur a suis; luctus vero
ducis publicus erat: et hi quidem hospites, alii propin-
quos, amicos alii, nonnulli etiam fratres plorabant, Jose-
phum autem universi, adeo ut per triginta dies fletus et la-
mentatio in civitate non cessarint, plurimosque conduxerint
tibicines qui sibi lessu praeirent.

ζ'. Ὡς δὲ τὸ ἀληθὲς διεκαλύπτετο τῷ χρόνῳ, καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰωταπάτην ὥσπερ εἶχεν, ἐσχεδιασμένον δὲ τὸ κατὰ τὸν Ἰώσηπον πάθος ἠύρισκετο, ζῆν δὲ αὐτὸν ἐγνώσαν καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ὄντα πρὸς τῶν
 5 ἡγεμόνων πλέον ἢ κατ' αἰχμαλώτου τύχην περιέπεσθαι, τοσούτον ὀργῆς ἐπὶ ζῶντος, ὅσον εὐνοίας ἐπὶ τεθνάναι δοκούντος πρότερον ἀνελάμβανον· καὶ παρ' οἷς μὲν εἰς ἀνανδρίαν, παρ' οἷς δὲ εἰς προδοσίαν ἐκαχίζετο. Πλήρης δὲ ἀγανακτήσεως ἦν καὶ τῶν κατ' αὐτοῦ βλασ-
 10 φημιῶν ἡ πόλις. Παρωξύνοντο δὲ ταῖς πληγαῖς, καὶ προσεξεκαίοντο ταῖς κακοπραγίαις· τό γε μὴν παταίνειν, ὃ γίνεται τοῖς εὐφρονούσιν ἀσφαλείας καὶ τῶν ὁμοίων φυλακῆς αἴτιον, ἐκείνοις κέντρον ἐτέρων ἐγίνετο συμφορῶν, καὶ τὸ τέλος αἰὲ τῶν κακῶν αὐθις ἀρχή.
 15 Μᾶλλον γοῦν ὥρμων ἐπὶ τοῦς Ῥωμαίους, ὥς καὶ τὸν Ἰώσηπον ἐν αὐτοῖς ἀμυνόμενοι. Τοὺς μὲν οὖν ἐπὶ τῶν Ἱεροσολύμων τοιοῦτοι θόρυβοι κατεῖχον.

(ΔΑ'). ζ'. Οὐσεπασιανὸς δὲ καθ' ἱστορίαν τῆς Ἀγρίππα βασιλείας (ἐνῆγε γὰρ βασιλεὺς αὐτὸς, ἅμα καὶ
 20 δεξιώσασθαι τὸν ἡγεμόνα σὺν τῇ στρατιᾷ τῷ κατὰ τὸν οἶκον ὀδῶν προαιρούμενος καὶ καταστελεῖν δι' αὐτῶν τὰ νοσοῦντα τῆς ἀρχῆς) ἄρας ἀπὸ τῆς παράου Καισαρείας, εἰς τὴν Φιλίππου καλουμένην μεταβαίνει Καισάρειαν. Ἐνθα μέχρι μὲν ἡμερῶν εἴκοσι τὴν στρατιὰν διανα-
 25 παύων καὶ αὐτὸς ἐν εὐωχίαις ἦν, ἀποδίδους τῷ Θεῷ χαριστήρια τῶν κατωρθωμένων. Ὡς δὲ αὐτῷ Τιβεριὰς μὲν νωτερίζειν, ἀφιστάναι δὲ ἠγγέλλοντο Ταριχεῖαι (μοῖρα δὲ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας ἦσαν ἀμφοτέραι), πανταχόθεν τοὺς Ἰουδαίους καταστρέφειν διεγνωκώς,
 30 τὴν ἐπὶ τούτου στρατείαν εὐχαιρον ἠγεῖτο, καὶ δι' Ἀγρίππαν, ὥς εἰς ξενίας ἀμοιβῇν, σωφρονίσων αὐτῷ τὰς πόλεις. Πέμπει δὲ τὸν υἱὸν Τίτον εἰς Καισάρειαν, μετὰζοντα τὴν ἐκείθεν στρατιὰν εἰς Σχυθόπολιν (ἥ δὲ ἐστὶ μεγίστη τῆς Δεκαπόλεως, καὶ γείτων τῆς Τιβε-
 35 ριάδος), ἐνθα καὶ αὐτὸς παραγεγόμενος ἐκδέχεται τὸν υἱόν. Καὶ μετὰ τριῶν ταγμάτων προελθὼν στρατο-πεδεύεται μὲν ἀπὸ τριάκοντα τῆς Τιβεριάδος σταδίων, κατὰ τινα σταθμὸν εὐσύνοπτον τοῖς νωτερίζουσι (Σεν-
 40 ναθρὺς ὀνομάζεται), πέμπει δὲ δεκαδάρχην Οὐαλεριανὸν σὺν ἱππεῦσι πεντήκοντα, διαλεχθὸς μὲν εἰ-
 45 ρηνικὰ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν, καὶ προτρεψόμενον ἐπὶ πίστει· ἡκυχάζει γὰρ ὡς ἐπιθυμοῖ μὲν εἰρήνης ὁ δῆμος, καταστασιαζοῖτο δὲ ὑπὸ τινων πολεμεῖν βιαζομένων. Προσελάσας δὲ ὁ Οὐαλεριανὸς, ἐπεὶ πλησίον
 50 ἦν τοῦ τεύχους, αὐτὸς τε καταβαίνει καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τῶν ἱππέων ἀπέβησεν, ὥς μὴ δοκοῖεν ἀκροβολισμένοι παρῆναι. Καὶ πρὶν εἰς λόγους εἰσεῖν, ἐπεκθέουσιν αὐτῷ τῶν στασιαστῶν οἱ δυνατώτεροι μετὰ ὅπλων· ἐξηγεῖτο δὲ αὐτῶν Ἰησοῦς τις ὀνόματι, παῖς Σαφάτου, τοῦ ληστρικοῦ στίφους ὁ κορυφαίστατος. Οὐαλεριανὸς δὲ, οὔτε παρὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ στρατηγοῦ συμβαλεῖν ἀσφαλὲς ἡγούμενος, εἰ καὶ τὸ νικᾶν εἴη βέλαιον, καὶ σφαλερὸν τὸ μάχεσθαι πολλοῖς μετ' ὀλίγων, ἀπαρα-
 σκεύων τε πρὸς ἐτοίμους, καὶ ἄλλως ἐκπλαγεὶς πρὸς

6. Quum autem tempore indicaretur veritas, et quemadmodum se haberent res Jotapatensis, sicutumque compertum esset quod de Iosephi morte acceperant, eumque vivere et cum Romanis esse resciscerent, ac supra captivi fortunam a duclibus honorari, tantum in viventem iracundiae, quantum benevolentiae prius habuerunt, quum mortuum esse crederent: et ab aliis quidem ignavia, ab aliis vero proditione ei vitio vertebatur. Civitas autem indignationis plena erat et convicia ei faciebat. Plagis autem exasperabantur, magisque accendebantur rebus adversis: porro clades inopina, quae sapientes facit suae securitati prospicere, et ne similia patiantur sibi met cave, ad alias calamitates stimulabat, et unius mali finis alterius semper principium erat. Denique maiore in Romanos impetu ferebantur, ac si Iosephi maleficia in illis vindicatori essent. Atque Hierosolymitanos quidem huiusmodi tenebant tumultus.

(XXXI.) 7. Vespasianus autem studio visendi regnum Agrippae (nam et rex ipse eum invitabat, partim desiderio laute pro domus suae divitiis excipiendi imperatorem cum exercitu, partim ut per eos discordias regni sui sedaret) motis ex Caesarea maritima castris, in eam quae Philippi dicitur Caesaream transit. Ubi per viginti quidem dies exercitum recreans, ipse etiam convivium agitabat, gratias Deo reddens pro rebus bene prospereque gestis. Postquam vero Tiberiadem res novas moliri, et Taricheas deficere nunciatum erat (ad regnum autem Agrippae utraque pertinebat), decreto apud se Iudaeos ubique eversum ire, opportunum esse credebat contra eos exercitum ducere, urbes istas, etiam ut Agrippae vicem rependeret ob hospitium, ejus in gratiam castigaturus. Titum igitur filium Caesaream mittit, ut inde militem Scythopolim traduceret: est autem ea urbs maxima Decapoleos et vicina Tiberiadi. Quo quum ipse venisset, ibi filium praestolabatur. Deinde cum tribus legionibus progressus ad trigesimum a Tiberiade stadium, mansionem conspicua novarum rerum studiosis (cui nomen est Sennabris) castra metatur. Atque hinc Valerianum decurionem cum equitibus quinquaginta mittit, de iis quae ad pacem spectarent cum civibus acturum, hortaturumque ut in fidem ipsorum se dederent: audierat enim quod pacem quidem populus desideraret, seditione autem agigaretur a nonnullis ad bellum eos urgentibus. Valerianus igitur, maturato itinere, ubi muris appropinquavit, et ipse de equo descendit, et equites qui cum ipso erant desillire fecit, ne contra illos velituri adessee viderentur. Et antequam verbum faceret, armati in eum excurrunt seditiosi qui plurimum valebant: ducebat autem eos Jesus quidam nomine, Saphati filius, latrocinialis agminis princeps. Atqui Valerianus, praeter mandata imperatoris praelio congredi haud tutum esse ratus, etiamsi de victoria certus esset, et periculosum esse, si cum multis pauci et instructis imparati configerent, ac praeterea

τὴν ἀδόκητον τῶν Ἰουδαίων τόλμαν, φεύγει πεζός, ἕτεροι
 τε ὁμοίως πέντε τοὺς ἵππους ἀπέλιπον· οὓς οἱ περὶ τὸν
 Ἰησοῦν ἀπήγαγον εἰς τὴν πόλιν, γεγηθότες ὥσπερ μάχη
 ληφθέντας, οὐκ ἐνέδρα.

5 (AB'). ἦ. Τοῦτο καταδείσαντες οἱ γηραιοὶ τοῦ δήμου
 καὶ προῦγειν δοκοῦντες φεύγουσι μὲν εἰς τὸ τῶν Ῥωμαίων
 στρατόπεδον· ἐπαγόμενοι δὲ τὸν βασιλέα προσπίπτουσιν
 ἱκέται· Οὐεσπασιανῶ, μὴ σφᾶς περιδεῖν δεόμενοι,
 10 μὴδὲ τὴν ὀλίγων ἀπόνοιαν ἡγήσασθαι τῆς πόλεως ὅλης·
 φέισασθαι δὲ τοῦ δήμου Ῥωμαίοις φιλοφρονούντος ἀεὶ,
 καὶ τοὺς αἰτίους τιμωρήσασθαι τῆς ἀποστάσεως, ὅφ'
 ὧν αὐτοὶ φρουρηθῆναι μέχρι νῦν ἐπὶ δεξιᾷ ἐπιειγόμε-
 νοι πάλοι. Ταύταις ἐνεδίδου ταῖς ἱκεσίαις ὁ στρατηγός,
 15 καίτοι διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ἵππων ἐφ' ὅλην ὠργισμένος
 τὴν πόλιν· καὶ γὰρ ἀγωνιῶντα περὶ αὐτῆς τὸν Ἀ-
 γρίππαν ἑώρα. Λαβόντων δὲ τούτων τοῦ δήμου δεξιᾶς,
 οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν, οὐκέτι ἀσφαλὲς ἡγούμενοι μένειν
 ἐπὶ τῆς Τιβεριάδος, εἰς Ταριχεᾶς ἀποδιδράσκουσι.
 20 Καὶ μεθ' ἡμέραν Οὐεσπασιανὸς σὺν ἱππεῦσι προπέμπει
 πρὸς τὴν ἀκρώρειν Τραιανόν, ἀποπειραθῆναι τοῦ
 πλῆθους εἰ πάντες εἰρηνικᾶ φρονοῖεν. Ὡς δὲ ἔγνω
 τὸν δῆμον ὁμονοοῦντα τοῖς ἱκέταις, ἀναλαβὼν τὴν δύνα-
 μιν ἦε πρὸς τὴν πόλιν. Οἱ δὲ τὰς τε πύλας ἀνοίγου-
 σιν αὐτῷ, καὶ μετ' εὐφημιῶν ὑπήντων, σωτῆρα καὶ εὐερ-
 25 γέτην ἀνακαλοῦντες. Τῆς δὲ στρατιᾶς τριβομένης περὶ
 τὴν τῶν εἰσόδων στενότητα, παραρρήξαι τοῦ κατὰ τὴν
 μεσημβρίαν τείχους Οὐεσπασιανὸς κελεύσας, πλατύνει
 τὴν εἰσβολὴν αὐτοῖς· ἀρπαγῆς μέντοι καὶ ὕβρεως ἀπέχε-
 σθαι παρήγγελλε, τῷ βασιλεῖ χαριζόμενος, τῶν τε τειχῶν
 30 διὰ τοῦτον ἐφέλατο, συμμένειν πρὸς τὸ λοιπὸν ἐγγυω-
 μένου τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ ἄλλα κεκακωμένην τὴν
 πόλιν ἐκ τῆς στάσεως ἀνελάμβανεν.

ΚΕΦ. Ι'.

Ἐπειτα προελθὼν αὐτῆς τε μεταξὺ καὶ Ταριχεῶν
 στρατοπεδεύεται, τειχίζει δὲ τὴν παρεμβολὴν ὄχυρω-
 35 τέραν, ὑφωρόμενος ἔχει πολέμου τριβὴν αὐτῷ γεννησο-
 μένην· συνέρρει γὰρ εἰς τὰς Ταριχεᾶς πᾶν τὸ νεωτερίζον,
 τῇ τε τῆς πόλεως ὀχυρότητι καὶ τῇ λίμνῃ πεποιθότες,
 ἥ καλεῖται Γεννησάρ πρὸς τῶν ἐπιχωρίων. Ἡ μὲν
 γὰρ πόλις, ὥσπερ ἡ Τιβεριάς ὑπώρειος οὖσα, καθὰ μὴ
 40 τῇ λίμνῃ προσεκλύζετο, πάντοθεν ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου
 τετείχιστο καρτερῶς, ἐλάσσω μέντοι τῆς Τιβεριάδος.
 Τὸν μὲν γὰρ ἔχει περίβολον ἐν ἀρχῇ τῆς ἀποστάσεως δα-
 ψιλείᾳ χρημάτων καὶ δυνάμει ἐκρατύνατο· Ταριχεᾶι
 δὲ αὐτοῦ τὰ λείψανα τῆς φιλοτιμίας μετέλαβον. Σκάρῃ
 45 δὲ ἦν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς λίμνης παρσκευασμένα πολλὰ,
 πρὸς τε τὸ συμφυγεῖν ἐπὶ γῆς ἡττωμένους, καὶ εἰ δέοι
 διαναυμαχεῖν, ἐξηρτυμένα. Περιβαλλομένων δὲ τῶν
 Ῥωμαίων τὸ στρατόπεδον, οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν, οὔτε
 πρὸς τὸ πλῆθος οὔτε πρὸς τὴν εὐταξίαν τῶν πολεμίων
 50 ὑποδείσαντες, προθέουσι, καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἔροδον
 τῶν τειχοποιῶν σχεδασθέντων, ὀλίγα τῆς δομῆσεως
 σπαράξαντες, ὡς ἑώρων τοὺς ὀπλίτας ἀθροιζομένους,

ad inopinatam Judæorum perculsus audaciam, et ipse pe-
 dibus fugit et quinque alii similiter equis relictis: quos
 Jesus ejusque comites, quasi pugna, non insidiis captos,
 cum lætitia in urbem abduxerunt.

(XXXII.) 8. Hac de re solliciti seniores populi, quique di-
 gnitate præstare videbantur, in Romanorum castra se fuga
 recipiunt, adscitoque sibi rege, supplices accidunt ad Vespasiani
 genua, ne se despiceret obsecrantes, neve quæ pau-
 corum esset pro totius civitatis insania haberet, sed populo
 parceret, Romanos semper benevolentia prosequenti, ult-
 tumque iret defectionis auctores, a quibus ipsi, olim ad
 foedus venire properantes, hucusque, ne id facerent, præsi-
 diis tenebantur. Istis precibus annuebat imperator, quan-
 quam toti civitati ob equos raptos infensus erat: Nam et
 Agrippam videbat de ea anxium esse. Quum autem isti a
 populo fidem datam accepissent, Jesus et qui cum eo erant,
 haud satis tutum esse arbitantes apud Tiberiadem ma-
 nere, inde ad Taricheas fugiunt. Posteroque die Vespasianus
 in montis summitatem cum equitibus præmittit Trajanum,
 qui multitudinem, an omnes pacem cuperent, exploraret.
 Ubi autem populum eadem sentire ac supplices compererat,
 ad civitatem ducebat exercitum. Illi vero et portas ei patefaciunt
 et cum faustis acclamationibus obviam ibant, servatorem et benefactorem
 appellantes. Quum autem milites circa aditus angustias premerentur
 angerebanturque, murorum partem ad meridiem dirui jussit
 Vespasianus, et latiore illis facit introitum: ut præda
 tamen et injuriis abstinerent in gratiam regis edixit, ejus-
 demque causa, spondentis cives postea in fide mansuros,
 muris pepercit; atque civitatem aliusmodi malis vexatam
 ex dissensione recreavit.

CAP. X. (XXXII.)

Deinde ab ea digressus inter ipsam et Taricheas castra
 metatur, eaque vallo firmiora reddit, suspiciens bellum illic
 sibi protractum iri: nam omnes rerum novarum cupidi ad
 Taricheas confluebant, civitatis munitionibus confisi, pa-
 riter ac lacu, qui Gennesar ab indigenis appellatur. Etenim
 urbs, Tiberiadis ad instar monti subjecta, undique a Jose-
 pho, qua lacu non alluebatur, cincta erat muro valido, non
 ita tamen ac Tiberias. Nam hujus quidem ambitum sub
 defectionis initium larga pecuniarum itemque virium copia
 vallaverat: Taricheæ vero non nisi de largitatis ejus reliquiis
 participabant. Attamen scaphas quamplurimas in lacu pa-
 ratas habebant, tam in refugium, si terra vincerentur,
 quam ad prælium, si opus esset, navale instructas. Ro-
 manis autem castra munientibus, Jesus ejusque socii, neque
 multitudine neque pulcro hostium ordine perterriti, excu-
 sionem faciunt; atque primo impetu disiectis mari fabri-
 catoribus, quum nonnihil exstructionis dissipassent, ubi

πρίν τι παθεῖν, εἰς τοὺς σφετέρους ἀνέφευγον· ἐπιδιώξαντες δὲ οἱ Ῥωμαῖοι συνελάνουσιν αὐτοὺς εἰς τὰ σκάφη. Καὶ οἱ μὲν ἀναχθέντες εἰς ὅσον ἐξικνεῖσθαι τῶν Ῥωμαίων βάλλοντες δύναιντο, τὰς τε ἀγκύρας ἔβαλλον καὶ πυκνώσαντες ὥσπερ φάλαγγας τὰς ναῦς ἐπαλλήλους τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς διενναυμάχουν πολεμίοις. Οὐσπασιανὸς δὲ τὸ πολὺ πλῆθος αὐτῶν ἡθροισμένον ἀκούων ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως πεδίῳ, πέμπει τὸν υἱὸν σὺν ἱππεῦσι ἔξακροσίους ἐπιλέκτους.

- 10 (ΑΓ΄.) Β΄. Ὁ δὲ ὑπέρογκον εὐρὼν τὴν τῶν πολεμίων πληθύν πρὸς μὲν τὸν πατέρα πέμπει πλείονος δυνάμεως αὐτῷ δεῖν λέγων. Αὐτὸς δὲ τοὺς μὲν πλείους τῶν ἱππέων ὠρμημένους ὁρῶν, καὶ πρὶν ἀρικέσθαι βοήθειαν, ἔστι δὲ οὐς ἡσυγῇ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων καταπε-
- 15 πληγότας, ἐν ἐπηκόῳ στὰς, « ἄνδρες, ἔφη, Ῥωμαῖοι· « καλὸν γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων υπομνησαι τοῦ γένους « ὑμᾶς, ἵνα εἰδῇτε τίνας ἐστέ καὶ πρὸς τίνας μάχεσθαι « μέλλομεν. Ἦς μὲν γὰρ ἡμετέρας χεῖρας οὐδὲν εἰς « τοῦτο τῶν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης διαπέφευγεν, Ἰουδαῖοι
- 20 « δὲ, ἵνα εἶπω καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, μέχρι νῦν οὐ κοπιῶσιν « ἡττώμενοι. Καὶ δεῖνόν, ἐστώτων ἐκείνων ἐν ταῖς « κακοπραγίαις, ἡμᾶς τοῖς εὐτυχήμασιν ἐγκάμνειν. « Προθυμίας μὲν οὖν εἰς τὸ φανερὸν ὑμᾶς εὖ ἔχοντας « χαίρω βλέπων, δέδοικα δὲ μή τινα τὸ πλῆθος τῶν
- 25 « πολεμίων καταπλήξιν λεληθῆναι ἐνεργάσθαι. Λο- « γισάσθω δὴ πάλιν ὁδὸς πρὸς ὅλους παρατάξεται· καὶ « οἷοιτο Ἰουδαῖοι μὲν, εἰ καὶ σφόδρα τολμηταὶ καὶ « θανάτου καταφρονούντες, ἀλλὰ ἀσύντακτοί τε καὶ « πολέμων ἀπειροί, καὶ ὄχλος ἂν ἄλλως, οὐ στρατιὰ,
- 30 « γένοιτο. Τὰ δὲ τῆς ἡμετέρας ἐμπειρίας καὶ τάξεως « τί δεῖ καὶ λέγειν; ἐπὶ τοῦτω μόντοι γε μόντοι καὶ κατ’ « εἰρήνην ἀσκούμεθα τοῖς ὅπλοις, ἵν’ ἐν πολέμῳ μὴ « πρὸς τὸ ἀντίπαλον ἀριθμῶμεν ἑαυτοὺς. Ἐπεὶ καὶ « τίς ὄντισι τῆς διηνεχούς στρατείας, ἂν ἴσοι πρὸς
- 35 « ἀστρατεύτους ἀντιτασσώμεθα; Λογίξεσθε δὲ ὅτι καὶ « πρὸς γυμνήτας ὁπλῖται καὶ ἱππεῖς πρὸς πεζοὺς, καὶ « στρατηγούμενοι πρὸς ἀστρατηγήτους διαγωνίζεσθε, « καὶ ὡς ὑμᾶς μὲν ταῦτα πολλαπλασίους ποιεῖ τὰ πλε- « ονεκτῆματα, πολλὸν δὲ τῶν πολεμίων ἀριθμὸν παραι-
- 40 « ρεῖται τὰ ἐλαττώματα. Κατορθοὶ δὲ τοὺς πολέμους « οὐ πλῆθος ἀνθρώπων, κἂν ᾗ μάχιμον, ἀνδρεία δὲ, « κἂν ἐν ὀλίγοις ᾗ. Οἱ μὲν γε καὶ παρατάξασθαι βρά- « διοι καὶ προσαμύνειν ἑαυτοῖς, αἱ δὲ ὑπέρογκοι δυνά- « μεις ὑπ’ ἑαυτῶν βλέπτονται πλέον ᾗ τῶν πολεμίων.
- 45 « Ἰουδαίων μὲν οὖν τόλμα καὶ θράσος ἡγείται, ἀπονοίας « πάθη, κατὰ μὲν τὰς εὐπραγίας εὐτονα, σθεννύμενα « δὲ ἐν ἐλαχίστοις σφάλασιν· ἡμῶν δὲ ἀρετὴ καὶ εὐ- « πείθεια καὶ τὸ γενναῖον, ὃ κἂν τοῖς εὐτυχήμασιν ἀκμά- « ζει κἂν τοῖς πταίσμασιν οὐ μέχρι τέλους σφάλλεται.
- 50 « Καὶ ὑπὲρ μειζόνων δὲ ᾗ Ἰουδαῖοι διαγωνιέσθω. Καὶ « γὰρ εἰ περὶ ἐλευθερίας καὶ πατρίδος ἐκείνοις ὁ πόλε- « μος κινδυνεύεται, τί μείζον ἡμῖν εὐδοξίας καὶ τοῦ « μὴ δοκεῖν μετὰ τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ἐν « ἀντιπάλῳ τὰ Ἰουδαίων προτίθεσθαι; Σκεπτέον δὲ ὅτι

armatos congregari viderunt, ad suos, antequam mali aliquid paterentur, refugiant : et Romani fugientes persequuti ad navigia eos compellunt. Et illi quidem tantum provecti, unde Romanos possent missilibus contingere, et ancoras jaciunt, et phalangium more densatis inter se navibus, hostibus in terra constitutis praelium navale movent. Vespasianus autem cum audiret magnam eorum multitudinem in planitie civitati proxima congregatam, filium suum cum sexcentis delectis eo mittit.

(XXXIII.) 2. Is vero, quum ingentem hostium multitudinem offendisset, patri quidem significatum mittit sibi opus esse copiis majoribus. Ceterum ipse equitum plerosque, etiam antequam subsidia venirent, incitatos animadvertens, nonnullos vero, visa Judæorum multitudine, animis paululum consternatos, quum constitisset unde exaudiri posset, « viri, inquit, « Romani! vos quippe generis, quum dicere inci- « piam, admonere decet, ut qui sitis, et cum quibus simus « pugnaturi, non nesciatis. Nostis enim e manibus nullus « adhuc populus per totum terrarum orbem salvus evasit : « Judæi vero, ut etiam pro illis aliquid dicam, hucusque « non fatiscunt, licet victi. Indignum itaque, dum illi cum « adversis conflictati erectis stant animis, nos etiam rebus « prospere fluentibus languescere. Equidem lætor vos cer- « nens tantum alacritatis palam facere : veritus autem « sum ne cui vestrum tanta hostium multitudo clam metum « incutiat. Idcirco quisque iterum secum cogitet qui vir « sit et adversus quos in aciem progressurus; quodque Ju- « dæi, licet valde audaces sicut et mortem contemnant, in- « compositi tamen, et belli imperiti, atque turba potius « quam exercitus appellandi. De vestra autem peritia et « ordinis observantia quid est quod dicere laborem? eo uti- « que pacis etiam tempore soli armis exercemur, ut ne in « bello nos cum hostibus numero conferamus. Alioquin, « quid proderit nosmet in perpetuam militiæ disciplinam « tradere, si pares cum inexercitatis congregiamur? Porro « vobiscum reputate quod armati cum inermibus et equites « cum peditibus, et quique ducis sub imperio cum illis qui « ductorem non agnoscunt, dimicaturi sitis; quodque ista qui- « dem commoda vos multo plures efficiant, incommoda au- « tem multum de numero hostium detrahant. Nec hominum « multitudo, quamvis pugnacissimi fuerint, facit ut res « prospere cedant in bello, sed fortitudo, etiamsi paucorum. « Quippe hi facile possunt ordinari et sibi invicem succurre- « re, numerosæ autem nimis copię plus damni a se ipsis « accipiunt quam ab hostibus. Judæos sane ducunt temeritas « et audacia, quæ desperatis solent accidere, et dum res « bene succedunt plurimum valent, ex levissimo vero lapsu « impetus restinguitur : nos autem virtute ducimur et mo- « rigera voluntate, itemque fortitudine, quæ in prospera « fortuna viget, et ad extremum usque non labitur in ad- « versis. Accedit quod vos pro rebus potioribus quam Ju- « dei pugnaturi estis. Nam si illi pro libertate ac patria « belli discrimen adeunt, quid est nobis majoris faciendum « quam gloria, et ne post orbis terrarum imperium adeptum « existimetur nos æquo Marte cum Judæis in certamen ve-

« καὶ παθεῖν μὲν οὐδὲν ἀνήμεστον ἡμῖν φόβος (πολλοί
 « γὰρ οἱ βοηθήσαντες, καὶ πλησίον), ἀρπάσαι δὲ τὴν
 « νίκην δυνάμεθα, καὶ χρὴ τοὺς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἡμῖν
 « πεμπομένους συμμάχους φθάνειν, ἵν' ἀκοινώνητόν τε
 5 « ᾗ τὸ κατόρθωμα καὶ μεῖζον. Νομίζω δὲ ἐγὼ ἐπὶ
 « τῆσδε τῆς ὥρας καὶ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν κρίνεσθαι
 « καὶ μετὰ καὶ ὑμᾶς, εἰ τῶν μὲν προκατωρθωμένων ἄξιός
 « ἐκείνους, ἐγὼ δ' ἐκείνου παῖς, στρατιῶται δ' ὑμεῖς
 « ἐμοῦ. Καὶ γὰρ ἐκείνῳ τὸ νικᾶν ἔθος, καὶ γὰρ πρὸς αὐ-
 10 « τὸν ὑποστρέφειν οὐκ ἂν ὑπομείναιμι λειψθεῖς. Ὑμεῖς
 « δὲ πῶς οὐκ ἂν αἰσχύνοισθε προκινδυνεύοντος ἡγεμόνος
 « ἡττώμενοι; προκινδυνεύσω γὰρ, εὖ ἴστε, καὶ πρῶτος
 « εἰς τοὺς πολεμίους ἐμβαλῶ. Μὴ λείπεσθε δ' ὑμεῖς
 « ἐμοῦ, πεπεισμένοι τὴν ὁρμὴν ἐμὴν παρακροτεῖσθαι
 15 « θεῶ συμμάχῳ· καὶ προγινώσκετε σαφῶς ὅτι τῆς ἐξω
 « μάχης πλέον τι κατορθώσομεν. »

(ΛΔ'). γ'. Ταῦτα τοῦ Τίτου διεξιόντος προθυμία δαι-
 μόνιος ἐμπέπτει τοῖς ἀνδράσι, καὶ προσγενομένου πρὶν
 συμβαλεῖν Τραϊανῷ μετὰ τετρακοσίων ἱππέων, ἡσυχά-
 20 λον ὡς μειουμένης τῆς νίκης αὐτοῖς διὰ τὴν κοινωνίαν.
 Ἐπεμψε δὲ Οὐεσπασιανὸς καὶ Ἀντώνιον Σίλωνα σὺν
 διχιλίῳ τοξόταις, κελεύσας καταλαβόντας τὸ ἀντικρὺ
 τῆς πόλεως ὅρος τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἀνείργειν. Καὶ οἱ
 μὲν, ὡς προσετέτακτο, τοὺς ταύτῃ πειρωμένους ἐκβοηθεῖν
 25 περιέσχον. Ὁ δὲ Τίτος πρῶτος τὸν ἱππὸν ἤλαυνε εἰς
 τοὺς πολεμίους, καὶ σὺν κραυγῇ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποὶ,
 παραταίναντες ἑαυτοὺς εἰς ὅσον ἐπείχον οἱ πολέμιοι τὸ
 πεδίον, παρὰ καὶ πολλοὶ πλείους ἔδοξαν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι,
 καίτοι τὴν τε ὁρμὴν καὶ τὴν εὐταξίαν αὐτῶν καταπλα-
 30 γέντες, πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον ταῖς ἐμβολαῖς, νυσ-
 σόμενοι δὲ τοῖς κοντοῖς καὶ τῷ βοῶν τῶν ἱππέων
 ἀνατρεπόμενοι συνεπατόντο. Πολλῶν δὲ πανταχοῦ
 φονευομένων διασχιδνάνται καὶ πρὸς τὴν πόλιν ὡς ἑκα-
 στος εἶχε τάχους ἐφευγον. Τίτος δὲ τοὺς μὲν κατόπιν
 35 προσκειμένος ἀνῆρει, τοὺς δὲ διεκπαίων ἄθροους, οὓς
 δὲ φθάνων κατὰ στόμα διήλαυνε, πολλοὺς δὲ συνηλόα
 περὶ ἀλλήλους πεσόντας ἐμπηδῶν. Πᾶσι δὲ τὰς πρὸς
 τὸ τεῖχος φυγὰς ὑπετέμνετο, καὶ πρὸς τὸ πεδίον ἀπέ-
 στρεφεν, ὥς τῷ πλήθει βιασάμενοι καὶ διεκπεσόντες εἰς
 40 τὴν πόλιν συνέφευγον.

δ'. Ἐκδέχεται δ' αὐτοὺς τῷ τῷ εἰσῶ χαλεπή. Τοῖς
 μὲν γὰρ ἐπιχωρίοις διὰ τε τὰς κτήσεις καὶ τὴν πόλιν
 οὐκ ἔδοκει πολεμεῖν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τότε διὰ τὴν ἥτταν
 πλέον· ὁ δ' ἐπῆλθε πολλὸς ὢν πλέον ἐξιάζετο, καὶ
 45 διωρισμένων ἐπ' ἀλλήλους κραυγῇ τε ἦν καὶ θόρυβος,
 ὡς ὅσον οὐπω φερομένων εἰς ὅπλα. Κατακούσας δὲ
 τῆς παραγῆς Τίτος (οὐ γὰρ ἦν ἀπωθεν τοῦ τείχους)
 « οὗτος ἦν ὁ καιρὸς, ἐκδοῦν, καὶ τί, συστρατιῶται,
 « μέλλομεν, ἐκιδόντες ἡμῖν Ἰουδαίους θεοῦ; δέξασθε
 50 « τὴν νίκην, οὐκ ἀκούετε βοῆς; στασιάζουσιν οἱ τὰς
 « χεῖρας ἡμῶν διαφυγόντες. Ἐχομεν τὴν πόλιν, ἔάν
 « ταχύνωμεν. Δεῖ δὲ πόνον πρὸς τῷ τάχει καὶ λή-
 « ματος. Οὐδὲν γὰρ τῶν μεγάλων φιλεῖ δίχα κινδύνου
 « κατορθοῦσθαι. Φθάνειν δ' οὐ μόνον χρὴ τὴν τῶν

JOSEPHUS. II.

« nire? Præterea cogitandum nihil esse quod timeamus, ne
 « mali aliquid gravioris patiamur (multi enim sunt iique in
 « propinquo nobis suppetias laturi); illis autem præ-
 « ripere possumus victoriam, missosque a patre nobis in
 « auxilium prævenire convenit, ut et majores sint res pro-
 « speræ gestæ, nullosque earundem socios habeamus. Equi-
 « dem putandum nunc de me ac patre meo vobisque pariter
 « factum iri judicium, an ille quidem gloria ex rebus jam
 « ante feliciter gestis fuerit dignus, ego vero ejus sim lilius,
 « vosque mei milites. Etenim illi vincere familiare est,
 « neque est ut ipse sustineam viclus ad eum reverti. Quo-
 « modo autem vos non pudebit vinci, quum dux semet
 « periculis objecerit? nam in pericula proruam, mihi credite,
 « primusque in hostes irruam. Vos vero ne me deseratis,
 « persuasum habentes impetum meum a deo auxiliatore
 « adjutum iri: et pro certo noscote quod manibus conser-
 « tis plus præstabimus quam eminus telis. »

(XXXIV.) 3. Postquam Titus ita disseruerat, alacritas
 quasi divino afflatu militibus incidit: atque ægre ferebant
 Trajanum, antequam prælio congredierentur, cum quadrin-
 gentis equitibus venire, ac si ipsis victoriæ laus minueretur
 illorum societate. Misit autem Vespasianus et Antonium
 Silonem cum duobus millibus sagittariorum, cum mandatis
 ut monte e regione urbis occupato murorum propugnatores
 repellerent. Et illi quidem, ita ut jussi erant, eos qui ea ex
 parte suis auxiliari conabantur, continebant. Titus autem
 primus equum in hostem agebat, et post eum ceteri cum
 clamore magno, in tantum spatii exporrecti quantum acies
 adversa occupaverat, quo multo etiam plures aestimabantur.
 Judæi vero, licet incursu eorum ordinibus conservatis per-
 territi, paulisper tamen primas sustinuerunt impressiones;
 percussi autem cunctis et equorum impetu eversi conculca-
 bantur. Atque ita multis passim peremptis dissipantur et
 in urbem pro sua quisque velocitate fugiunt. Titus autem
 aliquos a tergo instans occidebat, alios vero confertos per-
 rumpens, rursus alios prævertens ictibus ora transverbe-
 rabat, multosque, in eos insiliens alium super alium lapsos,
 conferebat. Fugam autem ad mœnia omnibus præcidebat
 et in planitiem avertebat, donec vi multitudinis elapsi in
 urbem confugerent.

4. Illos autem, quum intus essent, excipit acerba dissen-
 sio. Namque indigenis et facultatum suarum et civitatis
 gratia, ab initio bellum displicebat, et hoc tempore multo
 magis ob cladem acceptam: sed advenæ, qui plurimi erant,
 eo magis urgebant, dumque sibi invicem succenserent,
 magnus cieterum clamor et tumultus, quasi in eo fere essent
 ut arma caperent. Titus autem strepitu exaudito (non enim
 procul a muris aberat) statim exclamabat, « hoc tempus est,
 « et quid moramur, commillitones, deo nobis dedente Ju-
 « dæos? victoriam accipite, annon clamores audistis? qui
 « manus nostras evasere, inter se dissident. Habemus civi-
 « latem, si modo properemus. Sed celeritati accedat opor-
 « tet labor et fortitudo. Nihil enim magni proclamare geri
 « solet absque periculo. Non solum autem hostium con-

« πολέμιων ὑμῶν, οὓς ἀνάγκη διαλλάσσει ταχέως,
« ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων βοήθειαν, ἵνα πρὸς τῷ
« νικῆσαι τοσοῦτο πλήθος δάιγοι καὶ τὴν πόλιν ἔλωμεν
« μόνοι. »

- 6 ε'. Ταῦθ' ἅμα λέγων ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναπηδᾷ, καὶ
καθηγεῖται πρὸς τὴν λίμνην, δι' ἧς ἐλάσας πρῶτος εἰς
τὴν πόλιν εἰσέρχεται, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποί. Δέος
δὲ πρὸς τὴν τόλμαν αὐτοῦ τοῖς ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐνέπεσε,
καὶ μάχεσθαι μὲν ἃ διακωλύειν οὐδεὶς ὑπέμεινε, λι-
10 πόντες δὲ τὴν φρουράν οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰησοῦν διὰ τῆς
χωρᾶς ἔφυγον, οἱ δὲ ἐπὶ τὴν λίμνην καταθέοντες ὑπαν-
τιάζουσι τοῖς πολέμοις περιέπιπτον· ἐκτείνοντο δὲ οἱ
μὲν ἐπιβαίνοντες τῶν σκαφῶν, οἱ δὲ τοῖς ἀναχθεῖσι
προσπίπτειν πειρώμενοι· πολλὸς δὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν
15 ἦν φόνος, τῶν μὲν ἐπηλύδων, ὅσοι μὴ διαφύγειν ἔ-
φθασαν, ἀντιτασσομένων, ἀμαχητὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων
(κατὰ γὰρ ἐλπίδα δεξιᾶς καὶ τὸ συνέιδος τοῦ μὴ βεβου-
λεῦσθαι πολέμειν μάχης ἀπετρέποντο), μέχρι Τίτος τοὺς
μὲν αἰτίους ἀνελών, οἰκτεράς δὲ τοὺς ἐπιχωρίους ἀνε-
20 παύσατο φόνου. Καὶ οἱ μὲν εἰς τὴν λίμνην καταφυγόντες,
ἐπεὶ τὴν πόλιν ἑλικοῦσαν εἶδον, ὡς κορρωτάτω τῶν πο-
λεμίων ἀνήχθησαν.

ζ'. Τίτος δὲ ἐκπέμψας τινὰ τῶν ἱππέων εὐαγγελίζε-
ται τῷ πατρὶ τὸ ἔργον. Ὁ δὲ, ὡς εἰκός, ὑπερησθείς
25 τῇ τε τοῦ παιδὸς ἀρετῇ καὶ τῷ κατορθώματι (μεγίστη
γὰρ ἐδόκει καθηρῆσθαι μοῖρα τοῦ πολέμου), τότε μὲν
ἐλθὼν περισχόντας τὴν πόλιν φρουρεῖν ἐκέλευσεν, ὡς μὴ
διαλθοῖ τις ἐξ αὐτῆς, καὶ κτείνειν ἐκέλευσε, τῇ δ' ὅστε-
ραῖα πρὸς τὴν λίμνην καταβάς σχεδίας ἐκέλευσε πῆσ-
30 σαι ἐπὶ τοὺς καταπεφυγότας. Αἱ δ' ἐγένοντο ταχέως
ἀφθονία τε ὕλης καὶ πλῆθι τεχνιτῶν.

- (ΑΕ'). ζ'. Ἡ δὲ λίμνη Γεννησὰρ μὲν ἀπὸ τῆς προσεχοῦς
χωρᾶς καλεῖται, σταδίων δὲ εὖρος οὕσα τεσσαράκοντα,
καὶ πρὸς τοῦτοις ἑτέρων ἑκατὸν τὸ μῆκος, γλυκεῖά τε
35 ὁμοῦ ἐστὶ καὶ ποτιμωτάτη· καὶ γὰρ τῆς ἐλώδους πα-
χύτητος ἔχει τὸ νῆμα λεπτότερον, καθαρὰ τέ ἐστὶ πάν-
τοθεν αἰγιαλοῖς ἐπιλήγουσα καὶ ψάμμου, πρὸς δὲ εὐκρατος
ἀρύσασθαι· ποταμοῦ μὲν ἢ κρήνης προσηνεστέρα,
ψυχροτέρα δ' ἢ κατὰ λίμνης διάχυσιν αἰεὶ μένουσα.
40 Καὶ τὸ μὲν ὕδωρ οὐκ ἀποδεῖ χιόνος ἐξαιθριασθέν, σπερ
θέρους νυκτὸς ποιεῖν ἔθος τοῖς ἐπιχωρίοις. Γένη δὲ ἰχθύ-
ων ἐν αὐτῇ διάφορα πρὸς τοὺς ἀλλαχοῦ γεῦσιν τε καὶ
ἰδέαν· μέση τε ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου τέμνεται. Καὶ δοκεῖ
μὲν Ἰορδάνου πηγὴ τὸ Πάνειον· φέρεται δὲ ὑπὸ γῆν
45 εἰς τοῦτο κρυπτῶς ἐκ τῆς καλουμένης Φιάλης. Ἡ δὲ
ἐστὶν ἀνιόντων εἰς τὴν Τραχωνίτιν ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν
ἐκκοσι· Καισαρείας, τῆς ὁδοῦ κατὰ δεξιὸν μέρος οὐκ ἀπω-
θεν. Ἐκ μὲν οὖν τῆς περιφερείας ἐτύμωις Φιάλη
κέκληται· τρογοειδὲς οὕσα λίμνη· μένειν δὲ ἐπὶ χειλὸς
50 αὐτῇ αἰεὶ τὸ ὕδωρ, μήτε ὑπονοσοῦν μήτε ὑπερχεόμενον.
Ἀγνοούμενος δὲ τῶς δ' Ἰορδάνης ἐντεῦθεν ἀρχεσθαι διὰ
τοῦ τετραρχήσαντος Τραχωνιτῶν ἡλέγχθη Φιλίππου.
Βαλὼν γὰρ οὗτος εἰς τὴν Φιάλην ἀγυρα κατὰ τὸ Πά-
νειον, ἐνθεν ἐδόκουν οἱ πάλαι γεννᾶσθαι τὸν ποταμόν,

« cordiam, quos necessitas faciet brevi in gratiam redire,
« sed et nostrorum auxilia praevenire debemus : ut praeter
« victoriam, qua tantas copias pauci superavimus, etiam
« civitate soli potiamur.

5. Simul atque istadixerat, in equum insiluit, et ad lacum
contendit, perque eum profectus urbem primus ingreditur,
et post eum ceteri. Ad hanc illius audaciam animis con-
sternati erant murorum defensores : et pugnare quidem vel
arcere nemo sustinuit ; relictis autem excubiis Jesus et
qui cum eo erant per agros fuga dilabuntur, alii vero ad
lacum decurrentes in manus hostium contra venientium
incidebant. Mactabantur autem alii, dum navigia scande-
rent, itemque alii, dum jam provecta assequi natando co-
narentur : plurimaque illorum qui in urbe manebant edita
erat strages ; advenarum quidem, quotquot non effugissent,
adversa acie resistentium, indigenarum vero sine praelio
(nam spe gratiae impetrandae, quodque sibi consilii essent
bellum haud suo consilio initum esse, pugnam detrecta-
bant), donec Titus, interemptis qui culpae affines erant, mi-
seratus indigenas a caede requievit. Qui vero in lacum
confugerant, ubi civitatem captam viderint, quam lon-
gissime ab hostibus in altum se subduxerunt.

5. Titus autem unum ex equitibus ad patrem misit cum
laeto rei gestae nuncio. Ille vero, ut par erat, mirum in
modum delectatus et filii virtute et facinore praeclearo (nam
maxima pars belli confecta videbatur) tunc quidem, cum
eo venisset, urbi circumdatis observare praecipit, ne quis
ex ea fuga dilaberetur, et occidere jussit : postero autem
die quum ad lacum descendisset, in mandatis dedit ut naves
adversus illos compingerent qui fuga in eum se receperant.
Idque celeriter factum erat, quod et materiae copia esset,
et magna artificum multitudo.

(XXXV.) 7. Lacus autem Gennesar a regione quidem
adjacente nomen sortitur, stadiorum vero quadraginta la-
titudine patens, et praeter haec centum aliorum longitudine,
quae tamen dulcis et maxime potabilis : etenim tenuiores
quam pro palustrium crassitie habet latices, et limpidus est
undique in arenam ad litus desinens, insuper ad haurien-
dum temperatus ; fluvii quidem aut fontis aqua lenior est
aliquanto, frigidior autem quam pro lacu tam diffuso per-
petuo est. Et aqua quidem frigore nihil quicquam nivi cedit,
postquam habita est sub dio : quod per aestatem indigenae
solent noctu facere. Varia autem in eo sunt piscium genera,
figura et sapore ab aliorum locorum piscibus diversa, me-
diisque Jordane fluvio secatur. Et Jordanis quidem fons
Panium esse videtur : sub terram vero huc occulto deferitur
ex Phiala quae appellatur. Haec autem est qua in Trachoni-
tidem ascenditur ad centum et viginti stadia a Caesarea,
ad dextram non longe a via. Et propter rotunditatem
quidem vero nomine Phiala dictus est lacus, rotae in modum
rotundus. Semper autem intra labra ejus continetur aqua,
nunquam subsidens, nunquam exundans. Quumque olim
hoc esse Jordanis principium nesciretur, a tetrarcha quon-
dam Trachonitidis Philippo deprehensum est. Immissis
enim ejus jussu in Phialam paleis inventae sunt delatae in

ἦδ' ἄνευθεντα. Τοῦ γε μὴν Πανείου τὸ φυσικὸν κάλλος ὑπὸ τῆς βασιλικῆς προσεξήσκηται πολυτελείας, τῶν Ἀγρίππα πλούτων κεκοσμημένον. Ἀρχόμενος δὲ φανεροῦ βρύματος ὁ Ἰορδάνης ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἀντροῦ
 5 κόπτεται μὲν τὰ τῆς Σεμεχωνιτιδὸς λίμνης ἑλκὸς τε καὶ τέλματα· διαμείψας δὲ ἐτέρους ἑκατὸν εἴκοσι σταδίου μετὰ πόλιν Ἰουλιὰν διεκτέμνει τὴν Γεννησὰρ μέσσην, ἔπειτα πολλὴν ἀναμετρούμενος ἐρημίαν εἰς τὴν Ἀσφαλ-
 10 τίτιν ἔξεισι λίμνην.

10 ἦ. Παρατείνει δὲ τὴν Γεννησὰρ ὁμώνυμος χώρα, θαυμαστὴ φύσιν τε καὶ κάλλος. Οὕτε γὰρ αὐτῇ τι φυτὸν ἀρνέεται διὰ τὴν πίστην καὶ πᾶν πεφυτεύσασιν οἱ νεμόμενοι· τοῦ δὲ ἀέρος τὸ εὐκρατον ἀρμόζει καὶ τοῖς διαφόροις. Καρύαι μὲν γε, φυτῶν τὸ χειμεριώ-
 15 τατον, ἅπειροι τεθῆλασιν· ἔνθα φοινίκες, οἱ καύματι τρέφονται, συκαῖ τε καὶ εἰλαῖαι πλεονάζουσιν, αἷς μαλακώτερος ἄλλ' ἀποδέδεικται. Φιλοτιμίαν ἂν τις εἰποι τῆς φύσεως, βιασαμένης εἰς ἐν συναγαγεῖν τὰ μάχιστα καὶ τῶν ὥρων ἀγαθὴν ἔριν, ἐκαστῆς ὥστερ
 20 ἀντιποιουμένης τοῦ χωρίου· καὶ γὰρ οὐ μόνον τρέφει παρὰ δόξαν τὰς διαφόρους ὁπώρας, ἀλλὰ καὶ διαφυλάσσει. Τὰ μὲν γε βασιλικώτατα, σταφυλὴν τε καὶ σύ-
 25 κον, δέκα μηνὶν ἀδιαλείπτως χορηγεῖ, τοὺς δὲ λοιποὺς καρποὺς δι' ἔτους ὅλου περιγηράσκοντας αὐτοῖς. Πρὸς
 30 γὰρ τῇ τῶν ἀέρων εὐκрасία καὶ πηγῇ διάρδεται γονιμότης· Καφαρναοὺμ αὐτὴν οἱ ἐπιχώριοι καλοῦσι. Ταύτην φλέβα τοῦ Νείλου τινὲς ἐξοῶν, ἔπει γενηθῇ τῷ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρίαν λίμνην κορακίῳ παραπλήσιον. Μῆκος δὲ τοῦ χωρίου παρατείνει κατὰ τὸν αἰγιαλὸν
 35 τῆς ὁμωνύμου λίμνης ἐπὶ σταδίου τριάκοντα καὶ εὖρος εἴκοσι. Ταῦτα μὲν οὖν οὕτω φύσεως ἔχει.

θ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ἐπεὶ παρεσκευάσθησαν αἱ σχεδιαί, τῆς δυνάμεως ἐπιβήσας ὅσον ὤρετο τοῖς κατὰ τὴν λίμνην ἀνταρξέσσειν, ἐπανάγητο. Τοῖς δὲ συνελαυνό-
 35 μένοις οὐτε ἐπὶ γῆν διαφεύγειν ἔστην, ἐκπετολεμωμένων πάντων, οὐτε ἐξ ἴσου διαναυμαχεῖν. Τὰ τε γὰρ σκάφη μικρὰ ὄντα καὶ ληστρικὰ πρὸς τὰς σχεδιάς ἦν ἀσθενῆ καὶ καθ' ἕκαστον ἐμπλέοντες ὄλγοι, πρὸς ἀθρόους ἐφε-
 40 στῶτας τοὺς Ῥωμαίους ἐγγίξειν ἐδεδοίκεσαν. Ὅμως
 45 δ' οὖν ἐμπεριπλέοντες τὰς σχεδιάς, ἔστι δὲ ὅπου καὶ πλησιάζοντες πόρρωθεν τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλλον λίθοις, καὶ παραξύνοντες ἐγγύθεν ἔπαιον· ἐκαστοὶ δὲ αὐτοὶ πλέοντες ἀμφοτέρω. Ταῖς γὰρ χειρμασίην οὐδὲν δρών-
 50 τες ὅτι μὴ κτύπον ἐπάλληλον (εἰς γὰρ πεφραγμένους ἔβαλλον), ἐφικτοὶ τοῖς Ῥωμαῖον ἐγίνοντο βέλεσι, καὶ πλησιάζειν τολμῶντες, πρὶν δρᾶσαι τι παθεῖν ἐφθα-
 55 νον, καὶ σὺν αὐτοῖς ἐπαπείζοντο τοῖς σκάφεσι. Τῶν δὲ διακπαίειν πειρωμένων πολλοὺς μὲν ἐρικνουμένοι κοντοῖς διέπειρον, ὅς δὲ ξιφῆρεις ἐπικαταπηδῶντες εἰς
 60 τὰ σκάφη, τινὰς δὲ συντρεχούσας ταῖς σχεδίαις ἐναπο-
 ληθέντας μέσους ἔβαν ἅμα ταῖς ἀλυσίαι. Τῶν δὲ βαπτισθέντων τοὺς ἀνανέοντας ἢ βέλος ἐφθάνεν, ἢ σχε-
 65 διά κατελάμβανε, καὶ προσβαίνειν ὑπ' ἀμνηχανίας εἰς
 τοὺς ἐχθροὺς πειρωμένων ἢ κεφαλὰς ἢ χεῖρας ἀπέ-

Panium, unde antiquitus fluvium nasci crediderunt. Iu-
 5 jus quidem Panii naturalis pulchritudo insuper regia magni-
 ficentia exulta erat, Agrippæ quippe opibus exornata. Ab
 hoc autem antro incipiens manifesto fluere Jordanes, medius
 quidem secat Semechonitidis paludes cœnosas; indeque alia
 centum et viginti stadia lapsus post urbem Juliadem per
 medium transit lacum Gennesar, deinde multum solitudinis
 empensus in lacum Asphaltiten exit.

8. Gennesar autem lacum præterdit ejusdem nominis
 regio, natura simul et pulchritudine admirabilis. Nullam
 enim ipsa arborem pro ubertate recusat, atque omnigenas
 conservare agri cultores, aerisque temperies etiam diver-
 sis est accommodata. Nam et nuces, quæ arborum maxime
 frigoribus gaudent, magna istic crescent copia: ibi
 palmæ, quæ calore vigent, juxtaque has ficus, item oleæ,
 quibus aura mollior designata est. Naturæ dixerit aliquis
 ambitionem esse, quæ vim sibimet adhibuerit, ut in unum
 compingat pugnantia, annique tempestatum gratiam quan-
 dam contentionem, unaquaque earum regionem illam veluti
 sibi propriam vindicante: neque modo alit præter opinionem
 poma varia, sed et diu conservat. Nam et omnium præ-
 stantissima, uvæ et ficus, per decem menses sine intermis-
 sione suppeditat, ceteros vero fructus per totum annum
 cum illis consenescentes. Ad aeris etiam temperiem acce-
 dit quod fonte irrigatur uberrimo, qui Capharnaum ab
 indigenis appellatur. Hunc nonnulli venam esse Nili exi-
 stimarunt, quod generat pisces coracino, (qui in Alexandrina
 palude alitur, similes. Longitudine autem regio juxta lit-
 50 tora lacus cognominis triginta stadiis extenditur et latitudine
 viginti. Atque ejus quidem natura ejusmodi est.

9. Vespasianus autem, postquam paratæ erant rates,
 imposito in eas tanto militum numero quantum adversus
 eos qui in lacum effugerant satis fore arbitrabatur, oram
 solvebat. Atqui illi qui compulsi erant, neque in terram
 se recipiendi, infestis omnibus, neque æquo Marte pugnam
 navalem ineundi potestatem habebant. Nam et scaphæ,
 quum et parvæ essent et piraticæ, adversus rates parum
 valebant: et quum pauci singulis veherentur, cunctis simul
 instantibus Romanis appropinquare metuebant. Verumtam-
 55 en circum rates navigando, nonnunquam etiam propius
 ad eas accedendo, lapidibus Romanos eminus petebant,
 aut cominus etiam irritando feriebant: plus autem ipsis
 utroque modo nocebatur. Nec enim saxis quicquam age-
 bant nisi quod sonitum crebrum ederent (quippe contra
 armis sepius ea jaciebant), atque ad ipsos pervenire potue-
 runt Romanorum tela; et si accedere propius ausi fuissent,
 læsi erant priusquam aliquid patrarent, cumque ipsis navi-
 60 gis demergebantur. Et multos quidem, id agentes ut eru-
 perent, contis ad eos pertingentes transfigebant, alios vero
 in scaphas desiliendo strictis gladiis, nonnullosque con-
 currentibus inter se ratibus in medio deprehensos cum na-
 vicularum capiebant. Et si qui ex submersis capita sustulis-
 sent, aut sagitta ad eos celerius perveniebat, aut ratibus
 eos comprehendebat: et si desperatione compulsi ad ini-
 65 micos adnatare tentassent, aut manibus aut caputibus eos

χοπτον οἱ Ῥωμαῖοι. Πολλή τε ἦν αὐτῶν καὶ ποικίλη
φθορὰ πανταχοῦ, μέχρι τραπέντες ἐπὶ τὴν γῆν ἐξέ-
σθησαν οἱ λοιποὶ, κεκυκλωμένων αὐτοῖς τῶν ἀλιάδων.
Ἐκκλησιόμενοι δὲ πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ κατηκοντίζοντο
5 τῇ λίμνῃ, πολλοὺς δὲ ἐκπνέσαντας οἱ Ῥωμαῖοι διέ-
φθειραν ἐπὶ γῆς. Ἦν δὲ ἰδεῖν κεκραμένην μὴ αἵματι,
πεπληρωμένην δὲ νεκρῶν τὴν λίμνην ἅπασαν· διε-
σώθη γὰρ οὐδεὶς. Δεινὴ δὲ ταῖς ἐξῆς ἡμέραις περιέσχε
τὴν χώραν ὁδμή τε καὶ ὄψις· οἱ μὲν γὰρ αἰγιαλοὶ
10 ναυαγίων ἄμα καὶ διοιδούντων ἔγεμον σωμαμάτων·
ἐγκαιόμενοι δὲ καὶ μυδῶντες οἱ νεκροὶ τὸν ἀέρα διέ-
φθειρον, ὥς μὴ μόνον οἰκτρὸν Ἰουδαίοις γενέσθαι τὸ πά-
θος, ἀλλὰ καὶ διὰ μίσους τοὺς ὀράσαντας ἐλθεῖν. Τοῦτο
μὲν ἔκεινης τῆς ναυμαχίας τὸ τέλος. Ἀπέθανον δὲ
15 σὺν τοῖς ἐπὶ τῆς πόλεως πρότερον πεσοῦσιν ἑξακισχίλιοι
πεντακόσιοι.

(ΑΓ΄.) Ὁὐεσπασιανὸς δὲ μετὰ τὴν μάχην καθίζει μὲν
ἐπὶ βήματος ἐν Ταριχεαῖς, διακρίνων δὲ ἀπὸ τῶν ἐπιχω-
ρίων τὸν ἑπὶ λυν λεῶν (κατάρξαι γὰρ οὗτος ἐδόκει πο-
20 λέμου), μετὰ τῶν ἡγεμόνων εἰ χρή καὶ τοῦτους σώζειν
ἐσκέπτετο. Φαμέντων δὲ πάντων βλαβερὰν ἔσσεσθαι
τὴν ἀφ᾽ ἐσιν αὐτῶν (οὐ γὰρ ἡρεμήσειν ἀπολυθέντας ἀν-
θρώπους ἐστερημένους μὲν πατρίδων, βιάζεσθαι δὲ ὥς
καὶ πρὸς οὓς ἂν καταφύγῃσι πολεμεῖν δυναμένους),
25 Ὁὐεσπασιανὸς ὥς μὲν οὕτε ἄξιοι σωτηρίας εἶεν καὶ δια-
φεύζονται κατὰ τῶν ἀφέντων ἐγίνωσκε, τὸν δὲ τρόπον
τῆς ἀναίρεσεως αὐτῶν διανοεῖτο. Καὶ γὰρ αὐτοὶ
κτείνων ἐκπολεμῶσιν ὑπεωρᾶτο τοὺς ἐπιχωρίους· οὐ
γὰρ ἀνέξεσθαι φονευομένων ἱκετῶν τοσούτων παρ' αὐ-
30 τοῖς, καὶ μετὰ πίστει ἐπιθέσθαι προελθοῦσιν οὐχ
ὕπεμενε. Ἐξενίκων δὲ οἱ φίλοι, μηδὲν κατὰ Ἰου-
δαίων ἀσεβὲς εἶναι λέγοντες, καὶ χρῆναι τὸ συμφέρον
αἰρεῖσθαι πρὸ τοῦ πρέποντος, ὅταν ἦ μὴ δυνατόν ἀμ-
φω. Κατανεύσας οὖν αὐτοῖς ἀδεῖαν ἀμφίβολον, ἐπέ-
35 τρεψεν ἐξίεναι διὰ μόνης τῆς ἐπὶ Τιβεριάδα φερούσης
ὁδοῦ. Τῶν δὲ ταχέως πιστευσάντων οἷς ἤθελον, καὶ
μετὰ φανερῶν ἐν ἀσφαλεῖ τῶν χρημάτων, ἥπερ ἐπε-
τράπη χωρούντων, διαλαμβάνουσι μὲν οἱ Ῥωμαῖοι
τὴν μέγρι Τιβεριάδος πᾶσαν, ὥς μὴ τις ἀποκλίνει,
40 συγκλείουσι δὲ αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν· καὶ Ὁὐεσπασιανὸς
ἐπελθὼν ἴσθησι πάντας ἐν τῷ σταδίῳ· καὶ γηραιούς
μὲν ἄμα τοῖς ἀχρήστοις διακοσίους ἐπὶ χιλίοις ὄντας
ἀνελεῖν ἐκέλευσεν, τῶν δὲ νέων ἐπιλέξας τοὺς ἰσχυρο-
τάτους ἑξακισχιλίους ἐπεμφεν εἰς τὸν ἰσθμὸν Νέρωνι, καὶ
45 τὸ λοιπὸν πλῆθος εἰς τρισμυρίους καὶ τετρακοσίους ὄντας
πιπράσκει, χωρὶς τῶν Ἀγρίππᾳ χαρισθέντων· τοὺς
γὰρ ἐκ τῆς τούτου βασιλείας ἐπέτρεψεν αὐτῷ ποιεῖν ὅ
τι βούλοιο· πιπράσκει δὲ καὶ τοὺς ὁ βασιλεὺς. Ὁ
μὲν γε ἄλλος ὄχλος, Τραχωνίται καὶ Γαυλάνιται καὶ
50 Ἰππηννοὶ καὶ οἱ ἐκ τῆς Γαδαρίτιδος, τὸ πλεόν ἦσαν
στασιασταὶ καὶ φυγάδες καὶ οἷς τὰ τῆς εἰρήνης ὀνειδί-
τὸν πόλεμον προϋξέει· ἐάλωσαν δὲ Γορπιαίου μηνὸς
ὀγδόῃ.

de truncabant Romani. Atque multa et varia passim eorum
cedes, donec in fugam versi in terram compulsi erant reli-
qui, circumclusis ipsorum naviculis. Multi autem exclusi in
ipso quidem lacu telis configebantur, in terra vero multos,
postquam exsilierant, peremerunt Romani. Cernere autem
erat lacum omnem mixtum sanguine et cadaveribus plenum:
nemo enim salvus evasit. Diebus autem sequentibus gra-
vis odor regionem invasit, et tristis erat rerum facies: nam
littora quidem naufragiis simul plena erant, et cadaveribus
tumefactis; præterea mortui exsuli et putrescentes aerem
corrumpabant, ut non Judæis solum miserabilis fieret cala-
mitas, verum etiam ipsis auctoribus invisæ. Iste quidem
illius prælii navalis exitus erat. Perierunt autem cum
his, qui jam ante in civitate ceciderant, sex millia et quin-
genti.

(XXXVI.) 10. At Vespasianus pugna peracta pro tribunali
apud Taricheas sedet, atque advenas ab indigenis secernens
(namque bellum incepisse isti videbantur), cum ducibus
consultabat, an illi etiam servandi essent. Quum autem
omnes dicerent rebus suis damno fore si illi dimitterentur,
utpote quod liberati non quiescerent homines patria extor-
res, quique possent ad arma sumenda eos cogere ad quos
confugerent, Vespasianus, ubi intellexit quod salute qui-
dem indigni essent; atque evasuri adversus eos qui ipsos
dimiserint, secum cogitabat quo mortis genere eos af-
ficere. Etenim si ibi occiderentur, indigenas inde sibi
infestos fore suspicabatur, ut qui haud perpessuri essent
tot apud se supplices necari, fideque interposita deditis vim
pigeat afferre. Verum ab amicis vincebatur, nihil in Ju-
dæos non licere dicentibus, utileque debere anteferri ho-
nesto, quum utrumque obtineri nequeat. Ambigua igitur
illis data libertate, ea sola via quæ Tiberiadem duceret
exire permisit. Quumque illi facile istis quæ volebant fidem
habuissent, et haud metuerent ne ipsis, cum facultatibus
palam qua licebat euntibus, adversi quid accideret, totam
ad Tiberiadem usque viam Romani, ne quis evaderet, oc-
cupant, eosque in civitatem concludunt: et Vespasianus
mox insequutus omnes sistit in stadio; et seniores quidem
cum imbellibus ad mille ducentos jussit occidi, juvenum
vero validissimorum sex millia adhibito delectu Neroni ad
Isthmum misit, et reliquam multitudinem ad triginta mil-
lia et quadringentos vendidit, præter eos quos Agrippæ
donavit: illis enim, qui ex ejus regno essent, facere quod
vellet ipsi permisit: atque ipsos etiam rex vendidit. Turba
autem reliqua, Trachonitæ et Gaulanitæ et Hippeni et Ga-
daritæ, majori ex parte seditiosi erant et fugitivi, et quos
probra pace admissa ad bellum incitabant; et capta est men-
sis Gorpiaz die octavo.

ΑΛΦΟΣ Δ'.

- α'. Ὅσα φρούρια παρέλαβον οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ περὶ τῆς Σεμεχωνιτῶν λίμνης.
- β'. Ἐκράσις Γαμάλας πόλεως, καὶ ὅσα ἔπαθον Ῥωμαῖοι πολιορκούντες αὐτήν· ὅτι καὶ Ἀγρίππας, Ῥωμαῖος σπεισασθαι τοὺς ὁμοφύλους παρακαλῶν, ἀπὸ σφενδόνης ἐβλήθη λίθῳ.
- γ'. Ὡς καταρρίψαντες Ῥωμαῖοι τὰ τείχη Γαμάλας καὶ εἰσελθόντες αὐθις μετὰ μεγάλων κινδύνων ἀπηλάθσαν.
- δ'. Ὅπως Οὐεσπασιανὸς σὺν ὀλίγοις ἀπολείφθη καὶ μόλις ἐξέφυγεν· ὅτι καὶ ὁ δεκάρχης Ἐβούτιος ἔπεσεν· καὶ περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου Γάλλου.
- ε'. Ὅπως ἀθυμοῦσαν τὴν στρατιὰν ἐπὶ ταῖς πταίσμασι λόγους ἀνεκτίσταντο· καὶ ὡς πάλιν εἰς πολιορκίαν παρεσκευάσθη.
- ς'. Περὶ τοῦ Ἰταυρίου ὄρους, καὶ ὡς ὑπὸ Πλακίδου ἦλθον.
- ζ'. Ἀλωσις Γαμάλας, καὶ ὡς οὐδεὶς ἐκείθεν πλὴν δύο γυναικῶν διέφυγεν.
- η'. Ὅπως Γίσχαλα, μόνην ἀπολειφθεῖσαν ἀχείρωτον, Ἰωάννης δὲ τοῦ Λευτοῦ ἐστάσας· καὶ ὡς Οὐεσπασιανὸς ἐπ' αὐτὴν μὲν Τίτον ἐπεμφεν, αὐτὸς δὲ εἰς Καισάρειαν ὑπέστρεψεν.
- θ'. Ὅπως Τίτος λόγους ἐπειράτο αὐτοὺς προσάγεσθαι, Ἰωάννης δὲ πείσας αὐτοὺς ταύτην υπερβῆσθαι τὴν ἡμέραν, νύκτωρ εἰς Ἱεροσόλυμα φεύγει· ἡ δὲ πόλις ἄμα ἡμέρᾳ δέχεται Τίτον.
- ι'. Ὅπως ἐξέειπεν Ἰωάννης ἐν Ἱεροσόλοις, καὶ περὶ τῆς γενομένης ἐν τῇ πόλει καὶ τῇ χωρᾷ στάσεως.
- ια'. Περὶ τῶν ζηλωτῶν, οἳ κακὰ ἔπραττον.
- ιβ'. Ὅπως ὁ δῆμος ἐπανεῖσθε τούτοις, Ἀνάνου τοῦ ἀρχιερέως αὐτὸν παροξύναντος· καὶ περὶ ὧν οἱ ζηλωταὶ διὰ κλήρων εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην ἐποίουν.
- ιγ'. Δημιουργία Ἀνάνου πρὸς δῆμον κατὰ τῶν ζηλωτῶν.
- ιδ'. Ὅπως ἀντιπαρετάξαντο ἀλλήλους οἱ τε ζηλωταὶ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀνανόν· καὶ ὡς ὥσάμενοι οἱ τοῦ δήμου τοὺς ζηλωτὰς ἠνάγκαζον ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ γενέσθαι.
- ιε'. Ὅπως Ἰωάννης πεμθεὶς πρεσβυτέρους πρὸς τοὺς ζηλωτὰς περὶ διαλύσεως μάλλον αὐτοὺς παρώτρυνεν, ὡς καὶ τοὺς Ἰδουμαίους εἰς συμμαχίαν προσκαλέσασθαι.
- ισ'. Ὡς Ἰδουμαῖοι κληθέντες εὐθὺς ἦλθον, καὶ ἀποκλεισθέντες ἔβω τῆς πόλεως ἠύλισαντο· πρὸς οὓς ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς ἐδημηγόρησεν.
- ιζ'. Ὡς χειμῶνος σφοδρότατος καταρραγέντος, ἐδυνήθησαν οἱ ζηλωταὶ, νύκτωρ τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν πρίσαντες, εἰσαγαγεῖν τοὺς Ἰδουμαίους, καὶ τῶν τε δυσμενῶν κρατῆσαι, καὶ πολλὰ κατὰ τὴν πόλιν κακὰ διαπραξάσθαι.
- ιη'. Ἀναίρεσις τῶν ἀρχιερέων Ἀνάνου καὶ Ἰησοῦ.
- ιθ'. Ὅπως οἱ ζηλωταὶ τὸν εἰκαῖον ὄχλον, ὥσπερ ἄλογα ζῶα, κατέσφαττον· καὶ περὶ Ζαραχίου υἱοῦ Βαροῦχ μετὰ παρησίας ἀναιρεθέντος.
- xi'. Ὅπως δεινοπαθῆσαντες Ἰδουμαῖοι ἐρ' οἱ οἱ ζηλωταὶ ἐποίουν ἀνεχώρησαν οἴκοι, καὶ ὡς ἐκείνων ἀπαλλαγέντες πλείονας κατὰ τὴν πόλιν ἀπέκτειναν.
- xii'. Ὡς Οὐεσπασιανὸς Ῥωμαῖους κατὰ Ἰουδαίων ὁρμώντας ἀνέπειθε μὴ πολεμεῖν τέως.
- xiii'. Ὅτι πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων ἠυτομόλουν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, διὰ τε τὴν ὁμότητα τῶν ζηλωτῶν, καὶ διὰ τὸ μὴ ταφῆς ἀξιοῦν τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἀνηρημένους.
- xiv'. Ὅπως Ἰωάννης δὲ τοῦ Λευτοῦ κατ' ὀλίγον ἐτυράννησεν.
- xv'. Ὅποια κακὰ τὸ φρούριον Μασάδαν οἱ ζηλωταὶ χειρωσάμενοι ἐν αὐτῇ τῷ πάσχα εἰργάσαντο· καὶ περὶ ἄλλων διαφορῶν ληστῶν.
- xvi'. Ὅπως Οὐεσπασιανὸς τὴν τε Γάδαρην εἶδε, καὶ τοὺς στασιαστὰς ἐκφυγόντας Πλάκιον πέμψας ἀπέκτεινεν· ἐπειτα καὶ τὰς περὶ πόλιν τε καὶ κόμας κατέσχευεν.
- xvii'. Ὅπως Οὐίνδης κατὰ τὴν Γαλιατίαν ἀπέστη Νέρωνος· καὶ

LIBER IV.

1. Quot castella in potestatem suam redegerant Romani, deque lacu Semehonitarum.
2. Descriptio urbis Gamalæ, quæque passi sunt Romani in ejus obsidione : quodque Agrippa, dum populares suos ad sedes cum Romanis hortaretur, lapide e funda percussus est.
3. Quod Romani, postquam Gamalæ mœnia dejecerant, urbem ingressi, inde magno cum periculo repulsi erant.
4. Quomodo Vespasianus cum paucis relictus erat, et ægre evasit : quodque Ebutius decurio pugna cecidit ; deque Gallo centurione.
5. Quomodo Vespasianus exercitum, ex adversis casibus despondentem, verbis recreavit : utque iterum paratus erat ad urbem obsidendam.
6. De monte Itabyrio, et quomodo a Placido captus erat.
7. Excidium Gamalæ, quodque nemo inde præter duas mulierculas effugit.
8. Quomodo in urbe Gischalorum, quæ sola relicta erat Indomita, Joannes Levi filius seditionem movit : utque Vespasianus contra eam Titum misit, ipse vero Cæsaream reversus est.
9. Quomodo Titus nitabatur cives sibi verbis conciliare ; Joannes vero, quum eis persuasisset unius diei moram facere, nocte fugit Hierosolyma : atque urbs prima luce Titum recipit.
10. Quomodo Joannem excipiunt Hierosolymis ; et de seditione in urbe et vicina regione excitata.
11. De zelotis, quæ facinora patrarunt.
12. Quomodo populus in eos insurrexit, incitati ab Anano pontifice : deque iis quæ zelotæ per sortes fecerunt contra pontificatus dignitatem.
13. Anani ad populum concio contra zelotas.
14. Quomodo acies adversas instruxerunt zelotæ et Ananus cum suis : utque populus, pulsus zelotis, eos in templum se recipere cogeant.
15. Quomodo Joannes ad zelotas missus legatus de pace ineunda, magis eos irritavit, adeo ut Idumæos in auxilium acciverint.
16. Quod Idumæi accessit statim venerunt, atque exclusi pernoctarunt extra urbem : ad quos verba facit Jesus pontifex.
17. Quod zelotæ, sectis portarum vectibus dum vehementissima ingrueret pestas, Idumæos introduxerunt, inimicos comprehenderunt, et multis injuriis civitatem affecerunt.
18. Anani et Jesu pontificum cædes.
19. Quomodo zelotæ turbam promiscuam, veluti animantia ratione carentia, interfecerunt : deque Zacharia filio Baruch palam et audacter occiso.
20. Quomodo Idumæi indigne ferentes zelotarum facinora domum discesserunt, utque ab illis liberati majorem stragem ediderunt in civitate.
21. Ut Romanos adversus Judæos ire desiderantes in præsens cohibuit Vespasianus.
22. Quod multi e Judæis ad Romanos transfugebant, et propter immanitatem zelotarum, et quia ab ipsis occisos sepultura prohibebant.
23. Quomodo Joannes Levi filius paulatim dominatum occupavit.
24. Quæ mala patrarunt zelotæ in Masada castello, dum Paschalis festum ageretur : deque aliis diversis latronibus.
25. Quomodo Vespasianus et Gadaram in potestatem suam redegit ; et seditiosos fuga elapsos misso in eos Placido interfecit : et dein finitima oppidula et vicos occupavit.
26. Quomodo Vindex in Gallia a Nerone deficit : utque Ve-

καλούμενον Ἰορδάνην ὑπὸ τὸν τῆς χρυσῆς βοῆς νεὺν προσπέμπουσι τῷ μεγάλῳ. Τούς μὲν οὖν ἐπὶ Σωγάνην καὶ Σελεύκειαν παρὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποστάσεως δεξιᾶς Ἀγρίππας προσηγάγετο, Γάμαλα δὲ οὐ προσεχώρει, πεποιθὺς τῇ δυσχωρίᾳ πλέον τῶν Ἰωταπάτων. (Β΄.) Τραχὺς γὰρ αὐτὴν ἀφ' ὑψηλοῦ κατατείνων ὄρους μέσον ἐπαίρει τένοντα· μηχανύεται δὲ ἐκ τῆς ὑπεροχῆς εἰς τοῦμπροσθεν ἐκκλίνων ὅσον κατόπιν, ὥς εἰκάζεσθαι καμῆλῳ τὸ σχῆμα, παρ' ἣν ὠνόμασται, τὸ τρανὸν τῆς κλίσεως.

11. οὐκ ἐξακριβοῦντων τῶν ἐπιχωρίων. Κατὰ πλευρὰν μὲν δὴ καὶ πρόσωπον εἰς φάραγγας ἀβάτους περισχίζεται· τὸ κατ' οὐρὰν δὲ ὀλίγον ἀναφεύγει τῆς δυσχωρίας, ὅθεν ἀπήρηται τοῦ ὄρους, καὶ τοῦτο ἐπικαρσία παρακόφυντες τάφῳ δύσβατον οἱ ἐπιχώριοι κατεσχεύασαν. Πρὸς

12. ὀρλίῳ δὲ τῇ λαγόνι δεδομημέναι πετυκνῶνται δεινῶς ἐπ' ἀλλήλαις αἱ οἰκίαι, κρημνιζομένη τε ἡ πόλις εἰοικυῖα κατέτρεχεν εἰς ἐαυτὴν ἐξ ὕψους καὶ πρὸς μεσημέριαν μὲν ἔκλινεν· ὁ νότιος δὲ αὐτῆς ὄγκος εἰς ἀπειρον ὕψος ἀνατείνων ἄκρα τῆς πόλεως ἦν ἀτείχιστος.

20. δὲ ὑπὲρ αὐτὴν κρημνός, εἰς τὴν βαθυτάτην κατατείνων φάραγγα. Πηγὴ δὲ ἐντὸς τοῦ τεύχους, ἐφ' ἣν τὸ ἄστυ κατέληγεν.

β'. Οὕτως οὖσαν φύσει δύσμαχον τὴν πόλιν τειχίζων ὁ Ἰώσηπος ἐποίησεν ὀχυρωτέραν ὑπόνοις τε καὶ

25. διώρυξιν. Οἱ δὲ ἐν αὐτῇ φύσει μὲν τοῦ χωρίου θαρραλεώτεροι τῶν κατὰ τὴν Ἰωταπάτην ἦσαν, πολὺ δὲ ἐλάττους μάχιμοι, καὶ τῷ τόπῳ πεποιθότες οὐδὲ πλείονας ὑπελάμβανον. Πεπλήρωτο γὰρ ἡ πόλις διὰ τὴν ὀχυρότητα συμφυρόντων, παρὸ καὶ τοῖς Ἀγρίππα προπεμφθεῖσιν ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἀντίειχεν ἐπὶ μῆνας ἑπτὰ.

γ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ἄρας ἀπὸ τῆς Ἀμμαοῦς, ἐνθα πρὸ τῆς Γιβεριάδος ἐστρατοπεδεύκει (μεθερμηνευομένη δὲ Ἀμμαοῦς θερμὰ λέγοιτ' ἂν, ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ πηγὴ

35. θερμῶν ὑδάτων πρὸς ἄκρῃ ἐπιτήδειος), ἀφικνεῖται πρὸς τὴν Γάμαλαν. Καὶ πᾶσαν μὲν κυκλώσασθαι φυλακῇ τὴν πόλιν οὐκ ὁλοστέ ἦν οὕτω διακειμένην, πρὸς δὲ τοῖς δυνατοῖς φρουροῦς καθίστη καὶ τὸ ὑπερκεείμενον ἔρος καταλαμβάνεται. Τειχισαμένων δὲ ὥσπερ ἔθος

40. τῶν ταγματῶν ὑπὲρ αὐτοῦ στρατοπέδον, χωμάτων ἤρχετο κατ' οὐρὰν, καὶ τὸ κατ' ἀνατολὰς αὐτοῦ μέρος, ὕπερ ὁ ἀνωτάτω τῆς πόλεως πύργος ἦν, ἐφ' οὗ τὸ πέμπτον καὶ δέκατον ἐστρατοπεδεύκει τάγμα· καὶ τὸ πέμπτον μὲν κατὰ μέσσην ἐξειργάζετο τὴν πόλιν, τὰς

45. διώρυγας δὲ ἀνεπλήρου καὶ τὰς φάραγγας τὸ δέκατον. Κἂν τούτῳ προσελθόντα τοῖς τεύχεσιν Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα, καὶ περὶ παραδόσεως τοῖς ἔφεστώσι πειρώμενον διαλέγεσθαι, βάλλει τις τῶν σφενδονητῶν κατὰ τὸν δεξιὸν ἀγκῶνα λίθῳ. Καὶ ὁ μὲν ὑπὸ τῶν οἰκείων ὄντων

50. τον περισχέθῃ, Ῥωμαῖοις δὲ ἐπήγειρεν εἰς τὴν πολιορκίαν ὀργή τε περὶ τοῦ βασιλέως καὶ περὶ σφῶν αὐτῶν δέος· οὐ γὰρ ἀπολείψειν ὠμότης ὑπερβολὴν κατ' ἀλλοφύλων καὶ πολεμίων, τοὺς πρὸς δμόφυλον καὶ τῶν συμφερόντων αὐτοῖς σύμβουλον οὕτως ἀγριωθέντας.

vocatur, Jordanem augentes sub fano Bovis aureæ immittunt in majorem. Et Soganes quidem atque Seleuciae incolas sub initium defectionis sibi sociare adjunxerat Agrippa, Gamala vero ei se dedere nolebat, freta locorum difficultate magis quam Jotapata. (II.) Jugum namque asperum ab alto monte porrectum in medio tendonem erigit : atque ubi eminere incipit, se aliquantulum protendit, eadem a parte anteriori ac a posteriori declivitate, ut cameli figuram referat ; unde nomen etiam duxit, quanquam indigenæ id accurate non expriment. Et a latere quidem et a fronte diffinitur in profundos hiatus : a tergo vero ubi monti jungitur, non adeo inaccessum est ; atque id indigenæ, fossa per obliquum excisa, invium fecerunt. Ejus autem ad latus acclive domus crebræ admodum erant ædificatæ, atque urbs pendenti similis in se a vertice acuminato ruitura videbatur ; et ad meridiem quidem vergebat : ejus vero a meridie collis præaltus urbi erat pro arce ; superque eam præcipitium erat muris non inclusum, in vallem profundam despectans. Fons etiam intra murorum ambitum erat, in quem urbs desinebat.

2. Quum civitas ita esset a natura expugnata difficilis, eam fossis et cuniculis adhuc firmiorem reddidit Josephus, quum ei muniendæ operam daret. Qui vero eam tenebant, loci quidem natura audientiores facti erant quam Jotapateni, multo autem pauciores qui pugnae idonei : locique firmitate freti ne recipiebant quidem plures. Nam virorum plena erat civitas, qui in eam, utpote valide munitam, confugerant. Qua re fiebat ut missis ab Agrippa ad eam obsidendam per menses septem restiterint.

3. Atqui Vespasianus ex Ammaunte profectus, ubi pro Tiberiade castra posuerat (Ammaus autem, si quis nomen interpretetur, Aquæ calidæ vocantur : ibi enim fons est sanandis corporum vitilis idoneus), Gamalam pervenit. Et civitatem quidem omnem in ejusmodi positu custodia circumdare non valebat : qua vero fieri posset excubias collocat, montemque superiorem occupabat. Quum autem milites castra super eo pro more posuissent, aggeres a tergo jacere incipiebat, et ad orientalem quidem ejus partem, qua in loco supra urbem editissimo turris erat, ubi legio decima et quinta castra posuerant : et quinta quidem contra mediam civitatem opus absolvebat ; fossas autem et valles replebat decima. Interea quum ad mœnia accessisset rex Agrippa et de deditione ad eos qui super muris stabant verba facere conaretur, funditorum quidam dextrum ejus cubitum lapide percutit. Et ille quidem celeriter a familiaribus suis circumseptus est : Romanos autem et ira ob regem et sui metus ad obsidionem protinus incitabat, nihil quippe crudelitatis illos in alienigenas atque hostes prætermisum ire credentes, qui in popularem suum, et quæ e re ipsorum essent suadentem, sævitiam exercuerunt.

(Ι΄.) δ'. Συντελεσθέντων οὖν τῶν χωμάτων θάττον πληθεῖ χειρῶν καὶ τῶν πραττομένων ἐβη προσηγόν τὰς μηχανάς. Οἱ δὲ περὶ τὸν Χάρητα καὶ Ἰωσήπον (οἷτοι γὰρ ἦσαν τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυνατώτατοι) καίπερ καταπεπληγότες τοὺς ὀπλίτας τάττουσιν, ἐπειδὴ μέχρι πολλοῦ πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀνθέξειν οὐχ ὑπελάμβανον, ὕδατι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδείοις μὴ διαρκούμενοι· παρὰ κροτήσαντες δὲ ὁμῶς ἐξήγαγον ἐπὶ τὸ τεῖχος. Καὶ πρὸς ὀλίγον μὲν ἀπημύναντο τοὺς προσάγοντας τὰς μηχανάς, βαλλόμενοι δὲ τοῖς καταπελτικαῖς καὶ τοῖς πετροβόλοις ἀνεχώρουν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ προσάγοντες οἱ Ῥωμαῖοι τριχόθεν τοὺς κριοὺς διασείουσι μὲν τὸ τεῖχος, ὑπὲρ δὲ τῶν ριφθέντων εἰσχεόμενοι μετὰ πολλοῦ σαλπύγγων ἤχου καὶ κτύπου τῶν ὄπλων αὐτοὶ τὰ ἐπαλαλάζοντες συνερρήγγυντο τοῖς κατὰ τὴν πόλιν. Οἱ δὲ, τέως μὲν κατὰ τὰς πρώτας εἰσόδους ἐνιστάμενοι, προσωτέρως χωρεῖν ἐκώλυνον, καὶ καρτερῶς τοὺς Ῥωμαίους ἀνείργον· βιαζόμενοι τε ὑπὸ πολλῶν καὶ πάντοθεν τρεπόντων καὶ πρὸς τὰ ὑψηλὰ τῆς πόλεως, προσκειμένοι τοῖς πολεμίοις ἐξ ὑποστροφῆς ἐπιπεσόντες, συνώθουν εἰς τὸ κάτω, καὶ τῇ στενότητι καὶ δυσχωρίᾳ θλιβομένους ἀνήρουν. Οἱ δὲ μήτε τοὺς κατὰ κορυφὴν ἀμύνεσθαι δυνάμενοι μήτε διεκπαίνειν τῶν σφετέρων πρόσω βιαζομένων ἐπὶ τὰς οἰκίας τῶν πολεμίων (πρόσγειοι γὰρ ἦσαν) ἀνέφευγον. Αἱ δὲ ταχέως κατηρείποντο πληρούμεναι καὶ τὸ βάρος μὴ στέγουσαι· κατέσειε δὲ πολλὰς μία τῶν ὑπ' αὐτὴν πεσοῦσα, καὶ πάλιν ἐκεῖναι τὰς ὑπ' αὐτάς. Τοῦτο πλείστους διέφθειρε τῶν Ῥωμαίων· ὑπὸ γὰρ ἀμχανίας, καίτοι συνιζούσας ὁρῶντες, ἐπεπῆδων ταῖς στέγαις. Καὶ πολλοὶ μὲν κατεχώννυντο τοῖς ἐρείπιοις, πολλοὶ δὲ ὑποφεύγοντες μέρει τοῦ σώματος καταλαμβάνοντο, πλείστους δὲ ὁ κονιορτὸς ἀγῶν ἀνῆρει. Συνέργειαν Θεοῦ τοῦτο Γαμαλεῖς ὑπελάμβανον, καὶ τῆς κατὰ σφᾶς ἀμελοῦντες βλάβης ἐπέκειντο, πρὸς τὰ τέγη τοὺς πολεμίους ἀνωθοῦντες καὶ τοὺς κατολισθάνοντας ἐν ὧσιν τοῖς στενωποῖς καὶ αἱ τοὺς πίπτοντας ὑπερθεὶν βάλλοντες ἔκτεινον. Καὶ τὰ μὲν ἐρείπια χερμάδων πλέα ἦν αὐτοῖς, σίδηρον δὲ παρείχον οἱ τῶν πολεμίων νεκροί· παρασπῶντες γὰρ τὰ τῶν πεσόντων ξίφη κατὰ τῶν δυσθανατόντων ἐχρῶντο. Πολλοὶ δὲ ἀποπίπτοντες ἤδη τῶν δωματίων σφᾶς αὐτοὺς βάλλοντες ἔθνησκον. Ἦν δὲ οὐδὲ τραπέντων ἡ φυγὴ ῥάδιος· κατὰ γὰρ ἀγνοίαν τῶν ὁδῶν καὶ παχύτητα τοῦ κονιορτοῦ μὴδὲ ἀλλήλους ἐπιγινώσκοντες ἀνείλουντο, καὶ περὶ σφᾶς ἐπίπτον.

(Δ΄.) ε'. Οἱ μὲν οὖν μόλις εὕρισκοντες τὰς ἐξόδους ἀνέχωρσαν ἐκ τῆς πόλεως· Οὐεσπασιανὸς δὲ αἰεὶ προσμένων τοῖς πονομένοις (δεινὸν γάρ τι πάθος αὐτὸν εἰσῆει κατερείπομένην ὁρῶντα περὶ τῇ στρατῷ τὴν πόλιν), ἐν λήθῃ τοῦ καθ' αὐτὸν ἀσφαλοῦς γενόμενος λανθάνει κατὰ μικρὸν ἀνωτάτω τῆς πόλεως προσλθὼν, ἐνθα μέσοις ἐγκαταλείπεται τοῖς κινδύνους μετ' ὀλίγων παντελῶς· οὐδὲ γὰρ ὁ παῖς αὐτοῦ Τίτος τότε συμπαρῆν, τηνικαῦτα πρὸς Μουκιανὸν εἰς Συρίαν ἀπεσταλμένος· τραπῆναι μὲν

(III.) 4. Itaque aggeribus cito perfectis et ob militum multitudinem et quod opere assuefacti essent, machinas adducebant. Chares autem et Josephus (nam illi potentissimi eorum qui in urbe erant) armatis, licet metu percussis, ordinandis operam dant, quoniam non diu obsidionem sustineri posse arbitrabantur, quum aquæ aliorumque necessariorum copia non abundarent : atque eos exhortati simul ad mœnia eduxerunt. Et ad breve quidem tempus propulsabant eos qui machinas adducebant, catapultis autem et ballistis percussi in urbem se recipiebant. Atque Romani, tribus ex locis arietes adducentes, murum quidem concutiant : qua vero dejectus erat, irruentes magno cum tubarum sonitu et armorum strepitu, ipsorumque etiam clamore, cum iis qui in urbe erant prælio congregiebantur. Illi autem aliquo tempore ad primos aditus instantes, ne ultra progredierentur obstabant, eosque fortiter repellebant. Quumque superati essent a multitudine illorum, qui eos undique urgebant, compulsi ut ad excelsa civitatis loca refugerent, tum demum conversi et hostes instantes adorti in declivia eos contrudebant, locorumque angustia et difficultate compressos interficiebant. Romani autem, quum neque a vertice imminentes depellere, neque in partem aliquam evadere possent, suis contra ipsos ire nitentibus, in fastigia domorum hostilium (quippe humiles erant) se fuga recipiebant. Illæ autem, quum militum plenæ pondus sustinendo non essent, statim collapsæ sunt ; et una dejecta multas infra se illaque alias deturbabant. Quo factum ut plurimi Romanorum perierint : quippe incerti quid agerent, in tecta insiliebant, quamvis ea subsidere viderent. Atque ita multi quidem ruinis opprimebantur, haud pauci vero, non nisi parte corporis mulctati subterfugiebant : plurimosque pulvis eos suffocando enecabat. Id quod Gamalenses a Deo esse ipsos adjuvante existimabant, adeoque sua damna insuper habentes hostibus instabant, eosque urgendo in tecta propellebant, ac delapsos in asperis viarum angustis, ut quisque caderet, telis desuper missis interficiebant. Et ruinæ quidem eis lapidum affatim dabant, ferum vero mortui hostes suppeditabant : nam cæсорum gladios distringentes, contra semineces illis utebantur. Porro multi, quum de tectis decidissent, semet ferientes occidebant. Quin et terga dantibus ne fuga quidem facilis erat : viarum namque ignorantia et pulveris crassitie sese non internoscentes pererrabant et circa suos cadebant.

(IV.) 5. Atque illi quidem, qui exitus inveniebant, ex urbe recesserunt. Vespasianus autem, qui laborantibus semper intererat (nam vehementem eum dolor occupabat, quum urbem super militem ruere videret), suæ salutis oblitus, quum se paulatim in superiora urbis ascendisset non sensisset, ubi cum paucis admodum e suis media inter pericula relictus erat (neque enim tunc aderat ei Titus filius, ad Mucianum eo tempore in Syriam missus) ; et dare quidem terga neque tu-

οὐν οὔτε ἀσφαλές οὔτε πρόπον ἡγήσατο, μνησθεὶς δὲ τῶν ἀπὸ νεότητος αὐτῷ πεπονημένων καὶ τῆς ἰδίας ἀρετῆς, ὥσπερ ἐνθους γενόμενος, συνασπίζει μὲν τοὺς ἅμα αὐτῷ τὰ τε σώματα καὶ τὰς πανοπλίας, ἐνυφίσταται δὲ κατὰ κορυφὴν ἐπιρρέοντα τὸν πόλεμον, καὶ οὔτε ἀνδρῶν πλῆθος οὔτε βελῶν ὑποπτηγῆς ἐπέμενε, μέχρι δαιμόνιον τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς συννοήσαντες οἱ πολέμιοι ταῖς ὁρμαῖς ἐνέδωσαν. Ἀτονώτερον δὲ προσκειμένων αὐτὸς ἐπὶ πόδα ἀνεχώρει, νῶτα μὴ δεικνὺς ἕως ἔξω τοῦ τείχους ἐγένετο. Πλείστοι μὲν οὖν Ῥωμαίων κατὰ ταύτην ἔπεσον τὴν μάχην, ἐν ᾗ καὶ ὁ δεκαδάρχης Ἐβούτιος, ἀνὴρ οὐ μόνον ἐφ' ἧς ἔπεσε παρατάξεως, ἀλλὰ πανταχοῦ καὶ πρότερον γενναϊότατος φανείς, καὶ πλείστα κακὰ Ἰουδαίοις ἐργασάμενος. Ἐκατοντάρχης δὲ τις, Γάλλος ὀνόματι, μετὰ στρατιωτῶν δέκα περισχευείς ἐν τῇ ταραχῇ, κατέδω μὲν εἰς τινοὺς οἰκίαν, τῶν δὲ ἐν αὐτῇ διαλαλούντων παρὰ δέπνον ὅσα κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἢ περὶ σφῶν ὁ δῆμος ἐβουλεύετο κατακροσσάμενος (ἦν δὲ αὐτὸς τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Σύροι), νύκτωρ ἐπανίσταται, καὶ πάντας ἀποσφάξας μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τοὺς Ῥωμαίους διασώζεται.

(Ε'.) ζ'. Οὐσπασιανὸς δὲ ἀθυμοῦσαν τὴν στρατιὰν ἐνοίᾳ πταισμάτων, καὶ διότι τῶς οὐδαμοῦ τηλικαύτης συμφορᾷ κέχρητο, τό γε μὴν πλέον αἰδομένους ἐπὶ τῷ τὸν στρατηγὸν μόνον τοῖς κινδύνοις ἐγκαταλιπεῖν, παρεμβεῖτο, περὶ μὲν τοῦ καθ' αὐτὸν ὑποστελλόμενος, ὥς μηδὲ τὴν ἀρχὴν μέμφεσθαι δοκοίη, « δεῖν δὲ τὰ κοινὰ λέγων ἀνδρείως φέρειν, τὴν τοῦ πολέμου φύσιν ἐννοοῦντας, ὥς οὐδαμοῦ τὸ νικᾶν ἀναιμῶτι περιγίνεται. » ἡ γὰρ παλίμπους τύχη περισταταί. Τσαύτας μέντοι μυριάδας Ἰουδαίων ἀνελόντας αὐτοὺς ὀλίγην τῷ δαίμονι δεδωκέναι συμβόλην. Ἕναι δὲ ὥσπερ ἀπειροκάλων τὸ λίαν ἐπαίρεσθαι ταῖς εὐπραγίαις, οὕτως ἀνάνδρων τὸ καταπτῆσθαι ἐν τοῖς πταίσμασιν. Ὁξεῖα γὰρ ἐν ἀμφοτέροις ἡ μεταβολή, κακείνος ἀριστος ὁ καὶ τοῖς ἀτυχίμασι νήφειν, ἵνα μένη καὶ δι' εὐθυμίας ἀναπαλαίων τὰ σφάλματα. Τὰ μέντοι συμβεβηκότα νῦν οὔτε μαλακισθέντων ἡμῶν, οὔτε παρὰ τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀρετὴν γέγονεν· ἀλλὰ κακείνοις τοῦ πλεονεκτῆσαι καὶ τοῦ διαμαρτεῖν ἡμῖν αἴτιον ἡ δυσχωρία. Καθ' ἣν ἂν τις ὑμῶν μέμφαιτο τῆς ὁρμῆς τὸ ἀταμίευτον. Ἀναφυγόντων γὰρ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ τῶν πολεμίων ἑαυτοὺς ὑποστελλεῖν ἐχρῆν, καὶ μὴ κατὰ κορυφὴν ἱσταμένους τοῖς κινδύνοις ἐπεσθαι· κρατοῦντας δὲ τῆς κάτω πόλεως κατ' ὀλίγον προκαλεῖσθαι τοὺς ἀναφυγόντας εἰς ἀσφαλῆ καὶ ἐδραῖαν μάχην. Νυνὶ δὲ ἀκρατῶς ἐπὶ τὴν νίκην ἐπειγόμενοι τῆς ἀσφαλείας ἡμελήσατε. Τὸ δὲ ἀπερίσκεπτον ἐν πολέμῳ καὶ τῆς ὁρμῆς μανιώδες οὐ πρὸς Ῥωμαίων, οἱ πάντα ἐμπειρία καὶ τάξει κατορθοῦμεν, ἀλλὰ βαρβαρικὸν, καὶ ὅ μάλιστα Ἰουδαῖοι κρατοῦνται. Χρὴ τοίνυν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν ἀναδραμεῖν καὶ θυμοῦσθαι μᾶλλον ἢ προσαθυμεῖν τῷ παρ' ἄξιαν πταίσματι. Τὴν δὲ ἀρίστην ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας χειρὸς ἐπιζητεῖτω παραμβυχίαν. Οὕτω γὰρ τοῖς

tum neque honestum putasset, rerum autem quas ab adolescentia gesserat et suæ virtutis memor, quasi Dei afflatus, ex eorum qui cum ipso erant corporibus et armaturis testudinem facit. Atque ita bellum a vertice defluens sustinet, et neque virorum neque telorum multitudinem formidans, perseverabat, donec hostes, ejus animi præsentiam divinam esse reputantes, ardorem remitterent. Quum autem minus acriter instarent, ipse pedem referebat, non prius tergum convertens quam extra muros esset. Et plurimi quidem Romani milites ea pugna ceciderunt, in quibus et Ebutius decurio, vir qui non eo tantum prælio quo perit, sed ubique antea se fortissimum præstitit et mala plurima Judæis intulit. Centurio autem quidam, Gallus nomine, media in turba, cum decem militibus in cujusdam domum clam subiit: quumque eos qui in ea erant audivisset inter se, dum cœnarent, colloquentes de iis quæ populus contra Romanos aut pro se statuerant (erat enim et ipse Syrus, itemque Syri qui cum eo erant), nocte illos adortus omnes jugulat et ad Romanos salvus cum mililibus evasit.

(V.) 6. Vespasianus autem exercitui adversorum casuum cogitatione dejecto, quodque non antea ejusmodi cladem fuerant experti, maxime vero quod eos pueret ducem in periculis deseruisse, solamen adhibebat, nihil quidem de se dicens, ut omnino non videretur conqueri, « oportere autem dicens quæ communia essent fortiter ferre, belli naturam secum animo reputantes, quodque nusquam sine sanguine reportetur victoria: fortuna quippe mutabilis circumstat. Certe quum tot millia Judæorum interfecerint, ipsos fortunæ vicissim parvi aliquid pendisse. Atque ut ineptorum esse rebus secundia valde insolescere, ita ignavorum calamitate accepta trepidare. Velox enim est in utramque partem mutatio, atque ille fortissimus, cujus sobrius est animus, etiam quum res male ceciderint, ita ut idem maneat, hilari etiam animo quod perditum erat reparans. Quæ vero nunc acciderunt, neque nostræ mollietis neque Judæorum virtuti accepta debentur: sed illis tam pugnae melioris quam nobis deterioris causa erat locorum difficultas. Qua in re est ut aliquis temeritatis vestrae alacritatem reprehendat. Nam quum hostes in loca excelsiora refugissent, manus continere debuistis, neque pericula sequi in summo vertice adeunda, sed capta urbe inferiori paulatim eos, qui in superiora se receperant, ad pugnam certam stabilemque provocare. Nunc autem accidit ut vehementer ad victoriam incitati nullam vestrae salutis rationem habueritis. Verum temerarius et furiosus in bello impetus haud Romanorum est, qui omnia ex peritia et disciplinæ legibus perficimus, sed barbarorum, et quo maxime valent Judæi. Oportet igitur nos ad propriam virtutem recurrere, et irasci potius quam ex errore adeo indigno animum despondere. Atqui optimum quisque sua ex manu quærat solamen. Ita enim vos ultum

ἀπολωλῶσι τιμωρήσεσθε καὶ τοὺς ἀνελόντας ἀμυνεῖσθε. Πειράσσομαι δὲ ἐγὼ, καθάπερ νῦν, ἐπὶ πάσης μάχης προάγειν τε ὑμῶν εἰς τοὺς πολεμίους, καὶ τελευταῖος ἀποχωρεῖν.»

8 ζ'. Ὁ μὲν οὖν τοιαῦτα λέγων τὴν στρατιὰν ἀνελάμβανε. Τοῖς δὲ Γαμαλεῦσι πρὸς ὀλίγον μὲν θάρρῃσαι τῷ κατορθώματι παρέστη, παραλόγως τε συμβάντι καὶ μεγάλως. Λογιζόμενοι δὲ ὕστερον ἀφηρῆσθαι σφᾶς αὐτοὺς καὶ δεξιὰς ἐλπίδας τὸ τε μὴ δύνασθαι
10 διαφεύγειν ἐννοοῦντες (ἡδὴ γὰρ ἐπέλιπε τὰ πιτῆδαια), δεινῶς ἠθύμουν καὶ ταῖς ψυχαῖς ἀνασπεύπωκεσαν· οὐ μὴν εἰς τὸ δυνατόν ἡμέλουν σωτηρίας, ἀλλὰ καὶ τὰ περιρρηχθέντα τοῦ τεύχους οἱ γενναῖοτατοι καὶ τὰ μένοντα περισχόντες ἐφύλασσον οἱ λοιποί. Τῶν δὲ Ῥωμαίων
15 ἐπιγωννύντων τὰ χόματα καὶ πάλιν πειρωμένων εἰσβολῆς, οἱ πολλοὶ διεδίδρασκον ἐκ τῆς πολέως, κατὰ τε δυσβάτων φαράγγων, ἥπερ οὐκ ἔκειντο φυλακαί, καὶ διὰ τῶν ὑπονόμων. Ὅσοι γε μὴν δέει τοῦ ληφθῆναι παρέμενον, ἐνδεία διεφθείροντο· πανταχόθεν γὰρ τροφῇ
20 τοῖς μάχεσθαι δυναμένοις συνηθροίζετο.

(ζ'). η'. Καὶ οἱ μὲν ἐν τοιούτοις πάθεσι διεκαρτέρουν. Οὐσπασιανὸς δὲ πάρεργον ἐποιεῖτο τῆς πολιορκίας τοὺς τὸ Ἰταθύριον κατελιγφώτας ὁρος, ὃ ἐστὶ τοῦ μεγάλου πεδίου καὶ Σκυθοπόλεως μέσον· οὗ τὸ μὲν ὕψος ἐπὶ
25 τριάκοντα σταδίου ἀνίσχει, μολὶς προσβάτον κατὰ τὸ προσάρκτιον κλίμα, πεδῖον δὲ ἐστὶν ἡ κορυφὴ σταδίων ἑξ καὶ εἴκοσι, πᾶν τετελιγμένον. Ἦγειρε δὲ τοσοῦτο, ὅτα τὸν περιβόλον δ' Ἰώσηπος ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις, τῇ τε ἄλλῃ χορηγούμενος ὕλη κάτυνεν καὶ ὕδατι·
30 καὶ γὰρ τοῖς ἐποίκοις μόνον ἦν ὁμβριον. Πολλοὺ οὖν πλῆθους ἐπὶ τούτου συνευγεμένον, Οὐσπασιανὸς Πλάκιδον σὺν ἱππεῦσιν ἐξακροαίους πέμπτει. Τούτῳ τὸ μὲν προσβαίνειν ἀμήχανον ἦν, ἐλπίδι δὲ δεξιῶν καὶ παρακλήσεως πρὸς εἰρήνην τοὺς πολλοὺς προσεκαλεῖτο· κα-
35 τήσαν δὲ ἀντετιβουλεύοντες. Ὁ τε γὰρ Πλάκιδος ὡμίλει πρῶτον, σπουδάζων αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ λαβεῖν, καὶ κείνοι κατήσαν ὡς πειθόμενοι δῆθεν, ἵνα ἀφυλάκτῳ προσπέσωσιν. Ἐνῖκα μέντοι τὸ Πλακίδου πα-
40 νοῦργον. Ἀρξάμενον γὰρ τῶν Ἰουδαίων μάχης φυγὴν ὑποκρίνεται, καὶ διώκοντας ἐλκύσας ἐπὶ πολὺ τοῦ πεδίου τοὺς ἱππεῖς ἐπιστρέφει. Τρεψάμενος δὲ πλείστους μὲν αὐτῶν ἀναιρεῖ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ὑποτεμόμενος εἰργεῖ τῆς ἀνόδου. Καὶ οἱ μὲν τὸ Ἰταθύριον καταλιπόντες ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔφευγον, οἱ δὲ ἐπιχώριοι πίστει λα-
45 βόντες (ἐπιλελοιπὲι δὲ αὐτοὺς τὸ ὕδωρ) τὸ τε ὁρος καὶ σφᾶς αὐτοὺς Πλακίδῳ παρέδσαν.

(ζ'). θ'. Τῶν δὲ ἐπὶ τῆς Γαμάλας οἱ παραβολώτεροι μὲν φεύγοντες διελάνθανον, οἱ δὲ ἀσθενεῖς διεφθείροντο λιμῷ· τὸ μάχιμον δὲ ἀντείχε τῇ πολιορκίᾳ, μέχρι, δευτέρᾳ
50 καὶ εἰκάδι μηνὸς Ὑπερβερεταίου, τρεῖς τῶν ἀπὸ τοῦ πέμπτου καὶ δεκάτου τάγματος στρατιῶται περὶ τὴν ἐωθινήν φυλακὴν ὑποδύντες τὸν προῦχονα κατὰ τούτους πύργον ὑπορύσσουσιν ἡσυχῇ, τοῖς δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ φύλαξιν οὔτε προσιόντων αἰσθήσεις (νῦν γὰρ ἦν) οὔτε

ibitis amissos, et vindicatum in eos a quibus perempti sunt. Mihi autem curæ erit, quemadmodum et nunc, in omni pugna vobis contra hostes præire, novissimusque inde discedere.»

7. Et ille quidem istiusmodi verbis recreabat exercitum. Tunc autem Gamalenses paulisper quidem fiduciam sumperunt ex rebus feliciter valdeque præter omnem opinionem gestis. Postea vero reputantes sibi ipsis ablatam esse fœderis spem, cogitantesque quod minime possent effugere (jam enim victus eos defecerat), magna erant in anxietate, animique illis ceciderunt: suam tamen, quoad ejus fieri posset, salutem curabant: quippe fortissimi illorum muri partes diffractas, atque integrarum ambitum reliqui custodiebant. At quum Romani aggeres construerent, iterumque irruptionem facere niterentur, multi ex civitate per valles impervias, ubi nullæ erant excubiæ, et per cloacas diffugiebant. Ceterum quotquot præ metu ne caperentur manebant, inopia interibant: nam iis solum, qui pugnando erant, undique congregabatur alimentum.

(VI.) 8. Atque illi quidem in hujusmodi calamitatibus perdurabant. Vespasianus autem præter obsidionem succisivo opere eos adoritur, qui montem Itabyrium occupaverant, inter Campum magnum et Scythopolin medium: cujus quidem altitudo stadiis triginta adsurgit, septemtrionali latere fere inaccessa; in vertice autem planities viginti sex stadiorum patet, tota muro circumdata. Ceterum hunc circuitum tantum quadraginta diebus muniverat Josephus, cui et aliarum rerum copiam insuper et aquam suppeditabant loca inferiora: etenim incolis nulla erat præter pluvialem. Ingenti itaque in eum multitudine congregata, Vespasianus mittit Placidum cum equitibus sexcentis. Huic quidem nulla erat via qua montem ascenderet; fœderis autem culpæque deprecandæ spe multitudinem ad pacem hortabatur: et descendebant insidiandi animo. Nam et Placidus mitius cum illis colloquebatur, id agens ut eos in planitie caperet; atque illi tanquam dicto audientes descendebant, ut incautum adorirentur. Vicit tamen Placidi astutia. Cœpto enim a Judæis prælio, fugam simulat: quumque insequentes in multum campi pellexisset, equites in eos convertit. Quibus terga dantibus, plurimos quidem illorum interficit, reliquæ vero multitudini reditum in montem præcidit, adeo ut illi Itabyrio relicto Hierosolyma se fuga reciperent; indigenæ vero, quod summa aquarum penuria laborarent, et montem et se ipsos fide accepta Placido tradiderunt.

(VII.) 9. Verum ex Gamalensibus qui visi sunt audaciores fuga dispersi latebant, et turba imbellis fame peribat; pugnantium tamen manus obsidionem sustinebat, donec tres ex decimaquinta legione milites, circa matutinas vigilias, secundo et vicesimo die mensis Hyperberetæi, editissimam versus ipsos turrim subirent, eamque clam suffoderent, custodibus ei apposis, neque quum accederent (quippe nox erat) neque postquam adessent, quidquam sentientibus.

προσελθόντων ἐγένετο. Οἱ δὲ στρατιῶται φειδόμενοι τοῦ φόβου πέντε τοὺς κραταιοτάτους ἐκκυλίσαντες τῶν λίθων, ὑποπηδῶσι· κατηρείπετο δὲ ὁ πύργος ἐξαίφνης μετὰ μεγίστου φόβου. Καὶ συγκατακρημνίζονται μὲν οἱ φύλακες αὐτῶ, θορυβηθέντες δὲ οἱ κατὰ τὰς ἄλλας φυλάκας ἔφρουγον, καὶ πολλοὺς διακπαίειν τολμῶντας οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειραν, ἐν οἷς καὶ Ἰωσήφον τις ὑπὲρ τὸ παρερρηγμένον τοῦ τείχους ἐκδιδράσκοντα βαλὼν ἀναιρεῖ. Ἰὼν δ' ἀνὰ τὴν πόλιν διασεισθέντων ὑπὸ τοῦ φόβου

10 διαδρομή τε ἦν καὶ πτοία πολλή, καθάπερ εἰσπετώ-
κτων πάντων τῶν πολεμίων. Ἐνθα καὶ Χάρης κα-
τακείμενος καὶ νοσηλεύμενος ἐκλείπει, πολλὸ τοῦ δέους
συνεργήσαντος εἰς θάνατον τῇ νόσῳ. Ῥωμαῖοί γε μὴν,
μεινήμενοι τοῦ προτέρου πταίσματος, οὐκ εἰσέβαλον

15 ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος τοῦ προειρημένου μηνός.

Ἰ'. Τίτος δὲ (ἥδη γὰρ παρῆν) ὀργῇ τῆς πληγῆς ἦν
παρ' αὐτῶν ἐπλήγηνσαν ἀπόντος Ῥωμαῖοι τῶν ἱππέων
ἐπιλέξας διακοσίους, πρὸς οἷς καὶ πεζοὺς, εἰσέρχεται
εἰς τὴν πόλιν ἡσυχή. Καὶ παρελθόντος οἱ μὲν φύλα-
20 κες αἰσθόμενοι μετὰ βοῆς ἐχώρουν ἐπὶ τὰ ὅπλα, δῆλός
δὲ τῆς εἰσβολῆς ταχέως καὶ τοῖς εἰσω γενομένης, οἱ μὲν
ἀρπάζοντες τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ἐπισυρόμενοι
πρὸς τὴν ἄκραν ἀνέφρουγον μετὰ κακωτοῦ καὶ βοῆς, οἱ
δὲ τὸν Τίτον ὑπαντιάζοντες ἀδιαλείπτως ἐπιπτον. Ὅσοι

25 δὲ ἀπεκωλύθησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἀναδραμεῖν, ὑπ'
ἀμχανίας εἰς τὰς τῶν Ῥωμαίων φρουράς ἐξέπιπτον.
Ἄπειρος δὲ ἦν πανταχοῦ φονευομένων ὁ στόνος, καὶ τὸ
αἷμα πᾶσαν ἐπέκλυζε τὴν πόλιν κατὰ πρηνούς χεόμε-
νον. Πρὸς δὲ τοὺς ἀναφεύγοντας εἰς τὴν ἄκραν ἔπε-
30 βοῆθαι Οὐεσπασιανὸς πᾶσαν εἰσαγαγὼν τὴν δύναμιν.
Ἦν δὲ ἡ τε κορυφὴ πάντοθεν πετρώδης καὶ δύσβατος,
εἰς ἀπειρον ὕψος ἐπηρμένη, καὶ πανταχόθεν τοῦ πλη-
θους κατέγεμς, περιειλημμένη χρηματοῖς, κατέτεμόν τε
ἐνταῦθα τοὺς προσβαίνοντας οἱ Ἰουδαῖοι, τοὺς τε ἄλ-
35 λους βέλεσι καὶ πέτραις κατακυλινδοῦντες ἐκάκουν, αὐ-
τοὶ δὲ δι' ὕψος ἦσαν δυσέφικτοι βέλεσι. Γίνεται δὲ πρὸς
ἀπώλειαν αὐτῶν ἀντικρὺ θύελλα δαιμόνιος, ἥ τὰ μὲν
Ῥωμαίων ἔφερεν εἰς αὐτοὺς βέλη, τὰ δὲ αὐτῶν ἀνέ-
στρεφε καὶ πλάγια παρέσυρεν. Οὔτε δὲ τοῖς ἀποκρη-
40 μοῖς ἐφίστασθαι διὰ τὴν βίαν ἐδύναντο τοῦ πνεύματος,
μηδὲν ἐδραῖον ἔχοντες, οὔτε τοὺς προσβαίνοντας καθο-
ρᾶν. Ἐπαναβαίνουσι δὲ Ῥωμαῖοι, καὶ περισχόντες
οὓς μὲν ἀμυνομένους ἔφθανον, οὓς δὲ χεῖρας προΐσχον-
τας. Ἐτόνου δὲ τὸν θυμὸν αὐτοῖς ἐπὶ πάντας ἡ μνήμη

45 τῶν ἐπὶ τῆς πρώτης εἰσβολῆς ἀπολωλότων. Ἀπογι-
νώσκοντες δὲ τὴν σωτηρίαν πανταχόθεν οἱ πολλοὶ πε-
ρισχόμενοι τέκνα καὶ γυναῖκας ἑαυτοὺς κατεκρήμνιζον
εἰς τὴν φάραγγα· βαθυτάτῃ δὲ αὐτὴ κατὰ τὴν ἄκραν
ὑπώρυκτο. Συνέβη δὲ τὴν Ῥωμαίων ὀργὴν τῆς εἰς
50 αὐτοὺς ἀπονοίας τῶν ἀλόντων προσηύξασθαι. Τε-
τρακισχίλιοι μὲν γε ὑπὸ τούτων ἐσφάγησαν, οἱ δὲ ῥί-
ψαντες ἑαυτοὺς ὑπὲρ πεντακισχιλίους ἡρέθησαν· διε-
σώθη δὲ πλὴν δύο γυναικῶν οὐδεὶς. Τῆς Φιλίππου δὲ
ἦσαν ἀδελφῆς θυγατέρες αὗται· αὐτὸς δ' ὁ Φίλιππος

lidem autem milites, cavendo ne strepitus fieret, quinque
saxis validissimis evolutis se proripiunt, subitoque turris
cum ingenti fragore decidit. Et custodes quidem ejus una
præcipitantur: qui vero alibi custodias agebant, perturbati
fugiebant; multosque erumpere audentes occidere Romani,
in quibus et Josephum, super partem muri dejectam ex-
currentem, quidam jaculo perimit. Ab iis autem qui in
urbe erant, ex isto sonitu mente permotis, undique dis-
cursum est et valde trepidatum, tanquam hostes universi
irruptionem fecissent. Tunc et Chares lecto decumbens
inter curationem efflat animam, magno timore nonnihil fa-
ciente ut morbus ad mortem usque ingravesceret. Cete-
rum Romani, prioris cladis memores, ante vicesimam et
tertiam diem mensis prædicti urbem non sunt ingressi.

10. Titus autem (quippe jam aderat) indignatione plagæ
quam Romani ab ipsis se absente acceperant, delectis equi-
tibus ducentis ac præterea peditibus, quiete in urbem in-
trat. Quem quum vigiles quidem prætergressum sensissent,
ad arma cum clamore properabant. Cognito autem etiam
ab iis qui intus erant introitu, alii quidem liberos rapientes
et conjuges post se trahentes cum ululatu et exclamatio-
nibus in arcem refugiebant: alii vero Tito occurrentes sine
ulla intermissione cadebant. Et quotquot prohibiti erant
quominus in arcem se fuga reciperent, præ consilii inopia
delabebantur in Romanorum præsidia. Atque creberrimi
erant ubique morientium gemitus, ac cruor per loca prona
effusus urbem omnem inferiorem inundabat. Ceterum
contra eos, qui arcem fuga occupaverant, cum toto statim
exercitu ibat Vespasianus. Erat autem vertex undique
saxosus et accessu difficilis, in immensum editus, et ex
omni parte multitudine plenus erat, præcipitiis circumda-
tus: unde adeuntes ad ipsos conficiebant Judæi, aliosque
telis ac lapidibus devolutis male accipiebant, ad ipsos vero
propter loci altitudinem nullæ pertingebant sagittæ. Ipsorum
autem ad interitum divinitas plane immissa oritur pro-
cella, quæ Romanorum quidem tela in eos ferebat, ipsorum
autem in obliquum trahens a Romanis avertiebat. At ne-
que in præruptis consistere valebant propter venti vehe-
mentiam, ut qui nihil stabile haberent, neque ad se acce-
dentes prospicere. Romani autem ascendunt, quumque eis
semet circumdedissent, alios quidem repugnantes, alios
vero semet dedentes præveniebant. Illis vero in omnes iram
intendebat recordatio illorum qui prima in impressione per-
ierunt. Quo factum ut multi salutem desperantes filios
et conjuges amplexi semelipsos in vallem præcipitarent,
quæ juxta arcem in immensum suffossa erat. Evenit autem
ut ipsorum in se qui capti fuerant immanitate lenior appa-
reret Romanorum iracundia. Ab his enim quater mille
perempti erant, quinque vero mille et amplius reperti qui
sese præcipientes dederunt: nemo autem præter duas mu-
lieres interitum effugit. Atque illæ Philippi sororis filie
erant, ipse vero Philippus Jacimi cujusdam, viri nobilis,

Ἰακίμου τινὸς ἀνδρὸς ἐπισήμου, στραταρχήσαντος Ἀγρίππᾳ τῷ βασιλεῖ. Διεσώθησαν δὲ τὰς παρὰ τὴν ἑλυσιν ὁργὰς Ῥωμαίων λαθοῦσαι. Οὐδὲ γὰρ νηπίων ἐφείδοντο, πολλὰ δὲ ἕκαστος τότε ἀρπάζοντες ἐσφενδό-
5 νων ἀπὸ τῆς ἀκρας. Γάμαλα μὲν οὖν οὕτως ἑάλω τρίτῃ καὶ εἰκάδι μηνὸς Ὑπερβερεταίου, τῆς ἀποστάσεως ἀρξαμένης Γορπιαίου μηνὸς τετάρτῃ καὶ εἰκάδι.

ΚΕΦ. Β'.

Μόνῃ δὲ Γισχάλα πολίχνῃ τῆς Γαλιλαίας ἀχείρωτος κατελείπετο, τοῦ μὲν πλήθους εἰρηνικὰ φρονούντος
10 (καὶ γὰρ ἦσαν τὸ πλεόν γεωργοὶ καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν καρπῶν ἑλπίσιν αἰεὶ προσανέχοντες), παραιοσφραμμένου δὲ αὐτοῖς οὐκ ὀλίγου ληστρικοῦ τάγματος, ᾧ τινες καὶ τοῦ πολιτικοῦ συνενόουν. Ἐνῆγε δὲ τούτους εἰς τὴν ἀπόστασιν καὶ συνεκρότει Λευίου τινὸς υἱὸς Ἰωάννης,
15 γόνος ἀνὴρ καὶ ποικιλώτατος τὸ ἦθος, πρόχειρος μὲν ἑλπίσαι μεγάλα, δεινὸς δὲ τῶν ἐλπισθέντων περιγενέσθαι, παντὶ τε ὧν δῆλος ἀγαπᾷν τὸν πόλεμον εἰς δυναστείας ἐπίθεσιν. Ὑπὸ τούτῳ τὸ στασιῶδες ἐν τοῖς Γισχά-
20 λοις ἐτέτακτο, δι' οὓς τυχὸν καὶ πρεσβευσάμενον περὶ παραδόσεως τὸ δημοτικὸν ἐν πολέμῳ μοῖρα τὴν Ῥω-
μαίων ἐφοδὸν ἐξεδέχετο. Οὐσεπασιανὸς δὲ ἐπὶ μὲν τούτους Τίτον ἐκπέμπει σὺν χιλίοις ἱππέσιν, τὸ δέκα-
τον δὲ τάγμα ἀπαίρει εἰς Σκυθόπολιν· αὐτὸς δὲ σὺν
25 δυσὶ τοῖς λοιποῖς ἐπανῆλθεν εἰς Καισάρειαν, τοῦ τε συν-
εχοῦς καμάτου διδοὺς ἀνάπαυσιν αὐτοῖς καὶ δι' εὐθηνίαν τῶν πόλεων τὰ τε σώματα καὶ τὸ πρόθυμον ὑπο-
θέρειν οἰόμενος ἐπὶ τοὺς μέλλοντας ἀγῶνας. Οὐ γὰρ ὀλίγον ἑαυτῷ πόνον ἑώρα περὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις λειπό-
30 μενον, ἅτε δὴ βασιλείῳ μὲν οὕσης τῆς πόλεως καὶ προανεχούσης διὰ τοῦ ἔθνους, συρρεόντων δὲ εἰς αὐτὴν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου διαδιδρασκόντων. Τό γε μὴν φύ-
σει ὀχυρὸν αὐτῆς, καὶ διὰ κατασκευὴν τειχῶν, ἀγωνίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐνεποιεῖ· τὰ δὲ φρονήματα τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰς τολμας δυσμεταχειρίστους καὶ δίχα
35 τειχῶν ὑπελάμβανε. Διὸ δὴ τοὺς στρατιώτας καθά-
περ ἀθλητὰς προήσκει τῶν ἀγώνων.

(Θ'.) β'. Τίτῳ δὲ προσιππασαμένῳ τοῖς Γισχάλοις εὐπετές μὲν ἦν ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν ἐλεῖν· εἰδὼς δὲ, εἰ βία ληφθεῖη, διαφθαρησόμενον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν
40 ἀνέδην τὸ πλῆθος (ἦν δὲ αὐτῷ χόρος ᾗδ' ὀφώνων) καὶ δι' οἴκτου τὸ πλεόν ἀκρίτως συναπολούμενον τοῖς αἰτίοις, ἐβούλετο μᾶλλον ἡμολογίαις παραστήσασθαι τὴν πόλιν. Καὶ δὴ τοῦ τείχους ἀνδρῶν καταγέμοντος, οἱ τὸ πλεόν ἦσαν ἐκ τοῦ διεφθαρμένου τάγματος, θαυμάζουσιν, ἐφ'
45 πρὸς αὐτοὺς, τίνι πεποιθότες, πάσης ἐλωκυίας πό-
λεως, μόνοι τὰ Ῥωμαίων ὄπλα μένουσιν, ἑορακότες μὲν ὀχυρωτέρας πολλῶν πόλεις ὑπὸ μίαν προσβολὴν κα-
τεστραμμένας, ἐν ἀσφαλείᾳ δὲ τῶν ἰδίων κτημάτων ἀπολαύοντας ὅσοι ταῖς Ῥωμαίων δεξιαῖς ἐπίστευσαν,
50 ὥς καὶ νῦν προτείνειν αὐτοῖς, μηδὲν μνησικακῶν τῆς αὐθαδείας. Εἶναι γὰρ συγγνωστὸν ἐλευθερίας ἐλπίδα, μηκέτι μέντοι τὴν ἐν τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιμονήν. Εἰ

qui Agrippæ regis exercitui præfuerat. Evaserunt autem, quod iræ Romanorum in excidio sese subdlexerant. Nec enim infantibus pepercerunt, multos vero singuli eo tem-
pore raptos ex arce proieciabant. Atque ita quidem Ga-
mala excisa erat, tertio et vicesimo die mensis Hyperberetæi,
cæpta defectione a quarto et vicesimo die mensis Gorpiæi.

CAP. II. (VIII.)

Jamque solum Gischala Galilææ oppidum restabat indom-
itum; cujus quidem multitudo pacis studio tenebatur (ete-
nim plerique agricolæ erant et ad speratos fructus semper
attenti), verum non exigua latronum manus in eos perni-
ciose irreperat, quorum contagio nonnulli etiam de civitate
corrupti erant. Hos autem ad defectionem impellebat at-
que incitabat Joannes Levi cujusdam filius, homo fallacis
plenus, variusque moribus, ad magna quidem speranda
proclivis, et ad sperata assequenda plurimum valens,
quemque omnes cognorant bellum amare dominatus occu-
pandi desiderio. Ab illo apud Gischala stabat seditioso-
rum turba, quorum causa fortasse et populus, qui in eo erant
ut de deditione legatos mitterent, Romanorum adventum
tanquam præliaturi expectabant. At Vespasianus contra
hos quidem Titum mittit cum equitibus mille, decimam
vero legionem inde movet Scythopolin: cum reliquis autem
duobus ipse Casaream regressus est, et continuis ex labo-
ribus requiem illis concedens; et propter rerum in civitati-
bus abundantiam fore ratus, ut et corpora illis sobolesce-
rent et animis daretur alacritas ad futura certamina. Nam
laborem non exiguum sibi superesse videbat circa Hiero-
solyma, ut quæ et regalis quidem civitas esset, et genti uni-
versæ præmineret, et in quam confluerent quotquot ex
bello effugerant. Porro quod urbs natura munita esset
murisque circumdata, non mediocri affectus erat sollicitu-
dine, præsertim quum virorum spiritum ac audaciam etiam
sine muris expugnatu difficilem esse cogitaret. Quapropter
milites tanquam athletas ante certamina curabat et exer-
cebat.

(IX.) 2. Titō autem, quum equitando accessisset Gischala, facile quidem erat urbem prima aggressionē capere; fore autem sciens ut populus a militibus, si vi capta esset civitas, perimeretur (ipse autem jam satius erat cædibus), mis-
eransque multitudinem sine discrimine cum nocentibus in-
terituram, malebat urbem certis conditionibus sibi deditum
iri. Itaque quum mœnia hominum plena essent, quorum
plerique perditæ factionis erant, ipsis dicebat se mirari,
quonam freti consilio, omni alia urbe jam capta, soli Ro-
manorum armis resisterent, quum quidem urbes vidissent
multo munitiores primo statim impetu eversas; securos
autem fortunæ suis potiri, qui Romanorum fidei se credi-
dissent: quam quidem etiam nunc se illis porrigere, ut qui
vindictæ non studeret propter ipsorum insolentiam. Illis
quippe condonandam esse libertatis spem, haud tamen
perseverantiam in iis quæ fieri non possint. Quodsi ver-

γὰρ οὐ πεισθήσονται λόγοις φιλανθρώποις καὶ δεξιῶς
πίστεως, πειράσειν αὐτοὺς ἀφειῶν τὰ δῖπλα, καὶ ὅσον
οὐδέπω γνωσθήσεσθαι παιδιᾶν ἐσόμενον τοῖς Ῥωμαίων
μηχανήμασι τὸ τεῖχος, ᾧ πεποιοῦντες ἐπιδείκνυνται μά-
5 νοι Γαλιλαίων ὅτι εἰσὶν αὐθάδεις αἰχμαλῶται.

γ'. Πρὸς ταῦτα τῶν μὲν δημοτικῶν οὐ μόνον οὐκ
ἀποκρίνεσθαι τι μετῆν, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνα-
βῆναι. Προδιέληπτο γὰρ ἅπαν τοῖς ληστρικοῖς, καὶ
10 τὰς σπονδὰς, ἡ δὲξαίντο τινὰς τῶν ἱππέων εἰς τὴν πό-
λιν. Ὁ δὲ Ἰωάννης αὐτοῖς τε ἀγαπᾶν ἔφη τὰς προκλή-
σεις καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας ἡ πείσειν ἡ συναναγκάσειν·
δεῖν μὲντοι τὴν ἡμέραν αὐτὸν ἐκείνην (ἐβδομάς γὰρ ἦν)
χαρίζεσθαι τῷ Ἰουδαίων νόμῳ, καθ' ἣν ὅσπερ δπλα κι-
15 νεῖν αὐτοῖς, οὕτω καὶ τὸ συντίθεσθαι περὶ εἰρήνης ἀθέ-
μιτον. Οὐκ ἀγνοεῖν δὲ οὐτε Ῥωμαῖοὺς ὡς ἀργῇ πάν-
των αὐτοῖς ἐστὶν ἡ τῆς ἐβδομάδος περίοδος. Ἐν δὲ τῷ
παραβαίνειν αὐτὴν οὐχ ἥττον ἀσεβεῖν τῶν βιασθέντων
τὸν βιασάμενον· φέρειν δ' ἐκείνῳ μὲν οὐδεμίαν βλάβην
20 τὰ τῆς υπερβέσεως (τί γὰρ ἂν τις ἐν νυκτὶ βουλευσαίτο
δρασμοῦ πλέον· ἐξὸν περιστρατοπεδεύσαντα παραφυ-
λάξαι), μέγα δὲ κέρδος αὐτοῖς τὸ μηδὲν παραβῆναι τῶν
πατρίων ἐθνῶν· πρέπειν δὲ τῷ παρὰ προσδοκίαν εἰ-
ρήνην χαριζομένῳ τοῖς σωζομένοις τηρεῖν καὶ τοὺς νό-
25 μους. Τοιούτοις ἐσορῶντο τὸν Τίτον, οὐ τοσοῦτον τῆς
ἐβδομάδος στοχαζόμενος, ὅσον τῆς ἐαυτοῦ σωτηρίας·
ἐδεδοίκει δὲ ἐγκαταλειφθῆναι παραχρῆμα τῆς πόλεως
ἀλούσης, ἐν νυκτὶ καὶ φυγῇ τὰς ἐλπίδας ἔχων τοῦ
βίου. Θεοῦ δὲ ἦν ἔργον ἄρα τοῦ σώζοντος τὸν Ἰωάν-
30 νην ἐπὶ τῷ τῶν Ἱεροσολύμων δλέθρῳ, τὸ μὴ μόνον
πεισθῆναι Τίτον τῇ σκέψει τῆς υπερβέσεως, ἀλλὰ καὶ
τῆς πόλεως πορρωτέρω στρατοπεδεύσασθαι πρὸς Κυ-
δισσοῖς. Μεσόγειος δὲ ἐστὶ Τυρίων κόμη καρτερὰ,
διὰ μίσους αἰεὶ καὶ πολέμου Γαλιλαίαις, ἔχουσα πλῆθος
35 τε οἰκητόρων καὶ τὴν ὀχυρότητα τῆς πρὸς τὸ ἔθνος δια-
φορᾶς ἐφόδια.

δ'. Νυκτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης, οὐδεμίαν περὶ τῇ πόλει
Ῥωμαίων ἐορακῶς φυλακὴν, τὸν καιρὸν ἀρπασάμενος,
οὐ μόνον τοὺς περὶ αὐτὸν δολίτας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀργο-
40 τέρων συχνῶς ἅμα ταῖς γενεαῖς ἀναλαβὼν, ἐπὶ Ἱερο-
σολύμων ἔφυγε. Μέχρι μὲν οὖν εἴκοσι σταδίων οἶόν-
τε ἦν συνεξαγαγεῖν γυναικῶν καὶ παιδῶν ὄχλον, ἀνθρώ-
πων κατασπερχομένων τοῖς ὑπὲρ αἰχμαλωσίας καὶ τοῦ
ζῆν φόβοις· περαιτέρω δὲ προκόπτοντος ἀπελείποντο, καὶ
45 δειναὶ τῶν ἐωμένων ἦσαν αἱ δλοφύρσεις. Ὅσον γὰρ
ἐκαστος τῶν οἰκίων ἐγίνετο πορρωτέρω, τοσοῦτον ἐγγὺς
ὁπελάμβανεν εἶναι τῶν πολέμιων. Παρεῖναι τε ἡδὲ
τοὺς αἰχμαλωτισσομένους δοκοῦντας ἐπτόνητο, καὶ πρὸς
τὸν ἀλλήλων ἐκ τοῦ δρόμου ψόφον ἐπεστρέφοντο, καθά-
50 περ ἡδὲ παρόντων οὐς ἔφευγον· ἀνοδαῖς τε ἐνέπιπτον
οἱ πολλοὶ, καὶ περὶ τὴν λεωφόρον ἡ τῶν φθανόντων
ἕρις συνέτριβε τοὺς πολλοὺς. Οἰκτρός δὲ γυναικῶν καὶ
παιδῶν δλεθρὸς ἦν, καὶ τινες πρὸς ἀνακλήσεις ἀνδρῶν
τε καὶ συγγενῶν ἐθάρσησαν, μετὰ κωκυτῶν ἱκετεύου-

bis benignis fideique datæ non paruerint, arma experturns
esse nemini parcentia, jamque cognituros machinis Roma-
norum ludum factum iri moenia, quibus confisi soli ex Ga-
lilæis sese ostendant arrogantes esse captivos.

3. Ad ista nemini quidem popularium non modo non
respondere, sed ne murum quidem licebat ascendere.
Quippe totum latrones occupaverant, et custodes erant
portis appositi, ne quis vel ad furdus prodiret, aut equitum
quenquam in civitatem reciperet. Joannes autem accipere
se condiciones aiebat, atque renitentibus aut persuasurum
aut necessitatem adhibiturum; oportere tamen ipsum diem
illam (nam septima erat) Judæorum legi concedere, in qua
uti illis arma movere, ita de pace aliquid constituere nefas
sit. Nam et Romanos haud nescire, ipsos ab omni opere
cessare quolibet septem dierum circuitu. Quod si aliter
facerent, non minus qui cogerent, quam qui coacti agerent,
impios esse, nullumque ipsi quidem ex mora fore dispen-
dium (quid enim quisquam una nocte statuere posset, nisi
ut fuga sibi consuleret? quum tamen ipsi liceret, castris cir-
cumpositis ea de re cavere), magnum autem ipsis lucrum
esse nihil omnino contra leges patrias facere: illum vero
decere, qui præter expectationem det pacem, salvis etiā
legem conservare. Ejusmodi verbis dolos nectebat Tito,
non tantum septimæ diei religioni prospiciens, quantum suæ
saluti: quippe verebatur, ne statim capta civitate solus
destitueretur, qui omnem in noctu et fuga spem vitæ po-
suerat. A Deo autem erat profecto, Joannem in Hieroso-
lymorum excidium servante, ut non solum Tito persua-
deretur prætextu et procrastinatione, verum etiam ut lon-
gius ab urbe castra metaret, ad Cydysa. Vicus autem
est validus Tyriorum mediterraneus, semper infensus et
infestus Galilæis, habens multitudinem incolarum, et mu-
nitionem opportunam dissidiis quæ illis cum ea gente in-
tercedebant.

4. Nocte autem Joannes, quum nullas Romanorum excu-
bias esse circa urbem animadvertisset, opportunitate arre-
pta, non solum his quos circa se habebat armatis, sed
etiam plurimis qui nihil agebant cum familiis abductis,
Hierosolyma fugiebat. Et usque ad viginti quidem stadia
mulierum multitudinem secum ducere valebat, homo quem
captivitatis et vitæ discriminis metus urgebat: quum vero
ultra progrediretur, relinquebantur; relictorumque gravis
erat luctus et lamentatio. Quanto enim quisque longius a
suis aberat, tanto se hostibus propiorem esse credebatur.
Jamque adesse qui ipsos captivos facturi essent existiman-
tes, animis consternati erant, atque subinde ad strepitum
ex sui ipsorum cursu respectabant, tanquam instarent quos
fugiebant: multique in loca invia incidebant, et, dum per
viam contendebant quis alterum præveniret, multi prote-
rebantur. Miserabilis autem erat feminarum et infantium
interitus: et nonnullæ ad viros et propinquos clamorem
tollere ausæ sunt, cum ejulatu supplicantes ut ipsas opperiri-

σαι περιμένειν. Ἄλλ' ἐνίκα τὸ Ἰωάννου παρακλέυσμα, σώζειν ἑαυτοὺς ἐμβοῶντος καὶ καταφεύγειν, ἐνθα καὶ περὶ τῶν ἀπολειπομένων ἀμυνοῦνται Ῥωμαίους ἀνὰρπαγῶσι. Τὸ μὲν οὖν τῶν διαδιδρασκόντων πλῆθος
 5 ὡς ἕκαστος ἰσχύος εἶχεν ἢ τάχους ἐσκέδατο.

ε'. Τίτος δὲ μεθ' ἡμέραν ἐπὶ τὰς συνθήκας πρὸς τὸ τεῖχος παρῆν. Ἀνοίγει δὲ αὐτῷ τὰς πύλας ὁ δῆμος, καὶ μετὰ τῶν γενεῶν προσελθόντες ἀνευφήμουν ὡς εὐεργέτην καὶ φρουρὰς ἐλευθερώσαντα τὴν πόλιν. Ἐδή-
 10 λουν γὰρ ἅμα τὴν τοῦ Ἰωάννου φυγὴν, καὶ παρεκάλουν φείσασθαι τε αὐτῶν, καὶ παρελθόντα τοὺς ὑπολειπομένους τῶν νεωτεριζόντων κολάσαι. Ὁ δὲ, τὰς δεήσεις τοῦ δήμου ἐν δευτέρῳ θέμενος, μοῖραν ἔπεμπε τῶν ἱππέων, Ἰωάννην διώζουσιν. Οἱ τὸν μὲν οὐ κατα-
 15 λαμβάνουσιν (ἐφθῇ γὰρ εἰς Ἱεροσόλυμα διαφυγῶν), τῶν δὲ συναπαράντων ἀποκτείνουσι μὲν εἰς ἐξακισχιλίους, γυναῖκα δὲ καὶ παιδία, τρισχιλίων ὀλίγον ἀποδέοντα, περιελάσαντες ἀνήγαγον. Ὁ δὲ Τίτος ἤχθετο μὲν ἐπὶ τῷ μὴ παραχρῆμα τιμωρήσασθαι τὸν Ἰωάννην τῆς ἀπά-
 20 τῆς ἱκανὸν δὲ ἀστοχῆσαντι τῷ θυμῷ παραμύθιον ἔχων τὸ πλῆθος τῶν αἰχμαλώτων καὶ τοὺς διεφθαρμένους, εἰσῆι τε ἀνευφημούμενος εἰς τὴν πόλιν· καὶ τοῖς στρατιώταις ὀλίγον τοῦ τεύχους παρασπάσαι κελεύσας νόμῳ καταλήψαι, ἀπειλαῖς μᾶλλον ἢ κολάσει τοὺς τάρσ-
 25 σοντας τὴν πόλιν ἀνέστελλε· πολλοὺς γὰρ ἂν διὰ τὰ οἰκεῖα μίστη καὶ διαφορὰς ἰδίας ἐνδεδέχασθαι τοὺς ἀναιτίους, εἰ διακρίνοι τοὺς τιμωρίας ἀξίους· ἀμεινον δὲ εἶναι μετέωρον ἐν φόβῳ τὸν αἴτιον καταλιπεῖν ἢ τινα τῶν οὐκ ἀξίων αὐτῷ συναπολεῖν. Τὸν μὲν γὰρ ἴσως
 30 καὶ σωφρονίσαι δεῖε κολάσεως, τὴν ἐπὶ τοῖς παρωγῆ-κόσι συγγνώμην αἰδοῦμενον· ἀδιόρθωτον δὲ τὴν ἐπὶ τοῖς παραναλωθεῖσι τιμωρίαν εἶναι. Φρουρὰ μέντοι τὴν πόλιν ἡσφαλίσατο, δι' ἧς τοὺς τε νεωτεριζόντας ἐφέξειν καὶ τοὺς εἰρηνικὰ φρονούντας θαρραλεωτέρους
 35 καταλείψειν ἔμελλε. Γαλιλαίᾳ μὲν οὕτως ἑάλω πᾶσα, πολλοῖς ἰδρῶσι προγομνάσασα Ῥωμαίους.

ΚΕΦ. Γ'.

Ἐπὶ δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς τὴν εἰσόδον τοῦ Ἰωάννου ὁ πᾶς δῆμος ἐξεκέρχτο, καὶ περὶ ἕκαστον τῶν συμπεφευγόντων μυρίος ὁμιλος συνθηροισμένος τὰς ἐξω-
 40 θεν συμφορὰς ἀνεπυνθάνετο. Τῶν δὲ τὸ μὲν ἄσθμα θερμὸν ἔτι κοπτόμενον ἐδήλου τὴν ἀνάγκην. Ἥλαζονεύοντο δὲ καὶ καχοῖς, οὐ πεφευγένοι τοὺς Ῥωμαίους φάσκοντες, ἀλλ' ἤκειν πολεμήσοντες αὐτοὺς ἐξ ἀσφα-
 45 λοῦς· ἀλογίστων γὰρ εἶναι καὶ ἀχρήστων παραδόλως προκινδυνεύειν περὶ Γίσχαλα καὶ πολλὰς ἀσθενεῖς, δέον τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἀκμὰς ταμιεύεσθαι τῇ μητροπόλει καὶ συμφυλάσσειν. Ἐνθα δὲ παρεδήλουν τὴν ἀλωσιν τῶν Γισχάλων, καὶ τὴν λεγομένην εὐσχημόνας
 50 ὑποχώρησιν αὐτῶν οἱ πολλοὶ δρασμὸν ἐνένουν. Ὡς μέντοι τὰ περὶ τοὺς αἰχμαλωτισθέντας ἡκούσθη, σύγ-χυσις οὐ μετρία κατέχευε τὸν δῆμον, καὶ μέγαρα τῆς ἑαυτῶν ἀλώσεως συνελογίζοντο τὰ τεκμήρια. Ἰωάννης

rentur. Sed pervincebat Joannis exhortatio, ut se ipsos servarent inclamantis, eoque confugerent unde vindicta fieri posset in Romanos si pignora ipsorum raperent. Et multitudo quidem eorum qui fugerant, pro suis quisque viribus ac celeritate dissipata est.

5. Titus vero luce facta ad muros se sistebat, ut conditiones ferret. Populus autem ei portas aperit, et tanquam benefactori, et qui custodia civitatem liberasset, acclamabant. Simul enim Joannis fugam indicabant, et ut ipsis parceretur obsecrabant, ingressusque quotquot novarum rerum cupidi superessent poena afficeret. Ille vero, posthabitis populi precibus, equitum cohortem ad Joannem persequendum mittebat, qui ipsum quidem non capiunt (prius enim Hierosolyma se fuga receperat), una autem fugientium ad sex quidem millia perimunt, mulierum vero ac infantum paulo minus quam tria millia circumagendo reducebant. Titus autem graviter quidem tulit quod non statim fraudis poenas a Joanne exegerat: animo vero, quod spe deciderat, irato satis habens ad solatium captivorum et qui trucidati erant multitudinem, in urbem cum faustis acclamationibus ingreditur: quumque milites jussisset partem muri exiguum jure apprehensionis divellere, minitendo magis quam puniendo civitatis perturbatores reprimebat: multos enim propter odia privata suasque inimicitias delatores innocentium fore, si poena dignos discerneret: meliusque esse ut noxium metu suspensum relinqueret quam ut immeritum quenquam cum eo perderet. Quippe illum fortassis modestiorem futurum supplicii metu, praeteritorum veniam sibi datam reverentem; sine causa vero morientium poenas nullo modo corrigi posse. Praesidiis tamen civitatem circumdedit, quorum ope et novarum rerum cupidos coerceret et paci studentes fortius animatus esset relicturus. Et Galilaea quidem omnis ita subacta est, postquam multo sudore Romanos exercuisset.

CAP. III. (X.)

Quum primum vero Hierosolyma ingressus est Joannes, civitas omnis ad eum se effudit: et in ingentem turbam circa singulos, qui una confugerant, congregati, quas foris experti essent clades percontabantur. Illorum autem fervens quidem anhelitus, singultim tractus, necessitatem indicabat. Verumtamen etiam in malis sibi arrogabant, non Romanos se fugisse dicentes, sed venire ut cum illis ex loco tutiori pugnarent: inconsultorum enim atque inutilium esse hominum, temere pro Gischalis et invalidis oppidulis in periculum se conjicere, quum arma vigoremque oporteat pro metropoli recondere atque servare. Inde autem Gischalorum excidium referebant, et honestam quam simulabant discessionem suam multi fugam esse reputabant. Auditis autem quae captivis acciderant, non mediocris populum occupabat confusio, atque inde certa excidia sui colligebant indicia. At Joannes, eorum quidem causa

δὲ ἐπὶ μὲν τοῖς καταλειφθεῖσιν ἤττον ἡρυθρία, περιῶν δὲ ἑκάστους ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐνήγε ταῖς ἐλπίσι, τὰ μὲν Ῥωμαίων ἀσθενῆ κατασκευάζων, τὴν δὲ οἰκείαν δύναμιν ἐξαίρων, καὶ κατειρωνευόμενος τῆς τῶν ἀπεί-
 5 ρων ἀγνοίας, ὥς οὐδ' ἂν περὶ λαβόντες ὑπερβαῖέν ποτε Ῥωμαῖοι τὸ Ἱεροσολύμων τείχος, οἱ περὶ ταῖς τῶν Γαλιλαίων κώμαις κακοπαθοῦντες, καὶ πρὸς τοῖς ἐκεῖ τείχεσι κατατρίψαντες τὰς μηχανάς.

β'. Τούτοις τὸ πολλὸν τῶν νέων προσδιεφθείρετο, καὶ
 10 πρὸς μὲν τὸν πόλεμον ἤρτο, τῶν δὲ σωφρονούντων καὶ γηραιῶν οὐκ ἦν ὅστις οὐ τὰ μέλλοντα προορώμενος ὡς ἡδὴ τῆς πόλεως οἰχομένης ἐπένδοι. Ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος ἦν ἐν τοιαύτῃ συγχύσει· προδιέστη δὲ τὸ κατὰ τὴν χώραν πλῆθος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις στάσεως. Ὁ μὲν γὰρ
 15 τίτος ἀπὸ Γισχάλων εἰς Καισάρειαν, Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀπὸ Καισαρείας εἰς Ἰάμνειαν καὶ Ἀζωτον ἀφικόμενος παρίσταται τε αὐτάς καὶ φρουροὺς ἐγκαταστήσας ὑπέστρεψε, πολλὸν πλῆθος ἐπαγόμενος τῶν ἐπὶ δεξιᾷ προσκεχωρηκότων. Ἐκινεῖτο δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει ταραχὴ καὶ
 20 πόλεμος ἐμφύλιος, ὅσοι τε ἀπὸ Ῥωμαίων ἀνέπνεον, εἰς ἀλλήλους τὰς χεῖρας ἐπέστρεφον. Ἦν δὲ τῶν ἐρώντων τοῦ πολέμου πρὸς τοὺς ἐπιθυμοῦντας εἰρήνης ἕρις χαλεπή. Καὶ πρῶτον μὲν ἐν οἰκίαις ἤπιετο τῶν μὴ ὁμονούντων πάλαι τὸ φιλόνοιον, ἔπειτα ἀφηνιάζοντες
 25 ἀλλήλων οἱ φίλτατοι λαοί, καὶ συνίων ἕκαστος πρὸς τοὺς τὰ αὐτὰ προαιρουμένους, ἡδὴ κατὰ πλῆθος ἀντετάσσοντο. Καὶ στάσις μὲν ἦν πανταχοῦ, τὸ νεωτερίζον δὲ καὶ τῶν ὅλων ἐπιθυμοῦν ἐπεκράτει νεότητι καὶ τόλμῃ γηραιῶν καὶ σωφρόνῳ. Ἐτράποντο δὲ πρῶτον
 30 μὲν εἰς ἀρπαγὰς ἕκαστοι τῶν ἐπιχωρίων, ἔπειτα συντασσόμενοι κατὰ λόχους ἐπὶ ληστείαν τῶν κατὰ τὴν χώραν ὡς ὁμόττης καὶ παρανομίας ἐνεκεν μηδὲν αὐτοῖς Ῥωμαίων τοὺς ὁμοφύλους διαφέρειν, καὶ πολλὸν τοῖς πορθοῦμένοις κουφοτέρων δοκεῖν τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις
 35 ὄλωσιν.

(ΙΑ') γ'. Οἱ φρουροὶ δὲ τῶν πόλεων τὰ μὲν δύνῃ τοῦ κακοπαθεῖν, τὰ δὲ μίσει τοῦ ἔθνους, οὐδὲν ἢ μικρὰ προσήμουν τοῖς κακουμένοις, μέχρι κόρυ τῶν κατὰ τὴν
 40 χώραν ἀρπαγῶν ἀθροισθέντες οἱ τῶν πανταχοῦ συνταγμάτων ἀρχιλησταὶ καὶ γενόμενοι πονηρίας στίφος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα παρεισφείρονται, πόλιν ἀστρατήγητον, καὶ πατρίῳ μὲν ἔθει πᾶν ἀπαρτηρήτως δεχομένην τὸ δμοφυλον, τότε δὲ οἰομένων ἀπάντων τοὺς ἐπεισχεο-
 45 μένους πάντας ἀπ' εὐνοίας ἤκειν συμμάχους. Οἱ δὲ καὶ δίχα τῆς στάσεως ὕστερον ἐβάπτισαν τὴν πόλιν· πλῆθει γὰρ ἀχρήστῳ καὶ ἀργῷ προεξανηλώθη τὰ τοῖς μαχίμοις διαρκεῖν δυνάμενα, καὶ πρὸς τῷ πολέμῳ στάσειν τε αὐτοῖς καὶ λιμὸν ἐπικτασεύασαν.

δ'. Ἄλλοι τε ἀπὸ τῆς χώρας λησταὶ παρελθόντες
 50 εἰς τὴν πόλιν καὶ τοὺς ἐνδον πρόσλαβόντες χαλεπωτέ-
 51 ρους οὐδὲν τι τῶν δεινῶν παρίεσαν· οἱ γὰρ οὐ μόνον ἀρπαγαῖς καὶ λωποδυσίαις τὴν τόλμαν ἐμέτρουν, ἀλλὰ καὶ μέχρι φόνων ἐχώρουν, οὐ νυκτὸς, ἢ λαθραίως, οὐδ' ἐπὶ τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ φανερώς καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ

quos reliquerat, minime erubescerebat, singulos autem circumiens, ad bellum eos spe incitabat, res quidem Romano-
 273 um infirmas esse adstruens, propriasque vires extollens, et imperitorum incitibus illudens, haud fore dicens ut Roma-
 274 ni, etiamsi alas sumpserint, Hierosolymorum moenia unquam superarent, qui circa Galilaeorum vicos tot malis conflictati essent, et in muris eorum machinas contrive-
 275 rint.

2. Istis corrupta erat magna pars juvenum, et ad bellum quidem animis sublati ferebantur: e prudentibus vero et aetate provectis nemo erat qui non futurorum prospectu lugeret, quasi jam in eo esset urbs ut periret. Et populus quidem in ejusmodi erat confusione: antequam vero mota erat Hierosolymis seditio, per provinciam multitudo discordiis agitata. Nam Titus quidem a Gischalia Caesarem, Vespasianus autem a Caesarea Jamniam et Azotum profectus, utramque subigit, praesidiisque illic collocatis rever-
 276 sus est, magnam secum ducens eorum multitudinem qui fide data sese dederant. Singulas autem civitates tumultus bellumque intestinum exagitabat: et quotquot a Roma-
 277 norum vi respirarent, in se mutuo manus convertiebant. Erat autem inter belli amatores et pacis cupidos gravis contentio. Ac primo quidem in familiis olim non consentientium accendebatur rixandi studium, deinde populi amicissimi inter se dissidentes, et ad eos quisque qui eadem secum sentirent convenientes, simul ac multitudinem coegerant sibi invicem aperte adversabantur. Et discordia quidem ubique gliscebatur: rerum autem novarum atque armorum cupidi juventute et audacia praevalabant senibus et prudentibus. Primo autem rapiendi quidem licentiam exercebant indigenarum singuli: deinde compositis agminibus per regionem latrocinebantur, adeo ut immanitate et iniquitate, quod ad ipsos, nihil interesset inter Romanos et gentiles, iisque quos populabantur levius videretur excindi a Romanis.

(XI.) 3. Civitatum vero custodes, partim quod gravatim ferrent sibi negotium facessi, partim ex odio in gentem, aut nulli aut minimo erant vexatis auxilio: adeo ut tandem turmarum ubique latronum principes, regionem diripiendo satiiati, sese congregarent, atque in nequissimum agmen conflati, clam in Hierosolyma irreperant, civitatem, quae tunc nullius imperio regebatur, et more patrio gentiles omnes, nemine qui eos observaret adhibito, recipiebat; tuncque eo magis, quod omnes putarent eos, qui sese in urbem infunderent, auxilium ei laturos venire ex benevolentia. Qui quidem, etiam sine seditione, postea calamitatis urbem obruerunt: ab inerti quippe et inutili multitudine ea consumpta erant, quae militibus alendis sufficerent, atque inde factum est ut praeter bellum sibi met accerenserent et seditionem et famem.

4. Quin et alii e regione latrones, quum in urbem venissent et atrociores qui in ea erant sibi adjunxissent, nihil mali gravioris non perpetrarunt. Illi enim non solum rapinis et spoliationibus metiebantur audaciam, sed etiam ad caedem usque grassabantur, non nocte, aut clam, aut forte obvios occidendo, sed palam et interdiu, et a nobilissimis

τῶν ἐπισημοτάτων καταρχόμενοι. Πρῶτον μὲν γὰρ Ἀντίπαν, ἄνδρα τοῦ βασιλείου γένους καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυνατῶτατον, ὡς καὶ τοὺς δημοσίους θησαυροὺς πεπιστευσθαι, συλλαβόντες εἰρξάν· ἐπὶ τούτῳ
 5 Λευϊαν τινὰ τῶν ἐπισήμων, καὶ Σωφᾶν υἱὸν Ῥαγουήλου· βασιλικὸν δὲ ἦν καὶ τούτων τὸ γένος· πρὸς δὲ τοὺς κατὰ τὴν χώραν προῦχιναν δοκοῦντας. Δεινὴ δὲ κατὰ πλῆξιν εἶχε τὸν δῆμον, καὶ καθάπερ κατεिल्μμένης τῆς πόλεως πολέμῳ τὴν καθ' αὐτὸν ἕκαστος σωτηρίαν
 11 ἤγάπα.

5'. Τοῖς δὲ οὐκ ἀπέχρη τὰ δεσμὰ τῶν συνεिल्μμένων, οὐδὲ ἀσφαλὲς ὦντο μέχρι πολλοῦ δυνατοὺς ἄνδρας οὕτω φυλάσσειν (ἱκανοὺς μὲν γὰρ εἶναι καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν πρὸς ἄμυναν οὐκ ὀλιγάνδρους ὄντας)· οὐ
 15 μὲν ἀλλὰ καὶ τὸν δῆμον ἐπαναστήσεσθαι τάχα κινήθῃν πρὸς τὴν παρανομίαν. Δόξαν οὖν ἀναιρεῖν αὐτοὺς, Ἰωάννην τινὰ πέμπουσι τὸν ἐξ αὐτῶν εἰς φόνοὺς προχειρότατον· Δορκάδος οὗτος ἐκαλεῖτο παῖς κατὰ τὴν ἐπιχώριον γλῶσσαν. Ὁ δὲ καὶ συνελθόντες εἰς τὴν
 20 εἰρκτὴν ξιφῆρεις, ἀποσφάττουσι τοὺς συνεिल्μμένους. Παρανομίᾳ δ' ἐπὶ τηλικούτῳ μεγάλῃ ἀπειψέδοντο πρόφασιν· διαλεχθῆναι γὰρ αὐτοὺς Ῥωμαίοις περὶ παραδόσεως τῶν Ἱεροσολύμων καὶ προδότας ἀνηρηκεῖναι τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἔφασκον, κατ' ὀλίγον δ' ἐπη-
 25 λαζονέοντο τοῖς τοιμήμασιν, ὡς εὐεργέται καὶ σωτῆρες τῆς πόλεως γεγεννημένοι.

5'. Συνέβη δὲ εἰς τοσούτον μὲν τὸν δῆμον ταπεινότητος καὶ δέους, ἐκαίνους δὲ ἀπονοίας προελθεῖν, ὡς ἐπ' αὐτοῖς εἶναι καὶ τὰς χειροτονίας τῶν ἀρχιερέων. Ἄκου-
 30 ρα γοῦν τὰ γένη ποιήσαντες ἐξ ὧν κατὰ διαδοχὰς οἱ ἀρχιερεῖς ἀπεδείκνυντο, καθίστασαν ἀσήμους καὶ ἀγενεῖς, ἱ' ἔχουσιν συνεργοὺς τῶν ἀσεβημάτων. Τοῖς γὰρ παρ' αἴαν ἐπιτυχούσι τῆς ἀνωτάτω τιμῆς ὑπακούουσιν ἢ ἀνάγκῃ τοῖς παρασχούσι. Συνέχρουν δὲ καὶ
 35 τοὺς ἐν τέλει ποικιλίας ἐπινοίας καὶ λογοποιίας, καιρὸν ἑαυτοῖς ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους τῶν κωλυόντων φιλονεικίας ποιούμενοι, μέχρι τῶν εἰς ἀνθρώπους ὑπερεμπλησθέντες ἀδικημάτων ἐπὶ τὸ θεῖον μετήνεγκαν τὴν ὄβριν, καὶ μεμιασμένοι τοῖς ποσὶ παρήσαν εἰς τὸ
 40 ἄγιον.

(IB.) 5'. Ἐπανισταμένοι δὲ αὐτοῖς ἤδη τοῦ πλήθους (ἐνῆγε γὰρ ὁ γεραίτατος τῶν ἀρχιερέων Ἄνανος, ἀνὴρ σωφρονέστατος, καὶ τάχα ἂν διασώσας τὴν πόλιν, εἰ τὰς τῶν ἐπιβούλων χεῖρας ἐξέφυγεν), οἶδε τὸν νεὼν τοῦ
 45 Θεοῦ φρούριον αὐτοῖς καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ταραχῶν ποιούντων, καὶ καταφυγὴ καὶ τυραννεῖον ἦν αὐτοῖς τὸ ἄγιον· Παρακρίνατο δὲ τοῖς δεινοῖς εἰρωνεῖα, τὸ τῶν ἐνεργουμένων ἀλγινότερον. Ἀποπειρώμενοι γὰρ τῆς τοῦ δήμου καταπλήξεως καὶ τὴν αὐτῶν δοκιμάζοντες
 50 ἰσχυρὸν κληρωτοὺς ἐπεχείρησαν ποιεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς, οὕτως, ὡς ἔφαμεν, κατὰ γένος αὐτῶν τῆς διαδοχῆς. Ἦν δὲ πρόσχημα μὲν τῆς ἐπιβουλῆς ἔθος ἀρχαῖον, ἐπειδὴ καὶ παλαιοὶ κληρωτὴν ἔφασαν εἶναι τὴν ἀρχιερωσύνην· τὸ δὲ ἀληθὲς τοῦ βεβασιωτέρου νόμου κατὰ-
 λυ-

initium facientes. Etenim primum Autipam regii generis virum, et civium potentissimum, adeo ut thesauros publicos suae fidei creditos haberet, comprehensum custodiæ traderunt; post hunc Leviam e nobilibus quendam, et Sopham Raguelis filium (erant autem et isti e stirpe regia), prætereaque omnes qui in regione aliis præstare videbantur. Verum populum gravis occupabat terror, et, quasi bello capta esset urbs, propria quisque salute contenti erant.

5. Latronibus autem non satis erat ut comprehensos vinculis tenerent, neque tutum arbitrabantur viros potentes diutius ita custodire (nam et ipsorum familias, utpote virorum non paucorum, satis esse ad vindictam); ac præterea insurrecturum fortasse populum iniquitate commotum. Quum igitur decretum esset eos occidere, Joannem quendam e suis, ad caedes promptissimum, mittunt: hic lingua patria Damæ filius vocatur. Quocum decem alii ingressi carcerem gladiis accincti, conclusos illic interficiunt. Sceleri autem tam immani causam non levem falso prætendebant, illos scilicet cum Romanis de traditione Hierosolymorum sermones habuisse, seque communis libertatis proditores interemisse dicebant, atque in facinoris audacia tantum non gloriabantur, quasi de civitate bene meriti fuissent eamque servassent.

6. Evenit autem populum quidem tam abjectum evadere et meticulosum, illos vero eo insolentiae procedere, ut in eorum esset arbitrio etiam pontifices designare. Itaque familiarum jure abrogato, ex quibus per successionem creabantur pontifices, ignotos atque ignobiles constituunt, ut impiorum facinorum socios haberent. Illis enim, qui præter meritum summos adepti erant honores, necesse erat eis obtemperare, qui ipsos ad hos provexerant. Inter eos autem, qui in auctoritate erant, simultates ciebant variis commentis fictisque sermonibus, opportunitatem sibi met ex eorum qui ipsos prohiberent contentionibus captantes, donec, satis superque satiat injuriis hominibus illatis, in numen contumelias transtulerunt, pedibusque pollutis in locum sanctum introiere.

(XII.) 7. Jam vero populo contra illos incitato (namque eos impellebat Ananus, pontificum natu maximus, vir sapientissimus, et qui fortassis civitatem conservasset, si ex insidiatorum manibus effugisset), hi templum Dei sibi contra populi tumultus præsidium fecerunt, et locus sanctus ipsis refugium erat et tyrannidis domicilium. Acerbis autem malis admiscebatur etiam cavillatio, quæ præ ceteris eorum factis dolori erat. Tentando enim quanto metu populus teneretur, suasque vires explorando, sorte pontifices legere conati sunt, quum illis, ut diximus, ex familiis deberetur successio. Verum huic fraudi mos quidem antiquus obtendebatur (nam et olim pontificatum sorte deferri solitum fuisse dicebant), re autem vera legis erat abrogatio va-

σις, καὶ τέχνη πρὸς δυναστείαν, τὰς ἀρχὰς δι' αὐτῶν καθίσταμενοις.

ή'. Καὶ δὴ μεταπεμφάμενοι μίαν τῶν ἀρχιερατικῶν φυλῆν (Ἐνιαχείμ καλεῖται), διεκλήρουν ἀρχιερέα·
 5 λαγχάνει δ' ἀπὸ τύχης ὁ μάλιστα διαδείξας αὐτῶν τὴν παρνομίαν, Φαννίας τις ὄνομα, υἱὸς Σαμουήλου κώμης Ἀφθας, ἀνὴρ οὐ μόνον οὐκ ἐξ ἀρχιερέων, ἀλλ' οὐδ' ἐπιστάμενος σαφῶς τί ποτε ἦν ἀρχιερωσύνη δι' ἀγροικίαν· ἀπὸ γοῦν τῆς χώρας αὐτὸν ἄκοντα σύραν-
 10 τε, ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς, ἄλλοτρίῳ κατεκόσμουσαν προσω-
 πείῳ, τὴν τε ἐσθῆτα περιτιθέντες τὴν ἱερὰν, καὶ τὸ τί δεῖ ποιεῖν ἐπὶ καιροῦ διδάσκοντες. Χλεύη δ' ἦν ἐκεί-
 νοις καὶ παιδιὰ τὸ τηλικούτον ἀσέβημα· τοῖς δὲ ἄλλοις ἱερῶσιν, ἐπιθεωμένοις πόρρωθεν παιζόμενον τὸν νόμον,
 15 δακρύειν ἐπῆει, καὶ κατέστενον τὴν τῶν ἱερῶν τιμῶν κατάλυσιν.

θ'. Ταύτην τὴν τόλμαν αὐτῶν οὐκ ἤνεγκεν ὁ δῆμος, ἀλλ' ὥς ἐπὶ τυραννίδος κατάλυσιν ὥρμητο πάντες. Καὶ γὰρ οἱ προὔχειν δοκοῦντες αὐτῶν, Γωρίων τε υἱὸς Ἰω-
 20 σήπου καὶ ὁ Γαμαλιήλου Συμεὼν, παρεκρότουν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀθρόους καὶ κατ' ἰδίαν περιόντες ἕκαστον ἥδη ποτὲ τίσασθαι τοὺς λυμεῶνας τῆς ἐλευθερίας, καὶ καθῆραι τῶν μαιφόνων τὸ ἅγιον. Οἱ τε δοκιμώτατοι τῶν ἀρχιερέων, Γαμαλιᾶ μὲν υἱὸς Ἰησοῦς, Ἀνάου δὲ
 25 Ἀνανος, πολλὰ τὸν δῆμον εἰς νωθεῖαν κατονειδίζοντες ἐν ταῖς συνόδοις, ἐπήγειρον τοῖς ζηλωταῖς· τοῦτο γὰρ αὐτοὺς ἐκάλεσαν ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς ἐπιτηδεύμασιν, ἀλλ' οὐχὶ ζηλώσαντες τὰ κάκιστα τῶν ἔργων καὶ ὑπερβαλό-
 μενοι.

30 (II'.) ι'. Καὶ δὴ συνελθόντος τοῦ πλήθους εἰς ἐκκλησίαν, καὶ πάντων ἀγανακτούντων μὲν ἐπὶ τῇ καταλήψει τῶν ἁγίων, ταῖς τε ἀρπαγαῖς, καὶ τοῖς πεφονευμένοις, οὐπω δὲ πρὸς τὴν ἄμυναν ὥρμημένων, τῷ δυσεπιχειρή-
 35 τοις, ὅπερ ἦν, τοὺς ζηλωτὰς ὑπολαμβάνειν, καταστάς ἐν μέσοις ὁ Ἀνανος, καὶ πολλάκις εἰς τὸν ναὸν ἀπιδὼν, ἐμπλήσας τε τοὺς ὀφθαλμούς δακρύων, « ἦ καλὸν γε, « εἶπεν, ἦν ἔμοι τεθνάναι, πρὶν ἐπιδεῖν τὸν οἶκον τοῦ « Θεοῦ τοσούτοις ἀγεσι καταγέμοντα, καὶ τὰς ἀβάτους « καὶ ἁγίας χώρας ποσὶ μαιφόνων στενοχωρουμένας.
 40 « Ἀλλὰ περικείμενος τὴν ἀρχιερατικὴν ἐσθῆτα, καὶ τὸ « τιμώτατον καλούμενος τῶν σεβασμίων ὀνομάτων, ζῶ « καὶ φιλοφυγῶ, μηκέτι ὑπὲρ τοῦμοῦ γήρως ὑπομένων « εὐκλεᾶ θάνατον. Εἰ δὲ δὴ μόνος εἰμι, καὶ καθάπερ « ἐν ἐρημίᾳ, τὴν ἑμαυτοῦ ψυχὴν ἐπιδώσω μόνην ὑπὲρ
 45 « τοῦ Θεοῦ. Τί γὰρ καὶ δεῖ ζῆν ἐν δήμῳ συμφορῶν « ἀναισθητοῦντι, καὶ παρ' οἷς ἀπόλλωλεν ἡ τῶν ἐν χερσὶ « παθῶν ἀντίληψις; ἀρπαζόμενοι γοῦν ἀνέχεσθε, καὶ « τυπτόμενοι σιωπᾶτε, καὶ τοῖς φονευμένοις οὐδὲ ἐπι- « στένει τις ἀναφανδόν. Ὡς τῆς πικρᾶς τυραννίδος.
 50 « Τί δὲ μέμφομαι τοὺς τυράννους; μὴ γὰρ οὐκ ἐτράφη- « σαν ἐφ' ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας ἀνεξικαχίας; μὴ γὰρ « οὐχ ὑμεῖς περιιδόντες τοὺς πρῶτους συνισταμένους, « ἔτι δὲ ἥσαν ὀλίγοι, πλείους ἵποιήσατε τῇ σιωπῇ, καὶ « καθοπλιζόμενοι ἠρεμοῦντες καθ' ἑαυτῶν ἐπεστρέψατε

JOSEPHUS. II.

lidissimæ, commentumque ad potentiam consequendam ab iis adhibitum, qui suo arbitrio magistratus constituunt.

8. Itaque una generis pontificii tribu accita (cui nomen Eniachim), pontificem sorte eligebant: casuque sors obtigit homini, qui maxime eorum ostendebat iniquitatem, cui-
 dam nomine Phannix, Samuelis filio, ex vico Aphtha, qui non solum non erat genere pontificio natus, sed qui etiam ob rusticitatem nec quid pontificatus esset omnino digno-
 10 sceret. Hunc igitur invitum rure abstractum, aliena, ut in scena fieri solet, ornabant persona, tam eum sacra veste induentes, quam quid facto opus esset commode do-
 centes. Illis autem risus lususque erat tantum flagitium; ceteris vero, sacerdotibus, quum procul spectarent legem ludibrio habitam, subit lacrimare, honoresque sacrorum dissolutum iri ingemiscebant.

9. Hanc illorum audaciam non tulit populus, sed omnes quasi ad tyrannidis eversionem incitati erant. Etenim ex iis qui præstare videbantur, Gorion Josephi filius et Symeon Gamalielis, tam seorsum singulos circumeuntes quam simul universos in concionibus hortabantur, ut tandem aliquando libertatis perditores ultum irent, locumque sanctum ab hominibus sceleratis purgarent. Atque pontificum spectatis-
 20 simi, Gamalæ quidem filius Jesus, Anani vero Anañus, multis populo segnitiam exprobrantes in coetibus, excitabant in zelotas: ita enim ipsi se vocabant, quasi ob bonarum rerum studium, non vero ut qui operum flagitiosissima sibi imitanda proposuissent et supersassent.

(XIII.) 10. Itaque in concionem populo congregato, et cunctis quidem indignantibus, quod loca sancta viderent occu-
 30 pata, omniaque rapinarum et cædium plena, nondum vero ad injurias ulciscendas properantibus, propterea quod zelotas oppugnatu difficiles esse (id quod erat) suspicabantur, quum in medio constitisset Ananus, et in templum sæpenumero respectasset, oculosque lacrimis opplesset, « equidem mihi, « inquit, satius esset mori quam Dei domicilium videre « piaculis tantis obrutum oppletumque, atque inaccessa et « sancta loca sceleratorum pedibus referta. Verumtamen « veste sacerdotali amictus, et nomen venerabilium ho-
 40 « noratissimum ferens, vivo, vitæ etiam cupidus, nec pro « senectute quidem mea mortem obiens gloriosam. Itaque « si solus sum, velutique in solitudine, animam meam « pro Deo solam profundam. Quorsum enim viverem in « medio populi calamitates suas minime sentientis, et « apud quos nemo est qui malis præsentibus occurrat? si-
 50 « quidem spoliati injuriarum toleratis, ac verberati tacetis, « neque palam quisquam ingemiscit. O acerbam domina- « tionem! Quid de tyrannis querat? numquid non a vobis « incrementum ceperunt, et a vestra malorum patientia? « numquid non, insuper eos habentes qui primi manus « conflarunt, quum adhuc pauci essent, silentio vestro nu-
 60 « merum eorum auxistis, atque dum illi armarentur quie- « scentes, in vosmetipsos arma vertistis, quum primos illo-

« τὰ ὅπλα, δέον τὰς πρώτας αὐτῶν ἐπικόπτειν ὁρμάς,
 « ὅτε λοιδορίαὶ καθήπτοντο τῶν συγγενῶν; ὑμεῖς δὲ
 « ἀμελήσαντες ἐφ' ἄρπαγὰς παρωζύνετε τοὺς ἀλιτη-
 « ρίους, καὶ πορθουμένων οἰκῶν λόγος ἦν οὐδαίς. Τοι-
 « 5 « γαρὺν αὐτοὺς ἤραζον τοὺς δεσπότας, καὶ συρομέ-
 « νοις διὰ μέσης τῆς πόλεως οὐδαίς ἐπήμυνεν· οἱ δὲ
 « καὶ δεσμοῖς ἤκισαντο τοὺς ὑφ' ὑμῶν προδοθέντας.
 « Ἐγὼ λέγειν πόσους καὶ ποταποὺς, ἀλλὰ ἀκαταϊτιά-
 « τους, ἀκρίτους. Οὐδαίς ἐβοήθησε τοῖς δεδεμένοις·
 « 10 « ἀκόλουθον ἦν ἐπιδεῖν τοὺς αὐτοὺς φονευομένους.
 « Ἐπειδομεν καὶ τοῦτο, καθάπερ ἐξ ἀγέλης ζῶων ἀλό-
 « γων ἐλκομένου τοῦ κρατιστεύοντος αἰεὶ θύματος, οὐδὲ
 « φωνὴν τις ἀφῆκεν, οὐχ ὅπως ἐκίνησε τὴν δεξιάν. Φέ-
 « 15 « ρετε δὴ τοῖνον, φέρετε πατούμενα βλέποντες τὰ ἄγια,
 « καὶ πάντα ὑποθέντες αὐτοὶ τοῖς ἀνοσίοις τοὺς τῶν
 « τολμημάτων βαθμοὺς μὴ βαρύνεσθε τὴν ὑπεροχὴν;
 « καὶ γὰρ νῦν πάντως ἂν ἐπὶ μείζον προῦκοφαν, εἰ τι
 « τῶν ἁγίων καταλῦσαι μείζον εἶχον. Κεκράτηται
 « μὲν οὖν τὸ δχυρώτατον τῆς πόλεως, λεγέσθω γὰρ νῦν
 « 20 « τὸ ἱερὸν ὡς ἄκρα τις ἢ φρούριον. Ἐχοντες δ' ἐπι-
 « τετειχισμένην τυραννίδα τοσαύτην, καὶ τοὺς ἐχθροὺς
 « ὑπὲρ κορυφὴν βλέποντες, τί βουλεύεσθε καὶ τίσι τὰς
 « γνώμας προσθάλλετε; Ῥωμαίους ἄρα περιμένετε,
 « 25 « ἢ ἡμῶν βοηθήσωσι τοῖς ἁγίοις; ἔχει μὲν οὕτω τὰ
 « πράγματα τῇ πόλει, καὶ πρὸς τοσοῦτον ἤκομεν συμ-
 « φορῶν, ἵνα ἡμᾶς ἐλεήσωσι καὶ πολέμιοι; Οὐκ ἔξα-
 « ναστήσεσθε, ὡς κτημονέστατοι, καὶ πρὸς τὰς πληγὰς
 « ἐπιστραφέντες, ὃ καὶ τῶν θηρίων ἔστιν ἰδεῖν, τοὺς
 « 30 « τύπτοντας ἀμυνεῖσθε; οὐκ ἀναμνησθήσεσθε τῶν ἰδίων
 « ἑκάστος συμφορῶν, οὐδὲ, ὃ πεπόνθατε πρὸ ὀφθαλμῶν
 « θέμενοι, τὰς ψυχὰς ἐπ' αὐτοὺς θήξετε πρὸς τὴν ἀμυ-
 « ναν; Ἀπόλωλεν ἄρα παρ' ὑμῖν τὸ τιμωτάτον τῶν
 « παθῶν, καὶ φυσικώτατον, ἐλευθερίας ἐπιθυμία· φι-
 « 35 « λόδουλοι δὲ καὶ φιλοδέσποτοι γεγόναμεν, ὥσπερ ἐκ
 « προγόνων τὸ ὑποτάσσεσθαι παραλαβόντες. Ἄλλ'
 « ἐκεῖνοί γε πολλοὺς καὶ μεγάλους ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας
 « πολέμους διήνεγκαν, καὶ οὔτε τῆς Αἰγυπτίων οὔτε
 « τῆς Μήδων δυναστείας ἡττήθησαν, ὑπὲρ τοῦ μὴ ποιεῖν
 « 40 « τὸ κελευόμενον. Καὶ τί δεῖ τὰ τῶν προγόνων λέγειν;
 « ἀλλ' ὃ νῦν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμος, ἐγὼ διελέγχειν
 « πότερον λυσitelῆς ὢν καὶ σύμφορος ἢ τοῦναντίον,
 « τίνα δ' οὖν ἔχει πρόφασιν; οὐ τὴν ἐλευθερίαν; εἴτα
 « τοὺς τῆς οἰκουμένης δεσπότης μὴ φέροντας τῶν ὁμο-
 « 45 « φύλων τυράννων ἀνεξόμεθα; Καίτοι τὸ μὲν τοῖς ἔξω-
 « θεν ὑπακούειν ἀνενέγκαι τις ἂν εἰς τὴν ἀπαξ ἡττήσα-
 « σαν τύχην· τὸ δὲ τοῖς οἰκείοις εἰκεῖν πονηροῖς ἀγενῶν
 « ἔστι καὶ προαιρουμένον. Ἐπειδὴ δὲ ἀπαξ ἐμνή-
 « σθην Ῥωμαίων, οὐκ ἀποκρύψομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν
 « 50 « ὅτι μεταξὺ τῶν λόγων ἐμπεσὼν ἐπίστρεψε τὴν διάνοιαν,
 « ὅτι καὶ ἀλώμεν ἐπ' ἐκείνοις (ἀπείη δὲ ἡ πείρα τοῦ
 « λόγου), χαλεπωτέρου οὐδὲν παθεῖν ἔχομεν ὢν ἡμᾶς
 « διατεθείκασιν οὗτοι. Πῶς δ' οὐ δακρύων ἄξιον, ἐκεί-
 « νων μὲν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἀναθήματα βλέπειν, τῶν δὲ
 « ὁμοφύλων τὰ σκῦλα σεσυληκότων καὶ ἀνελόντων τὴν

«rum impetus comprimi oporteret, quando cognatos con-
 « vicilis appetebant? Vos autem, de rebus parum solliciti,
 « sceleratos ad rapinas faciendas incitastis, domibusque
 « vastatis, illarum nullam rationem habuistis. Quapropter
 « domini ipsi diripiebantur, quumque per mediam civitatem
 « traherentur, nemo eis auxilio erat. Quin illi vinculis etiam
 « eos cruciarunt, quos vos prodidistis. Mitto dicere quot
 « fuerint et quales, sed a nemine accusatos, indemnatos.
 « Vincitis nemo opem tulit: consequens erat ut eosdem
 « occidi videremus. Hoc etiam aspeximus, velut ex ar-
 « mento pecorum optimo quoque semper ad sacrificium
 « ducto, neque mutavit quisquam, multo minus dextram
 « movit. Patiemiini igitur, patiemiini sancta conculari vi-
 « dentes? quumque omnes ex facinoribus audacibus gradus
 « nefariis istis hominibus subjeceritis, non aegre fertis eorum
 « eminentiam? nunc enim profecto ad majora procederet.
 « si quid locis sanctis majus evertendum haberent. Et ci-
 « vitatis quidem locus munitissimus occupatur: nunc enim
 « templum appellatur quasi arx quaedam sive praesidium.
 « Tanta igitur contra vos tyrannide munita, et inimi-
 « cis supra verticem positis, ut videtis, quid vobiscum
 « cogitatis, et quanam animi sententis fovendis adhibetis?
 « An Romanos exspectatis, ut locis nostrum sanctis opitu-
 « lentur? Itane quidem se habent civitatis res, eoque ven-
 « tum est calamitatis, ut nostri miserturi sint etiam hostes?
 « Non exsurgetis, o miserrimi, et vobismet ad plagas con-
 « versis, id quod et feras facere videre est, percutientes
 « ulciscemini? Non suas quisque in memoriam revocabit
 « calamitates, et, ante oculos positis quae pertulerit, ad ul-
 « tionem animos acuet? Perit apud vos quod affectuum
 « omnium carissimum, quod maxime a natura est, libertatis
 « desiderium; atque facti sumus servorum dominorum-
 « que amantes, quasi a maioribus subijci didicerimus.
 « Atqui illi multa et magna pro libertate sua obierunt bella,
 « et neque Aegyptiorum neque Medorum potentiae ces-
 « serunt, dummodo ne imperata facerent. Et quid opus
 « est de proavis dicere? Verum bellum, quod nunc cum
 « Romanis gerimus (mitto dijudicare, utrum in rem no-
 « stram et commodum sit, an contra), quid palam habet
 « causae? nonne libertatem? Quid ergo, qui dominis totius
 « terrarum orbis servire aegre serimus, populares tyrannos
 « tolerabimus? Quanquam extraneis quidem obtemperare est
 « ut quis fortunae aliquando vincenti acceptum referat: suis
 « vero iisque improbis cedere, ignavos arguit et serviendi
 « cupidos. At quoniam Romanorum semel meminerim,
 « silentio non dissimulabo quod mihi inter loquendum in
 « mentem venerit, eamque ad illos converterit: quod
 « etiamsi ab his capti fuerimus (absit autem dicti experi-
 « mentum), nihil nobis patiendum restat his acerbis, qui-
 « bus nos isti affecerunt. Quomodo autem non sit lacrima-
 « bile, illorum quidem in templo etiam donaria cernere.
 « gentilium vero praedas spoliantium et diripientium metro-

α τῆς μητροπόλεως εὐγένειαν, καὶ πεφονευμένους ἀν-
 α δρας, ὧν ἀπέσχοιτο ἂν καὶ αἰνοῖν κρατήσαντες· καὶ
 α Ῥωμαίους μὲν μηδέποτε ὑπερβῆναι τὸν ὄρον τῶν
 α βεδῆλων, μηδὲ παραβῆναι τι τῶν ἱερῶν ἁθῶν, πεφρι-
 β α κέναι δὲ πόρρωθεν ὀρῶντας τοὺς τῶν ἁγίων περιδύ-
 α λους· γεννηθέντας δὲ τινὰς ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ, καὶ τρα-
 α φέντας ὑπὸ τοῖς ἡμετέροις ἔθεσι, καὶ Ἰουδαίους κα-
 α λουμένους, ἐμπεριπατεῖν μέσοις τοῖς ἁγίοις, θερμὰς
 α ἔτι τὰς χεῖρας ἐξ ὁμοφύλων ἔχοντας φόνων. Εἴτα
 10 α τίς δέδοικαι τὸν ἔξωθεν πόλεμον καὶ τοὺς ἐν συγκρίσει
 α πολλῷ τῶν οἰκείων ἡμῖν μετριωτέρους; καὶ γὰρ ἂν
 α εἰ ἐτοίμους δεῖ τοῖς πράγμασι τὰς κλήσεις ἐφαρμόζειν,
 α τάχα ἂν εὖροι τις Ῥωμαίους μὲν ἡμῖν ὁμοίως βεβαιω-
 α τὰς τῶν νόμων, πολέμιους δὲ τοὺς ἔνδον. Ἄλλ' ὅτι μὲν
 15 α ἐξώλεις οἱ ἐπίβουλοι τῆς ἐλευθερίας, καὶ πρὸς ἃ δε-
 α δράκασιν οὐκ ἂν τις ἐπινοήσῃσι δίκην ἀξίαν κατ' αὐ-
 α τῶν, οἷμαι πάντας ἤκειν πεποισμένους οἰκοῦν, καὶ
 α πρὸ τῶν ἡμῶν λόγων παρῆνθαι τοῖς ἔργοις ἐπ'
 α αὐτοὺς ἃ πεπόνθατε. Καταπλήσσονται δὲ ἰσως οἱ
 20 α πολλοὶ τό τε πλῆθος αὐτῶν καὶ τὴν τόλμαν, ἔτι δὲ
 α καὶ τὴν ἐκ τοῦ τόπου πλεονεξίαν. Ταῦτα δὲ ὥσπερ
 α συνέστη διὰ τὴν ὑμετέραν ἀμέλειαν, καὶ νῦν αὖζη-
 α θήσεται πλέον ὑπερθεμένων. Καὶ γὰρ τὸ πλῆθος
 α αὐτοῖς ἐπιτρέφεται καθ' ἡμέραν, παντὸς πονηροῦ
 25 α πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτομολοῦντος, καὶ τὴν τόλμαν
 α ἐξάπτει μέχρι νῦν μῆδεν ἐμπόδιον· τῷ τε τόπῳ
 α καθύπερθεν ὄντες χρῆσαιντο καὶ μετὰ παρασκευῆς,
 α ἂν ἡμεῖς χρόνον δώμεν. Πιστεύσατε δὲ ὥς, ἐὰν
 α προσδαινόμεν ἐπ' αὐτοῖς, ἔσονται τῇ συνειδήσει τα-
 30 α πινότεροι καὶ τὸ πλεονέκτημα τοῦ ὕψους ὁ λογισμὸς
 α ἀπολεῖ. Τάχα τὸ θεῖον ὑδρισμένον ἀναστρέψει κατ'
 α αὐτῶν τὰ βαλλόμενα, καὶ τοῖς σφετέρους διαφθαρή-
 α σονται βέλαισι οἱ δυσσεβεῖς. Μόνον ὀφθῶμεν αὐτοῖς,
 α καὶ καταλείνται. Καλὸν δὲ, κὰν προσῇ τις κίνδυ-
 35 α νος, ἀποθνήσκῃν πρὸς τοῖς ἱεροῖς πυλῶσι, καὶ τὴν
 α ψυχὴν, εἰ καὶ μὴ πρὸ παίδων ἢ γυναικῶν, ἀλλ' ὑπὲρ
 α τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων προέσθαι. Προστήσομαι δ'
 α ἐγὼ γνώμῃ τε καὶ χειρὶ, καὶ οὔτε ἐπινόιά τις ἡμῖν
 α λείψει πρὸς ἀσφάλειαν ἐξ ἡμῶν οὔτε τοῦ σώματος
 40 α ὄψεσθε φειδόμενον. »

ια'. Τούτοις δ' Ἄνανος παρεκρότει τὸ πλῆθος ἐπὶ
 τοὺς ζηλωτάς, οὐκ ἀγνοῶν μὲν ὡς εἶεν ἤδη δυσκατά-
 λυτοι πλῆθει τε καὶ νεότητι καὶ παραστήματι ψυχῆς,
 τὸ πλέον δὲ συνειδῆσει τῶν ἐργασμένων· οὐ γὰρ ἐνδῶ-
 45 α σιν αὐτοὺς εἰς ἔσχατον συγγνώμην ἐφ' οἷς ἔδρασαν
 α ἑλπίσαντας· ὅμως δὲ πᾶν ὅτι οὖν παθεῖν προηρεῖτο
 α μᾶλλον ἢ περιδεῖν ἐν τῇ αὐτῇ τὰ πράγματα συγχύσει.
 Τὸ δὲ πλῆθος ἄγειν αὐτοὺς ἐβόα καθ' ὧν παρεκάλει·
 καὶ προκινδυνεύειν ἕκαστος ἦν ἐτοιμότερος.
 50 α (ΙΔ'.) ιε'. Ἐν ὅσῳ δὲ ὁ Ἄνανος κατέλεγε τε καὶ συνέ-
 α ταπνετοὺς ἐπιτηδεύοντας πρὸς μάχην, οἱ ζηλωταὶ πυνθανό-
 α μενοι τὴν ἐπιχείρησιν (παρῆσαν γὰρ οἱ ἀγγέλλοντες αὐτοῖς
 α πάντα τὰ παρὰ τοῦ δήμου) παροξύνονται, καὶ τοῦ ἱεροῦ
 α προφητῶντες ἀθρόοι τε καὶ κατὰ λόγους οὐδενὸς ἐφεί-

α polim nobilissimam, cædesque virorum, quibus et illi vi-
 α ctoriam adepti pepercissent; et Romanos quidem nun-
 α quam transgredi ausos esse limitem profanorum, aut sa-
 α crarum quidquam consuetudinum violare, locorum autem
 α sanctorum ambitum procul aspectum perhorrescere :
 α nonnullos vero quos tulit hæc regio, nostrisque in mo-
 α ribus educatos, Judæosque vocatos, in medio locorum
 α sanctorum deambulare, quum adhuc manus popularium
 α cæde calidas haberent. Jam vero quis bellum externum
 α metuat, hostesque præ nostratibus multo nobis æquo-
 α res? nam si rebus aptanda sint propria vocabula, fortasse
 α comperietur Romanos quidem leges æque ac nos ipsos con-
 α servasse, hostes vero esse quos muris nostris inclusos habe-
 α mus. Verum hos insidiatores libertatis exitio deberi, neque
 α facinorum eorum dignam excogitari posse condemnationem,
 α nem, puto omnes persuasum habuisse quum domo venire-
 α tis, rebusque quas pertulistis, etiam antequam verbum
 α facerem, in eos fuisse commotos. Plerique autem for-
 α tasse multitudinem eorum et audaciam reformidant, et
 α præterea quod loco superiores sint. Sed hæc ut vestra
 α negligentia conflata sunt, nunc etiam in majus aucta erunt,
 α si cunctabimur. Nam et numerus illorum quotidie cre-
 α scit, nequissimo quoque ad sui similes profugiente, et
 α inde accenditur audacia, quod nihil adhuc eis obstitit;
 α locoque, utpote superiores, adhibebunt armorum appa-
 α ratus, si tempus differamus. Mihi credite, si adversus eos
 α ascendamus, erunt conscientia humiliores, et loci celsioris
 α beneficium cogitatione in nihilum recidet. Forsan et nu-
 α men contumeliosæ habitum eorum in ipsos retorquet
 α missilia, suisque telis peribunt impii. Tantummodo ab
 α illis conspiciamur, et dejecti erunt. Pulchrum autem,
 α etiam si quid periculi adsit, ante sacras januas mori,
 α animamque, etsi non pro liberis et conjugibus, pro Deo
 α tamen locisque sanctis profundere. Ipse vobis adero
 α tam manu quam consilio, neque quidquam desiderabit
 α quod a me vestram in securitatem excogitari potest, ne-
 α que me corpori meo parcere videbitis. »

11. Istis contra zelotas populum hortabatur Ananus, non
 ignorans quidem eos jam expugnari vix posse, et quod
 multitudine valerent et juvenum robore animique fortitu-
 dine, maxime vero quod commissorum conscientia incita-
 rentur; ut qui non sperarint sibi unquam concessum iri
 veniam illorum quæ perpetraverant: verumtamen quidvis
 potius perpeti maluit quam pati rerum statum ita confundi
 et perturbari. Populus autem clamabat ut in eos ducerentur,
 contra quos ipsos excitabat: et unusquisque se ostendebat
 ad pericula adeunda paratissimum.

(XIV.) 12. Sed dum Ananus delectum haberet, et pugnae
 idoneos ordinaret instruereque in prælium, zelotæ, cognito
 quod aggrediebantur (aderant enim qui omnia ipsis nunciarent
 quæ populus agibat), irritati erant, et e templo prosilientes,
 modo per cuneos, modo simul universi, ne-

δοντο τῶν προστυγχανόντων. Ἀθροίζεται δ' ὑπ' Ἀνά-
νου ταχέως τὸ δημοτικόν, πλήθει μὲν ὑπερέχον, ὅπλοις
δὲ καὶ τῷ μὴ συγκεκροτῆσθαι λειπόμενον τῶν ζηλωτῶν.
Τὸ πρόβλημα δὲ παρ' ἑκατέρους ἀνεπλήρου τὰ λείποντα,
τῶν μὲν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνειληφόντων ὀργὴν ἰσχυροτέ-
ραν τῶν ὅπλων, τῶν δ' ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τόλμαν παντὸς
πλῆθους ὑπερέχουσιν. Καὶ οἱ μὲν αἰσχροὶ ὑπολαμ-
βάνοντες αὐτοῖς τὴν πόλιν, εἰ μὴ τοὺς ληστάς ἐκκό-
ψειαν αὐτῆς, οἱ ζηλωταὶ δὲ, εἰ μὴ κρατοῖεν, οὐκ ἔστιν
10 ἡστικὸν ὑστερήσειν τιμωρίας. Συνεργήνουντο δὲ στρα-
τηγούμενοι τοῖς πάθεσι, τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὴν πό-
λιν καὶ πρὸ τοῦ ἱεροῦ λίθοις βάλλοντες ἀλλήλους, καὶ
πόρρωθεν διακοντιζόμενοι, κατὰ δὲ τὰς τροπὰς οἱ κρα-
τοῦντες ἐγγίνοντο τοῖς ἑξίφεσι. Καὶ πολλὸς ἦν ἑκατέρων
15 φόνος τραυματίζεσθαι τε ἐγένοντο συγνοί. Καὶ τοὺς μὲν ἀπὸ
τοῦ δήμου διεκόμενον εἰς τὰς οἰκίας οἱ προσήκοντες, δὲ δὲ
βληθεὶς τῶν ζηλωτῶν εἰς τὸ ἱερὸν ἀνῆκει, καθαιμάσσων
τὸ θεῖον ἑδάφος· καὶ μόνον ἂν τις εἴποι τὸ ἐκείνων αἷμα
μιᾶναι τὰ ἅγια. Κατὰ μὲν οὖν τὰς συμβολὰς ἐκτρέ-
20 γόντες αἰεὶ περιῆσαν οἱ ληστικοί· τεθυμωμένοι δὲ οἱ
ἐθνητικοὶ καὶ πλείους αἰεὶ γινόμενοι, κακίζοντες τοὺς
ἐνδιδόντας, καὶ μὴ δίδοντας τοῖς τρεπομένοις ἀναχώρη-
σιν οἱ κατόπιν βιαζόμενοι, πᾶν μὲν ἐπιστρέφουσι τὸ
σφέτερον εἰς τοὺς ἐναντίους, κἀκείνων μὴκέτι ἀντεχόν-
25 των τῇ βίᾳ, κατὰ μικρὸν δὲ ἀναχωρούντων εἰς τὸ
ἱερὸν, συνεισπίπτουσιν οἱ περὶ τὸν Ἀνανον. Τοῖς δὲ
κατάπληξις ἐμπέπει στερουμένοις· τοῦ πρώτου περιδύ-
λου, καὶ καταφυγόντες εἰς τὸ ἐνδότερον ταχέως ἀπο-
κλείουσι τὰς πύλας. Τῷ δὲ Ἀνάνῳ προσβάλλειν μὲν
30 οὐκ ἑδόκει τοῖς ἱεροῖς πυλῶσιν, ἀλλως τε κἀκείνων βαλ-
λόντων ἀνωθεν· ἀθέμιτον δ' ἡγήτο, κἂν κρατήσῃ, μὴ
προηγνευκὸς εἰσάγειν τὸ πλῆθος. Διακληρώσας δ' ἐκ
πάντων εἰς ἑξακισχιλίους ὅπλιτας καθίστησιν ἐπὶ ταῖς
στοαῖς φρουροὺς, διεδέχοντο δ' ἄλλοι τούτους, καὶ παντὶ
35 μὲν ἦν ἀνάγκη παρῆναι πρὸς τὴν φυλακὴν ἐκ περισόδου·
πολλοὶ δὲ τῶν ἐν ἀξιώμασιν ἀφθεθέντες ὑπὸ τῶν ἀρχεῖν
δοκούντων, μισθούμενοι πενιχρότερους ἀνθ' ἑαυτῶν ἐπὶ
τὴν φρουρὰν ἐπεμπον.

(ΙΕ.) γ'. Γίνεται δὲ τούτοις πᾶσιν ὁλέθρου παρατίτος

40 Ἰωάννης, ὃν ἔφαμεν ἀπὸ Γισχάλου διαδρᾶναι, δολιώ-
τατος ἀνὴρ καὶ δεινὸν ἔρωτα τυραννίδος ἐν τῇ ψυχῇ
περιφέρων, ὃς πόρρωθεν ἐπεβούλευε τοῖς πράγμασι. Καὶ
ὅτ' ἔτι, τὰ τοῦ δήμου φρονεῖν ὑποκρινόμενος, συμπε-
ριζεῖ μὲν τῷ Ἀνάνῳ, βουλευομένῳ τε σὺν τοῖς δυνα-
45 τοῖς μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ ἐπιόντι τὰς φυλακάς· διήγ-
γελλε δὲ τὰ ἀπόρρητα τοῖς ζηλωταῖς, καὶ πᾶν σκέμμα
τοῦ δήμου, πρὶν καλῶς βουλευθῆναι, παρὰ τοῖς
ἐχθροῖς ἐγινώσκετο δι' αὐτοῦ. Μηχανώμενος δὲ τὸ μὴ
δι' ὑποψίας ἐλθεῖν ἀμέτροις ἐχρήτο ταῖς θεραπαλαῖς
50 εἰς τε τὸν Ἀνανον καὶ τοὺς τοῦ δήμου προεστώτας.
Ἐχώρει δ' εἰς τὸναντίον αὐτῷ τὸ φιλότιμον. Διὰ
γὰρ τὰς ἀλόγους κολακείας μᾶλλον ὑπωπτεύετο, καὶ
τὸ πανταχοῦ παρῆναι μὴ καλούμενον ἔμφασιν προ-
δοσίας τῶν ἀπορρήτων παρείχε. Συνεώρων μὲν γὰρ

mini obvio parcebant. Cito autem et Ananus populum
congregabat, multitudine quidem superiorem, armis vero,
et quod in agmina non conflati essent, zelotis inferiorem.
Alacritas vero in utraque quod deerat parte supplebat: nam
et cives iram armis validiorem conceperant, et qui de
templo exierant, audaciam omni multitudine superiorem.
Quippe illi quidem habitare se in civitate minime posse
arbitrabantur, nisi ex ea excisi essent latrones; zelotæ vero,
nisi vicissent, nullum non subituum esse supplicium. Con-
fligebant autem inter se sub affectuum ductu et imperio.
primo quidem in civitate et præ templo se invicem lapidi-
bus impetentes, jaculisque eminus missis: si vero aliqua
pars terga vertisset, victores gladiis rem gerebant. Et
magna utrinque facta est cædes, multique vulnerati erant.
Et saucios quidem e civibus in domos perferebant propin-
qui: zelotarum vero si quis ictus esset, in templum ascen-
debat, sacram humum cruore perfundens: adeo ut vere
quis dixerit, loca sancta non alium quam illorum sanguinem
polluisse. Et latrones quidem, quoties facto excursu præ-
lium committerent, semper superiores erant. Civium
autem vulgo ira incenso et in majus semper crescente, in-
crepabant eos qui cederent, quique a tergo urgebant, viam
fugientibus non aperiendo, universos quidem suos in hos-
tes convertunt: quumque illi vim sistere non amplius po-
tuissent, et paulatim in templum se reciperent, irrumpit
una cum suis Ananus. Quo factum ut eos qui ambitum
exteriorem amiserant, invaderet metus, quumque in inte-
riorem confugissent, statim januas occludunt. Verum
Anano in portas quidem sacras impressionem facere non
placebat, quum alioqui hostes desuper tela jacerent: sed
nefas esse existimabat, etiamsi vicisset, non lustratum
prius populum introducere. Quum autem ex universis forte
delegisset sex fere armatorum millia, eos in porticibus
collocat ut custodiam agerent, alique eos excipiebant, et
necesse erat omnibus quidem in orbem excubii adesse:
multi vero ex primoribus, dimissi ab illis qui in imperio esse
videbantur, pauperiores mercede conductos mittebant, qui
vice ipsorum fungerentur in excubiis.

(XV.) 13. Isis autem omnibus exilio erat Joannes, quem e
Gischalis profugisse diximus, vir summæ astutiæ, animum-
que gerens dominationis valde cupidum, qui jam olim rei-
publicæ insidiabatur. Adeoque tunc, eadem quæ populus
sentire se simulans, cum Anano quidem ultro citroque
commibat, interdiu cum proceribus consultant et nocte
vigilias circumeunti: zelotis vero secreta enunciabat, atque
illa de quibus populus deliberabat, priusquam bene consulta
essent, per ipsum cognita erant inimicis. Quum autem id
ageret, ut in suspicionem non veniret, immodicis obsequiis
Ananum et populi principes demereri enixus est. Hoc vero
placendi studium ei in contrarium cedebat. Nam ex absur-
dis adulationibus magis suspectus erat, idque ipsum, quod
non accitus ubique adesset, indicio erat arcana ab illo pro-
dita esse. Etenim animadvertabant inimicos universos quæ

αἰσθανομένους ἅπαντας τοὺς ἔχθρους τῶν παρ' αὐτοῖς
 βουλευμάτων, πιθανώτερος δ' οὐδεὶς ἦν Ἰωάννου πρὸς
 ὑποψίας τοῦ διαγγέλλειν. Ἀποσκευάσασθαι μὲν οὖν
 αὐτὸν οὐκ ἦν βῆδιον, ὅντα τε δυνατὸν ἐκ πονηρίας καὶ
 6 ἄλλως οὐ τῶν ἀσχημῶν, ὑπεζωσμένον τε πολλοὺς τῶν
 συνεδρευόντων τοῖς ὀλοῖς. Ἐδόκει δὲ αὐτὸν ὄρκοις
 πιστώσασθαι πρὸς εὐνοίαν. Ὡμνε δ' ὁ Ἰωάννης
 ἐτοιμὰς εὐνοήσειν τε τῷ δήμῳ καὶ μήτε βουλὴν τινα
 μήτε πρᾶξιν προδώσειν τοῖς ἐχθροῖς, συγκαταλύσειν
 10 δὲ τοὺς ἐπιθεμένους καὶ χειρὶ καὶ γνῶμῃ. Οἱ δὲ περὶ
 τὸν Ἄνανον πιστεύσαντες τοῖς ὄρκοις ἤδη χωρὶς ὑπο-
 νοίας εἰς τὰς συμβουλίας αὐτὸν παρελάβανον· καὶ δὴ
 κατ' ἐπιστευτὴν εἰσπέμπουσι πρὸς τοὺς ζηλωτὰς περὶ
 15 μὴ μῖσθαι ἱερὸν, μηδὲ τινα τῶν ὁμοφύλων ἐν αὐτῷ
 πεσεῖν.

18. Ὁ δὲ, ὥσπερ τοῖς ζηλωταῖς ὑπὲρ εὐνοίας ὁμό-
 σας, καὶ οὐ κατ' αὐτῶν, παρελθὼν εἴσω, καὶ καταστάς
 εἰς μέσους, πολλάκις μὲν ἐφ' κινδυνεύσαι δι' αὐτοὺς,
 20 ἵνα μηδὲν ἀγνοήσωσι τῶν ἀπορρήτων, ὅσα κατ' αὐτῶν
 οἱ περὶ τὸν Ἄνανον ἐβουλεύσαντο· νῦν δὲ τὸν μέγιστον
 ἀναρρίπτειν κίνδυνον σὺν πᾶσιν αὐτοῖς, εἰ μὴ τις προσ-
 γένοιτο βοήθεια δαιμόνιος. Οὐ γὰρ ἐτι μέλλειν Ἄνα-
 νον, ἀλλὰ πείσαντα μὲν τὸν δῆμον πεπομφέναι πρέσβεις
 25 πρὸς Οὐεσπασιανὸν, ἵνα ἐλθὼν κατὰ τάχος παραλάβῃ
 τὴν πόλιν, ἀγνεῖαν δὲ παρηγγελκέναι κατ' αὐτῶν φυ-
 λάττειν εἰς τὴν ἐξῆς ἡμέραν, ἵνα ἡ κατὰ θρησκείαν
 εἰσελθόντες ἡ καὶ βιασάμενοι συμμίξωσιν αὐτοῖς. Οὐχ
 30 ὁρᾶν δὲ μέχρι τίνος ἡ τὴν φρουρὰν οἴσουσιν, ἡ παρα-
 τίσσονται πρὸς τοσοῦτους. Προσετίθει δὲ ὡς αὐτοὺς
 εἰσπεμφθεῖ, κατὰ Θεοῦ πρόνοιαν, ὡς πρεσβευτὴς ὑπὲρ
 διαλύσεως· τὸν γὰρ Ἄνανον ταύτας αὐτοῖς προτείνειν,
 ὅπως ἀνόπλοις ἐπέλθῃ. Δεῖν οὖν ἡ τῷ λόγῳ τοῦ ζῆν
 35 τοὺς φρουροῦντας ἱκετεύειν, ἡ πορίζεσθαι τινα παρὰ
 τῶν ἔξωθεν ἐπικουρίαν. Τοὺς δὲ, θαλπομένους ἐλπίδι
 συγγνώμης, εἰ κρατηθεῖν, ἐπιλελῆσθαι τῶν ἰδίων τολ-
 μημάτων, ἡ νομίζειν ἅμα τῷ μετανοεῖν τοὺς δεδρακό-
 τας εὐθέως ἀφείλειν διηλλάχθαι καὶ τοὺς παθόντας.
 40 Ἀλλὰ τῶν μὲν ἀδικησάντων διὰ μίσους πολλάκις γίνε-
 σθαι καὶ τὴν μεταμέλειαν, τοῖς δὲ ἀδικηθεῖσι τὰς ὀργὰς
 ἐπ' ἐξουσίας χαλεπωτέρας. Ἐφεδρεύειν δὲ αἰεὶ ἐκεί-
 νοις φίλους καὶ συγγενεῖς τῶν ἀπολωλότων, καὶ δῆμον
 45 τοσοῦτον ὑπὲρ καταλύσεως νόμων καὶ δικαστηρίων
 τεθυμωμένον· ὅπου κἂν ἥ τι μέρος ἐλεοῦν, ὑπὸ πλείονος
 46 ἂν αὐτὸ τοῦ διαγανακτοῦντος ἀφανισθῇ.

ΚΕΦ. Δ'.

Τοιαῦτα μὲν ἐποικίλλεν ἀθρόως δεδισσόμενος. Καὶ
 τὴν ἔξωθεν βοήθειαν ἀναφανδὸν μὲν οὐκ ἐθάρρει λέγειν,
 ἤνιστο δὲ τοὺς Ἰδουμαίους. Ἴνα δὲ καὶ τοὺς ἡγεμό-
 νας τῶν ζηλωτῶν ἰδίᾳ παροξύνῃ, τὸν Ἄνανον εἰς τε
 50 ὁμότητα διέβαλλε καὶ ἀπειλεῖν ἐκείνους ἐξαιρέτως ἐλε-
 γεν. Ἦσαν δὲ Ἐλεάζαρος υἱὸς Σίμωνος, ὃς δὴ καὶ

consulta ab ipsis essent intelligere, verisimileque erat in
 neminem potius quam in Joannem cadere posse proditiōnis
 suspiciōnem. Et ipsum quidem submovere laud facile erat,
 ut qui malitia plurimum valeret, ac præterea non ignobilis
 esset, et multorum qui in consilium de summa rerum
 adhibebantur, patrocinio succinctus. Visum est igitur
 ab eo benevolentiae fidem jurejurando exigere. Jurare
 autem non dubitabat Joannes se et populi studiosum fore
 et nihil ab eo consultum factumve inimicis proditurum, et
 tam manu quam consilio una eversurum esse eos qui arma
 sumpserant. Itaque Ananus ei qui ab eo stabant, fide ju-
 rijurando habita, jam nihil suspicantes suis eum consiliis
 interesse patiebantur : imo et ipsum ad zelotas legatum
 mittunt de sedandis discordiis. Nam curæ illis erat ne
 fanum suum pollueretur, neve quisquam in eo caderet Ju-
 dæorum.

14. Ille vero quasi zelotis ex sua benevolentia juravis-
 set, et non contra eos, quum ad illos ingressus esset et in
 medio constitisset, sæpe quidem se illorum causa peri-
 culum adisse dicebat, ne quid secretorum ignorarent,
 quæ contra ipsos consilio agitentur ab Anano sociisque :
 nunc autem maximum cum ipsis omnibus subitum esse
 discrimen, nisi divinum quoddam præsto fuerit auxilium.
 Non amplius enim morari Ananum, sed, quum populo qui-
 dem id persuasisset, misisse legatos ad Vespasianum, ut ad
 capiendam civitatem quamprimum venire properaret ; quin
 et lustrationem contra eos indixisse in diem sequentem, ut
 vel religionem simulando ingressi, aut etiam per vim cum
 iis manus consererent. Se autem non videre quamdlu aut
 obsidionem toleraturi, aut cum tot tantisque prælio con-
 gressuri sint. Se autem adjiciebat Dei providentia quasi
 legatum missum esse ad lites componendas : hoc enim præ-
 se ferre Ananum, ut inermes ipsos adoriretur. Itaque oportere,
 si vitæ rationem haberent, aut obsidentibus suppli-
 care, aut foris auxilium sibi querere. Illos autem, qui
 veniæ spe, si victi fuerint, sibi met adulentur, facinorum quæ
 ausi sint haud meminisse, aut existimare simul ac male-
 ficos commissorum poenituerit, gravia passos oportere statim
 cum illis in gratiam redire. Sed injuriarum quidem
 auctores, etiamsi poenitentiam agerent, sæpe invisos esse :
 læsosque, si potestatem nacti fuerint, ira magis excede-
 scere. Quin et illis semper imminere cæsorū amicos co-
 gnatosque, et tantam populi multitudinem ex legum judi-
 ciorumque dissolutione valde irritatam : in qua si qui fue-
 rint miseratione commoti, fieri ut majori cedant irascen-
 tium torbæ.

CAP. IV. (XV.)

Talia quidem vafre comminiscens terrorum universis in-
 cutiebat. Et quodnam foret externum auxilium, plane
 quidem et aperte dicere non audebat, Idumæos autem
 innuebat. Verum ut primos zelotarum privatim etiam
 commoveret, iraducebat Ananum ut crudelem, eumque
 illis præcipue minas intentare dicebat. Erant autem

πιθανώτατος ἰδοῦναι τῶν ἐν αὐτοῖς νοῦσαι τε τὰ δέοντα καὶ τὰ νοθήντα πράξει, Ζαχαρίας τε υἱὸς Φαλέκου, γένος ἐκ τῶν ἱερέων ἐκάτεροι. Οὗτοι πρὸς ταῖς κοιναῖς τὰς ἰδίας καθ' αὐτῶν ἀπειλὰς ἀκούσαντες, ἔτι δ' ὡς οἱ περὶ τὸν Ἀνανὸν δυναστείαν ἑαυτοῖς περιποιούμενοι Ῥωμαίους ἐπικαλοῦντο (καὶ γὰρ τοῦτο Ἰωάννης προσηφύσατο), μέχρι πολλοῦ μὲν ἠπόρουσαν τὸ τί χρὴ πράττειν εἰς ὅξιν οὕτω καιρὸν συνεωσμένους. Παρεσκευάσθαι μὲν γὰρ τὸν δῆμον ἐπιχειρεῖν αὐτοῖς οὐκ εἰς μακρὰν, αὐτῶν δὲ τὸ σύντονον τῆς ἐπιβουλῆς ὑποτεμῆσθαι τὰς ἐξωθεν ἐπικουρίας· πάντα γὰρ ἂν φθῆναι παθεῖν, πρὶν καὶ πυθῆσθαι τινὰ τῶν συμμάχων. Ἔδοξε δ' ὁμοῦς ἐπικαλεῖσθαι τοὺς Ἰδουμαίους. Καὶ γράψαντες ἐπιστολὴν σύντομον ὡς Ἀνανὸς μὲν προδιδοίη 15 Ῥωμαίους τὴν μητροπολὶν ἐξαπατήσας τὸν δῆμον, αὐτοὶ δ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀποστάντες ἐν τῇ ἱερῇ φρουροῖντο, ὀλίγος δ' ἔτι χρόνος αὐτοῖς βραβεύει τὴν σωτηρίαν· εἰ δὲ μὴ βοηθησούσιν ἐκείνοι κατὰ τάχος, αὐτοὶ μὲν ὑπ' Ἀνάνω τε καὶ τοῖς ἐχθροῖς, ἡ πόλις δ' ὑπὸ 20 Ῥωμαίοις φθάσει γενομένη, τὰ δὲ πολλὰ τοῖς ἀγγέλοις ἐντελλόντο πρὸς τοὺς ἀρχοντας τῶν Ἰδουμαίων διαλέγεσθαι. Προεβλήθησαν δ' ἐπὶ τὴν ἀγγελίαν δύο τῶν δραστηρίων ἀνδρῶν, εἰπεῖν τε ἱκανοὶ καὶ πείσαι περὶ πραγμάτων, τὸ δὲ τούτων χρησιμώτερον, ὡκύτετι πο- 25 δῶν διαφέροντες. Τοὺς μὲν γὰρ Ἰδουμαίους αὐτῶν ἤδεισαν πεισθησομένους, ἅτε θορυβῶδες καὶ ἀτακτον ἔθνος, αἰεὶ τε μετέωρον πρὸς τὰ κινήματα καὶ μεταβολαῖς χαῖρον, πρὸς ὀλίγην δὲ χολακαίαν τῶν δεομένων τὰ ὅπλα κινουῖν, καὶ καθάπερ εἰς ἑορτὴν εἰς τὰς παρα- 30 τάξεις ἐπειγόμενον. Ἔδει δὲ τάχος εἰς τὴν ἀγγελίαν, εἰς δ' μηδὲν ἑλλείποντες προθυμίας οἱ πεμψθέντες (ἐκαλεῖτο δ' αὐτῶν Ἀνανίας ἐκάτερος), καὶ δὴ πρὸς τοὺς ἀρχοντας τῶν Ἰδουμαίων παρῆσαν. (ΙΓ'). β'. Οἱ δὲ, πρὸς τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰ ρηθέντα 35 παρὰ τῶν ἀφίγμένων ἐκπλαγόντες, ὥσπερ ἑμμανεῖς περιέθεόν τε τὸ ἔθνος καὶ διεκήρυσσαν τὴν στρατείαν. Ἡθροιστο δ' ἡ πληθὺς τάχιον τοῦ παραγγέλματος καὶ πάντες ὡς ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῆς μητροπόλεως ἤρπαζον τὰ ὅπλα· συνταχθέντες δ' εἰς δύο μυριάδας, παραγίνονται πρὸς τὰ 40 Ἱεροσόλυμα, χρώμενοι τέσσαρσιν ἡγεμόσιν, Ἰωάννη τε καὶ Ἰακώβω παιδὶ Σωσᾶ, πρὸς δὲ τούτοις ἦν Σίμων υἱὸς Καθλαῖ, καὶ Φινέας Κλουσῶθ. γ'. Τὸν δ' Ἀνανὸν ἡ μὲν ἐξοδος τῶν ἀγγέλων, ὥσπερ καὶ τοὺς φύλακας, ἔλαθεν, ἡ δ' ἐφοδος τῶν Ἰδουμαίων 45 οὐκ ἔτι. Προγνούς γὰρ ἀπέκλειε τε τὰς πύλας αὐτοῖς καὶ διὰ φυλακῆς εἶχε τὰ τεῖχη. Καθ' ἅπαν γε μὲν αὐτοὺς ἐκπολεμεῖν οὐκ ἔδοξεν, ἀλλὰ λόγοις πείθειν πρὸ τῶν ὅπλων. Στάς οὖν ἐπὶ τὸν ἀντικρὺς αὐτῶν πύργον δ' μετὰ Ἀνανὸν γεραττατος τῶν ἀχιερέων Ἰησοῦς « πολ- 50 λῶν ἔφη καὶ ποικίλων τὴν πόλιν κατεσχηκότων θορύβων ἐν οὐδενὶ θαυμάσαι τὴν τύχην οὕτως ὡς τὸ συμ- πράττειν τοῖς πονηροῖς καὶ τὰ παράδοξα. Παρεῖναι γὰρ ἡμᾶς ἀνθρώποις ἐξωλεστώτους μετὰ τοσαύτης προ- θυμίας ἐπαιμυνοῦντας καθ' ἡμῶν, μεθ' ὅσης εἰδὸς ἦν ἐλ-

Eleazarus Simonis filius, qui etiam inter illos plurimum valere videbatur et ad excogitanda quæ opus erant et ad eadem exsequenda, itemque Zacharias Phaleci filius, utri- que a sacerdotibus oriundi. Hi quum, præter ea quæ uni- versis, etiam sibi intentata mala audivissent, quodque Anani factio potentia sibi comparanda causa Romanos accerseret (nam et hoc Joannes improbe finxerat), diu quidem quid agerent dubitabant, in tantas temporis angustias compulsi. Quippe populum quidem brevi in eo fore ut ipsos aggredere- rentur, auxiliorumque accitorum spem sibi præcisam esse insidiarum celeritate: omnia enim ipsos prius passuros esse quam auxilium quisquam ista rescisceret. Verum- tamen ut Idumæi advocarentur optimum visum est. Quum- que brevem scripsissent epistolam, quod circumvento po- pulo Ananus vellet Romanis metropolin prodere, ipsi au- tem facta pro libertate defectione in templo obsiderentur, et non liceret nisi ad breve adhuc tempus sibi salutem promittere; ac nisi mature auxilio venirent, ipsos quidem ab Anano atque inimicis, civitatem vero a Romanis in pote- statem redactum iri; multa etiam nunciis mandabant, quæ loquerentur ad principes Idumæorum. Propositi autem erant qui nuncii mitterentur duo viri impigri, qui de rebus agendis dicendo valebant accommodate ad persuadendum, et, quod magis in rem illorum erat, pedum velocitate præstabant. Nam Idumæos siue mora parituros esse probe no- verant, utpote gentem tumultuosam et ordinis impatien- tem, ad motus intentam semper et mutationibus gauden- tem, ad modicam vero eorum qui supplicant adulationem arma moventem, et ad prælia quasi ad festum properantem. Opus autem erat celeritate ad nuncium perferendum: quam ad rem nihil alacritatis deerat missis (uterque autem Ana- nias vocabatur), adeoque brevi se sistebant Idumæorum principibus.

(XVI.) 2. Illi vero epistola verbisque eorum qui venerant attoniti, furiosorum more gentem percursabant, et militiam denunciabant. Congregata autem est multitudo citius quam præceptum erat, omnesque quasi pro libertate metropoleos arma corripiebant, ordinatoque exercitu ad duo millia, ad- veniunt Hierosolyma cum ducibus quattuor, Joanne et Ja- cobo Sosæ filiiis, ac præterea Simone Cathlae et Phinea Clusothi filiiis.

3. Nunciorum autem profectio Ananum quidem itemque vigiles ejus latuerat, haud vero Idumæorum adventus. Hoc enim ante cognito, portas eis claudit et muris custodes adhibebat. Ceterum nequaquam ei visum est cum illis dimicare, sed verbis persuadere potius quam armis rem gerere. Jesus igitur, post Ananum pontificum natu maxi- mus, quum in turri illis adversa constitisset, « nihil se adeo mirari inquit quam quod, urbe tot tantisque tumultibus agitata, ita fors tulit, ut improbis ex inopinato subveni- retur. Quippe vos perditissimis hominibus contra nos sub- sidium laturos adesse, idque tanta alacritate, quantam ad- hiberi laud par erat, ne tum quidem si contra barbaros

« θεῖν, οὐδὲ τῆς μητροπόλεως καλούσης ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. Καὶ εἰ μὲν ἑώρων τὴν σύνταξιν ὑμῶν ἐξ ὁμοίων τοῖς καλέσασιν ἀνδρῶν, οὐκ ἂν ἄλογον τὴν ὁρμὴν ὑπελάμβανον· οὐδὲν γὰρ οὕτω συνίστησι τὰς εὐνοίας ὥς
 5 « τρόπων συγγένεια· νῦν δὲ, εἰ μὲν τις αὐτοὺς ἐξετάζοι καθ' ἓνα, μυρίων ἕκαστος εὐρεθῆσεται θανάτων ἀξίος· τὰ γὰρ ἀθύρματα καὶ καθάρματα τῆς χώρας ὅλης καταστυγερούμενα τὰς ἰδίας οὐσίας, καὶ προγυμνάσαντα « τὴν ἀπόνοιαν ἐν ταῖς πέριξ κώμαις τε καὶ πόλεσι, τε-
 10 « λευταῖα λεληθότως παρεσέρρευσαν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν· λησται, δι' ὑπερβολὴν ἀσεβημάτων μαινόντες καὶ τὸ « ἀδέβηλον ἔδαφος, οὐς ὄραν ἔστι νῦν ἀδεεῖς ἐμμεθυσκο-
 « μένους τοῖς ἀγίοις καὶ τὰ σκύλα τῶν πεφονευμένων « καταναλίσκοντας εἰς τὰς ἀπλήστους γαστέρας. Τὸ
 15 « δὲ ὑμέτερον πλῆθος καὶ τὸν κόσμον τῶν ὅλων ὄραν ἔστιν οἷος ἐπρεπε καλούσης ὑμᾶς τῆς μητροπόλεως « κοινῇ βουλευτηρίῳ συμμάχους κατ' ἄλλοφύλων. Τί « ἂν οὐν εἰποι τοῦτο τις ἢ τυχρὴ ἐπήρειαν, ὅταν λογάσι « πονηροῖς αὐτανδρον ἔθνος ὄρθ' συνασπίζον αὐτοῖς;
 20 « Μέχρι πολλοῦ μὲν ἀπορῶ τί δή ποτε καὶ τὸ κινήσαν « ὑμᾶς οὕτω ταχέως ἐγένετο. Μὴ γὰρ ἂν δίχα μεγά-
 « λης αἰτίας ἀναλαβεῖν τὰς πανοικίας ὑπὲρ ληστῶν « καὶ κατὰ δήμου συγγενοῦς. Ἐπεὶ δὲ ἤκούσαμεν « Ῥωμαίους καὶ προδοσίαν (ταῦτα γὰρ ὑμῶν ἐθοροῦσιν
 25 « τινὲς ἀρτίως, καὶ τῆς μητροπόλεως ἐπ' ἐλευθερώσει « παρεῖναι), πλεόν τῶν ἄλλων τολμημάτων ἐθαυμάσα-
 « μεν τοὺς ἀλιτρίους τῆς περὶ τὸ ψεῦδος ἐπινοίας. Ἄν-
 « δρας γὰρ φύσει φιλελευθέρους, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα « τοῖς ἐξωθεν πολεμίοις μάχεσθαι παρεσκευασμένους οὐκ
 30 « ἐντὴν ἄλλως ἐξαγριῦσαι καθ' ἑμῶν ἢ λογοποιήσαντας « προδοσίαν τῆς ποθομένης ἐλευθερίας. Ἀλλ' ὑμᾶς « γε χρὴ σκέπτεσθαι τοὺς τε διαβάλλοντας καὶ καθ' « ὧν, συνάγειν τε τὴν ἀλήθειαν οὐκ ἐκ τῶν ἐπιπλάστων « λόγων, ἀλλ' ἐκ τῶν κοινῶν πραγμάτων. Τί γὰρ δὴ
 35 « καὶ παθόντες ἂν ἡμεῖς Ῥωμαῖοι προσπωλοῦμεν ἑαυ-
 « τοὺς νῦν, παρὸν ἡμῶς ἀποστῆναι τὸ πρῶτον, ἢ προσ-
 « χωρῆσαι ταχέως ἀποστάντας, ὄντων ἔτι τὸν πέριξ « ἀπορθητῶν; Νῦν μὲν γὰρ οὐδὲ βουλομένοις διαλύσα-
 « σθαι ῥάδιον, ὅτε Ῥωμαῖοι μὲν ὑπερόπτας πεποίηκεν
 40 « ὑποχείριος ἡ Γαλιλαία, φέροι δ' αἰσχύνῃ ἡμῖν θανά-
 « του χαλεπωτέραν, τὸ θεραπεύειν αὐτοὺς ὄντας ἤδη « πλησίον· καὶ ἐγώ γε κατ' ἐμαυτὸν μὲν ἂν εἰρήνην προ-
 « τιμήσαιμι θανάτου· πολεμούμενος δ' ἄπαξ καὶ συμ-
 « βάλων, θάνατον εὐκλεῶς τοῦ ζῆν αἰχμάλωτος. Πότε-
 45 « ρον δὲ φασὶν ἡμᾶς, τοὺς τοῦ δήμου προσεστῶτας, « πέμψαι κρύφα πρὸς Ῥωμαίους, ἢ καὶ τῶν δῆμον « κοινῇ ψηφισάμενον; εἰ μὲν ἡμᾶς, εἰπάτωσαν τοὺς « πεμψθέντας φίλους, τοὺς διακονήσαντας τὴν προδοσίαν « οἰκέτας. Ἐφωράθη τις ἀπὸ τῶν ἀναχομιζόμενος
 50 « ἑάλω; γραμμάτων γεγόνασιν ἐγκρατεῖς; Πῶς δὲ τοὺς « μὲν τοσούτους πολίτας ἐλάβομεν, οἷς κατὰ πᾶσαν « ὥραν συναναστρεφόμεθα; τοῖς δὲ ὀλίγοις καὶ φρου-
 « ρούμενοις, καὶ μὴδ' εἰς τὴν πόλιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ προελ-
 « θεῖν δυναμένοις ἐγνώσθη τὰ κατὰ τὴν χώραν λαθραίως

« vos accivisset metropolis. Et si quidem viderem exercitum
 « vestrum similem esse horum hominum qui vos advocarunt,
 « hunc impetum non vesanum existimarem; nihil enim
 « æque benevolentiam conciliat ac morum cognatio: nunc
 « vero illi quidem, si quis eorum singulos exploraverit,
 « mille mortibus digni reperientur: quippe ludibria et pur-
 « gamenta omnis regionis, luxu absumptis patrimoniis suis
 « factoque audaciæ suæ temerariæ in vicis et civitatibus cir-
 « cumcirca experimento, tandem in urbem sacram clam se
 « infuderunt; latrones, qui scelerum immanitatē solum non
 « profanum polluerunt, quos nunc videre est impune inter sa-
 « cra sese inebriantes, et in ventres insatiabiles perempto-
 « rum spolia insumentes. Vestram autem multitudinem et
 « armorum apparatus cernere est qualem esse deceret, si
 « publico vos consilio metropolis vocaret in auxiliis con-
 « tra alienigenas. Quid igitur hoc esse quis dixerit, nisi
 « fortunæ injuriam quum videat gentem universam scelera-
 « torum colluvioni opitulantem? Jamdudum quidem dubi-
 « tavi quidnam fuerit quod vos tam cito commoverit. Haud
 « enim temere pro latronibus et adversus cognatum popu-
 « lum arma sumere voluistis. At quoniam de Romanis et
 « proditione nonnihil audivimus (istis enim nonnulli ve-
 « strum nunc obstrepunt, et metropoleos liberanda: ergo
 « se adesse clamant), sceleratos istos magis ob hoc menda-
 « cii commentum mirati sumus, quam ob alia quæ ausi
 « sunt. Nam viros natura libertatis amantes, adeoque cum
 « externis hostibus pugnare paratissimos, non alia de causa
 « contra nos efferare potuerant, quam libertatis tantopere
 « expellitæ proditionem fingendo. Sed vos sane oportet
 « considerare quinam sint qui calumnias adhibent et contra
 « quos, fidemque veritatis ex rerum communium intuitu,
 « non ex fictis sermonibus colligere. Etenim quam ob cau-
 « sam nos Romanis nosmet nunc dedimus, quum ab initio
 « licuerit aut ab illis non defecisse, aut post defectionem cito
 « cum illis redire in gratiam; priusquam circa nos omnia
 « vastarentur? Namque jam, ne volentibus quidem nobis
 « res componere facile est, quum Romanos superbos fece-
 « rit Galilæa sub jugum missa, et in ignominiam cedat morte
 « graviorem, illos officiis demereri cum jam in propinquo
 « sint. Et ego quidem, quod ad me attinet, pacem morti
 « præferrem, semel autem bello appetitus, manibusque
 « consertis, mortem gloriosam mallet quam captivi vitam
 « agere. Verum utrum nos, populi principes, aiant, clam
 « misisse ad Romanos, aut etiam totum populum communi
 « suffragio? Si quidem nos, nominatim proferant amicos
 « quos miserimus, qui servi fuerint proditionis ministri.
 « Num quis in itinere deprehensus est? rediens captus est?
 « literas nacti sunt? Quo modo autem tantam quidem ci-
 « vium multitudinem lateremus, quibuscum omni hora
 « versamur? paucis vero, atque hic inclusis, qui de tem-
 « plo ne in civitatem quidem prodire possent, quo pacto
 « sunt cognita quæ occulta extra civitatem fierent? Verum

« ἐνεργούμενα; Nūn δ' ἔγνωσαν ὅτι δεῖ δοῦναι δίκας
 « τῶν τετολμημένων· ἕως δ' ἤσαν ἀδείεις αὐτοὶ, προ-
 « δότης ἡμῶν οὐδεὶς ὑπωπτεύετο. Εἰ δὲ ἐπὶ τὸν δῆ-
 « μον ἀναφέρουσι τὴν αἰτίαν, ἐν φανερῷ δῆπουθεν ἔδου-
 « λεύσαντο (οὐδεὶς γὰρ ἀπεισέταται τῆς ἐκκλησίας), ὥστε
 « τάχιον ἂν τῆς μηνύσεως ἔσπευσεν ἡ φήμη πρὸς ὑμᾶς
 « φανερωτέρα. Τί δέ; οὐχὶ καὶ πρέσβεις ἔδει πέμ-
 « πειν ψηφισομένους τὰς διαλύσεις; καὶ τίς ὁ χειροτο-
 « νηθεὶς, εἰπάτωσαν. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν δυσθανατῶν-
 « των καὶ πλησίον οὐσας τὰς τιμωρίας διακρουομένων
 « σκῆψις ἔστιν. Εἰ γὰρ δὴ καὶ προδοθῆναι τὴν πόλιν
 « εἴμαρται, μόνους ἂν τολμῆσαι καὶ τοῦτο τοὺς διαβάλ-
 « λοντας, ὧν τοῖς τολμημασιν ἐν μόνον λείπει, προδο-
 « σία. Χρὴ δὲ ὑμᾶς, ἐπειδήπερ ἅπαξ πάρεστε μετὰ
 « τῶν σπλῶν, τὸ μὲν δικαίωτατον, ἀμύνειν τῇ μητρο-
 « πόλει, καὶ συνεξαίρειν τοὺς τὰ δικαστήρια καταλύ-
 « σαντας τυράννους, οἱ πατήσαντες τοὺς νόμους ἐπὶ
 « τοῖς αὐτῶν ξίφεσι πεποήνται τὰς κρίσεις. Ἄνδρας
 « γοῦν ἀκαταίτητους τῶν ἐπιφανῶν ἐκ μέσης τῆς ἀγο-
 « ρᾶς ἀρπάσαντες δεσμοῖς τε προσηκίσαντο καὶ μηδὲ
 « φωνὴν μηδὲ ἱκεσίαν ἀνασχόμενοι διέφθειραν. Ἐξεστι
 « δ' ὑμῖν παρελθοῦσιν εἰσω μὴ πολέμου νόμῳ θεάσασθαι
 « τὰ τεκμήρια τῶν λεγομένων, οἴκους ἡρμωμένους ταῖς
 « ἐκείνων ἀρπαγαῖς, καὶ γυναῖκα καὶ γενεὰς τῶν ἀπε-
 « σφαγμένων μελανειμονούσας, κωκυτὸν δὲ καὶ θρήνον
 « ἀνὰ τὴν πόλιν ὄλην. Οὐδεὶς γὰρ ἔστιν ὃς οὐ γέγνηται
 « τῆς τῶν ἀνοσίων καταδρομῆς· οἳ γε ἐπὶ τοσοῦτον ἐξώ-
 « κειλαν ἀπονοίας, ὥστε μὴ μόνον ἐκ τῆς χώρας καὶ
 « τῶν ἔξωθεν πόλεων ἐπὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὴν κεφαλὴν
 « ὄλου τοῦ ἔθνους μετενεγκεῖν τὴν ληστρικὴν τόλμαν,
 « ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ ἱερόν. Ὁρμητήριον
 « γοῦν αὐτοῖς τοῦτο καὶ καταφυγὴ, ταμειὸν τε τῶν
 « ἐφ' ἡμᾶς παρασκευῶν γέγονεν. Ὁ δὲ ὑπὸ τῆς οἰκου-
 « μένης προσκυνοῦμενος χώρος καὶ τοῖς ἀπὸ περάτων
 « γῆς ἀλλοφύλοις ἀκοῇ τετιμημένος, ὑπὸ τῶν παρα-
 « γεννηθέντων ἐνθάδε θηρίων καταπατεῖται. Νεα-
 « νιεύονται δ' ἐν ταῖς ἀπογνώσεσιν ἤδη, δήμους τε δή-
 « μοις καὶ πόλεις πόλεσι συγκρούειν, καὶ κατὰ τῶν
 « ἰδίων σπλάγχων τὸ ἔθνος στρατολογεῖν. Ἄνθ' ὧν
 « τὸ μὲν κάλλιστον καὶ πρόπον, ὡς ἔφην, ὑμῖν, συνεξ-
 « αίρειν τοὺς ἀλιτηρίους, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἀπάτης
 « ἀμυνομένους, ὅτι συμμάχους ἐτόλμησαν καλεῖν οὓς
 « ἔδει τιμωροὺς δεδιέναι. Εἰ δὲ αἰδέσθε τὰς τῶν τοι-
 « οῦτων ἐπικλήσεις, ἀλλά τοι πάρεστι θεμένοις τὰ σπλά-
 « καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν πόλιν σχήματι συγγενῶν,
 « ἀναλαβεῖν τὸ μέσον συμμάχων τε καὶ πολεμίων ὄνομα,
 « δικαστὰς γενομένους. Καίτοι λογίσασθε πόσον κερ-
 « δήσουσιν ἐφ' ὁμολογουμένοις καὶ τηλικούτοις κρίνομε-
 « νοι παρ' ὑμῖν οἱ τοῖς ἀκαταίτητοις μηδὲ λόγου με-
 « ταδόντες. Λαμβανέτωσαν δ' οὖν ταύτην ἐκ τῆς
 « ὑμετέρας ἀφίξεως τὴν χάριν. Εἰ δὲ οὔτε συναγανα-
 « κτεῖν ἡμῖν οὔτε κρίνειν δοκεῖ, τρίτον ἐστὶ καταλι-
 « πειν ἑκατέρους, καὶ μήτε ταῖς ἡμετέραις ἐπεμβαίνειν
 « συμφοράις μήτε τοῖς ἐπιεούλοις τῆς μητροπόλεως

« nunc resciverunt, quia facinorum supplicia luenda ipsi
 « sunt; at tantisper dum nihil esset quod vererentur, nemo
 « nostrum in prodicionis suspicionem veniebat. Sin vero
 « in populum culpam conijciant, dicendum eos palam ea
 « de re deliberasse (nemo enim aberat concilio), adeoque
 « fama manifestior quolibet indicio celerius ad vos perve-
 « nisset. Quid vero? nonne et legatos mittere oportebat
 « ad pactiones sancientes? et quis designatus fuerit, dicant.
 « Sed hæc quidem male pereuntium et instantes pœnas evi-
 « tare cupientium causationes sunt. Quin etiam si civita-
 « tem proditum iri in satis esset, id quoque ipsos solos qui
 « nos criminantur ausuros esse, quorum facinoribus unum
 « tantum deest malum, proditio. Vos autem oportet, quia
 « semel cum armis adestis, subsidium (quod quidem ju-
 « stissimum est) metropoli ferre, et una nobiscum tyrannos
 « tollere, qui judicia sublatum iverunt, qui calcatis legi-
 « bus res gladiis suis dijudicarunt. Viros quippe nobiles,
 « quos nemo accusavit, ex medio raptos foro vinculis
 « cruciarunt, deinde nihil vocem aut preces eorum mo-
 « rantes neci tradiderunt. Licet autem vobis, non belli
 « lege ingressis, signa et indicia eorum quæ modo dixi
 « intueri, domos rapinæ illorum desolatas, peremptorum
 « conjuges et familias veste lugubri indutas, quin et per
 « totam civitatem luctum et lamentationem. Nemo enim
 « reperitur qui impiorum non expertus sit incursus. Quip-
 « pe eo vesanæ insolentiæ devenerunt, ut audaciam latroci-
 « nalem non solum ex provincia et aliis civitatibus in hanc,
 « quæ expressa totius gentis facies est et caput, transfe-
 « rant, verum etiam ex civitate in templum. Hoc nimirum
 « illis receptaculum factum est et perugium, et promptua-
 « rium eorum quæ in vos comparata sunt. Atque locus
 « qui adoratur per orbem universum, et ab alienigenia usque
 « a terræ sinibus fama et traditione honoratur, a feris apud
 « nos natis conculcatur. In rerum etiam desperatione jam
 « exsultant, populum populo, civitatem civitati committi,
 « gentemque exercitum colligere sua viscera dilaniaturum,
 « quum e contra pulcherrimum esset, vosque, ut dixi, de-
 « ceret, nobiscum tollere sceleratos, etiam ob ipsam hanc
 « fraudem illos ulciscentes, quod in auxilium vos vocare
 « ausi fuerint, quos metuere vindices debuissent. Quod-
 « si ejusmodi hominum advocationem reveremini, attamen
 « licet vobis, armis depositis et cognatorum habitu civita-
 « tem ingressis, medium inter hostes atque auxiliares no-
 « men assumere, vosmet judices faciendo. Verum reputate
 « quantum e re illorum erit, de manifestis et tam magnis
 « criminibus apud vos judicio sisti, qui hominibus non ac-
 « cusatis ne verbum quidem facere permiserunt. Ferant
 « igitur hanc ex vestro adventu gratiam. Sin vero neque
 « nobiscum indignari, neque judicare vultis, tertium restat,
 « ut relictis utrisque, nec nostris calamitatibus insultetis
 « nec cum insidiatoribus metropoleos maneat. Nam si

« συμμένειν. Εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα Ῥωμαῖοις
 « ὑποπέτετε διειλέχθαι τινὰς, παρατηρεῖν ἔξεστι τὰς
 « ἐφόδους· καὶ τι τῶν διαβεβλημένων ἔργων διακαλύ-
 « πηται, τότε φρουρεῖν τὴν μητρόπολιν ἐλθόντας, κο-
 « λάζειν τε τοὺς αἰτίους πεφωραμένους· οὐ γὰρ ἂν
 « ὑμᾶς φθάσειαν οἱ πολέμιοι τῇ πόλει προσωκημένους.
 « Εἰ δὲ οὐδὲν ὑμῖν τούτων εὐγνωμον ἢ μέτριον δοκεῖ,
 « μὴ θαυμάζετε τὰ κλειθρα τῶν πυλῶν, ἕως ἂν φέρητε
 « τὰ θύλα. »

10 δ. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε. Τῶν δὲ Ἰδου-
 μαίων οὐδὲν τὸ πλῆθος προσεῖχεν, ἀλλὰ τεθύμωτο μὴ
 τυγχόν ἐτοιμῆς τῆς εἰσόδου· καὶ διηγανάκτουσαν οἱ στρα-
 τηγοὶ πρὸς ἀπόθεσιν τῶν ὅπλων, αἰχμαλωσίαν ἡγούμε-
 νοι τὸ κελευόντων τινῶν αὐτὰ ρῖψαι. Σίμων δὲ υἱὸς
 15 Καθλᾶ τῶν ἡγεμόνων εἷς, μόλις τὸν τῶν οἰκείων κα-
 ταστείλας θόρυβον, καὶ στὰς εἰς ἐπήκοον τοῖς ἀρχιε-
 ρεῦσιν « οὐκέτι θαυμάζειν ἔφη φρουρουμένων ἐν τῷ ἱερῷ
 τῶν προμάχων τῆς ἐλευθερίας, εἴ γε καὶ τῷ ἔθνει
 κλειούσι τινες ἤδη τὴν κοινὴν πόλιν, καὶ Ῥωμαίους
 20 μὲν εἰσδέχεσθαι παρασκευάζονται, τάχα καὶ στερα-
 νώσαντες τὰς πύλας, Ἰδουμαῖοις δὲ ἀπὸ τῶν πύργων
 διαλέγονται, καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὅπλα κε-
 λεύουσι ρῖψαι. Μὴ πιστεύοντες δὲ τοῖς συγγενέσιν
 τὴν τῆς μητροπόλεως φυλακὴν τοὺς αὐτοὺς δικαστάς
 25 ποιοῦνται τῶν διαφόρων, καὶ κατηγοροῦντές τινων, ὡς
 ἀποκτείνειαν ἀκρίτους, αὐτοὶ καταδικάζουσιν ὅλου τοῦ
 ἔθνους ἀτιμίαν· τὴν γοῦν ἅπασιν τοῖς ἄλλοφύλοις ἀνα-
 πεπετασμένην εἰς θρησκείαν πόλιν τοῖς οἰκείοις νῦν
 ἀποτετεγίσθαι. Πάνυ γὰρ ἐπὶ σφαγὰς ἐσπεύδομεν
 30 καὶ τὸν κατὰ τῶν ὁμοφύλων πόλεμον, οἱ διὰ τοῦτο τα-
 χύναντες, ἵνα ἀτυχήσαντας ὑμᾶς τηρήσωμεν ἐλευθέ-
 ρους. Τοιαῦτα μὲντοι καὶ πρὸς τῶν φρουρουμένων
 ἠδείκασθε, καὶ πιθανὰς οὕτως ὑποψίας, οἶμαι, καὶ κατ'
 ἐκείνων συνελέξατε. Ἐπειτα τῶν ἔνδον φρουρᾶν κρα-
 35 τούστες, ὅσοι κήδονται τῶν κοινῶν πραγμάτων, καὶ
 τοῖς συγγενεστάτοις ἔθνεσιν ἀθρόοις ἀποκλείσαντες μὲν
 τὴν πόλιν, ὀδριστικὰ δὲ οὕτω προστάγματα κελεύοντες,
 τυραννεῖσθαι λέγετε, καὶ τὸ τῆς δυναστείας ὄνομα τοῖς
 ὀφ' ὑμῶν τυραννουμένοις περιάπτετε. Τίς ἂν ἐνέγκαι
 40 τὴν εἰρωνεῖαν τῶν λόγων, ἀφορῶν εἰς τὴν ἐναντιότητά
 τῶν πραγμάτων, εἰ μὴ καὶ νῦν ὑμᾶς ἀποκλείουσιν
 Ἰδουμαῖοι τῆς μητροπόλεως, ὅς αὐτοὶ τῶν πατρίων
 ἱερῶν εἴργετε; Μένψαιτ' ἂν τις εἰκότως τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ
 πολιορκουμένους, ὅτι θαρσύναντες τοὺς προδότας κολά-
 45 ζειν, ὅς ὑμεῖς ἀνδράς ἐπισήμους καὶ ἀκαταιτιάτους
 λέγετε διὰ τὴν κοινωσίαν, οὐκ ἂν ὑμῶν ἤρξαντο, καὶ
 τὰ καιριώτατα τῆς προδοσίας μέρη προαπέκοψαν.
 Ἄλλ' εἰ κάκεῖνοι τῆς χρείας ἐγένοντο μαλακώτεροι,
 τηρήσωμεν Ἰδουμαῖοι τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς
 50 κοινῆς πατρίδος προπολεμήσωμεν, ἅμα τοὺς τε ἔξωθεν
 ἐπιόντας καὶ τοὺς ἔνδον προδιόντας ἀμυνόμενοι πολε-
 μίους. Ἐνθάδε πρὸ τῶν τειγῶν μενούμεν ἐν τοῖς
 ὅπλοις, ἕως ἂν Ῥωμαῖοι κάμωσι προσέχοντες ὑμῖν, ἢ
 ὑμεῖς ἐλεύθερα προήσαντες μεταβάλῃσθε. »

« vel maxime quenquam nostrum suspicamini cum Romanis
 « colloquutum, licet aditus observare, quumque factum ali-
 « quod, quale objicitur, apparuerit, tunc demum venire
 « ut metropolim tueamini, et in criminis convictos animad-
 « vertatis : non enim est ut hostes vos praeveniant urbi
 « adeo propinquos. Quod si horum nihil gratum vobis acce-
 « ptumque aut moderatum videatur, ne miremini portas
 « clausas esse, quamdiu arma feratis. »

4. Hujusmodi quidem verba loquebatur Jesus. Idumaeorum autem multitudo nequaquam animum advertebat, sed ira incensa erat, quod non paratum habuisset introitum : ducesque valde indignabantur arma deponere, captivitatem esse existimantes alicujus ad imperium ea projicere. Unus autem e ducibus, Simon Cathlae filius, quum vix suorum tumultum sedasset, et in loco constitisset unde a pontificibus exaudiri posset, « non jam mirari se ait quod in templo obsiderentur libertatis propugnatores, quum nonnulli urbem jam claudant universae genti communem, et Romanos quidem, fortasse etiam portis coronatis, recipere parati sint, cum Idumaeis vero ex turribus colloquantur, eosque arma pro libertate capta projicere jubeant. Consanguineis autem custodiam metropoleos non credentes, ipsos Idumaeos controversiarum arbitros fieri volunt, quosdamque accusando, quod cives judicio non condemnatos occiderint, ipsi gentem omnem ignominia condemnant, ut qui urbem, alienigenis universis religionis ergo patentem, cognatis praecluserint. Sane enim ad caedes veniebamur et ad gerendum cum gentilibus bellum, qui ob hoc adesse properavimus, ut vos in adversis servaremus liberos. Pari scilicet modo vos etiam hi quos obsidetis lassere, tamque veri similes, ut puto, suspiciones in illos quoque collegistis. Deinde ex iis qui intus sunt custodia tenentes quibuscunque curae erat res publica, et urbe genti conjunctissimae in universum occlusa, adeoque contumeliose imperata nos facere jubentes, dicitis vos tyrannide premi, nomenque dominatus iis, qui vos tyrannos patiuntur, imponitis. Quis hanc in verbis cavillationem ferat, quum omnia contra ac dicitis facta videat, nisi et nunc Idumaei vos metropoli excludant, quos ipsi a patriis sacris arcetis? Merito quis eos incusaverit qui in templo obsidentur, quod quum ausi essent plectere proditores, quos, utpote scelerum socios, viros nobiles et ne accusatos quidem perhibetis, non a vobis inceperint et proditores summos praeciderint. Sed licet illi molliores fuerint quam oportebat, nos Idumaei domicilium Dei servemus, et pro communi patria propugnemus, hostesque, tam foris irruentes quam intus prodeutes, ulciscamur. Hic ante muros armati manebimus, donec aut Romani fessi sint vos expectando, aut vos praee libertatis studio mutemini. »

ε'. Τούτοις τὸ μὲν τῶν Ἰδουμαίων ἐπέβόα πλῆθος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀθυμῶν ἀνεχώρει, τοὺς μὲν Ἰδουμαίους μὴδὲν φρονούντας ὁρῶν μέτριον, διχόθεν δὲ τὴν πόλιν πολεμουμένην. Ἦν δὲ οὐδὲ τοῖς Ἰδουμαίοις ἐν ἡμέ-
 5 μίᾳ τὰ φρονήματα· καὶ γὰρ τεθύμνωτο πρὸς τὴν ὕβριν εἰρχθέντες τῆς πόλεως, καὶ τὰ τῶν ζηλωτῶν ἰσχυρὰ δοκοῦντες, ὥς οὐδὲν ἐπαμύνοντας ἐώρων, ἡπό-
 ρηντο, καὶ μετενόουν πολλοὶ τὴν ἀφίξιν. Ἡ δὲ αἰδώς τοῦ τέλεον ἀπράκτους ὑποστρέφειν ἐνίκα τὴν μεταμέ-
 10 λειαν, ὥστε μένειν αὐτοῖσι πρὸ τοῦ τεύχους κακῶς αὐ-
 λίζομένους. (ΙΖ'.) Διὰ γὰρ τῆς νυκτὸς ἀμήχανος ἐκρή-
 γνυται χειμῶν, ἀνεμοὶ τε βίαιοι σὺν θυμφοῖς λαβροτά-
 τοις, καὶ συνεχεῖς ἀστραπαί, βρονταὶ τε φρικαεδαί, καὶ
 15 μυχήματα σεισμένης τῆς γῆς ἐξάισια. Πρόδηλον δ'
 ἦν ἐπ' ἀνθρώπων δλέθρῳ τὸ κατὰστημα τῶν ὄλων
 συγκεχυμένον· καὶ οὐχὶ μικροῦ τις ἂν εἰκάσαι συμ-
 πτώματος τὰ τέρατα.

ς'. Μία δὲ τοῖς Ἰδουμαίοις καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει
 παρέστη δόξα, τοῖς μὲν, ὀργίζεσθαι τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ
 20 στρατείᾳ καὶ οὐκ ἂν διαφυγεῖν ἐπενεγκόντας ὅπλα τῇ
 μητροπόλει, τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἄνανον νενικημένοις χω-
 ρὶς παρατάξεως, καὶ τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν στρατηγεῖν.
 Κακοὶ δὲ ἦσαν ἅρα τῶν μελλόντων στοχασταί, καὶ
 κατεμαντεύοντο τῶν ἐχθρῶν ἅ τοις ἰδίους αὐτῶν ἐπῆει
 25 παθεῖν. Οἱ μὲν γὰρ Ἰδουμαῖοι συσπειραθέντες τοῖς
 σώμασιν ἀλλήλους ἀντέβαλπον, καὶ τοὺς θυρεοὺς ὑπὲρ
 κεφαλῆς συμφράξαντες ἤττον ἐκακοῦντο τοῖς ὑετοῖς· οἱ
 δὲ ζηλωταὶ μᾶλλον τοῦ καθ' αὐτοὺς κινδύνου ὑπὲρ ἐκεί-
 νων ἐβασανίζοντο, καὶ συνελθόντες ἐσχόπουν εἰ τινα
 30 μηχανὴν αὐτοῖς ἀμύνης ἐπινοήσειαν. Τοῖς μὲν οὖν
 θερμοτέροις ἐδόκει μετὰ τῶν ὅπλων βιάζεσθαι τοὺς
 παραφυλάσσοντας· ἐπειτα δὲ εἰσπεσόντας εἰς μέσον
 τῆς πόλεως ἀναφανδὸν ἀνοίγειν τοῖς συμμάχοις τὰς
 πύλας· τοὺς τε γὰρ φύλακας εἵξειν πρὸς τὸ ἀδόκητον
 35 αὐτῶν τετραγμένους, ἄλλως τε καὶ τοὺς πλείονας αὐ-
 τῶν ὄντας ἀνόπλους καὶ πολέμων ἀπείρους, καὶ τῶν
 κατὰ τὴν πόλιν δυσσύνακτον ἔσεσθαι τὸ πλῆθος κατει-
 λημένον ὑπὸ τοῦ χειμῶνος εἰς τὰς οἰκίας. Εἰ δὲ καί
 τις γένοιτο κίνδυνος, πρέπειν αὐτοῖς πᾶν ὀτιοῦν παθεῖν,
 40 ἢ περιδεῖν τοσοῦτον πλῆθος δι' αὐτοὺς αἰσχροῦς ἀπολ-
 λύμενον. Οἱ δὲ συνετώτεροι βιάζεσθαι μὲν ἀπεγίνω-
 σκον, ὁρῶντες οὐ μόνον τὴν ἑαυτῶν φρουρὰν πληθύου-
 σαν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς πόλεως τεῖχος διὰ τοὺς Ἰδου-
 μαίους ἐπιμελῶς φυλασσόμενον, ὥροντό τε πανταχοῦ
 45 τὸν Ἄνανον παρεῖναι, καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν ἐπισκέ-
 πτεσθαι τὰς φυλακὰς. Ὁ δὲ ταῖς μὲν ἄλλαις νυξὶν
 οὕτως εἶχεν, ἀνείθη δὲ κατ' ἐκείνην, οὔτι κατὰ τὴν
 Ἀνάνου βραθυμίαν, ἀλλ' ὥς αὐτὸς ἐκαίνο ἀπόλοιτο, καὶ
 τὸ πλῆθος τῶν φυλάκων, στρατηγούσης τῆς εἰμαρμέ-
 50 νος ἤδη. Καὶ δὲ τῆς νυκτὸς προκοπτοῦσης καὶ τοῦ
 χειμῶνος ἐπαχμαζόντος κοιμίζει μὲν τοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ
 φρουροὺς, τοῖς ζηλωταῖς δὲ ἐπινόειαν ἐμβάλλει τῶν ἱε-
 ρῶν αἰρόντας πριόνων ἐκτεμεῖν τοὺς μοχλοὺς τῶν πυ-
 λῶν. Συνήργησε δὲ αὐτοῖς πρὸς τὸ μὴ κατακουσθῆναι

5. His dictis Idumæi quidem acclamabant universi. Jesus autem anxius tristisque discessit, quum Idumæos ni-
 hil moderati sentire, et duplici bello civitatem urgeri vide-
 ret. Verum nec Idumæis quiescebant animi: nam indi-
 gne ferebant contumeliam, quod essent civitate prohibiti,
 et, quum zelotarum vires non exiguas esse crediderint,
 postquam nihil eos sibi auxiliari posse viderunt, in dubio
 esse cœpere, multosque adventus sui pœnitebat. Pudor
 autem nulla re prorsus gesta redeundi pœnitudinem supe-
 rabat, adeo ut illic manere decreverint, licet ante muros
 male se haberent in castris. (XVII.) Nocte enim gravissima
 erumpit tempestas, ventusque violentus cum imbre vehe-
 menti conjunctus et crebra fulgura, horrendaque tonitrua,
 et ingentes terræ concussæ mugitus. Manifestum vero erat
 hominum in exitium mundi statum fuisse conturbatum:
 eratque ut quis conjiceret ea non vulgares portendere cala-
 mitates.

6. Una autem tam Idumæis quam intra urbem positis erat
 opinio, illis quidem, irasci Deum expeditionis causa, nec
 se posse evadere qui adversus metropolim arma tulerint,
 Anano vero suisque, victoriam sibi obtigisse sine proelio,
 Deumque pro se pugnare. At mali erant profecto futuro-
 rum conjectores, et quæ sui passuri essent fore vaticina-
 bantur ut hostibus acciderent. Nam Idumæi quidem con-
 globatis corporibus se invicem refocillabant, conjunctisque
 super capita clypeis non multum nocebantur pluvia: ze-
 lotæ autem magis sollicitudine de illis quam suo periculo
 cruciabantur; atque congregati dispiciebant an quid ma-
 chinationis excogitari posset quo illis succurrerent. Et
 fervidioribus quidem visum est armis correptis adortum ire
 custodes; dein, quum in medium civitatis irruissent, palam
 auxiliatoribus portas aperire: nam et custodes cessuros
 esse ex improviso eorum impetu perturbatos, præsertim
 quod majori ex parte inermes essent minimeque in bellis
 exercitati; et cives aliquammultos difficulter colligi posse
 utpote in domos propter tempestatem conclusos. Quin et
 si quid periculi sit, vel quodvis pati satius esse quam ne-
 gligere tantam multitudinem ipsorum causa fœde pereun-
 tem. At prudentiores vi quidem rem gerere abnuebant,
 quod non solum custodiam sibi majorem adhibitam vide-
 rent, sed etiam urbis moenia propter Idumæos diligenter
 custodita; et ubique adesse Ananum, omnique hora vigilias
 invisere existimabant. Id quod ceteris quidem noctibus ita
 fieri solebat, illa vero omissum, non Anani desidia, sed ut
 ille ipse et custodum manus interirent fati ductu et impe-
 rio. Quippe quum multa nox esset et ingravesceret tem-
 pestas, dormitum quidem dimittuntur custodes in porticu:
 zelotis vero cogitatio injicitur ut captis sacrorum serris
 portarum vectes dissecarent. Illis autem plurimum con-

τὸν ψόφον ὃ τε τῶν ἀνέμων ἤχος καὶ τὸ τῶν βροντῶν ἐπάλληλον.

ζ'. Διαλαθόντες δὲ ἐκ τοῦ ἱεροῦ παραγίνονται πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ τοῖς αὐτοῖς πρὸς χρώμενοι τὴν κατὰ τοὺς Ἰδουμαίους ἀνοίγουσι πύλην. Τοῖς δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐμπίπτει ταραχή, τοὺς περὶ τὸν Ἄνανον ἐπιχειρεῖν οἰηθεῖσι, καὶ πᾶς ἐπὶ τοῦ ξίφους ἔσχε τὴν δεξιὰν ὡς ἀμυνόμενος· ταχέως δὲ γνωρίσαντες τοὺς ἔχοντας εἰσῆσαν. Εἰ μὲν οὖν ἐτράποντο ἐπὶ τὴν πόλιν, οὐδὲν ἐκώλυεν ἂν ἀπολωλέναι τὸν δῆμον αὐτανδρον, οὕτως εἶχον ὀργῆς· νῦν δὲ πρῶτους τοὺς ζηλωτὰς ἔσπευδον τῆς φρουρᾶς ἐξελεῖσθαι, δεομένων πολλὰ καὶ τῶν εἰσδεξαμένων, μὴ περιδεῖν δι' οὗς ἦλθον ἐν μέσσις τοῖς δεινοῖς, μὴδὲ αὐτοῖς χαλεπώτερον ἐπισεῖσαι τὸν κίνδυνον· τῶν μὲν γὰρ φρουρῶν ἀλόγων ῥάδιον αὐτοῖς εἶναι χωρεῖν ἐπὶ τὴν πόλιν· εἰ δὲ ἀπ᾽ αὐτὴν προκινήσειαν, οὐκ ἂν ἔτι ἐκείνων κρατῆσαι· πρὸς γὰρ τὴν αἰσθησιν συντάσσασθαι αὐτοὺς καὶ τὰς ἀνόδους ἀποφράζειν.

ΚΕΦ. Ε'.

20 Συνεδόκει ταῦτα τοῖς Ἰδουμαίοις, καὶ διὰ τῆς πόλεως ἀνέβαινον πρὸς τὸ ἱερόν, μετέωροί τε οἱ ζηλωταὶ τὴν ἀριξίν αὐτῶν ἐκαπαρόντων. Καὶ παριόντων εἰσω καὶ αὐτοὶ θαρρύντες προήσαν ἐκ τοῦ ἐνδοτέρου ἱεροῦ· μινύοντες δὲ τοῖς Ἰδουμαίοις προσέβαλλον ταῖς φυλακαῖς. Καὶ τινὰς μὲν τῶν προκοιτούντων ἀπέσφαξαν κοιμωμένους, πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐγρηγορότων βοήν διανέστη πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἀρπάζοντες τὰ θπλα πρὸς τὴν ἀμυναν ἐχώρουν. Ὅπως μὲν οὖν μόνους τοὺς ζηλωτὰς ἐπιχειρεῖν ὑπελάμβανον, ἐθάρρουν ὡς τῷ πλήθει περιεσόμενοι· κατιδόντες δὲ ἔξωθεν ἐπισχεομένους ἄλλους, ἥσθοντο τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἰδουμαίων. Καὶ τὸ μὲν πλεόν αὐτῶν ἅμα ταῖς ψυχαῖς κατέβαλε τὰ θπλα, καὶ πρὸς οἰμωγαῖς ἦν· φραξάμενοι δὲ ὅλγοι τῶν νέων γενναίως ἰδέχοντο τοὺς Ἰδουμαίους, καὶ μέχρι πολλοῦ τὴν ἀργότεραν πληθύν ἔσχεπον. Οἱ δὲ κραυγῇ διεσήμεινον τοῖς κατὰ τὴν πόλιν τὰς συμφοράς. Κάκεινον ἀμῦναι μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν ὡς ἔμαθον εἰσπεπτωκότας τοὺς Ἰδουμαίους, ἄγαν δὲ ἀντεβῶν καὶ ἀντωδύροντο, καὶ πολλὰς γυναῖκων κωκυτὰς ἠγείρετο, ἐκινδύνουν τε ἕκαστοι τῶν φυλάκων. Οἱ δὲ ζηλωταὶ τοῖς Ἰδουμαίοις συνεπηλάλαζον, καὶ τὴν ἐκ πάντων βοήν ὃ χειμῶν ἐποίει φοβερωτέραν. Ἐφείδοντο τε οὐδενὸς Ἰδουμαῖοι, φύσει τε ὠμότατοι φονεῦναι ὄντες καὶ τῷ χειμῶνι κεκακωμένοι κατὰ τῶν ἀποκλισάντων ἐχρῶντο τοῖς θπλοῖς, ἦσαν δὲ ὅμοιοι τοῖς ἰκτετούσι καὶ τοῖς ἀμυνόμενοις· καὶ πολλοὺς, τὴν τε συγγένειαν ἀναμινύσκοντας καὶ δεομένους τοῦ κοινοῦ ἱεροῦ λαθεῖν αἰδῶ, διήλαυνον τοῖς ἔφρεσιν. Ἦν δὲ φυγῆς μὲν οὐδεὶς τόπος οὐδὲ σωτηρίας ὁπίς· συννοθούμενοι δὲ περὶ ἀλλήλους κατεκόπτοντο, καὶ τὸ πλεόν ἐκδιαζόμενοι (ὡς οὐκέτι ἦν ὑποχωρήσεως τόπος, ἐπῆσαν δ' οἱ φονεύοντες) ὑπ' ἀμηχανίας κα-

tulit, ut sonus non audiretur, ventorum fremitus et crebrorum tonitruum fragor.

7. Clam itaque fano egressi ad murum veniunt, ilsdemque serris adhibitis portam Idumæos versus aperiunt. Illos autem primo quidem occupat pavor, Ananum cum suis moliri aliquid suspicatos; et unusquisque gladium dextra prehendit, eo animo ut vim arceret: his vero qui ad se venerant statim agnitis, introibant. Quodsi tum ad civitatem se vertissent, nihil obstabat quominus populus universus interiisset: tanta ira ferebantur; nunc vero ita accidit ut primo zelotas custodia eximere festinarent, etiam iis obnixi id postulantiibus qui illos intromiserint, ne negligerent malis obsessos quorum gratia venerint, neque his gravius periculum impingerent: captis enim custodibus, nullo negotio posse et ipsos in civitatem impetum facere; sin vero semel ea concitaretur, hand fore ut cives superarentur, quippe qui, si illos senserint, se in aciem collecturi et ascensum illis sint obstructuri.

CAP. V. (XVII.)

Ista itidem Idumæis placebant, ascendebantque in templum per civitatem, et adventum eorum suspensis animis expectabant zelotæ. Quumque ingressi essent, illi etiam e fano interiori confidenter prodierunt, mixtique Idumæis custodes adoriebantur. Et nonnullos quidem excubantium, quos somnus oppresserat, jugularunt, ad clamorem vero expergefactorum omnis excitata est multitudo, armaque non sine stupore corripientes ad sui defensionem properabant. Et quamdiu quidem solos zelotas ipsos aggredi existimarent, animos sumebant, ut qui eos numero superaturi essent: ubi vero foris alios effundi viderunt, Idumæos irrupisse senserunt. Et major quidem pars eorum arma deponebant simul atque animis dejecti erant, et ad ejulatus se conferebant: pauci vero juvenum muniti fortiter excipiebant Idumæos, diuque inertiolem multitudinem protegebant. Alii vero clamore suo iis qui in urbe erant calamitates indicabant. Illorumque auxilio nemo venire ausus est, cognito Idumæos irruiisse; sed vicissim magnos clamores tollebant et lamentationes, multusque mulierum ululatus edebatur; et unusquisque custodem in periculo erant. Zelotæ autem una cum Idumæis clamorem sustulerunt, magisque horribiles tempestas faciebat omnium vociferationes. Ac nemini parcebant Idumæi, utpote naturæ immanitate proni ad cædes, et ex tempestate male habiti arma in eos vertebant qui ipsos excluderant, itidemque infensi erant supplicantiibus et pugnantibus; et multos, tam cognationis eos admonentes quam orantes ut commune sanum revererentur, gladiis transfigebant. Nullus autem fugæ quidem locus erat, neque salutis spes: eundem vero in locum coacti concidebantur, majorique ex parte eo vi compulsi, quum non esset quo se reciperent, et in eos irruerent interfectores, etiam præ consilii inopia in civitatem se præcipitabant,

ην πόλιν, οἰκτρότερον ἔμοιγε
τὸν αὐθαίρετον ὑπομένον-
ζῶντες ἱερὸν πᾶν αἵματι, καὶ
πεντακοσίους ἢ ἡμέρα κα-

σαν δὲ τούτοις οἱ θυμοὶ τῶν
πόλιν τραπόμενοι πᾶσαν μὲν
δὲ τὸν περιτυχόντα. Καὶ τὸ
ἐδόκει παρανάλωμα, τοὺς δ'
κατ' ἐκείνων ἦν τοῖς πλείστοις
ἐς διεφθείροντο, καὶ τοῖς νε-
τὸν μὲν Ἀνανὸν τῆς πρὸς τὸν
τοῦν τῶν ἀπὸ τοῦ τεύχους λό-
θον δὲ εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας,
καίτοι τοσαύτην Ἰουδαίων
πεποινημένων, ὥστε καὶ τοὺς
μένους πρὸ δύντος ἡλίου κα-
Οὐκ ἂν ἀμάρτοιμι δὲ εἰπὼν
τὸν Ἀνανὸν θάνατον, καὶ ἀπ'
απῆναι τὸ τεῖχος, καὶ δια-
Ἰουδαίους, ἐν ᾗ τὸν ἀρχιερέα
τηρίας αὐτῶν ἐπὶ μέσης τῆς
ον. Ἦν γὰρ δὴ τὰ τε ἄλλα
ατος, καὶ παρὰ τὸν ὄγκον τῆς
καὶ ἡς εἶχε τιμῆς ἡγαπηκῶς
ς ταπεινοτάτους· φιλελεύθε-
ρατίας ἐραστής, πρό τε τῶν
συμφέροντα αἰεὶ τιθέμενος,
ος τὴν εἰρήνην (ἀμαχὰ γὰρ
χοπούμενος δὲ ὑπ' ἀνάγκης
ως, εἰ μὴ διαλύσαιτο Ἰου-
ο. Καθόλου δὲ εἰπεῖν, ζῶν-
δελεύθησαν. Δεινὸς γὰρ ἦν
ῖημον· ἦδη δ' εἰ ἐκεχειρωτο
πολεμοῦντας· πλείστην ἂν
ον ὑπὸ τοιοῦτω στρατηγῷ.
ῖ Ἰησοῦς, αὐτοῦ μὲν λειπό-
ύχων δὲ τῶν ἄλλων. Ἀλλ',
ως μεμιασμένης τῆς πόλεως
μενος ἐκκαθαρθῆναι τὰ ἅγια,
αὶ φιλοστοργούντας περιέκο-
ν ἱερὰ ἐσθῆτα περιεκείμενοι,
ς κατάρχοντες, προσκυνού-
ουμένης παραβάλλουσιν εἰς
νοὶ, βορὰ κυνῶν καὶ θηρίων,
κείνοις στενάξαι ἂν τοῖς ἀν-
ορυομένην ὅτι τοσοῦτον ἤ-
γὰρ τὸ μὲν Ἀνανὸν καὶ Ἰη-

νοὺς οἱ τε ζηλωταὶ καὶ τῶν
λαόν, ὥσπερ ἀνοσίων ζῶντων
Καὶ τὸ μὲν εἰκάθον ἐφ' οὗ
ἐρετο, τοὺς δὲ εὐγενεῖς καὶ
ἐπὶ τὴν κατέκλειον δεδεμέ-

exitium voluntarium subeuntes eo quod effugiebant, ut
mihi videtur, miserabilius. Templum autem omne exte-
rius sanguine inundaabatur, quumque dies illucesceret, in-
venta sunt caesorum octo millia et quingenti viri.

(XVIII.) 2. Istis vero non satiati erant Idumaei ira accensi,
sed in urbem conversi domos omnes diripiebant, et obvium
quemque perimebant. Et ceterae quidem multitudinis eadem
supervacaneam ducebant, pontifices vero perquirebant, et
in illos plerique impetu ferebantur, captosque statim occi-
debant; quumque super eorum cadavera constitissent, nunc
Anano populi benevolentiam, nunc Jesu quae de muro dixe-
rat exprobrabant. Eo autem impietatis processerunt, ut
etiam insepultos eos abjecerint, quanquam tanta Judaeis
erat cura sepulturae, ut etiam post damnationem cruci
affixos ante solis occasum tollerent et humarent. Non au-
tem erraverim, si initium urbis excidii ab Anani morte fa-
ctum esse dixerō, et ab illo inde die muros everti remque
publicam Judaeorum pessumdari coeptam, quo pontificem
qui praerat eorum saluti in media civitate trucidatum vide-
runt. Erat autem et alius vir venerabilis summeque justus,
et praeter nobilitatis et dignitatis et honorum quibus auctus
erat amplitudinem, se aequabilem et infimis parem prae-
stare amaverat; porro libertatis supra modum fautor, po-
pularisque regiminis amator, et bonum publicum iis quae
sibimet prodessent semper preferens; et pacem maximi
faciens, ut qui norit Romanos non posse expugnari, ac pro-
spexerit necesse esse ut bello perirent, nisi res cum Romanis
sollerter componerent, Judaei. Ne multa, si vixisset Ana-
nus, haud dubie ad compositionem res venissent. Nam plu-
rimum dicendo valebat, et ad populum persuadendum;
jamque si eos etiam subegisset qui ipsi impedimento erant,
aut belli desiderio lenebantur, multum negotii sub ejusmodi
duce facessissent Romanis. Huic junctus erat Jesus, illo
quidem, si conferrantur, inferior, ceteris vero praestantior.
At certe Deum puto, quum urbem pollutam exitio dare de-
cerneret, flammisque loca sancta purgari vellet, consulto
defensores eorum quicquid ea diligenter amputasse. Itaque
qui paullo ante veste orbe in urbem commeantibus venera-
rant, et ex terrarum di, foras ejecti in canum et ferarum
biles habebantur, nunc di. Virtus ipsa mihi visa est super
escam, conspiciebantur. Cum lamentatione quod adeo victa es-
viris istis gemuisse, cum Ananus quidem et Jesus vitae exi-
set a malitia. At eni haec fuerunt.
tum hujuscemodi haec vero multi tam zelotae quam Idumaei
(XIX.) 3. Post illam profanorum gregem adorti jugula-
populum veluti animalium, ubicunque deprehensum, trucidaba-
bant. Et vulgus quidam, lescentes quotquot caperent vinclos
tur; nobiles vero et adadabant, fore sperantes ut nonnullos nece
in carcerem concluderent.

νοὺς, κατ' ἐλπίδα τοῦ προστεθήσεσθαι τινὰς αὐτοῖς τὴν ἀναίρεσιν ὑπερτιθέμενοι. Προσέσχε δὲ οὐδεὶς, ἀλλὰ πάντες τοῦ τάξασθαι μετὰ τῶν πονηρῶν κατὰ τῆς πατρίδος προείλοντο τὸν θάνατον. Δεινὰς δὲ τῆς ἀρνήσεως αἰκίας ὑπέμενον, μαστιγούμενοι τε καὶ στρεβλούμενοι· μετὰ δὲ τὸ μηκέτ' ἀρκεῖν τὸ σῶμα ταῖς βασάνοις μόλις ᾔξιουντο τοῦ ζῆφους. Οἱ συλληφθέντες δὲ μεθ' ἡμέραν ἀνηροῦντο νύκτωρ καὶ τοὺς νεκροὺς ἐκφοροῦντες ἐρρίπτουν, ὡς ἐτέροις εἶη δεσμώταις τόπος. Ἦν δὲ τοσαύτη τοῦ δήμου κατάπληξις, ὡς μηδένα τολμῆσαι μήτε κλαίειν φανερώς τὸν προσήκοντα νεκρὸν μήτε θάπτειν, ἀλλὰ λαθραῖα μὲν ἦν αὐτῶν κατακεκλεισμένων τὰ δάκρυα καὶ μετὰ περισκέψεως, μή τις ἐπακούσῃ τῶν ἐγθρῶν, ἔστανον· Ἰσα γὰρ τοῖς πενθουμένοις ὁ πενθήσας εὐθὺς ἐπάσχε. Νύκτωρ δὲ κόνιν αἶροντες χεροῖν ὀλίγην ἐπερρίπτουν τοῖς σώμασι, καὶ μεθ' ἡμέραν εἰ τις παράβολος. Μύριοι δὲ καὶ δισχιλιοὶ τῶν εὐγενῶν νέων οὕτω διεφθάρησαν.

δ'. Οἱ δὲ ᾗδὴ διαμεμισηκότες τὸ φονεύειν ἀνέδην εἰς ῥωνεύοντο δικαστήρια καὶ κρίσεις. Καὶ δὴ τινὰ τῶν ἐπιφανεστάτων ἀποκτεῖναι προθέμενοι Ζαχαρίαν υἱὸν Βαρούχου (παρώξυνε δ' αὐτοὺς τὸ λίαν τάνδρος μισοπύνηρον καὶ φιλελεύθερον ἦν δὲ καὶ πλούσιος, ὥστε μὴ μόνον ἐλπίζειν τὴν ἀρπαγὴν τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ προσ- ἀποσκευάσασθαι δυνατόν ἀνδρῶν εἰς τὴν αὐτῶν κατάλυσιν), συγκαλοῦσιν ἐξ ἐπιτάγματος ἐβδομήκοντα τῶν ἐν τέλει δημοτῶν, εἰς σχῆμα δικαστῶν ἔρμον ἐξ- ουσίας· καὶ τοῦ Ζαχαρίου κατηγοροῦν ὡς ἐνδιδοίη τὰ πράγματα Ῥωμαίοις, καὶ περὶ προδοσίας διαπέμφαιτο πρὸς Οὐεσπασιανόν. Ἦν δὲ οὔτε ἐλεγχός τις τῶν κατηγορουμένων οὔτε τεκμήριον, ἀλλ' αὐτοὶ πεπεισθαι καλῶς ἔφασαν, καὶ τοῦτ' εἶναι πίστιν τῆς ἀληθείας ᾔξιουν. Ὅ γε μὴν Ζαχαρίας συνιδὼν μηδεμίαν αὐτῶν καταλειπομένην σωτηρίαν ἐλπίδα (κεκλήσθαι γὰρ κατ' ἐνέδραν εἰς εἰρκτὴν, οὐκ ἐπὶ δικαστήριον), ἐποίησατο τὴν τοῦ ζῆν ἀπόγνωσιν οὐκ ἀπαρρησίαστον, ἀλλὰ καταστάς τὸ μὲν πιθανόν τῶν κατηγορουμένων διεχλεύασε, καὶ διὰ βραχείων ἀπελύσατο τὰς ἐπιφερομένας αἰτίας. Εἴτα δὲ τὸν λόγον εἰς τοὺς κατηγοροὺς ἀποστρέψας ἐξῆς πάσας αὐτῶν διεξῆει τὰς παρανομίας, καὶ πολλὰ περὶ τῆς συγχύσεως κατωλόφωρον τῶν πραγμάτων. Οἱ ζηλω- ται δὲ ἐθορύβουν καὶ μόλις τῶν ξιφῶν ἀπεκράτουν, τὸ σχῆμα καὶ τὴν εἰρωνεῖαν τοῦ δικαστηρίου μέχρι τέ- λους παίζαι προαιρούμενοι, καὶ ἄλλως πειράσαι θέλον- τες τοὺς δικαστὰς, εἰ παρὰ τὸν αὐτῶν κίνδυνον μνη- σθήσονται τοῦ δικαίου. Φέρουσι δ' οἱ ἐβδομήκοντα τῷ κρινομένῳ τὰς ψήφους ἀπολύσεως, καὶ σὺν αὐτῷ προεί- λοντο τεθνάναι μᾶλλον ἢ τῆς ἀναίρεσεως αὐτοῦ λαβεῖν τὴν ἐπιγραφὴν. Ἦρθη δὲ βοή τῶν ζηλωτῶν πρὸς τὴν ἀπόλυσιν, καὶ πάντων μὲν ἦν ἀγανάκτησις ἐπὶ τοῖς δι- κασταῖς, ὡς μὴ συνείησι τὴν εἰρωνεῖαν τῆς δοθείσης αὐ- τοῖς ἐξουσίας· δύο δὲ τῶν τολμηροτάτων προσπεσόντες ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ διαφθείρουσι τὸν Ζαχαρίαν, καὶ πε- σόντι ἐπιχλευάζοντες ἔφασαν, «καὶ παρ' ἡμῶν τὴν ψήφον

dilata sibi adjungerent. At nemo illis auscultabat, sed mori omnes malebant quam in improbis numerari contra patriam conspirantibus. Graves autem angores sustinebant quod ab illis stare recusarent, flagris et tormentis vexati : quumque corpus non amplius ferendo esset cruciatus, vix eos dignati sunt gladio. Quos vero die cepissent, nocte interficiebant, mortuosque efferentes foras projiciebant, ut locus esset aliis in vincula conjectis. Tantus autem populum pavor occupaverat atque formido, ut nec ausus esset quisquam affines mortuos palam deslere, neque sepelire ; sed occultæ quidem erant conclusorum lacrimæ, neque geme- bant nisi cautione adhibita, ne quis inimicorum eos au- diret : paria namque his quos lugebant illico patiebantur qui luctus edidissent. Nocte vero terram exiguum manibus sublatam corporibus injiciebant, et interdictum si quis fortius fuisset animatus. Atque duodecim millia nobilium juvenum ad hunc modum perierunt.

4. Illi autem jam cædes confertas perosi judicum con- sessus judiciumque per irrisiōnem agebant. Itaque quum illu- strium quendam Zachariam Baruchi filium interficere sibi proposuissent (illos enim irritabat quod inlicitum odio habe- ret et libertatem amaret ; itemque locuples erat, ut non solum fortunarum ejus direptionem sperarent, sed et virum e medio tollerent, qui ad illorum potestatem evertendam plurimum conferre potuit), convocant ex præcepto septua- ginta e plebeiorum primoribus judicum specie absque au- ctoritate, et Zachariam accusant, ut qui vellet res eorum prodere Romanis, et ad Vespasianum proditiōnis causa nuserit. Quorum autem accusabatur nec probatio erat ulla nec indicium, sed de illis sibi plane persuasum esse dixerunt, atque hoc satis esse volebant ad fidem veritati impetrandam. Zacharias autem, quum intellexisset nullam sibi relictam esse salutis spem, ut qui per insidias in car- cerem accitus esset, non ad judicium, in vitæ desperatione dicendi libertate non abstiuit, sed in medio constitutus, verisimilitudinem eorum de quibus accusabatur irrisit, pau- cisque objecta sibi crimina diluit. Deinde oratione in ac- cusatores conversa, omnes eorum iniquitates ordine perse- quitur, multumque lamentatus est rerum perturbationem. Zelotæ autem obstrepebant, et vix a gladiis temperabant, speciem et simulationem judicii ad finem agere cupientes, et judices insuper experiri volentes, an quum in periculo versentur, justitiæ forent memores. Septuaginta vero vo- calum in judicium sententiis suis absolvunt, et cum eo mori maluerunt quam ut sibi interitus ejus adscriberetur. Illo autem absoluto clamor sublatus est a zelotis, et uni- versi judicibus irascebantur, ut qui simulationem datæ sibi potestatis non intelligerent : duo vero ex audacissimis Za- chariam in medio templo adorti interficiunt, cæsoque illu-

« ἔχεις, καὶ βεβασιώτεραν ἀπολυσιν » ῥίπτουσι τε αὐτὸν εὐθέως ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατὰ τῆς ὑποκειμένης φάραγγος. Τούτους δὲ δικαστὰς πρὸς ὕβριν ἀπεστραμμένους τοὺς ξίφεσι τύπτοντες ἐξέωσαν τοῦ περιβόλου, δι' ἐν τούτῳ φεισά-
 5 μνοι τῆς σφαγῆς αὐτῶν, ἵνα σκεδασθέντες ἀνὰ τὴν πόλιν ἀγγελοὶ πᾶσι τῇ δουλείᾳ γένωνται.

(Κ'). εἰ. Τοῖς δὲ Ἰδουμαίοις ἤδη τῆς παρουσίας μετέ-
 μελε καὶ προσίστατο τὰ πραττόμενα. Συναγαγὼν δὲ αὐ-
 10 τοὺς τις ἀπὸ τῶν ζηλωτῶν κατ' ἰδίαν ἔλθων ἐνεδείκνυτο
 τὰ συμπαρονομηθέντα τοῖς καλέσασιν, καὶ τὰ κατὰ
 τῆς μητροπόλεως διεξήκει. « παρατάσσεσθαι μὲν γὰρ
 ὡς ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων προδοιδομένης Ῥωμαίοις τῆς
 15 μητροπόλεως, ἡγήρειαν δὲ προδοσίας μὲν τεκμήριον
 οὐδὲν, τοὺς δὲ ἐκείνην ὑποκρινομένους φυλάττεσθαι
 καὶ πολέμου καὶ τυραννίδος ἔργα τολμῶντας. Προ-
 ἤκειν μὲν οὖν αὐτοῖς διακωλύειν ἀπ' ἀρχῆς· ἐπειδὴ
 20 δ' ἀπαξ εἰς κοινωνίαν ἐμφυλίου φόνου προσέπεσον,
 ὅρον γοῦν ἐπιθεῖναι τοῖς ἁμαρτήμασι, καὶ μὴ παρὰ-
 μένειν χορηγοῦντας ἰσχὺν τοῖς καταλύσασιν τὰ πάτρια.
 Καὶ γὰρ εἰ τινες χαλεπαίνουσι τῷ κλεισθῆναι τὰς πό-
 25 λας καὶ τὴν εἰσοδὸν, ἀλλὰ τοὺς εἰρέαντας τετιμωρή-
 σθαι, καὶ τεθνάναι μὲν Ἄνανον, διεφθάρθαι δὲ ἐπὶ
 μιᾷς νυκτὸς ὀλίγου δεῖν πάντα τὸν δῆμον. Ἐφ' οἷς
 τῶν μὲν οἰκείων πολλοὺς αἰσθάνεσθαι μετανοοῦντας,
 30 τῶν ἐπικαλεσαμένων δὲ ὄρῃν ἀμετρον τὴν ὠμότητα,
 μὴδὲ δι' οὗς ἐσώθησαν αἰδοιμένων. Ἐν ὁμᾶσι
 γοῦν τῶν συμμάχων τὰ αἰχίστα τολμᾶν, καὶ τὰς
 ἐκείνων παρανομίας Ἰδουμαίους προσάπτεσθαι, μέ-
 χρις ἂν μήτε κωλύη τις μήτε χωρίζηται τῶν δρωμέ-
 35 νων. Δεῖν οὖν (ἐπειδὴ διαβολὴ μὲν πέφνην τὰ τῆς
 προδοσίας, ἔφοδος δὲ Ῥωμαίων οὐδεμία προσδοκᾶται,
 δυναστεία τε ἐπιτετεῖχισται τῇ πόλει δυσκατάλυτος)
 αὐτοὺς ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου, καὶ τοῦ μὴ κοινωνεῖν
 τοῖς φαύλοις ἀπάντων ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν φενα-
 35 κισθέντες μετάσχοιεν. »

ΚΕΦ. Ζ'.

Τούτοις δὲ πεισθέντες οἱ Ἰδουμαῖοι, πρῶτον μὲν
 λύουσι τοὺς ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις, περὶ δισχιλίους δη-
 40 μότας· οἱ παραχρῆμα φυγόντες ἐκ τῆς πόλεως ἀφικνουῦ-
 νται πρὸς Σίμωνα, περὶ οὗ μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν.
 Καὶ συνέβη τὸν χωρισμὸν αὐτῶν γενέσθαι παρὰ δοῶσαν
 ἀμφοτέροις. Ὅ τε γὰρ δῆμος ἀγνοῶν τὴν μετάνοιαν
 45 ἐθάρρησε πρὸς ὀλίγον, ὥς ἐχθρῶν κεκουφισμένος, οἱ τε
 ζηλωταὶ μᾶλλον ἐπανίστησαν, οὐχ ὡς ὑπὸ συμμάχων
 κατὰλεπθέντες, ἀλλ' ἀπληλαγμένοι τῶν δυσωπούντων
 50 καὶ διατρεπόντων παρανομεῖν. Οὐκέτι γοῦν μέλλησις
 ἢ σκέψις ἦν τῶν ἀδικημάτων, ἀλλ' ὀξυτάταις μὲν
 ἐχθρῶν τοῖς ἐπινοαῖς εἰς ἕκαστα, τὰ δοχθέντα δὲ τά-
 χιον καὶ τῆς ἐπινοίας ἐνήργουν. Μάλιστα δ' ἐπ' ἀν-
 60 δρείαν τε καὶ εὐγένειαν ἐφόνων, τὴν μὲν φόνῳ λυμαι-
 νόμενοι, τὸ δὲ γενναῖον δεῖν· μόνην γὰρ αὐτῶν ἀσφα-
 λειαν ὑπελάμβανον, τὸ μηδένα τῶν δυνατῶν καταλι-

centes dicebant, « et a nobis suffragium habes, firmioremque
 « absolutionem » : eumque statim de templo in subjectam
 vallem projiciunt. Judices autem in contumeliam gladium
 dorsis ferientes templi ambitu pepulerunt, quum ob hoc
 unum ab illorum caede abstinissent, ut per civitatem dis-
 5 jecti apud omnes fierent servitutis nuncii.

(XX.) 5. Verum Idumæos jam se venisse poenitabat, eisque
 displicebant quæ facta erant. Quum autem congregati es-
 sent a quodam zelota, qui ad eos clam venerat, hic omnia
 indicabat quæ nefarie fecerint una cum iis qui ipsos acci-
 verint, quæque contra metropolim gesta fuerint oratione
 persequeretur : « arma quippe eos cepisse, quasi metropol-
 10 is a pontificibus proderetur Romanis, reperisse autem
 nullum proditionis indicium : illos vero qui eam finxerint
 ab ipsis defendi, et belli facinora patrare ausos et tyran-
 nidis. Et ipsorum quidem fuisse ab initio eos prohibere :
 quoniam vero acciderit ut cædis civilis aliquando cum illis
 participes essent, jam peccandi finem facere eos oportere,
 neque longius manere ad vires illis suppeditandas qui res
 patrias perditum viderint. Nam si qui portas sibi occlusas
 introitumque in urbem obstructum graviter ferant, pœnas
 ab illis qui ipsos excluderint esse repetitas, atque obiisse
 quidem Ananum, una vero nocte populum fere omnem esse
 consumptum. Quarum rerum multos e suis poenitere ipsos
 sentire, pariterque videre immanem illorum crudelitatem
 qui ipsos acciverint, ne servatores quidem suos reverentium.
 Adeoque dum in auxiliatorum conspectu foedissima facere
 non dubitent, illorum quoque injurias Idumæis impu-
 20 tari, quam diu nemo illis obsistat aut a perpetratis se
 absteineat. Debere igitur (quoniam certum sit improbe
 conficta esse omnia de proditione, neque Romanorum
 expectari adventum, urbemque munitam esse potentia
 expugnata difficili) ipsos domum discedere, et deserendo
 malorum societatem sese excusatum ire de omnibus
 quorum participes se fecerint ab illis decepti. »

CAP. VI. (XX.)

Istis inducti Idumæi primum quidem eos qui erant in
 custodiis solvunt, ad duo circiter millia popularium, qui
 statim relicta civitate ad Simonem se conferunt, de quo
 paullo infra dicemus : deinde domum ex Hierosolymis abie-
 runt. Atque eorum discessus utrisque improvisus accidit et
 inopinatus. Nam et populus, nescii quod illos factorum
 poenituerit, ad breve tempus fiduciam sumpserunt, quasi
 inimicis levati : et zelotæ eo magis ex adverso insurrexe-
 runt, quasi ab auxiliariis non deserti essent, sed ab iis
 liberati, qui eorum retunderent reprimerentque insolentiam.
 Itaque non mora aliqua interposita aut deliberatione inju-
 10 rias faciebant, sed summam celeritatem adhibentes in sin-
 gulis excogitandis, quicquid illis visum est ipsa cogitatione
 citius peragebant. Maxime autem virorum fortium atque
 nobilium cædem sitiebant ; hos quidem exitio dantes ex in-
 15 vidia, illos vero præ metu : haud aliam enim sibi securi-
 tatem fore existimabant quam ut nemo ex optimatibus su-

πείν. Ἀνθρώποι γοῦν σὺν πολλοῖς ἑτέροις καὶ Γωρίων,
 ἀξιώματα μὲν καὶ γένει προὔχων, δημοκρατικὸς δὲ
 καὶ φρονήματος ἐλευθερίου μεστός, εἰ καὶ τις ἕτερος
 Ἰουδαίων. Ἀπώλεσε δ' αὐτὸν ἡ παρρησία μάλιστα
 5 πρὸς τοὺς ἄλλους πλεονεκτήμασιν. Οὐδὲ ὁ Περαιτὶς
 Νίγερ αὐτῶν τὰς χεῖρας διέφυγεν, ἀνὴρ ἀριστος ἐν τοῖς
 πρὸς Ῥωμαίους πολέμοις γενόμενος· ὃς καὶ βοῶν
 πολλὰς τὰς τε ὠτειλάς ἐπιδεικνύς διὰ μέσης ἐσύρετο
 τῆς πόλεως. Ἐπεὶ δὲ ἔξω τῶν πυλῶν ἦκτο, τὴν σω-
 10 τηρίαν ἀπογνοῦς περὶ ταφῆς ἰκέτευεν· οἱ δὲ προαπειλή-
 σαντες ἤς ἐπεθύμει μάλιστα γῆς μὴ μεταδώσειν αὐτῷ
 τὸν φόνον ἐνήργουν. Ἀναιρούμενος δὲ ὁ Νίγερ τιμω-
 ροὺς Ῥωμαίους αὐτοῖς ἐπηράσατο, λυμὸν τε καὶ λοιμὸν
 ἐπὶ τῷ πολέμῳ καὶ πρὸς ἅπασιν τὰς ἀλλήλων χεῖρας.
 15 Ἄ δὲ πάντα κατὰ τῶν ἀσεβῶν ἐκύρυσεν ὁ Θεός, καὶ
 τὸ δικαίωσάτων, ὅτι γεύσασθαι τῆς ἀλλήλων ἀπονοίας
 ἐμελλον οὐκ εἰς μακρὰν στασιάσαντες. Νίγερ μὲν
 οὖν ἀνθρωπίνους τοὺς περὶ τῆς καταλύσεως αὐτῶν φό-
 βους ἐπεκούφισε. Τοῦ λαοῦ δὲ μέρος οὐδὲν ἦν, ὃ μὴ
 20 πρὸς ἀπώλειαν ἐπενοεῖτο πρόφασις. Τὸ μὲν γὰρ αὐ-
 τῶν διενεχθέν τι καὶ πάλαι διέσθαρτο, τὸ δὲ μὴ προσ-
 κροῦσαν κατ' εἰρήνην ἐπικαίρους ἐλάμβανε τὰς αἰτίας·
 καὶ ὁ μὲν μηδὲ θλῶς αὐτοῖς προσῶν ὡς ὑπερήφανος,
 δὲ προσῶν δὲ μετὰ παρρησίας ὡς καταφρονῶν, ὁ θερα-
 25 πεύων δὲ ὡς ἐπίδουλος ὕπουπτέυετο. Μία τ' ἦν τῶν
 τε μεγίστων καὶ τῶν μετριωτάτων ἐγκλημάτων τιμω-
 ρία, θάνατος· καὶ διέφυγεν οὐδεὶς, εἰ μὴ σφόδρα τις
 ἦν ταπεινός, ἢ δι' ἀγένηαν, ἢ διὰ τύχην.
 (ΚΑ'). β'. Ῥωμαίων δὲ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἡγεμόνες,
 30 ἔρμαιον ἡγούμενοι τὴν στάσιν τῶν πολεμίων, ὀρμηγὸν
 πρὸς τὴν πόλιν, καὶ τὸν Οὐεσπασιανὸν ἡπείγον ὡς ἂν
 δοτα κύριον τῶν ὅλων, φάμενοι πρόνοιαν Θεοῦ σύμμα-
 χον σφίσι τῷ τετραφῆθαι τοὺς ἐχθροὺς κατ' ἀλλήλων·
 εἶναι μὲντοι τὴν ῥοπήν ὀξείαν, καὶ ταχέως Ἰουδαίους
 35 ὁμονοήσιν, ἢ κοπιᾶσαντας ἐν τοῖς ἐμφυλίοις κακοῖς, ἢ
 μετανοήσαντας. Οὐεσπασιανὸς δὲ πλεῖστον αὐτοὺς
 ἔφη τοῦ δέοντος ἀμυρτάνειν, ὥσπερ ἐν θεάτρῳ χειρῶν
 τε καὶ ὀπλῶν ἐπιδείξιν ποιήσασθαι γλιχομένους οὐκ
 ἀκίνδυνον, ἀλλὰ μὴ τὸ συμφέρον καὶ τὸ ἀσφαλές σκο-
 40 ποῦντας. « Εἰ μὲν γὰρ εὐθέως ὀρμήσαιεν ἐπὶ τὴν
 πόλιν, αἴτιοι ὁμονοίας ἔσσεσθαι τοῖς πολεμοῖς, καὶ τὴν
 ἰσχὺν αὐτῶν ἀκμάζουσιν ἐπ' αὐτοὺς ἐπιστρέφειν· εἰ
 δὲ περιμένειεν, ὀλιγωτέροις χρήσεσθαι, δαπανηθεῖσιν
 ἐν τῇ στάσει. Στρατηγεῖν μὲν γὰρ ἀμεινον αὐτοῦ τὸν
 45 Θεὸν, ἀκονιτὶ Ἰουδαίους Ῥωμαίους παραδιδόντα, καὶ
 τὴν νίκην ἀκινδύνως τῇ στρατιᾷ χαρίζομενον. Ὡστε
 χρῆναι διαφθειρομένων χειρῶν οἰκείαις τῶν ἐχθρῶν, καὶ
 τῷ μεγίστῳ κακῷ στάσει χρωμένον, θεατὰς μᾶλλον
 αὐτοὺς ἀποκαθῆσθαι τῶν κινδύνων ἢ θανατώσιν ἀνθρώ-
 50 ποῖς καὶ λευσοσηκόσι κατ' ἀλλήλων χεῖρα μίσγειν.
 Εἰ δὲ τις οἶσται τὴν δόξαν τῆς νίκης ἐωλοτέραν ἔσσεσθαι
 δέχα μάχης, γνώτω τοῦ διὰ τῶν ὀπλῶν σφαλεροῦ τὸ
 μεθ' ἡσυχίας κατόρθωμα λυσitelεστερον. Καὶ γὰρ
 οὐχ ἥττον εὐκλεεῖς οἶσθαι χρῆ τῶν κατὰ χεῖρα λαμ-

pereset. Itaque occisus est cum multis aliis Gorion, di-
 gnitate quidem et genere præstans, popularis vero regimi-
 nis fautor, animoque de libertate sollicito præditus, si quis
 alius e Judeis. Eum autem inter cetera quibus eminebat
 maxime perdidit loquendi libertas. Neque Niger Peraita ma-
 nus eorum effugit, vir qui in bellis contra Romanos stren-
 nuissime se gessit. Ille, licet clamorem sæpe tolleret, et
 vulnere cicatrices ostenderet, per mediam civitatem tra-
 hebatur. Postquam vero se extra portas duci videret,
 desperata salute, orabat atque obsecrabat ut sepulture man-
 daretur: illi autem, quum prius minas jactassent, se eum
 humari (id quod maxime desiderabat) non passuros esse,
 eadem efficiebant. Verum quum in eo esset Niger ut occi-
 deretur, Romanos eis ultores imprecatus est, et ut præter
 bellum accederet fames et pestilentia, et ad hæc omnia ut
 mutuis ipsorum manibus caderent. Quæ sane universa
 contra improbos rata habuit Deus, et, quod justissimum,
 effecit ut non multo post orta dissensione sui ipsorum amen-
 tiam invicem expurturi essent. Et Niger quidem occisus
 metu eos levavit ne tolleretur ipsorum potestas. Plebis
 autem pars nulla erat, cujus ad interitum non aliqua exco-
 gitaretur occasio. Nam alii quidem, quod jam dudum ipso-
 rum aliquibus restitissent, interempti erant: aliis vero, qui
 nihil pacis tempore offenderant, prout commodum visum
 est, affingebantur crimina: et qui eos quidem omnino non
 adiret, pro superbo; qui vero paulo liberior ad eos accede-
 ret, pro contemptore; quique obsequiis eos demereri stude-
 bat, pro insidiatore habebatur. Atque una et gravissimo-
 rum criminum et levissimorum poena, mors erat: neque
 evasit quisquam nisi admodum esset humilis, aut ignobili-
 tate, aut forte fortuna.

(XXI.) 2. Romanorum autem alii quidem duces universi,
 hostium dissensionem sibi lucro inopino esse existimantes,
 incitati erant ad urbem oppugnandam; et Vespasianum, qui
 summæ rerum præerat, urgebant, dicentes Dei providentiam
 ipsis favere, hostium manibus in sese conversis; verumta-
 men in præcipiti stare mutationem, et Judæos inter se cito
 consensuros, aut malis civilibus defatigatos aut ad penitenti-
 nam redactos. At Vespasianus eis respondebat, ipsos de
 iis quæ fieri oportet vehementer errare, cupientes tanquam
 in theatro quantum armis ac manibus possent ostentare,
 idque cum periculo; non autem quid in rem suam esset et
 ex tuto secum reputantes. « Nam si e vestigio quidem impe-
 tum in urbem facerent, ipsos in causa fore ut hostes in gra-
 tiam redirent, ac in ipsos vires eorum etiam nunc vigentes
 conversuros: sin vero diem de die exspectarent, cum pau-
 cioribus congressuros esse, multis seditione consumptis.
 Deum quippe ipso præstantiorem esse ducem, Judæos sine
 labore Romanis tradentem, nulloque cum periculo victoriam
 exercitui dantem. Proinde, quum suis manibus se perimant
 inimici, et malorum maximo seditione laborent, debere
 potius ipsos periculorum spectatores considerare, quam cum
 hominibus mori cupientibus et in se invicem sævientibus
 manus conserere. Si quis autem existimet victoriæ gloriam
 sine prælio habitum iri villorem, sciat magis e re sua esse
 quiete quod susceperint perficere quam incertam armorum
 aleam experiri. Neque enim minus iis, qui manibus pul-
 chre decertarunt, laude digni censendi sunt qui continentia

πρῶν τοὺς ἐγκρατεῖα καὶ συνέσει τὰ ἴσα διαπράξαντας. Ἄμα μέντοι μειουμένων τῶν πολεμίων καὶ τὴν αὐτοῦ στρατιάν, ἀναληφθεῖσαν ἐκ τῶν συνεχῶν πόνων, ἔρρωμένεστερον ἄξειν· ἄλλως τε καὶ τῶν στοχαζομένων τῆς περὶ τὴν νίκην λαμπρότητος οὐ τοῦτον εἶναι τὸν καιρὸν. Οὐ γὰρ περὶ κατασκευὴν ὀπλων ἢ τειχῶν, οὐδὲ περὶ συλλογὴν ἐπικούρων, Ἰουδαίους ἀσχολεῖσθαι, καὶ τὴν ἐπέρθεσιν ἔσεσθαι κατὰ τῶν διδόντων, ἀλλ' ἐμφυλῶ πολέμῳ καὶ διχονοίᾳ τραχηλιζομένους καθ' ἡμέραν οἰκρότερα πάσχειν, ὥν ἂν ἐπελθόντες αὐτοὶ διαθείεν αὐτοὺς ἁλόντας. Εἴτε οὖν τὸ ἀσφαλὲς τις σκοποῖη, χρῆναι τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν ἀναλίσκομένους ἔαν, εἴτε τὸ εὐκλεέστερον τοῦ κατορθώματος, οὐ δεῖν τοῖς οἰκοι νοσοῦσιν ἐπιχειρεῖν. Ῥηθῆσθαι γὰρ εὐλόγως, οὐκ αὐτῶν τὴν νίκην, ἀλλὰ τῆς στάσεως. »

(ΚΒ'.) γ'. Ταῦτα Οὐεσπασιανῶ λέγοντι συνήνουν οἱ ἡγεμόνες, καὶ παραχρῆμα τὸ στρατηγικὸν τῆς γνώμης ἀνεφαίνετο. Πολλοὶ δὲ καθ' ἡμέραν ὑπομολοῦν, τοὺς ζηλωτὰς διαδιδράσκοντες. Χαλεπὴ δὲ ἦν ἡ φυγὴ, φρουραῖς διειληφῶτων τὰς διεξόδους πάσας, καὶ τὸν ἐν αὐταῖς ὀπωσοῦν ἀλίσκόμενον ὡς πρὸς Ῥωμαίους ἀπίοντα διαχρωμένον. Ὁ γε μὴν χρήματα δούς ἐξηρίετο, καὶ μόνος ἦν ὁ μὴ διδοὺς προδότης· ὥστε κατελείπετο, τῶν εὐπόρων τὴν φυγὴν ὠνούμενων, μόνους ἐναποσφάττεσθαι τοὺς πένητας. Νεκροὶ δὲ κατὰ τὰς λεωφόρους πάσας ἐσωρεύοντο παμπληθεῖς, καὶ πολλοὶ τῶν ὠρμημένων αὐτομολοεῖν πάλιν τὴν ἐνδον ἀπάλλειαν ἡρῶντο· τὸν γὰρ ἐπὶ τῆς πατρίδος θάνατον ἐλπίς ταφῆς ἐποίει δοκεῖν μετριώτερον. Οἱ δὲ εἰς τοσοῦτον ὠμότης ἐξώκειλαν, ὡς μῆτε τοῖς ἐνδον ἀναιρουμένοις μῆτε τοῖς ἀνὰ τὰς ὁδοὺς μεταδοῦναι γῆς, ἀλλὰ, καθάπερ συνθήκας πεποιημένοι τοῖς τῆς πατρίδος συγκαταλῦσαι καὶ τοὺς τῆς φύσεως νόμους, ἅμα τε τοῖς εἰς ἀνθρώπους ἀδικήμασι συμμιᾶναι καὶ τὸ θεῖον, ὑφ' ἡλίου τοὺς νεκροὺς μυδῶντας ἀπέλειπον. Τοῖς δὲ θάπτουσι τινὰ τῶν προσηκόντων, ὃ καὶ τοῖς αὐτομολοῦσιν, ἐπιτίμιον θάνατος ἦν· καὶ δεῖσθαι παραχρῆμα ταφῆς ἔδει τὸν ἐτέρῳ χαριζόμενον. Καθόλου τε εἰπεῖν, οὐδὲν οὕτως ἀπωλώλει χρηστὸν πάθος ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς ὡς ἐλεος. Ἄ γὰρ ἐχρῆν οἰκτερεῖν, ταῦτα παρώξυνε τοὺς ἀλιτηρίους, καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ζώντων ἐπὶ τοὺς ἀνηρημένους, ἀπὸ δὲ τῶν νεκρῶν ἐπὶ τοὺς ζῶντας τὰς ὀργὰς μετέφερον· καὶ δι' ὑπερβολὴν δέους ὁ περιὼν τοὺς προληφθέντας ὡς ἀναπαυσαμένους ἐμακάριζεν, οἳ τε ἐν τοῖς δεσποῦσι αἰκιζόμενοι κατὰ σύγκρισιν καὶ τοὺς ἀτάφους ἀπέφαινον εὐδαίμονας. Κατεπατεῖτο μὲν οὖν πᾶς αὐτοῖς θεσμὸς εὐδαίμωνας. Κατεπατεῖτο μὲν καὶ τοὺς τῶν προφητῶν θεσμοὺς ὥσπερ ἀγρυπτικὰς λογοποιίας ἐχλεύαζον. Πολλὰ δὲ οὕτω περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας προεβόησαν, ἃ παραβάντες οἱ ζηλωταί, καὶ τὴν κατὰ τῆς πατρίδος προφητείαν τέλος ἤλθωσαν. Πῶς γὰρ δὴ τις παλαιὸς λόγος ἀνδρῶν ἐνθέων, τότε τὴν πόλιν ἀλώσεσθαι καὶ καταφλέεσθαι τὸ ἀγνώτατον νόμῳ πολέμου, στάσις ἐκὼν κατασκήψῃ καὶ χεῖρες οἰκτεῖαι

atque prudentia paria gesserint. Simul autem ac hostibus aliquid de viribus minuat, etiam milites suos, ex continuis laboribus recreatos, ductum iri valentiores; prætereaque, si qui sibi proponerent victoriae claritudinem, non hoc idoneum esse tempus. Nec enim armis fabricandis murisve, neque auxiliis colligendis operam dare Judæos, foreque ut mora contra illos faciat qui eam interponant; imo vero bello civili et dissidiis vexatos quotidie miserabiliora pati quam quibus ab ipsis eos adortis capti afficerentur. Proinde, sive quis ad securitatem attenderit, oportere eos, qui semet consumptum eant, missos facere; sive ad rerum præclare gestarum gloriam, nequaquam manus intestino morbo laborantibus asferendas esse. Fore quippe ut dicatur, idque non sine causa, victoriam non illis acceptam deberi, sed seditioni. »

(XXII.) 3. Vespasiano verba ista facienti assenserunt duces moxque apparuit quam recte senserit imperator. Multi in dies singulos transfugiebant, zelotarum ex custodia semet subducentes. Difficile autem erat fugam capere, quod exitus omnes custodibus obsiderentur, et quicumque in illis quoquo modo deprehensus fuisset, quasi ad Romanos abiret, interficeretur. Ceterum qui pretio se potuit redimere, dimittebatur, isque solus pro proditore habebatur qui nihil daret: quo factum est ut, ditioribus fugam redimentibus, soli pauperiores jugularentur. Mortui autem per omnes vicos magna multitudine in cumulos aggesti erant: plurimique etiam qui se in fugam coniecerant, animo mutato in civitate diem supremum obire cupiebant: nam sepulturae spes faciebat ut satius videretur in patria mori. Eo autem crudelitatis eventum est ut neque iis qui in urbe occisi erant, neque iis qui per vias, humari concederetur, sed quasi cum patriis legibus etiam naturæ jura dissolvere pepigissent, suæque in homines injustitia Dei quoque numen polluere, mortuos sub dio putrescentes relinquebant. Sepelientibus autem propinquorum quenquam idem quod transfugis supplicium erat, mors: statimque sepultura egebat qui alterum sepultura affecerat. In summa, nulla bona animi affectio adeo exstincta erat in istis calamitatibus ac misericordia. Quæ enim miseranda erant, illa ipsa nefarios irritabant, et a vivis quidem in occisos, a mortuis vero in vivos iracundiam transferebant: et ingens adeo metus omnes occupaverat ut eos qui prius occubuerant pro beatis, quod requieverant, laudarent superstitibus; quique in carceribus vexati erant et cruciati, etiam insepultos, si cum illis conferrentur, felices prædicabant. Et ab illis quidem omne jus humanum conculcabatur, divina autem deridebantur, et prophetarum oracula ut præstigatorum commenta subsannabant. Multa autem illi de virtute et vitio vaticinati sunt, quæ isti zelotæ quum secure violarent, effecerunt ut prophetia quæ adversus patriam fuerat concepta exitum sortiretur. Vetus enim virorum numine afflatorum sermo quidam erat, tum urbem captum iri et locum sanctissimum conflagraturum jure belli, ubi seditio invaserit, et indigenarum manus polluerint sacratum Deo

προμιάνωσι τὸ τοῦ Θεοῦ τέμενος. Οἷς οὐκ ἀπιστήσαντες οἱ ζηλωταὶ διακόνους ἑαυτοὺς ἐπέδωσαν.

ΚΕΦ. Ζ'.

Ἦδη δὲ Ἰωάννη τυραννῶντι τὸ πρὸς ὁμοίους ἰσότημον ἡδοξείτο, καὶ κατ' ὀλίγους προσποιούμενος τῶν πονηροτέρων ἀφηνίαζε τοῦ συντάγματος. Ἀεὶ δὲ τοῖς μὲν τῶν ἄλλων δόγμασιν ἀπειθῶν, τὰ δὲ αὐτοῦ προτάσεων δεσποτικώτερον, ὁῖλος ἦν μοναρχίας ἀντιποιούμενος. Εἶκον δὲ αὐτῷ τινες μὲν δεῖν, τινὲς δὲ κατ' εὐνοίαν (δεινὸς γὰρ ἦν ἀπάτη καὶ δολῶν πρόσαγα- γέσθαι), πολλοὶ δὲ πρὸς ἀσφαλείας ἡγούμενοι τῆς αὐτῶν δαΐδας ἡδὴ τῶν τολμυμένων ἐφ' ἑνα καὶ μὴ πολλοὺς ἀναφέρεσθαι. Τό γε μὴν δραστήριον αὐτοῦ, κατὰ τε χεῖρα καὶ κατὰ γνώμην, δορυφόρους εἶχεν οὐκ ὀλίγους. Πολλὴ δὲ μοῖρα τῶν ἀντικαθισταμένων ἀπελεί- πετο, παρ' οἷς ἴσχυε μὲν καὶ φθόνος, δεινὸν ἡγούμενων ὑποτετάχθαι τῷ πρὶν ἰσότημῳ· τὸ πλέον δὲ εὐλόγια τῆς μοναρχίας ἀπέτρεπεν. Οὔτε γὰρ καταλύσειν βράδως ἡλπιζον αὐτὸν ἀπαξ κρατήσαντα, καὶ καθ' ἑαυτῶν πρόφασιν ἔχουν τὴν ἀρχὴν ἀντιπράττειν· προηρεῖτο δὲ ἡ πολέμῳ ἕκαστος ὁτιοῦν παθεῖν ἢ δουλεύσας ἐκουσίως ἐν ἀνδραπύδου μοίρᾳ παραπολέσθαι. Διαιρεῖται μὲν οὖν ἡ στάσις ἐκ τούτων, καὶ τοῖς ἐναντιωθεῖσιν Ἰωάννης ἀντεβασίλευσεν. Ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς διὰ φυλακῆς ἦν, καὶ οὐδὲν ἡ μικρὸν εἰ ποτε διεκροβολίζοντο τοῖς ὅπλοις· ἤριζον δὲ κατὰ τοῦ δήμου καὶ πότεροι πλείονα λείαν ἀνάδουσιν ἀντεφιλονέκουν. Ἐπεὶ δὲ ἡ πόλις τρισὶ τοῖς μεγίστοις κακοῖς ἐχειμάζετο, πολέμῳ καὶ τυραννίδι καὶ στάσει, κατὰ σύγκρισιν μετριοτέρων ἦν τοῖς δημοτικοῖς ὁ πόλεμος. Ἀμέλει διαδιδράσκοντες ἐκ τῶν οἰκείων ἐφευγον πρὸς τοὺς ἄλλο- τρίους, καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ἤς ἀπήλπισαν ἐν τοῖς ἰδίῳι σωτηρίας ἡξιοῦντο.

(ΚΔ'). β'. Τέταρτον δὲ ἄλλο κακὸν ἐκινεῖτο πρὸς τὴν τοῦ ἔθνους καταλύσιν. Φρούριον ἦν οὐ πόρρω Ἱεροσολύμων καρτερώτατον, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων βασιλέων εἰς τε ὑπέκθεσιν κτήσεως ἐν πολέμῳ βροπαῖς καὶ σωματῶν ἀσφάλειαν κατεσκευασμένον, ὃ ἐκαλεῖτο Μασάδα. Τοῦτο κατειληφότες οἱ προσαγορευόμενοι σικάριοι τέως μὲν τὰς πλησίον χώρας κατέτρεχον, οὐδὲν πλέον τῶν ἐπι- τηδείων ποριζόμενοι· δεῖν γὰρ ἀνεστέλλοντο τῆς πλείονος ἀρπαγῆς· ὥς δὲ τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν ἡρεμοῦσαν, στάσει δὲ καὶ τυραννίδι ἰδίᾳ τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίους ἐπύθοντο διτρημένους, ἀδρότερον ἡπτοντο τολμημάτων. Καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἁζύμων, ἣν αἰγύουσιν Ἰουδαῖοι σωτήρια ἐξόδου τῆς ἐπ' Αἰγυπτίους δουλείας, ἀνεθέντες εἰς τὴν πάτριον γῆν, κατῆλθον νύκτωρ, τοὺς ἐμποδῶν ὄντας διαλαθόντες, καὶ πολέμῳ τινὰ κατατρέχουσι καλουμένην Ἐγγαδδί. Ἐν ἣ τὸ μὲν ἀμύνεσθαι δυνάμενον, πρὶν ὅπλων ἄψασθαι καὶ συνελθεῖν, φθάσαντες ἐσκέδασαν, καὶ τῆς πόλεως ἐξέβα- λον, τὸ δὲ φυγεῖν ἤττον ὄν, γυναῖκά τε καὶ παῖδας, ὑπὲρ ἑπτακοσίου ἀναιροῦσιν· ἔπειτα τοὺς τε οἴκους ἐξε-

JOSEPHUS. II.

locum. Quibus licet fidem non detraberent zelotæ, ipsi tamen se earum rerum ministros præbuerunt.

CAP. VII. (XXIII.)

Joannes autem, quum jam tyrannidem affectaret, eundem cum æqualibus suis honorem accipere dedignabatur; paulatimque e nequioribus quosdam sibi adjungens eorum factioni se subducebat. Quum autem semper aliorum quidem consultiis non obtemperaret, quæ vero ipsi visa essent imperiosius juberet, palam erat ipsum velle dominatum sibi soli asserere. Eique se sociabant nonnulli quidem metu, alii vero ex benevolentia (miram quippe scientiam habebat alios ad se alliciendi fraude et dolo), plurimique quod ad securitatem suam facere existimabant, ut facinorum quæ patrarentur causæ uni potius quam multis adscriberentur. Ad hæc, quia manu strenuus erat et consilio, non paucos habebat satellites. Magna autem pars contrariæ factionis eum deserebat, nonnulli quidem præ invidia, grave ducentes ei subijci quem paullo ante parem habuerant, plurimi vero sibi caventes ab unius dominatu. Eum enim, si semel rerum potiretur, haud facile deturbari posse existimabant, illudque ipsis obiectum esse, quod primum ei resisterint. Proinde quisque bello potius quidvis pati malebat quam voluntariam serviendo servitutem pro mancipiis male perire. Et ex istis quidem divisa est factio, et Joannes in contraria dissentientibus parte pro rege se gessit. Sed inter ipsos quidem munita erant omnia custodiibus; nihilque aut parum agebatur, si quando in velitatione armis se lacerarent: contra plebeculam vero acriter pugnabant, et utrinque contentio erat quinam prædam majorem abducerent. Quum autem tribus maximis malis vexaretur civitas, bello et tyrannide et seditione, præ ceteris populo levius videbatur bellum. Itaque relictis familiaribus suis ad alienigenas profugiebant, et apud Romanos salutem, quam inter suos desperaverant, assequebantur.

2. (XXVI.) Quantum vero præterea malum coortum est gentis in exitum. Castellum erat haud procul ab Hierosolymis validissimum, a priscis regibus et ad opes reponendas in belli periculis et ad corporum tutamen ædificatum, quod vocabatur Masada. Illud quum Sicarii qui appellabantur occupassent, tunc quidem in vicinam regionem excursions faciebant, nihil aliud præter necessaria sibi met querentes, quippe metu a rapinis amplioribus continebantur: at quum primum Romanorum exercitum otium agere audirent, et Judæos Hierosolymitanos ex seditione et injusta dominatione divisos, majora facinora aggrediebantur. Atque die festo Azymorum (qui agit a Judæis ob salutem acceptam quum ex Ægyptiorum servitute liberati in terram patriam remitterentur) noctu descenderunt, clam eos qui ipsis obstarent, et in oppidulum quoddam nomine Engaddi impetum faciunt. In qua eos qui resistendo erant, priusquam arma caperent et convenirent, subito disperserunt et civitate ejecerunt: eos vero qui fugere non poterant, mulieres ac liberos, supra septingentos interficiunt: deinde quum ædes compilassent,

σχευασμένοι καὶ τῶν καρπῶν τοὺς ἀχμαίους ἀρπάσαν-
τες ἀνήνεγκαν εἰς τὴν Μασάδαν. Καὶ οἱ μὲν ἐλη-
ζοντο πάσας τὰς περὶ τὸ φρούριον κώμας, καὶ τὴν χύ-
ραν ἐπὶ τὸν ἄστυ, προσδιαφθειρομένων αὐτοῖς καθ'
ἡμέραν ἑκασταγόθεν οὐκ ὀλίγων. Ἐκινεῖτο δὲ καὶ τὰ
ἄλλα τῆς Ἰουδαίας κλίματα τότε τέως ἡρεμοῦν ληστρι-
κόν. Καθάπερ δὲ ἐν σώματι τοῦ κυριωτάτου φλε-
γμαίνοντος πάντα τὰ μέλη συνενόσει· διὰ γοῦν τὴν ἐν
μητροπόλει στάσιν καὶ ταραχὴν ἀδειαν ἔσχον οἱ κατὰ
τὴν χώραν πονηροὶ τῶν ἀρπαγῶν, καὶ τὰς οἰκίας ἑκα-
στοὶ κώμας ἀρπάσαντες, ἔπειτα εἰς τὴν ἑρημίαν ἀφί-
σταντο· συναθροϊζόμενοι τε καὶ συνομνύμενοι κατὰ
λόχους, στρατιᾶς μὲν ὀλιγώτεροι, πλείους δὲ ληστι-
ρίου, προσέπιπτον ἱεροῖς καὶ πόλεσι. Καὶ καχοῦσθαι
μὲν συνέβαινεν, ἐφ' οὗς ἂν ὀρμήσειαν ὡς ἐν πολέμῳ
καταλειφθέντας· φθάνεσθαι δὲ τὰς ἀμύνας ὡς ληστῶν
ἔμα τὰς ἀρπαγαῖς ἀποδιδρασκόντων. Οὐδὲν δὲ μέ-
ρος ἦν τῆς Ἰουδαίας, ὃ μὴ τῇ προανεχούσῃ πόλει συν-
απόλλυτο.

(ΚΕ΄.) γ'. Ταῦτα Οὐεσπασιανῶ παρὰ τῶν αὐτομόλων
διηγέλλετο. Καίπερ γὰρ φρουρούντων τὰς ἐξόδους τῶν
στασιαστῶν ἀπάσας, καὶ διαφθειρόντων τοὺς ὅπως οὖν
προσιόντας, ὅμως ἦσαν οἱ διελάνθανον καὶ καταφεύγον-
τες εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὸν στρατηγὸν ἐνῆγον ἀμύναι τῇ
πόλει, καὶ τὰ τοῦ δήμου περισώσαι λείψανα· διὰ γὰρ
τὴν πρὸς Ῥωμαίους εὐνοίαν ἀνηρῆσθαι τε τοὺς πολλοὺς
καὶ κινδυνεύειν τοὺς περιόντας. Ὁ δὲ οἰκτεῖρων ἤδη
τὰς συμφορὰς αὐτῶν τὸ μὲν δοκεῖν ἐκπολιορκήσων ἀνί-
στοιχίας. Ἔδει δὲ προκαταστρέψασθαι τὰ λειπόμενα,
καὶ μὴδὲν ἐξωθεν ἐμπόδιον τῇ πολιορκίᾳ καταλείπειν.
Ἐλθὼν γοῦν ἐπὶ τὰ Γάδαρα μητροπόλιν τῆς Περαιᾶς
καρτερᾶν, τετράδι Δύστρου μηνὸς εἰσεῖσις εἰς τὴν πό-
λιν. Καὶ γὰρ ἔτυχον οἱ δυνατοὶ λάθρα τῶν στασιωτῶν
πρεσβευσάμενοι πρὸς αὐτὸν περὶ παραδόσεως, πόθω τε
καὶ πλούσιον. Τούτων τὴν πρεσβείαν ἡγορήχεσαν οἱ
Διάφοροι, πλησίον δὲ ἤδη ὄντος Οὐεσπασιανοῦ διεπύ-
σαν δύνασθαι, τῶν τε ἔνδον ἐχθρῶν πλήθει λειπόμενοι
καὶ Ῥωμαίους δρῶντες οὐ μακρὰν τῆς πόλεως· φεύ-
γῶν αἰτίων εἰσπραξάμενοι τιμωρίαν. Συλλαβόντες δὲ
τὸν Δόλεσον (οὗτος γὰρ ἦν οὐ μόνον ἀξιώματι καὶ γένει
τιος), κτείνουσι τε αὐτὸν καὶ δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς νε-
δὲ ἤδη τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως ὅτε δῆμος τῶν Γαδά-
ρων, μετ' εὐφημίας τὸν Οὐεσπασιανὸν εἰδεξάμενοι,
τε καὶ πεζῶν πρὸς τὰς τειχεὺς ἔλαβον, καὶ φρουρὰν ἱππέων
γὰρ τείχος αὐτοὶ πρὶν φυγᾶν καταδρομάς· τὸ
δὲ πρὸς τὴν πίστιν αὐτοῖς τοῦ τὴν εἰρήνην ἀγαπᾶν τὸ μὴδὲ
βουληθέντας πολεμεῖν.

fructusque jam maturos diripuissent, prædam in Masadam
retulerunt. Et illi quidem omnes circa castellum vicos et
regionem omnem depopulabantur, non parvo undique per-
ditorum numero ad eos in dies singulos confluyente. Simul
etiam per reliquos Judææ tractus concitati sunt latrones,
qui eousque quieverant. Ac quemadmodum in corpore,
si quod præcipuum est inflammatur, una ægrotabant mem-
bra cuncta: itaque propter urbis seditionem et tumultum
qui foris erant nequissimi prædandi arriperunt licentiam;
atque singuli, ubi vicos quos inhabitabant diripuerunt,
mox in solitudinem se recipiebant: quumque in agmina
congregarentur et conjurarent, exercitu quidem pauciores,
plures vero quam manus latrocinialis, in loca sacra et op-
pida irruerant. Atque eveniebat ut male quidem mul-
tarentur ab iis in quos impetum fecerant, id quod bello
vicis solet accidere; interdum autem pœnas prævenirent,
latronum more cum spoliis aufugientes. Nulla autem pars
Judææ erat quæ simul cum urbe eminentissima non interi-
bat.

(XXV.) 3. Ista Vespasiano a transfugis narrabantur. Nam
licet exitus omnes custodirent, et quotquot ad illos quoquo
modo accederent e vestigio interficerent seditiosi, erant tamen
qui clam elapsi et ad Romanos se recipientes imperatorem
incitabant ut opem civitati ferret, et conservatum iret po-
puli reliquias: nam multos, quod bene Romanis vellent,
periisse, et superstites in periculo esse. Ille autem, jam
tum miserans eorum calamitates, castra movit tanquam
Hierosolyma obsessurus, re autem vera ut obsidione libe-
raret. Oportebat autem ut, priusquam id ageret, quod
reliquum erat eversum iret, nihilque a tergo relinqueret
quod obsidionem impediret. Quum igitur venisset Gadara,
metropolim Perææ valldam, quarta die mensis Dystri ci-
vitatem ingreditur. Jam enim optimates, clam seditiosos,
legatos ad eum de deditione miserant, tam pacis deside-
rio, quam suis facultatibus metuentes: multi quippe lo-
cupletes Gadara habitabant. Quum autem hanc legationem
plane ignorassent diversa sentientes, tum demum de ea
appropinquante Vespasiano nonnihil resciverunt. Et ipsi
quidem civitatem se retinere posse desperabant, utpote et
inimicis qui intus erant numero inferiores, et Romanos non
longe ab urbe conspicientes: quum autem fugere decrevis-
sent, sine sanguine id facere, nullaque a noxiis pœna re-
petita, parum honestum ducebant. Itaque Doleso com-
prehensio (namque is non dignitate solum ac nobilitate ci-
vitatatis princeps erat, sed etiam legationis auctor videba-
tur), et ipsum morte afficiunt et mortuo ex iræ vehementia
male indigneque accepto, ex urbe diffugerunt. Eo autem
accedente Romano exercitu, Gadarensium populus, quum
Vespasianum faustis acclamationibus in urbem recepissent,
et fidem ab eo acceperunt, et equitum peditumque præsi-
dium contra fugitivorum excursus: nam ipsi muros de-
moliti erant, priusquam id peterent Romani, ut sibi fides
haberetur quod pacem diligerent, ut qui ne vellent quidem
bellum movere.

δ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς διαδράντας ἐκ τῶν Γαδάρων Πλάκιδον σὺν ἱππεῦσι πεντακοσίοις καὶ πεζοῖς τρισχιλίοις πέμπει· μετὰ δὲ τῆς ἄλλης στρατιᾶς αὐτὸς ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν. Οἱ δὲ φυγάδες ὡς αἰφνίδιον τοὺς διώκοντας ἱππεῖς ἑθεάσαντο, πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθεῖν, εἰς τινα κώμην συνειλοῦνται, Βηθενναβρὶν προσαγορευομένην. Ἐν ᾗ νέων πλῆθος οὐκ ὀλίγον εὐρόντες, καὶ τοὺς μὲν ἐκόντας, τοὺς δὲ βίᾳ καθοπλίσαντες, εἰκαίως προπηδῶσιν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πλάκιδον. Οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν πρώτην ἐμβολὴν ὀλίγον ἔλξαν, ἅμα καὶ προκαλέσασθαι τεχνιτεύοντες αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους πορρωτέρω. Λαβόντες δὲ εἰς ἐπιτήδειον περιήλαυνόν τε καὶ κατηκόντιζον, καὶ τοὺς μὲν φυγάδας αὐτῶν οἱ ἱππεῖς ὑπετέμοντο, τὰς συμπλοκάς δὲ τὸ πεζὸν εὐτόνως διέφθειρον. Οὐ μέντοι πλεῖον τι τολμῆς ἐπιδεικνύμενοι οἱ Ἰουδαῖοι διεφθείροντο. Πετυκνωμένοι γὰρ προσπίπτοντες τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ ταῖς πανοπλῆαις ὥσπερ τετειγισμένοις, αὐτοὶ μὲν οὐχ ἡῦρισκον βέλους παράδυσιν, οὐδὲ ἡτόνουν ῥῆξαι τὴν φάλαγγα, περιεπαίροντο δὲ τοῖς ἐκείνων βέλεσι, καὶ τοῖς ἀγριωτάτοις παραπλήσιοι θηρίοις ὥρμων ἐπὶ τὸν σῆδηρον. Διεφθείροντο δὲ οἱ μὲν κατὰ στόμα παιόμενοι τοῖς ἕρπιδι, οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἱππέων σκεδαννύμενοι.

ε'. Σπουδὴ γὰρ ἦν τῇ Πλακίδῳ τὰς ἐπὶ τὴν κώμην ὁρμάς αὐτῶν διακλείειν, καὶ συνεχῶς παρελαύνων κατ' ἐκείνῳ τὸ μέρος, ἔπειτα ἐπιστρέφων ἅμα καὶ τοῖς βέλεσι χρώμενος, εὐστόχως ἀνήρει τοὺς πλησιάζοντας, καὶ δέει τοὺς πόρρωθεν ἀνέστρεφε, μέχρι βίᾳ διεκπαίοντες οἱ γενναῖότατοι πρὸς τὸ τεῖχος διέφυγον. Ἀπορία δὲ εἶχε τοὺς φύλακας. Οὔτε γὰρ ἀποκλείσαι τοὺς ἀπὸ τῶν Γαδάρων ὑπέμενον διὰ τοὺς σφετέρους, καὶ δεξιόμενοι συναπολίσθαι προσεδόκων. Ὁ δὲ καὶ συνέβη· συνωσθέντων γὰρ αὐτῶν εἰς τὸ τεῖχος, παρ' ὀλίγον μὲν οἱ τῶν Ῥωμαίων ἱππεῖς συνεισέπεσον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ 25 φθασάντων ἀποκλείσαι τὰς πύλας προσβαλὼν δὲ Πλάκιδος καὶ μέχρι δειλῆς γενναίως ἀγωνισάμενος τοῦ τείχους καὶ τῶν ἐν τῇ κώμῃ ἐκράτει. Τὰ μὲν οὖν ἀργὰ πλήθει διεφθείρετο· φυγὴ δὲ ἦν τῶν δυνατωτέρων, τὰς δὲ οἰκίας οἱ στρατιῶται διήρπασαν, καὶ τὴν κώμην ἐνέπρησαν. Οἱ δὲ διαδράντες ἐξ αὐτῆς τοὺς κατὰ τὴν χώραν συνανέστησαν, καὶ τὰς μὲν αὐτῶν συμφορὰς εξαίροντες ἐπὶ μειζρον, τὴν δὲ Ῥωμαίων στρατιάν πᾶσαν ἐπιέναι λέγοντες, πάντας πανταχόθεν ἐξέσεισαν τῷ δέει. Ἰενομένοί τε παμπληθεῖς ἔφευγον ἐπὶ Ἰεριχοῦντος. Αὕτη 40 γὰρ ἔτι μόνη τὰς ἐλπίδας αὐτῶν ἐθαλπε τῆς σωτηρίας, καρτερὰ τείχει τε καὶ πλήθει οἰκητόρων τυγχάνουσα. Πλάκιδος δὲ τοῖς ἱππεῦσι καὶ ταῖς προαγούσαις εὐπραγίαις θαρρηλικῶς εἴπετο, καὶ μέχρι μὲν Ἰορδάνου τοῦ ἀεὶ καταλαμβανομένου ἀνῆρει· συνελάσας δὲ πρὸς τὸν 50 ποταμὸν πᾶν τὸ πλῆθος, εἰργομένους ὑπὸ τοῦ βρέματος (τραπὲν γὰρ ὑπ' ὁμῶν ἀβατον ἦν) ἀντικρὺ παρατάσσειτο. Παρώξυνε δὲ ἡ ἀνάγκη πρὸς μάχην τοὺς φυγῆς τόπον οὐκ ἔχοντας· καὶ ταῖς ὄχθαις ἐπὶ μήκιστον παρεκτείνοντες σφᾶς αὐτοὺς ἐδέχοντο τὰ βέλη καὶ τὰς τῶν

4. Vespasianus ad Gadarensium perfugas persequendus mittit Placidum cum equitibus quingentis et tribus pedum millibus : ipse autem cum reliquo exercitu Caesaream reversus est. At fugitivi, postquam equites repente a tergo insequentes viderant, priusquam ad manus venirent, in vicum quandam, cui nomen Bethennabris, colliguntur. Ubi reperta non parva juvenum multitudine, hujusque partim ex voluntate sua, partim vi armatis, temere contra Placidum ejusque milites prosiliunt. Illi autem ad primum quidem impetum paululum recesserunt, ea arte eoque consilio ut simul eos longius a muro provocarent. Quumque in locum opportunum adducti essent, eos circum-equitabant et jaculis configebant : et ex illis quidem quotquot fugerent succidebant equites, manus vero conserentium magnam stragem edebant pedites. Sane nihil aliud agentes nisi ut suam ostenderent audaciam, peribant Judæi. Nam dum confertos adiunctorum Romanos armisque non secus ac muro septos, ipsi quidem omnia telis impervia inveniebant, nec aciem ulla vi frangere poterant, illorum autem undique transfigebantur telis, et similiter ac feræ immanissimæ in ferrum ruebant. Atque sternebantur alii gladiis ora percussi, alii ab equitibus dissipati.

5. Curæ autem erat Placido eis fugam in vicum intercludere, et assidue ea parte equitatu prætervectus, deinde cursu reflexo tela vibrans, proximos certo ictu perimebat, et remotiores sui metu avertebat, donec tandem fortiores vi erumpentes ad murum evaderent. In incerto autem erant custodes quid agerent. Neque enim ferebant ut Gadarensium perfugæ suorum causa excluderentur ; et si eos recepissent, una cum his se perituros expectabant. Id quod contigit : illis enim ad murum compulsis, parum aberat quin Romanorum equites cum illis irrupissent. Verum enimvero, quum portas jam præclusissent, Placidus, facta impressione pugnaque acri commissa, muro pariter ac vico poliebatur. Et vulgus quidem iners cæsum est : potentiores vero in fugam se conjiciebant, militesque domos diripiebant et vicum igni vastabant. Qui vero inde evaserant, et ruris incolas in fugam concitarunt, et, dum suas calamitates in majus extollerent, dicerentque totum Romanorum adventare exercitum, omnes undique metu concusserunt. Quumque in ingentem aucti essent numerum, Hierichuntem versus fugiebant. Sola enim hæc etiam tunc eorum spem salutis fovebat, quod esset bene communita populoque abundaret. At Placidus, equitibus fretus rebusque ante prospere gestis, eos insequabatur, et usque ad Jordanem quidem omnes, ut quosque assequeretur, perimebat : quum autem ad amnem universam compulsisset multitudinem, vi fluminis tractu prohibita (auctum enim imbris vadari non poterat), ex adverso aciem instruebat. Necessitas autem Gadarenses ad pugnam adegit, quod fugæ locum non haberent : prætentique quam longissime ad ripas, tela excipiebant incursusque equitum, qui ipsorum multos ferientes

Ἐπείον ἐμβολὰς, οἱ πολλοὺς αὐτῶν παίοντες εἰς τὸ βεῦμα κατέβαλον. Καὶ τὸ μὲν ἐν χερσὶν αὐτῶν διαφθαρὲν μύριοι πεντακισχίλιοι, τὸ δὲ βιασθὲν ἐμπηδῆσαι ἀκουσίως εἰς τὸν Ἰορδάνην πλῆθος ἀπειρον ἦν. Ἐάλωσαν δὲ περὶ δισχίλιους καὶ διακοσίους, λεία τε παμπληθὲς θνῶν τε καὶ προβάτων καὶ καμήλων καὶ βοῶν.

ς. Ἰουδαίοις μὲν οὖν οὐδὲν ἐλάττων ἦδε ἡ πληγὴ προσπεσούσα καὶ μείζων ἔδοξεν ἑαυτῆς, διὰ τὸ μὴ μόνον τὴν χώραν ἀπασαν δι' ἧς ἔφευγον πληρωθῆναι φόβου, μηδὲ νεκροὺς διαβατὸν γενέσθαι τὸν Ἰορδάνην, ἐμπλησθῆναι δὲ τῶν σωμάτων καὶ τὴν Ἀσφαλτίτιν λίμνην, εἰς ἣν παμπληθεῖς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ κατεούρησαν. Πλάκιδος δὲ δεξιᾷ τύχῃ χρώμενος ὥρμησεν ἐπὶ τὰς περὶ πολίχνας τε καὶ κώμας, καταλαμβάνόμενος τε Ἀβίλα καὶ Ἰουλιὰδα καὶ Βησιμῶθ, τὰς τε μέχρι τῆς ἀσφαλτίτιδος πάσας, ἐγκαθίστησιν ἐκάστη τοὺς ἐπὶ τοῦ δείου τῶν αὐτομόλων. Ἐπειτα σκάφειν ἐπιβή- τοὺς στρατιώτας ἀναίρει τοὺς εἰς τὴν λίμνην κατα- ρυγόντας. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἱεραιαν προσεχώ- ρησεν ἡ ἑάλω πάντα, μέχρι Μαχαίρουντος.

ΚΕΦ. Η'.

Ἐν δὲ τούτῳ τὸ περὶ τὴν Γαλατιαν ἀγγέλλεται κί- ῆμα, καὶ Οὐνιδίῃ ἅμα τοῖς δυνατοῖς τῶν ἐπιχωρίων ἐφεστῶς Νέρωνος, περὶ ὧν ἐν ἀκριβεστέροις ἀναγέ- ραται. Οὐεσπασιανὸν δὲ ἐπήγειρεν εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ πολέμου τὰ ἡγγελέμενα, προορώμενον ἤδη τοὺς ἔλποντας ἐμφυλίους πολέμους, καὶ τὸν δλως κίνδυνον ἡγεμονίας, ἐν ᾧ προειρηνεύσας τὰ κατὰ τὴν ἀνα- τλήν, ἐπικουφίσειν ὦτο τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν φό- βους. Ἔως μὲν οὖν ἐπείχεν ὁ χειμὼν, τὰς ὑψηλὰς ἀσφαλτίτιδος κώμας τε καὶ πολίχνας φρουραῖς, δεκα- ἑσὶ πολλὰ δὲ ἀνέωκε καὶ τῶν πεπορθημένων. Ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος ἀναλαβὼν τὸ πλεόν τῆς δυνά- μως, ἤγαγεν ἀπὸ τῆς Καισαρείας ἐπὶ Ἀντιπατρίδος. Ἐνθα δυσὶν ἡμέραις καταστησάμενος τὴν πόλιν, τῇ προῆι πορθῶν καὶ καίων τὰς περὶ πάσας. Κα- τὰ τὴν ἀσπασίαν δὲ τὰ περὶ τὴν Ὀσμυρίαν, ἐπὶ ὧν δὴ καὶ Ἰαμνείας ἐχώρει. Καὶ προεχειρωμέναις κατέραις ἐγκαταστήσας οἰκήτορας τῶν προσεχω- ρησάντων ἱκανοὺς, εἰς Ἀμμαοῦντα ἀφικνεῖται. Καταλα- βόμενος δὲ τὰς ἐπὶ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν εἰσβολὰς τῶν τραπεζιτῶν πρόσσει καὶ τὸ πέμπτον ἐν αὐτῇ τάγμα καταλειπῶν πρόσσει μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐπὶ τὴν Βεθλεπτηνῶν τοπαρχίαν. Πυρὶ δὲ αὐτὴν τε καὶ τὴν Ἰουδαίαν τοῖς ἐπικαίροις τόποις ἐπεταιίσις. Καταλαβόμενος οὖν δύο κώμας τὰς μεσαιτατάς τῆς Ἰουδαίας, Βήταριν καὶ Καφάρτοβαν, κτείνει μὲν ὑπὲρ μυρίους, αἰχμαλω- τίζει δὲ ὑπὲρ χιλίους, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος ἐξελάσας ἐγκαθίστησι τῆς ἰδίας δυνάμεως οὐκ ὀλίγην, οἱ κατατρέ- φοντες ἐπὶ τῇ πόλει. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ὑπέστρεφεν εἰς Ἀμμαοῦντα, θέν διὰ τῆς

in flumen deiecebant. Et manibus quidem ipsorum caesa erant quindecim millia; multitudo vero illorum, qui velint nolint in Jordanem desilire coacti sunt, infinita erat. Praeterea capta sunt duo millia et ducenti, cum praeda ingenti asinorum et ovium, itemque camelorum et boum.

6. Et Judæis quidem hæc clades inflictæ superioribus licet par fuerit, ipsammet tamen superare existimabatur, non solum quod regio omnis qua fugerant cædis plena esset, et Jordânes præ mortuis transiri non posset, sed et lacus Asphaltitis corporibus oppleretur magno numero in eum a fluvio delatis. Placidus autem, secunda fortuna usus, in oppida proxima et vicos contendit, captisque Abila et Juliade et Besimoth, omnibusque ad lacum Asphaltitis usque, idoneos ex transfugis in singulis collocat. Deinde, milite scaphis imposito, eos qui in lacum perfugerant perimit. Et quæ in Peræa quidem erant, omnia usque ad Machæruntem aut accessere Romanis aut capta sunt.

CAP. VIII. (XXVI.)

Dum hæc autem aguntur, motus in Gallia nunciantur, quodque Vindex una cum potentibus e popularibus suis a Nerone defecisset: de quibus alibi accuratius perscriptum est. Vespasianum vero ad bellum celerius conficiendum incitarunt quæ nunciata erant, jam tunc futura bella civilia totiusque imperii pericula prospicientem, quum, si paræta Orientis ante pacasset, fore existimaret ut Italiam metu levaret. Et quamdiu quidem hiems prævalebat, operam dabat ut vicos et oppida quæ subegerat præsidii muniret, decurionibus quidem per vicos collocatis, per urbes vero centurionibus; quin et multa eorum quæ fuerant vastata instaurabat. Veris autem sub initium cum majori exercitus parte Cæsarea profectus est Antipatridem: ubi biduo in componenda civitate consumpto tertia die inde movit, populans et exurens vicos omnes finitimos. Quumque in potestatem suam quæ in toparchia erant Thamnitica rede- gisset, in Lydda et Jamniam procedebat. Et quum utraque subacta esset, constitutis illic ex deditiis habitatoribus qui sufficerent, ad Ammauntem inde ventum; occupatoque ad metropolim eorum aditu, et castra muro circumdat, et cum cetera manu, quinta ibidem legione relicta, in Bethleptephorum toparchiam se confert. Quum autem eam et vicinam regionem igni corrupisset, simulque castella quidem circa Idumæam locis opportunis munisset, duos vero vicos in media Idumæa cepisset, Betarim et Caphartobam, supra decem millia hominum perimit, et plus quam mille captivos abducit; exactaque inde cetera multitudine, non parvam militum suorum manum ibi constituit, qui incursionibus loca montana omnia vastabant. Ipse autem cum reliquo exercitu Ammauntem rediit, unde per Samaritidem et juxta

Σαμαρείτιδος καὶ παρὰ τὴν Νεάπολιν καλουμένην, Μα-
δορθὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων, καταβὰς εἰς Κορέαν δευ-
τέρᾳ Δαισίου μηνὸς στρατοπεδεύεται, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς
Ἱεριχοῦντα ἀφικνεῖται, καθ' ἣν αὐτῶ συμμίσγει Τραϊά-
νος εἰς τῶν ἡγεμόνων, τὴν ἐκ τῆς Περσίας ἄγων δύνα-
μιν, ἥδη τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην χειρωμένων.

(ΚΖ'.) β'. Τὸ μὲν οὖν πολὺ πλῆθος ἐκ τῆς Ἱεριχοῦντος
φθάσαν τὴν ἔφοδον αὐτῶν εἰς τὴν ἀντικρυς Ἱεροσολύ-
μων ὄρεινὴν διαπεφεύγει, καταλειφθὲν δὲ οὐκ ὀλίγον
10 διαφθείρεται. Τὴν δὲ πόλιν ἐρημον κατελήφessαν, ἥτις
Ἰδρυται μὲν ἐν πεδίῳ, ψιλὸν δὲ ὑπέρεκται αὐτῆς καὶ
ἀκαρπον ὅρος μήκιστον· κατὰ μὲν τὸ βόρειον κλίμα
μέχρι τῆς Σκυθοπολιτῶν γῆς ἐκτείνεται, κατὰ δὲ τὸ με-
σημβρινὸν μέχρι τῆς Σοδομιτῶν χώρας καὶ τῶν περά-
15 των τῆς Ἀσφαλτίτιδος· ἔστι δὲ ἀνώμαλόν τε πᾶν
καὶ αἰόικτον διὰ τὴν ἀγονίαν. Ἀντίκειται δὲ τούτῳ
τὸ περὶ Ἰορδάνην ὅρος, ἀρχόμενον ἀπὸ Ἰουλιάδος καὶ
τῶν βορείων κλιμάτων, παρατεῖνον δὲ εἰς μεσημβρίαν
ἕως Σομόρρων, ἥπερ ὀρίζει τὴν Πέτραν τῆς Ἀραβίας.
20 Ἐν τούτῳ δὲ ἔστι καὶ τὸ Σιδηροῦν καλούμενον ὅρος,
μηκυνόμενον μέχρι τῆς Μωαβίτιδος. Ἡ μέση δὲ τῶν
δύο ὁρέων χώρα τὸ Μέγα πεδίον καλεῖται, ἀπὸ κόμης
Γινναβρίν διήκον μέχρι τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης.
Ἔστι δ' αὐτοῦ μήκος μὲν σταδίων τριάκοντα καὶ δια-
25 κοσίων, εὖρος δὲ εἴκοσι καὶ ἑκατόν· καὶ μέσον ὑπὸ
τοῦ Ἰορδάνου τέμνεται, λίμνας τε ἔχει τὴν τε Ἀσφαλτίτιν
καὶ τὴν Τιβερίων, φύσιν ἐναντίας. Ἡ μὲν γὰρ ἀλ-
μυρώδης καὶ ἄγνος, ἡ Τιβερίαν δὲ γλυκεῖα καὶ
γόνιμος. Ἐκφυροῦται δὲ ὥρα θέρους τὸ πεδίον, καὶ
30 δι' ὑπερβολὴν αὐχμοῦ περιέχει νοσώδη τὸν ἀέρα· πᾶν
γὰρ ἀνυδρον, πλὴν τοῦ Ἰορδάνου, παρὸ καὶ τοὺς μὲν
ἐπὶ ταῖς θάλας φοινικῶνας εὐθαλεστέρους καὶ πολυφο-
ρωτέρους εἶναι συμβέβηκεν, ἥττον δὲ τοὺς πόρρω κε-
χωρισμένους.

35 γ'. Παρὰ μέντοι τὴν Ἱεριχοῦντα ἔστι πηγὴ διαφι-
λῆς τε καὶ πρὸς ἀρδείας λιπαρωτάτη, παρὰ τὴν πα-
λαιὰν ἀναβλύζουσα πόλιν, ἣν Ἰησοῦς ὁ Ναυῆ παῖς,
στρατηγὸς Ἑβραίων, πρώτην εἴλε γῆς Χαναανίων δο-
ρίκτητον. Ταύτην τὴν πηγὴν λόγος ἔχει κατ' ἀρχὰς
40 οὐ μόνον γῆς καὶ δένδρων καρποὺς ἀπαμβλύνειν, ἀλλὰ
καὶ γυναικῶν γονάς, καθόλου τε πᾶσιν εἶναι νοσώδη τε
καὶ φθαρτικὴν· ἐξημερωθῆναι δὲ καὶ γενέσθαι τοῦναν-
τίον ὀγεινοτάτην τε καὶ γονιμοτάτην ὑπὸ Ἐλισσαίου
τοῦ προφήτου. Γινώσκοντες δ' ἦν οὗτος Ἠλίας καὶ διά-
45 δοχος, ὃς ἐπιξενωθείς τοῖς κατὰ τὴν Ἱεριχοῦντα, περισ-
σὸν δὴ τι φιλοφρονισαμένων αὐτὸν τῶν ἀνθρώπων, αὐ-
τοὺς τε ἀμειβεταὶ καὶ τὴν χώραν αἰωνίῳ χάριτι ἰδωρή-
σατο. Προελθὼν γὰρ ἐπὶ τὴν πηγὴν καὶ καταβαλὼν
εἰς τὸ βεῦμα πλῆρες ἁλῶν ἀγγέων κεράμου, ἔπειτα εἰς
50 οὐρανὸν δεξιὰν ἀνατείνας δικαίαν, καὶ πηγῇ σπονδὰς
μειλικτηρίους χεόμενος, τὴν μὲν ἤτειτο μαλαῖαι τὸ
βεῦμα, καὶ γλυκυτέρας φλέβας ἀνοῖξαι, τὸν δὲ ἐγκερά-
σασθαι τῷ βεῦματι γονιμωτέρους ἀέρας, δοῦναι τε ἅμα
καὶ καρπῶν εὐθνήσαν τοῖς ἐπιχωρίοις καὶ τέκνων διαδο-

Neapolim quæ vocatur, Mabortha vero ab indigenis,
descendit in Coream, ibique castra metatur die secundo
Dæsii mensis; et postridie Hierichuntem pervenit, ubi Tra-
janus e ducibus unus ei occurrit, copias e Peræa agens,
qui trans Jordanem habitabant nuper subactis.

(XXVII.) 2. Et magna quidem multitudo, priusquam ve-
nerint Romani, ex Hierichunte in regionem montanam Hie-
rosolymis adversam diffugerant; non pauci autem, qui re-
manserunt, perimuntur. Quo factum ut urbem desertam
offenderint, quæ in planitie sita est, cuique imminet mons
nudus ac sterilis longissimus: qui versus boream Scythopo-
litarum usque ad terram protenditur, ad austrum vero usque
ad Sodomorum regionem et fines lacus Asphaltidis; est
autem totus asper et inæqualis, et ob sterilitatem incultus
manet. Isti ex adverso opponitur mons qui ad Jordanem situs
incipit versus boream ab Juliade, et porrigitur versus austrum
usque ad Somorron, quæ Petram Arabiæ determinat. In eo
est mons qui Ferreus dicitur, in longum profensus usque
ad Moabitidem. Quæ vero inter duos illos montes interjacet
regio Campus magnus dicitur, a vico Ginnabri ad lacum
usque Asphaltitin pertingens. Est autem longitudo ejus
triginta et ducentorum stadiorum, latitudo vero centum et
viginti: et medius quidem secatur a Jordane, et lacus
habet Asphaltitin et Tiberiadis, natura contrarios. Nam
ille quidem salsus est et sterilis, Tiberiensis vero dulcis et
fecundus. Æstivo autem tempore multum torretur cam-
pus, et ob nimiam ardoris vehementiam aere circumfundi-
tur insalubri et morbifero: totus enim aridus est præter oras
Jordanis; quamobrem et palmas ejus ripis adsitas florenti-
res esse contigit et fertiliores, minus vero quæ longe remo-
tæ sunt.

3. At prope Hierichuntem fons est copiosus rigandisque
arvis uberrimus, juxta urbem veterem scaturiens, quam
Jesus Nave filius, Hebræorum exercitus dux, primam cepit
jure belli in Chananeorum terra. Hunc fontem olim ferunt
non solum terræ et arborum fructus, sed et mulierum
fœtus perdere solitum, in universumque omniibus morbos
et perniciem adferre; postea vero mansuevisse, contraque
saluberrimum et fecundissimum factum esse ab Elisæo
vate. Hic autem Eliæ discipulus erat et successor, qui, Hie-
richuntinorum hospitio usus et non vulgari comitate aq̃ ho-
minibus exceptus, et ipsis et regioni gratiam referebat æter-
nam. Ad fontem quippe progressus, quum lagenam ficti-
lem salis plenam in profluentem aquam misisset, deinde
dextram justam ad cælum levasset, et in fontem blande
sunderet libamina, ipsum quidem precabatur, ut fluentum
emolliret et dulciores aquarum venas aperiret; Deum vero,
ut fecundioribus auris flumina temperaret, tamque uber-
tatem fructuum quam liberorum successionem daret indi-

χὴν, μὴδὲ ἐπιλιπεῖν αὐτοῖς τὸ τούτων γεννηματικὸν ὕδωρ, ἕως μένουσι δίκαιοι. Ταύταις ταῖς εὐχαῖς, πολλὰ προχειρουρήσας ἐξ ἐπιστήμης, ἔτρεψε τὴν πηγὴν, καὶ τὸ πρὶν ὀρφανίας αὐτοῖς καὶ λιμοῦ παραίτιον ὕδωρ ἐκ τότε εὐτεχνίας καὶ κόρου χορηγὸν κατέστη. Τοσαύτην γοῦν ἐν ταῖς ἀρδεαῖς ἔχει δύναμιν, ὥς εἰ καὶ μόνον ἐράφαιτο τῆς χώρας, νοστιμώτερον εἶναι τῶν μέχρι κόρου χρονιζόντων· παρὸ καὶ τῶν μὲν δαφυλέστερον χρωμένων ἢ δνησίς ἐστιν ὀλίγη, τούτου δὲ τοῦ ὀλίγου δαφυλῆς. Ἄρδει γοῦν πλέον τῶν ἄλλων ἅπαντων, καὶ πεδίον μὲν ἔπεισιν ἐβδομήκοντα σταδίων μῆκος, εὖρος δὲ εἰκοσιν, ἐπιτρέφει τε ἐν αὐτῷ παραδεδούς καλλίστους τε καὶ πυκνοτάτους· τῶν δὲ φοινίκων ἐπαρδομένων γένη πολλὰ, ταῖς γεύσεσι καὶ ταῖς παρηγορίαις διάφορα. Τούτων οἱ πύττεροι πατούμενοι, καὶ μέλι δαφυλὲς ἀνιάσιν, οὐ πολλὸν τοῦ λοιποῦ χειρόν· καὶ μελιττοτρόφος δὲ ἡ χώρα. Φέρει δὲ καὶ ὀποβάλαμον, ὃ δὴ τιμωτάτων τῶν τῆς καρπῶν, κύπρον τε καὶ μυροβάλανον, ὥς οὐκ ἂν ἀμαρτεῖν τινα εἰπόντα θεῖον εἶναι τὸ χωρίον, ἐν ᾧ δαφυλὴ τὰ σπανιώτατα καὶ κάλλιστα γινῶται. Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων αὐτῷ καρπῶν ἐνεκεν οὐκ ἂν βρῶις τι παραδληθεῖ κλίμα τῆς οἰκουμένης· οὕτω τὸ καταβληθὲν πολυχὸν ἀναδίδωσιν. Αἴτιον δέ μοι δοκεῖ τὸ θεῖον τῶν ἀέρων καὶ τὸ τῶν ὑδάτων εὐγονον, τῶν μὲν προκαλουμένων τὰ φύσμενα καὶ διαχεόντων, τῆς δὲ ἰκμάδος ριζούσης ἑκαστον ἰσχυρῶς καὶ χορηγούσης τὴν ἐν θέρει δύναμιν. Περικαῆς δὲ ἐστὶν οὕτως τὸ χωρίον ὥς μὴδὲνα βρῶιδως προϊέναι. Τὸ δὲ ὕδωρ πρὸς ἀνατολῆς ἡλίου ἀντλούμενον, ἔπειτα ἐξαιθριασθὲν, γίνεται ψυχρότατον, καὶ τὴν ἐναντίαν πρὸς τὸ περιέχον φύσιν λαμβάνει· χειμῶνος δὲ ἀνάπαλιν χλιαίνεται, καὶ περιέχον οὕτως εὐκρατον ὥς λινούν ἀμφιένυσθαι τοὺς ἐπιχωρίους, νιφομένης τῆς ἄλλης Ἰουδαίας. Ἀπέχει δὲ Ἱεροσολύμων μὲν σταδίου ἑκατὸν πενήκοντα, τοῦ δὲ Ἰορδάνου ἐξήκοντα. Καὶ τὸ μὲν μέχρι Ἱεροσολύμων αὐτῆς ἔρημον καὶ πετρῶδες, τὸ δὲ μέχρι τοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς Ἀσφαλτίτιδος χθαμαλώτερον μὲν, ἔρημον δὲ ὁμοίως καὶ ἄκαρπον. Ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ δὴ λῶται.

δ'. Ἄξιον δὲ ἀφηγήσασθαι καὶ τὴν φύσιν τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης, ἥτις ἐστὶ πικρὰ μὲν, ὥς ἔφη, καὶ ἄγρονος, ὑπὸ δὲ κουφότητος καὶ τὰ βαρύτερα τῶν εἰς αὐτὴν ριφέντων ἀναφέρει, καταδύναι δὲ εἰς τὸν βυθὸν οὐδὲ ἐπιτηδεύσαντα ῥάδιον. Ἀφικόμενος γοῦν καθ' ἑστορίαν ἐπ' αὐτὴν Οὐεσπασιανὸς ἐκέλευσε τινὰς τῶν νεῖν οὐκ ἐπισταμένων, δεθέντας ὀπίσω τὰς χεῖρας, ριπῆναι κατὰ τοῦ βυθοῦ· καὶ συνέβη πάντας ἐπὶ νῆξασθαι, καθάπερ ὑπὸ πνεύματος ἄνω βιαζομένων. Ἔστι δὲ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἡ τῆς χροᾶς μεταβολὴ θαυμάσιος· τρὶς γὰρ ἐκάστης ἡμέρας τὴν ἐπιφάνειαν ἀλλάσσεται, καὶ πρὸς τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀνταυγεῖ ποικίλως· τῆς μὲντοι ἀσφάλτου κατὰ πολλὰ μέρη βώλους μέλανας

genis, nec eos aqua prolifica deficeret quamdiu iusti manerent. Ad has preces, ex disciplina manibus quoque multa operatus, fontem immutavit; et aqua, quæ antea illis causa erat orbitalis ac famis, ex illo tempore felicem et numerosam suppeditabat prolem. Denique tanta vi pollet in rigationibus, ut si vel modo attigerit terram, salubrior sit aquis quæ ad satietatem usque in agro morantur. Quamobrem qui largius ea utuntur, exiguum inde emolumentum habent; qui vero parcius, maximum. Amplius enim quam fontes ceteri omnes spatium irrigat, et per campum quidem labitur septuaginta stadiis longum, viginti vero latum, atque in eo alit hortos amoenissimos et frequentissimos, palmarum item varia sapore et appellatione genera. Ex istis pinguiore pressæ etiam mel emittunt copiosum, quod suavitate alteri vix cedit: quanquam et mellis alitrix est illa regio. Quin et fert opobalsamum (qui pretiosissimus est omnium qui illic sunt fructuum, cyprum item, et myrobalanum, ita ut qui divinum dixerit illum terræ tractum, non valde aberraverit, utpote quæ alibi sunt pretiosissima et rarissima, copiose istic nascentur. Sed neque aliorum fructuum respectu telius ulla per orbem universum ei fuerit facile comparanda; adeo quod satum est multiplicatum reddit. Causa autem mihi videtur esse aeris calor, et aquarum fecunditas, quum ille quæ nata fuerint proluciat atque diffundat, liquor autem faciat ut singula firmiter radices agant, viresque æstivo tempore suppediet. Adeo autem perusta est illa regio, ut nemo facile sub divom egrediat. Aqua autem ante solis ortum hausta et aeri exposita frigescit, naturamque aeri ambienti contrariam sumit: hieme vero tepescit, et mitissima fit illis qui in eam merguntur. Quin et tanta est aeris circumfusi temperies, ut, quum in aliis Judææ partibus ningit, hic linea veste utantur indigenæ. Distat autem Hierosolymis centum et quinquaginta stadiis, ab Jordane vero sexaginta: totumque inde usque ad Hierosolyma spatium desertum est et saxosum, ad Jordanem vero et lacum Asphaltitin humilius quidem est solum, æque tamen desertum atque infrugiferum. Sed de Hierichunte, quam felicissima sit, satis dictum est.

4. Operæ autem pretium est etiam lacus Asphaltitis naturam enarrare, qui amarus est, ut dixi, ac infœcundus, præ levitate autem etiam quæ gravissima sunt in eum injecta fluitant, demergique in profundum ne industria quidem facile quis possit. Nam et Vespasianus, quum visendi ejus gratia illuc veniret, jussit quosdam nandi inscios, vinctis post terga manibus, in altum projici: et omnibus evenit ut quasi spiritus vi sursum repulsi supernatarent. Ad hæc mirabilis est coloris ipsius mutatio; quippe ter singulis diebus superficiem vertit, et ad solis radios varie resplendet: multis tamen locis evomit nigras bituminis glebas, quæ de

ἀναδίδωσιν, αἱ δὲ ἐπινήχονται τό τε σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος ταύροις ἀκεφάλους παραπλήσιαι. Προσελαύνοντες δὲ οἱ τῆς λίμνης ἐγράφαι, καὶ δρασσόμενοι τοῦ συνεστῶτος ἔλκουσιν εἰς τὰ σκάφη· πληρώσασι δὲ ἀποκό-
 6 πτειν οὐ ῥάδιον, ἀλλὰ δι' εὐτονίαν προσήρτηται τῷ μηρύματι τὸ σκάφος, ὥς ἂν ἐμμηνίῳ γυναικῶν αἵματι καὶ οὕρῳ διαλύσωσιν αὐτὴν, οἷς μόνοις εἶχει. Καὶ χρήσιμος δὲ οὐ μόνον εἰς ἀρμονίας νεῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀέσιν σωματῶν· εἰς πολλὰ γοῦν τῶν φαρμάκων πα-
 10 ραμίσγεται. Ταύτης τῆς λίμνης μήκος μὲν ὀγδοήκοντα καὶ πενταχόσιοι στάδιοι, καθὼ δὲ μέχρι Ζοάρων τῆς Ἀραβίας ἐκτείνεται, εὐρος δὲ πενήκοντα καὶ ἑκατόν. Γειτνιά δὲ ἡ Σοδομίτις αὐτῇ, πάλαι μὲν εὐδαίμων γῆ καρπῶν τε ἐνεκα καὶ τῆς κατὰ πόλεις
 15 περιουσίας, νῦν δὲ κεκαυμένη πᾶσα. Φασὶ δὲ ὡς δι' ἀτέθειαν οἰκητόρων κεραυνοῖς καταφλέγη. Ἔστι γοῦν ἐτι λείψανα τοῦ θείου πυρός, καὶ πέντε μὲν πόλεων ἰδεῖν σκιάς, ἐτι δὲ κἂν τοῖς καρποῖς σποδιὰν ἀναγεννωμένην, οἱ χροᾶν μὲν ἔχουσι τοῖς ἐδωδόμοις ὁμοίαν,
 20 δρεψιμῆμεν δὲ χερσὶν εἰς καπνὸν ἀναλύονται καὶ τέφραν. Τὰ μὲν δὲ περὶ τὴν Σοδομίτιν μυθεύμενα τοιαύτην ἔχει πίστιν ἀπὸ τῆς ὁψews.

ΚΕΦ. Θ'.

Ὁ δὲ Οὐεσπασιανὸς, πανταχόσε περιτειχίζων τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ἐν τε τῇ Ἱερικοῖ καὶ ἐν Ἀδίδοις
 25 ἐγείρει στρατόπεδα, καὶ φρουρὰς ἀμφοτέραις ἐγκαθίστησιν ἐκ τε τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ συμμαχικοῦ τάγματος. Πέμπει δὲ καὶ εἰς Γέρασα Λούκιον Ἀννιον, παραδόους μοῖραν ἱππέων καὶ συχνούς πεζῶν. Ὁ μὲν οὖν ἐξ ἐρόδου ἔλθων τὴν πόλιν ἀποτείνει μὲν χιλίους τῶν νέων,
 30 ὅσοι μὴ διαφυγεῖν ἔφθασαν, γενεὰς δὲ ἡχμαλωτίσαστο, καὶ τὰς κτήσεις διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις ἐπέτρεψεν· ἔπειτα τὰς οἰκίας ἐμπρήσας ἐπὶ τὰς περίξ κώμας ἔχωρει. Φυγαὶ δὲ ἦσαν τῶν δυνατῶν καὶ φθοραὶ τῶν ἀσθενεστερῶν· τὸ καταλειφθὲν δὲ πᾶν ἐνεπίμπρτο,
 35 καὶ διεληφότος τοῦ πολέμου τὴν τε ὀρεινὴν θλιν καὶ τὴν πεδιάδα πᾶσαν, οἱ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις τὰς ἐξόδους ἀφῆρητο. Τοὺς μὲν γὰρ αὐτομολεῖν προαιρουμένους οἱ ζηλωταὶ παρεφύλασσοντο, τοὺς δὲ οὕτω πᾶ Ῥωμαίων φρονούντας εἶργεν ἡ στρατιὰ, πανταχόθεν
 40 τὴν πόλιν περιέχουσα.

(ΚΘ'.) β'. Οὐεσπασιανῷ δὲ εἰς Καισάρειαν ἐπιστρέψαντι καὶ παρασκευαζομένῳ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπ' αὐτῶν τῶν Ἱεροσολύμων ἐξελαύνειν ἀγγέλλεται Νέ-
 45 ρων ἀνηρημένος, τριακαίδεκα βασιλεύσας ἔτη καὶ ἡμέρας ὀκτώ. Περὶ οὗ λέγειν ὅν τρόπον εἰς τὴν ἀρχὴν ἐξύβρισε, πιστεύσας τὰ πράγματα τοῖς πονηροτάτοις, Νυμφιδίῳ καὶ Τιγελλίνῳ, τοῖς γε ἀναξίοις τῶν ἐξελευθέρων, καὶ ὡς ὑπὸ τούτων ἐπιβουλεύεις κατελείφθη μὲν ὑπὸ τῶν φυλάκων ἀπάντων, διαδρὰς δὲ σὺν τέσ-
 50 σεσσι τῶν πιστῶν ἀπελευθέρων, ἐν τοῖς προσεταιείοις αὐτὸν ἀνείλε· καὶ ὡς οἱ καταλύσαντες αὐτὸν μετ' οὐ πολὺν χρόνον δίκας ἔδοσαν, τὸν τε κατὰ τὴν Γ' αλ-

super fluitant, et figura et magnitudine tauris capite truncatis non absimiles. Ad eas vero quum lacus exercitores accedunt, aggestas concretasque ad se in scaphas attrahunt: non autem facile ab iis qui eas impleverint abscindi possunt, sed grumis adheret alveus propter tenacitatem, donec ea menstruo mulierum sanguine et lotio dissolvatur, quibus solis cedit. Est autem hoc bitumen non modo ad compagine navium accommodatum, sed et ad corporum curationem: unde et multis medicamentis admiscetur. Lacus hujus longitudo quingentorum et octoginta stadiorum est, qua sane usque ad Zoara Arabiæ extenditur; latitudo centum et quinquaginta stadiis patet. Huic autem terra Sodomitica vicina est, olim quidem regio beata, quod frugibus abundaret et multis urbibus distincta esset; nunc vero tota exusta est. Fertur autem eam ob incolarum impietatem fulminibus conflagrasse. Itaque et adhuc ignis a Deo immissi reliquias, et oppidorum quinque istuc videre licet umbram et imaginem: insuper et in fructibus cineres renascentes, qui specie quidem et colore edulibus similes sunt, manibus autem decerptæ in favillam et cinerem resolvuntur. Atque his quidem, de terra Sodomitica narratis, ejusmodi fides habetur ex testibus oculatis.

CAP. IX. (XXVIII.)

At Vespasianus, quum circumquaque cingeret Hierosolymitanos, et apud Hierichuntum et Adida exstruit castella, et præsidia utrisque ex Romanis pariter ac sociis imponit. Mittit autem Gerasa L. Annium, equitatus parte multisque peditibus ei traditis. Et ille quidem quum primo impetu urbem cepisset, mille juvenum, qui fugam facere non occupaverant, interficit; familias vero captivas abduxit, et militibus facultates diripere permisit: incensis deinde domibus, vicos proximos petebat. Potentes autem fugiebant et imbecilliores peribant, quæque relicta erant universa flammis absumpta; cumque bellum totam regionem montanam omnemque campestem pervasisset, iis qui Hierosolymis degebant interclusi erant exitus. Nam qui transfugere quidem cupiebant, eos zelotæ observabant; qui vero nondum favebant Romanis, eos coorcebat exercitus, urbi ex omni parte circumdatus.

(XXIX.) 2. Vespasiano autem Cæsaream reverso parantique copias suas omnes adversus Hierolyma educere, nuntiatur Nero peremptus, quum per annos tredecim et dies octo imperasset. De quo memorare quemadmodum imperium dehonestaverit, rerum administrationem Nymphidius et Tigellinus, viris nequissimis et libertorum indignissimis, committendo, quodque ab illis petitus insidiis, ab omnibus quidem satellibus relictus fuerit, cum quattuor vero libertis fidelibus in suburbanum fugerit, ibique semet occiderit; quodque non multo post tempore poenas dederint qui eum sustulerunt; bellumque per Galliam quo pacto desie-

τίαν πόλεμον ὡς ἐτελεύτησε, καὶ πῶς Ἰάλδας ἀπο-
 δειχθεὶς αὐτοκράτωρ εἰς Ῥώμην ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς
 Ἰσπανίας, καὶ ὡς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν αἰτιαθεὶς ἐπὶ
 ταπεινοφροσύνῃ ἐδόλοφονήθη κατὰ μέσσην τὴν Ῥω-
 5 μαίων ἀγορὰν, ἀπεδείχθη τε αὐτοκράτωρ Ὄθων, τὴν
 τε τούτου στρατείαν ἐπὶ τοὺς Οὐτέλλιου στρατηγοὺς
 καὶ κατὰ λυσιν, ἔπειτα τοὺς κατὰ Οὐτέλλιον ταρα-
 γοὺς, καὶ τὴν περὶ τὸ Καπετώλιον συμβολὴν, ὅπως τε
 Ἀντώνιος Πρίμος καὶ Μουκιανὸς, διαφθείραντες Οὐ-
 10 τέλλιον καὶ τὰ Γερμανικὰ τάγματα, κατέστειλαν τὸν
 ἐμφύλιον πόλεμον· πάντα τὰ ταῦτα διεξίεναι μὲν ἐπ'
 ἀκριβὲς παρητησάμην, ἐπειδὴ δι' ὅχλου πᾶσιν ἐστι,
 καὶ πολλοὺς Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων ἀναγέγραπται.
 Συναφείας δὲ ἔνεκα τῶν πραγμάτων καὶ τοῦ μὴ διηρητῆ-
 15 σθαι τὴν ἱστορίαν κεφαλαιωδῶς ἕκαστον ἐπεσημνά-
 μην. Οὐεσπασιανὸς τοίνυν τὸ μὲν πρῶτον ἀνεβάλλε-
 το τὴν τῶν Ἱεροσολύμων στρατείαν, καραδοκῶν πρὸς
 τίνα ῥέψει τὸ κρατεῖν μετὰ Νέρωνα. Αὐθις δὲ Ἰάλ-
 δαν ἀκούσας αὐτοκράτορα, πρὶν ἐπιστεῖλαι τι περὶ
 20 τοῦ πολέμου χάκεῖνον, οὐκ ἐπεχείρει· πέμπει δὲ
 πρὸς αὐτὸν τὸν υἱὸν Τίτον, ἀσπασόμενόν τε καὶ ληψό-
 μενον τὰς περὶ Ἰουδαίων ἐντολάς. Τῆς αὐτῆς δὲ αἰ-
 τίας ἅμα Τίτῳ καὶ Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς πρὸς Γάλ-
 θαν ἐπλεῖ, καὶ διὰ τῆς Ἀχαΐας (χειμῶνος γὰρ ἦν ὥρα)
 25 μακρὰς ναυσὶ περιπλεόντων, φθάνει Γάλδας ἀναιρεθεὶς,
 μετὰ μῆνας ἑπτὰ καὶ ἴσας ἡμέρας· ἐξ οὗ τὴν ἡγεμο-
 νίαν παρέλαβεν Ὄθων, ἀντιποιούμενος τῶν πραγμά-
 των. Ὁ μὲν οὖν Ἀγρίππας εἰς τὴν Ῥώμην ἀρκεῖσθαι
 διέγνων, μὴδὲν ὀρρωδῆσας πρὸς τὴν μεταβολήν· Τίτος
 30 δὲ κατὰ δαιμόνιον ὄρμην ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Συ-
 ρίαν ἐπλεῖ, καὶ κατὰ τάχος εἰς Καισάρειαν ἀρικνεῖται
 πρὸς τὸν πατέρα. Καὶ οἱ μὲν μετέωροι περὶ τῶν
 ὄλων ὄντες, ὡς ἂν σαλευομένης τῆς Ῥωμαίων ἡγεμο-
 νίας, ὑπερεώρων τὴν ἐπὶ Ἰουδαίους στρατείαν, καὶ διὰ
 35 τὸν περὶ τῆς πατρίδος φόβον τὴν ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους
 ὄρμην ἄωρον ἐνόμιζον.
 (Α΄.) Υ΄. Ἐπανίστατο δὲ ἄλλος τοῖς Ἱεροσολύμοις πό-
 λεμος. Υἱὸς ἦν Γιώρα, Σίμωνι τις Γερσασηνὸς τὸ γένος,
 νεανίας, πανουργία μὲν ἡττώμενος Ἰωάννου τοῦ προ-
 40 κατέχοντος ἤδη τὴν πόλιν, ἀλκῇ δὲ σώματος καὶ τόλ-
 μη διαφέρων, δι' ἣν καὶ ὑπὸ Ἀνάου τοῦ ἀρχιερέως φυ-
 γασθευθεὶς ἐξ ἧς ἤρχε τοπαρχίας Ἀκραβατηνῆς πρὸς
 τοὺς κατελιηφότας τὴν Μασάδαν ληστὰς παραγίνε-
 ται. Γὺ μὲν οὖν πρῶτον ἦν αὐτοῖς δι' ὑποψίας, εἰς
 45 τὸ κατωτέρω γοῦν φρούριον ἐπέτρεψαν αὐτῷ παρελθεῖν
 ἅμα ταῖς γυναῖξιν, ἃς ἄγων ἤκεν, αὐτοὶ τὸ ὑψηλότερον
 οἰκοῦντες. Αὐθις δὲ διὰ συγγένειαν ἡθῶν, καὶ ὅτι
 πιστὸς ἐδόκει, συμπροενόμει γοῦν αὐτοῖς ἐξιών, καὶ
 συνεπόρθει τὰ περὶ τὴν Μασάδαν· οὐ μὴν ἐπὶ τὰ μείζω
 50 παρακαλῶν ἐπειθεν. Οἱ μὲν γὰρ ἐν ἔθει ὄντες τῷ
 φρουρίῳ, καθάπερ φωλεοῦ χωρίζεσθαι μακρὰν ἐδεδοί-
 κεσαν, ὁ δὲ τυραννιῶν καὶ μεγάλων ἐπιμέμενος, ἐπειδὴ
 καὶ τὴν Ἀνάου τελευτὴν ἤκουσεν, εἰς τὴν ὄρεινὴν
 ἀφίσταται, καὶ προκηρύξας δούλοις μὲν ἐλευθερίαν,

rit, et quo modo Galba creatus Imperator Romam redie-
 rit ex Hispania, utque a militibus incusatus, tanquam hu-
 milioris esset animi, in medio foro Romano ex insidiis fue-
 rit occisus, et Otho declaratus Imperator, qui et expeditionem
 fecit contra Vitellii duces, et sublatus est; dein ut
 turbæ excitatæ fuerint contra Vitellium, et pugna in Capito-
 lio commissa; et quemadmodum Antonius Primus et
 Mucianus, quum Vitellium interfecissent et Germanicas
 legiones, bellum civile compresserint; ista omnia accurate
 quidem narrare recusavi, quod omnibus molesta sint, et a
 multis Græcorum pariter ac Romanorum perscripta fuerint.
 Ordinis autem rerum continuandi gratia, ac ne intercisâ foret
 historia, summam singula indicavi. Vespasianus igitur
 primo quidem expeditionem in Hierosolyma differebat,
 exspectans cuinam post Neronem obtingeret imperare.
 Deinde ubi Galbam imperatorem factum esse audivit, ni-
 hil contra Judæos aggrediebatur, priusquam et ille aliquid
 de bello in mandatis daret: mittit autem ad eum Titum fili-
 um suum, et salutatum, et ut mandata de Judæis acciperet.
 Eandem ob causam una cum Tito rex etiam Agrippa ad Gal-
 bam navigabat; dumque Achaiam (hiems quippe erat)
 longis navibus prætervehuntur, interfici Galbam contigit,
 post septem menses totidemque dies quam imperasset:
 unde proxime imperium suscepit Otho, rerum administra-
 tionem sibi vindicans. Et Agrippa quidem, rerum
 mutatione nihil deteritus, Romam pergere statuit: Titus
 vero divino impulsu a Græcia in Syriam navibus trajicie-
 bat, et celeritate adhibita Cæsaream pervenit ad patrem.
 Et illi quidem, rerum expectatione suspensi, quasi flu-
 ctuante Romano imperio, insuper habebant militiam obire
 contra Judæos, metuque de patria solliciti impetum facere
 in alienigenas haud opportunum ducebant.

(XXX.) 3. Aliud autem Hierosolymis erumpebat bellum.
 Erat quidam Simon Gioræ filius genere Gerasenus, juvenis
 astutia quidem inferior Jqanne qui in urbe dominatum ha-
 bebat, corporis autem viribus et audacia præstantior, ob
 quam ex Acrabathena toparchia quam tenebat pulsus ab
 Anano pontifice, ad latrones se recipit qui Masadam occu-
 paverant. Et primo quidem suspectus erat illis, adeo ut ei
 in inferis duntaxat castellum cum mulieribus quas secum
 adduxerat, transire permiserint, dum ipsi superiora incole-
 rent. Rursus autem propter morum conjunctionem,
 quodque fidus esse videretur, etiam cum illis populatum
 exibat, simulque vastabat quæcunque circa Masadam erant;
 non tamen eis, dum ad majora incitaret, persuadebat. Nam
 isti quidem castello assueti, longius ab eo, tanquam latibulo,
 discedere metuebant: ille vero, dominatum affectans ma-
 gnorumque appetens, postquam et Ananum obiisse audi-
 verat, inde movet in loca montana, ac voce præconum

γέρας δὲ ἑλευθέροις, τοὺς πανταχόθεν πονηροὺς συνήθροισεν.

δ'. Ὡς δὲ ἦν αὐτῷ καρτερόν ἦδη τὸ σύνταγμα, τὰς ἀνὰ τὴν ὀρεινὴν κώμας κατέτρεχεν· αἰεὶ δὲ προσγινομένων αὐτῷ πλειόνων, ἐθάρρει καταβαίνειν εἰς τὰ χθαμαλότερα. Κάπειδ' ἡ πόλεσιν ἦδη φοβερός ἦν, πολλοὶ πρὸς τὴν ἰσχὴν καὶ τὴν εὐροίαν τῶν κατορθωμάτων ἐφθείροντο δυνατοί· καὶ οὐκέτι ἦν δούλων μόνον οὐδὲ ληστῶν στρατὸς, ἀλλὰ καὶ δημοτικῶν οὐκ ὀλίγων, ὥς πρὸς βασιλέα πειθαρχούντων. Κατέτρεχε δὲ τὴν Ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν καὶ τὰ μέχρι τῆς μεγάλης Ἰδουμαίας. Κατὰ γὰρ κώμην τινὰ καλουμένην Ναὶν τεῖχος κατασκευάσας ὥσπερ φρουρίῳ πρὸς ἀσφάλειαν ἔχρητο· κατὰ δὲ τὴν Φαρανὴν προσαγορευομένην φάραγμα, πολλὰ μὲν ἀνευρύνας σπήλαια, πολλὰ δὲ εὐρύν ἔτοιμα, ταμειοὺς ἔχρητο θησαυρῶν καὶ τῆς λαίας ἐκδοχείοις· ἀνετίθει δὲ καὶ τοὺς ἀρπαζομένους εἰς αὐτὰ καρποὺς, οἳ τε πολλοὶ τῶν λόγων δίαταν εἶχον ἐν ἐκείνοις· ὅλος δὲ ἦν τό τε σύνταγμα προγυμνάζων καὶ τὰς παρασκευὰς κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων.

ε'. Ὅθεν οἱ ζηλωταί, δεισάντες αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ προλαβὲν βουλόμενοι τὸν κατ' αὐτῶν τρεφόμενον, ἐξίασι μετὰ τῶν ὄπλων οἱ πλείους. Ὑπαντιάζει δὲ Σίμων, καὶ παραταξάμενος, συχοὺς μὲν αὐτῶν ἀνατρεῖ, συναλαίνει δὲ τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν πόλιν. Οὐπὼ δὲ θαρρῶν τῇ δυνάμει τοῦ μὲν τοῖς τείχεσι προσβαλεῖν ἀπετράπη, χειρώσασθαι δὲ πρότερον τὴν Ἰδουμαίαν ἐπεβάλετο. Καὶ ὁ δὲ δισμυρίους ἔχων ὁπλίτας ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς ὄρους αὐτῆς. Οἱ δὲ ἄρχοντες τῶν Ἰδουμαίων κατὰ τάχος ἀθροίσαντες ἐκ τῆς χώρας τὸ μαχιμώτατον, περὶ πενταχισχιλίους καὶ δισμυρίους, τοὺς δὲ πολλοὺς ἐάσαντες φρουρεῖν τὰ σφέτερα διὰ τὰς τῶν ἐν Μασάδᾳ σικαρίων καταδρομὰς, ἐδέχοντο τὸν Σίμωνα πρὸς τοῖς ὄροις. Ἐνθα συμβαλὼν αὐτοῖς καὶ δι' ὅλης πολεμῆσας ἡμέρας οὔτε νενικηκώς οὔτε νενικημένος διεκρίθη. Καὶ ὁ μὲν εἰς τὴν Ναὶν, οἱ δὲ Ἰδουμαῖοι διελύθησαν ἐπ' οἴκου. Καὶ μετ' οὐ πολὺ Σίμων μείζονι δυνάμει πάλιν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ὤρμητο· στρατοπεδεύσάμενος δὲ κατὰ τινὰ κώμην, ἣ θεκῶς καλεῖται, πρὸς τοὺς ἐν Ἡρωδείῳ φρουροὺς, ὅπερ ἦν πλησίον, Ἐλεάζαρὸν τινὰ τῶν ἐταίρων ἐπεμψε, πείσοντα πρᾶδοῦναι τὸ ἔρμα. Τοῦτον οἱ φύλακες ἐτοίμως ἐδέξαντο, τὴν αἰτίαν ἀγνοοῦντες δι' ἣν ἤκοι· φθεγγόμενον δὲ περὶ παραδόσεως ἐδίωκον σπασάμενοι τὰ ξίφη, μέχρι φυγῆς τόπον οὐκ ἔχων ἔρριψεν ἀπὸ τοῦ τεύχους ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑποκειμένην φάραγμα. Καὶ ὁ μὲν αὐτίκα τελευτᾷ, τοὶ δὲ Ἰδουμαῖοις, ἦδη κατορθοῦσι τὴν ἰσχὴν τοῦ Σίμωνος, ἔδοξε πρὸ τοῦ συμβαλεῖν κατασκέψασθαι τὴν στρατιὰν τῶν πολεμίων.

ζ'. Εἰς τοῦτο δὲ ὑπηρέτην ἑαυτὸν ἐτοίμως ἐπεδίδου Ἰάκωβος, εἷς τῶν ἡγεμόνων, προδοσίαν ἐνθυμούμενος. Ὁρμήσας γοῦν ἀπὸ τῆς Ἀλούρου (κατὰ γὰρ ταύτην συνήθροιστο τὴν κώμην τότε τῶν Ἰδουμαίων τὸ στράτευμα), παραγίνεται πρὸς Σίμωνα, καὶ πρῶτην αὐτῷ πα-

servis libertate promissa, itemque liberis praemio, improbus, quos undique poterat, congregabat.

4. Quum autem jam validas conflasset copias, regionis montanae vicos incursibus vastabat; quotidieque pluribus sese ei adjungentibus, audebat etiam in planitiem descendere. Ac postquam jam factus est civitatibus terribilis, multi ex optimatibus, ejus potentia sollicitati et prosperis rerum successibus, ad eum malo suo se conferebant: adeoque non amplius servorum tantum aut latronum exercitus erat, sed multorum de populo, ei tanquam regi obedientium. Excursiones autem faciebat in Acrabatenam toparchiam et in majorem usque Idumaeam. Nam ad vicum quandam, cui nomen Nain, quum murum exstruxisset, pro castello in sui securitatem habebat: in valle autem nuncupata Pharan, quum multas quidem laxiores fecisset speluncas, multas vero paratas invenisset, in illis thesauros suos recondebat praedasque recipiebat; etiam directos fructus illic reponebat, multique e cohortibus suis vitam in illis agebant: minimeque dubitabatur quin copias suas praexerceret et apparatus faceret ut Hierosolyma aggrediretur.

5. Unde insidias ejus veriti zelotae, et praevenire eum qui contra se viribus crescebat cupientes, plerique armati egrediuntur. His autem Simon occurrit, commissoque praelio multos quidem illorum occidit, reliquos vero in urbem compellit. At nondum viribus fidens, a murorum oppugnatione deterrebat: atque antequam id faceret, Idumaeam subjugare cogitabat. Itaque cum viginti armatorum millibus ad fines ejus properabat. Idumaeorum autem principes, pugnacissimis ad viginti quinque millia magna celeritate e regione congregatis, reliquis vero ut sua tuerentur relictis propter sicariorum in Masada excursiones, Simonem ad fines suos excipiebant. Ubi eo illis congresso, quum per totum diem pugnatum esset, dubium erat utrum victor an victus discesserit. Et ille quidem in Nain vicum, Idumaei vero domum regressi sunt. Non multo autem post Simon cum majoribus copiis in eorum regionem iterum irrupit: castrisque in quodam vico, cui nomen Thecoe, positis, ad custodes Herodei, quod non longe aberat, Eleazarum suorum quandam sociorum misit, ut munimentum traderent persuasurum. Hunc sine mora recepere custodes, causae nescii cur venisset: quum autem de traditione loquutus esset, strictis gladiis eum persequiebantur: donec fugae locum non reperiens, de muro in vallem subjectam sese projecit. Et ille quidem statim moritur; Idumaeis autem Simonis vires formidantibus placuit, priusquam acie congrederentur, explorare hostium copias.

6. Ad hoc autem se ministrum alacriter offerebat Jacobus, unus e principibus, de proditione cogitans. Itaque ab Aluro profectas (in hoc quippe vico coiverat Idumaeorum exercitus), ad Simonem venit; primumque se patriam suam ei proditum esse paciscitur, fide jurejurando accepta,

ραδύσειν συντίθεται τὴν αὐτοῦ πατρίδα, λαβὼν ὄρκους ὡς αἰεὶ τίμιος ὢν διατελέσει, συνεργήσιν δὲ ὑπέσχετο καὶ περὶ τῆς ὅλης Ἰδουμαίας. Ἐφ' οἷς ἐστιαθεὶς φιλοφρόνως ὑπὸ τοῦ Σίμωνος καὶ λαμπραῖς ἐπαρθεὶς ὑποσχέσασιν, ἐπειδὴ περ εἰς τοὺς σφετέρους ὑπέστρεψεν, τὸ μὲν πρῶτον πολλαπλασίονα τὴν στρατιὰν τοῦ Σίμωνος ἐφείδετο· ἔπειτα δεξιούμενος τοὺς τε ἡγεμόνας καὶ κατ' ὀλίγους πᾶν τὸ πλῆθος ἐνήγην ὥστε δέξασθαι τὸν Σίμωνα, καὶ παραδοῦναι δίχα μάχης αὐτῷ τὴν τῶν ὅλων ἀρχήν. Ἄμα δὲ ταῦτα διαπραττόμενος καὶ Σίμωνα δι' ἀγγέλων ἐκάλει, σκεδάσειν ὑποσχνούμενος τοὺς Ἰδουμαίους. Ὁ δὲ παρέσχεν. Ὡς γὰρ ἦν ἤδη πλησίον ἡ στρατιὰ, πρῶτος ἀναπηδήσας ἐπὶ τὴν ἵππον, μετὰ τῶν συνδιεσθαρμένων ἔφυγε. Πτοία δὲ ἐμπίπτει παντὶ τῷ πλήθει, καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθειν λυθέντες ἐκ τῆς τάξεως ἀνεχώρουν ἕκαστοι πρὸς τὰ ἴδια.

(ΑΑ'). Ζ'. Σίμων δὲ παρὰ δόξαν εἰς τὴν Ἰδουμαίαν εἰσέλασεν ἀναιμῶτι, καὶ προσβαλὼν ἀδοκήτως πρώτην αἰρεῖ τὴν πόλιν Χεβρών, ἐν ᾗ πλείστῃ ἐκράτῃσεν λείας, ἀάμπολυν δὲ διήρπασε καρπὸν· ὡς δὲ φασιν οἱ ἐπιχώριοι τὴν Χεβρών, οὐ μόνον τῶν τῆδε πόλεων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Μέμφεως ἀρχαιότεραν· δισχίζια γούν αὐτῇ καὶ τριακόςια ἔτη συνηρίθητο. Μυθεύουσι δὲ αὐτὴν καὶ οἰκητήριον Ἀβράμου τοῦ Ἰουδαίου προγόνου γεγενῆαι μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας ἀπανάστασιν, τοὺς τε παῖδας αὐτοῦ λέγουσι καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον ἐνθεν· ὧν καὶ τὰ μνημεῖα μέχρι τοῦ νῦν ἐν τῇδε τῇ πόλει γινώσκονται, πάνυ καλῆς μαρμαρέου καὶ φιλοτιμῶς εἰργασμένα. Δείκνται δὲ ἀπὸ σταδίων ἕξ τοῦ ἄστεως Τερέβινθος μεγίστη, καὶ φασὶ τὸ δένδρον ἀπὸ τῆς κτίσεως μέχρι νῦν διαμένειν. (ΑΒ'). Ἐνθεν ὁ Σίμων διὰ πείσης ἐχώρει τῆς Ἰδουμαίας, οὐ μόνον κόμας καὶ πόλεις πορθῶν, λυμαινόμενος δὲ καὶ τὴν χώραν. Δίχα γὰρ τῶν ὁπλιτῶν τέσσαρες αὐτῷ συνεπικοντο μυριάδες, ὡς μὴ δὲ τῶν ἐπιτηδείων ἐξαρκούντων πρὸς τὸ πλῆθος. Προσὴν δὲ ταῖς χρεαῖς ὁμότης τε αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸ γένος ὀργή· δι' ἃ μᾶλλον ἐξερημιοῦσθαι συνέβαινε τὴν Ἰδουμαίαν. Καθάπερ δὲ ὑπὸ τῶν ἀκρίδων κατόπιν ὕλην ἐστὶν ἰδεῖν ἐφυλωμένην πᾶσαν, οὕτω τὸ κατὰ νότον τῆς Σίμωνος στρατιᾶς ἐρημία κατελείπετο· καὶ τὰ μὲν ἐμπιπράντες, τὰ δὲ κατασκάπτοντες, πᾶν δὲ τὸ πεφυκὸς ἀνὰ τὴν χώραν ἡ συμπατοῦντες ἡφάνιζον ἡ νεμόμενοι, καὶ τὴν ἐνεργὸν ὑπὸ τῆς πορείας σκληροτέραν ἐποίουν τῆς ἀκάρπου. Καθόλου τε εἰπεῖν, οὐδὲ σημειῶν τι κατελείπετο τοῖς πορθουμένοις τοῦ γεγενῆαι.

ἡ'. Ταῦτα πάλιν τοὺς ζηλωτὰς ἐπήγειρε, καὶ φανερώς μὲν ἀντιπαρατάξασθαι κατέδειξαν, προλογίσαντες δὲ ἐν ταῖς παρόδοις ἀρπάζουσι τοῦ Σίμωνος τὴν γυναῖκα, καὶ τῆς περὶ αὐτὴν θεραπείας συχνοῦς· ἔπειτα ὡς αὐτὸν ἡλμυλωτισμένοι τὸν Σίμωνα, γεγηθότες εἰς τὴν πόλιν ὑπέστρεψαν, καὶ ὅσον οὐδέπω προσεδόκουν καταθέμενον τὰ ὅπλα περὶ τῆς γυναίκος ἱκετεύειν.

quod semper in honore haberetur, operamque suam de tota Idumaea additurum pollicebatur. Quas ob res humaniter a Simone convivio exceptus, splendidisque elatus promissis, ubi ad suos rediit, primo Simonis exercitum multo majorem esse mentiebatur: deinde et principes benigne alloquens et universam fere multitudinem seorsum, ut Simonem reciperent suadebat, eique sine pugna rerum summam permitterent. Simul autem hoc agens, etiam Simonem ipsum per nuncios accersebat, Idumaeos se dissipaturum promittens. Quod et praestitit. Nam quum jam appropinquaret exercitus, equum primus inscendit, et cum iis quos corruerat fugam capescebat. Multitudinem autem omnem occupat pavor, et priusquam manus consererent, domum quisque suam ordinibus solutis discesserunt.

(XXXI.) 7. Simon vero praeter opinionem sine sanguine intravit Idumaeam, factaque ex improvisio impressione, primo capit urbem Chebronem, in qua maxima praeda politus est, multosque fructus diripuit: Chebron autem indigenae ferunt non ejus terrae modo civitatibus, sed et Memphi in Aegypto antiquiorem; quippe anni ejus ad duo millia et trecentos computantur. Narrant etiam in ea habitasse Abramum Judaeorum progenitorem, postquam e Mesopotamia migraverit, ejusque liberos hinc in Aegyptum descendisse; quorum monumenta etiam nunc cernuntur in hoc ipso oppido, pulcherrimo exstructa marmore et opere elegantissimo. Cernitur etiam sexto ab urbe stadio Terebinthus maxima, dicuntque arborem a creatione mundi usque haec tempora permanere. (XXXII.) Inde Simon totam pervadebat Idumaeam, non solum urbes et vicos depopulans, sed et omnem regionem vastans. Nam praeter gravis armaturae milites, quadraginta eum millia sequebantur, ut multitudini haud suppetere necessaria. Ad hanc autem rerum inopiam accedebat ejus crudelitas et in nationem excandescencia: unde contigit Idumaeam eo magis ad vastitatem redigi. Et quemadmodum post locustas cernere est silvas frondibus nudatas, sic etiam qua Simonis transisset exercitus, a tergo solitudinem relinquebat: et alia quidem comburendo, alia vero diruendo, et quicquid in regione e terra proveniret calcibus conterendo delebant aut depascendo; perque terram cultam incedendo faciebant eam sterili duriorum: verboque ut expediam, ne signum quidem ullum supererat in vastatis, quod aliquando culta fuerint.

8. Ista iterum zelotis stimulos admovebant, et palam quidem adversa acie congressi formidarunt; insidiis vero in viarum angustiis praestructis, Simonis uxorem rapiunt, multosque qui ei obsequium praestabant: deinde quasi ipsum Simonem captum tenerent, in civitatem laetabundi redierunt, et continuo exspectabant armis eum depositis pro uxore ipsis supplicaturum. Illius autem animum non subit-

Τὸν δὲ οὐκ ἔλεος εἴσεισιν, ἀλλ' ὄργη περὶ τῆς ἥρπασμένης· καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τῶν Ἱεροσολύμων ἔλθων, καθάπερ τὰ τρωθέντα τῶν θηρίων ἐπειδὴ τοὺς τρώσαντας οὐ κατέλαθεν, ἐφ' οὗς ἤϊρε τὸν θυμὸν ἡφίει. Ὅσοι γοῦν λαχανεῖας ἐνεκεν ἢ φρυγανισμοῦ προελήλυθεισαν ἐξω πυλῶν, ἀνόπλους καὶ γέροντας, συλλαμβάνων ἤκλιετο, καὶ διέφθειρε δι' ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως, μονονουχί καὶ νεκρῶν γευόμενος τῶν σωμάτων. Πολ-
 10 λούς δὲ καὶ χειροκοπήσας, εἰσέπειπε καταπλῆξασθαι τοὺς ἐχθροὺς ἅμα, καὶ διαστήσαι τὸν δῆμον ἐπιχειρῶν πρὸς τοὺς αἰτίους. Ἐντέτατο δὲ αὐτοῖς λέγειν ὅτι Σίμων Θεὸν δμυνσι τὸν πάντων ἑφορον, εἰ μὴ θάκτον ἀποδώσουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, ῥήξας τὸ τεῖχος, τοιαῦτα διαθήσειν πάντας τοὺς κατὰ τὴν πόλιν, μηδε-
 15 μῖς φεισάμενος ἡλικίας, μηδὲ ἀπὸ τῶν ἀναγνόντων διακρίνας τοὺς αἰτίους. Τούτοις οὐ μόνον ὁ δῆμος, ἀλλὰ καὶ οἱ ζηλωταὶ καταπλαγέντες ἀποπέμπουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, καὶ τότε μεν ἐκμειλιχθεὶς ὀλίγον, ἀνεπαύσατο τοῦ συνεχοῦς φόνου.
 20 (ΔΓ'). Θ'. Οὐ μόνον δὲ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν στάσις ἦν καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς Ἰταλίας. Ἀνήρητο μὲν γὰρ κατὰ μέσσην τὴν Ῥωμαίων ἀγορὰν Γάλβας, ἀποδοδεγμένος δὲ αὐτοκράτωρ Ὄθων, ἐπολέμει Οὐϊτελλίῳ βασιλευντῷ (τούτον γὰρ ἤρητο τὰ κατὰ
 25 Γερμανίαν τάγματα)· καὶ γενομένης συμβολῆς κατὰ Βηδριακὸν τῆς Γαλατίας πρὸς τε Οὐάλεντα καὶ Καϊκίναν τοὺς Οὐϊτελλίου στρατηγούς, τῇ πρώτῃ μὲν ἡμέρᾳ περιῆν Ὄθων, τῇ δευτέρᾳ δὲ τὸ Οὐϊτελλίου στρατιωτικόν· καὶ πολλοῦ φόνου γενομένου διερχόσατο
 30 μὲν Ὄθων ἑαυτὸν, ἐν Βρεξέλλῳ τὴν ἦτταν πυθόμενος, ἡμέρας δύο καὶ τρεῖς μῆνας κρατήσας τῶν πραγμάτων. Προσεχώρησε δὲ τοῖς Οὐϊτελλίου στρατηγοῖς καὶ τὸν Ὄθωνος ἢ στρατιὰ, καὶ κατέβαινεν αὐτὸς εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τῆς δυνάμεως. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ Οὐε-
 35 σπασιανὸς, ἀναστὰς ἐκ τῆς Καισαρείας πέμπτῃ Δαϊσίου μηνός, ὄρμησεν ἐπὶ τὰ μηδέπω κατεστραμμένα τῶν τῆς Ἰουδαίας χωρίων. Ἀναβὰς δὲ εἰς τὴν ὀρεινὴν αἰρεῖ δύο τοπαρχίας, τήν τε Γοφνιτικὴν καὶ τὴν Ἀκραβατηνὴν καλουμένην, μεθ' ἧς Βηθλὰ τε καὶ Ἐφραῖμ
 40 πολίχνια, οἷς φρουροὺς ἐγκαταστήσας μέχρις Ἱεροσολύμων ἰππάζετο. Φθορὰ δὲ ἦν πολλῶν καταλαμβανόμενων, καὶ συγχοῦς ἡχμαλωτίζετο. Κερεάλιος δὲ αὐτῷ τῶν ἡγεμόνων, μοῖραν ἰππέων καὶ πεζῶν ἀναλαβὼν, τὴν ἀνω καλουμένην Ἰδουμαίαν ἐπὶ ὁρθεῖ, καὶ Κα-
 45 θερὰ μὲν ψευδοπολίχνιον ἐξ ἐφόδου λαβὼν ἐμπύρηνσιν, ἐτέραν δὲ καλουμένην Καφαραθὶν προσβαλὼν ἐπολιόρκει· πάντῃ δὲ ἦν ἰσχυρὸν τὸ τεῖχος· καὶ τρίς εἶσθαι προσδοκῶντι πλείω χρόνον αἰφνιδίως ἀνοίγουσιν οἱ ἐνδον τὰς πύλας, καὶ μεθ' ἱκετηρίων προσελθόντες αὐτοὺς
 50 παρέδωκαν. Κερεάλιος δὲ τούτους παραστησάμενος ἐπὶ Χεβρὼν ἐτέρας πόλεις ἀρχαιοτάτης ἐχώρει· κείται δὲ, ὡς ἔφην, αὕτη κατὰ τὴν ὀρεινὴν, οὐ πόρρω Ἱεροσολύμων· βιασάμενος δὲ τὰς εἰσόδους τὸ μὲν ἐγκαταληφθὲν πλῆθος ἤγηδον ἀναίρει, τὸ δὲ ἀστὴ καταπίμπρησι.

misericordia, sed ira ob raptam : quumque ad muros Hierosolymitanos venisset, ferarum sauciarum ad instar ob percussos elapsos furentium, in obvios quosque animi atrocitatem effundebat. Quotquot igitur ad olera aut sarmenta colligenda pedes portis efferrent, inermes senesque, correptos cruciabat, et ex vehementi indignatione occidebat, ut tantum non mortuorum cadaveribus degustandis parceret. Præterea multos abscissis manibus in urbem mittebat, eo animo ut simul terrorem inimicis incuteret, et ut populum in seditionem contra eos qui in culpa erant concitaret. Illis quippe in mandatis dederat ut dicerent Simonem jurare per Deum, qui omnibus præest, fore, nisi cito ipsi conjugem redderent, ut perruptis muris simili poena afficeret quotquot intra urbem essent, nemini cujuscunque ætatis parcens, nec quidquam discriminis inter insontes sotesque faciens. Ad ista non modo populus, sed etiam zelotæ metu perculsi uxorem ei remittunt. Quo facto ad lenitatem quidem aliquantulum mitigatus, a continua cæde requievit.

(XXXIII.) 9. Verum non solum per Judæam erat seditio et bellum civile, sed etiam in Italia. Nam in medio quidem Romanorum foro interemptus erat Galba, Otho autem Imperator declaratus adversus Vitellium imperium affectantem bellum gerebat (hunc enim elegerant legiones Germanicæ); quumque ad manus ventum esset cum Valente et Cæcinnâ Vitellii ducibus apud Bedriacum Galliæ, primo die Otho superior erat, altero Vitelliani : multaque cæde facta, semet apud Brixellum interfecit Otho, simulac rescivit suorum cladem, diebus duobus tribusque mensibus rerum potitus. Hinc Othonis etiam milites Vitellii ducibus sese adjunxerunt; et ipse cum exercitu Romam descendebat. Interea autem et Vespasianus quinto die Dæsii mensis Casarea movit, contenditque in Judææ loca nondum eversa. Quumque montana ascendisset, duas toparchias capit, unam Gophniti- cam, et alteram Acrabatenam vocatam, et post has Bethela et Ephraim oppida; ibique præsidii collocatis usque Hierosolyma equitabat. Magna autem deprehensorum edita erat strages, multosque captivos agebat. At Cerealis unus ex illius ducibus cum equitum parte et peditum Idumæam quæ dicitur superior vastabat; et Caphethram quidem, quæ urbem simulabat, primo impetu captam incendit; alteram vero, nomine Capharabin, adortus obsidebat (mœnibus autem perquam validis cincta erat), ibique diutius se moraturum exspectanti subito qui intus erant portas aperiant, quumque supplices accessissent, semet tradiderunt. At Cerealis, quum eos in potestatem suam redigisset, Chebronem ibat urbem alteram antiquissimam : sita autem erat, uti dixi, in montanis, haud procul ab Hierosolymis. Quum autem vi in eam irrupisset, multitudinem illic deprehensam cum puberibus occidit, civitatem vero exurit. Omnibusque

Καὶ πάντων ἤδη χειρωμένων πλὴν Ἡρωδείου καὶ Μασάδας καὶ Μαχαιροῦντος (ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν ληστῶν κατελήπτο), σκοπὸς ἤδη τὰ Ἱεροσόλυμα προὔκειτο Ῥωμαίοις.

6 (ΛΔ'). Ὁ δὲ Σίμων ὡς ἐρρύσατο παρὰ τῶν ζηλωτῶν τὴν γυναῖκα, πάλιν ἐπὶ τὰ λείψανα τῆς Ἰδουμαίας ὑπέστρεψε· καὶ περιελαύνων πανταχόθεν τὸ ἔθνος εἰς Ἱεροσόλυμα πολλοὺς φεύγειν συνηγάχασεν. Εἶπετο δὲ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κυκλωσάμενος αὐθις 11 τὸ τεῖχος, ὅντινα λάβοι τῶν προϊόντων κατὰ τὴν χώραν ἔργατον, διέφθειρεν. Ἦν δὲ τῷ δήμῳ Σίμων μὲν ἐξωθεν Ῥωμαίων φοβερώτερος, οἱ ζηλωταὶ δὲ ἔνδον ἐκαστέρων χαλεπώτεροι. Κάν τούτοις ἐπινόια κακῶν καὶ τὸλμα τὸ σύνταγμα τῶν Γαλιλαίων διέφθειρε. Τὸν 16 τε γὰρ Ἰωάννην παρήγον εἰς ἰσχὺν οὗτοι, κακείνους αὐτοὺς ἐξ ἧς περιεποιήσατο δυναστείας ἡμίεβτο, πάντα ἐπιτρέπων δρᾶν ὧν ἕκαστος ἐπεθύμει. Πόθοι δὲ ἦσαν ἀρπαγῆς ἀπλήρωτοι καὶ τῶν πλουσίων οἰκῶν ἔρεινα, φόνος τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὕβρεις ἐπαίχοντο, 20 μεθ' αἵματος δὲ τὰ συληθέντα κατέπινον, καὶ μετὰ ἀδείας ἐνεθλυπάθουν τῷ κόρῳ, κόμας συνθετιζόμενοι, καὶ γυναικείας ἐσθῆτας ἀναλαμβάνοντες, καταντλούμενοι δὲ μύροις, καὶ πρὸς εὐπρέπειαν ὑπογράφοντες ὀφθαλμούς. Οὐ μόνον δὲ κόσμον, ἀλλὰ καὶ πάθη γυναικῶν ἐμιμοῦντο, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας ἀθεμικῶς ἡδονὰς ἐπενόησαν· ἐνῆλινδοῦντο δὲ ὥσπερ πορνεῖα τῇ πόλει καὶ πᾶσαν ἀκαθάρτοις ἐμίαναν ἔργοις. Γυναικιζόμενοι δὲ τὰς ὄψεις ἐφόβουν ταῖς δεξιαῖς, θρυπτόμενοι δὲ τοῖς βαδίσμασιν ἐπιόντες ἐξαπίνης ἐγίνοντο πολεμισταὶ, 25 τὰ τε ζῆψι προφέροντες ἀπὸ τῶν βεβαμμένων χλανιδῶν τὸν προστυχόντα διήλαιον. Τοὺς ἀποδιδράσκοντας δὲ Ἰωάννην Σίμων φονικώτερος ἐξεδέχετο, καὶ διαφυγόν τινες τὸν ἐντὸς τεῖχος τύραννον ὑπὸ τοῦ πρὸ πυλῶν διεφθείρετο. Πᾶσα δὲ φυγῆς ὁδὸς τοῖς 30 αὐτομολεῖν πρὸς Ῥωμαίους βουλομένοις ἀπεκέχοτο. 1α'. Διεστασιάζετο δὲ πρὸς τὸν Ἰωάννην ἡ δύναμις, καὶ πᾶν ὅσον ἦν Ἰδουμαῖον ἐν αὐτῇ χωρισθὲν ἐπεχείρει τῷ τυράνῳ, φθόνῳ τε τῆς ἰσχύος αὐτοῦ καὶ μίσει τῆς ὁμότητος. Συμβαλόντες δὲ ἀναίρουσί τε πολλοὺς 40 τῶν ζηλωτῶν καὶ συνελαύνουσι τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν κατασκευασθεῖσαν ὑπὸ Γραπτῆς (συγγενῆς δὲ ἦν αὕτη τοῦ τῶν Ἀδιαβηνῶν βασιλέως Ἰζάτου)· συνεισπίπτουσι δὲ οἱ Ἰδουμαῖοι, κακείθεν εἰς τὸ ἱερὸν περιώσαντες τοὺς ζηλωτάς, ἐφ' ἀρπαγὴν ἐτραπόντο 45 τῶν Ἰωάννου χρημάτων· κατὰ γὰρ τὴν προειρημένην αὐλὴν αὐτὸς τε ἦν κακῆϊ τὰ λάφυρα τῆς τυραννίδος νον πλῆθος τῶν ζηλωτῶν εἰς τὸ ἱερὸν πρὸς τοὺς διαπεφυγότας ἡβροίσθη, καὶ κατάγειν αὐτοὺς παρεσκευάζετο 50 Ἰωάννης ἐπὶ τε τὸν δῆμον καὶ τοὺς Ἰδουμαίους. Τοῖς χιμωτέροις οὖσιν, ὡς τὴν ἀπόνοιαν, μὴ νύκτωρ ἐκ τοῦ ἱεροῦ παρεισδύντες αὐτοὺς τε διαφθεῖρῃσι καὶ τὸ ἄστυ καταπρήσῃσι. Συνελθόντες οὖν μετὰ τῶν ἀρχιερέων

jam occupatis, præter Herodium et Masadam et Machæruntem, quæ a latronibus tenebantur, tum propositum erat Romanis Hierosolyma aggredi.

(XXXIV.) 10. Simon autem, ubi uxorem a zelotis recuperavit, iterum ad reliquias Idumææ reversus est, et undique gentem depopulans, plerisque compulit Hierosolyma se recipere. Quos et ipse persequutus est usque ad urbem; ac deinde, quum muro se circumdedisset, quoscunque operariorum ex agris advenientes caperet, interfecit. Eratque populo foris quidem Simon Romanis terribilior, intus vero zelotæ utrisque graviores. Interque hæc malorum excogitatio audaciæ conjuncta Galilæorum exercitum corruptit. Namque Joannem ad potentiam isti provehebant, atque ille eis, pro imperio quod adeptus est, vicissim omnia quæ desiderarent facere permittebat. Insatiabilis autem erat rapinarum cupiditas, domorumque locupletum perscrutatio, atque virorum cædes et seminarum injuriæ pro ludo habebantur, spoliæque cum sanguine devorabant, et impune muliebria patiebantur ad satietatem, compositos gerentes capillos, et amictum femineum induti, unguentis etiam delibuti, quoque magis placerent oculos fuco et cerussa illinentes. Non solum autem ornatum, verum etiam quæ mulieribus accidunt imitabantur, nimiaque lascivia voluptates illicitas excogitarunt; in urbe autem tanquam in lupanari volubantur, totamque facinoribus impuris polluebant. Sed seminarum ad instar vultus componentes, dextris cædem patrabant, fractoque gressu incedentes subita incursione bellatores evadebant, gladiisque e conchyliatis chlamydidibus eductis obvium quemque transfigebant. Eos autem qui Joannem fugerant excipiebat sævior in cædibus Simon, quique tyrannum intra muros evaserat, ab eo qui ante portas erat occidebatur. Omnis vero fugæ via ad Romanes transire cupientibus erat præclusa.

11. Seditionem autem contra Joannem movebat exercitus, et omnes in eo Idumæi dissentientes a ceteris aliquid moliebantur contra tyrannum, quod ejus aut potentie inviderant aut crudelitatem oderant. Pugna autem congressi multos zelotarum perimunt, ceterosque in aulam regiam a Grapte ædificatam (erat autem illa Izatæ regis Adiabenorum consanguinea) compellunt; una vero irrumpunt Idumæi, atque inde in templum pulsus zelotis se convertunt ad pecunias Joannis diripiendas: nam in regia prædicta et ipse degebat, et tyrannidis spolia deposuerat. Interea autem quamplurimi zelotæ, qui per civitatem dispersi erant, sese ad eos qui in templum fugerant aggregarunt; eosque Joannes adversus populum et Idumæos educere parabat. Istis autem, ut qui pugna plus possent, non tam impetus eorum metuendus erat, quam ne rerum desperatione de templo urbem noctu ingrederentur, ipsosque pariter occiderent atque urbem concremarent. Itaque quum coiissent una cum pontificibus, con-

ἐβουλεύοντο τίνα χρὴ τρόπον φυλάσσειν τὴν ἐπίθεσιν. Θεὸς δὲ ἄρα τὰς γνώμας αὐτῶν εἰς κακὸν ἔτρεψε, καὶ χαλεπώτερον ἀπωλείας ἐπένοήσαν τὸ πρὸς σωτηρίαν φάρμακον. Ἰνα γοῦν καταλύσωσιν Ἰωάννην, ἔκριναν δέχεσθαι Σίμωνα καὶ μεθ' ἱκετηριῶν δεύτερον εἰσαγαγεῖν ἑαυτοῖς τύραννον. Ἐπεραίνετο δὲ ἡ βουλὴ. Καὶ τὸν ἀρχιερέα Μαθθίαν πέμψαντες ἐδέοντο Σίμωνα εἰσελθεῖν, ὃν πολλὰ ἔδεισαν. Συμπαρεκάλουν δὲ οἱ ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων τοὺς ζηλωτὰς φεύγοντες, πόθω τῶν οἰκῶν καὶ τῶν κτημάτων. Ὁ δὲ, αὐτοῖς υπερηφάνως κατανεύσας τὸ δεσπόζειν, εἰσέρχεται μὲν ὡς ἀπαλλάξων τῶν ζηλωτῶν τὴν πόλιν, σωτὴρ ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ κτηδεῶν εὐφημούμενος· παρελθὼν δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐσκόπει τὰ περὶ τῆς ἑαυτοῦ δυναστείας, καὶ τοὺς καλέσαντας οὐχ ἥττον ἐχθροὺς ἐνόμιζεν ἢ καθ' ὧν ἐκέκλητο.

16. Σίμων μὲν οὕτως ἐναιαυτῷ τρίτῳ τοῦ πολέμου Ξανθικῷ μηνὶ Ἱεροσολύμων ἐγκρατὴς ἐγένετο. Ἰωάννης δὲ καὶ τὸ τῶν ζηλωτῶν πλῆθος ἐργάζομενον τῶν ἐξόδων τοῦ ἱεροῦ καὶ τὰ τῆς πόλεως ἀπολωλεκότες (παρὰ χρεῖμα γάρ τὰ ἐκείνων οἱ περὶ τὸν Σίμωνα διήρπασαν), ἐν ἀπόρῳ τὴν σωτηρίαν εἶχον. Προσέβαλλε δὲ τῷ ἱερῷ Σίμων, τοῦ δήμου βοηθοῦντος. Κἀκεῖνοι, καταστάντες ἐπὶ τῶν στοῶν καὶ τῶν ἐπάλξεων, ἡμύνοντο τὰς προσβολὰς· συγχοὶ δὲ ἐπιπτον τῶν περὶ Σίμωνα καὶ πολλοὶ τραυματίαι κατεφέροντο· βράδιος γάρ ἐξ ὑπερδεξιῶν τὰς βολὰς οἱ ζηλωταὶ καὶ οὐκ ἀστόχους ἐποιοῦντο. Πλεονεκτοῦντες δὲ τῷ τόπῳ, καὶ πύργους ἔτι προσκατεσκεύασαν τέσσαρας μεγίστους, ὡς ἂν ὑψηλοτέρων ποιοῖντο τὰς ἀφάσεις, τὸν μὲν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν καὶ βόρειον γωνίαν, τὸν δὲ τοῦ ξυστοῦ καθύπερθε, τὸν δὲ τρίτον κατὰ γωνίαν ἄλλην ἀντικρὺ τῆς κάτω πόλεως, ὃ δὲ λοιπὸς ὑπὲρ τὴν κορυφὴν κατεσκεύαστο τῶν παστοφορίων· ἔνθα τῶν ἱερέων εἰς ἐξ ἑθους ἱσταμένοις ἐκάστην ἐβδομάδα εἰσιούσαν προσήμινε σάλπιγγι δειλῆς, καὶ τελεσθεῖσαν αὖθις περὶ ἐσπέραν, ὅτε μὲν ἀνεργεῖν τῷ λαῷ καταγγέλλων, ὅτε δὲ ἔργων ἔχουσιν. Διέστησαν δὲ ἐπὶ τῶν πύργων ὀξυβελεῖς τε καὶ λιθοβόλους μηχανὰς, τοὺς τε τοξότας καὶ σφενδονήτας. Ἐνθα δὲ τὰς μὲν προσβολὰς ὀκνηροτέρας ἐποιεῖτο ὁ Σίμων, μαλακίαι

40 ζομένων αὐτῷ τῶν πλειόνων, ἀντεῖχε δὲ δυνάμει περιουσίᾳ δυνάμεως· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ὀργάνων βέλῃ πορρωτέρω φερόμενα τοὺς πολλοὺς τῶν μαχομένων ἀνήρει.

ΚΕΦ. Ι'.

Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν περίερχε καὶ τὴν Ῥώμην πάθη χαλεπά. Παρῇ μὲν γὰρ ἀπὸ Γερμανίας Οὐί- 45 τέλλιος ἄμα τῷ στρατιωτικῷ πολὺ πλῆθος ἐπισυρόμενος ἔτερον, μὴ χωρούμενος δὲ τοῖς ἀποδεδειγμένοις εἰς τοὺς στρατιώτας περιβάλλοις ὅλην ἐποίησάτο τὴν Ῥώμην στρατόπεδον καὶ πᾶσαν οἰκίαν ὀπλιτῶν ἐπλήρωσεν. Οἱ δὲ ἀθήσειν ὀφθαλμοῖς τὸν Ῥωμαίων πλῆτον θεασάμενοι, καὶ περιλαμφθέντες πάντοθεν ἀργύρω τε καὶ χρυσῷ, 50 τὰς ἐπιθυμίας μάλιστα κατεῖχον, ὥστε μὴ ἐφ' ἄρπαγὰς

sultabant quo pacto sibi metum de impetu caverent. At Deus profecto faciebat ut illis suae sententiae male cederent, et remedium ad salutem excogitare interitum acerbius. Quippe ut Joannem deturbarent, Simonem recipere statuerunt, et cum precibus alterum in urbem introducere tyrannum. Atque ita decreto obtemperatur: missoque Matthis pontifice, Simonem ut intraret obsecrabant, quem multum metuerant. Simul eum rogabant etiam Hierosolymitae qui fugerant zelotas, domus quisque suae et possessionum desiderio. Ille autem eis cum arrogantia pollicitus se in illis dominari velle, quasi civitatem quidem zelotis liberaturus ingreditur; cui a populo tanquam servatori curatorique laete acclamatum est: ubi vero cum suis copiis introierat, de iis dispiciebat quae ad potentiam suam facerent; et qui eum acciverant non minus pro inimicis habebat, quam eos contra quos fuerat accitus.

12. Ita quidem Simon belli anno tertio mense Xanthico Hierosolymorum factus erat dominus. Joannes autem cum multitudine zelotarum templo exire prohibitus, amissis etiam quae in civitate habebant, (nam statim res eorum Simon cum suis diripuerat), salutem desperare coeperunt. Ac Simon, populo adjuvante, impressionem faciebat in templum. Illi autem, quum in portibus perque propugnacula consisterent, impetum propulsabant: multique ex Simonis parte cadebant, multique saucii deferebantur: nam facile e locis superioribus ictuque certissimo tela conjiciebant zelotae. At quamvis loco plus possent, turres tamen quattuor maximas insuper aedificaverunt, ut magis ex alto missilia torquerent, unam quidem ad orientalem angulum et borealem, alteram vero super Xystum, tertiamque ad alium angulum e regione civilis inferioris, reliqua autem supra verticem Pastophoriorum erat exstructa: ubi unus de sacerdotibus pro more astans clangore tubae vespertino diem quemlibet septimum inenntem praesignificabat, rursusque ad vesperam eundem desisse, et quando feriari oporteret indicans, et quando operi incumbere. Per turres autem dispositae erant scorpiones et ballistae, itemque sagittarii et funditores. Itaque tunc Simon segnius quidem ferebatur ad impressiones faciendas, quod suorum plerique de impetu suo remitterent, ex copiarum tamen abundantia resistebat: tela autem machinis emissa e longinquo pugnantium multos perimebant.

CAPUT X. (XXXV.)

At per idem tempus Romam etiam gravia circumstebant mala. Aderat enim ex Germania Vitellius cum exercitu, aliam praeterea ingentem multitudinem post se trahens: et quum excipi non potuerit spatiis militum destinatis, Romani universam pro castris habebat, omnemque domum armatis opplevit. Illi autem quum Romanorum divitias oculis rebus ejusmodi insuetis conspexissent, et undique circumfusi essent argenti aurique splendore, vix cupiditatem continebant, ne ad rapinas se converterent, suisque desideriis

τρέπεσθαι τε καὶ τοὺς ἐμποδῶν γινομένους ἀναιρεῖν. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

(ΑΓ΄.) β'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ὡς τὰ πλησίον Ἱεροσολύμων καταστρεφάμενος ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν, ἀκούει τὰς κατὰ τὴν Ῥώμην ταραχὰς καὶ Οὐίτελλιον αὐτοκράτορα. Τοῦτο οὖν αὐτὸν, καίπερ ἄρχεσθαι καθάπερ ἄρχειν καλῶς ἐπιστάμενον, εἰς ἀγανάκτησιν προήγαγε, καὶ τὸν μὲν ὡς ἐρήμου καταμανέντα τῆς ἡγεμονίας ἡδῶζει δεσπότην, περιαλγίσας δὲ τῷ πάθει καρτερεῖν τὴν βάσανον οὐχ ὁίστατο ἦν, καὶ τῆς πατρίδος πορθουμένης ἑτέροις προασσχολεῖν πολέμοις. Ἄλλ' ὅσον ὁ θυμὸς ἤπειγεν ἐπὶ τὴν ἄμυναν, τοσούτον εἴργεν ἡ ἔννοια τοῦ διαστήματος· πολλὰ γὰρ φθάσαι πανουργήσασαν τὴν τύχην, πρὶν αὐτὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν περαιωθῆναι, καὶ ταῦτα χεიმῶνος ὥρᾳ πλέοντα, σφαδάζουσιν ἤδη κατεῖχε τὴν ὀργήν.

γ'. Συνιόντες δὲ οἱ τε ἡγεμόνες καὶ οἱ στρατιῶται καθ' ἑταιρίαν, φανερώς ἤδη μεταβολὴν ἐβουλεύοντο, καὶ διαγανακτοῦντες ἐβόων, ὡς «οἱ μὲν ἐπὶ τῆς Ῥώμῃ στρατιῶται τρυφῶντες καὶ μὴδὲ ἀκούειν πολέμου φήμην ὑπομένοντες διαχειροτονοῦσιν ὅς βούλονται τὴν ἡγεμονίαν, καὶ πρὸς ἐπιβὰς λημμάτων ἀποδεικνύουσιν αὐτοκράτορας, αὐτοὶ δὲ διὰ τοσούτων κευχωρήκοτες πόνων, καὶ γηρῶντες ὑπὸ τοῖς κράνεσιν, ἑτέροις χαρίζονται τὴν ἐξουσίαν, καὶ ταῦτα τὸν ἀξιώτερον ἄρχειν παρ' αὐτοῖς ἔχοντες· ὥς τίνα δικαιοτέραν ποτὲ τῆς εἰς αὐτοὺς εὐνοίας ἀποδώσειν ἀμοιβήν, εἰ τὴν νῦν καταπρόοιτο; τοσούτῳ δὲ εἶναι Οὐεσπασιανὸν ἡγεμονεῦειν Οὐίτελλίου δικαιοτέρον, ὅσῳ καὶ αὐτοὺς τῶν ἐκείνων ἀποδείξαντων. Οὐ γὰρ δὴ μικροτέρους τῶν ἀπὸ Γερμανίας διενηνοχέναι πολέμους, οὐδὲ τῶν ἐκείθεν καταγόντων τὸν τύραννον ἡττησθαι τοῖς ὅπλοις. Ἀγῶνας δ' ἐνδεήσειν οὐδέν· οὐ γὰρ τὴν σύγκλητον ἢ τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἀνέξεσθαι τῆς Οὐίτελλίου λαγνείας ἀντὶ τῆς Οὐεσπασιανοῦ σωφροσύνης· οὐδὲ ἀντὶ μὲν ἡγεμόνος ἀγαθοῦ τύραννον ὁμότατον, ἀπαιδα δὲ ἀντὶ πατρὸς αἰρήσεσθαι προστάτην. Μέγιστον γὰρ δὴ πρὸς ἀσφάλειαν εἰρήνης εἶναι τὰς γνησίους τῶν βασιλέων ὑπεροχάς. Εἴτε οὖν ἐμπειρία γῆρως προσήκει τὸ ἄρχειν, Οὐεσπασιανὸν αὐτοὺς ἔχειν, εἴτε νεότητος ἀλκῇ, Τίτον· καρπώσεσθαι γὰρ τῆς παρ' ἀμφοῖν ἡλικίας τὸ ὠφέλιμον. Χορηγήσειν δὲ οὐ μόνον αὐτοὺς τότε τὴν ἰσχύν τοις ἀποδειχθεῖσιν, ἀτε τρία τάγματα καὶ τὰς παρὰ τῶν βασιλέων συμμαχίας ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ συνεργήσειν τὰ τε πρὸς ἑω πάντα καὶ τῆς Εὐρώπης ὅσα τῶν ἀπὸ Οὐίτελλίου φόβων κευχώριται, καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς Ἰταλίας δὲ συμμάχους, ἀδελφὸν Οὐεσπασιανοῦ καὶ παῖδα ἕτερον, ὧν τῷ μὲν προσθήσεσθαι πολλοὺς τῶν ἐν ἀιώματι νέων, τὸν δὲ καὶ τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν πεπιστεῦσθαι, μέρος οὐκ ὀλίγον εἰς ἐπιβολὴν ἡγεμονίας. Καθόλου τε ἂν βραδύνωσιν αὐτοὶ, τάχα τὴν σύγκλητον ἀποδείξειν τὸν ὑπὸ τῶν συντετηρηκότων στρατιωτῶν ἀτιμώμενον.»

δ'. Τοιαῦτα κατὰ συστροφάς οἱ στρατιῶται διαλάλουν· εἵπειτα συναθροισθέντες καὶ παρακροτήσαντες ἀλλήλους

obstantes occiderent. Et in Italia quidem ita se res habebant.

(XXXVI.) 2. Vespasianus autem, quum, omnibus in vicinia Hierosolymorum eversis, Caesaream revertisset, audiit tumultus Romae ortos, et Vitellium factum Imperatorem. Hoc etiam ipsi, licet imperium pati aequae ac bene imperare posset, indignationem commovit; eumque, qui in imperium tanquam desertum furore incitatus erat, dominum dedignabatur: dolore autem percitus cruciatum ferre non poterat, neque aliis vacare bellis, quum patria vastaretur. Verumtamen quantum ira impellebatur ad ulciscendum, tantum cogitatio de locorum intervallo eum reprimebat. Nam quod multa fortuna versatilis posset nova facere, priusquam ad Italiam, praesertim hiemis tempore, trajecturus esset, hoc ipsum jam crescentem iracundiam cohibebat.

3. Duces autem militesque per sodalitia coeuntes aperte jam de mutatione consultabant, et cum indignatione vociferabantur, « milites Romae constitutos, et in deliciis agentes, quique ne famam quidem belli audire sustineant, imperium pro lubitu designare, et spe quaestus Imperatores creare; ipsos vero post tot labores exactos, et sub galeis senescentes, aliis condonare potestatem, idque quum apud se digniorem habeant qui imperet. Quam justiore unquam ejus in ipsos benevolentiae gratiam relatueros, si hanc quae nunc peces ipsos sit omiserint? Tanto autem Vespasianum quam Vitellium imperare justius esse, quanto illis, qui hunc declararunt, ipsi praestent. Non enim se minora pertulisse bella, quam qui in Germania militarunt; neque illis, qui tyrannum inde deducant, in armis deteriores esse. Nihil autem opus fore dimicatione: non enim senatum populumve Romanum libidines Vitellii praemodestia Vespasiani laturos esse; neque pro bono Imperatore tyrannum crudelissimum, aut liberis carentem pro patre praesidem electuros. Etenim maxime ad pacis securitatem facere veram in regnantibus praestantiam. Ergo sive senectutis experientiae debeatur imperium, habere se Vespasianum; sive adolescentiae viribus, Titum: ex amborum enim aetate quod sit commodum decerptos. Ipsos vero non solum vires his tunc suppeditaturos esse, quos declaraverint, ut qui tres legiones regumque habeant auxilia; sed et ad ipsorum societatem perducturos esse omnia quae ad orientem et quicquid Europae extra metum Vitellii constitutum sit, atque insuper qui in Italia sese ipsis adjuncturi sint, Vespasiani fratrem alterumque filium, quorum alterum quidem multos juvenes dignitate praestantes sociatum ire, alteri vero etiam urbis commissam esse custodiam; id quod magni momenti sit ad imperium capessendum. In summa si ipsi moras neccerent, senatum fortasse eum creaturum Imperatorem, quem imperii conservatores milites dehonestarunt.»

4. Hujusmodi verba in circulis inter se faciebant milites: deinde congregati seque invicem adhortati Vespasianum

ἀναγορεύουσι τὸν Οὐεσπασιανὸν αὐτοκράτορα, καὶ σώ-
 ζειν τὴν κινδυνεύουσαν ἡγεμονίαν παρεχάλουν. Τῷ δὲ
 φροντὶς μὲν ἦν πάλαι περὶ τῶν ὄλων, οὔτι γὰρ μὴν αὐ-
 τοῖς ἀρχειν προήρητο, τοῖς μὲν ἔργοις ἑαυτὸν ἀξίον ἡ-
 5 γούμενος, προκρίνων δὲ τῶν ἐν λαμπρότητι κινδύνων
 τὴν ἐν ιδιώταις ἀσφάλειαν. Ἀρνούμενῳ δὲ μάλλον οἱ
 ἡγεμόνες ἐπέκειντο, καὶ περιχυθέντες οἱ στρατιῶται
 ξιφῆρεις ἀναιρεῖν αὐτὸν ἠπέλουν, εἰ μὴ βούλοιτο ὧν
 ἀξίως. Πολλὰ δὲ πρὸς αὐτοὺς διατεινόμενος ἐξ ὧν διω-
 10 θεῖτο τὴν ἀρχὴν, τελευταῖον, ὡς οὐκ ἐπειθεν, εἰκει τοῖς
 ὀνομάσασιν.

(ΑΖ.) ε'. Προτροπομένῳ δὲ αὐτὸν ἡδὲ Μουκιανῷ τε
 καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων εἰς αὐτοκράτορα, καὶ τῆς ἄλλης
 στρατιᾶς ἀγειν βοῶσης αὐτὴν ἐπὶ πᾶν τὸ ἀντίπαλον,
 15 αὐτὸς πρῶτον τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας εἶχετο πραγμάτων,
 εἰδὼς πλείστον τῆς ἡγεμονίας μέρος τὴν Αἴγυπτον οὔσαν
 διὰ τὴν τοῦ αἵτου χορηγίαν (ἥς κρατήσας, εἰ παρέλκοι
 καὶ βίᾳ, καθαιρήσειεν ἡλιπίζειν Οὐτέλλιον· οὐ γὰρ ἀνέ-
 ξεσθαι πενήθων ἐπὶ Ῥώμης τὸ πλῆθος), τὰ δύο τε ἐπὶ
 20 τῆς Ἀλεξανδρείας τάγματα προσποιήσασθαι βουλόμε-
 νος. Ἐνεθυμῆτο δὲ καὶ πρόδλημα τὴν χώραν ἔχειν
 τῶν ἀπὸ τῆς τύχης ἀδύλων· ἐστὶ γὰρ κατὰ τὴν δυσέμ-
 βολος καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν ἀλίμενος, κατὰ μὲν ἐσπέ-
 ραν προβεβλημένη τὰ ἀνδρὰ τῆς Λιβύης, κατὰ δὲ με-
 25 σημέριαν τὴν διορίζουσαν ἀπὸ Αἰθιοπῶν τὴν Συήνην
 καὶ τοὺς ἀπλώτους τοῦ ποταμοῦ καταράκτας, ἀπὸ δὲ
 τῆς ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ἀναχέομένην
 μέχρι Κοπτοῦ, βόρειον δὲ τείχος αὐτῇ ἡ τε μέχρι Συ-
 ρίας γῆ καὶ τὸ καλούμενον Αἰγύπτιον πέλαγος, πᾶν
 30 ἄπορον ὁρμῶν. Τετειχίσται μὲν οὕτως ἡ Αἴγυπτος
 πάντοθεν· τὸ μεταξὺ δὲ Πηλουσίου καὶ Συήνης μῆκος
 αὐτῆς σταδίων διασίλιων, 8 τε ἀπὸ τῆς Πλινθίνης ἀνά-
 πλους εἰς τὸ Πηλοῦσιον σταδίων τριαχλίων ἐξακοσίων.
 Ὁ δὲ Νεῖλος ἀναπλεῖται μέχρι τῆς Ἐλεφάντων καλου-
 35 μένης πόλεως, ὑπὲρ ἣν εἰργουσι προσωτέρω χωρεῖν
 οὐδὲ προεῖρήκαμεν καταράκτας. Δυσπρόσιτος δὲ λιμὴν
 ναυσὶ καὶ κατ' εἰρήνην Ἀλεξανδρείας· στενὸς τε γὰρ
 εἰσπλους καὶ πέτραις ὑφάλις τὸν ἐπ' εὐθὺ καμπτόμε-
 νος δρόμος. Καὶ τὸ μὲν ἀριστερὸν αὐτοῦ μέρος πέ-
 40 φρακταὶ χειροκμήτοις σκέλσειν, ἐν δεξιᾷ δὲ ἡ προσα-
 γορευομένη Φάρος νησίς πρόκειται, πύργον ἀνέχουσα
 μέγιστον, ἐκपुरαεύοντα τοῖς καταπλέουσιν ἐπὶ τριακο-
 σίους σταδίους, ὡς ἐν νυκτὶ πόρρωθεν ὁρμίζονται πρὸς
 τὴν δυσχέρειαν τοῦ κατὰ πλουν. Περὶ ταύτην τὴν νη-
 45 σίδα καταβέβληται χειροποίητα τεῖχη μέγιστα· προσα-
 ρασσόμενον δὲ τούτοις τὸ πέλαγος καὶ τοῖς ἀντικρυς ἔρ-
 κειν ἀμφογνυμένον ἐκτραχύνει τὸν πόρον καὶ σφαλε-
 ρὰν διὰ στενοῦ τὴν εἰσοδὸν ἀπεργάζεται· 6 μόντοι γὰρ
 λιμὴν ἐνδον ἀσφαλίστατος, καὶ τριακόνα σταδίων τὸ
 50 μέγεθος, εἰς δὲ τὰ τε λείποντα τῇ χώρᾳ πρὸς εὐδαιμο-
 νίαν κατὰγεται καὶ τὰ περισσεύοντα τῶν ἐπιχωρίων
 ἀγαθῶν εἰς πᾶσαν μερίζεται τὴν οἰκουμένην.

ς'. Ἐφίετο μὲν οὖν εἰκότως τῶν ταύτη πραγμάτων
 Οὐεσπασιανὸς εἰς βεβαίωσιν τῆς ὅλης ἡγεμονίας.

declarat Imperatorem, eumque obsecrabant ut imperium
 in periculo constitutum servaret. Illi autem olim quidem
 curæ erat rerum summa, ceterum de imperio minime cogi-
 taverat; factis quidem semet eo dignum existimans, pri-
 vatæ vero vitæ securitatem præferens clarioris fortunæ
 periculis. Refraganti autem magis instabant tribuni, et
 milites strictis ensibus circumfusi eum interficere minaban-
 tur, ni vellet cum dignitate vivere. Multum autem illis
 reluctans, ut Imperii molem suis e cervicibus depelleret,
 tandem, quum illis persuadere non posset, cedit his qui
 Imperatoris nomine eum salutaverant.

(XXXVII.) 5. Jam vero Muciano ceterisque tribunis ut se-
 met pro Imperatore gereret eum hortantibus, et reliquo exer-
 citu eum inclamante ut ipsos in hostes quoscunque infestos
 duceret, primo rebus Alexandrinis occupandis procurandis-
 que intentus erat, ut qui nosset maximam partem imperii
 esse Ægyptum, quod frumentum suppeditet (qua re potitus
 Vitellium imperio, si illud ad se vi traheret, deturbaturum
 esse sperabat; non enim famem toleraturum esse populum
 Romanum), quodque duas apud Alexandriam legiones sibi
 adjungere cupiebat. Præterea cogitabat propugnaculo sibi
 fore illam regionem adversus incerta fortunæ. Nam et terra
 difficilis accessu, marique importuosa est: ab occidente
 quidem loca arida Libyæ prætenta habet; a meridie vero
 Syenen, quæ eam ab Æthiopia dirimit, et invias navibus
 fluvii cataractas; itemque ab oriente mare Rubrum ad Co-
 pton usque diffusum; a septentrione vero munimentum ha-
 bet terram ad Syriam usque protensam, et pelagus quod di-
 citur Ægyptium, portubus ubique destitutum. Ita quidem
 Ægyptus ex omni parte munita est: inter Pelusium vero et
 Syenen per duo millia stadiorum porrigitur, atque a Plinthine
 in Pelusium navigatio est stadiorum trium millium et sexcen-
 totum. Nilus autem ad urbem usque Elephantinen voca-
 tam navigatur: ultra quam cataractæ, de quibus diximus,
 progredi non sinunt. Portus autem Alexandriæ, etiam
 in pace, navibus aditu difficilis est: etenim angustus ejus
 est introitus, saxisque sub mari latentibus a cursu directo
 deflexus. Et læva quidem ejus pars brachii septa est arte
 fabricatis: a dextra vero insula Pharus appellata objici-
 tur, turrim maximam sustinens, quæ ad trecenta usque
 stadia lumen appellentibus emittit, ut nocte procul statio-
 nem habeant ob navigandi difficultatem. Circa hanc autem
 insulam manu opera moles exstructæ sunt maximæ,
 quibus allisum pelagus et adversis æptis circumfractum
 asperiorum facit transitum, ingressumque per angustias
 reddit periculosum: intus tamen portus ipse tutissimus est,
 et trigenta stadiorum amplitudinis, in quem et ea deve-
 huntur quæ terra ista ad felicitatem desiderat, et quicquid
 e bonis illius propriis redundat, per totum terrarum orbem
 distribuitur.

6. Itaque minime mirandum est Vespasianum rerum
 istarum potiri quæsiisse ad totius imperii firmitatem.

Ἐπιστέλλει δ' οὖν εὐθὺς τῷ διέποντι τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν Τιβερίῳ Ἀλεξάνδρῳ, δηλῶν τὸ τῆς στρατιᾶς πρόθυμον καὶ ὡς αὐτὸς, ὑποδὺς ἀναγκαίως τὸ βάρος τῆς ἡγεμονίας, συνεργῶν αὐτὸν καὶ βοηθὸν προσλαμβάνει. Παραναγνοὺς δὲ τὴν ἐπιστολὴν Ἀλέξανδρος προθύμως τὰ τε τάγματα καὶ τὸ πλῆθος εἰς αὐτὸν ὥρκωσεν. Ἐκάτεροι δὲ ἀσμένως ὑπήκουσαν, τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός ἐκ τῆς ἐγγύς στρατηγίας εἰδότες. Καὶ ὁ μὲν πεπιστευμένος ἤδη τὰ περὶ τὴν ἀρχὴν προ-
 10 παρεσκεύαζεν αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀφίξιν. Τάχιον δὲ ἐπινοίας διήγγελλον αἱ φῆμαι τὸν ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς αὐτοκράτορα, καὶ πᾶσα μὲν πόλις ἐώρταζεν, εὐαγγέλια δὲ καὶ θυσίας ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπετέλει. Τὰ δὲ κατὰ Μυσίαν καὶ Παννονίαν τάγματα, μικρῷ πρόσθεν κεινη-
 15 μένα πρὸς τὴν Οὐιτέλλου τολμᾶν, μείζονι χαρᾷ Οὐεσπασιανῶν τὴν ἡγεμονίαν ὤμωσαν. Ὁ δὲ ἀναζεύξας ἀπὸ Καισαρείας εἰς Βηρυτὸν παραγίνεται, ἐνθα πολλαὶ μὲν ἀπὸ τῆς Συρίας αὐτῷ, πολλαὶ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν πρεσβεῖαι συνήντων, στεφάνους παρ'
 20 ἐκάστης πόλεως καὶ συγχαρτικά προσφέρουσαι ψήφισματα. Παρῇ δὲ καὶ Μουκιανὸς ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγεμὼν, τὸ πρόθυμον τῶν δῆμων καὶ τοὺς κατὰ πόλιν ὄρκους ἀπαγγέλλων.

(ΔΗ΄.) Ζ'. Προχωρούσης δὲ πανταχοῦ κατὰ νοῦν τῆς
 25 τύχης καὶ τῶν πραγμάτων συννενευκότων ἐκ πλείστου μέρους, ἥδη παρίστατο τῷ Οὐεσπασιανῷ νοεῖν ὡς οὐ δίχα δαιμονίου προνοίας εἴπαιτο τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ δικαίαις εἰμαρμένῃ περιάγοι τὸ κρατεῖν τῶν ὄλων ἐπ' αὐτόν. Ἀναμιμνήσκειται γὰρ τὰ τε ἄλλα σημεῖα (πολλὰ δὲ
 30 αὐτῷ ἐγεγόνει πανταχοῦ προφαίνοντα τὴν ἡγεμονίαν) καὶ τὰς τοῦ Ἰωσήπου φωνάς, ὃς αὐτὸν ἐτι ζῶντος Νέρωνος αὐτοκράτορα προσεπεινὴν ἐθάρρηνσεν. Ἐξεπέπληκτο δὲ τὸν ἀνδρὰ δεσμώτην ἐτι ὄντα παρ' αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενος Μουκιανὸν ἅμα τοῖς ἄλλοις ἡγε-
 35 μόσι καὶ φίλοις πρῶτον μὲν αὐτοῦ τὸ δραστήριον ἐκδιηγείτο καὶ ὅσα τοῖς Ἰωταπατοῖς δι' αὐτὸν ἔκαμεν, ἔπειτα τὰς μαντείας, ἃς αὐτὸς μὲν ὑπόπτεισε τότε πλάσμα τοῦ δέους, ἀποδειχθῆναι δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῶν πραγμάτων θείας. « Αἰσχρὸν οὖν, ἔφη, τὸν
 40 προθεσπίσαντά μοι τὴν ἀρχὴν καὶ διάκονον τῆς τοῦ Θεοῦ φωνῆς, ἐτι αἰχμαλώτου τάξιν ἢ δεσμώτου τύχην ὑπομένειν. » Καὶ καλέσας τὸν Ἰωσήπον λυθῆναι κελεύει. Τοῖς μὲν οὖν ἡγεμόσιν ἐκ τῆς εἰς τὸν ἀλλόφυλον ἀμοιβῆς λαμπρὰ καὶ περὶ αὐτῶν ἐλπίζειν παρέστη,
 45 συνὼν δὲ τῷ πατρὶ Τίτος, « δίκαιον, ὦ πάτερ, ἔφη, « τοῦ Ἰωσήπου καὶ τὸ δνειδος ἀφαιρεθῆναι σὺν τῷ « σιδηρῷ » γενήσεται γὰρ ὅμοιοι τῷ καὶ θεόντι τὴν ἀρ-
 « γῇ, ἂν αὐτοῦ μὴ λύσωμεν, ἀλλὰ κόψωμεν τὰ δεσμά » τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν μὴ δεόντως θεθέντων πράττεται.
 50 Συνεδόκει δὲ ταῦτα, καὶ παρελθὼν τις πελάκει διέκοψε τὴν αἰχσιν. Ὁ δὲ Ἰωσήπος εἰληφώς περὶ τῶν προειρημένων γέρας τὴν ἐπιτιμίαν ἤδη καὶ περὶ τῶν μελλόντων ἀξιώπιστος ἦν.

Proinde statim ad Tiberium Alexandrum, qui Ægyptum et Alexandriam administrabat, literas mittit, quibus indicabat et militum promptam in se voluntatem, et quod ipse, ex necessitate onus imperii subiens, ipsum administrum et adiutorem sibi assumeret. Alexander autem, quum recitasset literas, prompto statim animo et legiones et populum ad fidem ei præstandam jurejurando adegit. Id quod ab utrisque lubenti animo factum est, ut qui viri virtutem noriunt ex rebus illius ductu in vicinia gestis. Atque ille quidem, quum jam ipsi credita essent quæ ad imperium spectabant, etiam quæ adventui necessaria erant præparabat. Citius autem quam existimari potuit fama nunciabat in Oriente Vespasianum esse Imperatorem: et omnis quidem civitas dies festos agebat, nec non nuncii præmia dabat, et sacra pro ejus salute faciebat. Legiones autem apud Mysiam et Pannoniam, paullo ante ob Vitellii audaciam in tumultus concitatæ, majore cum gaudio imperium Vespasiano jurejurando confirmabant. Ille vero profectus Casarea Berytum veniebat, ubi multæ quidem e Syria, insuper et multæ ab aliis provinciis legationes ei obviam factæ sunt, coronas et gratulatoria decreta a singulis civitatibus afferentes. Quin et Mucianus aderat provinciarum præses, pronam in eum populorum voluntatem et juramenta per urbes ei jurata annuncians.

(XXXVIII.) 7. Quum autem ubique votis illius obsecundaret fortuna, resque omni fere ex parte ad illum propenderent, tum cogitare cœpit Vespasianus quod non sine numinis providentia manum admoveat imperio, sed justa quædam fati ratio ad ipsum deduxerit rerum omnium principatum. Ipsi enim in memoriam veniunt et alia signa (nam multa ipsi contigerant imperium præmonstrantia) quæque ei dixerat Josephus, qui vivente adhuc Nerone ausus erat eum appellare Imperatorem. Attonitus autem hærebat, quod hominem adhuc in vinculis apud se teneret; advocatoque Muciano cum ceteris tribunis et amicis, primum quidem ejus strenuitatem enarrabat, quantumque in Jotapatia expugnandis propter ipsum laborasset; deinde vaticinationes, quas ipse quidem tunc suspicatus esset timoris causa confictas, tempus autem rerumque eventum divinas esse demonstrasse. Tumque inhonestum esse aiebat ut qui sibi augurasset imperium, vocisque Dei minister exstisset, adhuc captivi loco haberetur, vinctique fortunam subiret. Quumque Josephum vocasset, solvi jubet. Atque hoc facto tribuni, ex ea gratia, quam alienigenæ retulisset, præclara etiam de se speranda esse arbitrabantur. Titus vero, qui patri aderat, « justum est, inquit, o pater, una cum ferro « etiam probro Josephum solvi. Perinde enim erit ac si nunc « quam vinctus fuisset, si vincula non solverimus sed disse- « cuerimus: » quod utique in eos usurpatur qui per injuriam vincti sunt. Eadem Vespasianus placebant: et quidam in medium prodians securi catenam dissecuit. Josephus autem, pro his quæ prædixerat, existimationis illius præmio donatus, de futuris jam dignus cui crederetur habebatur.

ΚΕΦ. ΙΑ'.

Οὐεσπασιανὸς δὲ ταῖς πρεσβείαις χρηματίσας, καὶ καταστησάμενος, ἐκάστους τὰς ἀρχὰς δικαίως καὶ διὰ τῶν ἀξίων, εἰς Ἀντιόχειαν ἀφικνεῖται. Καὶ βουλευόμενος ποῖ χρὴ τρέπεσθαι, προῦργιαίτερα τῆς εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὁρμῆς τὰ κατὰ τὴν Ῥώμην ἔκρινε, τὴν μὲν βέβαιον οὖσαν ὁρῶν, τὰ δὲ ὑπὸ Οὐίτελλίου ταρασσόμενα. Πέμπει δὲ Μουσιανὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν, παραδοὺς ἱππέων τε καὶ πεζῶν συγχὴν δυνάμιν. Ὁ δὲ διὰ τὴν τοῦ χειμῶνος ἀκμὴν δέισας τὸ πλεῖν, πεζῇ τὴν στρατιάν ἦγε διὰ Καππαδοκίας καὶ Φρυγίας.

(ΜΑ'). β'. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ Ἀντώνιος Πρῖμος, ἀναλαβὼν τὸ τρίτον τάγμα τῶν κατὰ Μυσίαν (ἔτυχε δὲ ἡγεμονεύων αὐτόθι), Οὐίτελλίῳ παραταξόμενος ἡπείγετο. Οὐίτελλιος δὲ αὐτῷ συναντήσοντα μετὰ πολλῆς δυνάμεως Καικίνυν Ἀλινὸν ἐκπέμπει, μέγα θαρρῶν τῷ ἀνδρὶ διὰ τὴν ἐπ' Ὀθωνίᾳ νίκην. Ὁ δὲ ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἐλαύνων διὰ τάχους περὶ Κρεμῶνα τῆς Γαλατίας τὸν Ἀντώνιον καταλαμβάνει· μεθόρις δὲ ἐστὶν ἡ πόλις αὕτη τῆς Ἰταλίας. Κατιδὼν δὲ ἐνταῦθα τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων καὶ τὴν εὐταξίαν, συμβάλλειν μὲν οὐκ ἐθάρρει, σφαλερὰν δὲ τὴν ἀναχώρησιν λογιζόμενος προδοσίαν ἐβουλεύετο. Συναγαγὼν δὲ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους, ἐνίγη μεταβῆναι πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ταπεινῶν μὲν τὰ Οὐίτελλίου πράγματα, τὴν Οὐεσπασιανοῦ δὲ ἰσχὺν ἐπαίρων, καὶ παρ' ᾧ μὲν εἶναι λέγων μόνον τῆς ἀρχῆς ὄνομα, παρ' ᾧ δὲ τὴν δυνάμιν, καὶ αὐτοὺς δὲ ἀμείνον προλαβόντας τὴν ἀνάγκην ποιῆσαι χάριν, καὶ μέλλοντας ἡττᾶσθαι τοῖς ὅπλοις ταῖς γνώμαις τὸν κίνδυνον φθάσαι. Οὐεσπασιανὸν μὲν γὰρ ἱκανὸν εἶναι χωρὶς αὐτῶν προσκτήσασθαι καὶ τὰ λείποντα, Οὐίτελλιον δὲ οὐδὲ σὺν αὐτοῖς τηρῆσαι τὰ ὄντα.

γ'. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων ἔπεισε καὶ πρὸς τὸν Ἀντώνιον αὐτομολεῖ μετὰ τῆς δυνάμεως. Τῆς δὲ αὐτῆς νυκτὸς ἐμπίπτει μετάνοια τοῖς στρατιώταις καὶ δέος τοῦ προπέμψαντος εἰ κρείττων γένοιτο· σπασάμενοι δὲ τὰ ξίφη, τὸν Καικίνυν ὥρμησαν ἀνελεῖν. Κἂν ἐπράχθη τὸ ἔργον αὐτοῖς, εἰ μὴ προσπίπτοντες οἱ χιλιάρχοι καθικέτευσαν αὐτούς. Οἱ δὲ τοῦ κτείνειν μὲν ἀπέσχοντο, δῆσαντες δὲ τὸν προδότην, ὅσους ᾔσαν πέμπειν Οὐίτελλίῳ. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πρῖμος αὐτίκα τοὺς σφετέρους ἀνίστησι καὶ μετὰ τῶν ὅπλων ἦγεν ἐπὶ τοὺς ἀποστάντας. Οἱ δὲ παραταξάμενοι πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον, αὐθις δὲ τραπέντες ἔφευγον εἰς τὴν Κρεμῶνα. Καὶ τοὺς ἱππεῖς ἀναλαβὼν Πρῖμος ὑποτέμνεται τὰς εἰσόδους αὐτῶν, καὶ τὸ μὲν πολλὸ πλῆθος κυλωσάμενος πρὸ τῆς πόλεως διαφθείρει, τῷ δὲ λοιπῷ συνεισπεσὼν διαρπάζει τὸ ἄστυ τοῖς στρατιώταις ἐφῆκεν. Ἐνθα δὲ πολλοὶ μὲν τῶν ξένων ἐμποροῖ, πολλοὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων ἀπώλοντο, πᾶσα δὲ ἡ Οὐίτελλίου στρατιὰ, μυριάδες τρεῖς ἀνδρῶν καὶ διακόσιοι. Τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Μυσίας Ἀντωνίου τετραχισχιλοῦς

JOSEPHUS. II.

CAP. XI. (XL.)

Vespasianus autem, quum responsum legationibus reddidisset, et juste pro cuiusque meritis praefecturas singulis assignasset, Antiochiam pervenit. Atque secum cogitans quo primum se verteret, magis e re sua esse judicabat, quae Romae agerentur curare, quam Alexandriam contendere, quod illam quidem sibi firmam videret, res autem Romanas a Vitellio perturbatas. Mittit igitur in Italiam Mucianum cum multis equitum peditumque copiis. Ille vero, hieme adulta navigare veritus, pedestri itinere per Cappadociam et Phrygiam ducit exercitum.

(XLI.) 2. Inter haec autem et Antonius Primus cum legione tertia ex iis quae in Mysia erant (illam enim regebat provinciam) cum Vitellio acie congredi properabat. At ipsi occurrurum cum magna manu Caecinnam Alienum mittit Vitellius, multum viro huic fidens, quod Olhonis copias fuderat. Ille vero Roma quam celerrime proficiscens circa Cremonam Galliae offendit Antonium: illa enim urbs est in finibus Italiae. Quum autem illic conspexisset hostium multitudinem bonumque ordinem, praelio quidem cum illis congredi non audebat; discessum autem periculosum reputans, de proditione deliberabat. Convocatis igitur centurionibus et tribunis sibi subditis, ut transirent ad Antonium suadebat, Vitellii quidem res deprimens, Vespasiani autem vires extollens; dicensque illum nomen imperii tantum, hunc vero potestatem habere, ipsisque satius esse gratia anticipare necessitatem, quumque futurum esset ut armis superarentur, voluntate periculum praevnire: nam Vespasianum quidem bene posse etiam sine ipsis reliqua sibi adjicere, Vitellium vero ne cum ipsis quidem parta tueri et conservare.

3. Hujusmodi multa loquutus persuasit, et cum milite transfugit ad Antonium. Eadem vero nocte milites facti poenitebat, et inde metuebant ne ille superior esset qui ipsos miserat; eductisque gladiis interemptum iverunt Caecinnam. Idque fecissent, nisi tribuni ad pedes provoluti illis supplicassent. Quamobrem caede quidem se abstinerunt: in eo autem erant ut proditorem vinctum ad Vitellium mitterent. Ista quum audivisset Primus, suos confestim excitat, armatosque ducebat in eos qui defecerant. Illi autem instructi ad praelium paulisper quidem resistebant: mox autem loco pulsi Cremonam perfugiebant. At Primus cum equitibus suis omnes eis aditus praecidit, et magnam quidem eorum multitudinem undique circumclusam ante urbem perimit; adortus autem reliquos, militibus permisit urbem diripere. In qua hospitem quidem multi mercatores, multi etiam indigenarum perierunt, totusque Vitellii exercitus, virorum triginta millia et ducenti. Quin et Antonius eorum quos ex Mysia adduxerat quattuor millia et

ἀποβάλλει καὶ πενταχοσίους. Λύσας δὲ τὸν Καί-
κιννα πέμπει πρὸς Οὐεσπασιανὸν ἀγγελοῦντα τὰ πε-
πραγμένα. Καὶ δὲ ἐλθὼν ἀπεδέχθη τε ὑπ' αὐτοῦ καὶ
τὰ τῆς προδοσίας ὀνειδῆ ταῖς παρ' ἐλπίδα τιμαῖς ἐπεκά-
5 λυψεν.

(MB.) δ'. Ἀνεθάρσει δὲ ἤδη καὶ κατὰ τὴν Ῥώμην
Σαβίνος, ὡς πλησίον Ἀντωνίου ὧν ἀπηγγέλλετο· καὶ
συναθροίσας τὰ τῶν νυκτοφυλάκων στρατιωτῶν τάγματα
νύκτωρ καταλαμβάνει τὸ Καπετώλιον. Μεθ' ἡμέραν
10 δὲ αὐτῷ πολλοὶ τῶν ἐπισήμων προσεγένοντο, καὶ Δο-
μετιανὸς ὁ τοῦ ἀδελφοῦ παῖς, μεγίστη μοῖρα τῶν εἰς
τὸ κρατεῖν ἐλπίδων. Οὐτέλλῳ δὲ Πρίμου μὲν ἐλάττων
προντὶς ἦν, τεθύμωτο δὲ ἐπὶ τοὺς συναποστάνας τῷ
Σαβίνῳ, καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον ὀμότητα διψῶν αἵματος
15 εὐγενοῦς τοῦ στρατιωτικοῦ τὴν συγκατελθοῦσαν αὐτῷ
δύναμιν ἐπαφίησι τῷ Καπετωλίῳ. Πολλὰ μὲν οὖν ἐκ
τε ταύτης καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ μαχομένων ἐτολμήθη
τέλος δὲ τῷ πληθὺι περιόντες οἱ ἀπὸ τῆς Γερμανίας
ἐκράτησαν τοῦ λόφου. Καὶ Δομετιανὸς δὲ σὺν πολλοῖς
20 τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων δαιμονιώτερον διασώζεται· τὸ
δὲ λοιπὸν πλῆθος θῆκαν κατεκόπη, καὶ Σαβίνος ἀνα-
χθεὶς ἐπὶ Οὐτέλλῳ ἀναίρεται, διαρπάσαντες τε οἱ
στρατιῶται τὰ ἀναθήματα τὸν ναὸν ἐμπιπράσι. Καὶ
μετὰ μίαν ἡμέραν εἰσελεύει μὲν Ἀντώνιος μετὰ τῆς
25 δυνάμεως, ὑπῆκτων δὲ οἱ Οὐτέλλῳ, καὶ τριχῇ κατὰ
τὴν πόλιν συμβαλόντες ἀπώλυντο πάντες. Προέρχεται
δὲ μεθῶν ἐκ τοῦ βασιλείου Οὐτέλλιος καὶ δαφίλε-
στερον ὥσπερ ἐν ἐσχάτοις τῆς ἀσώτου τραπέζης κεκο-
ρεσμένος· σურεῖς δὲ διὰ τοῦ πλῆθους καὶ παντοδαπαῖς
30 αἰκίαις ἐξυβρισθεὶς ἐπὶ μέσης τῆς Ῥώμης ἀποσφάττε-
ται, μῆνας ὀκτὼ κρατήσας καὶ ἡμέρας πέντε. Ὅν
εἰ συνέβη πλείω χρόνον βῶσαι, ἐπιλιπεῖν αὐτοῦ τῇ
λαγνείᾳ τὴν ἡγεμονίαν ὀμαι. Τῶν δὲ ἄλλων νεκρῶν
ὑπὲρ πέντε μυριάδας ἡριθμήθησαν. Ταῦτα μὲν οὖν
35 τρίτῃ μηνὸς Ἀπελλαίου πέπρακτο. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ
Μουκιανὸς εἰσεῖσι μετὰ τῆς στρατιᾶς, καὶ τοὺς σὺν
Ἀντωνίῳ παύσας τοῦ κτείνειν (ἐτι γὰρ ἐξερευνώμενοι
τὰς οἰκίας πολλοὺς μὲν τῶν Οὐτέλλῳ στρατιωτῶν,
πολλοὺς δὲ τῶν δημοτικῶν ὡς ἐκείνου ἀνήρουν, φθά-
40 νοντες τῷ θυμῷ τὴν ἀκριβῆ διάγνωσιν), καὶ προαγαγὼν
τὸν Δομετιανὸν συνίστησι τῷ πληθὺι μέχρι τῆς τοῦ
πατρὸς ἀφίξεως ἡγεμόνα. Ὁ δὲ δῆμος ἀπηλλαγμένος
ἤδη τῶν φόδων αὐτοκράτορα Οὐεσπασιανὸν εὐφήμει
καὶ ἅμα τὴν τε τούτου βεβαίωσιν ἐώρταζε καὶ τὴν Οὐ-
45 τέλλῳ κατάλυσιν.

ε'. Εἰς δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀφικόμενῳ τῷ Οὐεσπα-
σιανῷ τὰ ἀπὸ τῆς Ῥώμης εὐαγγελία ἤκε, καὶ πρέσβεις
ἐκ πάσης τῆς ἰδίας οἰκουμένης συνηδόμενοι· μεγίστη τε
οὖσα μετὰ τὴν Ῥώμην ἡ πόλις στενοτέρα τοῦ πλῆθους
50 ἡλέγγετο. Κεκυρωμένης δὲ ἤδη τῆς ἀρχῆς ἀπάσης
καὶ σεσωσμένων παρ' ἐλπίδα Ῥωμαίοις τῶν πραγμά-
των, Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τὰ λείψανα τῆς Ἰουδαίας τὸν
λογισμὸν ἐπέστρεφεν. Αὐτὸς μέντοι εἰς τὴν Ῥώμην
ὥρμητο λήξαντος τοῦ χειμῶνος ἀνάγεσθαι, καὶ τάχος

quingentos amittit. Cæcinnam autem vinculis solutum ad
Vespasianum mittit, rerum gestarum nuncium. Qui quum
venisset, et ab illo benigne exceptus est, et proditiōis
ignominiam ab eo insperatis honoribus oblectam habuit.

(XLII.) 4. Jam vero animos resumebat etiam Romæ Sabi-
nus, postquam ei nunciatum erat appropinquare Antonium ;
collectisque vigilum cohortibus nocte occupat Capitolium.
Prima autem luce multi nobilium ad eum confluebant, in-
terque eos Domitianus fratris filius, in quo spes maxima
illis sita erat victoriæ obtinendæ. At Vitellius quidem de
Primo minus sollicitus erat, incensus autem in eos qui cum
Sabino defecerant, et, pro ingenua crudelitate nobilium
sanguinem sitiens, militum manum quæ cum ipso descende-
rat immittit in Capitolium. Et acriter quidem inter eam
illosque qui templum tenebant audacterque pugnatum est :
tandem vero Germani, ut qui multitudine superiores, colle
potiti sunt. Domitianus autem cum multis Romanorum
nobilium fato diviniore interitum effugiebat, reliqua vero
multitudo omnis cæsa erat ; et Sabinus ad Vitellium ductus
interficitur : militesque quum donaria omnia diripissent,
templum succendunt. Tumque postero die Antonius qui-
dem cum exercitu in urbem irrumpit, eum vero Vitellii mi-
lites excipiunt, et tribus in locis commisso intra urbem
prælio omnes interiere. Ceterum ebrius de palatio prodit
Vitellius, et largitur ut in extremis prodigæ mensæ exple-
tus : per populum vero tractus, omnique contumeliarum
genere divexatus in media Roma trucidatur, quum octo
menses et dies quinque imperasset : quem si diutius vivere
contigisset, ejus luxuriæ ne imperium quidem sufficere po-
tuisse arbitror. Ceterorum vero cæsarum numerata erant
supra quinquaginta millia. Et hæc quidem gesta sunt die
tertio mensis Apellæi. Sequenti autem die Mucianus cum
exercitu ingreditur, et Antonii militibus a cæde repressis
(adhuc enim, dum perscrutantur domos, de populo pluri-
mos, quasi ab illo stetissent, occidebant, ira impediēte
quominus eos accurate dignoscere), productoque Domi-
tiano, eum populo commendat, usque dum pater veniret,
imperium administraturum. Atqui populus, jam timore
solutus, faustis vocibus Vespasiano acclamat Imperatori ;
atque ob illum in imperio confirmatum et Vitellium detur-
batum festos dies agebat.

5. Quum autem Vespasianus Alexandriam venisset, læta
ei Roma nunciabantur ; legatique aderant ex toto terrarum
orbe jam suo, ei congratulantes : atque urbs, post Romam
maxima, multitudini nimis angusta esse comperta est.
Firmato autem jam universo imperio, rebusque populo
Romano præter spem conservatis, Vespasianus in Judææ
reliquias animum intendit. Ipse tamen extrema hieme
Romam proficisci parabat ; et quamprimum res Alexandriæ

τὰ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν διώκει· τὸν δὲ υἱὸν Τίτον μετὰ τῆς ἑκκρίτου δυνάμεως ἀπέστειλεν ἐξαιρήσοντα τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὁ δὲ προσελθὼν πεζῇ μέχρι Νικοπόλεως (εἰκοσι δὲ αὕτη διέχει τῆς Ἀλεξανδρείας σταδίου), κάκειθεν ἐπιδήσας τὴν στρατιὰν μακρῶν πλοίων ἀναπλεῖ διὰ τοῦ Νεῖλου κατὰ τὸν Μενδήσιον νομὸν μέχρι πόλεως Θμουέως. Ἐκεῖθεν δὲ ἀποβάς ὁδεύει, καὶ κατὰ πολέχνην τινὰ Τάνιν αὐλίζεται. Δεύτερος αὐτῷ σταθμὸς Ἡρακλέους πόλις, καὶ τρίτος Πηλούσιον γίνεταί. Δυσὶ δὲ ἡμέραις ἐνταῦθα τὴν στρατιὰν ἀναλαβὼν, τῇ τρίτῃ διέξεισι τὰς ἐμβολὰς τοῦ Πηλουσίου, καὶ προσελθὼν σταθμὸν ἓνα διὰ τῆς ἐρήμου, πρὸς τῷ τοῦ Κασίου Διὸς ἱερῷ στρατοπεδεύεται, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ κατὰ τὴν Ὀστρακίνην. Οὗτος δὲ σταθμὸς ἦν ἀνδρός· ἐπεισάκτοισι δὲ ὕδασι οἱ ἐπιχώριοι χροῖνται. Μετὰ ταῦτα πρὸς Ῥινοκορούρις ἀναπαύεται, κάκειθεν εἰς Ῥάρειαν προσελθὼν σταθμὸν τέταρτον (ἔστι δὲ ἡ πόλις αὕτη Συρίας ἀρχή), τὸ πέμπτον ἐν Γάζῃ τίθεται στρατόπεδον, μεθ' ἧν εἰς Ἀσκάλωνα, κάκειθεν εἰς Ἰάμνειαν, ἔπειτα εἰς Ἰόπην, καὶ ἐξ Ἰόπης εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται, διγνωκῶς αὐτόθι τὰς ἄλλας δυνάμεις ἀθροίζειν.

ΛΟΓΟΣ Ε΄.

- α'. Ὅπως τριχῇ ἐμερίσθη ἡ κατὰ Ἱεροσολύμων στάσις.
- β'. Σχηματισμὸς τοῦ συγγραφῆς ἐπὶ ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς.
- γ'. Ὅτι τῶν στασιαστῶν ἑαυτοὺς πολεμοῦντων πολλὰ κατεπρήσθησαν οἰκίαι μεσθαὶ σίτου.
- δ'. Ὅτι διὰ τῆς καθ' ἡμέραν γενομένης ἐν Ἱεροσολύμοις μάχης οὐδὲ θρηνεῖν ἐτόλμων οἱ τῶν ἀποσφαττομένων συγγενεῖς τε καὶ φίλοι.
- ε'. Ὅπως Ἰωάννης, ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἔξλων πύργους κατὰ τῶν ἀντιστασιαστῶν κατασκευάζων, ἐκωλύθη Ῥωμαίων ἐπελθόντων.
- ς'. Ὅπως Τίτος παρεσκευάσατο, καὶ μεθ' ὅας τάξεις ἐπήγει τοῖς Ἱεροσολύμοις.
- ζ'. Προσβολὴ Τίτου μεθ' ἑξακοσίων κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων· καὶ ὅπως ἤριστευσεν, ἐπεξελθόντων κατ' αὐτοῦ τῶν Ἰουδαίων.
- η'. Ὅπως ἔλθων εἰς τὸν λεγόμενον Σκοπὸν, ἐκείσε τὰ τοῦ οἰκείου στρατοῦ ἐγκατέστησε τάγματα.
- θ'. Ὅπως Ἰουδαῖοι θεασάμενοι τὴν κατ' αὐτῶν τῶν Ῥωμαίων ἔφοδον, στασιάζοντες ἐν ἑαυτοῖς, μικρὸν εἰρήνευσαν, καὶ αἰφνιδίως ἐξελθόντες τὸ δέκατον ἔτρεψαν τάγμα.
- ι'. Ὅπως Τίτος, μέσος ἀπολειφθεὶς τῶν πολεμίων, ἤριστευσεν· καὶ ὡς οἱ φίλοι τοῦτον παρήγεσαν μὴ προκινδυνεύειν.
- ια'. Ὡς Ἰωάννης ἐκράτησε τῶν ζηλωτῶν, καὶ ἡ τριμερὴς στάσις πάλιν διμερὴς γέγονεν.
- ιβ'. Περὶ τῶν ὑπὸ Τίτου ἐξομαλισθέντων διὰ τὴν πολιορκίαν τόπων· ὅπως τε τῶν Ῥωμαίων ἐξ ἐνέδρας τῶν Ἰουδαίων πταισάντων, δυνάμει δὲ Καῖσαρ συνεχώρησε τούτοις· καὶ ὅπως ἐξισωθέντος τοῦ μέχρι τῶν τειχῶν τόπου, ἐγγιστα τῆς πόλεως στρατοπεδεύεται.
- ιγ'. Διαγραφὴ τοῦ τείχους τῶν Ἱεροσολύμων.
- ιδ'. Ἐκφρασις τοῦ ἱεροῦ.
- ιε'. Περὶ τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν τε καὶ τοῦ ἀρχιερέως.
- ισ'. Περὶ Σίμωνος καὶ Ἰωάννου τῶν τυράννων, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἡγεμόνων.

componebat : filium vero Titum, ut Hierosolyma expugnatum iret, cum delectis copiis dimisit. Atque ille pedibus usque ad Nicopolim profectus (est autem illa viginti stadiis ab Alexandria dissita), indeque milite longis navibus imposito, Nilo flumine juxta Mendesium tractum usque Thmuim oppidum pervehitur. Inde vero, quum in terram egressus esset, pedibus iter facit, et apud oppidum quoddam Tanin pernoctat. Secunda ei mansio fuit Heracleopolis, et Pelusium tertia. Hic autem milite per biduum recreato, tertio die ostium Pelusii pertransit; quumque per solitudinem unius diei iter fecisset, ad Jovis Casii templum castra ponit, posteroque die juxta Ostracinen. Haec mansio inaquosa erat : aquis autem aliunde advectis utuntur indigenae. Deinde apud Rhinocorura requiescit; atque illinc Raphiam progressus, mansionem quartam (est autem urbs illa prima Syriae), castra quinta Gazae ponit; et postea in Ascalonem, atque hinc Jamniam, deinde Jopen, et ex Jope Caesaream pervenit, atque illic ceteras copias in unum colligere decrevit.

LIBER V.

1. Quomodo seditio Hierosolymitana triferiam divisa erat.
2. Historici lamentatio super urbis calamitatibus.
3. Dum inter se digladiantur seditiosi, multae incenduntur aedes frumenti plene.
4. Dum quotidie pugnatum est Hierosolymis, ne lamentari quidem audebant caesorum cognati amicique.
5. Quomodo Joannes, ex lignis in templi usum paratis turres extruens contra adversae partis factiones, impeditus erat Romanorum adventu.
6. De Tituli apparatu, et quo ordine milites disposuit Hierosolyma invasurus.
7. Titus cum sexcentis impressionem facit in Hierosolyma : et quomodo, Judaeis in eum irruentibus, fortiter se gessit.
8. Quomodo, quum ad locum venisset qui Scopus dicitur, ibi exercitus sui agmina collocavit.
9. Quomodo Judaei, quum vidissent Romanos contra se venire, licet inter se dissentirent, in breve tempus pacem colunt, et subita facta eruptione decimam legionem in fugam vertunt.
10. Quomodo Titus, in medio hostium relictus, strenue se gessit : utque amici eum monuerunt ne se in discrimen conjiceret.
11. Quomodo Joannes superavit zelotas; et seditio, quae tripartita fuerat, ad duas iterum factiones redacta est.
12. De locis in obsidionis commodum a Tito complanatis : et quomodo Romanis, incaute in Judaeorum insidias lapsis, Caesar exoratus veniam concessit : utque locis omnibus usque ad muros coequatis, propius urbi castra admovet.
13. Delinatio murorum urbis.
14. Descriptio templi.
15. De sacerdotibus, et vestimentis eorum pontificisque.
16. De Simone et Joanne tyrannis, deque ducibus ab illis constitutis.

- ιζ'. Ὡς περιόντος Τίτου καὶ σκεπτομένου τὸ τεῖχος, τοξεύεται Νικάνωρ ὁ φίλος αὐτοῦ, συνὼν Ἰωσήφῳ· ἔνθα δὴ καὶ σπουδαιότερον ἐγείρειν τὰ χῶματα προσέταξε, καὶ τὰ πολιορκητικὰ παραστήσαι μηχανήματα.
- ιη'. Ἐπὶ περὶ Ἰωάννου καὶ Σίμωνος τῶν τυράννων, καὶ ὅπως ἀλλήλοις ἐχθρόντο· καὶ περὶ τῶν ἀπὸ τῶν πετροβόλων ἐκρίπτουμένων λίθων.
- ιθ'. Ὅπως ὑπὸ τῶν ὀργάνων τριχόθεν τυπτομένου τοῦ τεύχους, οἱ τυράννοι πρὸς ἀλλήλους ὁμονήσαντες ἀντεπολέμουν Ῥωμαίους, καὶ τὰς μηχανὰς αὐτῶν ἐνέπρῃσαν· καὶ ὡς Ἰωάννης, ὁ τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμὼν, τοξευθεὶς ἀναίρεται.
- κ'. Ὅπως αὐτομάτως κατέπεσον οἱ παρὰ Ῥωμαίων κατασκευασθέντες τρεῖς πύργοι, καὶ μετὰ πολὺν φόνον ἐκράτησαν Ῥωμαῖοι τοῦ πρώτου τεύχους, μηχανήματι τῷ λεγομένῳ Νίκωνι.
- κα'. Ὅπως Τίτος μὲν πρὸς τειχομαχίαν τοῦ δευτέρου τεύχους τὰς προσβολὰς ἐποίεῖτο, Ἰουδαῖοι δὲ τὰς ἐμβολὰς διαλαβόντες ἐφράζαντο.
- κβ'. Περὶ Λογγίνου Ῥωμαίου στρατιώτου.
- κγ'. Περὶ Καστορος Ἰουδαίου γόητος, ὅπως Τίτον καὶ Ῥωμαίους ἠπάτησεν.
- κδ'. Ὅπως τὸ δεύτερον τεῖχος λαβόντες αὐθις ἐξώσθησαν· καὶ αὐθις αὐτὸ παραλαβόντες πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν παράληψιν εὐτρεπίσθησαν.
- κε'. Ὅπως ἀνέντος Τίτου τὴν πολιορκίαν, εἰ πως ἐνδοῖεν Ἰουδαῖοι, οὐδ' ὥς ἐμαλακίσθησαν· διὸ πάλιν ὥρμησεν εἰς τὸ πολιορκεῖν.
- κς'. Παραίνεσις Ἰωσήφου πρὸς τοὺς ὁμοφύλους, ἐξ ἧς πολλοὶ τοῦ δήμου αὐτομολεῖν ὥρμησαν.
- κζ'. Ὅπως λιμῶν τε καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ χαλεποῖς ὁ δῆμος ἀνῆκιστα ἔπαθεν.
- κη'. Ὅπως Τίτος τοὺς ἐπὶ λαχναίαν ἐξίοντας ἀναλαμβάνων ἀνεσταύρου· καὶ οἱ τυράννοι πρὸς τῷ μὴ ἐνδοῦναι τοὺς οἰκείους τῶν αὐτομολῶν, ἐπὶ τοῦ τεύχους ἄγοντες ἐπεδείκνυνον, ὡς τῶν αὐτομολῶν τοιαῦτα παρὰ Ῥωμαίων παρασχόντων· ἐξ οὗ καὶ πολλοὶ ἀπέσχοντο τοῦ αὐτομολεῖν ἕως τὸ ἀληθὲς ἐμβαῖν.
- κθ'. Περὶ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς, καὶ ὅλα αὐτὸς τε καὶ οἱ μεθ' αὐτοῦ ἔπαθον.
- λ'. Ὅπως Ἰουδαῖοι ὑπορύξαντες κατεκρήμνισαν τὰ χῶματα, καὶ πάλιν Ῥωμαίων παρασχόντων τὰς μηχανὰς ἐπεδείκνυντες ἐνέπρῃσαν αὐτάς· ἔνθα καὶ χεῖρα συμπλακέντων ἀλλήλων, πολὺς ἐκατέρωθεν φόνος ἐγένετο.
- λα'. Ὅπως τῶν χωματῶν κατακαυθέντων, Τίτος, βουλευσάμενος τοῖς ἡγεμόσι, τὴν πόλιν περιετείχισε, καὶ χῶματα αὐθις ἀνῆγειρεν.
- לב'. Ἐκφρασις τῶν κατὰ τὴν πόλιν λιμωττόντων, καὶ ὅσα ὑπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ τῶν στασιαστῶν ὁ δῆμος ὑπέμενε.
- λγ'. Περὶ Μαρτίου τοῦ εἰσαγαγόντος εἰς Ἱερουσόλυμα τὸν τυράννον Σίμωνα· καὶ ὡς αὐτὸς τε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν εὐγενῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνχρῆθησαν, ὅτε καὶ ὁ τοῦ Ἰωσήφου πατὴρ ἐν τῇ φυλακῇ συγκλεισθεὶς ἐφυλάττετο.
- λδ'. Ὅπως Ἰούδας τις τῶν τοῦ Σίμωνος ὑπάρχων, προδίδους τὸν πεπιστευμένον πύργον τῷ Τίτῳ, πρὶν πράξει τὰ τοῦ σκοποῦ ἄλῳναι ἔφθασεν.
- λε'. Ὅπως Ἰωσήπος πάλιν παραινῶν τοῖς πόλινταις πλήττεται λίθῳ, καὶ ὡς ἐπὶ τούτῳ ταραχθέντες οἱ τοῦ δήμου πάλιν ἀνεβάρσθησαν ἰδόντες ὕγια.
- λς'. Ὅσα ὑπέστησαν οἱ αὐτομολοὶ ἐκ τοῦ λιμοῦ, εὐθὺς τροφῆς κορεννύμενοι· οἱ δὲ καὶ ἀνασχιζόμενοι, ὡς χρυσὸν ἔνδον φέροντες.
- λζ'. Ὅπως Ἰωάννης ὁ τυράννος τοῖς ἱεροῖς σκεύεσιν εἰς ἰδίαν τε καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ εὐπάθειαν κατεχρήσατο.
- λη'. Ὅπως διὰ μιᾶς τῆς πόλεως πύλης νεκροὶ ἐξεκομίσθησαν ἐντὸς μηνῶν δύο.

17. Titō circumeunte et periustrante mœnia, vulneratur Nicānor amicus ejus, qui cum Josepho erat : unde aggeres majori studio excitari jussit, et machinas obsidionales admo-veri.
18. Iterum de Joanne et Simone tyrannīs, utque mutuum sibi met ferebant auxilium : et de saxa e ballistis projecta.
19. Quomodo muro tribus e locis a machinis verberato, tyranni, inlita concordia, contra Romanos dimicabant, et machinas eorum incenderunt : utque Joannes, Idumæorum dux, sagitta percussus interficitur.
20. Quomodo tres turres a Romanis ædificatæ sponte corruerunt, et multa cum cæde primum murum superarunt Romani, ope machinæ quam Niconā vocabant Judæi.
21. Quomodo Titus quidem ad murum secundum oppugnandum impressiones faciebat ; Judæi vero, quum impetum excessissent, omnia muniebant.
22. De Longino milite Romano.
23. De Castore impostore Judaico, quomodo Titō et Romanis imposuit.
24. Quomodo muro secundo potiti, inde iterum pulsī erant : illoque mox recuperato, ad reliqua superanda sese comparabant.
25. Quomodo Titō obsidionem remittente, si forsā deditiōnem facerent Judæi, illi ne minimum quidem emolliiti erant : quo factum ut iterum obsidionem urgeret.
26. Josephi ad populares suos hortatio, qua multi e plebe ad transfugiendum inclinati erant.
27. Quomodo famem et mala inde gravissima sine levamine passus est populus.
28. Quomodo Titus crucibus eos suffigebat, qui capti erant dum ad olera colligenda exirent ; atque tyranni, ne quis se dederet, transfugarum familiares ad muros ducentes, ostendebant eis crucifixos, quasi transfugæ hoc ipsum paterentur : unde multi a fuga abastinebant, donec certiores facti essent de rei veritate.
29. De Antiocho Epiphane, ac quænam ipse cum suis passus est.
30. Quomodo Judæi ope cuniculorum præcipitarunt aggeres ; quumque Romani iterum machinas adduxissent, egressi illas incenderunt : ubi quum ad manus etiam ventum esset, multa utrinque facta erat cædes.
31. Quomodo aggeribus accensis, Titus, quum duces in consilium adhibuisset, urbi murum circumdedit, rursusque aggeres excitavit.
32. Fame laborantium miseria describitur, narraturque quanta mala ex fame et seditiosis sustinuit plebs.
33. De Matthis, qui in Hierosolyma introduxit Simonem tyrannum : et quomodo ipse aliique multi nobilium ab eo interempti erant, quando et Josephi patrem in custodiam conclusum tenebant.
34. Quomodo Judas quidam unus e præfectis Simonis, quum in eo esset ut turrim sibi creditam Titō proderet, captus est priusquam perficeret id quod proposuerat.
35. Quomodo Josephus, dum iterum cives adhortaretur, lapide percussus : utque ex eo populares perturbati animos mox resumpsērunt, ubi salvum viderunt.
36. Quænam perpassi sunt transfugæ ex fame statim cibo repleti : nonnullique discissi erant, ac si aurum intus haberent.
37. Quomodo Joannes tyrannus vasa sacra convertebat in sui suorumque luxum.
38. Quot mortui ex una urbis porta intra duos menses efferebantur.

ΚΕΦ. Α'

Ὁ μὲν οὖν Τίτος δὴν προειρήκαμεν τρόπον διδοεύσας
τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου μέχρι Συρίας ἐρημίαν εἰς Καισάρ-
ρειαν παρῆν, ταύτῃ διεγνωκῶς προσυντάσσασθαι τὰς δυ-
νάμεις. Ἐτι δὲ αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν συγ-
5 καθισταμένου τῷ πατρὶ τὴν ἡγεμονίαν νέον αὐτοῖς
ἐγκεχειρισμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, συνέβη καὶ τὴν ἐν τοῖς
Ἱεροσολύμοις στάσιν ἀνακαίψασαν τριμερῇ γενέσθαι,
καὶ καθ' αὐτοῦ θάτερον ἐπιστρέψαι μέρος, ὅπερ ἂν τις
ὡς ἐν κακοῖς ἀγαθὸν εἴποι καὶ δίκης ἔργον. Ἡ μὲν
10 γὰρ κατὰ τοῦ δήμου τῶν ζηλωτῶν ἐπιθεσις, ἥπερ κα-
τήρξεν ἀλώσεως τῇ πόλει, προδεδήλωται μετὰ ἀκρι-
βείας, θθεν τε ἔφυ καὶ πρὸς ὅσον κακὸν ἀνηυξήθη.
Ταύτην δὲ οὐκ ἂν ἀμάρτοι τις εἰπὼν στάσει στάσιν
ἐγγενέσθαι, καὶ καθάπερ θηρίον λυσσῆσαν ἐνδείξαι τῶν
15 ἔξωθεν ἐπὶ τὰς ἰδίας ἡδὴ σάρκας ὀμᾶν.

β'. Ἐλεάζαρος γάρ ὁ τοῦ Σίμωνος, δς δὴ καὶ τὰ
πρῶτα τοῦ δήμου τοὺς ζηλωτὰς ἀπέστησεν εἰς τὸ τέμε-
νος, ὡς ἀγανακτῶν δῆθεν ἐπὶ τοῖς ὁσμημέραι τῷ Ἰωάννῃ
τολμωμένοις (οὐ γὰρ ἀνεπαύετο φονῶν οὗτος), τὸ δὲ
20 ἀληθές αὐτοῦ μεταγενεστέρω τυράνῳ μὴ φέρων ὑποτε-
τάχθαι, πόθω τῶν θλων καὶ δυναστείας ἰδίας ἐπιθυμία,
δίσταται, παραλαβὼν Ἰουδην τε τὸν Χελκία καὶ Σί-
μωνα τὸν Ἐζρώνος τῶν δυνατῶν, πρὸς οἷς Ἐζεκίας ἦν
Χωβαρί παις οὐκ ἄσημος. Καθ' ἕκαστον δὲ οὐκ ὀλίγοι
25 τῶν ζηλωτῶν ἠκολούθησαν, καὶ καταλαβόμενοι τὸν
ἐνδότερον τοῦ νεῷ περίβολον, ὑπὲρ τὰς ἱερὰς πύλας ἐπὶ
τῶν ἁγίων μετώπων τίθενται τὰ ὅπλα. Πλήρεις μὲν
οὖν ἐπιτηδεῶν ὄντες ἐθάρρουν (καὶ γὰρ ἀφρονία τῶν
ἱερῶν ἐγίνετο πραγμάτων τοῖς γε μηδὲν ἀσεβὲς ἡγουμέ-
30 νοις), ὀλιγότῃ δὲ τῇ κατὰ σφᾶς ὀργωδοῦντες ἐγκαθιστά-
μενοι τὰ ὅπλα κατὰ χώραν ἔμενον. Ὁ δὲ Ἰωάννης
ὅσον ἀνδρῶν ὑπερεῖχε πλήθει, τοσοῦτον ἐλείπετο τῷ
τόπῳ· καὶ κατὰ κορυφὴν ἔχων τοὺς πολεμίους οὐτ'
ἀδεῖς ἐποιεῖτο τὰς προσβολὰς οὔτε δι' ὄργην ἡρέμει.
35 Κακούμενος δὲ πλεόν ἥπερ διατιθεὶς τοὺς περὶ τὸν Ἐλεά-
ζαρον ὁμῶς οὐκ ἀνεί· συνεχεῖς δὲ ἐκδρομαὶ κατ' ἀλλή-
λων καὶ βελῶν ἀφέσεις ἐγίνοντο καὶ φόνους ἐμιαίνετο
πανταχοῦ τὸ ἱερὸν.

γ'. Ὁ δὲ τοῦ Γιώρα Σίμων, δν ἐν ταῖς ἀμυχαναῖς
40 ἐπύκλῃτον ἐαυτῷ τυράννον δ' ὁῖμος ἐλπίδι βοηθείας
προσηγάγετο, τὴν τε ἄνω πόλιν ἔχων καὶ τῆς κάτω
πολὺ μέρος, ἐρρωμενέστερον ἢ δὴ τοῖς περὶ τὸν Ἰωάννην
προσέβαλλεν ὡς ἂν καὶ καθύπερθεν πολεμουμένοις. Ἦν
δὲ ὑπὸ χεῖρα προσῆν αὐτοῖς, ὥσπερ ἐκείνοι τοῖς ἀνω-
45 θεν. Καὶ τῷ Ἰωάννῃ διγρόθεν πολεμουμένῳ συνέβαινε
βλάπτεσθαι τε καὶ βλάπτειν εὐκολως, καὶ καθ' ὅσον ἡτ-
τάτο τῶν ἀμφὶ τὸν Ἐλεάζαρον ὢν ταπεινότερος, τοσοῦ-
τον ἐπλεονέχτει ἐν ὑψηλῷ τοῦ Σίμωνος· παρὸ καὶ χειρὶ
μὲν τὰς κάτωθεν προσβολὰς εὐμαρῶς εἴργε, τοὺς δὲ
50 ἀνωθεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατακοντίζοντας ἀνέστελλε τοῖς
ὀργάνοις· ὁξυβελεῖς τε γὰρ αὐτῷ καὶ καταπέλται
παρήσαν οὐκ ὀλίγοι καὶ λιθοβολοὶ, δι' ὧν οὐ μόνον

CAP. I.

Et Titus quidem, ita ut jam diximus emensa solitudine
ultra Ægyptum ad Syriam usque, Cæsaream perveniebat,
decreto sibi illic prius ordinare exercitum. Illo autem adhuc
apud Alexandriam una cum patre constituyente imperium,
quod nuper eis demandaverat Deus, contigit etiam seditionem,
quæ apud Hierosolyma erat, resuscitatam trifariam
dividi, et aliam partem in aliam verti, quod ut in malis
optimum quis dixerit et justam vindictam. Nam de zelo-
tarum quidem in populum dominatu, qui urbi erat excidii
causa, jam ante diligenter declaravimus, unde cœperit, et
quantum in malum creverit. De hac autem non erraverit
quisquam si dixerit, seditionem in seditione esse factam, ac
feræ instar rabidæ, quum cibus ei aliunde desit, in sua jam
sævire viscera.

2. Eleazarus enim Simonis filius, qui scilicet ab initio zelo-
tas a populo separaverat, feceratque in templum secedere,
sese super iis indignari simulans, quæ in dies singulos
Joannes auderet (ille enim nequaquam a cædibus quiesce-
bat), re autem vera sese posteriori tyranno subjectum esse
minime ferens, summæ rerum desiderio et potestatis pro-
priæ cupiditate, ab illis desciscit, assumptis sibi ex poten-
tibus Juda Chelcæ filio et Simone Ezronis: præter quos
erat Ezechias Chobari filius, vir non ignobilis. Horum au-
tem singulos zelotarum non pauci sequebantur, occupato-
que interiore templi septo, super portas sacras in fronte
sancti sanctorum arma collocant. Et necessariis quidem
abundantes confidebant (sacrarum enim rerum etiam copia
suppetebat, præsertim iis qui nihil impium ducebant), pau-
citati vero suorum metuentes, quum arma illic collocassent,
loco se continebant. Joannes autem quanto superior erat
virorum multitudine, tanto superabatur loco; hostesque
habens supra verticem non sine damno faciebat incursus,
neque præ iracundia quiescebat. Plus autem mali accipiens
quam Eleazaro suisque inferebat, nihil tamen quidquam
remittebat; sed crebri fiebant excursus mutui et missilium
jactus, templumque passim cædibus polluebatur.

3. Simop autem Gioræ filius, quem, rebus desperatis
invitatum, populus sibi tyrannum auxilii spe adsciverat, tam
urbem superiorem in potestate sua habens quam magnam
inferioris partem, animosius jam Joannem ejusque socios
adoriebatur, quod desuper etiam impeterentur. Infra autem
eos erat quum impressionem faceret, sicut illi ad eos qui
loca editiora occupaverant. Atque Joanni utrinque oppu-
gnato accidebat ut facile læderetur pariter ac læderet; et
in quantum cladem acciperet ab Eleazaro utpote inferior,
in tantum Simoni prævalebat ipso superior: propter quod
impetus quidem ab inferiori loco factos facile manu arce-
bat, desuper vero ex fano jaculantes machinarum subsidiis
reprimebat; quippe ipsi scorpiones aderant et catapultæ
non paucæ et ballistæ, quibus non solum propulsabat dimi-

ἡμύνετο τοὺς πολεμοῦντας, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς τῶν ἱε-
 ρουργούντων ἀνῆρει. Καίπερ γὰρ πρὸς πᾶσαν ἀσε-
 βειαν ἐκλελυσσηκότες, θμῶς τοὺς θύειν ἐθέλοντας εἰση-
 γίεσαν, μεθ' ὑποψιῶν μὲν καὶ φυλακῆς τοὺς ἐπιχωρίους
 διερευνώμενοι, τοὺς δὲ ξένους ἀδεέστερον, οἱ καὶ περὶ
 τὰς εἰσόδους δυσωπήσαντες αὐτῶν τὴν ὡμότητα παρα-
 νάλωμα τῆς στάσεως ἐγίνοντο. Τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν
 ὀργάνων βέλη μέχρι τοῦ βωμοῦ καὶ τοῦ νεῷ διὰ τὴν
 βίαν ὑπερφερόμενα τοῖς τε ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἱερουργοῦσι
 ἐνέπιπτε, καὶ πολλοὶ σπεύσαντες ἀπὸ γῆς περάτων περὶ
 τὸν διώνυμον καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις χώρον ἅγιον πρὸ
 τῶν θυμάτων ἔπесον αὐτοὶ, καὶ τὸν Ἑλλῆσι πᾶσι καὶ
 βαρβάροις σεβάσμιον βωμὸν κατέσπεισαν ἰδίῳ φόρῳ.
 Νεκροὺς δὲ ἐπιχωρίους ἀλλόφυλοι καὶ ἱερεῖς βέβηλοι
 συνεφύροντο, καὶ παντοδαπῶν αἵμα πτωμάτων ἐν τοῖς
 θεοῖς περιβόλοις ἐλιμνάζετο. (Β'). Τί τληικουῖτον, ὡς
 τλημονεστάτη πόλις, πέπονθας ὑπὸ Ῥωμαίων, οἱ σου τὰ
 ἐμφύλια μύση περικαθαροῦντες εἰσήλθον. Θεοῦ μὲν
 γὰρ οὔτε ἤς ἐτι χῶρος οὔτε μένειν ἡδύνασσο, τάφος οἰκείων
 γενομένη σωμάτων, καὶ πολέμου τὸν ναὸν ἐμφυλίου
 ποιήσασα πολυάνδριον. Δύναιο δ' ἂν γενέσθαι πάλιν
 ἀμεινῶν, εἴ γε ποτὲ τὸν πορθήσαντα Θεὸν ἐξήλασῃ. Ἀλλὰ
 καθεκτέον γὰρ καὶ τὰ πάθη τῷ νόμῳ τῆς συγγραφῆς,
 ὥς οὐκ ὀλοφυρμῶν οἰκείων ὁ καιρὸς, ἀλλ' ἀφηγησεως
 πραγμάτων. Δίειμι δὲ τὰ ἐξῆς ἔργα τῆς στάσεως.

(Γ'). δ'. Τριχῆ τῶν ἐπιβούλων τῆς πόλεως διηρημένῶν
 οἱ μὲν περὶ τὸν Ἐλεάζαρον τὰς ἱεράς ἀπαρχὰς διαφυ-
 λάσσοντες κατὰ τοῦ Ἰωάννου τὴν μέθην ἔφερον, οἱ δὲ,
 σὺν τούτῳ διαρπάζοντες τοὺς δημότας, ἡγείροντο κατὰ
 τοῦ Σίμωνος· ἦν δὲ κάκεινῳ τροφή κατὰ τῶν ἀντι-
 στασιαστῶν ἡ πόλις. Ὅποτε μὲν οὖν ἀμφοτέρωθεν ἐπι-
 χειροῖτο, τοὺς συνόντας δ' Ἰωάννης ἀνέστρεψε, καὶ
 τοὺς μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἀνιόντας ἀπὸ τῶν στοῶν βάλ-
 λων, τοὺς δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατακοντίζοντας ἡμύνετο
 τοῖς ὀργάνοις. Εἰ δὲ ἐλευθερωθεὶ ποτὲ τῶν καθυπερβην
 ἐπικειμένων (διανέπαυε δὲ αὐτοὺς πολλὰς μῆθας τε
 καὶ κάματος), ἀδεέστερον τοῖς περὶ τὸν Σίμωνα μετὰ
 πλείων ἐπέθεθεν. Ἄελ δὲ ἐφ' ὅσον τρέψαιτο τῆς πό-
 λεως, ὑπεπίμνη τὰς οἰκίας σίτου μεστὰς καὶ παντο-
 दाπῶν ἐπιτηδεύων· τὸ δὲ αὐτὸ πάλιν ὑποχωροῦντος
 ἐπιῶν ὁ Σίμων ἔπραττεν, ὥσπερ ἐπίτηδες Ῥωμαίοις
 διαφθείροντες ἂν παρεσκευάσατο πρὸς πολιορκίαν ἡ πό-
 λις, καὶ τὰ νεῦρα τῆς αὐτῶν ὑποκόπτοντες δυνάμει.
 Συνέβη γοῦν τὰ μὲν περὶ τὸ ἱερὸν πάντα συμφλεγῆναι
 καὶ μεταίχμιον ἐρημίας γενέσθαι καὶ παρατάξεως τὴν
 πόλιν, κατακαῆναι δὲ πλὴν ὀλίγου πάντα τὸν σίτον,
 ὃς ἂν αὐτοῖς οὐκ ἐπ' ὀλίγα διήρκεσεν ἔτι πολιορκουμέ-
 νους. Αἰμῶ γοῦν ἐάλωσαν, ὅπερ ἤκιστα δυνατόν ἦν, εἰ
 μὴ τοῦτον ἑαυτοῖς προπαρασκευάσαν.

(Δ'). ε'. Πανταχόθεν δὲ τῆς πόλεως πολεμουμένης
 ὑπὸ τῶν ἐπιβούλων καὶ συγκελῶν μέσος ὁ δῆμος ὥσπερ
 μέγα σῶμα διεσπάρασετο. Γηραιοὶ δὲ καὶ γυναῖκες
 ὑπ' ἀμνηχανίας τῶν εἰσῶ κακῶν ἤρχοντο Ῥωμαίοις,
 καὶ τὸν ἐξῶθεν πόλεμον ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῶν οἰκείων κακῶν

cantes, sed multos etiam sacra facientes perimebat. Quam-
 quam enim ad omne impietatis genus rabidi ferebantur,
 tamen eos qui victimas offerre cuperent intro admisissent,
 indigenas quidem cum suspitione et observatione prius eos
 perscrutando, extraneos vero minori cum sollicitudine, qui
 licet ad ingressum illorum crudelitatem exorassent, con-
 sumpti tamen erant obiter a seditiosis. Nam tela e machi-
 nis, magna vi ad aram usque et templum adacta, in
 sacerdotes et sacris operantes incidebant: et multi qui ma-
 gno studio a terræ sinibus eo venissent, ob locum fama ce-
 lebratum et omnibus hominibus sacrum habitum, ipsi ante
 hostias ceciderunt, et altare Græcis universis et barbaris
 venerandum suo sanguine asperserunt. Atque indigenis
 occisis alienigenæ ac sacerdotibus profani miscebantur, et
 promiscuus carlaverum sanguis templi in atris stagna facie-
 bat. (II.) Quid tanti passa es, o miserrima civitas, a Romanis,
 qui tua intestina scelera flammis purgaturi ingressi sunt!
 Neque enim Dei jam locus eras, neque poteras manere, tuo-
 rum cadaverum facta sepulcrum, et quæ templum civili bello
 tumulum constituisti. Possis tamen in melius forte muta-
 ri, si unquam Deum placaveris qui te vastavit. Sed enim
 scribendi lege cohibendus est dolor, quum hoc non sit lu-
 gendi tempus, sed res gestas narrandi. Itaque ad reliqua
 seditionis persequenda redeo.

(III.) 4. Urbis insidiatoribus trifariam divisus, Eleazarus
 quidem cum suis, qui sacras primitias custodiebant, in
 Joannem ebrii ferebantur: qui vero huic parerent, plebem
 diripientes, excitabantur adversus Simonem: huic autem
 etiam contra seditiosos commeatum suppeditabat civitas. Et
 quum quidem utrinque appeteretur Joannes, suos in contra-
 rias partes verlebat: et de civitate quidem ascendentes telis e
 porticibus vibratis, e templo vero jaculantes machinis pro-
 pellebat. Quoties autem ab illis qui desuper urgebant li-
 beraretur (frequenter enim pugnam intermittebant ex ebie-
 tate et lassitudine), eo audacius in Simonem ejusque socios
 cum pluribus ruebat. Semper autem, quam procul eos ci-
 vitate pelleret, eo usque domos frumenti et omnium neces-
 sariorum plenas succendebat: rursusque idem, quum regre-
 deretur Joannes, Simon insequutus agebat, quasi de indu-
 stria pro Romanis omnia corrumpere, quæ ad obsidionem
 tolerandam civitas præparaverat, suarumque virium nervos
 abscinderent. Adeoque contigit omnia quidem circa tem-
 plum comburi, spatiumque urbis intermedium desolatum
 fieri acieque instruendæ idoneum: omne vero frumentum,
 præter parvulum, concremari, quod non paucis annis illis
 sufficere potuisset obsessis. Quo factum ut fame perde-
 rentur: id quod fieri non poterat, nisi eam jam ante sibi met
 quævisissent.

(IV.) 2. Undique autem insidiatoribus et convenis civita-
 tem infestantibus, populus inter eos veluti magnum corpus
 dilacerabatur. Senes vero et mulieres præ consilii inopia in
 malis intestinis pro Romanis vota faciebant; externumque bel-
 lum quo domesticis malis liberarentur, sollicitè expectabant.

ἐκαπαδόκουν. Κατάπληξις δὲ δεινὴ καὶ δέος ἦν τοῖς γνησίοις, καὶ οὔτε βουλῆς καιρὸς εἰς μεταβολὴν οὔτε συμβάσεως ἑλπίς οὔτε φυγῆς τοῖς ἐθέλουσιν. Ἐφρουρεῖτο γὰρ πάντα, καὶ τὰ λοιπὰ στασιάζοντες οἱ ἀρχι-
 5 λησται τοὺς εἰρηνικὰ Ῥωμαίοις φρονούντας, ἢ πρὸς αὐτομολίαν ὑπόπτους, ὡς κοινούς πολεμίους ἀνήρουν, καὶ μόνον ὠμονόουν τὸ φονεῦν τοὺς σωτηρίας ἀξίους. Καὶ τῶν μὲν μαχομένων ἀδιάλειπτος ἦν κραυγὴ μεθ' ἡμέραν τε καὶ νύκτωρ, δεινότεροι δὲ οἱ τῶν πενθούντων
 10 ὀδυρμοὶ αἰεῖ. Καὶ θρήνων μὲν αἰτίας ἐπαλλήλους αἰ συμφοραὶ προσέφερον, τὰς δὲ οἰμωγὰς ἐνέκλειεν ἡ κατὰπληξις αὐτῶν. Φιμούμενοι δὲ τὰ γε πάθη τῷ φόβῳ μεμικῶσι τοῖς στεναγμοῖς ἐθασανίζοντο, καὶ οὔτε πρὸς τοὺς ζῶντας ἦν αἰδῶς ἔτι τοῖς προσήκουσι οὔτε πρό-
 15 νοια τῶν ἀπολωλῶτων ταφῆς. Αἴτιον δὲ ἀμφοτέρων ἡ καθ' ἑαυτὸν ἀπόγνωσις ἐκάστου. Παρεῖθσαν γὰρ εἰς πάντα τὰς προθυμίας οἱ μὴ στασιάζοντες, ὡς ἀπολούμενοι πάντως ὅσον οὐδέπω. Πατοῦντες δὲ τοὺς νε-
 20 κρούς ἐπ' ἀλλήλους σεσωρευμένους οἱ στασιασταὶ συνεπλύνοντο, καὶ τῇ ἀπόνοιᾳ ἀπὸ τῶν ἐν ποσὶ πτωμάτων σπύωντες ἦσαν ἀγριώτεροι· προσεξευρίσκοντες δὲ αἰεὶ τι καθ' αὐτῶν δλέθριον καὶ πᾶν τὸ δοχθὲν ἀφειδῶς δρῶντες οὐδεμίαν οὔτε αἰκίας ὀδὸν οὔτε ὠμότητος πα-
 25 ρέλιπον. (Ε'.) Ἀμέλει Ἰωάννης τὴν ἱερὰν ὕλην εἰς πολεμιστηρίων κατασκευὴν ὀργάνων ἀπεχρήσατο. Δόξαν γὰρ ποτε τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἀρχιερεῦσιν ὑποστηρίζοντας τὸν ναὸν εἰκοσι πῆγεις προσυψῶσαι, κατὰγει μὲν ἀπὸ τοῦ Λιβάνου μεγίστοις ἀναλώμασι καὶ πόνοις τὴν χρή-
 30 σιμον ὕλην ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας, ξύλα θέας ἄζια τὴν τε εὐθύτητα καὶ τὸ μέγεθος. Μεσολαβήσαντος δὲ τοῦ πολέμου τὸ ἔργον, ὁ Ἰωάννης τεμὼν αὐτὰ πύργους κατεσκεύαζεν, ἐξαρχοῦν τὸ μῆκος εὐρὼν πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ καθύπερθεν ἱεροῦ μαχομένους· ἰσθμῷ τε προσαγαγὼν κατόπιν τοῦ περιβόλου, τῆς πρὸς δύσιν ἐξέδρας ἀντι-
 35 κρυς, ἥπερ καὶ μόνῃ δυνάτῃ ἦν, τῶν ἄλλων μερῶν βαθμοῖς πόρρωθεν διελημμένων.
 (Ζ'.) Γ'. Καὶ ὁ μὲν τοῖς κατασκευασθεῖσιν ἐξ ἀσεβείας ὀργάνοις κρατήσῃν ἡλπισε τῶν ἐχθρῶν, ὁ δὲ Θεὸς ἄχρηστον αὐτῷ τὸν πόνον ἀπέδειξε, πρὶν ἐπιστῆσαι τινα
 40 τῶν πύργων, Ῥωμαίους ἐπαγαγόν. Ὁ γὰρ δὴ Τίτος, ἐπειδὴ τὰ μὲν συνήγαγε τῆς δυνάμεως πρὸς αὐτὸν, τοῖς δὲ ἐπὶ Ἱεροσολύμοις συναντᾶν ἐπίστευεν, ἐξήλαυε τῆς Καισαρείας. Ἦν δὲ τρία μὲν τὰ πρότερον αὐτοῦ τῷ πατρὶ συνδωρῶσαντα τὴν Ἰουδαίαν τάγματα, καὶ τὸ
 45 πάλαι σὺν Κεσίῳ πταῖσαν δωδέκατον, ὅπερ καὶ ἄλλως ἐπίσημον δι' ἀνδρείαν ὑπάρχον, τότε κατὰ μνήμην ὧν ἔπαθεν εἰς ἄμυναν ἤει προθυμότερον. Τούτων μὲν ὧν τὸ πέμπτον δι' Ἀμμοῦντος ἐκέλευσεν αὐτῷ συναντᾶν, καὶ διὰ Ἱεριχοῦντος τὸ δέκατον ἀναβαίνειν· αὐτὸς δὲ
 50 ἀνέστρεψε μετὰ τῶν λοιπῶν, πρὸς οἷς αἶτε τῶν βασιλέων συμμαχίαι πᾶσαι πλείους, καὶ συχνοὶ τῶν ἀπὸ τῆς Συρίας ἐπικούροι συνῆλθον. Ἀνεπληρώθη δὲ καὶ τῶν τεσσάρων ταγμάτων ὅσον Οὐεσπασιανὸς ἐπιέξας Μου-
 χιανῷ συνέπεμψεν εἰς Ἰταλίαν ἐκ τῶν ἐπελθόντων με-

Gravis autem consternatio et metus occupabat indigenas; et neque consilii capiendi tempus erat, ut voluntatem mutarent, neque pacis ineundæ aut fugæ capessendæ spes earum cupidis. Etenim custodiebantur omnia, et latronum principes, cetera dissidentes, quasi communes hostes eos interficiebant, quicumque Romanis favebant, aut in suspicionem erant transfugendi ad eos, solumque in occidendis salute dignis consentiebant. Et pugnantium quidem nocte dieque clamor perpetuus erat: graviores vero lugentium ploratus. Et assiduas quidem lamentationis causas præbebant calamitates, præ mentis autem consternatione repressi erant ejulatus. Præ metu autem cohibito dolore, gemitibus compressis cruciabantur: et neque jam vivis ab affinitate junctis ulla adhibita reverentia, neque mortuis cura sepulturæ. Quorum amborum causa erat, quod de se quisque desperavit. De sua enim in omni re cupiditate remiserant qui cum seditiosis non erant, quasi continuo modis omnibus inoritur. At vero seditiosis congesta in cumulum cadavera conculcantes dimicabant, et a mortuis sub pedibus ad desperationem redacti immanius sæviebant: semperque aliquid in se perniciosum excogitantes, et quodcumque ipsis visum esset sine miseratione facientes, nihil quidquam injuriæ aut crudelitati reliquum fecerunt. (V.) Imo quidem Joannes, contra quam debuit, sacram materiam ad instrumenta bellica conficienda adhibuit. Nam quum olim populo itemque pontificibus placuisset templum suffulcire, idque viginti cubitis altius ædificare, rex Agrippa idoneam materiam ex monte Libano maximis sumptibus et labore deducendam curat, ligna et proceritate et magnitudine spectatu digna. Interventu autem belli opere interrupto, Joannes, quum securim illis admovisset, turres ædificabat, comperto justæ esse longitudinis adversus eos qui desuper e templo pugnant; adductasque constituit post septum et ad occidentem e regione exedarum; quo etiam solo loco id licebat, quod ceteræ partes gradibus et longinquo fuerint occupatæ.

(VI.) 6. Et ille quidem machinis ex impietate fabricatis hostes se debellaturum speravit: at Deus ipsi vanum laborem illum reddidit, priusquam in turribus quisquam pedem poneret, Romanos adducens. Etenim Titus postquam partem copiarum ad se collegerat, aliis vero scripserat ut ipsum ad Hierosolyma convenirent, Cæsarea proficiscebatur. Erant autem tres legiones quæ prius sub patre illius Judæam vastaverant, et duodecima, quæ olim sub Cestio cladem acceperat; quæ et alias insigni erat fortitudine, et tunc memoria eorum quæ pertulerat alacrius ad vindictam properabat. Et Romanorum quidem legionem quintam sibi per Ammauntem jussit occurrere, decimam per Hierichuntem ascendere: ipse vero cum reliquis movit, quos regum quoque auxilii auctiores omnes, multique e Syria in subsidium venientes comitabantur. Quin et totidem viris suppletæ erant quattuor legiones, quot Vespasianus delectos cum Muciano miserat in Ita-

τὰ Τίτου· δισχιλιοὶ μὲν γὰρ αὐτῶ τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας στρατευμάτων ἐπιλεκτοί, τρισχιλιοὶ δὲ συνείποντο τῶν ἀπ' Εὐφράτου φυλάκων, φίλων δὲ δοκιμώτατος εὐνοίαν τε καὶ σύνεσιν Τιβέριος Ἀλέξανδρος, 6 πρότερον μὲν αὐτὸς τὴν Αἴγυπτον διέπων, τότε δὲ τῶν στρατευμάτων ἄρχων κριθεὶς ἀξίος, ἐξ ὧν ἐδεξώσατο πρῶτος ἐγχειρομένην ἄρτι τὴν ἡγεμονίαν, καὶ μετὰ πίστεως λαμπρῶς ἐξ ἀδύλου τῇ τύχῃ προσέθετο σύμβουλός γε μὴν ταῖς τοῦ πολέμου χρείαις, ἡλικία τε προὔχων καὶ κατ' ἐμπειρίαν, εἴπετο.

ΚΕΦ. Β'.

Προσόντι δὲ εἰς τὴν πολεμίαν Τίτῳ προῆγον μὲν οἱ βασιλικοὶ καὶ πᾶν τὸ συμμαχικόν, ἐφ' οἷς ὁδοποιοὶ καὶ μετρηταὶ στρατοπέδων, ἔπειτα τὰ τῶν ἡγεμόνων σκευοφόρα, καὶ μετὰ τοὺς τούτων ὀπλίτας αὐτὸς, τοὺς 10 τὰ ἄλλους ἐπιλέκτους καὶ τοὺς λογχοφόρους ἔχων· κατόπιν δὲ αὐτῷ τὸ τοῦ τάγματος ἱππικόν· οὗτοι δὲ πρὸ τῶν μηχανημάτων, καὶ ἐπ' ἐκείνους μετ' ἐπιλέκτων χιλάρχοι καὶ σπειρών ἑκαρχοί· μετὰ δὲ τούτους περὶ τὸν αἰτὸν αἱ σημαῖαι, καὶ ἔμπροσθεν οἱ σαλπικταὶ 20 τῶν σημαίων· ἐπὶ δὲ τούτοις ἡ φάλαγξ, τὸ στίφος εἰς ἐξ πλατύνασα· τὸ δὲ οἰκητικὸν ἑκάστου τάγματος ὀπίσω, καὶ πρὸ τούτων τὰ σκευοφόρα· τελευταῖοι δὲ πάντων οἱ μίσθιοι, καὶ τούτων φύλακες οἱ οὐραγοί. Προάγων δὲ τὴν δύναμιν ἐν κόσμῳ, καθὰ Ῥωμαίοις σύνηθες, 25 ἐμβάλλει διὰ τῆς Σαμαρείτιδος εἰς Γορνά, κατεστημένην τε πρότερον ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τότε φρουρουμένην. Ἐνθα μίαν ἑσπέραν αὐλισάμενος, ὑπὸ τὴν ἑω πρόεισι· καὶ διανύσας ἡμέρας σταθμὸν στρατοπεδεύεται κατὰ τὸν ὑπὸ Ἰουδαίων πατριῶς Ἀκανθῶν αὐλῶνα 30 καλούμενον, πρὸς τινὶ κόμῃ Γαβαθσαούλῃ λεγομένην (σημαίνει δὲ τοῦτο λόφον Σαούλου), διέχων ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων ὅσον ἀπὸ τριάκοντα σταδίων. Ἀναλαβὼν τε ἐντεῦθεν ὅσον εἰς ἑξακοσίους τῶν ἐπιλέκτων ἱππέων ζεῖν τὴν τε πόλιν περισκεψόμενος ὅπως ὀχυρότητος ἔχοι 35 καὶ τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων, εἰ πρὸς τὴν ὄψιν αὐτοῦ, πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθειν, ὑποδείσαντες ἐνδοῖεν· πέπυστο γὰρ, ὅπερ ἦν ἀληθές, τοῖς στασιώδεσι καὶ ληστρικοῖς τὸν δῆμον ὑποπεπτωκότα πολεῖν μὲν εἰρήνην, ἀσθενέστερον δὲ ὄντα τῆς ἐπαναστάσεως ἡρεμεῖν.

40 (Ζ'). β'. Ἔως μὲν οὖν ὄρθιον ἱππάζετο τὴν λεωφόρον κατατείνουσιν πρὸς τὸ τεῖχος, οὐδεὶς προῦφαινετο τῶν πυλῶν· ἔπειτα δὲ ἐκ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸν Ψήφινον πύργον ἀποκλίνας πλάγιον ἦγε τὸ τῶν ἱππέων στίφος, προπηδήσαντες ἐξαίφνης ἀπειροὶ κατὰ τοὺς Ἰυναικείους 45 καλούμενους πύργους διὰ τῆς ἀντικρύ τῶν Ἑλένης μηχανῆων πύλης, διακπαύουσι τὰς ἱπποῦ, καὶ τοὺς μὲν ἔτι κατὰ τὴν ὁδὸν θέοντας ἀντιμέτωποι στάντες ἐκώλυσαν συνάψαι τοῖς ἐκκλίνασι, τὸν δὲ Τίτον ἀποτέμνονται σὺν ὀλίγοις. Τῷ δὲ πρόσω μὲν ἦν χωρεῖν ἀδύνατον (ἐτετάφρευτο γὰρ ἀπὸ τοῦ τεύχους περὶ τὰς κηπέας ἅπαντα, τοίχοις τε ἐπικαρσίους καὶ πολλοῖς ἔρχεσι 50 διειλημμένα), τὴν δὲ πρὸς τοὺς σφετέρους ἀναδρομὴν

liam ex his qui cum Tito accesserant : duo namque milia aderant ex Alexandrino exercitu lecta, tria milia vero ex Euphratis custodibus eum sequebantur ; et amicorum spectatissimus benevolentia pariter ac prudentia Tiberius Alexander, qui antea quidem Ægyptum administraverat, tunc autem dignus qui exercitum regeret propterea judicabatur, quod primus novum benigne exceperat Imperatorem, et cum clara fide fortunæ ejus, quum adhuc incerta esset, se adjunxerat : idemque etiam consultor in usus bellicos, ætate ac experientia superior ei aderat.

CAP. II. (VI.)

Titum autem terram in hostilem ingredientem antecessant quidem regii alique omnes auxiliares ; post quos viarum stratores castrorumque metatores ; deinde tribunorum impedimenta, et post milites armatos qui illis præsidio erant, ipse Titus, et alios delectos habens et hastatos : eumque excipiebant equites legioni adscripti : hi vero machinas præbant, et post illos tribuni cum lectis militibus et præfecti cum cohortibus : deinde signa aquilæ circumdata, et ante signa tubicines ; post hos vero phalanx, senum virorum ordinibus dilatata : servi autem cujusque legionis pone sequebantur, ante se militum impedimenta agentes : omnium vero novissimi mercenarii, horumque custodes agminis coactores. Lucedens autem composite cum exercitu, ita ut mos est Romanis, per Samaritidem in Gophnam venit, prius a patre captam et tunc præsidii occupatam. Ibi noctem unam moratus mane inde proficiscitur, quumque statum diei iter confecisset, castra ponit in loco quem Judæi patrio sermone Spinarum vallem appellant, apud vicum quendam Gabathi-Saul dictum (id autem Sauli colleem significat), distantem ab Hierosolymis circiter stadia triginta. Atque hinc, lectis equitibus ad sexcentos secum assumptis, exploratum ibat et urbis firmitatem, et Judæorum animos, an ad ipsius conspectum præ metu cederent priusquam ad manus ventum esset. Audierat enim, id quod verum erat, populum seditiosis et latronibus obnoxium pacem quidem desiderare ; quod vero infirmior esset quam ut eos adortum iret, ideo quiescere.

(VII.) 2. Sane quamdiu per viam declivem, quæ ad murum duceret, equitabat, nemo ante portas apparuit : ubi vero de via ad turrim Psephinam declinaret et equitum agmen transversum duceret, innumeri subito prosiliunt juxta turres quæ Muliebres vocantur, porta egressi quæ e regione est monumenti Helenæ, et equitatum interdicunt : atque a fronte illis semet objicientes, alios quidem, dum adhuc via currebant, prohibuerunt ne cum his qui divertent sese jungerent : Titum vero cum paucis ab suis separant. Ille quidem ulterius pergere non poterat (nam fossa hortorum culturæ adhibita circumdata erant omnia a muro, murisque obliquis et multis maceris occupata) ; ut vero rursus suos repeleret, præ hostium interjectorum multitu-

πλήθει τῶν ἐν μέσῳ πολεμίων ἀμήχανον ἐώρα· ὧν οἱ πολλοὶ μὴδὲ γινώσκοντες τὸν τοῦ βασιλέως κίνδυνον, ἀλλ' οἰόμενοι συναναστραφῆναι καὶ κτεῖνον ἀνέφευγον. Ὁ δὲ κατιδὼν ὡς ἐν μόνῃ τῇ καθ' αὐτὸν ἀλκῇ κεῖται τὸ σώζεσθαι, τὸν τε ἵππον ἐπιστρέφει καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐμβοήσας ἐπεσθαι μέσοις ἐμπηδᾷ τοῖς πολεμίοις, διεκπαῖσαι πρὸς τοὺς σφετέρους βιαζόμενος. Ἐνθα δὲ μάλιστα πάρεστι νοεῖν ὅτι καὶ πολέμων ῥοπαὶ καὶ βασιλέων κίνδυνοι μέλονται τῷ Θεῷ. Τσοῦτων γὰρ ἐπὶ τὸν Τίτον ἀπιεμένων βελῶν μήτε χρόνος ἔχοντα μήτε θώρακα (προῆλθε γὰρ, ὡς ἔφη, οὐ πολεμιστὴς ἀλλὰ κατὰσκοπος), οὐδὲν ἦπατο τοῦ σώματος, κενὰ δὲ, ὡς περ ἐπίτηδες ἀστοχοῦντων, παρερροῖζέτο πάντα. Τῷ δὲ ξίφει τοὺς κατὰ πλευρὸν αἰεὶ διαστέλλων, καὶ πολλοὺς τῶν ἀντιπροσώπων ἀνατρέπων, ἤλαυνεν ὑπὲρ τοὺς ἐρειπομένους τὸν ἵππον. Τῶν δὲ κραυγῇ τε ἦν πρὸς τὸ παράστημα τὸν Καίσαρος καὶ παραχέλευσις ὁρμᾶν ἐπ' αὐτὸν, φυγὴ δὲ καὶ διαχωρισμὸς ἄθρους, καθ' οὓς ἐπελαύνων γένοιτο. Συνήπτοντο δὲ οἱ τοῦ κινδύνου μετέχοντες κατὰ νῶτα καὶ κατὰ πλευρὰ νυσσόμενοι· μία γὰρ ἐλπίς ἦν σωτηρίας ἐκάστω, τὸ συνεξανοίγειν τῷ Τίτῳ μὴ φθάσαντι κυκλωθῆναι. Δύο γοῦν τῶν ἀπωτέρω τὸν μὲν αὖν τῷ ἵππῳ περισχόντες κατηκόντισαν, θάτερον δὲ καταπηδήσαντα διαφθείραντες τὸν ἵππον ἀπήγαγον. Μετὰ δὲ τῶν λοιπῶν Τίτος ἐπὶ τὸ στρατόπεδον διασώζεται. Τοῖς μὲν οὖν Ἰουδαίοις πλεονεκτήσασιν κατὰ τὴν πρώτην ἐπίθεσιν ἐπήγειρε τὰς διαφορίας ἀσκεπτος ἐλπίς, καὶ πολλὸ θάρρος αὐτοῖς εἰς τὸ μέλλον ἢ πρόσκαιρος ῥοπή προὔξεναι.

(Η'). γ'. Καίσαρ δὲ ὡς αὐτῷ συνέμιξε διὰ νυκτὸς τὸ ἀπὸ τῆς Ἀμμαούντος τάγμα, μεθ' ἡμέραν ἐκείθεν ἄρας ἐπὶ τὸν Σκοπὸν καλούμενον πρόσεισιν· ἔνθεν ἦ τε πόλις ἤδη κατεφαίνετο καὶ τὸ τοῦ ναοῦ μέγεθος ἐκλαμπρον, καθὰ τῷ βορείῳ κλίματι τῆς πόλεως χθαμαλὸς συνάπτων ὁ χώρος ἐτύμως Σκοπὸς ὀνόμασται. Τῆς δὲ πόλεως σταδίους ἐπὶ τὰς δὲ διεχὼν ἐκέλευσε περιβάλλεσθαι στρατόπεδον τοῖς δύο τάγμασιν ὁμοῦ, τὸ δὲ πέμπτον ὀπίσω τούτων τρισὶ σταδίοις· κόπῃ γὰρ τῆς διὰ νυκτὸς πορείας τετριμμένους ἐδόκει σκέπης ἀξίους εἶναι, ὡς ἂν ἀδεέστερον τειγίσαιτο. Καταρχομένων δὲ ἄρτι τῆς δομῆσεως, καὶ τὸ δέκατον τάγμα διὰ Ἱεριχοῦντος ἤδη παρῆν, ἐνθα καθῆστο τις ὀπλιτικὴ μοῖρα φρουροῦσα τὴν ἐμβολὴν ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ προκατειλημμένην. Προσετέτακτο δὲ αὐτοῖς ἐξ ἀπέχοντος τῶν Ἱεροσολύμων σταδίους στρατοπεδεύσασθαι κατὰ τὸ Ἐλαιῶν καλούμενον ὄρος, ὃ τῇ πόλει πρὸς ἀνατολὴν ἀντίκειται, μέσῃ φάραγγι βαθεῖα διειργόμενον, ἣ Κεδρὼν ὀνόμασται.

(Θ'). δ'. Τῶν δὲ ἀνὰ τὸ ἄστυ συρρηγνυμένων ἀδιαλείπτως τότε πρῶτον ἀνέπαυσε τὴν ἐπ' ἀλλήλοις ἔριν ὃ ἔξωθεν πόλεμος, ἐξαίρνης πολλὰ ἐπελθόν, καὶ μετ' ἐκπλήξεως οἱ στασιασται τοὺς Ῥωμαῖους ἀφωρῶντες στρατοπεδευομένους τριγῇ, κακῆς ἁμονοίας κατήρχοντο, καὶ λόγον ἀλλήλοις ἐδίδασάν, τί μένοιεν ἢ τί παθόντες ἀνέ-

dine laud fieri posse videbat; quorum plerique Caesaris periculum nesciebant, sed existimantes eum secum reverti ipsi etiam fugiebant. Atqui ille, quum perspiceret in sua tantum fortitudine sitam esse salutis spem, converso equo, iisque qui circa eum erant alta voce jussit ut ipsum sequerentur, in medios hostes irruit, ad suos vi perumpere festinans. Hinc sane maxime licet intelligere, Deo curae esse et belli momenta et regum pericula. Tot enim adversus Titum jactis missilibus, quum neque galea neque thorace septus esset (non bellator enim, sed explorator, ut dixi, processerat), corpus ejus intactum erat et illaesum, atque inaniter, tanquam de industria aberraretur, omnia cum stridore eum praetervolabant. Gladio vero semper a lateribus instantes dirimens, multosque ante ora subvertens, super prostratos equum agebat. Clamorem autem attollebant ad audaciam Caesaris, seque invicem hortabantur ut in eum impetum facerent: Sed fugiebant simulque omnes discedebant, quocumque cursum dirigeret. Huic autem periculi participes, a tergo et a lateribus icti, se adjunxerant; una enim erat unicuique salutis spes, simul Tito viam aperire ne prius circumveniretur. Duos autem de extremis, alterum quidem cum equo circumdatum jaculis confixerunt, alterum vero, postquam desiluerat, occiderunt et equum abducebant. Titus vero cum ceteris salvus in castra revertitur. Et Judaeis quidem, quod aggressione prima superiores fuerant, inconsulta spes animos extulit, magnamque in posterum fiduciam eis conciliabat brevis fortunae inclinatio.

(VIII.) 3. Caesar autem, postquam ei nocte conjuncta erat legio ex Ammaunte, postridie inde digressus ad locum qui Scopus dicitur se confert; unde jam tum et civitas conspicietur et clara templi magnitudo, qua planities, septemtrionalem urbis partem attingens, apposite Scopus (*Specula*) dicta fuit. Quum autem septem stadiis ab urbe distaret, ibi duas legiones simul, quintam vero legionem retrorsum tribus stadiis castra munire jussit: nam milites nocturni itineris labore attritos tegumento dignos existimabat, ut minori cum metu murum struerent. Mox autem coepta aedificatione, decima quoque legio jam aderat, quae per Hierichuntum venerat, ubi pars quaedam militum collocata fuerat aditum custodiens jam ante a Vespasiano occupatum. His autem praecceptum erat, quum sex stadiis ab Hierosolymis abessent, castra metari juxta montem Olivarum nuncupatum, qui civitati ab oriente objacet, interjecta profunda valle quae Cedron est appellata.

(IX.) 4. Continuo autem intra civitatem confligentium mutuum dissensionem tum primum sedavit bellum externum, magna vi subito quoque illatum; et cum stupore seditiosi Romanos inspectantes tribus locis castra ponentes, malam concordiam inire coeperunt, sermonesque invicem miscentes quae siverint, quidnam exspectarent, quidve passi spiritum sibi

χοιντο τρία ταῖς ἀναπνοαῖς αὐτῶν ἐπιφρασσόμενα τεῖχη·
καὶ τοῦ πολέμου μετ' ἀδείας ἀντιπολιζόντος ἑαυτὸν, οἱ
δὲ δισπερ θεαταὶ καλῶν καὶ συμφορῶν ἔργων καθέ-
ζοντο τευχῆραι, τῷ χεῖρι καὶ τὰς πανοπλίας παρέν-
5 **τες.** « Καθ' αὐτῶν ἄρα γενναῖοι μόνον ἡμεῖς, ἐξε-
« βόησαν » Ῥωμαῖοι δὲ ἐκ τῆς ἡμετέρας στάσεως κερ-
« δήσουσιν ἀναιμῶτι τὴν πόλιν. » Τούτοις ἀθροίζοντες
ἀλλήλους παρεκρότουν καὶ τὰς πανοπλίας ἀρπάσαντες
αἰφνιδίως ἐπεκθέουσι τῷ δεκάτῳ τάγματι, καὶ διὰ τῆς
10 φάραγος ἄξαντες μετὰ κραυγῆς ἐξαισίου τευχιζόμενοι
προσπίπτουσι τοῖς Ῥωμαίοις. Οἱ δὲ πρὸς τὸ ἔργον
διηρημένοι, καὶ διὰ τοῦτο τὰ πολλὰ θεειχότες τῶν
δπλων (οὔτε γὰρ θαρσεῖν τοὺς Ἰουδαίους πρὸς ἐκδρο-
μὴν ὑπελάμβανον καὶ προθυμουμένων περισπασθήσε-
15 **σαι** τὰς δρμὰς τῇ στάσει), συνεταράχθησαν ἀδοχήτως,
καὶ τῶν ἔργων ἀφέμενοι τινὲς μὲν ἀνεχώρουν εὐθέως,
πολλοὶ δὲ ἐπὶ τὰ δπλα θέοντες, πρὶν ἐπιστραφῆναι πρὸς
τοὺς ἔχθρους, ἐφρονέοντο παιόμενοι. Προσεγίνοντο δὲ
τοῖς Ἰουδαίοις αἰεὶ πλείους, ἐπὶ τῷ κρατεῖν τοὺς πρῶ-
20 **τους** τεθαρρηκότες, καὶ τῶν δντων πολλαπλασίους ἐδό-
κουν σφίσι τε καὶ τοῖς πολεμοῖς, δεξιᾷ τῇ τύχῃ χρώ-
μενοι. Μάλιστα δὲ τοὺς ἐν ἐβῇ συντάξεις ὄντας καὶ
μετὰ κόσμου καὶ παραγγελμάτων πολεμεῖν εἰδότας
ἀταξίᾳ φθάσασα θορυβεῖ. Διὸ καὶ τότε προληφθέντες
25 **οἱ** Ῥωμαῖοι ταῖς ἐμβολαῖς εἰκόν· καὶ ὁπότε μὲν ἐπι-
στραφεῖεν οἱ καταλαμβάνομενοι, τοῦ τε δρόμου τοὺς
Ἰουδαίους ἐπείχον καὶ διὰ τὴν δρμὴν ἤττον φυλαττο-
μένους ἐτίτρωσκον. Ἀεὶ δὲ πληθυσύσης τῆς ἐκδρομῆς,
μᾶλλον ταραπτόμενοι τελευταῖον ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου
30 **τρέπονται**, καὶ ἐδόκει τότε ἂν κινδυνεῦσαι τὸ τάγμα
πᾶν, εἰ μὴ Τίτος ἀγγελθέντος αὐτῷ διὰ τάχους ἐπεβόη-
θησε, καὶ πολλὰ δνειδίσας εἰς ἀνανδρίαν ἐπιστρέφει μὲν
τοὺς φεύγοντας, αὐτὸς δὲ παγίους τοῖς Ἰουδαίοις προσ-
πεσὺν μεθ' ὧν ἦκεν ἐπιλέκτων συκνοὺς μὲν ἀναίρει,
35 **τιτρώσκει** δὲ πλείους, τρέπεται δὲ πάντας καὶ συνωθεῖ
κατὰ τῆς φάραγος. Οἱ δὲ ἐν τῷ κατάντει πολλὰ κα-
κωθέντες, ὥς διεξέπεσον, ἀντικρυς ἐπιστρέφονται, καὶ
μέσῃν ἔχοντες τὴν χάραδραν τοῖς Ῥωμαίοις διεμάχον-
το. Μέχρι μὲν δὴ μέσης ἡμέρας οὕτως ἐπολέμουν·
40 **ὀλίγων** δὲ ἀπὸ μεσημβρίας ἐκκλίνοντος ἤδη, Τίτος τοὺς
μεθ' ἑαυτοῦ προσβοηθήσαντας καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν σπει-
ρῶν τοῖς ἐκτρέχουσιν ἀντιπαράταξας τὸ λοιπὸν τάγμα
πρὸς τὸν τευχισμὸν ἀνέπεμπεν εἰς τὴν ἀκρώρειαν.

(Γ'. ε'.) Ἰουδαῖοις δὲ τοῦτο ἐδόκει φυγῇ, καὶ τοῦ σκο-
45 **ποῦ** κατασείσαντος θοιμάτιον, ὅς αὐτοῖς ἐπὶ τοῦ τεύχους
καθῆστο, προπηδῶσι πλῆθος ἀκραιφνέστατον μετὰ το-
σαύτης δρμῆς, ὥς τὸν δρόμον αὐτῶν τοῖς ἀγριωτάτοις
εἰκάξειν θηρίοις. Ἀμέλει τῶν παραταχθέντων οὐδεὶς
ἔμεινε τὴν ἐμβολὴν, ἀλλ' ὥσπερ ἐξ ὀργάνου παιόμενοι
50 **διέρρηξαν** τὴν τάξιν, καὶ πρὸς τὸν ὄρος τραπέντες ἀνέ-
μευον. Λέιπεται δὲ ἐν μέσῳ τῶν προσάντει Τίτος
μετ' ὀλίγων, καὶ πολλὰ παραινούντων τῶν φίλων,
ὅσοι δι' αἰδῶ τὴν πρὸς τὸν ἡγεμόνα τοῦ κινδύνου
καταφρονήσαντες ἔστησαν, εἴκαι θανατωσὶν Ἰου-

tribus muris occludi sustinerent; et dum hostes munimenta
instar urbium sibimet exstruant, ipsi tanquam spectatores
bonorum operum utiliumque considerant moenibus clausi, et
manibus armisque remissis. « In nosmetipsos profecto,
« exclamabant, duntaxat fortes sumus; Romani autem ex
« nostra seditione id lucrabuntur, ut urbem sine sanguine
« capiant. » Istis, quum frequentes convenirent, se invicem
hortabantur, et armis correptis subito in legionem decimam
excurrunt, factaque per vallem eruptione, ingenti cum vocif-
eratione Romanos castra munientes adoriuntur. Illi autem
ad munitiones institutas perficiendas distributi, quum-
que propter hoc magna ex parte arma deposuissent (non
enim audere Judæos excursum facere arbitrabantur, et, si
maxime id vellent, animos eorum distractum iri seditione),
inopinato conturbati erant, opereque relicto nonnulli quidem
statim recesserunt, multi autem ad arma properantes, prius-
quam se in hostes converterent, confossi neci deduntur. Ad
Judæos autem plures semper accedebant, animis inde sum-
ptis quod victores essent qui præcesserant: et multo plures
quam revera erant et sibimet et hostibus videbantur, utpote
quod eis prospere cesserit fortuna. Maxime autem eos qui
ordinari consueverunt, gnarique sunt praelia ita conseren-
di ut ordines servant et imperata faciant, confusio, qua
deprehensi sunt, in trepidationem conjicit. Quare et tunc
Romani, repentino hostium adventu oppressi, factis impres-
sionibus cedebant: et quum quidem se converterent illi quos
hostes deprehendebant, et a cursu reprimebant Judæos, mi-
nusque cautos, præ impetu quo ferebantur, vulnerabant.
Quum autem numero semper augerentur qui excursionem
faciebant, magis magisque turbati Romani postremo castris
pulsii sunt. Et tunc tota in periculo esse videbatur legio,
nisi Titus, hoc ipso ei nunciato, mature illis subvenisset:
quumque multis ignaviam illis exprobrasset, suos quidem a
fuga revocat; ille vero, impetu in contravenientes Judæos
facto, cum lectis qui secum venerant multos quidem occi-
dit, plures vero sauciat, omnesque in fugam vertit et in
vallem præcípites compellit. Illi autem, in declivitate multo
damno accepto, postquam in adversam partem evaserant,
se iterum convertunt, interjectoque torrente cum Romanis
dimicabant. Equidem ad medium usque diem ita pugna-
runt: paullo autem post meridiem Titus, quum hos quis in
subsidiu cum ipso venerant, aliosque de cohortibus adver-
sum excursu facientes collocasset, reliquam legionem in
superiora montis remittebat ad muniendum vallum.

(X.) 5. Judæis autem hoc ipsum fuga esse videbatur,
quumque idem indicasset speculator, quem illi in muro posue-
rant, vestem concutiendo, magna et recens multitudo tanto
impetu prosiliit, ut bestias immanissimas cursu adæquarent.
Jam nemo ex adversa acie impressionem illorum susti-
nuit: sed quasi vi machinæ ferirentur ordines perturbant,
et in fugam versi ad montem se recipiebant. In acclivitatibus
autem medio Titus cum paucis relictis est: multumque
monentibus amicis, qui ex imperatoris reverentia contempto
periculo steterunt, ut Judæis mori cupientibus cederet, nec

δαίσις, καὶ μὴ προκινδυνεύειν τούτων οὐς ἐχρῆν πρὸ αὐτοῦ μένειν, λαμβάνειν δὲ ἔνοιαν τῆς καθ' αὐτὸν τύχης, καὶ μὴ στρατιώτου τάξιν ἀποπληροῦν τὸν τοῦ πολέμου καὶ τῆς οἰκουμένης δεσπότην, μηδὲ δέξειαν οὕτως ὑφίστασθαι ῥοπήν, ἐν ᾗ σαλεύει τὰ πάντα, τούτων οὐδὲ ἀκούειν ἔδοξε, τοῖς δὲ κατ' αὐτὸν ἀνατρέχουσιν ἀνθίσταται, καὶ κατὰ στόμα παίων βιαζομένων ἀνῆρει, κατὰ τε τοῦ πρανοῦς ἀθροῖς ἐμπίπτειν ἀνέωθει τὸ πλῆθος. Οἱ δὲ, πρὸς τε τὸ παράστημα καὶ τὴν ὁρμὴν καταπλαγέντες, οὐδὲ οὕτω μὲν ἀνέφρουγον εἰς τὴν πόλιν, καθ' ἑκάτερον δὲ ἐγκλινόντες ἀπ' αὐτοῦ τοῖς ἀνωτέρω φεύγουσι προσέκειντο. Καὶ τούτοις δὲ κατὰ πλευρὰ προσβάλλων τὰς ὁρμὰς ὑπετέμεντο· κὰν τούτῳ καὶ τοῖς ἀνω τειχιζούσι τὸ στρατόπεδον, ὥς ἐθεάσαντο τοὺς κάτω φεύγοντας, πάλιν ἐμπίπτει ταραχὴ καὶ δέος, καὶ διασκίδνεται πᾶν τὸ τάγμα· δοκούντων ἀνυπόστατον μὲν εἶναι τὴν τῶν Ἰουδαίων ἐκδρομὴν, τετράφθαι δὲ αὐτὸν Τίτον· οὐ γὰρ ἂν ποτε τοὺς ἄλλους φυγεῖν ἐκείνου μένοντος· καὶ καθάπερ πανικῶ δαίματι κυκλωθέντες ἄλλος ἄλλαχῇ διεφέροντο, μέχρι τινὲς κατιδόντες ἐν μέσῳ τοῦ πολέμου τὸν ἡγεμόνα στρεφόμενον, καὶ μέγα δεισάντες ἀμφ' αὐτῷ, διαδοῶσι τὸν κίνδυνον διὰ τῷ τάγματι. Τοὺς δὲ αἰδῶς ἐπέστρεφε, καὶ πλείον τι φυγῆς κακίζοντες ἀλλήλους ἐπὶ τῷ κα-
25 ταλιπεῖν Καίσαρα, πάσῃ βίᾳ κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἐχρῶντο, καὶ κλινάντας ἀπὰς ἀπὸ τοῦ κατάντους συνώθουν αὐτοὺς εἰς τὸ κοῖλον. Οἱ δὲ ὑπὸ πόδα χωροῦντες ἐμάχοντο, καὶ κλεονεκτοῦντες οἱ Ῥωμαῖοι τῷ καθύπερθε ἐν εἰναι συνελαύνουσι πάντας εἰς τὴν φάραγγα. Ἦρσαν
30 ἐκεῖτο δὲ τοῖς καθ' αὐτὸν ὁ Τίτος, καὶ τὸ μὲν τάγμα πάλιν ἐπὶ τὴν τειχοποιίαν ἐπεμψεν, αὐτὸς δὲ σὺν οἷς πρότερον ἀντιστάς εἶργε τοὺς πολεμίους. Ὡστε, εἰ χρὴ μήτε θεραπεία τι προστιθέντα μήτε ὑφελόντα φθόνῳ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν, αὐτὸς Καίσαρ δις μὲν ἐρρύσατο κινδυνέον δλον τὸ τάγμα, καὶ τοῦ περιβάλλεσθαι δὲ τὸ στρατόπεδον αὐτοῖς ἔδειαν παρέσχε.

ΚΕΦ. Γ'.

Λωφῆσαντος δὲ πρὸς βραχὺ τοῦ θύραθεν πολέμου, πάλιν ἔνδον ἡ στάσις ἐπηγείρετο, καὶ τῆς τῶν ἀζύμων ἐνστάσης ἡμέρας τεσσαρεσκαίδεκάτῃ Ξανθικοῦ μηνός,
40 ἐν ᾗ δοκοῦσιν Ἰουδαῖοι τὸν πρῶτον ἀπαλλαγῆναι καιρὸν Αἰγυπτίῳ, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἐλεάζαρον παρανοήγοντες τὰς πύλας ἐδέχοντο ἐκ τοῦ δήμου τοὺς προσκυνεῖν ἐθέλοντας εἰσω, Ἰωάννης δὲ προκάλυμμα τῆς ἐπιβουλῆς ποιησάμενος τὴν ἑορτὴν, τῶν σὺν αὐτῷ κρυ-
46 πτοῖς ὄπλοις ἐνσκευάσας τοὺς ἀσχημοτέρους, ὧν οἱ πλείους ἦσαν ἀναγνοί, διὰ σπουδῆς παρεισπέμπει προκαταληψομένους τὸ ἱερόν. Οἱ δὲ, ὡς ἔνδον ἐγένοντο, τὰς ἐσθῆτας ἀπορρίψαντες, ἐράνησαν ἐξαπίνης ὀπλιται. Ταραχὴ δὲ μεγίστη περὶ τὸν ναὸν αὐτίκα
60 καὶ θόρυβος ἦν, τοῦ μὲν ἔξω τῆς στάσεως λαοῦ κατὰ πάντων ἀκριτον οἰομένων εἶναι τὴν ἐπιθεσιν, τῶν δὲ ζηλωτῶν ἐπὶ σφίσι μόνοις. Ἄλλ' οἱ μὲν ἀφήμενοι τὸ

ipsorum causa periclitaretur, quos propter ipsum oporteret impetum sustinere, sed potius suae conditionis rationem haberet, et non, dum militis officio fungeretur et belli et terrarum orbis dominus, in praesenti adeo discrimine ipse staret, in quo verteretur omnium fortuna: ista ne audire quidem visus est, contra ipsum vero exsurgentibus resistit, eosque in ora feriens, quum vi obniterentur, occidebat, et confertis incumbens per declive multitudinem deturbabat. Illi autem, licet animi tanta praesentia et impetu perterriti, ne tum quidem in civitatem refugiebant, sed in utrumque latus ab eo declinantes, sursum fugientes insequabantur. Verum istos quoque a latere aggressus impetum reprimebat. Dumque haec aguntur, etiam illos qui paullo supra castra muniunt, ubi fugere inferiores videre, rursus occupat metus ac trepidatio, omnesque legionis istius milites dissipantur (ut qui Judaeorum excursus non ferendum esse existimarent, ipsumque in fugam versum esse Titum; nunquam enim illo manente alios fugituros esse): et tanquam Panico terrore circumdati, alius alio ferebantur, donec quidam, quum vidissent imperatorem in media pugna versari, et de eo in magno metu esse coepissent, universae legioni ejus periculum edito clamore significant. Illos autem pudor revocabat, et fuga majus aliquid sibi invicem exprobrantes quod Caesarem deseruissent, totis viribus in Judaeos ruebant: ipsosque, ubi semel se inclinarunt, per declivia in civitatem coegerunt. Illi vero pedem referentes pugnant; Romanique, utpote loco superiores plus valentes, in vallem omnes compellunt. At Titus illis instabat qui adversus ipsum contendebant, et legionem quidem ad vallum muniendum remisit; ipse vero cum iis quibus fretus antea restiterat, hostes arcebat. Adeo ut, si verum dicere oporteat, nihil ex adulatione adjiciendo aut ex invidia detrahendo, fatendum est Caesarem ipsum bis totam legionem e periculo eripuisse, atque effecisse ut incolumes ad castra munienda sese possent recipere.

CAP. III. (XI.)

Quum autem paulisper quieverisset bellum externum, rursus seditio exoriebatur domestica; et instante festo Azymorum, die decima quarta mensis Xanthici, qua primum creduntur Judaei ab Aegyptiis liberati, Eleazarus quidem suique, portas aperientes, e populo excipiebant quotquot intus adorare volebant: Joannes autem, festo ad occultandas insidias usus, quosdam e suis ignotiores armis abditis instructos, quorum plerique haud purificati erant, eo animo studioque inter alios submittit, ut fanum occuparent. Illi autem, quum intus essent, vestimentis abjectis subito armati apparuerunt. Maxima vero statim turba circa templum ac tumultus erat, populo quidem a seditione alieno in omnes sine discrimine, zelotis vero in semet solos impetum factum iri suspicantibus. Verum hi quidem relicta jam

φρουρεῖν ἔτι τὰς πύλας, καὶ τῶν ἐπάλξεων καταπηδή-
σαντες πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθειν, εἰς τοὺς ὑπονόμους τοῦ
ἱεροῦ κατέφυγον· οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ δήμου πρὸς τῷ βωμῷ
κἀταπητήσαντες, καὶ περὶ τὸν ναὸν συνειλούμενοι κα-
τεπατοῦντο, ξύλοις τε ἀνέδην παιόμενοι καὶ σιδήρῳ.
Πολλοὺς δὲ τῶν ἡσυχίων κατ' ἔχθραν καὶ μῖσος ἰδίων
ὡς ἀντιστασιαστὰς ἀνῆρουν οἱ διάφοροι· καὶ πᾶς ὁ
προσκρούσας τινὲ τῶν ἐπιβούλων πάλαι, τήνικαυτὰ
ἐπιγνωθεὶς, ὡς ζηλωτὴς πρὸς αἰκίαν ἀνῆγετο. Πολλὰ
δὲ δεινὰ τοὺς ἀναιτίους διαθέντες ἐκεχειρίαν τοῖς αἰ-
τίοις ἔδωσαν, καὶ προελθόντας ἐκ τῶν ὑπονόμων διέεσαν·
αὐτοὶ δὲ καὶ τὸ ἐνδοτέρῳ ἱερὸν κατασχόντες καὶ τὰς ἐν
αὐτῷ παρασκευὰς πάσας, κατεθάρρουν ᾗδ' τοῦ Σίμων-
ος. Ἡ μὲν οὖν στάσις οὕτω τριμερὲς οὔσα πρότερον
εἰς δύο μοῖρας περιίσταται.

(ΙΒ'). β'. Ὁ δὲ Τίτος, ἔγγιον ἀπὸ τοῦ Σκοποῦ τῇ πόλει
στρατοπεδεύσασθαι προαιρούμενος, πρὸς μὲν τοὺς ἐκ-
τρέχοντας ἔστησεν, ἐπιλέξας ἱππέων τε καὶ πεζῶν
δουὺς ἀρχέσειν ὑπελάμβανε, τῇ δὲ ὅλῃ δυνάμει προσ-
έταξεν ἐξομαλίζειν τὸ μέχρι τοῦ τείχους διάστημα.
Καταβληθέντος δὲ παντὸς ἔρκους καὶ περιφράγματος,
ὅσα κήπων προανεστήσαντο καὶ δένδρων οἱ οἰκήτορες,
ὅλης τε ἡμέρου τῆς μεταξὺ πάσης ἐκκοπέσης, ἀνε-
πλήσθη μὲν τὰ κοῖλα καὶ χαρπιδώδη τοῦ τόπου· τὰς
δὲ πετρώδεις ἐξοχὰς σιδήρῳ κατεργαζόμενοι χθαμαλὸν
ἐποίουν πάντα τὸν χώρον ἀπὸ τοῦ Σκοποῦ μέχρι τῶν
Ἡρώδου μνημείων, ἃ προσείχε τῇ τῶν Ὀφειων ἐπικα-
λυμένη κολυμβήθρα.

γ'. Καὶ κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ
τῶν Ῥωμαίων ἐνέδραν συσκευάζοντα τοιάνδε. Τῶν
στασιαστῶν οἱ μὲν τολμηρότεροι προελθόντες ἔξω τῶν
Ἰουδαϊκῶν καλουμένων πύργων, ὡς ἐκβεβλημένοι δῆ-
θεν ὑπὸ τῶν εἰρηνικῶν φρονούντων, καὶ δεδοικότες τὴν
τῶν Ῥωμαίων ἔφοδον ἀνελκύντο, καὶ παρ' ἀλλήλους
ἐπέπησσαν· οἱ δὲ διαστάντες ἐπὶ τοῦ τείχους, δῆ-
μος εἶναι δοκῶν, εἰρήνην ἔδωκαν, καὶ δεξιὰν ᾗτόντο,
καὶ τοὺς Ῥωμαίους ἐκάλουν, ἀνοίξιν ὑπισχνόμενοι
τὰς πύλας· ἅμα δὲ ταῦτα κεκραγότες, καὶ τοὺς σφετέ-
ρους ἔβαλλον λίθοις, ὡς ἀπελαύνοντες τῶν πυλῶν.
Κάκεινοι βιάζεσθαι τὰς εἰσόδους ὑπεκρίνοντο, καὶ τοὺς
ἐνδὸν ἱκετεύειν, συνεχῶς τε πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ὁρ-
μήσαντες, ἐπιστρεφόμενοι ταραττομένοις προσεώχεσαν.
Παρὰ μὲν οὖν τοῖς στρατιώταις τὸ πανοῦργον αὐτῶν
οὐκ ἐλείπετο πίστει· ἀλλ' ὡς τοὺς μὲν ἐν χερσὶν ἔχον-
τες ἐτόιμους πρὸς τιμωρίαν, τοὺς δὲ ἀνοίξιν τὴν πόλιν
ἐλπίζοντες, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν πρᾶξιν. Τίτῳ δὲ δι'
ὑποψίας ἦν τὸ τῆς ἐπικλήσεως παράλογον· καὶ γὰρ
πρὸ μιᾶς ἡμέρας προκαλούμενος αὐτοὺς ἐπὶ συμβάσεσι
διὰ τοῦ Ἰουσήπου μέτριον οὐδὲν ἡύρισκε, καὶ τότε τοὺς
στρατιώτας κατὰ χώραν μένειν ἐκέλευεν. Φθάνουσι
δὲ τινες τῶν ἐπὶ τοῖς ἔργοις προτεταγμένων ἀρπάσαν-
τες τὰ ὄπλα πρὸς τὰς πύλας ἐκδραμεῖν. Τούτοις οἱ
μὲν ἐκβεβλησθαι δοκῶντες τὸ πρῶτον ὑπεχώρουν· ἐπεὶ
δὲ μεταξὺ τῶν τῆς πύλης ἐγίνοντο πύργων, ἐκθέοντες

portarum custodia, postquam ex propugnaculis desilue-
rant, priusquam ad manus ventum esset, in templi cloacas
confugere : populus vero ad aram trepidantes constipati-
que circa templum conculcabantur, lignis passim ferro-
que caesi. Multos autem qui vitam quietam agebant, ex
simultate et odio privato, quasi diversae factionis fuissent,
interficiebant inimici : et quicunque antea insidiatorum
aliquem offenderat, tunc agnitus quasi zelotes ad caedem
ducebatur. Verum hi qui variis modis in fontes saevitiam
exercebant, nocentibus inducias concesserunt, progressos-
que ex cloacis dimiserunt : ipsi autem, quum templum in-
terius omnemque in eo apparatus occupassent, jam in Si-
monem confidentiam concipiebant. Atque ita quidem sedi-
tio, quae antea triplex erat, in duas partes redigitur.

(XII.) 2. Titus autem, quum ei in animo esset castra de
Scopo propius ad civitatem transferre, lectos equites pedite-
que, quotquot satis esse arbitrabatur, ad colibendos excur-
sus posuit; omnibus vero copiis imperavit totum ad muros
usque intervallum complanare. Cunctis igitur maceris ac
sepibus, quibus hortos ac lucos incolae praemunierant,
dirutis, omnique arbore mansueta quae in medio erat ex-
cisa, oppleta quidem sunt quae cava erant et hiantia;
saxorum vero exstantia ferro auferendo solum exaequa-
runt omne a Scopo usque ad Herodis monumenta, prope
piscinam quae Serpentium nuncupata erat.

3. Illis etiam diebus Judaei huiusmodi insidias Romanis
struunt. Audaciores qui erant e seditiosis, urbe egressi ad
turres quae Muliebres appellantur, quasi scilicet a pacis
studiosis ejecti, veritique Romanorum incursum ante
moenia versabantur, et subinde alii alios expavescebant.
Alii vero in moenibus dispositi, quasi ex plebe homines,
pacem clamabant, et dextram petebant, et Romanos voca-
bant, portas se patefacturos esse pollicentes. Simul autem
ista vociferantes, in suos, quasi portis eos abigerent, lapi-
des jaciebant. Atque illi se vi perrumpere aditus velle
simulabant, illisque qui intus erant supplicare : quum-
que ad Romanos saepenumero ire contendissent, reversi
metu exterritis similes videbantur. Et apud milites qui-
dem haec eorum calliditas fide non carebat : sed tanquam
hos quidem in manibus haberent paratos ad supplicium,
illos vero civitatem sibi aperturos sperarent, ad rem exse-
quendam iverunt. Titus autem inexpectatam vocationem
suspectam habebat : namque quum eos pridie per Jose-
phum ad pactiones provocasset, nihil moderati responsi
accipiebat, et tunc milites suo loco manere jussit. Jam
vero quidam, qui operariorum in fronte collocati erant,
raptis armis ad portas procurrerunt. Isti autem qui pro
ejectis habebantur, primo se subducebant : ut vero intra
portae turres perventum erat, Judaei excursu facto illos

ἐκυκλοῦντο σφᾶς, καὶ προσέκειντο κατόπιν· οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ τείχους πλήθος χειρμάδων καὶ βελῶν παντοίων ἄθρουν κατέχευαν, ὥστε συχνούς μὲν ἀνελεῖν, τρῶσαι δὲ πλείστους. Ἦν γὰρ οὐ ῥᾶδιον τοῦ τείχους διαφυγεῖν
 5 τῶν κατόπιν βιαζομένων, καὶ ἄλλως αἰδώς τῆς διαμαρτίας τῶν ἡγεμόνων καὶ δέος παρεκελεύετο τῷ πταίσματι προσλιπαρεῖν. Διὸ δὴ μέχρι πλείστου διαδορατιζόμενοι, καὶ πολλὰς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων λαμβάνοντες πληγὰς, ἀμέλει δὲ οὐκ ἐλάττους ἀντιδιδόντες,
 10 τέλος ἀνωθοῦσι τοὺς κυκλωσαμένους. Ὑποχωροῦσι δὲ αὐτοῖς οἱ Ἰουδαῖοι μέχρι τῶν Ἑλένης μνημείων εἰπόντο βάλλοντες.

δ'. Ἐπειτα οἱ μὲν ἀπειροκάλως ἐξυβρίζοντες εἰς τὴν τύχην ἐσκωπτὸν τε τοὺς Ῥωμαίους δελεασθέντας
 15 ἀπάτῃ καὶ τοὺς θυρεοὺς ἀνασεύοντες ἐσκίρτων, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀνεβόων. Τοὺς δὲ στρατιώτας ἀπειλὴ τῶν ταριαρχῶν καὶ χαλεπαίνων Καῖσαρ τοῦτοις ἐξεδέχετο, φάσκων ὥς « Ἰουδαῖοι μὲν, οἷς ἀπόνοια μόνῃ στρατηγεῖ, « πάντα μετὰ προνοίας πράττουσι καὶ σκέψεως, ἐπιβου-
 20 « λὰς τε συντάσσοντες καὶ λόχους, ἔπεται δὲ αὐτῶν ταῖς « ἐνέδραις καὶ τύχῃ, διὰ τὸ πειθῆνιον καὶ τὴν πρὸς ἀλλή-
 « λους εὐνοίαν τε καὶ πίστιν. » Ῥωμαῖοι δὲ, οἷς δι' εὐ-
 « ταξίαν καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας εὐπειθὲς αἰεὶ δουλεύει
 « καὶ τύχῃ, νῦν ὑπὸ τῶν ἐναντίων πταίοῦσι, καὶ διὰ
 25 « χειρῶν ἀκрасίαν ἀλίσκονται, τὸ πάντων αἰσχιστον, « ἀστρατήγητοι μαχόμενοι παρόντος Καίσαρος. Ἦ
 « μεγάλα μὲν στενάζειν ἔφη τοὺς τῆς στρατιᾶς νόμους, « μεγάλα δὲ αὐτοῦ τὸν πατέρα τήνδε τὴν πληγὴν πυ-
 « θόμενον, εἰ γε ὁ μὲν ἐν πολέμοις γηράσας οὐδέποτε
 30 « ἔπταισεν οὕτως, οἱ νόμοι δὲ αἰεὶ καὶ τοὺς βραχύ τι « τῆς τάξεως παρακινήσαντας θανάτῳ κολάζουσι. Νῦν
 « δὲ διπλὴν στρατιάν ἐοράκασι λιποτακτεῖν. Γνώσεσθαι
 « γε μὴν αὐτίκα τοὺς ἀπαυθαδισαμένους, ὅτι καὶ τὸ
 « νικᾶν παρὰ Ῥωμαίοις δίχα παραγγέλματος ἀδοξεῖται. »
 35 Τοιαῦτα διατεινόμενος πρὸς τοὺς ἡγεμόνας δῆλος ἦν κατὰ πάντων χρῆσθαι τῷ νόμῳ. Καὶ οἱ μὲν παρείδησαν τὰς ψυχὰς, ὥς ὅσον οὐδέπω τεθνηζόμενοι δικαίως περιχυθέντα δὲ τὰ τάγματα τῷ Τίτῳ περὶ τῶν συστρατιωτῶν ἰκέτευσεν, καὶ τὴν ὀλίγων προπέτειαν χάρισ-
 40 σθαι τῇ πάντων εὐπειθείᾳ κατηντίβολου· ἀναλήψεσθαι γὰρ αὐτοὺς τὸ παρὸν πταίσμα ταῖς εἰς τὸ μέλλον ἀρεταῖς.

ε'. Πείθεται Καῖσαρ ἅμα ταῖς τε ἰκεσίαις καὶ τῷ συμφέροντι· τὴν μὲν γὰρ καθ' ἑνὸς τιμωρίαν ὥστε
 45 χρῆναι μέχρις ἔργου προκόπτειν, τὴν δὲ ἐπὶ πλήθους, μέχρι λόγου. Τοῖς μὲν οὖν στρατιώταις διηλλάττετο, πολλὰ νοουθετήσας αὐτοῖς εἶναι φρονιμωτέρους· αὐτὸς δὲ ὅπως ἀμύνεται τὴν Ἰουδαίων ἐπιβουλὴν ἐσκόπει. Τέσσαρσι δὲ ἡμέραις ἐξισθόντος τοῦ μέχρι τῶν τειχῶν
 50 διαστήματος, βουλόμενος μετὰ ἀσφαλείας τὰς τε ἀποσκευὰς καὶ τὸ λοιπὸν πλήθος παραγαγεῖν, τὸ καρτερώτατον τῆς δυνάμεως ἀντιπαρεξέτεινε τῷ τείχει κατὰ τὸ βόρειον κλίμα καὶ πρὸς ἐσπέραν ἐφ' ἑπτά βαθύνας τὴν φάλαγγα, τῶν τε πεζῶν προτεταγμένων, καὶ κατόπιν

circumvenerunt, et a tergo urgebant : qui vero in mœnibus erant, confertam lapidum et omne genus telorum vim in eos effuderunt, adeo ut multos quidem necarint, plurimos vero vulnerarint. Non enim facile erat a muro se fuga liberare, quum illos vi urgerent qui a tergo erant ; prætereaque pudor quod imperata neglexerint et metus in delicto perseverare suadebat. Quamobrem in longa dimicatione multa a Judæis vulnera accipientes, atqui non pauciora vicissim dantes, eos a quibus circumdati erant tandem repellunt. Illos autem se subducentes Helenæ usque ad monumenta jaculis persequiebantur Judæi.

4. Post hæc illi quidem, præter decorum fortuna insolescentes, contumelias jaciebant in Romanos fraude inescatos, et scutis concrepantes exsultabant, lætisque vocibus exclamabant. Milites autem centurionum interminatio excipiebat, et Cæsar iratus, hujusmodi verbis : « Judæi quidem, quos sola ducit desperatio, nil nisi bene provisum et
 « diligenter exploratum agunt, fraudes simul et insidias
 « componentes ; eorumque dolis etiam fortuna favet, quod
 « sint morigeri et sibi invicem benevoli fidique : Romani vero,
 « quibus ob disciplinam et ducibus parendi consuetudinem
 « etiam fortuna semper se addicit, nunc contraria sequendo
 « labuntur, et manuum intemperantia vincuntur ; et, quod
 « omnium rerum turpissimum, nemine eos ducente dimi-
 « cantes, quum præsens sit Cæsar. Certe, inquit, vehementer ingemiscent militiæ leges, vehementer et pater meus,
 « quum hanc plagam resciverit ; siquidem ille, ætate in
 « bellis exacta, nunquam isto modo peccavit ; leges vero in
 « eos, qui vel minimum secus faciunt quam ordo postulat,
 « morte vindicant. Nunc autem totum exercitum ordinis
 « deserti reum viderunt. Atqui vero eos statim rescituros
 « esse qui in tantum audaciæ processerint, quod apud Ro-
 « manos etiam vincere sine imperatoris præcepto inglorium
 « sit. » Quum ista ad ordinum ductores cum indignatione loquutus esset, non dubium erat quin in omnes ex lege animadvertere voluerit. Atque illi quidem animis dejecti esse cœperunt, quasi mortem mox oppetitur, idque juste : circumfusse vero legiones Tito supplicabant pro commilitonibus, paucorumque temeritatem condonari omnium obedientiæ precabantur, ut qui præsens peccatum emendaturi essent sua in posterum virtute.

5. Persuadetur id Cæsari et precibus et quod e re sua esset : etenim unius hominis pœnam re vera exsequendam esse putabat, multitudinis vero verbis tantum. Et cum militibus quidem in gratiam rediit, postquam illos multis monuerat, ut reliquo tempore caute magis se gererent : ipse vero, quemadmodum Judæorum ulcisceretur insidias, secum cogitabat. Quum autem intra quadriduum cœqualum esset intervallum omne usque ad muros, eo animo ut impedimenta et reliquam multitudinem tuto traduceret, militum validissimos a septemtrionali tractu in occidentum usque seplemplici secundum profunditatem ordine contra murum prætendit, peditibus in fronte ac post eos equitibus acie

τῶν ἱππέων τριστοίχων ἑκατέρων, ἑβδομοὶ κατὰ μέσον
εἰστήκεσαν οἱ τοῖχοι. Τοσούτω δὲ στίφει πεφραγμέ-
νων Ἰουδαίους τῶν ἐκδρομῶν, τὰ τε ὑποζύγια τῶν τριῶν
ταγμάτων καὶ ἡ πληθὺς ἀδελῶς παρῶδευσεν. Αὐτὸς
5 μὲν οὖν Τίτος, ἀπέχων ὅσον εἰς σταδίους δύο τοῦ τεί-
χους, κατὰ τὸ γωνιαῖον αὐτοῦ μέρος ἀντικρὺ τοῦ Ψη-
φίνου καλουμένου πύργου στρατοπεδεύεται, πρὸς δὲ ὁ
κύκλος τοῦ τείχους, πρὸς ἄρκτον καθήκων, ἀνακάμπτει
πρὸς δύσιν. Ἡ δὲ ἐτέρα μοῖρα τῆς στρατιᾶς κατὰ
10 τὸν Ἰππικὸν προσαγορευθέντα πύργον τευχίζεται, διε-
στῶσα τῆς πόλεως ὁμοίως δύο σταδίους. Τὸ μέντοι δέ-
κατον τάγμα κατὰ χώραν ἐπὶ τοῦ Ἑλαιῶν καλουμένου
ὄρους ἔμενε.

ΚΕΦ. Δ'.

Τρισὶ δὲ ὠχυρωμένη τείχεσιν ἡ πόλις, καθὰ μὴ ταῖς
15 ἀβάτοις φάραγξιν ἐκυκλοῦτο (ταύτη γὰρ εἰς ἣν περιέβο-
λος), αὐτὴ μὲν ὑπὲρ δύο λόφων ἀντιπρόσωπος ἔκτιστο,
μέση φάραγγι διηρημένων, εἰς ἣν ἐπάλληλοι κατέληγον
αἱ οἰκίαι. Τῶν δὲ λόφων ὁ μὲν τὴν ἄνω πόλιν ἔχων
ὕψιλλότερός τε πολλῶν καὶ τὸ μῆκος ἰθύτερος ἦν· διὰ
20 τοῦ τὴν ὀχυρότητα φρούριον μὲν ἐπὶ Δαβίδου τοῦ βα-
σιλέως ἔκαλετο (πατὴρ Σολομῶνος ἦν οὗτος, τοῦ πρώ-
του τὸν νεῶν κτίσαντος), ἡ ἄνω δὲ ἀγορὰ πρὸς ἡμῶν
ἄτερος δὲ ὁ καλούμενος Ἀκρα καὶ τὴν κάτω πόλιν ὑπε-
στῶς ἀμφέκυρτος. Τοῦτου δὲ ἀντικρὺ τρίτος ἦν λόφος,
25 ταπεινότερός τε φύσει τῆς Ἀκρας, καὶ πλατεῖα φάραγγι
διειργόμενος ἄλλη πρότερον· αὐθὺς γε μὴν καθ' οὓς οἱ
Ἀσαμωναῖοι χρόνους ἐδασίλευον, τὴν τε φάραγγα ἔχω-
σαν, συνάψαι βουλόμενοι τῷ ἱερῷ τὴν πόλιν, καὶ τῆς
Ἀκρας κατεργασάμενοι τὸ ὕψος ἐποίησαν χαμαλωτέρον,
30 ὥς ὑπερφαίνοντο καὶ ταύτη τὸ ἱερόν. Ἡ δὲ τῶν Τυρο-
ποιῶν προσαγορευομένη φάραγγις, ἣν ἔφαμεν τὸν τε τῆς
ἄνω πόλεως καὶ τὸν κάτω λόφον διαστέλλειν, καθήκει
μέχρι Σιλωάμ· οὕτω γὰρ τὴν πηγὴν, γλυκεῖάν τε
καὶ πολλὴν οὖσαν, ἔκαλοῦμεν. Ἐξῴθεν δὲ οἱ τῆς πό-
35 λεως δύο λόφοι βαθείαις φάραγξι περιέχοντο, καὶ διὰ
τούς ἑκατέρωθεν κρημνοὺς προσιτὸν οὐδαμῶθεν ἦν.
β'. Τῶν δὲ τριῶν τειχῶν τὸ μὲν ἀρχαῖον διὰ τε τὰς
φάραγγας καὶ τὸν ὑπὲρ τούτων λόφον ἐφ' οὗ κατε-
σκεύαστο δυσάλωτον ἦν· πρὸς δὲ τῷ πλεονεκτῆματι
40 τοῦ τόπου καὶ καρτερώς ἐδεδόμητο, Δαβίδου τε καὶ
Σολομῶνος, ἐτι δὲ τῶν μεταξὺ τούτων βασιλέων φιλο-
τιμηθέντων περὶ τὸ ἔργον. Ἀρχόμενον δὲ κατὰ βορρᾶν
ἀπὸ τοῦ Ἰππικοῦ καλουμένου πύργου, καὶ διατείνον
ἐπὶ τὸν Εὐστὸν λεγόμενον, ἔπειτα τῇ βουλῇ συνάπτον,
45 ἐπὶ τὴν ἐσπέριον, τοῦ ἱεροῦ στοὰν ἀπηρτίζετο· κατὰ
θάτερα δὲ πρὸς δύσιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ μὲν ἀρχόμενον
πύργου, διὰ δὲ τοῦ Βηθσῶ καλουμένου χωρίου κατα-
τεῖνον ἐπὶ τὴν Εὐσσηνῶν πύλιν, καὶ ἔπειτα πρὸς νότον
50 ὑπὲρ τὴν Σιλωάμ ἐπιστρέφον πηγὴν, ἐνθεν τε πάλιν
ἐκκλίνον πρὸς ἀνατολὴν ἐπὶ τὴν Σολομῶνος κολυμβή-
θραν, καὶ διήκον μέχρι χώρου τινὸς ὃν καλοῦσιν Ὀφλάν,
τῇ πρὸς ἀνατολὴν στοᾷ τοῦ ἱεροῦ συνῆπτε. Τὸ δὲ

terna dispositis, mediisque inter utrosque per septenos col-
locatis sagittariis. Quumque Judæi a militibus ita ordinatis
ab excursionibus prohibiti essent, trium legionum jumenta,
itemque alia multitudo secure transiit. Et Titus quidem
ipse, quum circiter duo stadia a muro abesset, juxta partem
ejus angularem, contra turrim quæ Psephina appellatur,
castra ponit, ad quam muri ambitus ad austrum pertingens
flectitur versus occidentem. Altera autem exercitus pars
juxta turrim Hippicon nuncupatam circumvallata erat,
duorum stadiorum spatio similiter ab urbe distans. Verum
legio decima eodem loco manebat in Olivarum monte.

CAP. IV. (XIII.)

Civitas autem triplici muro munita, nisi qua vallibus in-
viis cingebatur (ea enim parte simplici circumdata erat), ipsa
quidem adversis frontibus super duos colles erat condita,
media valle discretos, in quam utrinque desinebant fre-
quentes domus. Collium vero ille cui superior insidet
civitas longe est excelsior, et in longitudinem directior:
adeoque propter munitionem castellum quidem a rege Da-
vide appellabatur, (hic pater Solomonis erat, qui primus
templum ædificavit), a nobis autem Forum superius. Alter
vero Acra dictus qui inferiorem sustinet civitatem, utrin-
que declivis. Huic autem ex adverso tertius erat collis,
natura humilior quam Acra, atque ab alia lata valle olim
discretus: ceterum postea, quo tempore Asamonæi regna-
bant, hi et vallem aggeribus ingestis compleverunt, eo animo
ut templo civitatem conjungerent, et Acræ altitudinem
demoliti depressiorem fecerunt, ut eam etiam superemineret
templum. Vallis autem Tyropæorum appellata, qua diximus
superioris civitatis collem ab inferiori dirimi, usque ad Si-
loam protenditur: ita enim vocamus fontem, qui dulcis est
et copiosus. Extrinsecus autem duo illi colles profundis
vallibus cingebantur, et ob præcipitia utrinque nullus locus
adiri poterat.

2. Trium autem murorum vetustissimus inexpugnabilis
erat, tum propter valles et imminensem illis collem cui su-
perstructus erat, tum quod ad loci naturam et firmitatem
accesserant Davidis et Solomonis et subsequentium regum
monimenta, quibus multum studii et sumptuum impende-
rant. Incipiens autem parte boreali a turri quæ Hippica
dicitur, et protensus ad Xystum qui appellatur, deinde curiæ
conjunctus, in occidentalem templi porticum desinebat. Ab
altera autem parte ad occidentem ab eadem quidem turri
incipiens, per eum vero locum qui Bethso dicitur correctus
ad Essenorum usque portam, et postea versus Notum ad
fontem Siloam flectens, et inde rursus in orientem deflectens
versus piscinam Solomonis, et usque ad locum quendam
pertinens qui Ophlas dicitur, orientali templi portici con-
junctus erat. Secundus autem murus initium quidem du-

δεύτερον τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ πύλης εἶχεν ἣν Γεννάθ
ἐκάλουν, τοῦ πρώτου τείχους οὖσαν, κυκλούμενον δὲ τὸ
προσάρκτηιον κλίμα μόνον ἀνῆι μέχρι τῆς Ἀντωνίας.
Τῷ τρίτῳ δὲ ἦν ἀρχὴ ὁ Ἱππικὸς πύργος, ὅθεν μέχρι
5 τοῦ βορείου κλίματος κατατεῖνον ἐπὶ τὸν Ψήφινον πύρ-
γον, ἔπειτα καθῆκον ἀντικρὺ τῶν Ἑλένης μνημείων
(Ἀδιαβηνὴ βασιλὶς ἦν αὕτη, Ἰζάτου βασιλέως μήτηρ),
καὶ διὰ σπηλαίων βασιλικῶν μηχανόμενον ἐκάμπτετο
μὲν γωνιαῖον πύργῳ κατὰ τὸ Κναφείως προσαγορευόμενον
10 μνήμα· τῷ δὲ ἀρχαίῳ περιδόλῳ συνάπτον εἰς τὴν Κα-
δρώννα καλούμενην φάραγγα κατέληγεν. Τοῦτο τῇ
προσκειθείσῃ πόλει περιέθηκον Ἀγρίππας, ἥπερ ἦν
πᾶσα γυνή. Πλήθει γὰρ ὑπερχομένη, κατὰ μικρὸν
ἐξείρπε τῶν περιδόλων, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὰ προσάρκτηια
15 πρὸς τῷ λόφῳ συμπολίζοντες, ἐπ' οὐκ ὀλίγον προήλθον
καὶ τέταρτον περιοικηθῆναι λόφον, ὃς καλεῖται Βεζεθά,
κείμενος μὲν ἀντικρὺ τῆς Ἀντωνίας, ἀποτεμνόμενος δὲ
ὀρύγματι βαθεῖ (διατρεφύθη γὰρ ἐπίτηδες), ὥς μὴ τῷ
λόφῳ συνάπτοντες οἱ θεμέλιοι τῆς Ἀντωνίας εὐπρόσι-
20 τοί τε εἴεν καὶ ἤττον ὑψηλοί. Διὸ δὴ καὶ πλείστον ὕψος
τοῖς πύργοις προσεδίδου τὸ βάθος τῆς τάφρου. Ἐπι-
χωρίως δὲ ἐκλήθη Βεζεθά τὸ νεώκτιστον μέρος, ὃ μεθερ-
μηνευόμενον Ἑλλάδι γλώσσῃ καὶνὴ λέγεται ἂν πόλις.
Δεομένων οὖν τῶν ταύτῃ σκέπης, ὁ πατὴρ τοῦ νῦν βα-
25 σιλέως καὶ ὁμώνυμος Ἀγρίππας ἀρχεται μὲν οὐ προεί-
πομεν τείχους, δέσας δὲ Κλαύδιον Καίσαρα, μὴ τὸ
μέγεθος τῆς κατασκευῆς ἐπὶ νεωτερισμῷ πραγμάτων
ἐνοησῆναι καὶ στάσεως, παύεται θεμελίου μόνον βα-
λόμενος. Καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἦν ἀλώσιμος ἡ πόλις, εἰ
30 προὔκοπτε τὸ τεῖχος ὡς ἤρξατο. Λίθοις μὲν γε εἰκοσι-
πῆχεσι τὸ μῆκος καὶ τὸ εὖρος δεκαπῆχεσι συνηρμόζετο,
μήθ' ὑπορυγῆναι σιδήρῳ βραδίως μήθ' ἐπ' ὀργάνοις δια-
σεισθῆναι δυναμένοις· δέκα πῆχεις αὐτὸ τὸ τεῖχος ἐπλα-
τύνετο, καὶ τὸ ὕψος πλείον μὲν ἂν ὡς εἰκὸς ἔσχε, μὴ
35 διακυλυνθείσης τῆς τοῦ καταρξαμένου φιλοτιμίας. Αὐ-
θις δὲ, καίτοι μετὰ σπουδῆς ἐγειρόμενον ὑπὸ Ἰουδαίων,
εἰς εἰκοσι πῆχεις ἀνέστη· καὶ διπῆχεις μὲν τὰς ἐπάλξεις,
τριπῆχεις δὲ τοὺς προμαχώνας εἶχεν, ὥς τὸ πᾶν ὕψος
εἰς εἰκοσι πέντε πῆχεις ἀνατετάσθαι.

40 γ'. Τοῦ δὲ τείχους ὑπερεῖχον οἱ πύργοι πῆχεις εἰκοσι
μὲν εἰς εὖρος, εἰκοσι δὲ εἰς ὕψος, τετράγωνοί τε καὶ
πλήρεις ὥσπερ αὐτὸ τὸ τεῖχος ὄντες· ἥ γε μὴν ἁρμονία
καὶ τὸ κάλλος τῶν λίθων οὐδὲν ἀπέδει ναοῦ. Μετὰ δὲ
τὸ ναστὸν ὕψος τῶν πύργων, ὅπερ ἦν εἰκοσὶ πῆχυ, πο-
45 λυτελεῖς ἦσαν οἰκοί, καὶ καθύπερθεν ὑπερῶα, δεξαμεναί
τε πρὸς τὰς τῶν νετῶν ὑποδοχὰς ἐκεῖ πλείστοι καὶ
πλατεῖαι καθ' ἕκαστον ἀνοδοί. Τοιούτους μὲν οὖν
πύργους τὸ τρίτον τεῖχος εἶχεν ἐνενήκοντα· τὰ δὲ
μεταπύργια τούτων ἀνὰ πῆχας διαχοσίους. Τὸ δὲ
50 μέσον εἰς τεσσαρεσκαίδεκα πύργους, τὸ δὲ ἀρχαῖον εἰς
ἐξήκοντα μεμέριστο. Τῆς πόλεως δὲ ὁ πᾶς κύκλος
σταδίων ἦν τριάκοντα τριῶν. Θαυμασίῳ δὲ ὄντος τοῦ
τρίτου τείχους, θαυμασιώτερος ἀνεῖχε κατὰ γωνίαν
βορείως τε καὶ πρὸς δύσιν ὁ ψήφινος πύργος, καθ' ὃν

cebat a porta quam Gennath vocabant, quæ primi muri
erat, solumque septemtrionalem tractum ambiens ad Anto-
niam usque pertingebat. Tertio autem muro initium dabat
turre Hippica, unde versus borealem tractum sese exten-
dens ad turrim usque Psephinam, deinde protendens sese
ex adverso monumenti Helenæ (quæ Adiabenorum regina
erat et Izatæ regis mater), et per speluncas regias in longum
ductus flectebatur in angulari turri prope monumentum
Fullonis dictum, antiquo autem muro conjunctus desi-
nebat in vallem Cedronem quæ appellatur. Hoc muro
eam civitatis partem, quæ antiquæ accreverat, circumde-
dit rex Agrippa, quum antea esset omnis nuda. Multitudine
enim exuberans civitas paulatim extra mœnia serpebat;
quumque templi septemtrionalia colli proxima domibus com-
plerentur, non parum processum est extra veteres colles,
ita ut quartus ædificiis occuparetur collis, cui nomen Be-
zetha, ex adverso quidem Antonia sita, inde vero abscissus
fossa profunda (nam de industria ducta erat fossa), ne An-
toniæ fundamenta, si colli cohererent, accessu facilia essent
et minus edita. Quo factum est ut fossæ profunditas pluri-
mum altitudinis turribus adjiceret. Pars autem illa civitatis
quæ veteri accesserat voce patria Bezetha appellata est, quæ,
si Græcæ eam interpretemur, Cænopolis (*Urbs nova*) dici
posset. Quum ergo qui illic habitarent legumento muri opus
haberent, regis presentis pater eique cognominis Agrippa
murum quidem jam memoratum inchoat; veritus autem
Claudium Cæsarem, ne constructionis magnitudinem in
novarum rerum studii et seditionis suspicionem traheret,
jactis tantummodo fundamentis destitit ab opere. Etenim
inexpugnabilis exstitisset civitas, si murum, uti cœperat,
perfectisset. Saxa enim, quibus construebatur, erant cubitos
quidem viginti longa, decem vero lata, ut nec ferro facile
suffodi possent, nec machinis loco dimoveri: hisque factus
est murus ipse in latitudinem decem cubitorum, ac in majore-
rem, ut consentaneum est, altitudinem surrexisset, si ma-
gnificientia illius qui eum inchoaverat non inhibita fuisset.
Postea vero idem murus, utpote studiosæ ab Judæis exci-
tatus, ad viginti cubitos attollitur; et minas quidem biuis
cubitis, propugnacula vero trinis habebat: adeo ut tota alti-
tudo ad viginti quinque cubitos assurgeret.

3. Murum autem supereminabant turres, viginti quidem
cubitis in latitudinem, viginti etiam in altitudinem, qua-
dratæ et solidæ sicut et ipse murus præterea junctura et
pulchritudine lapidum nihil cedebant templo. Supra vero
solidam turrium altitudinem ad viginti cubitos magnifici
erant oeci, iisque superimposita cœnacula, et cisternæ ad
aquas pluviales illic recipiendas plurimæ, et lati ad singula
gradus quibus ascendebatur. Atque turres quidem ejus-
modi tertius iste murus nonaginta habebat; earum autem
intervalla erant ducentorum cubitorum. Medius vero mur-
us in quatuordecim turres, et antiquus in sexaginta divi-
sus erat. Urbis autem circuitus universus erat stadiorum
triginta trium. At quum totus esset admirabilis tertius
ille murus, admirabilior tamen adhuc erat Psephina tur-
ris, quæ in angulo ad septemtrionem et occidentem sito

ἑστρατοπεδεύσατο Τίτος. Ἐπὶ γὰρ ἑβδομήκοντα πή-
 χεις ὑψηλὸς ὢν Ἀραβίαν τε ἀνίσχοντος ἡλίου παρεῖχεν
 ἀφ' ὧν καὶ μέχρι θαλάττης τὰ τῆς Ἑβραίων κληρου-
 χίας ἔσχατα. Ὀκτάγωνος δὲ ἦν. Τούτου δὲ ἀντικρυς
 5 δ' Ἱππικὸς, καὶ παρ' αὐτὸν δύο κατεσκευάσθησαν μὲν
 ὑφ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἀρχαίῳ τείχει, μέ-
 γεθος δὲ καὶ κάλλος ἦσαν καὶ ὀχυρότητα τῶν κατὰ τὴν
 οἰκουμένην διάφοροι. Πρὸς γὰρ τῷ φύσει μεγαλοψύχῳ
 καὶ τῇ περὶ τὴν πόλιν φιλοτιμίᾳ τὴν ὑπεροχὴν τῶν
 10 ἔργων δ' βασιλεὺς πάθεισιν οἰκείους ἐχαρίζετο, καὶ τρισὶ
 τοῖς ἡδίστοις προσώποις ἀφ' ὧν ὠνόμασε τοὺς πύργους,
 ἀδελφῷ καὶ φίλῳ καὶ γυναικὶ, τὴν μνήμην ἀνέθηκε·
 τὴν μὲν, ὡς προειρήκαμεν, κτείνας δι' ἔρωτα, τοὺς δὲ
 ἀποδαλῶν ἐν πολέμῳ γενναίως ἀγωνισαμένους. Ὁ
 15 μὲν οὖν Ἱππικὸς, ἀπὸ τοῦ φίλου προσαγορευθεὶς, τε-
 τράγωνος μὲν ἦν, εὖρος δὲ καὶ μῆκος εἴκοσι καὶ πέντε
 πηχῶν ἕκαστος καὶ ὕψος τριάκοντα, οὐδαμοῦ διάκενος.
 Ὑπὲρ δὲ τὸ πλῆρες καὶ ταῖς πέτραις συνηνωμένον εἰς
 ἐκδοχὴν τῶν θύμβρων εἰκοσιπηχὺς λάκκος ἦν τὸ βάθος.
 20 Ἐπάνω δὲ τούτου δίστεγος οἶκος ἦν, ἔσον εἴκοσι καὶ
 πέντε πηχῶν τὸ ὕψος, εἰς ποικίλα διηρημένος, ὑπὲρ δὲ
 τύρσεις μὲν διπλήρεις, προμαχώνες δὲ περιέβλητον
 τριπλήρεις· ὡς τὸ πᾶν ὕψος εἰς ὀγδόηκοντα πήχεις συν-
 25 αριθμείσθαι. Ὁ δὲ δεῦτερος πύργος, δὲ ὠνόμασεν
 ἀπὸ τῶ ἀδελφοῦ Φασάηλου, τὸ μὲν πλάτος καὶ τὸ μῆκος
 ἴσον εἶχε, τεσσαράκοντα πηχῶν ἕκαστον, ἐπὶ τεσσαρά-
 κοντα δ' ἦν τὸ ναστὸν αὐτοῦ ὕψος. Ἐπάνω δ' αὐτοῦ
 περιεῖχε στοὰ δεκαπήχης τὸ ὕψος, θωρακείοις τε καὶ
 30 προβόλοις σκεπομένη. Μέσση δ' ὑπερφωδομένη τὴν
 στοὰν πύργος ἕτερος, εἰς τε οἴκους πολυτελεῖς καὶ δὴ καὶ
 βαλανεῖον διηρημένος, ὡς μηδὲν ἐνδοεὶ τῷ πύργῳ βα-
 σιλεῖον δοκεῖν. Τὰ δὲ ἄκρα τοῖς προμαχώσι καὶ ταῖς
 τύρσεσι μᾶλλον ἥπερ ὁ πρὸ αὐτοῦ κεκόσμητο. Πηχῶν
 35 δὴ τὸ πᾶν ὕψος, ὡς ἐνεμήκοντα, καὶ τὸ μὲν σχῆμα πα-
 ρεῖκει τῷ κατὰ τὴν Φάρον ἐκपुरσεύοντι τοῖς ἐπ' Ἀλε-
 ξανδρείας πλέουσι, τῇ περιοχῇ δὲ πολλὸν μείζον ἦν. Τη-
 νικαῦτ' αὖ γε μὴν τυραννεῖον ἀπεδείχθη τοῦ Σίμωνος.
 Ὁ δὲ τρίτος πύργος ἡ Μαριάμμη (τούτου γὰρ ἡ βασίλις
 ἐκαλεῖτο) μέχρι μὲν εἴκοσι πηχῶν ναστὸς ἦν, εἴκοσι δὲ
 40 πήχεις εἰς εὖρος διέβαινε καὶ μῆκος ἴσον. Πολυτελε-
 στέραν δὲ καὶ ποικιλωτέραν τῶν ἄλλων τὴν οἰκῆσιν εἶ-
 χεν ἑπάνω, τοῦ βασιλέως οἰκεῖον ὑπολαβόντος τὸν ἀπὸ
 γυναικὸς ὀνομασθέντα κεκοσμηθῆναι πλέον ἢ τοὺς ἀπ'
 ἀνδρῶν, ὥσπερ ἐκείνους τοῦ τῆς γυναικὸς ὀχυρωτέρους.
 45 Τούτου τὸ πᾶν ὕψος πεντήκοντα καὶ πέντε πηχῶν ἦν.
 Δ'. Τηλικούτοι δὲ ὄντες οἱ τρεῖς τὸ μέγεθος πολὺ
 μείζονες ἐφαίνοντο διὰ τὸν τόπον· αὐτὸ τε γὰρ τὸ ἀρχαῖον
 τεῖχος, ἐν ᾧ ἦσαν, ἐφ' ὑψηλῷ λόφῳ δεδομητό, καὶ τοῦ
 λόφου καθάπερ κορυφῇ τις ὑψηλοτέρα προανεῖχεν εἰς
 50 τριάκοντα πήχεις, ὑπὲρ ἦν οἱ πύργοι κεῖμενοι πολλὸν δὴ
 τι τοῦ μετεώρου προσελάμβανον. Θαυμάσιον δὲ καὶ
 τῶν λίθων ἦν τὸ μέγεθος. Οὐ γὰρ ἐξ εἰκαίας χερμάδος,
 οὐδὲ φορητῶν ἀνθρώποις πετρῶν συνειστήκεισαν, λευκὴ
 δὲ μάρμαρος ἐτελήθη· καὶ τὸ μὲν μῆκος ἐκάστης πηχῶν

surgebat, adversus quam Titus castra posuerat. Quum
 enim septuaginta cubitos alta esset, inde conspici poterat
 Arabia sole oriente, ultimique ad mare usque terræ Judæo-
 rum fines. Erat autem octangularis. Atqui ex adverso illius
 erat Hippicos, et juxta eam duæ ab Herode rege in veteri
 muro ædificatæ: quæ magnitudine et pulchritudine et firmi-
 tate universis, quæ toto orbe erant, præstabant. Nam
 præterquam quod rex natura esset magno et excelso animo
 et magnificentiæ studeret in urbe ornanda, in operum præ-
 cellentia animi sui affectibus gratificabatur, tribusque per-
 sonis carissimis, a quibus turres appellavit, fratri scilicet et
 amico et conjugi, in memoriam consecravit: huic quidem,
 ut jam ante diximus, amoris causa ab ipso peremptæ, illis
 vero bello amissis quum fortiter strenueque dimicassent.
 Atque Hippica sane, ab amico denominata, quadrangularis
 quidem erat (cujus singula latera latitudine et longitudine
 viginti quinque cubitos patebant, altitudine vero erat tri-
 ginta), nusquam inania. Supra autem soliditatem saxisque
 adunatam compaginem imbris excipiendis puteus erat
 viginti cubitos altus. Super eum vero domus erat gemino
 tabulato viginti quinque cubitos alta, et in varia membra
 divisa, cui impositæ erant minæ quidem ad duos, propu-
 gnacula vero ad tres cubitos assurgentia, ita ut tota alti-
 tudo ad octoginta cubitos numeraretur. Secunda vero tur-
 ris, quam de fratris nomine Phasaelum nominavit, æque
 tam in longitudinem quam in latitudinem quadraginta cu-
 bitos patebat, totidemque in altitudinem, tota solida. Hanc
 autem ambiebat porticus decem cubitos alta, loricis et
 propugnaculis septa. In media vero porticu superædifi-
 cata erat alia turris in cecos etiam magnificos cum balneo
 divisa, ut nihil turri deesset quominus regia videretur.
 In fastigio autem minis et propugnaculis præ altero quem
 memoravimus magis ornata erat: adeoque tota ejus altitudo
 ad xc cubitos usque attollebatur; et specie quidem turri
 in Pharo quæ Alexandriam navigantibus ignem procul osten-
 dit, similis erat, sed ambitu multo major. Ceterum tunc
 Simoni factum erat tyrannidis domicilium. Tertia autem
 turris Mariamne dicta (ita enim vocabatur regina) usque
 ad viginti quidem cubitos solida erat, viginti vero cubitos
 lata pariterque alta. Diversoria autem ceteris magnificen-
 tiora et ornatiores sustinebat, rege quippe idoneum arbi-
 trante, ut turri de uxoris nomine appellatæ plus ornatus
 adhiberetur, quam illis quæ a viris nomen traxerunt; sicut
 illæ hac munitiores erant, cui femina nomen dederat. Hu-
 jus tota altitudo erat quinquaginta quinque cubitorum.

4. Quum autem tantæ essent magnitudinis tres illæ turres,
 ex loci situ multo majores esse videbantur: nam et ipse
 antiquus murus, cui erant inædificatæ, in excelso colle
 exstructus fuerat, et magis quam collis eminebat ad triginta
 cubitos, supra quem verticem turres illæ positæ multum
 sublimitatis inde assumebant. Mirabilis autem etiam lapi-
 dum erat magnitudo. Non enim ex vulgaribus lapidibus,
 saxisve quæ homines ferre possent, constructæ erant, verum
 ex secto marmore candido, singulis quidem saxis viginti

ἦν εἰκοσι, δέκα δὲ εὖρος, καὶ βάθος πέντε. Συνήνουντο δ' ἐπ' ἀλλήλοις, ὥς δοκεῖν ἑκάστον πύργον μίαν εἶναι πέτραι ἀναπεφυκυῖαν, ἔπειτα δὲ περιετέθειται χερσὶ τεχνιτῶν εἰς σχῆμα καὶ γωνίας· οὕτως οὐδαμῶθεν ἡ συνάφεια τῆς ἁρμονίας διαφαίνεται. Κείμενοι δὲ πρὸς ἄρκτον αὐτοῖς ἐνδοθεν ἡ τοῦ βασιλέως αὐτῇ προσέξευκτο, παντὸς λόγου χρείστων. Οὐτε γὰρ πολυτελείας οὔτε κατασκευῆς τινὸς ἔλειπεν ὑπερβολὴν, ἀλλὰ τετελείσθω μεν ἅπαντα τριάκοντα πῆχεις τὸ ὕψος κύκλῳ κατ' ἴσον διάστημα, κεκοσμημένοι δὲ πύργοις διεληκτο, ἀνδρῶσι τε μεγίστοις, καὶ εἰς ξενῶνας ἑκατοντακλίνους· ἐν οἷς ἀδιήγητος μὲν ἡ ποικιλία τῶν λίθων ἦν (συνῆκτο γὰρ πολλὸς ὁ πανταχοῦ σπάνιος), θαυμασταὶ δ' ὄροφαι, μήκει τε δοκῶν καὶ λαμπρότητι προκοσμημάτων. Οἰκῶν δὲ πλῆθος, καὶ διαπορὰ σχημάτων περὶ τούτους μυρία· πᾶσι γὰρ μὴν ἀποσκευαὶ πλήρεις, καὶ τὰ πλείω τῶν ἐν ἑκάστοις κειμένοις ἐξ ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ· περιστοὰ δὲ δι' ἀλλήλων ἐν κύκλῳ πολλὰ καὶ στῦλοι πρὸς ἑκάστῳ διάποροι. Τὰ γὰρ μὴν τούτων ὑπαίθρα πανταχοῦ χλοερά· καὶ ποικιλίαι μὲν ὕλαι, μακροὶ δὲ οἱ αὐτῶν περιπατοί, καὶ περὶ τούτους εὐρίποι βαθεῖς δεξάμεναι τε πολλὰ γὰρ γαλκουργημάτων περίπλεοι, δι' ὧν τὸ ὕδωρ ἐξερχέτο, καὶ πολλοὶ περὶ τὰ νάματα πύργοι πελιδνῶν ἡμέρων. Ἀλλὰ γὰρ οὐδ' ἐρμηνεύσαι δυνατόν ἀξίως τὰ βασιλεία καὶ φέρε βάσανον ἡ μνήμη, τὰς τοῦ ληστρικοῦ πυρὸς δαπάνας ἀναφέρουσα· οὐ γὰρ ταῦτα Ῥωμαῖοι κατέφλεξαν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐνδον ἐπιβούλων, ὡς προειρηκάμεν, ἐν ἀρχῇ τῆς ἀποστάσεως· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς Ἀντωνίας ἤρξατο τὸ πῦρ, μετέβη δ' ἐπὶ τὰ βασιλεία, καὶ τῶν τριῶν πύργων τὰς στέγας ἐπενεμήθη.

ΚΕΦ. Ε'.

Τὸ δὲ ἱερὸν ἵδρυτο μὲν, ὥσπερ ἔφην, ἐπὶ λόφου καρτεροῦ, κατ' ἀρχὰς δὲ μόλις ἐξήρχετο τὸ ἀνωτάτω χαμαλὸν αὐτοῦ τῷ τε ναῷ καὶ τῷ βωμῷ· τὰ γὰρ περίξ ἀπό-
 35 κρημος ἦν καὶ κατάντης. Τοῦ δὲ βασιλέως Σολομῶνος, ὃς δὴ καὶ τὸ ναὸν ἔκτισε, τὸ κατ' ἀνατολὰς μέρος ἐκτείσσαντος, εἴτ' ἐτέθη μία στοὰ τῷ χώματι· καὶ κατὰ γὰρ τὰ λοιπὰ μέρη γυμνὸς ὁ ναὸς ἦν. Τοῖς δ' ἐξῆς αἰῶσιν, αἱ τὴν τοῦ λαοῦ προσχωνύντος, ἀνισού-
 40 μενος ὁ λόφος ἠϋρύνετο. Διακόψαντες δὲ καὶ τὸ προσάρκτιον τείχος τοσοῦτον προσέλαβον ὅσον ὕστερον ἐπεῖχεν ὁ τοῦ παντὸς ἱεροῦ περίβολος. Τειχίσαντες δὲ ἐκ ῥίξης τριῇ κύκλῳ τὸν λόφον, καὶ μεῖζον ἐλπίδος ἐκπονήσαντες ἔργον (εἰς ὃ μακροὶ μὲν ἐξανηλώθησαν
 45 αἰῶνες αὐτοῖς καὶ οἱ ἱεροὶ δὲ θησαυροὶ πάντες, οὓς ἀνεπίπλασαν οἱ παρὰ τῆς οἰκουμένης δασμοὶ πεμπόμενοι τῷ Θεῷ), τοὺς τε ἀνω περιβόλους καὶ τὸ κάτω ἱερὸν ἀμπεδείμαντο. Τούτου τὸ ταπεινότερον ἀπὸ τριακοσίων ἀνετειχίσαντο πηγῶν, κατὰ δὲ τινὰς τόπους
 50 ἐκ πλείονος. Οὐ μόνον πᾶν τὸ βάθος ἐφαίνετο τῶν θεμελίων· ἐπὶ πολλὴ γὰρ ἔχρισαν τὰς φάραγγας, ἀνισοὺν βουλόμενοι τοὺς στενωποὺς τοῦ ἁπλοῦς. Πέτραι δὲ

cubitos longis, decem vero latis, et quinque altis. Tam apte autem inter se conjuncta erant, ut singulae turre singula saxa viderentur a natura facta, ac deinde manibus artificum in faciem angulosque efformata: adeo nusquam compaginis junctura deprehendi potuit. His autem, in septemtrionali muri parte positae, intus conjuncta erat regia, omni narratione superior: ut quae operis aut apparatus cujuscunque magnificentia superari non potuerit, sed tota quidem muro triginta cubitos alto cincta erat, et in circuitu turribus ornatissimis aequali distantia postis distincta, maximisque conaculis, quae centum virorum lectos caperent, instructa; in quibus inenarrabilis erat lapidum varietas: nam quicquid illorum ubique rarum, magna copia collectum erat. Tecta etiam et laquearia ob trabium longitudinem et ornamentorum magnificentiam miranda. Cubiculatorum item ingens multitudo, et figurarum circa illa multiplex varietas; atque omnia supellectile pretiosissima, vasisque, quorum pleraque aurea et argentea erant, instructa: peristylia vero multa, alia post alia in circulum, singula variis columnis ornata. Quae vero illorum spatia sub dio erant, viriditate ubique gaudebant: et variae quidem silvae erant, inque iis proluxa ambulacra, et circa ea profundum euripi, cisternaeque passim signis aereis abundantes, per quae aqua effundebatur, et circa latice multae cicurum columbarum turre. Sed enim regia, qualis fuerit, pro dignitate exponi nequit, et memoriae cruciatus adhiberetur, si quis referret, quantas res consumpserit flamma laceratilis: nec enim ista omnia a Romanis incensa erant, sed ab insidiatoribus intestinis, ut jam ante diximus, sub defectionis initium; atque primum quidem in Antoniam invasit ignis; inde autem transit in regiam, triumque turrium tecta depastus est.

CAP. V. (XIV.)

Fanum autem, ut dixi, supra arduum quidem collis jugum conditum erat: quumque aedificari coeptum esset, vix templo et arae sufficebat planities in illius vertice: nam undique praecipue erat atque declivis. Quum autem rex Solomon, idem qui templum exstruxit, partem ejus ad orientem muro cinxisset, tum terrae illic aggestae porticus una imposita erat: et ex aliis partibus nudum manebat templum. Progressu autem temporis, quum semper aliquid aggeris populus accumulareret, coaequatus collis latior effectus est. Deinde etiam muro ad septemtrionem perrupto, tantum assumpserunt spatii, quantum postea totius fani ambitus includebat. Quum autem a fundamentis triplici muro collem circumdedissent, et in opere magis quam sperandum erat elaborassent (in quo longa saecula consumpta erant omnesque thesauri sacri, quos ex toto orbe missa Deo tributa repleverant), tam superiorem ambitum quam templum interius aedificaverunt. Cujus quod humillimum erat, ad trecentos cubitos excitarunt, in quibusdam vero locis ad plures. Non tamen omnis fundamentorum altitudo apparebat: nam magna ex parte valles terra aggesta repletae erant, ut urbis angustias eas adaequarent. Saxa vero in exstrukione usi

τεσσαρακονταπήχεις τὸ μέγεθος ἦσαν τοῦ δομήματος. Ἡ τε γὰρ δαφίλεια τῶν χρημάτων καὶ ἡ τοῦ λαοῦ φιλοτιμία λόγου μείζονας ἐποίητο τὰς ἐπιβολὰς, καὶ τὸ μὴδὲ ἐλπισθὲν ἔξεν πέρας ἐπὶ μονῇ καὶ χρόνιοις ἦν ἀνύσιμον.

β'. Ἦν δὲ ἀξία τῶν τοιούτων θεμελίων καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἔργα. Διπλαῖ μὲν γὰρ αἱ στοαὶ πᾶσαι, κίονες δ' αὐταῖς εἰκοσιπέντε πηγῶν τὸ ὕψος ὑφ' ὧς ἐστήκεισαν, μολιθοὶ λευκοτάτης μαρμάρου, κεδρίνοις δὲ φατνώμασιν ὠρόφωοντο. Τούτων ἡ μὲν φυσικὴ πολυτέλεια καὶ τὸ εὐξέστον καὶ τὸ ἄρμόνιον παρεῖχε θεωρίαν ἀξιόλογον, οὐδενὶ δὲ ἔξωθεν οὔτε ζωγραφίας οὔτε γλυφίδος ἔργῳ προσηγλάιστο. Καὶ πλατεῖαι μὲν ἦσαν ἐπὶ τριάκοντα πήχεις, ὁ δὲ πᾶς κύκλος αὐτῶν εἰς ἑξ σταδίου συνμετρεῖτο, περιλαμβανομένης καὶ τῆς Ἀντωνίας. Τὸ δὲ ὑπαίθριον ἅπαν πεποικίλοτο παντοδαπῶν λίθων κατεστρωμένον. Διὰ τοῦτο προΐοντων ἐπὶ τὸ δεύτερον ἱερὸν δρύφακτος περιτέβλητο λίθινος, τρίπηχυς μὲν ὕψος, πᾶν δὲ χαριέντως διεργασμένος. Ἐν αὐτῷ δ' εἰστήκεισαν ἐξ ἰσοῦ διαστήματος στῆλαι, τὸν τῆς ἀγνείας προσημαίνουσαι νόμον, αἱ μὲν Ἑλληνικοῖς, αἱ δὲ Ῥωμαίοις γράμμασι, μὴ δεῖν ἀλλόφυλον ἐντὸς τοῦ ἁγίου παρίεσθαι. Τὸ γὰρ δεύτερον ἱερὸν ἅγιον ἐκαλεῖτο. Καὶ τεσσαρεσκαίδεκα μὲν βαθμοὶς ἦν ἀναβατὸν ἀπὸ τοῦ πρώτου, τετράγωνον δὲ ἄνω καὶ τεῖχε περιπετραγμένον ἰδίῳ. Τούτου τὸ μὲν ἔξωθεν ὕψος, καίπερ τεσσαράκοντα πηγῶν ὑπάρχον, ὑπὸ τῶν βαθμῶν ἐκαλύπτετο, τὸ δὲ ἔνδον εἰκοσι καὶ πέντε πηγῶν ἦν. Πρὸς γὰρ ὑψηλοτέρῳ δεδομημένου βαθμοῖς οὐκέτι ἦν ἀπαν εἶναι καταφανές, καλυπτόμενον ὑπὸ τοῦ λόφου. Μετὰ δὲ τοὺς τεσσαρεσκαίδεκα βαθμοὺς τὸ μέχρι τοῦ τείχους διάστημα πηγῶν ἦν δέκα, πᾶν ἰσόπεδον. Ἐνθεν ἄλλοι πάλιν πεντέβαθμοι κλίμακες ἀνῆγον ἐπὶ τὰς πύλας, αἱ ἀπὸ μὲν ἄρκτου καὶ μεσημβρίας ὀκτῶ, καθ' ἑκάτερον τέσσαρες, δύο δ' ἦσαν ἐξ ἀνατολῆς κατ' ἀνάγκην· διατεταχισμένου γὰρ κατὰ τοῦτο τὸ κλίμα ταῖς γυναῖξιν ἰδίῳ πρὸς θρησκείαν χώρου, ἔδει δευτέραν εἶναι πύλην· τέτμητο δ' αὕτη τῆς πρώτης ἀντικρυς. Καὶ τῶν ἄλλων κλιμάτων μία μεσημβρινὴ πύλη καὶ μία βόρειος, δι' ἧς εἰς τὴν γυναικωνίτιν εἰσῆγον· κατὰ γὰρ τὰς ἄλλας οὐκ ἔξην παρελθεῖν γυναῖξιν, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὴν σφετέραν ὑπερβῆναι τὸ διατεχισμα. Ἀνεῖτό γε μὴν ταῖς τε ἐπιχωρίοις καὶ ταῖς ἔξωθεν δημοφύλοις ἐν ἰσῳ πρὸς θρησκείαν ὁ χώρος. Τὸ δὲ πρὸς δύσιν μέρος οὐκ εἶχε πύλην, ἀλλὰ διηνεκὲς ἐδεδόμητο ταύτῃ τὸ τεῖχος. Αἱ στοαὶ δὲ μεταξὺ τῶν πυλῶν ἀπὸ τοῦ τείχους, ἔνδον ἐστραμμέναι πρὸ τῶν γαζοφυλακίων, σφόδρα μὲν καλοὶ καὶ μεγάλοι ἀνείχοντο κίονες· ἦσαν δ' ἅπλαι, καὶ ἄνευ τοῦ μεγέθους τῶν κάτω κατ' οὐδὲν ἀπελείποντο.

γ'. Τῶν δὲ πυλῶν αἱ μὲν ἐννέα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κεκαλυμμέναι πανταχόθεν ἦσαν, ὁμοίως τε παραστάδες καὶ τὰ ὑπέρθυρα· μία δ' ἡ ἔξωθεν τοῦ νεῶ Κορινθίου χαλκοῦ, πολὺ τῇ τιμῇ τὰς καταργύρους καὶ περι-

sunt quadragenorum cubitorum magnitudinis. Nam et pecuniæ abundantia et populi liberalitas plus quam dici potest structuram procedere faciebat : et quod absolvi posse ne sperabatur quidem, perseverantia et temporis diuturnitate perfectum erat.

2. Tantis autem fundamentis digna erant opera illis imposita. Nam porticus quidem omnes duplices erant; eas vero sustinuerunt columnæ quinis et vicens cubitis altæ, singulis e saxis marmore candidissimo : et cedrinis laquearibus tectæ erant. Illa utpote natura magnifica et bene polita, apteque et congruenter juncta spectaculum præbebant splendidum et memorabile, nullo autem aut pictoris aut sculptoris opere extrinsecus ornatum. Et latæ quidem erant ad triginta cubitos : omnis vero earum ambitus una cum Antonia sex stadiorum mensuram comprehendebat. At totum sub dio spatium variatum erat et omnigenis lapidibus stratum. Quum per hoc secundum ad templum ibatur, septum lapideum circumjectum erat trium quidem cubitorum altitudine, admodum vero affahre factum. Illic autem paribus intervallis dispositæ erant columnæ, ingreßuros de lege munditiæ præmonentes, aliæ Græcis, aliæ Latinis literis, nemini licere alienigenæ in locum sanctum intrare. Sanctum enim vocabatur templum secundum. Et quattuordecim quidem gradibus eo ascendebatur a primo : illius vero area quadrata erat et proprio ambitu circumdata. Cujus exterior celsitudo, quamvis quadraginta cubitis surgeret, tamen gradibus tegebatur, interior autem viginti quinque cubitorum erat. Nam quum in altiori loco gradibus ædificaretur, non tota pars interior cernebatur, colle utpote oblecta. Post quattuordecim autem gradus spatium usque ad murum erat decem cubitorum, totumque erat planum. Hinc rursus aliæ quinque graduum scalæ ad portas ducebant, quæ a septemtrione quidem ac meridie octo erant, quaternæ utrinque, duæ vero ex oriente necessario : nam quum hic proprius locus religionis causa mulieribus muro discerneret, altera quoque porta opus esse videbatur : hæc autem ex adverso prioris secta erat. Atque ex aliis regionibus una porta meridiana et una septemtrionalis, quibus ad mulierum atrium introibatur; per alias enim mulieribus non licebat ingredi, sed neque per suam ultra proprium sibi dicatum septum. Ceterum patebat locus non solum feminis Judæam habitantibus, sed etiam extra eam popularibus religionis causa venientibus. Occidua vero pars nullam portam habebat, sed perpetuo exstructus ibi erat murus. Porticus autem intra portas a muro aversæ intro ante gazophylacia, columnis ingentibus et pulcherrimis sustinebantur : erant autem simplices, et præter magnitudinem nulla in re ab inferioris septi porticibus differebant.

3. Portarum autem novem quidem auro et argento undique tectæ erant, una cum postibus et superliminari : una vero extra templum ex ære Corinthio, quæ multum argento inclusas et inauratas dignitate superabat. Et binæ quidem

χρυσούς υπεράγουσα. Καὶ δύο μὲν ἐκάστου πυλῶνος
θύραι, τριάκοντα δὲ πηγῶν τὸ ὕψος ἐκάστης, καὶ τὸ
πλάτος ἦν πεντεκαίδεκα. Μετὰ μέντοι τὰς εἰσόδους
ἐνδοτέρῳ πλατυνόμενοι παρ' ἐκάτερον τριάκοντα πῆ-
5 χεις ἐξέδρας εἶχον εὐρός τε καὶ μῆκος πυργοειδεῖς,
ὕψηλα δ' ὑπὲρ τεσσαράκοντα πῆχεις. Δύο δ' ἀνεί-
χον ἐκάστην κίονες, δώδεκα πηγῶν τὴν περιοχὴν
ἔχοντες. Καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἴσον ἦν τὸ μέγεθος, ἡ δὲ
ὑπὲρ τὴν Κορινθίαν ἀπὸ τῆς γυναικωνίτιδος ἐξ ἀνατο-
10 λῆς ἀνοιγομένη τῆς τοῦ ναοῦ πύλης ἀντικρὺ πολὺ μεί-
ζων· πεντήκοντα γὰρ πηγῶν οὖσα τὴν ἀνάτασιν, τεσ-
σαράκοντα πῆχεις τὰς θύρας εἶχε, καὶ τὸν κόσμον πο-
λυτελέστερον, ἐπι-δαφιλὲς πάχος ἀργύρου τε καὶ χρυ-
σοῦ. Τοῦτον δὲ ταῖς ἐννέα πύλαις ἐπέχεεν ὁ Τιβερίου
15 πατὴρ Ἀλέξανδρος. Βαθμοὶ δὲ πεντεκαίδεκα πρὸς τὴν
μειζονα πύλιν ἀπὸ τοῦ τῶν γυναικῶν διατειχίσματος
ἀνῆγον· τῶν γὰρ κατὰ τὰς ἄλλας πέντε βαθμῶν ἦσαν
βραχύτεροι.

δ'. Αὐτὸς δὲ ὁ ναὸς κατὰ μέσον κείμενος, τὸ ἅγιον
20 ἱερὸν, δώδεκα βαθμοῖς ἦν ἀναβατός. Καὶ τὸ μὲν κατὰ
πρῶτον ὕψος τε καὶ εὐρος ἴσον ἀνὰ πῆχεις ἑκατόν·
κατόπιν δὲ τεσσαράκοντα πῆχεσι στενότερος· ἐμπρο-
σθεν γὰρ ὥσπερ ὧμοι παρ' ἐκάτερον εἰκοσιπῆχεις διέ-
βαινον. Ἡ πρώτη δὲ αὐτοῦ πύλη, πηγῶν ἐβδομήκοντα
25 τὸ ὕψος οὖσα, καὶ εὐρος εἰκοσι καὶ πέντε, θύρας οὐκ
εἶχε· τοῦ γὰρ οὐρανοῦ τὸ ἀφανὲς καὶ ἀδιάκλειστον ἐνέ-
φαινε· κεχύρωτο δὲ τὰ μέτωπα πάντα, καὶ δι' αὐτῆς
δ τε πρῶτος οἶκος ἐσωθεν ἅπας καταφάνετο, μέγιστος
ὢν, καὶ τὰ περὶ τὴν εἰσὼ πύλιν πάντα λαμβόμενα
30 χρυσῷ τοῖς ὀρύσιν ὑπέπιπτεν. Τοῦ δὲ ναοῦ ὄντος εἰσὼ
διστέγου, μόνος ὁ πρῶτος οἶκος προὔκειτο, καὶ διη-
νεκὲς εἰς τὸ ὕψος, ἀνατεινόμενος μὲν ἐπὶ ἐνενήκοντα
πῆχεις, μηχανούμενος δὲ ἐπὶ πεντήκοντα, καὶ διαβαίνων
ἐπὶ εἰκοσιν. Ἡ δὲ διὰ τοῦ οἴκου πύλη κεχύρωτο μὲν,
35 ὥς ἔφην, πᾶσα, καὶ ὅλος ὁ περὶ αὐτὴν τοῖχος· εἶχε δὲ
καὶ τὰς χρυσᾶς ὑπὲρ αὐτῆς ἀμπέλους, ἀφ' ὧν βότρυες
ἀνδρομήχεις κατεκρέμαντο. Ὅντος δὲ ἤδη τοῦ ναοῦ
διστέγου ταπεινότερα τῆς ἐξωθεν ἦν, καὶ θύρας εἶχε
χρυσᾶς πεντηκονταπέντε πηγῶν τὸ ὕψος, εὐρος δ' ἑκ-
40 καίδεκα. Πρὸ δὲ τούτων ἰσόμενης καταπέτασμα πέ-
πλος ἦν Βαβυλωνίος, ποικιλτὸς ἐξ ὑακίνθου καὶ βύσσου
κόκκου τε καὶ πορφύρας, ἀξιαγάτως μὲν εἰργασμένος,
οὐκ ἀθεώρητον δὲ τῆς ὕλης τὴν κρᾶσιν ἔχων, ἀλλ'
ὥσπερ εἰκόνα τῶν ὄλων. Ἐδόκει γὰρ αἰνέττεσθαι τῇ
45 κόκκῳ μὲν τὸ πῦρ, τῇ βύσσῳ δὲ τὴν γῆν, τῇ δὲ ὑακίνθῳ
τὸν ἀέρα, καὶ τῇ πορφύρᾳ τὴν θάλασσαν, τῶν μὲν ἐκ
τῆς χρᾶς ὁμοιουμένων, τῆς δὲ βύσσου καὶ τῆς πορφύ-
ρας διὰ τὴν γένεσιν, ἐπειδὴ τὴν μὲν ἀναδίδωσιν ἡ γῆ,
τὴν δὲ ἡ θάλασσα. Κατεγέγραπτο δὲ ὁ πέπλος πᾶσαν
50 τὴν οὐράνιον θεωρίαν, πλὴν τῶν ζωδίων.

ε'. Παριόντας δ' εἰσὼ τὸ ἐπίπεδον τοῦ ναοῦ μέρος
ἐξέδεγτο. Τούτου τοίνυν τὸ μὲν ὕψος ἐξήκοντα πη-
γῶν, καὶ τὸ μῆκος ἴσον, εἰκοσι δὲ πηγῶν τὸ πλάτος
ἦν. Τὸ δὲ ἐξηκοντάπηχυ πάλιν διήρητο· καὶ τὸ

fores in singulis januis erant, et unaquæque triginta cubitis
alta et quindecim lata erat. Atqui post introitum introrsum
dilatatae exhedras utrinque habebant triginta cubitos longas
et latas, turris in modum exstructas, altas veros quadraginta
cubitos et amplius. Singulas autem binæ columnæ duode-
nôm cubitorum ambitu sustinebant. Et ceterarum quidem
par magnitudo erat: quæ vero supra Corinthiam ab oriente
ex parte atrii feminarum recta in templi portam respiciebat,
multo major: alta enim erat cubitos quinquaginta, lata vero
quadraginta, cum foribus paris magnitudinis, quæ magnifi-
centiore cultu et ornatu decoratae erant, crassioribus scilicet
auri et argenti laminis vestitæ. Illud vero quicquid erat
auri et argenti, novem istis portis infundi curaverat pater
Tiberii Alexander. Gradus autem quindecim a muro, qui
mulieres segregabat, ad majorem portam ducebant: illis
enim quinque gradibus, qui ad ceteras portas ferebant,
erant breviores.

4. Ipsum vero templum in medio positum, id est sacro-
sanctum, duodecim gradibus ascendebatur. Et a fronte
quidem ejus altitudo et latitudo par, centum cubitorum;
pone vero quadraginta cubitis erat angustius; nam a fronte
duo veluti humeri utrinque viginti cubitos ultra templi la-
tera producebantur. Prima autem ejus porta, septuaginta cu-
bitis alta et lata viginti quinque, fores non habebat (cælum
enim undique conspicuum et ubique patens significabat);
omnis vero ejus frons erat inaurata, perque eam prima ædes
intus tota apparebat, quæ maxima erat; quæque circa inte-
riorem portam erant, tota auro coruscantia, aspicientibus
occurrebant. Quum autem interior ejus pars contignatione
intersecta esset, sola prima domus patebat, et perpetuam
in altitudinem surgebat ad nonaginta cubitos, in longitudine
vero quinquaginta cubitum erat, et viginti in transversum.
At interior in propylæo porta inaurata erat, ut dixi, tota,
totusque circum eam paries: desuper autem habebat aureas
vites, unde botri statura humana dependebant. Verum
quia ædes mediam coaxationem habebat, interior erat exte-
riori humilior; foresque aureas habebat quinquaginta quin-
que cubitorum altitudine, latitudine vero sedecim. Foribus
autem oppansum auleum pari longitudine peplos erat Ba-
bylonium, variatum ex hyacintho et bysso et cocco et pur-
pura, opere quidem mirabili contextum, contemplatione
vero non indignam materiem permixtionem habens, sed
omnium rerum veluti imaginem. Nam cocco quidem ignis
significari videbatur, bysso vero terra, hyacintho autem
aer, ac purpura mare: illis quidem, propter colorum simili-
tudinem, bysso autem et purpura, ex origine sua, quoniam
byssum quidem terra, mare autem purpuram gignit. Erat-
que in peplo descripta omnis cæli ratio, exceptis signis.

5. Introgredientes autem pars templi inferior excipiebat.
Jam vero ejus altitudo quidem erat cubitorum sexaginta et
longitudo totidem, latitudo autem cubitorum viginti. At
rursus divisi erant hi cubiti sexaginta: et prima quidem

μὲν πρῶτον μέρος ἀποτεταμμένον ἐπὶ τεσσαράκοντα
 πῆχεις, εἶπεν ἐν αὐτῷ τρία θαυμασιώτατα καὶ περι-
 θόητα πᾶσιν ἀνθρώποις ἔργα, λυχνίαν, τράπεζαν,
 θυμιατήριον. Ἐνέφαινον δὲ οἱ μὲν ἐπτά λύχνοι
 5 τοὺς πλανήτας (τοσοῦτα γὰρ ἀπ' αὐτῆς διήρηντο τῆς
 λυχνίας), οἱ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἄρτοι δώδεκα τὸν
 τε ζωδιακὸν κύκλον καὶ τὸν ἐνιαυτόν. Τὸ θυμιατήριον
 δὲ διὰ τῶν τρισκαίδεκα θυμιαμάτων, οἷς ἐκ θαλάσσης
 ἀνεπίπλαστο καὶ τῆς αἰκίτου καὶ οἰκουμένης, ἐσή-
 10 μαινεον ὅτι τοῦ Θεοῦ πάντα καὶ τῷ Θεῷ. Τὸ δ' ἐνδοτάτω
 μέρος εἰκοσι μὲν ἦν πηχῶν, διείργετο δ' ὁμοίως κατα-
 πετάσματι πρὸς τὸ ἔξωθεν. Ἐκεῖτο δ' οὐδὲν ὅλως ἐν
 αὐτῷ, ἄβρατον δὲ καὶ ἀχραντον καὶ ἀθάτον ἦν πᾶσιν,
 ἁγίου δὲ ἅγιον ἐκαλεῖτο. Περὶ δὲ τὰ πλευρὰ τοῦ κάτω
 15 ναοῦ δι' ἀλλήλων ἦσαν οἶκοι τρίσπετοι πολλοὶ καὶ παρ'
 ἑκάτερον εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης εἰσοδοί. Τὸ δὲ
 ὑπερῶν μέρος τούτου μὲν οὐκέτ' εἶχε τοὺς οἴκους,
 παρόσον ἦν καὶ στενότερον, ὑψηλότερον δ' ἐπὶ τεσσα-
 20 ράκοντα πῆχεις καὶ λιτότερον τοῦ κάτω. Συνάγεται
 δὲ οὕτω πρὸς ἐξήκοντα τοῖς τοῦ ἐπιπέδου πηχῶν ἑκατόν
 τὸ πᾶν ὕψος.

ς'. Τὸ δ' ἔξωθεν αὐτοῦ πρόσωπον οὐδὲν οὔτε εἰς ψυ-
 χῆς οὔτε εἰς ὁμμάτων ἐκπληξιν ἀπέλιπε. Πλατὶ γὰρ
 χρυσοῦ στιβαραῖς κεκαλυμμένους πάντοθεν, ὑπὸ τὰς
 25 πρῶτας ἀνατολὰς πυρωδεστάτην ἀπέπαλλεν αὐγὴν καὶ
 τῶν βιαζομένων ἰδεῖν τὰς ὀφείας ὥσπερ ἡλιακαῖς ἀκτῖσιν
 ἀπέστρεφε. Τοῖς γε μὴν εἰσαφικνουμένοις ξένοις πόρ-
 ρωθεν ὁμοίως ὄρει χιόνος πλήρην καταραινέτο· καὶ γὰρ
 καθὰ μὴ κεχρύσωτο λευκότατος ἦν. Κατὰ κορυφὴν δὲ
 30 χρυσεύς ὀβελοὺς ἀνείχε τεθηγμένους, ὥς μὴ τινι προσ-
 καθεζομένῳ μολύνοντο τῶν ὀρνέων. Τῶν δὲ ἐν αὐτῷ
 λίθων ἐνίοι μῆκος πέντε καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦσαν,
 ὕψος πηχῶν πέντε, εὖρος δὲ ἑξ. Πρὸ αὐτοῦ δ' ὁ βω-
 μὸς πεντεκαίδεκα μὲν ὕψος ἦν πηχῶν, εὖρος δὲ καὶ μῆ-
 35 κος ἐκτείνων ἴσον, ἀνὰ πεντήκοντα πῆχεις. Τετρά-
 γωνος δ' ἵδρυτο, κερατοειδεῖς προανέχων γωνίας, καὶ
 ἀπὸ μεσημβρίας ἐπ' αὐτὸν ἀνοδος ἡρέμα προσάντης
 ὑπείαστο. Κατεσκευάσθη δ' ἀνευ σιδήρου, καὶ οὐδέ-
 ποτε ἔψαυεν αὐτοῦ σίδηρος. Περίεστερε δὲ τὸν τε ναὸν
 40 καὶ τὸν βωμὸν εὐλιθὸν τι καὶ χαρὲν γείσιον, ὅσον πη-
 χυαῖον ὕψος, δ' διείργεν ἐξωτέρω τὸν δῆμον ἀπὸ τῶν
 ἱερῶν. Γονορροίους μὲν δὴ καὶ λεπροῖς ἡ πόλις ὅλη
 διείργετο, γυναικῶν δὲ ἐμμηνίους ἀπεκέκλειστο, πα-
 ρελθεῖν δὲ ταῦταις οὐδὲ καθαραῖς ἐξῆν δν προεῖπομεν
 45 ὅρον. Ἀνδρῶν δ' οἱ μὴ κατὰ πᾶν ἡγνευκότες εἰργοντο
 τῆς ἐνδον αὐλῆς, καὶ τῶν ἱερῶν πάλιν οἱ μὴ καθα-
 ρεύοντες εἰργοντο.

(ΙΕ.) ζ'. Τῶν δὲ ἀπὸ γένους ἱερῶν ὅσοι διὰ πῆρυσιν
 οὐκ ἐλειτούργοι, παρῆσαν τε ἅμα τοῖς ὁλοκλήροις ἐνδο-
 50 τέρω τοῦ γειοῦ, καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ γένους ἐλάμβανον
 μερίδας, ταῖς γε μὴν ἐσθῆσιν ἰδιωτικαῖς ἐχρῶντο· τὴν
 γὰρ ἱερὰν δ' λειτουργῶν ἡμφιέννυτο μόνος. Ἐπὶ δὲ τὸ
 θυσιαστήριον καὶ τὸν ναὸν ἀνέβαινον οἱ τῶν ἱερῶν ἄμω-
 μοι, βύσσον μὲν ἀμπεχόμενοι, μάλιστα δ' ἀπὸ ἀκράτου

pars, ad quadraginta cubitos abscissa, in se habebat tria
 opera maxime mirabilia et omnium hominum sermone cele-
 brata, lychnuchum, et mensam, et thuribulum. Et septem
 quidem lucernæ planetas significabant (tot enim ab ipso
 exhibant lychnucho), duodecim vero panes in mensa positi
 circulum Zodiacum et annum. Thuribulum autem per trede-
 cim odores, quibus replebatur ex mari et terra inhabitabili
 habitataque, indicabant omnia Dei Deique in usum.
 Intima vero pars viginti quidem cubitorum erat: discerne-
 batur autem similiter velo ab exteriori. Nihil prorsus in
 illo erat positum, inaccessum vero erat et inviolabile, et
 quod a nemine videri posset, sanctique sanctum vocabatur.
 Circa autem latera inferioris templi multæ erant domunculæ
 mutuo perviæ cum triplici tecto, inque eas e templi porta
 utrinque patebat ingressus. Superior autem pars istas do-
 munculas non habebat, quo magis erat angusta; altior autem
 ad quadraginta cubitos magis angusta quam inferior. Col-
 ligitur enim ea ratione, cum sexaginta ejus quæ in solo,
 universa altitudo centum cubitorum.

6. Exterior autem ejus facies nihil habuit quod animus
 et oculi non mirarentur. Laminis enim gravissimis aureis
 undiquaque oblecta erat, ita ut primum ad solis exortum
 igni simillimum ejacularetur splendorem, et oculis eorum,
 qui eam intueri necease haberent, quasi radiis solaribus
 inde averteret. Porro hospitibus advenientibus e longin-
 quo monti niveo similis videbatur: nam ubi deaurata non
 erat, candidissimo marmore constabat. Atque in fastigio
 aureis verubus horrebat, idque acutissimis, ne ab insiden-
 tibus avibus inquinaretur. Saxorum autem, quibus ex-
 structum erat templum, quedam erant quadraginta quinque
 cubitos longa, alta quinque, et lata sex. Ara vero pro tem-
 plo quindecim cubitos alta erat, longa vero pariterque lata
 ad quinquaginta cubitos. Quadrata autem collocata erat,
 angulos habens instar cornuum prominentes, et a meridie
 ascensus in eam leniter acclivis resupinabatur. Sine ferro
 autem constructa erat, neque unquam ferrum eam tetigerat.
 Ceterum templum et aram cingebat lorica quædam ex saxo
 pulchro aspectuque grato ad cubitum unum quasi assurgens,
 quæ populum a sacerdotibus segregabat. Et gonorrhæa
 quidem laborantes itemque leprosi tota urbe arcebantur, et
 mulieribus in mensium profluvio clausa erat, istisque, ne
 quum mundæ quidem essent, limitem de quo diximus trans-
 gredi licebat. Viri autem qui non per omnia purificati erant
 ab interiore septo arcebantur, et e sacerdotibus qui puri non
 essent similiter excludebantur.

(XV.) 7. Quicumque autem ex genere sacerdotum ob de-
 fectum aliquem non ministrabant, simul aderant intra lori-
 cam cum reliquis qui integro erant corpore, partesque sacri-
 feriorum jure generis accipiebant; ceterum vestibus plebeiis
 utebantur: nam sacra veste is solus indutus erat qui mi-
 nistrabat. Ad altare autem templumque ascendebant de
 sacerdotibus illi qui puri et integro erant corpore, byssina

νήφοντες δέει τῆς θρησκείας, ὡς μή τι παραβαίεν ἐν τῇ λειτουργίᾳ. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀνῆκει μὲν σὺν αὐτοῖς, ἀλλ' οὐκ αἰεὶ ταῖς δ' ἐβδόμασι καὶ νομηνίαις καὶ εἰ τις ἑορτὴ πάτριος ἢ πανηγυρὶς πάνδημος ἀγομένη δι' 5 ἔτους. Ἐλειτούργει δὲ τοὺς μαηροὺς μὲν ἄχρις αἰδοίου διαζώσματος καλύπτων, λινοῦν τε ὑποδύτην ἐνδοθεν λάμβάνων, καὶ ποδῆρες καθύπερθεν ὑακίνθινον ἐνδυμα στρογγύλον, θυσανῶν ἔργον. Τῶν δὲ θυσάνων ἀπῆρ-
 10 τήντο κώδωνες χρύσοι καὶ ροῖαι παράλληλοι, βροντῆς μὲν οἱ κώδωνες, ἀστραπῆς δ' αἱ ροῖαι σημεῖον. Ἡ δὲ τὸ ἐνδυμα τῷ στέρνῳ προσηλοῦσα ταινία πέντε δι-
 νηθισμένη ζώναις πεποίκιλο, χρυσοῦ τε καὶ πορφύρας καὶ κόκκου, πρὸς δὲ βύσσου καὶ ὑακίνθου, δι' ὧν ἐφα-
 15 μεν καὶ τὰ τοῦ ναοῦ καταπετάσματα συνυφάνθαι. Τούτοις δὲ καὶ ἐπωμίδα κεκραμένην εἶχεν, ἐν ᾗ κλειῶν χρυσοῦς ἦν. Σχήμα μὲν οὖν ἐνδυτοῦ θώρακος εἶχεν. Δύο δ' αὐτὴν ἐνεπόρπου ἀσιτίδισκας χρυσαῖ, κατε-
 20 κέκλειντο δ' ἐν ταύταις κάλλιστοί τε καὶ μέγιστοι σαρ- δώνυχες, τοὺς ἐπωνύμους τῶν τοῦ ἔθνους φυλῶν ἐπι- γεγραμμέναι. Κατὰ δὲ θάτερον ἄλλοι προσήρτηντο
 λίθοι δώδεκα, κατὰ τρεῖς εἰς τέσσαρα μέρη διηρμένοι, σάρδιον τόπαζος σμάραγδος, ἀνθραξ ἱαπυς σάπφειρος, ἀχάτης ἀμέθυστος λιγύριον, ὄνυξ βήρυλλος χρυσόλιθος·
 25 ὧν ἐφ' ἑκάστου πάλιν εἰς τῶν ἐπωνύμων ἐγγράπτο. Τὴν δὲ κεφαλὴν βυσσίνην μὲν ἔσκαπε τιάρᾳ, κατέσσεπτο δ' ὑακίνθῳ· περὶ ἣν χρυσοῦς ἄλλος ἦν στέφανος ἔκτυπα φέρων τὰ ἱερὰ γράμματα· ταῦτα δὲ ἐστὶ φωνήεντα
 30 τέσσαρα. Ταῦτην μὲν οὖν τὴν ἐσθῆτα οὐκ ἐφόρει τὸν ἄλλον χρόνον, λιτοτέραν δ' ἀνελάμβανεν, ὅποτε δὲ εἰς-
 35 τοί εἰς τὸ ἄδυτον· εἰσῆκει δ' ἀπαξ κατ' ἐνιαυτὸν μόνος, ἐν ᾗ νηστεύειν ἔθος ἡμέρα πάντας τῷ Θεῷ. Καὶ τὰ μὲν περὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ ναοῦ, τῶν τ' ἐπὶ τούτοις ἔθων καὶ νόμων, αὐθις ἀκριθέστερον ἐροῦμεν· οὐ γὰρ ὀλίγος περὶ αὐτῶν καταλείπεται λόγος.
 36 Ἡ δὲ Ἀντωνία κατὰ γωνίαν μὲν δύο στοῶν ἔκειτο τοῦ πρώτου ἱεροῦ, τῆς τε πρὸς ἐπέεραν καὶ τῆς πρὸς ἄρκτον· δεδομέντο δ' ὑπὲρ πέτρας πεντηκονταπῆχους μὲν ὕψος, περικρήμνου δὲ πάσης. Ἔργον δ' ἦν Ἡρώ-
 40 δου βασιλείας, ἐν ᾗ μάλιστα τὸ φύσει μεγαλύνουσι ἐπε- δειξάτο. Πρῶτον μὲν γὰρ ἐκ ῥίζης ἡ πέτρα πλαξὶ κεκάλυπτο λελαῖς λίθων, εἰς τε κάλλος καὶ ὡς ἀπολισθάνοι πᾶς ὁ προσβαίνειν καὶ κατιέναι πειρώμενος· ἔπειτα
 45 πρὸ τῆς τοῦ πύργου δομήσεως τριῶν πηχῶν τεῖχος ἦν, ἐνδοτέρῳ δὲ τούτου τὸ πᾶν διάστημα τῆς Ἀντωνίας
 50 ἐπὶ τεσσαράκοντα πῆχεις ἡγείρετο. Τὸ δὲ ἐνδον βα- σιλείων εἶχε χώραν καὶ διάθesis. Μεμέριστο γὰρ εἰς πᾶσαν οἰκὼν ἰδεᾶν τε καὶ χρῆσιν, περίστοα τε καὶ βα- λανεία καὶ στρατοπέδων, αὐλὰς πλατείας, ὡς τῷ μὲν πάντα εἶχεν τὰ χρειώδη πόλις εἶναι δοκεῖν, τῇ πολυτε-
 55 λεῖᾳ δὲ βασιλείῳ. Πυργοειδὲς δὲ οὖσα τὸ πᾶν σχῆμα κατὰ γωνίαν τέσσαρσι ἑτέροις διεῖληπτο πύργοις, ὧν οἱ μὲν ἄλλοι πεντήκοντα τὸ ὕψος, ὁ δὲ ἐπὶ τῇ μεσημ-
 60 βρινῇ καὶ κατ' ἀνατολὴν γωνίᾳ κείμενος ἐβδόμηκοντα πηχῶν ἦν, ὡς καθορᾶν δλον ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἱερόν. Καθ' ἃ

quidem veste amicti, maxime vero vino abstinentes reli-
 gionis reverentia, ne quid in ministerio perperam agerent. Pontifex autem cum ipsis quidem, non tamen semper,
 ascendebat, sed diebus septimis et noviluniis, et si quando patria festivitas atque annua celebritas ab omni populo
 ageretur. Sacris autem operabatur femora quidem usque ad verenda subligari occultans, intusque habens lineam sub-
 buculam et hyacinthinum desuper indumentum rotundum ad talos demissum, opus fimbriatum. Ex fimbriis autem
 pendebant tintinnabula aurea et mala Punica alternatim intertexta, tintinnabulis quidem tonitrua, malis vero Pu-
 nicis fulgura referentibus. Pectori autem indumentum quæ affigebat tænia, quinque distincta erat et variata zonis,
 auri et purpuræ et cocci, byssique præterea et hyacinthi, quibus etiam vela templi diximus esse contexta. Iisdem
 autem epomidem temperatam habebat, in qua plus auri erat. Et figura quidem thoraci quo quis indui potest simili
 erat. Duabus autem fibulis aureis clypeorum parvulorum specie vinciebatur, illisque inclusi erant optimi maxi-
 mique sardoniches, nomina eorum, a quibus denominatæ erant gentis tribus, inscripta ferentes. Ex altera vero
 parte duodecim pendebant alii lapides, terni per quattuor versiculos dispositi; sardius, topazius, smaragdus; carbun-
 culus, jaspis, saphirus; achates, amethystus, ligurius; onyx, beryllus, chrysolithus: quorum singulis rursus unus eorum
 inscriptus erat, quorum nomina ferebant tribus. Caput autem tegebat tiara ex bysso quidem facta, hyacinthino vero
 serto redimita: circa quam alia corona erat aurea, in qua expressæ erant sacræ literæ; hæc autem sunt vocales quat-
 tuor. Et hanc quidem vestem alio tempore non gerebat, quippe simpliciorē adsumebat; sed tunc quum in adytum
 intraret: semel autem quotannis solus intrabat, quo die moris erat omnibus jejunio Deum colere. Et quæ ad civi-
 tatem quidem spectant et templum, moresque et leges circa ea observandas, alias accurate magis explicabimus; non enim pauca de illis dicenda supersunt.

8. Ceterum Antonia posita erat ad angulum, quo septentrionalis et occidentalis septi exterioris templi porticus conjungebantur; exstructa autem erat super petra quinquaginta cubitis alta, et undique prærupta. Opus erat regis Herodis, in quo maxime ingenii sui magnificentiam ostendit. Primum enim ab imis usque radicibus saxum ipsum lævibus ex cæso lapide crustis obtegebatur, quo et decus ei adde-
 retur, et facile dilaberentur qui vel ascendere vel descendere tentavissent: deinde ante arcis ipsius ædificium murus erat altitudinis trium cubitorum; intra hunc, omne spatium Antonia in quadraginta cubitos erigebatur. Intus autem regiae amplitudinem et formam habebat. Divisa enim et distincta erat in varia omnes speciei omnisque usus habita-
 cula, atria, porticus, balneas, et aulas amplissimas, militibus collocandis aplissimas, ita ut, quod omnia in ea erant ad usum necessaria, urbs, structuræ vero magnificentia regia videretur. Quum autem tota haberet turris speciem, quattuor in angulis quattuor habuit alias turres: quarum ceteræ quidem quinquaginta cubitos altæ, illa vero quæ ad angulum meridionalem et orientalem sita erat, septuaginta cubitis eminebat, ita ut ex ea totum templum conspici pos-

δὲ συνῆπτο ταῖς τοῦ ἱερῷ στοαῖς, εἰς ἀμφοτέρας εἶχε καταβάσεις, δι' ὧν κατιόντες οἱ φρουροὶ (καθῆστο γὰρ αὐτῆς τάγμα Ῥωμαίων) καὶ διυστάμενοι περὶ τὰς στοὰς μετὰ τῶν θύλων ἐν ταῖς ἐορταῖς τὸν δῆμον ὡς μὴ τι νεωτερισθῆναι παρερύλαττον· φρούριον γὰρ ἐπέκειτο τῇ πόλει μὲν τὸ ἱερὸν, τῷ ἱερῷ δὲ ἡ Ἀντωνία. Κατὰ δὲ ταύτην οἱ τῶν τριῶν φύλακες ἦσαν, καὶ τῆς ἄνω πόλεως ἴδιον φρούριον ἦν, τὰ Ἡρώδου βασιλεία. Ἡ Βεζεθά δὲ λόφος διήρητο μὲν, ὡς ἔφην, ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας, πάντων δὲ ὑψηλότερος ὧν μέρει τῆς καινῆς πόλεως προσώκιστο, καὶ μόνος τῷ ἱερῷ κατ' ἄρχτον ἐπεσκότει. Περὶ μὲν δὴ τῆς πόλεως καὶ τῶν τειχῶν αὐτὴς εἰπεῖν ἀκριβέστερον ἕκαστα προτεθειμένος ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποχωρῶντως εἴρηκα.

ΚΕΦ. Γ'.

Τὸ μάχμιον δ' ἐν αὐτῇ καὶ στασιάζον πλῆθος περὶ Σίμωνα μὲν μύριοι ἦσαν, δέχα τῶν Ἰδουμαίων, πεντήκοντα δ' ἡγεμόνες τῶν μυρίων, ἐφ' οἷς οὗτος κύριος τῶν θύλων. Ἰδουμαῖοι δ' αὐτῷ συντελοῦντες εἰς πεντακισχιλίους ἄρχοντας εἶχον δέκα. Τούτων προὔχειν ἐδόκουν ὅ τε τοῦ Σωσᾶ Ἰακωβος καὶ Σίμων υἱὸς Καθλα. Ἰωάννης δὲ τὸ ἱερὸν κατειληφὼς ἐξακισχιλίουσιν ὀπλίταις εἶχεν ὑφ' ἡγεμόνας εἰκοσι. Προσγένοντο δ' αὐτῷ τότε καὶ οἱ ζηλωταί, παυσάμενοι τοῦ διαφέρεισθαι, διςχιλιοὶ μὲν ὄντες καὶ τετρακόσιοι, χρώμενοι δ' ἄρχοντι τῷ καὶ πρότερον Ἐλσαζάρῳ καὶ Σίμωνι τῷ Ἀρί. Πολεμοῦντων δὲ τούτων, ὡς ἔφαμεν, ἄθλον ὁ δῆμος ἦν ἐκείνων, καὶ τὸ μὴ συναδικεῖν τοῦ λαοῦ μέρος ὑπ' ἀμφοῖν διηρηπάετο. Κατεῖχε δ' ὁ μὲν Σίμων τὴν τε ἄνω πόλιν καὶ τὸ μέγα τεῖχος ἄχρι τοῦ Κεδρῶνος, τοῦ τε ἄρχαίου τεύχους ὅσον ἀπὸ τῆς Σιλωᾶς ἀνακάμπτον εἰς ἀνατολήν, ὃ μέχρι τῆς Μονοβάζου κατέβαιναν αὐλῆς. Βασιλεὺς δ' οὗτος ἦν τῶν ὑπὲρ Εὐφράτην Ἀδιαθενῶν. Κατεῖχε δὲ καὶ τὴν πηγὴν καὶ τὴν Ἀκραν (αὕτη δ' ἦν ἡ κάτω πόλις) καὶ τὰ μέχρι τῶν Ἐλένης βασιλείων, τῆς τοῦ Μονοβάζου μητρὸς· ὁ δὲ Ἰωάννης τὸ τε ἱερὸν καὶ τὰ περὶ ἐπ' οὐκ ὀλίγον, τὸν τε Ὀφλᾶν καὶ τὴν Κεδρῶνα καλουμένην φάραγγα. Τὸ μεταξὺ δὲ τούτων ἐμπρήσαντες τῷ πρὸς ἀλλήλους πολέμῳ χώραν ἀνείσαν. Οὐδὲ γὰρ, πρὸς τοῖς τεύχεσιν ἐστρατοπεδευμένων Ῥωμαίων, ἐνδον ἢ στάσις ἥρέμει· βραχὺ δὲ πρὸς τὴν πρώτην ὑπονήψαντες ἐκδρομὴν ἀνενόσουν, καὶ κατὰ σφᾶς πάλιν διαστάντες ἐμάχοντο, κατὰ τε εὐχὴν πάντα τοῖς πολιορκουσὶν ἐπραττον. Οὔτε γοῦν αὐτοὶ τι χεῖρον ὑπὸ Ῥωμαίων ἔπαθον ὢν ἀλλήλους ἔδρασαν, οὔτε μετὰ τούτους ἢ πόλις ἐπειράθη καινοτέρου πάθους, ἀλλ' ἡ μὲν χαλεπώτερόν τι πρὸ τοῦ πεσεῖν ἡτύχησεν, οἱ δὲ ἐλόντες αὐτὴν κατώρθωσάν τι μεῖζον. Φημὶ γὰρ ὡς τὴν μὲν πόλιν ἢ στάσις, Ῥωμαῖοι δὲ εἶλον τὴν στάσιν, ἥπερ ἦν πολλὴ τῶν τειχῶν ὀχυρωτέρα. Καὶ τὸ μὲν σκυθρωπὸν τοῖς οἰκείοις, τὸ δίκαιον δ' ἂν τις εὐλόγως Ῥωμαίοις προσγράφοι. Νοεῖτω δ' ὅτι τοῖς πράγμασιν ἕκαστος ἀγεται.

set. Qua vero templi porticibus jungebatur, in ambas descensus habebat, per quas descendentes vigiles (semper enim in Antonia erat Romana legio) et variis in locis ad porticus stantes cum armis, festis diebus populum, ne quid novi moveret, observabant; custodia enim urbis erat templum, templi Antonia. Ibi vero erant trium illorum locorum custodes: atque superiori civitati etiam suum erat praesidium, Herodis regia. Bezetha autem collis ab Antonia, uti dixi, divisus erat: quum autem omnium altissimus esset, parti novae urbis adjunctus erat, templumque ad septemtrionem solus obscurabat. Et de urbe quidem morisque, quum mihi propositum sit alias singula dicendo diligenter persequi, in praesentia satis dixisse videor.

CAP. VI. (XVI.)

Bellicosi autem quotquot in ea erant, et seditiosi de multitudine, circa Simonem quidem erant ad decem millia, praeter Idumaeos, quinquaginta vero decem millium duces, quibus ipse quasi dominus omnium praerat. Idumaei autem qui a Simone stabant, ad quinque millia, duces decem habebant. Horum principes esse videbantur Sosae filius Jacobus, et Simon filius Cathlae. Joannes autem, qui templum occupaverat, sex armatorum millia habebat, sub ducibus viginti. Illi vero tunc etiam zelotae, depositis discordiis, accesserant, bis mille et quadringenti, sub duce priori Elezaro et Simone Ari filio. His autem, uti diximus, bellum gerentibus, plebs erat utrique certaminis praemium, populi pars, quae illorum injuriis non favebat, ab utrisque diripiebatur. Tenebat autem Simon quidem superiorem civitatem, murumque magnum usque ad Cedronem, et antiqui muri quicquid a Siloa flectitur ad orientem, et usque ad Monobazi regiam descendebat. Is autem rex erat Adiabenenorum Transeuphratensium. Tenebat etiam fontem et montem Acræ (illa autem est inferior civitas), et omnia usque ad regiam Helenæ, matris Monobazi. Verum Joannes et templum tenebat, et circumcirca omnia non exiguum in spatium, itemque Ophlam et vallem quae Cedron appellatur. His autem quae interjacebant incensis, medium bello quod inter se gerebant spatium aperuerunt. Nequaquam enim castris Romanorum prope murum positus intra civitatem quiescebat seditio, sed quum ad primum illorum impetum paulisper sanitatem recepiissent, mox in pristinum morbum recidere; et secum ipsi iterum dissidentes pugnabant, et omnia faciebant quae in votis erant obsidentibus. Nihil enim a Romanis acerbius passi sunt quam quae ipsi sibi invicem fecerunt, neque post illos civitas aliquid novae calamitatis experta est: sed illa quidem graviores casus pertulit antequam subverteretur; at qui eam ceperunt, majus quiddam bono illius effectum reddiderunt. At enim vero quod civitatem delevit seditio, seditionem sustulerunt Romani, quae multo validior erat moribus: et quicquid triste erat et calamitosum, suis, quod vero æquum et justum merito Romanis adscribi debet. Ex rebus autem ipsis unusquisque judicium ferat.

(ΙΖ.) β'. Τῶν γε μὴν ἔδδον οὕτω διαχειμένους ὁ Τίτος μετ' ἐπιλέκτων ἱππέων περιῶν ἐξωθεν ἤ προσβάλλοι τοῖς τεύχεσι κατεσκέπτετο. Ἀπορουμένῳ δὲ πάντοθεν (οὔτε γὰρ κατὰ τὰς φάραγγας ἦν που προσιτὸν, καὶ 5 κατὰ θάτερα τὸ πρῶτον τεῖχος ἐφαίνετο τῶν ὀργάνων στερωτέρων) ἔδοξε κατὰ τὸ Ἰωαννῶν τοῦ ἀρχιερέως μνησίῳ προσβάλλειν. Ταύτῃ γὰρ τό τε πρῶτον ἦν ἔρυμα γθαμαλώτερον καὶ τὸ δεύτερον οὐ συνῆπτεν, ἀμελησάντων καθ' ἃ μὴ λίαν ἡ καινὴ πόλις συνώμιστο 10 τεύχεσιν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ τρίτον ἦν εὐπέτεια, δι' οὗ τὴν αἶψα πόλιν καὶ διὰ τῆς Ἀντωνίας τὸ ἱερὸν αἰρήσειν ἐπένοε. Ἐν δὲ τούτῳ περιόντος αὐτοῦ τοῦδεύεται τις τῶν φίλων, ὀνόματι Νικάνωρ, κατὰ τὸν λαϊὸν ὄμιον, ἔγγιον μετὰ τοῦ Ἰωσήπου προσελθὼν, καὶ πειρώμενος 15 εἰρηνικὰ τοῖς ἐπὶ τοῦ τεύχους (οὐ γὰρ ἀγνωστος ἦν) διαλέγεσθαι. Διὰ τοῦτο τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ἐπιγνοὺς Καῖσαρ, εἰ μὴδὲ τῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ προσιόντων ἀπέχοιτο, παροξύνεται πρὸς τὴν πολιορκίαν, ἅμα τε τοὺς τάγμασι δρῶν τὰ πρὸ τῆς πόλεως ἠφείε καὶ συμφέρον- 20 τας ἐκλέυσε τὴν ὕλην ἐγείρειν χώματα. Τριχῇ δὲ διατάξας τὴν στρατιάν, πρὸς τὰ ἔργα μέσους ἴσθησι τῶν χωμάτων τοὺς τε ἀκοντιστάς καὶ τοξότας, καὶ πρὸ τούτων τοὺς ὀξυβελεῖς καὶ καταπέλτας καὶ τὰς λιθοβολοὺς μηχανάς, ὥς τὰς τε ἐκδρομάς εἴργοι τῶν πολεμίων 25 ἐπὶ τὰ ἔργα καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ τεύχους κωλύειν πειρωμένους. Κοπτομένων δὲ τῶν δένδρων τὰ πρᾶστα μὲν ἐν τάξει γεγύμνωτο, συμπερομένους δὲ ἐπὶ τὰ χώματα τῶν ξύλων, καὶ τῆς στρατιᾶς ἀπάσης ἐπὶ τὸ ἔργον ὠρμημένης, οὐδὲ τὰ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἡρέ- 30 μει. Τὸν μὲν οὖν ὄημον ἐν ἀρπαγαῖς ὄντα καὶ φόνοις συνέβαινε τότε θαρρεῖν· ἀναπνεύσειν τε γὰρ περισπωμένων πρὸς τοὺς ἐξωθεν ὑπελάμβανον καὶ λήψεσθαι παρὰ τῶν αἰτίων αὐτοῦ δίκας, εἰ Ῥωμαῖοι περιγένοιτο.

35 (ΙΗ.) γ'. Ἰωάννης δὲ, καίτοι χωρεῖν ἐπὶ τοὺς ἐξω πολεμίους τῶν περὶ αὐτὸν ὠρμημένων, δεῖ τοῦ Σίμωνος ἔμμεν. Οὐ μὴν ὁ Σίμων ἡρέμει (καὶ γὰρ ἦν ἔγγιον τῇ πολιορκίᾳ), τὰ δὲ ἀρετήρια διίστησιν ἐπὶ τοῦ τεύχους, ὅσα Κέστιον τε ἀφῆρνητο πρότερον καὶ τὴν ἐπὶ 40 τῆς Ἀντωνίας φρουρὰν ἐλόντες ἔλαβον. Ἄλλα τούτων μὲν τοῖς πολλοῖς ἀχρεῖος ἡ κτήσις ἦν δι' ἀπειρίαν, ὀλίγοι δὲ ὑπὸ τῶν αὐτομόλων διαχαθέντες ἐχρῶντο κακῶς τοῖς ὀργάνοις· χερμάσι δὲ καὶ τόχοις τοὺς χωννύοντας ἔβαλλον ἀπὸ τοῦ τεύχους, καὶ κατὰ συντάξεις ἐκτρέχον- 45 τες αὐτοὺς συνεπλέκοντο. Τοῖς δ' ἐργαζομένοις ἦν ἀπὸ μὲν τῶν βελῶν ἡ σκέπη γέρρα χαρρακωμάτων ὑπερτεταμένα, τὰ δ' ἀρετήρια πέρα τοὺς ἐκθόνοντας θαυμασὰ δὲ πᾶσι μὲν κατεσκεύαστο τοῖς τάγμασι, διαφόρως δὲ τῷ δεκάτῳ βιαιότεροι τε ὀξυβελεῖς καὶ 50 μελίζονα λιθοβόλα, δι' ὧν οὐ μόνον τὰς ἐκδρομάς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ τεύχους ἀνέτρεπον. Ταλαντιαῖοι μὲν γὰρ ἴσαν οἱ βαλλόμενοι πέτροι, δύο δὲ καὶ πλείον ἀφῆσαν σταδίων· ἡ πληγὴ δὲ οὐ τοῖς προεντυχούσι μόνον, ἐπὶ πολλοὶ δὲ καὶ τοῖς μετ' ἐκείνους ἦν ἀνυπόστα-

(XVII.) 2. Ceterum quum res intra civitatem ita se haberent, Titus cum lectis equitibus foris eam circumiens, qua impressionem faceret in mœnia, dispiciebat. Hæsitanti autem undique (neque enim qua valles erant adiri poterat, et ab alio latere primus murus firmior videbatur machinis) placuit ad Joannis pontificis monumentum urbem oppugnare. Hac enim parte et primum munimentum erat humilius, et secundum non conjungebatur, quod insuper haberent munitiones facere, qua nova urbs incolis minus frequentaretur : sed facilis illac erat aditus tertium in murum, per quem superiorem civitatem, perque Antoniam templum capi posse cogitabat. Interea autem dum ille perlustraret, quidam ex amicis ejus, Nicanor nomine, lævo humero sagitta percutitur, quum propius una cum Josepho accessisset, pacemque in muro stantibus suadere tentaret, ut qui non ignotus esset. Quapropter Cæsar, quum animos illorum cognovisset, quod ne ab iis quidem abstinerent, qui ipsorum in salutem ad eos accederent, ad obsidionem incitatur : simulque suburbana militibus vastare permittebat, materiamque comportari et aggeres erigi jussit. Quum autem exercitum trifariam ad opera divisisset, medios in aggeribus jaculatores et sagittarios constitnebat, et ante eos scorpio nes et catapultas et ballistas, quibus et excursus hostium in opera arceret, et eos qui ex muris illa impedire satagerent. Cæsis autem arboribus illico nudata erant suburbana, quumque ligna comportata essent ad aggeres et totus operi manus admoveret exercitus, nequaquam otium agebatur apud Judæos. Et populo quidem, qui in mediis erat rapinis et cædibus, tunc contigit audaciam sumere : nam et se respiraturos esse existimabant, quum inimici adversus externos undique occuparentur, pœnasque se ab noxiis repetituros, si superiores fierent Romani.

(XVIII.) 3. Joannes autem, quamvis in hostes qui foris erant socii ipsius irrumpere properarent, metu tamen Simonis se continebat. Verum Simon non quiescebat; quippe propior erat obsidentibus: machinas autem bellicas per muros disponit, et quas Cestio olim abstulerant, et quas capto Antoniae praesidio nacti erant. Sed ex iis quidem penes ipsos plerique nihil profecerunt, propter imperitiam; pauci autem a transfugis edocti male utebantur organis: verum lapidibus et sagittis aggerem facientes e muris feriebant, perque cuneos excurrentes cum illis manus conserebant. Operariis autem tegumento erant crates super vallos expansae, contraque excursus oppositae erant machinae: et omnibus quidem legionibus egregiae paratae erant, praecipue vero decimae scorpiones vehementiores, ballistaeque majores, quibus non solum irruentes, sed etiam super muros stantes prosternebant. Talenti quidem pondere erant lapides qui mittebantur, duo autem et amplius stadia pervadebant: atque ictus ipse non iis modo quibus primis incidebat, sed et longe retrorsum stantibus erat intolerabilis. Ceterum

τος. Οἱ γὰρ μὴν Ἰουδαῖοι τὸ πρῶτον ἐφυλάττοντο τὴν πέτραν (λευκὴ γὰρ ἦν), ὥστε μὴ τῷ βόλῳ σημαίνεσθαι μόνῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ λαμπρότητι προορᾶσθαι. Σχοποῖ οὖν αὐτοῖς ἐπὶ τῶν πύργων καθεζόμενοι προσμήνυον, ὅποτε σχασθεῖ τὸ ὄργανον καὶ ἡ πέτρα φέροιτο, τῇ πατρίῳ γλώσσει βοῶντες, ὃ ἰὸς ἐρχεται. Δίσταντο δὲ καθ' οὓς ἔχει καὶ προκατεκλίνοντο. Συνέβαινε δὲ φυλακτομένων ἀπρακτον διεκρίπτειν τὴν πέτραν. Ἀντεπινοοῦσι δὲ Ῥωμαῖοι μελαίνειν αὐτήν.

10 Τότε γὰρ οὐκέθ' ὁμοίως προορῶμένης ἡστόχουν καὶ πολλοὺς ἅμα μιᾷ βολῇ διέφθειραν. Ἄλλ' οὐδὲ κακούμενοι μετ' ἀδείας παρείχον Ῥωμαῖοι ἐγείρειν τὰ χρώματα· πάσῃ δ' ἐπινοίᾳ καὶ τόλμῃ χρώμενοι καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν εἴργον.

15 (ΙΘ'.) δ'. Ἦν δ' ἔργων συντελεσμένοι, μολιβδίδι μὲν καὶ λίνῳ διαμετροῦσιν οἱ τέκτονες τὸ διάστημα πρὸς τὸ τεῖχος, ἀπὸ τῶν χωμάτων ρίψαντες· οὐ γὰρ ἐνὶ ἄλλως ἀνωθεν βαλλομένοις. Εὐρόντες δ' ἐξικνεῖσθαι δυναμένας τὰς ἐλεπόλεις προσήγον, καὶ Τίτος, ἐγγυ-

20 τέρω τὰ ἀφελήρια διαστήσας, ὥς μὴ τοὺς κριοὺς εἴργοιεν ἀπὸ τοῦ τεύχους, ἐκέλευσε τύπτειν. Τριχόθεν δ' ἐξαισίῳ κτύπου περιχρήσαντος αἰφνιδίως τὴν πόλιν, κραυγὴ τε παρὰ τῶν ἔνδον ἤρθη καὶ τοῖς στασιασταῖς ἴσον ἐμπίπτει δέος. Κοινὸν δ' ἐκάτεροι τὸν κίνδυνον

25 ἰδόντες κοινὴν ἐπενοῦον ἤδη ποιεῖσθαι καὶ τὴν ἄμυναν. Διαβούντων δὲ πρὸς ἀλλήλους τῶν διαφόρων ὡς πάντα πράττειεν ὑπὲρ τῶν πολέμιων, δέον, εἰ καὶ μὴ διηνεκῇ δίδωσιν αὐτοῖς ὁμόνοιαν ὁ Θεὸς, ἐν γούν τῷ παρόντι τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίαν ὑπερθεμένους κατὰ Ῥω-

30 μαίων συνελθεῖν, κηρύσσει μὲν Ἀδριανὸς ὁ Σίμων τοῖς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ παρελθεῖν ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἐπιτρέπει δὲ καίπερ ἄπιστῶν ὁ Ἰωάννης. Οἱ δὲ τοῦ μίσους καὶ τῶν ἰδίων διαφορῶν λαβόντες ἀμνηστίαν ἐν σῶμα γίνονται, καὶ τὸ μὲν τεῖχος περισχόντες ἀπ' αὐτοῦ πυρά τε παμ-

35 πληθὴ κατὰ τῶν μηχανημάτων ἐνέισαν καὶ τοὺς ἐπιβρίθοντας τὰς ἐλεπόλεις ἀδιαλείπτως ἐβαλλον. Οἱ τολμηρότεροι δὲ κατὰ στίφην προπηδῶντες τὰ γέγρα τα μηχανημάτων ἐσπάραττον, καὶ τοῖς ἐπ' αὐτῶν προσπίπτοντες ἐπιστήμη μὲν ἐπ' ὀλίγα, τόλμῃ δὲ τὰ πλείω

40 περιεγένοντο. Προσεβοῆθει δὲ τοῖς πονοῦσιν αὐτὸς καὶ Καῖσαρ, καὶ παρ' ἐκάτερον τῶν ὀργάνων τοὺς τε ἱππέας καὶ τοὺς τοξότας διαστήσας εἴργε μὲν τοὺς τὸ πῦρ ἐπιφέροντας, ἀνέστελλε δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν πύργων βάλλοντας, ἐνεργοὺς δὲ ἐποίει τὰς ἐλεπόλεις. Οὐ μὴν ταῖς

45 πληγαῖς ὑπήκουε τὸ τεῖχος, εἰ μὴ καθ' ὅσον ὁ τοῦ πεντεκαίδεκάτου τάγματος κρὶος γωνίαν διεκίνησε πύργου· τὸ δὲ τεῖχος ἀκέραιον ἦν· οὐδὲ γὰρ εὐθέως συνεκινδύνευε τῷ πύργῳ προύχοντι πολὺ καὶ μὴ δυναμένῳ συναπορρῆσαι τι ραδίως τοῦ περιβολοῦ.

50 ε'. Πασσάμενοι δὲ τῶν ἐκδρομῶν πρὸς ὀλίγον καὶ τοὺς Ῥωμαῖοις ἐπιτηρήσαντες ἐσκαδασμένους ἐπὶ τὰ ἔργα καὶ κατὰ τὰ στρατόπεδα (καμάται γὰρ ἀναχωρῆσαι καὶ δεῖε τοὺς Ἰουδαίους ἡξίου), ἐκθέουσι κατὰ τὸν Ἰππικὸν πύργον διὰ πύλης ἀφανοῦς πάντες, πῦρ τε τοῖς

Judæi primum cavebant a lapidibus, nam candidi erant, adeo ut non tantum stridore prænoscerentur, sed et ex splendore præviderentur. Itaque speculatores turribus insidentes prænunciabant, quando impelleretur machina, saxumque ferretur, patria lingua clamantes, Missile venit. In partes itaque discedebant in quos veniret, humique procumbebant. Quo factum est illis ut, sibi met caventibus, lapides irriti caderent. Proinde Romanis in mentem veniebat illos denigrare. Tunc enim, quum non amplius, ut ante, præviderentur, ita cadebant ut vellent, simulque multos uno jactu occidebant Romani. Neque vero Judæi, multa licet gravia perpassi, illis permittebant aggres secure erigere: sed commenta omnia cum audacia conjuncta adhibentes, die noctuque eos arcebant.

(XIX.) 4. Perfectis autem operibus plumbo quidem et lino abaggeribus jacto fabri dimetiuntur spatium quod inter aggeres et muros intercedebat: nec enim aliqui id fieri poterat, quoniam desuper telis petebantur. Compertoque helepoles eousque posse pertingere, eas adducebant: atque Titus, quum propius machinas disposuisset, ne arietes a muro arcerentur, ferire jussit. Tribus vero e locis ingenti fragore subito circumsonante civitatem, clamor ab iis qui intus erant sublatus est, similiterque seditiosos pavor invasit. Quumque periculum utriusque commune vidissent, in animum tum inducebant etiam junctis viribus illud depellere. Clamantibus autem ad se invicem ex utraque factione, quod faciant omnia pro hostibus, quum oportet, si non perpetuam illis concordiam daret Deus, in præsentem saltem inimicitias inter se deponere et contra Romanos conspirare: Simon quidem per præconem facit potestatem e templo ad murum secure egrediendi; id vero Joannes, licet diffideret, permittit. Adeoque odiorum ac discordiarum suarum obliti in unum corpus coeunt, et in muros circumfusi faces inde quamplurimas contra machinas jaciebant, atque eos, qui helepoles degravabant, sine intermissione telis impetebant. Audaciores vero catervatim prosilientes crates machinarum dilacerabant, eosque qui illis præerant adorti parum quidem ex peritia, maxime vero fortiter audendo superiores erant. Titus autem ipse nunquam cessabat laborantibus opem ferre, quumque ab utroque machinarum latere equites et sagittarios disposuisset, ignem quidem ferentem arcebat, a turribus vero jaculantes reprimebat, copiamque faciebat helepoli vires suas exercendi. Haud tamen murus ictibus cedebat, nisi quod decimæ quintæ legionis aries turris angulum dimovit, muro stante incolumi: non enim statim discrimen adiit cum turri, quæ multo altius eminebat; nec facile poterat quidquam muri secum abrumpere.

5. Quum autem ab excursibus paululum quievissent, observassentque Romanos per opera et castra esse dispersos (existimabant enim Judæos lassitudine aut formidine discessisse), excursionem faciunt omnes juxta turrim Hippicam per portam obscuram, et ignem operibus admovebant,

ἔργοις ἐπιφέροντες καὶ μέχρι τῶν ἐρυμάτων ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους προσελθεῖν ὠρμημένοι. Πρὸς δὲ τὴν κραυγὴν αὐτῶν οἱ τὴν πλησίον συνίσταντο ταχέως καὶ οἱ πόρρωθεν συγέθεον. Ἐφθανε δ' ἡ Ἰουδαίων τολμα ⁶ τὴν Ῥωμαίων εὐταξίαν, καὶ τοὺς προεντυγχάνοντας τρεψάμενοι προσέκειντο τοῖς συλλεγομένοις. Δεινὴ δὲ περὶ τὰς μηχανὰς συμπίπτει μάχη, τῶν μὲν ὑποπιμπράναι, τῶν δὲ κωλύειν βιαζομένων. Κραυγὴ τε παρ' ἀμφοτέρων ἀσήμεντος ἦν καὶ πολλοὶ τῶν προα- ¹⁰ γωνιζομένων ἐπιπτον. Ἰουδαῖοι δὲ ὑπερείχον ἀπονοή, καὶ τῶν ἔργων ἤπτετο τὸ πῦρ, καταπλεγεῖν αὐτῶν ἐκινδύνευσεν πάντα μετὰ τῶν ὀργάνων, εἰ μὴ τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας ἐπιλέκτων ἀντέστησαν οἱ πολλοὶ, παρὰ τὴν σφετέραν ὑπόληψιν ἀνδρίσαντες (καὶ γὰρ τῶν ἐνδοξοτέρων διήνεγκαν κατὰ ταύτην τὴν μάχην), μέχρι Καῖσαρ τοὺς τῶν ἱππέων δυνατωτάτους ἀναλαβὼν ἐμβά- ¹⁵ λει τοῖς πολεμίοις. Καὶ δώδεκα μὲν αὐτὸς τῶν προμάχων ἀναιρεῖ, πρὸς δὲ τὸ τούτων πάθος ἐκκλίναντος τοῦ λοιποῦ πλήθους, ἐπόμενος συνελαύνει πάντας εἰς ²⁰ τὴν πόλιν, καὶ τοῦ πυρὸς διασώζει τὰ ἔργα. Συνέβη δὲ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ ζωγρηθῆναι τινὰ τῶν Ἰουδαίων, ὃν ὁ Τίτος ἀνασταυρώσαι πρὸ τοῦ τείχους ἐκέλευσεν, εἰ τι πρὸς τὴν ὄψιν ἐνδοῖεν οἱ λοιποὶ καταπλεγέντες. Μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν καὶ Ἰωάννης ὁ ²⁵ τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμὼν, πρὸς τοῦ τείχους γνωρίμῳ στρατιώτῃ διαλεγόμενος, ὑπὸ τίνος τῶν Ἀράβων κατὰ τοῦ στέρνου τοξεύεται, καὶ παραχρῆμα θνήσκει, μέγιστον τοῖς τε Ἰουδαίοις πένθος καὶ λύπην τοῖς στασιασταῖς ἀπολιπὼν καὶ γὰρ κατὰ τε χεῖρα καὶ συνέσει ³⁰ διάσῃμος ἦν.

ΚΕΦ. Ζ'.

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ταραχὴ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐμπίπτει παράλογος. Τοῦ γὰρ Τίτου πύργους τρεῖς κατασκευάσαι κελεύσαντος πεντηκονταπήχεις, ἑνὶ ἐκάστου ³⁰ χώματος ἐπιστήσας ἀπὸ τούτων τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους τρέποιτο, συνέβη πεσεῖν αὐτομάτως ἕνα μέσης νυκτός. Μεγίστου δ' ἀρθάντος φόβου, δέος ἐμπίπτει τῷ στρατῷ, καὶ τοὺς πολεμίους ἐπιχειρεῖν σφίσι δόξαντες ἐπὶ τὰ σπλά πάντες ἔθεον. Ταραχὴ δὲ τῶν ταγματῶν καὶ θόρυβος ἦν, καὶ τὸ συμβᾶν οὐδενὸς εἰπεῖν ἔχοντος, ἐπὶ ⁴⁰ πλείστον ἀπορούμενοι διεφέροντο, μηδενὸς τε φαινομένου πολεμίου δι' ἀλλήλων ἔπτοοντο, καὶ τὸ σύνθημα μετὰ σπουδῆς ἕκαστος τὸν πλησίον ἐπηρώτα, καθάπερ Ἰουδαίων ἐμπεδηκόντων εἰς τὰ στρατόπεδα. Πανικῶ τε δέματι κυκλουμένοις παρεώκessαν, ἄχρι μαθὼν τὸ ⁴⁵ συμβᾶν Τίτος διαγγέλλειν ἐκέλευσε πᾶσι καὶ μόλις ἐπαύσαντο τῆς ταραχῆς.

β'. Ἰουδαίους γε μὴν πρὸς τὰ λοιπὰ καρτερώς ἀντέχοντας ἐκάκωσαν οἱ πύργοι· καὶ γὰρ τῶν ὀργάνων τοῖς κουφοτέροις ἀπ' αὐτῶν ἐβάλλοντο καὶ τοῖς ἀκοντισταῖς ⁵⁰ καὶ τοξόταις καὶ λιθοβολοῖς. Οὐτε δὲ τούτων αὐτοὶ διὰ τὸ ὕψος ἐφικνοῦντο, καὶ τοὺς πύργους ἦν ἀμήχανον εἶλιν, μήτε ἀνατραπῆναι ῥαδίως διὰ τὸ βριθὸς μήτ'

et usque ad castrorum munimenta in Romanos facto impetu ferebantur. Quumque ab illis sublatus esset clamor, et qui prope erant statim conveniebant, et qui procul aberant concurrebant. Romanorum autem disciplinam præveniebat Judæorum audacia, illisque in quos primos inciderant in fugam versis, instabant illis qui se collegerunt. Gravis tum circa machinas pugna commissa est, illis quidem incendere, his vero incendium prohibere vi nitentibus. Incertusque clamor utrinque tollebatur, et multi, qui in fronte steterant, ceciderunt. At vero Judæi salutis desperatione incitati superabant, et opera corripuit ignis, parumque aberat quin omnia cum machinis incensa fuissent, nisi lecti de Alexandrinis viri restitissent plerique, rebus præter opinionem suam strenue gestis (nam in hac dimicatione ceteris præstabant ipsis præclarioribus), donec Cæsar, equitum valentissimis secum assumptis, in hostes irruit. Et ipse quidem sternit duodecim propugnatores: metu autem cladis illorum cetera multitudo in fugam versa, insequens omnes in urbem compulit, atque opera incendio liberavit. In hoc autem prælio contingebat ut Judæorum quidam vivus caperetur, quem Titus pro muris cruci affligi jussit, eo consilio ut reliqui hoc spectaculo exterriti paululum se inclinarent. Post discessum vero etiam Joannes dux Idumæorum, cognito sibi Romano militi ante muros sermonem conserens, ab Arabe quodam pectus sagitta percutitur et continuo moritur, magnumque et Judæis luctum et seditiosis mœrorem reliquit; nam et manu promptus erat, et consilio insignis.

CAP. VII. (XX.)

Nocte vero quæ sequuta est inopinata inter Romanos coorta est trepidatio. Nam quum tres turres quinquagenorum cubitorum Titus construi præcepisset, ut, his per aggeres singulos positis, inde hostes in muro stantes in fugam verteret, accidit ut nocte media una sponte sua rueret. Maximo autem edito sonitu metus occupat exercitum: atque hostes in eo esse ut ipsos adorirentur suspicati, ad arma decurrunt omnes. Inde trepidatio in legionibus ac tumultus erat; et quum nemo quid accidisset dicendo esset, diu consilii inopes alius aliud opinabantur; quumque hostes in illorum conspectum minime venirent, suimetipsorum in metu esse coeperunt, signumque diligenter singuli a proximis requirebant, ac si Judæi in castra invasissent. Imo visi sunt Panico terrore circumdari, donec Titus, cognito quod acciderat, rem omnibus indieari jussit: eoque facto vix trepidare desierunt.

2. Atqui Judæos cetera fortiter sustinentes male habuerunt turres: nam et machinis levioribus inde feriebantur, insuper et a jaculatoribus ac sagittariis et funditoribus. Verum ipsi ad eos propter celsitudinem pertingere non potuerunt: neque turres erant captu, neque faciles eversu propter gravitatem, nequo incensu propter fer-

ἐμπρησθῆναι διὰ τὸν σίδηρον δυναμένους, ᾧ κατεκ-
λύπτοντο. Τρεπόμενοι δ' ἐξωτέρω βέλους οὐκέτ' ἐκώ-
λυσον τῶν κριῶν τὰς ἐμβολὰς, οἱ ἀδιαλείπτως παίον-
τες ἦνουν κατ' ὀλίγον. Ἦδὴ δὲ τῷ Νίκωνι τοῦ τεί-
χους ἐνδιδόντος (αὐτοὶ γὰρ τοῦτο Ἰουδαῖοι τὴν μεγί-
στην ἐκάλεσαν Ῥωμαίων ἐλέπολιν, ἀπὸ τοῦ πάντα νι-
κᾶν), ἀπέκαμνον μὲν πάλαι πρὸς τε τὰς μάχας καὶ τὰς
φυλακὰς πόρρωθεν τῆς πόλεως διανυκτερεύοντες, ἄλ-
λως δ' ὑπὸ βραστώνης καὶ τοῦ βουλευέσθαι πάντα κακῶς
περιττὸν αὐτοῖς δοῖαν φυλάττειν τὸ τεῖχος, ἐτέρων
μετ' αὐτὸ λειπομένων δύο, μαλακισθέντες ἀνεχώρου
οἱ πολλοί. Καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπιβάντων καθ' ἃ πα-
ρέρρηξεν ὁ Νίκων, καταλιπόντες τὰς φυλακὰς πάντες
εἰς τὸ δεύτερον τεῖχος ἀναφεύγουσιν. Οἱ δὲ ὑπερβάν-
τες, τὰς πύλας ἀνοίξαντες, πᾶσαν εἰσδέχονται τὴν
στρατιάν. Καὶ Ῥωμαῖοι μὲν οὕτω τοῦ πρώτου τείχους
πεντεκαίδεκάτῃ κρατήσαντες ἡμέρᾳ, (ἐβδόμῃ δ' ἦν
Ἀρτεμίου μηνός), αὐτοὺς τε πολλὰ κατασκάπτουσι καὶ
τὰ προσάρκτια τῆς πόλεως, ἃ καὶ πρότερον Κέστιος.
(ΚΑ.) γ'. Μεταστρατοπεδεύεται δὲ Τίτος ἕως κατὰ
τὴν Ἀσσυρίων παρεμβολὴν καλουμένην, ἐπισχὼν πᾶν τὸ
μεταξὺ μέχρι τοῦ Κεδρῶνος, ἀπὸ δὲ τοῦ δευτέρου τείχους
ὅσον ἐξωτέρω βέλους εἶναι προσβολὰς εὐθέως ἐποιεῖτο.
Μερισθέντες δ' οἱ Ἰουδαῖοι καρτερῶς ἀπημύναντο τοῦ
τείχους, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰωάννην ἀπὸ τε τῆς Ἀντωνίας
καὶ τῆς προσαρκτίου στοᾶς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρὸ τῶν Ἀλε-
ξάνδρου τοῦ βασιλέως μνημείων μαχομένοι, τὸ δὲ τοῦ
Σίμωνος τάγμα τὴν παρὰ τὸ Ἰωάννου μνημεῖον ἐμβο-
λὴν διαλαβόντες ἐφράξαντο μέχρι πύλης καθ' ἣν τὸ
ὕδωρ ἐπὶ τὸν Ἰππικὸν πύργον εἰσῆλθε. Προπηθόντες
δὲ πολλάκις ἐκ τῶν πυλῶν συστᾶσθαι ἐπολέμουν, καὶ
συνδιωθέντες ἐπὶ τοῦ τείχους κατὰ μὲν τὰς συμπλοκάς
ἡττῶντο, τῆς Ῥωμαίων ἐπιστήμης ὄντες ἀπειροί, πε-
ριῆσαν δὲ ταῖς τειχομαχίαις. Καὶ τοὺς μὲν ἰσχύς μετ'
ἐμπειρίας παρεκρῶτει, Ἰουδαίους δὲ τόλμα δέει τρεφο-
μένη καὶ τὸ φύσει καρτερικὸν ἐν συμφοραῖς. Προσῆν
δ' ἐλπίς ἔτι σωτηρίας, ἣ καὶ Ῥωμαίοις τοῦ ταχέως
κρατήσαιν· οὐδετέρων δὲ ἡπτετο κόπος, ἀλλὰ προσβολαὶ
καὶ τειχομαχίαι, καὶ κατὰ λόγους ἐκδρομαὶ συνεγεί-
ωσι δὲ ὅλης ἡμέρας ἦσαν, οὐδὲ ἐστὶν ἥτις ἰδέα μάχης ἀπε-
λείπετο. Νῦν δ' ἀνέπαυε μολὶς ἔωθεν ἀρχομένους· ἦν
δὲ αὖπνος ἀμφοτέροις ἡ νύξ, καὶ χαλεπωτέρα τῆς
ἡμέρας, δέει τῶν μὲν ὅσον οὕτω καταληφθῆσθαι
τὸ τεῖχος, τῶν δὲ ἐπιθῆσθαι Ἰουδαίους τοῖς στρατο-
πέδοις. Ἐν τε τοῖς ὅπλοις ἐκότεροι διανυκτερεύοντες
ὑπὸ τὰς πρώτας αὐγὰς ἔτοιμοι πρὸς μάχην ἦσαν. Καὶ
παρὰ μὲν Ἰουδαίοις ἔρις ἦν ὅστις προκινδυνεύσας χα-
ρίσαιτο τοῖς ἡγεμόσι, μάλιστα δὲ τοῦ Σίμωνος αἰδώς
ἦν καὶ δέος, οὕτω τε προσεῖχεν ἕκαστος αὐτῷ τῶν
ὑποταγμένων, ὥς καὶ πρὸς αὐτοχειρίαν ἐτοιμότητος
εἶναι κελεύσαντος. Ῥωμαῖοι δὲ ἐπ' ἀνδρείαν ἦν
προτροπῇ τοῦ τε κρατεῖν ἔθος καὶ ἡττης ἀήθεια, συνε-
χίζεις τε στρατεῖαι καὶ διηνεκεῖς μελέται, καὶ μέγεθος
ἡγεμονίας· πρὸ δὲ πάντων Τίτος, αἰεὶ πᾶσι πανταχοῦ

rum quo tegebantur. Ultra autem teli jactum fugientes
non amplius imminutum ibant arietum impetum, qui sine
intermissione ferientes paulatim aliquid proficiebant. Muro
autem Niconi tandem cedente (ita enim ipsi Judæi maxi-
mam Romanorum helepolin vocarunt, quod omnia vince-
ret), antea quidem defessi erant pugnando et vigilando,
longe ab urbe pernoctantes, ceteroqui negligentia, vel
quod male omnino consularent, sibi superfluum esse cre-
dentes murum custodire, quum alia duo post illud muni-
menta ipsis superessent, plerique languidi facti recesserunt.
Quumque Romani, qua Nicon murum perruperat, ascen-
dissent, Judæi omnes desertis custodiis ad murum secun-
dum se recipiunt. Qui vero muros transgressi erant,
quum portas aperuissent, exercitum omnem intromiserunt.
Et Romani quidem muro primo ita potiti sunt die decima
quinta quæ septima erat mensis Artemisii, et partem ejus
magnam diruunt et septemtrionalia civitatis, quæ etiam prius
Cestius.

(XIX.) 3. Titus autem ad interiora muri castra transfert, in
locum qui Assyriorum castra vocatus erat, occupato omni
inde usque ad Cedronem spatio; quantumque erat extra teli
jactum a muro secundo, oppugnationem statim aggredie-
batur. Judæi autem in duas partes divisi bellum mœni-
bus fortiter propulsarunt, Joannes quidem cum suis ex An-
tonia et templi porticu septemtrionali et ab Alexandri
monumento pugnantes; Simonis vero manus, aditu juxta
monumenta Joannis occupato, omnia præsidio munierunt
usque ad portam, qua in Hippicam turrim aqua inducta
erat. Sæpe autem prosilientes e portis cominus dimica-
bant, compulsi que intra muros in conflictibus quidem su-
perabantur, scientiæ Romanorum militaris imperiti; quum
autem e muris pugnarent, eos vincebant. Atque hos qui-
dem incitabant vires cum peritia conjunctæ; Judæos vero
audacia ex metu aucta, et naturalis in calamitatibus feren-
dis patientia. Ad hæc autem istis suberat spes salutis, et
Romanis citæ victoriæ: neutrique fatiscabant; sed conti-
nuæ fiebant impressiones murorumque oppugnationes,
et excursus crebri per cuneos totis diebus: nec pugnæ
species ulla erat quam non tentabant. Vixque a solis ortu
pugnantibus concessum erat nocte quiescere: sed utrisque
insomnis erat nox, dieque gravior; his quidem jamjam
expugnatum iri murum metuentibus, illis vero ne Judæi
castra invaderent. Atque in armis utrique pernoctantes,
a primo diluculo pugnæ parati erant. Et Judæi quidem
certabant, quis primus periculum adiret iniretque gratiam
a ducibus: maxime vero Simonis reverentia ac metus eos
commovebat; adeoque singuli ejus sub imperio eum cole-
bant, ut ad semet quoque interficiendos parati fuissent si
hoc ille jussisset. Romanos autem ad se strenue gerendos
hortabatur et vincendi consuetudo, quodque vinci nescii
essent, crebræque militiæ et exercitationes perpetuæ, im-
perique magnitudo: ante omnia vero Titus, qui semper

παρατυγχάνων. Τότε γὰρ μαλακισθῆναι, παρόντος καὶ συναγωνιζομένου Καίσαρος, δεινὸν ἐδόκει, καὶ τῷ καλῶς ἀγωνισαμένῳ μάρτυς αὐτὸς ὁ καὶ τιμῶν παρῆν· κέρδος δ' ἦν ἥδη καὶ τὸ γνωσθῆναι Καίσαρι γενναίων ὄντα. Διὰ τοῦτο πολλοὶ τῆς κατὰ σφᾶς ἰσχύος ἀμείνους τῇ προθυμίᾳ διεφάνησαν. (ΚΒ'). Παραταξαμένων γοῦν κατὰ αὐτάς τὰς ἡμέρας τῶν Ἰουδαίων πρὸ τοῦ τείχους καρτερῶ στίφει, καὶ διακοντιζομένων ἔτι πόρωθεν τῶν ταγματῶν ἑκατέρων, Λογγίνος τις τῶν ἱππέων ἐξαλλομένου τῆς Ῥωμαϊκῆς τάξεως ἐμπηδᾷ τῇ μέσῃ τῶν Ἰουδαίων φάλαγγι· καὶ διασχεδασθέντων πρὸς τὴν ἐμβολὴν δύο τοὺς γενναιοτάτους ἀναιρεῖ, τὸν μὲν κατὰ στόμα πλήξας ὑπαντιάσαντα, τὸν δ' ἀνασπᾶσας ἐκ τοῦ προτέρου τὸ δόρυ κατὰ πλευρὰν διαπεῖρει τραπέμενον, ἐκ μέσων τε τῶν πολεμίων πρῶτος εἰς τοὺς σφετέρους ἔδραμεν. Ὁ μὲν οὖν δι' ἀρετὴν ἐπίσημος ἦν, ζηλωταὶ δὲ τῆς ἀνδρείας ἐγένιστο πολλοί. Καὶ οἱ Ἰουδαῖοι μὲν ἀμελοῦντες τοῦ παθεῖν τὸ διαθεῖναι μόνον ἔσκόπου, ὅτε θάνατος αὐτοῖς ἐδόκει 20 κουφώτατος, εἰ μετὰ τοῦ κτεῖναι τινα τῶν πολεμίων προσπέσοι. Καίσαρ δὲ τῆς τῶν στρατιωτῶν ἀσφαλείας οὐχ ἦντον τοῦ κρατεῖν προῦνδει, καὶ τὴν μὲν ἀπερίσκεπτον δρμὴν ἀπάνοιαν λέγων, μόνην δ' ἀρετὴν τὴν μετὰ προνοίας, καὶ τοῦ μηδὲν τὸν δρῶντα παθεῖν ἐν 25 ἀκινδύνῳ τῷ κατὰ σφᾶς ἐκέλευεν ἀνδρῶν εἶναι.

(ΚΓ'). δ'. Προσάγει δ' αὐτὸς τοῦ βορείου τείχους τῷ μέσῳ πύργῳ τὴν ἐλέπολιν, ἐν ᾗ τῶν Ἰουδαίων τις ἀνὴρ γόης ὄνομα Κάστωρ ἐλόχα μεθ' ὁμοίων δέκα, τῶν λοιπῶν φυγόντων διὰ τοὺς τοξότας. Οὗτοι μέχρι μὲν τινος 30 ὑπεπηχῆστας τοῖς θωρακείοις ἤρέμουν, σαλευομένου δὲ τοῦ πύργου διανίστανται, καὶ προτείνας ὁ Κάστωρ τὰς χεῖρας ὡς ἱκετεύων ὤρην ἐκάλει τὸν Καίσαρα, καὶ τῇ φωνῇ κατοικτιζόμενος ἐλεῆσαι σφᾶς παρεκάλει. Πιστεύσας δ' ἐξ ἀπλότητος ὁ Τίτος, καὶ μετανοεῖν ἤδη 35 τοὺς Ἰουδαίους ἐλπίσας, ἐπέχει μὲν τοῦ κριοῦ τὴν ἐμβολὴν, κυλῶει τε τοξεύειν τοὺς ἱκέτας· λέγειν δ' ἐκέλευσεν ὅτι βούλεται τῷ Κάστορι. Τοῦ δὲ εἰπόντος ἐπὶ δεξιᾷ καταβῆναι θέλιν, ὁ Τίτος συνήδεσθαι μὲν αὐτῷ τῆς εὐβουλίας ἔφη, συνήδεσθαι δ' εἰ πάντες ἤδη 40 τὰ αὐτὰ φρονοῦσι, καὶ τῇ πόλει διδόναι γε πίστιν ἐτοίμως. Τῶν δέκα δὲ οἱ πάντες μὲν αὐτῷ συνυπεκρίνοντο τὴν ἱκετηρίαν, οἱ λοιποὶ δ' οὐκ ἂν ποτε δουλεύσειν Ῥωμαίοις ἐβόων, παρὸν ἐλευθέρους ἀποθανεῖν. Καὶ μέχρι πολλοῦ διαφερομένων ἐτρίβετο μὲν ἡ προσβολή, πέμ- 45 πων δ' ὁ Κάστωρ πρὸς τὸν Σίμωνα σχολῇ βουλεύεσθαι περὶ τῶν ἐπειγόντων ἔλεγεν, ὡς οὐκ ἐπ' ὀλίγον αὐτὸς διαπαῖζοι τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. Ἀμα δὲ αὐτὰ πέμπων καταφανῆς ἦν καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας ἐπὶ τὴν δεξιὰν πα- 50 ρακαλῶν. Οἱ δ' ὥσπερ ἀγανακτοῦντες ὑπὲρ τὰ θωρακεία διτῶν τὰ τὰ ξίφη γυμνὰ καὶ τοὺς θώρακας αὐτῶν πλήξαντες ὡς ἀπεσφραγμένοι κατέπεσον. Θάμβος δὲ τὸν Τίτον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν εἰσῆει τοῦ τῶν ἀνδρῶν παραστήματος, καὶ μὴ δυνάμενοι κάτωθεν ἀκριβῶς τὸ γεγενημένον 55 ἰδεῖν, ἐθαύμαζον τε τῆς εὐτολμίας αὐτοῦ καὶ τοῦ πάθους

omnibus ubique praesens aderat. Tunc enim turpe videbatur languescere, quum Caesar pugnae interesset simulque pugnaret, idemque pulchre decertanti testis fieret qui et remunerator; lucroque jam vertebatur pro viro forti cognosci a Caesare. Quo factum est ut multi alacriores se ostenderint quam robustiores. (XXII.) Itaque istis diebus, cum Judaei in acie starent valida pro moenibus, et ab utroque exercitu eminus conjicerentur tela, Longinus quidam eques, ex acie Romana exsiliens, in mediam phalangem Judaeorum irruit; illisque hac impressione disjectis, duos e fortissimis perimit, unum quidem ora percussum dum obviam ipsi veniret; alterum vero, dum fugeret, per latus trajectum eodem telo, quod priori extraxerat: et ex mediis hostibus superior ad suos se recipiebat. Atque ita ille ob virtutem insignis erat, aemulique ejus fortitudinis multi exstiterunt. Et Judaei quidem nil morantes quod paterentur, illud tantum curabant quibus malis alios afficerent; morsque illis levissima ducebatur, si quo alio interfecto caderent. Titus autem non minus salutem militum quam victoriae prospiciebat; et temerarium quidem impetum desperationem vocans, unicam vero fortitudinem, quum quis prudenter et caute nihilque patiundo fortiter ageret, sine suo periculo viros se praestare jussit.

4. (XXIII.) Ipse autem mediae muri septemtrionalis turri helepolin admovei curabat, in qua Judaeus quidam versutus ac subdolos, Castor nomine, cum decem sui similibus insidias struebat, fugatis ceteris per jacula sagittariorum. Hi quum pavidi sub propugnaculis aliquamdiu quieverissent, turri concussa surgunt, manibusque protensis Castor veluti supplex Caesarem implorabat; et voce miserabili ut sibi parceret obtestabatur. Cui quum Titus pro simplicitate sua fidem habuisset, sperassetque Judaeos jam belli poenitere, arietes quidem ab impulsione cessare jubet, ac sagittarios ferire supplices prohibet; Castori autem praecipit dicere quodcumque vellet. Quumque ille respondisset, ad fedus se velle descendere, Titus se quidem de bono consilio gratulari dicebat, gratulari vero si omnes in eandem sententiam ire vellent, aequae parato animo etiam civitati manus dare. Ex decem autem quinque se supplices esse simulabant: reliqui vero nunquam se Romanis servituros clamabant, dum mori liberis liceat. Quumque diu inter se disceptarent, cessabat oppugnationis. Castor autem nuncios ad Simonem mittens eum monebat, ut, dum otium esset, de rebus urgentibus consilium caperet: non enim paulisper se illudere velle imperatori Romano. Simul autem dum ista mitteret, prae se ferebat illud ipsum agere, ut contranitentes ad pacem hortaretur. Illi vero, velut aegre ferentes, super propugnaculi loricam nudos coruscarunt gladios, percussisque illorum thoracibus tanquam interfecti ceciderunt. At Titus et qui cum eo erant tantam virorum audaciam obstupere, quumque ex inferiori loco quod factum erat accurate videre non potuissent, illos et ob fortitudi-

ἡλέουν. Τοξεύει δέ τις ἐν τούτῳ παρὰ τὴν ῥίνα τὸν Κάστορα, ἀκχείνος εὐθὺς ἀνασπώντας τὸ βέλος ἐπεδείκνυ τῷ Τίτῳ καὶ ὡς οὐ δίκαια πάσχων κατεμύμετο. Πρὸς δὲ τὸν βαλόντα σχετιάσας Καῖσαρ ἔπεμπε παρεστῶτα τὸν Ἰωσήπον δοῦναι τῷ Κάστορι δεξιάν. Ἄλλ' ὁ μὲν οὐτ' αὐτὸς ἔφη προσελεύσεσθαι (φρονεῖν γὰρ οὐδὲν ὑγιὲς τοὺς δεομένους) καὶ τοὺς ὠρμημένους τῶν φίλων κατέσχευεν. Αἰνεῖας δέ τις τῶν αὐτομόλων αὐτὸς ἔφη προσελεύσεσθαι. Καὶ τοῦ Κάστορος καλοῦντος, ὅπως δέξαιτό τις καὶ τὸ ἀργύριον ὃ φέρει μεθ' αὐτοῦ, σπουδαιότερον ὁ Αἰνεῖας διαπετάσας τὸν κόλπον προσέδραμεν. Ἀράμενος δ' ὁ Κάστωρ πέτρην ἐπαφίησιν αὐτῷ, καὶ τούτου μὲν διήμαρτε φυλαξαμένου, τιτρώσκει δὲ στρατιώτην ἕτερον προσελθόντα. Συνοήσας δὲ Καῖσαρ τὴν ἀπάτην πρὸς βλάβης μὲν ἔγνω τὸν ἐν πολέμοις ἔλεον (τὸ γὰρ ἀπηνέστερον ἦττον ὑποπίπτειν τῷ πανούργῳ), τὰς δ' ἐμβολὰς τῆς ἐλεπόλεως ὀργῇ τῆς χλεῦσης ἐποιεῖτο δυνατωτέρας. Ὑποδιδόντα δὲ τὸν πύργον ἐμπιπράσιν οἱ περὶ τὸν Κάστορα, καὶ διὰ τῆς φλογὸς εἰς τὴν ὑπ' αὐτῷ κρυπτὴν ἀλάμενοι πάλιν δόξαν ἀνδρείας Ῥωμαίους παρέσχον ὡς ῥίψαντες σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὸ πῦρ.

ΚΕΦ. Η'.

Αἰρεῖ δὲ Καῖσαρ ταύτη τὸ τεῖχος ἡμέρα πέμπτη μετὰ τὸ πρῶτον, καὶ τῶν Ἰουδαίων φυγόντων ἀπ' αὐτοῦ παρέρχεται μετὰ χιλιῶν ὀπλιτῶν ἔνδον, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπιλέκτων, καθ' ὃ καὶ τῆς Καινῆς πόλεως ἐρισπώλια τε ἦν καὶ χαλκεῖα, καὶ ἱματίων ἀγορά, πρὸς δὲ τὸ τεῖχος πλάγιοι κατέτεινον οἱ στενωποί. Εἰ μὲν οὖν ἡ τοῦ τεύχους πλεον εὐθὺς διέλυσεν, ἡ πολέμου νόμῳ παρελθὼν ἐπόρθει τὸ ληφθὲν, οὐκ ἂν οἶμαι τις ἐμίγη βλάβη τῷ κράτει. Νῦν δὲ Ἰουδαίους μὲν ἐλπίσας δυσωπήσειν ἐξὸν κακοῦν τῷ μὴ θελεῖν, πρὸς ἀναχώρησιν εὐμαρῇ τὴν εἰσβολὴν οὐκ ἐπλάτυνεν· οὐ γὰρ ἐπιβουλεύσειν οὐς εὐεργετῆν ὑπελάμβανεν. Παρελθὼν γοῦν οὐτε κτείνειν τινὰ τῶν καταλαμβανομένων ἐπέτρεψεν οὐθ' ὑποπιμπράναι τὰς οἰκίας, ἀλλ' ἅμα μὲν τοῖς στασιασταῖς, εἰ βούλοιντο μάχεσθαι δίχα τῆς τοῦ δήμου βλάβης, ἀδείαν ἐδίδου, τῷ δήμῳ δὲ τὰς κτήσεις ὑπισχνεῖτο δώσειν. Περὶ πλείστου γὰρ ἐποιεῖτο σῶσαι τὴν μὲν πόλιν ἑαυτῷ, τὸν δὲ ναὸν τῇ πόλει. Τὸν μὲν οὖν λαὸν ἔτοιμον εἶχεν εἰς ἃ προὔτρεπε καὶ πάλαι, τοῖς μαχίμοις δὲ ἐδόκει τὸ φιλόνηρωπον ἀσθένεια, καὶ τὸν Τίτον ἀδυναμίᾳ τοῦ τὴν ὅλην πόλιν ἐλεῖν ταῦτα προτείνειν ὑπελάμβανον. Διαπειλοῦντες δὲ τοῖς δημότοις θάνατον εἰ περὶ παραδόσεως μνησθεῖη τις αὐτῶν, καὶ τοὺς παραφρονομένους εἰρήνην ἀσφαττοντες, ἐπιτίθενται καὶ τοῖς εἰσeldoῦσι Ῥωμαίων, οἱ μὲν κατὰ τοὺς στενωποὺς ὑπαντισταύσαντες, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν, ἄλλοι δ' ἔξω τοῦ τεύχους κατὰ τὰς ἀνω προπηδῆσαντες πύλας, πρὸς οὓς παραχθέντες οἱ φρουροὶ τοῦ τεύχους καθαλλόμενοι τῶν πύργων ἀνεχώρουν εἰς τὰ στρατόπεδα. Κραυγὴ δ' ἦν τῶν μὲν εἰσω πάντοθεν πολεμίοις

nem mirabantur et ob calamitatem miserabantur. Interea vero Castorem juxta narem quidam sagitta percutit; atque ille, quum statim telum extraxisset, id Tito ostendebat, et iniqua se perpeti timebatur. Cæsar autem, jaculatore increpito, Josepho adstanti mandabat ut dextram daret Castori. Verum ille neque se aditum respondit, ut qui nihil sani supplices cogitare norit; et amicos qui ire prope-rabant continuuit. Æneas autem, quidam e perfugis, sese iturum ad ipsum dicebat. Atque vociferante Castore, ut aliquis etiam argentum exciperet quod secum ferret, studiose magis Æneas aperto sinu accurrebat. Quod quum videret Castor, saxo sublato, illud in eum demisit: et ab ipso quidem aberravit sibimet ab illo cavente, sed alium militem, qui præsens aderat, vulneravit. Cæsar autem, quum fraudem dolumque secum reputasset, intellexit misericordiam quidem in bello nocere (nam haud ita facile a calliditate circumveniri crudelitatem), ob illusionem vero iratus, majore vi helepulos impelli faciebat. Castor autem ejusque socii turrim, quum ictibus jam cederet, incendunt, saltuque per flammam in cuniculos ejus se conjicientes, iterum Romanos in magnam de fortitudine ipsorum opinionem adducebant, tanquam se ignibus tradidissent.

CAP. VIII. (XXIV.)

Cæsar autem hac parte murum capit die quinto post primum: fugatisque inde Judæis, intra murum ingreditur cum mille armatis, lectisque quos circa se habebat, ubi Novæ civitatis lanæ venditores erant, et fabri ærarii, vestiumque mercatus, et ad murum angustæ viæ transversæ tendebant. Et quidem si vel muri partem majorem statim disjecisset, aut lege belli ingressus quod ceperat vastasset, inde nihil damni, uti credo, victoria accepisset. Nunc autem fore sperans ut verecundia Judæorum animos flecteret, si viderent, ipsum quamvis posset, haud tamen gravius quidquam in eos consulere, facilem discessionem aditum non dilata vit: haud enim insidiarios esse putabat quibus benefacere in animo habuit. Denique postquam ingressus est, vetuit ne comprehensi cæderentur, neve ædes incenderentur: sed tam seditiosis, si pugnare vellent sine populi detrimento, copiam dabat, quam ipsi populo fortunas proprias se redditurum pollicebatur. Plurimi namque faciebat sibi civitatem conservari, templum vero civitati. Et populum quidem ad ea quæ hortabatur et antea paratum habebat, bellicosis autem pro infirmitate ducebatur humanitas, Titumque, quod reliquam civitatem capere non posset, has condiciones proponere existimabant. Mortem autem populo denunciantes si vel mentio facta esset de traditione, eosque jugulantes qui vel nominarent pacem, etiam Romanos urbem ingressos adoriuntur, alii illis per angiportus obviam facti, alii ex ædibus, alii extra muros per superiores portas egressi: quibus perturbati præsidarii et turribus desilientes in castra revertebantur. Clamor autem militum ubique intra civitatem audiebatur qui ab hostibus cingerentur

κεκυκλωμένων, τῶν δ' ἔξωθεν περὶ τοῖς ἀπολειφθεῖσι
 δεδοκώτων. Πληθύνοντες δ' αἱ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ πολλὰ
 πλεονεκτοῦντες κατ' ἐμπειρίαν τῶν στενωπῶν ἐτίτρω-
 σκόν τε πολλοὺς, καὶ προσπίπτοντες ἐξώθουν. Οἱ δὲ
 5 κατ' ἀνάγκην τὸ πλεόν ἄντειχον· οὐ γὰρ ἦν ἀθρόους
 διαφυγεῖν διὰ στενοῦ τοῦ τείχους· δοκοῦσι τ' ἂν κατα-
 κοπῆναι πάντες οἱ παρελθόντες, μὴ προσαμύναντος
 τοῦ Τίτου. Διαστήσας γὰρ ἐπ' ἄκροις τοῖς στενωποῖς
 τοὺς τοξότας, καὶ κατὰ τὸν μάλιστα πληθύνοντα σταθεῖς
 10 αὐτὸς, ἀνέστειλε τοῖς βέλεσι τοὺς πολεμίους, καὶ σὺν
 αὐτῷ Δομίτιος Σαβίνος, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ κατὰ ταύτην
 φανείς τὴν μάχην. Παρέμεινε δὲ συνεχῶς τοξεύων
 Καῖσαρ, καὶ τοὺς Ἰουδαίους κωλύων παρελθεῖν, μέχρι
 πάντες ἀνεχώρησαν οἱ στρατιῶται.
 15 β'. Ῥωμαῖοι μὲν οὕτω κρατήσαντες τοῦ δευτέρου
 τείχους ἐξεώσθησαν· τῶν δ' ἂνὰ τὸ ἄστυ μαχίμων
 ἐπὶ ῥῆθ' ἐφρονήματα καὶ μετέωροι πρὸς τὴν εὐπρα-
 γίαν ἦσαν, οὐτ' ἂν Ῥωμαίους εἰς τὴν πόλιν τολμήσειν
 εἴτι παρελθεῖν οὐτ' ἂν αὐτοὶ παρελθόντες ἡττηθῆσθαι
 20 δοκοῦντες. Ἐπεσκότει γὰρ αὐτῶν ταῖς γυνῆμας διὰ
 τὰς παρανομίας ὁ Θεὸς, καὶ οὔτε τὴν Ῥωμαίων ἰσχύ-
 ὄσῃ πλείων κατελείπετο τῆς ἐξελαθείσης ἔβλεπον,
 οὔτε τὸν ὑπέρποντα λιμὸν αὐτοῖς. Ἔτι γὰρ παρῆν
 ἐσθίειν ἐκ τῶν δημοσίων κακῶν καὶ τὸ τῆς πόλεως
 25 αἷμα πίνειν. Ἐνδεία δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἐπέειχε πάλαι,
 καὶ σπάνει τῶν ἐπιτηδείων διελύοντο πολλοί· τὴν δὲ
 τοῦ λαοῦ φθορὰν ἐαυτῶν οἱ στασιασταὶ κουφισμὸν ὑπε-
 λάμβανον. Μόνους γὰρ ἤξιον σώζεσθαι τοὺς μὴ ζη-
 τοῦντας εἰρήνην καὶ κατὰ Ῥωμαίων ζῆν προσηρμένους,
 30 τοῦ δ' ἐναντίου πλήθους ὥσπερ υπερβάλλοντος βάρους
 ἤδοντο δαπανωμένων. Τοιοῦτοι μὲν δὴ πρὸς τοὺς
 ἔνδον ἦσαν· Ῥωμαίους δὲ πάλιν τῆς εἰσόδου περρωμένους
 ἐκώλυον φραζάμενοι, καὶ τὸ καταρριφέν ἀντιτεγχίσαντες
 τοῖς σώμασι. Τρισὶ μὲν ἀντέσχον ἡμέραις καρτερῶς ἀμυ-
 35 νόμενοι, τῇ τετάρτῃ δὲ προσβαλόντα γενναίως Τίτον
 οὐκ ἤνεγκαν, ἀλλὰ βιασθέντες ἤ καὶ πρότερον ἀναφεύ-
 γουσιν. Ὁ δὲ, πάλιν τοῦ τείχους κρατήσας, τὸ προσ-
 ἀρκτιον μὲν εὐθέως κατέρριψε πᾶν, ἐπὶ δὲ τοῦ κατὰ
 μεσημβρίαν φρουροῦς τοῖς πύργους ἐγκαταστήσας, τῷ
 40 τρίτῳ προσβάλλειν ἐπενόει.

ΚΕΦ. Θ'.

Δόξαν δ' ἐπανεῖναι πρὸς ὀλίγον τὴν πολιορκίαν, καὶ
 διωρίαν βουλῆς τοῖς στασιασταῖς παρασχεῖν, εἴ τι πρὸς
 τὴν καθάρεισιν ἐνδοῖεν τοῦ δευτέρου τείχους, ἢ καὶ τὸν
 λιμὸν ὑποδείσαντες (οὐ γὰρ εἰς πολὺ τὰς ἀρπαγὰς αὐτοῖς
 45 ἐξαρκέσειν), εἰς δέον κατεχρήτο τὴν ἀνεσιν. Ἐνστάσης
 γὰρ τῆς προθεσμίας, καθ' ἣν ἔδει διαδοῦναι τοῖς στρα-
 τιώταις τροφὰς, ἐν ἀπόπτῳ τοῖς πολεμοῖσι ἐκέλευσε
 τοὺς ἡγεμόνας ἐκτάξαντας τὴν δύναμιν ἀπριθμεῖν
 ἐκάστῳ τάργυριον. Οἱ δ', ὥσπερ ἔθος, ἀποκαλύψαν-
 50 τες τὰ ὅπλα θήκαις ἐσχεπασμένα τέως κατὰφρακτοι
 προσήεσαν καὶ τοὺς ἵππους ἀγοντες οἱ ἵππεῖς κεκοσμη-
 μένους. Ἐπὶ πλείστον δὲ τὰ πρὸ τῆς πόλεως ἀργύριον

foris autem eorum qui relictis metuebant. Atque magis
 magisque crescente numero Judaeorum, illisque ex notitia
 angiportuum valde praevalentibus, et multos vulnerabant
 atque facto in eos impetu repellebant. Illi autem ex neces-
 sitate plus resistebant: non enim multis simul fugiendi
 copia per angustias muri patebat: parumque aberat quin
 omnes perempti fuissent qui irruerant, nisi Titus eis opem
 tulisset. Nam quum in extremis angiportuum sagittarios
 disposuisset, et ipse ubi plus erat multitudinis constitisset,
 missilibus hostes reprimebat, et cum eo Domitius Sabinus,
 qui virum fortem se in hac quoque pugna praestitit. Caesar
 autem non destitit eos sagittis petere, Judaeosque prohibere
 ne irruerent, donec omnes milites se subduxerant.

2. Romani quidem ita, post secundum murum captum,
 repulsi erant. Omnes vero in urbe bellicosi animos sustu-
 lerunt, et successu elati erant: neque Romanos in urbem
 irruere ausuros esse, neque se vinci posse si ad praelium
 irent, persuasum habentes. Nam caecitatem eorum animis
 injiciebat Deus ob commissam atque delictam; et neque cer-
 nebant quanto Romanis major illa quae pulsa fuerat vis su-
 peresset, neque famem ipsis obrepentem. Adhuc enim ex
 malis publicis comedeabant, et de sanguine civitatis bibe-
 bant. Boni autem jam dudum inopia laborabant, et rerum
 necessarium penuria jam multi deficiebant: populi vero
 interitum seditiosi sibi in levamen cedere existimabant.
 Nam solos eos qui pacem aversarentur salvos esse vole-
 bant, quique vivere non optarent nisi ut bellum Romanis
 facerent: contrariam vero multitudinem ut supervacaneum
 onus consumi gaudebant. Atque ita quidem erga eos qui
 intus erant se gerebant: Romanos vero, qui iterum ingredi
 nitabantur, armati prohibebant, partemque muri dejectam
 corporibus muniebant. Per triduum quidem restiterunt
 valide dimicantes: quarto vero die Titum fortiter eos
 adortum non sustinuerunt, sed vi coacti rursum quo antea
 refugere. Ille autem, iterum muro potius, quantum ad
 septentrionem quidem spectat statim diruit; partis vero
 meridionalis turribus praesidio imposito, de tertio muro
 oppugnando cogitabat.

CAP. IX. (XXV.)

Quum autem ei visum esset obsidionem in breve tempus
 remittere, spatiumque ad deliberandum seditiosis dare, an
 aliquid ad deditionem facerent ex secundi muri demolitione,
 aut etiam famis metu (nec enim diu eis rapinas posse suffice-
 re), cessatione ut commode cederet utebatur. Nam quum
 dies advenisset quo militibus oportebat alimenta distribui,
 jussit ducibus ut, copiis in loco hostibus conspicuo ordina-
 tis, pecuniam singulis numerarent. Illi autem, ut solebant,
 armis eductis ex involucris quibus antea abdita latebant,
 loricati procedunt, equitibus etiam equos ornatos ducenti-
 bus. Loca insuper suburbana per plurimum spatii argento

καὶ χρυσῷ περιελάμπετο, καὶ τῆς θήρας ἐκείνης οὐδὲν οὔτε τοῖς σφετέρους ἐπιτερπέστερον οὔτε τοῖς πολεμίοις παρέστη φοβερώτερον. Κατεπλήσθη γὰρ ἀφ' ὧν ὄντων τό τε ἀρχαῖον τεῖχος ἄπαν καὶ τοῦ ἱεροῦ τὸ βόρειον
 5 κλίμα, τὰς τε οἰκίας μεστὰς ἦν προκυπτόντων ὑπεριδεῖν, καὶ τῆς πόλεως οὐδὲν ὃ μὴ κεκάλυπτο πλήθει διεφαίνετο. Κατάπληξις δὲ δεινὴ καὶ τοῖς τολμηροτάτοις ἐνέπεσε τὴν τε δύναμιν ἐπὶ τοῦτο πᾶσαν ὄρωσι καὶ τὸ κάλλος τῶν ὅπλων καὶ τὴν εὐταξίαν τῶν ἀνδρῶν,
 10 δοκοῦσι τ' ἂν μοι πρὸς ἐκείνην οἱ στασιασταὶ μεταβιβάσθαι τὴν θῆν, εἰ μὴ δι' ὑπερβολὴν ὧν τὸν δῆμον ἔδρασαν κακῶν συγγνώμην παρὰ Ῥωμαίοις ἀπῆλπιζον· ἀποκειμένου δὲ τοῦ μετὰ κολάσεως εἰ παύσαιτο, πολλὸν κρείττω τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον ἡγοῦντο. Καὶ
 15 τῶν γρῶν δ' ἐκράτει τοὺς τε ἀναιτίους τοῖς αἰτίοις συναπολέσθαι καὶ τῇ στάσει τὴν πόλιν.

β'. Τέσσαρσι μὲν οὖν ἡμέραις οἱ Ῥωμαῖοι καθ' ἑκαστον τάγμα διετελέσαν τὰς τροφὰς κομιζόμενοι. Τῇ πέμπτῃ δὲ, ὡς οὐδὲν ἀπῆντα παρὰ τῶν Ἰουδαίων
 20 εἰρηνικῶν, διγῇ διελὼν τὰ τάγματα Τίτος ἤρχετο χωμάτων κατὰ τὴν Ἀντωνίαν καὶ τὸ τοῦ Ἰωάννου μνημεῖον, ταύτῃ μὲν τὴν ἄνω πόλιν αἰρήσειεν ἐπινοῶν, τὸ δὲ ἱερὸν κατὰ τὴν Ἀντωνίαν· τοῦτο γὰρ μὴ ληφθέντος οὐδὲ τὸ ἄστυ κατέχειν ἀκινδύνον ἦν. Πρὸς ἑκα-
 25 τέρῳ δὲ μέρει οὗ ἡγείρετο χώματα, καθ' ἐν ἑκάστου τάγματος. Καὶ τοὺς μὲν παρὰ τὸ μνημεῖον ἐργαζομένους οἱ τε Ἰδουμαῖοι καὶ τὸ μετὰ τοῦ Σίμωνος ὁπλιτικὸν εἶργον ἐπεκθεόντες, τοὺς δὲ πρὸ τῆς Ἀντωνίας οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην καὶ τὸ τῶν ζηλωτῶν πλῆθος.
 30 Ἐπλεονέκτου δ' οὐ κατὰ χεῖρα μόνον ἀφ' ὑψηλοτέρων μαχόμενοι, καὶ τοῖς ὀργάνοις δ' ἤδη χρῆσθαι μεμαθηκότες· ἡ γὰρ καθ' ἡμέραν τριβὴ κατὰ μικρὸν ἐθρεψε τὴν ἐμπειρίαν. Εἶχον δ' ἐξυβελεῖς μὲν τριακοσίους, τεσσαράκοντα δὲ τῶν λιθοβολῶν, δι' ὧν τὰ χώματα
 35 τοῖς Ῥωμαίοις ἐποίουν δυσεργότερα. Καῖσαρ δὲ, σώζεσθαι τε τὴν πόλιν καὶ ἀπολλύσθαι εἰδὼς ἑαυτῷ, ἅμα καὶ τῇ πολιορκίᾳ προσέκειτο, καὶ τοῦ παραινεῖν Ἰουδαίους μετάνοιαν οὐκ ἤμελει. Τοῖς δὲ ἔργοις ἀνέ-
 40 μισγε συμβουλίαν, καὶ πολλὰ καὶ γινώσκων ἀνυστικώ-
 40 τερον ὅπλων τὸν λόγον, αὐτοὺς τε σώζεσθαι παρεκάλει παραδόντας τὴν πόλιν ἤδη παρειλημμένην καὶ τὸν Ἰώσηπον καθίει τῇ πατρίῳ γλώσσῃ διαλέγεσθαι, τάχα ἐνδοῦναι πρὸς ὑμῶν δοκῶν αὐτοῦς.

(ΚΓ'). γ'. Οὗτος περιὼν τὸ τεῖχος καὶ πειρώμενος
 45 ἐξωτέρῳ βέλους εἶναι καὶ ἐν ἐπηκῶ, πολλὰ κατηντιβόλει· « φείσασθαι μὲν ἑαυτῶν καὶ τοῦ δήμου, φείσασθαι
 « δὲ καὶ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἱεροῦ, μηδὲ γενέσθαι
 « πρὸς ταῦτα τῶν ἀλλοφύλων ἀπαθεστέρους. Ῥω-
 « μαῖους μὲν γε τοὺς μὴ μετέχοντας ἐντρέπεσθαι τὰ
 50 « τῶν πολεμίων ἄγια καὶ μέχρι νῦν τὰς χεῖρας ἐπέχειν,
 « τοὺς δ' ἐντραφέντας αὐτοῖς καὶ περιωθῇ μόνους
 « ἔξοντας ὀριμῆσθαι πρὸς ἀπώλειαν αὐτῶν. Ἡ μὲν
 « τὰ καρτερώτερα μὲν αὐτῶν ὄρῃν τεῖχος πεπτωκός,
 « λειπόμενον δὲ τὸ τῶν ἐλαυκώτων ἀσθενέστερον·

et auro circumquaque lucebant : illoque spectaculo nihil aut suis jucundius erat, aut hostibus plus terroris afferebat. Spectatoribus enim et vetera plena erant moenia, et templi regio septentrionalis, atque cernere erat domos prospicientium refertas, omnemque civitatis partem multitudine obsessam tectamque. Gravis autem consternatio etiam audacissimos occupabat, quum copias omnes in locum unum coactas viderent, et armorum pulchritudinem, bonumque militum ordinem. Et mihi videntur seditiosi ista intuendo animos fuisse mutaturi, nisi malorum immanitate quæ in populum commiserant, veniam sibi a Romanis datum iri desperassent : imminente autem, si destitissent, morte cum suppliciis, bello mori longe præstabilius esse ducebant. Prævalebat etiam fatum, quod innocentes cum nocentibus et civitatem cum seditionis perire decreverat.

2. Et quadriduum quidem consumptum erat a Romanis, dum singulis legionibus distribuunt annonam. Quinto autem die, quum nihil de pace ageretur a Judæis, Titus, legiones bifariam dispartitus, aggeres excitare cœpit, et juxta Antoniam et ad Joannis monumentum : ista quidem parte superiorem civitatem captum iri existimans, et per Antoniam templum : nam nisi hoc captum esset, ne civitatem quidem obtinere sine periculo erat. In utraque igitur parte aggeres erigebantur, a singulis ordinibus singuli. Et ad monumentum quidem operantes prohibebant Idumæi Simonisque milites, incursus in eos facientes : Antoniam vero aggredientibus molestiam faciebant Joannis socii et zelotarum multitudo. Prævalebant autem, non solum quia de superiori loco manibus pugnabant ; verum etiam quia machinis jam uti didicerant : paulatim enim usus quotidianus aluit peritiam. Habebant autem scorpiones trecentos et ballistas quadraginta, quibus difficultatem afferebant Romanis in aggeribus exstruendis. Titus autem, sibi et servari civitatem sciens et perditum iri, simul et obsidioni acrius instabat et operam dabat ut Judæos ad sententiam mutandam hortaretur. At factis consilium admiscebat, quumque orationem sæpe armis efficaciorum esse cognosceret, tam ipsos ut salvari vellet rogabat, tradita sibi civitate quæ jam capta videretur, quam et Josephum submittebat, patria lingua verba facturum, fore existimans ut hominis gentilis postulationi nonnihil forsitan concederent.

(XXVI.) 3. Hic muros circumiens, idque agens ut extra telli jactum staret et in loco unde exaudiri posset, multis orabat ut sibimet ac populo parcerent, imo et patriæ et sano parcerent, neque in ea duriori essent animo, quam alienigenæ. Romanos quidem, illorum non participes, sacra hostium revereri, manusque suas hactenus cohibere : ipsos vero in his e ductos, solosque ea si salva manent habituros, ad eorum interitum incitari. Quin potius viderent muros quidem occidisse validiores, expugnatis vero infirmiores superesse : Romanorumque

« γινώσκειν δὲ τὴν Ῥωμαίων ἰσχύϊν ἀνυπόστατον, καὶ
 « τὸ δουλεύειν τούτοις οὐκ ἀπείρατον αὐτοῖς. Εἰ γὰρ
 « δὴ καὶ πολεμῖν ὑπὲρ ἐλευθερίας καλὸν, χρῆναι τὸ
 « πρῶτον· τὸ δ' ἅπαξ ὑποπεσόντας καὶ μακροὺς εἶσαν-
 « τας χρόνοις, ἔπειτα ἀποσεῖσθαι τὸν ζυγὸν, δυσθана-
 « τῶντων, οὐ φιλελευθέρων εἶναι. Δεῖ μέντοι καὶ δε-
 « σπότης ἀδοξεῖν ταπεινότερους, οὐχ οἷς ὑπὸ χεῖρα τὰ
 « πάντα. Τί γὰρ Ῥωμαίους διαπεφυγένοι, πλὴν εἰ
 « μὴ τι διὰ θάλλπος ἢ κρύος ἀχρηστον; μεταβῆναι δὲ
 « πρὸς αὐτοὺς πάντοθεν τὴν τύχην, καὶ κατὰ ἔθνος τὸν
 « Θεὸν ἐμπεριάγοντα τὴν ἀρχὴν νῦν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας
 « εἶναι. Νόμον γε μὴν ὠρίσθαι καὶ παρὰ θηρσὶν ἰσχυρό-
 « τатон καὶ παρὰ ἀνθρώποις, εἴκειν τοῖς δυνατωτέροις,
 « καὶ τὸ κρατεῖν παρ' οἷς ἀκμὴ τῶν ὀπλῶν εἶναι. Διὰ
 « τοῦτο καὶ τοὺς προγόνους αὐτῶν, πολλοὺ καὶ ταῖς ψυ-
 « χαῖς καὶ τοῖς σώμασι, ἔτι δὲ καὶ ταῖς ἀλλαῖς ἀφορ-
 « μαῖς ἀμείνουσιν ὄντας, εἶξαι Ῥωμαίους, οὐκ ἂν, εἰ μὴ
 « τὸν Θεὸν ᾔδεσαν σὺν αὐτοῖς, τοῦθ' ὑπομείναντας.
 « Αὐτοὺς δὲ τίτι καὶ πεποιθότας ἀντέχειν, ἐαλωκυίας.
 « μὲν ἐκ πλείστου τῆς πόλεως μέρους, τῶν δ' ἔνδον,
 « εἰ καὶ τὰ τεῖχη παρέμενον, ἀλώσεως χεῖρον διακει-
 « μένων; οὐ γὰρ λαθάνειν Ῥωμαίους τὸν ἐν τῇ πόλει
 « λιμὸν, ᾧ νῦν μὲν τὸν δῆμον, μετ' οὐ πολὺ δὲ διαφθα-
 « ρήσεσθαι καὶ τοὺς μαχητικούς. Εἰ γὰρ δὴ καὶ παύ-
 « σαιτο Ῥωμαῖοι τῆς πολιορκίας, μὴδὲ ἐπεισιπτοῖεν
 « τῇ πόλει ξιφῆρεις, αὐτοῖς γε τὸν ἀμαχὸν πόλεμον ἐν-
 « δον παρακαθῆσθαι καθ' ἐκάστην ὥραν τρεφόμενον,
 « εἰ μὴ καὶ πρὸς τὸν λιμὸν ἄραι τὰ ὀπλα καὶ μάχεσθαι
 « δύναιντο, μόνοι τε καὶ παθῶν ἐπικρατεῖν. » Προσε-
 « τίθει δὲ ὥς καλὸν πρὸ ἀνηκίστου συμφορᾶς μεταβα-
 « λῆσθαι καὶ πρὸς τὸ σωτήριον, ἕως ἔξεστι, ῥέψαι. Καὶ
 « γὰρ οὐδὲ μνησικαχῶσει αὐτοῖς Ῥωμαίους τῶν γεγενη-
 « μένων, εἰ μὴ μέχρι τέλους ἀπαυθαδίσαιτο· φύσει
 « τε γὰρ ἐν τῇ κρατεῖν ἡμέρους εἶναι καὶ πρὸ τῶν θυ-
 « μῶν θῆσεσθαι τὸ συμφέρον. Τοῦτο δὲ εἶναι μήτε
 « τὴν πόλιν ἀνδρῶν κενὴν μήτε τὴν χώραν ἐρημον
 « ἔχειν. Διὸ καὶ νῦν Καίσαρα βούλεσθαι δεξιὰν αὐτοῖς
 « παρασχεῖν. Οὐ γὰρ ἂν σῶσαι τίνα βίᾳ λαβὼν τὴν
 « πόλιν, καὶ μάλιστα μὴδ' ἐν ἐσχάταις συμφοραῖς ὑπα-
 « κούσαντων παρακαλοῦντι. Τοῦ γε μὴν ταχέως τὸ
 « τρίτον τεῖχος ἀλώσεσθαι τὰ προεαλωκότα πίστιν εἶ-
 « ναι· κἂν ἄρρηκτον δὲ ἦ τὸ ἔρμα, τὸν λιμὸν ὑπὲρ
 « Ῥωμαίων αὐτοῖς μάχεσθαι. »

δ'. Ταῦτα τὸν Ἰωσήπον παραινούντα πολλοὶ μὲν
 « ἔσχωπτον ἀπὸ τοῦ τεύχους, πολλοὶ δ' ἐβλασφῆμουν,
 « ἐνιοὶ δὲ ἔβαλλον. Ὁ δὲ, ὡς ταῖς φανεραῖς οὐκ ἐπειθε
 « συμβουλαῖς, ἐπὶ τὰς δημοφύλους μετέβαινε ἱστορίας,
 « ὡς δειλαιοὶ, βοῶν, καὶ τῶν ἰδίων ἀμνήμονες συμμάχων,
 « ὀπλοὶ καὶ χερεῖ πολεμεῖτε Ῥωμαίους; τίνα γὰρ
 « ἄλλον οὕτως ἐνίκησάμεν; πότε δὲ οὐ Θεὸς ὁ κτίσας,
 « ἂν ἀδικῶνται, Ἰουδαίῳ ἐκδικῶς; Οὐκ ἐπιστραφέντες
 « ὤψεσθε πόθεν ὀρμώμενοι μάχεσθε, καὶ πηλίκον ἐμιά-
 « νατε σύμμαχον; οὐκ ἀναμνήσεσθε πατέρων ἔργα
 « δαιμόνια, καὶ τὸν ἅγιον τόπον ἡλίκους ἡμῖν

« vires cognoscerent sustineri non posse, hisque servire non
 « esse inexpertum Judæis. Quodsi pulchrum est pro
 « libertate bellare, id olim factum oportuit : at quum semel
 « succubitus est, multisque temporibus concessum impe-
 « perium, velle deinde excutere jugum, male perire cupien-
 « tium est, non libertatem amantium. Debere autem dedi-
 « gnari dominos humiliores, non quorum in potestate
 « sint omnia. Quid enim Romanos effugisse, nisi quod
 « propter æstus aut frigora nulli esset usus? imo vero
 « ad eos transiisse undique fortunam, Deumque, per
 « singulas nationes imperium circumagentem, nunc in Italia
 « esse. Ceterum tam feris bestiis quam hominibus legem
 « præfinitam esse validissimam, potentioribus cedere;
 « eosque penes victoriam esse apud quos summa vis ar-
 « morum. Idcirco etiam majores ipsorum, qui et animis
 « et corporibus, aliisque insuper subsidiis longe ipsis
 « præstiterint, cessasse Romanis : quod sane nunquam per-
 « pessi fuissent, nisi Deum ab illis stare compertum ha-
 « buissent. Ipsos vero quare fretos resistere? quum maxima
 « quidem ex parte capta sit urbs; inclusos autem, etiamsi
 « muros integros habeant, pejore esse in conditione, quam
 « si excidium passi fuissent. Haud enim latere Romanos,
 « qua fame laboret civitas, et nunc quidem consummi popu-
 « lum, brevique fore ut bellatores etiam intereant. Nam
 « etsi Romani ab obsidione desisterent, minimeque strictis
 « gladiis in urbem irrumperent, ipsis tamen bellum insupe-
 « rabile intus assidere, quod horis singulis ingravescat, nisi
 « contra famem quoque arma sumere et pugnare, solique
 « etiam mala superare possent. » Tum adjiciebat « bonum
 « esse, antequam insanabilis evadat calamitas, sententiam
 « mutare, et, dum liceat, ad salutare consilium ferri. Nec
 « enim in ipsos ante factorum causa infestos vindictæque
 « cupidos fore Romanos, nisi ad extremum in eadem
 « pervicacia duraverint : natura enim eos in victoriis
 « mansuetos esse, suæque iracundiæ præluros esse
 « quod utile sit et expediat. Id autem esse, ut neque
 « urbem viris vacuum, neque regionem habeant desertam.
 « Idcirco nunc etiam velle Cæsarem dextram ipsis dare. Nec
 « enim cuiquam salutem daturum si vi ceperit civitatem,
 « præsertim quum in extremis calamitatibus ei ipsos roganti
 « non paruerint. Porro brevi tertium quoque murum ca-
 « ptum iri, priores qui capti sint fidem facere : et si inex-
 « pugnabile foret munimentum, famem pro Romanis
 « adversus ipsos pugnaturam. »

4 Josephum, dum ista suaderet, multi quidem e muro
 irridebant, multi vero maledictis excipiebant, nonnulli
 etiam jaculis appetebant. Ille autem, quum consiliis palam
 datis minime eos moveret, ad popularium historias transi-
 bat, « o miseri, vociferans, vestrorumque auxiliorum
 « immemores, armis et manibus cum Romanis bellum
 « geritis? quemnam alium hoc modo vicimus? quando
 « autem non Deus conditor Judæorum præstat se vindi-
 « cem, si injuriam patiantur? Nonne conversi respicietis,
 « unde impetu facto pugnatis, quantumque auxiliatorem
 « violastis? nonne in memoriam revocabitis parentum
 « opera divina, atque locum hunc sanctum, quantosque

« πάλαι πολεμίους καθεῖλεν; Ἐγὼ μὲν φρίττω τὰ ἔργα
 « τοῦ Θεοῦ λέγων εἰς ἀναξίους ἀκούας· ἀκούετε δ' ὅμως,
 « ἵνα γνῶτε μὴ μόνον Ῥωμαίοις πολεμοῦντες, ἀλλὰ καὶ
 « τῷ Θεῷ. Βασιλεὺς δὲ τότε Νεχάως Αἰγυπτίων (ὁ δ'
 « αὐτὸς ἐκαλεῖτο καὶ Φαραώ) μυρία χειρὶ καταβάς ἤρ-
 « πασε Σάρραν βασιλίδαν, τοῦ γένους ἡμῶν τὴν μητέρα.
 « Τί οὖν ὁ ταύτης ἀνὴρ Ἀβράαμος, προπάτωρ δὲ ἡμέ-
 « τερος; Ἄρα τὸν ὑβριστὴν ἡμῶν τοῖς ὅπλοις, καί-
 « τοι ὀκτωκαίδεκα μὲν καὶ τριακοσίους ὑπάρχους ἔχων,
 « δύνανται δ' ὑπ' ἐκάστῳ τούτων ἄπειρον, ἢ αὐτοὺς
 « μὲν ἐρημίαν ἡγήσατο μὴ συμπαρόντος Θεοῦ, καθά-
 « ρας δ' ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰς ὃν νῦν ἐμίαντα χῶ-
 « ρον ὤμεις, τὸν ἀνίκητον αὐτῷ βοηθὸν ἐστρατολόγησεν;
 « οὐ μετὰ μίαν ἑσπέραν ἄχραντος μὲν αὐτῷ ἡ βασι-
 « λισσα ἀνεπέμφθη πρὸς τὸν ἄνδρα, προσκυνῶν δὲ τὸν
 « ὑπ' ὧν αἰμαχθέντα χῶρον ὁμοφύλῳ φόνῳ, καὶ τρέ-
 « μων ἀπὸ τῶν ἐν νυκτὶ φαντασμάτων, ἐφρευγεν ὁ Αἰ-
 « γύπτιος, ἀργύρῳ δὲ καὶ χρυσῷ τοὺς θεοφιλεῖς Ἐ-
 « βραίους ἐδωρήσατο; Σιγῇ ἢ εἰπῶ τὴν εἰς Αἴγυπτον
 « μεταοικίαν τῶν πατέρων, οἱ τυραννόμενοι καὶ βασι-
 « λεῦσιν ἄλλοφύλοις ὑποπεπτωκότες τετρακοσίοις ἔτεσι,
 « παρὸν ὅπλοις ἀμυνασθαι καὶ χερσὶ, σφᾶς αὐτοὺς
 « ἐπέτρεψαν τῷ Θεῷ; Τίς οὐκ οἶδε τὴν ἐκ παντὸς θηρίου
 « καταπλησθεῖσαν Αἴγυπτον καὶ πάσῃ φθαρεῖσαν νόσῳ,
 « τὴν ἄκαρπον γῆν, τὸν ἐπιλείποντα Νεῖλον, τὰς ἐπαλ-
 « λήλους δέκα πληγὰς, τοὺς διὰ ταῦτα μετὰ φρουρᾶς
 « προπεμπομένους πατέρας ἡμῶν, ἀναιμάκτους, ἀκιν-
 « δύνους, οὓς ὁ Θεὸς ἐαυτῷ νεωκόρους ἤγεν; Ἀλλὰ τὴν
 « ὑπ' Ἀσσυρίων ἀρπαγεῖσαν ἁγίαν ἡμῖν λάρνακα οὐκ
 « ἐστέναι μὲν ἢ Παλαιστίνῃ καὶ Δαγῶν τὸ ξόανον,
 « ἐστέναι δὲ πᾶν τὸ τῶν ἀρπασαμένων ἔθνος, σηπό-
 « μενοι δὲ τὰ κρυπτά τοῦ σώματος, καὶ δι' αὐτῶν τὰ
 « σπλάγχνα μετὰ τῶν σιτίων καταφέροντες, χερσὶ ταῖς
 « ληισαμέναις ἀνεκόμισαν, κυμβάλων καὶ τυμπάνων
 « ἤχῳ, καὶ πᾶσι μελικτηρίοις ἱλασκόμενοι τὸ ἅγιον;
 « Θεὸς ἦν ὁ ταῦτα πατράσιν ἡμετέροις στρατηγῶν, δει-
 « τὰς χεῖρας καὶ τὰ ὅπλα παρέντες αὐτῷ κρίναι τὸ
 « ἔργον ἐπέτρεψαν. Βασιλεὺς Ἀσσυρίων Σαναχηρίμ
 « ὅτε πᾶσαν τὴν Ἀσίαν ἐπισυρόμενος τήνδε περιστρα-
 « τοπεδεύσατο τὴν πόλιν, ἄρα χερσὶν ἀνθρωπίναις
 « ἔπεσεν; οὐχ αἱ μὲν ἀπὸ τῶν ὅπλων ἡρεμοῦσαι ἐν
 « προσευχαῖς ἦσαν, ἄγγελος δὲ τοῦ Θεοῦ μιᾷ νυκτὶ
 « τὴν ἄπειρον στρατιὰν ἐλυμήνατο, καὶ μεθ' ἡμέραν
 « ἀναστὰς ὁ Ἀσσύριος ὀκτωκαίδεκα μυριάδας ἐπὶ πεν-
 « τακισχιλίοις νεκρῶν ἡῦρε, μετὰ δὲ τῶν καταλειπομέ-
 « νων ἀνόπλους καὶ μὴ διώκοντας Ἐβραίους ἐφυγεν;
 « Ἰστε δὲ καὶ τὴν ἐν Βαβυλῶνι δουλείαν, ἐνθα μετανά-
 « στης ὢν ὁ λαὸς ἔτεσιν ἐβδομήκοντα οὐ πρότερον εἰς
 « ἐλευθερίαν ἀνεχαίτισεν ἢ Κῦρον τοῦτο χαρίσασθαι τῷ
 « Θεῷ. Προϋπέμφθησαν γοῦν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ πάλιν
 « τὸν αὐτῶν σύμμαχον ἐνεωκόρουν. Καθόλου δ' εἰ-
 « πεῖν, οὐκ ἔστιν ὅτι κατῴρωσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τοῖς
 « ὅπλοις, ἢ δίχα τούτων διήμαρτον ἐπιτρέψαντες τῷ
 « Θεῷ. Μένοντες μὲν γὰρ κατὰ χώραν ἐνίκων ὡς ἐδό-

« hostes olim nobis e medio sustulit? Ego autem horresco
 « referens facta Dei auditoribus indignis : verumtamen
 « audite, ut cognoscatis non solum cum Romanis vos,
 « sed etiam cum Deo bellum gerere. Nechao, qui tum rex
 « erat Ægyptiorum, idemque Pharaon vocabatur, cum in-
 « finita manu descendit, reginamque Sarraam nostri generis
 « matrem rapuit. Quid igitur vir ejus Abraamus, proavus
 « noster? num injuriæ auctorem ultus est armis, qui tre-
 « centos et octodecim præfectos habebat, quorum singulis
 « infinita parebat multitudo, an ipso pro nihilo esse du-
 « xit, si ei præsens non adesset Deus, puris vero ma-
 « nibus ad hunc locum protensis quem vos inquinastis,
 « invictum sibi auxiliatorem ad militiam legit? nonne
 « secunda quidem vespera incorrupta remissa est regina ad
 « maritum; Ægyptius autem, adorans quem vos gentili
 « cæde cruentastis locum, et nocturnis visis expavescens,
 « aufugit, quum Judæos Deo dilectos auro et argento donas-
 « set? Silebo an dicam patrum migrationem in Ægyptum,
 « qui, annos quadringentos tyrannis ac regibus alienigenis
 « subditi, cum armis et manibus ab illis vindicari potuis-
 « sent, semetipsos Deo permiserunt? Quis nescit Ægyptum
 « feris variis repletam, diversisque morbis ad interitum
 « usque vexatam, terram nullos fructus edentem, Nilum-
 « que aqua defectum, et continuas decem plagas, et ob ista
 « parentes nostros cum præsidio deductos, sine sanguine,
 « sine periculo, quos Deus sibi in ædituos ducebat? Nonne
 « arcam quidem nostram sacram, Assyriorum vi nefaria
 « raptam, genuit Palestina et Dagon simulacrum, genuit-
 « que univera illorum qui eam rapuerant natio, podicibus-
 « que proidentibus ac per eos visceribus cum cibo delapsis,
 « ipsis quæ rapuerant manibus reportarunt, cymbalorum et
 « tympanorum sonitu et variis placationibus sacrum expian-
 « tes? Deus erat cujus ductu ista pro patribus nostris gere-
 « bantur, propterea quod, omissis armis ac manibus, ejus
 « judicio rem permiserint. Assyriorum rex Senacherim,
 « quum Asiam universam secum duceret et hanc urbem
 « exercitu cinxisset, num manibus hominum cecidit? nonne
 « istæ ab armis quiescentes in sacrariis erant, et angelus
 « Dei una nocte infinitum delevit exercitum, posteroque die
 « ubi surrexit Assyrius, centum et octoginta quinque millia
 « reperit mortuorum, et cum reliquis Hebræos inermes nec
 « persequentes fugiebat? Nostis etiam servitium in Baby-
 « lone, ubi annos septuaginta populus in exilio agens, non
 « prius libertatem recuperavit, quam Cyrus hoc ipsum Dei
 « in gratiam concederet. Ab eo utique deducti erant, ite-
 « rumque auxiliatori suo facti erant æditui. Denique nihil
 « memorari potest, quod armis patres nostri prospere ges-
 « serint, aut sine armis non impetraverint Deo permissa
 « potestate. Domi quippe manentes, victoria ab illis stabat,

« και τῷ κριτῇ, μαχόμενοι δὲ ἔπαισαν αἱ· τοῦτο
 « μὲν, ἥνικα βασιλεὺς Βαβυλωνίων ἐπολιόρχει ταύτην
 « τὴν πόλιν, συμβαλὼν Σεδεκίας ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς
 « παρὰ τὰς Ἱερεμίου προφητείας, αὐτός τε ἔαλω καὶ
 5 « τὸ ἄστυ μετὰ τοῦ ναοῦ κατασκαπτόμενον εἶδε· καίτοι
 « πόσω μετριώτερος ὁ μὲν βασιλεὺς ἐκείνος τῶν ὑμε-
 « τέρων ἡγεμόνων ἦν, ὁ δὲ ὑπ' αὐτὸν λαὸς ὑμῶν βοῶντα
 « γοῦν τὸν Ἱερεμίαν ὡς ἀπέχθοντο μὲν τῷ Θεῷ διὰ
 « τὰς εἰς αὐτὸν πλημμελείας, ἀλώσονται δ' εἰ μὴ
 10 « παραδοίεν τὴν πόλιν, οὐθ' ὁ βασιλεὺς οὐθ' ὁ δῆμος
 « ἀνείλεν. Ἄλλ' ὑμεῖς (ἵνα ἑάσω τὰνδον, οὐ γὰρ ἐρ-
 « μνεῦσαι δυναίμην τὰς παρανομίας ὑμῶν ἀξίως)
 « ἐμὲ τὸν παρακαλοῦντα πρὸς σωτηρίαν ὑμᾶς βλασφη-
 « μεῖτε, καὶ βάλλετε, παροξυνόμενοι πρὸς τὰς ὑπομνή-
 15 « σεῖς τῶν ἁμαρτημάτων, καὶ μὴδὲ τοὺς λόγους φέρον-
 « τες ὧν τάρχα δρᾶτε καθ' ἡμέραν. Τοῦτο δὲ ἥνικα,
 « Ἀντιόχου τοῦ κληθέντος Ἐπιφανοῦς προσκαθεζο-
 « μένου τῇ πόλει, πολλὰ πρὸς τὸ θεῖον ἐξυβρικότος, οἱ
 « πρόγονοι μετὰ τῶν ὀπλῶν προῆλθον, αὐτοὶ μὲν ἀπε-
 20 « σφάγησαν ἐν τῇ μάχῃ, διηρπάγη δὲ τὸ ἄστυ τοῖς
 « πολεμίοις, ἡρημώθη δ' ἔτη τρία καὶ μῆνας ἑξ· τὸ
 « ἄγιον. Καὶ τί δεῖ τὰλλα λέγειν; ἀλλὰ Ῥωμαίους
 « τίς ἐστρατολόγησε κατὰ τοῦ ἔθνους; οὐχ ἡ τῶν ἐπι-
 « χωρίων ἀσέβεια; Πόθεν δ' ἡρξάμεθα δουλείας; ἄρ'
 25 « οὐχὶ ἐκ στάσεως τῶν προγόνων, ὅτε ἡ Ἀριστοβούλου
 « καὶ Ὑρκανοῦ μανία καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους ἔρις Πομ-
 « πτίων ἐπήγαγε τῇ πόλει καὶ Ῥωμαίοις ὑπέταξεν ὁ Θεός
 « τοὺς οὐκ ἀξίους ἐλευθερίας; τρισὶ γοῦν μηνσὶ πολιορκη-
 « θέντες ἑαυτοὺς παρέδωκαν, οὔτε ἁμαρτόντες εἰς τὰ ἅγια
 30 « καὶ τοὺς νόμους ἥλικα ὑμεῖς καὶ πολὺ μείζονιν ἀφρο-
 « μαῖς πρὸς τὸν πολεμὸν χρώμενοι. Τὸ δὲ Ἀντιγό-
 « νου τέλος τοῦ Ἀριστοβούλου παιδὸς οὐκ ἴσμεν; ὃς
 « βασιλευόντος ὁ Θεὸς ἀλώσει πάλιν τὸν λαὸν ἡλαυνε
 « πλημμελοῦντα· καὶ Ἡρώδης μὲν ὁ Ἀντιπάτρου
 35 « Σόσσιον, Σόσσιος δὲ Ῥωμαίων στρατιὰν ἤγαγε·
 « περισχεθέντες δ' ἐπὶ μῆνας ἑξ ἐπολιορκοῦντο, μέχρι
 « δίκας τῶν ἁμαρτιῶν δόντες ἔαλωσαν καὶ διηρπάγη
 « τοῖς πολεμίοις ἡ πόλις. Οὕτως οὐδέποτε τῷ ἔθνει
 « τὰ ὅπλα δέδοται. Τῷ δὲ πολεμείσθαι καὶ τὸ ἀλώ-
 40 « σασθαι πάντως πρόσεστι. Δεῖ γὰρ, ὦμαι, τοὺς
 « χωρίων ἅγιον νεμομένους ἐπιτρέπειν πάντα τῷ Θεῷ
 « δικάζειν καὶ καταφρονεῖν τότε χειρὸς ἀνθρωπίνης,
 « ὅτε αὐτοὶ πείθουσι τὸν ἄνω δικαστήν. Ὑμῖν δὲ
 « τί τῶν εὐλογηθέντων ὑπὸ τοῦ νομοθέτου πέπρακται;
 45 « τί δὲ τῶν ὑπ' ἐκείνου καταγραμμένων παραλείπεται;
 « πόσω δὲ ἐστὲ τῶν τάχιον ἀλόντων ἀσεβέστεροι; οὐ
 « τὰ κρυπτὰ μὲν τῶν ἁμαρτημάτων ἠδοξήκατε, κλο-
 « πὰς λέγω καὶ ἐνέδρας καὶ μοιχείας, ἀρπαγαῖς δ'
 « ἐρίζετε καὶ φόνοις, καὶ ξένας καινοτομεῖτε κακίας
 50 « ὁδοὺς; ἐκδογεῖον δὲ πάντων τὸ ἱερὸν γέγονε, καὶ
 « χερσὶν Ἑμφυλίοις ὁ θεῖος μεμιάνται γῶρος, ὃν καὶ
 « Ῥωμαῖοι πόρρωθεν προσεκύνουν, πολλὰ τῶν ἰδίων
 « ἔθων παραλύοντες εἰς τὸν ἡμέτερον νόμον. Ἔϊτα
 « ἐπὶ τούτοις τὸν ἀσεβηθέντα σύμμαχον προσδοκᾶτε;

JOSEPHUS. II.

« prout judici videbatur; pugnatumque euntes semper de
 « spe deciderunt: partim quidem, quum, rege Babyloniorum
 « hanc urbem obsidente, Sedecias rex noster, contra
 « Hieremiae vaticinationem cum eo congressus, et ipse
 « captus est, et civitatem templumque vidit excindi:
 « quanquam ille rex quanto vestris ducibus, ejusque po-
 « pulus vobis erat moderatior! siquidem Hieremiam, vo-
 « ciferantem Deo quidem invisos esse propter delicta in
 « eum commissa, captum autem iri nisi traderent civita-
 « tem, neque rex neque populus interfecit. Sed vos (ut
 « intus gesta prætermittam, non enim digne possum ini-
 « quitates vestras exponere) mihi, qui vobis salutem sua-
 « deam, maledicistis, telisque me petitis, irritati quod vos
 « vestrorum peccatorum commonefaciam, nec ea dici ferre
 « potestis quæ re ipsa quotidie facitis. Partim vero quum,
 « Antiocho, cognomine Epiphane, qui multis contumeliis
 « numen affecerat, obsidione urbem urgente, majores no-
 « stri armati progressi, ipsi quidem in pugna perempti sunt,
 « insuper vero et urbs ab hostibus direpta est, et sacrarium
 « per triennium et sex menses desolatum. Et quorsum
 « cetera memorem? At Romanos quis contra gentem ad
 « militiam excitavit? nonne indigenarum impietas? Unde au-
 « tem servire cepimus? nonne a seditione majorum, quando
 « Aristobuli et Hyrcani furor atque inter se contentio Pom-
 « peium in urbem induxit, et libertate indignos Romanis
 « subjecit Deus? Hinc tres menses obsessi sese tradide-
 « runt, quum nihil tale quale vos in sanctum legesque deli-
 « querant, et multo majoribus ad bellum subsidii uteban-
 « tur. Antigoni autem filii Aristobuli exitum nonne scimus?
 « quo regnum obtinente Deus iterum captivitate persequeba-
 « tur populum delinquentem. Et Herodes quidem Antipatri
 « filius Sossium et Sosius Romanum adduxit exercitum.
 « ac circumdati per sex menses obsidebantur, tandemque pro
 « peccatis dato supplicio capti sunt et ab hostibus direpta
 « est civitas. Ita nunquam genti concessum est ut armis rem
 « gererent. Verum oppugnatio sine dubio post se trahit
 « excidium. Oportet ergo, ut opinor, sacri loci possessores
 « Deo permittente de omnibus judicium, manusque tunc
 « humanas contemnere, quado ipsi superno judici persua-
 « serint. Vos autem quia ex iis quæ legis conditor com-
 « probavit fecistis? quidve illorum quæ reprobavit præter-
 « misistis? quantum autem illos qui cito excidium passi
 « sunt impietate superatis? nonne occulta dedignati
 « estis peccata, furta scilicet insidiasque et adulteria? sed
 « rapinarum et cædium certamen instituitis, novasque ma-
 « leficiorum vias excogitalis? Sanctum vero templum
 « factum est omnium receptaculum, et indigenarum mani-
 « bus inquinatus est locus sacer, quem Romani e longinquo
 « adorabant, multa per legem nostram de suis moribus
 « derogantes. Atque post hæc eum, in quem impii fuistis,
 « auxiliatorem exspectatis? Perquam sane digni estis sup-

« Πάνυ γοῦν ἐστὲ δίκαιοι ἰκέται, καὶ χερσὶ καθαραῖς
 « τὸν βοηθὸν ὑμῶν παρακαλεῖτε. Τοιαύταις δ' βασι-
 « λεύς ἡμῶν ἰκέτευσεν ἐπὶ τὸν Ἀσσύριον, ὅτε τὸν μέγαν
 « ἐκεῖνον στρατὸν μὲν νυκτὶ κατέστρωσεν ὁ Θεός. Ὅμοια
 5 « δὲ τῷ Ἀσσυρίῳ Ῥωμαῖοι δρῶσιν, ἵνα καὶ ἄμυναν
 « ὑμεῖς ὁμοίαν ἐλπίσῃτε. Οὐχ ὁ μὲν χρήματα παρὰ τοῦ
 « βασιλέως ὑμῶν λαβὼν ἐφ' ᾧ μὴ πορθήσῃ τὴν πόλιν
 « κατέβη παρὰ τοὺς ὄρκους ἐμπρῆσαι τὸν ναόν; Ῥω-
 « μαῖοι δὲ τὸν συνήθη δατμὸν αἰτοῦσιν, ὃν οἱ πατέρες
 10 « ἡμῶν τοῖς ἐκείνων πατράσι παρέσχον· καὶ τούτου
 « τυχόντες οὔτε πορθοῦσι τὴν πόλιν, οὔτε ψαύουσι τῶν
 « ἁγίων. Διδόσασιν δ' ἡμῖν τὰλλα, γενεάς τε ἐλευθέρas
 « καὶ κτήσεις τὰς ἑαυτῶν νέμεσθαι, καὶ τοὺς ἱεροὺς
 « νόμους σώζουσι. Μανία δὲ τὸν Θεὸν προσδοκᾷν
 15 « ἐπὶ δίκαιοις οἶος ἐπ' ἀδίκους ἐφάνη· καὶ παραχρῆμα
 « δ' ἀμύνειν οἶδεν ὅταν δέῃ. Τούς γοῦν Ἀσσυρίους
 « κατὰ νύκτα τὴν πρώτῃν παραστρατοπεδευσάμενους
 « ἔκλασεν· ὥστε εἰ καὶ τὴν ἡμετέραν γενεὰν ἐλευ-
 « θερίας, ἢ Ῥωμαίους κολάσεως ἀξίους ἔκρινε, κἂν
 20 « παραχρῆμα καθάπερ τοῖς Ἀσσυρίοις ἐνέσκηψεν, ὅτε
 « τοῦ ἔθνους ἤπτετο Πομπήιος, ὅτε μετ' αὐτὸν ἀνῆλθε
 « Σόσσιος, ὅτε Οὐεσπασιανὸς ἐπόρθει τὴν Γαλιλαίαν·
 « τὰ τελευταῖα νῦν, ὅτε ἐγγίξε Τίτος τῇ πόλει. Καί-
 « τοι Μάγνος μὲν καὶ Σόσσιος πλὴρς τῷ μὴδὲν παθεῖν
 25 « καὶ ἀνὰ κράτος ἔλαβον τὴν πόλιν, Οὐεσπασιανὸς δ'
 « ἐκ τοῦ πρὸς ἡμᾶς πολέμου καὶ βασιλείας ἤρξατο.
 « Τίτῳ μὲν γὰρ καὶ πηγαὶ πλουσιώτεραι ῥέουσιν, αἱ
 « ἡξηρανθεῖσαι πρότερον ὑμῖν. Πρὸ γοῦν τῆς αὐτοῦ
 « παρουσίας τὴν τε Σιλωὰμ ἐπιλιποῦσαν ἴστε καὶ τὰς
 30 « ἔξω τοῦ ἁστεὺς ἀπάσας, ὥστε πρὸς ἀμφορεῖς ὤναι·
 « σθαι τὸ βόδιον· τὸ δὲ νῦν οὕτως πληθύουσιν τοῖς πο-
 « λίοις ὑμῶν ὥς μὴ μόνον αὐτοῖς καὶ κτήνεσιν, ἀλλὰ
 « καὶ κήποις διαρκεῖν. Τό γε μὴν τέρας τοῦτο πε-
 « πείρασθε καὶ πρότερον ἐφ' ἀλώσει τῆς πόλεως γε-
 35 « γεννιζόμενον, ὅθ' ὁ προεξηρημένος Βαβυλώνιος ἐπιστρά-
 « τευσεν, ὃς τὴν τε πόλιν ἑλὼν ἐνέπερσε καὶ τὸν ναόν,
 « οὐδὲν, οἶμαι, τῶν τότε ἡσθενηκότων τηλικούτων ἡλίκas
 « ὑμεῖς· ὥστε ἐγῶγε πεφευγῆναι μὲν ἐκ τῶν ἁγίων
 « οἶμαι τὸ θεῖον, ἐστάναι δὲ παρ' οἷς πολεμεῖτε νῦν.
 40 « Ἄλλ' ἀνὴρ μὲν ἀγαθὸς οἰκίαν ἀσελγῇ φεύζεται καὶ
 « τοὺς ἐν αὐτῇ στυγῆσαι, τὸν δὲ Θεὸν ἔτι πείθεσθε τοῖς
 « ὑμετέροις κακοῖς παραμένειν, ὃς τὰ τε κρυπτὰ πάντα
 « ἐφορᾷ καὶ τῶν σιγαιμένων ἀκούει; τί δὲ σιγᾶται παρ'
 « ὑμῖν, ἢ τί κρύπτεται, τί δ' οὐχὶ καὶ τοῖς ἐχθροῖς φα-
 45 « νερόν γέγονε; πομπεύετε γὰρ παρανομοῦντες, καὶ
 « καθ' ἡμέραν ἐρίζετε τίς χειρὼν γένηται, τῆς ἀδικίας
 « ὥσπερ ἀρετῆς ἐπιδείξιν ποιούμενοι. Καταλείπεται
 « δὲ ὁμοῦς ἔτι σωτηρίας ὁδὸς, ἐὰν θέλητε, καὶ τὸ θεῖον
 « εὐδιάλλακτον ἐξομολογούμενοι καὶ μετανοοῦσιν. Ὡ
 50 « σιδηρεῖοι, ῥίψατε τὰς πανοπλίας, λάβετε ἤδη κατε-
 « ρειπομένης αἰδῶ πατρίδος, ἐπιστράφητε, καὶ θεάσασθε
 « τὸ καλλὸς ἥς προδίδετε, ὅλον ἄστν, ὅλον ἱερὸν, ὅσων
 « ἔθνῶν ὄντα. Ἐπὶ ταῦτα τίς δόχηι φλόγας; ταῦτα
 « τίς μηκέτι εἶναι θέλει; καὶ τί σώζεσθαι τούτων ἀξιώ-

« plices, purisque manibus adiutorem vestrum obsecratis!
 « Talibus rex noster supplicavit adversus Assyrium, quum
 « magnum illum exercitum Deus una nocte prostravit. Si-
 « milia vero Assyrii Romani perpetrant, ut etiam vos simi-
 « lem ultionem speretis. Nonne ille quidem, ab rege no-
 « stro accepta pecunia ut vastitati parceret civitatis, ne-
 « glecto iurejurando ad incendium templi descendit?
 « Romani vero solemne poscunt tributum, quod parentes
 « eostri eorum parentibus pendebant: Et si hoc impetra-
 « verint, non illis in animo est vastare civitatem, neque
 « sancta omnino tangere. Concedunt autem nobis præter
 « cetera familias liberas, et possessiones quosque suas te-
 « nere sacrasque leges salvas manere patiuntur. Insania est
 « profecto sperare Deum talem circa justos fore, qualis
 « injustis apparuit: præsertim qui statim ulcisci noverit
 « quum oportet. Ita sane ab Assyriis prima nocte, qua
 « castra civitati admovent, pœnas repetivit. adeo ut si
 « nostram quoque progeniem libertate aut Romanos pœna
 « dignos judicaret, confestim in eos sicut in Assyrios inva-
 « sisset, quum genti manus intulit Pompeius, quum post
 « illum Sossius ascendit, quum Vespasianus Galilæam va-
 « stavit: denique nunc quum Titus civitati appropinquavit.
 « Sed neque Magnus neque Sossius quicquam passi sunt,
 « imo civitatem victoria cepervit, Vespasianus autem ex
 « bello quod nobiscum gessit etiam imperium adeptus est.
 « Quin Tilo fontes nunc uberiores profluunt, qui prius
 « vobis aruerant. Quippe ante ejus adventum scitis et
 « Siloam et omnes extra civitatem fontes adeo defecisse,
 « ut per amphoras aqua emeretur: nunc vero ita ho-
 « stibus nostris crescunt, ut non modo ipsis et jumentis
 « ipsorum, sed et hortis sufficiant. Ceterum hujus prodi-
 « gii et ante periculum factum est in excidio civitatis,
 « quando prædictus Babylonius expeditione suscepta et
 « urbem in potestatem suam redegit et templum incendit;
 « quamvis, ut opinor, nihil tunc illi tam impie fecerint,
 « quam vos, adeo ut Deum ipsum loca sancta reliquisse
 « putaverim, hisque nunc adesse in quos bellum geri-
 « tis. At bonus quidem vir domum flagitiosam fugiet et
 « domesticos oderit: Deum vero adhuc cum sceleribus
 « vestris manere arbitramini, qui omnia etiam occulta
 « cernit, quæque silentio teguntur audit? quid autem
 « apud vos tacetur, quidve celatur, quidve non et inimi-
 « cis patefactum est? ex sceleribus enim vestris trium-
 « phos agitis, inque dies singulos quis pejor sit con-
 « tenditis, nequitiam pro virtute ad spectandum propo-
 « nentes. Verumtamen adhuc reliqua est ad salutem via,
 « si veltis; et Deus facile cum illis in gratiam redibit qui
 « confitentur et respiciunt. O ferrei, arma projicite,
 « pudeat vos patriæ jam dirutæ! convertite oculos, et
 « aspiciate ejus quam proditis pulchritudinem, quale oppi-
 « dum, quale templum, quam multarum gentium munera!
 « His quis primus admovet flammam? hæc quis jam non
 « esse desiderat? Et quid hisce magis servari mereatur? o

« τερον; ἀτεγκτοι καὶ λίθων ἀπαθέστεροι. Καὶ εἰ μὴ
 « τὰτα γησιόεις ὁμῆσαι βλέπετε, γενεάς γούν ὑμετέρας
 « οἰκτεράτε, καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἐκάστω ἔστω τέχνα
 « καὶ γυνὴ καὶ γονεῖς, οὐδ' ἀναλώσει μετὰ μικρὸν
 5 « ἢ λιμὸς ἢ πόλεμος. Οἶδα ὅτι μοι συγκινδυνεύει
 « μήτηρ καὶ γυνὴ καὶ γένος οὐκ ἄσημον, καὶ πάλοι
 « λαμπρὸς οἶκος, καὶ τάχα δοκῶ διὰ ταῦτα συμβου-
 « λεύειν. Ἀποκτείνετε αὐτοὺς, λάβετε μισθὸν τῆς
 « ἑαυτῶν σωτηρίας τοῦμὸν αἷμα· καὶ γὰρ θνήσκειν ἔτοι-
 10 «μος, εἰ μετ' ἐμὲ σωφρονεῖν μέλλετε. »

ΚΕΦ. Ι'.

Τοιαῦτα τοῦ Ἰωσήπου μετὰ δακρύων ἐμβοῶντος,
 οἱ στασιασταὶ μὲν οὐτε ἐνέδωσαν οὐτε ἀσφαλῆ τὴν με-
 ταβολὴν ἔκρινον, ὁ δὲ δῆμος ἐκινήθη πρὸς αὐτομολίαν.
 Καὶ οἱ μὲν τὰς κτήσεις ἐλαχίστου πωλοῦντες, οἱ δὲ τὰ
 15 πολυτελέστερα τῶν κειμηλίων, τοὺς μὲν χρυσοὺς, ὡς
 μὴ φωραθεῖεν ὑπὸ τῶν ληστῶν, κατέπινον, ἔπειτα
 πρὸς τοὺς Ῥωμαίους διαδιδράσκοντες, ὁπότε κατενέ-
 γκαεν, εὐπόρουσαν πρὸς αὐτοὺς. Διηφεί γὰρ τοὺς
 πολλοὺς ὁ Τίτος εἰς τὴν χώραν, ὅπου βούλοιο ἐξα-
 20 στος· καὶ τοῦτο αὐτοὺς μᾶλλον πρὸς αὐτομολίαν πα-
 ρεκάλει, τῶν μὲν εἰσω κακῶν στερησομένων, μὴ δου-
 λεύσαντας δὲ Ῥωμαίους. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην
 καὶ τὸν Σίμωνα περιεφύλαττον τὰς τούτων ἐξόδους
 πλέον ἢ τὰς Ῥωμαίων εἰσόδους, καὶ σκιάν τις ὑπο-
 25 νοίας παρασχὼν μόνον εὐθείας ἀπεσφάττετο.

(ΚΖ'). β'. Τοῖς γε μὴν εὐπόροις καὶ τὸ μένειν πρὸς
 ἀπώλειαν ἴσον ἦν· προφάσει γὰρ αὐτομολίας ἀνηρεῖτό τις
 διὰ τὴν οὐσίαν. Τῷ λιμῷ δὲ ἡ ἀπόνοια τῶν στασια-
 στῶν συνήκμαζε, καὶ καθ' ἡμέραν ἀμφοτέρα προσεζε-
 30 καίετο τὰ δεινά. Φανερὸς μὲν γὰρ οὐδαμοῦ σῖτος ἦν,
 ἐπισπιθῶντες δὲ διηρεύοντες τὰς οἰκίας· ἔπειθ' εὐρόντες
 μὲν ὡς ἀρνησαμένους ἠκίζοντο, μὴ εὐρόντες δὲ ὡς ἐπι-
 μελέστερον κρύψαντας ἐβασάνον. Τεκμήριον δὲ τοῦ
 τε ἔχειν καὶ μὴ τὰ σώματα τῶν ἀθλίων. Ὡς οἱ μὲν
 25 ἔτι συνεστῶτες εὐπορεῖν τροφῆς ἐδόκουν, οἱ τηρόμενοι
 δὲ ἤδη παρωδεύοντο· καὶ κτείνειν ἀλογον ἐδόκει τοὺς
 ὑπ' ἐνδείας τεθνηζομένους αὐτίκα. Πολλοὶ δὲ λάθρα
 τὰς κτήσεις ἐνὸς ἀντηλλάξαντο μέτρου, πυρῶν μὲν, εἰ
 πλουσιώτεροι τυγχάνοιεν ὄντες, οἱ δὲ πενέστεροι κρι-
 40 θῆς· ἔπειτα κατακλείοντες ἑαυτοὺς εἰς τὰ μυχαῖτα
 τῶν οἰκιῶν τινὲς μὲν ὑπ' ἄκρας ἐνδείας ἀνέργαστον τὸν
 σῖτον ἤσθιον, οἱ δὲ ἔπεσον ὡς ἡ τε ἀνάγκη καὶ τὸ δέος
 παρήνει. Καὶ τράπεζα μὲν οὐδαμοῦ παρετίθετο, τοῦ
 δὲ πυρὸς ἐφέλοντες ἔτ' ὥμα τὰ σιτία διήρπαζον.

γ'. Ἐλεεινὴ δ' ἦν ἡ τροφή καὶ δακρύων ἀξίος ἡ θεά,
 τῶν μὲν δυνατωτέρων πλεονεκτούντων, τῶν δὲ ἀσθενῶν
 ὀδυρομένων. Πάντων μὲν δὴ παθῶν ὑπερίσταται λι-
 μὸς, οὐδὲν δ' οὕτως ἀπολλύουσιν ὡς αἰδῶ· τὸ γὰρ ἄλλως
 ἐντροπῆς ἀξίον ἐν τούτῳ καταφρονεῖται. Γυναῖκες
 50 γούν ἀνδρῶν καὶ παῖδες πατέρων, καὶ τὸ οἰκτρότατον
 μητέρες νηπίων ἐξήρπαζον ἐξ αὐτῶν τῶν στομάτων τὰς
 τροφάς, καὶ τῶν φιλάτων ἐν χειρὶ μαραινόμενων οὐκ

« duri et minore quam lapides sensu præditi! Et si hæc non
 « integris oculis cernitis, saltem familiarum vestrarum
 « miseremini, et in conspectu cujusque sistantur filii et con-
 « juges et parentes, quos brevi aut bellum aut fames absu-
 « met. Probe novi quod una cum ceteris periclitabitur mihi
 « mater, et conjux, et familia non ignobilis, domusque olim
 « inclita: et fortasse idcirco existimer hujusmodi consilium
 « dare. Interficite illos; accipite mercedem salutis vestrae
 « sanguinem meum: et ipse mori paratus sum, si me mor-
 « tuo prudentiores estis futuri. »

CAP. X. (XXVI.)

Talia cum lacrimis vociferante Josepho, seditiosi quidem
 neque animos flexerunt, neque tutam mutationem fore judi-
 carunt; populus vero ad transfugium commotus est. Et alii
 quidem possessiones suas vilissimo pretio vendentes, alii
 vero res suas pretiosiores, aureos, ne latrones eos deprehen-
 derent, deglutiabant: Quum vero ad Romanos elapsi fu-
 sent, exonerato ventre satis habebant ad ea quibus opus erat.
 Titus enim plerosque per regionem, quo quisque vellet,
 dimittebat: idque magis eos ad transfugium incitabat, quod
 et intestinis malis carebant, nec Romanis servituri essent.
 Qui vero cum Joanne et Simone erant, horum exitus magis
 quam Romanorum ingressus cavebant: et qui vel umbram
 tantum suspicionis dedisset, statim jugulabatur.

(XXVII.) 2. Ceterum ditioribus quidem manere perinde
 exitiosum erat: nam propter divitias necabantur, quasi trans-
 fugere ad hostes voluissent. Simul autem cum fame cre-
 scebat furor seditiosorum: et utrumque malum magis ac
 magis quotidie ingravescibat. Et palam quidem nullum
 ullibi frumentum erat, sed irruentes scrutabantur domos:
 dein si quidem reperissent, eos tanquam se habere negas-
 sent, crudeliter verberabant; si vero nihil invenissent, quasi
 diligentius occultassent, tormentis excruciantur. Porro an
 cibos haberent necne, indicio erant corpora miserorum.
 Quorum qui adhuc firma erant valetudine, eos alimentorum
 copia abundare censebant: qui vero jam contabescerent
 eos missos faciebant; atque a ratione alienum videbatur
 homines jam præ inedia morituros interficere. Multi vero
 clam facultates suas uno frumenti quidem, si divites essent,
 sin pauperes, hordei modio permutabant: deinde in intimos
 aedium recessus sese abdent nonnulli quidem famis ultima
 necessitate adacti fruges nondum molitas comedebant: alii
 vero panem conficiebant, prout necessitas metusque sua-
 debat. Et mensa quidem nullibi apponebatur, sed crudos
 adhuc cibos ex igne ad sese attrahebant et diripiebant.

3. Miserabilis porro erat alimonia, et dignum lacrimis
 spectaculum: quum valentiores quidem plus justo haberent,
 infirmiores vero vicem suam dolerent. Omnes quidem ani-
 mi affectus longe superat fames, nullum vero æque evertit
 ac verecundiam: nam quicquid alias dignum est reveren-
 tia, in fame contemnitur. Siquidem uxores viris, et filii
 parentibus, et, quod maxime miserabile erat, matres infan-
 tibus cibum ex ipso ore rapiebant: et marcescentibus inter

ἦν φειδῶ τοὺς τοῦ ζῆν ἀφελῆσθαι σταλαγμούς. τοιαῦτα δ' ἐσθίοντες ὅμως οὐ διελάνθανον· πανταχοῦ δ' ἐφίσταντο οἱ στασιασταὶ καὶ τούτων ταῖς ἀρπαγαῖς. Ὅποτε γὰρ κατίδοιεν ἀποκεκλεισμένην οἰκίαν, σημειῶν ἦν τοῦτο τοὺς ἐνδον προσφέρεισθαι τροφήν· εὐθὺς δ' ἐξαράξαντες τὰς θύρας εἰσεπύρρουν καὶ μόνον οὐκ ἐκ τῶν φαρύγγων ἀναθλίβοντες τὰς ἀκόλους ἀνέφερον. Ἐτύποντο δὲ γέροντες ἀντερχόμενοι τῶν σιτίων, καὶ κόμης ἐσπαράττοντο γυναῖκες συκαλύπτουσαι τὰ ἐν χερσίν.

11 Οὐδὲ τις ἦν οἶκος πολιᾶς ἢ νηπίων, ἀλλὰ συνεπαίροντες τὰ παιδία τῶν ψυχῶν ἐκκρεμάμενα κατέσειον εἰς ἔδαφος. Τοῖς δὲ φθάσας τὴν εἰσδρομὴν αὐτῶν καὶ προκαταπιῶσι τὸ ἀρπαγῆσόμενον ὡς ἀδικηθέντες ἦσαν ὠμότεροι. Δεινὰς δὲ βασάνων δόδους ἐπενόουν πρὸς ἔρευναν τροφῆς, ὁρόβοις μὲν ἐμφράττοντες τοῖς ἀθλοῖς τοὺς τῶν αἰδῶν πόρους, ῥάβδοις δ' ὀξείαις ἀναπείροντες τὰς ἑδρας. Τὰ φρικτὰ δὲ καὶ ἀκοαῖς ἐπασχέ τις εἰς ἐξομολόγησιν ἐνὸς ἄρτου καὶ ἑνα μηνύσῃ δράκα μίαν κεκρυμμένον ἀλφίτων. Οἱ βασανισταὶ δ' οὐκ ἐπείνουν

20 (καὶ γὰρ ἤττον ἂν ὠμὸν ἦν τὸ μετ' ἀνάγκης), γυμνάζοντες δὲ τὴν ἀπόνοιαν καὶ προπαρασκευάζοντες αὐτοῖς εἰς τὰς ἐξῆς ἡμέρας ἐφόδια. Τοῖς δ' ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων φρουρὰν νύκτωρ ἐξερπύσαντες ἐπὶ λαγάνων συλλογὴν ἀγρίων καὶ πᾶς ὑπαντῶντες, ὅτε ἤδη διαπεφυγέναι

25 τοὺς πολεμίους ἐδόκουν, ἀφῆρπάζον τὰ κομισθέντα· καὶ πολλάκις ἵκετευόντων, καὶ τὸ φρικτὸν ἐπικαλουμένων ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μεταδούναί τι μέρος αὐτοῖς ὧν κινδυνεύσαντες ἤνεγκαν, οὐδ' οὐδὲν μετέδοσαν· ἀγαπητὸν δ' ἦν τὸ μὴ καὶ προσαπολέσθαι σεσυλημένον.

31 Ἐ. Οἱ μὲν δὴ ταπεινότεροι τοιαῦτα πρὸς τῶν δορυφόρων ἔπασχον· οἱ δὲ ἐν ἀξιώματι καὶ πλοῦτι πρὸς τοὺς τυράννους ἀνήγοντο. Τούτων οἱ μὲν ἐπιβουλὰς ψευδεῖς ἐγκαλοῦμενοι διεφθείροντο, οἱ δὲ ὡς προδιδόεν Ῥωμαῖοις τὴν πόλιν. Τὸ δὲ ἐτοιμάσαντο ἦν μηνυτὴς τις

35 ὑποβλήτορ ὡς αὐτομολεῖν διεγνωχότων. Ὁ δὲ ὑπὸ Σίμωνος γυμνωθεὶς πρὸς Ἰωάννην ἀνεπέμπετο, καὶ τῶν ὑπὸ Ἰωάννου σεσυλημένων ὁ Σίμων μετελάμβανεν· ἀντιπρούπινον δ' ἀλλήλοις τὸ αἷμα τῶν δημοτῶν καὶ τὰ πτώματα τῶν ἀθλῶν διεμερίζοντο. Καὶ τοῦ

40 μὲν κρατεῖν στάσις ἦν ἐν ἀμφοτέροις, τῶν δὲ ἀσεβημάτων ὁμόνοια. Καὶ γὰρ ὁ μὴ μεταδιδοὺς ἐκ τῶν ἀλλοτρίων κακῶν θατέρῳ μονοτρόπως ἐδόκει πονηρὸς, καὶ ὁ μὴ μεταλαβὼν ὡς ἀγαθοῦ τινος ἡλγεῖ τὸν νοσφισμὸν τῆς ὁμότητος.

45 ε'. Καθ' ἕκαστον μὲν οὖν ἐπεξέειπε τὴν παρανομίαν αὐτῶν ἀδύνατον, συνελόντα δ' εἰπεῖν, μήτε πόλιν ἄλλην τοιαῦτα πεπονθέναι, μήτε γενεὰν ἐξ αἰῶνος γεγενῆσθαι κακίας γονιμωτέραν, ὅς γε τελευταῖον καὶ τὸ γένος ἐφαύλιον τῶν Ἑβραίων, ὡς ἤττον ἀσεβεῖς δοκοῖεν

50 πρὸς ἀλλοτρίους· ἐξωμολογήσαντο δ' ὅτι ἦσαν εἶναι δοῦλοι καὶ σύγκλυδες καὶ νόθα τοῦ ἔθνους φάρμακα. Τὴν μὲν γε πόλιν ἀνέτρεψαν αὐτοὶ, Ῥωμαῖοι δὲ ἀκοντάς ἠνάγκασαν ἐπιγραφῆναι σκυθρωπῶ κατωρθώματι, καὶ μόνον οὐχ ἐλκυσαν ἐπὶ τὸν ναὸν βραδύνον τὸ πῦρ.

manus carissimis vitales guttas adimere non pigeat. Huiusmodi autem cibos dum caperent, latere tamen non poterant : ubique seditiosi vel horum praeda ac rapinis imminebant. Nam ubicunque clausam domum conspicerent, eos qui intus essent cibum sumere hoc indicio suspicabantur : statimque effractis foribus irruebant, et prope ex ipsis faucibus expressa ciborum frusta revocabant. Vapulabant senes qui escam mordicus tenebant : et capillis raptabantur mulieres, occultantes ea quae in manibus erant. Nulla canorum, nulla infantiae miseratio erat : sed raptos in sublime parvulos, cum ipsis quibus penduli inharebant buccellis, solo allidebant. Si qui vero incursum eorum praevenissent, idque quod ipsi rapturi erant deglutire occupassent, eos inhumanius tractabant quasi injuriam ab iis accepissent. Porro dira tormentorum genera excogitabant ad pervestigandum alimentum, miseris pudendorum quidem meatus ervis obturantes, podicem vero praecutis sudibus transigentes. Utque panem unum se habere quis fateretur, aut pugillum farinae occultum indicaret, ea perferebant quae vel ipso auditu horrorem incutiebant. Interim tortores ipsi penuria minime laborabant (minus enim crude visum fuisset, si necessitate adacti talia perpetrassent), sed id agebant, ut audaciam suam huiusmodi exercitatione confirmarent, et commeatum sibi in multos dies compararent. At si qui noctu usque ad stationes Romanorum eresperant agrestium olerum et herbarum colligendarum causa, occurrentes iis, qui se jam hostium manus effugisse credebant, quicquid attulerant diripiebant : multumque supplicantibus et per tremendum Dei nomen obsecrantibus ut partem eorum, quae cum vitae periculo attulerint, sibi concederent, nihil prorsus impertierunt, gratandumque erat, si spoliati non etiam necarentur.

4. Eiusmodi quidem mala humiliores a satellitibus patiebantur : ad tyrannos vero honoratiores et divites perducebantur. Quorum alii insidiarum falso accusati occidebantur, alii quasi vellent Romanis prodere civitate. Praesentissimum autem erat, indice aliquo uti subornato, qui diceret illis decretum esse transfugium. Si quem vero Simon expilasset, is ad Joannem remittebatur, et quem Joannes expilasset, eum Simon excipiebat : sibi invicem propinabant sanguinem popularium, miserorumque cadavera partiebantur. Et dominandi quidem causa inter utrosque erat dissensio, scelerum vero concordia. Nam qui ex alienis malis partem alteri, sibi vindicans totum non dedisset, modo singulari nequam videbatur : et qui non accepisset, dolebat, non secus ac si boni aliquid desiderasset, sibi abfuisse crudelitatis partem.

5. Et sigillatim quidem iniquitates eorum commemorare impossibile, illud autem breviter dici potest, neque aliam urbem talia perpessam esse, neque hominum genus ab omni aeo sceleratius exstitisse : quippe postremo etiam genti Iudaeorum maledicebant, ut minus impii viderentur in alienos ; confessi autem sunt, id quod erant, se et servos esse et convenas, gentisque foetus spurios et per abortum editos. Civitatem quidem ipsi everterunt : Romanos autem invitos coegerunt sibi adscribere tristem adeo victoriam, ignemque tardius in templum venientem propemodum traxere.

Ἀμέλει καίόμενον ἐκ τῆς ἀνω πόλεως ἀρορῶντες οὔτε ἤλγησαν οὔτε ἐδάκρυσαν, ἀλλὰ ταῦτα τὰ πάθη παρὰ Ῥωμαίοις ἡδρέθη. Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ χώραν ὕστερον μετὰ ἀποδείξεως τῶν πραγμάτων ἐροῦμεν.

ΚΕΦ. ΙΑ'.

6 Τίτῳ δὲ τὰ μὲν χώματα προὔκοπτε, καίτοι πολλὰ καχομένων ἀπὸ τοῦ τείχους τῶν στρατιωτῶν. Πέμψας δ' αὐτὸς μοῖραν τῶν ἱππέων ἐκέλευσε τοὺς κατὰ τὰς φάραγγας ἐπὶ συγχομιδῇ τροφῆς ἐξιόντας ἐνεδρεύειν. Ἦσαν δὲ τινες μὲν καὶ τῶν μαχίμων οὐκ ἐτί διαρκού-
10 μνοι ταῖς ἀρπαγαῖς, τὸ δὲ πλεόν ἐκ τοῦ δήμου πένητες, οὓς αὐτομολεῖν ἀπέτρεπε τὸ περὶ τῶν οἰκείων δέος· οὔτε γὰρ λήσεσθαι τοὺς στασιαστὰς ἠλπίζον μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων διαδιδράσκοντες, καὶ καταλιπεῖν ταῦτα τοῖς λησταῖς οὐχ ὑπέμενον ὑπὲρ αὐτῶν σφαγῆσό-
15 μενα. Τολμηροὺς δὲ πρὸς τὰς ἐξόδους ὁ λιμὸς ἐποίει, καὶ κατελείπετο λανθάνοντας εἰς τοὺς πολεμίους ἀλίσσεσθαι. Λαμβανόμενοι δὲ κατ' ἀνάγκην ἡμύνοντο δέει τῆς κολάσεως, καὶ μετὰ μάχην ἱκετεύειν αἶσρον ἐδόκει. Μαστιγούμενοι δὲ καὶ προδασανιζόμενοι τοῦ
20 θανάτου πᾶσαν αἰκίαν, ἀνεσταυροῦντο τοῦ τείχους ἀντικρὺ. Τίτῳ μὲν οὖν οἰκτρὸν τὸ πάθος κατεφαίνετο, πενταχοσίῳν ἐκάστης ἡμέρας, ἔστι δ' ὅτε καὶ πλειόνων ἀλισκομένων, οὔτε δὲ τοὺς βία ληφθέντας ἀφεῖναι ἀσφαλές, καὶ φυλάττειν τοσοῦτους φρουρὰν τῶν φυλαζάντων
25 ἑώρα· τὸ γὰρ μὴν πλεόν οὐκ ἐκώλυε, τάχ' ἂν ἐνδοῦναι πρὸς τὴν ὅσιν ἐλπίσας αὐτοὺς, εἰ μὴ παραδοῖεν ὁμοῖα πεισιμόνους. Προσήλουν δ' οἱ στρατιῶται δι' ὀργὴν καὶ μῖσος τοὺς ἀλόντας, ἄλλον ἄλλω στήματι πρὸς χλεύην, καὶ διὰ τὸ πλῆθος χώρα τε ἐνέλειπε τοῖς σταυ-
30 ροῖς καὶ σταυροὶ τοῖς σώμασιν.

β'. Οἱ στασιασταὶ δὲ τοσοῦτον ἀπεδέχσαν τοῦ μεταβαλεῖσθαι πρὸς τὸ πάθος, ὥστε καὶ τούναντίον αὐτοὶ σφίσασθαι πρὸς τὸ λοιπὸν πλῆθος. Σύροντες γὰρ τοὺς τῶν αὐτομολῶν οἰκείους ἐπὶ τὸ τεῖχος, καὶ τῶν δημο-
35 τῶν τοὺς ἐπὶ πίστιν ὠρμημένους, ὅλα πάσχουσιν οἱ Ῥωμαῖοις προσφεύγοντες ἐπεδείκνυσαν, καὶ τοὺς κεκρατημένους ἱκέτας ἔλεγον, οὐκ αἰχμαλώτους. Τούτῳ πολλοὺς τῶν αὐτομολῶν ὠρμημένων, μέχρι τὰ ληθῆς ἐγνώσθη, κατέσχευε εἶσω. Ἕνιοι δὲ καὶ παραχρῆμα διέδραν
40 ὡς ἐπὶ βέβηχον τιμωρίαν, ἀνάπαυσιν ἡγούμενοι τὸν ἐκ τῶν πολεμίων θάνατον ἐν λιμοῦ συγκρίσει. Πολλοὺς δὲ καὶ χειροκοπῆσαι κελεύσας Τίτος τῶν ἐκλωκότων, ὡς μὴ δοκοῖεν αὐτόμολοι καὶ πιστεύοντο διὰ τὴν συμφορὰν, εἰσέπειμψε πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Σίμωνα,
45 « νῦν γὰρ ἤδη παύσασθαι παραινῶν, καὶ μὴ πρὸς ἀναιρεσιν τῆς πόλεως αὐτὸν βιάζεσθαι, κερδῆσαι δ' ἐκ τῆς ἐν ὑστάτοις μεταμελείας τὰς τε αὐτῶν ψυχὰς καὶ τη-
« λικαύτην πατρίδα καὶ ναὸν ἀκονίνητον ἄλλοις. » Περιῶν δὲ τὰ χώματα τοὺς ἐργαζομένους ἅμα κατὰ-
50 πειγεν, ὡς οὐκ εἰς μακρὰν ἀκολουθήσων ἔργοις τῷ λόγῳ. Πρὸς ταῦτα αὐτὸν τε ἐβλασφήμουν ἀπὸ τοῦ τείχους Καίσαρα καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ, « καὶ τοῦ μὲν

Profecto quum ex superiore civitate illud ardere viderent, neque doluere neque illacrimavere, sed Romanis ista accidisse compertum est. Et suo quidem in loco ista posterius dicemus cum singularum rerum documentis.

CAP. XI. (XXVIII.)

Interea Tito quidem aggeres promovebantur, quamvis milites de muris valde affligerentur. Ipse vero, parte equitatus missa, jussit per valles ad cibum comportandum exeuntibus insidias tendi. Erant autem in his nonnulli quidem bellicosorum rapinis haud contenti; majore vero ex parte pauperes plebei, quos metus de necessariis suis a transfugio deterrebat: neque enim fore sperabant ut clam seditosos cum conjugibus ac liberis diffugerent; eosque latronibus relinquere, vice sua jugulandos, non sustinebant. Audaciores autem faciebat ad exeundum fames: restabatque ut occulto egressi versus hostes ab iis caperentur. Deprehensi autem ex necessitate repugnabant metu supplicii: et post pugnam supplicare intempestivum videbatur. Itaque verberati et ante mortem modis omnibus excrucii, pro mœnibus suffigebantur crucibus. Et Tito quidem misera videbatur ea calamitas, quum Judæi in dies singulos quingenti, nonnunquam etiam plures caperentur: sed neque vi captos dimittere tutum erat, tantamque adservare multitudinem custodum videbat esse custodiam; maxime vero eos crucifigi non prohibebat, ut qui sperarit ipsos ad eum conspectum forsitan deditionem facere, quasi similia passuros nisi se dederent. Milites autem ex ira aut odio cruci affigebant captos, modis quidem diversis ludibrii causa, et propter multitudinem spatium crucibus deerat, et corporibus cruces.

2. Tantum vero aberat ut seditiosi ad calamitatem istam animos mutarent, ut contrarium plane ad reliquam multitudinem simularint. Transfugarum enim necessariis ad muros pertractis, illisque e popularibus qui ad Romanorum fidem fugere properarint, qualia paterentur ii qui ad Romanos confugerent ostenderunt; et qui comprehensi tenebantur non captivos esse, sed supplices, dicebant. Hoc multos transfugere cupientium, donec verum cognosceretur, intra muros continebat. Nonnulli autem statim discurrebant quasi ad verum supplicium; mortem ab hostibus illatam, si cum fame conferatur, requiem esse ducentes. Quumque multis captivorum Titus manus amputari jussisset, ut transfugæ minime viderentur, crederenturque propter calamitatem, eos ad Joannem et Simonem remisit, « saltem « nunc desinerent admonens, neve ipsum ad urbis excidium « compellerent, animisque tandem mutatis lucrarentur et « propriam vitam, et patriam tantam, et templum quod « cum aliis communicari non debeat. » Simul autem aggeres circumeundo operarios urgebat, veluti factis verba non multo post sequuturus. Ad hæc in muris stantes et ipsi Cæsari et patri ejus maledicebant, « mortemque se conte-

« θανάτου καταφρονεῖν ἐβόων ἤρῃσθαι γὰρ αὐτὸν πρὸ
 « δουλείας καλῶς ἐργάσασθαι δ' ὅσα ἂν δύνωνται κακὰ
 « Ῥωμαίους ἕως ἐμπνέωσι, πατρίδος δ' οὐ μέλειν τοῖς
 « ὡς αὐτός φησιν ἀπολουμένοις, καὶ ναοῦ ἀμείνων τού-
 5 « του τῷ Θεῷ τὸν κόσμον εἶναι. Σωθῆσθαι γὰρ μὴν
 « καὶ τοῦτον ὑπὸ τοῦ κατοικοῦντος, θν καὶ αὐτοὶ σύμ-
 « μαχον ἔχοντες πᾶσαν χλευάζειν ἀπειλὴν ὑστεροῦσαν
 « ἔργων· τὸ γὰρ τέλος εἶναι τοῦ Θεοῦ. » Τοιαῦτα ταῖς
 λοιδοραῖς ἀναμίγοντες ἐκεκράγεσαν.

10 (ΚΘ'.) γ'. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ ὁ Ἐπιφανὴς Ἀντίοχος πα-
 ρῆν, ἄλλους τε δούλους συγγενεὺς ἔχων καὶ περὶ αὐτὸν σῖ-
 φος Μάκεδόνων καλούμενον, ἥλικας πάντας, ὑψηλοῦς,
 ὄλιγον ὑπὲρ ἀντίπαιδας, τὸν Μακεδονικὸν τρόπον ὀπλι-
 σμένους τε καὶ πεπαιδευμένους, θέν καὶ τὴν ἐπὶ κλῆσιν
 15 εἶχον, ὑστεροῦντες οἱ πολλοὶ τοῦ γένους. Εὐδαιμονῆ-
 σαι γὰρ μάλιστα τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις βασιλεύον τὸν
 Κομμαγηνὸν συνέθετο πρὶν γεύσασθαι μεταβολῆς· ἀπέ-
 φηνε δὲ κακείνος ἐπὶ γῆρας ὡς οὐδένα χρόνόν λέγειν πρὸ
 θανάτου μακάριον. Ἄλλ' ὁ γὰρ παῖς ἀμαζόντος αὐτοῦ
 20 τῆνικαῦτα παρὼν θαυμάζειν ἔφασκε, τί δήποτε Ῥωμαῖοι
 κατοικοῦντες προσείναι τῷ τείχει. Πολεμιστὴς δὲ τις
 αὐτὸς ἦν καὶ φύσει παράβολος, κατὰ τε τὴν ἀλκὴν το-
 σοῦτος ὡς ὀλίγῳ τὴν τόλμαν διαμαρτάνειν. Μειδιά-
 σαντος δὲ τοῦ Τίτου καὶ « κοινὸς δὲ πόνος » εἰπόντος, ὡς
 25 εἶχεν ὠρμησεν ὁ Ἀντίοχος μετὰ τῶν Μακεδόνων πρὸς
 τὸ τεῖχος. Αὐτὸς μὲν οὖν διὰ τε ἰσχυρὸν καὶ κατ' ἐμπει-
 ρίαν ἐφυλάττετο τὰ τῶν Ἰουδαίων βέλη, τοξεύων εἰς
 αὐτοὺς, τὰ μεираκία δ' αὐτῷ συνετρίβη πάντα, πλὴν
 ὀλίγων. Διὰ γὰρ αἰδῶ τῆς ὑποσχέσεως προσεφιλονεί-
 30 κει μαχόμενα, καὶ τέλος ἀνεχώρουν τραυματῆται πολλοί,
 συννοοῦντες ὅτι καὶ τοῖς ἀληθῶς Μακεδόσιν, εἰ μέλλοιεν
 κρατεῖν, δέοι τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης.

(Λ'.) δ'. Τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀρξαμένοις δωδεκάτῃ μη-
 νὸς Ἀρτεμισίου συνετελέσθη τὰ χρώματα μόλις ἑνὰ τε καὶ
 35 εἰκάδι, ταῖς ἑπτακαίδεκα συνεχῶς πονουμένων ἡμέραις.
 Μέγιστα γὰρ ἐχώσθη τὰ τέσσαρα, καὶ θάτερον μὲν τὸ
 ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν ὑπὸ τοῦ πέμπτου τάγματος ἐβλήθη
 κατὰ μέσον τῆς Στρουθίου καλουμένης κολυμβή-
 θρας, τὸ δὲ ἕτερον ὑπὸ τοῦ δωδεκάτου διεσπύτως ὅσον
 40 εἰς πῆγεις εἰκοσι. Τῷ δεκάτῳ δὲ τάγματι, διέ-
 χοντι πολὺ τούτων, κατὰ βόρειον κλίμα τὸ ἔργον ἦν καὶ
 κολυμβήθραν Ἀμύγδαλον προσαγορευομένην· τούτου δὲ
 τὸ πεντεκαίδεκατον ἀπὸ τριάκοντα πηγῶν ἐχόνων κατὰ
 τὸ τοῦ ἀρχιερέως μηνμαῖον. Προσαγομένων δ' ἦδη
 45 τῶν ὀργάνων ὁ μὲν Ἰωάννης ἐνδοθεν ὑπορούξας τὸ κατὰ
 τὴν Ἀντωνίαν μέχρι τῶν χωμάτων διάστημα, καὶ δια-
 λαβὼν σταυροῖς τοὺς ὑπονόμους ἀνακρήμνησι τὰ ἔργα.
 Πίσση δὲ καὶ ἀσφάλτῳ διακεχρισμένην ὕλην εἰσκομίσας
 ἐνίησι πῦρ, καὶ τῶν σταυρῶν ὑποκαέντων ἥ τε διωρύξ
 50 ἐνέδωκεν ἀθρόα καὶ μετὰ μεγίστου ψόφου κατεσεύσθη τὰ
 σώματα εἰς αὐτήν. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον μετὰ τοῦ κο-
 νοιοῦ καπνὸς ἀγείρετο βαθύς, πνιγόμενον τῷ πτώματι
 τοῦ πυρός· τῆς δὲ θλιβούσης ὕλης διαβιβρωσκομένης
 ἦδη φανερά φλόξ ἐρρήγνυτο. Καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐκ-

« mnere clamabant, (eam quippe se servituti recte præferre,)
 « et mala quæcumque possint Romanis illaturos esse dum
 « spirent, ipsisque non curæ esse patriam, ut ipse dicat, per-
 « ituris, mundumque Deo esse templum hoc præstantius.
 « Ceterum hoc ipsum ab eo servatum iri qui illud incol-
 « ret, quem et ipsos auxiliatorem habentes minas omnes
 « deridere facta desiderantes : rerum enim eventum penes
 « Deum esse. » Hujusmodi dicta conviciis admista vocifera-
 bantur.

(XXIX.) 3. Interea autem et Antiochus Epiphanes aderat,
 aliosque multos milites secum habens et circa ipsum cater-
 vam quæ Macedonum appellabatur; omnes ejusdem ætatis,
 proceros, et ex ephebis paulum modo egressos, Macedonum
 more armatos et in re militari exercitos, unde etiam nomen
 habebant, qui tamen plerique famam gentis aquare non
 poterant. Omnium enim regum qui Romanis parebant
 felicissimum Commagenum fieri contigit, priusquam for-
 tuna mutaretur : ostendit autem et ille in senecta ætate,
 neminem ante obitum beatum dici oportere. Ceterum
 filius ejus, qui eo adhuc vigente tunc forte aderat, se mi-
 rari aiebat, quidnam esset cur Romani muros adire cuncta-
 rentur. Erat enim bellator ipse, naturaque factus ad
 audendum, tantusque viribus ut non multum peccaret au-
 dacia. Quum vero Titus ad hoc subrisisset, laboremque
 communem esse dixisset, ita ut erat se cum Macedonibus
 proripuit Antiochus, et in muros impetum fecit. Et ipse
 quidem pro viribus suis ac peritia cavebat tela Judæorum.
 dum illos jaculis peleret : fere autem omnes ejus adolescen-
 tes attriti erant. Promissa enim reveriti certatim in pugna
 perseverabant, et ad extremum multi saucii recesserunt,
 secum cogitantes, etiam veris Macedonibus, si vellent vin-
 cere, opus esse fortuna Alexandri.

(XXX.) 4. Quum autem Romani duodecimo mensis Arte-
 misii die aggeres inchoassent, vix eos vigesimo nono per-
 fecerunt, septemdecim illis diebus operi sine intermissione
 impensis. Quattuor enim maximi surrexerant, et alter qui-
 dem ad Antoniam a quinta legione jactus erat contra mediam
 piscinam quæ Struthia vocatur : alius vero a duodecima
 legione inde circiter viginti cubitos distante. At decima
 legio, quæ ab his longe aberat, in operibus ad regionem
 septentrionalem occupata erat et ad piscinam quæ Amygda-
 lon appellatur : inde vero quasi ad triginta cubitos legio de-
 cima quinta aggeres struebat ad Joannis pontificis monu-
 mentum. Jam vero machinis admotis, Joannes quidem,
 eo spatio quod inter Antoniam et aggeres interjacet suffosso,
 et cuniculis sudibus suffultis opera suspendit. Quum vero
 materiam importasset pice ac bitumine illitam, ignem immit-
 tit, et sudibus deflagrantis fossa repente subsedit, cumque
 magno sonitu in eam prolapsi sunt aggeres. Ac primo qui-
 dem cum pulvere fumus ex alto excitatus est, igne ruina
 suffocato : peresa vero materia qua premebatur, flamma
 tum manifesta erumpebat. Et Romani repentino quidem

πληξίς μὲν πρὸς τὸ αἰφνίδιον, ἀθυμία δὲ πρὸς τὴν ἐπίνοϊαν ἐμπίπτει. Καὶ κρατήσιν οἰομένοις ἤδη τὸ συμβᾶν καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἐψυξε τὴν ἐλπίδα· τὸ δὲ ἀμύνειν ἀγρεῖον ἐδόκει πρὸς τὸ πῦρ, καὶ εἰ σβεσθείη,

6 τῶν χώματων καταποθέντων.

ε'. Μετὰ δὲ ἡμέρας δύο καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτίθενται χώμασιν οἱ περὶ τὸν Σίμωνα. Καὶ γὰρ δὴ προσαγαγόντες ταύτη τὰς ἐλεπολεῖς οἱ Ῥωμαῖοι διέσειον ἤδη τὸ τεῖχος. Τεφθαῖος δὲ τις ἀπὸ Γαρσὶς πόλεως τῆς 10 Γαλιλαίας, καὶ Μεγάσσαρος τῶν βασιλικῶν Μαριάμης θεραπόντων, μεθ' ὧν Ἀδιαβηνός τις υἱὸς Ναβαταίου, τοῦνομα κληθεὶς ἀπὸ τῆς τύχης Χαγεύρας, ὅπερ σημαίνει χωλὸς, ἀρπάσαντες λαμπάδας, προεπήδησαν ἐπὶ τὰς μηχανάς. Τούτων τῶν ἀνδρῶν οὔτε τολμηρότεροι 15 κατὰ τὸνδε τὸν πόλεμον ἐκ τῆς πόλεως ἐφάνησαν οὔτε φοβερώτεροι. Καθάπερ γὰρ εἰς φίλους ἐκτρέχοντες, οὐ πολεμίων στίφος, οὔτε ἐδίσταν οὔτε ἐμέλλησαν, οὔτε ἀπέστησαν, ἀλλὰ διὰ μέσων ἐνθορόντες τῶν ἐχθρῶν ὑψήψαν τὰς μηχανάς. Βαλλόμενοι δὲ καὶ τοῖς ξίφεσιν 20 ἀνωθούμενοι πάντοθεν οὐ πρότερον ἐκ τοῦ κινδύνου μετεκινήθησαν ἢ δράσασθαι τῶν ὀργάνων τὸ πῦρ. Αἰρομένης δ' ἤδη τῆς φλογὸς Ῥωμαῖοι μὲν ἀπὸ τῶν στρατοπέδων συνθέοντες ἐδοήθουν, Ἰουδαῖοι δὲ ἐκ τοῦ τείχους ἐκώλυον, καὶ τοῖς σβεννύειν πειρωμένοις συνεπλέ- 25 κοντο, κατὰ μὲν τῶν ἰδίων φειδόμενοι σωμαμάτων. Καὶ οἱ μὲν εἶλκον ἐκ τοῦ πυρὸς τὰς ἐλεπολεῖς, τῶν ὑπὲρ αὐτὰς γέροντων φλεγόμενων, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι καὶ διὰ τῆς φλογὸς ἀντελασμάδοντο καὶ τοῦ σιδήρου ζέοντος δρασσόμενοι τοὺς κριοὺς οὐ μεθίσταν. Διέβαινε δ' ἀπὸ 30 τούτων ἐπὶ τὰ χώματα τὸ πῦρ καὶ τοὺς ἀμύνοντας προελάμβανεν. Ἐν τούτῳ δ' οἱ μὲν Ῥωμαῖοι κυκλούμενοι τῇ φλογὶ καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν ἔργων ἀπογνόντες ἀνεχώρουν ἐπὶ τὰ στρατόπεδα, Ἰουδαῖοι δὲ προσέκειντο πλείους αἰὲ γινόμενοι, τῶν ἐνδοθεν προσ- 35 βοηθούτων, καὶ τῶν κρατεῖν τεταρρηκότες ἀταμιεύτους ἐχρῶντο ταῖς ὁρμαῖς· προελθόντες δὲ μέχρι τῶν ἐρυμάτων ἤδη συνεπλέκοντο τοῖς φρουροῖς. Τάξις δ' ἐστὶν ἐκ διαδοχῆς ἱσταμένη πρὸ τοῦ στρατοπέδου [μετὰ τῶν ὀπλων] καὶ δεινὸς ἐπ' αὐτῇ Ῥωμαίων νόμος, τὸν ὑπο- 40 χωρήσαντα καθ' ἣν δέησιν οὖν αἰτίαν ὀνήσκειν. Οὗτο τοῦ μετὰ κολάσεως τὸν μετ' ἀρετῆς θάνατον προκρίναντες ἵστανται, καὶ πρὸς τὴν τούτων ἀνάγκην πολλοὶ τῶν τραπέντων ἐπεστράφησαν αἰδούμενοι. Διαθέντες δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους εἶργον τὸ προσ- 45 γινόμενον πλῆθος ἐκ τῆς πόλεως, οὐδὲν εἰς ἀσφάλειαν ἢ φυλακὴν τῶν σωματῶν προνοουμένους· συνεπλέκοντο γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς προστυγοῦσι, καὶ ταῖς αἰχμαῖς ἀφυλάκτως ἐμπίπτοντες αὐτοῖς τοῖς σώμασι τοὺς ἐχθροὺς ἔπαιον· οὔτε δ' ἔργοι αὐτοὶ πλέον ἢ τῶν θαρρεῖν 50 περιῆσαν, καὶ Ῥωμαῖοι τῇ τολμῇ πλέον εἶχον ἢ τῶν κακῶσθαι.

ς'. Παρῆν δ' ἤδη ὁ Καῖσαρ ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας, ὅπου καὶ ἡρώδης, κατασκευαζόμενος τόπον ἄλλοις χώμασι καὶ πολλὰ τοὺς στρατιώτας φαυλίσας, εἰ κρατοῦντες

casu obstupescere erant, atque animos despondere creperunt ex facti solertia. Quumque se victoriam reportaturos esse jam crederent, hoc ipsum quod accidit spem eorum in posterum refrigeravit: frustra que videbantur in igne exstinguendo laborare, quum illo extincto absorptos viderent aggeres.

5. Biduo autem post reliquos etiam aggeres Simon cum suis aggreditur. Illa enim parte Romani jam productis helepolis murum concutere ceperant. Tephthæus autem quidam ex Garsis ortus civitate Galilææ, et Megassarum ex regii famulis Mariamnes, cum quibus Adiabenus quidam filius Nabataei, ex fortuna cognominatus Chagiras, quæ vox claudum denotat, raptis facibus in machinas prosiluerunt. His viris neque audaciores quicquam eo bello ex urbe in hostem processerunt, neque magis terribiles. Nam veluti ad amicos, non in agmen hostium, excurrerent, non trepidarent, neque cunctati sunt, neque abscesserunt, sed per medios hostes proruentes machinas succenderunt. Impetiti autem missilibus, et gladiis ab omni parte repulsi, non prius e periculo semet subdixerunt, quam ignis instrumenta corripere. Sublata vero flamma, concursus quidem factus est Romanorum e castris, ut machinis subveniretur: Judæi vero ex muro prohibebant, et cum iis qui extinctum ibant manus conserebant, propriis corporibus nullo modo parcentes. Et Romani quidem arietes igni subtrahebant, quum eorum tegmina cremarentur: Judæi vero etiam per flammam eos retinere certabant, et quamvis fervens nacti essent ferrum, arietes non dimittebant. Ab his autem in aggeres transibat ignis, et auxilium ferentes præveniebat. Quumque res ita erat, Romani quidem flammis circumdati, et de operibus servandis desperantes, in castra discedebant; Judæi vero magis instabant, semper numero gliscentes, quod ad eos in auxilium accederent qui in urbe erant, fretique victoria effuso impetu ferebantur; et usque ad munimenta castrorum progressi, jam cum custodibus ad conflictum veniebant. Est enim statio pro castris per vices succedentium [armatorum] et acerba in eos sanctio Romanorum, morte plectendum esse qui loco qualibet de causa cederet. Hi supplicio capitali gloriosa morte prelata substant, et ad horum necessitatem multi fugientium cum pudore conversi sunt. Quumque scorpiones per murum disposuissent, multitudinem a civitate advenientem repellebant, nihil in corporum securitatem custodiamve providentem: nam quoscunque obvios haberent, cum his congregiebantur Judæi; et in spicula incaute irruentes ipsis corporibus inimicos feriebant: neque hi tam illis quæ faciebant quam quæ audebant superiores erant; et Romani plus audaciæ quam quod male tractarentur cedebant.

6. Jam vero Cæsar aderat ab Antonia, quo seorsum iverat, ut loca exploraret aliis aggeribus: multumque increpatis militibus, quod, quum hostium muros obtinuissent, in suis

τῶν πολεμίων τευχῶν κινδυνεύουσι τοῖς ἰδίοις, καὶ πολιορκουμένων ὑπομένουσιν αὐτοὶ τύχην, ὥσπερ ἐκ δεσμοτηρίου καθ' αὐτῶν Ἰουδαίους ἀνέντες, περιτρεῖ μετὰ τῶν ἐπιλέκτων κατὰ πλευρὰ τοῖς πολεμίοις αὐτοῖς.

6 Οἱ δὲ κατὰ στόμα παιόμενοι καὶ πρὸς τοῦτον ἐπιστραφέντες ἐκατέρουν. Μιγείσης δὲ τῆς παρατάξεως ὁ μὲν κονιορτὸς τῶν ὁμμάτων, ἡ κραυγὴ δὲ τῶν ἀκοῶν ἐπεκράτει, καὶ οὐδετέρῳ παρὴν ἔτι τεκμήρασθαι τὸ ἐχθρὸν ἢ τὸ φίλιον. Ἰουδαίων δ' οὐ τοσούτον ἔτι κατ'

10 ἀλκὴν ὅσον ἀπογῶνσει σωτηρίας παραμενόντων, καὶ Ῥωμαίους ἐτόνωνσεν αἰδῶς δόξης τε καὶ τῶν ὀπλῶν καὶ προκινδυνεύοντος Καίσαρος· ὥστε μοι δοκοῦσι τὰ τελευταῖα δι' ὑπερβολὴν θυμῶν καὶ δλον ἀρπάσαι τὸ τῶν Ἰουδαίων πλῆθος, εἰ μὴ τὴν ῥοπήν τῆς παρατάξεως

15 θάσσαντες ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πόλιν. Διεθαρμένουν δὲ τῶν χωμάτων Ῥωμαῖοι μὲν ἦσαν ἐν ἀθυμίαις, τὸν μακρὸν κάματον ἐπὶ μῖα ὥρα ἀπολέσαντες· καὶ πολλοὶ μὲν ταῖς συνήθεσι μηχαναῖς ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκβαλεῖν τὴν πόλιν.

ΚΕΦ. IB'.

20 Τίτος δὲ μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἐβουλεύετο. Καὶ τοῖς μὲν θερμότεροις ἐδόκει πᾶσαν προσάγοντα τὴν δύναμιν ἀποπειρᾶσθαι τοῦ τείχους βίᾳ· μέχρι μὲν γὰρ νῦν κατασπάσματος Ἰουδαίους τῆς στρατιᾶς συμπεπλέχθαι, προσιόντων δὲ ἀθρόων οὐδὲ τὴν ἐξοδὸν οἰσεῖν· κατα-

25 χωσθήσεσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν βελῶν. Τῶν δὲ ἀσφαλεστέρων οἱ μὲν καὶ τὰ χώματα ποιεῖν πάλιν, οἱ δὲ καὶ δίχα τούτων προσκαθέζεσθαι, μόνον παραφυλάττοντας τὰς τε ἐξόδους αὐτῶν καὶ τὰς εἰσκομιδὰς τῶν ἐπιτηδείων, παρήνουν· καὶ τῷ λιμῷ καταλιπεῖν τὴν πόλιν,

30 μὴδὲ συμπλέεσθαι κατὰ χεῖρα τοῖς πολεμίοις· ἄμαχον γὰρ εἶναι τὴν ἀπόγνωσιν, οἷς εὐχὴ μὲν τῷ σιδηρῷ πεσεῖν, ἀπόκειται δὲ καὶ δίχα τούτου πάθος χαλεπώτερον. Αὐτῷ δὲ τὸ μὲν ἀργεῖν καθόλου μετὰ τοσαύτης δυνάμεως οὐκ ἐδόκει πρέπον, καὶ τὸ μάχεσθαι περιττόν

35 πρὸς ἀλλήλων φθαρσομένους· βάλλεσθαι δὲ χώματα δυσεργὸν ἀπέβαινεν ὕλης ἀπορίας, καὶ τὸ παραφυλάττειν τὰς ἐξόδους δυσεργότερον. Κυκλώσασθαι τε γὰρ τῇ στρατιᾷ τὴν πόλιν, διὰ τὸ μέγεθος καὶ δυσχωρίαν, οὐκ ἔμπαρὲς εἶναι, καὶ σφαλερὸν ἄλλως πρὸς τὰς ἐπιθέσεις·

40 τῶν δὲ φανεῶν φυλαττομένων ἀφανεῖς ἐπινοεῖσθαι Ἰουδαίους ὁδοὺς κατὰ τὴν ἀνάγκην καὶ δι' ἐμπειρίαν. Εἰ δὲ τι λάθρα παρεισχομίζοιτο, τριβὴν εἶσεσθαι πλείω τῇ πολιορκίᾳ, δεδιέναι τε μὴ τὴν δόξαν τοῦ κατορθώματος αὐτῷ τὸ μῆκος ἐλαττώσῃ τοῦ χρόνου. Τούτῳ

45 μὲν γὰρ εἶναι πᾶν ἀνύσιμον, πρὸς δὲ τῆς εὐκλείας τὸ τάχος. Δεῖν μὲν γε, εἰ καὶ τῷ τάχει μετ' ἀσφαλείας βούλοιοτο χρήσασθαι, περιτερίζει δὲ τὴν πόλιν· μόνως γὰρ οὕτως ἀνὰ πάσας ἀποφράζει τὰς ἐξόδους, καὶ Ἰουδαίους ἢ πρὸς ἅπαντα ἀπογνόντας τὴν σωτηρίαν

50 παραδῶσειν τὴν πόλιν, ἢ λιμῶντοντας χειρωθήσεσθαι βραδίως. Οὐδὲ γὰρ ἡρεμήσειν αὐτὸν ἄλλως, ἀλλὰ καὶ τῶν χωμάτων ἐπιμελήσεσθαι πάλιν, χρώμενον τοῖς

periclitarentur, et velut ex carcere contra se dimissis Judæis obsessorum paterentur ipsi fortunam, ipse cum lectis militibus hostes a latere circumvenit. Illi autem quum in ora ferirentur, etiam in Titum conversi pugna perseverabant. Mixta vero acie, pulvis quidem oculos, clamor vero aures occupabat, ac neutri conjicere poterant quisnam amicus esset aut inimicus. Quum autem Judæi non tantum viribus adhuc persisterent quantum salutis desperatione, Romanos etiam fortiores reddidit gloriæ reverentia et armorum et Cæsaris ante ipsos periculum adeuntis. Itaque putaverim eos ad extremum nimia ferocitate animorum vel totam multitudinem Judæorum fuisse rapturos, nisi præventa aciei inclinatione hi in civitatem se recepissent. Labefactatis autem aggeribus Romani tristes erant et auxii, qui longi laboris opus una hora perdididerant : et multi quidem machinis iis, quibus utebantur, jam captum iri civitatem desperabant.

CAP. XII. (XXXI.)

Titus autem cum ducibus deliberabat. Et fervidioribus quidem placebat ut omnibus copiis adductis mœnia vitarent : adhuc enim Judæos cum exercitus quidem parte dimicasse, quando vero milites universi adessent, impetum eorum non laturos : fore enim ut telis obruti succumbant. Prudentiorum autem alii quidem aggeres alios excitandos suadebant ; alii vero et sine his assidendum, egressus eorum tantummodo observando , ac ne quid commeatus intro ferretur ; atque ita civitatem fami relinquere, neque cum hostibus manu conligere : haud enim cum desperatis posse dimicari, quibus in votis sit ferro cadere, eos autem vesine hoc manere tristiore exitum. Ipsi autem cessare quidem prorsus tanto cum exercitu honestum non videbatur, et cum his pugnare supervacuum, qui semetipsos perdituri sint ; aggeres autem excitare in materiæ penuria opus arduum et impeditum esse ostendebat, egressusque observare adhuc difficilior. Nec enim urbem circumdari propter amplitudinem ejus et loca invia facile posse, et parum alioqui tutum impressiones facere : viis autem apertis custoditis, occultas excogituros Judæos ex necessitate et locorum peritia. Et si quid clam subvectum sit, diutius aliquanto protractum iri obsidionem ; metuendumque ne successus gloriam ipsi diimnuat temporis longitudo. Hac enim cuncta quidem effici posse, sed ad gloriam facere celeritatem. Porroque debere, si celeritate uti velit cum securitate conjuncta, totam urbem muro circumdare : ita enim solum omnes exitus obstrui posse ; Judæosque aut desperata quoad omnia salute civitatem tradituros, aut fore ut fame laborantes facile capiantur : ipsum enim non esse temere quieturum, sed et aggeres iterum curaturum, quum infirmiores habeat qui prohibeant. Quodsi cuquam

καλύουσιν ἀνωτέρους. Εἰ δὲ τῷ μέγα δοκεῖ καὶ δυσήνυτον τὸ ἔργον, γρῆναι σκοπεῖν ὥς οὔτε Ῥωμαῖοις τι μικρὸν ἐνεργεῖν πρέπει, καὶ διχα πόνου κατορθοῦν τι τῶν μεγάλων οὐδενὶ ῥάδιον ἀλλ' ἡ Θεῷ μόνῳ.

β'. Τούτοις πείσας τοὺς ἡγεμόνας διανέμειν ἐκέλευσε τὰς δυνάμεις ἐπὶ τὸ ἔργον. Ὅρμη δὲ τις ἐμπίπτει δαιμόνιος τοῖς στρατιώταις, καὶ μερισσάμενων τὸν περίβολον οὐ μόνον τῶν ταγματῶν ἦν ἔρις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς τάξεων πρὸς ἀλλήλους· καὶ στρατιώτης μὲν δεκαδάρχη, δεκαδάρχης δὲ ἑκατοντάρχη, οὗτος δὲ ἱσπούδαζεν ἀρέσασθαι χιλιάρχον, τῶν δὲ χιλιάρχων ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας ἔτεινεν ἡ φιλοτιμία, καὶ τῶν ἡγεμόνων τὴν ἀμιλλαν ἐβράβευε Καῖσαρ. Περιῶν γὰρ αὐτὸς ἑκάστης ἡμέρας πολλάκις ἐπισκοπεῖ τὸ ἔργον. Ἀρξάμενος δ' ἀπὸ τῆς Ἀσσυρίων παρεμβολῆς, καθ' ἣν αὐτὸς ἐστρατοπεδεύετο, ἐπὶ τὴν κατωτέρω Καινὴν πόλιν ἦγε τὸ τεῖχος, ἐνθεν διὰ τοῦ Κεδρῶνος ἐπὶ τὸ Ἐλαιῶν ὄρος, εἰτα ἀνακάμπτων κατὰ μεσημβρίαν περιλαμβάνει τὸ ὄρος ἄχρι τῆς Περιστερεῶνος καλουμένης πέτρας, τὸν τε ἐξῆς λόφον δὲ ἐπικείται τῇ κατὰ τὴν Σιλωὰμ φάραγγι, καθεῖθεν ἐκκλίνας πρὸς δύσιν εἰς τὴν τῆς Πηγῆς κατῆγε φάραγγα. Μεθ' ἣν ἀναβαίνων κατὰ τὸ Ἀνάνου τοῦ ἀρχιερέως μνημεῖον, καὶ διαλαβὼν τὸ ὄρος, ἐνθα Πομπήιος ἐστρατοπεδεύετο, πρὸς κλίμα βόρειον ἐπέστρεψε, καὶ προσελθὼν μέχρι κώμης τινός (Ἐρεβίνθων οἶκος καλεῖται), καὶ μετ' ἐκείνην τὸ Ἡρώδου μνημεῖον περισχὼν κατ' ἀνατολὴν τῷ ἰδίῳ στρατοπέδῳ συνῆπτεν θοὴν ἤρξατο. Τὸ μὲν οὖν τεῖχος ἐνὸς δέοντος τεσσαράκοντα σταδίων ἦν, ἐξωθεν δὲ αὐτῷ προσωκοδομήθη τρισκαίδεκα φρούρια· καὶ τούτων οἱ κύκλοι δέκα συνηριθμοῦντο σταδίων. Τρισὶ δ' ὠκοδομήθη τὸ πᾶν ἡμέραις, ὥς τὸ μὲν ἔργον μηνῶν εἶναι ἄξιον, τὸ δὲ τάχος ἡττησθαι πίστεως. Περιελίσσας δὲ τῷ τείχει τὴν πόλιν, καὶ δύναιμι τοῖς φρουρίοις ἐγκαταστήσας, τὴν μὲν πρῶτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς περιὼν αὐτὸς ἐπισκέπτετο, τὴν δευτέραν δὲ ἐπέτρεψεν Ἀλεξάνδρῳ, τὴν τρίτην δὲ Ἰλαχὸν οἱ τῶν ταγματῶν ἡγεμόνες. Διεκληροῦντο δ' οἱ φύλακες τοὺς ὕπνους, καὶ δι' ὅλης νυκτὸς περιήσαν κατὰ διαστήματα τῶν φρουρίων.

(ΑΒ'). γ'. Ἰουδαῖοις δὲ μετὰ τῶν ἐξόδων ἀπεκόπη πᾶσα σωτηρίας ἐλπίς, καὶ βαθύνας ἑαυτὸν ὁ λιμὸς κατ' οἴκους καὶ γενεὰς τὸν δῆμον ἐπεβόσκειτο. Καὶ τὰ μὲν τέγγη πεπληρώτο γυναικῶν καὶ βρέφων λελυμένων, οἱ στενωποὶ δὲ γερόντων νεκρῶν. Παῖδες δὲ καὶ νεανίαι διοιδούντες ὥσπερ εἰδῶλα κατὰ τὰς ἀγορὰς ἀνελούοντο, καὶ κατέπιπτον θῆνην τινὰ τὸ πάθος καταλαμβάνοι. Θάπτειν δὲ τοὺς προσήκοντας οὔτε ἰσχυοὶ οἱ κείμενοι καὶ τὸ διευτονοῦν ὄνκει διὰ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν, καὶ τὸ κατὰ σφᾶς ἄδελφον. Πολλοὶ γοῶν τοῖς ὑπ' αὐτῶν θαπτομένοις ἐπαπέθνησκον, πολλοὶ δ' ἐπὶ τὰς θήκας, πρὶν ἐπιστῆναι τὸ χρεὼν, προσήλθον. Οὔτε δὲ θρῆνος ἐν ταῖς συμφοραῖς οὐτ' ὀλοφυρμὸς ἦν, ἀλλ' ὁ λιμὸς ἤλεγχε τὰ πάθη. Ξηροῖς γὰρ τοῖς ὅμμασι καὶ σσηρσί τοῖς στόμασιν οἱ δυσθανατοῦντες ἐψέωρων

magnum opus videatur ægreque perficiendum, eum considerare oportere, neque Romanos decere parvi aliquid efficere, et sine labore nihil e magnis perficere facile cuiquam esse nisi Deo soli.

2. Quum his dictis persuasisset ducibus, jussit eos distribuere copias ad opus perficiendum. Divinus autem quidam impetus militibus incidit; ambituque in partes diviso, non solum legiones, verum ipsi etiam in illis ordines inter se certabant: et miles quidem decurioni, decurio autem centurioni, isque tribuno placere studebat, atque tribunis cum ducibus intercedebat contentio, et ducum concertationes remunerabat Cæsar: ipse enim in dies singulos circumiens sæpe opus inspiciebat. Facto autem initio a castris Assyriorum, ubi ipse tendebat, ad inferiorem Cænopoli murum ducebat, et hinc per Cedronem ad Olivarum montem, dein revertens a meridie montem complectitur usque ad petram quæ Peristereonos vocatur, eique proximum collem, qui valli juxta Siloam imminet; quumque inde divertisset ad occasum, ad vallem Fontis descendit. Unde facto ascensu ad Anani pontificis monumentum, et monte circumdato ubi Pompeius castra posuerat, ad regionem septentrionalem redit, progressusque ad vicum cui nomen Cicerum domus, et post illum Herodis monumentum complexus, ad orientem suis castris murum conjungit, unde eum inchoaverat. Et murus quidem undequadragesima stadiorum erat; eique foris adstructa erant castella tredecim, eorumque ambitus denis stadiis numerabatur. Totum autem opus triduo constructum erat, ut id quidem dignum mensibus videretur, celeritas vero fide careret. Muro autem circumclusa civitate et custodibus per castella collocatis, primas noctis excubias ipse obibat et explorabat, secundas vero Alexandro mandabat, tertiasque nacti sunt legionum duces. Somnum autem vigiles sortito capiebant, per totamque noctem spatia inter castella circuibant.

(XXXII.) 3. Judæis autem cum egrediendi facultate spes quoque omnis salutis præcisa erat: et fames ingravescens per domos et familias populum depascebatur. Ac tecta quidem plena erant mulieribus et infantibus fame enectis, angustis vero senibus mortuis referti. Pueri autem et juvenes intumescerent veluti simulacra quædam per fora oberrabant, et ubicunque quis labe correptus fuerat, procidebat. Porro propinquorum cadavera sepelire neque valebant ægri et qui adhuc integris viribus erant, tum multitudine mortuorum, tum quod de vita sua incerti essent, absterrebantur. Plerique enim dum alios sepelirent, ipsi mortem obierunt: multi etiam, antequam fatalis hora adesset, ad loculos properarunt. Ceterum nec luctus in calamitatibus nec questus erat ullus, sed animorum affectus fames superabat. Qui autem ægre adhuc spiritum trahebant, sicis oculis et ore renidenti aspiciebant eos, qui fato celerius

τοὺς θβάσαντας ἀναπαύσασθαι, βαθεῖα δὲ τὴν πόλιν περιείχε σιγὴ καὶ νύξ θανάτου γέμουσα, καὶ τούτων οἱ λησταὶ χαλεπώτεροι. Τυμβωρυχοῦντες γοῦν τὰς οἰκίας ἐσύλων τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ κατακαλύμματα τῶν σωμάτων περισπῶντες μετὰ γέλωτος ἐξήσαν, τὰς τε ἀκμάς τῶν ξιφῶν ἐδοκίμαζον ἐν τοῖς πτώμασι, καὶ τινὰς τῶν ἐρριμμένων ἐτι ζῶντας διήλαινον ἐπὶ πείρᾳ τοῦ σιδήρου. Τούς δὲ ἰκετεύοντας χρῆσαι σφίσι δεξιᾶν καὶ ξίφος τῶν λιμῶν κατέλιπον υπερηφανοῦντες. Καὶ τῶν ἐκπνεόντων ἕκαστος ἀτενίσας εἰς τὸν ναὸν ἀφεώρα τοὺς στασιαστὰς ζῶντας ἀπολιπών. Οἱ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸ τοῦ δημοσίου θησαυροῦ τοὺς νεκροὺς θάπτειν ἐκέλευον, τὴν δαμῆν οὐ φέροντες, ἐπειθ' ὡς οὐ διήρχουν, ἀπὸ τῶν τευχῶν ἐρρίπτουν εἰς τὰς φάραγας.

δ'. Περιὼν δὲ ταύτας ὁ Τίτος ὡς ἐθεάσατο πεπλησμένας τῶν νεκρῶν καὶ βαθὺν ἰχώρα μυδῶντων ὑπορέοντα τῶν σωμάτων, ἐστέναξέ τε καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας κατεμαρτύρετο τὸν Θεὸν ὡς οὐκ εἴη τὸ ἔργον αὐτοῦ. Τὰ μὲν δὴ κατὰ τὴν πόλιν εἶχεν οὕτω· Ῥωμαῖοι δὲ, μηδενὸς ἐτι τῶν στασιαστῶν ἐκτρέχοντος (ἦδη γὰρ καὶ τούτων ἀθυμία καὶ λιμὸς ἐφῆπτετο), ἐπ' εὐθυμίαις ἦσαν, σίτου τε ἀφθονίαν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἐκ τῆς Συρίας καὶ τῶν πλησίον ἐπαρχιῶν ἔχοντες· ἱσταμένοι δὲ πολλοὶ τοῦ τείχους πλησίον, καὶ πολλὸν πλῆθος τῶν ἐδωδύμων ἐπιδεικνύμενοι, τῷ κατὰ σπᾶς κόρῳ τὸν λιμὸν τῶν πολεμίων ἐξέκαιον. Πρὸς δὲ τὸ πάθος τῶν στασιαστῶν μηδὲν ἐνδιδόντων, Τίτος οἰκτείρων τὰ λείψανα τοῦ δήμου καὶ σπουδάζων τὸ γοῦν περὶ ὧν ἐξαρπάσαι, πάλιν ἤρχετο χωμάτων, χαλεπῶς αὐτῶν τῆς ὕλης ποριζομένης. Ἡ μὲν γὰρ περὶ τὴν πόλιν πᾶσα τοῖς προτέροις ἔργοις ἐκκέκοπτο, συνεφόρου δ' ἄλλην ἀπ' ἐνενήκοντα σταδίων οἱ στρατιῶται, καὶ πρὸς μόνης ὕψους τῆς Ἀντωνίας κατὰ μέρη τέσσαρα πολλὰ μέλζονα τῶν προτέρων χώματα. Περιὼν δ' ὁ Καῖσαρ τὰ τάγματα καὶ κατεπείγων τὸ ἔργον ἐπιδείκνυ τοῖς λησταῖς ὡς ἐν χερσὶν εἶσαν αὐτοῦ. Μόνοις δ' ἐκείνοις ἄρα κακῶν ἀπολύλει μεταμέλεια, καὶ τὰς ψυχὰς χωρίσαντες ἀπὸ τῶν σωμάτων ἀμφοτέροις ὡς ἄλλοτριόις ἐχρῶντο. Οὔτε γὰρ πάθος αὐτῶν ἡμέρου τὴν ψυχὴν, οὔτε ἀλγυδὼν ἦπτετο τοῦ σώματος, οἷ γε καὶ νεκρὸν τὸν δῆμον ὥσπερ κύνες ἐσπάραττον καὶ τὰ δεσμοτήρια τῶν ἀρρώστων ἐνεπιμίπλασαν.

ΚΕΦ. ΙΓ΄.

Σίμων γοῦν οὐδὲ Μαθθίαν, δι' ὃν κατέσχε τὴν πόλιν, ἀδασάνιστον ἀνείλε. Βοηθοῦ παῖς ἦν οὗτος ἐκ τῶν ἀρχιερέων, ἐν τοῖς μάλιστα τῷ δήμῳ πιστὸς καὶ τίμιος, δς, ὑπὸ τοῖς ζηλωταῖς καχομένου τοῦ πλήθους, οἷς ἦδη καὶ Ἰωάννης προσῆν, πείθει τὸν δῆμον εἰσαφίειν τὸν Σίμωνα βοηθόν, εὐδὲν οὔτε προσυνθέμενος οὔτε προσδοκῆσας φαῦλον ἐξ αὐτοῦ. Παρελθὼν δ' ἐκεῖνος, ὡς ἐκράτησε τῆς πόλεως, ἐλθρὸν ἐν ἴσῳ τοῖς ἄλλοις ἡγεῖτο καὶ τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ σύμβουλον, ὡς ἂν ἐξ ἀπλό-

functi quiete fruerentur : altum vero silentium et nox feralis civitatem obsidebat. Sed his malis graviore erat prædones. Effossis quippe domibus, quæ in sepulcra conversæ erant, cadavera spoliabant; et velamina corporibus detrahentes cum risu egrediebantur. Quin etiam gladiatorum mucrones in ipsis cadaveribus experiebantur, et quosdam humi jacentium adhuc spirantes ad probandam ferri aciem transfigebant. Si qui autem ipsos rogarent ut manum sibi ac ferrum commodarent, arrogantia elati fami conficiendos relinquebant. Morientium vero singuli, quum seditiosos sibi superstites relinquerent, fixis oculis templum spectabant. At hi principio quidem ex publico arario mortuos humari jusserant, quum cadaverum flectorem ferre non possent; postea vero, quum humandis corporibus nequam sufficerent, in profundas voragines de muro ea projiciebant.

4. Has vero quum Titus circumiret, ubi oppletas cadaveribus vidit, altamque saniem putrefactis corporibus diffluentem, ingemuit, sublatisque in cœlum manibus Deum testatus est, facinus illud suum non esse. Atque ita quidem se res habebant in civitate. Romani vero, quum jam nemo seditiosorum excurreret (nam etiam hos tum moror famæque tangebatur), læti atque alacres erant, frumenti aliarumque rerum necessariorum copiam habentes de Syria aliisque proximis provinciis; multique juxta murum tantas, et magnam alimentorum vim præ se ferentes, satietate sua famem hostium incendebant. Seditiosis autem nihil ista calamitate commotis, Titus reliquias populi miseratus, et festinans saltem quantum superaret periculo eripere, iterum aggeres inchoabat, materia ægre ipsi suppeditata. Quippe universa civitatis proxima prioribus operibus succisa erat, a nonagesimo vero stadio aliam comportabant milites; et contra Antoniam solam quattuor ad partes majores prioribus aggeres erigebant. Cæsar autem, legiones circumiens atque opus urgens et accelerans, quod in manibus eos haberet latronibus palam faciebat. Illos autem solos malorum quæ perpetraverant prorsus non pœnitebat: animabusque a corporibus divulsis, utrisque velut alienis utebantur. Neque enim vel animas illorum affectio mitigabat, neque corpora dolor tangebatur, ut qui mortuos de plebe canum more dilacerabant, et ergastula invalidis replebant.

CAP. XIII. (XXXIII.)

Denique Simon ne Matthiam quidem, per quem civitatem occupaverat, sine cruciatu adhibito peremit. Boethi filius hic erat ex pontificibus, populo maxime fidelis et carus: qui, quum multitudo male acciperetur a zelotis, quibus jam Joannes accesserat, ut adiutorem Simonem reciperent populo persuadet, nulla cum eo prius habita pactione, neque mali aliquid ab eo metuens. Ingressus autem ille, postquam obtinuit civitatem, æque ac ceteros pro inimico habebat eum etiam qui pro ipso consilium dederat, quasi hoc

της γεγεννημενον. Ἀχθέντα δὲ τηνικαῦτα καὶ κατηγορούμενον τὰ Ῥωμαίων φρονεῖν κατακρίνει μὲν θανάτῳ, μὴ δὲ ἀπολογίας ἀξιῶσας, σὺν τρισὶν υἱοῖς· ὁ γὰρ τέταρτος ἔφθη διαδρᾶς πρὸς Τίτον. Ἰκέτευοντα δ' ἀναιρεῖσθαι πρὸ τῶν τέκνων καὶ ταύτην αἰτούμενον τὴν χάριν ἀνθ' ὧν ἀνοίξειεν αὐτῷ τὴν πόλιν, τελευταῖον ἀνελεῖν ἐκέλευσεν. Ὁ μὲν οὖν ἐν ὄψει φονευθεῖσιν ἐναπεσφάγη τοῖς παισίν, ἀντικρυς τῶν Ῥωμαίων προαχθεῖς· οὕτω γὰρ ὁ Σίμων Ἀνάμῳ τῷ Βαμάδου προσέταξεν, ὅς ᾤν ὁμώτατος αὐτῷ τῶν δορυφόρων, ἐπειρωνευόμενος, εἴ τι βοηθήσουσιν αὐτῷ πρὸς οὓς ἐξελλθεῖν εἴλετο. Θάπτειν δὲ ἀπέπεισε τὰ σώματα. Μετὰ τούτους ἱερεὺς τις Ἀνανίας υἱὸς Μασαμβάλου τῶν ἐπισήμων, καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς Ἀριστεύς, γένος ἐξ Ἀμμαοῦς, καὶ σὺν τούτοις πεντεκαίδεκα τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου λαμπρῶν, ἀναιροῦνται. Τὸν δὲ τοῦ Ἰωσήπου πατέρα συγκλείσαντες ἐφύλαττον, κηρύττουσι δὲ μηδένα τῶν κατὰ τὴν πόλιν μῆτε συνομιλεῖν μῆτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναθροίζεσθαι, δέει προδοσίας, καὶ τοὺς συνολοφυρομένους πρὸ ἐξετάσεως ἀνήρουν.

(ΑΔ'.) β'. Ταῦτα ὁρῶν Ἰούδης τις υἱὸς Ἰούδου, τῶν ὑπάρχων τοῦ Σίμωνος εἰς ὧν, καὶ πεπιστευμένος ὑπ' αὐτοῦ πύργον φυλάττειν, τάχα μὲν τι καὶ οἰκτῶ τῶν ὁμῶς ἀπολλυμένων, τὸ δὲ πλεόν ἑαυτοῦ προνοῖα, συγκαλέσας τοὺς πιστοτάτους τῶν ὑπ' αὐτὸν δέκα, «μέχρι « τίνος ἀνθίσκομεν, ἔφη, τοῖς κακοῖς; ἢ τίνας σωτηρίας « ἔχομεν ἐλπίδας πιστοὶ πονηρῷ μένοντες; οὐχ ὁ μὲν « λιμὸς ἤδη καθ' ἡμῶν, Ῥωμαῖοι δὲ παρὰ μικρὸν ἐν- « δον, Σίμων δὲ καὶ πρὸς εὐεργέτας ἀπιστος, καὶ δέος « μὲν ἤδη παρ' αὐτῷ κολάσεως, ἣ δὲ παρὰ Ῥωμαίοις « δεξιὰ βέβαιος; Φέρε, παραδόντες τὸ τεῖχος σώσωμεν « ἑαυτοὺς καὶ τὴν πόλιν. Πείσεται δ' οὐδὲν δεινὸν « Σίμων, ἔάν ἀπεγνωκὼς ἑαυτοῦ τάχιον ὧν δίκην. » Τούτοις τῶν δέκα πεισθέντων, ὑπὸ τὴν ἑω τοὺς λοιποὺς τῶν ὑποτεταγμένων ἄλλον ἀλλαχόσε διέπειμψεν, ὥς μὴ φοιραθῇ τι τῶν βεβουλευμένων, αὐτὸς δὲ περὶ τρίτην ὥραν ἀπὸ τοῦ πύργου τοὺς Ῥωμαίους ἐκάλει. Τῶν δὲ οἱ μὲν ὑπερηφάνουν, οἱ δ' ἠπίστουν, οἱ πολλοὶ δ' ὤκνουν ὥς μετὰ μικρὸν ἀκινδύνως ληψόμενοι τὴν πόλιν. Ἐν δὲ Τίτος μετὰ τῶν ὁπλιτῶν παρῆει πρὸς τὸ τεῖχος, ἔφθη γνοὺς ὁ Σίμων, καὶ μετὰ τᾶς χόρας τὸν τε πύργον προκαταλαμβάνει καὶ τοὺς ἀνδρας συλλαβὼν ἐν ὄψει τῶν Ῥωμαίων ἀναιρεῖ, καὶ πρὸ τοῦ τεύχους λωβησάμενος ἔρριψε τὰ σώματα.

(ΑΕ'.) γ'. Κἀν τούτῳ περιῶν Ἰώσηπος (οὗ γὰρ ἀνείε παρακαλῶν) βάλλεται τὴν κεφαλὴν λίθῳ, καὶ παραχρῆμα πίπτει καρωθεῖς. Ἐκδρομῇ δ' ἐπὶ τῷ πτώματι τῶν Ἰουδαίων γίνεται, κἀν ἔφθη συρεῖς εἰς τὴν πόλιν, εἰ μὴ ταχέως Καῖσαρ ἐπειμψε τοὺς ὑπερασπίζοντας. Μαχομένων δὲ τούτων, ὁ Ἰώσηπος μὲν αἰρεται, βραχὺ τῶν πραττομένων ἐπαίων. Οἱ στασιασταὶ δὲ, ὥς ἀνελόντες δὲ ἐπεθύμουν μάλιστα, μετὰ χαρᾶς ἀνεβόων. Διηγέλλεται δ' εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὸ καταλειπόμενον πληθὺς ἐπέσχευ ἀθυμία, πεπεισμένους οἰχέσθαι τῷ ὄντι δι' ὃν

ex simplicitate fecisset. Tunc autem productum et accusatum quod Romanis studeret, morte eum damnavit, nulla semet purgandi data libertate, cum tribus filiis; quartus enim ad Titum ante profugerat. Supplicantem vero ut prius quam filii occideretur, atque hanc pro illa quod civitatem ei aperuisset gratiam postulantem, novissimum jussit interfici. Et ille quidem super cæsos in conspectu suo filios jugulabatur, in locum e regione Romanorum productus (id enim Simon in mandatis dederat Anano Bamadi filio, qui erat ejus satellitum crudelissimus), cum hac cavillatione, an quid eum juvaturo sint ad quos egredi voluisset. Corpora vero sepeliri prohibebat. Post hos pontifex quidam Ananias Masambali filius, claro genere, et scriba curiæ Aristeus ex Ammaunte ortus, et cum his alii de populo quindecim ceteris præeminentes necantur. Josephi vero patrem conclusum adservabant, et per præconem denunciant, ne quis in civitate vel cum eo colloqueretur, vel eum illic conveniret, proditiōnis metu; et eos qui vel simul gement, nulla prius habita quæstione, de medio tollebant.

(XXXIV.) 2. Ista videns quidam Judæ filius, ex iis quos præfectos constituerat Simon, quique turrim ab eo sibi creditam custodiebat, fortasse quidem nonnihil miseratus crudeliter pereuntes, magis vero quod sibi provideret, convocatis decem sub ipso fidelissimis, « quousque tandem, inquit, hæc mala sustinebimus? quamve salutis spem habemus improbo fidem servantes? Nonne fames quidem « jam contra nos facit, Romani vero fere intra urbem sunt, « et Simon bene de se meritis parum fidelis, metusque jam « apud eum pænæ, et apud Romanos certa fides? Eia agite, « tradito muro et nosmet servemus et civitatem. Nihil « autem grave Simon patietur, si, quum de se desperaverit, « poenas citius dabit. » Quum dicto audientes essent hi decem, mane ceteros, quos subjectos habebat, alio alios dimittebat, ne quid eorum quæ consilio agitaverat deprehenderetur: ipse vero de turri hora tertia Romanos invocabat. Illorum autem alii quidem eum contemnebant, alii vero ei diffidebant, at plerique aliquid agere gravabantur, quasi mox capturi essent civitatem sine periculo. Quum autem Titus in eo esset ut cum armatis ad murum accederet, rem prius cognitam habebat Simon, et quam occissime turrim præoccupat, virosque comprehensos in conspectu Romanorum interficit, et e muro corpora dilaniata projicit.

(XXXV.) 3. Interim, quum circumiret Josephus (non enim hortari cessabat), caput ictus est lapide, et statim vertigine correptus cecidit. Excursus autem ad ejus casum factus est Judæorum, abreptusque in urbem fuisse, nisi ocus et auxiliores misisset Cæsar. Illis autem pugnantis, Josephus quidem tollitur, parum quod ageretur intelligens. Seditiosi vero, tanquam interfecto quem perimi maxime volebant, cum gaudio clamorem edebant. Divulgatur autem per urbem, et residuam multitudinem mæror tenuit, vere perisse credentem, cujus fiducia profugere cogitabant.

αὐτομολεῖν θάρρουν. Ἀκούσασα δ' ἡ τοῦ Ἰωσήπου μήτηρ ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τεθνάναι τὸν υἱόν, πρὸς μὲν τοὺς φύλακας ἀπὸ Ἰωταπάτων τοῦτ' ἔφη πεπεισθαι (καὶ γὰρ οὐδὲ ζῶντος ἀπολαύειν), ἰδίᾳ δ' ὀλοφυρομένη πρὸς
 5 τὰς θεραπαινίδας τοῦτον εἰληφέναι τῆς εὐτεχνίας ἔλεγε καρπὸν, τὸ μηδὲ θάψαι τὸν υἱόν, ὅφ' οὗ ταφῆσεσθαι προσεδόκησεν. Ἀλλὰ γὰρ οὔτε ταύτην ἐπὶ πλεόν ὠδύνα τὸ ψεῦδος οὔτε τοὺς ληστὰς ἔθαλπε. Ταχέως γὰρ ἐκ τῆς πληγῆς ἀνήνεγκεν ὁ Ἰώσηπος, καὶ προελθὼν τοὺς
 10 μὲν οὐκ εἰς μακρὰν ἐβόα δίκας αὐτῷ δώσειν τοῦ τραύματος, τὸν δὲ δῆμον πάλιν ἐπὶ πίστιν προῦκαλεῖτο. Θάρσος δὲ τῷ λαῷ καὶ τοῖς στασιασταῖς ἐκπληξίς ἐμπίπτει πρὸς τὴν ὄψιν αὐτοῦ.

(ΑΓ΄.) δ'. Τῶν δὲ αὐτομόλων οἱ μὲν ὑπ' ἀνάγκης ἀπὸ
 15 τοῦ τείχους ἐπήδουν ταχέως, οἱ δὲ προϊόντες ὡς ἐπὶ μάχῃ μετὰ χειρᾶδων, ἔπειτα πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἔφευγον. Συνέειπετο δὲ τούτοις τύχῃ τῶν εἰσω χαλεπωτέρᾳ, καὶ τοῦ παρὰ σφίσι λιμοῦ συντονώτερον ἤρρισκον πρὸς δλεθρον τὸν παρὰ Ῥωμαίους κόρον. Παρεγίνοντο μὲν
 20 γὰρ ἀπὸ τῆς ἐνδείας περυσχημένοι, καὶ ὥσπερ ὕδρωπιῶντες, ἔπειτα ἀθρόως κενοὶς ὑπερεμπιπλάμενοι τοῖς σώμασιν ἐρρήγνυντο, πλὴν τῶν δι' ἐμπειρίαν ταμειωσαμένων τὰς ὀρεῖς, καὶ κατ' ὀλίγον προσθέντων τροφὴν ἀπειθισμένῳ τῷ σώματι φέρειν. Καὶ τοὺς οὕτω δὲ
 25 σοχομένους ἑτέρα πληγὴ μετελάμβανε. Τῶν γὰρ παρὰ τοῖς Σύροις τὴν αὐτομόλων φωρᾶται τῶν τῆς γαστρὸς λιμάτων χρυσοῦς ἐκλέγων. Καταπίνοντες δὲ, ὡς ἔφαμεν, αὐτοὺς προήεσαν, ἐπειδὴ ἀνθρώπων πάντας οἱ στασιασταί, καὶ πολλὸ πλῆθος ἦν ἐν τῇ πόλει χρυσοῦ·
 30 δώδεκα γούν Ἀττικῶν ὠνοῦντο τὰ πρότερον ἰσχύοντα πέντε καὶ εἴκοσι· ἀλλὰ τοὶ τῆς ἐπινοίας ἔλεγχθεισας δι' ἐνός, ἀναμπλάττει μὲν φῆμιν εἰς τὰ στρατόπεδα ὡς μεστοὶ χρυσοῦ παρεῖεν οἱ αὐτόμολοι, τὸ δὲ τῶν Ἀράβων πλῆθος καὶ οἱ Σύροι τοὺς ἰκέτας ἀνατέμνοντες ἡ-
 35 ρεύων τὰς γαστέρας. Καὶ τούτου τοῦ πάθους οὐδὲν ἔμοιγε δοκεῖ συμβῆναι Ἰουδαίους χαλεπωτέρων· μίᾳ γοῦν ἀνεσχίσθησαν νυκτὶ πρὸς δισχιλίους.

ε'. Καὶ γνοὺς τὴν παρανομίαν Καῖσαρ ὀλίγου μὲν ἐδέξασε τὸ ἱπικὸν περιστάσας κατακοντίζει τοὺς αἰ-
 40 τίους, εἰ μὴ πολὺ πλῆθος ἐνείχετο, καὶ τῶν ἀνηρημένων πολλαπλασίους ἦσαν οἱ κολασθησόμενοι. Συγκαλέσας δὲ τοὺς τε τῶν συμμάχων ἡγεμόνας καὶ τοὺς τῶν ταγματῶν (συνδιεβάλλοντο γὰρ καὶ τῶν στρατιωτῶν τινές) πρὸς ἑκατέρους ἀγανακτῶν ἔλεγεν, εἰ τῶν μὲν
 45 σὺν αὐτῷ στρατευομένων τινὲς τοιαῦτα ὀρώσι κέρδους ἐνεκεν ἀδῆλου, μηδὲ τὰ δπλα σφῶν αὐτῶν αἰδούμενοι πεποιημένα ἐξ ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ· τοῖς δ' Ἀραβὶ καὶ τοῖς Σύροις, εἰ πρῶτον μὲν ἐν ἀλλοτρίῳ πολέμῳ τοῖς πάθεσιν αὐτεξουσίως χρωῖνται, ἔπειτα τῇ περὶ
 50 φόνους ὁμότητι καὶ τῷ πρὸς Ἰουδαίους μίσει Ῥωμαίους ἐπιγράφουσι· καὶ γὰρ νῦν ἐνόους αὐτῶν τῶν στρατιωτῶν συναπολαύειν τῆς κακοδοξίας. Τούτοις μὲν οὖν διηπειλήσθη θάνατον, εἰ τις εὐρεθείη πάλιν τὸ αὐτὸ τολμῶν, τοῖς δὲ ἀπὸ τῶν ταγματῶν ἐπέστελλεν ἐρευνήσοντας

Atque mater Josephi, quum in carcere accepisset filium occubuisse, custodibus quidem Jotapatenis, id se persuasissimum habere dicebat (nec enim vivo potituram esse); secreto autem flens ancillis aiebat, hunc se fructum fecunditatis tulisse, quod sibi ne sepelire quidem filium licuisset, a quo sepeliri sperasset. Verum nec illam rumor falsus diu cruciavit, nec latrones recreavit. Nam ex vulnere cito convaleuit Josephus, progressusque clamabat, illos sibi non multo post vulneris pœnas daturos: atque populum rursus, ut sibi haberent fidem, hortabatur. Ejus autem ad aspectum populo crevit fiducia, et seditiosos invasit consternatio.

(XXXVI.) 4. Ceterum e transfugis alii statim de muro necessitate adacti se dejiciebant; alii velut ad pugnam cum lapidibus progredi simulantes, mox ad Romanos se recipiebant. Hos autem atrocior ea quam in urbe pertulerant fortuna consequbatur, et fame, quam domi reliquerant, velociorem ad exitium inveniebant apud Romanos satietatem. Aderant namque ex inedia inflati, et velut aqua intercuti tumefacti, deinde ciborum abunde in vacua ingerentes corpora disrumpebantur: nisi qui rerum non imperiti desideria cohibuissent, paulatimque alimentum desueto corpori obtulissent. Verum et eos, qui hoc modo servarentur, alia plaga excepit. Quidam enim e transfugis apud Syros deprehenditur e fimo ventris aureos colligens. Quippe eos, ut diximus, degluttientes prodibant, quod cunctos seditiosi perscrutarentur, et magna vis auri erat in civitate, adeo ut duodecim Atticis veniret quod antea viginti quinque valebat. Verum hac arte per unum detecta, totis quidem castris fama percrebuit, quod auro transfugæ pleni adessent; Arabum autem multi et Syri supplicum dissectorum ventres perscrutabantur. Et hac ego clade nullam credo atrociorē Judæis contigisse: una quippe nocte ad duo millia discissi sunt.

5. Et quum Cæsari cognita esset hæc iniquitas, parum aberat quin circumfuso equitatu auctores sceleris jaculis configi jussisset, nisi ingens multitudo eum cohibuisset, utpote quod multo plures puniendi essent quam fuerant interempti. Convocatis autem auxiliarium et legionum ducibus (nam et militum quidam ejusdem probri insimulati erant), utrisque iratus dicebat, an qui militum quidem suorum hæc committant lucri causa incerti, neque arma sua erubescens ex auro et argento facta? Arabibus autem et Syris, an primum quidem in alieno bello affectibus suis licenter indulgeant, dein crudelitatem in cædibus et in Judæos odia Romanis ascribant? etenim istas quosdam de militibus suis infamiae notas jam subire. His quidem mortem interminatus est, si quis in eodem postea deprehensus fuerit audaci facinore; legionibus vero mandata dedit, ut suspe-

τοὺς ὑπόπτους ἀναγαγεῖν ἐπ' αὐτόν. Κατεφρόνει δέ, ὡς εἴκοι, φιλοχρηματία πάσης κολάσεως, καὶ δεινὸς ἐμπέφυκεν ἀνθρώποις τοῦ κερδαίνειν ἔρω, οὐδὲν τε οὕτω πάθος ὡς πλεονεξία παραβάλλεται. Ἡ ταῦτα μὲν ἄλλως καὶ μέτρον ἔχει καὶ φόβος ὑποτάσσεται, 5 Θεὸς δὲ ἦν ὁ τοῦ λαοῦ παντὸς κατακρίνας καὶ πᾶσαν αὐτοῖς σωτηρίας ὁδὸν εἰς ἀπώλειαν ἀποστρέφων. Ὁ γοῦν μετὰ ἀπειλῆς ἀπέπειν ὁ Καῖσαρ λάθρα κατὰ τῶν αὐτομόλων ἐτολμάτο. Καὶ τοὺς διαδιδράσκοντας πρὶν πᾶσιν ὀφθῆναι προαπαντῶντες ἔσφαττον οἱ βάρβαροι· 10 περισκοπούμενοι δὲ μή τις ἐπίδοι Ῥωμαίων ἀνέσχιζον, καὶ τῶν σπλάγγων τὸ μισρὸν κέρδος εἶλον. Ὀλίγοις δ' ἐνηυρίσκειτο, καὶ τοὺς πολλοὺς παρανήλισκεν ἐλπίς μόνη. Τοῦτο μὲν δὴ τὸ πάθος πολλοὺς τῶν αὐτομόλων ἐπανήγαγεν.

15 (ΛΖ'). ζ'. Ἰωάννης δέ, ὡς ἐπέλιπον αἱ ἀρπαγαὶ παρὰ τοῦ δήμου, πρὸς ἱεροσολίαν ἐτράπετο. Καὶ πολλὰ μὲν τῶν ἀναθημάτων κατεχώνευεν ἐκ τοῦ ναοῦ, πολλὰ δὲ τῶν πρὸς τὰς λειτουργίας ἀγκαλίων σκεύη, κρατῆρας τε καὶ πίνιας καὶ τραπέζας. Ἀπέσχετο δ' οὐδὲ τῶν 20 ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ πεμφθέντων ἀκρατοφόρων. Οἱ μὲν γὰρ Ῥωμαίων βασιλεῖς ἐτίμησάν τε καὶ προσεκόσμησαν τὸ ἱερόν· τότε δ' ὁ Ἰουδαῖος καὶ τὰ τῶν ἀλλοφύλων κατέσπα· πρὸς δὲ τοὺς συνόντας ἔλεγεν ὡς δεῖ μετὰ ἀδείας καταχρήσασθαι 25 τῶν θεοῖς ὑπὲρ τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς τῷ ναῷ στρατευομένους ἐξ αὐτοῦ τρέφειν. Διὰ τοῦτο καὶ τὸν ἱερὸν οἶνον καὶ τὸ θαιον, ὃ τοῖς δλοκαυτώμασιν οἱ ἱερεῖς ἐφύλαττον ἐπιγεῖν, ἐκκενώσας (ἦν δ' ἐν τῷ ἐνδοτέρῳ ἱερῷ) διένειμε τῷ πλήθει, χάκεινοι δὲ αὖ φρίκης πλέον 30 τοῦ ἵν' ἡλείφοντο καὶ ἔπινον ἐξ αὐτῶν. Οὐκ ἂν ὑποστείλαιμην εἰπεῖν, ἃ μοι κελεύει τὸ πάθος. Οἶμαι Ῥωμαίων βραδυνόντων ἐπὶ τοῦ ἀλιτηρίου, ἃ καταποθῆναι ἂν ὑπὸ χάσματος, ἃ κατακλυσθῆναι τὴν πόλιν, ἃ τοὺς τῆς Σοδομητῆς μεταλαβεῖν κεραυνούς· πολλὴ γὰρ τῶν ταῦτα 36 παθόντων ἤνεγκε γενεὰν ἀθρευτέραν. Τῇ γοῦν τούτων ἀπονοίᾳ πᾶς ὁ λαὸς συναπώλετο.

ζ'. Καὶ τί δεῖ κατὰ μέρος ἐκδιηγέσθαι τὰς συμφοράς; ἀλλὰ πρὸς Τίτον ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις Μανναῖος ὁ Λαζάρου φυγὼν διὰ μιᾶς ἔλεγεν ἐκκεκομίσθαι 40 πόλης, ἣν αὐτὸς ἐπεπίστευτο, μυριάδας ἑνδεκα νεκρῶν ἐπὶ πεντακισχιλίοις ὀκτακοσίοις ὀγδοήκοντα, ἀφ' ἧς αὐτοῖς ἡμέρας παρεστρατοπεδεύσατο, τεσσαρεσκαίδεκάτῃ Ξανθικοῦ μηνὸς ἄχρι Πανέμου νομηνίας. Τοῦτο δ' ἦν πλήθος ἄπειρον. Καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἐφροσύνῃ, ἀλλὰ 45 δημοσίᾳ μισθὸν διδοὺς ἐξ ἀνάγκης ἠρίθμει. Τοὺς δὲ λοιποὺς οἱ προσήκοντες ἔθαπτον. Ταφὴ δ' ἦν τὸ προκομίσαντας ἐκ τοῦ ἄστεος ῥῖψαι. Μετὰ δὲ τοῦτον διαδράντες πολλοὶ τῶν ἐπισήμων τὰς πάσας τῶν ἀπόρων νεκρῶν ἀπήγγελλον μυριάδας ἐξήκοντα διὰ τῶν πυλῶν 50 ἐκριπῆναι, τῶν δὲ ἄλλων ἀνεξέυρετον εἶναι τὸν ἀριθμόν. Μηκέτι δὲ εὐτονούντων τοὺς πτωχοὺς ἐκφέρειν ἔλεγον συσσωρεύοντας εἰς τοὺς μεγίστους οἴκους τὰ πτώματα ἀποκλείειν καὶ τοῦ μὲν σίτου τὸ μέτρον πραθῆναι τα-

ctos investigarent et ad ipsum deferrent. Verum avaritia plane contemnit omne supplicium, et lucri amor gravis hominibus innatus est, nullusque animi affectus in pericula adeo praeceps ruit ac plura habendi cupiditas. Imo vero et isti alias et modum habent et metu subjugantur: Deus autem erat qui populum universum damnaverat, et omnem ad salutem viam ei in perniciem vertebat. Quod utique, ne fieret, cum penarum comminatione interdixit Caesar, id occulte in profugos admittebatur. Et transfugas, priusquam omnium in conspectum venirent, jugulabant barbari obviam eis procedentes: dein circumspectantes ne quis Romanorum videret, eos discindebant, et ex visceribus quaestum nefarium trahebant. In paucis autem reperiatur, et plerique ex sola spe mactabantur. Certe quidem hoc malum multos transfugarum reduxit.

XXXVII. 6. Joannes autem, ubi rapinae ex populo defece- runt, ad sacrilegium sese convertit. Et multa quidem e do- nariis in templo repositis conflagrat, multaque vasa rei divinae ministerio necessaria, crateras et lances et mensas: et ne urceolis quidem abstinuit, quos Augustus ejusque uxor mi- serant. Nam Romanorum quidem Imperatores templum semper honorarunt atque ornarunt: tunc autem Judaeus etiam alienigenarum dona distrahebat, et ad socios dicebat, oportere sine metu uti divinis pro numine stantes, et ex tem- plo alii qui ei militant. Propterea sacrum quoque vinum et oleum quod servabant sacerdotes ut holocaustis superin- funderent, exhaustiens (erat enim in templi parte interiori), distribuebat multitudini, atque illi sine horrore ungendo et potando plus quam hin ex illis consumeabant. Nequaquam verebor palam dicere quae dolor jubet. Equidem arbitror, si Romani sceleratis exitium inferre cessassent, futurum fuisse ut urbs aut terrae hiati absorberetur, aut eluvione deleteretur, aut soli Sodomitici fulmina experiretur: multo enim magis impiam progeniem edidit, quam erant qui haec perpassi sunt. Itaque simul cum istorum furore ac vesania universus populus interiit.

7. Et quid opus est singulatim recensere clades? Man- naeus Lazari filius, his diebus ad Titum transgressus, dice- bat per unam portam elata fuisse centum et quindecim mor- tuorum millia et octingentos octoginta, ex quo die castra prope civitatem posita essent, die decima quarta mensis Xanthici usque ad primam Panemi diem. Haec autem erat immensa multitudo. Nec tamen ipse fuit portae appositus, sed publicam mercedem distribuens necesse habuit mortuos numerare. Ceteros autem propinqui sepeliebant. Sepultura autem erat, elatos de urbis muro dejicere. Post hunc autem multi nobiles transfugae narrabant, mortuos egenos ad sexcenta millia universos portas rejectos esse, ceterorum vero nume- rum inveniri non posse. Quumque pauperibus efferendis non sufficerent, congesta in maximis aedibus cadavera in- clusa esse dicebant: et frumenti quidem modium veniisse

λάντου, μετὰ ταῦτα δὲ ὡς οὐδὲ πωληγοεῖν ἔτι οἶόντε ἦν περιττειγισθείσης τῆς πόλεως, προελθεῖν τινὰς εἰς τοσοῦτον ἀνάγκης, ὥστε τὰς ἀμάρας ἐρευνῶντας καὶ παλαιὸν ὄνθον βοῶν προσφέρεισθαι τὰ ἐκ τούτων σκύδαλα, καὶ τὸ μὴδὲ ὀφείει φορητὸν πάλαι τότε γενέσθαι τροφήν. Ταῦτα Ῥωμαῖοι μὲν ἀκούοντες ἠλέησαν, οἱ στασιασταὶ δὲ καὶ βλέποντες οὐ μετενόουν, ἀλλ' ἤνεύχοντο μέχρις αὐτῶν προελθεῖν. Πειπλήρωτο γὰρ ὑπὸ τοῦ χρεῶν, ὃ τῇ τε πόλει καὶ αὐτοῖς ἤδη παρῆν.

ΛΟΓΟΣ Γ'.

- α'. Περὶ τῆς τῶν στασιαστῶν ἀπονοίας καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ θνησκόντων· καὶ ὅπως τῶν Ῥωμαίων τὰ χώματα ἐγειράντων περικαθαρθέντα τὰ προσέτεια ἀχαριστότατα ἐφαίνοντο.
- β'. Ὅπως διετέθησαν Ῥωμαῖοι καὶ Ἰουδαῖοι τῶν χωμάτων γενομένων· καὶ ὅπως ὁρμήσαντες Ἰουδαῖοι καὶ ταῦτα καῦσαι οὐκ ἴσχυσαν.
- γ'. Ὅπως ταῖς τε ἐλεπόλεσι τύπτοντες Ῥωμαῖοι καὶ ὑπορύττοντες τὸ τεῖχος τῆς Ἀντωνίας κατέρριψαν, ἀναδειχθέντος δὲ ἐτέρου τεύχους, ὅπερ ἐνδοθεν οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην ἀνταρκοδόμησαν, ἠνιάθησαν.
- δ'. Ὡς δεδοικότες ἀναβῆναι τοὺς στρατιώτας Τίτος δημηγορεῖ ἀρίστη προὔτρεψατο αὐτούς.
- ε'. Ὅπως ἄλλοι τε καὶ Σαβίνος πρῶτος πάντων ἐκπηδήσας τοὺς Ἰουδαίους ἐτρέψατο, καὶ πολλοὺς ἀποκτείνας τελευταῖον καὶ αὐτὸς διεσθάρη.
- α'. Ὡς καὶ τὸ τρίτον τεῖχος παρελήφθη. Ἐκφρασις τοῦ περὶ τὸ ἱερὸν πολέμου Ἰουδαίων τε καὶ Ῥωμαίων.
- ζ'. Περὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐκατοντάρχου, ὅπως πολλοὺς τε τῶν Ἰουδαίων ἀπέκτεινε καὶ αὐτὸς ἀπώλετο· καὶ ὅπως τρέπονται Ῥωμαῖοι καὶ κατακλείονται εἰς τὴν Ἀντωνίαν.
- η'. Ὅπως Τίτος κατασκάψαι προστάξας τὴν Ἀντωνίαν τὸν Ἰωσήπου προὔτρεψατο τοῖς Ἰουδαίοις αὐδῆς παραινέσαι.
- θ'. Ὡς μὴδὲν τῶν στασιαστῶν ὠφεληθέντων ἐκ τῶν λόγων Ἰωσήπου, πολλοὶ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου πρὸς τὸ αὐτομολεῖν ὁρμήσαντες ἐξῆλθον, οὓς ὁ Τίτος εἰς Γόφναν ἐξάπιστελεν.
- ι'. Ὅπως οἱ αὐτομολήσαντες πλείστα τοὺς Ἰουδαίους ἰκέτεον παραδοῦναι Καίσαρι τὴν πόλιν, ἀλλ' οὐδὲν ἤνυσεν, μάλλον δὲ καὶ φιλονεοκτερούς ἐποίουν· ἐφ' οὓς Τίτος διὰ Ἰωσήπου διελέχθη, καὶ μὴ πειθομένων αὐτῶν πάλιν πρὸς τὸν πόλεμον ἐχώρει.
- ια'. Ὡς ἀπὸ πάσης τῆς δυνάμεως τοὺς ἀρίστους ἐκλεξάμενος Τίτος, καὶ κατὰ τοῦ ἱεροῦ αὐτοὺς διαφεῖς, αὐτὸς ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας ἐκαπαδόκει τὸ μέλλον.
- ιβ'. Ὅπως συμπέσοντες ἀλλήλοις πολλῶν ἐκατέρωθεν πεσόντων διελύθησαν, μὴδὲν βεβαίως νίκησαντος.
- ιγ'. Ὅπως κατὰ τοῦ ἱεροῦ χώματα ἤγειραν.
- ιδ'. Ὡς τινῶν ἱππέων ἀπολλύντων τοὺς ἵππους, διὰ τῆς εἰς ἓνα στρατιωτὴν καλᾶσεως τοὺς λοιποὺς Καίσαρ ἐσωφρόνισεν.
- ιε'. Ὅπως κατὰ τὸ Ἐλαιὸν ὄρος πολλοὶ τῶν στασιαστῶν ὁρμήσαντες ὑπεβελθεῖν ἀντετάπησαν· ὅτε καὶ τῆς τῶν ἱππέων Πεδάγιος ὁρπάσας τινὰ νεανίαν φεύγοντα, τῷ Καίσαρι καθάρτι καὶ καμῆλιον προσήγαγεν.
- ις'. Ὡς Ἰουδαῖοι τὰ προσεγγίζοντα τῷ ἱερῷ κατέπησαν, ὡς μὴ δι' αὐτῶν Ῥωμαῖοι τοῦ ἱεροῦ ἐγκρατεῖς γένοιτο.
- ιζ'. Περὶ τοῦ μονομαχήσαντος Ἰουδαίου κατὰ πρόκλησιν καὶ νικήσαντος, πῶς διὰ τὴν ἀλαζονείαν ἀπεκτάνθη.

talento; post autem, ubi muro circumdata civitate ne herbas quidem legere jam liceret, eo necessitatis quosdam devenisse, ut cloacas et vetusta rimantes boum stercora, retrimenta inde collecta ederent; et quod olim visu erat horribile, in escam cessisse. Quum ista quidem audirent Romani, eos miserati sunt: seditiosos autem ista etiam aspicientes non pernitebat, sed patiebantur ea usque ad ipsos progredi. Fatum enim eos cæcos reddiderat, quod jam et civitati et ipsis imminerebat.

LIBER VI.

1. De seditiosorum desperatione, et hominibus fame pereuntibus; qualiterque suburbia circumcisa, post erectos a Romanis aggeres, aspectu erant ingrattissima.
2. Quomodo Romani et Judæi animis affecti erant excitationis aggeribus; quodque Judæi excursionem facta illos urere non potuerunt.
3. Quomodo Romani machinarum pulsatione, et suffusione Antonie murum dejecerunt, alio autem muro conspecto, quem Joannes cum suis edificaverat, conturbati erant.
4. Quemadmodum Titus milites, quum muro ascendere non ausi essent, præstantissima oratione adhortatus est.
5. Qualiter et alii, et Sabinus omnium primus de muro exsiliens Judæos in fugam vertit; multisque cæsis tandem et ipse occiditur.
6. Quomodo et tertius murus superatus est. Descriptio pugne inter Judæos et Romanos circa templum.
7. De Juliano centurione, quomodo Judæorum multos interfecit, et ipse preemptus est: utque fugiunt Romani et in Antoniam conclusi sunt.
8. Quomodo Titus, quum Antoniam dirui jussisset, Josephum incitavit ut Judæos iterum verbis hortaretur.
9. Quod multi de populo, quum seditiosi in melius non mutarentur verbis Josephi, transfugendi desiderio egressi sunt, quos Titus in Gophnam misit.
10. Quemadmodum transfugæ multis Judæos rogabant ut Cæsari urbem traderent; verum nihil valebant, sed potius pertinaciores eos efficiebant: unde Titus, quum per Josephum eos increpasset, illique nihil obsequuti essent, rursus bello eos aggreditur.
11. Quomodo Titus, quum ex copiis universis fortissimos elegeret et ipsos contra templum dimisisset, ipse ab Antonia quid fieret exspectabat.
12. Qualiter prælio congressi sunt, et multis utrinque cæsis dirempta est pugna cum dubia victoria.
13. Quomodo contra templum aggeres excitantur.
14. Ut, quum equitum nonnulli equos amisissent, unus militis pœna reliquos in posterum cautiore reddidit.
15. Quomodo e regione Olivæ montis multi seditiosorum clam egredi conati prosternuntur: quodque equitum quidam Pedanius, rapto quodam juvene dum fugeret, eum ad Cæsarem tanquam munus pretiosum adducebat.
16. Ut Judæi omnia templo propinqua incenderunt, ne ex illis Romani templum in potestatem suam redigerent.
17. De Judæo qui ad singulare certamen Romanos provocaverat, victorque ex gloriolone sua occisus est.

- ιη'. Περὶ τοῦ ἐπινοηθέντος παρὰ τῶν Ἰουδαίων δόλου, ὃ πολ-
λοὺς Ῥωμαίων ἐνέπρησαν.
- ιβ'. Περὶ Ἀόγγου τοῦ στρατιώτου Ῥωμαίων ὡς ἑαυτὸν ἀνέειλε,
καὶ περὶ τοῦ ἐπιρρίψαντος ἑαυτὸν συστρατιώτῃ Λουκίῳ.
- κ'. Ἐκπρασὶς αὐθις τῶν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ θνησκόντων.
- κα'. Περὶ Μαρίας τῆς τοῦ Ἰδίου τέκνον καταραγοῦσης.
- κβ'. Ὅπως, τῶν χωμάτων κατὰ τοῦ ἱεροῦ ἀπαρτισθέντων,
προσθήγοντο τοὺς κριοὺς· καὶ ὡς ἐπὶ κλιμάκων ἀναβάντες
δεινὸν αὐθις ἔστησαν πόλεμον καὶ τέλος ἡττήθησαν Ῥω-
μαῖοι· ἐφ' οἷς ὀργισθεὶς Τίτος τὰς πύλας ὑπάπτειν προσέ-
ταξεν.
- κγ'. Περὶ τῶν αὐτομολησάντων τῷ Τίτῳ δορυφόρων τοῦ τυ-
ράννου Σίμωνος.
- κδ'. Ὅπως βουλὴν προτιθεὶς Τίτος πῶς δεῖ χρῆσασθαι τῷ
ιερῷ, ἄλλων ἄλλα λεγόντων, αὐτὸς οὐκ ἔφη συγχωρῆσαι
τοιοῦτον ἔργον καταφλεγῆναι, καὶ οὕτως διαλύεται τὸ συν-
έδριον.
- κε'. Ὅπως Ἰουδαῖοι τοῖς τῶν Ῥωμαίων φύλαξιν ἐπιτίπτουσι,
καὶ μελλόντων αὐτῶν τραπῆναι, φθάσας Καῖσαρ ἐπήμυνε,
τρέψας τοὺς Ἰουδαίους.
- κς'. Ὅπως ὁ ναὸς ἐνεπρήσθη καὶ ἀκοντος Καίσαρος.
- κζ'. Ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἐπὶ τῶν Βαβυλωνίων καὶ πρότερον ὁ
ναὸς ἐνεπρήσθη, κατὰ τὸνδε τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν αὐθις
κατεφλέγη.
- κη'. Ὡς τοῦ ναοῦ φλεγομένου καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν Ἰουδαίων
συναναίρουμένων συμμιγῆς τις ἤχος καὶ βοή τῶν τε Ῥω-
μαίων καὶ τῶν ἀπολωλότων ἐγένετο.
- κθ'. Ὅπως τῶν ἱερῶν τινὲς κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐπερρίπτου
τοὺς ὀβελούς τοῦ ναοῦ, καὶ ὡς ἐπὶ τοίχον τινα ἀναβάντες
ἑαυτοὺς εἰς τὸ πῦρ ἱθαλλόν· καὶ ὡς Ῥωμαῖοι τὰ λοιπὰ λεί-
ψανα τοῦ ναοῦ πάντα καταφλέγοντες κατεκαυσαν καὶ πλη-
θος τῶν καταφυγόντων αὐτοὶ εἰς ἐξακισχιλίους.
- λ'. Περὶ τοῦ ψευδοπροφήτου, ὃ πιστεύσας ὁ λαὸς ἀπώλετο.
- λα'. Περὶ τῶν προγεγονότων σημείων τῆς ἀλώσεως.
- λβ'. Ὅπως Ῥωμαῖοι τὰς σημαίας ἐν τῷ ναῷ εἰσεκόμισαν, καὶ
τὸν Τίτον εὐφημίας ἐγείραρον· καὶ ὅπως ὁ χρυσὸς ἀπὸ τῆς
λείας εὐθύνθησεν.
- λγ'. Περὶ τοῦ παιδίου τοῦ μετὰ ἱερῶν εἰς τὸν τοίχον ἀναφυ-
γόντος πῶς ἠπάτησε Ῥωμαῖους· καὶ ὅπως λιμώττοντες
κατέβησαν πρὸς τὸν Τίτον οἱ ἱερεῖς, ὁ δὲ αὐτοὺς ἐκέλευσε
κολάσασθαι.
- λδ'. Ὅπως οἱ τύραννοι τὸν Τίτον εἰς λόγους προῦκαλέσαντο,
ὁ δὲ αὐτοῖς διαλαλῆθαι θαυμασιωτάτῃ ὥμῳλησεν.
- λε'. Ὅτι μηδὲν μέτριον φρονούντων τῶν τυράννων, ἀγανα-
κτῆσας Τίτος ἐκήρυξε μὴ ἐλπίζειν αὐτοὺς εἰς δεξιὰς τυχεῖν·
ὅθεν τὴν στρατιὰν ἐκέλευσε τὰ λοιπὰ καταφλέξει.
- λς'. Περὶ τῶν προσφυγόντων Καίσαρι βασιλικῶν συγγενῶν,
ὅπως τε αὐτοὺς εἰς Ῥώμην ἀπέστειλεν.
- λζ'. Ὡς ὀρμήσαντες οἱ στασιασταί, τοὺς ἐν τῇ βασιλικῇ οἰ-
κίᾳ Ῥωμαίους διώξαντες, τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν καταφυ-
γόντων τοῦ δήμου πάντ' ἐφόνευσαν, δύο τῶν Ῥωμαίων ζω-
γρῆσαντες.
- λη'. Ὅπως πάλιν Ῥωμαῖοι, τοὺς ληστὰς τρεφάμενοι, τὰ ὑπό-
λοιπα τῆς πόλεως κατέφλεξαν.
- λθ'. Ὅπως οἱ τύραννοι τοῖς ὑπονόμοις θαρροῦντες μέχρι παντός
τῷ πολέμῳ προσέμενον.
- μ'. Ὡς πάλιν ὁ Καῖσαρ τὴν ἀνω πόλιν χώμασι διαλαμβάνει,
καθ' ὃν καιρὸν βουλευομένων τινῶν στασιαστῶν περὶ παρα-
δόσεως, φθάνει μαθὼν ὁ Σίμων, οὗς καὶ ἐκόλασεν.
- μα'. Περὶ τοῦ ἱερῆος τοῦ προσφυγόντος Καίσαρι, καὶ κειμή-
λια πολλὰ παραδόντος.
- μβ'. Ὡς, συντελούμενων τῶν χωμάτων, Ῥωμαῖοι τὰς μηχαν-
ὰς προσάγοντες, τῶν ληστῶν παραλόγως ἀποδράντων κἀν
τοῖς ὑπονόμοις ὑποδύντων, ἐγκρατεῖς τῆς ὅλης πόλεως ἐγε-
γόνεισαν.
- μγ'. Ὡς παρελθὼν εἰσω Καῖσαρ, καὶ πολλὰ τῆς δυχρότητος τὴν
πόλιν θαυμάσας, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀφανίσαι προσέταξε,

18. De dolo a Judæis excogitato, quo multos Romanorum
exusserunt.
19. De Longo milite Romano, qualiter semetipsum interfecit;
deque eo qui semet in Lucium commilitionem projecit.
20. Altera descriptio illorum qui fame perierunt.
21. De Maria quæ suum filium comederat.
22. Qualiter aggeribus contra templum erectis arietes admo-
vebant: utque scalis ascensis acre commissum est prælium,
tandemque victi sunt Romani: qua de causa Titus iratus
portis ignem subjici jussit.
23. De satellitibus Simonis tyranni qui ad Titum profuge-
rant.
24. Quod, quum proponeretur a Tito quid facturi essent de
templo, alique alia dicerent, ipse dixerit se non passurum
esse ejusmodi structuram flammis absumi: atque ita concil-
ium dimisit.
25. Quomodo Judæi Romanos qui in statione erant adortun-
tur, quumque in eo essent ut in fugam verterentur, Cæsar
prius auxilio venit et Judæos fugat.
26. Quomodo templum incensum est, invito Cæsare.
27. Quod eodem mense et die deflagavit templum, quæ olim
concrematum est a Babylonis.
28. Quod, quum templum flammis vastaretur et Judæi omnes
cujuscunque ætatis una perirent, permixtus cum cæde edi-
tur sonitus, clamorque Romanorum et pereuntium promi-
scuus.
29. Quomodo sacerdotum nonnulli veribus templi in Roma-
nos pro missilibus utebantur, et muro quodam ascenso se-
metipsos in ignem coniecerunt: utque Romani, igne in
omnia grassantes, quicquid reliquum erat templi incende-
runt, et multitudinem eo confugientium ad sex hominum
millia.
30. De falso propheta, cui populus ad sui interitum fidem
habuit.
31. De signis exordium præcedentibus.
32. Quomodo Romani signa in templum inferebant, et Titum
acclamationibus honorabant; deque magna auri copia ex
præda.
33. De puero cum sacerdotibus in templi parietem se reci-
piente, et quo pacto decepit Romanos: utque sacerdotes
fame laborantes descenderunt ad Titum, quos ipse puniri
jussit.
34. Quomodo tyranni Titum ad colloquium provocant, atque
ipse cum eis sermonem habuit maxime admirandum.
35. Quod Titus, quum tyranni nihil moderati præ se ferrent,
vehementer iratus edixit per præconem, ne jam fidem dex-
tramque sibi dari sperarent: quo facto imperavit militibus
igne omnia vastare.
36. De regis consanguineis ad Cæsarem perfugientibus, utque
eos Romam mittendos curavit.
37. Quomodo seditiosi ad domum regiam profecti Romanos
inde pepulerunt, et reliquam multitudinem popularium qui
eo confugerant occiderunt, et duos milites Romanos vivos
ceperunt.
38. Quomodo Romani, latronibus rursus in fugam versis,
quod reliquum erat urbis incenderunt.
39. Quomodo tyranni cuniculis freti et innixi ad extremum
usque belligerabant.
40. Quod Cæsar iterum superiorem urbem aggeribus occupat:
quumque e seditiosis nonnulli de urbe tradenda deliberant,
eos re explorata prævenit Simon et poenis afficit.
41. De sacerdote ad Cæsarem profugiente, et res multas pre-
tiosas ei tradente.
42. Quomodo aggeribus perfectis Romani machinas adduce-
bant, et latronibus inexpectato fugientibus et cuniculos sub-
euntibus, totam urbem nacti sunt Romani.
43. Quod Cæsar urbem introgressus eamque ob firmitatem
multum miratus, cetera quidem omnia deleri jussit, tres

μόνους δὲ τοὺς τρεῖς πύργους, εἰς μνήμην τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς τε καὶ ἀνδρείας, εἶπεν.

μδ'. Ὅπως Καῖσαρ τοὺς ληστρικοὺς καὶ στασιώδεις, ὑπ' ἀληθῶν ἐνδεικνυμένους, ἀναιρεθῆναι προστάξας, τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν εἰς τὸν θρίαμβον ἐτήρησεν, οὓς δὲ ταῖς ἐπαρχίαις ἐδώρησάτο, ἄλλους δ' εἰς τὰ κατ' Αἴγυπτον ἔργα, τοὺς δὲ πλείους διέπρασε.

με'. Περὶ ὅλου τοῦ πλήθους τῶν ὑπὸ τὸν πόλεμον ἐαλωκότων τε καὶ διαφθαρέντων.

μς'. Περὶ τῶν εἰς τοὺς ὑπνόμους καταφυγόντων.

μζ'. Ὅτι πεντάκις πρότερον ἀλούσης τῆς πόλεως τοῦτο δευτέρως ἠρμήωθη.

ΚΕΦ. Α'.

Τὰ μὲν οὖν τῶν Ἱεροσολύμων πάθη προῦκοπτε καὶ ἡμέραν ἐπὶ τὸ χεῖρον, τὴν τε στασιαστικὴν μάλλον παροξυνόμενων ἐν ταῖς συμφοραῖς καὶ τοῦ λιμοῦ μετὰ τὸν δῆμον ἤδη κακείνους νεμομένου. Τό γε μὴν πλῆθος τῶν σεσωρευμένων ἀνὰ τὴν πόλιν πτωμάτων δῦσε τε φρικτῶδες ἦν καὶ λοιμώδῃ προσέβαλλεν ὁσμήν, πρὸς τε τὰς ἐκδρομὰς ἐμποδίων τοῖς μαχομένοις. Ὡς περ γὰρ διὰ παρατάξεως φόνῳ μυρίῳ γεγυμνασμένους χωροῦντας ἔδει τὰ σώματα πατεῖν, οἱ δὲ ἐπιβαίνοντες οὔτε ἔφριτον οὔτε ἤλέουν οὔτε κληδὸνα κακὴν σφῶν αὐτῶν ὑπελάμβανον τὴν εἰς τοὺς κατοικομένους ὕβριν πεφυρμένοι δ' ὁμοφύλῳ φόνῳ τὰς δεξιὰς, ἐπὶ τὸν πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους πόλεμον ἐξέτεινον, ὀνειδίζοντες, ἑμοίγε δοκεῖ, τὸ θεῖον εἰς βραδύτητα τῆς ἐπ' αὐτοῖς κολάσεως· οὐ γὰρ ἐλπίδι νίκης ὁ πόλεμος, ἥδη δὲ ἀπογνώσει σωτηρίας ἐθρασύνετο. Ῥωμαῖοι δὲ, καίτοι πολλὰ περὶ τὴν τῆς ὕλης συγκομιδὴν ταλαιπωρούμενοι, τὰ χώματα διήγειραν μιᾷ καὶ εἴκοσι ἡμέραις, κείραντες, ὥς προεῖρηται, τὴν περὶ τὸ ἄστυ χώραν ἐπ' ἐνεθήκοντα σταδίου ἐν κύκλῳ πᾶσαν. Ἦν δὲ Ἰσραὴλ καὶ τῆς γῆς ἡ θεά· τὰ γὰρ παλαιοὶ δένδρεσι καὶ παραδείσοις κεκοσμημένα τότε πανταχόθεν ἠρμήωτο καὶ περικέκοπτο τὴν ὕλην. Οὐδεὶς τε τὴν παλαιὰ Ἰουδαίαν καὶ τὰ περικαλλῆ προάστεια τῆς πόλεως ἑορακῶς ἀλλόφυλος, ἔπειτα τὴν τότε βλέπων ἐρημίαν, οὐκ ὠλοφύρατο καὶ κατεστέναζε τὴν μεταβολὴν παρ' ὅσον γένοιτο. Πάντα γὰρ ἐλυμήνατο τὰ σημεῖα τοῦ κάλλους ὁ πόλεμος, καὶ οὐκ ἂν τις ἐξαπίνης ἐπιστάς τῶν προεγνωκότων ἐγνώρισε τὸν τόπον, ἀλλὰ παρῶν ἐξήτει τὴν πόλιν.

(Β.) β'. Ῥωμαῖοι δὲ καὶ Ἰουδαῖοι τὸ τέλος τῶν χωμάτων ἴσῃ ἐνεποιεῖ δέους ἀρχήν. Οἱ μὲν γὰρ, εἰ μὴ καὶ ταῦτα καύσειαν, ἀλώσεσθαι τὴν πόλιν προσεδόκων, Ῥωμαῖοι δὲ οὐκ ἂν ἐθ' αἰρήσειν κακείνων διαφθαρέντων. Ὑλῆς τε γὰρ ἦν ἀπορία καὶ τῶν μὲν πόνων ἥδη τὸ σῆμα, τῶν δ' ἐπαλλήλων πταισμάτων αἱ ψυχαὶ τοῖς στρατιωταῖς ἐλείποντο. Τὰς γε μὴν κατὰ τὴν πόλιν συμφορὰς Ῥωμαῖοι πλέον εἶναι συνέβαινε πρὸς ἀθυμίας ἢ τοῖς ἐν αὐτῇ. Παρὰ γὰρ τὰ τηλικαῦτα πάθη τοῖς μαχομένοις οὐδὲν ἐγρῶντο μαλακωτέροις, ἀλλ' ἐθραύοντο

vero turres solas in suae virtutis et fortitudinis monumentum intactas reliquit.

44. Quomodo Caesar, postquam latrones et seditiosos a se invicem delatos interitici jussu reliquos, partim in triumphum reservavit, partim provinciis donavit, aliosque ad Aegyptiorum opera relegavit, majoremque eorum numerum vendidit.

45. De tota multitudine eorum qui bello capti erant et perierunt.

46. De iis qui in cuniculos confugerunt.

47. Quod urbs quinque prius capta, tunc altera vice vastata erat.

CAP. I.

At enim Hierosolymorum calamitates quotidie ingravescebant, cum et seditiosi magis irritarentur rebus adversis pressi, et fames in populum grassata jam et ipsos depascere. Ac multitudo congestorum in civitate cadaverum et visu horrenda erat, odoremque pestiferum emittebat, ac pugnantium excursibus impedimento erat. Nam incedentes, veluti per aciem plurima caede exercitati, conculcare corpora necesse habebant; quique super eis graderentur neque horrebant neque miserabantur, neque malum omen sibi ducebant contumeliam in mortuos: gentili autem caede dexteras pollutas habentes, ad bellum cum alienigenis excurrerant, tanquam exprobrantes Deo (ut mihi videtur) supplicii sui tarditatem: non enim spe victoriae, sed jam desperatione salutis ferociter gerebatur bellum. Romani autem, quamvis in aggreganda materia valde laborarent, aggeres tamen intra dies viginti et unum excitarunt, attonsa, ut jam ante dictum est, omni in orbem circa civitatem regione ad nonaginta stadia. Erat autem miserabilis etiam terrae facies: nam quae antea arboribus et hortis ornata fuerant loca, ea tunc undique deserta silvis accisis cernebantur. Nec ullus qui antea Judaeam viderat alienigena et suburbana pulcherrima civitatis, quum ejus solitudinem tunc cerneret, lacrimas continere poterat, et mutationem non gemere, quae et quanta fuerit. Quippe omnia pulchritudinis vestigia deleverat bellum: nec si quis subito advenisset qui locum prius noverat, eum cognosceret, sed praesens quaereret civitatem.

(II.) 2. Aggerum autem opus finitum Romanis pariter ac Judaeis in causa erat ut timere inciperent. Namque hi, nisi eos quoque exurerent, captum iri civitatem putabant: Romani vero, eam haud unquam se capturos esse, si et isti destruerentur. Materia quippe eos defecerat, et labore quidem militibus attrita erant corpora, crebris vero adversis casibus animis deficiebant. Porro eveniebat ut ex civitatis calamitatibus Romani magis animos desponderent, quam qui in ea erant. Nam per istiusmodi clades pugnatores nihilo segiores habebant, ipsis interim fracta spe et

πάντοτε τὰς ἐλπίδας, τῶν μὲν χωμάτων ταῖς ἐπιβου-
λαῖς, τῶν δὲ ὀργάνων στερρότῃ τοῦ τείχους, τῆς δὲ
κατὰ χεῖρα μάχης ταῖς τῶν συμπλοκομένων τόλμας
πλεονεκτοῦμενοι. Ἐν δὲ μέγιστον, στάσεώς τε καὶ
5 λιμοῦ καὶ πολέμου καὶ τοσοῦτων κακῶν εὐρίσκοντες
ἐπάνω τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς Ἰουδαίους ἔχοντας,
ὑπελάμβανον τῶν ἀνδρῶν ἀμάχους μὲν τὰς ὁρμὰς,
ἀνάλωτον δὲ τὴν ἐπὶ συμφοραῖς εὐθυμίαν εἶναι· τί
γὰρ ἂν μὴ ὑποστῇναι δεξιᾷ τύχῃ χρωμένους, τοὺς ὑπὸ
10 κακῶν πρὸς ἀλκὴν τρεπομένους; Οἱ μὲν οὖν ἔρωμενε-
στέρας διὰ ταῦτα τῶν χωμάτων ἐποιοῦντο τὰς φυλα-
κάς.

γ'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην κατὰ τὴν Ἀντωνίαν
ἄμα καὶ πρὸς τὸ μέλλον, εἰ καταρριφθεῖ τὸ τεῖχος,
15 ἡσφαλιζόντο, καὶ πρὶν ἐπιστῆναι τοὺς κριοὺς ἐπέθεντο
τοῖς ἔργοις. Οὐ μὴν ἐκράτησάν γε τῆς ἐπιχειρήσεως,
ἀλλὰ προελθόντες μετὰ λαμπάδων, πρὶν ἐγγίσει τοῖς
χώμασι, ψυχρότεροι τῆς ἐλπίδος ὑπέστρεψαν. Πρῶ-
τον μὲν γὰρ οὐδὲ ὁμονοεῖν ἡ σκέψις αὐτῶν ἐδόκει κατὰ
20 μέρος ἐκπυδῶντων καὶ διαλειμμάτων καὶ μεμεληγμέ-
νων μετὰ δέους, καθόλου τ' εἰπεῖν, οὐκ Ἰουδαϊκῶς. Τὰ
γὰρ ἴδια τοῦ ἔθνους ὑστέρητο ἄμα, τόλμα καὶ ὁρμὴ,
καὶ δρόμος ὁμοῦ πάντων, καὶ τὸ μὴδὲ πταίνοντας ἀνα-
στρέφειν. Ἀτονώτεροι δὲ ἑαυτῶν προελθόντες καὶ τοὺς
25 Ῥωμαίους ἡῦρον ἔρωμενεστέρον τοῦ συνήθους παρατε-
ταγμένους. Τοῖς μὲν γε σώμασι καὶ ταῖς πανοπλίαις
οὕτως ἐφραζάντο τὰ χώματα πάντοθεν ὥς τῷ πυρὶ μὴ-
δαμόθεν καταλιπεῖν παράδυσιν, τὴν δὲ ψυχὴν ἐτόνωσαν
ἕκαστος, μὴ μετακινήθῃναι τῆς τάξεως πρὸ θανάτου.
30 Πρὸς γὰρ τῷ πάσας αὐτῶν ὑποκόπτεσθαι τὰς ἐλπί-
δας, εἰ κακείνα καταφλεγείη τὰ ἔργα, δεινὴ τοὺς στρα-
τιώτας εἶχεν αἰδώς, εἰ πάντα κρατῆσειαν πανουργία
μὲν ἀρετῆς, ἀπόνοια δὲ ὅπλων, πλήθος δὲ ἐμπειρίας,
Ἰουδαῖοι δὲ Ῥωμαῖοι. Ἄμα δέ τι καὶ τὰ ἀφειρήρια
35 συνήργει τῶν προπηδῶντων ἐφικνούμενα, καὶ πε-
σὼν τις τῷ μεθ' ἑαυτὸν ἐμπόδιον ἦν, ὅτε κίνδυνος τοῦ
πρόσω χωρεῖν ἐποίει μαλακωτέρους. Τῶν δ' ἐνδοτέρω
βέλους ὑποδραμόντων οἱ μὲν πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθεῖν τὴν
εὐταξίαν καὶ τὸ πύκνωμα τῶν πολεμίων καταπλαγέντες,
40 οἱ δὲ νυττόμενοι τοῖς ξυστοῖς ἐπαλινδρόμουν· καὶ τέλος
ἀλλήλους κακίζοντες εἰς δειλίαν ἀνεχώρουν ἄπρακτοι.
Νουμηνία Πανέμου μηνὸς ἡ ἐπιχειρήσις ἦν. Ἀναχω-
ρησάντων δὲ τῶν Ἰουδαίων προσῆγον οἱ Ῥωμαῖοι τὰς
ἐλεπόλεις, βαλλόμενοι πέτραις τε ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας
45 καὶ πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ παντὶ τῷ χορηγούμενῳ Ἰου-
δαίοις ὑπὸ τῆς ἀνάγκης βέλει. Καίπερ γὰρ πολὺ τῷ
τείχει πεποιθότες καὶ τῶν ὀργάνων καταφρονούντες,
ὅμως ἐκώλουν τοὺς Ῥωμαίους προσάγειν. Οἱ δὲ τὴν
σπουδὴν τῶν Ἰουδαίων τοῦ μὴ πληγῆναι τὴν Ἀντωνίαν
50 ὑπολαμβάνοντες γίνεσθαι δι' ἀσθένειαν τοῦ τείχους, καὶ
σαθροὺς ἐλπίσαντες εἶναι τοὺς θεμελίους, ἀντεφίλονε-
ιχουν. Οὐ μὴν ὑπῆκουε τὸ τυπτόμενον, ἀλλ' οἱ μὲν
συνεχῶς βαλλόμενοι καὶ πρὸς μηδένα τῶν καθ' ὑπερθε-
ν κινδύνων ἐνδιδόντες ἐνεργοὺς παρῆχον τὰς ἐλεπόλεις·

debilitata, quum aggeres iusidiis, machinæ soliditati muri,
pugnaque manibus conserta audaciæ confligentium cede-
rent. Maxime vero, quum et seditione et fame et bello su-
perioremi animi fortitudinem Judæos habere experirentur,
virovum insuperabiles esse impetus et animos eorum in
calamitatibus terrore invictos arbitrabantur : quid enim
non sustineant prosperis in rebus, qui malis ad virtutem
incitarentur? Et illi quidem propterea validiores aggeri-
bus adhibebant custodias.

3. Joannes autem ejusque socii apud Antoniam simul et
futuris, si disjiceretur murus, prospiciebant, et antequam
arietes admoverentur, impetum faciebant in opera. Non
tamen illis successit conatus : sed cum facibus progressi,
priusquam aggeribus appropinquarent, spe sua frustrati
reverterunt. Nam primum ne concordare quidem videba-
tur eorum consilium, paulatim et per intervalla et cun-
ctanter nec sine metu exsiliendum, atque ut summam
dicam, non Judæorum more. Simul enim illis deerant quæ
gentis sunt propria, audacia et impetus, conjunctusque
omnium cursus, et sine offensione revertere. Languidiores
vero progressi, quam solebant, etiam Romanos acie solito
validiori stantes inveniebant : qui corporibus quidem atque
armis ita undique aggeres sepserrunt, ut nusquam igni adi-
tum relinquerent ; animo vero quisque eatenus confirmato
erat, ut prius moreretur quam loco cederet. Nam præ-
terquam quod omnis spes illis præcideretur, si etiam ista
opera forent exusta, magno sibi pudori esse ducebant mili-
tes, si per omnia cederet aut calliditati virtus, aut arma
temeritati, aut peritia multitudini, aut Romani Judæis.
Simul autem et machinæ obsidionales pro illis faciebant,
missilia ad eos usque conjicientes qui prosiliebant, et quum
quis cecidisset, subsequens moram injiciebat, periculum-
que ultra progrediendi remissiores efficiebat. Qui vero
intra teli jactum se proripuerant, alii, priusquam ad manus
ventum esset, disciplina hostium et densitate perterriti,
alii spiculis vulnerati retrocedebant : tandemque, alius alium
timiditatis arguens, re infecta revertebantur. Primo mensis
Panemi die hæc oppugnatio facta est. Judæis autem inde
digressis, Romani helepoles admovere, quamvis ab Antonia
saxis peterentur et igni et ferro, telisque omnigenis quæ
Judæis suppeditaret necessitas. Nam licet moribus mul-
tum confiderent Judæi, machinasque contemnerent, tamen
eas applicare prohibebant Romanos. Illi autem Judæorum
studium ne læderetur Antonia ex murorum infirmitate esse
arbitrantes, rati que eam fragilibus niti fundamentis, ex ad-
verso contendebant. Nec tamen quod feriebatur ictibus
cedebat : sed ipsi quidem crebris in se missilibus jactis, quum
nulli periculo desuper venienti succumberent, eo perduce-
bant helepoles ut agendi vim haberent. At quum inferiores

ὡς δ' ἦσαν ἐλάττους καὶ περιεθράυνοντα ταῖς πέτραις, ἕτεροι τοὺς θυρεοὺς ὀρῶσαντες ὑπὲρ τῶν σωμάτων χειρὶ καὶ μοχλοῖς ὑπώρυστον τοὺς θεμελίους, καὶ τέσσαράς γε λίθους προσκατερήσαντες ἐξέσεισαν. Ἀνέ-
 6 παυσε δὲ νύξ ἑκατέρους, καὶ ἐν ταύτῃ τὸ τεῖχος ὑπὸ τῶν κριῶν σεσαλευμένον, καθ' ὃ τοῖς προτέροις ἐπιβουλεύων χιώμασιν ὁ Ἰωάννης ὑπώρυσεν, ἐνδοῦσης τῆς διώρυχος, ἐξαπίνης κατερείπεται.

(Γ.) δ'. Τοῦτου συμβάντος παραδόξως ἑκατέροις διη-
 10 γέρθη τὰ φρονήματα. Ἰουδαίους μὲν γὰρ, οὓς ἀθυμεῖν εἰκός ἦν πρὸς τὴν ἐλπίδα γενέσθαι τὸ πτώμα καὶ μὴ προησπαλίσθαι πρὸς αὐτὸ, θαρρεῖν ὡς μενούσης συνέβαινε τῆς Ἀντωνίας· Ῥωμαίων δέ γε τὴν παρ' ἐλπίδα χα-
 15 ρὰν ἐπὶ τῷ καταρριφέντῃ ταχέως ἔσθεσεν ὄψις ἐτέρου τεύχους, ὅπερ ἐνδοθεν οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην ἀντωκοδομήκεσαν. Εὐμαρεστέρα μὲν γε τῆς πρότερον ἢ προσβολῇ κατεφαίνετο· τότε γὰρ ἀναβῆναι διὰ τῶν καταρριφέντων ῥᾶον ἐδόκει, καὶ τὸ τεῖχος ἀσθενεστερόν τε πολλῷ τῆς Ἀντωνίας καὶ ταχέως τῷ προσκαίρον
 20 εἶναι λύειν ὑπελάμβανον. Οὐ μὴν ἐτόλμα τις ἀναβῆναι· προὔπτως γὰρ τοῖς ἀρξαμένοις ἦν ἀπώλεια.

(Δ.) ε'. Νομίζων δ' ὁ Τίτος ἐγείρεσθαι μάλιστα τὰς τῶν πολεμούντων προθυμίας ἐλπίδι καὶ λόγῳ, τὰς τε προτροπὰς καὶ τὰς ὑποσχέσεις πολλὰς μὲν λήθην ἐνε-
 2· γάζεσθαι τῶν κινδύνων, ἔστι δ' ὅτε καὶ θανάτου καταφρόνησιν, συναγαγὼν ἐπὶ ταῦτο τοὺς ἀλκίμους, ἐπειρᾶτο τῶν ἀνδρῶν, « ὦ συστρατιῶται, λέγων, τὸ μὲν παρακε-
 « λεύειν ἐπὶ τὰ μὴ φέροντα κίνδυνον αὐτόθεν τοῖς παρα-
 « κευομένοις ἀκλεῆς, ἀμείλει δὲ καὶ τῷ παρακελεύοντι
 30 « φέρεται κατάγωνσιν ἀνανδρίας. Δεῖ δ', οἶμαι, προτροπῆς « εἰς μόνα τὰ σφαλερὰ τῶν πραγμάτων, ὡς ἐκεῖνά γε « καθ' αὐτοὺς πράττειν ἀξίον. Ὡστε ἐγωγε τὸ μὲν « ὑπάρχειν χαλεπὴν τὴν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνοδὸν αὐτοὺς « ἡμῖν προτιῆμαι· τὸ δ' ὅτι μάλιστα προσήκει μάχεσθαι
 35 « τοῖς δυσκόλοις τοὺς ἀρετῆς ἐπιμένοντας, καὶ ὅτι καλὸν « ἐν εὐκλείᾳ τελευτῇ, καὶ ὡς οὐκ ἀκαρπὸν ἔσται τοῖς « καταρξαμένοις τὸ γενναῖον, διέξειμι. Πρῶτον μὲν « οὖν ὑμῖν γενέσθω προτροπὴ τὸ τινὰς ἰσως ἀποτρέπον, « ἢ Ἰουδαίων μακροθυμία καὶ τὸ καρτερικὸν ἐν οἷς κα-
 40 « κοπαθοῦσιν. Αἰσχρὸν γὰρ Ῥωμαίους τε ὄντας καὶ « στρατιώτας ἐμοὺς, καὶ διδασκὸν μὲν ἐν εἰρήνῃ τὸ « πολεμεῖν, ἔθιμον δ' ἐν πολέμῳ τὸ κρατεῖν ἔχοντας, « ἡττᾶσθαι κατὰ χεῖρα Ἰουδαίων ἢ κατὰ ψυχὴν, καὶ « ταῦτα πρὸς τέλος τῆς νίκης καὶ συνεργουμένους ὑπὸ
 45 « τοῦ Θεοῦ. Τὰ μὲν γὰρ ἡμέτερα πταίσματα τῆς « Ἰουδαίων ἔστιν ἀπονοίας, τὰ δ' ἐκείνων πάθη ταῖς τε « ὑμετέραις ἀρεταῖς καὶ ταῖς τοῦ Θεοῦ συνεργίαις αὔξε-
 « ται. Στάσις γὰρ καὶ λιμὸς καὶ πολιορκία καὶ δίχα « μηχανημάτων πίπτοντα τεῖχη τί ἂν ἄλλ' ἢ Θεοῦ μὲν
 50 « εἰη μῆνις ἐκείνοις, βοήθεια δ' ἡμέτερά; Τὸ τοίνυν μὴ « μόνον ἐλαττωῦσθαι χειρόνων, ἀλλὰ καὶ τὴν θεῖαν συμ-
 « μαχίαν προδιδόναι, πρὸς ἡμῶν οὐκ ἂν εἴη. Πῶς δ' « οὐκ αἰσχρὸν Ἰουδαίους μὲν οἷς πολλὴν αἰσχύνην οὐ
 « φέρεται τὸ λείπεσθαι μαθοῦσι δουλεύειν, ὑπὲρ τοῦ μηκέτι

essent ac lapidibus comminuerentur, alii scutis super cor-
 pora concameratis fundamenta manibus et vectibus suffo-
 diebant, atque saxa quattuor obstinato labore amoliti sunt.
 Nox autem praelium utrinque diremit: atque in ea murus
 arietibus quassatus, qua Joannes, quum prioribus aggeribus
 insidiaretur, eum suffoderat, subsidente cuniculo, repente
 corruit.

(III.) 4. Quum hoc praefer opinionem accidisset, utrum-
 que animi erigebantur. Nam Judaei quidem, quos anxios et
 dejectos esse verisimile erat, quod praefer expectationem
 inciderit ruina, et adversus eam nihil praecaverint, tanquam
 maneret Antonia hoc casu, confidebant: Romanorum vero
 inopinatam laetitiam e prostrato conceptam cito restinxit
 muri alterius conspectus, quem post illum Joannes cum
 suis aedificaverat. Verumtamen priori facilius oppugnatu
 apparebat: tunc enim et ascensus per ruinas promptior vide-
 batur, et Antonia multo infirmiore esse murum, quodque
 temporarius esset, cito destrui posse existimabant. Nemo
 tamen eum audebat ascendere, quod primo tentantibus
 praesentissimum impenderet exitium.

(IV.) 5. Titus vero spe atque oratione putans alacritatem
 pugnantium quammaxime excitari, et adhortationes atque
 promissa facere ut saepe in oblivionem veniant periculorum,
 atque mors ipsa interdum contemnatur, fortissimis in con-
 cionem congregatis experiebatur eos, dicens, « hortari qui-
 « dem ad ea, commilitones, quae sine periculo geri possunt,
 « subinde et ipsis qui monentur inglorium est, ipsumque
 « certe qui monet ignaviae arguit. Non opus esse puto ex-
 « hortatione, nisi quum res periculosae sint; nam reliquas
 « per se quemque gerere dignum est. Quare ego ab una parte
 « difficilem vobis in murum esse ascensum ipse profiteor;
 « ab altera vero quod deceat gloriae cupidos cum difficilibus
 « congregi, quodque pulchrum sit cum gloria mori, nec
 « infructuosum erit iis qui primi audeant forte facinus, per-
 « sequor. Et primum quidem vos illud hortetur, quod
 « nonnullos fortasse deterreat, Judaeorum patientia et in
 « adversis rebus constantia. Etenim Romanos meosque
 « milites, quibus in pace quidem bella discere, in bello vero
 « vincere consuetum est, a Judaeis manu vel animo superari,
 « turpe est, idque in fine victoriae, quumque a Deo adjuti
 « simus. Nostra enim infortunia Judaeorum desperationi
 « accepta debentur: illorum autem clades vestris virtutibus,
 « quibus auxiliatur Deus, crescunt. Etenim seditio, fames,
 « obsidio, murorumque sine machinis casus, quid sit aliud
 « quam in illos ira Dei, nostrumque adjumentum? Igitur
 « non solum deterioribus inferiores videri, sed etiam divi-
 « num auxilium prodere, nobis non convenit. Quo pacto
 « autem non turpe videatur, Judaeos quidem, quibus non
 « magno pudori est vinci qui servire didicerint, ne in po-
 « sterum id patiantur, mortem contemnere, atque in nos

« τοῦτο πάσχειν θανάτου καταφρονεῖν, καὶ πολλάκις
 « εἰς μέσους ἡμᾶς ἐκτρέχειν, οὐκ ἐλπιδὶ τοῦ κρατήσῃν,
 « ἀλλὰ διὰ ψιλὴν ἐπίδειξιν ἀνδρείας· ἡμᾶς δὲ τοὺς γῆς
 « ὀλίγου δεῖν ἀπάσης καὶ θαλάσσης κρατοῦντας, οἷς καὶ
 5 « τὸ μὴ νικᾶν δνείδος, μηδὲ ἀπαξ εἰς τοὺς πολεμίους πα-
 « ραβάλλεσθαι, περιμένειν δὲ τὸν λιμὸν κατ' αὐτῶν καὶ
 « τὴν τύχην ἀργοὺς καθεζομένους μετὰ τοιούτων θπλων,
 « καὶ ταῦτα δι' ὀλίγου τοῦ παραβόλου τὸ πᾶν κατορ-
 « θῶσαι δυναμένους; ἀναβάντες γοῦν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν
 10 « ἔχομεν τὴν πόλιν. Καὶ γὰρ ἂν γίνηται τις ἐτι πρὸς
 « τοὺς ἔνδον, θπερ οὐκ οἰομαι, μάχη, τό γε κατὰ κορυ-
 « φῇν εἶναι καὶ ταῖς ἀναπνοαῖς ἐπικαθῆσθαι τῶν πο-
 « λεμίων ταχέως τὴν δλοσχερῇ νίκην ἐγγυᾶται. Καὶ
 « ἔγωγε τὸ μὲν ὑμνεῖν ἄρτι τὴν ἐν πολέμῳ τελευτήν,
 15 « καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀρειμανίοις πεσοῦσιν ἀθανασίαν πα-
 « ραλείπω, ἐπαρσαίμην δ' ἂν τοῖς ἄλλως ἔχουσιν τὸν
 « κατ' εἰρήνην ἐκ νόσου θάνατον, οἷς μετὰ τοῦ σώματος
 « καὶ ἡ ψυχὴ τάφῳ κατακρίνεται. Ἴς γὰρ οὐκ οἶδε
 « τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὅτι τὰς μὲν ἐν παρατάξει ψυχὰς
 20 « σιδηρῶ τῶν σαρκῶν ἀπολυθείσας τὸ καθαρώτατον
 « στοιχεῖον αἰθὴρ ξενδογῶν ἀστροῖς ἐγκαθιδρύει, δαί-
 « μονες δ' ἀγαθοὶ καὶ ἥρωες εὐμενεῖς ἰδοῖς ἐκγόνοις
 « ἐμφανίζονται, τὰς δὲ ἐν νοσοῦσι τοῖς σώμασι συντα-
 « κείσας, κἂν τὰ μάλιστα κηλίδων ἢ μισμαμάτων ὥσι
 25 « καθαραὶ, νῦξ ὑπόγειος ἀφανίζει καὶ λήθη βαθεῖα δέ-
 « χεται, λαμβανούσας ἅμα τοῦ τε βίου καὶ τῶν σωμα-
 « των, ἐτι δὲ τῆς μνήμης περιγραφῇν; Εἰ δὲ χέλωσται
 « μὲν ἀνθρώποις ἀναγκαῖα τελευτῇ, κουφότερος δ' εἰς
 « αὐτὴν νόσου πάσης σιδηρὸς ὑπηρέτης, πῶς οὐκ ἀγεννὲς
 30 « μὴ δίδοναι ταῖς χρεῖαις θ τῷ χρεῶν ἀποδώσομεν; Καὶ
 « ταῦτα μὲν ὡς οὐ δυναμένων σωθῆναι τῶν ἐπιχειρη-
 « σόντων διεξῆλθον· ἔνεστι δὲ σώζεσθαι τοῖς ἀνδρι-
 « ζομένοις καὶ ἐκ τῶν σφαλερωτάτων. Πρῶτον μὲν
 « γὰρ τὸ καταρριφθὲν εὐεπίδατον· ἔπειτα πᾶν τὸ
 35 « οἰκοδομηθὲν εὐδιάλυτον. Ὑμεῖς τε πλείους, θαρσή-
 « σαντες ἐπὶ τὴν πρᾶξιν, ἀλλήλοις προτροπῇ καὶ βοή-
 « θεια γίνεσθε, καὶ τοῖς πολεμίοις τὸ ὑμέτερον παρά-
 « στημα ταχέως κλάσει τὰ φρονήματα. Καὶ τάχα ἂν
 « ὑμῖν ἀναίμακτον τὸ κατόρθωμα γένοιτο μόνον καταρ-
 40 « ξαμένοις. Ἀναβαίνοντας μὲν γὰρ κωλύειν πειράσον-
 « ται κατὰ τὸ εἶκος, λαθόντας δὲ καὶ βιασαμένους ἀπαξ
 « οὐκ ἂν ὑποσταῖεν ἐτι, κἂν ὀλίγοι φθάσητε. Τὸν δὲ
 « καταρξάμενον αἰσχυνοίμην ἂν εἰ μὴ ποιήσαιμι ζη-
 « λωτὸν ἐν ταῖς ἐπικαρπῖαις, καὶ ὁ μὲν ζῶν ἄρξει τῶν
 45 « νῦν ὁμοίων, μακαριστὰ δ' ἀκολουθήσει καὶ τοῖς πεσοῦσι
 « τὰ ἀριστεῖα. »

(Ε΄.) ζ'. Τοιαῦτα τοῦ Τίτου διεξιόντος τὸ μὲν ἄλλο
 πλῆθος ἔδαιε τοῦ κινδύνου τὸ μέγεθος, τῶν δ' ἐν ταῖς σπει-
 ραῖς στρατευομένων Σαβίνος τοῦνομα, γένος ἀπὸ Συρίας,
 50 ἀνὴρ καὶ κατὰ χεῖρα καὶ κατὰ ψυχὴν ἄριστος ἐφάνη,
 καίτοι προῖδων ἂν τις αὐτὸν ἀπὸ γε τῆς σωματικῆς
 εὖζως οὐ δίκαιον εἶναι στρατιώτην ἔδοξε. Μῆλας μὲν
 γὰρ ἦν τὴν χροιάν, ἰσχνὸς, τὴν σάρκα πεπιλημένος,
 ἀλλ' ἐνώκει τις ἥρωικὴ ψυχὴ λεπτῷ σώματι καὶ πολὺ

« medios frequenter excurrere, non victoriæ spe, sed ad
 « solam virtutis ostentationem: nos autem totius pæne terræ
 « marisque victores, quibus etiam non vincere prohero ha-
 « betur, otiosos sedentes, ne semel quidem in hostem ali-
 « quid audaciter expertos, famem ac fortunam illis adver-
 « sam cum ejusmodi armis operiri, idque quum parvo
 « discrimine totum possitis efficere? nam in Antoniam si
 « ascenderimus, habebimus civitatem. Nam etsi pugnandum
 « sit adversum intus positos, quod non arbitror, attamen in
 « verticibus esse ac respiratori hostium insidere victoriam
 « nobis integram spondet. Equidem prætermissa nunc eorum
 « laude qui in bello moriuntur, illorumque immortalitate
 « qui Martio furore cadunt, est ut illis, qui non adeo fortiter
 « animati sunt, ex morbo pacis tempore mortem imprecer,
 « quorum anima cum corpore sepulchro damnatur. Quis
 « enim virorum fortium nescit, animas in acie quidem ferro
 « corporibus solutas purissimo ætheris elemento inter astra
 « collocari; easque manes bonos ac propitios heroas po-
 « steris suis conspici; quas vero morbus corporis tabes-
 « que consumpserit, macularum licet labisque puras, sub
 « terras ire in tenebras et in profundam demergi oblivio-
 « nem, eundemque memoriæ statui terminum qui sit et vitæ
 « et corporis? Quod si fati necessitate mors hominibus
 « decreta est, ad eam autem omni morbo levius id ferri
 « ministerium, cui non videatur ignavum negare id in com-
 « modum aliorum, quod ut fato debitum reddiduri sumus?
 « Et hæc quidem, quasi servari nequeant qui hoc ipsum
 « aggredientur, prosequutus sum: est autem iis qui virilem
 « animum gerunt evadendi via etiam e maximis periculis.
 « Nam primum quidem quod dejectum est facile ascendi-
 « tur: deinde totum quod ædificatum est facile dissolvi
 « potest. Vosque plures, sumpta audacia ad rem aggre-
 « diendam, alii aliis incitamento estote et auxilio, vestraque
 « animi fortitudo brevi animos hostium franget. Et for-
 « tasse vobis res sine sanguine successerit, si eam tantum
 « inceperitis. Nam ascendentes quidem ab illis prohiberi
 « verisimile est: si vero clam vel etiam per vim aliquid
 « semel egeritis, non erit ut vos sustineant; si pauci id
 « facere occupaveritis. Me autem profecto pudeat, nisi, qui
 « primus murum conscenderit, eum invidendum remunera-
 « tionibus fecero: et qui vixerit quidem, iis Imperabit qui
 « nunc ipsi æquales habentur; beatissima vero etiam eos
 « sequentur præmia, qui ceciderint. »

(V.) 6. Talia quum diceret Titus, cetera quidem multo
 pericul magnitudinem pertinuit: eorum vero unus qui
 in cohortibus militarent, Sabinus nomine, Syrus natione,
 vir et animo et manu fortissimus apparuit, etiamsi qui il-
 lum intuitus virtutem habitu corporis mensus fuisset, eum
 ne justum quidem militem esse credidisset. Etenim colore
 niger erat, gracilis et densa habitudine, sed in tenni corpore
 et viribus naturalibus fortiore heroica quædam virtus habi-

τῆς ἰδίας ἀλκῆς γεννασιώτερον. Πρῶτος γοῦν ἀναστὰς,
 « ἐπιδίδωμι σοί, Καῖσαρ, ἔφη, προθύμως ἑμαυτὸν,
 « πρῶτος ἀναβαίνω τὸ τεῖχος· καὶ εὐχόμενός μιν μου τῇ
 « τε ἰσχύϊ καὶ τῇ γνώμῃ τὴν σὴν ἀκολουθεῖν τύχην·
 5 « εἰ δὲ νεμεσηθεῖν τῆς ἐπιβολῆς, ἴσθι με μὴ πταίσαντα
 « παρ' ἐλπίδας, ἀλλ' ὑπὲρ σοῦ κρίσει τὸν θάνατον
 « ἡρμμένον. » Ταῦτα εἰπὼν καὶ τῇ μὲν ἀριστερᾷ χειρὶ
 τὸν θυρεὸν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς προανατείνας, τῇ δεξιᾷ δὲ
 τὸ ξίφος σπασάμενος, ἐχώρει πρὸς τὸ τεῖχος, μάλιστα
 10 περὶ ὧραν τῆς ἡμέρας ἕκτην. Εἵποντο δ' αὐτῷ καὶ
 τῶν ἄλλων ἑνδεκα μόνοι ζηλωταὶ τῆς ἀνδρείας γενόμε-
 νοι. Προῆγε δὲ πολὺ πέντας ὁ ἀνὴρ ὁρμῇ τινι δαιμο-
 νίῳ χρώμενος. Οἱ φρουροὶ δ' ἀπὸ τοῦ τείχους κατη-
 χόντιζόν τε αὐτοὺς καὶ βέλεσι πάντοθεν ἀπείροις ἔβαλλον,
 15 καὶ πέτρας ξηαίους κατεκύλιν, αἱ ἐκ τῶν μὲν ἑνδεκα
 παρέσυραν ἐνιούσας, ὁ δὲ Σαβίνος ἀπαντῶν τοῖς ἀριεμένους
 καὶ καταχωννύμενος ὑπὸ τῶν βελῶν οὐ πρότερον ἐπέσχε
 τὴν ὁρμὴν ἢ γενέσθαι τε ἐπ' ἄκρῳ καὶ τρέψασθαι τοὺς
 πολεμίους. Καταπλαγέντες γὰρ αὐτοὺ τὴν τε δύναμιν
 20 οἱ Ἰουδαῖοι καὶ τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς, θυμα δὲ καὶ
 πλείους ἀναβιβασθέντες δόξαντες, ἐτράπησαν. Ἐνθα δὲ
 καταμέμψαιτ' ἂν τις ὡς φθονερὰν ἐπὶ ταῖς ἀρεταῖς τὴν
 τύχην καὶ κωλύουσιν αἰετὰ παραδόξως τῶν κατορθωμά-
 των. Ὁ γοῦν ἀνὴρ οὗτος ὅτε ἐκράτησε τῆς ἐπιβολῆς
 25 ἐσφάλη, καὶ πταίσας πρὸς τινὰ πέτραν πρηνὴς ἐπ' αὐ-
 τῆς μετὰ μεγίστου φόβου κατέπεσεν. Ἐπιστραφέντες
 δ' οἱ Ἰουδαῖοι καὶ κατιδόντες μόνον τε αὐτὸν καὶ πε-
 πτωκότα πάντοθεν ἔβαλλον. Ὁ δ' εἰς γόνυ διαναστὰς,
 καὶ προκαλυψάμενος τὸν θυρεὸν, τὸ μὲν πρῶτον ἡμύ-
 30 νατο καὶ πολλοὺς τῶν πλησιασάντων ἔτρωσεν, αὐτὸς δ'
 ὑπὸ πλῆθους τραυμάτων παρήκε τὴν δεξιάν, καὶ τέλος,
 πρὶν ἀποδοῦναι τὴν ψυχὴν, κατεχύσθη τοῖς βέλεσιν,
 ἀνὴρ ἄξιός μιν ἀμείνονι χρῆσθαι δι' ἀνδρείαν τύχην,
 πεσὼν δὲ τῆς ἐπιβολῆς ἀναλόγως. Τῶν δ' ἄλλων τρεῖς
 35 μὲν τοὺς ἡδὴ πρὸς τοὺς ἄκρους ὄντας συντρίψαντες ἀπέ-
 κτειναν τοῖς λίθοις, οἱ δ' ὅκτω τραυματίαι κατασφύγγοντες
 ἀνεκομίσθησαν εἰς τὸ στρατόπεδον. Ταῦτα μὲν οὖν
 τρίτῃ Πανέμου μηνὸς ἐπράχθη.
 (Γ'.) Ζ'. Μετὰ δὲ ἡμέρας δύο τῶν προκοιτούντων τινὰς
 40 ἐπὶ τοῖς χώμασι φυλάκων εἰκοσι συνελθόντες προσκα-
 λούνται μὲν τὸν τοῦ πέμπτου τάγματος σημασιφόρον καὶ
 δύο τινὰς τῶν ἐν ταῖς Ὀλαῖς ἱππέων καὶ σαλπικτὴν ἕνα,
 κατὰ δ' ὧραν τῆς νυκτὸς ἐνάτην προβαίνουνσι μὲν ἡσυχῇ
 διὰ τῶν ἐρειπίων ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, ἀποσφάζαντες δὲ
 45 τοὺς πρῶτους τῶν φρουρῶν κοιμωμένους κρατοῦσι τοῦ
 τείχους καὶ τῷ σαλπικτῇ σημαίνειν ἐκέλευσαν. Πρὸς
 δ' τῶν μὲν ἄλλων φυλάκων ἐξαναστάς τε αἰφνιδίως ἦν
 καὶ φυγῇ, πρὶν τινα τὸν πλῆθος ἐπιθεῖν τῶν ἐπιβεβη-
 κῶτων· ὅ τε γὰρ φόβος καὶ ἡ σάλπιγξ φαντασίαν αὐτοῖς
 50 τοῦ πλῆθους ἀναβιβασθέντος πολεμίων παρεῖχε. Καῖσαρ
 δὲ τοῦ σημείου κατακούσας ἐξοπλίζει τὴν τε δύναμιν
 διὰ τάχους καὶ μετὰ τῶν ἡγεμόνων πρῶτος ἀναβαίνει
 τοὺς ἐπιλέκτους ἔχων. Καταφευγόντων δ' Ἰουδαίων
 εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ αὐτοὶ διὰ τῆς διώρυχος εἰσέπιπτον, ἦν

labat. Quum primus itaque surrexisset, « dedo me, in-
 « quit, tibi alacri animo, Cæsar, et ante omnes in murum
 « ascendo : atque opto quidem ut vires ac voluntatem meam
 « sequatur fortuna tua. Quodsi invidetur mihi hoc faci-
 « nus audax, scito me non præter spem, si res aliter ces-
 « serit, sed quod sic decreverim, pro te moriturum. » His
 dictis, et scuto læva manu capiti prætenso, strictoque dex-
 tera gladio, hora fere diei sexta murum petebat. Eumque
 ex ceteris sequebantur, qui soli ejus virtutem æmulati sunt,
 viri undecim. Ille autem omnes multo antecedeat, impulsu
 quodam divino incitatus. At vigiles e muro jaculis eos pete-
 bant, et tela undique innumera jaciebant, insuper et saxa
 ingentia devolvebant, quibus aliquot ex undecim dejecti
 sunt : Sabinius autem missilibus occurrens, telisque pæne
 obrutus, non prius destitit ab impetu, quam in summum
 murum evasisset et hostes fugasset. Nam Judæi, tam viri-
 bus illius attoniti quam animi fortitudine, simulque plures
 ascendisse rati, in fugam versi sunt. Hæc est quod fortuna
 incusetur, ut quæ virtutibus invidet, semperque præclaris
 obstet facinoribus. Siquidem hic vir, quum quod aggressus
 est superasset, lapsus est, saxoque cuidam impactus ma-
 ximo cum sonitu pronus in eum decedit. Quo factum est
 ut Judæi conversi, ubi solum et jacentem videre, undique
 eum peterent. Ille autem genu nixus et scuto protectus,
 primo quidem semet defendit, multosque ad ipsum acce-
 dentes sauciavit ; postea vero vulnere multitudine dex-
 tram laxavit, et ad extremum, priusquam animam redde-
 ret, telis est obrutus : vir sane ob fortitudinem dignus meliori
 fortuna, haud secus tamen ac pro cepti facinoris difficul-
 tate cecidit. E ceteris autem tres, qui jam ad summum
 evaserant, lapidibus obtritatos occiderunt, octo vero saucii
 detracti et in castra relati sunt. Hæc tertio die mensis
 Panemi gesta sunt.

(VI.) 7. Biduo autem post viginti de numero custodum
 per aggeres excubantium congregati signiferum legionis
 quintæ et duos quosdam ex ala equitum atque unum
 tubicinem ad se vocant : hora autem noctis nona tacite per
 ruinas ad Antoniam progrediuntur : occisisque primis cu-
 stodibus qui obdormierant, murum occupant, et tubicinem
 signum dari jusserunt. Quo ceteri quidem vigiles subito
 exsuscitantur, fugiuntque priusquam numerum eorum qui
 ascenderunt discernere potuerant : nam et timor et tuba
 faciebant ut magna hostium multitudo ascendisse credere-
 tur. Cæsar autem signo audito exercitum propere armari
 jubet, et cum ducibus primus, lectorum manu comitatus,
 ascendit. Quum autem Judæi ad templum confugerent,
 ipsi quoque per cuniculum, quem Joannes ad aggeres Ro-

ὁ Ἰωάννης ἐπὶ τὰ χῶματα τῶν Ῥωμαίων ὑπώρυξε. Καὶ διασπάντες ἀπ' ἀμφοτέρων οἱ στασιασταὶ τῶν ταγμάτων, τοῦ τε Ἰωάννου καὶ τοῦ Σίμωνος, εἶργον αὐτοὺς, οὐδεμίαν οὔτε ἰσχύος οὔτε προθυμίας ἐλλείποντες ὑπερβολὴν· πέρας γὰρ ἀλώσεως ὑπελάμβανον τὸ Ῥωμαίους παρελθεῖν εἰς τὸ ἅγιον, δὴ χάκεινοι, τοῦ κρατεῖν ἀρχήν. Συρρήγνυται δὲ περὶ τὰς εἰσόδους μάχη καρτερὰ, τῶν μὲν καταβέσθαι καὶ τὸ ἱερὸν εἰσθιαζομένων, τῶν δὲ Ἰουδαίων ἐξωθούντων αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν.

Καὶ τὰ βέλη μὲν ἦν ἀμφοτέροις ἄχρηστα καὶ τὰ δόρατα, σπασάμενοι δὲ τὰ ξίφη συνεπλέκοντο, καὶ περὶ τὴν συμβολὴν ἀκρίτον ἦν ὑποτέρωθεν ἕκαστοι μάχοντο, πεφυρμένων μὲν τῶν ἀνδρῶν καὶ περὶ τὴν στενωχρίαν διηλλαγμένων, τῆς δὲ βοῆς ἀσημάντου προσπιπτούσης διὰ τὸ μέγεθος. Φόνος τε ἦν ἑκατέρωθεν πολλὸς καὶ τῶν πεσόντων τὰ τε σώματα καὶ τὰς πανοπλίας πατούντες θύραυον οἱ μαχόμενοι. Ἀεὶ δ' ἐπ' ὑπὸ πτέρωτι βρίσκει ὁ πόλεμος, παρακλύσεις μὲν ἦν τῶν πλεονεκτούντων, οἰμωγαὶ δὲ τῶν τρεπομένων· οὔτε δ' αἱ φυγαὶ τόπον εἶχον οὔθ' αἱ διώξεις, ἀλλ' ἀγχώμαλοι ῥοπαὶ καὶ μετακλίσεις μεμιγμένης ἐγίνοντο τῆς παρατάξεως. Τοῖς δ' ἐμπροσθεν γινομένοις ἢ τοῦ κτείνειν ἢ τοῦ θνήσκειν ἀνάγκη παρῆν, οὐκ οὕσης ἀναφυγῆς· οἱ γὰρ κατὰ νότον πρόσω βιαζόμενοι τοὺς σφετέρους παρ' ἀμφοῖν οὐδὲ τῇ μάχῃ μεταίμιον κατέλιπον. Πλεονεκτούντων δὲ τῶν Ἰουδαίων τοῖς θυμοῖς τὴν Ῥωμαίων ἐμπειρίαν, καὶ κλινομένης καθ' ἅπαν ἡδὴ τῆς παρατάξεως (ἀπὸ γὰρ ἐνάτης νυκτὸς ὥρα εἰς ἐβδόμην τῆς ἡμέρας ἐπολέμουν), οἱ μὲν ἄνθρωποι καὶ τὸν τῆς ἀλώσεως κίνδυνον ἔχοντες ἀνδρείας ἐφόδιον, Ῥωμαῖοι δὲ μέρει τῆς δυνάμεως (οὕτω γὰρ ἐπαναβεβήκει τὰ τάγματα, χάκεινοις ἐπανείχον οἱ μαχόμενοι), τότε κρατεῖν τῆς Ἀντωνίας ἀπορρήν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐδόκει.

(Ζ.) ἡ. Ἰουλιανὸς δὲ τις ἑκατοντάρχης τῶν ἀπὸ τῆς Βιθυνίας, οὐκ ἄσχημος ὢν ἀνὴρ, ὃν ἐγὼ κατ' ἐκείνον ἱστορήσα τὸν πόλεμον ὅπλων τε ἐμπειρίαν καὶ ἀλλῇ σώματος καὶ ψυχῆς παραστήματι πάντων ἀριστος, δρῶν τοὺς Ῥωμαίους ἐνδιδόντας ἡδὴ καὶ κακῶς ἀμυνομένους (παρειστήκει δὲ τίτῳ κατὰ τὴν Ἀντωνίαν) προπηδᾷ, καὶ νικῶντας ἡδὴ τοὺς Ἰουδαίους τρέπεται μόνος μέχρι τῆς τοῦ ἐνδοτέρῳ ἱεροῦ γωνίας. Ἐφευγε δὲ τὸ πλῆθος ἄθρουν, οὔτε τὴν ἰσχὺν οὔτε τὴν τόλμην ἀνθρωπίνην ὑπολαμβάνοντες. Ὁ δὲ διὰ μέσων τῶν σκεδαννυμένων ἄλλοτε ἄλλῃ διὰ τῶν ἐφόνευε τοὺς καταλαμβανομένους, καὶ τῆς ὁψεως ἐκείνης οὐδὲν οὔτε τῷ Καίσαρι θαυμασιώτερον οὔτε τοῖς ἄλλοις παρέστη φρικωδέστερον. Ἐδιώκετο δ' ἄρα καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης, ἣν ἀμύχανον διαφυγεῖν θνητὸν ὄντα. Τὰ γὰρ ὑποδήματα πεπαρμένα πυκνοῖς καὶ δέξιν ἥλοις ἔχον, ὥσπερ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ἕκαστος, καὶ κατὰ λιθοστρώτου τρέχων ὑπολισθαίνει, πεσὼν δ' ὑπὸ τοῦ μεγίστου τῆς πανοπλίας ἥχου τοὺς φεύγοντας ἐπιστρέφει. Καὶ τῶν μὲν ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας Ῥωμαίων ἡρῆθ βοή περὶ τὰνδρὶ δεισάντων, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι περι-

manorum excavarat, irruerant. Discretique ab utroque agmine seditiosi, tam Joannis quam Simonis, arcebant eos, summa vi atque alacritate repugnantes : siquidem excidii finem putabant locum sanctum penetrasse Romanos, quod et illi pro victoriae principio habebant. Ad ipsum autem aditum acris committitur pugna, his quidem templum vi occupare nitentibus, Judæis vero Antoniam versus eos repellentibus. Et sagittæ quidem et hastæ utrisque inutiles erant, strictis autem gladiis congregiebantur, et in ipso conflictu discerni non poterat ex qua parte quisque pugnaret, permixtis quidem viris et propter angustias permutatis, incerto vero clamore propter ejus magnitudinem ad aures accidente. Ac multa utrinque cædes erat, et cadentium cadavera simul et arma conculcantes frangebant pugnatores. Semper autem, ad utram partem vergeus prælium gravius esset, se invicem adhortabantur superantes, cedentesque ejulatus edebant ; et neque fugæ locus erat neque persecutioni, sed incerto modo nunc inclinabant, nunc se reflectebant, acie mixta confusaque. Qui vero inter primos steterant, necesse habebant ut alios interficerent aut ipsi morerentur, quod refugere non daretur : nam posteriores utriusque partis suos in frontem urgebant, nullumque dimittantibus spatium intermedium relinquebant. Quum autem Judæorum animi Romanorum peritiam vincerent, jamque omnino tota acies inclinaret (a nona enim hora noctis ad septimam diei usque pugnabant), hi quidem simul omnes, etiam excidii periculum pro incitamento ad virtutem habentes, Romani vero cum parte exercitus (nondum enim ascenderant legiones, illisque spes pugnantium nitebantur), tunc satis esse videbatur in præsens Antoniam occupare.

(VII.) 8. Julianus vero quidam centurio ex Bithynia, vir non ignobilis, inter eos quos in illo bello cognovi et armorum peritia et corporis viribus et animi fortitudine omnium præstantissimus, ubi Romanos jam cedere et male semet defendere conspexit (nam Tito apud Antoniam adstabat), prosiliebat, et Judæos, quum victores essent, solus in fugam vertit usque ad interioris templi angulum. Fugiebat autem universa multitudo, neque vim ejus neque audaciam hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos alios alio disjecit, ipsos quosprehendit interficiebat : illoque spectaculo nihil aut Cæsari magis admirabile visum est, aut ceteris magis horribile. Verum et ipsum profecto fata persequabantur, quæ mortalis nemo vitare potest. Nam calceis crebros clavos et acutos, ut et ceteri milites, infixos habens, et in solo lapidibus strato currens prolabitur : quumque resupinus caderet, maximo cum armorum sonitu, fugientes in se convertit. Et Romanorum quidem clamor ex Antonia sublatus est, salutis ejus metuentium : Judæi vero multi simul hastis et gladiis cum undique ferie-

στάντας αὐτὸν ἀθρόοι τοῖς τε ξυστοῖς καὶ ταῖς ῥόμφαῖαις πάντοθεν ἔπαιον. Ὁ δὲ πολὺν μὲν τῷ θυρεῷ σίδηρον ἐξεδέχετο, πολλάκις δ' ἀναστῆναι πειράσας, ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν τυπτόντων ἀνετράπη, καὶ καίμενος δ' ὁμοῦς ἐνυττε τῇ ξίφει πολλοὺς. Οὐδὲ γὰρ ἀνῆρθε ταχέως, τῷ τε κράνει καὶ τῷ θώρακι πεπραγμένως πάντα τὰ καίρια πρὸς σφαγὴν, καὶ τὸν αὐχένα συνέλκων, μέχρι κοπτομένων αὐτῷ τῶν ἄλλων μελῶν καὶ μηδενὸς προσαμύναι τολμῶντος ἐνέδωκε. Δεινὸν δὲ πάθος εἰσῆει Καῖσαρ ἀνδρὸς οὕτως ἐναρέτου καὶ ἐν ᾧ τοσούτων φονευμένου· καὶ αὐτὸν μὲν ὁ τόπος διέκλειε τοῦ βοηθεῖν θέλοντα, τοὺς δυναμένους δὲ κατὰ πληξιν. Ἰουλιανὸς μὲν οὖν πολλὰ δυσθανατήσας καὶ τῶν κτεινάντων ὀλίγους ἀπλήγας καταλιπὼν μόλις ἀποσφάττεται, μέγιστον οὐ παρὰ Ῥωμαίοις καὶ Καίσαρι μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς πολεμίοις κλέος καταλιπὼν. Ἰουδαῖοι δὲ καὶ τὸν νεκρὸν ἀρπασάμενοι πάλιν τοὺς Ῥωμαίους τρέπονται, καὶ κατακλείουσιν εἰς τὴν Ἀντωνίαν. Ἡγωνίσαντο δ' ἐξ αὐτῶν ἐπισήμως κατὰ ταύτην τὴν μάχην Ἀλεξῆς μὲν τις καὶ Γυφθαῖος τοῦ Ἰωάννου τάγματος, ἐκ δὲ τῶν περὶ Σίμωνα Μαλαχίας τε καὶ ὁ τοῦ Μέρτωνος Ἰούδας, καὶ Σωσῆ υἱὸς Ἰάκωβος τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμῶν, τῶν δὲ ζηλωτῶν ἀδελφοὶ οὗο, παῖδες Ἀρί, Σίμων τε καὶ Ἰούδης.

ΚΕΦ. Β'.

Καῖσαρ δὲ τοῖς μὲν σὺν αὐτῷ στρατιώταις κατασκάπτειν προσέταξε τοὺς θεμελίους τῆς Ἀντωνίας, καὶ τῇ δυνάμει πάσῃ βαρδίαν τὴν ἀνοδὸν εὐτρεπίζειν· αὐτὸς δὲ τὸν Ἰώσηπον παραστησάμενος (ἐπέπυστο γὰρ ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, Πανέμου δ' ἦν ἑπτακαιδεκάτη, τὸν ἐνδελεχισμὸν καλούμενον, ἀνδρῶν ἀπορία διαλελοιπέναι τῷ Θεῷ, καὶ τὸν δῆμον ἐπὶ τούτῳ δεινῶς ἀθυμεῖν) λέγειν τῷ Ἰωάννῃ πάλιν ἐκέλευσεν αὐτὸν καὶ πρότερον, «ὥς εἰ καὶ τις αὐτὸν ἔρωσ κακὸς ἔχοι τοῦ μάχεσθαι, «προελθόντι με» ὅσον βούλεται πολεμεῖν ἐξεῖται, δίχα
«τοῦ συναπολέσθαι τὴν τε πόλιν καὶ τὸν ναὸν αὐτῷ, «μηκέτι μέντοι μισαίνειν τὸ ἅγιον, μηδὲ εἰς τὸν Θεὸν «πλημμελεῖν. Παρεῖναι δ' αὐτῷ τὰς ἐπιλελοιπίας «θυσίας ἐκτελεῖν, δι' ὧν ἂν ἐπιλέξηται Ἰουδαίων. » Καὶ ὁ Ἰώσηπος, ὡς ἂν εἰ μὴ τῷ Ἰωάννῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ
«τοῖς πολλοῖς, ἐν ἐπηκῶι στάς, τὰ τε τοῦ Καίσαρος διήγγελεν Ἑβραϊζῶν, καὶ πολλὰ προσηντιβόλει «φεί- «σασθαι τῆς πατρίδος, καὶ διασκεδάσαι τοῦ ναοῦ γενο- «μενον ἤδη τὸ πῦρ, τοὺς τε ἐναγισμοὺς ἀποδοῦναι τῷ Θεῷ. » Πρὸς ταῦτα τοῦ δήμου μὲν ἦν κατ' ἄρῃα καὶ
«σιγὴ, τῶν δ' ὁ τύραννος λαοδροηθεὶς τε τῷ Ἰωσήπῳ καὶ καταρασάμενος τὸ τελευταῖον προσέθηκεν «ὥς «οὐκ ἂν ποτε δέσειεν ἄλλωσιν, Θεοῦ γὰρ ὑπάρχειν τὴν «πόλιν. » Καὶ ὁ Ἰώσηπος πρὸς ταῦτα ἀνέκραγε, «πάνυ γοῦν καθαρὰν τῷ Θεῷ τετήρηκας αὐτήν, ἀμεί-
«νον δὲ μένει τὸ ἅγιον· εἰς δὲ ἐλπίσεις σύμμαχον «οὐδὲν ἡσέβησας τὰς δὲ ἐθίμους θυσίας ἀπολαμβάνει. «Κἂν μὲν σοῦ τις ἀφελῇται τὴν καθ' ἡμέραν τροφὴν,

bant. Ille autem multam quidem ferri vim scuto excipiebat; sæpe vero conatus semet erigere, percutientium multitudine prosterneretur: at jacens tamen multos gladio vulnerabat. Nec enim cito peremptus est, galea et thorace per omnia tectus ubi plagam letalem acciperet, contractaque cervice, donec concisus alhis ejus membris, et nemine ei succurrere audente, morti succubuit. Ingentem autem dolorem capiebat Cæsar ex viro tantæ fortitudinis etiam in conspectu tot virorum occiso: et ipsum quidem locuscludebat auxilium ferre cupientem; alios autem, quum possent, metus impediēbat. Et Julianus quidem diu cum morte luctatus, relictisque paucis interfectorum suorum quos non percusserit, ægre perimitur; magna sui gloria non apud Romanos tantum et Cæsarem, verum apud hostes quoque relictā. Judæi vero etiam raptō mortui cadavere Romanos iterum in fugam vertunt et in Antoniam concludunt. Insigniter autem in eo prælio decertarunt Alexas quidam et Gyphthæus ex agmine Joannis, ex parte vero Simonis Malachias et Mertonis filius Judas, et Sosæ filius Jacobus, dux Idumæorum; zelotarum vero fratres duo, Ari filii, Simon et Judes.

CAP. II. (VII.)

Cæsar autem militibus qui cum ipso quidem erant imperavit ut Antonie fundamenta diruerent, facilemque ascensum toti exercitui dare curarent: ipse vero, quum Josephum ad se vocasset (nam audiverat eo die, qui erat mensis Panemi decimus septimus, iuge sacrificium, ut vocabatur, virorum penuria Deo defuisse, idque populum valde dolere), Joanni dicere iterum præcepit quæ et ante mandaverat: «quod, si quis etiam eum pugnandi pravus amor teneret, «cum qua vellet multitudinē ad bellum progrediretur, dum «modo non una cum ipso et civitas interiret simul et templum: sanctum certe locum violare desineret, neve in «Deum nefas admitteret. Ipsi autem licere sacra intermissa celebrare per Judæos quos delecturus esset. » Atque Josephus, quasi non soli Joanni, sed etiam pluribus, quum constitisset unde exaudiri posset, quæque in mandatis dederat Cæsar Hebraice nunciavit, multisque etiam ab se additis eos precabatur, «ut patriæ parcerent, ignemque jam «templum attingentem depellerent, Deoque vota redderent consueta. » Ad hæc mœstitia tenebatur populus et silentio. Tyrannus autem, quum multa Josepho convicia dixisset et maledicta, postremo addidit, «nunquam excidium esse metuendum, utpote quod Dei civitas esset. » Atque Josephus ad ista exclamavit, «valde quippe Deo puram conservasti, «et sacrarium manet incontaminatum; nec in eum, cujus «speras auxilium, aliquid sceleris admisisti, sed is sacra «solemnia consequitur. Et siquidem tibi, o sceleratissime, «quisquam quotidianum auferat cibum, eum pro hoste

« ἀσεβέεσθε, τοῦτον ἡγήσῃ πολέμιον, αὐτὸν δὲ, ὃν τῆς
 « αἰωνίου θρησκείας ἐστέρησας Θεὸν, ἐλπίζεις σύμμα-
 « χον ἔχειν ἐν τῷ πολέμῳ; καὶ Ῥωμαῖοις τὰς ἀμαρτίας
 « ἀνατίθης, οἱ μέχρι νῦν χήδονται τῶν ἡμετέρων νό-
 « μων, καὶ τὰς ὑπὸ σοῦ διακοπέσας θυσίας ἀποδίδουσαι
 « τῷ Θεῷ βιάζονται; Τίς οὐκ ἂν στενάξει καὶ κατολο-
 « φύraitο τῆς παραδόξου μεταβολῆς τὴν πόλιν, εἴ γε
 « ἀλλόφυλοι μὲν καὶ πολέμιοι τὴν σὴν ἀσέβειαν ἐπα-
 « νορθοῦνται, σὺ δὲ ὁ Ἰουδαῖος, ὁ τοῖς νόμοις ἐντραφεὶς,
 « χἀκείνων πρὸς αὐτοὺς γίνῃ χαλεπώτερος; Ἄλλ', ὦ
 « Ἰωάννη, καὶ μετανοῆσαι μὲν ἐκ κακῶν οὐκ αἰσχρὸν
 « ἐν ἐσχάτοις, καὶ καλὸν ὑπόδειγμα βουλομένῳ σώζειν
 « τὴν πατρίδα σοι πρόκειται, βασιλεὺς Ἰουδαίων Ἰε-
 « ρωνίας, ὃς ποτε στρατεύσαντι τῷ Βαβυλωνίῳ δι-
 « αὐτὸν ἐκὼν ἐξέστη πρὶν ἀλῶναι τῆς πόλεως, καὶ
 « μετὰ γενεᾶς αἰχμαλωσίαν ὑπέμεινεν ἐθελούσιον, ὑπὲρ
 « τοῦ μὴ παραδοῦναι ταῦτα πολέμοις τὰ ἅγια, καὶ
 « τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ περιδεῖν φλεγόμενον. Διὰ τοῦτο
 « λόγος τε αὐτὸν πρὸς ἀπάντων Ἰουδαίων ἱερὸς ἀνυ-
 « μνεῖ καὶ μνήμη βέουσα δι' αἰῶνος αἰεὶ νέα τοῖς ἐπιγι-
 « νομένοις παραδίδωσιν ἀθάνατον. Καλὸν, ὦ Ἰωάννη,
 « ὑπόδειγμα, κἀν προσῇ κίνδυνος. Ἐγὼ δὲ σοι καὶ
 « τὴν ἀπὸ Ῥωμαίων συγγνώμην ἐγγυῶμαι. Μέμνησο
 « δὲ ὡς δμοφύλος ὢν παραινῶ καὶ Ἰουδαῖος ὢν ἐπαγ-
 « γέλλομαι· καὶ γρὴ σκοπεῖν τίς δὲ συμβουλεύων καὶ
 « πῶθεν. Μὴ γὰρ ἐγὼ γέ ποτε γενοίμην ζῶν οὕτως
 « αἰχμαλωτός, ἵνα παύσωμαι τοῦ γένους, ἢ τῶν πα-
 « τέρων ἐπιλάθωμαι. Πάλιν ἀγανακτεῖς καὶ κέκρα-
 « γας μοι λοιδορούμενος, ἀξίῳ γε καὶ χαλεπώτερον,
 « ὃς ἀντικρυς εἰμαρμένης τι παραινῶ, καὶ τοὺς ὑπὸ
 « τοῦ Θεοῦ βιάζομαι κατακρίτους σώζειν. Τίς οὐκ οἶδε
 « τὰς τῶν παλαιῶν προφητῶν ἀναγραφὰς καὶ τὸν ἐπιρ-
 « ρέοντα τῇ τλήμονι πόλει χρησὸν ἤδη ἐνεστῶτα;
 « Τότε γὰρ ἄλωσιν αὐτῆς προεῖπον, ὅταν δμοφύλου τις
 « ἄρξῃ φόνου. Τῶν ἡμετέρων δὲ πτωμάτων οὐχ ἡ
 « πόλις, καὶ τὸ ἱερὸν δὲ πᾶν πεπλήρωται; Θεὸς ἄρα,
 « Θεὸς αὐτὸς ἐπάγει μετὰ Ῥωμαίων καθάρσιον αὐτῷ
 « πῦρ, καὶ τὴν τοσούτων μισαιμάτων γέμουσαν πόλιν
 « ἀναρπάξει. »
 « (Θ'). β'. Ταῦτα λέγων ὁ Ἰωσήπος μετ' ὀδυρμοῦ καὶ
 « δακρύων λυγμῷ τὴν φωνὴν ἀνεκόπη. Καὶ Ῥωμαῖοι
 « μὲν ὥκτειράν τε τοῦ πάθους καὶ τῆς προαιρέσεως αὐτὸν
 « ἐθαύμασαν· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην παρωζύοντο μάλ-
 « λον ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους, ἐπιθυμοῦντες ἐγκρατεῖς κά-
 « λειν γενέσθαι. Τῶν γε μὴν εὐγενῶν πολλοὺς ἐκίνη-
 « σεν ὁ λόγος. Καὶ τινὲς μὲν ὀρρωδούντες τὰς φυλακὰς
 « τῶν στασιαστῶν κατὰ χῶραν ἔμενον, ἀπώλειαν μέντοι
 « σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως κατεγνώκεσαν. Εἰσὶ
 « δ' οἱ, καιροφυλακήσαντες ἄδειαν ἀναχωρήσεως, πρὸς
 « τοὺς Ῥωμαίους κατέφυγον. Ὅν ἦσαν ἀρχιερεῖς μὲν
 « Ἰωσήπος τε καὶ Ἰησοῦς, υἱοὶ δ' ἀρχιερέων, τρεῖς μὲν
 « Ἰσμαήλου τοῦ καρτομηθέντος ἐν Κυρήνῃ καὶ τοῦ
 « Μαθίου τέσσαρες, καὶ εἰς ἐτέρου Μαθίου παῖς, δια-
 « δρὰς μετὰ τὴν πατρὸς ἀπώλειαν, ὃν ὁ τοῦ Ἰωρὰ Σίμων

« habebis; ipsum vero Deum, quem perpetuo cultu pri-
 « vasti, in bello tibi auxilio speras futurum? et Romanis
 « tua peccata imputas, qui hucusque legibus nostris curam
 « adhibent, et quæ ipse interdixisti sacra, Deo ut reddan-
 « tur vi contendunt? Quis non gemeret et urbem ob ino-
 « pinatam mutationem dedderet, quod alienigenæ quidem
 « hostesque impietatem tuam emendatum eant; tu vero
 « Judæus, inter leges educatus, eis etiam quam illi infestior
 « sis? Atqui, Joannes, ut malorum te pœniteat non turpe
 « est in extremis, bonumque tibi exemplum civitatem
 « servare cupienti propositum est in Jechonia rege Judæo-
 « rum : qui, quum olim Babylonius propter ipsum cum
 « exercitu venisset, sponte ea, priusquam caperetur, ex-
 « cessit, et cum cognatione sua voluntariam captivitatem
 « sustinuit, ne sancta hæc hostibus proderet, Deique
 « domum ardentem videret. Ob hoc sacra omnium Ju-
 « dæorum commemoratione celebratur, eumque memoria
 « per sæcula transmissa semper nova immortalē posteris
 « tradidit. Bonum, o Joannes, exemplar, etiamsi lumineat
 « periculum. Ego autem veniam tibi a Romanis quoque
 « spondeo. At memento quod popularis qui sum te mo-
 « neam, Judæusque ista promittam : et spectari oportet
 « quis sit auctor et unde. Absit enim unquam me ita ca-
 « ptivum vivere, ut genus in memoria tenere desinam,
 « aut eorum quæ e patria mea sint obliviscar. Rursum in-
 « dignaris et vociferaris, mihi que maledicis, qui etiam
 « acerbiora mereor, qui adversus fata te hortor et suadeam,
 « Deique sententia condemnatos servare contendam. Quis
 « ignorat scripta veterum prophetarum, et oraculum quod
 « miseræ civitati jam præsens imminet? Tunc enim ejus
 « excidium prædixere, quando aliquis e popularibus cædem
 « patrare incipiet. Vestris autem cadaveribus nonne civi-
 « tas et templum omne repletum est? Deus profecto, Deus
 « ipse cum Romanis ignem ei lustrationis infert, totque
 « scelereum plenam civitatem e sedibus evellit. »

(IX.) 2. Hæc Josepho cum fletu et lacrimis prosequente,
 singultibus vox ejus interrupta est. Et Romani quidem mi-
 serati sunt et ipsum ob ea quæ passus est, et admirati eorum
 ergo quæ facere destinavit : Joannes autem ejusque socii
 magis contra Romanos irritabantur, illum quoque capere
 cupientes. Ceterum nobilium plurimos commoverat oratio.
 Et nonnulli quidem, seditiosorum custodias formidantes,
 cum sociis suis manebant, quamvis certi de suo pariter et
 civitatis exitio. Erant autem qui, capto securæ disces-
 sionis tempore, ad Romanos confugere. In quibus erant
 Josephus et Jesus pontifices, filii vero pontificum, tres
 quidem Ismaeli, cui apud Cyrenen fuerat caput abscis-
 sum, et Matthiæ quattuor, alterius vero Matthiæ unus,
 qui post interitum patris aufugerat, quem Simon Gioræ cum

ἀπέκτεινε, σὺν τρισὶν υἱοῖς, ὡς προείρηται. Πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων εὐγενῶν τοῖς ἀρχιερεῦσι συμμετεβάλλοντο. Καίσαρ δ' αὐτοὺς τὰ τε ἄλλα φιλοφρόνως ἰδέετο, καὶ γινώσκων ἄλλοφύλους ἤθεσιν ἀηδῆ τὴν διατριβὴν ἔχειν, ἀπέπεμψεν αὐτοὺς εἰς Γόφναν, τέως ἐκεῖ παραινῶν μένειν· ἀποδώσειν γὰρ ἑκάστῳ τὰς κτήσεις κατὰ σχολὴν ἀπὸ τοῦ πολέμου γεγόμενος. Οἱ μὲν οὖν εἰς τὸ δοθὲν πολίχνιον μετὰ πάσης ἀσφαλείας ἀνεχώρουν ἄσμενοι· μὴ φαίνονμένων δ' αὐτῶν διεφύμισαν οἱ στασιασταὶ πάλιν ὡς ἀποσφαγεῖεν ὑπὸ Ῥωμαίων οἱ αὐτόμολοι, δηλονότι τοὺς λοιποὺς ἀποτρέποντες τῷ φόβῳ διαδιδράσκειν. Ἦνυστο δ' ὡς καὶ πρότερον αὐτοῖς τὸ πανούργημα πρὸς καιρόν· ἐπεσχέθησαν γὰρ ὑπὸ τοῦ θεοῦ αὐτομολεῖν.

15 (Γ.) γ'. Αὐθις δ', ὡς ἀνακαλέσας τοὺς ἀνδρας ἀπὸ τῆς Γόφνας Τίτος ἐκέλευσε μετὰ τοῦ Ἰωσήπου περιελθόντας τὸ τεῖχος ὁρῶναι τῷ δήμῳ, πλείστοι πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἔφευγον. Γινόμενοι δ' ἀθρόοι καὶ πρὸ τῶν Ῥωμαίων ἰστάμενοι μετ' οἰμωγῆς καὶ δακρύων ἰκέτευον τοὺς στασιαστάς, τὸ μὲν πρῶτον ὅλη τοὺς Ῥωμαίους δέξασθαι τῇ πόλει, καὶ τὴν πατρίδα σῶσαι πάλιν, εἰ δὲ μὴ, τοῦ τε ἱεροῦ πάντως ὑπεξελεθεῖν καὶ ῥύσασθαι τὸν ναὸν αὐτοῖς· οὐ γὰρ ἂν τολμήσαι Ῥωμαίους μὴ μετὰ μεγίστης ἀνάγκης καταφλέξει τὰ

25 ἄγια. Τούτοις μᾶλλον ἀντεφιλονείκουν, καὶ πολλὰ βλάσφημα τοῖς αὐτομόλοις ἀντικεκραγότες, ἐπὶ τῶν ἱερῶν πυλῶν τοὺς τε ὀξυβελεῖς καὶ καταπέλτας καὶ λιθοβόλους μηχανὰς διέστησαν, ὡς τὸ κύκλῳ μὲν ἱερὸν ἀπὸ πλῆθους νεκρῶν προσεικέναι πολυανδρίῳ, τὸν δὲ ναὸν αὐτὸν φρουρίῳ. Τοῖς δ' ἁγίοις καὶ ἀβάτοις μετὰ τῶν θπλων εἰσεπτήδων, θερμὰς ἔτι τὰς χεῖρας ἐξ ὁμοφύλων ἔχοντες φόνων· καὶ προὔκοψαν εἰς τοσοῦτον παρανομίας, ὥστε ἦν ἂν εἰκός ἀγανάκτησιν γενέσθαι Ἰουδαίων, εἰ Ῥωμαῖοι ταῦτα ἐξυδριζοῖεν εἰς αὐτοὺς,

35 ταύτην εἶναι παρὰ Ῥωμαίων τότε πρὸς Ἰουδαίους ἰσθεύοντας εἰς τὰ ἴδια. Τῶν μὲν γε στρατιωτῶν οὐκ ἔστιν ὅστις οὐ μετὰ φρίκης εἰς τὸν ναὸν ἀφώρῃ καὶ προσεκύνει, τοὺς τε ληστὰς ἡῤυχετο, πρὶν ἀνηκέστου πάθους, μετανοῆσαι.

40 δ'. Καίσαρ δ' ὑπερπαθήσας πάλιν ἐξυνειδίχει τοὺς περὶ τὸν Ἰωάννην λέγων, « ἄρ' οὐχ ὑμεῖς, ὦ μισαρῶτατοι, τὸν δρύφακτον τοῦτον προῦβάλεσθε τῶν ἁγίων; » « οὐχ ὑμεῖς δὲ τὰς ἐν αὐτῷ στήλας διεστήσατε, γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ ἡμετέροις κεγαραγμέναις, ἀ

45 » « μὴδένα τὸ γείσιον ὑπερβαίνειν παραγγέλλει; οὐχ » « ἡμεῖς δὲ τοὺς ὑπερβάντας ὑμῖν ἀναιρεῖν ἐπετρέψαμεν, » « καὶ Ῥωμαῖον τις ἤ; Τί οὖν νῦν, ἀλιτῆριοι, καὶ νεκροὺς ἐν αὐτῷ καταπατεῖτε; τί δὲ τὸν ναὸν αἵματι » « ξένῳ καὶ ἐγγυρίῳ φύρετε; Μαρτύρομαι θεοὺς ἐγὼ » « πατέριους, καὶ εἰ τις ἐφώρῃ ποτὲ τόνδε τὸν χώρον » « (νῦν μὲν γὰρ οὐκ οἶσμαι), μαρτύρομαι δὲ καὶ στρατιᾶν ἐμὴν, καὶ τοὺς παρ' ἐμοὶ Ἰουδαίους, καὶ ὑμᾶς » « αὐτοὺς, ὡς οὐκ ἐγὼ ταῦθ' ὑμᾶς ἀναγκάζω μαιίνειν » « καὶ ἀλλάξετε τῆς παρατάξεως τὸν τόπον, οὔτε προσ-

tribus filiis, ut supra dictum est, interemerat. Multi autem ex aliis quoque nobilibus una cum pontificibus migrabant ad Romanos : eosque Cæsar cetera humaniter excepit, sciensque inter alienigenarum mores baud jucunde illos victuros esse, in Gophnam dimisit, eis interim illic manere suadens, ut qui possessiones singulis redditurus esset, quando bello confecto frueretur otio. Et illi quidem in opidum sibi concessum cum omni securitate læti discedebant. Quum autem illi non comparerent, seditiosi iterum divulgant, transfugas a Romanis occisos esse, scilicet ut metu reliquos a fuga deterrent. Et paulisper, ut antea, hæc calliditas eis profuit : nam metus eos impedivit quominus transfugerent.

(X.) 3. Rursus autem, postquam eos Titus revocatos a Gophna cum Josepho muros obire et populo in conspectum dari jusserat, plurimi ad Romanos fugiebant. Frequentes vero congregati et ante Romanos stantes, cum ejulatu et lacrimis seditiosos supplicabant, primo quidem ut Romanos in omnem civitatem reciperent, patriamque iterum servarent : sin vero hoc displiceret, saltem de fano exirent, templumque ipsis servarent : non enim ausuros nisi in maxima necessitate Romanos ignem sanctis immittere. His autem illi magis adversabantur; quumque multa in transfugas vociferati essent maledicta, supra sacras portas scorpiones et catapultas et balistas disposuerunt : adeo ut omne circa fanum spatium mortuorum multitudine cœmeterio, templum vero ipsum castello simile videretur. In loca autem sancta et inaccessa cum armis et manibus adhuc gentili cæde calentibus insilliebant; et eo iniquitatis processerunt, ut quam ad indignationem Judæos adduci verisimile erat, si hanc Romani in ipsos injuriam admisissent, ea tunc in Judæos propria sacra temerantes uterentur Romani. Nemo sane erat ex militibus qui non cum horrore templum aspiceret atque adoraret, optaretque ut latrones, antequam insanabile malum pateretur, resipiscerent.

4. Cæsar autem, quum admodum doleret vicem eorum, iterum Joannem ejusque socios his verbis increpabat : « nonne vos, o sceleratissimi, hunc cancellum locis sanctis » « objecistis? nonne vos columnas ad certa intervalla in eo » « statuistis, literis Græcis ac nostris inscriptas, quibus » « edicitur ne septa quidem cuiquam licere transgredi? nonne » « nos eos qui transiissent, quamvis Romanus quis esset, » « vobis necare permisimus? Quid igitur in eo etiam mor- » « tuos nunc consultatis, o nocentissimi? cur autem tem- » « plum et externo et gentili sanguine contaminatis? Testor » « ego patrios deos, et si quis olim hunc locum respexit » « (nunc enim neminem ad eum respicere arbitror), itemque » « testor et exercitum meum, et Judæos qui apud me » « sunt, et vosmetipsos, quod non ego vos ad hæc violanda » « compellam : et si locum aciei mutaveritis, neque accedet

« ελευσεται τις Ῥωμαίων τοῖς ἀγίοις οὔτε ἐνυδρίσει.
« Τηρήσω δὲ τὸν ναὸν ὑμῖν καὶ μὴ θέλουσι. »

(ΙΑ.) ε'. Ταῦτα τοῦ Ἰωσήπου διαγγέλλοντος ἐκ τοῦ
Καίσαρος οἱ λησται καὶ ὁ τύραννος οὐκ ἀπ' εὐνοίας,
ἀλλὰ κατὰ δειλίαν γίνεσθαι τὰς παρακλήσεις δοκοῦντες,
ὑπερηφάνουν. Τίτος δὲ, ὡς οὔτε οἶκτον ἑαυτῶν τοὺς
ἀνδρας οὔτε φειδῶ τινὰ τοῦ ναοῦ ποιουμένους ἑώρα,
πάλιν πρὸς πόλεμον ἄκων ἐχώρει. Πᾶσαν μὲν οὖν
τὴν δύναμιν ἐπάγειν αὐτοῖς οὐχ οἶόντε ἦν, μὴ χωρου-
10 μένην τῷ τόπῳ, τριάκοντα δ' ἐπιλέξας ἀπ' ἐκάστης
ἐκατονταρχίας τοὺς ἀρίστους, καὶ τοῖς χιλιάρχοις ἀνὰ
χιλίους παραδούς, τούτων δ' ἐπιτάξας ἡγεμόνα Κερεά-
λιον, ἐπιθέσθαι προσέταξε ταῖς φυλακαῖς περὶ ὥραν τῆς
νυκτὸς ἐνάτην. Ὅντα δὲ καὶ αὐτὸν ἐν τοῖς ὅπλοις
15 καὶ συγκαταβαίνειν παρεσκευασμένον οἱ τε φίλοι διὰ
τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου κατέσχον, καὶ τὰ παρὰ τῶν
ἡγεμόνων λεγόμενα· « πλέον γὰρ αὐτὸν ἀνύσειν ἔρασαν
ἐπὶ τῆς Ἀντωνίας καθεζόμενον καὶ τὴν μάχην ἀγω-
« νοθευόντα τοῖς στρατιώταις ἢ εἰ καταβάς προκιν-
20 « δυνέου· πάντας γὰρ ὀρῶντος Καίσαρος ἀγαθοὺς
« πολεμιστὰς ἔσεσθαι. » Τούτοις πεισθεὶς ὁ Καῖσαρ,
« δι' ἐν τούτῳ τοῖς στρατιώταις ὑπομένειν· εἰπὼν, ἵνα
« κρίνῃ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν, καὶ μήτε τῶν ἀγαθῶν τις
« ἀγέραςτος μήτε τῶν ἐναντίων ἀτιμώρητος διαλά-
25 « θῇ, γένηται δ' αὐτόπτης καὶ μάρτυς ἀπάντων, ὁ καὶ
« τοῦ κολάζειν καὶ τοῦ τιμᾶν κύριος, » τοὺς μὲν ἐπὶ
τὴν πρᾶξιν ἐπεμπε καθ' ἣν ὥραν καὶ προεῖρηται,
προελθὼν δ' αὐτὸς εἰς τὸ κάτωπτον ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας
ἐκαραδόκει τὸ μέλλον.

(ΙΒ.) ζ'. Οὐ μὴν οἱ γε πεμφθέντες τοὺς φύλακας
ἡῦρον κοιμωμένους ὡς ἤλπισαν, ἀλλ' ἀναπηδήσασιν μετὰ
κραυγῆς εὐθέως συνεπλέκοντο. Πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐκ-
κοιτούντων βοήν ἐνδοθεν οἱ λοιποὶ κατὰ στίφος ἐξέθεον.
Τῶν μὲν δὴ πρώτων τὰς ὁρμάς ἐξεδέχοντο Ῥωμαῖοι,
35 περιέπιπτον δ' οἱ μετ' ἐκείνους τῷ σφετέρῳ τάγματι,
καὶ πολλοὶ τοῖς οἰκείοις ὡς πολεμίοις ἐγρῶντο. Τὴν
μὲν γὰρ διὰ βοῆς ἐπύγνωνσιν ἡ κραυγὴ συγχυθεῖσα παρ'
ἀμφοῖν, τὴν δὲ δι' ὁμμάτων ἡ νύξ ἑκαστον ἀρεῖλετο,
καὶ τυφλώττειν ἄλλως οὐς μὲν οἱ θυμοὶ παρεσκεύαζον,
40 οὐς δὲ οἱ φόβοι. Διὰ τοῦτο τὸν προστυχόντα πλήττειν
ἦν ἄκριτον. Ῥωμαῖους μὲν οὖν συνησπικότητας καὶ
κατὰ συντάξεις προπηδῶντας ἦττον ἐβλαπτεν ἄγνοια·
καὶ γὰρ ἦν παρ' ἐκάστῳ μνήμη τοῦ συνθήματος·
Ἰουδαῖοι δ' αἰεὶ σκεδαννύμενοι, καὶ τὰς τε προσβολὰς
45 καὶ τὰς υποχωρήσεις ἀνέδην ποιούμενοι, πολλάκις φαν-
τασίαν παρῆχον ἀλλήλοις πολεμίων· τὸν υποστρέφοντα
γὰρ ἑκαστος οἰκεῖον διὰ σκότους ὡς ἐπιόντα Ῥωμαῖον
ἐξεδέχετο. Πλείους γοῦν ὑπὸ τῶν ἰδίων ἢ τῶν πολε-
μίων ἐτρώθησαν, ἕως ἡμέρας γενομένης ὅψει τὸ λοιπὸν
50 ἡ μάχῃ διεκρίνετο· καὶ κατὰ φάλαγγα διαστάντες τοῖς
τε βέλεσιν εὐτάκτως ἐγρῶντο καὶ ταῖς ἀμύναις. Οὐδέ-
τεροι δὲ οὐτ' εἶκον οὐτ' ἐκοπίων, ἀλλ' οἱ μὲν, ὡς ἐφορῶντος
Καίσαρος, κατ' ἀνδρα καὶ κατὰ συντάξεις ἤριζον ἀλ-
ληλούς, καὶ προκοπῆς ἑκαστος ἐκείνην αὐτῷ τὴν ἡμέ-

« ad sancta quisquam Romanorum, neque contumeliam
« eis faciet. Vobis autem etiam invititis templum servabo. »

(XI.) 5. Hæc Josepho illis renunciante mandato Cæsaris,
latrones ac tyrannus non ex benevolentia, sed timiditate
adhortationes proficisci existimantes, superbia effereban-
tur. Titus autem, quum illos neque suas fortunas miserari
neque templo parcere videret, invitus bellum repetebat.
Et copias quidem universas, quod locus eas non caperet,
illis admovere non poterat : tricenis autem optimorum ex
unaquaque centuria delectis, et tribunis per millenos attri-
butis, hisque duce præposito Cereali, circa noctis horam.
nonam custodes aggredi jussit. Quum autem ipse quoque in
armis esset, simulque ad descensum semet paravisset, pro-
pter periculi magnitudinem eum amici cohibebant, atque illa
quæ a ducibus dicta erant : « plus enim ipsum effecturum,
« aiebant, ad Antoniam sedentem, pugnamque assignantem
« militibus, quam si descenderet periculisque pro ipsis se
« objiceret : quippe omnes in conspectu Cæsaris strenuos
« fore bellatores. » Istis obsequutus Cæsar, quum ad mili-
tes dixisset « ob hoc solum se manere, ut de eorum virtute
« judicaret, et neque fortis quisquam præmio careret,
« neque ignavus pœnam evaderet, sed omnium spectator
« ipse esset et testis, penes quem ulciscendi et remunerandi
« arbitrium, » illos quidem ad rem aggrediendam, hora
quæ supra memorata est, dimisit, ipse vero ad speculam
ex Antonia progressus, quid fieret exspectabat.

(XII.) 6. Verum hi qui missi fuerant non uti sperarant
somno oppressos invenerunt custodes, sed cum clamore insi-
liantibus statim ad manus ventum est. Ceteri autem excubi-
torum clamoribus exciti ex ædibus se turmatim proripiebant.
Primorum quidem impetum excipiebant Romani : et qui
illos sequerentur, in agmen proprium incidebant, multique
suis velut hostibus utebantur. Nam voce quidem suorum
agnitionem confusus utriusque partis clamor, oculis vero
quominus discernentur nox omnino impendebat : ac præ-
terea quibusdam cæcitatem injiciebat furor, aliis timor.
Idcirco obvium quemque sine discrimine feriebant. Et
Romanis quidem, scutorum conjunctione septis et per
globos prosilientibus, ignoratio minus nocebat ; tessera
enim suæ quisque meminerat. Judæi vero semper disjecti,
et tam impetus quam recessus temere facientes, sibi in vicem
hostium speciem sæpe ingerebant ; nam revertentem suum
quisque per tenebras quasi Romanum aggredientem exci-
piebat. Qua re factum ut plures a suis quam ab hostibus
sauciarentur, donec orto die visu deinceps pugna discerne-
retur, et in acie ex adverso stantes bono ordine hostes telis
peterent atque propulsarent. Neutri vero cedebant, neque
labore fatigabantur. Sed Romani quidem et sigillatim et
multi simul utpote in conspectu Cæsaris strenue concerta-
bant : illumque diem sibi quisque promotionis initium fore

ἄρξειν ὑπελάμβανεν, εἰ γενναίως ἀγωνίσαιτο· αἰσίοις δ' ἐβράβευε τὰς τόλμας ὃ τε περὶ σφῶν αὐτῶν τοῦ ἱεροῦ φόβος καὶ ὁ τύραννος ἐφεστὼς καὶ τοὺς παρακαλῶν, τοὺς δὲ μαστιγῶν καὶ διεγείρων ἀπει-
 . Συνέβαινε δὲ τὸ μὲν πλείστον σταδία ἐῖναι μάχην, ἐν ὀλίγῳ δὲ καὶ ταχέως ἀντιστρέφεσθαι βοπᾶς· οὐδέτεροι γὰρ οὔτε φυγῆς οὔτε διώξεως ἔχον. Ἀεὶ δὲ πρὸς τὸ συμβαῖνον οἰκείος ἀπὸ Ἀντωνίας ὁ θόρυβος ἦν, θαρρεῖν δὲ καὶ κρατοῦσι σφετέρους ἐπεβόων καὶ μένειν τρεπομένοις· ἦν δ' ἑκατέρωθεν πολέμου θέατρον· οὐδὲν γὰρ οὔτε Τίτον τε τοὺς περὶ αὐτὸν ἐλάνθανε τῶν κατὰ τὴν μάχην. ὁ δὲ πέρας, ἀρξάμενος τῆς νυκτὸς ἐνάτης ὥρας, ὑπὲρ ἑκπτην τῆς ἡμέρας διελύθησαν, ἀφ' οὗπερ ἤρξαντο τοῦ τῆς συμβολῆς, μηδέτεροι βεβαίως κλίναντες τοὺς ἑσπέρους, ἀλλὰ τὴν νίκην μέσσην ἐν ἀγχωμαίῳ τῇ πατατάξει καταλιπόντες. Καὶ Ῥωμαίων μὲν ἐπιστήμως ἠγωνίσαντο πολλοὶ, Ἰουδαίων δ' ἐκ μὲν τῶν περὶ Σίμωνα Ἰουδας ὁ τοῦ Μέρτωνος καὶ Σίμων ὁ τοῦ Ἰωσίου, τῶν δὲ Ἰδουμαίων Ἰάκωβος καὶ Σίμων, Καθλᾶ μὲν τῶν πατρῴων, Σωσᾶ δὲ ὁ Ἰάκωβος, τῶν δὲ μετὰ Ἰωάννου Γυφθαῖος καὶ Ἀλεξᾶς, τῶν δὲ ζηλωτῶν Σίμων υἱὸς Ἀρί.

(ΙΓ.) Ζ'. Ἐν τούτῳ δ' ἡ λοιπὴ τῶν Ῥωμαίων δύναμις, ἡμέραις ἑπτὰ καταστρεφαιμένη τοὺς τῆς Ἀντωνίας θεμελίους, μέχρι τοῦ ἱεροῦ πλατεΐαν ἀνοδὸν ὑπὲρ τρεπίσαντο. Πλησιάσαντα δὲ τῷ πρώτῳ περιβόλῳ τὰ τάγματα κατήρχετο χωμάτων, τὸ μὲν ἄντικρυς τῆς τοῦ εἰσῶ ἱεροῦ γωνίας, ἥτις ἦν κατ' ἄρκτον καὶ δύσιν, τὸ δὲ κατὰ τὴν βορείον ἐξέδραν, ἣ μετὰ τῶν δύο πυλῶν ἦν, τῶν δὲ λοιπῶν δύο θάτερον μὲν κατὰ τὴν ἐσπέριον στοὰν τοῦ ἱεροῦ, τὸ δὲ ἕτερον ἐξω κατὰ τὴν βορείον. Προὔκοιτο μὲντοι μετὰ πολλοῦ καμάτου καὶ ταλαιπωρίας αὐτοὺς τὰ ἔργα, καὶ τὴν ὕλην ἀφ' ἑκατὸν σταδίων συγκομιζουσιν. Ἐκακοῦντο δ' ἐσθ' ὀπῆ καὶ κατ' ἐπιβουλὰς αὐτοῖ, διὰ περιουσίαν τοῦ κρατεῖν ὄντες ἀδύναστοι, καὶ δι' ἀπόγνωσιν ἤδη σωτηρίας χρώμενοι τολμηροτέροις τοῖς Ἰουδαίοις. (ΙΔ.) Τῶν γὰρ ἱππέων τινὲς, ὅποτε προελθοῖεν ἐπὶ ξυλίσαν ἢ χόρτου συλλογὴν, τὸν τῆς κομιδῆς χρόνον, ἀνίσταν βόσκεισθαι τοὺς ἱπποὺς ἀπογαλινούντες, ὅς οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ στίφος ἐκπηδῶντες ἤρπαζον. Καὶ τούτου συνεχῶς γινομένου, νομίσας Καῖσαρ, ὅπερ ἦν, ἀμελεῖα τῶν σφετέρων πλέον ἢ τῇ Ἰουδαίων ἀνδρείᾳ γίνεσθαι τὰς ἀρπαγὰς, ἔγνω σκυθρωπότερον τοὺς λοιποὺς πρὸς φυλακὴν τῶν ἱππῶν ἐπιστρέφει· καὶ κελεύει στρατιωτῶν ἕνα, φόβῳ τοῖς ἄλλοις ἐτήρησε τοὺς ἱπποὺς. Οὐκέτι γὰρ εἶων νέμεσθαι, καθάπερ δὲ συμπεφυκότες αὐτοὶ ἐπὶ τὰς χρεῖας ἐξήσαν. Οἱ μὲν οὖν προσεπολέμουν τῷ ἱερῷ καὶ τὰ χωμάτα διήγειρον.

(ΙΕ.) ἦ. Μετὰ δὲ μίαν ἡμέραν αὐτῶν τῆς ἀνοδοῦ πολλοὶ τῶν στασιαστῶν, οἷς ἀρπαγαὶ τε ἐπέλειπον καὶ ὁ λιμὸς ἤπειγε, συνελθόντες ταῖς κατὰ τὸ Ἑλαιῶν ὁδὸς

putabat, si fortiter dimicasset : Judæis autem ministrabat audaciam et proprium cuiusque periculum, et quod templo metuerent, quodque tyrannus instaret, alios quidem obsecrans, alios vero verberans et minis incitans. Verum accidebat ut maxima ex parte stalaria esset pugna, atque in exiguo spatio et celeriter huc illuc inclinaret acies : neutra enim pars prolixum fugiendi vel persequendi spatium habebat. Semper autem, prout res eveniebat, ex Antonia tumultus erat, ad suos clamantium, si superarent, ut bono animo essent, sin vero fugerent, ut fugam sisterent : eratque veluti quoddam belli theatrum; nec enim vel Titum vel eos qui cum eo erant, quicquam latebat eorum quæ in pugna gerebantur. Postremo, nona noctis hora cæpto prælio, non nisi post quintam diei horam diremptum est, quum neutri eo loco unde pugnam iniere certa fuga cessissent, verum mediam in ancipiti acie victoriam reliquissent. Et Romanorum quidem plurimi egregie dimicabant : Judæorum vero, ex parte Simonis, Judas Mertonis filius, et Simon Josiæ; ex Idumæis, Jacobus et Simon, hic Cathlæ filius, Jacobus autem Sosæ; atque ex Joannis factione, Gyphthæus et Alexas; et ex zelotis, Simon filius Ari.

(XIII.) 7. Interea autem reliqua Romanorum manus, septem diebus Antonia fundamentis eversis, latum ad templum ascensum muniverunt. Et legiones quum primo muro appropinquassent, aggeres moliri cœperunt : unum quidem contra interioris templi angulum, qui ad septemtrionem orientemque spectabat; alterum vero ad exedram septemtrionalem, quæ inter duas portas erat; reliquorum vero duorum unum contra porticum occidentalem templi exterioris, alterum vero contra septemtrionalem. Verumtamen opera illis procedebant magno cum labore et gravi difficultate, materiemque a centesimo usque stadio comportarunt. Interdum autem insidias ipsi lædebantur, utpote minus cauti quod insidiatores facile superare se posse putarint, atque Judæos propter desperationem salutis audaciosiores haberent.

(XIV.) Nonnulli enim equitum, quoties ad lignum sive fœnum colligendum exiissent, interea dum id facerent, equos suos frenis exutos pasci sinebant, quos Judæi per cuneos erumpentes rapiebant. Itaque quum id crebro fieret, Cæsar ratus, id quod verum erat, negligentia suorum magis quam Judæorum fortitudine rapinas contingere, tristi animadversione ceteros ad equorum custodiam revocare statuit; unoque militum qui equum perdiderat morte damnato, eo metu equos suos ceteris conservavit. Nunquam enim eos posthac ad pascendum dimittebant, sed tanquam natura his connexi ad necessaria egrediebantur. Et illi quidem templum oppugnabant et aggeres erigebant.

(XV.) 8. Altera vero die post eorum ascensum multi seditionum, quos rapinæ jam defecerant et fames urgebat, congregati in præsidia Romanorum juxta Olivarum mon-

Ῥωμαίων φυλακαῖς ἐπιτίθενται, περὶ ὧραν ἐνδεκάτην τῆς ἡμέρας, οἰόμενοι πρῶτον μὲν ἀδοκῆτων, ἔπειτα πρὸς θεραπείας ἤδη τοῦ σώματος ὄντων, ῥαδίως διεκπεσεῖν. Προαισθόμενοι δὲ τὴν ἐφοδὸν αὐτῶν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ταχέως ἐκ τῶν πλησίων φρουρίων συνδραμόντες, εἰργὼν ὑπερπηδῶν καὶ διακόπτειν τὸ περιτείχισμα βιαζομένους. Γενομένης δὲ καρτερᾶς τῆς συμβολῆς ἄλλα τε πολλὰ παρ' ἐκατέρων γενναίως ἐπράχθη (Ῥωμαίων μὲν μετὰ τῆς ἰσχύος ἐμπειρία τοῦ πολεμῆν χρωμένων, Ἰουδαίων δ' ἀπειδέσι ταῖς ὀρυαῖς καὶ τοῖς θυμοῖς ἀκατασχέτοις· ἐστρατήγει δὲ τῶν μὲν αἰδῶς, τῶν δ' ἀνάγκη· τότε γὰρ ἐξαφεῖναι Ἰουδαίους, ὥσπερ ἄρκυσιν ἐνέιλημένους, Ῥωμαίοις αἰσιστον δόκει· κακείνοι μίαν ἐλπίδα σωτηρίας εἶχον, εἰ βιασάμενοι ῥήξειαν τὸ τεῖχος)· καὶ τῶν ἀπὸ σπειράς τις ἱππέων, Πεδάνιος τοῦνομα, τρεπομένων ἤδη τῶν Ἰουδαίων καὶ κατὰ τῆς φάραγγος συνωθουμένων, ῥόθιον ἐκ πλαγίου παρελεύων τὸν ἵππον, ἀρπάζει τινὰ φεύγοντα τῶν πολεμίων, νεανίαν, στίβαρόν τε ἄλλως τὸ σῶμα καὶ καθωπλισμένον, δραζόμενος ἐκ τοῦ σφυροῦ. Τοσοῦτον μὲν ἑαυτὸν ἐκ τρέχοντος ἐπέκλινε τοῦ ἵππου, τοσοῦτον δ' ἐπεδείξατο τῆς τε δεξιᾶς τὸν τόνον καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος, ἔτι δ' ἐμπειρίας ἱππικῆς. Ὁ μὲν οὖν ὥσπερ τι κειμήλιον ἀρπασάμενος ἤκε φέρων Καίσαρι τὸν αἰχμάλωτον. Τίτος δὲ τὸν μὲν λαβόντα τῆς δυνάμεως θαυμάσας, τὸν δὲ ληφθέντα τῆς περὶ τὸ τεῖχος ἐπιχειρήσεως κολάσαι κελεύσας, αὐτὸς ἐν ταῖς περὶ τὸ ἱερὸν διαμάχαις ἦν καὶ τὰ χόματα κατήπειγεν.

(ΙΖ.) θ'. Ἐν ᾧ Ἰουδαῖοι κακούμενοι ταῖς συμβολαῖς, αἰεὶ κατ' ὀλίγον κορυφουμένου τοῦ πολέμου καὶ τῷ ναφ' προσέρποντος, καθάπερ σηπομένου σώματος, ἀπέκοπτον τὰ προελημμένα μέλη, φθάνοντες τὴν εἰς τὸ πρόσω νομήν. Τῆς γὰρ βορείου καὶ κατὰ δύσιν στοᾶς τὸ συνεχὲς πρὸς τὴν Ἀντωνίαν ἐμπρήσαντες, ἔπειτα ἀπέρρηξαν ὅσον πήχεις εἴκοσι, ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἀρξάμενοι καλεῖν τὰ θῆγια. Μετὰ δ' ἡμέρας δύο, τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ προελημμένου μηνός, τὴν πλησίον στοᾶν ὑποπιμπρᾶσι Ῥωμαῖοι, καὶ μέχρι πεντεκαίδεκα πηγῶν προκόψαντες τοῦ πυρός, ἀποκόπτουσιν ὁμοίως Ἰουδαῖοι τὴν ὄροφν, μήτε καθ' ἅπαν ἐξισταμένοι τῶν ἔργων καὶ τὸ πρὸς τὴν Ἀντωνίαν συναφῆς αὐτῶν διαιροῦντες, καὶ παρὸν κωλύειν ὑποπιμπράντας. Οἱ δὲ πρὸς τὴν ἐμβολὴν τοῦ πυρός ἡρεμήσαντες τὴν νομήν ἐμέτρησαν αὐτῷ σφίσι χρησίμως. Περὶ μὲν δὴ τὸ ἱερὸν οὐ διέλιπον αἱ συμβολαί, συνεχὲς δ' ἦν κατὰ μέρος ἐκθεόντων ἐπ' ἀλλήλους ὁ πόλεμος.

(ΙΖ.) ι'. Τῶν Ἰουδαίων δὲ τις κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἀνὴρ τὸ τε σῶμα βραχύς καὶ τὴν δὴν εὐκαταφρόνητος, γένους τε ἔνεκα καὶ τῶν ἄλλων ἄσημος (Ἰωνάθης ἐκαλεῖτο) προελθὼν κατὰ τὸ τοῦ ἀρχιερέως Ἰωάννου μνημεῖον, ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ὑπερηφάνως ἐφθέγγετο καὶ τὸν ἄριστον αὐτῶν εἰς μονομαχίαν προὐκαλεῖτο. Τῶν δὲ ταύτῃ παρατεταγμένων οἱ πολλοὶ

tem, circa undecimam diei horam, impetum faciunt, sperantes primo quidem inopinatos, deinde corporis curandi causa quiescentes facile perrupturos esse. Verum Romani quum illorum eruptionem praesensissent, concursumque fecissent ex propinquis custodiis, obstabant eis murum transcendere et vi perrumpere conantibus. Acri autem pugna conserta, et alia multa fortiter utrinque gesta sunt quum Romani quidem praeter fortitudinem etiam bellandi peritia, Judaei vero immoderato impetu et effrenatis animis uterentur: illos autem pudor quidem urgebat, hos vero necessitas: tunc enim dimittere Judaeos, velut reti comprehensos, Romanis turpissimum videbatur; et illi unam spem salutis, si murum perrumpere possent, habebant; et quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Judaeis jam in fugam versis atque in vallem coactis, equo a latere incitato praetervectus, corripit unum ex hostibus fugientem, juvenem, et alias corpore validum et armis undique ceptum, talo comprehensum. Tantum quippe se inclinavit equo currente, tantamque dextras vim et reliqui corporis, itemque equestris peritiae ostendit. Et ille quidem, tantum pretiosi aliquid rapuisset, captivum secum adducens ad Caesarem venit. Titus autem vires illius, qui eum ceperat, admiratus, et captivo, quia murum aggressus est, supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, atque aggeribus erigendis instabat.

(XVI.) 9. Interim Judaei in conflictibus pessumdati, paulatim semper ascendente bello et in templum serpente, sicuti in corpore putrescente, membra in quae jam invaserat abscindebant, priusquam ulterius grassaretur. Nam quum porticus partem quae a septemtrione et occasu conjuncta erat Antoniae incendissent, postea ad viginti cubitos abruerunt, suis manibus sacra adyta urere aggressi. Biduo autem post, vicesimo et quarto mensis praedicti die, vicinam porticum incenderunt Romani; flammaque ad cubitos quindecim progressa, Judaei similiter tectum abscindunt: et ab operibus eam minime avertentes, quicquid inter ipsos erat et Antoniam, diruunt, etiam quum liceret eis incendium prohibere. Illi autem, quum primum ignis injiceretur, otiosi, ejus cursum pro sua utilitate metiebantur. Ac circa templum acie configere non desinebant, sed frequens erat singulorum contra se invicem excurrentium pugna.

(XVII.) 10. Hisdem autem diebus quidam ex Judaeis vir et corpore brevis et vultu despicabilis, tamque genere quam rebus aliis ignobilis, Jonathas nomine, progressus ad Joannis pontificis monumentum, quum alia multa superbe ad Romanos proloquutus est, tum quem fortissimum haberent ad singulare certamen provocavit. At eorum qui in acie ex adverso instructa stetere, multi quidem dedigna-

μὲν ὑπερηφάνουν, ἦσαν δ' οἱ κατὰ τὸ εἰκὸς ἐδεδοίκεσαν·
 ἤπιετο γέ μὴν τινῶν καὶ λογισμὸς οὐκ ἀσύνετος, θα-
 νατῶντι μὴ συμπλέκεσθαι· τοὺς γὰρ ἀπεγνωκότας
 τὴν σωτηρίαν τὰ τ' ἄλλα καὶ τὰς ὁρμὰς ἀταμιεύτους
 ἔχειν καὶ τὸ θεῖον ἀδυσώπητον· τό τε παραβάλλεσθαι
 πρὸς οὐς καὶ τὸ νικᾶν οὐ μέγα καὶ μετ' αἰσχύνης τὸ
 λειφθῆναι σφαλερὸν, οὐκ ἀνδρείας, ἀλλὰ θρασύτητος
 εἶναι. Μηδενὸς δ' ἐπὶ πολὺ προϊόντος, καὶ τοῦ Ἰου-
 δαίου πολλὰ κατακερτομούντος αὐτοὺς εἰς δεξιάν (ἀλα-
 10 ζῶν γὰρ τις ἦν αὐτὸς σφόδρα καὶ τῶν Ῥωμαίων ὑπερ-
 ῥφανος) Πούδης τὰς ὁδοὺς, τὸν ἐκ ἰλῆς ἱππέων,
 βδελυξάμενος αὐτοῦ τὰ τε βήματα καὶ τὸ αὐθαδὲς
 (εἰκὸς δὲ καὶ πρὸς τὴν βραχύτητα τοῦ σώματος αὐτὸν
 ἀπερισκεπτός ἐπαρθῆναι) προπηδᾷ· καὶ τὰ μὲν ἄλλα
 15 περιτὴν συμβαλὼν, προεδόθη δ' ὑπὸ τῆς τύχης. Πε-
 σόντα γὰρ αὐτὸν ὁ Ἰωνάθης ἀποσφάττει προσδραμῶν,
 ἐπειτα ἐπιβάς τῳ νεκρῷ τό τε ξίφος ἡμαγμένον ἀνέσειε
 καὶ τῇ λαίᾳ τὸν θυρεὸν, ἐπηγάλαξέ τε τῇ στρατιᾷ
 πολλὰ, καὶ πρὸς τὸν πεσόντα κομπάζων, καὶ τοὺς
 20 ὄρῳντας Ῥωμαίους ἐπισκώπτων, ἕως αὐτὸν ἀνασκιρ-
 τῶντα καὶ ματαίζοντα Πρίσκος τις ἑκατοντάρχης το-
 ξεύσας διήλασε βέλει. Πρὸς δ' τῶν τε Ἰουδαίων καὶ
 τῶν Ῥωμαίων κραυγὴ συνεζήρθη διάφορος. Ὁ δὲ
 δινηθεὶς ἐκ τῶν ἀληθδόνων ἐπὶ τὸ σῶμα τοῦ πολεμίου
 25 κατέπεσεν, ὡκυάτην ἀποφῆνας ἐν πολέμῳ τὴν ἐπὶ τοῖς
 ἀλόγως εὐτυχούσι νέμεσιν.

ΚΕΦ. Γ'

Οἱ δ' ἀνὰ τὸ ἱερὸν στασιασταὶ φανερώς τ' οὐκ ἀνέ-
 σαν τοὺς ἐπὶ τῶν χωμάτων στρατιώτας ἀμυνόμενοι
 καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ τοῦ προειρημένου μηνὸς ἐ-
 30 δδόμη καὶ εἰκάδι ὅλον ἐνασκευάζοντα. Τῆς ἐσπερίου
 στοᾶς τὸ μεταξὺ τῶν δοκῶν καὶ τῆς ὑπ' αὐταῖς ὁροφῆς
 ὕλης ἀναπιμπλάσιν αὐτῆς, πρὸς δὲ ἀσφάλτου τε καὶ
 πύσσης, ἐπειτα ὡς καταπονόμενοι δῆθεν ὑπεχώρουν.
 Πρὸς δ' τῶν μὲν ἀσκέπτων πολλοὶ ταῖς ὁρμαῖς φερόμενοι
 35 προσέκειντο τοῖς ὑποχωροῦσιν, ἐπὶ τε τὴν στοᾶν ἐπὶ δὼν
 προσθέμενοι κλίμακας· οἱ δὲ συνετώτεροι, τὴν ἀλογον
 τροπὴν τῶν Ἰουδαίων ὑπονοήσαντες, ἔμενον. Κατε-
 πλήσθη μέντοι τῶν ἀναπηδησάντων ἡ στοᾶ, καὶ τούτῳ
 οἱ Ἰουδαῖοι πᾶσαν ὑποπιμπράσιν αὐτήν. Αἰρομένης
 40 δ' αἰφνιδίως πάντοθεν τῆς φλογός, τοὺς τε ἔξω τοῦ
 κινδύνου Ῥωμαίους ἐκπλητῆς ἐπέσχε δεινὴ καὶ τοὺς
 περισχεθέντας ἀμηχανία. Κυκλούμενοι δ' ὑπὸ τῆς
 φλογός, οἱ μὲν εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω κατεκρήμνιζον
 ἑαυτοὺς, οἱ δ' εἰς τοὺς πολεμίους· πολλοὶ δ' ἐλπίδι σω-
 45 τηρίας εἰς τοὺς σφετέρους καταπηδῶντες ἐκλῶντο τὰ
 μέλη, πλείστων δ' ἔφθανε τὰς ὁρμὰς τὸ πῦρ, καὶ τινες
 τὴν φλόγα σιδήρῳ. Περιεῖχε δ' εὐθὺς καὶ τοὺς ἄλλους
 φθειρομένους τὸ πῦρ ἐπὶ πλείστον ἐκφερόμενον. Καί-
 50 σαρα δὲ, καίπερ χαλεπαίνοντα τοῖς ἀπολλυμένοις,
 ἐπειδὴ δόξα παραγγελματος ἀναβεθήκεσαν, ὅμως
 οἴκτος εἰσῆει τῶν ἀνδρῶν, καὶ μηδενὸς προσαμύνειν
 δυναμένου. Τοῦτο γοῦν παραμύθιον ἦν τοῖς φθειρο-

bantur; erant autem inter eos (ut verisimile) etiam qui ti-
 merent: ceterum quosdam non inconsulta movebat ratio,
 cum mortis cupido non esse conflegendum: nam qui de
 salute desperassent, eos præter alia temerario impetu ferri,
 Deumque non respicere: et cum his in discrimen venire,
 quos neque vincere magnum sit, et vinci cum dehonestamento
 periculosum, non fortitudinis, sed audaciæ videri. Quum
 autem diu nemo procederet, multaque Judæus eorum
 timiditati illuderet, ut qui in se valde arrogans esset et Ro-
 manorum contemptor, Pudens quidam nomine, ex ala
 equitum, et verba illius et insolentiam detestatus, fortasse
 autem etiam corporis brevitæ inconsiderate sublatus, pro-
 siliiit; et cetera quidem superior erat in conflictu, sed
 a fortuna proditus erat. Ipsum enim Jonathas quum ceci-
 disset accurrens interficit; deinde pede supra mortuum po-
 sito, et gladium cruentum quatiebat, lavaque scutum,
 atque multis acclamavit exercitui, et cæso insultans, et
 Romanis spectantibus obtrectans, donec eum tripudiantem
 et vana jactantem Priscus quidam centurio sagitta trans-
 fixit. Quo facto et Judæorum et Romanorum clamor diver-
 sus excitatus est. Ille autem, vertigine ex dolore correptus,
 in corpus hostis cecidit; ostenditque in bello velocissimam
 ultionem sequi immerito fortunatos.

CAP. III. (XVIII.)

Seditiosi autem qui in templo erant, et aperte milites in
 aggere versantes quotidie propulsare non cessabant, et
 vicesimo die prædicti mensis hujusmodi dolum commo-
 liuntur. Occidentalis porticus spatium, quod inter culmen
 et trabes erat vacuum, ligno arido, itemque sulphure ac
 bitumine replevere: deinde, tanquam scilicet labore defa-
 tigati, cedebant. Quare multi quidem improvisi impetu
 concitati instabant fugientibus, et in porticum ascendere
 admotis scalis nitebantur: at prudentiores, illam sine causa
 fugam Judæorum suspectam habentes, locis suis manebant.
 Verumtamen iis qui ascenderant repleta est porticus: et
 tunc Judæi ipsam totam succendunt. Quum autem undique
 subito flamma excitaretur, et Romanos qui extra periculum
 steterunt ingens stupor invasit, et eos quos incendium ce-
 perat occupavit desperatio. Qui vero flammis circumdati
 erant, alii semetipsos retrorsum in urbem præcipitabant,
 alii vero in hostes; multique spe salutis in suos desilientes
 membra frangebant: plurimos, dum effugere conantur,
 præveniebat incendium: nonnullique ferro flammam ante-
 vertebant. Statim vero et eos, qui alias neci darentur,
 ignis comprehendebat, longe lateque pervagatus. Cæsa-
 rem vero, licet morientibus succensentem, quod injussi
 porticum ascenderant, misericordia tamen eorum tetigit,
 quum et nemo opem ferre posset. Hoc erat tamen solatiu

μένοις, τὸ βλέπειν ὑπὲρ οὗ τις ἤφειε τὴν ψυχὴν ὀδυνώμενον· βοῶν τε γὰρ αὐτοῖς καὶ προπηδῶν καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐκ τῶν ἐνότων ἐπαμύνειν παρακαλῶν ὄμιλος ἦν. Τὰς δὲ φωνὰς ἑκάστος καὶ τὴν διάθεσιν, ὥσπερ
 5 τι λαμπρὸν ἀποφέρων ἐντάφιον, εὐθυμος ἀπέθνησκεν. Ἐνιοὶ γε μὴν ἐπὶ τὸν τοῖχον τῆς στοᾶς ὄντα πλατύν ἀναχωρήσαντες ἐκ μὲν τοῦ πυρὸς διεσώθησαν, ὑπὸ δὲ τῶν Ἰουδαίων περισχεθέντες ἐπὶ πολὺ μὲν ἀντέσχον διατιτρωσχομένοι, τέλος δὲ πάντες ἔπεσον,

11 (Θ'). β'. καὶ τελευταῖον τις αὐτῶν νεανίας, ὀνόματι Λόγγος, θλον ἐπικοσμήσας τὸ πάθος, καὶ κατ' ἀνδρα μνήμης ἀξίον ὄντων πάντων τῶν ἀπολωλότων ἄριστος φανεῖς, ὃν οἱ μὲν Ἰουδαῖοι τῆς τε ἀλκῆς ἀγάμενοι, καὶ ἄλλως ἀνελεῖν ἀσθενοῦντες καταδῆναι πρὸς
 15 αὐτοὺς ἐπὶ δεξιᾷ παρακάλουν, ὃ δὲ ἀδελφὸς Κορνήλιος ἐκ θατέρου, μὴ κατασιγῆναι τὸ σφέτερον κλέος καὶ τὴν Ῥωμαίων στρατιάν. Τούτῳ πεισθεὶς καὶ διαράμενος φανερὸν ἑκατέροις τοῖς τάγμασι τὸ ξίφος ἑαυτὸν ἀναιρεῖ. Τῶν δὲ τῷ πυρὶ περισχεθέντων Σερτώριός
 20 τις πανουργία διασώζεται. Προσκαλεσάμενος γάρ τινα τῶν συστρατιωτῶν Λούκιον, ὃ συνεσκήνει, μεγάλη τῇ φωνῇ, « κληρονόμον, ἔφη, καταλείπω σε τῶν « ἑμαυτοῦ κτημάτων, εἰ προσελθῶν με δέξαιο. » Τοῦ δὲ ἐτοίμως προσδραμόντος, ὃ μὲν ἐπ' αὐτὸν κατενεχθεὶς
 25 ἔλχεν, ὃ δὲ δεξιόμενος ὑπὸ τοῦ βάρους τῷ λιθοστρώτῳ προσαραχθεὶς παραχρῆμα θνήσκει. Τοῦτο τὸ πάθος πρὸς καιρὸν μὲν Ῥωμαίοις ἐνεποίησεν ἀθυμίαν, πρὸς δὲ τὸ μέλλον θμῶς κατεσκεύασε φυλακτικωτέρους, καὶ πρὸς τὰς τῶν Ἰουδαίων ἐνέδρας ὠφέλησεν, ἐν αἷς τὰ
 30 πολλὰ δι' ἄγνοιαν τῶν τόπων καὶ τὸ ἦθος τῶν ἀνδρῶν ἐβλάπτοντο. Κατεκάθη δὲ ἡ στοὰ μέχρι τοῦ Ἰωάννου πυργου, ὃν ἑκείνος ἐν τῷ πρὸς Σίμωνα πολέμῳ κατεσκεύασεν ὑπὲρ τὰς ἐξαγούδας ὑπὲρ τὸν ξυστὸν πύλας· τὸ δὲ λοιπὸν ἐπὶ διεφθαρμένοις ἦδη Ἰουδαῖοι τοῖς ἀνα-
 35 βᾶσιν ἀπέκοψαν. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ καὶ Ῥωμαῖοι τὴν βόρειον στοὰν ἐνέπηρσαν μέχρι τῆς ἀνατολικῆς ὀλῆς, ὣν ἡ συνάπτουσα γωνία τῆς Κεδρώνος καλουμένης φάραγγος ὑπερδεδόμητο, παρ' ὃ καὶ φοβερὸν ἦν τὸ βάθος. Καὶ τὰ μὲν περὶ τὸ ἱερὸν ἐν τούτοις ἦν.

10 (Κ'). γ'. Τῶν δ' ὑπὸ τοῦ λιμοῦ φθειρομένων κατὰ τὴν πόλιν ἄπειρον μὲν ἔπιπτε τὸ πλῆθος, ἀδιήγητα δὲ συνέβαινε τὰ πάθη. Καθ' ἑκάστην γὰρ οἰκίαν εἰ που τροφῆς παραφανείη σικιά, πολέμος ἦν, καὶ διὰ χειρῶν ἐχώρουν οἱ φιλτατοὶ πρὸς ἀλλήλους, ἐξαργύζοντες τὰ
 15 ταλαίπωρα τῆς ψυχῆς ἐφόδια. Πίστις δ' ἀπορίας οὐδὲ τοῖς θνήσκουσιν ἦν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκπνέοντας οἱ ληστὰι διηρέων, μὴ τις ἐπὶ κόλπον ἔχων τροφὴν σκῆπτοιτο τὸν θάνατον αὐτοῦ. Οἱ δ' ὑπ' ἐνδείας κεχρηγότες ὥσπερ λυσσῶντες κύνες ἐσφάλλοντο, καὶ παρεφέροντο ταῖς τε
 20 θύραις ἐνσειόμενοι μεθυσάντων τρόπον καὶ ὑπ' ἀμηχανίας εἰς τοὺς αὐτοὺς οἴκους εἰσπηδῶντες δις ἢ τρίς ὥρα μιᾷ. Πάντα δ' ὑπ' ὀδόντας ἦγον ἡ ἀνάγκη, καὶ τὰ μὴδὲ τοῖς βυπαρωτάτοις τῶν ἀλόγων ζώων πρόσφορα συλλέγοντες ἐσθίειν ὑπέφερον. Ζωστήρων γούν καὶ

pereuntibus, ipsum dolentem cernere, pro quo vitam quisque prodigebat : nam palam erat quod iis acclamaret et prosiliret, comitesque suos obsecraret pro virili quemque sua auxilium ferre. Has voces et dolore Caesaris, veluti splendidas exsequias, quisque reportans, hilari animo moriebatur. Ceterum nonnulli, qui in partem porticus latiore se receperant, ex igni quidem evaserunt, a Judæis vero circumdati diu quidem saucii restiterunt ; tandem vero universi cecidere,

(XIX.) (2) et postremo ex illis juvenis, nomine Longus, qui toti huic calamitati ornamento fuit, et quamvis sigillatim digni sint memoria qui periire, omnium tamen fortissimum se ostendit : quem Judæi quidem, et fortitudinem ejus admirantes et quia alioqui interficere eum non poterant, ad ipsos fide sua data descendere hortabantur ; frater vero ejus Corneius, qui ex altera parte stabat, ne gloriam suam Romanamque militiam dehonestaret, orabat. Huic dicto audiens, sublatoque altius gladio, ut ab utraque parte cerneretur, semetipsum occidit. Eorum autem, qui ab igne circumdati erant, Sertorius quidam calliditate servatus est. Appellato enim clara voce Lucio quodam commilitone et contubernali suo, « hæredem te, inquit, relinquo totius patrimonii mei, « si propius accedens me exceperis. » Quum autem is prompto animo accurrisset, ille quidem, qui se in eum projecerat, vitam servavit ; qui vero eum exceperat, pondere allisus pavimento continuo moritur. Hoc ipsum quod accidit paulisper quidem Romanis mæstitiam inferebat ; in posterum tamen cautiores effecit, et adversus Judæorum insidias nonnihil contulit, quibus plerumque ex locorum ignoratione hominumque ingenio lædebantur. Verum porticus exusta est ad turrim usque Joannis, quam ille, quum bellum adversus Simonem gereret, edificaverat super portas quæ ultra Xystum ducerent : reliquum vero Judæi, postquam consumpti fuerant qui ascenderant, absciderunt. Sequenti autem die Romani quoque porticum septemtrionalem ad orientalem usque totam incenderunt, quarum angulus utraque connectens super vallem quæ Cedronis appellatur ædificata erat, ubi et horribilis erat ejus profunditas. Et circa templum quidem ita se res habebant.

(XX.) 3. Eorum autem qui per civitatem fame perierunt infinita quidem cecidit multitudo : calamitates vero quas passi sunt enarrari non possunt. Per singulas quippe domos, sicuti vel umbra apparuisset cibi, bellum gerebatur, et amicissimi quique inter se dimicabant, sibi invicem misera vitæ subsidia eripientes. Nec mors ipsa fidem penuriæ faciebat, sed eos etiam qui extremum spiritum exhalabant, perscrutabantur latrones, ne quis forte cibum in sinu abditum gerens se mori simularet. Ipsi autem præ inedia hiantes huc illuc, tanquam rabidi canes, vagi atque incerti ferebantur, et foribus illisi instar ebriorum et præ consilii inopia in easdem domos bis terve unius horæ spatio irruebant. Porro omnia necessitas mandere cogebat : atque etiam quæ ne sordidissimis quidem animalium ratione carentium usui sunt, ea colligentes comedere sustinebant. Imo nec cin-

ὑποδημάτων τὸ τελευταῖον οὐκ ἀπέσχοντο, καὶ τὰ
 δέρματα τῶν θυρεῶν ἀποδέρνοντας ἐμασῶντο. Τροφή
 δ' ἦν καὶ χόρτου τισὶ παλαιοῦ σπαράγματα· τὰς γὰρ
 Ἰνας ἐνιοὶ συλλέγοντες ἐλάχιστον σταθμὸν ἐπώλουν
 Ἀττικῶν τεσσάρων. Καὶ τί δεῖ τὴν ἐπ' ἀψύχοις ἀναι-
 δεῖαν τοῦ λιμοῦ λέγειν; εἰμι γὰρ αὐτοῦ δηλώσω ἐργον
 ὅλον μήτε παρ' Ἑλλήσι μήτε παρὰ βαρβάρους ἱστῶρη-
 ται, φρικτὸν μὲν εἰπεῖν, ἀπιστον δ' ἀκοῦσαι. Καὶ ἐγὼ
 δὲ μὴ δόξαιμι τερατεύεσθαι τοῖς αὐθις ἀνθρώποις, κὰν
 10 παρελπίον τὴν συμφορὰν ἡδέως, εἰ μὴ τὸν κατ' ἐμαυ-
 τὸν εἶχον ἀπείρους μάρτυρας. Ἄλλως τε καὶ ψυχρὰν
 ἂν κατεθέμην τῇ πατρίδι χάριν, καθυφέμενος τὸν λόγον
 οὗ πέπονθε τὰ ἔργα.

(ΚΑ'). δ'. Γυνή τις τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην κατοικούν-
 15 των, Μαρία τοῦνομα, πατὴρ Ἑλεαζάρου, κώμης Βηθε-
 ζώδ (σημαίνει δὲ τοῦτο οἶκος ὑψώπου), διὰ γένος καὶ
 πλοῦτον ἐπίσημος, μετὰ τοῦ λοιποῦ πλήθους εἰς τὰ Ἱε-
 ροσόλυμα καταφυγούσα συνεπολιορκεῖτο. Ταύτης τὴν
 μὲν ἄλλην κτῆσιν οἱ τύραννοι διήρπασαν, ὅσῃν ἐκ τῆς
 20 Περαιᾶς ἀνασκευασαμένη μετήνεγκεν εἰς τὴν πόλιν,
 τὰ δὲ λείψανα τῶν καίμηλίων κὰν εἰ τι τροφῆς ἐπι-
 νοηθείη, καθ' ἡμέραν εἰσπηδύνωντες ἤρπαζον οἱ δορυφό-
 ροι. Δεινὴ δὴ τὸ γύναιον ἀγανάκτησις εἰσῆει, καὶ
 πολλάκις λοιδορούσα καὶ καταρωμένη τοὺς ἄρπαγας ἐφ'
 25 ἑαυτὴν ἠρέθιζεν. Ὡς δ' οὔτε παροξυνόμενος τις οὔτ'
 ἐλεῶν αὐτὴν ἀνῆρει, καὶ τὸ μὲν εὐρεῖν τι σιτίον ἄλλοις
 ἐκοπία, πανταχόθεν δ' ἀπορον ἦν ἡδὴ καὶ τὸ εὐρεῖν, ὃ
 λιμὸς δὲ διὰ σπλάγχχνων καὶ μυελῶν ἐχώρει, καὶ τοῦ
 λιμοῦ μᾶλλον ἐξέκαιον οἱ θυμοὶ, σύμβουλον λαβοῦσα
 30 τὴν ὀργὴν μετὰ τῆς ἀνάγκης ἐπὶ τὴν φύσιν ἐχώρει,
 καὶ τὸ τέκνον (ἦν δ' αὐτῇ παῖς ὑπομάστιος) ἄρπασα-
 μένη, « βρέφος, εἶπεν, ἄθλιον, ἐν πολέμῳ καὶ λιμῷ
 « καὶ στάσει, τίني σε τηρήσω; Τὰ μὲν παρὰ Ῥωμαίοις
 « δουλεία, κὰν ζήσωμεν ἐπ' αὐτοῖς· φθάνει δὲ καὶ
 35 « τὴν δουλείαν ὃ λιμὸς, οἱ στασιάζουσι δ' ἀμφοτέρων
 « χαλεπώτεροι. Ἰθὶ γενοῦ μοι τροφή, καὶ τοῖς στα-
 « σιασταῖς ἐρινύς καὶ τῷ βίῳ μῦθος, ὃ μόνος ἐλλείπων
 « ταῖς Ἰουδαίων συμφοραῖς. » Καὶ ταῦθ' ἅμα λέγουσα
 κτείνει τὸν υἱὸν, ἔπειτ' ὀπτήσασα τὸ μὲν ἥμισυ κατε-
 40 σθίει, τὸ δὲ λοιπὸν κατακαλύψασα ἐφύλαττεν. Εὐθέως
 δ' οἱ στασιάζουσι παρῆσαν, καὶ τῆς ἀθεμίτου κνίσσης
 σπᾶσαντες ἠπειλοῦν, εἰ μὴ δείξειε τὸ παρασκευασθὲν,
 ἀποσφάζειν αὐτὴν εὐθέως. Ἡ δὲ καὶ μοῖραν αὐτοῖς
 εἰπούσα καλὴν τετρηχέναι, τὰ λείψανα τοῦ τέκνου διε-
 45 κάλυψε. Τοὺς δὲ εὐθέως φρίκη καὶ φρενῶν ἔκστασις
 ἦρει καὶ παρὰ τὴν ὄψιν ἐπεπήγεσαν. Ἡ δὲ, « ἐμὸν,
 « ἔφη, τοῦτο τὸ τέκνον γνήσιον, καὶ τὸ ἔργον ἐμόν. Φά-
 « γετε, καὶ γὰρ ἐγὼ βέβρωκα, μὴ γέννησθε μήτε μαλα-
 « κώτεροι γυναικὸς μήτε συμπαθέστεροι μητρός. Εἰ δ'
 50 « ὑμεῖς εὐσεβεῖς καὶ τὴν ἐμὴν ἀποστρέφεσθε θυσίαν,
 « ἐγὼ μὲν ἥμισυ βέβρωκα, καὶ τὸ λοιπὸν δ' ἐμοὶ
 « μεινάτω. » Μετὰ ταῦτα οἱ μὲν τρέμοντες ἐξήσαν,
 πρὸς ἐν τούτῳ δεῖλοι, καὶ μόλις ταύτης τῆς τροφῆς τῇ
 μητρὶ παραχώρησαντες. Ἀνεπλήσθη δ' εὐθέως ὅλη

cingulis nec calceamentis denique abstinerunt, atque ipsa
 scutorum coria avulsa dentibus conficiebant. Quin etiam
 nonnullis vetusta fœni præsægmina esui fuere: quidam enim
 festucas colligentes, levissimum pondus quattuor drachmis
 Atticis vendebant. Et quid opus est impudentiam famis
 ex rebus inanimatis ostendere? nam facilius dicturus sum,
 quale nec apud Græcos nec barbaros memoratur, et quod
 dictu quidem horrendum, auditu vero incredibile videbitur.
 Atque libens hanc calamitatem ipse præterissem, ne
 posteris portentosa loqui existimer, nisi ex nostræ ætatis
 hominibus testes haberem innumeros. Ceterum et frigidam
 patriæ referrem gratiam, si quæ mala re ipsa perpessa est
 oratione dissimularem.

(XXI.) 4. Mulier ex iis qui trans Jordanem habitant, Maria
 nomine, patre Eleazaro, ex vico Bethzob (significat autem
 id hyssopi domum), genere atque opibus illustris, quum
 Hierosolyma perfugisset una cum reliqua multitudine obesa
 tenebatur. Hujus ceteras quidem facultates, quas illa e re-
 gione ultra amnem collectas in urbem advexerat, tyranni
 diripuerant, reliquias vero rerum pretiosarum, et si quid
 alimenti conquiri poterat, irruentes quotidie satellites aufe-
 rebant. Itaque gravis indignatio mulieri incessit: ac sæ-
 penumero conviciis et imprecationibus prædones in semeti-
 psam irritabat. Quum autem nemo aut ira incensus aut ex
 misericordia ipsam interficeret, læderetque ipsam aliis qui-
 dem cibum parare, nec vero jam parandi modus ullus su-
 peresset, sed fames per viscera ac medullas grassaretur,
 fameque ipsa gravius etiam ira excandesceret, in consilium
 adhibita indignatione itemque necessitate, contra naturam
 ibat, quumque filium arripisset (erat autem ipsi puer adhuc
 lactens), « infans, inquit, miselle, bello et fame et seditione
 « gliscentibus, cui te servavero? Apud Romanos quidem,
 « tametsi vivere detur, servitus nos manet: verum et
 « servitutem prævenit fames, et factiosi utrisque acerbio-
 « res sunt. Agedum, esto mihi cibus, et seditiosis furia,
 « atque vitæ fabula, quæ sola deest cladibus Judæorum. »
 Simul ac ista diceret filium jugulat: coctum deinde ipsa
 quidem dimidium comedit, adoportum vero reliquum ser-
 vabat. Confestim vero seditiosi aderant, et nefario odore
 naribus hausto, eam se statim necaturos minabantur, nisi
 quod parasset in conspectum daret. Illa autem, quum bo-
 nam ipsis partem se reservasse dixisset, reliquias filii sui
 delexit. Atque horror continuo stuporque eos invasit,
 stabantque spectaculo attoniti. Tum illa, « meus, inquit,
 « vere est filius, meumque hoc facinus. Edite, nam et
 « ipsa comedi: nolite fieri femina molliores, aut matre
 « misericordiores. Quodsi religiosi estis, et ab esu victi-
 « mæ mæe abhorretis, ego quidem dimidium consumpsi,
 « reliquum periande mihi maneat. » Post hæc illi quidem
 tremantes abscessere, ad hoc unum pavidi et hoc genere
 alimenti ægre matri relicto. Mox autem eo scelere universæ

τοῦ μύσου ἡ πόλις καὶ πρὸ ὁμμάτων ἕκαστος τὸ πάθος λαμβάνων, ὡς παρ' αὐτῷ καινοτομηθὲν ἔφριττεν. Σπουδὴ δὲ τῶν λιμωττόντων ἐπὶ τὸν θάνατον ἦν, καὶ μακαρισμὸς τῶν φθασάντων, πρὶν ἀκοῦσαι καὶ θεάσασθαι κακὰ τηλικαῦτα.

ε' Ταχέως δὲ καὶ Ῥωμαίοις διηγγέλθη τὸ πάθος. Τῶν δὲ οἱ μὲν ἠπίσταντο, οἱ δὲ ὤφτειραν, τοὺς δὲ πολλοὺς εἰς μῖσος τοῦ Ἰθνοῦς σφοδρότερον συνέβη προελθεῖν. Καίσαρ δ' ἀπελογεῖτο καὶ περὶ τούτου τῷ Θεῷ, φάσκων
10 « παρὰ μὲν αὐτοῦ Ἰουδαίους εἰρήνην καὶ αὐτονομίαν προτείνεσθαι καὶ πάντων ἀμνηστίας τῶν τετολημμένων, τοὺς δὲ ἀντὶ μὲν διμονοίας στάσιν, ἀντὶ δὲ εἰρήνης πολέμον, πρὸ κόρου δὲ καὶ εὐθηνίας λιμὸν αἰρουμένους, ἰδίαις δὲ χερσὶν ἀρξαμένους καίειν τὸ συντηρούμενον
15 ὑφ' ἡμῶν ἱερὸν, αὐτοὺς εἶναι καὶ τοιαύτης τροφῆς ἀξίους. Καλύφειν μέντοι τὴς τεκνοφαγίας μύσος αὐτῷ τῷ τῆς πατρίδος πτώματι, καὶ οὐ καταλείπειν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ἡλίῳ καθορᾶν πόλιν, ἐν ᾗ μητέρες οὕτω τρέφονται. Προσθήκει μέντοι πρὸ μητέρων πατρᾶσι
20 τὴν τοιαύτην τροφήν, οἱ καὶ μετὰ τηλικαῦτα πάθη μένουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις. » Ταῦθ' ἅμα διεξιὼν ἐνενοεῖ καὶ τὴν ἀπόγνωσιν τῶν ἀνδρῶν · οὐ γὰρ ἂν ἔτι σωφρονῇσαι τοὺς πάντα προπεπονθότας ἐφ' οἷς εἰκὸς ἦν μεταβάλλεσθαι μὴ παθοῦσιν.

ΚΕΦ. Δ'.

25 Ἦδη δὲ τῶν δύο ταγματῶν συντετελεκότων τὰ χῶματα Λώου μηνὸς ὀγδόη, προσάγειν ἐκέλευσε τοὺς κριοὺς κατὰ τὴν ἐσπέρion ἐξέδραν τοῦ ἔσθθεν ἱεροῦ. Πρὸ δὲ τούτων ἕξ ἡμέραις ἀδιαιλέτως ἡ στερροτάτη πασῶν ἐλέπολις τύπτουσα τὸν τοῖχον οὐδὲν ἤνυσεν.
30 ἀλλὰ καὶ ταύτης καὶ τῶν ἄλλων τὸ μέγεθος καὶ ἡ ἀρμονία τῶν λίθων ἦν ἀμείνων. Τῆς δὲ βορείου πύλης ὑπώρυκτον ἕτεροι τοὺς θεμελίους, καὶ πολλὰ ταλαιπωρήσαντες τοὺς ἐμπροσθεν λίθους ἐξεκύλισαν. Ἀνείχετο δ' ὑπὸ τῶν ἐνδοτέρω καὶ διέμενεν ἡ πύλη, μέχρι τὰς διὰ
35 τῶν ὀργάνων καὶ τῶν μοχλῶν ἐπιχειρήσεις ἀπογνόντες κλίμακας ταῖς στοαῖς προσέφερον. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κωλύσαι μὲν οὐκ ἐφθασαν, ἀναβᾶσι δὲ συμπεσόντες ἐμάχοντο, καὶ τοὺς μὲν ἀνωθοῦντες εἰς τοῦπίσω κατεκρήμνιζον, τοὺς δ' ὑπαντιδίζοντες ἀνέχρουν. Πολλοὺς δὲ τῶν κλιμάκων
40 ἀποβαίνοντας, πρὶν φράξασθαι τοῖς θυρεοῖς, παίνοντες ταῖς βομφαῖαις ἐφθانون· ἐνίας δὲ γεμούσας ὀπλιτῶν κλίμακας παρακλίνοντες ἄνωθεν κατέσειον. Ἦν δ' οὐκ ὀλίγος καὶ αὐτῶν φόνος. Οἱ δ' ἀνενέγκαντες τὰς σημαίας περὶ αὐτῶν ἐπολέμουν, δεινὴν ἡγούμενοι καὶ
45 πρὸς αἰσχύνης τούτων τὴν ἀρπαγὴν. Τέλος δὲ καὶ τῶν σημαιῶν οἱ Ἰουδαῖοι κρατοῦσι καὶ τοὺς ἀναβάτας διαφθεῖρουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς τὸ τῶν ἀπολωλότων πάθος ὀρρωδοῦντες ἀνεχώρουν. Τῶν μὲν οὖν Ῥωμαίων ἀπρακτοὶ οὐδεὶς ἀπέθανε, τῶν δὲ στασιαστῶν, οἱ κατὰ
50 τὰς προτέρας μάχας ἡγωνιζάντο γενναίως καὶ τότε, καὶ Ἐλεάζαρος δ' ἀδελφιδεὺς τοῦ τυράννου Σίμωνος. Ὁ δὲ Καῖσαρ, ὅς ἐώρα τὴν ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἱεροῖς φειδὼν

civitas repleta est : et quisque facinus illud ante oculos proponens, ac si a seipso perpetratum esset, horrebat. Exinde cuncti, quos fames premebat, ad mortem properabant, et beatos illos prædicabant, qui antequam tantas calamitates aut oculis aut auditu accepissent, e vita excesserant.

5. Cito autem Romanis etiam nunciata est facti immanitas, eorumque alii fidem non habebant, alii nuserantur, multisque accidit in vehementius gentis odium ferri. Verum Cæsar hac de re semet Deo excusabat, dicens « ab ipso quidem Judæis oblatam esse pacem, et suis legibus vivendi arbitrium, et omnium quæ commiserint oblivionem : qui vero pro concordia seditionem, pro pace bellum, et pro satietate atque abundantia famem optarint, et suis manibus templum a nobis conservatum incedere cæperint, ipsos etiam hujusmodi alimentum commeritos esse. Verumtamen liberorum esus piaculum ipsa patriæ ruina operturum esse, neque soli relicturum ut in terrarum orbe civitatem inspiciat, in qua matres sic vescerentur. Ceterum patribus ante matres hujusmodi cibum deberi, qui et post tanta mala nolint arma deponere. » Simul ac ista diceret secum etiam reputabat hominum desperationem : nec enim amplius sanam mentem recepturos, qui cuncta jam perpassi sint ; quæ si non passi fuissent, sententiam mutaturos esse verisimile erat.

CAP. IV. (XXII.)

Octavo autem die Loi mensis, quum duæ legiones aggeres perfecissent, exedræ orientali templi exterioris arietes admoveri jussit. Ante hos vero helepolis, omnium firmissima, sex diebus parietem sine intermissione pulsans, nihil profecerat : verum et hac et ceteris validior erat murus magnitudine et structura lapidum. Septemtrionalis autem portæ alii fundamenta suffodiebant : multumque fatigati exteriores tantum lapides vellere potuere. Ab interioribus autem portæ sustinebantur, tamque diu mansere, donec, instrumentorum et vectium moliminibus desperatis, scalas porticibus applicuere. Judæi vero id prohibere non festinabant, sed cum iis qui ascenderant congressi dimicabant : et alios quidem retro depellentes præcipitabant ; alios vero obviam eis procedentes trucidabant ; multosque de scalis descendentes, priusquam se scutis obtegerent, ferientes gladiis præveniebant ; nonnullas etiam scalas armatorum plenas in latns declinantes desuper excutiebant. Sed non parva etiam ipsorum facta est cædes. Quin et signiferi pro signis dimicabant, rapinam eorum haud ferendam esse sibi quæ dedecori fore existimantes. Postremo tamen Judæi et signis potiuntur, et eos qui ascenderant interficiunt ; ceteri vero, clade intereuntium perterriti, discedebant. Et Romanorum quidem nemo non aliquo edito facinore cecidit : e seditionis vero qui prioribus præliis, etiam tunc strenue pugnarunt, et præterea Eleazarus, fratris Simonis tyranni filius. Cæsar autem, quum

πρὸς βλάβης τοῖς στρατιώταις γινομένην καὶ φόνου, τὰς πύλας προσέταξεν ὑφάπτειν.

(ΚΓ΄.) β΄. Ἐν δὲ τούτῳ πρὸς αὐτὸν αὐτομολοῦσιν Ἀνανός τε δ' ἀπ' Ἀμμανοῦς, τῶν Σίκμωνος δορυφόρων δ' 5 φονικώτατος, καὶ Ἀρχέλαος υἱὸς Μαγαδάτου, συγγνώμην ἐλπίσαντες, ἐπειδὴ κρατούντων Ἰουδαίων ἀπεχώρουν. Τίτος δὲ καὶ τοῦτο πανούργημα προῦβάλλετο τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὴν ἄλλην περὶ τοὺς Ἰουδαίους ὁμότητα πεπυσμένος ὥρμητο κτείνειν ἑκατέρους, « ὅπ' ἀνάγκης 10 ἵλχθαι λέγων αὐτοὺς, οὐκ ἐκ προαιρέσεως παρεῖναι, καὶ σωτηρίας οὐκ ἀξίους εἶναι τοὺς φλεγομένης ἤδη δι' αὐτοὺς τῆς πατρίδος ἐξαλλομένους. » Ἐκράτει δ' ὁμῶς τοῦ θυμοῦ ἡ πίστις, καὶ ἀρίστη τοὺς ἀνδρας, οὐ μὴν ἐν ἴσῃ μοίρᾳ κατέτασσε τοῖς ἄλλοις. Ἦδη δὲ 15 ταῖς πύλαις οἱ στρατιῶται προσῆγον τὸ πῦρ, καὶ περιτχιόμενος δ' ἄργυρος διεδίδου ταχέως εἰς τὴν ξυλείαν τὰς φλόγας, ἐνθεν ἀθρόως ἐκπερόμεναι τῶν στοῶν ἐπελαμβάνοντο. Τοῖς δ' Ἰουδαίοις ὁρῶσι τὸ πῦρ ἐν κύκλῳ μετὰ τῶν σωματίων παρεῖθσαν αἱ ψυχαί, καὶ διὰ 20 τὴν κατάπληξιν ἀμύνειν μὲν ἢ σθενύνειν ὥρμησεν οὐδεὶς, αὐτοὶ δ' ἐστῶτες ἀφεώρων. Οὐ μὴν πρὸς τὸ διαπανόμενον ἀθυμοῦντες εἰς γοῦν τὸ λοιπὸν ἐσωφρόνουν, ἀλλ' ὥς ἡδὴ καὶ τοῦ ναοῦ καιομένου τοὺς θυμοὺς ἐπὶ Ῥωμαίους ἔθηγον. Ἐκείνῳ μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ 25 τὴν ἐπιούσαν νυκτὰ τὸ πῦρ ἐπεκράτει· κατὰ μέρος γάρ, οὐχ ὁμοῦ πάντοθεν ἰσχυσαν ὑφάψαι τὰς στοάς.

(ΚΔ΄.) γ΄. Τῇ δ' ἐπιούσῃ Τίτος μέρει τῆς δυνάμεως σθενύνειν τε καὶ παρὰ τὰς πύλας δδοποιεῖν εἰς εὐμαρестέραν τῶν ταγματῶν ἄνδρον κελεύσας αὐτὸς συνῆγε 30 τοὺς ἡγεμόνας. Καὶ συνέλθόντων ἐξ τῶν κορυφαιοτάτων, Τιβερίου τε Ἀλεξάνδρου τοῦ πάντων τῶν στρατευμάτων ἐπάρχοντος, καὶ Σέξτου Κερεαλίου τοῦ πέμπτον ἄγοντος τάγμα, καὶ Λαρκίου Λεπίδου τοῦ δέκατον, καὶ Τίτου Φρυγίου τοῦ πεντεκαδέκατον, πρὸς οἷς Φρόντων 35 ἦν Λιτέρνιος, στρατοπεδάρχης τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας δύο ταγμάτων, καὶ Μάρκος Ἀντώνιος Ἰουλιανὸς, ὁ τῆς Ἰουδαίας ἐπίτροπος, καὶ μετὰ τούτους ἐπιτρόπων καὶ χιλιάρχων ἀθροισθέντων, βουλὴν περὶ τοῦ ναοῦ προὔτιθει. Τοῖς μὲν οὖν ἐδόκει χρῆσθαι τῷ τοῦ πολέμου 40 νόμῳ· μὴ γὰρ ἂν ποτε Ἰουδαίους παύσασθαι νευφερίζοντας τοῦ ναοῦ μένοντος, ἐφ' ὃν οἱ πανταχόθεν συλλέγονται. Τινὲς δὲ παρήνουν, « εἰ μὲν καταλίποιεν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ μηδεὶς ἐπ' αὐτοῦ τὰ δπλα θέλῃ, σώ- 45 ζειν· εἰ δὲ πολεμοῖεν ἐπιβάντες, καταφλέγειν· φρούριον γάρ, οὐκέτι ναὸν εἶναι. Καὶ τὸ λοιπὸν ἔσεσθαι τῶν ἀναγκασάντων τὴν ἀσέβειαν, οὐκ αὐτῶν. » Ὁ δὲ Τίτος, « οὐδ' ἂν εἰ ἐπιβάντες ἐπ' αὐτοῦ πολεμοῖεν Ἰουδαῖοι, ἔφη, ἀντὶ τῶν ἀνδρῶν ἀμύνεσθαι τὰ ἀψυχα, οὐδὲ καταφλέγειν ποτὲ τηλικούτων ἔργον. Ῥωμαίων 50 γὰρ ἔσεσθαι τὴν βλάβην ὥσπερ καὶ κόσμον τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ μένοντος. » Θαρροῦντες δ' ἡδὴ προσετίθεντο τῇ γνώμῃ Φρόντων τε καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ Κερεαλίου. Τότε μὲν οὖν διαλύει τὸ συνέδριον, καὶ τὰς ἄλλας δυνάμεις διαναπαῦσαι κελεύσας τοῖς ἡγεμόσιν, ὅπως ἔρρω-

vidisset se alieno templo parcere cum militum damno et nece, ignem portis subijci jussit.

(XXIII.) 2. Interea vero ad eum perfugiant Ananus Ammauntinus, e Simonis satellitibus caedis avidissimus, cumque eo Archelaus filius Magadati, idcirco sperantes veniam, quod Judæos victores reliquerant. Titus autem et hac in re viros calliditatis iusimulabat, reliquaue in Judæos crudelitate audita, ad utrumque interficiendum ferebatur, dicens « eos necessitate ductos, non sua voluntate adesse, minimeque salute esse dignos qui ex patria propter ipsos flagrante se proripiant. » Verumtamen iræ prævalebat fides data, virosque dimittit, sed non eo loco habendos, quo ceteros. Jam vero portis milites ignem admovebant, argentumque liquefactum flammis cito transitum aperuit in ligni materiam; unde continue delatae porticus corripuerunt. Judæi autem, circumcirca igne conspecto, et animis et corporibus defecerunt, et propter perturbationem defendere aut extinguere conatus est nemo; obstupidi vero stantes spectabant. Non tamen, quum male ipsos haberet quod absumebatur, reliquo cavebant; sed tanquam jam conflagraret templum, animos acuebant in Romanos. Et illo quidem die ac nocte sequuta ignis grassatus est: nam per partes, non simul omnes porticus incendere valuerunt.

(XXIV.) 3. Postridie autem Titus, parte copiarum extinguere incendium jussa, viamque ad portas parare, ut legiones expeditius ascenderent, ipse duces advocandos curabat. Quumque sex e primariis convenissent, Tiberius Alexander totius militiæ præfectus, et Sextus Cerealis quintæ legionis dux, et Larcus Lepidus decimæ, et Titus Frugi quintæ-decimæ; cum quibus erat etiam Liternius Fronto præfectus duarum legionum Alexandrinarum, et Marcus Antonius Julianus procurator Judææ, congregatisque præterea procuratoribus et tribunis, cum illis de templo deliberabat. Atque nonnulli quidem censebant belli jure utendum; nunquam enim Judæos res novas moliri desituros esse templo manente, quo omnes ubicunque essent se reciperent. Quidam vero monebant, « si templum relinquerent Judæi, neque armis pro eo quisquam certaret, conservandum esse; sin vero eo consensu bellarent, comburendum: jam enim castellum, et non amplius templum esse; et deinceps piaculum non ipsos, sed qui id fieri coegerint, commissuros. » Titus vero dicebat, « etsi Judæi eo consensu bellarent, se tamen loco virorum res inanimatas non ulturum esse, neque unquam tantum opus crematurum: Romanis enim in damnum cessurum, sicut ornamentum quoque fore imperii si maneret. » Jam certi quid vellet, ad ejus accedunt sententiam, Fronto et Alexander et Cerealis. Et tunc quidem consilium dimisit: jussisque ducibus ut ceteras copias interquiescere facerent, ut iis in procinctu validioribus ute-

μενέστερον ἐν τῇ παρατάξει χρῆσαιτο, τοῖς ἀπὸ τῶν σπειρῶν ἐπιλέκτοις ὁδοποιοῖν διὰ τῶν ἔρειπῶν προσέταξε καὶ τὸ πῦρ σβεννύνειν·

(ΚΕ΄.) δ'· Κατ' ἐκεῖνην μὲν δὴ τὴν ἡμέραν Ἰουδαίων 5 κάματος τε καὶ κατάπληξις ἐκράτησε τὰς ὁμάδας· τῇ δ' ἐπιούσῃ συλλεξάμενοι τε τὴν ἰσχὺν καὶ ἀναθαρσύναντες ἐπεκθέουσι διὰ τῆς ἀνατολικῆς πύλης τοῖς φύλαξι τοῦ ἔξωθεν ἱεροῦ περὶ δευτέραν ὥραν. Οἱ δὲ καρτερῶς μὲν ἐδέξαντο αὐτῶν τὴν ἐμβολὴν, καὶ φραζάμενοι τοῖς 10 θυροῖς κατὰ μέτωπον ὥσπερ τεῖχος ἐπύκνωσαν τὴν φάλαγγα, δῆλοι δὲ ἦσαν οὐκ ἐπὶ πολλοὺς συμμένοντες, πλήθει τε τῶν ἐκτερχόντων καὶ θυμοῖς ἡττώμενοι. Φθάσας δὲ τῆς παρατάξεως τὴν ῥοπὴν Καῖσαρ (καθώρα γὰρ ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας) ἐπῆμυε μετὰ τῶν 15 ἐπιλέκτων ἱππέων. Ἰουδαῖοι δὲ τὴν ἐφοδὸν οὐκ ὑπέμειναν, ἀλλὰ τῶν πρώτων πεσόντων ἐτράπησαν οἱ πολλοί. Καὶ ὑποχωροῦσι μὲν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιστρέφόμενοι προσέκειντο, μεταβαλλομένους δ' ἀνέφευγον πάν- λιν, ἔω περὶ πέμπτην τῆς ἡμέρας ὥρα οἱ μὲν βιασθέντες 20 εἰς τὸ ἔνδον συνεκλείσθησαν ἱερὸν,

(ΚΣ΄.) ε'· Τίτος δ' ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἀντωνίαν, 25 διεγνωκώς τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὑπὸ τὴν ἑω μετὰ πάσης ἐμβαλεῖν τῆς δυνάμεως καὶ τὸν ναὸν περικατασχεῖν. Ἰοῦ δ' ἄρα κατεψήφιστο μὲν τὸ πῦρ ὁ Θεὸς πάλαι, παρῆν δ' ἡ εἰμαρμένη χρόνων περιόδους, ἡμέρας δεκάτης Λούου 30 μηνός, καθ' ἣν καὶ τὸ πρότερον ὑπὸ τοῦ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως ἐνεπρήσθη. Λαμβάνουσι δ' αἱ φλόγες ἐκ τῶν οἰκείων τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν αἰτίαν. Ὑποχωρήσαν- τος γὰρ τοῦ Τίτου πρὸς ὀλίγον λωφῆσαντες οἱ στασια- 35 σται πάλιν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιτίθενται, καὶ τῶν τοῦ ναοῦ φρουρῶν γίνεται συμβολὴ πρὸς τοὺς σβεννύντας τὸ πῦρ τοῦ ἔξωθεν ἱεροῦ· οἱ τρεψάμενοι τοὺς Ἰουδαίους μέγχι τοῦ ναοῦ παρῆλθον. Ἐνθα δὲ τῶν στρατιωτῶν τις, οὔτε παράγγελμα περιμείνας οὔτε ἐπὶ τηλικούτῳ δέισας 40 ἐγχειρήματι, δαιμονίῳ ὁρμῇ τι νι χρώμενος ἀρπάζει μὲν ἐκ τῆς φλεγόμενης ὕλης, ἀνακουφισθεὶς δ' ὑπὸ στρατιώτου, τὸ πῦρ ἐνίσει θυρίδι χρυσῇ, καθ' ἣν εἰς τοὺς περὶ τὸν ναὸν οἴκους εἰσιτὸν ἦν ἐκ τοῦ βορείου κλίματος. Αἰρομένης δὲ τῆς φλογός Ἰουδαίων μὲν ἐγείρεται κραυ- 45 γὴ τοῦ πάθους ἄξια, καὶ πρὸς τὴν ἀμυνὰν συνέθεον, οὔτε τοῦ ζῆν ἔτι φειδῶ λαμβάνοντες οὔτε ταμειούμενοι τὴν ἰσχύν, δι' ὃ καὶ φυλακτικοὶ πρότερον ἦσαν οἱ χομέ- νου.

ς'. Δραμῶν δέ τις ἀγγέλλει Τίτῳ, καχεῖνος (ἔτυχε 45 δὲ κατὰ σκηνὴν ἀναπαυόμενος ἐκ τῆς μάχης) ὥς εἶχεν ἀναπνέσας, ἔθεε πρὸς τὸν ναὸν εἰρῆων τὸ πῦρ· κατό- πιν δὲ οἱ τε ἡγεμόνες εἶπον πάντες καὶ πτοηθέντα τούτοις ἠκολούθει τὰ τάγματα. Βοῇ δ' ἦν καὶ θόρυβος, ἄτε τηλικαύτης δυνάμεως ἀτάκτως κεκινημένης. Ὁ 50 μὲν οὖν Καῖσαρ τῇ τε βοῇ καὶ τῇ δεξιᾷ διεσήμεαινε τοῖς μαχομένοις τὸ πῦρ σβεννύνειν· οὔτε δὲ βοῶντος ἤκουον, μεῖζον κραυγῇ τὰς ἀκοὰς προκατειλημμένοι, καὶ τῷ νειματι τῆς χειρὸς οὐ προσείχον, οἱ μὲν τῷ πολεμείν, οἱ δὲ ὀργῇ περισπώμενοι. Τῶν δὲ ταγματῶν εἰσθεόν-

JOSEPHUS. II.

rentur, lectis ex cohortibus imperavit ut per ruinas viam sternerent et ignem restinguerent.

(XXV.) 4. Et illo quidem die Judæos labor et consternatio ab impetu continuit : postridie vero collectis viribus et recepta fiducia, per orientalem portam contra templi exterioris custodes excursionem faciunt, circa horam secundam. Illi autem fortiter quidem illorum impressionem exceperunt, et consertis clypeis a fronte muri ad instar constiparunt phalangem : certum tamen erat eos non diu duraturos, quod et multitudine excurrentium et animis vincerentur. Cæsar autem, priusquam verteretur acies (nam pugnam ex Antonia prospectabat), cum lectis equitibus auxilio venit. Impetum vero ejus non sustinuerunt Judæi : sed primis interfectis, plerique in fugam se conjiciunt. Quumque Romani quidem se subducerent, iterum conversi instabant ; et quum illi se retorsissent, rursus refugiebant, donec, circa horam dici quintam, Judæi quidem vi coacti se in templum interius concluderunt,

(XXVI.) 5. Titus autem discessit in Antoniam, decreto postridie mane cum omni exercitu impressionem facere, templumque circumsedere. Sed id plane Dei sententia jam dudum igni damnaverat : evolutisque temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus quintus Loi mensis, quo etiam prius a rege Babyloniorum fuerat incensum. Ab ipsis autem Judæis principium sumpsit causamque habuit id incendium. Nam regresso Tito, seditiosi, quum paulisper quievissent, denuo Romanos invaserunt, custodumque templi cum ignem exterioris fani restinguentibus pugna committitur, qui, Judæis in fugam versis, usque ad templum penetrarunt. Quo tempore miles quidam torre correpto, non exspectato cujusquam mandato, neque tantum facinus veritus, divino quodam impetu fretus ex ardente materia aliquid rapit, et a milite sublevatus, ignem per fenestram auream injicit, unde ad cellas circa templum ædificatas de septemtrionali regione aditus erat. Flamma igitur excitata Judæorum oritur clamor, calamitatis magnitudini par, et ad defensionem concurrebant : neque jam vitæ amplius parcendum rati, neque viribus temperandum, eo pereunte ad quod servandum antea intenti erant.

6. Quidam autem accurrit et Tito rem nunciat : et ille (forte enim in tentorio quiescebat e prælio) prosiliens quantum potuit cursum maturabat ad templum, prohibitorum incendium : a tergo autem et duces sequebantur omnes, illosque attonita comitabantur agmina. Clamor autem erat ac tumultus ut in tanto exercitu sine ordine concitato. Et Cæsar quidem et voce et manu pugnantes significabat, ut incendium restinguerent : sed neque vox ejus audiebatur, quod aures eorum major clamor occupaverat, nec natus nutum observabant, partim pugne ardore, partim ira distracti. Legionum vero introcurrentium impetum neque

των οὔτε παραίνεσις οὔτε ἀπειλὴ κατεῖχε τὰς ὁρμὰς, ἀλλὰ θυμὸς ἀπάντων ἐστρατήγει· καὶ περὶ τὰς εἰσόδους συνωθούμενοι, πολλοὶ μὲν ὑπ' ἀλλήλων κατεπα-
 10 τοῦντο, πολλοὶ δὲ θερμοῖς ἐτι καὶ τυφομένοις τοῖς ἐρεί-
 15 πίοις τῶν στοῦν ἐμπίπτοντες ἡττωμένοι συμφοραῖς ἐχρῶντο. Πλησίον δὲ τοῦ ναοῦ γινόμενοι τῶν μὲν τοῦ Καίσαρος παραγγελεύματων προσεποιούντο μηδὲ κατα-
 20 κούειν, τοῖς πρὸ αὐτῶν δὲ τὸ πῦρ ἐνέειναι παρεκελεύοντο. Τῶν δὲ στασιαστῶν ἀμηχανία μὲν ἦν ἡδὴ τοῦ βοηθεῖν,
 25 φόνος δὲ πανταχοῦ καὶ τροπῆ. Τὸ δὲ πλεόν ἀπὸ τοῦ δῆμου λαὸς ἀσθενὴς καὶ ἀνοπλὸς ὅπου καταληφθεὶς τις ἀπεσφάττετο, καὶ περὶ μὲν τὸν βωμὸν πληθὸς ἐσω-
 30 ρεῦετο νεκρῶν, κατὰ δὲ τῶν τοῦ βωμοῦ βάθρων αἱμά τε ἔρρει πολὺ καὶ τὰ τῶν ἀνω φονευομένων σώματα
 35 κατωλίσθανε.

Ζ'. Καῖσαρ δὲ, ὡς οὔτε τὰς ὁρμὰς ἐνθουσιώντων τῶν στρατιωτῶν κατασχεῖν οἶσθε ἦν καὶ τὸ πῦρ ἐπε-
 40 κράτει, παρελθὼν μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἐνδον ἐθεάσατο τοῦ ναοῦ τὸ ἅγιον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, πολὺ μὲν τῆς παρὰ
 45 τοῖς ἀλλοφύλοις φήμης ἀμείνω, τοῦ δὲ κόμπου καὶ τῆς παρὰ τοῖς οἰκείοις δόξης οὐκ ἐλάττω. Τῆς φλογὸς δ' οὐδέπω διικνουμένης οὐδαμῶθεν εἴσω, τοὺς δὲ περὶ τὸν ναὸν οἴκους νεμομένης, νομίσας, ὅπερ ἦν, ἐτι σώζε-
 50 σθαι τὸ ἔργον δύνασθαι, προπηδᾷ, καὶ αὐτὸς τε παρα-
 55 καλεῖν τοὺς στρατιώτας ἐπειρᾷτο τὸ πῦρ σβεδνύειν καὶ Λιβεράλιον ἐκατοντάρχην τῶν περὶ αὐτὸν λοχχοφόρων ζύλοις παίοντα τοὺς ἀπειθοῦντας ἐκέλευσεν εἰργεῖν. Τῶν δὲ καὶ τὴν πρὸς Καίσαρα αἰδῶ καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ κωλύοντος φόβον ἐνίκων οἱ θυμοὶ καὶ τὸ πρὸς Ἰου-
 60 δαίους μῖσος καὶ πολεμικὴ τις ὁρμὴ λαβροτέρα· τοὺς δὲ πολλοὺς ἐνῆγεν ἀρπαγῆς ἐλπίς, δόξαν τε ἔχοντας ὡς τάνδον ἅπαντα χρημάτων μετὰ εἰρήνῃ καὶ τὰ περίρριζ ὀρῶντας χρυσοῦ πεποιημένα. Φθάνει δὲ τις καὶ τῶν εἴσω παρεληλυθότων, ἐκπηδῆσαντος τοῦ Καίσαρος πρὸς
 65 ἐποχὴν τῶν στρατιωτῶν, πῦρ εἰς τοὺς στροφείας ἐμβαλὼν τῆς πύλης ἐν σκότῳ, ἐξαπίνης τ' ἐνδοθεν ἐκφανεί-
 70 σης φλογὸς οἱ τε ἡγεμόνες μετὰ τοῦ Καίσαρος ἀνεχώ-
 75 ρουν καὶ τοὺς ἔξωθεν οὐδεὶς ὑφάπτειν ἐκώλυεν. Ὁ μὲν οὖν ναὸς οὕτως ἀκοντος Καίσαρος ἐμπίπρταται.

(ΚΖ'). Η'. Πολλὰ δ' ἂν τις ἐπολοφυράμενος ἔργῳ πάν-
 80 των ὧν ὀφεί καὶ ἀκοῇ παρειλήφμεν θαυμασιωτάτῳ κα-
 85 τασκευτῇ τε ἐνεκα καὶ μεγέθους, ἐτι τε τῆς καθ' ἑκαστον πολυτελείας καὶ τῆς περὶ τὰ ἅγια δόξης, μεγίστην λά-
 90 βοι παραμυθίαν τὴν εἰμαρμένην, ἀφικτον οὔσαν ὥσπερ
 95 ἐμψύχοις, οὕτω καὶ ἔργοις καὶ τόποις. Θαυμάσαι δ' ἂν τις ἐν αὐτῇ τῆς περιόδου τὴν ἀκριβείαν. Καὶ μῆνα γούν, ὡς ἔφη, καὶ ἡμέραν ἐπετήρησε τὴν αὐτὴν, ἐν ᾗ πρότερον ὑπὸ Βαβυλωνίων ὁ ναὸς ἐνεπρήσθη. Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς πρώτης αὐτοῦ κτίσεως, ἣν κατεβάλετο Σολο-
 100 μὼν ὁ βασιλεὺς, μέχρι τῆς νῦν ἀναίρεσews, ἣ γέγονεν ἐτει δευτέρῳ τῆς Οὐεσπασιανοῦ ἡγεμονίας, ἔτη συνά-
 105 γεται χίλια ἑκατὸν τριάκοντα, πρὸς δὲ μῆνης ἑπτὰ καὶ πεντεκαίδεκα ἡμέραι· ἀπὸ δὲ τῆς ὑστερον, ἣν ἐτει δευ-
 110 τέρῳ Κύρου βασιλεύοντος ἐποιήσατο Ἀγαῖος, ἔτη

admonitio neque interminatio continebat; sed quo furor duceret, omnes ferebantur: atque ad ipsos introitus coarctati, multi quidem sese invicem conculcabant, multi vero, in ardentibus adhuc et fumantes porticum ruinas incidentes, eandem cum victis calamitatem subibant. Quum vero templo appropinquarent, Titi mandata se audire dissimulabant, et præcedentem quisque ut ignem injiceret hortabatur. Seditiosis autem jam subveniendi quidem nulla spes erat, sed fuga et cædes omnia occupabat. Plures vero e plebe, populus imbellis et inermis, ubicunque deprehensi erant, interficiebantur: et circa altare quidem ingens mortuorum numerus congregabatur; per gradus vero templi et sanguis multus profluebat, et eorum corpora qui supra ceciderunt delabebantur.

7. Cæsar autem, quum impetum militum, furore quodam irruentium, reprimere non posset, atque incendium augetur, cum ducibus ingressus, intro sacrarium templi, et quicquid in eo erat, conspexit, multo quidem fama apud alienigenas meliora, jactatione vero et opinione domestica non minora. Quum autem flamma nondum ex ulla parte ad interiora penetrasset, sed aedes, quæ in templi circuitu erant, depasceretur, ratus, id quod erat, opus adhuc conservari posse, proslit, et ipse operam dabat ut milites ad restinguendum incendium hortaretur: et Liberalem centurionem ex stipatoribus suis fuste contumaces coercere jussit. At illorum erga Titum reverentiam metumque a prohibente incussum superabat iracundia, et Judæorum odium, et belli impetus quidam vehementior: multos vero rapinæ spes incitabat, existimantes et intus omnia pecunia referta esse, videntes in circuitu vel cuncta ex auro facta. Quidam autem miles ex his qui intraverant, quum Cæsar ad inhibendos milites cucurrisset, ignem jam portæ cardinibus in tenebris subjecerat, subitoque flamma intus emicante, et duces cum Cæsare recedebant, et eos qui extra erant nemo succedere prohibebat. Et templum quidem hoc modo exurit, invito Cæsare.

(XXVII.) 8. Sed quamvis hoc multum quis deflendum putet, ut opus omnium quæ vidimus et audivimus maxime admirabile, tam ob structuram quam magnitudinem, itemque ob magnificentiam in singulis, et existimationem quæ de Sanctis habebatur, maximum tamen inde capiet solatium, quod fatum ut animantibus, ita operibus locisque sit ineluctabile. Est autem ut mirari quis possit in eo accuratam circumacti temporis rationem. Nam eundem, ut dictum est, mensem et diem servavit, quo prius templum a Babyloniis exustum fuerat. Et a prima quidem structione templi, quam Solomon rex inchoaverat, usque ad excidium, quod secundo imperii Vespasiani anno accidit, colliguntur anni mille centum et triginta, itemque menses septem, et dies quindecim: a posteriore autem, quam anno secundo Cyri regis Aggæus fecerat, usque ad excidium sub Vespas-

μέχρι τῆς ὑπὸ Οὐεσσασιανοῦ ἀλώσεως, τριάκοντα ἐν-
νέα πρὸς ἑξακοσίους καὶ ἡμέραι τεσσαράκοντα πέντε.

ΚΕΦ. Ε'.

Καιρομένου δὲ τοῦ ναοῦ τῶν μὲν προσπιπτόντων ἦν
ἄρπαγῇ, φόνος δὲ τῶν καταλαμβανομένων μυρίος· οὕτε
6 δ' ἡλικίας ἦν ἔλεος οὐτ' ἐντροπὴ σεμνότητος, ἀλλὰ καὶ
παιδία καὶ γέροντες καὶ βέβηλοι καὶ ἱερεῖς ὁμοίως ἀνη-
ροῦντο, καὶ πᾶν γένος ἐπέζηει περισχὺν ὁ πόλεμος,
ὁμοῦ τοὺς τε ἱκετεύοντας καὶ τοὺς ἀμυνομένους. Συνή-
χει δ' ἡ φλὸς ἐπὶ πλείστον ἐκφερομένη τοῖς τῶν πι-
10 πτόντων στεναγμοῖς, καὶ διὰ μὲν τὸ ὕψος τοῦ λόφου καὶ
τὸ τοῦ φλεγομένου μέγεθος ἔργου πᾶσαν ἂν τις ἔδοξε
καίεσθαι τὴν πόλιν, τῆς δὲ βοῆς ἐκείνης οὐδὲν ἐπιση-
θῆναι δύναται· ἂν ἡ μείζων ἢ φοβερώτερον. Τῶν τε
γὰρ Ῥωμαϊκῶν ταγματῶν ἀλαλαγμοῖς ἦν συμφορέ-
15 νων καὶ τῶν στασιαστῶν πυρὶ καὶ σιδήρῳ κεκυκλωμέ-
νων κραυγῇ, τοῦ τε ἀπολειφθέντος ἀνω λαοῦ τροπῇ τε
μετ' ἐκπλήξεως εἰς τοὺς πολέμιους καὶ πρὸς τὸ πάθος
οἰμωγαί· συνεβόα δὲ τοῖς ἐπὶ τοῦ λόφου τὸ κατὰ τὴν
πόλιν πλήθος (ἤδη δὲ πολλοὶ τῶν λιμῶν μαραινόμενοι
20 καὶ μεμυκότες, ὡς εἶδον τὸ τοῦ ναοῦ πῦρ, εἰς ὄδυρους
πάλιν καὶ κραυγὴν ἠυτόνησαν· συνήκει δ' ἡ τε Πε-
ρσία καὶ τὰ περίεξ ὄρη, βραρυτέραν ποιοῦντα τὴν ὁρμήν.
Ἦν δὲ τοῦ θορύβου τὰ πάθη φοβερώτερα. Τὸν μὲν γε
τοῦ ἱεροῦ λόφον ἔκ ριζῶν ἂν τις ἔδοξε βράττεσθαι, πάν-
25 τοθεν τοῦ πυρὸς καταγέμοντα, δαψιλέστερον δὲ τὸ αἶμα
τοῦ πυρὸς εἶναι καὶ τῶν φονευόντων πλείους τοὺς φo-
νευομένους. Οὐδαμοῦ γὰρ ἡ γῆ διεφαίνετο τῶν νεκρῶν,
ἀλλὰ σωροῖς ἐπεμβαίνοντες οἱ στρατιῶται σωμάτων
ἐπὶ τοὺς διαφύγοντας ἔθεον. Τὸ μὲν οὖν ληστρικὸν
30 πλήθος ὡσάμενοι τοὺς Ῥωμαίους ὁδὸς εἰς τὸ ἔξω διακ-
πιπτοῦσιν ἱερὸν ἀκείθεν εἰς τὴν πόλιν, τοῦ δημοτικοῦ δὲ
τὸ λειψθὲν ἐπὶ τὴν ἔξω στοὰν κατέφυγε. (ΚΘ'). Τῶν
δ' ἱερέων τινὲς τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοὺς τε ὀβε-
λους καὶ τὰς ἔδρας αὐτῶν μολίβδου πεποιημένας ἀνα-
36 σπῶντες εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἠφίσαν, αὖθις δ' ὡς οὐτ'
ἡνῶν τι καὶ τὸ πῦρ ἐπ' αὐτοὺς ἀνερρήγνυτο, ἐπὶ τὸν
τοῖχον ἀναχωρήσαντες, ὄντα ὀκτάπηχυν τὸ εὖρος, ἔμε-
νον. Δύο γε μὴν τῶν ἐπισήμων, παρὸν σωθῆναι πρὸς
Ῥωμαίους μεταστᾶσιν, ἢ διακαρτερεῖν· πρὸς τὴν μετὰ
40 τῶν ἄλλων τύχην, ἑαυτοὺς ἔρριψαν εἰς τὸ πῦρ, καὶ τῷ
ναῷ συγκατεπλέγησαν, Μήϊρος τε υἱὸς Βελγᾶ καὶ Ἰώ-
σηπος Δαλαίου.

β'. Ῥωμαῖοι δὲ μάταιον τὴν ἐπὶ τοῖς περίεξ φειδῶ
κρίναντες τοῦ ναοῦ φλεγομένου πάντα συνεπίπρασαν,
45 τὰ τε λείψανα τῶν στοῶν καὶ τὰς πύλας, πλὴν δύο,
τῆς μὲν ἐκ τῶν ἀνοτολικῶν, τῆς δὲ ἐκ μεσημβρίας, καὶ
ταύτας ὑστερον κατέσκαψαν. Ἐκαίον δὲ καὶ τὰ γα-
ζοφυλάκια, ἐν οἷς ἀπειρον μὲν χρημάτων πλήθος, ἀπει-
ροι δ' ἐσθῆτες καὶ ἄλλα κειμήλια, συνελόντι δ' εἰπαίν,
50 πᾶς ὁ Ἰουδαίων σεσώρευτο πλοῦτος, ἀνεσχευασμένων
ἐκαὶ τῶν οἰκῶν τῶν εὐπόρων. Ἦχον δὲ καὶ ἐπὶ τὴν λοι-
πὴν στοὰν τοῦ ἔξωθεν ἱεροῦ· καταφεύγει δ' ἐπ' αὐτὴν

siano, anni sexcenti undequadragesima et dies quadraginta
quinque.

CAP. V. (XXVIII.)

Templo autem ardente, obvia quidem quæque rapie-
bantur, et caedes erat infinita deprehensorum: nec ætati
ulla erat misratio, nec gravitatis reverentia; sed et pueri
et senes, et profani et sacerdotes similiter interficiebantur;
atque omne genus hominum belli calamitas complexa per-
sequebatur, etiam supplices pariter ac semet defendentes.
Atque flamma longe lateque pervagata cum gemitibus oc-
cumbentium concrepabat: et ex altitudine quidem collis,
ardentisque operis magnitudine, totam quis conflagrare cre-
deret civitatem: illo autem clamore nihil majus aut horri-
bilis excogitari potest. Nam et legionum Romanarum simul
moventium læta erat conclamatio, et seditiosorum igne et
ferro circumdatorum ululatus, populusque in superioribus
relictus fugabatur in hostes cum consternatione, et ob ca-
lamitatem luctum edebat et lamentationem: illisque qui in
colle erant clamore resonabat multitudo in urbe (jam vero
multi fame languidi et ore compresso, postquam ignem
templi videbant, in questus iterum et ejulatus vires recepe-
runt); hisque resonabatur ex Peræa et montibus in circuitu,
unde impetus augebatur. Hoc tamen tumultu clades erant
acerbiores. Nam collem quidem, cui templum impositum,
radicitus quis exuri putaret, ut qui ignis undique plenus
erat: et sanguinem igne largiorem esse, pluresque interfecto-
ribus interfectos. Nusquam enim solum præ cadaveribus
videri potuit: sed milites gradientes super acervos cæsorū
fugientes persequebantur. Et latronum quidem multitudo,
perruptis Romanorum agminibus, vix in templum exterius
evasit, atque inde in urbem: reliquæ vero popularis turbæ
in exteriorem porticum confugerunt. (XXIX.) At sacer-
dotum nonnulli, primum quidem templi verubus, item-
que sedibus suis, quæ ex plumbo factæ erant, avulsis, in
Romanos pro missilibus utebantur: deinde quum nihil profi-
cerent, ignisque in eos erumperet, in parietem octo cubitos
latum secedentes, ibi manebant. Ceterum duo ex insignibus,
quum ad Romanos transeundo servari possent, aut illic per-
manere ejusdem cum aliis fortunæ participes, in ignem in-
silierunt, et una cum templo conflagrarunt, Meirus filius
Belgæ et Josephus Dalæi.

2. Tum Romani circumpositis ædificiis frustra parci exi-
stimantes, ipso templo ardente, omnia simul incenderunt,
et quicquid ex porticibus reliquum erat, ipsasque portas,
præter duas, unam ex parte orientali, alteram ex meridia-
na, quas tamen postea diruerunt. Etiam gazophylacia
comburebant, in quibus infinita pecuniæ vis, infinitæ
etiam vestes, et alia ornamenta, atque, ut breviter dicam,
omnis Judæorum congesta erat opulentia, a divitiis illic
domibus exstructis. Tandem autem ventum est in eam quæ
restabat porticum exterioris templi, quo confugerant ex

ἀπὸ τοῦ δήμου γυναῖκα καὶ παῖδια καὶ σύμμικτος ὄχλος
 πλείστος εἰς ἐξακισχιλίους. Πρὶν δὲ Καίσαρα κρίναι
 τι περὶ αὐτῶν ἢ κελεύσαι τοὺς ἡγεμόνας, φερόμενοι
 τοῖς θυμοῖς οἱ στρατιῶται τὴν στοὰν ὑφάπτουσι. Καὶ
 5 συνέβη τοὺς μὲν ῥιπτοῦντας αὐτοὺς ἐκ τῆς φλογὸς δια-
 φθαρῆναι, τοὺς δ' ἐν αὐτῇ. Περιεσώθη δ' ἐκ τοσούτων
 οὐδεὶς. (Α΄.) Τούτοις αἰτίος τῆς ἀπωλείας ψευδοπροφή-
 της τις κατέστη, κατ' ἐκείνην κηρύξας τὴν ἡμέραν τοῖς
 ἐπὶ τῆς πόλεως ὡς ὁ Θεὸς ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀναβῆναι κελεύει,
 10 δεχομένους τὰ σημεῖα τῆς σωτηρίας. Πολλοὶ δ' ἦσαν
 ἐγκάθετοί παρὰ τῶν τυράννων τότε πρὸς τὸν δῆμον
 προφῆται, προσμένειν τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ βοήθειαν κα-
 ταγγέλλοντες, ὡς ἤττον αὐτομολοίεν, καὶ τοὺς ἐπάνω
 δέους καὶ φυλακῆς γινόμενους ἐλπίς παρακρατοῖν.
 15 Πείθεται δὲ ταχέως ἄνθρωπος ἐν συμφοραῖς. Ὅταν
 δὲ δὴ καὶ τῶν κατεχόντων δεινῶν ἀπαλλαγὴν ὁ ἐξα-
 πατῶν ὑπογράφη, τότε ὁ πάσῃων ὄλος γίνεται τῆς ἐλ-
 πίδος.

(ΑΑ΄.) γ'. Τὸν γοῦν ἄθλιον δῆμον οἱ μὲν ἀπατεῶνες καὶ
 20 καταψευδόμενοι τοῦ Θεοῦ τνικαῦτα παρέπειθον, τοῖς δὲ
 ἐναργεῖς καὶ προσημαίνουσι τὴν μέλλουσαν ἐρημίαν τέ-
 ρασιν οὔτε προσεῖχον οὔτε ἐπίστευον, ἀλλ' ὡς ἐμβέβρον-
 τημένοι καὶ μήτ' ὄμματα μήτε ψυχὴν ἔχοντες τῶν τοῦ
 Θεοῦ κηρυγμάτων παρήκουσαν, τοῦτο μὲν ὅτε ὑπὲρ τὴν
 25 πόλιν ἄστρον ἔσθη ῥομφαία παραπλήσιον αὐτοὺς παραι-
 νας ἐπ' ἐν αὐτὸν κομήτης, τοῦτο δὲ ἥνικα πρὸ τῆς ἀπο-
 στάσεως καὶ τοῦ πρὸς τὸν πόλεμον κινήματος, ἀθροισμέ-
 νου τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν τῶν Ἀζύμων ἑορτὴν (ὁγδόη δ' ἦν
 Ξανθικοῦ μηνός), κατὰ νυκτὸς ἐνάτην ὥραν, τοσούτων
 30 φῶς περιέλαμψε τὸν βωμὸν καὶ τὸν ναὸν ὡς δοκεῖν ἡμέ-
 ραν εἶναι λαμπρὰν, καὶ τοῦτο παρέτεινεν ἐφ' ἡμίσειαν
 ὥραν· δὲ τοῖς μὲν ἀπείροις ἀγαθὸν ἐδόκει, τοῖς δ' ἱερογρα-
 ματεῦσι πρὸς τῶν ἀποβεβηκότων εὐθὺς ἐκρίθη. Καὶ
 κατὰ τὴν αὐτὴν ἑορτὴν βοῦς μὲν ἀγθέισα ὑπὸ τοῦ ἀρ-
 35 χιερέως πρὸς τὴν θυσίαν ἔτεκεν ἄρνα ἐν τῷ ἱερῷ μέσῳ,
 ἡ δὲ ἀνατολικὴ πύλη τοῦ ἐνδοτέρω, χαλκῇ μὲν οὔσα
 καὶ στιβαρωτάτῃ, κλειομένη δὲ περὶ δειλὴν μόλις ὑπ'
 ἀνδρῶν εἰκοσι, καὶ μοχλοῖς μὲν ἐπερειδομένη σιδηροδέ-
 τοις, καταπήγας δ' ἔχουσα βαθυτάτους εἰς τὸν οὐδὸν
 40 ὄντα διηνεοῦς λίθου καθιεμένους, ὥφθη κατὰ νυκτὸς
 ὥραν ἑκτὴν αὐτομάτως ἡνεωγμένη. Δραμόντες δ' οἱ
 τοῦ ἱεροῦ φύλακες ἡγγεῖλαν τῷ στρατηγῷ, ἀκείνους
 ἀναβὰς μόλις αὐτὴν ἴσχυσε κλείσαι. Πάλιν τοῦτο τοῖς
 μὲν ἰδιώταις κάλλιστον ἐδόκει τέρας· ἀνοίξαι γὰρ τὸν
 45 Θεὸν αὐτοῖς τὴν τῶν ἀγαθῶν πύλην· οἱ λόγιοι δὲ λυο-
 μένην αὐτομάτως τοῦ ναοῦ τὴν ἀσφάλειαν ἐνενόουν καὶ
 πολεμίοις δῶρον ἀνοίγεσθαι τὴν πύλην, δηλωτικόν τ'
 ἐρημίας ἀπέφαινον ἐν αὐτοῖς τὸ σημεῖον. Μετὰ δὲ τὴν
 ἑορτὴν ἡμέραις ὕστερον οὐ πολλαῖς, μιᾷ καὶ εἰκάδι Ἀρ-
 50 τεμίστιου μηνός, φάσμα τι δαιμόνιον ὥφθη μεῖζον πί-
 στεως. Τερατεία δ' ἂν ἔδοξεν, οἶμαι, τὸ ῥηθησόμενον,
 εἰ μὴ καὶ παρὰ τοῖς θεασαμένοις ἰσότηρον καὶ τὰ ἐπα-
 κολουθήσαντα πάθῃ τὸν σημεῖον ἦν ἄξια. Πρὸ γὰρ
 ἡλίου δύσεως ὥφθη μετέωρα περὶ πᾶσαν τὴν χώραν

populo mulierculæ et pueri et plurima multitudo promiscua,
 ad sex hominum millia. Sed priusquam de his Cæsar quic-
 quam decerneret, aut ducibus imperaret, ira incitati milites
 porticum succendunt. Qua re fiebat ut nonnulli quidem sese
 e flammis præcipitantes perierint, alii vero in ipsis. Ex tanto
 autem numero servatus est nemo. (XXX.) His causa inte-
 ritus erat falsus propheta quidam, qui illo tempore prædica-
 verat populo in civitate, « jubere Deum eos in templum
 ascendere, signa salutis accepturos. » Multi autem a tyrannis
 subornati erant ad populum prophetæ, denunciantes esse
 auxilium a Deo expectandum, ut populus minus transfu-
 geret, et eos, qui supra metum erant et custodes, spes
 retineret. Cito autem in adversis homini persuaderet : quod-
 si etiam a malis prementibus liberationem polliceatur qui
 fallit, tunc qui patitur totus spei plenus evadit.

(XXXI.) 3. Miserandam igitur plebem seductores seque a
 Deo missos mentientes tum suadendo decipiebant : evidentibus
 autem prodigiis et futuram solitudinem prænunciantibus
 neque advertebant animos neque credebant, sed tanquam
 attoniti oculisque et mente capti præconia Dei insuper ha-
 bebant : primum quum supra civitatem stetit sidus simile
 gladio, et anni spatium ardere perseverabat cometes ; deinde
 quum ante defectionem primosque belli motus, populo ad
 festum diem Azymorum congregato, die octavo mensis Xan-
 thici, hora noctis nona, tanta lux circa altare templumque
 circumfusa est, ut dies clarus esse videretur, atque hoc
 horæ dimidiæ spatio duravit ; quod ab Imperitis quidem
 pro bono omine habebatur, sed sacrorum scribæ ea quæ post
 hæc evenerunt portendi statim judicaverunt. In eadem quoque
 solemnitate vacca, quum a pontifice ad sacrificium adduce-
 retur, agnum in medio templo enixa est. Sed et janua in-
 terioris sacrarii orienti obversa, quæ tota ærea et immeusi
 ponderis erat, et quæ sub vesperam vix ab hominibus viginti
 claudabatur, et vectibus quidem ferro munitis sustentata
 erat, pessulos vero altissime in saxeum limen ex uno per-
 petuo lapide demissos habebat, visa est nocte circa horam
 sextam sponte patefacta. Quod templi custodes, quum ad
 prætorem cucurrissent, ei indicarunt : ille vero, ubi
 ascenderat, ægre eam claudere potuit. Id quoque rudibus
 quidem et indoctis signum videbatur optimum ; Deum scri-
 licet illis bonorum portam aperuisse : docti vero et eruditi
 securitatem templi ultro abiisse secum reputabant, et por-
 tam hostibus gratis patefactam, solitudinemque illo ostento
 signari inter se pronuntiabant. Paucis deinde post festivitatem
 diebus, vicesimo primo mensis Artemisii die, prodigio-
 sum quoddam spectrum apparuit fidem omnem superans.
 Ac profecto id quod dicturus sum fabula, ut opinor, esse
 videretur, nisi ab iis qui illud spectarunt, proditum esset,
 et subsequenti clades ejusmodi signis haudquaquam impares
 extitissent. Etenim ante solis occasum per universam re-
 gionem currus in aere sublimes ferri, et armatæ phalanges

ἄρματα καὶ φάλαγγες ἔνοπλοι διὰ τῶν νευφῶν καὶ κυκλούμεναι τὰς πόλεις. Κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν, ἥ Πεντηκοστὴ καλεῖται, νύκτωρ οἱ ἱερεῖς παρελθόντες εἰς τὸ ἔνδον ἱερὸν, ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος ἦν πρὸς τὰς λειτουργίας, πρῶτον μὲν κινήσεως ἀντιλαβέσθαι ἔρασαν καὶ κτύπου, μετὰ δὲ ταῦτα φωνῆς ἀθρόας, « μεταβαίνωμεν ἐντεῦθεν. » Τὸ δὲ τούτων φοβερώτερον· Ἰησοῦς γάρ τις υἱὸς Ἀνάνου τῶν ἰδιωτῶν ἀγροίκος, πρὸ τεσσάρων ἐτῶν τοῦ πολέμου, τὰ μάλιστα τῆς πόλεως εἰρηνευομένης καὶ εὐθηνούσης, ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἐν ᾗ σκηνοποιεῖσθαι πάντας ἔθος τῷ Θεῷ κατὰ τὸ ἱερὸν, ἐξαπίνης ἀναβοᾶν ἤρξατο, « φωνὴ ἀπ' ἀνατολῆς, φωνὴ ἀπὸ δύσεως, « φωνὴ ἀπὸ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, φωνὴ ἐπὶ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸν ναόν, φωνὴ ἐπὶ νυμφίους καὶ νύμφας, « φωνὴ ἐπὶ τὸν λαὸν πάντα. » Τοῦτο μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ κατὰ πάντας τοὺς στενωποὺς περιῆει κεκραγώς. Τῶν δ' ἐπισήμων τινὲς δημοτῶν, ἀγανακτήσαντες πρὸς τὸ κακὸν φημι, συλλαμβάνουσι τὸν ἄνθρωπον καὶ πολλὰς αἰκίζονται πληγαῖς. Ὁ δ' οὐθ' ὑπὲρ ἑαυτοῦ ρηγεζάμενος οὐτ' ἰδίᾳ πρὸς τοὺς παλίντας δὲ καὶ πρότερον φωνὰς βοῶν διετέλει. Νομίσαντες δ' οἱ ἄρχοντες, ὅπερ ἦν, δαιμονιώτερον εἶναι τὸ κίνημα τοῦ ἀνδρός, ἀνάγουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν παρὰ Ῥωμαίοις ἐπαρχον, ἐνθα μάστιγι μέχρις ὅστένιν φαίνεται οὐθ' ἰκέτευσεν οὐτ' ἐδάκρυσεν· ἀλλ' ὡς ἐνῆν μάλιστα τὴν φωνὴν ὀλοφυρτικῶς παρεκκλίνων πρὸς ἐκάστην ἀπεκρίνατο πληγῇ, « αἰαὶ Ἱεροσολύμοις. » Τοῦ δὲ Ἀλβίνου διερωτώντος (οὗτος γὰρ ἐπαρχος ἦν) τίς εἴη καὶ πόθεν καὶ διὰ τί ταῦτα φθέγγοιτο, πρὸς ταῦτα μὲν οὐδ' ὁτιοῦν ἀπεκρίνατο· τὸν δ' ἐπὶ τῇ πόλει θρήνων εἶρων οὐ διέλειπε, μέχρι καταγνοῦς μανίαν ὁ Ἀλβίνος ἀπέλυσε αὐτόν. Ὁ δὲ τὸν μέχρι τοῦ πολέμου χρόνον οὐτε προσήει τινὶ τῶν πολιτῶν οὐτ' ὥφθη λαλῶν, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ὥσπερ εὐχὴν μεμελετηκώς, « αἰαὶ Ἱεροσολύμοις » ἐθρήνει· οὐτε δὲ τινὶ τῶν τυπτόντων αὐτὸν δημέραι κατηρᾶτο οὐτε τοὺς τροφῆς μεταδιδόντας ἡλόγει. Μία δὲ πρὸς πάντας ἦν ἡ σκυθρωπὴ κληδὼν ἀπόκρισις· μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ἑορταῖς ἐκεκράγει, καὶ τοῦτ' ἐφ' ἐπτά ἔτη καὶ μῆνας πέντε εἶρων, οὐτ' ἡμεδύνη τὴν φωνὴν οὐτε ἔκαμεν, μέχρις οὗ κατὰ τὴν πολιορκίαν ἔργα τὰς κληδόνας ἰδὼν ἀνεπαύσατο. Περιὼν γὰρ ἐπὶ τοῦ τεύχους « αἰαὶ πάλιν τῇ πόλει καὶ τῷ λαῷ καὶ τῷ ναῷ » διαπύρσιον ἐβόα. Ὡς δὲ τελευταῖον προσέθετο « αἰαὶ δὲ καί μοι », λίθος ἐκ τοῦ πετροδόλου σχασθεὶς καὶ πλήξας αὐτόν, παρακρήμα κτείνει· φθεγγόμενος δ' ἔτι τὰς κληδόνας ἐκείνας τὴν ψυχὴν ἀφῆκεν.

δ'. Ταῦτά τις ἐννοῶν εὕρησει τὸν μὲν Θεὸν ἀνθρώπων κηδόμενον, καὶ παντοίως προσημαινόμενον τῷ σφετέρῳ γένει τὰ σωτήρια, τοὺς δ' ὑπ' ἀνοίας καὶ κακῶν αὐθαίρετων ἀπολλυμένους, ὅπου γε Ἰουδαῖοι καὶ τὸ ἱερὸν μετὰ τὴν καθάρσιν τῆς Ἀντωνίας τετραγώνον ἐποίησαν, ἀναγεγραμμένον ἐν τοῖς λογίοις ἔχοντες ἀλώσεσθαι τὴν πόλιν καὶ τὸν ναόν, ἐπειδὴ τὸ ἱερὸν γένηται τετραγώνον. Τὸ δὲ ἐπαρὰ αὐτοὺς μάλιστα πρὸς τὸν πό-

per nubes discurre, urbesque circumvallare sunt visæ. Festo autem die qui Pentecoste appellatur, sacerdotes noctu templum ingressi ad obœunda ex more ministeria, primum quidem motum ac strepitum se exaudisse dixerunt, tum deinde vocem quasi confertæ multitudinis simul clamantis, « migremus hinc. » Quod vero his omnibus terribilius est, Jesus quidam Anani filius, vir plebeius et rusticus, quadriennio priusquam bellum esset exortum, pacata maxime civitate et rerum omnium copia abundante, quum ad festum venisset quo tabernacula in honorem Dei juxta templum defigi ab omnibus mos est, repente exclamare cœpit : « vox « ab oriente, vox ab occasu, vox a quattuor ventis; vox in « Hierosolyma et in templum, vox in sponso et in sponsas, « vox in universum populum. » Idque noctu et interdum clamitans omnes civitatis vicus circuibat. Nonnulli vero ex primoribus populi, diritatem omnis ægre ferentes, hominem corripunt, multisque verberibus afficiunt. At ille nec pro se quicquam loquutus, nec eos qui ipsum verberabant privatim deprecatus, eadem quæ prius verba inclamare non destitit. Proinde magistratus Judæorum rati, id quod erat, diviniorem esse hominis motum, eum ad præsidem Romanum adducunt; apud quem ad ossium usque denudationem laniatus, nec preces nec lacrimas ullas effudit, sed, quantum maxime poterat flebili ac lugubri modo vocem inflectens, ad singula verbera clamabat, « vœ vœ Hierosolymis. » Albino autem interroganti (is enim tum procurator erat) quis esset et unde et cur ista diceret, ad ea nihil omnino respondit : non prius autem urbem lamentari desinebat, donec Albinus hominem absolvit, furere ratus. Ille vero ad belli usque tempus neque quenquam civium adibat, neque loqui visus est : sed quotidie, velut precationem quandam meditatus, « vœ vœ Hierosolymis » lamentabatur : neque cuiquam imprecatus est, quum in dies singulos vapularet, vero neque cibum impartienti bene dicebat : una autem ejus responsio ad omnes erat triste illud presagium. At maxime in festivitibus vociferabatur; idque quum annos septem et quinque menses fecisset, neque voce rancus erat factus, neque delassabatur, donec obsidionis tempore rata fieri videns auguria quievit. Nam in mœnibus obambulans, iterum « vœ vœ civitati et templo et populo » voce alta clamabat. Ubi autem ad extremum adjecit « vœ etiam mihi », lapide ex ballista excusso ictus statim occubuit; animamque, dum adhuc ista omina loqueretur, dimisit.

4. Hæc si quis reputet, profecto inveniet Deo quidem curæ esse homines, modisque omnibus cum præmonstrare quæ sint eorum generi salutaria; ipsos vero sua dementia malisque voluntariis interire : siquidem Judæi etiam post Anteniam dirutam templum quadratum fecerunt, quum in oraculis scriptum haberent, « fore ut capiatur urbs et templum, ubi templum quadratam formam acceperit. » Sed quod maxime eos ad bellum excitaverat, vaticinium erat

λεμον ἦν χρησμός ἀμφίβολος ὁμοίως ἐν τοῖς ἱεροῖς ὑ-
ρημένος γραμμασιν, ὡς κατὰ τὸν καιρὸν ἔκεινον ἀπὸ
τῆς χώρας τις αὐτῶν ἄρξει τῆς οἰκουμένης. Τοῦτο οἱ
μὲν ὡς οἰκεῖον ἐξέλαβον καὶ πολλοὶ τῶν σοφῶν ἐπλα-
5 νήθησαν περὶ τὴν κρίσιν. Ἐδήλου δ' ἄρα τὴν Οὐε-
σπασιανῶ τὸ λόγιον ἡγεμονίαν, ἀποδειχθέντος ἐπὶ Ἰου-
δαίας αὐτοκράτορος. Ἀλλὰ γὰρ οὐ δυνατόν ἀνθρώποις
τὸ χρεὼν διαφυγεῖν οὐδὲ προορωμένοις. Οἱ δὲ καὶ τῶν
σημείων ἃ μὲν ἔκριναν πρὸς ἡδονήν, ἃ δ' ἐξουδένη-
10 σαν, μέχρως οὗ τῇ τε ἀλώσει τῆς πατρίδος καὶ τῷ σφῶν
αὐτῶν ὀλέθρῳ διηλέγχθησαν τὴν ἀνοιαν.

ΚΕΦ. Γ'.

Ῥωμαῖοι δὲ τῶν μὲν στασιαστῶν καταπεφυγόντων
εἰς τὴν πόλιν, καιομένου δὲ αὐτοῦ τε τοῦ ναοῦ καὶ τῶν
πέριξ ἀπάντων, κομίσαντες τὰς σημαίας εἰς τὸ ἱερὸν
15 καὶ θέμενοι τῆς ἀνατολικῆς πύλης ἀντικρὺς, ἔθυσάν τε
αὐταῖς αὐτότοι καὶ τὸν Τίτον μετὰ μεγίστων εὐφημιῶν
ἀπέφηναν αὐτοκράτορα. Ταῖς δὲ ἀρπαγαῖς οὕτως ἐν-
πλήσθησαν οἱ στρατιῶται πάντες, ὥστε κατὰ τὴν Συρίαν
πρὸς ἡμισυ τῆς πάλει τιμῆς τὸν σταθμὸν τοῦ χρυσοῦ
20 πιπράσκεσθαι. (ΑΓ'.) Τῶν δὲ ἀνὰ τὸν τοῖχον τοῦ ναοῦ
ἱερέων διακαρτερούντων, παῖς διψήσας ἰκέτευε τοὺς
φύλακας τῶν Ῥωμαίων δοῦναι δεξιάν αὐτῷ, καὶ τὸ δί-
ψος ἐξωμολογεῖτο. Τῶν δὲ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἀνάγ-
κης οἶκτον λαβόντων καὶ δόντων δεξιὰς καταβάς αὐτός
25 τε πίνει καὶ δ φέρων ἦκεν ἀγγεῖον πλήσας ὕδατος ὥχε-
το φεύγων ἄνω πρὸς τοὺς σφετέρους. Τῶν δὲ φυλάκων
καταλαβεῖν μὲν οὐδεὶς ἰσχυσε, πρὸς δὲ τὴν ἀπιστίαν
ἐδρασθήμουν. Κάκεινος οὐδὲν ἔφη παραβεβηκέναι τῶν
συνθηκῶν· λαβεῖν γὰρ δεξιάν οὐ τοῦ μένειν παρ' αὐ-
30 τοῖς, ἀλλὰ τοῦ καταβῆναι μόνον καὶ λαβεῖν ὕδωρ,
ἅπερ ἀμφοτέρω πεποιτικῶς πιστὸς ἔδοξεν εἶναι. Τὸ μὲν
δὴ πανούργημα διὰ τὴν ἡλικίαν μάλιστα τοῦ παιδὸς
ἀπεθαύμαζον οἱ πλανηθέντες. Πέμπτη δ' ἡμέρα λι-
μώττοντες οἱ ἱερεῖς καταβαίνουσι, καὶ πρὸς Τίτον ἀνα-
35 χθέντες ὑπὸ τῶν φυλάκων, ἰκέτευον τυχεῖν σωτηρίας. Ὁ
δὲ τὸν μὲν τῆς συγγνώμης καιρὸν αὐτοῖς παρωχθέναι
φῆσας, οἴχεσθαι δὲ δι' ὃν εὐλόγως ἂν αὐτοὺς ἔσωζε,
πρέπειν δὲ τοῖς ἱερεῦσι τῷ ναῷ συναπολέσθαι, κελεύει
κολάσαι τοὺς ἄνδρας.

40 (ΑΔ'). β'. Οἱ δὲ περὶ τοὺς τυράννους ὡς τῷ τε πολέμῳ
πανταχόθεν ἐκρατοῦντο καὶ περιτετειγισμένοις διαφυ-
γεῖν οὐδαμόθεν ἦν, προσκαλοῦνται τὸν Τίτον εἰς λόγους.
Ὁ δὲ διὰ τὸ φιλάνθρωπον φύσει τὸ γοῦν ἄστου περισῶ-
σαι προαιρούμενος, καὶ τῶν φίλων ἐναγόντων (ἦδη γὰρ
45 μετριάζειν τοὺς ληστὰς ὑπελάμβανον), ἵσταται κατὰ τὸ
πρὸς δύσιν μέρος τοῦ ἐξωθεν ἱεροῦ. Ταύτη γὰρ ὑπὲρ
τὸν ζυστὸν ἦσαν πύλαι καὶ γέφυρα συνάπτουσα τῷ ἱερῷ
τὴν ἄνω πόλιν· αὕτη τότε μέση τῶν τυράννων ἦν καὶ
τοῦ Καίσαρος. Τὸ δὲ πλῆθος ἐκατέρους βύζην ἐφειστή-
50 κει, Ἰουδαῖοι μὲν περὶ Σίμωνα καὶ Ἰωάννην μετέωροι
συγγνώμης ἐλπίδι, Ῥωμαῖοι δὲ Καίσαρι, παραδοχοῦν-

ambiguum in sacris libris repertum, « illis circiter tempo-
ribus quendam ex ipsorum finibus orbis terrarum impe-
rio potiturum. » Id enim illi quidem quasi sibi proprium
acceperunt, multique sapientes interpretatione decepti sunt.
Significabat nempe oraculum Vespasiani principatum, qui
in Judæa declaratus est Imperator. Sed enim homines fatum
vitare non possunt, etiamsi præviderint. At vero hi signo-
rum quædam pro sua libidine interpretati sunt, atque alia
pro nihilo habuerunt, donec et patriæ excidium ipsorum-
que exitium eorum redarguebant dementiam.

CAP. VI. (XXXII.)

Romani autem, quum seditiosi quidem in urbem confugia-
sent, templum vero et quæ circa templum arderent omnia,
signis in templum illatis positisque contra portam orienta-
lem, et illis ibi sacrificarunt, et Titum cum maximis accla-
mationibus imperatorem designarunt. Usque autem adeo
rapinis impleti erant milites universi, ut in Syria pondus auri
dimidio minoris quam olim venderetur. (XXXIII.) At quum
sacerdotes, qui templi murum conscenderant, illic perdura-
rent, puer siti maceratus custodibus Romanis supplicabat
ut dextra sibi daretur, sitique se laborare fatebatur. Ubi
autem illi, tam ætatis quam necessitatis miserti, ei dextram
dederunt, is post descensum et ipse bibit, et, lagena quam
secum attulerat aqua repleta, fuga se ad suos proripiebat.
Custodum autem nemo quidem eum assequi valuit, ejus
vero perfidiæ maledicebant. Ille autem nihil se contra quam
esset pactum fecisse, dicebat: dextram enim sibi datam,
non ut apud ipsos remaneret, sed ut tantum descenderet
et aquam acciperet: quæ ambo quum fecerit, in fide mansisse
visus est. Astutiam quidem propter ætatem pueri admodum,
qui decepti fuerant, mirabantur. Quinta vero die sacerdotes
fame confecti descendunt, et a custodibus ad Titum perdu-
cti ut sibi parceretur supplicabant. Ille autem, veniæ
tempus illis præterisse, fatus, periisse vero id cujus eos
gratia merito conservasset, et decere sacerdotes cum templo
interire, duci homines ad supplicium jubet.

(XXXIV.) 2. At tyranni et qui cum illis erant, quoniam
bello undique tenebantur, et circumdati nusquam effugere po-
terant, Titum ad colloquium provocant. Ille autem, quod
natura factus esset ad humanitatem, adeoque urbem certe
servare cuperet, amicis præterea suadentibus (latrones enim
jam moderatiores esse arbitrabantur), in parte occidua tem-
pli exterioris consistit. Hic enim super Xystum erant portæ,
et pons qui civitatem superiorem templo jungebat: isque
tunc inter tyrannos et Cæsarem interjectus erat. Multi au-
tem utrinque densi adstant: Judei quidem circa Simonem
et Joannem, spe veniæ suspensi; Romani vero ad Cæsarem,
expectantes qualiter eos exciperet. Quum autem

6 τες αὐτῶν τὴν ἀζώσιν. Παραγγελίας δὲ τοῖς στρατιώ-
 ταις ἵτος θυμοῦ τε καὶ βελῶν μένειν ἐγκρατεῖς καὶ τὸν
 ἐρμηνέα παραστρέψαντες, ὅπερ ἦν τεκμήριον τοῦ κρα-
 τεῖν, πρῶτος ἤρξατο λέγειν. « Ἄρά γε ἡδὴ κακώρεσθε
 6 « τῶν τῆς πατρίδος κακῶν, ἄνδρες, οἱ μὴτε τῆς ἡμετέ-
 ρας δυνάμεως μῆτε τῆς αὐτῶν ἀσθενείας ἐννοιοιαν λα-
 « θόντες, ὁρμῇ δὲ ἀσκέπτῳ καὶ μανίᾳ τὸν τε δῆμον καὶ
 « τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν ἀπολωλεκότες, ἀπολούμενοι
 « δὲ καὶ αὐτοὶ δικαίως, οἱ πρῶτον μὲν ἀφ' οὗ Πομ-
 10 « πῆιος εἶλεν ὑμᾶς κατὰ κράτος, οὐκ ἐπαύσασθε νεω-
 τεροποιίας, ἔπειτα καὶ φανερόν ἐξηγέγκατε πρὸς Ῥω-
 « μαίους πόλεμον; Ἄρά γε πλήθει πεποιθότες; καὶ μὴν
 « ἐλάχιστον ὑμῖν μέρος ἀντήρκασε τοῦ Ῥωμαίων στρα-
 « τωτικῶ. Πίστει τοιγαροῦν συμμάχων; καὶ τί τῶν
 16 « ἐξω τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας ἐθνῶν ἐμελλεν αἰρήσε-
 σθαι Ἰουδαίους πρὸ Ῥωμαίων; Ἄλλ' ἀλκῇ σωματῶν;
 « καὶ μὴν ἵστε Γερμανοὺς δουλεύοντας ἡμῖν. Ὁχυρό-
 « τητι δὲ τευχῶν; καὶ τί μείζον ὠκεανῷ τείχους κώ-
 « λυμα, δν περιβεβλημένοι Βρεττανοὶ τὰ Ῥωμαίων
 20 « ὅπλα προσκυνοῦσι; Καρτερία ψυχῆς καὶ πανουργία
 « στρατηγῶν; ἀλλὰ μὴν ἤδειτε καὶ Καρχηδονίους ἀλόν-
 « τας. Τοιγαροῦν ὑμᾶς ἐπήγειρε κατὰ Ῥωμαίων ἡ
 « Ῥωμαίων φιλανθρωπία; οἱ πρῶτον μὲν ὑμῖν τὴν τε
 « χώραν ἔδομεν νέμεσθαι καὶ βασιλεῖς δημοφύλους ἐπε-
 26 « στήσαμεν, ἔπειτα τοὺς πατρίους νόμους ἐτηρήσαμεν,
 « καὶ ζῆν οὐ μόνον καθ' ἑαυτοὺς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς
 « ἄλλους ἐπετρέψαμεν ὡς ἐβούλεσθε· τὸ δὲ μέγιστον,
 « δασμολογεῖν τε ὑμῖν ἐπὶ τῷ Θεῷ καὶ ἀναθήματα
 « συλλέγειν ἐπετρέψαμεν, καὶ τοὺς ταῦτα φέροντας οὔτε
 30 « ἐνουθετήσαμεν οὔτε ἐκωλύσαμεν, ἵν' ἡμῶν γέννησθε
 « πλουσιώτεροι πολέμιοι, καὶ παρασκευάσθητε τοῖς
 « ἡμετέροις χρήμασι καθ' ἡμῶν. Ἔπειτα τηλικούτων
 « ἀγαθῶν ἀπολαύοντες ἐπὶ τοὺς παρασχόντας ἡνέγκατε
 « τὸν κόρον, καὶ δίκην τῶν ἀτιθασιέων ἑρπετῶν τοῖς
 36 « σαίνουσι τὸν ἰὸν ἐναφῆκατε. Ἔστω γοῦν, κατεφρο-
 « νήσατε τῆς Νέρωνος βραθυμίας καὶ καθάπερ βήγματα
 « ἢ σπᾶσματα τὸν ἄλλον χρόνον κακοήθως ἡρεμοῦντες
 « ἐν τῇ μεζῶνι νόσῳ διεφάνητε, καὶ πρὸς ἐλπίδας
 « ἀναιδεῖς καὶ ἀμέτρους ἐξετείνετε τὰς ἐπιθυμίας. Ἦ-
 40 « κεν ὁ πατὴρ οὐμὸς εἰς τὴν χώραν, οὐ τιμωρησόμενος
 « ὑμᾶς τῶν κατὰ Κέστιον, ἀλλὰ νουθετήσων. Δέον
 « γοῦν, εἴπερ ἐπ' ἀναστάσει τοῦ ἔθνους παρῆν, ἐπὶ τὴν
 « ῥίζαν ὑμῶν ὀρκαμεῖν, καὶ ταύτην ἐκπορθεῖν τὴν πόλιν
 « εὐθέως, ὃ δὲ Γαλιλαίαν ἐδήξω καὶ τὰ περίξ, ἐπιδι-
 46 « δους ὑμῖν χρόνον εἰς μεταμέλειαν. Ἄλλ' ὑμῖν ἀσθένεια
 « τὸ φιλάνθρωπον ἐδόκει, καὶ τῆς ἡμετέρας πραότητος
 « τὴν τόλμαν ἐπεθρέψατε. Νέρωνος οἰχομένου τοῦθ'
 « ὅπερ ἐχρῆν τοὺς πονηροτάτους ἐποιήσατε, ταῖς ἐμφυ-
 « λίοις ἡμῶν ταραχαῖς ἐπιπαρρήσατε, καὶ χωρισθέν-
 50 « των εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐμοῦ τε καὶ τοῦ πατρὸς, εἰς
 « παρασκευὰς τοῦ πολέμου κατεχρήσασθε τοῖς καιροῖς·
 « καὶ οὐκ ἠδῆσθητε ταράσσειν αὐτοκράτορας γεγενημέ-
 « νους, οὓς καὶ στρατηγούς φιλανθρώπους ἐπειράσατε.
 « Προσφυγούσης γοῦν ἡμῖν τῆς ἡγεμονίας, καὶ τῶν

Titus militibus edixisset, ut et iracundiam et sagittas con-
 tinerent, et interpretem sibi adjunxisset, primus (quod
 victoris indicium) dicere instituit. « Jamne saturati estis
 « patriæ malis, o viri, quibus neque virtutis nostræ neque
 « infirmitatis vestræ in mentem venit, sed inconsulto im-
 « petu ac furore perdidistis populum et civitatem simul ac
 « templum, ipsi quoque juste perituri, qui primum quidem,
 « postquam vos Pompeius debellaverat, novas res moliri
 « non destitistis, ac deinde bellum apertum Romanis intuli-
 « stis? num multitudine freti? Atqui minima exercitus Ro-
 « mani pars vobis restitit. Igiturne auxiliatoribus confisi?
 « Quænam vero gens extra nostrum imperium Judæis præ-
 « Romanis succurrere eligeret? An corporum robori et vi-
 « ribus? Atqui scitis nobis servire Germanos. An murorum
 « firmitati? Et quis magis quam Oceanus obsistit murus,
 « quo septi Britanni arma Romanorum adorant? An patien-
 « tiæ animi et astutiæ ducum? Atqui etiam Carthaginienses
 « captos esse novistis. Itaque vos contra Romanos ipsorum
 « excitavit humanitas; qui primum vobis et terram dedimus
 « possidendam, regesque gentiles imposuimus, deinde leges
 « servavimus patrias, et vivere vos non solum inter vos,
 « sed cum aliis etiam vestra voluntate concessimus: quod
 « que maximum est, tributum exigere Dei nomine ac do-
 « naria colligere permisimus; eaque offerentes neque mo-
 « nuimus neque prohibuimus, ut hostes nobis efficeremini
 « ditiores, nostraque pecunia vosmet adversus nos compa-
 « raretis. Deinde, tantis bonis cumulati, satietatem in eos
 « qui hæc vobis præstiterant convertistis, et immitium in-
 « star serpentium in blandientes virus evomistis. Esto igi-
 « tur, Neronis socordiam contempsistis, et, tanquam mem-
 « bra disrupta aut convulsa, alio tempore maligne quiescen-
 « tes, quum gravior ingrueret morbus, vosmet ostendistis,
 « et ad spes improbas etiam cupiditates immodicas explica-
 « stis. Veniebat pater meus in hanc regionem, non ut ob
 « ea quæ in Cestium admisistis pœnas exigeret, sed vos
 « commonefaceret. Itaque quum deberet, si evertendæ na-
 « tionis causa venisset, ipsam radicem petere, atque hanc
 « statim delere civitatem, ille Galilæam et circa eam loca
 « vastare inuluit, ut vobis pœnitentiam agendi daret oppor-
 « tunitatem. Verum hæc ejus humanitas vobis infirmitas
 « videbatur, et ex nostra lenitate vobis crevit audacia. Ne-
 « rone e vita excedente, fecistis quod nequissimorum erat,
 « ex turbis nostris civilibus animos sumpsistis; meque ac
 « patre meo digressis in Ægyptum, tempus illud captastis
 « ad bellicos apparatus faciendos; neque vos puduit pertur-
 « bare principes declaratos, quos etiam duces humanissi-
 « mos fueratis experti. Itaque quum ad nos devolveretur
 « imperium, et omnes quidem in eo passim quiescerent,

« μὲν κατὰ ταύτην ἡρεμοῦντων πάντων, πρεσβευμέ-
 « νων δὲ καὶ συνηδομένων τῶν ἔξωθεν ἔθνων, πάλιν οἱ
 « Ἰουδαῖοι πολέμιοι· καὶ πρεσβεῖται μὲν ὑμῶν πρὸς τοὺς
 « ὑπὲρ Εὐφράτην ἐπὶ νεωτερισμῶ, περίβολοι δὲ τειχῶν
 « ἀνοικοδομοῦμενοι καινοί, στάσεις δὲ καὶ τυράννων
 « φιλονεικίαι, καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, μόνα τοῖς οὕτω
 « πονηροῖς πρόποντα. Ἦκον ἐπὶ τὴν πόλιν ἐγὼ, παρὰ
 « τοῦ πατρὸς ἀκοντας λαθὼν σκυθρωπὰ παραγγέλματα·
 « τὸν δῆμον ἀκούσας εἰρηνικὰ φρονεῖν ἤσθην. Ὑμᾶς
 « παύσασθαι πρὸ πολέμου παρεκάλουν, μέχρι πολλοῦ
 « πολεμοῦντων ἐφειδόμεν, δεξιὰς αὐτομολοῖς δέδωκα,
 « καταφυγοῦσι πίστιν ἐτήρησα, πολλοὺς αἰχμαλώτους
 « ἤλθῃσα, τοὺς ἐπείγοντας βασιανίας ἐκώλυσα, τείχε-
 « σιν ὑμετέροις μηχανὰς ἄκων προσήγαγον, αἶψα φο-
 « νῶντας τοὺς στρατιώτας ἐφ' ὑμῖν κατέσχον, καθ' ἑκά-
 « στην νίκην ὥς ἡττώμενος ὑμᾶς εἰς εἰρήνην προῦκα-
 « λασάμην. Τοῦ ἱεροῦ πλήστον γεγόμενος πάλιν ἐκὼν
 « ἐξελαθόμεν τῶν τοῦ πολέμου νόμων· φείσασθαι δὲ
 « παρεκάλουν τῶν ἰδίων ὑμᾶς ἀγίων, καὶ σῶσαι τὸν
 « ναὸν ἑαυτοῖς, διδοὺς ἀδείαν τε ἐξόδου καὶ πίστιν σω-
 « τηρίας, εἰ δ' ἐβούλεσθε, καὶ μάχης καιρὸν ἐν ἄλλω
 « τόπῳ. Πάντων ὑπερείδετε, καὶ τὸν ναὸν ἰδίαις χερσὶν
 « ἐνεπρήσατε· ἔπειτα, μιαρῶτατοι, προκαλεῖσθέ με
 « πρὸς λόγους νῦν; ἵνα τὴν σωστικὴν τοιοῦτον οἶον ἀπολώ-
 « λην; οἷας ὑμᾶς αὐτοὺς ἀξιοῦτε μετὰ τὸν ναὸν σωτη-
 « ρίας; Ἀλλὰ καὶ νῦν μετὰ τῶν ὅπλων ἐστήκατε, καὶ
 « οὐδ' ἐν ἐσχάτοις ὑποκρίνεσθε γοῦν ἰκέτας. Ὡ ταλαί-
 « πωροι, τίνοι πεποιθότες; οὐ νεκρὸς μὲν ὑμῶν ὁ δῆμος,
 « οἴχεται δὲ ὁ ναὸς, ὑπ' ἐμοὶ δὲ ἡ πόλις, ἐν χερσὶ δὲ
 « ταῖς ἐμαῖς ἔχετε τὰς ψυχὰς, εἴθ' ὑπολαμβάνετε δόξαν
 « ἀνδρείας τοῦ θύσανατᾶν; Οὐ μὴν ἐγὼ φιλονεικῶ πρὸς
 « τὴν ἀπόνειαν ὑμῶν· ῥίψαι δὲ τὰ ὅπλα καὶ παρα-
 « δοῦσι τὰ σώματα χαρίζομαι τὸ ζῆν, ὥσπερ ἐν οἰκίᾳ
 « πρὸς δεσπότης, τὰ μὲν ἀνήεστα κολάσας, τὰ δὲ
 « λοιπὰ σώζων ἑμαυτῷ. »

(ΑΕ'). γ'. Πρὸς δὲ ταῦτα ἀποκρίνονται δεξιάν μὲν μὴ
 δύνασθαι πᾶρ' αὐτοῦ λαβεῖν, ὁμοιοκνεῖν γὰρ μηδέποτε
 τοῦτο ποιήσειν· ἐξόδον δ' ἡτοῦντο διὰ τοῦ περιτειχι-
 σματος μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων· ἀπελεύσεσθαι γὰρ
 « εἰς τὴν ἔρημον καὶ καταλείψειν αὐτῷ τὴν πόλιν. Πρὸς
 ταῦτα ἀγανακτῆσας Τίτος, εἰ τύχην ἐαλωκότων ἔχον-
 « τες αἰρέσεις αὐτῷ προτείνουσιν νενικηκότων, κηρῶσαι
 μὲν ἐκέλευσεν εἰς αὐτοὺς μήτε αὐτομολεῖν ἔτι, μήτε
 « δεξιάν ἐλπίζειν (φείσεσθαι γὰρ οὐδενός), ἀλλὰ ἀπάση
 « δυνάμει μάχεσθαι, καὶ σῶζειν ἑαυτοὺς ὅπως ἂν δύ-
 « ναίντο· πάντα γὰρ αὐτὸς ἦδη πράξειν πολέμου νό-
 « μῳ. Τοῖς δὲ στρατιώταις ἐμπιπράναι καὶ διαρπά-
 « ζειν ἐκέλευσε τὴν πόλιν. Οἱ δ' ἐκείνην μὲν ἐπέσχον
 « τὴν ἡμέραν, τῇ δ' ὑστεραῖα τὸ τε ἄρχειον καὶ τὴν
 « Ἀκράν καὶ τὸ βουλευτήριον καὶ τὸν Ὀφλᾶν καλούμενον
 « ὑψηλᾶν, καὶ προῦκοψε τὸ πῦρ μέχρι τῶν Ἑλλήνης βα-
 « σιλείων, ἀ δὲ κατὰ μέσην τὴν Ἀκράν ἦν. Ἐκαίοντο
 « δ' οἱ τε στενωποὶ καὶ αἱ οἰκίαι νεκρῶν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ
 « διεσπάρμενων πλήρεις.

« legatos autem mitterent gratularenturque externae natio-
 « nes, iterum hostes se ostendunt Judaei : et legationes
 « quidem a vobis ad Transuephratenses novarum rerum
 « gratia missae, murorum autem novi ambitus extructi ;
 « seditio etiam excitata, tyrannorumque contentio, et bel-
 « lum intestinum, quae sola hujusmodi populum scelera-
 « tum decent. Ego ad civitatem veniebam, cum tristi-
 « bus ab invito patre mandatis : cognitoque populum paci
 « studere, laetabar. Ante bellum rogabam vos ab eo desiste-
 « re, diu pugnantibus parcebam, transfugas dextram dedi,
 « quumque ad me se recepissent fidem servavi, multosque
 « captivos miseratus sum, cruciatibus bellum urgentes
 « coercui, muris vestris machinas invitae admovebam,
 « semper caedis vestrae cupidus milites continebam ; quoties
 « vincebam, toties vos ad pacem tanquam victus provocavi.
 « Quum prope ad templum accessissem, ultro iterum legis
 « belli obliviscebam ; et parcere vos propriis sanctis orabam,
 « templumque vobismet conservare, data exeundi copia et
 « fide salutis, et, si velletis, pugnandi etiam opportunitatem
 « alio in loco. Omnia insuper habuistis, et templum mani-
 « bus vestris incendistis : deinde, sceleratissimi, nunc me
 « ad colloquium provocatis ? quidnam ut conservetis, tale
 « quale periit ? Qua vosmet salute dignos esse judicatis post
 « templum excisum ? Quin nunc etiam armati statis, nec in
 « extremis supplices esse vel simulatis. O miseri, qua fidu-
 « cia ? nonne populus vester exstinctus est, periit templum,
 « mihi subdita est civitas, in mea potestate sunt animae
 « vestrae, et tamen fortitudinis esse gloriam arbitramini,
 « mori velle ? Verum non ego contendam cum pertinacia
 « vestra : sed projectis armis, traditisque corporibus, vitam
 « vobis indulgeo, ut in domo mitis dominus, qui de insana-
 « bilibus sumpto supplicio, cetera mihimet servo. »

(XXXV.) 3. Ad haec autem illi respondunt dextram ab eo
 se minime posse accipere, jurasse enim sese id nunquam
 facturos : egrediendi vero per munitiones, qua murum se-
 sperat, cum conjugibus ac liberis facultatem petebant : itu-
 « ros quippe in solitudinem ipsique urbem relicturos. Quam
 ob rem Titus vehementer iratus, si in sorte captorum con-
 « stituti victorum ipsi condiciones ponerent, declarari quidem
 his jussit voce praecouis ne quis amplius transfugeret, aut
 « spem dextrae haberet (se enim parsurum esse nemini), cun-
 « ctis itaque viribus dimicarent, et quantum possent salutis
 « suae consularent : jam enim se omnia jure belli gestorum.
 Milites autem urbem incendere ac diripere jussit. Atqui
 illi eo quidem die nihil agebant ; postridie vero archivum,
 et Acram, et curiam, et locum qui vocatur Ophla succende-
 « runt ; et progrediebatur ignis usque ad Helenae regiam,
 « quae in media erat Acra. Incensi autem sunt angiportus et
 domus fame enectorum plenae.

(ΑΧ΄.) δ'. Κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν οἱ τε Ἰζάτου βασιλέως υἱοὶ καὶ ἀδελφοί, πρὸς οἷς πολλοὶ τῶν ἐπισήμων δημοτῶν ἐκάϊ συνελθόντες, ἰκέτευσαν Καίσαρα δοῦναι δεξιὰν αὐτοῖς. Ὁ δέ, καίτοι πρὸς πάντας τοὺς ὑπολόβους διοργισμένους, οὐκ ἠλλαξε τὸ ἦθος, δέχεται δὲ τοὺς ἀνδρας. Καὶ τότε μὲν ἐν φρουρᾷ πάντας εἶχε, τοὺς δὲ τοῦ βασιλέως παῖδας καὶ συγγενεῖς δῆσας ὑστερον εἰς Ῥώμην ἀνήγαγε, πίστιν δὲ μὲν παρέχοντας.

ΚΕΦ. Ζ'.

Οἱ στασιασταὶ δ' ἐπὶ τὴν βασιλικὴν δρμήσαντες αὐτὴν λήν, εἰς ἣν δι' ὀχυρότητα πολλοὶ τὰς κτήσεις ἀπέθεντο, τοὺς τε Ῥωμαίους ἀπ' αὐτῆς τρέπονται, καὶ τὸ συνθηροισμένον αὐτοῖσι τοῦ δήμου πᾶν φονεύσαντες, ὄντας εἰς ὀκτακισχιλίους καὶ τετρακοσίους, τὰ χρήματα διήρπασαν. Ἐξώγησαν δὲ καὶ Ῥωμαίων δύο, τὸν μὲν ἱππία, τὸν δὲ πεζόν. Καὶ τὸν μὲν πεζὸν ἀποσφάζαντες εὐθέως ἔσυραν περὶ τὴν πόλιν, ὥσπερ ἐν ἐνὶ σώματι πάντας Ῥωμαίους ἀμυνόμενοι, ὃ δὲ ἱππεὺς, ὠφέλιμόν τι αὐτοῖς πρὸς σωτηρίαν ὑποθήσεσθαι λέγων, ἀνάγεται πρὸς Σίμωνα· παρ' ᾧ μὴδὲν εἰπεῖν ἔχων Ἀρδάλῃ τινὲ τῶν ἡγεμόνων παραδίδοται κολασθόμενος. Ὁ δ' αὐτοῦ ὀπίσω τῷ χεὶρι δῆσας καὶ ταινίᾳ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀντικρὺ τῶν Ῥωμαίων προήγαγεν ὡς καρατομήσων· φθάνει δ' ἐκεῖνος εἰς τοὺς Ῥωμαίους διαφυγών, ἐν ᾧ τὸν ξίφος ἐσπάσατο ὁ Ἰουδαῖος. Τούτον δὲ διαφυγόντα ἐκ τῶν πολεμίων ἀνελεῖν μὲν οὐκ ὑπέμεινε Τίτος, ἀνάξιον δὲ Ῥωμαίων εἶναι στρατιώτην κρίνας, ὅτι ζῶν ἐλήφθη, τὰ τε ὅπλα ἀφείλετο καὶ τοῦ τάγματος ἐξέβαλεν, ἅπερ ἦν αἰσχυνόμενον θανάτου χαλεπώτερα.

(ΑΗ΄.) β'. Τῇ δ' ἐξῆς Ῥωμαῖοι τρεψάμενοι τοὺς ληστάς ἐκ τῆς κάτω πόλεως τὰ μέχρι τοῦ Σιλωὰμ πάντα ἐνέπρυσαν. Καὶ τοὺς μὲν ἄστεος ἤδοντο δαπανωμένους, τῶν δὲ ἀρπαγῶν διημάρτανον, ἐπειδὴ πάνθ' οἱ στασιασταὶ προκενοῦντες ἀνεχώρουν εἰς τὴν ἄνω πόλιν. Ἦν γὰρ αὐτοῖς μετάνοια μὲν οὐδεμία τῶν κακῶν, ἀλαζονεία δ' ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς. Καιόμενην γοῦν ἀπορῶντες τὴν πόλιν ἱλαροῖς τοῖς προσώποις εὐθυμοὶ τὴν τελευταίαν προσδέχασθαι ἔλεγον, πεφονευμένου μὲν τοῦ δήμου, κεκαυμένου δὲ τοῦ ναοῦ, φλεγόμενου δὲ τοῦ ἄστεος, μὴδὲν καταλιπόντες τοῖς πολεμίοις. Οὐ μὴν δ' ἔγε Ἰωσήπος ἐν ἐσχάτοις ἰκετεῶν αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν λειψάνων τῆς πόλεως ἔκαμινεν, ἀλλὰ πολλὰ μὲν πρὸς τὴν ὁμότητα καὶ τὴν ἀσέβειαν εἰπὼν, πολλὰ δὲ συμβουλεύσας πρὸς σωτηρίαν, οὐδὲν τοῦ χλευασθῆναι πλέον ἀπηνέγκατο. Ἐπεὶ δ' οὔτε παραδοῦναι διὰ τὸν ὄρκον ἑαυτοὺς ὑπέμενον οὔτε πολεμίῳ ἐξ Ἰσού Ῥωμαῖοις ἔθ' οἷοιτο ἦσαν, ὥσπερ εἰρκτῇ περιειλημμένοι, τό τε τοῦ φονεῦν ἔθος ἐκίνησε τὰς δεξιὰς, σκιδνάμενοι κατὰ τὰ ἐμπροσθεν τῆς πόλεως, τοῖς ἐρείπιοις ὑπελθόντων τοὺς αὐτομολεῖν ὠρμημένους. Ἠλίσκοντο δὲ πολλοὶ, καὶ πάντας ἀποσφάττοντες (ὑπὸ γὰρ ἐνδείας οὐδὲ φυγεῖν ἰσχυρὸν) ἐρρίπτουν αὐτῶν κυσὶ τοὺς νεκρούς. Ἐδόκει δὲ πᾶς τρόπος

(XXXVI.) 4. Eandem circa diem Izalæ regis et filii et fratres cumque his multi nobiles indigenæ illic congregati, supplicarunt Cæsari ut dextram sibi darent. Ille vero, quamvis omnibus qui supererant valde iratus, a moribus suis non recessit, sed eos suscipit. Et tunc quidem omnes in custodia habebat : regia autem filios et propinquos postea vinctos Romam perduxit, obsidum fidem præstituros.

CAP. VII. (XXXVII.)

Seditiosi autem, facto in regiam impetu, ubi ob loci munitionem multi facultates suas deposuerant, et Romanos inde pellunt, et cætu plebis ibi congregatæ, ad octo millia et quadringentos, omni interfecto, pecuniam diripuerunt. Vivos autem duos Romanos ceperunt, unum equitem, alterum peditem. Et peditem quidem trucidatum statim per omnem traxere civitatem, quasi in uno corpore omnes Romanos ulciscerentur. Eques vero, se aliquid illis quod salutis foret suggesturum dicens, ad Simonem deducitur : cui quum nihil haberet quod diceret, Ardalæ cuidam e duobus traditur puniendus. Qui quum eum, revinctis post tergum manibus, oculisque fascia obstrictis, in conspectum Romanorum veluti caput cæsurus produxisset ; is, dum gladium Judæus educeret, occupat fugam mature ad Romanos. Hunc ab hostibus elapsam occidere quidem non sustinuit Titus, militem vero esse ratus Romanis indignum, quia vivus fuerat captus, armis ablatis eum agmine pepulit ; quæ res viro pudenti morte gravior.

(XXXVIII.) 2. Postridie autem Romani latronibus ex inferiore urbe profligatis, ad Siloam usque omnia incendere. Et urbem quidem flammis absumi gaudebant, rapinis vero excidebant, quoniam seditiosi, exhaustis prius omnibus, in superiorem civitatem se receperant. Illos enim malorum minime penitibat, sed arroganter adeo se gerebant, ac si res bene cecidissent. Itaque quum urbem ardere viderent, hilari vultu mortem se exspectare dicebant, ut qui perempto populo, incenso templo, conflagrante urbe, nihil hostibus reliquerint. Non tamen Josephus in extremis cessabat eos obsecrare pro reliquiis civitatis, sed multa quidem in eorum crudelitatem atque impietatem loquutus, multis vero pro salute eos adhortatus, nihil amplius quam ut irrideretur assequutus est. Quoniam vero neque Romanis se dedere propter iuramentum volebant, neque pugnare cum Romanis ex æquo jam poterant, arcta quippe obsidione circumdati, cædibusque insuper assuetis familiare erat dexteras movere, ante urbem dispersi in ruinis transfugere cupientibus insidiabantur. Multos autem capiebant, omnesque interficientes (nam propter inedium fugere non valebant), illorum cadavera canibus projiciebant. Omne autem pereundi genus fame levius videbatur : adeo

ἀπωλείας τοῦ λιμοῦ κουφότερος, ὥστε καὶ Ῥωμαῖοις ἀπηλπικότερος ᾔδη τὸν ἔλεον ὁμοῦ προσέφευγον, καὶ φονεύουσι τοῖς στασιασταῖς ἐκόντες ἐνέπιπτον, τόπος τε ἐπὶ τῆς πόλεως οὐδὲς γυμνὸς ἦν, ἀλλὰ ἅπας λιμοῦ νεκρὸν εἶχεν ἡ στάσεως [καὶ πεπληρωτο νεκρῶν ἡ διὰ στάσιν ἡ διὰ λιμὸν ἀπολωλότων].

(ΛΘ΄.) γ'. Ἐθαλπε δὲ τοὺς τε τυράννους καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς ληστρικὸν ἐλπίς ἐσχάτη περὶ τῶν ὑπονόμων, εἰς οὓς καταφεύγοντες οὐ προσεδόκων ἐρευνηθῆσεσθαι· μετὰ δὲ τὴν παντελεῖ τῆς πόλεως ἄλωση ἀναξυζάντων τῶν Ῥωμαίων προελθόντες ἀποδράσεσθαι ἐπεχείρουν. Τὸ δ' ἦν ἄρα ὄνειρος αὐτοῖς· οὔτε γὰρ τὸν Θεὸν οὔτε Ῥωμαίους λήσειν ἐμελλον. Τηνικαῦτά γε μὴν τοῖς ὑπογειοῖς πεποηότες αὐτοὶ πλείονα τῶν Ῥωμαίων ἐνεπίμ-
πρασαν· καὶ τοὺς ἐκ τῶν καιομένων καταφεύγοντας εἰς τὰς διώρυχας ἔκτεινόν τε ἀνέδην καὶ ἐσύλων, καὶ εἰ τινοὶ εὐροῖεν τροφὴν ἀρπάζοντες, αἵματι πεφυρμένην κατέπινον. Ἦν δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐν ταῖς ἀρπαγαῖς ᾔδη πολεμος αὐτοῖς· δοκοῦσι δ' ἂν μοι μὴ φθασθέντες ὑπὸ τῆς ἀλώσεως δι' ὑπερβολὴν ὠμότητος γεύσασθαι καὶ τῶν νεκρῶν.

ΚΕΦ. Η'

Καῖσαρ δὲ, ὡς ἀμήχανον ἦν ἐξελεῖν δίχα χωμάτων τὴν ἀνω πόλιν περικυρμένην οὔσαν, διανέμει τοῖς ἔργοις τὴν δύναμιν Ἀλώου μὲν ἑκατάδι. Χαλεπὴ δ' ἦν τῆς ὕλης ἡ κομιδὴ, πάντων, ὡς ἔφην, τῶν περὶ τὴν πόλιν ἐφ' ἑκατὸν σταδίου ἐψλωμένων εἰς τὰ πρότερον χώματα. Τῶν μὲν οὖν τεσσάρων ταγμάτων ἡγείρετο τὰ ἔργα κατὰ τὸ πρὸς δύσιν κλίμα τῆς πόλεως, ἀντικρυς τῆς βασιλικῆς αὐλῆς, τὸ δὲ συμμαχικὸν πλῆθος καὶ ὁ
λοιπὸς ὄχλος κατὰ τὸν ἑσπέρην [εἰς οὐ] καὶ τὴν γέφυραν καὶ τὸν Σίμωνος πύργον, ὃν ὠκοδόμησε πρὸς Ἰωάννην πολεμῶν ἑαυτῷ φρουρίον.

β'. Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας οἱ τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμόνες κρύφα συνελθόντες ἐβουλεύσαντο περὶ παραδόσεως σφῶν αὐτῶν, καὶ πέμψαντες ἄνδρας πέντε πρὸς Τίτον ἰκέτευον δοῦναι δεξιὰν αὐτοῖς. Ὁ δὲ καὶ τοὺς τυράννους ἐνδύσειν ἐλπίσας, ἀποσπασθέντων τῶν Ἰδουμαίων, οἱ πολλοὶ τοῦ πολέμου μέρος ἦσαν, βραδέως μὲν, ἀλλ' οὖν κατανεύει τε σωτηρίαν αὐτοῖς καὶ τοὺς ἄνδρας ἀνέπεμψε. Παρασκευαζομένων δ' ἀποχωρεῖν αἰσθάνεται Σίμων, καὶ πέντε μὲν τοὺς ἀπελθόντας πρὸς Τίτον εὐθέως ἀναιρεῖ, τοὺς δ' ἡγεμόνας, ὧν ἐπισημότατος ἦν ὁ τοῦ Σωισᾶ Ἰάκωβος, συλλαβὼν ἐβγγυσι· τὸ δὲ πλῆθος τῶν Ἰδουμαίων ἀμυχανοῦν διὰ τὴν ἀφαίρε-
σιν τῶν ἡγεμόνων οὐκ ἀρύλακτον εἶχε, καὶ τὸ τεῖχος φρουραῖς ἐπιμελεστέρας διαλάμβανεν. Οὐ μὴν ἀντέχειν οἱ φρουροὶ πρὸς τὰς αὐτομολίας ἰσχυον, ἀλλὰ καί τοι πλείστοι φονευόμενοι, πολλοὶ πλείους οἱ διαφεύγοντες ἦσαν. Ἐδέχοντο δὲ Ῥωμαῖοι πάντας, τοῦ
Τίτου διὰ πραότητα τῶν προτέρων ἀμελήσαντος παραγγελλμάτων, καὶ αὐτοὶ κόρην τοῦ κτείνειν ἀπεχόμενοι καὶ κέρδους ἐλπίδι. Τοὺς γὰρ δημοτικὸς κατα-

ut ad Romanos, licet jam desperata misericordia, tamen fugerent; atque in seditiosos, a caede non cessantes, sponte inciderent. Nullusque in urbe locus erat vacuus, sed omnis aut fame aut seditione peremptus habebat [et cada-veribus eorum oppletus erat, qui aut seditione aut alimen-torum penuria perierunt].

(XXXIX.) 3. Tyrannos autem factionemque latronum, qui cum illis erant, fovebat spes ultima cuniculorum: in quos si confugerent, se non indagatum iri putabant, sed peractio excidio, post Romanorum digressum prodire et aufugere cogitabant. Id autem plane illis erat somnium: nec enim vel Deum vel Romanos fuerant latituri. Porro tunc subterraneis freti, plura quam Romani concremabant: et qui ex incendiis fugientes in fossas descenderant, eos passim necabant et spoliabant; atque cibum sicubi reperissent inter rapinas, sanguine concretum devorabant. Inter ipsos autem de rapinis jam bellum gerebatur: eosque putaverim, nisi excidio praeventos, nimia crudelitate etiam mortuorum corpora fuisse degustaturos.

CAP. VIII. (XL.)

Caesar autem, quum urbs superior, in loco praecipiti sita, sine aggeribus capi non posset, copiis opus distribuit vicesimo die mensis Loi. Erat autem materiae advectio difficilis, omnibus, ut dictum est, circa civitatem ad stadium usque centesimum in aggerum priorum exstructionem detonsis. Et quattuor quidem legionum opera in parte civitatis occidentali ex adverso aulae regiae erigebantur: auxiliarium vero manus et cetera multitudo Xystum versus occupabatur, ac pontem, et Simonis turrim, quam cum Joanne bellum gerens pro castello sibi edificaverat.

2. Iis diebus Idumaeorum duces, clam congregati, consilium de sui traditione inierunt; virisque quinque ad Titum missis, ut dextram sibi daret, supplices petebant. Ille vero, tyrannos, Idumaeis avulsis qui belli pars magna erant, pertinaciam abjecturos sperans, tarde quidem, verumtamen illis incolomitatem promittit, virosque remisit. Dum autem discessum pararent, rem intelligit Simon, et quinque quidem, qui ad Titum perrexerant, statim occidit, duces vero, quorum nobilissimus erat Jacobus Soes filius, correptos in carcerem compingit: Idumaeorum autem multitudinem, quod privati essent ducibus, consilii inopem, observari jubet, et moenia praesidiis accuratioribus muniebat. Non tamen custodes transfugientibus obstare valebant; sed quamvis plurimi necarentur, multo plures erant qui diffugerent. Omnes autem suscipiebantur a Romanis, et quod Titus lenitate sua praecepta priora insuper habuerat, et ipsi satietate lucrique spe caede abstinebant. Nam solis plebeis relictis, ceteram multitudi-

λιπόντες μόνους τὸν ἄλλον ὄχλον ἐπώλουν σὺν γυναῖξί
καὶ τέκνοις, ἐλαχίστης τιμῆς ἕκαστον, πλήθει τε τῶν
πιπρασκομένων καὶ ὀλιγότῃ τῶν ὠνουμένων. Καί-
περ δὲ προκηρύξας μηδένα μόνον αὐτομολεῖν, ὅπως καὶ
τὰς γενεὰς ἐξαγάγοιεν, ὅμοιαι καὶ τούτους ἐδέχετο· ἐπέ-
στησε μέντοι τοὺς διακρινούοντας ἀπ' αὐτῶν, εἰ τις εἴη
κολάσεως ἄξιος. Καὶ τῶν μὲν ἀπεμποληθέντων ἀπει-
ρον τὸ πλῆθος ἦν, οἱ δημοτικοὶ δὲ διεσώθησαν ὑπὲρ
τετρακισμυρίου, οὓς διαφῆκε Καῖσαρ, ἧ φίλον ἦν
10 ἕκαστῳ.

(ΜΑ'.) γ'. Ἐν δὲ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις καὶ τῶν ἱερέων
τις Θεοδοῖι παῖς, Ἰησοῦς ὄνομα, λαβὼν περὶ σωτηρίας
ὄρχους παρὰ Καίσαρος ἐφ' ᾧ παραδώσει τινὰ τῶν ἱε-
ρῶν χειμηλίων, ἔξεισι, καὶ παραδίδωσιν ἀπὸ τοῦ τοί-
11 χου τοῦ ναοῦ λυχνίας δύο ταῖς κατὰ τὸν ναὸν κειμέναις
παραπλησίας, τραπέζας τε καὶ κρατῆρας καὶ φιάλας,
πάνθ' ὀλόχρυσα καὶ στιβαρώτατα· παραδίδωσι δὲ
καὶ τὰ καταπετάσματα καὶ τὰ ἐνδύματα τῶν ἀρχιε-
ρέων σὺν τοῖς λίθοις, καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων κειμη-
20 γίας σκευῶν ἄλλα. Συλληφθεὶς δὲ καὶ ὁ γαζοφύλαξ
τοῦ ἱεροῦ Φινέας ὄνομα τοὺς τε χιτῶνας καὶ τὰς ζώνας
ἐπέδειξε τῶν ἱερέων, πορφύραν τε πολλὴν καὶ κόκκον,
δὲ πρὸς τὰς χρεῖας ἀπέκειτο τοῦ καταπετάσματος, σὺν
οἷς κιννάμωμόν τε πολὺ καὶ κασσίαν καὶ πλῆθος ἐτέρων
25 ἀρωμάτων, ἀ συμμίσγοντες ἰθυμίων ὀσμῆρι τῷ Θεῷ.
Παρεδόθη δὲ ὑπ' αὐτοῦ πολλὰ καὶ τῶν ἄλλων κειμη-
λίων, κόσμος θ' ἱερὸς οὐκ ὀλίγος, ἅπερ αὐτῷ βίᾳ λη-
φθέντι τὴν τῶν αὐτομολῶν συγγνώμην ἔδωκε.

(ΜΒ'.) δ'. Συντελεσμένων δ' ἤδη καὶ τῶν χωμάτων
30 ἐβδόμῃ Γορπιαίου μηνὸς ἐν ὀκτωκαίδεκα ἡμέραις Ῥω-
μαῖοι μὲν προσῆγον τὰς μηχανάς, τῶν δὲ στασιαστῶν οἱ
μὲν, ἀπεργνωκότες ἤδη τὴν πόλιν, ἀνεχώρουν τοῦ τεί-
χους εἰς τὴν Ἀκραν, οἱ δ' ἐγκατεδύοντο τοῖς ὑπονό-
μοις, πολλοὶ δὲ διαστάντες ἡμύοντο τοὺς προσάγοντας
35 τὰς ἐλεπολεῖς. Ἐκράτουν δὲ καὶ τούτων Ῥωμαῖοι
πλήθει τε καὶ βίᾳ καὶ, τὸ μέγιστον, εὐθυμούντες ἀθύ-
μων ἤδη καὶ παρειμένων. Ὡς δὲ περιεργάγῃ μέρος
τι τοῦ τείχους, καὶ τινες τῶν πύργων τυπτόμενοι τοῖς
χριοῖς ἐνέδοσαν, φυγὴ μὲν ἦν εὐθέως τῶν ἀμυνομένων,
40 δέος δὲ καὶ τοῖς τυράννοις ἐμπίπτει σφοδρότερον τῆς
ἀνάγκης· πρὶν γὰρ ὑπερβῆναι τοὺς πολέμιους, ἐνάρ-
κων τε καὶ μετῴροι πρὸς φυγὴν ἦσαν. Ἦν δ' ἰδεῖν
τοὺς πάλαι σοβαροὺς καὶ τοῖς ἀσεβήμασιν ἀλαζόνας
τότε ταπεινοὺς καὶ τρέμοντας, ὡς ἐλεεινὴν εἶναι καίπερ
45 ἐν πονηροτάτοις τὴν μεταβολήν. Ὁρμησαν μὲν οὖν
ἐπὶ τὸ περιτείχισμα δραμόντες ὥσασθαί τε τοὺς φρου-
ροὺς καὶ διακόψαντες ἐξελθεῖν· ὥς δὲ τοὺς μὲν πάλαι
πιστοὺς ἐώρων οὐδαμοῦ (διέφυγον γὰρ ὅπῃ τινὶ συνε-
βούλευσεν ἡ ἀνάγκη), προδόντες δὲ οἱ μὲν ὄλον ἀνατε-
50 τράφθαι τὸ πρὸς οὖσιν τεῖχος ἡγγελλον, οἱ δ' ἐμβεδλη-
κέναι τοὺς Ῥωμαίους, οἱ δ' ἤδη πλησίον εἶναι ζητοῦν-
τας αὐτοὺς, ἕτεροι δὲ καὶ ἀπορᾶν ἐπὶ τῶν πύργων πολε-
μίους ἐλεγον, πλάζοντος τὰς ὀψεις τοῦ δέους, ἐπὶ στόμα
πεσόντες, ἀνώμωζαν τὴν ἑαυτῶν φρενοβλάβειαν, καὶ

nem cum uxoribus et liberis, minimo quemque pretio ve-
numdabant, ob mancipiorum magnum numerum et empto-
rum paucitatem. Quancquam autem voce præconis edixe-
rat ne quis solus transfugeret, ut familias suas secum edu-
cerent, tamen hos quoque recipiebat, appositis qui ab illis
separarent quotquot poena digni viderentur. Et eorum
quidem qui venditi sunt infinita erat multitudo; e plebeis
vero ultra quadraginta millia sunt conservati, quos Cæsar,
prout gratum unicuique erat, dimisit.

(XLI.) 3. In iisdem diebus quidam a sacerdotibus, The-
buthi filius, nomine Jesus, jurejurando pacta sibi met a Cæs-
sare incolumitate, ea lege ut de sacris instrumentis quæ-
dam traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete candela-
bra duo, his quæ posita erant in templo similia, mensas-
que et crateras et phialas, omnia ex solido auro et gra-
vissimo facta; tradit etiam aulæa, et pontificias vestes cum
lapidibus, et multa alia vasa sacro ministerio comparata
tradit. Sed sacri quoque thesauri custos, nomine Phineas,
comprehensus tunicas et cingula sacerdotum ostendit, mul-
tamque purpuram et coccum, quæ in aulæa adhibenda ser-
vabantur: cum quibus et multum cinnamomi erat, et cas-
sia, et aromatum aliorum vis ingens, quæ commiscentes
Deo quotidie adolebant. Traditæ sunt etiam ab eo multæ
aliæ res pretiosæ, et sacra ornamenta non pauca, quæ ipsi
vi capto veniam transfugis datam conciliabant.

(XLII.) 4. Jam vero die septimo mensis Gorpiaz aggeribus
intra octodecim dies confectis, Romani machinas admo-
vebant: seditiosorum autem alii, qui tum de civitate de-
speraverant, muris relictis in Acram recedebant; alii se in
cuniculos abdebant, multi denique ordine dispositi eos
arcebant qui helepoles adducebant. Hos vero multitudine
ac vi superabant Romani, quodque maximum erat, læti
mcestos atque jam debiles. Cum autem muri pars quæ-
dam abrupta esset, nonnullæque turres arietibus pulsatæ
cessissent, statim quidem propugnatores diffugiebant, ty-
rannisque etiam metus incessit vehementior quam pro ne-
cessitate: nam priusquam transilirent hostes, torpore tene-
bantur et ad fugiendum suspensi erant. Cernere autem
erat paullo ante superbos et impiis facinoribus gloriantes,
ita tunc dejectos et tremebundos, ut miseranda esset, quan-
quam in nequissimis, tanta mutatio. Et conati quidem
sunt in munitiones excursibus custodes pellere, illisque
perruptis evadere: quum autem eos, quorum fideli opera
prius usi fuerant, nusquam viderent (nam dispersi erant
quo quenquam fugere suadebat necessitas), et præcursorum
alii totum ab occidente murum subversum esse nuntiarent,
alii Romanos ingressos easse, alii jam in propinquo easse qui
ipsos quærerent, alii se videre hostes in turribus affir-
marent, faciente metu ut errarent oculi, in faciem prola-
psi recordiam suam deplorarunt, ac veluti si succissi essent

καθάπερ υποκεκομμένοι τὰ νεῦρα τῆς φυγῆς ἠπόρουν.
 Ἐνθα δὲ μάλιστα ἄν τις καταμάθοι τὴν τε τοῦ Θεοῦ
 δύναμιν ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὴν Ῥωμαίων τύχην. Οἱ
 μὲν γὰρ τύραννοι τῆς ἀσφαλείας ἐγύνωσαν ἑαυτοὺς
 5 καὶ τῶν πύργων κατέβησαν ἐκόντες, ἐφ' ὧν βία μὲν
 οὐδέποτε ἄλῳσαι, μόνῳ δ' ἐδύναντο λιμῶ. Ῥωμαῖοι
 δὲ τσαῦτα περὶ τοῖς ἀσθενεστέροις τείχεσι καμόντες
 παρέλαβον τύχην τὰ μὴ δυνατὰ τοῖς ὀργάνοις· παντὸς
 γὰρ ἰσχυρότεροι μηχανήματος ἦσαν οἱ τρεῖς πύργοι,
 10 περὶ ὧν ἀνωτέρω δεδηλώκαμεν.
 ε'. Καταλιπόντες δὲ τούτους, μᾶλλον δ' ὅπῳ τοῦ
 Θεοῦ καταβληθέντες ἀπ' αὐτῶν, παραγρημα μὲν εἰς
 τὴν ὑπὸ Σιλῳὰμ φάραγγα καταφεύγουσιν. Αὐτοὶ δ'
 ὀλίγον ἀναχύσαντες ἐκ τοῦ δέους ὤρμησαν ἐπὶ τὸ τῆδε
 15 περιτείχισμα. Χρησάμενοι δὲ ταῖς τόλμασι ἀγενε-
 στέραις τῆς ἀνάγκης (κατεάγησαν γὰρ ἡδὴ τὴν ἰσχύν-
 ῃα τῷ δέει καὶ ταῖς συμφοραῖς), ὑπὸ τῶν φρουρῶν
 ἀνωθοῦνται, καὶ σκεδασθέντες ἀπ' ἀλλήλων κατέδυσαν
 εἰς τοὺς ὑπονόμους. Ῥωμαῖοι δὲ τῶν τειχῶν κρατή-
 20 σαντες τὰς τε σημαίας ἐστήσαν ἐπὶ τῶν πύργων καὶ
 μετὰ κρότου καὶ χαρᾶς ἐπαίανίζον ἐπὶ τῇ νίκῃ, πολλὴ
 τῆς ἀρχῆς κουφότερον τοῦ πολέμου τὸ τέλος ἡρρηκότες.
 Ἀναιμῶτι γοῦν τοῦ τελευταίου τείχους ἐπιβάντες ἠπί-
 σταν, καὶ μηδένα βλέποντες ἀντίπαλον ἀήθως ἠπό-
 25 ρηγο. Εἰσχυθέντες δὲ τοῖς στενωποῖς ξιφῆρεις τοὺς
 τε καταλαμβανομένους ἐφόνεον ἀνέδην καὶ τῶν συμ-
 φυγόντων τὰς οἰκίας αὐτάνδρους ὑπεπίμπρασαν.
 Πολλὰ δὲ κεραίζοντες, ὅπῳ ἔνδον παρέλθοιεν ἐφ' ἀρ-
 παγήν, γενεὰς ὅλας νεκρῶν καταλάμβανον, καὶ τὰ δω-
 30 μάτια πλήρη τῶν τοῦ λιμοῦ πτωμάτων. Ἐπειτα
 πρὸς τὴν ὄψιν περρικότες κεναῖς χερσὶν ἐξήσαν. Οὐ
 μὲν οἰκτείροντες τοὺς οὕτως ἀπολωλότας ταυτὸ καὶ
 πρὸς τοὺς ζῶντας ἐπασχον, ἀλλὰ τὸν ἐντυγχάνοντα
 35 διελαύνοντες ἀτέφραζαν μὲν τοὺς στενωποὺς νεκροὺς,
 αἵματι δ' ὅλην τὴν πόλιν κατέκλυσαν, ὥς πολλὰ τῶν
 φλεγόμενων σβεσθῆναι τῷ φόνῳ. Καὶ οἱ μὲν κτείνον-
 τες ἐπαύσαντο πρὸς ἐσπέραν, ἐν δὲ τῇ νυκτὶ τὸ πῦρ
 ἐπεκράτει. Φλεγόμενός δ' ἐπανάτειλεν Ἱεροσολύμοις
 40 ἡμέρα Γορπιαίου μηνὸς ὀγδόη, πόλει τσαύταις χρῆ-
 σαμένη συμφοραῖς κατὰ τὴν πολιορκίαν, ὅσοι ἀπὸ τῆς
 κτίσεως ἀγαθοῖς κεχρημένη πάντως ἂν ἐπίφθορος ἐδο-
 ξεν, οὐ μὴν ἀξία κατ' ἄλλο τι τῶν τηλικούτων ἀτυχη-
 μάτων ἢ τὸ γενεὰν τοιαύτην ἐνεγκεῖν ὑφ' ἧς ἀνετράπη.

ΚΕΦ. Θ'.

Παρελθὼν δὲ Τίτος εἶσω τὰ τ' ἄλλα τῆς ὀχυρότητος
 45 τὴν πόλιν καὶ τῶν πύργων ἀπεθαύμασεν, οὗς οἱ τύραν-
 νοι κατὰ φρενοβλάβειαν ἀπέλιπον. Κατιδὼν γοῦν τό τε
 ναστὸν αὐτῶν ὕψος καὶ τὸ μέγεθος ἐκάστης πέτρας, τὴν
 τε ἀκρίβειαν τῆς ἀρμυρίας, καὶ ὅσοι μὲν εὖρος, ἥλικοι
 δὲ ἦσαν τὴν ἀνάτασιν, « σὺν Θεῷ γ' ἐπολεμήσαμεν,
 50 « ἔφη, καὶ Θεὸς ἦν ὁ τῶνδε τῶν ἐρυμάτων Ἰουδαίους
 « καθελὼν, ἐπεὶ χεῖρές τε ἀνθρώπων ἢ μηχαναὶ τί πρὸς
 « τούτους τοὺς πύργους δύνανται; » Τότε μὲν οὖν πολλὰ

nervi, fugere non poterant. Inde igitur maxime quis et Dei
 potentiam in sceleratos intelligat, et fortunam Romanorum.
 Nam tyranni quidem securitate semetipsos exuerunt, atque
 ultro e turribus descenderunt, in quibus vi quidem nun-
 quam, sola vero fame expugnari poterant: Romani autem,
 qui adeo circa moenia infirmiora laboraverant, fortuna ea
 ceperunt, adversus quæ nihil valebant organa; omnibus
 enim machinis validiores erant tres illæ turres, de quibus
 supra memoravimus.

5. His itaque relictis, aut magis ex illis Dei voluntate de-
 jecti, confestim in vallem infra Siloam confugerunt. Verum
 quum paululum ad se ex metu redissent, munitionem
 illic structam petiere. Usi autem audacia minus virili quam
 necessitas postulabat (jam enim vires eorum metus et cala-
 mitas fregerat), repulsi sunt a custodibus, et per diversa
 disjecti cuniculos subierunt. At Romani muris potiti,
 et signa in turribus posuere, et victoriam cum plausu et læ-
 titia celebrabant, quod bellum multo levius sub finem quam
 sub initium invenerant. Itaque quum citra sanguinem in
 murum extremum ascendissent, supra quam cuique credi-
 bile est videbatur, neminemque sibi adversum videntes,
 præter morem quo se verterent dubitabant. In angustias
 autem vicorum strictis gladiis effusi deprehensos ad satie-
 tatem usque trucidabant; domosque totas, cum omnibus
 qui eo confugerant, incenderunt. Multas vero vastantes,
 quum prædæ causa eas penetrassent, integras defunctorum
 familias et tecta plena mortuis, quos fames confecerat,
 offendeabant. Dein quum ista intuerentur, horrescentes va-
 cuis manibus egressi sunt. Non tamen eo modo peremptos
 miserantes, idem etiam circa vivos patiebantur: sed unum-
 quemque obvium transfigentes, angustias vicorum cadave-
 ribus obstruxerunt, et totam civitatem sanguine obruerunt,
 ut pleraque incensorem sanguine cæsorū exstinguere-
 rent. Et occidentes quidem ad vesperam desierunt, nocte vero
 ignis prævalebat. Ardentibus autem Hierosolymis illuxit
 dies Gorpizæ mensis octavus, urbi tot calamitates quum
 obsideretur expertæ, quot bonis si florisset ex quo fuerat
 condita, plane invidenda ipsa esset; non tamen alia causa
 infelicitatibus digna, quam quod talem progeniem edidit, a
 qua subversa est.

CAP. IX. (XLIII.)

Ubi autem intraverat Titus, inter alia miratus est urbem
 ob firma opera et turres, quas per vecordiam tyranni de-
 servierant. Considerans igitur solidam earum altitudinem
 et singulorum lapidum magnitudinem, et exactissimam
 coagmentationem, tum qua latitudine essent, qua longitu-
 dine, « Deo, inquit, favente bellavimus, Deus est qui Ju-
 « dæos ex istis munimentis detraxit; nam humanæ manus
 « et machinæ quid contra tales turres valeant? » Et tunc

τοιαῦτα διελέχθη πρὸς τοὺς φίλους, τοὺς δὲ τῶν τυράννων δεσμώτας οἱ κατελήφθησαν ἐν τοῖς φρουρίοις ἀνῆκον. Αὐθις δὲ τὴν ἀλλανθίζων πόλιν καὶ τὰ τεῖχη κατασκάπτων τούτους τοὺς πύργους κατέλιπε μνημεῖον εἶναι τῆς αὐτοῦ τύχης, ἥ συστρατιωτῆτι χρησάμενος ἐκράτησε τῶν δυνάμεων.

(ΜΔ΄.) β'. Ἐπεὶ δ' οἱ στρατιῶται μὲν ἔκαμον ἤδη φονεύοντες, πολλὸν δ' ἔτι πλῆθος τῶν περιόντων ἀνεφαίνετο, κελεύει Καῖσαρ μόνους μὲν τοὺς ἐνόλους καὶ χειρὰς ἀντισχόντας κτείνειν, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ζωγρεῖν. Οἱ δὲ μετὰ τῶν παρηγγελμένων τό τε γηραιὸν καὶ τοὺς ἀσθενεῖς ἀνῆρουν, τὸ δ' ἀκμάζον καὶ χρήσιμον εἰς τὸ ἱερὸν συνελάσαντες ἐγκατέλεισαν τῷ τῶν γυναικῶν περιτειχίσματι· καὶ φρουρὸν μὲν ἐπέστησε Καῖσαρ ἐν αἷ τῶν ἀπελευθέρων, Φρόντωνα δὲ τῶν φίλων, ἐπικρινούσθαι τὴν ἀξίαν ἐκάστω τύχῃ. Ὁ δὲ τοὺς μὲν στασιώδεις καὶ ληστρικοὺς πάντας ὕπ' ἀλλήλων ἐνδεικνυμένους ἀπέκτεινε, τῶν δὲ νέων τοὺς ὑψηλοτάτους καὶ καλοὺς ἐπιλέξας ἐτήρει τῷ θριάμβῳ. Τοῦ δὲ λοιποῦ πλῆθους τοὺς ὑπὲρ ἑπτακαίδεκα ἔτη δῆσας ἐπέμψεν εἰς τὰ κατ' Αἴγυπτον ἔργα, πλείστους δ' εἰς τὰς ἐπαρχίας διεδωρήσατο Τίτος, φθαρσομένους ἐν τοῖς θεάτροις σιδήρῳ καὶ θηρίοις. Οἱ δ' ἐντὸς ἑπτακαίδεκα ἐτῶν ἐπράθησαν. Ἐφάρησαν δ' αὐτῶν ἐν αἷς διέκρινεν ὁ Φρόντων ἡμέρας ὕπ' ἐνδείας χίλιοι πρὸς τοῖς μυρίοις, οἱ μὲν ὑπὸ μίσους τῶν φυλάκων μὴ μεταλαμβάνοντες τροφῆς, οἱ δ' οὐ προσιέμενοι διδομένην. Πρὸς δὲ τὸ πλῆθος ἦν ἐνδεία καὶ σίτου.

(ΜΕ΄.) γ'. Τῶν μὲν οὖν αἰχμαλώτων πάντων, ὅσα κατ' ὅλον ἐλήφθη τὸν πόλεμον, ἀριθμὸς ἐννέα μυριάδες καὶ ἑπτακισχίλιοι συνήχθη, τῶν δ' ἀπολομένων κατὰ πᾶσαν τὴν πολιορκίαν μυριάδες ἑκατὸν καὶ δέκα. Τούτων τὸ πλεον δμόφυλον μὲν, ἀλλ' οὐκ ἐπιχώριον. Ἀπὸ γὰρ τῆς χώρας ὅλης ἐπὶ τὴν τῶν Ἀζύμων ἐορτὴν συνεληλυθότες ἐξαπίνης τῷ πολέμῳ περιεσχέθησαν, ὥστε τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς τὴν στενοχωρίαν γενέσθαι λοιμώδῃ φθορᾷ, αὐθις δὲ καὶ λιμὸν ὠκύτερον. Ὅτι δ' ἐχώρει τοσούτους ἡ πόλις δῆλον ἐκ τῶν ἐπὶ Κεστίου συναριθμηθέντων, ὅς τὴν ἀκμὴν τῆς πόλεως διαδηλώσαι Νέρωνι βουλόμενος καταφρονοῦντι τοῦ ἔθνους παρεκάλεσε τοὺς ἀρχιερεῖς, εἰ πως δυνατόν εἴη τὴν πληθὺν ἐξαριθμῆσθαι. Οἱ δ' ἐνστάσης τῆς ἐορτῆς (Πάσχα καλεῖται) καθ' ἣν θύοις μὲν ἀπὸ τῆς ἐνάτης ὥρας μέχρι ἐνδεκάτης, ὥσπερ δὲ φρατρία περὶ ἐκάστην γίνεται θυσίαν, οὐκ ἔλασσον ἀνδρῶν δέκα (μόνον γὰρ οὐκ ἔξεσι δαΐνυσθαι, πολλοὶ δὲ καὶ σὺν εἰκοσιν ἀθροίζονται), τῶν μὲν θυμάτων εἴκοσι πέντε μυριάδας ἡρίθμησαν, πρὸς δὲ ἐξακισχίλια καὶ πεντακόσια. Γίνονται δ' ἀνδρῶν, ἢν ἐκάστου δέκα δαιτυμόνας θῶμεν, μυριάδες ἑβδόμη-
 50 κοντα καὶ διακόσια, καθαρῶν ἀπάντων καὶ ἀγίων· οὔτε γὰρ λεπροῖς οὔτε γονορροίοις οὔτε γυναιξὶν ἐπ' ἐμμήνοις οὔτε τοῖς ἄλλως μεμιασμένοις ἐξῆν τῆσδε τῆς θυσίας μεταλαμβάνειν, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ἀλλοφύλοις, ὅσοι κατὰ θρησκείαν παρῆσαν.

quidem multa ejusmodi quum amicis collocutus est : vinctos vero a tyrannis in castellis relictos solvit. Quum autem rursus ad urbem reliquam delendam se converteret ei mœnia destrueret, eas turrets monumentum reliquit fortunæ suæ, qua commilitante iis potitus est quæ expugnari non poterant.

(XLIV.) 2. Quandoquidem autem milites cædibus quidem defatigati erant, ingens vero multitudo superesse visa est, eos solos qui in armis essent manibusque resisterent occidi jubet Cæsar, reliquam vero multitudinem vivam capi. Illi autem, cum his, quos interficere jussi erant, etiam senes ac debiles trucidabant; at ætate florentes ac usui idoneos, in templum compulsos, in destinatum mulieribus ambitum incluserunt : et custodem quidem his apposuit Cæsar unum ex libertis, Frontonem vero ex amicis, qui fortunam quam quisque meritis esset decerneret. Ille vero seditiosos omnes atque latrones, mutuo indicio damnatos, occidit : juvenes autem lectos, qui proceritate et forma cæteris præstarent, triumpho servabat. Ex reliqua autem multitudine annis septemdecim majores viuctos ad metalla exercenda in Ægyptum misit; plurimos etiam per provincias distribuit Titus, in theatris ferro et bestiis consumendos. Quicumque vero infra septem decimum annum erant, venditi sunt. Iis autem diebus, dum a Frontono secernebantur, ex inedia perierunt undecim millia, partim ex custodem in illos odio nihil habentes quod comedant, partim accipere recusantes quod datum erat. Præ multitudine autem era frumenti etiam penuria.

(XLV.) 3. Et captivorum quidem omnium, qui totius belli tempore capti sunt, numerus erat ad nonaginta septem millia : totius autem obsidionis tempore undecies centena millia perierunt. Horum major pars ejusdem quidem gentis erat, non vero ejusdem regionis. Nam qui e tota regione ad Azymorum festum convenerant, derepente bello circumdati erant : adeo ut primo quidem ex loci angustia in illos invaderet pestis, ac deinde citius fames. Quod autem tantam multitudinem caperet civitas, manifestum ex illis qui sub Cestio fuerant enumerati : is enim integræ ætatis viros in civitate Neroni, gentem contemnenti, significare cupiens, a pontificibus petiit ut, si quo modo possent, multitudinem numerarent. Illi autem, quum festum adesset (Pascha vocatur) in quo a nona quidem hora usque ad undecimam hostias mactant, ut vero sodalitas circa unamquamque victimam habebatur, ex hominibus nunquam paucioribus decem (solum enim epulari non licet, sed sæpe etiam viginti conveniunt), hostiarum quidem ducenta et quinquaginta sex millia et quingentas numeravere. Virorum autem erant purorum et mundorum, ut denos epulatores singulis victimis demus, vicies septies centena millia : nec enim leprosis, nec quibus genitura flueret, nec menstruis mulieribus, neque alio modo inquinatis licebat de sacris istis participare, sed ne alienigenis quidem, qui religionis ergo eo venerant.

(ΜΓ΄.) ὁ. Πολλὸ δὲ τοῦτο πλῆθος ἐξῶθεν συλλέγεται· τότε γε μὴν ὥσπερ εἰς εἰρκτὴν ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης πᾶν συνεκλείσθη τὸ ἔθνος, καὶ ναστὴν ὁ πόλεμος τὴν πόλιν ἀνδρῶν ἐκυκλώσατο. Πᾶσαν γοῦν ἀνθρωπίνην καὶ δαιμόνιον φθορὰν ὑπερβάλλει τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων. Ἐπὶ γοῦν τῶν φανερῶν οὐς μὲν ἀνείλον, οὐς δ' ἡχμαλωτίσαντο Ῥωμαίοις, οὐς δ' ἐν τοῖς ὑπὸ νόμοις ἀνθρεύων, καὶ τοῦδαφος ἀναρρηγνύντες ὅσοι μὲν ἐνετύγγαλλον ἔκτεινον. Ἡύρθησαν δὲ καὶ νεκροὶ πλείους 10 δισχιλίων, οἱ μὲν ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, οἱ δ' ὑπ' ἀλλήλων, τὸ πλῆρον δ' ὑπὸ τοῦ λιμοῦ διεφθαρμένοι. Δεινὴ δ' ὑπῆντα τοῖς ἐπεισιπτοῦσιν ὁδμὴ τῶν σωματίων, ὥς πολλοὺς μὲν ἀναχωρεῖν εὐθὺς, τοὺς δὲ ὑπὸ πλεονεξίας εἰσδύεσθαι, νεκροὺς σεσωρευμένους ἐμπατοῦντας. 15 Πολλὰ γάρ τῶν καίμηλων ἐν ταῖς διώρυξιν ἠύρισκετο, καὶ πᾶσαν θεμιτὴν τὴν ὁδὸν ἐποίει τὸ κέρδος. Ἀνήγοντο δὲ καὶ δεσμῶνται πολλοὶ τῶν τυράννων· οὐδὲ γάρ ἐν ἐσχάτοις ἐπαύσαντο τῆς ὁμότητος. Ἀπετίσατό γε μὴν ὁ Θεὸς ἀμφοτέρους ἀξίως. Καὶ Ἰωάννης μὲν 20 λιμώττων μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐν τοῖς ὑπὸ νόμοις, ἦν πολλὰκις ὑπερηφάνησε δεξιὰν παρὰ Ῥωμαίων λαβεῖν ἱκέτευσαι, Σίμων δὲ πολλὰ διαμαχήσας πρὸς τὴν ἀνάγκην, ὥς διὰ τῶν ἐξῆς δηλώσοιμεν, ἑαυτὸν παραδίδωσιν. Ἐφυλάχθη δ' ὁ μὲν τῷ θριάμβῳ σφάγιον, ὁ δ' 25 Ἰωάννης δεσμοῖς αἰώνιοις. Ῥωμαῖοι δὲ τὰς τε ἐσχάτας τοῦ ἁστος ἐνέπρησαν καὶ τὰ τεῖχος κατέσκαψαν.

ΚΕΦ. Ι΄.

Ἐάλω μὲν οὕτως Ἱεροσόλυμα ἔπειτα δευτέρῃ τῆς Οὐεσπασιανοῦ ἡγεμονίας, Γορπιαίου μηνὸς ὀγδόῃ. Ἀλοῦσα 30 δὲ καὶ πρότερον πεντάκις τοῦτο δεύτερον ἡρημώθη. Ἀσχωαῖος μὲν γάρ ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς καὶ μετ' αὐτὸν Ἀντίοχος, ἔπειτα Πομπήσιος, καὶ ἐπὶ τούτοις σὺν Ἡρώδῃ Σόστριος ἐλόντες ἐτήρησαν τὴν πόλιν· πρὸ δὲ τούτων ὁ τῶν Βαβυλωνίων βασιλεὺς κρατήσας ἡρῆμωσεν 35 αὐτὴν μετὰ ἑτῆς κτίσεως χίλια τετρακόσια ἐξήκοντα ὁκτώ καὶ μῆνας ἕξ. Ὁ δὲ πρῶτος κτίσας ἦν Χαναναίων δυνάστης, ὁ τῇ πατρίῳ γλώσσῃ κληθεὶς βασιλεὺς δίκαιος· ἦν γὰρ δὴ τοιοῦτος· διὰ τοῦτο ἱεράσατό τε τῷ Θεῷ πρῶτος καὶ τὸ ἱερὸν πρῶτος δειμάμενος Ἱερο- 40 σόλυμα τὴν πόλιν προσηγόρευσε, Σόλυμα καλούμενην πρότερον. Τὸν μὲν δὴ τῶν Χαναναίων λαὸν ἐκβαλὼν ὁ τῶν Ἰουδαίων βασιλεὺς Δαυίδης κατοικίζει τὸν ἴδιον, καὶ μετ' αὐτὸν ἔπειτα τετρακοσίοις ἐβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ, μῆσιν ἕξ, ὑπὸ Βαβυλωνίων κατασκάπτεται. 45 Ἀπὸ δὲ Δαυίδου τοῦ βασιλέως, ὃς πρῶτος αὐτῆς ἐβασίλευσεν Ἰουδαῖος μέχρι τῆς ὑπὸ Τίτου γενομένης κατασκαφῆς, ἑτῆ χίλια καὶ ἑκατὸν ἐβδομήκοντα ἑννέα. Ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης κτίσεως ἑτῆ μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀλώσεως δισχίλια ἑκατὸν, ἐβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ. 50 Ἀλλὰ γὰρ οὐδ' ἡ ἀρχαιότης οὐδ' ὁ βαθὺς πλοῦτος οὔτε τὸ διαπεφοιτηκὸς ὅλης τῆς οἰκουμένης ἔθνος οὐδ' ἡ μεγάλη δόξα τῆς θρησκείας ἤρχεσθαι πρὸς ἀπώλειαν αὐτῇ.

(XLVI.) 4. Ingens autem hæc multitudo aliis e locis congregata erat : verum tunc quasi in carcerem tota gens falo conclusa erat, et urbem viris refertam circumvallaverat bellum. Itaque omnem humanam et a Deo immissam pestem superat numerus peremptorum. Nam ex manifestis alios quidem occidere, alios vero cepere Romani, alios etiam in cuniculis indagabant, perruptoque solo obvius quosque trucidarunt. Sed et ibi mortuorum ultra duo millia sunt reperi, quorum alii quidem manu sua, alii vero mutuis vulneribus, pluresque fame perempti erant. Teter autem cadaverum fœtor introeuntibus occurrebat, ut statim quidem multi recederent, alii vero præ avaritia subirent, mortuorum cumulos calcantes. Nam in iis cavernis multæ res pretiosæ reperiiebantur, atque omnis lucri captandi via honesta habebatur. Multi etiam educebantur et dimittebantur, quos tyranni captivos tenebant : non enim hi vel in extremis aliquid de crudelitate remiserunt. Ceterum utrumque prout meruerant ultus est Deus. Et Joannes quidem, cum fratribus in cavernis esuriens, dextram, quam sæpe despexerat, a Romanis supplex petiit : Simou vero, multa vi cum necessitate luctatus, sicut infra declarabimus, semel tradidit. Servatus est alter quidem triumpho in cædem, Joannes autem vinculis sempiternis. Romani vero extremas urbis partes incenderunt, et moenia funditus everterunt.

CAP. X. (XLVII.)

Ita capta sunt Hierosolyma secundo anno principatus Vespasiani, Gorpiaz mensis die octavo. Quinque autem prius capta, tunc altera vice vastata erant. Nam Egyptiorum quidem rex Asochæus, et post eum Antiochus, deinde Pompeius, et post hos cum Herode Sossius captam urbem servare : ante hos vero rex Babyloniorum expugnatam ad vastitatem redegit, post annos ab illius conditu mille quadringentos sexaginta octo atque menses sex. Primus autem conditor ejus erat Chananeorum dynasta, qui patria lingua appellatus est Rex justus : nam erat profecto talis ; proptereaque primus sacerdos erat Deo, quoniam templum primus ædificasset, civitatem Hierosolyma appellavit, quæ antea Solyma vocabatur. Ac Judæorum quidem rex David, populo Chananeorum inde ejecto, suo eam incolendam dedit : atque anno post ipsum quadringentesimo sexagesimo septimo cum sex mensibus a Babyloniis eversa est. A rege autem Davide, qui primus Judæorum in ea regnavit, usque ad eversionem a Tito factam, anni mille centum septuaginta et novem. A primo autem illius conditu usque ad extremum excidium, anni bis mille centum et septuaginta septem. Sed enim neque antiquitas, neque profundæ divitiæ, neque gentis fama per universum terrarum orbem diffusa, neque magna religionis gloria quidquam jvnt quo-

Γοιούτον μὲν δὴ τὸ τέλος τῆς Ἱεροσολύμων πολιορκίας.

ΑΙΟΓΟΣ Ζ.

- α'. Ὅπως πάντων Ἰουδαίων φονευθέντων ἢ καὶ ληφθέντων, τὰ μὲν ἄλλα Ῥωμαῖοι κατέσκαψαν, κατέλιπον δὲ πύργους τέ τινας καὶ μοῖραν τοῦ τείχους πρὸς ἐπίδειξιν τοῦ προτέρου κάλλους τοῖς μετ' ἐπειτα.
- β'. Δημηγορία Τίτου Καίσαρος πρὸς τοὺς στρατιώτας, ὑπερπαινούντος αὐτοῦς.
- γ'. Ὅπως ἀξίως ἕκαστον αὐτῶν ἐτίμησεν, ἅλα καὶ γέρα δαυνέμας αὐτοῖς.
- δ'. Ὅπως διαθεῖς καλῶς τοῖς τάγμασιν εἰς Καισάρειαν ἀρικνεῖται, καὶ αὐτὴν τὴν πᾶσαν τοῦ πολέμου λείαν ἐναπέθετο.
- ε'. Περὶ Οὐεσπασιανοῦ Καίσαρος, ὅπως ἀπ' Ἀλεξανδρείας τὴν ἐπὶ Ῥώμην πορεῖαν ἐποιήσατο.
- ς'. Ὅπως Τίτος εἰς τὴν Φιλίππου καταβάς Καισάρειαν καὶ θεωρίας ἐπιτελῶν πολλοὺς τῶν αἰχμαλῶτων ἐν αὐταῖς ἀπέκτεινεν.
- ζ'. Περὶ Σίμωνος τοῦ τυράννου, ὅπως ἔταλα καὶ εἰς τὸν θρίαμβον Ῥώμης ἐτηρήθη.
- η'. Ὅπως Τίτος τὴν γενέθλιον ἡμέραν τῷ ἀδελφῷ καὶ πατρὶς ἄγων πολλοὺς τῶν Ἰουδαίων ἀνάλωσεν.
- θ'. Περὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ κινδυνευσάντων Ἰουδαίων, ἀπὸ τῆς τοῦ Ἰουδαίου Ἀντιόχου παραβάσεως τε καὶ ἀσεθείας.
- ι'. Ὅπως ἀπεδέξαντο οἱ ἐν ταῖς ἁλλαῖς τε πόλεσι καὶ ἐν τῇ Ῥώμῃ τὸν Οὐεσπασιανόν.
- ια'. Ὅπως ἀποστάντες Γερμανοὶ Ῥωμαίων αὖθις ὑπετάγησαν.
- ιβ'. Ὅπως οἱ Σαρμάται καταδραμόντες Μυσίαν δίκην τε ἔδοσαν καὶ ἡναγμάσθησαν πολλοὺς καταλιπόντες εἰς τὰ ἴδια ὑποστρέψαι.
- ιγ'. Ὅπως ἀπὸ Βηρυτοῦ Τίτος ὑποστρέφων πολλοὺς Ἰουδαίους ἐν ταῖς θεωρίαις ἀνήγει· ἐν ᾧ περὶ τοῦ λεγομένου Σαββατικοῦ ποταμοῦ παράδοξον.
- ιδ'. Ὅπως Ἀντιοχεῖς κατὰ Ἰουδαίων προσελθόντες Τίτῳ παρεκούσθησαν.
- ιε'. Ὡς ἐπαναστρέφων εἰς Ἱεροσόλυμα Τίτος ἔκτειρε τῆς ἐρημίας τὴν πόλιν· καὶ εἰς Ἀλεξανδρείαν παραγενόμενος ἐκείθεν εἰς Ῥώμην κατέπλευσεν.
- ισ'. Ὅπως εἰς Ἰταλίαν κατέπλευσε καὶ ὡς ἐδόχθη τε καὶ ἐδόμπευσε, τῶν δύο Καισάρων ὁμοῦ θριαμβουσάντων.
- ιζ'. Ἐκφρασις τοῦ θριαμβοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ λαφύρων, ὅσα τε καὶ ὅποια ἦσαν.
- ιη'. Περὶ τῆς ἀναιρέσεως τοῦ τυράννου Σίμμωνος ἐν τῷ θριάμβῳ γεγονυίας.
- ιβ'. Ὡς μετὰ τὸν θρίαμβον τέμνος εἰρήνης Οὐεσπασιανὸς κατασκευάσας, ἐν αὐτῷ πάντα τὰ τοῦ πολέμου ἀνέθηκε λάφυρα.
- κ'. Ὅπως Βάσσος εἰς Ἰουδαίαν ἀρικόμενος, καὶ τὸ φρούριον τὸ ἐν Ἡρωδεῖᾳ προσαγαγόμενος, ἐπεχείρησε καὶ τὸ ἐν Μαχαίρουτινι παραστήσασθαι.
- κα'. Περὶ τῆς θέσεως Μαχαίρουτος.
- κβ'. Περὶ τοῦ ἐν τοῖς βασιλείοις Μαχαίρουτος φύντος πηγᾶν.
- κγ'. Περὶ τῆς ἐτέρας βοτάνης παράδοξον.
- κδ'. Περὶ τῶν αὐτῶν θερμῶν ὕδατων.
- κε'. Ὅπως Βάσσος, τύχῃ τινὶ παραδόξῳ διὰ τὴν Ἐλεαζάρου κατέσχεσιν οὐκ ἐκφυγῆναι οὖσαν τὴν πόλιν βεβήως παρελαβεν.
- κς'. Ὅπως καὶ τοὺς συμφυγόντας ἐπὶ τὸν Ἰάβρην καλούμενον ὄρυμον καταπολεμήσας, πάντας ἀπέκτεινεν.
- κζ'. Ὅπως Καῖσαρ ἐπέστειλε Βάσσῳ καὶ Λιβερίῳ τὴν γῆν Ἰουδαίων πᾶσαν ἀποδόσθαι καὶ τοὺς ἀπανταχοῦ Ἰουδαίους φόρον τελεῖν εἰς τὸ Καπιτώλιον δύο δραχμάς ἕκαστον, ὥσπερ πρότερον εἰς τὸν ναὸν συνετέλειον.

minus periret. Talis igitur erat finis obsidionis Hierosolymorum.

LIBER VII.

1. Quomodo, Judæis omnibus occisis aut etiam captis, cetera quidem Romani diruerunt, turres vero nonnullas et muri partem reliquerunt, ut seris posteris ostenderetur prior urbis pulchritudo.
2. Titi Cæsaris ad milites oratio, qua ipsos miris laudibus extollit.
3. Quomodo eorum singulos pro merito cohonestavit præmiis et muneribus.
4. Quomodo legionibus bene remuneratis Cæsaream venit, et illic omnes belli manubias reposuit.
5. De Vespasiano Cæsare, quomodo ab Alexandria profectus Romam iter fecit.
6. Quomodo Titus, quum Cæsaream Philippi descendisset et spectacula celebraret, magnam captivorum multitudinem in illis interfecit.
7. De Simone tyranno, quo modo captus et triumpho Romæ agendo servatus erat.
8. Quomodo Titus, quum diem natalem fratris patrisque celebraret, multos Judæorum consumpsit.
9. De Judæis in periculum apud Antiochiam adductis ex Judææ Antiochi iniqua legum violatione.
10. Qualiter Vespasianus exceptus erat in aliis civitatibus et Romæ præcipue.
11. Quomodo Germani, quum a Romanis defectionem fecissent, iterum subjugantur.
12. Quomodo Sarmatæ ob excursionem in Mysiam factam poenas dederunt, et coacti sunt, multis trucidatis, domum refugere.
13. Quomodo Titus, dum Beryto reverteretur, Judæorum multos in spectaculis interficiendos dabat: itemque mirandum quiddam de fluvio qui Sabbaticus dicitur.
14. Quomodo Antiocheni, Tito supplicantes contra Judæos, repulsam passi sunt.
15. Quod Titus Hierosolyma revertens urbem desolatam miseratus est; quumque Alexandriam pervenisset, inde Romam versus navigavit.
16. Qualiter, navigatione in Italiam peracta, exceptus erat et cum pompa deductus, duobus Cæsaribus una triumphantibus.
17. Descriptio triumphi et spoliolum in eo, quæque et qualia erant.
18. De interfectione Simonis tyranni in triumpho.
19. Quod in templo pacis, post triumphum a Vespasiano extracto, ab ipso omnia in eo reposita sunt belli spolia.
20. Quomodo Bassus, quum in Judæam venisset, et castellum Herodeum deditione cepisset, ad Machæruntem etiam castellum expugnandum aggressus est.
21. De situ Machæruntiæ.
22. De ruta in Machæruntis regia proveniente.
23. De altera planta, et mira de illa.
24. De aquis illic loci calidis.
25. Qualiter Bassus, propter Eleazarum casu quodam mirabili captum, urbem valldissimam ad deditionem redegit.
26. Quomodo etiam eos, qui ad saltum Jarden vocatum confugerant, bello appetens, omnes interfecit.
27. Quomodo Bassus et Liberius a Cæsare omnem Judæorum terram vendere jussi sunt; et Judæis ubicunque degentibus tributum indidere, ut quotannis binas quasque drachmas in Capitolium inferat, quemadmodum prius in templum conferebant.

- κη'. Περὶ Ἀντίοχου τοῦ Κομμαγενῶν βασιλέως, οἷς συμφορὰν περιέπεσεν.
- κβ'. Περὶ τῶν Ἀλανῶν ὅποσα Μήδοις τε καὶ Ἀρμένιοις κακὰ διεπράξαντο.
- λ'. Περὶ Μασάδας καὶ τῆς ὀχυρότητος αὐτῆς, καὶ τῶν αὐτῇ κατασχόντων σικαρίων· ἐν ᾧ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ληστῶν καὶ τυράννων τῆς πόλεως Ἱεροσολύμων ἐπανάληψις.
- λα'. Ὅπως Σίλβας εἰς τὴν πολιορκίαν Μασάδας ἐτράπετο, ἐνθα καὶ σχηματογραφία τῆς αὐτῆς πόλεως.
- λβ'. Περὶ τῶν ἐνδον ἀποκειμένων ὅπλων τε καὶ τροφῶν, ἀπὸ τῶν Ἡρώδου τοῦ βασιλέως χρόνων, ὅτε, διὰ τὴν πρὸς Κλεοπάτραν διαφορὰν, ἐνταῦθα ταῦτα ἀποτέθεικε φοβούμενος Ἀντώνιον.
- λγ'. Ὅπως ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμὼν ἐκπολιορκήσας Μασάδαν καὶ τὸ τεῖχος πυρὶ διαφείρας, μετ' ἡμέραν ἐπιχειρεῖν τοῖς πολέμοις ἐγνώσκας, τὰς φυλακὰς νύκτωρ ἐπιμελέστερον ἐποιήσατο.
- λδ'. Ὅπως Ἐλεάζαρος ὁ τῶν σικαρίων ἄρχων τοὺς ὑφ' αὐτὸν πάντας δημηγορίας πῦθωνώταται παρέπεισεν αὐτοὺς παγ· γενῇ καταχρήσασθαι.
- λε'. Ὅπως οἱ κατὰ τὸ φρούριον πεισθέντες τοῖς λόγοις Ἐλεάζαρου, πλὴν δύο γυναικῶν καὶ παιδῶν πάντε, πάντες αὐτοὺς ἀπέσφαξαν.
- λς'. Ὅτι Ῥωμαῖοι καὶ Σίλβας, προσδοκῶντες πόνη πολλὰ τὴν πόλιν κρατῆσαι, ἀμαχητὶ ταύτην παρέλαβον.
- λς'. Ὅπως καὶ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῶν σικαρίων συμφορῶν πολλοὶ μὲν ἐκινδύνευσαν, κατελύθη δὲ διὰ τοῦτο καὶ ὁ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως Ὀνίου κτισθεὶς κάλας ναὸς ἐκαίσε.
- λη'. Ὅπως καὶ τοὺς ἐν Κυρήνῃ Ἰουδαίους Ἰωνάθης τις, τῶν σικαρίων εἰς, τὴν τέχνην ὑφάντης, ἀνέπεισε στασιάζειν, καὶ πολλοὶ ἐκ τούτου ἀπώλοντο.
- λθ'. Ὅπως, ὑποθήκας τοῦ ἡγεμόνος Κατύλλου, παρὰ Ἰωνάθου ἐσυκοφαντήθη μετὰ τῶν ἄλλων καὶ Ἰωσήπος ὁ συγγραφεὺς.
- μ'. Ὡς Οὐσεπασιανοῦ τάληθες εὐρόντος, Ἰωνάθης μὲν πυρὶ παρεδόθη, Κατύλλος δὲ διαφυγὼν, ὑστερον θεηλάτος πληγαῖς, διότι ἀδίκως τοὺς συκοφαντηθέντας ἀπέκτεινε, τὴν ψυχὴν ἀπέρρηξεν.

ΚΕΦ. Α'.

Ἐπεὶ δὲ οὔτε φονεῖν οὔτε διαρπαγεῖν εἶχεν ἡ στρατιὰ, πάντων τοῖς θυμοῖς ἐπιλιπόντων (οὐ γὰρ δὴ γε φειδοὶ τινὸς ἐμελλον ἀφείξεσθαι ὁρᾶν ἔχοντες), κελεύει Καῖσαρ ἡδὴ τὴν τε πόλιν ἅπασαν καὶ τὸν νεῶν κατασκάπτειν, πύργους μὲν ὅσοι τῶν ἄλλων ὑπερανέστησαν καταλιπόντας, Φασάηλον, Ἰππικόν, Μαριάμμην, τεῖχος δ' ὅσον ᾗν ἐξ ἐσπέρας τὴν πόλιν περιέχον, τοῦτο μὲν, ὅπως εἴη τοῖς ὑπολειφθησομένοις φρουροῖς στρατόπεδον· τοὺς πύργους δὲ, ἵνα τοῖς ἐπειτα σημαίνωσιν ὅσας πόλεως καὶ τίνα τρόπον ὀχυρᾶς οὕτως ἐκράτησεν ἡ Ῥωμαίων ἀνδραγαθία. Τὸν δ' ἄλλον ἅπαντα τῆς πόλεως περίβολον οὕτως ἐξωμάλισαν οἱ κατασκάπτοντες ὥς μηδὲ πώποτ' οἰκηθῆναι πῖστιν ἂν εἴη παρασχεῖν τοῖς προσελθούσι. Τοῦτο μὲν οὖν τέλος ἐκ τῆς τῶν νεωτε-
 15 ρισάντων ἀνοίας Ἱεροσολύμοις ἐγένετο, λαμπρᾷ τε πόλει καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις διαδοθηθείσῃ.

(Β'). β'. Καῖσαρ δὲ φυλακὴν μὲν αὐτοῖσι καταλιπεῖν ἐγνω τῶν ταγματῶν τὸ δέκατον, καὶ τινας ἱλας ἱππέων καὶ λόχους πεζῶν. Πάντα δὲ ἡδὴ τὰ τοῦ πολέμου διωκ-
 20 ῶς ἐπαινεῖσαι τε σύμπασαν ἐπόθει τὴν στρατιὰν ἐπὶ

28. De Antiocho rege Commagenorum, qualem in calamitatem incidit.
29. De Alanis, quæ et quanta Medis et Armenis mala intulerunt.
30. De Masada, ejusque munitione, et sicariis qui eam occupaverant; itemque resumptio narrationis de aliis sicariis et tyrannis urbis Hierosolymorum.
31. Quomodo Silva ad oppugnationem Masadæ conversus est; ubi etiam illius urbis descriptio est.
32. De armorum et victus apparatu intus reposito ab Herodis regis temporibus, quando, ob inimicitias Cleopatæ, illic ista reposuit propter metum Antonii.
33. Quomodo Romanorum dux Masada expugnata, muroque igne assumpto, decreto hostes prima luce aggredi, nocte vigiliis accuratiores fecit.
34. Quomodo Eleazarus, sicariorum princeps, omnes qui ipsi suberant orationibus ad persuadendum accommodatissimis eo adduxit, ut semet cum familiis suis interficerent.
35. Quomodo il qui in castello erant, verbis Eleazari persuasi, omnes, præter duas mulieres et quinque pueros, sibi mortem conscivere.
36. Quod Romani et Silva, exspectantes multo cum labore urbe potiri, sine pugna eam ceperunt.
37. Quomodo apud Alexandriam multi sicariorum, qui eo confugerant, discrimen adierunt: proptereaque templum illic olim exstructum ab Onia pontifice, destructum erat.
38. Quomodo etiam Cyrenenses Judæos Jonathas quidam, unus et sicariis, arte textor, ad turbas ciendas commovit, unde et multi perierunt.
39. Quomodo a Jonatha, prout ei suggesserat præses Catullus, falso inter alios accusatus erat scriptor Josephus.
40. Quod veritate a Vespasiano deprehensa, Jonathas quidem vivus exustus est, Catullus vero evasit, et postea ex plagis a Deo immissis, quod falso delatos injuste peremerat, vitam abruptit.

CAP. I.

Postquam vero neque quos occiderent, neque quod raperent, habebat exercitus, quod iratis animis omnia deerant (neque enim ut alicui parceretur, si esset quod agerent, abstinuissent), jubet eos Cæsar totam funditus jam evertere civitatem et templum, relictis quidem turribus quæ præter alias eminebant, Phasaelo, Hippico, Mariamne; eaque tantummodo muri parte, quæ civitatem ab occidente cingeret: illam quidem, ut castra essent militibus illic præsidii causa relinquendis; turres autem, ut posteris indicarent, qualem civitatem et qualiter munitam Romanorum virtus obtinuerat. Totum vero reliquum civitatis ambitum ita solo æquavere qui eum diruebant, ut ne unquam quidem habitatum fuisse fidem amplius faceret eo accedentibus. Et hic quidem, ex illorum dementia qui res novas moliti sunt, finis erat Hierosolymorum, splendide civitatis, summaeque apud omnes homines celebritatis.

(II.) 2. Cæsar autem præsidio quidem illic statuit relinquere decimam legionem, nonnullasque alas equitum et peditum cohortes. Quumque jam omnes belli partes administrasset, gestiebat et universum laudare exercitum ob res præclare

τοὺς κατωρθωμένοις καὶ τὰ προσήκοντα γέρα τοῖς ἀρι-
στεύουσιν ἀποδοῦναι. Ποιηθέντος οὖν αὐτῷ μεγάλου
κατὰ μέσσην τὴν πρότερον παρεμβολὴν βήματός, κα-
ταστάς ἐπὶ τούτῳ μετὰ τῶν ἡγεμονικωτάτων εἰς ἐπὶ-
6 κοον ἀπάσῃ τῇ στρατιᾷ ἔλεγε χάριν μὲν πολλὴν ἔχειν
αὐτοῖς τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, ἣ χρώμενοι διατελοῦσιν.
Ἐπὶ δὲ τῆς ἐν παντὶ πολέμῳ πειθαρχίας, ἣν ἐν
πολλοῖς καὶ μεγάλοις κινδύνοις ἅμα τῇ κατὰ σφᾶς ἀν-
δρεία παρέσχον, τῇ μὲν πατρίδι καὶ δι' αὐτῶν τὸ κράτος
10 αὔξοντες, φανερόν δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις καθιστάντες ὅτι
μήτε πλῆθος πολεμίων μήτε χωρίων ὀχυρότητες, ἢ με-
γέθη πόλεις, ἢ τῶν ἀντιτεταγμένων ἀλόγιστοι τόλμαι
καὶ θηρώδεις ἀγριότητες δύναιεν' ἂν ποτε τὴν Ῥωμαίων
ἀρετὴν διαφυγεῖν, κἂν εἰς πολλά τινες τὴν τύχην εὐ-
15 ρωνται συναγωνιζομένην. Καλὸν μὲν οὖν ἔφη καὶ τῷ
πολέμῳ τέλος αὐτοὺς ἐπιθεῖναι, πολλῷ χρόνῳ γενομένῳ.
Μηδὲ γὰρ εὐχασθαι τι τούτων ἄμεινον, ὅτ' εἰς αὐτὸν
καθίσταντο. Τούτου δὲ κάλλιον αὐτοῖς καὶ λαμπρότε-
ρον ὑπάρχειν, ὅτι τοὺς ἡγησομένους καὶ τῆς Ῥωμαίων
20 ἀρχῆς ἐπιτροπεύοντας, αὐτῶν χειροτονησάντων εἰς
τε τὴν πατρίδα προπεμφάντων, ἄσμενοι πάντες προσίεν-
ται, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῶν ἐγνωσμένοις ἐμμένουσι, χάριν
ἔχοντες τοῖς ἐλομένοις. Θαυμάζειν μὲν οὖν ἔφη πάν-
τας καὶ ἀγαπᾶν, εἰδὼς ὅτι τοῦ δυνατοῦ τὴν προθυμίαν
30 οὐδεὶς ἔσχε βραδυτέραν. Τοῖς μέντοι διαπρεπέστερον
ἀγωνισαμένοις ὑπὸ βρώμης πλείονος, καὶ τὸν μὲν αὐτὸν
βίον ἀριστείαις κεκοσμηκόσι, τὴν δ' αὐτοῦ στρατιὰν
ἐπιφανεστέραν διὰ τῶν κατορθωμάτων πεποιηκόσιν,
ἔφη τὰ γέρα καὶ τὰς τιμὰς εὐθὺς ἀποδώσειν, καὶ μηδένα
35 τῶν πλεόνονεῖν ἐτέρου θελήσαντων τῆς δικαίας ἀμοι-
βῆς ἀμαρτήσεσθαι. Πλείστην γὰρ αὐτῷ τούτου γε-
νήσεσθαι τὴν ἐπιμέλειαν, ἐπεὶ καὶ μάλλον ἐθέλειν τὰς
ἀρετὰς τιμᾶν τῶν συστρατευομένων ἢ κολάζειν τοὺς
ἀμαρτάνοντας.
40 (Ι΄.) γ'. Εὐθὺς οὖν ἐκέλευεν ἀναγινώσκειν τοῖς ἐπὶ
τούτῳ τεταγμένοις ὅσοι τι λαμπρὸν ἦσαν ἐν πολέμῳ
κατωρθωκότες. Καὶ κατ' ὄνομα καλῶν ἐπῆγει τε πα-
ριόντας, ὡς ἂν ὑπερυψαινόμενός τις ἐπ' οἰκείοις κα-
τορθώμασι, καὶ στεφάνους ἐπέτιθει χρυσοῦς, περιαιυχενία
45 τε χρυσᾶ, καὶ δόρατα μακρὰ χρυσᾶ, καὶ σημαίας ἐδίδου
πεποιημένας ἐξ ἀργύρου, καὶ τὴν ἐκάστην τάξιν ἥλλατ-
τεν εἰς τὸ κρεῖττον. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λαφύρων
ἄργυρον καὶ χρυσὸν ἐσθῆτάς τε καὶ τῆς ἄλλης αὐτοῖς
λείας δαψιλῶς ἀπένειμε. Πάντων δὲ τετιμημένων
50 ὅπως ἂν αὐτοὺς ἕκαστον ἠξίωσεν, τῇ συμπάσῃ στρατιᾷ
ποιησάμενος εὐχὰς, ἐπὶ πολλῇ κατέβαινεν εὐφροσύνῃ,
τρέπεται τε πρὸς θυσίας ἐπινικίους καὶ πολλοῦ βοῶν
πλῆθος τοῖς βωμοῖς παρεστηκότος, καταθύσας ἅπαν-
τας, τῇ στρατιᾷ διαδίδωσιν εἰς εὐωχίαν. Αὐτὸς δὲ τοῖς
60 ἐν τέλει τρεῖς ἡμέρας συνεορτάσας, τὴν μὲν ἄλλην στρα-
τιὰν διαφίγειν, ἣ καλῶς εἶχεν ἐκάστους ἀπέναι, (Δ΄.) τῷ
δεκάτῳ δὲ τάγματι τὴν τῶν Ἱεροσολύμων ἐπέτρεψε φυ-
λακὴν, οὐκέτ' αὐτοὺς ὑπὸ τὸν Εὐφράτην ἀποστείλας,
ἐνθα πρότερον ἦσαν. Μεμνημένος δὲ τοῦ δωδεκάτου

JOSEPHUS. II.

gestas, et debita viris fortibus præmia persolvere. Facto igitur ipsi in medio priorum castrorum magno tribunali, quum in eo constitisset cum ducum eminentissimis, ut ab omni exercitu posset audiri, dicebat magnam quidem illis se gratiam habere quod benevolentiam erga ipsum præstare perseverarint. Laudabat autem eos quod ipsi per omne belli tempus obtemperarint, idque in multis magnisque periculis cum egregia fortitudine, patriæ quidem etiam per se amplificantes imperium, omnibus vero hominibus abunde testatum facientes, neque hostium multitudinem, neque regionum munimenta, neque civitatum magnitudinem, neque adversantium audaciam temerariam et barbaram immanitatem posse unquam Romanorum vires effugere, quamvis in multis nonnulli fortunam opitulantem habuerint. Et pulchrum quidem esse aiebat, illos etiam bello finem imponere, quod tam diu duraverit. Nec enim optasse eos his quicquam melius, quum id ingrederentur. Hoc autem pulchrius atque præclarior illis accidisse, quod duces et administratores imperii Romani, ab illis creatos et in patriam præmissos, libenter omnes suscipiant; quodque ab illis decretum fuerit æquissimo animo ferant, gratiam illis habentes qui sibi imperaturos elegerint. Et mirari quidem se aiebat eos omnes atque diligere, ut qui norit nemini, quum primum res fieri poterit, ad aggrediendum defuisse alacritatem. Ceterum illos, qui pro majore vi clarior dimicassent, vitamque suam factis egregiis condecorassent, et rebus præclare gestis militiam suam nobiliorem fecissent, pronuntiabat se et præmia et honores confestim redditurum; nec ullum eorum, qui plus alio laborare voluisset, justam remunerationem non consequiturum. Maximæ enim hanc rem sibi curæ fore, ut qui magis vellet virtutes commilitonum honore prosequi, quam delinquentes pœnis afficere.

(III.) 3. Confestim ergo jussit eos quibus datum erat id negotii, iudicare quinam in bello præclari aliquid gesserint. Ac nominatim eos appellans, et præsentibus collaudabat, ut qui ex propriis bene feliciterque gestis valde lætaretur, et coronas eis aureas imponebat, atque torquibus aureis, et hastis longis aureis, signisque ex argento factis eos dona-
bat, et uniuscujusque ordinem mutabat in melius. Quin ex manubiis et aurum et argentum, etiam vestes, et ex reliqua præda largiter eis distribuit. Omnibus autem ita honoratis, prout ipse unumquemque meritum esse judica-
vit, universo exercitui fausta omnia precatus cum multis et lætis acclamationibus descendebat, seque ad sacra pro victoria facienda convertit: quumque magna boum multitudo ad aras adstitisset, omnibus mactatis, exercitui eos dividit ad epulas. Ipse vero per triduum cum illis in conviviis ver-
satus, reliquum exercitum, quo quemque ire conveniret, dimittit: (IV.) decimæ autem legionī Hierosolymorum custo-
diam concessit, neque ad Euphratem, ubi pridem fuerat, eam remisit. Duodecimam vero legionem, memor quod

τάγματος, ὅτι Κεστίου στρατηγούτος ἐνέδωκαν τοῖς Ἰουδαίοις, τῆς μὲν Συρίας αὐτὸ παντάπασιν ἐξήλασεν (ἦν γὰρ τὸ παλαιὸν ἐν Ῥαφαναίαις), εἰς δὲ τὴν Μελιτηνὴν καλουμένην ἀπέστειλε (παρὰ τὸν Εὐφράτην ἐν μεθορίοις τῆς Ἀρμενίας ἐστὶ καὶ Καππαδοκίας). Δύο δ' ἤξιώσεν αὐτῶν μέχρι τῆς εἰς Αἴγυπτον ἀφίξεως, τὸ πέμπτον καὶ τὸ πεντεκαίδεκατον, παρῃμένειν. Καὶ καταβάς ἅμα τῷ στρατῷ πρὸς τὴν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ Καισάρειαν εἰς, ταύτην τό τε πλῆθος τῶν λαφύρων ἀπέθετο, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους προσέταξεν ἐν αὐτῇ φυλάττεσθαι· τὸν γὰρ εἰς τὴν Ἰταλίαν πλοῦν ὁ χειμὼν ἐκώλυε.

ΚΕΦ. Β'.

Καθ' ὃν δὲ καιρὸν Τίτος Καῖσαρ τοῖς Ἱεροσολύμοις πολιορκῶν προσήδρευεν, ἐν τούτῳ νεὺς φορτίδος Οὐεσπασιανὸς ἐπιβάς ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς Ῥόδον διέβαινε. Ἐντεῦθεν δὲ πλέων ἐπὶ τριηρῶν καὶ πάσας τὰς ἐν τῷ παράπλῳ πόλεις ἐπελθὼν, εὐκταίως αὐτὸν δεχομένας, ἀπὸ τῆς Ἰωνίας εἰς τὴν Ἑλλάδα περαιούται, κακίῃθεν ἀπὸ Κερκύρας ἐπ' ἄκραν Ἰαπυγίαν, ὅθεν ἤδη κατὰ γῆν ἵποιοῖτο τὴν πορείαν. (Γ'.) Τίτος δ' ἀπὸ τῆς ἐπὶ θαλάττῃ Καισάρειας ἀνακεύζας εἰς τὴν Φιλίππου καλουμένην Καισάρειαν ἤκει, συγχόν' ἑν αὐτῇ χρόνον ἐπέμεινε, παντοίας θεωρίας ἐπιτελῶν· καὶ πολλοὶ τῶν αἰχμαλώτων ἐνταῦθα διεφθάρησαν, οἱ μὲν θηρίοις παραβληθέντες, οἱ δὲ κατὰ πλῆθὺς ἀλλήλοις ἀναγκαζόμενοι χρῆσασθαι πολεμίοις. Ἐνταῦθα καὶ τὴν Σίμωνος τοῦ Γιώρα σύλληψιν ἐπύθετο, τοῦτον γενομένην τὸν τρόπον. (Ζ'.) Σίμων οὗτος, Ἱεροσολύμων πολιορκουμένων, ἐπὶ τῆς ἀνω πόλεως ὢν, ἐπεὶ τῶν τεϊχῶν ἐντὸς ἡ Ῥωμαίων στρατιὰ γενομένη πᾶσαν ἐπόρθει τὴν πόλιν, τότε τῶν φίλων τοὺς πιστοτάτους παραλαβὼν, καὶ σὺν αὐτοῖς λιθοτόμους τε καὶ τὸν πρὸς τὴν ἐργασίαν ἐπιτετῆδειον τούτοις σίδηρον, τροφήν τε διαρκεῖν εἰς πολλὰς ἡμέρας δυναμένην, σὺν ἐκείνοις ἅπασι καθίσιν ἑαυτὸν εἰς τινα τῶν ἀφανῶν ὑπονόμων· καὶ μέχρι μὲν ἦν τὸ παλαιὸν ὄρυγμα, προύχουρον δι' αὐτοῦ, τῆς στερεᾶς δὲ γῆς ὑπαντώσης, ταύτην ὑπενόμειον, ἐλπίδι τοῦ πορρωτέρω δυνήσεσθαι προελθόντες, ἐν ἀσφαλεῖ ποιησάμενοι τὴν ἀνάδυσιν, ἀποσώζεσθαι. Ψευδῇ δὲ τὴν ἐλπίδα διήλεγχεν ἡ πείρα τῶν ἔργων. Ὀλίγον τε γὰρ μόλις προῦβαινον οἱ μεταλλεύοντες, ἡ τε τροφή, καίτοι ταμειουμένοις, ἐμελλεν ἐπιλείπειν. Τότε δὴ τοῖνυν, ὡς δι' ἐκπλήξεως ἀπατήσας τοὺς Ῥωμαίους δυνησόμενος, λευκοὺς ἐνδιδύσκειται χιτωνίσκους, καὶ πορφυρᾶν ἐμπερονησάμενος χλανίδα, κατ' αὐτὸν ἐκείνον τὸν τόπον ἐν ᾧ τὸ ἱερὸν ἦν πρόσθεν ἐκ γῆς ἀνεφάνη. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον τοῖς ἰδοῦσι θάμβος προσέπεσε, καὶ κατὰ χώραν ἔμενον, ἔπειτα δ' ἐγγυτέρω προσελθόντες ὅστις ἐστὶν ἤροντο. Καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐδόχλου Σίμων αὐτοῖς, καλεῖν δὲ τὸν ἡγεμόνα προσέτατεν. Καὶ ταχέως πρὸς αὐτὸν δραμόντων ἦκε Τερέντιος Ροῦφος· οὗτος γὰρ ἄρχων τῆς στρατιᾶς κατελέ-

Cestio duce Judæis cesserat, totam quidem Syria pepulit (erat enim olim apud Raphanæas), ad Melitenen autem quæ vocatur misit, ad Euphraten in confinio Armeniæ et Cappadociæ sitam. Duas vero secum permanere volebat, donec ad Ægyptum perveniret, quintam et decimam quintam. Quumque ad Cæsaream maritimam cum exercitu descendisset, in ea et manubiarum vim reposuit, captivosque ibi adservari præcipit: nam ad Italiam navigare hiemis tempus prohibebat.

CAP. II. (V.)

Quo autem tempore Hierosolyma obsidere perseverabat Titus Cæsar, eo Vespasianus, navi oneraria conscensa, Alexandria Rhodum trajiciebat. Hinc autem vectus triremibus, quum omnes quas subternavigavit urbes invisisset, ipsum cum votis excipientes, in Græciam ex Ionia transit, atque inde Corcyra solvens appulit promontiorum Iapygium, unde jam terra iter agebat. (VI.) Titus autem, ex Cæsarea maritima profectus, in Cæsaream venit quæ Philippi vocatur; et diutius in ea commorabatur, omne genus spectacula exhibens: multique illic captivi consumpti sunt, alii quidem bestiis objecti, alii vero catervatim inter se depugnare coacti. Hic loci Simonem etiam Gioræ filium hoc modo comprehensum esse accepit. (VII.) Simon iste, quum Hierosolyma obsiderentur, in superiore urbe degens, postquam Romanorum exercitus mœnia intrarat et urbem omnem devastaverat, tunc assumptis amicorum fidissimis, unaque lapicidis et ferro eorum operi idoneo, et alimentis quæ multis diebus sufficere possent, cum istis omnibus in quandam cavernam obscuram se demisit; et quoad vetus fossa pateret, per eam quidem progrediebantur: quum autem terra firma occurriisset, illam excavabant, sperantes posse ulterius progressos tuto loco emergere, atque ita servari. Sed vanam hanc spem arguebat operis experimentum. Vix enim paululum fossores processerant, jamque alimenta, quamvis parce his uterentur, eos defectura esse videbantur. Tunc igitur, quasi Romanis stuporem incutiendo posset eos fallere, candida indutus tunica et chlamyde purpurea infibulatus, eo in loco e terra emersit ubi templum dudum fuerat. Ac primum obstupere, qui eum viderunt, in locisque suis manebant: deinde propius accesserunt, interrogantes quis esset. Et id quidem Simon illis non indicabat, ducem autem vocari jubebat. Quumque ad eum e vestigio cucurrissent, veniebat Terentius Rufus; namque is exercitui præfectus relictus erat. Ac postquam ab eo omnia quæ vera essent

λειπτο. Πυθόμενος δὲ παρ' αὐτοῦ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, τὸν μὲν ἐφύλαττε δεδεμένον, Καίσαρι δὲ ὅπως εἴη συνειληγμένος ἐδήλου. Σίμωνα μὲν οὖν εἰς δίκην τῆς κατὰ τῶν πολιτῶν ὠμότητος, ὣν πικρῶς αὐτὸς ἐτυράννησεν, ὑπὸ τοῖς μάλιστα μισοῦσι πολεμίοις ἐποίησεν ὁ Θεὸς, οὐ βίᾳ γενόμενον αὐτοῖς ὑποχείριον, ἀλλ' αὐτὸν ἐκουσίως εἰς τὴν τιμωρίαν παραβαλόντα, δι' ὃ πολλοὺς αὐτὸς ὠμῶς ἀπέκτεινε, ψευδεῖς αἰτίας ἐπιφέρων τῆς πρὸς Ῥωμαίους μεταβολῆς. Οὐ γὰρ διαφεύγει πονηρία Θεοῦ χόλον, οὐδὲ ἀσθενὴς ἡ δίκη, χρόνῳ δὲ μέτεισι τοὺς εἰς αὐτὴν παρανομήσαντας, καὶ χεῖρῳ τὴν τιμωρίαν ἐπιφέρει τοῖς πονηροῖς, ὅτι καὶ προσεδόκησαν αὐτῇ ἀπηλλάχθαι, μὴ παραυτίκα κολασθέντες. Ἐγνων τοῦτο καὶ Σίμων εἰς τὰς Ῥωμαίων ὁργὰς ἐμπεσών. Ἡ δὲ ἐκείνου γῆθεν ἀνοδος πολὺ καὶ τῶν ἄλλων στασιαστῶν πλῆθος ὑπ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐν τοῖς ὑπονόμοις φωραθῆναι παρεσκεύασε. Καίσαρι δὲ εἰς τὴν παράλιον ἐπανελθόντι Καيسάρειαν Σίμων προσήχθη δεδεμένος, κακῆινον μὲν εἰς ὃν ἐπιτελεῖν ἐν Ῥώμῃ παρεσκευάζετο θρίαμβον, προσέταξε φυλάττειν.

ΚΕΦ. Γ'.

Διατρίβων δ' αὐτοῖσι τὴν τάδε φωνὴν γενέθλιον ἡμέραν ἐπιφανῶς ἐώρταζε, πολὺ καὶ τῆς τῶν Ἰουδαίων κολάσεως εἰς τὴν ἐκείνου τιμὴν ἀνατιθεῖς. Ὁ γὰρ ἀριθμὸς τῶν ἐν τε ταῖς πρὸς τὰ θηρία μάχαις καὶ τῶν καταπιπραμένων ἐν τε ταῖς ἀλληλοκτονίαις ἀναιρουμένων πεντακοσίου ἐπὶ τοῖς δισχιλίοις ὑπερέβαλε. Πάντα μέντοι Ῥωμαίοις ἐδόκει ταῦτα μυρίοι αὐτῶν ἀπολλυμένων τρόποις ἐλάττωιν κολάσις εἶναι. Μετὰ τοῦτο Καίσαρ εἰς Βηρυτὸν ἦκεν (ἡ δὲ ἔστιν ἐν τῇ Φοινίκῃ πόλις, Ῥωμαίων ἀποικία), κἀναυῖθα χρονιωτέραν ἐποίησατο τὴν ἐπιδημίαν, πλείονι χρώμενος τῇ λαμπρότητι περὶ τὴν τοῦ πατρὸς ἡμέραν γενέθλιον ἐν τε ταῖς τῶν θεωριῶν πολυτελείαις καὶ κατὰ τὴν ἀλλήν ἐπίνοιαν τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων. Τὸ δὲ τῶν αἰχμαλώτων πλῆθος τὸν αὐτὸν τρόπον ὥς πρόσθεν ἀπόλλυτο.

(Θ'). β'. Γενέσθαι δὲ συνέβη περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον καὶ τοῖς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῶν Ἰουδαίων ὑπολειπομένοις ἐγκλήματα καὶ κίνδυνον ἀλέθρου, τῆς πόλεως ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀντιοχέων ἐκταραχθείσης, διὰ τὰς ἐν τῷ παρόντι διαβολὰς αὐτοῖς ἐπενεχθείσας καὶ διὰ τὰ προὔπηγμένα χρόνῳ πρόσθεν οὐ πολλῶ. Περὶ ὧν ἀναγκαῖόν ἐστι διὰ συντόμων προειπεῖν, ἵνα καὶ τῶν μετὰ ταῦτα πραχθέντων ὑπαρakoλούσθων ποιήσωμαι τὴν διήγησιν.

γ'. Τὸ γὰρ Ἰουδαίων γένος πολὺ μὲν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην παρέσπαρται τοῖς ἐπιχωρίοις, πλείστον δὲ τῇ Συρίᾳ κατὰ τὴν γειννιάσιν ἀναμειγμένον, ἔξαιρέτως δ' ἐπὶ τῆς Ἀντιοχείας ἦν πολὺ, διὰ τὸ τῆς πόλεως μέγεθος, μάλιστα δ' αὐτοῖς ἀδεῖα τὴν ἐκεῖ κατοικησιν οἱ μετ' Ἀντίοχον βασιλεῖς παρέσχον. Ἀντίοχος μὲν γὰρ ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς Ἱεροσόλυμα πορθήσας τὸν νεῶν ἐσύλησεν, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν τὴν βασιλείαν παραλαβόντες τῶν ἀναθημάτων δσα χαλκᾷ πεποιήτο πάντα

acceperat, ipsum quidem vinctum adservabat; Cæsari vero quemadmodum esset comprehensus significabat. Et Simonem quidem in ultionem crudelitatis erga ciues, quibus sese amarum tyrannum præbuerat, infensissimis hostibus Deus in manum tradidit, non vi subactum, sed ipso se conjiciente sponte sua in pœnam, propterea quod multos ipse crudeliter interfecerat, falsas criminationes intendens defectionis ad Romanos. Neque enim potest iram Dei effugere nequitia, neque infirma fieri potest justitia: sed tandem ulciscitur sui temeratores, et gravius supplicium sumit de malis, quod se ab eo liberatos crediderint, quando non illico pœnas dederunt. Id etiam Simon didicit, postquam in iras Romanorum incidit. Illius autem ex terra emersio in causa fuit, ut ceterorum etiam seditiosorum magna turba iisdem diebus in cuniculis inveniretur. Ad Cæsarem autem Cæsaream maritimam reversum Simon vinctus adductus est: et illum quidem triumpho, quem Romæ agere parabat, servari jussit.

CAP. III. (VIII.)

Ibi autem moratus fratris sui natalem diem splendide celebrabat, magnam partem Judæorum morte mulctandorum ejus honori attribuens. Numerus enim eorum qui cum bestiis depugnarunt, quique ignibus cremati sunt, et inter se digladiantes periere, supra duo millia erat et quingentos. Ista tamen omnia Romanis videbantur, licet illi mille modis consumerentur, pœna levior. Postea Cæsar Berytum veniebat (hæc autem in Phœnice est urbs, Romanorum colonia), atque illic diutius demoratus est, majori adhibito splendore dum patris diem natalem celebrat, tam spectaculorum magnificentia, quam sumptibus aliis alium in modum excogitalis. Captivorum autem multitudo similiter ac antea cecidit.

(IX.) 2. Accidit autem per idem tempus, ut Judæi qui apud Antiochiam reliqui erant, accusationes subirent et interitus periculum, concitata in eos Antiochenis civitate tam propter criminationes eis in præsentia intentas, quam propter ea quæ fuerant non multo ante commissa. De quibus necesse habeo paucis præfari, ut eorum quæ postea gesta sunt narrationem faciam intellectu faciliorem.

3. Nam multum quidem Judæicæ gentis per totum terrarum orbem indigenis erat interspersum; maxima autem pars Syriæ propter vicinitatem erat immista, et præcipue apud Antiochiam multi ex illis versabantur, ob urbis amplitudinem, maximeque propter liberam ibi habitandi facultatem ab Antiochi successoribus impetratam. Nam Antiochus quidem dictus Epiphanes, vastatis Hierosolymis, templum spoliavit: qui vero post eum regnum assequuti sunt, quicquid æneum in donariis reperiretur, Judæis

τοὺς ἐπ' Ἀντιοχείας Ἰουδαίους ἀπέδωσαν, εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν ἀναθέντες, καὶ συνεχώρησαν αὐτοῖς ἐξ ἰσοῦ τῆς πόλεως τοὺς Ἑλλήσι μετέχειν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν μετὰ ταῦτα βασιλέων αὐτοῖς προσφε-
 5 ρομένους εἰς τε τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν καὶ τῇ κατασκευῇ καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῶν ἀναθημάτων τὸ ἱερὸν ἐξελάμπρυναν, αἷ τε προσαγόμενοι ταῖς θρησκείαις πολὺ πλῆθος Ἑλλήνων, καὶ κείνους τρόπῳ τινὶ μοῖραν αὐτῶν πεποιήντο. Καθ' ὃν δὲ καιρὸν ὁ πόλεμος ἀνεκχή-
 10 ρυκτο, νηοστὶ δ' εἰς τὴν Συρίαν Οὐεσπασιανὸς κατεπεπλευκεῖ, τὸ δὲ κατὰ τῶν Ἰουδαίων παρὰ πᾶσιν ἤμαζε μῖσος, τότε δὴ τις Ἀντίοχος εἰς ἐξ αὐτῶν τὰ μάλιστα διὰ τὸν πατέρα τιμώμενος (ἦν γὰρ ἄρχων τῶν ἐπ' Ἀντιοχείας Ἰουδαίων), τοῦ δήμου τῶν Ἀντιοχείων
 15 ἐκκλησιάζοντος, εἰς τὸ θέατρον παρελθὼν, τὸν τε πατέρα τὸν ἐκυτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους ἐνεδείκνυτο κατηγοροῖν, ὅτι νυκτὶ μὲν καταπρήσαι τὴν πόλιν ἄπασαν διεγνώκεισαν, καὶ παρεδίδου ξένους Ἰουδαίους τινὰς ὡς κεκοινωνηκότας τῶν βιβουλευμένων. Ταῦτα δ'
 20 ἀκούων ὁ δῆμος τὴν ὀργὴν οὐ κατείχευ, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοὺς παραδοθέντας πῦρ εὐθὺς ἐκέλευον κομίζειν, καὶ παραχρῆμα πάντες ἐπὶ τοῦ θεάτρου καταφλέγησαν. Ἐπὶ δὲ τὸ πλῆθος ὠρμηγὸν τῶν Ἰουδαίων, ἐν τῷ τάχῳ ἐκείνους τιμωρίαν περιβαλεῖν τὴν αὐτῶν πατρίδα
 25 σώζειν νομίζοντες. Ἀντίοχος δὲ προσεπέτεινε τὴν ὀργὴν, περὶ μὲν τῆς αὐτοῦ μεταβολῆς, καὶ τοῦ μεμισθῆναι τὰ τῶν Ἰουδαίων ἔθνη, τεκμηρίον ἐμπαρέχειν οἰόμενος τὸ ἐπιθύειν, ὥσπερ νόμος ἐστὶ τοῖς Ἑλλήσιν ἐκέλευε δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ταυτὸ ποιεῖν ἀναγκάζειν
 30 φανεροὺς γὰρ γενήσεσθαι τῷ μὴ θέλειν τοὺς ἐπιβεδουλεύκοτας. Χρωμένων δὲ τῇ πεύρᾳ τῶν Ἀντιοχείων ὀλίγοι μὲν ἐπέμειναν, οἱ δὲ μὴ βουληθέντες ἀνῆρέθησαν. Ἀντίοχος δὲ, στρατιώτας παρὰ τοῦ Ῥωμαίων ἡγεμόνος λαδὼν, χαλεπὸς ἐφειστήκει τοῖς αὐτοῦ πολί-
 35 ταῖς, ἀργεῖν τὴν ἐβδόμην οὐκ ἐπιτρέπων, ἀλλὰ βιαζόμενος πάντα πράττειν ὅσα δὴ καὶ ταῖς ἄλλαις ἡμέραις οὕτω τε τὴν ἀνάγκην ἰσχυρὰν ἐποίησεν ὡς μὴ μόνον ἐπ' Ἀντιοχείας καταλυθῆναι τὴν ἐβδόμαδα ἀργεῖν ἡμέραν, ἀλλ' ἐκείθεν ἀρξαμένου τοῦ πράγματος,
 40 καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ὁμοίως βραχύνειν τινὰ χρόνον. δ'. Τοιούτων δὲ τοῖς ἐπ' Ἀντιοχείας Ἰουδαίοις τῶν κατ' ἐκείνους τὸν καιρὸν κακῶν γεγεννημένων, δευτέρα πάλιν συμφορὰ προσέπεσε, περὶ ἧς ἀφηγεῖσθαι ἐπιχειρήσαντες καὶ ταῦτα διεξήλομεν. Ἐπεὶ γὰρ συνέβη
 45 καταπρησθῆναι τὴν τετράγωνον ἀγορὰν, ἀρχεῖά τε καὶ γραμματοφυλάκιον καὶ τὰς βασιλικὰς, μόλις τε τὸ πῦρ ἐκωλύθη μετὰ πολλῆς βίας ἐπὶ πᾶσαν τὴν πόλιν περιφερόμενον, ταύτην Ἀντίοχος τὴν πρῶτην Ἰουδαίων κατηγόρει, καὶ τοὺς Ἀντιοχείς, εἰ καὶ μὴ πρότερον εἶχον
 50 πρὸς αὐτοὺς ἀπεχθῶς, τάχιστα τῇ διαβολῇ παρὰ τὴν ἐκ τοῦ συμβεβηκότος παραγῆν ὑπαχθέντας πολλὸν μᾶλλον ἐκ τῶν προὔπηγμένων τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις πιστεύειν παρεσκεύασεν, ὡς μόνον οὐκ ἐπ' αὐτοὺς τὸ πῦρ ἐνιέμενον ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐρακώσας, καὶ καθά-

Antiochiam degentibus reddidere, in eorum synagoga rep-
 onendum : eisque concesserunt ut ex æquo cum Græcis participes urbis essent. A regibus etiam qui eos deinceps exceperunt eodem modo tractati, et in magnam multitudinem excreverunt, et apparatu donariorumque magnificen-
 tia illustratum dederunt templum et multis subinde Græcis ad suam religionem perductis, etiam illos quodammodo sui partem fecere. Ceterum quo tempore bellum fuerat indictum, et recens in Syriam appulerat Vespasianus, atque omnes Judæorum flagrabant odio, tunc unus eorum Antiochus quidam, cui præcipue patris causa plurimum deferebatur (erat enim Judæorum princeps apud Antiochiam), quum Antiochensium populus in concionem congregatus esset, in theatrum progressus et patrem suum et alios deferebat, insimulans eos quod una nocte totam urbem incendere staluissent : et peregrinos quosdam Judæos, ut ejus consilii conscios, tradidit. Quum autem ista audiret populus, iram cohibere non poterant : sed in eos quidem qui traditi fuerant ignem statim afferri jussurunt, confestimque omnes in theatro exusti erant. In multitudinem vero Judæorum irruere properabant, eos si celeriter ulti essent, patriam suam servatum iri existimantes. Verum Antiochus iracundiam magis adhuc accendebat, suæ quidem voluntatis mutatae argumentum, quodque Judæorum mores odisset, exhibere se credens, si more Græco immolaret; imperabatque ut ceteros etiam idem facere cogerent : quippe insidiatore recusando fore manifestos. Ejus rei quum Antiocheni periculum fecissent, pauci quidem consenserunt; qui vero renuerunt interfecti sunt. Antiochus autem, acceptis a Romanorum præside militibus, atrociter instabat suis civibus, otium diei septimi eos agere non permittens, sed omnia cogens facere quæ reliquis diebus facere solebant : tamque validam illis afferebat necessitatem, ut non Antiochiæ duntaxat septimi diei feriæ abrogarentur, sed ab ea facto rei initio, in aliis similiter urbibus ad breve tempus.

4. Judæis autem apud Antiochiam eo tempore mala hujusmodi perpensis altera denuo calamitas accessit : de qua quum narrationem facere instituissimus, hæc quoque persequuti sumus. Quoniam enim accidit ut quadratum urbis forum, prætorique et tablina cremarentur, itemque basilicæ, vixque inhiberetur ignis quin urbem universam magna cum vi peragraret; hujus facti Antiochus Judæos accusabat; et Antiochenos, si his infesti jam ante non fuissent, recenti tamen ex incendii tumultu facile calumnia perpulisset, multo magis ex anteaclis fidem dictis suis habere induxisset, quasi tantum non conspexissent ignem illis injectum a Judæis, et tanquam furore correpti magno cum im-

περ ἑμμανεῖς γεγεννημένοι μετὰ πολλοῦ τινος ὁστροῦ πάντες ἐπὶ τοὺς διαβεβλημένους ὤρμητο. Μόλις δ' αὐτῶν ἐδυνήθη τὰς ὁρμὰς ἐπισχεῖν Κνέος Κολλήγας τις, πρεσβευτῆς, ἀξίων ἐπιτρέψαι Καίσαρι δηλωθῆναι περὶ τῶν γεγονότων. Τὸν γὰρ ἡγεμονεύοντα τῆς Συρίας Καισένιον Παῖτον ἤδη μὲν Οὐεσπασιανὸς ἐξαπεστάλκει, συνέβαινε δὲ παρεῖναι μηδέπω. Ποιούμενος δ' ἐπιμελῆτην ζήτησιν ὁ Κολλήγας ἐξηῦρε τὴν ἀλήθειαν, καὶ τῶν μὲν τὴν αἰτίαν ὑπ' Ἀντιόχου λαδόντων Ἰουδαίων οὐδεὶς οὐδ' ἐκοινώνησεν, ἅπαν δὲ τοῦργον ἐπραξαν ἄνθρωποι τινες ἀλιτῆριοι, διὰ χρεῶν ἀνάγκας, νομίζοντες, εἰ τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ δημόσια καταπρήσειαν γράμματα, τῆς ἀπαιτήσεως ἀπαλλαγὴν ἔξιν. Ἰουδαῖοι μὲν οὖν ἐπὶ μετεώροις ταῖς αἰτίαις τὸ μέλλον ἔτι καταδοκοῦντες ἐν φόβοις χαλεποῖς ἐπεσάλευον.

ΚΕΦ. Δ'.

Τίτος δὲ Καίσαρ τῆς περὶ τοῦ πατρὸς ἀγγελίας αὐτῷ χομισθείσης, ὅτι πάσαις μὲν ποθεινὸς ταῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν πόλεσιν ἐπῆλθε, μάλιστα δ' ἡ Ῥώμη μετὰ πολλῆς αὐτὸν ἐδέξτο προθυμίας καὶ λαμπρότητος, εἰς πολλὴν χαρὰν καὶ θυμῳδίαν ἐτράπετο, τῶν περὶ αὐτοῦ φροντῖδων ὡς ἡδιστον ἦν ἀπηλλαγμένος. Οὐεσπασιανὸν γὰρ ἔτι μὲν καὶ μακρὰν ἀπόντα πάντες οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἄνθρωποι ταῖς γνώμαις περιείπον ὡς ἤκοντα, τὴν προσδοκίαν ἐκ τοῦ πάνυ θέλειν ἀφίξειν αὐτοῦ νομίζοντες, καὶ πάσης ἀνάγκης ἐλευθέραν τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχοντες εὐνοίαν. Τῇ τε γὰρ βουλῇ κατὰ μνήμην τῶν γεγεννημένων ἐν ταῖς τῶν ἡγεμόνων μεταβολαῖς συμφορῶν εὐχταῖον ἦν ἀπολαβεῖν ἡγεμόνα γῆρως σεμνότητι καὶ πράξειον ἀκμῇ πολεμικῶν κεκοσμημένον, ᾧ τὴν ὑπεροχὴν πρὸς μόνην ἡπείσταντο τὴν ἀρχομένων σωτηρίαν ἐσομένην, καὶ μὴν ὁ δῆμος ὑπὸ τῶν ἐμφυλίων κακῶν τετραυχωμένος ἔτι μάλλον ἐλθεῖν αὐτὸν ἔσπευδε, τότε δὴ βεβαίως μὲν ἀπαλλαγῆσθαι τῶν συμφορῶν ὑπολαμβάνων, ἀπολήψεσθαι δὲ τὴν ἀδειαν μετὰ τῆς εὐετηρίας πεπιστευκός. Ἐξαίρετως δὲ τὸ στρατιωτικὸν εἰς αὐτὸν ἀφείωρα· μάλιστα γὰρ οὗτοι τῶν κατωρθωμένων αὐτῷ πολέμων ἐγίνωσκον τὸ μέγεθος. Τῆς ἀπειρίας δὲ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων καὶ τῆς ἀνανδρίας πεπειραμένοι πολλῆς μὲν αἰσχύνης αὐτοὺς ἐπεθύμουν ἀπηλλάχθαι, τὸν μόνον δὲ καὶ σώζειν αὐτοὺς καὶ κοσμεῖν δυνάμενον ἀπολαβεῖν ᾗχοντο. Τοιαύτης δ' εὐνοίας ἐξ ἀπάντων ὑπαρχούσης τοῖς μὲν κατὰ τὰς ἀξιώσεις προύχουσι τῶν ἀνδρῶν οὐκέτ' ἀνεκτὸν ἦν ἀναμείναι, ἀλλὰ πορρωτάτω τῆς Ῥώμης αὐτῷ προεν- τυχεῖν ἔσπευδον. Οὐ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων τις ἠνείχετο τῆς ἐντεύξεως τὴν ἀναβολὴν, ἀλλ' οὕτως ἐξεχέοντο πάντες ἄνθρωποι, καὶ πᾶσιν εὐπορώτερον καὶ ῥῆον ἔδοκει τοῦ μένειν τὸ ἀπιέναι, ὡς καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν τότε πρῶτον ἐν ἑαυτῇ λαβεῖν ὀλιγανθρωπίας αἰσθῆσιν ἤδειαν ἦσαν γὰρ ἐλάττους τῶν ἀπιόντων οἱ μένοντες. Ἐπεὶ δὲ προσιὼν ἡγγέλλετο καὶ τὴν ἡμερότητα τῆς ἐντεύξεως αὐτοῦ τὴν πρὸς ἐκάστους ἐδήλουν οἱ προελθόντες, ἅπαν

petu omnes in accusatos irruerant. Vix autem motus eorum reprimere potuit Cneus quidam Collega, legatus, postulans permitti ut ad Caesarem de rebus gestis referretur. Praesidem namque Syriae Caesennium Pactum jam quidem Vespasianus ad eam miserat, accidit autem ut nondum adesset. Re vero diligenter inquisita Collega reperiebat veritatem, et eorum quidem Judaeorum quos Antiochus accusaverat neminem conscium fuisse, omnis autem facinoris auctores exstitisse homines quosdam improbos ob aeris alieni necessitatem, ratos, si curias et publica tablina incendissent, fore neminem a quo appellarentur. Et Judaei quidem, ex suspensis criminationibus futura adhuc exspectantes, magno timore fluctuabant.

CAP. IV. (X.)

Titus autem Caesar, de patre sibi allato nuncio, quod universis quidem Italiae civitatibus gratus optatusque venisset, maxime vero quod Roma multa cum alacritate et splendore eum suscepisset, magna laetitia animique voluptate perfunditur, curis de eo quam suavissime liberatus. Vespasianum enim, etiam quum longe abesset, omnes per Italiam homines, tanquam venientem, animo complectebantur, expectationem ex vehementi desiderio pro adventu habentes, nullaque necessitate adacti suam erga ipsum benevolentiam praestantes. Nam et senatus, memor calamitatum quas ex principum mutatione acceperat, expetebat Imperatorem suscipere senectutis gravitate bellicorumque gestorum maturitate decoratum, cujus eminentiam solummodo in salutem fore subditis noverat. Atque populus, malis intestinis attritus, magis adhuc studebat ejus adventui: tunc fore existimans ut a calamitatibus quidem pro certo liberaretur, securitatem vero cum opulentia recepturum esse persuasus. At praecipue milites ad eum respiciebant, ut qui maxime bellorum ab eo praecclare gestorum magnitudinem cognoverant. Imperitiam vero aliorum ducum atque ignaviam exporti, magna quidem se turpitudine liberari expetebant; eum vero, qui se et servare et cohonestare solus posset, recipere precabantur. Quum autem tanta benevolentia eum prosequerentur omnes, viris quidem dignitatis eminentioris non amplius tolerandum erat eum exspectare, sed longissime a Roma prius se obviam ei dare properabant. Ac ne reliquorum quidem quisquam moras ejus conveniendi ferebat; sed ita simul omnes effundebantur, et universis expeditius et facilius ire quam manere videbatur, ut etiam urbs ipsa tunc primum expe- riretur jucundam in se hominum infrequentiam: nam qui manebant, pauciores erant abeuntibus. Ubi autem eum appropinquare nunciabatur, et humanum mansuetumque ejus cum singulis congressum indicabant ii qui praecesserant, omnis jam reliqua multitudo cum conjugibus ac li-

ἤδη τὸ λοιπὸν πλῆθος ἅμα γυναῖξαι καὶ παισὶν ἐπὶ ταῖς παρόδοις ἐξεδέχοντο, καὶ καθ' ὅδους γένοιτο παριῶν πρὸς τὴν ἡδονὴν τῆς θεᾶς καὶ τὸν μελιχίον αὐτοῦ τῆς ὄψεως παντοίας ἠφίσαν φωνὰς, τὸν εὐεργέτην καὶ σωτῆρα καὶ μόνον ἄξιον ἡγεμόνα τῆς Ῥώμης ἀποκαλοῦντες. Ὅλασα δ' ἡ πόλις ὡς νεὸς ἦν στεφανωμάτων καὶ θυμιαμάτων ἀνάπλεως. Μόλις δ' ὑπὸ πλῆθους τῶν περὶ αὐτὸν ἱσταμένων δυνηθεὶς εἰς τὸ βασιλεῖον ἔλθειν, αὐτὸς μὲν τοῖς ἔνδον θεοῖς θυσιάς τῆς ἀφίξεως χαριστηρίους ἐπέτελει, τρέπεται δὲ τὰ πλῆθη πρὸς εὐωχίαν καὶ κατὰ 10 τυλάς καὶ γέννη καὶ γειτονίας ποιούμενοι τὰς ἐστισεις ἡύχοντο τῷ Θεῷ σπένδοντες αὐτὸν τ' ἐπὶ πλείστον χρόνον Οὐεσπασιανὸν ἐπιμένειν τῇ Ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ, καὶ παισὶν αὐτοῦ καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνων ἀεὶ γινομένοις 15 φυλαχθῆναι τὸ κράτος ἀκαταγώνιστον. Ἡ μὲν οὖν Ῥωμαίων πόλις οὕτως Οὐεσπασιανὸν ἐκδεξαμένη προθύμως εὐθὺς εἰς πολλὴν εὐδαιμονίαν ἐπεδίδου.

(ΙΑ'.) β'. Πρὸ δὲ τούτων τῶν χρόνων, ἐν οἷς Οὐεσπασιανὸς μὲν περὶ Ἀλεξάνδρειαν ἦν, Τίτος δὲ τῇ τῶν Ἱεροσολύμων προσθήρρει πολιορκίᾳ, πολὺ μέρος Γερμανῶν ἐκινήθη πρὸς ἀπόστασιν, οἷς καὶ Γαλατῶν οἱ πλησίον συμφρονήσαντες κοιτῇ μεγάλας ἐλπίδας αὐτοῖς συνέθεσαν, ὡς καὶ τῆς Ῥωμαίων ἀπαλαξόμενοι δεσποτείας. Ἐπῆρε δ' αὐτοὺς Γερμανοὺς ἀφασθαι τῆς ἀποστάσεως 25 καὶ τὸν πόλεμον ἐξενεγκεῖν πρῶτον μὲν ἡ φύσις, οὕσα λογισμῶν ἔρημος ἀγαθῶν καὶ μετὰ μικρᾶς ἐλπίδος ἐτοίμως βυψοκίνδυνος, ἔπειτα δὲ καὶ μῖσος τὸ πρὸς τοὺς κρατοῦντας, ἐπεὶ μόνους ἴσασι Ῥωμαῖοις τὸ γένος αὐτῶν δουλεύειν βεβιασμένον. Οὐ μὴν ἀλλὰ μάλιστα 30 γε πάντων ὁ καιρὸς αὐτοῖς θάρσος ἐνεποίησεν. Ὅρωντες γάρ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ταῖς συνεχεῖς τῶν αὐτοκρατορῶν ἀλλαγαῖς ἐν ἑαυτῇ τεταραγμένην, πᾶν τε μέρος τῆς ὑπ' αὐτοῖς οἰκουμένης πυθόμενοι μετέωρον εἶναι καὶ κραδαίνεσθαι, τοῦτον σφίσιν αὐτοῖς ἀριστον ὑπὸ τῆς 35 ἐκείνων κακοπραγίας καὶ στάσεως καιρὸν ᾤκησαν παρδαδεῖσθαι. Ἐνῆγον δὲ τὸ βούλευμα καὶ ταύταις αὐτοὺς ταῖς ἐλπίσιν ἐτύφουν Κλασσικὸς τις καὶ Οὐτέλλιος τῶν παρ' αὐτοῖς ὄντες ἡγεμόνων, οἳ δῆλον μὲν ὡς ἐκ μακροῦ ταύτης ἐφίσαντο τῆς νεωτεροποιίας, ὑπὸ 40 τοῦ καιροῦ δὲ θαρσῆσαι προαχθέντες τὴν αὐτῶν γνώμην ἐξέφηναν· ἐμελλον δὲ προθύμως διακειμένοις τὴν πείραν τοῖς πλῆθεσι προσφέρειν. Πολλοὺ δὲ μέρους ἤδη τῶν Γερμανῶν τὴν ἀπόστασιν ἀνωμολογηχότος καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ἂν δίχα φρονησάντων, ὥσπερ ἐκ δαιμονίου 45 προνοίας Οὐεσπασιανὸς πέμπει γράμματα Πετιλίῳ Κερεαλίῳ τῷ πρότερον ἡγεμόνι Γερμανίας γενομένῳ, τὴν ὑπατον διδοὺς τιμὴν, καὶ κελεύων ἄρξοντα Βρεττανίας ἀπείναι. Πορευόμενος οὖν ἐκεῖνος ὅποι προσετέτακτο καὶ τὰ περὶ τὴν ἀπόστασιν τῶν Γερμανῶν 50 πυθόμενος ἤδη συνειλεγμένοις αὐτοῖς ἐπιπεσὼν καὶ παρταξάμενος, πολὺ τε πλῆθος αὐτῶν ἀνείρει κατὰ τὴν μάχην, καὶ τῆς ἀνοίας παυσασμένους ἠνάγκασε σωφροεῖν. Ἐμελλον δὲ, κάκεινον μὴ ᾔθτων εἰς τοὺς τόπους παραβαλόντος, δίκην οὐκ εἰς μακρὰν ὑφείκει. Ἡνίκα

beris ad viam eum excipiebant; et ad quos in transitu advenisset, isti ad jucundum illius intuitum et blandum ejus aspectum omne genus voces ediderunt, benefactorem, et servatorem, solumque qui Romæ imperet dignum appellantes. Tota vero civitas templi instar erat sertis atque odoribus plena. Quum autem vix per circumstantem multitudinem in palatium venire potuisset, ipse quidem diis penatibus adventus sui gratulatoria sacra celebrabat. Vertunt autem se ad epulas turbæ, perque tribus et cognationes et vicinias convivia agitantes, cum libationibus Deum precabantur, ut et ipsi Vespasiano, functo longissima statione mortali, imperium conservaretur; utque filiis ejus eorumque posteris nullis viribus expugnabilis maneret principatus. Et urbs quidem Romana, quum Vespasianum tanta alacritate excepisset, statim in magnam felicitatem proficiebat.

(XI.) 2. Jam vero ante hæc tempora, quibus Vespasianus apud Alexandriam erat, Titus vero Hierosolymorum obsidioni incumberebat, magna pars Germanorum ad defectionem incitata est: quibuscum etiam Gallorum proximi una conspirantes, magnam in commune spem illis afferebant, fore ut Romanorum dominatu liberarentur. Ipsos autem Germanos ad defectionem molendam bellumque inferendum extulit natura quidem primo, bonis consiliis vacua, et parva cum spe ad periclitandum projecta; deinde vero et odium adversus dominantes, quoniam solis sciunt gentem suam vi coactam servire Romanis. Verumtamen maxime omnium tempus eis fiduciam dedit. Nam quum viderent Romanorum imperium ex crebris Imperatorum mutationibus intestina seditione turbatum, omnemque his subditam orbis terrarum partem pendere ac nutare inaudirent, hoc sibi optimum tempus ex illorum rebus adversis atque discordiis oblatum esse putaverunt. Hujus autem consilii auctores erant et hujusmodi spe eos efferebant Classicus quidam et Vitellius, principes inter illos; quos olim quidem hoc rerum novarum desiderio teneri manifestum erat, ea opportunitate autem ad audendum inducti, animi sententiam palam fecerunt: jamque multitudinis alacritate gestientis periculum facturi erant. Verum quum magna pars Germanorum ad defectionem consensisset, et ceteri ab illis non dissensissent, Vespasianus, quasi divina providentia, ad Petilium Cerealem, qui prius Germaniam imperio rexerat, literas mittit, quibus eum consulem declaravit, jussitque ad Britannias administrandas proficisci. Igitur dum ille quo jussus erat abire pararet, audita rebellionem Germanorum, eos jam congregatos acie instructa adortus est, et magnam illorum numerum in pugna interfecit, et eos ad sobrietatem deposita amentia compulit. Sed etiamsi ille ad ea loca non citius pervenisset, tamen haud multo post supplicia erant luituri. Nam ut primum defectionis

γὰρ πρῶτον ἡ περὶ τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν ἀγγελία τῇ
 Ῥώμῃ προσέπεσε, Δομετιανὸς Καῖσαρ πυθόμενος, οὐχ
 ὡς ἄν ἕτερος ἐν τούτῳ τῆς ἡλικίας (νέος γὰρ ἦν ἐτι παν-
 τᾶσι) τηλικούτον ἀρασθαι μέγεθος πραγμάτων ὤκνη-
 5 σεν, ἔχων δὲ πατρόθεν ἔμφυτον τὴν ἀνδραγαθίαν, καὶ
 τελειοτέραν τὴν ἀσκησιν τῆς ἡλικίας πεποιημένος, ἐπὶ
 τοὺς βαρβάρους εὐθὺς ἤλανεν. Οἱ δὲ πρὸς τὴν φήμην
 τῆς ἐφόδου καταπέσόντες ἐπ' αὐτῷ σφᾶς αὐτοὺς ἐπιή-
 10 σαντο μετὰ φόβου, κέρδος εὐράμενοι τὸ χωρὶς συμφο-
 ρῶν ὑπὸ τὸν αὐτὸν πάλιν ζυγὸν ὑπαχθῆναι. Πᾶσιν
 οὖν ἐπιθείς τοῖς περὶ τὴν Γαλατῖαν τάξιν τὴν προσήκου-
 σαν Δομετιανός, ὡς μὴδ' αὖθις ἂν ποτε ῥαδίως ἐτι τὰ-
 κει παραχθῆναι, λαμπρὸς καὶ περιβλεπτός ἐπὶ κρείτ-
 15 τος μὲν τῆς ἡλικίας, πρέπουσι δὲ τῷ πατρὶ κατορθώ-
 μασιν, εἰς τὴν Ῥώμην ἀνέξευξεν.

(IB'.) γ'. Τῇ δὲ προειρημένῃ Γερμανῶν ἀποστάσει κατὰ
 τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ Σκυθικὸν τὸλμημα πρὸς Ῥωμαίους
 συνέδραμεν. Οἱ γὰρ καλούμενοι Σκυθῶν Σαρμάται,
 πολλὸν πλῆθος ὄντες, ἀόηλοι μὲν τὸν Ἰστρον ἐπερσιώθη-
 20 σαν εἰς τὴν Μυσίαν, ἔπειτα δὲ πολλῇ βίᾳ καὶ χαλεποὶ
 διὰ τὸ παντάπασιν ἀνέλπιστον τῆς ἐφόδου προσπεσόν-
 τες, πολλοὺς μὲν τῶν ἐπὶ τὴν φρουρὰς Ῥωμαίων ἀναι-
 ρῶσι, καὶ τὸν πρεσβυτὴν τὸν ὑπατικὸν Φοντήιον Ἀ-
 γρίππαν ὑπαντίσασσαν καρτερῶς μαχόμενον κτείνουσι,
 25 τὴν δ' ὑποκειμένην χώραν ἄπασαν κατέτρεχον, ἄγοντες
 καὶ φέροντες ὅτῳ περιέσειον. Οὐεσπασιανὸς δὲ τὰ
 γεγενημένα καὶ τὴν πόρθησιν τῆς Μυσίας πυθόμενος
 Ῥούδριον Γάλλον ἐκπέμπει δίκην ἐπιθήσοντα τοῖς
 Σαρμάταις, ὅς οἱ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἐν ταῖς μάχαις
 30 ἀπέθανον, τὸ δὲ περισσὸν μετὰ δέους εἰς τὴν οἰκίαν
 διέφυγε. Τούτῳ δὲ τῷ πολέμῳ τέλος ἐπιθεῖς ὁ στρα-
 τηγὸς καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἀσφαλείας προύνοησε·
 πλείοσι γὰρ καὶ μείζονσι φυλακαῖς τὸν τόπον διέλα-
 βεν, ὡς εἶναι τοῖς βαρβάροις τὴν διάβασιν τελέως ἀδύ-
 35 νατόν. Ὁ μὲν οὖν περὶ τὴν Μυσίαν πόλεμος ταχέϊαν
 οὕτως ἔλαβε τὴν κρίσιν.

ΚΕΦ. Ε'.

Τίτος δὲ Καῖσαρ χρόνον μὲν τινα διέτριψεν ἐν Βη-
 ρυτῷ, καθὰ προεῖρήκαμεν· ἐκεῖθεν δ' ἀναξεύξας, καὶ
 δι' ὧν ἦει πόλεων τῆς Συρίας, ἐν πάσαις θεωρίας τε
 10 συντελῶν πολυτελεῖς καὶ τῶν Ἰουδαίων τοῖς αἰχμαλώ-
 τοις εἰς ἐπίδειξιν τῆς αὐτῶν ἀπωλείας ἀποχρώμενος,
 θεᾶται κατὰ τὴν πορείαν ποταμοῦ φύσιν ἄξιαν ἱστορη-
 θῆναι. Πρὶ μὲν γὰρ μέσος Ἀρκαίας τῆς Ἀγρίππα
 βασιλείας καὶ Ῥαφαναίας, ἔχει δὲ θαυμαστὴν ἰδιότητα.
 15 Πολλὸς γὰρ ὢν ὅτε βεῖ καὶ κατὰ τὴν φορὰν οὐ σχολαίος,
 ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων ἐξ ἡμερῶν ἀρι-
 θμόν, ξηρὸν παραδίδωσιν ὄραν τὸν τόπον. Εἴθ' ὥσπερ
 οὐδεμιᾶς γενομένης μεταβολῆς ὁμοίος κατὰ τὴν ἐξδό-
 μῃ ἐκδίδωσι, καὶ ταύτην ἀεὶ τὴν τάξιν ἀκριβῶς τετή-
 20 ρηται διαφυλάττων· ὅθεν δὴ καὶ Σαββατικὸν αὐτὸν
 κεκλήκασιν, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τῶν Ἰουδαίων ἐξδόμης οὕ-
 τως ὀνομάσαντες.

eorum nunciū accepērant Romæ, Domitianus Cæsar, hoc
 audito, non sicut alter illa in ætate (nam adolescentulus
 admodum erat) rem tantæ magnitudinis aggredi dubitabat :
 sed a patre habens ingenitam fortitudinem, et supra ætatem
 exercitatus, illico in barbaros expeditionem faciebat. Illi
 vero, ad rumorem de incursu consternati, præ metu se
 submiserunt, lucrum nacti, quod sine clade pristino jugo
 subjicerentur. Omnibus itaque circa Galliam ita ut oportuit
 a Domitiano ordinatis, ut non facile unquam res illic
 iterum turbarentur, clarus atque insignis, rebus quidem
 præclare gestis ætatem superantibus, patris vero gloriæ
 convenientibus, Romam reversus est.

(XII.) 3. Simul autem iisdem diebus cum supradicta Ger-
 manorum defectione fama Scythici ausus ad Romanos per-
 lata est. Nam qui e Scythiis appellantur Sarmatæ, magna
 multitudine, clam quidem Istrum transgressi sunt in
 Mysiam; deinde vero quum et vi magna, et graves ob in-
 speratum omnino adventum, Romanos adorti essent, in-
 multos eorum, quos in præsiidiis offenderunt, et consula-
 rem legatum Fonteium Agrippam, qui his obviam iverat,
 fortiter pugnātem occidunt; et in subjectam regionem
 omnem incursus fecerunt, omnia populantes in quæ inci-
 derint. Vespasianus autem, quum ea quæ facta erant et
 Mysiæ vastationem accepisset, Rubrium Gallum mittit de
 Sarmatis penas sumpturos : a quo multi quidem eorum
 in præliis ceciderunt, qui vero salvi evaserunt, timore per-
 culsi domum se recipiebant. Huic autem bello quum finem
 imposuisset exercitus dux, etiam securitati in posterum
 prospexit : nam pluribus et majoribus præsiidiis loca cir-
 cumdedit, ut barbari nullo plane modo Istrum transgredi
 possent. Et bellum quidem Mysianum ita celeriter finitum
 est.

CAP. V. (XIII.)

Titus vero Cæsar aliquamdiu quidem Beryti commoratus
 est, ut jam ante diximus : inde autem reversus, et per
 omnes quas obiret Syriæ civitates, et magnificentissima
 edens spectacula, et Judæorum captivis in exitu illorum
 indicium abutens, conspicit in itinere fluvium, cujus natura
 digna est quæ memoretur. Labitur is medius inter Ar-
 cæam regni Agrippæ urbem et Raphanacæ; mirabilem
 autem proprietatem habet. Nam quum sit copiosus quando
 fluit, nec in lapsu segnis, postea totus a fontibus de-
 ficiens per sex dierum spatium siccum alveum oculis
 spectandum præbet. Deinde, ac si nullam mutationem
 passus fuisset, die septimo sibi similis fluit : atque hunc
 ordinem exacte semper servari observatum est; unde sane
 et Sabbaticum eum appellant, a sacra apud Judæos die
 septima ita nominantes.

(ΙΔ'.) β'. Ὁ δὲ τῶν Ἀντιοχείων δῆμος, ἐπεὶ πλησίον
 ὄντα Τίτον ἐπυνθάνοντο, μένειν μὲν ἐντὸς τειχῶν ὑπὸ
 χαρᾶς οὐχ ὑπέμενον, ἔσπευδον δ' ἐπὶ τὴν ὑπάντησιν,
 καὶ τριάκοντα σταδίων ἐπὶ πλέον προῆλθον, οὐκ ἄνδρες
 6 μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναῖων πλήθος ἅμα παισὶ, τῆς πόλεως
 ἐκχεόμενοι. Καπειδήπερ ἐθεάσαντο προσιόντα, παρὰ
 τὴν ὁδὸν ἐκατέρωθεν παρακαταστάντες, τὰς τε δεξιὰς
 προὔτεινον προσαγορεύοντες, καὶ παντοίοις ἐπιφημί-
 σμασι χρώμενοι συνυπέστρεφον. Συνεχῆς δ' ἦν αὐτῶν
 10 παρὰ πάσας ἅμα τὰς εὐφημίας δέησις ἐκβαλεῖν τῆς
 πόλεως τοὺς Ἰουδαίους. Τίτος μὲν οὖν οὐδὲν ἐνέδωκε
 πρὸς ταύτην τὴν δέησιν, ἀλλ' ἡσυχῇ τῶν λεγομένων
 ἐπήκουεν. Ἐπ' ἀδῆλον δὲ τῷ τί φρονεῖ καὶ τί ποιήσει
 πολὺς καὶ χαλεπὸς τοῖς Ἰουδαίοις ὁ φόβος ἦν. Οὐδὲ
 15 γὰρ ἐπέμεινεν ἐν Ἀντιοχείᾳ Τίτος, ἀλλ' εὐθὺς ἐπὶ τὸ
 Ζεῦγμα τὸ κατὰ τὸν Εὐφράτην συνέτεινε τὴν πορείαν·
 ἔνθα δὴ καὶ παρὰ τοῦ Παρθῶν βασιλέως Βολογέσου
 πρὸς αὐτὸν ἦκον στέφανον χρυσοῦν ἐπὶ τῇ κατὰ τῶν
 Ἰουδαίων νίκη κομίζοντες. Ὅν δεξάμενος εἰστία τοὺς
 20 βασιλικούς, κάκειθεν εἰς τὴν Ἀντιοχείαν ἐπ' ἀνέρχεται.
 Τῆς δὲ βουλῆς καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἀντιοχείων πολλὰς
 ποιησαμένων δέησεις ἐλθεῖν εἰς τὸ θέατρον αὐτῶν, ἐν ᾧ
 πᾶν τὸ πλῆθος ἡθροισμένον ἐξεδέχετο, φιλανθρωπῶς
 ὑπήκουσε. Πάλιν δ' αὐτῶν σφόδρα λιπαρῶς ἐγκαιμέ-
 25 νων καὶ συνεῶς δεομένων ἐξελάσαι τῆς πόλεως τοὺς
 Ἰουδαίους, εὐστοχὸν ἐποίησατο τὴν ἀπόκρισιν, εἰπὼν,
 « ἀλλ' ἢ γε πατὴρ αὐτῶν εἰς ἡν ἐκβαλεῖν ἐχρῆν ἂν τοὺς
 « Ἰουδαίους ἀνῆρηται, καὶ δέχεται ἂν οὐδεὶς αὐτοὺς ἐτι
 « τόπος. » Ἐπὶ δευτέραν οὖν Ἀντιοχεῖς τρέπονται
 30 δέησιν τῆς προτέρας ἀμαρτόντες. Τὰς γὰρ χαλκᾶς
 ἡσίουν δέλτους ἀνελεῖν αὐτὸν, ἐν αἷς γέγραπται τὰ δικαιώ-
 ματα τῶν Ἰουδαίων. Οὐ μὴν οὐδὲ τοῦτο Τίτος ἐπέ-
 νευσεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἰάσας πάντα κατὰ χώραν τοῖς ἐπ'
 35 Ἀντιοχείας Ἰουδαίοις ὡς πρότερον ἔχειν, εἰς Αἴγυπτον
 ἀπηλλάττετο. (ΙΕ'.) Καὶ κατὰ τὴν πορείαν τοῖς Ἱερο-
 σολύμοις προσελθὼν καὶ τὴν λυπρὰν ἐρημίαν βλεπομέ-
 νην ἀντιθεὶς τῇ ποτὲ τῆς πόλεως λαμπρότητι, καὶ τὸ
 μέγεθος τῶν ἐρρηγμένων κατασκευασμάτων, καὶ τὸ πά-
 40 λαι κάλλος εἰς μνήμην βαλλόμενος, ὥκτειρε τῆς πόλεως
 τὸν θλεθρον, οὐχ ὥσπερ ἄλλος ἂν τις αὐχῶν ὅτι τηλι-
 καύτην οὖσαν καὶ τοσαύτην εἶλε κατὰ κράτος, ἀλλὰ
 πολλὰκις ἐπαρώμενος τοῖς αἰτίοις τῆς ἀποστάσεως ὑπάρ-
 ξασι, καὶ ταύτην ἐπὶ τῇ πόλει τὴν τιμωρίαν γενέσθαι
 45 παρασκευάσας, οὕτως ἐκδηλὸς ἦν οὐκ ἂν ἐθελήσας ἐκ
 τῆς συμφορᾶς τῶν κολασθέντων γενέσθαι τῆς ἀρετῆς
 αὐτοῦ τὴν ἐπιφάνειαν. Τοῦ δὲ πολλοῦ πλούτου τῆς
 πόλεως ἐτι καὶ τοῖς ἑρεϊτίοις οὐκ ὀλίγον μέρος ἀνηυρί-
 σκετο· τὰ μὲν γὰρ πολλὰ ἀνέσκαπτον οἱ Ῥωμαῖοι,
 τὰ πλείω δ' ἐκ μυνύσεως τῶν αἰχμαλώτων ἀνῆρουντο,
 50 χρυσὸν τε καὶ ἄργυρον καὶ τὰ τῆς ἄλλης τιμιώτατα κα-
 τασκευῆς, ἅπερ οἱ κεκτημένοι πρὸς τὰς ἀδύλους τοῦ
 πολέμου τύχας κατὰ γῆς ἀποτεθήσασκεσαν.

γ'. Τίτος δὲ τὴν προκειμένην ποιούμενος πορείαν ἐπ'
 Αἴγυπτον, καὶ τὴν ἔρημον ἢ τάξις διανύσας, ἤκεν

(XIV.) 2. Antiochensium autem populus, audito Titum
 appropinquare, manere intra moenia prae gaudio non
 sustinebant, et obviam ei egredi properabant, et ad
 stadium usque tricesimum et amplius progressi sunt, non
 modo viri, sed etiam feminarum multitudo cum liberis, ex
 urbe effusi. Et quum appropinquantem vidissent, ex utro-
 que viae latere stantes et dexteras inter salutandem tende-
 bant, variisque ominibus eum excipientes cum ipso reverte-
 bantur. Omnibus autem acclamationibus continuo mistae
 erant preces de Judaeis urbe pellendis. Et Titus quidem
 huic precatiori nihil indulisit, sed tacite quae dicebantur
 audiebat. Judaei autem, incerti quid sentiret, quidve fa-
 cturus esset, magno et tristi metu tenebantur. Neque
 enim commoratus est Antiochiae Titus, sed e vestigio ad
 Zeugma, oppidum ad Euphraten situm, iter contendit :
 ubi missi quidam a Vologeso rege Parthorum ad eum ve-
 niebant cum aurea corona, victoriam Judaicam ei gratu-
 lantes. Qua accepta, convivio regio adhibebat, atque inde
 Antiochiam regreditur. Senatu autem et populo Antiocheno
 multis precibus eum obsecrantibus, ut in ipsorum theatrum
 veniret, ubi omnis eum multitudo congregata exspectabat,
 humanissime illis obsequutus est. Rursus autem iisdem
 vehementer admodum instantibus et crebro postulantibus
 ut Judaeos urbe pelleret, dextre illis respondit, dicens,
 « at patria illorum, quo revertendum Judaeis esset, eversa
 « est, neque ullus locus est in quo recipiantur. » Ad alteram
 itaque petitionem convertuntur Antiocheni, priore frustrati.
 Rogabant enim ut aeneas tabulas, quibus jura Judaica in-
 scripta erant, ipse tolleretur. Verum ne id quidem Titus eis
 concessit, sed Judaeos Antiochenos omnia quae prius ha-
 buerant in regione tenere passus, ad Aegyptum discedebat.
 (XV.) Quumque in itinere Hierosolyma venisset, tristemque
 solitudinem cum antiquae civitatis splendore compararet,
 disjectorumque operum magnitudinem et veterem pulchri-
 tudinem in memoriam revocaret, miseratus est excidium
 civitatis, non sicut alius fecisset cum exultatione, quod
 talem ac tantam vi expugnasset; verum aliquoties impre-
 catus defectionis auctoribus, quique in causa fuerant ut
 huiusmodi poena urbi inflingeretur, ita palam testatus est
 se nequaquam velle virtutem suam ex punitorum calamitate
 clarescere. Ingentis autem urbis opulentiae magna adhuc
 pars etiam in ruinis reperiebatur : nam multa quidem Ro-
 mani effodiebant, plura vero ex captivorum indicio aufere-
 bantur, aurum atque argentum, aliaque instrumenta pre-
 tiosissima, quae possessores ob incertam belli fortunam
 terrae mandarant.

3. Titus vero propositum iter ad Aegyptum faciens,
 emensaque velociter solitudine, Alexandriam perveniebat :

εἰς Ἀλεξάνδρειαν· καὶ πλεῖν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας διεγνω-
κῶς, δοῖν αὐτῷ ταγματῶν συνηκολούηκόντων, ἑκάτερον
8 θέν περ ἀφίκοτο πάλιν ἀπέστειλεν, εἰς μὲν τὴν Μυσίαν
τὸ πέμπτον, εἰς Παννονίαν δὲ τὸ πεντεκαίδεκατον. Τῶν
5 αἰχμαλώτων δὲ τοὺς μὲν ἡγεμόνας Σίμωνα καὶ Ἰωάν-
νην, τὸν τε ἄλλον ἀριθμὸν ἑπτακοσίους ἄνδρας ἐπιλέξας
μεγέθει τε καὶ κάλλει σωμάτων ὑπερβάλλοντας, προσέ-
ταξεν εἰς τὴν Ἰταλίαν αὐτίκα μάλα κομίζεσθαι, βουλό-
μενος αὐτοὺς ἐν τῷ θριάμβῳ παραγαγεῖν. (ΙΓ΄.) Τοῦ
10 πλοῦ δ' αὐτῷ κατὰ νοῦν ἀνυσθέντος, ὁμοίως μὲν ἡ Ῥώμη
περὶ τὴν ὑποδοχὴν εἶχε καὶ τὰς ὑπαντήσεις, ὥσπερ
ἐπὶ τοῦ πατρός. Λαμπρότατον δ' ἦν Τίτῳ καὶ αὐτὸς ὁ
πατήρ ὑπαντῶν καὶ δεχόμενος. Τῷ δὲ πλήθει τῶν πο-
λιτῶν δαιμονίον τινα τὴν χαρὰν παρεῖχε τὸ βλέπειν αὐ-
15 τοὺς ἤδη τοὺς τρεῖς ἐν ταυτῷ γεγονότας. Οὐ πολλῶν
δ' ἡμερῶν διελθουσῶν, ἕνα καὶ κοινὸν ἐγνώσαν τὸν ἐπὶ
τοῖς κατωρθωμένοις ποιήσασθαι θρίαμβον, καί περ ἑκα-
τέρῳ τῆς βουλῆς ἴδιον ψηφισαμένης. Προδιασφα-
θείσης δὲ τῆς ἡμέρας, ἐφ' ἧς ἐμελλεν ἡ πομπὴ γενέ-
20 σθαι τῶν ἐπινικίων, οὐδεὶς οἰκοὶ καταλείπειτο τῆς
ἀμέτρου πληθούς ἐν τῇ πόλει· πάντες δ' ὅπῃ καὶ
στῆναι μόνον ἦν οἷον προελθυότες, τοὺς τόπους κατει-
λήφσαν, ὅσον τοῖς ὀφθησομένοις μόνον εἰς πάροδον
ἀναγκαίαν καταλιπόντες.
25 δ'. Τοῦ δὲ στρατιωτικοῦ παντὸς ἔτι νύκτωρ κατὰ
λόχους καὶ τάξεις ὑπὸ τοῖς ἡγεμόσι προεξωδευκότες
καὶ περὶ θύρας ὄντες, οὗ τῶν ἀνω βασιλείων, ἀλλὰ
πλησίον τοῦ τῆς Ἰσίδος ἱεροῦ (ἐκεῖ γὰρ ἀνεπαύοντο
τῆς νυκτὸς ἐκεῖνης οἱ αὐτοκράτορες), περὶ αὐτὴν ἀρχομέ-
30 νην ἤδη τὴν ἑὺ παρίας Οὐεσπασιανὸς καὶ Τίτος ἀφῆ-
λθεν ἑσπεριώμενοι, πορφυρᾶς δ' ἐσθῆτας πατρίους ἀμ-
πεχόμενοι, καὶ παρίας εἰς τοὺς Ὀκταουίας περιπά-
τους. Ἐνταῦθα γὰρ ἦ τε βουλὴ καὶ τὰ τέλη τῶν ἀρ-
χόντων οἱ τε ἀπὸ τῶν τιμημάτων ἱππεῖς τὴν ἀφί-
35 αὐτῶν ἀνέμενον. Πεποητό δὲ βῆμα πρὸ τῶν στοῶν,
δίφρων αὐτοῖς ἐλεφαντίνων ἐπ' αὐτοῦ κειμένων, ἐφ' οὓς
παρελθόντες ἐκαθέσθισαν, καὶ τὸ στρατιωτικὸν εὐθέως
ἐπημφήμει, πολλὰς αὐτοῖς τῆς ἀρετῆς μαρτυρίας ἀπο-
διδόντες ἅπαντες. Κἀκεῖνοι χωρὶς ὀπλῶν ἦσαν ἐν ἐ-
40 σθῆσι σθηκαῖς, ἑσπεριώμενοι δάφναις. Δεξιόμενος δ'
αὐτῶν τὴν εὐφημίαν Οὐεσπασιανὸς, ἔτι βουλομένων
λέγειν, τὸ τῆς σιγῆς ἐποιήσατο σύμβολον. Καὶ πολλῆς
ἐκ πάντων ἡσυχίας γενομένης ἀναστὰς, καὶ τῷ περι-
βλήματι τὸ πλεον τῆς κεφαλῆς μέρος ἐπικαλυψάμενος,
45 εὐχὰς ἐποιήσατο τὰς νενομισμένας· ὁμοίως δὲ καὶ Τίτος
ἡψάτο. Μετὰ δὲ τὰς εὐχὰς εἰς κοινὸν ἅπασιν Οὐε-
σπασιανὸς βραχέα διαλεχθεὶς τοὺς μὲν στρατιώτας
ἀπέλυσεν ἐπὶ τὸ νενομισμένον ἄριστον αὐτοῖς ὑπὸ τῶν
αὐτοκρατόρων εὐτρεπισθέν· πρὸς δὲ τὴν πόλιν αὐτὸς
50 ἀνεχώρει τὴν ἀπὸ τοῦ πέμπτου δι' αὐτῆς αἰεὶ τοὺς
θριάμβους τῆς προσηγορίας ἀπ' αὐτῶν τετυχηῖαν. Ἐν-
ταῦθα τροφῆς προαπογεύονται καὶ τὰς θριαμβικὰς
ἐσθῆτας ἀμφιασάμενοι τοῖς τε παριδρυμένοις τῇ πόλιν
ὄσαντες θεοῖς ἐπεμπον τὸν θρίαμβον, διὰ τῶν θεάτρων

decretoque in Italiam navigare, ex duabus legionibus, quæ
illum comitabantur, utramque unde venerant remisit,
quintam quidem in Mysiam, decimam vero quintam in
Pannoniam. Captivorum autem duces, Simonem et Joan-
nem, et alios numero ad septingentos viros, quos pro-
ceritate et elegantia corporum præstantes elegerat, sta-
tim in Italiam transportari jussit, eo animo ut illos in
triumphum duceret. (XVI.) Peracta vero ut volebat naviga-
tione, similiter Roma enim suscipere gestiebat, eique ob-
viam ire studebat, ac patri. Tito autem maximum in splen-
dorem cedebat, quod pater ei obviam veniret ipse eumque
susciperet. Civium vero multitudini divinam quandam
lætitiā afferebat, quod jam videret tres ipsos in unum
locum convenisse. Non multis autem diebus post, unum
et communem triumphum agere ob res prospere gestas sta-
tuerunt, quamvis utrique senatus proprium decreverat.
Quumque ante declarata esset dies, qua processura erat
pompa victoriæ, nemo ex infinita civium multitudine domi
remansit: sed omnes quum exissent, spatium ubi tan-
tum stare possent occupaverant, loco duntaxat, quantum
spectandis sufficeret, ad transitum necessarium relicto.

4. Quum autem milites omnes, dum adhuc nox esset, per
turmas atque ordines progressi fuissent sub ductoribus
suis, et circa januas constitissent, non palatii superioris,
sed prope Isidis templum (ibi enim imperatores nocte illa
quiescebant), quum jam primo dilucesceret, foras prodeunt
Vespasianus et Titus, lauro quidem coronati, amicti vero
patria veste purpurea, et ad Octaviæ ambulacra progre-
diuntur. Illic enim senatus et primores magistratuum,
virique census equestris adventum illorum exspectabant.
Tribunal autem ante porticus factum erat, sellæque ebur-
neæ illis in eo positæ, quibus ascensis consederunt, et
milites statim acclamabant, multa virtutis testimonia illis
universim reddentes. Atque illi inermes erant veste serica
induti, et laureis coronati. Vespasianus autem, ubi illo-
rum acclamationes acceperat, quum adhuc dicere vellent,
silentii signum dedit. Magnaque omnium quiete sur-
rexit, et amictu majorem capitis partem adopenus, preces
solemnēs adhibuit; itidemque Titus precatus est. Flui-
tis autem precibus Vespasianus, in commune omnes paucis
alloquutus, milites ad prandium more debitum, illis ab
imperatoribus apparatus, dimisit: ipse vero ad portam
regrediebatur, quæ ex eo, quod per illam semper trium-
phorum pompa ducitur, nomen accepit. Ibi cibum prius
gustabant, et triumphalibus vestibus amicti, diisque ad
portam collocatis cæsa hostia, per theatra transeuntes

διεξαλύνοντες, ὅπως εἴη τοῖς πλήθεσιν ἡ θεὰ ῥάων.

(ΙΖ΄.) ε΄. Ἀμύχανον δὲ κατὰ τὴν ἀξίαν εἰπεῖν τῶν
θεαμάτων ἐκείνων τὸ πλῆθος καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν
ἐν ἅπασιν οἷς ἂν τις ἐπινοήσειεν, ἢ τεχνῶν ἔργους, ἢ
πλούτου μέρεσιν, ἢ φύσεως σπανιότησι. Συγέδον γὰρ
5 δσα τοῖς πόποτι' ἀνθρώποις εὐδαιμονήσασιν ἐκτίθη
κατὰ μέρος, ἀλλὰ παρ' ἄλλοις θαυμαστά καὶ πολυ-
τελῆ, ταῦτ' ἐπὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀθρόα τῆς Ῥω-
μαίων ἡγεμονίας ἐδείξε τὸ μέγεθος. Ἀργύρου γὰρ καὶ
10 χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος ἐν παντοδαίς ἰδέαις κατασκευα-
σμάτων ἦν ὄρεον, οὐχ ὥσπερ ἐν πομπῇ κομιζόμενον,
πλῆθος, ἀλλ' ὥς ἂν εἴποι τις βρόντα ποταμόν. Καὶ
τὰ μὲν ἐκ πορφύρας ὑφάσματα τῆς σπανιωτάτης φερό-
μενα, τὰ δ' εἰς ἀκριβῆ ζωγραφίαν πεποικιλμένα τῇ
15 Βαβυλωνίων τέχνῃ· λίθοι τε διαφανεῖς, οἱ μὲν χρυ-
σοῖς ἐμπεπλεγμένοι στεφάνοις, οἱ δὲ κατ' ἄλλας ποιή-
σεις, τοσοῦτοι παρηνέχθησαν, ὥστε μαθεῖν ὅτι μάτην
εἶναι τι τούτων σπάνιον ὑπεκλήψαμεν. Ἐφέρετο δὲ
καὶ θεῶν ἀγάλματα, τῶν παρ' αὐτοῖς μεγέθει θαυ-
20 μαστά, καὶ κατὰ τὴν τέχνην οὐ παρέργως πεποιημένα·
καὶ τούτων οὐδὲν ὅτι μὴ τῆς ὕλης τῆς πολυτελοῦς. Ζώων
τε πολλὰ φύσεις παρήγοντο, κόσμον οἰκεῖον ἁπάντων
περικειμένων. Ἦν δὲ καὶ τὸ κομιζόν ἕκαστα τούτων
ἀνθρώπων πλῆθος ἀλουργαῖς ἐσθήσι καὶ διαχρύσοις
25 κεκοσμημένον, οἷ' εἰς αὐτὸ τὸ πομπεύειν διακριθέντες
ἐξείρετον εἶχον καὶ καταπληκτικὴν περὶ αὐτοὺς τοῦ
κόσμου τὴν πολυτέλειαν. Ἐπὶ τούτοις οὐδὲ τῶν αἰ-
χμαλῶτων ἦν ἰδεῖν ὄχλον ἀκόσμητον· ἀλλ' ἡ τῶν ἐσθή-
των ποικιλία, καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς τὴν ἀπὸ τῆς κακώ-
30 σεως τῶν σωμάτων ἀηδὶαν ἔκλεπτε τῆς ὀψεως. Θαῦμα
δὲ ἐν τοῖς μάλιστα παρείχεν ἡ τῶν φερομένων πηγμά-
των κατασκευὴ· καὶ γὰρ διὰ μέγεθος ἦν δεῖσαι τῷ βε-
βαίῳ τῆς φορᾶς ἀπαντήσαντα. Τριώροφα γὰρ αὐτῶν
πολλὰ καὶ τετρώροφα πεποίητο, καὶ τῇ πολυτελείᾳ
35 τῇ περὶ τὴν κατασκευὴν ἦν ἡσθῆναι μετ' ἐκπλήξεως.
Καὶ γὰρ ὑφάσματα πολλοῖς διάχρυσα περιεδόλματο,
καὶ χρυσοῦ καὶ ἐλέφας οὐκ ἀποίητος πᾶσι περιεπετήγει.
Διὰ πολλῶν δὲ μιμημάτων ὁ πόλεμος ἄλλως εἰς ἄλλα
μεμερισμένος ἐναργεστάτην ὄψιν ἑαυτοῦ παρείχεν.
40 Ἦν γὰρ ὄρεον χώραν μὲν εὐδαιμονα δηνουμένην, δλας
δὲ φάλαγγας κτεινομένας πολεμίων, καὶ τοὺς μὲν φεύ-
γοντας, τοὺς δ' εἰς αἰχμαλωσίαν ἀγομένους, τείχη δὲ
ὑπερβάλλοντα μεγέθει μηχαναῖς ἐρειπόμενα, καὶ φρου-
ρίων ἀλικομένας ὀχυρότητας, καὶ πόλεων πολυανθρώ-
45 πων περιβόλους κατ' ἄκρας ἐχομένους, καὶ στρατιάν
ἐνδον τειχῶν εἰσχεομένην, καὶ πάντα φόνου πληθύνοντα
τόπον, καὶ τῶν ἀδυνάτων χεῖρας ἀνταίρειν ἱεσίας,
πῦρ τε ἐνιέμενον ἱεροῖς καὶ κατασκαφὰς οἰκῶν ἐπὶ τοῖς
δεσπόταις, καὶ μετὰ πολλὴν ἐρημίαν καὶ κατήφειαν
50 ποταμούς βρόντας οὐκ ἐπὶ γῇ γεωργομένην, οὐδὲ
ποτὸν ἀνθρώποις ἢ βοσκήμασιν, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτι παν-
ταχῶς φλεγόμενης. Ταῦτα γὰρ Ἰουδαῖοι πεισομέ-
νους αὐτοὺς τῷ πολέμῳ παρέδωσαν. Ἡ τέχνη δὲ καὶ
τῶν κατασκευασμάτων ἡ μεγαλοεργία τοῖς οὐκ εἰδόσι

triumphum agebant, ut multitudini faciliior esset aspectus.

(XVII.) 5. Fieri autem nequit ut pro dignitate enarretur
spectaculorum illorum multitudo, et magnificentia in omni-
bus quibus aliquis animum intenderit, sive artium operibus,
sive divitiarum partibus, sive naturæ raritatibus. Nam
omnia fere quæ ab hominibus unquam beatis præcipua
possessa erant, alia apud alios mirabilia atque magnifica,
ista universa illo die Romani imperii magnitudinem osten-
derunt. Nam et argenti et auri et eboris in omni operum
specie cernere erat non copiam qualis in pompa gestari so-
let, sed, ut ita dixerim, continuum flumen. Et partim
quidem vestes ex purpura rarissima textas portabant, par-
tim vero in accuratissimas picturas arte Babyloniorum va-
riatas; gemmæ etiam, aliæ quidem aureis coronis insertæ,
aliæ vero aliis operibus inclusæ, in medium tam magno nu-
mero prælatæ erant, ut discere liceret, frustra nos earum
aliquid rarum esse existimasse. Etiam deorum simulacra
ferebantur, magnitudine apud ipsos mirabilia, et arte eximia
elaborata: horumque nihil nisi quod ex pretiosa materia.
Insuper animalia diversæ naturæ traducebantur, omnia orna-
mentis sibi propriis induta. Erant autem etiam qui singula
portarent homines multi purpureis vestibus atque inauratis
ornati; quique ad pompam fuerant destinati, insignem et ad-
mirabilem ornamentorum magnificentiam gerebant. Præter-
ea ne captivorum quidem turbam cernere erat inornatam:
sed vestium varietas ejusque pulchritudo natam ex fatiga-
tione corporum deformitatem oculis subtrahabat. Maxima
autem admirationi erat ferculorum quæ portabantur ap-
paratus: nam et propter magnitudinem de gestationis fir-
mitate metuebat quicumque occurreret. Multa quippe in
tertium tabulatum quartumque surrexerunt: et magnifi-
centia fabricæ delectationem simul afferebat et stuporem
incutiebat. Nam et in multis amictus erat auratæ vestis,
et argentum atque ebur factum omnibus affixum erat.
Multis autem ad imitationem factis bellum, aliter in alia
divisum, sese in conspectum manifestissimum dedit. Erat
enim cernere, vastari quidem beatissimam terram, totas
vero interfici acies hostium, et alios fugere, alios captivos
duci, murosque magnitudine insignes machinis dirui, et
castellorum munimina excindi, et populosarum civitatum
mœnia in summis jugis superari, exercitumque intra mu-
ros infundi, et loca omnia cædis plena, eosque qui manibus
resistere non poterant ad preces conversos, atque ignem
templis inmissum, ædiumque super dominos eversionem;
et post multam tristemque desolationem fluvios non in
arva culta decurrentes, neque ad hominum vel pecorum
potum, sed per terram adhuc undique ardentem. Hæc
enim passuros se Judæi in bellum dederunt. Ars vero
operumque magnificentia, quæ tunc facta erant nescienti-
bus, haud secus ac si præsentibus fuissent, ostendebant.

τὰ γινόμενα τότε ἐδείκνυνεν ὡς παροῦσι. Τέτακτο δ' ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πηγμάτων ὁ τῆς ἀλίσκομένης πόλεως στρατηγός, ὃν τρόπον ἐλήφθη. Πολλοὶ δὲ καὶ νῆες εἵποντο. Λάφυρα δὲ τὰ μὲν ἄλλα χυδὴν ἐφέρετο·
 5 διέπρεπε δὲ πάντων τὰ ἐγκαταληφθέντα τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερῷ, χρυσῇ τε τράπεζα τὴν ὀλκὴν πολυτάλαντος, καὶ λυχνία χρυσοῦ μὲν ὁμοίως πεποιημένη· τὸ δὲ ἔργον ἐξήλλακτο τῆς κατὰ τὴν ἡμετέραν χρῆσιν συνηθείας. Ὁ μὲν γὰρ μέσος ἦν κίων ἐκ τῆς βάσεως
 10 πεπηγώς, λεπτοὶ δ' ἀπ' αὐτοῦ μεμῆκυντο καυλίσκοι, τριαίνης σχήματι παραπλησίαν τὴν θέσιν ἔχοντες, λύχνον ἑκαστος αὐτῶν ἐπ' ἄκρων κεχαλκευμένος· ἐπὶ δ' ἦσαν οὗτοι, τῆς παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἐβδομάδος τὴν τιμὴν ἐμφανίζοντες. Ὁ τε νόμος ὁ τῶν Ἰου-
 15 δαίων ἐπὶ τούτοις ἐφέρετο τῶν λαφύρων τελευταίους. Ἐπὶ τούτοις παρήσαν πολλοὶ, νίκης ἀγάλματα κομίζοντες· ἐξ ἐλέφαντος δ' ἦν πάντων καὶ χρυσοῦ ἡ κατασκευή. Μεθ' αὐτοῦ Οὔεσπασιανὸς ἤλαυνε πρῶτος, καὶ Τίτος εἵπετο, Δομετιανὸς δὲ παρίππεν, αὐτὸς τε
 20 διαπρεπῶς κεκοσμημένος καὶ τὸν ἵππον παρέχων θέας ἀξίον.

(ΙΗ'.) ζ'. Ἦν δὲ τῆς πομπῆς τὸ τέλος ἐπὶ τὸν νεῶν τοῦ Καπετωλίου Διὸς, ἐφ' ὃν ἐλθόντες ἔστησαν. Ἦν γὰρ παλαιὸν πάτριον περιμένειν, μέχρις ἂν τὸν τοῦ στρα-
 25 τηγοῦ τῶν πολεμίων θάνατον ἀπαγγεῖλη τις. Σίμων οὗτος ἦν ὁ Γιώρα, τότε πεπομπευκὸς ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις, βρόχῳ δὲ περιβληθεὶς εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐσύρετο τόπον, αἰκίζομένων αὐτὸν ἅμα τῶν ἀγόντων. Νόμος δ' ἐστὶ Ῥωμαίοις ἐκεῖ κτείνειν τοὺς ἐπὶ κακουρ-
 30 γία θάνατον κατεγνωσμένους. Ἐπεὶ δ' ἀπηγγέλθη τέλος ἔχων καὶ πάντες ὑψήμησαν, ἤρχοντο τῶν θυσιῶν, ἃς ἐπὶ ταῖς νομιζομέναις καλλιερήσαντες εὐχαῖς ἀπήσαν εἰς τὸ βασίλειον. Καὶ τοὺς μὲν αὐτοὶ πρὸς εὐωχίαν ὑπεδέγοντο, τοῖς δ' ἄλλοις ἅπασιν εὐπρεπεῖς
 35 κατὰ τὸ οἰκεῖον αἱ τῆς ἐστίασεως ἦσαν παρασκευαί. Ταύτην γὰρ τὴν ἡμέραν ἡ Ῥωμαίων πόλις ἐώρταζεν, ἐπινίκιον μὲν τῆς κατὰ τῶν πολεμίων στρατείας, πέρας δὲ τῆς τῶν ἐμφυλίων κακῶν, ἀρχὴν δὲ τῶν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας ἐλπίδων.

(ΙΘ'.) ζ'. Μετὰ δὲ τοὺς θριάμβους καὶ τὴν βεβαιωτάτην τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας κατάστασιν Οὔεσπασιανὸς ἔγνω τέμενος Εἰρήνης κατασκευάσαι, ταχὺ δὲ δὴ μάλα καὶ πάσης ἀνθρωπίνης κρεῖττον ἐπινοίας ἐτετελείωτο. Τῇ γὰρ ἐκ τοῦ πλοῦτου χορηγία δαιμονίῳ χρησάμενος,
 45 ἔτι καὶ τοῖς ἔκπαλοι κατωρθωμένοις, γραφῆς τε καὶ πλαστικῆς ἔργοις αὐτὸ κατεκόσμησε. Πάντα γὰρ εἰς ἐκεῖνον τὸν νεῶν συνήχθη καὶ κατετέθη, δι' ὃν τὴν θῆαν ἀνθρωποὶ πρότερον περὶ πᾶσαν ἐπλανῶντο τὴν οἰκουμένην, ὡς ἄλλο παρ' ἄλλοις ἦν κείμενον ἰδεῖν ποθοῦν-
 50 τες. Ἀνέθηκε δ' ἐνταῦθα καὶ τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῶν Ἰουδαίων χρυσᾷ κατασκευάσματα, σεμνυνόμενος ἐπ' αὐτοῖς. Τὸν δὲ νόμον αὐτῶν καὶ τὰ πορφυρᾷ τοῦ σκηοῦ καταπετάσματα προσέταξεν ἐν τοῖς βασιλείοις ἀποθεμένους φυλάττειν.

Erat autem per singula fercula captæ civitatis dux, quo modo captus erat, collocatus. Etiam naves multæ sequebantur. Spolia vero alia quidem passim ferebantur: omnia autem supereminiebant quæ in templo erant Hierosolymitano deprehensa; mensa aurea quæ pondere plura talenta æquabat, et lychnuchus ex auro similiter constructus, sed opere diverso a nostri usus consuetudine. Nam medius quidem stipes basi impactus surgebat, et tennes ab eo rami producebantur, ad fuscinæ similitudinem positi, in quorum singulorum apice lychnus erat fabricatus: erant autem isti septem, numeri septenarii honorem apud Judæos indicantes. Post hæc lex etiam Judæorum, ultimum spoliiorum, portabatur. Deinde transibant multi victoriæ simulacra gestantes; omnia ex auro et ex ebore facta. Post hæc proxime equo vehebatur Vespasianus, et sequebatur Titus; Domitianus autem cum illis equitabat, et ipse splendide vestitus, et equo conspicuus admodum specioso.

(XVIII.) 6. Finis autem pompæ erat ad templum Jovis Capitolini, quo quum pervenissent constitere. Erat enim vetus mos patrius illic manere paulisper, donec ducis hostium mors ab aliquo nunciaretur. Is autem erat Simon Gioræ filius, hinc inter captivos in pompa traductus; laqueo vero circumdatus in locum foro imminentem trahebatur, simul virgis mulcatus ab iis qui eum ducebant. Lex autem Romanis est ut ibi necentur ob maleficia morte damnati. Postquam autem eum vitæ finem habere nunciatum est, et læte acclamant universi, ex eo ceperunt sacra facere; quumque adhibitis precibus solemnibus litassent, in palatium recesserunt. Et alios quidem epulis ipsi exceperunt; aliis autem omnibus domi instructi erant lautis conviviis apparatus. Hunc enim diem celebrabat urbs Romana victoriæ ergo in expeditione contra hostes reportatæ, finisque malorum civilium, bonæque spei initæ de felicitate.

(XIX.) 7. Post triumphos vero et firmam imperii Romani constitutionem Vespasianus statuit Paci templum ædificare: fecitque cito admodum; et pulchrius meliusque omni opinione perfecit. Magnis enim opibus largiter in hanc rem usus, et priscorum etiam præclara omnia adhibens, picturis et statuis pulcherrimis illud adornavit. Omnia enim in hoc templum collata et disposita erant, quorum visendorum studio homines antea per totum terrarum orbem vagabantur, quo modo aliud apud alios se haberet, videre cupientes. Posuit autem hic etiam illa e Judæorum templo vasa et instrumenta aurea, de iis se efferens. Legem vero eorum, et vela tabernaculi purpurea, in palatio reposita servari præcepit.

ΚΕΦ. Ζ'.

CAP. VI. (XX.)

Εἰς δὲ τὴν Ἰουδαίαν πρεσβευτὴς Λουκίλιος Βάσσος ἐκπεμφθεὶς καὶ τὴν στρατιάν παρὰ Κεραλίου Οὐίτελιανοῦ παραλαβὼν τὸ μὲν ἐν τῷ Ἡρωδείῳ φρούριον προσηγάγετο μετὰ τῶν ἐχόντων· μετὰ ταῦτα δὲ πᾶν ὅσον ἦν στρατιωτικὸν συναγαγὼν (πολὺ δ' ἦν κατὰ μέρη διηρημένον) καὶ τῶν ταγμάτων τὸ δέκατον, ἔγνω στρατεύειν ἐπὶ Μαχαιρουντα. Πάνυ γὰρ ἦν ἀναγκαῖον ἐξαιρεθῆναι τὸ φρούριον, μὴ διὰ τὴν θυρότητα πολλοὺς εἰς ἀπόστασιν ἐπαγᾶγῃται· καὶ γὰρ τοῖς κατέχουσι βεβαίαν ἐλπίδα σωτηρίας καὶ τοῖς ἐπιούσιν ὄκνον καὶ δέος ἢ τοῦ χωρίου φύσις ἦν παρασχεῖν ἱκανωτάτη. (ΚΑ'.) Αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ τεταγισμένον πετρώδης ὄχθος ἐστίν, εἰς μήκιστον ὕψος ἐγγεγεμένως, ὥς εἶναι καὶ διὰ τοῦτο δυσχερὲς. Μεμηχάνηται δ' ὑπὸ τῆς φύσεως εἶναι μὴδὲ προσιτός· φάραγι γὰρ πάντοθεν ἀσύνοπτον ἐχούσας τὸ βάθος περιτετάφρεται, μήτε περαθῆναι βραδίως δυναμέναις, καὶ χωσθῆναι παντάπασιν ἀμύχανοις. Ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας περιτέμνουσα παρατείνει σταδίους ἐξήκοντα, πέρας αὐτῆς τὴν Ἀσφαλτίτιν ποιουμένη λίμνην (κατὰ τοῦτο δὲ πη καὶ αὐτὸς ὁ Μαχαιρούς τὴν ὑψηλοτάτην ἔχει κορυφὴν ὑπερανίσχουσαν)· αἱ δὲ ἀπὸ τῆς ἀρκτου καὶ μεσημέριας φάραγγες μεγέθει μὲν ἀπολείπονται τῆς προσηρμένης, ὁμοίως δ' εἰσὶν ἀμύχανοι πρὸς ἐπιχειρήσιν. Τῆς δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν φάραγγος τὸ μὲν βάθος οὐκ ἑλαττον ἑκατὸν εὐρίσκεται πηχῶν, τέρμα δὲ γίνεται πρὸς ὅρος ἀπαντικρὺ κείμενον Μαχαιρουντος.

β'. Ταύτην τοῦ τόπου κατιδὼν τὴν φύσιν βασιλεὺς Ἰουδαίων Ἀλέξανδρος πρῶτος ἐπ' αὐτοῦ τεύχῃ φρούριον, ὃ μετὰ ταῦτα Γαβίνιος Ἀριστοβούλῳ πολεμῶν καθέλειν. Ἡρώδης δὲ βασιλεύοντι παντὸς ἔδοξε μᾶλλον ἐπιμελείας ἄξιον εἶναι καὶ κατασκευῆς ὀχυρωτάτης, μάλιστα καὶ διὰ τὴν τῶν Ἀράβων γειτνίαν· καίτοι γὰρ ἐν ἐπικαίρῳ πρὸς τὴν ἐκείνων γῆν ἀποβλέπων. Μέγαν μὲν οὖν τόπον τεύχεσι καὶ πύργοις περιβαλὼν πόλιν ἐνταῦθα κατώκισεν, ἐξ ἧς ἀνοδος εἰς αὐτὴν ἔφερε τὴν ἀκρώρειαν. Οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτὴν ἀνω τὴν κορυφὴν τεῖχος εἰδείματο καὶ πύργους ἐπὶ ταῖς γωνίαις ἑκατὸν ἐξήκοντα πηχῶν ἀνέστησε. Μέσον δὲ τοῦ περιβάλλου βασιλείον ὠκοδομήσατο, μεγέθει τε καὶ κάλλει τῶν οἰκήσεων πολυτελές, πολλὰς δὲ καὶ δεξαμενὰς εἰς ὑποδοχὴν ὕδατος καὶ χορηγίαν ἀφθονον, ἐν τοῖς ἐπιτηδαιοτάτοις τῶν τόπων κατασκεύασεν, ὥσπερ πρὸς τὴν φύσιν ἀμιλληθεὶς, ἧ' αὐτὸς τὸ κατ' ἐκείνην τοῦ τόπου δυσάλωτον ὑπερβάλλεται ταῖς χειροποίητοις ὀχυρώσεσιν· ἔτι τε γὰρ καὶ βελῶν πλῆθος καὶ μηχανημάτων ἐγκατέθετο καὶ πᾶν ἐπενόησεν ἐτοιμάσασθαι τὸ παρασχεῖν δυνάμενον τοῖς ἐνοικοῦσι μηχανίστης πολιορκίας καταπρόνησιν. (ΚΒ'.) γ'. Ἐπεφύκει δ' ἐν τοῖς βασιλείοις καὶ πηγῶν ἕξιον τοῦ μεγέθους θαυμάσαι· συχῆς γὰρ οὐδεμιᾶς

In Judæam vero legatus missus Lucilius Bassus cum exercitu quem a Cereali Vitelliano acceperat, castellum quidem Herodeum cum præsidio deditione capiebat : post autem, copiis omnibus militaribus collectis (multas enim in partes divisæ erant), interque eas legione decima, statuit exercitum educere contra Machæruntem. Quippe omnino necesse erat excindi castellum, ne multos ob firmitatem ad defectionem moveret : nam et salutis spem certam illud tenentibus, et aggredientibus cunctationem atque formidinem ex natura loci maxime afferre poterat. (XXI.) Nam quod muro cingitur, saxosus est collis in maximam altitudinem evectus, adeo ut difficulter admodum capi potuerit. Quin et a natura ita paratum erat, ut nullus in id pateret accessus; utpote vallibus quasi fossis undique cinctum in quarum altitudinem oculi penetrare non poterant, neque facile transeundis, nulloque modo terræ aggesione complendis. Nam ea quæ ab occidente secat vallis per sexaginta stadia diffunditur, lacum Asphaltiten sibi limitem faciens (et hac parte ipse Machærus altissimum verticem habet supereminentem) : a septentrione autem et meridie valles magnitudine quidem a prædicta superantur, similiter vero sunt inexpugnabiles. Ejus autem quæ ab oriente est vallis profunditas quidem non minor centum cubitis invenitur : terminatur vero monte ex adverso Machæruntis posito.

2. Alexander rex Judæorum, conspecta loci natura, primus in eo castellum munivit; quod postea Gabinius, bellum gerens contra Aristobulum, demolitus est. Herodi autem regnanti visum est omni loco dignius, cui adhiberetur cura et constructio validissima, maximeque propter Arabum vicinitatem : nam commode situm erat, illorum terram prospectans. Et magno quidem loco quum murum circumdedisset et turres, urbem illic condidit, unde in arcem ipsam patebat ascensus. Verumtamen et circa ipsum verticem superædificavit murum, turresque in angulis centum sexagenorum cubitorum erexit. In medio autem ambitu regiam exstruxit, conspicuam magnitudine et pulchritudine conclavium : insuper et multas cisternas, in locis maxime idoneis ad aquam excipiendam abundeque suppeditandam, paravit, certamine ab ipso veluti cum natura inito, ut quod illa situ loci inexpugnabile fecerat, ipse manu structis munitionibus superaret. Insuper enim et sagittarum multitudinem et machinarum reposuit, animiunque adjecit ad ea omnia paranda, quibus incolas faceret contemplui habere longissimam obsidionem.

(XXII.) 3. In ipsa quoque regia olim fuerat ruta mirandæ magnitudinis : a nulla enim sicut vel altitudine vel crassitu-

ὑφους καὶ πάχους ἀπελείπετο. Λόγος δ' ἦν ἀπὸ τῶν Ἡρώδου χρόνων αὐτὸ διαρκέσαι, κὰν ἐπὶ πλείστον ἱσως ἔμεινεν· ἐξεκότη δ' ὑπὸ τῶν παραλαβόντων τὸν τόπον Ἰουδαίων. (ΚΓ'.) Τῆς φάραγγος δὲ τῆς κατὰ τὴν ἄρκτον περιεχούσης τὴν πόλιν Βαάρας ὀνομάζεται τις τόπος, φῦει τε ῥίζαν δμωνύμως λεγομένην αὐτῶν. Αὕτη φλογὶ μὲν τὴν χροῖαν ἔοικε, περὶ δὲ τὰς ἐσπέρας σέλας ἀπαστράπτουσα τοῖς ἐπιούσι καὶ βουλομένοις λαβεῖν αὐτὴν οὐκ ἔστιν εὐχέρωτος, ἀλλ' ὑποφεύγει, καὶ οὐ πρότερον ἴσταιται πρὶν ἂν τις οὖρον γυναικὸς ἢ τὸ ἔμμηνον αἶμα χέῃ κατ' αὐτῆς· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τότε τοῖς ἀψαμένοις πρόδηλός ἐστι θάνατος, εἰ μὴ τύχοι τις αὐτὴν ἐκείνην ἐπενεγκάμενος τὴν ῥίζαν ἐκ τῆς χειρὸς ἀπηρητημένην. Ἀλίσκεται δὲ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον ἀκινδύνως, ὅς ἐστι τοιοῦσδε. Κύκλῳ πᾶσαν αὐτὴν περιορύσσουσιν, ὥς εἶναι τὸ κρυπτόμενον τῆς ῥίζης βραχύτατον, εἴτ' ἐξ αὐτῆς ἀποδοῦσι κύνα, κἀκεῖνου τῷ δῆσαντι συνακολουθεῖν δρμήσαντος, ἢ μὲν ἀνασπᾶται βραδίως, θνήσκει δ' εὐθὺς ὁ κύων, ὥσπερ ἀντιδοθεὶς τοῦ μέλλοντος τὴν βοτάνην ἀναρῆσθαι. Φόδος γὰρ οὐδεὶς τοῖς μετὰ ταῦτα λαμβάνουσιν. Ἔστι δὲ μετὰ τοσούτων κινδύνων διὰ μίαν ἰσχὺν περισπούδαστος· τὰ γὰρ καλούμενα δαιμόνια (ταῦτα δὲ πονηρῶν ἐστὶν ἀνθρώπων πνεύματα) τοῖς ζῶσιν εἰσδύμενα καὶ κτείνοντα τοὺς βοηθείας μὴ τυγχάνοντας, αὕτη ταχέως ἐξελαύνει, κὰν προσενηχθῇ μόνον τοῖς νοσοῦσι. Ῥέουσι δὲ καὶ θερμῶν ὑδάτων πηγαὶ κατὰ τὸν τόπον πολὺ τὴν γεῦσιν ἀλλήλων διαφέρουσαι. Πικραὶ μὲν γὰρ αὐτῶν τινές εἰσιν, αἱ δὲ γλυκύτητος οὐδὲν ἀπολείπουσι. Πολλαὶ δὲ καὶ ψυχρῶν ὑδάτων ἀναδόσεις οὐ μόνον ἐν τῷ χθαμαλωτέρῳ τὰς πηγὰς παραλλήλους ἔχουσιν, ἀλλ' ὥς ἂν καὶ μέλλον τις θαυμάσει· σπήλαιον γάρ τι πλησίον ὁρᾶται κοιλότητι μὲν οὐ βαθύ, τῇ πέτρᾳ δὲ προύχουσῃ σκεπόμενον· ταύτης ἀνωθεν ὥσανει μάστοι δύο ἀνέχουσιν, ἀλλήλων ὀλίγῳ διεστώτες, καὶ ψυχροτάτην μὲν ἄτερος πηγὴν, ἄτερος δὲ θερμοτάτην ἐκδίδωσιν· αἱ μισγόμεναι ποιοῦσι λουτρὸν ἥδιον παλιωνίον τε νοσημάτων, πολλῷ δὲ μάλιστα νεύρων ἄκισιν. Ἐχει δ' ὁ τόπος καὶ θεῖου καὶ στυπηρίας μέταλλα.

(ΚΕ'.) δ'. Βάσσος δὲ πάντῃ περισκεψάμενος τὸ χωρίον ἐγγὺ ποιεῖσθαι τὴν πρόσδοον, χωνύνας τὴν φάραγγα τὴν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς· καὶ τῶν ἔργων εἶχετο, σπουδὴν ποιούμενος ἢ τάχος ἐξῆραι τὰ χώματα, καὶ δι' αὐτῶν βράδιαν ποιῆσαι τὴν πολιορκίαν. Οἱ δ' ἔνδον ἀπειλημένοι τῶν Ἰουδαίων, αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν ξένων διακριθέντες, ἐκείνους μὲν ἠνάγκασαν, ὅχλον ἀλλως εἶναι νομίζοντες, ἐν τῇ κάτω πόλει παραμένειν καὶ τοὺς κινδύνους προεκδέχεσθαι, τὸ δ' ἄνω προύριον αὐτοὶ καταλαβόντες εἶχον, καὶ διὰ τὴν ἰσχὺν τῆς οὐρυότητος καὶ προνοίας τῆς σωτηρίας αὐτῶν τεύξεσθαι γὰρ ἀφέσεως ὑπελάμβανον, εἰ τὸ χωρίον Ῥωμαίοις ἐγχειρίσειαν. Πείρα δὲ πρότερον ἐβούλοντο τὰς ὑπὲρ τοῦ διαφεύγεσθαι τὴν πολιορκίαν ἐλπίδας

dine superabatur. Ferebant etiam eam ab Herodis durasse temporibus, et longissimo forsitan tempore mansisset; sed a Judæis, qui locum illum occupant, excisa erat. (XXIII.) Vallis autem, qua civitas a septemtrione cingitur, locus quidam Baaras appellatur, gignitque radicem ejusdem nominis. Illa colore flammæ assimilari visa est, circa vesperam vero jubar quoddam ejaculari. Accedentibus eamque evellere cupientibus captu haud facilis est, sed refugit, nec prius se sistit, quam quis urinam mulieris aut sanguinem menstruum alfuderit: ac tum iis qui eam attigerint indubia mors imminet, nisi quis forte illam ipsam radicem ferat de manu suspensam. Capitur etiam alio modo sine periculo, qui talis est. Undique eam circumfodiunt, ut radicis quam minimum terra tegatur: deinde canem ei alligant, qui quum eum, a quo ligatus est, comitari cupit, illa quidem facile evellitur, canis vero continuo moritur, tanquam vice ejus a quo herba tollenda erat traditus. Accipientibus vero eam post nihil est metus. Expeditur autem propter unam virtutem tantis periculis. Nam quæ dæmonia vocantur (hæc autem malorum hominum spiritus sunt) et viventes intrant, eosque necant quibus nihil auxilii præsto est, ipsa statim, si modo ægrotantibus admoveatur, abigit. Fluant autem ex eo loco aquarum quoque calidarum fontes, multum inter se sapore diversi. Nam alii quidem amari sunt, alii vero nihil dulcedinis desiderant. Multæ etiam frigidarum aquarum eruptiones non modo in humilioribus locis non longe a se invicem fiunt, sed, quod amplius quis miretur, in proximo quædam spelunca cernitur, non quidem magnæ profunditatis, saxo autem prominente tecta: super hoc duæ quasi mammæ eminent inter se paululum distantes; et ex altera quidem frigidissimus fons scaturit, altera vero calidissimum fundit: qui mixti lavacrum suavissimum præbent, morbis curandis, omnium vero maxime nervis roborandis idoneum. Habet etiam locus hic et sulphuris et aluminis metalla.

(XXV.) δ. Bassus autem, castellum undique contemplatus, accessum parare statuit, vallem orientalem terra aggesta complens: operique se admovebat, properans quam celerime aggeres erigere, perque eos facilem ad oppugnationem viam sternere. Judæi autem qui intus erant obsessi, quum se a peregrinis separassent, illos quidem inane vulgus esse existimantes, in urbe inferiore manere coegerunt ac pericula priores excipere; superius autem castellum ipsi occupatum tenebant, et propter munitionis firmitatem, et ut saluti suæ consularent: impetraturos enim se veniam opinabantur, si castellum Romanis traderent. Periculo autem facto prius volebant spem arguere, quam de obsidione decli-

ἐλέγξει. Διὰ τοῦτο καὶ προθύμως ἐποιοῦντο τὰς ἐξόδους ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, καὶ τοῖς τυχοῦσι συμπλεκόμενοι πολλοὶ μὲν ἔθνησκον, πολλοὺς δὲ τῶν Ῥωμαίων ἀνέηκον. Ἄει δὲ τοῦ κρατεῖν ὁ καιρὸς ἐβράβευεν ἑκατέρους τὸ πλεόν, τοῖς μὲν Ἰουδαίοις, εἰ πρὸς ἀφυλακτοτέρους προσέπεισαν, τοῖς δὲ ἐπὶ τῶν χωμάτων προΐδομένοις, εἰ τὴν ἐκδρομὴν αὐτῶν δέχοιντο περραγμένως. Ἄλλ' οὐκ ἐν τούτοις ἐμελλε γενήσεσθαι τὸ πέρας τῆς πολιορκίας. Ἔργον δὲ τι πραχθὲν ἐκ συντυχίας παράλογον τῆς παραδόσεως τοῦ φρουρίου τὴν ἀνάγκην ἐπέστησε τοῖς Ἰουδαίοις. Ἦν ἐν τοῖς πολιορκουμένοις νεανίας τολμῆσαι τε θρασὺς καὶ κατὰ χεῖρα δραστήριος, Ἐλεάζαρος ὄνομα. Ἐγγόνει δ' οὗτος ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς ἐπιφανής, τοὺς πολλοὺς ἐξιώνει καὶ κωλύει τὴν χῶσιν παρακαλῶν καὶ κατὰ τὰς μάχας πολλὰ καὶ δεινὰ τοὺς Ῥωμαίους διατιθεῖς, τοῖς δὲ σὺν αὐτῷ τολμῶσιν ἐπεκτρέχειν ῥαδίαν μὲν τὴν προσβολὴν τιθέμενος, ἀκίνδυνον δὲ παρέχων τὴν ἀναχώρησιν τῷ τελευταίῳ ἀπιέναι. Καὶ δὴ ποτε τῆς μάχης διακριθείσης καὶ γεγονίας ἀμφοτέρων ἀναχωρήσεως αὐτὸς, ἄτε δὴ περιφρονῶν καὶ νομίζων οὐκ ἂν εἴ τι τῶν πολεμίων οὐδένα τότε μάχης ἄρξειν, μείνας τῶν πυλῶν ἔσω, τοῖς ἐπὶ τοῦ τείχους διελάλει, καὶ πᾶς πρὸς ἐκείνους τὴν διάνοιαν ἦν. Ὅρᾳ δὲ τὸν καιρὸν τοῦ Ῥωμαικοῦ τις στρατοπέδου Ῥούφος, γένος Αἰγύπτιος, καὶ μηδὲν ἂν προσδοκῆσαντος ἐξαίφνης ἐπιδραμὼν, σὺν αὐτοῖς ἀράμενος αὐτὸν τοῖς ὅπλοις, ἕως κατέειχε τοὺς ἀπὸ τῶν τειχῶν ἰδόντας ἐκπληξίς, φθάνει τὸν ἄνδρα μεταθεὶς πρὸς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον. Τοῦ δὲ στρατηγοῦ κελεύσαντος γυμνὸν διαλαβεῖν αὐτὸν, καὶ καταστήσαντας εἰς τὸ φανερώτατον τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἀποβλέπουσι μάλιστα ἐκπληξέσθαι, σφόδρα τοὺς Ἰουδαίους τὸ περὶ τὸν νεανίαν πάθος συνέχευεν, ἄρῶσα τε ἡ πόλις ἀνῶμωξε καὶ θρήνων ἦν μελίων ἢ καθ' ἑνὸς ἀνδρὸς συμφορὰν. Τοῦτο συνιδὼν ὁ Βάσσεος κατὰ τῶν πολεμίων ἀρχὴν ἐποίησατο στρατηγήματος, καὶ βουληθεὶς αὐτῶν ἐπιτείνει τὸ περιαλγές, ἵνα βιασθῶσιν ἀντὶ τῆς σωτηρίας τάνδρως ποιήσασθαι τοῦ φρουρίου παράδοσιν, τῆς ἐλπίδος οὐ διήμαρτεν. Ὁ μὲν γὰρ προσέταξε καταπηγνύναι σταυρὸν, ὡς αὐτίκα κρεμῶν τὸν Ἐλεάζαρον. Τοῖς δ' ἀπὸ τοῦ φρουρίου τοῦτο θεασάμενοι ὀδύνῃ τε πλείων προσέπεισε καὶ διωλύγιον ἀνῶμωζον, οὐκ ἀνασχετὸν εἶναι τὸ πάθος βοῶντες. Ἐνταῦθα δὴ τοῖνυν Ἐλεάζαρος ἰκέτευεν αὐτοὺς μήτ' αὐτὸν περιδεῖν ὑπομείναντα θανάτων τὸν οἰκτιστον καὶ σφίσιν αὐτοῖς τὴν σωτηρίαν παρασχεῖν τῇ Ῥωμαίων εἵξαντας ἰσχυροὶ καὶ τύχῃ, μετὰ πάντας ἤδη χειρωμένους. Οἱ δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐκείνου λόγους κατακλῶμενοι, καὶ πολλῶν ἔκδον ὑπὲρ αὐτοῦ δεομένων (ἦν γὰρ ἐκ μεγάλης καὶ σφόδρα πολυανθρώπου συγγενείας) παρὰ τὴν αὐτῶν φύσιν εἰς οἶκτον ἐνέδωκαν· καὶ τινες ἑξαποστελάντες κατὰ τάχος διελέγοντο ποιεῖσθαι τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου, ἀξιοῦντες ἵνα ἀδείξει ἀπαλλάττωνται, κοιμισάμενοι τὸν Ἐλεάζαρον. Δεξαμένων δὲ

nanda habere possent. Ideoque alacri animo quotidianas eruptiones fecerunt; et, cum obviis congressi, multi quidem perierunt, Romanorumque multos occiderunt. Semper autem utrisque plus victoriae ex tempore tribuebatur, Judæis quidem quum minus cantos et imparatos adorirentur, in aggeribus autem positis, si provisum excursum eorum bene septi armis exciperent. Sed non is futurus erat obsidionis finis. Res autem quædam fortuita inopinatam castelli tradendi necessitatem imposuit Judæis. Erat inter obsessos juvenis, audacia ferox, et manu strenuus, nomine Eleazarus. Is autem fuerat in excursionibus conspicuus, plurimosque ut exirent et aggeris exstructionem prohiberent hortari solebat, et in præliis multas gravesque Romanis clades inferebat: quin et iis qui cum ipso excursionibus facere audebant, primam impressionem facilem, et viam receptui tutam reddebat, novissimus recedendo. Aliquando autem prælio dirempto et utrinque discessione facta, ille, tanquam despiciens omnes, et existimans neminem tunc hostium ad prælium lacessiturum esse, extra portas remansit, et in muro stantes alloquebatur, omni cogitatione in illos defixus. Hanc autem opportunitatem animadvertit Rufus quidam Romanus miles, genere Ægyptius; et, quum nemo exspectaret, subito accurrens illum cum ipsis armis sublatum, dum hoc viso stantes in muros stupor teneret, celeriter hominem in castra Romanorum transfert. Quem quum dux comprehensum nudari præcepisset, et planissime conspectui civium expositum flagris cædi jussisset, vehementer Judæos confudit casus adolescentis, et universa civitas ingemuit, majorque erat lamentatio quam pro unius viri calamitate. Quod ubi Bassus animadvertit, adversus hostes cœpit strategema adhibere, quumque vellet eorum miserationem ita augere, ut pro salute viri cogerentur castelli traditionem facere, de spe non decidit. Nam crucem defigi jussit, quasi Eleazarum statim in ea suspensurus. Quo conspecto, ii qui in castello erant, magis doluerunt, maximis suspiriis editis, non ferendam esse calamitatem vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos rogabat, ne ipsam mortem miserrimam subire sinerent, et suæ ipsorum saluti consulentes Romanorum viribus et fortunæ cederent, omnibus jam subactis. Illi autem, Et Elezari verbis fracti et multorum in castello pro eo deprecantium precibus (erat enim ex magna et populosa familia), præter indolem suam misericordiæ cesserunt: et quibusdam statim missis illos alloquebantur, se velle castelli deditionem facere, si accepto Eleazaro salvis discedere liceret. Quam conditionem ubi Romani et dux

τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ στρατηγοῦ ταῦτα, τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῇ κάτω πόλει τὴν γεγεννημένην ἰδίᾳ τοῖς Ἰουδαίοις πυθόμενοι σύμβασιν αὐτοὶ κατὰ νύκτα λαθόντες ἔγνωσαν ἀποδράναι. Τὰς πύλας δ' αὐτῶν ἀνοιγάντων
 5 παρὰ τῶν τὴν ὁμολογίαν πεποιτημένων πρὸς τὸν Βάσσον ἦκε μήνυσις, εἴτ' οὖν τῆς σωτηρίας αὐτοῖς φθονησάντων εἶπε καὶ διὰ δέος μὴ τὴν αἰτίαν αὐτοὶ λάβωσι τῆς ἐκείνων ἀποδράσεως. Οἱ μὲν οὖν ἀνδρείοτατοι τῶν ἐξιόντων ἔφθασαν διεκπαῖσασθαι καὶ διέφυγον· τῶν
 10 δ' ἔνδον καταληφθέντων ἄνδρες μὲν ἀνηρέθησαν ἐπὶ τοῖς χιλίοις ἑπτακόσιοι, γυναῖκα δὲ καὶ παῖδες ἡνδραποδίσθησαν. Τὰς δὲ πρὸς τοὺς παραδόντας τὸ φρούριον ὁμολογίας οἰόμενος δεῖν ὁ Βάσσος διαφυλάττειν αὐτούς τ' ἀφίησι καὶ τὸν Ἑλεάζαρν ἀπέδωκεν.

15 (ΚΓ'). ε'. Ταῦτα δὲ διοικησάμενος ἡπείγετο τὴν στρατιὰν ἄγων ἐπὶ τὸν προσαγορευόμενον Ἰάρδην δρυμόν· πολλοὶ γὰρ εἰς αὐτὸν ἡγγέλθησαν ἡθροῖσθαι τῶν κατὰ τὰς πολιορκίας πρότερον ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων καὶ Μαχαιροῦντος ἀποδράντων. Ἐλθὼν οὖν ἐπὶ τὸν τόπον καὶ
 20 γνούς τὴν ἀγγελίαν οὐκ ἐψευσμένην, πρῶτον μὲν τοῖς ἱππεῦσιν ἅπαν κυκλοῦται τὸ χωρίον, ὅπως τοῖς διεκπαῖεσθαι τολμῶσι τῶν Ἰουδαίων ἄπορος ἢ φυγὴ γίνηται διὰ τοὺς ἱππέας, τοὺς δὲ πεζοὺς ἐκέλευσε δενδροτομεῖν τὴν ὕλην, εἰς ἣν καταπεφεύγεσαν. Καθίστανται
 25 δὲ διὰ τοῦτο πρὸς ἀνάγκην οἱ Ἰουδαῖοι τοῦ δρᾶν τι γενναῖον, ὥς ἐκ τοῦ παραβόλως ἀγωνισάμενοι τάχα ἂν καὶ διαφυγόντες. Ἀθρόοι δὲ καὶ κατὰ βοῆς ἄξαντες, ἐνέπιπτον τοῖς κεκυκλωμένοις. Οἱ δ' αὐτοὺς ἐδέχοντο καρτερῶς καὶ πολλῇ τῶν μὲν ἀπονοῖα, τῶν δὲ φιλονεικία· χρωμένων χρόνος μὲν οὐκ ὀλίγος διὰ τοῦτο τῇ
 30 μάχῃ προὔθη, τέλος δ' αὐτῆς οὐχ ὅμοιον ἀπέβη τοῖς ἀγωνισαμένοις. Ῥωμαίων μὲν γὰρ δώδεκα τοὺς πάντας συνέθη πεσεῖν, ὀλίγους τε τρωθῆναι, τῶν Ἰουδαίων δ' ἐκ τῆς μάχης ταύτης οὐδεὶς διέφυγεν, ἀλλ'
 35 ὄντες οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων πάντες ἀπέθανον, καὶ στρατηγὸς αὐτῶν Ἰούδας δ' τοῦ Ἀρι'παις, περὶ οὗ πρότερον εἰρήκαμεν, ὅτι τάξεως ἡγούμενος τινας ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῶν Ἱεροσολύμων κατὰ τινὰς διαδύς τῶν ὑπονόμων ἔλαθεν ἀποδράς.

40 (ΚΖ'). ζ'. Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐπέστειλε Καῖσαρ Βάσσῳ καὶ Λιβερτίῳ Μαξίμῳ (οὗτος δ' ἦν ἐπίτροπος), καλεῶν πᾶσαν γῆν ἀποδόσθαι τῶν Ἰουδαίων. Οὗ γὰρ κατῴκισεν ἐκεῖ πόλιν, ἰδίαν αὐτῷ τὴν χώραν φυλάττων· ὀκτακοσίοις δὲ μόνοις ἀπὸ τῆς στρατιᾶς δια-
 45 φαιμένοις χωρίον ἔδωκεν εἰς κατοίκησιν, ὃ καλεῖται μὲν Ἀμμαοῦς, ἀπέχει δὲ τῶν Ἱεροσολύμων σταδίου τριάκοντα. Φόρον δὲ τοῖς ὀπουδήσοι· οὖσιν Ἰουδαίοις ἐπέβαλε, δύο δραχμὰς ἕκαστον κελύσας ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὸ Καπετώλιον φέρειν, ὥσπερ πρότερον εἰς τὸν
 50 ἐν Ἱεροσολύμοις νεῶν συνετέλουν. Καὶ τὰ μὲν Ἰουδαίων τότε τοιαύτην εἶχε κατάστασιν.

acceperant, qui inferiorem urbem magno numero tenebant, audita Judæorum privata pactione, ipsi clam nocte fugam capessere statuerunt. Quum autem illi portas aperuissent, ab iis qui cum Basso pepigerant, ad Bassum veniebat rei indicium, sive quod illis inviderint, sive quod metuerint ne, si illi aufugerent, ipsi crimen sustinerent. Et fortissimi quidem exeuntium viam sibi facere occupant et evaserunt : ex iis vero qui intus relictī erant, occisi sunt ad mille et septingentos, mulierculæ vero et pueri in servitium ducti. Sponsiones vero cum his factas, qui castellum dedere promiserant, Bassas servandas ratus, et ipsos dimittit et Eleazarum reddidit.

(XXVI.) 5. His autem administratis, in saltum qui Jarden appellatur, exercitum ducere properabat; multi enim illic congregati esse nunciabantur, qui pridem tempore obsidionum ex Hierosolymis et Machærunte profugerant. Ergo quum ad locum venisset, neque falsum fuisse nuncium comperisset, primo locum equitibus undique circumdat, ut Judæi, si qui perrumpere auderent, propter equites fugiendi copiam non haberent : pedites vero silvam succidere jussit, in quam confugerant. Hoc modo ad necessitatem adducti sunt Judæi fortiter aliquid agendi, velut ex audaci certamine fortasse fugam et salutem reperirent. Itaque conferti, et cum clamore impetu facto, in eos, a quibus cincti fuerant, irruunt. Illi autem fortiter eos excipiebant; multaque his quidem audacia, illis vero contentione usis, non parum quidem temporis in pugna tractum est, sed eventus ejus adversis partibus non ex æquo respondit. Nam ex Romanis quidem duodecim tantum contigit occumbere, et non multos vulnerari : Judæorum vero ex illo prælio nullus evasit, quumque non essent infra tria millia, omnes perierunt, eorumque dux Judas Ari filius, de quo supra diximus quod ordinis cujusdam ductor in Hierosolymorum obsidione, quum quosdam cuniculos subiisset, clam effugerit.

(XXVII.) 6. Eodem vero tempore Cæsar ad Bassum et Liberium Maximum scripsit (is enim procurator erat) jubens ut omnem Judæorum terram venderent. Non enim civitatem in ea condidit, proprium servans sibi eorum agrum; sed octingentis duntaxat emeritis locum incolendum dedit, qui vocatur quidem Ammaus, distat autem ab Hierosolymis stadiis triginta. Tributum vero Judæis ubicunque degentibus indixit, et quotannis binas quemque drachmas in Capitolium inferre jussit, quemadmodum in templum Hierosolymitanum prius conferebant. Et res quidem Judæorum illo tempore hunc statum habebant.

ΚΕΦ. Ζ'.

CAP. VII. (XXVIII.)

Ἦδη δ' ἔτος τέταρτον Οὐεσπασιανοῦ διέποντος τὴν
 ἡγεμονίαν συνέβη τὸν βασιλέα τῆς Κομμαγῆνης Ἀν-
 τίοχον μεγάλας συμφοραῖς πανοικεσία περιπεσεῖν, ἀπὸ
 τοιαύτης αἰτίας. Καισένιος Παῖτος, ὁ τῆς Συρίας
 5 ἡγεμὼν τότε καθεστῆκώς, εἰς οὐκ ἀληθεύων εἶτε καὶ
 διὰ τὴν πρὸς Ἀντίοχον ἔχθραν (οὐ σφόδρα γὰρ τὸ
 σαφές ἡλέγχθη), γράμματα πρὸς Καίσαρα διεπέμψατο,
 λέγων « τὸν Ἀντίοχον μετὰ τοῦ παιδὸς Ἐπιφανοῦς
 διεγνωνέειν Ῥωμαίων ἀρίστασθαι, συνθῆκας πρὸς
 10 τὸν βασιλέα τῶν Πάρθων πεποιημένον· δεῖν οὖν
 προκαταλαβεῖν αὐτοὺς, μὴ φθάσαντες τῶν πραγμά-
 των ἀρῆσθαι πᾶσαν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν πολέμῳ
 συνταράξωσιν. » Ἐμῆλλε δὲ Καῖσαρ τοιούτου μηνύ-
 ματος αὐτῷ προσπεσόντος μὴ περιορᾶν· καὶ γὰρ
 15 ἡ γεινίασις τῶν βασιλέων ἐποίει τὸ πρᾶγμα μείζο-
 νος ἄξιον προνοίας. Τὰ γὰρ Σαμόσατα, τῆς Κομ-
 μαγηνῆς μεγίστη πόλις, κείται παρὰ τὸν Εὐφράτην,
 ὥστ' εἶναι τοῖς Πάρθοις, εἰ τι τοιούτον διενερόντο,
 ῥάστην μὲν τὴν διάβασιν, βεβαίαν δὲ τὴν ὑποδοχὴν.
 20 Πιστευθεὶς οὖν ὁ Παῖτος καὶ λαβὼν ἐξουσίαν πράττειν
 ἃ δοκεῖ συμφέρειν, οὐκ ἐμέλλησεν, ἐξαίφνης δὲ τῶν
 περὶ τὸν Ἀντίοχον οὐδὲν προσδοκῶντων εἰς τὴν Κομ-
 μαγηνὴν ἐνέβαλε, τῶν μὲν ταγματῶν ἄγων τὸ ἔκτον,
 καὶ πρὸς τούτῳ λόχους καὶ τινας ἱλας ἱππέων. Συνε-
 25 μάχουν δὲ καὶ βασιλεῖς αὐτῶν, τῆς μὲν Χαλκιδικῆς
 λεγομένης Ἀριστόβουλος, τῆς Ἐμέσης δὲ καλουμένης
 Σόεμος. Ἦν δ' αὐτοῖς τὰ περὶ τὴν εἰσβολὴν ἀναισθη-
 τῶν γὰρ κατὰ τὴν χώραν οὐδεὶς ἤθελε
 χεῖρας ἀνταίρειν. Ἀντίοχος δὲ, τῆς ἀγγελίας ἀδοκῆ-
 30 τως προσπεσοῦσας, πολέμου μὲν οὐδ' ἐπίνοιαν πρὸς
 Ῥωμαίους ἔσπασεν, ἔγνω δὲ πᾶσαν τὴν βασιλείαν ὡς
 εἶχεν ἐπὶ σχήματος καταλιπὼν μετὰ γυναικὸς καὶ
 τέκνων ὑπεξελθεῖν, οὕτως ἂν οἰόμενος καθαρὸν Ῥωμαίοις
 ἑαυτὸν ἀποδείξαι τῆς ἐπενηγεμένης αἰτίας. Καὶ
 35 προελθὼν ἀπὸ τῆς πόλεως ἑκατὸν σταδίου πρὸς τοῖς
 εἰκοσιν εἰς τὸ πεδῖον, ἐν αὐτῷ καταυλίζεται.
 β'. Παῖτος δ' ἐπὶ μὲν τὰ Σαμόσατα τοὺς καταλη-
 φόμενους ἀποστέλλει, καὶ δι' ἐκείνων εἶχε τὴν πόλιν,
 αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐπ' Ἀντίοχον ἐποιεῖτο
 40 τὴν δρμὴν. Οὐ μὲν ὁ βασιλεὺς οὐδ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης
 προήχθη πρᾶξαι τι πρὸς Ῥωμαίους πολεμικόν, ἀλλὰ
 τὴν αὐτοῦ τύχην ὀδυρόμενος ὃ τι δέοι παθεῖν ὑπέμενε·
 νέοις δὲ καὶ πολέμων ἐμπείροις καὶ ῥώμῃ σωματῶν
 διαφέρουσιν οὐ ῥάδιον ἦν τοῖς παισὶν αὐτοῦ τὴν συμφο-
 45 ρὰν ἀμαχεῖ καρτερεῖν. Τρέπονται οὖν πρὸς ἀλκὴν
 Ἐπιφανῆς τε καὶ Καλλίνικος. Σφοδρὰς δὲ τῆς μάχης
 καὶ παρ' ἄλλαν τὴν ἡμέραν γενομένης αὐτοῦ τὴν ἀνδρείαν
 διαπρεπῆ παρέσχον, καὶ μηδὲν ἐλαττωθείση τῇ
 σφετέρᾳ δυνάμει, ἐσπέρως διελύθησαν. Ἀντίοχος δ'
 50 οὐδ' ἐπὶ τῇ μάχῃ τοῦτον χειρωρηκίᾳ τὸν τρόπον μέ-
 νειν ἀνεκτὸν ἔδοκε· λαβὼν δὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὰς
 θυγατέρας μετ' ἐκείνων ἐποιεῖτο φυγὴν εἰς Κιλικίαν,

Jam vero quarto anno imperii Vespasiani, accidit ut
 Antiochus rex Commagenes in maximas clades cum tota
 domo incideret, ex causa hujusmodi. Cæsennius Pætus,
 tunc Syriæ præses constitutus, sive vera dicens, sive pro-
 pter inimicitias inter ipsum et Antiochum (nam liquido res
 non constabat), literas ad Cæsarem misit, indicans « An-
 tiochum cum filio Epiphane decrevisse a Romanis de-
 fectionem facere, pactione inita cum rege Parthorum :
 proptereaque oportere illos ante capere, ne, si priores
 novas res adorti essent, totum Romanorum imperium
 bello perturbarent. » Non erat autem Cæsar hujusmodi
 nuncium ad se perlatum neglecturus : nam vicinitas re-
 gum faciebat ut negotium majori cura dignum habe-
 retur. Quippe Samosata, Commagenes maxima civi-
 tas, ad Euphraten sita est, adeoque Parthis, si quid
 ejusmodi cogitaverint, facillimus erat transitus et tutum
 receptaculum. Fide igitur habita Pæto, ac potestate
 ipsi facta agendi quod expedire videretur, nihil hic
 cunctatus est, verum derепente, Antiocho suisque nihil
 tale exspectantibus, ingressus est Commagenem, ex le-
 gionibus quidem sextam ducens, et insuper quasdam
 cohortes alasque equitum. Præterea auxilio ei erant reges
 Chalcidicæ quidem dictæ, Aristobulus, Emesæ vero So-
 hemus nomine. Introitus autem illis erat sine certamine :
 nam indigenarum nemo volebat lacertos contra movere.
 Antiochus autem, insperato accepto nuncio, de bello qui-
 dem adversus Romanos nequit animum ad cogitandum
 inducere : decrevit autem, toto regno in eo quo erat statu
 relicto, cum conjuge ac liberis egredi, hoc facto se Roma-
 nis purum a suspicione criminis sibi illati probaturum esse
 ratus. Quumque ex urbe egressus esset centum et viginti
 stadiis in planitiem, illic tabernaculum posuit.

2. Pætus autem de suis aliquot ad Samosata quidem
 occupanda mittit, et per eos civitatem tenebat : ipse vero
 cum aliis copiis Antiochum versus contendebat. Non ta-
 men rex vel ipsa necessitate adductus est adversus Roma-
 nos aliquid bellicum gerere ; sed de fortuna sua querens
 quicquid oporteret pati sustinuit : filiis autem ejus, ado-
 lescentibus bellicque peritis, et corporis robore præstanti-
 bus, haud facile erat sine pugna calamitatem perferre.
 Itaque ad dimicandum se conferebant Epiphanes et Callini-
 cus. Vehementi autem pugna et per totum diem habita,
 ipsi se fortitudine conspicuos præstabant ; nullaque parte
 suarum copiarum imminuta, nocte appetente diremptum
 est prælium. Antiocho vero neque pugna hoc modo finita
 ferendum videbatur ut maneret ; sed assumpta conjuge
 cum filiabus eam comitantibus in Ciliciam fugit. Atque

καὶ τοῦτο πράττει τὰ φρονήματα τῶν οἰκείων στρατιω-
τῶν κατέκλυσεν. Ὡς γὰρ ἀπεγνωσμένης ὑπ' αὐτοῦ
τῆς βασιλείας ἀπέστησαν καὶ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους
μετεβάλλοντο, καὶ πάντων πρόδοχος ἦν ἀπόγνωσις.

6 Πρὶν οὖν τελέως ἐρημωθῆναι τῶν συμμαχῶν, τοῖς
περὶ τὸν Ἐπιφανῆ σώζειν αὐτοὺς ἐκ τῶν πολεμίων ἦν
ἀνάγκαιον. Καὶ γίνονται δέκα σύμπαντες ἱππεῖς οἱ
μετ' αὐτοῦ τὸν Εὐφράτην διαβάντες, ἔθθεν ἤδη μετ'
ἀδείας πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Πάρθων Βολογέσσην κα-
10 μισθέντες οὐχ ὡς φυγάδες ὑπερηφανήθησαν, ἀλλ' ὡς
ἔτι τὴν παλαιὰν ἔχοντες εὐδαιμονίαν πάσης τιμῆς
ἡξιώθησαν.

γ'. Ἀντιόχῳ δ' εἰς Ταρσὸν ἀφιγμένῳ τῆς Κιλικίας
ἐκατοντάρχη Πάϊτος ἐπιπέμψας, δεδεμένον αὐτὸν εἰς
16 Ῥώμην ἀπέστειλεν. Οὐεσπασιανὸς δ' οὐχ ὑπέμεινεν
οὕτω πρὸς αὐτὸν ἀναχθῆναι τὸν βασιλέα, τῆς παλαιᾶς
αἰῶνι φιλίας μᾶλλον αἰδοῦ λαβεῖν ἢ διὰ τὴν τοῦ πολέ-
μου πρόφασιν ἀπαραίτητον ὀργὴν διαφυλάττειν. Κε-
λεύει δὲ καὶ ὁδὸν εἶναι αὐτοῦ τῶν δεσμῶν ἀφαίρε-
21 θῆναι καὶ παρέντα τὴν εἰς Ῥώμην ἀφίξειν τὸ νῦν ἐν
Λακεδαιμόνι διάγειν, δίδωσί τε μεγάλας αὐτῷ προσό-
δους χρημάτων, ὅπως μὴ μόνον ἀρβονον, ἀλλὰ καὶ
βασιλικὴν ἔχῃ τὴν δαίταν. Ταῦτα τοῖς περὶ τὸν
Ἐπιφανῆ συθυμένοις, πρότερον σφόδρα περὶ τοῦ πα-
25 τρὸς δεδίοσιν, ἀνείθησαν αἱ ψυχαὶ μεγάλης καὶ δυσ-
διαθέτου φροντίδος. Ἐλπίς δὲ καὶ αὐτοῖς τῶν παρὰ
Καίσαρος διαλλαγῶν ἐγένετο, Βολογέσου περὶ αὐτῶν
ἐπιστελλάντος· οὐδὲ γὰρ εὐδαιμονοῦντες ἔκπεμον ἐξω
τῆς Ῥωμαίων ζῆν ἡγεμονίας. Δόντος δὲ Καίσαρος
30 ἡμέρας αὐτοῖς τὴν ἀδειαν εἰς Ῥώμην παρεγένοντο,
τοῦ τε πατρὸς ὡς αὐτοὺς ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος εὐθὺς
ἐλθόντος, πάσης ἀξιούμενοι τιμῆς κατέμενον ἐνταῦθα.

(ΚΘ'.) δ'. Τὸ δὲ τῶν Ἀλανῶν ἔθνος, ὅτι μὲν εἰσι Σκύ-
θαι περὶ τὸν Τάναϊν καὶ τὴν Μαϊωτίν λιμνὴν κατοικοῦν-
35 τες πρότερον ὁππότε δεδηλωκαμεν, κατὰ τοὺτους δὲ τοὺς
χρόνους διανοηθέντες εἰς τὴν Μηδίαν, καὶ προσωτέρω
ταύτης ἔτι καὶ ἄρπαγὴν ἐμβαλεῖν, τῷ βασιλεὶ τῶν
Ῥοκανῶν διαλέγονται. Τῆς παρόδου γὰρ οὗτος δε-
σπότης ἐστίν, ἣν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος πύλαις σιδη-
40 ραῖς κλειστὴν ἐποίησε. Κακείνου τὴν εἰσοδὸν αὐτοῖς
παρασχόντος, ἀθρόοι καὶ μηδὲν προὔποπτεύσαντι τοῖς
Μηδοῖς ἐπιτεσόντες, χώραν πολυάνθρωπον καὶ παν-
τοίων ἀνάμεστον βοσκημάτων διήρπαζον, μηδενὸς αὐ-
τοῖς τολμῶντος ἀνίστασθαι. Καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς τῆς
45 χώρας Πάκορος ὑπὸ δέους εἰς τὰς δυσχωρίας ἀναφυγῶν
τῶν μὲν ἄλλων ἀπάντων παρακεχωρήκει, μόλις δὲ παρ'
αὐτῶν ἐρρύσατο τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰς παλλακὰς αἰ-
χμαλώτους γενομένας ἐκατὸν δούς τάλαντα. Μετὰ
πολλῆς οὖν ῥαστώνης ἀμαχεῖ ποιοῦμενοι τὰς ἄρπαγὰς
50 μέχρι τῆς Ἀρμενίας προῆλθον πάντα λεηλατοῦντες.
Τηριδάτης δ' αὐτῆς ἐβασίλευεν, ὃς ὑπαντίσας αὐτοῖς
καὶ ποιησάμενος μάχην παρὰ μικρὸν ἦλθεν ἐπ' αὐτῆς
ζῶδες ἀλῶναι τῆς παρατάξεως. Βρόχον γὰρ αὐτῷ τις
πόρρωθεν περιβελὼν ἐμελλεν ἐπισπάσειν, εἰ μὴ τῷ

JOSEPHUS. II.

hoc facto militum suorum animos fregit. Nam veluti de-
sperato ab illo regno defecere, et Romanis se dederunt,
atque ab omnibus palam desperatum erat. Itaque prius
quam penitus destituerentur auxiliis, Epiphani cum suis
servare se ex hostibus erat necessarium. Atque omnes
erant equites numero decem, qui cum eo Euphratem
transgressi, atque inde sine metu profecti ad Vologesen
regem Parthorum, non quasi profugi despectui habebantur,
sed, haud secus ac si pristinam felicitatem adhuc retinerent,
omni honore digni censebantur.

3. Antiochum vero ipsum, ubi Tarsum Ciliciæ venerat,
misso centurione Pætus vinctum Romam mittendum en-
ravit. Vespasianus autem ita regem ad se deduci non
est passus, ad veterem amicitiam potius respectum habere
æquum censens, quam belli occasione inexorabilem iracun-
diam servare. Itaque jubet ei iter agenti auferri vincula,
intermissaque interim protectione ad Romam, in præsens
apud Lacedæmonem degere: magnos etiam ei pecuniæ
reditus dat, ut victus non modo largus ei suppeditaretur,
sed et regius. Ubi Epiphanes et qui cum eo erant ista ac-
ceperant, qui patri ante valde metuebant, liberati erant
magna et difficili mentis anxietate et sollicitudine. Insuper
et spem conceperunt redeundi in gratiam cum Cæsare,
quum Vologeses de illis literas scripsisset: nec enim, quam-
vis feliciter agerent, extra Romanum imperium vivere
sustinebant. Quumque Cæsar illis humaniter securitatem
dedisset, Romam se contulerunt; patreque ad eos ex La-
cedæmone statim advecto, omni honore excepti illic mane-
bant.

(XXIX.) 4. Alanorum autem gens, quos Scythas esse juxta
flumen Tanain et paludem Mæotidem sedes habentes, jam
(opinamur) ante memoravimus, his vero temporibus molien-
tes in Mediam et ulterius etiam prædandi causa penetrare,
cum rege Hyrcanorum colloquuntur. Is enim est transitus
illius dominus, quem rex Alexander portis ferreis munive-
rat. Quumque is aditum istis aperuisset, confertim Medos,
nihil tale suspicantes, adorti, regionem virorum plenam et
omne genus pecore abundantem diripiebant, nemine illis
audente resistere. Etenim Pacorus qui isti regioni impe-
rabat, in loca difficiliora præ metu se recipiens, ceteris
quidem omnibus cesserat; vix autem ab illis conjugem ac
concubinas suas captas, datis centum talentis redemit.
Magna ergo facilitate et sine pugna rapinas exercentes,
usque ad Armeniam vastantes omnia processere. Ejus au-
tem Teridates rex erat, qui quum illis obviam ivisset pu-
gnamque commisisset, parum aberat quin vivus in illo con-
flictu caperetur. Procul enim quidam laqueo circumdatum
tracturus erat, nisi celeriter gladio abscidisset funem, et

ἔπειτα θάπτον ἐκεῖνος τὸν τόνον κόψας ἔφθη διαφυγεῖν. Οἱ δὲ, καὶ διὰ τὴν μάχην ἐτι μάλλον ἀγριωθέντες, τὴν μὲν χώραν ἐλυμήναντο, πολλὸν δὲ πλῆθος ἀνθρώπων καὶ τῆς ἄλλης λείας ἀγοντες ἐξ ἀμφοῖν τῶν βασιλείων, ὁ πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκομισθῆσαν.

ΚΕΦ. Η'.

Ἐπὶ δὲ τῆς Ἰουδαίας Βάσσου τελευτήσαντος Φλαυτίου Σίλβας διαδέχεται τὴν ἡγεμονίαν· καὶ τὴν μὲν ἄλλην ἅπασαν ῥῶν τῷ πολέμῳ χειρωμένην, ἐν δὲ μόνον ἐτι φρούριον ἀφραστήκος, ἐστράτευσεν ἐπὶ τούτῳ, πᾶσαν τὴν ἐν τοῖς τόποις δύναμιν συναγαγών. Κα-
 10 λείται δὲ τὸ μὲν φρούριον Μασάδα, προεστῆται δὲ τῶν κατειληφτότων αὐτὸ σικαρίων δυνατὸς ἀνὴρ Ἐλεάζαρος, ἀπόγονος Ἰούδα τοῦ πείσαντος Ἰουδαίων οὐκ ὀλίγους, ὡς πρότερον δεδηλώκαμεν, μὴ ποιείσθαι τὰς ἀπογρα-
 15 φὰς, ὅτε Κυρήνιος τιμητὴς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπέμφθη. Τότε γὰρ οἱ σικαριοὶ συνέστησαν ἐπὶ τοὺς ὑπακούειν Ῥωμαίων θέλοντας, καὶ πάντα τρόπον ὡς πολεμίοις προσεφέροντο, τὰς μὲν κτήσεις ἀρπάζοντες καὶ περι-
 20 λαύνοντες, ταῖς δ' οἰκίαισιν αὐτῶν πῦρ ἐνέεντες. Οὐδὲν γὰρ ἄλλοφύλων αὐτοὺς ἔρασκον διαφέρειν, οὕτως ἀγεννῶς τὴν περιμάχητον Ἰουδαίαν ἐλευθερίαν προ-
 25 μένους, καὶ δουλείαν αἰρεῖσθαι τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἀνωμολογηχότας. Ἦν δ' ἄρα τοῦτο πρόφασις εἰς πα-
 30 ρακάλυμμα τῆς ὁμότητος καὶ τῆς πλεονεξίας ὑπ' αὐ-
 35 τῶν λεγόμενον· σαφές δὲ διὰ τῶν ἔργων ἐποίησαν. Οἱ μὲν γὰρ αὐτοῖς τῆς ἀποστάσεως ἐκοινώνησαν καὶ τοῦ πρὸς Ῥωμαίους συνήραντο πολέμου, τὰ παρ' ἐκεί-
 40 νων δὲ τομῆματα χεῖρῳ πρὸς αὐτοὺς ἐγένεον. Κατὰ τῷ ψεύδεσθαι πάλιν τὴν πρόφασιν ἐξελεγχόμενοι μάλλον
 45 ἐκάκουν τοὺς τὴν πονηρίαν αὐτῶν διὰ τῆς δικαιολογίας ἐνειδίζοντας. Ἐγένετο γὰρ πως ὁ χρόνος ἐκεῖνος παν-
 50 τοδαπῆς ἐν τοῖς Ἰουδαίοις πονηρίας πολυφόρος, ὡς μη-
 55 δὲν κακίας ἔργον ἀπρακτον παραλιπεῖν, μηδ' εἴ τις ἐπινοία διαπλάττειν ἐβελήσειεν ἔχειν ἂν τι καινότερον
 60 ἐξευρεῖν. Οὕτως ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ πάντες ἐνόσησαν, καὶ πρὸς ὑπερβάλλειν ἀλλήλους· ἐν τε ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν ἀσεβείαις καὶ ταῖς εἰς τοὺς πλησίον ἀδικίαις ἐφιλονέ-
 65 κησαν, οἱ μὲν δυνατοὶ τὰ πλῆθος κακοῦντες, οἱ πολλοὶ δὲ τοὺς δυνατοὺς ἀπολλύναι σπεύδοντες. Ἦν γὰρ
 70 ἐκεῖνοι μὲν ἐπιθυμία τοῦ τυραννεῖν, τοῖς δὲ τοῦ βιάζε-
 75 σθαι καὶ τὰ τῶν εὐπόρων διαρπάζειν. Πρῶτοι μὲν οὖν οἱ σικαριοὶ τῆς παρανομίας καὶ τῆς πρὸς τοὺς συγ-
 80 γενεῖς ἥρξαντο ὁμότητος, μήτε λόγον ἄρρητον εἰς ὕβριν μήτ' ἔργον ἀπείραστον εἰς ὀλεθρον τῶν ἐπίθου-
 85 λευθέντων παραλείποντες. Ἀλλὰ καὶ τούτους Ἰωάν-
 90 νης ἀπέδειξεν αὐτοῦ μετρωτέρους. Οὐ γὰρ μόνον ἀνῆρει πάντας, ὅσοι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα συνε-
 95 βούλευον, καθάπερ ἐχθίστοις μάλιστα δὴ τῶν πολιτῶν τοῖς τοιοῦτοις προσφερόμενος, ἀλλὰ καὶ κοινῇ τὴν πα-
 100 τρίδα μυρίων ἐνέπληξε κακῶν, ὅποια πράξειν ἔμελλεν ἀνθρώπος ἤδη καὶ τὸν Θεὸν ἀσεβεῖν τετολημῶς. Τρά-
 105 πειζάν τε γὰρ ἀθεσμον παρτίθετο καὶ τὴν νανομισμένην

fugere occurrasset. Illi autem, pugna multo magis efferati, terram quidem depopulati sunt, magnam vero hominum multitudinem et aliam abigentes praxdam ex utroque re-
 gno, iterum domum suam se receperunt.

CAP. VIII. (XXX.)

Defuncto autem Basso in Judæa, Flavius Silva præfecturam suscipit: et ceteram quidem terram omnem bello sub-
 actam videns, unum vero adhuc castellum in defectione
 persistere, universis istorum locorum copiis collectis, eas
 in illud eduxit. Castellum autem appellatur quidem Ma-
 sada, ei vero præerat vir potens sicariorum, a quibus occu-
 patum fuerat, Eleazarus, e posteris Judæ, qui Judæorum
 non paucis persuaserat, ut ante diximus, ne census agi
 sinerent, quando Quirinius censitor in Judæam missus est.
 Tunc enim sicarii conspirarunt in eos qui Romanis dicto
 audientes esse volebant, omnique modo his quasi hostibus
 utebantur, diripiendo et abigendo eorum bona, atque
 ignem domibus eorum inſciendo. Nihil enim illos ab alie-
 nigenis differre dicebant, qui libertatem a Judæis magno-
 pere expetendam ita degeneres prodiderint, professique
 sint se malle Romanis in servitutem se tradere. Erat autem
 hoc plane prætextus, ac dicebatur ab iis ut crudelitatem
 atque avaritiam suam tegerent: id quod rebus ipsis palam
 fecerunt. Nam isti quidem et defectionis cum illis socii
 erant, et belli adversus Romanos participes; facinora vero
 horum in illos siebant pejora. Quumque rursus convicti
 essent mendacii ob prætextum suum, multo magis eos
 male tractabant, qui nequitiam ipsis justa sui defen-
 sione exprobrabant. Erat enim quodammodo illud tem-
 pus omne genus sceleris apud Judæos sæcundissimum, ut
 nullum malitiæ negotium infectum relinqueretur; neque
 si quis cogitatione aliquid sibi fugere voluisset, novi quid-
 piam invenire potuerit. Ita et privatim et communiter
 omnes vitio laborarunt, et exsuperare alius alium tam im-
 pietate in Deum quam iniquitate in proximos certarunt,
 potentes quidem multitudinem male tractando, multitudo
 vero ad potentium interitum properando: Illis enim erat
 dominandi quidem cupiditas; his vero, vim faciendi bona-
 que locupletum diripiendi. Et primo quidem sicarii iniqui-
 tatis auctores erant et crudelitatis in proximos, neque ver-
 bum ullum, quod non dixerint ad injuriam, neque facinus,
 quod non tentarint ad exitium eorum quibus insidiarentur,
 prætermittentes. Verum et hos Joannes semet modera-
 tiores esse ostendit. Non solum enim omnes interficiebat,
 qui justa et utilia suadebant, tanquam inimicissimos ma-
 xime cives ejusmodi impetens; sed et patriam communiter
 malis innumeris cumulavit, qualiter facturus erat homo qui
 Deum quoque jam ausus esset præ impietate contemnere.
 Nam et mensa nefaria vescebatur, et a consueta et patria
 puritate discessit, ut jam sit minime mirum quod vitæ man-

καὶ πάτριον ἐξεδήγησεν ἀγνείαν, ἵνα ἥ μηκέτι θαυμα-
 στὸν εἰ τὴν πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητα καὶ κοινωνίαν
 οὐκ ἐτήρησεν ὁ τῆς πρὸς Θεὸν ἀσεβείας οὕτω καταμα-
 νείας. Πάλιν τοίνυν ὁ Γιώρα Σίμων τί κακὸν οὐκ ἔδρα-
 5 σαν; ἢ ποίας ὕβρεως ἐλευθέρων ἀπέσχετο σωμάτων, οἱ
 τοῦτον ἀνέδειξαν τύραννον; ποία δὲ αὐτοῦ φίλα, ποία
 δὲ συγγένεια πρὸς τοὺς ἐφ' ἐκάστης ἡμέρας φόνους οὐχί
 θρασυτέρους ἐποίησε; τὸ μὲν γὰρ τοὺς ἀλλοτρίους κα-
 κῶς ποιεῖν ἀγεννοῦς ἔργον εἶναι πονηρίας ὑπελάμβανον,
 10 λαμπρὰν δὲ φέρειν ἐπίδειξιν ἡγοῦντο τὴν ἐν τοῖς οἰκιο-
 τάτοις ὠμότητα. Παρημιλλήσατο δὲ καὶ τὴν τούτων
 ἀπόνοιαν ἡ τῶν Ἰδουμαίων μανία. Ἐκεῖνοι γὰρ οἱ
 μιαιώτατοι τοὺς ἀρχιερέας κατασφάζαντες, ὅπως μὴδὲ
 μέρος τι τῆς πρὸς τὸν Θεὸν εὐσεβείας διαφυλάττειται,
 15 πᾶν ὅσον ἦν λείψανον ἐτι πολιτικοῦ σχήματος ἐξέκο-
 ψαν, καὶ τὴν τελευτάτην εἰσήγαγον διὰ πάντων ἀνο-
 μίαν, ἐν ᾗ τὸ τῶν ζηλωτῶν κληθέντων γένος ἤκμαζεν,
 οἱ τὴν προσηγορίαν τοῖς ἔργοις ἐπηλήθευσαν. Πᾶν
 γὰρ κακίας ἔργον ἐξεμιμήσαντο, μὴδ' εἴ τι πρότερον
 20 προὔπαρθὲν ἡ μνήμη παραδέδωκεν αὐτοὶ παραλιπόν-
 τες ἀζήλωτον· καίτοι τὴν προσηγορίαν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν
 ἐπ' ἀγαθῶν ζηλουμένων ἐπέθεσαν, ἡ κατεριωνευόμενοι
 τῶν ἀδικουμένων, διὰ τὴν αὐτῶν θηριώδη φύσιν, ἣ
 τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἀγαθὰ νομίζοντες. Τοιγαροῦν
 25 προσῆκον ἔκαστοι τὸ τέλος ἡύροντο, τοῦ Θεοῦ τὴν ἀξίαν
 ἐπὶ πᾶσιν αὐτοῖς τιμωρίαν βραβεύσαντος. Ὅσας γὰρ
 ἀνθρώπου δύναται φύσις κολάσεις ὑπομείναι, πᾶσαι
 κατέσκηψαν εἰς αὐτοὺς, μέχρι καὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ βίου
 τελευτῆς, ἣν ὑπέμειναν ἐν πολυτρόποις αἰκίαις ἀποθα-
 30 νόντες. Οὐ μὴν ἀλλὰ φαίη τις ἂν αὐτοὺς ἐλάττω πα-
 θεῖν ὧν ἔδρασαν· τὸ γὰρ δικαίως ἐπ' αὐτῶν οὐ προσῆν.
 Τοὺς δὲ ταῖς ἐκείνων ὠμότησι περιπεσόντας οὐ τοῦ
 παρόντος ἂν εἴη καιροῦ κατὰ τὴν ἀξίαν δόξασθαι. Πά-
 λιν οὖν ἐπάνειμι πρὸς τὸ καταλειπόμενον μέρος τῆς
 35 διηγήσεως.
 (ΑΑ'.) β'. Ἐπὶ γὰρ τὸν Ἑλεάζαρον καὶ τοὺς κατέχον-
 τας σὺν αὐτῷ τὴν Μασάδαν σικαρίους ὁ τῶν Ῥωμαίων
 στρατηγὸς ἦκε τὰς δυνάμεις ἄγων. Καὶ τῆς μὲν χώ-
 ρας ἀπάσης εὐθὺς ἐκράτει, φρουρὰς ἐν τοῖς ἐπικαιροτά-
 40 τοις αὐτῆς μέρεσιν ἐγκαταστήσας, τείχος δὲ περιέβαλε
 κύκλῳ περὶ πᾶν τὸ φρούριον, ὅπως μὴδενὶ τῶν πολιορ-
 κουμένων ἢ ῥάδιον διαφυγεῖν, καὶ διανέμει τοὺς φυλά-
 ξοντας. Αὐτὸς δὲ καταστρατοπεδεύει τόπον, ὡς μὲν
 πρὸς τὴν πολιορκίαν ἐπιτηδείστατον ἐκλαβὼν, καθ' ὃν
 45 αἱ τοῦ φρουρίου πέτραι τῷ πλησίον ὄρει συνήγγιζον,
 ἄλλως δὲ πρὸς ἀφθονίαν τῶν ἐπιτηδείων δύσκολον. Οὐ
 γὰρ ἡ τροφὴ μόνον πόρρωθεν ἐκομίζετο καὶ σὺν μεγάλῃ
 ταλαιπωρίᾳ τῶν ἐπὶ τούτῳ τεταγμένων Ἰουδαίων,
 ἀλλὰ καὶ τὸ ποτὸν ἦν ἀγώγιμον εἰς τὸ στρατόπεδον, τοῦ
 60 τόπου μηδεμίαν ἐγγὺς πηγὴν ἀναδιδόντος. Ταῦτ' οὖν
 προοικονομησάμενος ὁ Σίλβας ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἐτρέ-
 πετο, πολλὰς ἐπιτεχνήσεως καὶ ταλαιπωρίας δεομένην,
 διὰ τὴν ὀχυρότητα τοῦ φρουρίου τοιοῦδε τὴν φύσιν ὑπάρ-
 χοντος.

suetioris et communitatis cum hominibus officia non ser-
 varit, qui perdit adeo deperit impietatem in Deum. Rur-
 sus Simon Gioræ filius quid mali non commisit? quæve
 corporum liberorum ab injuria temperavit, qui eum crea-
 vere tyrannum? quæ vero eos amicitia, quæve cognatio ad
 quotidianas cædes non ferociores effecit? nam alienos qui-
 dem male tractare timida nequitia opus esse arbitrabantur,
 gloriosam vero ostentationem esse crudelitatem in familia-
 rissimos existimabant. Horum autem furoris æmuli etiam
 Idumæi exstiterē. Illi enim sceleratissimi quum pontifices
 jugulassent, ne qua pars conservaretur pietatis in Deum,
 totum, quod ex civitatis facie supererat, abscidere, sum-
 mamque per omnia iniquitatem induxerunt: in qua illud
 hominum genus excellebant, qui zelotæ appellati erant,
 qui nomen factis verum probaverunt. Omne enim malitia:
 facinus æmulati sunt, nullo quod ipsi non imitando expres-
 serunt relicto, quodcunque ante commissum esse memoria:
 proditum erat: quamvis nomen sibi ex bonorum æmula-
 tione indidissent, in eo aut cavillati quos læserant propter
 efferam sui naturam, aut malorum maxima pro bonis ha-
 beri volentes. Itaque debitum vitæ finem singuli invenere,
 Deo illis omnibus quam commeruerunt pœnam tribuente.
 Quæcunque enim supplicia ferre valet natura humana, ea
 omnia in eos inciderunt usquedum mortem oppeterent,
 quam inter multiplices cruciatus obierunt. Verumtamen di-
 xerit forsā aliquis, minora eos quam pro factis perpassos
 esse: haud enim erat ut merita pœna afficerentur. Illos
 autem, in quibus suam illi exercebant crudelitatem, non
 esset hujus temporis digne lamentari. Rursum igitur ad
 eam narrationis partem redeo, quod mihi restat.

(XXXI.) 2. Veniebat enim dux Romanorum contra Eleaza-
 rum exercitum ducens et sicarios qui cum eo Masadam tene-
 bant. Et regione quidem omni statim potitus, præsidia in
 locis ejus opportunissimis collocavit: Castellum autem muro
 circumdedit, ne quis obsessorum facile inde aufugeret, et
 distribuere custodes instituit. Ipse vero castris locum oc-
 cupat, ad obsidionem quidem maxime idoneum quem
 delegerat qua parte castelli rupes monti proximo conjunge-
 bantur, ceterum difficilem ad necessariorum copiam sup-
 peditandam. Nam solum enim commeatus e longinquo
 advehebatur et cum labore Judæorum maximo, quibus id
 negotii datum erat: verum etiam potus in castra duceba-
 tur, loco nullum fontem suppeditante. Itaque quum hæc
 prius disposuisset Silva, ad obsidionem se convertebat,
 quæ multum sollicitudinis et ardui laboris postulabat, propter
 firmitatem castelli, cujus natura hujusmodi est.

γ'. Πέτραν οὐκ ὀλίγην τῇ περιόδῳ καὶ μῆκος ὑψηλὴν πανταγρόθεν περιεργώγασιν βαθεῖαι φάργγες κάτωθεν ἐξ ἀοράτου τέρματος, κρημνώδεις, καὶ πάσῃ βάσει ζώων ἀπρόσιτοι, πλὴν ὅσον κατὰ δύο τόπους τῆς πέτρας, εἰς ἀνοδὸν οὐκ εὐμαρῇ παρεκούσῃς. Ἔστι δὲ τῶν ὁδῶν ἡ μὲν ἀπὸ τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς δύσεως ἥ ῥῆον πορευθῆναι. Καλοῦσιν δὲ τὴν ἑτέραν ὄριν, τῇ στενότητι προσεικάσαντες καὶ τοῖς συνεχέσιν ἐλιγμοῖς· κλᾷται γάρ περὶ τὰς τῶν κρημνῶν ἐξοχάς, καὶ πολλάκις εἰς αὐτὴν ἀναστρέφουσα καὶ κατὰ μικρὸν αὐθὺς ἐκμηκνυμένη μόλις ψαύει τοῦ πρόσω. Δεῖ δὲ παραλλάξ τὸν δι' αὐτῆς βαδίζοντα τὸν ἕτερον τοῖν ποδοῖν ἐρεῖδεσθαι. Ἔστι δὲ πρόδηλος δλεθρος· ἐκατέρωθεν γάρ βάθος κρημνῶν ὑποκρίνη, τῇ φοβερότητι πᾶσαν εὐτολμίαν ἐκπλήττει δυνάμενον. Διὰ τοιαύτης οὖν ἐλθόντι σταδίους τριάκοντα κορυφὴ τὸ λοιπὸν ἔστιν, οὐκ εἰς ὃξὺ τέρμα συνηγμένη, ἀλλ' ὅσπερ εἶναι κατ' ἄκρας ἐπίπεδος. Ἐπὶ ταύτῃ πρῶτος μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὠκοδομήσαστο φρούριον Ἰωάννης, καὶ προσηγόρευσε Μασάδαν. Ὑστερον δ' Ἡρώδης τῷ βασιλεῖ διὰ πολλῆς ἐγένετο σπουδῆς ἡ τοῦ χωρίου κατασκευή. Τείχος τε γάρ ἤγειρε περὶ πάντα τὸν κύκλον τῆς κορυφῆς ἐπὶ σταδίων ὄντα, λευκοῦ μὲν λίθου πεποιημένον, ὕψος δὲ δώδεκα, καὶ πλάτος ὀκτὼ πήχεις ἔχον, τριάκοντα δ' αὐτῷ καὶ ἐπτά πύργοι πεντηκονταπήχεις ἀνστήκεσαν, ἐξ ὧν ἦν εἰς οἰκήματα διελθεῖν περὶ πᾶν τὸ τεῖχος ἐνδὸν ὠκοδομημένα. Τὴν γάρ κορυφὴν πῖονα καὶ πεδίου παντὸς οὖσαν μαλακωτέραν ἀνῆκεν εἰς γεωργίαν ὁ βασιλεὺς, ἵν' εἴ ποτε τῆς ἔξω τροφῆς ἀπορία γίγνεται, μηδὲ ταύτῃ κάμωσιν οἱ τὴν αὐτῶν σωτηρίαν τῷ φρουρίῳ πιστευκότες. Καὶ βασιλεῖον δὲ κατεσκεύασεν ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἀνάβασιν, ὑποκάτω μὲν τῶν τῆς ἄκρας τειχῶν, πρὸς δὲ τὴν ἄρκτον ἐγκλίβον. Τοῦ δὲ βασιλείου τὸ τεῖχος ἦν ὕψει μέγα καὶ καρτερὸν, πύργους ἔχον ἐξηκονταπήχεις ἐγγωνίους τέτταρα. Ἡ τε τῶν οἰκημάτων ἐνδον καὶ στοῶν καὶ βαλανεῖων κατασκευὴ παντοία καὶ πολυτελὴς ἦν, κίωνων μὲν ἀπανταχοῦ μονολίθων ὑψεστηκότων, τοίχων δὲ καὶ τῶν ἐν τοῖς οἰκήμασιν ἐδαφῶν λίθου στρώσει πεποικιλμένων. Πρὸς ἕκαστον δὲ τῶν οἰκουμένων τόπων ἄνω τε καὶ περὶ τὸ βασιλεῖον, καὶ πρὸ τοῦ τεύχους πολλοὺς καὶ μεγάλους ἐτετμήκει λάκκους ἐν ταῖς πέτραις, φυλακτῆρας ὑδάτων, μηχανώμενος εἶναι χορηγίαν ὅση τῶν ἐκ πηγῶν ἔστι γρωμίνοις. Ὀρυκτὴ δ' ὁδὸς ἐκ τοῦ βασιλείου πρὸς ἄκραν τὴν κορυφὴν ἀνερέρετο, τοῖς ἐξωθεν ἀφανής. Οὐ μὴν οὐδὲ ταῖς φανεραῖς ὁδοῖς ἦν οἶοντε χρῆσασθαι ῥαδίως πολεμίου. Ἡ μὲν γάρ ἐψά διὰ τὴν φύσιν, ὥς προείπομεν, ἐστὶν ἄβατος, τὴν δ' ἀπὸ τῆς ἐσπέρας μεγάλῳ κατὰ τὸ στενότατον πύργῳ διετείχισεν, ἀπέχοντι τῆς ἄκρας πήχεων οὐκ ἑλαττον διάστημα χιλίων, ὧν οὔτε παρελθεῖν δυνατόν ἦν οὔτε ῥαδίον εἶναι. Δυσέξοδος δὲ καὶ τοῖς μετ' ἀδείας βαδίζουσιν ἐπεποίητο. Οὕτω μὲν οὖν πρὸς τὰς τῶν πολε-

3. Petram ambitu non exignam, et longitudine excel-sam, undique circumdant valles adeo profundae ut illarum terminus conspici nequeat, praeruptae et omnium animalium gressibus inaccessae, nisi quod locis duobus petra in ascensum non facilem cedit. Est autem via quidem una a lacu Asphaltite ad solis ortum, altera vero ab occidente, quae minori cum negotio inceditur. Vocatur autem prior coluber, ex angustia crebrisque flexibus capta similitudine: circa enim praecipitiūm eminentias fractura est, et saepe in se revertens paulatimque rursum producta vix tangit id quod ulterius est. Oportet autem alternos figat pedes qui hac via gradiuntur. Est autem lapsus certa perniciēs: nam alta praecipitia utrinque dehiscunt, quae horrore quemvis vel audacissimum terrere possunt. Per ejusmodi viam quum quis triginta stadiis ascenderit, quod restat vertex est, non in finem acutum desinens, sed in summitate planitiem habens. Super hoc primus quidem Jonathas pontifex castellum aedificavit et appellavit Masadam. Post autem Herodi regi magno studio fuit locum structuris occupare. Nam et murum circa omnem verticis ambitum erexit, per stadia septem, e candido quidem lapide exstructum, altum vero duodecim latumque octo cubitos; et triginta septem turres quinquagenorum cubitorum in eo stabant; ex quibus aditus erant in aedes circa omnem murum intus aedificatas. Nam verticem, utpote fecundum et omni planitie molliorem, culturae dedit rex, ut, si quando alimenti externi esset inopia, ne hac quidem laborarent qui salutem suam castello crediderint. Etiam regiam illic aedificavit, ab occidentalis partis ascensu, intra moenia quidem arcis positam, ad septemtrionem vero vergentem. Regiae autem murus erat magnae celsitudinis et validus, quattuor turres sexagenorum cubitorum in angulis habens. Conclavium etiam intus et porticum, itemque balnearum varia erat et sumptuosa constructio, columnis quidem e singularibus saxis undique suppositis, parietibus autem soloque in conclavibus variis lapidibus strato. Ad singula vero habitacula, et in summo et circa regiam et ante murum, multos magnosque puteos scopulis excidit ad aquam conservandam, machinatus tantum aquae suppeditandum, quantum haberent qui fontibus utuntur. Via autem fossa e regia in verticem summum ducebat, forinsecus non apparens. Sed nec manifestae viae facile usui erant hostibus. Nam orientalis quidem, natura, ut supra memoravimus, est inaccessa; occidentalem vero magna in angustia posita turri intersepsit, non minore mille cubitorum spatio ab arce distante, quae neque transiri potuit, neque facile capi. Insuper et iis qui sine metu incederent exitu erat difficilis. Atque ita quidem

μίων ἐφόδους φυσεῖ τε καὶ χειροποιήτως τὸ φρούριον ὠχύρωτο.

(ΑΒ΄.) δ'. Τῶν δ' ἔνδον ἀποκειμένων παρασκευῶν ἔτι μᾶλλον ἂν τις ἐθαύμασε τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν δια-
 5 μονήν. Σίτος τε γὰρ ἀπέκειτο πολλὸς καὶ πολὺν χρό-
 νον ἀρκεῖν ἱκανώτατος, οἶνός τε πολλὸς ἦν καὶ ἑλαιον·
 ἔτι δὲ παντοῖος ὀσπρίων καρπὸς καὶ φοῖνικες ἐσεσώ-
 ρευντο. Πάντα δ' ἤϋρεν ὁ Ἐλεάζαρος τοῦ φρουρίου
 10 μετὰ τῶν σικαρίων ἐγκρατὴς δόλῳ γενόμενος ἀκμαῖα
 καὶ μηδὲν τῶν νεωστὶ κειμένων ἀποδέοντα, καίτοι σχε-
 δὸν ἀπὸ τῆς παρασκευῆς εἰς τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἄλωσιν
 ἑκατὸν ἦν χρόνος ἑτῶν. Ἀλλὰ καὶ Ῥωμαῖοι τοὺς πε-
 ριλειφθέντας τῶν καρπῶν ἤϋρον ἀδιαθρόους. Αἴτιον
 15 δ' οὐκ ἂν ἀμάρτοι τις ὑπολαμβάνων εἶναι τὸν ἀέρα τῆς
 διαμονῆς, ὅψει τῶν περὶ τὴν ἀκρὰν πάσας ὄντα γεώ-
 δους καὶ θολερᾶς ἀμυγῆς κράσεως. Ὡρέθη δὲ καὶ
 παντοίων πλῆθος ὄπλων ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποτεθησα-
 ρισμένον, ὡς ἀνδράσιν ἀρκεῖν μυρίοις, ἀργός τε σίδηρος
 20 καὶ χαλκός, ἔτι δὲ καὶ μολιβδός, ἅτε δὴ τῆς παρα-
 σκευῆς ἐπὶ μεγάλας αἰτίαις γενομένης. Λέγεται γὰρ
 αὐτῷ τὸν Ἡρώδην τοῦτο τὸ φρούριον εἰς ἀποφυγὴν
 ἐτοιμάζειν, διπλοῦν ὑφ' ὀφρῶμενον κίνδυνον, τὸν μὲν παρὰ
 τοῦ πλῆθους τῶν Ἰουδαίων, μὴ καταλύσαντες ἐκείνον
 τοὺς πρὸ αὐτοῦ βασιλέας ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καταγάγοις,
 25 τὸν μείζω δὲ καὶ χαλεπώτερον ἐκ τῆς βασιλευούσης
 Αἰγύπτου Κλεοπάτρας. Αὕτη γὰρ τὴν αὐτῆς γνώ-
 μην οὐκ ἐπέχειν, ἀλλὰ πολλάκις Ἀντωνίου λόγους προσ-
 ἔφερε, τὸν μὲν Ἡρώδην ἀνελεῖν ἀξιοῦσα, χαρίσασθαι
 δ' αὐτῇ τὴν βασιλείαν τῶν Ἰουδαίων δεομένη. Καὶ
 30 μᾶλλον ἂν τις ἐθαύμασεν ὅτι μηδέπω τοῖς προτάγμα-
 σιν Ἀντωνίου ὑπακούοι, κακῶς ὑπὸ τοῦ πρὸς αὐτὴν
 ἔρωτος δεδουλωμένος, οὐχ ὅτι περὶ τοῦ μὴ χαρίσασθαι
 προσεδόκησε. Διὰ τοιούτους μὲν φόβους Ἡρώδης
 Μασάδαν κατασκευασάμενος ἔμελλε Ῥωμαίοις ἀπο-
 35 λείπειν ἔργον τοῦ πρὸς Ἰουδαίους πολέμου τελευταῖον.

(ΑΓ΄.) ε'. Ἐπεὶ γὰρ ἐξῴθεν ἥδη περιτετελεῖται πάντα
 τὸν τόπον ὁ τῶν Ῥωμαίων, ὡς προείπομεν, ἡγεμῶν, καὶ
 τοῦ μὴ τινα ἀποδρᾶναι πρόνοιαν ἐπεποίητο τὴν ἀκριβε-
 40 στάτην, ἐνεχέει τῇ πολιορκίᾳ, μόνον εὐρύον ἓνα τόπον
 ἐπιβολῇ γωμάτων δέξασθαι δυνάμενον. Μετὰ γὰρ
 τὸν διατειγίζοντα πύργον τὴν ἀπὸ τῆς δύσεως ὁδὸν
 ἄγουσαν εἰς τε τὸ βασιλεῖον καὶ τὴν ἀκρόρειαν, ἣν τις
 ἐξ ὄχλῃ πέτρας εὐμεγέθους τῷ πλάτει καὶ πολὺ προκύπτου-
 45 σα, τοῦ δ' ὕψους τῆς Μασάδας τριακοσίους πῆχεις
 ὑποκάτω. Λευκὴν δὲ αὐτὴν ὀνόμαζον. Ἐπὶ ταύτην
 οὖν ἀναβάς καὶ κατασχὼν αὐτὴν ὁ Σίλβας ἐκέλευσε τὸν
 στρατὸν χοῦν ἐπιφέρειν. Τῶν δὲ προθύμως καὶ μετὰ
 50 πολλῆς χειρὸς ἐργαζομένων, στερεὸν εἰς διακοσίους
 πῆχεις ὑψώθη τὸ γῶμα, οὐ μὴν οὔτε βέβαιον οὔτε αὐ-
 ταρκες ἐδόκει τοῦτο τὸ μέτρον εἶναι τοῖς μηχανήμασιν
 εἰς ἐπιβάθραν, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ βῆμα λίθων μεγάλων
 συναρμολογημένων ἐποιήθη, πενήκοντα πηγῶν εὐρὸς τε
 καὶ ὕψος. Ἦν δὲ τῶν ἄλλων τε μηχανημάτων ἡ κα-
 55 τασκευὴ παραπλησία τοῖς ὑπὸ μὲν Οὐεσπασιανοῦ πρό-

adversus hostiles impetus natura pariter ac manuum opera munitum erat castellum.

(XXXII.) 4. Intus autem repositi apparatus magis adhuc miranda erat copia luculenta et diuturnitas. Nam et frumenti multum erat reconditum et quod in longum tempus sufficeret; vinumque multum erat et oleum, etiam cujusque leguminis fructus, et palmulae coacervatae. Universa autem reperiebat Eleazarus, cum sicariis castello per dolum potitus, matura, nihilque recens depositis deteriora: quamquam fere ex quo parata erant ad excidium a Romanis illatum centum annorum tempus agebatur. Quin etiam Romani fructuum reliquias incorruptas offendere. Si quis autem causam hujus diuturnitatis auram esse existimet, non erraverit, quod arcis altitudine ab omni terrena ac fusculeta mixtura sit remota. Insuper et omne genus armorum vis ingens inventa est, a rege recondita, quae decem virorum millibus sufficerent, ferrumque infectum, et aes, praetereaque plumbum: scilicet ut magnis de causis factum crederes apparatus. Aiunt enim Herodem id ipsum castellum sibi ad refugium paravisse, duplex periculum suspicantem: unum quidem a Judaeorum populo, ne se deposito illos qui antea reges fuerant ad principatum reduceret; alterum vero majus et atrocius a Cleopatra regina Aegypti. Illa enim voluntatem suam non celabat, sed cum Antonio saepe verba faciebat, postulans ut Herodes interficeretur, sibi quoque regnum Judaeorum donari obsecrans. Et magis quis miraretur, quod nunquam ejus imperio paruerit Antonius, male ipsi praemore mancipatus, quam non donaturum esse expectaret. Propter hujusmodi quidem timores quum Herodes exstruxisset Masadam, ea re fiebat ut Romanis id bello contra Judaeos opus extremum relinqueret.

(XXXIII.) 5. Quum enim Silva dux Romanorum foris jam locum omnem muro circumdedisset, sicut supra diximus, et ne quis effugeret diligentiam et curam maximam adhibuisset, oppugnationi manum admovebat, uno tantum loco reperto qui aggerem excitari sineret. Nam post eam turrin, quae iter ab occidente, quod ad regiam summumque verticem duceret, pracludebat, erat quaedam saxi eminentia bene magna latitudine et multum prominens, celsitudine autem Masadae trecentis cubitis inferior. Illam vero Leucen appellabant. Hanc igitur Silva ubi ascendit et occupavit, milites terram aggerere jussit. Illis autem alacri animo et magna manu operantibus, solidus ad cubitos ducentos erectus est agger, non tamen spatii modus aut satis firmus aut sufficiens ascensus machinis videbatur; sed super eum tribunal, constructis saxis ingentibus, factum est, altum itemque latum cubitis quinquaginta. Erat autem et ceterarum machinarum fabrica illis assimilis, quas primo quidem Vespasianus, postea

τερον, μετὰ ταῦτα δ' ὑπὸ Τίτου πρὸς τὰς πολιορκίας ἐπινοηθεῖσι, καὶ πύργος ἐξηκοντάπηγος συνετελέσθη, σιδήρῳ καταπεπραγμένος ἅπας, ἐξ οὗ πολλοὶ δὺνέβλε-
 σι καὶ πετροβολοὶ βάλλοντες οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς ἀπὸ
 5 τοῦ τείχους μαχομένους ταχέως ἀνέστειλαν καὶ προκύ-
 πτειν ἐκώλυσαν. Ἐν ταυτῷ δὲ καὶ κρῖν δ Σίλβας
 μέγαν κατασκευασάμενος, συνεχεῖς ποιεῖσθαι κελεύσας
 τῷ τείχει τὰς ἐμβολὰς, μόλις μὲν, ἀλλ' οὖν ἀναρρήξας
 τι μέρος αὐτοῦ, κατήρειψε. Φθάνουσι δ' οἱ σικάριοι
 10 ταχέως ἐνδοθεν οἰκοδομησάμενοι τείχος ἕτερον, ὃ μὴ δ'
 ὑπὸ τῶν μηχανημάτων ἐμελλεν ὁμοῖόν τι πείσεσθαι.
 Μαλακὸν γὰρ αὐτὸ καὶ τὴν σφοδρότητα τῆς ἐμβολῆς
 ὑπεκλίνειν δυνάμενον τοῦδε τρόπῳ κατεσκευάσαν.
 Δοκοὺς μεγάλας ἐπὶ μῆκος προσετείνας ἀλλήλαις κατὰ
 15 τὴν τομὴν συνέθεσαν. Δύο δ' ἦσαν στίχοι παράλληλοι
 τοσοῦτον διεστώτες ὅσον εἶναι πλάτος τείχους, καὶ μέσον
 ἀμφοῖν τὸν χεῖν ἐνεφόρου. Ὅπως δὲ μὴ ὑφούμενου
 τοῦ χώματος ἡ γῆ διαλείετο, πάλιν ἐτέραις δοκοῖς ἐπι-
 καρσίαις τὰς κατὰ μῆκος κειμένας διέδεον. Ἦν οὖν
 20 κείνοις μὲν οἰκοδομία τὸ ἔργον παραπλήσιον. Τῶν
 μηχανημάτων δ' αἱ πληγαὶ φερόμεναι πρὸς εἰκὸς ἐξε-
 λύοντο, καὶ τῷ σάλῳ συνιζάνον ἐποίουν αὐτὸ στεριώ-
 τερον. Τοῦτο συνιδὼν δ Σίλβας πυρὶ μάλλον αἰρήσειν
 ἐνόμισε τὸ τεῖχος, καὶ τοῖς στρατιώταις προσέταττε
 25 λαμπάδας αἰθομένας ἀθρόους εἰσακοντίζειν. Τὸ δ', οἷα
 δὴ ζῦλον τὸ πλέον πεποικημένον, ταχὺ τοῦ πυρὸς ἀντε-
 λάβετο, καὶ τῇ χαινότητι πυρωθὲν διὰ βάθους φλόγα
 πολλὴν ἐξεπέρυσεν. Ἀρχομένου μὲν οὖν ἐστὶ τοῦ
 πυρὸς βορρᾶς ἐμπνέων τοῖς Ῥωμαίοις φοβερός ἦν· ἀνω-
 30 θεν γὰρ ἀποστρέφων ἐπ' ἐκείνους ἤλαυνε τὴν φλόγα.
 Καὶ σχεδὸν ἤδη τῶν μηχανημάτων ὡς συμφλεγισμέ-
 νων, ἀπεγνώκισαν. Ἐπειτα δ' αἰρινίδιον νότος μεταβα-
 λὼν καθάπερ ἐκ δαυμονίου προνοίας, καὶ πολλὰς ἐναν-
 τος πνεύσας, τῷ τείχει φέρων αὐτὴν προσέβαλε, καὶ
 35 πᾶν ἤδη διὰ βάθους ἐφλέγετο. Ῥωμαῖοι μὲν οὖν τῇ
 παρὰ τοῦ Θεοῦ συμμαχίᾳ κεχρημένοι χαίροντες εἰς
 τὸ στρατόπεδον ἀπηλλάττοντο, μεθ' ἡμέραν ἐπιχειρεῖν
 τοῖς πολεμίοις διεγνωκότες, καὶ τὰς φυλακὰς νύκτωρ
 ἐπιμελεστέρας ἐποίησαντο, μὴ τινες αὐτῶν λάθωσιν
 40 ἀποδράντες.

(ΑΔ'.) ζ'. Οὐ μὴν οὐτ' αὐτὸς Ἐλεάζαρος ἐν νῷ δρασμὸν
 ἔλαβεν οὐτ' ἄλλῳ τινὶ τοῦτο ποιεῖν ἐμελλεν ἐπιτρέψειν.
 Ὅρῳ δὲ τὸ μὲν τεῖχος ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀνακαϊόμενον, ἄλ-
 45 λον δ' οὐδένα σωτηρίας τρόπον οὐδ' ἀκχῆς ἐπινοῶν, ἃ δὲ
 ἐμελλον Ῥωμαῖοι δράσειν αὐτοὺς καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας
 αὐτῶν, εἰ κρατήσειν, ὑπ' ὀφθαλμοῦ αὐτῷ τιθέμενος,
 θάνατον κατὰ πάντων ἐβουλεύσατο. Καὶ τοῦτο κρίνας
 ἐκ τῶν παρόντων ἄριστον, τοὺς ἀνδρωδεστάτους τῶν
 ἑταίρων συναγαγὼν, τοιοῦτος ἐπὶ τὴν πρᾶξιν λόγους
 50 παρεκάλει. « Πάλαι διεγνωκότες ἡμᾶς, ἄνδρες ἀγα-
 « νοὶ, μήτε Ῥωμαίοις μήτ' ἄλλῳ τινὶ δουλεύειν ἢ Θεῷ
 « (μόνος γὰρ οὗτος ἀληθὴς ἐστὶ καὶ δίκαιος ἀνθρώπων
 « δεσπότης), ἦκε νῦν καιρὸς ἐπαληθεῖσαι καλεῶν τὸ
 « φρόνιμα τοῖς ἔργοις. Πρὸς θν αὐτοὺς μὴ καταισχύ-

vero Titus ad oppida oppugnanda excogitavit: et turris sexa-
 ginta cubitorum effecta est, tota ferro munita, unde Romani
 multis scorpionibus et ballistis cito eos repulere qui e muro
 pugnabant, et capita exserere prohibuerunt. Simul autem
 ingenti etiam ariete fabricato, Silva crebro murum pulsari
 jubet: ac vix quidem illum, sed parte tamen ejus per-
 fracto, evertit. Occupant autem sicarii alium intus mu-
 rum idque celeriter aedificare, qui nihil simile a machinis
 passurus erat. Illum enim ut mollis esset et ictuum impe-
 tum vehementem posset laxare, in hunc modum construxe-
 runt. Trabes ingentes perpetuas in longitudinem, alias
 aliis qua sectae erant conjungebant. Bini autem ordines
 erant paribus intervallis distantes inter se tantum, quanta
 esset muri latitudo; inque medium spatium terram ingere-
 bant. Ne vero crescente cumulo terra deflueret, aliis trans-
 versis trabibus priores in longitudinem positas revincie-
 bant. Erat ergo istiusmodi opus aedificio non abeimile.
 Machinarum vero ictus ei quod cedebat illati debili-
 tabantur, et ex concussionem desidente materia firmiorem
 reddebant fabricam. Quum hoc animadvertisset Silva, igne
 facilius murum captum iri existimavit, militibusque prae-
 cepit ut crebras faces ardentes jacularentur. Tum murus,
 quippe magna ex parte ligneus, ignem cito concepit, et
 usque ad imum sui laxitate accensus magnam flammam
 edidit. Et principio quidem quum ignis erumperet, boreas
 spirans Romanis erat horribilis: superne enim se deflectens
 flammam in eos ferebat; adeo ut fere desperarint, quasi
 jam conflagaturae essent machinae. Postea vero flatu dere-
 pente mutato veluti divina providentia, auster excitatus
 multa vi flammam ad murum rejecit, jamque totus a sum-
 mo ad imum ardebat. Et Romani quidem Dei usi auxilio
 ad castra lati revertuntur, eo animo ut hostes postridie
 aggredierentur: et nocte vigilias cura majori agebant, ne qui
 eorum clam aufugerent.

(XXXIV.) 6. Verumtamen neque ipse Eleazarus de fuga
 cogitabat, neque alii cuiquam permissurus erat ut fuga eva-
 deret. Murum autem igne consumptum videns, alium vero
 nullum salutis modum neque virtutis excogitans, sed iis
 quae Romani in liberosque ipsos et conjuges facturi essent,
 si vicissent, ante oculos positus, de morte omnium delibe-
 ravit. Idque ex praesentibus potissimum ratus, validioris
 animi sociis congregatis hujusmodi verbis ad facinus eos
 incitabat. « Quum olim nos statuerimus, viri fortes, neque
 « Romanis neque cuiquam alii nisi Deo servire (is enim solus
 « est verus et justus hominum dominus), nunc tempus adest
 « quod factis animi magnitudinem probare jubeat. In quo
 « ne nosmet dehonestemus, antea servitutem non sine pe-

« νωμεν, πρότερον μηδὲ δουλείαν ἀκίνδυνον ὑπομεί-
 « ναντες, νυνὶ δὲ μετὰ δουλείας ἐλόμενοι τιμωρίας
 « ἀνηκέστους, εἰ ζῶντες ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐσόμεθα. Πρῶ-
 « τοί τε γὰρ πάντων ἀπέστημεν καὶ πολεμοῦμεν αὐτοῖς
 6 « τελευταῖοι. Νομίζω δὲ καὶ παρὰ Θεοῦ ταύτην ἡμῖν
 « δεδόσθαι χάριν, τοῦ δύνασθαι καλῶς καὶ ἐλευθέρως
 « ἀποθανεῖν, ὅπερ ἄλλοις οὐκ ἐγένετο παρ' ἐλπίδα
 « κρατηθεῖσιν. Ἡμῖν δὲ πρόδηλος μὲν ἔστιν ἡ γενη-
 « σομένη μεθ' ἡμέραν ἄλωσις, ἐλευθέρα δ' ἡ τοῦ γεν-
 10 « ναίου θανάτου μετὰ τῶν φιλότατων αἰρεσις. Οὔτε
 « γὰρ τοῦτο ἀποκωλύειν οἱ πολέμιοι δύνανται πάντως
 « εὐχόμενοι ζώντας ἡμᾶς παραλαβεῖν οὐδ' ἡμεῖς ἐκεί-
 « νους ἔτι νικᾶν μαχομένοι. Ἐδεῖ μὲν γὰρ εὐθὺς ἴσως
 « ἐξ ἀρχῆς, ὅτε τῆς ἐλευθερίας ἡμῖν ἀντιποιεῖσθαι θελή-
 15 « σασι πάντα καὶ παρ' ἀλλήλων ἀπέβαινε χαλεπὰ καὶ
 « παρὰ τῶν πολεμίων χεῖρω, τῆς τοῦ Θεοῦ γνώμης
 « στοχάζεσθαι, καὶ γινώσκειν ὅτι τὸ πάλαι φίλον αὐτῷ
 « φύλον Ἰουδαίων ἀπώλειαν κατέγνωστο. Μένων γὰρ
 « εὐμένης ἢ μετρίως γοῦν ἡμῖν ἀπηχθήμενος, οὐκ ἂν
 20 « τοσούτων μὲν ἀνθρώπων περιεῖδεν θάλασσαν, προή-
 « κατο δὲ τὴν ἱερωτάτην αὐτοῦ πόλιν πυρὶ καὶ κατα-
 « σκαφαῖς πολεμίων. Ἡμεῖς δ' ἄρα καὶ μόνοι τοῦ
 « παντός Ἰουδαίων γένους ἡλπίσαμεν περιέσεσθαι τὴν
 « ἐλευθερίαν φυλάξαντες, ὥσπερ ἀναμάρτητοι πρὸς τὸν
 25 « Θεὸν γενόμενοι, καὶ μηδεμιᾶς μετασχόντες παρανο-
 « μίας, οἱ καὶ τοὺς ἄλλους ἐδιδάξαμεν; Τοιγαροῦν ὁρᾷτε
 « πῶς ἡμᾶς ἐλέγχει μάταια προσδοκῆσαντας, κρείττονα
 « τῶν ἐλπιδῶν τὴν ἐν τοῖς δεινοῖς ἀνάγκην ἐπαγαγών.
 « Οὔτε γὰρ ἡμᾶς ἡ τοῦ φρουρίου φύσις ἀνάλωτος οὔσα
 30 « πρὸς σωτηρίαν ὠφέληκεν, ἀλλὰ καὶ τροφῆς ἀφθονίαν
 « καὶ πλῆθος θπλων, καὶ τὴν ἄλλην ἔχοντες παρασκευὴν
 « περιττεύουσαν, ὑπ' αὐτοῦ περιφανούς τοῦ Θεοῦ τὴν
 « ἐλπίδα τῆς σωτηρίας ἀφρημέθεα. Τὸ γὰρ πῦρ εἰς
 « τοὺς πολεμίους φερόμενον οὐκ αὐτομάτως ἐπὶ τὸ κα-
 35 « τασκευασθὲν τεῖχος ὑφ' ἡμῶν ἀνέστρεψεν, ἀλλ' ἔστι
 « ταῦτα χόλος πολλῶν ἀδικημάτων, ἀ μανέντες εἰς τοὺς
 « δημοφύλους ἐτολήσαμεν, ὑπὲρ ὧν μὴ τοῖς ἐχθρίοις
 « Ῥωμαίοις δίκας, ἀλλὰ τῷ Θεῷ δι' ἡμῶν αὐτῶν
 « ὑπόσχωμεν. Αὐταὶ δ' εἰσὶν ἐκείνων μετρίωτεραι.
 40 « Θνησκέτωσαν γὰρ γυναῖκες ἀνδρίστοι, καὶ παῖδες
 « δουλείας ἀπειράτοι, μετὰ δ' αὐτοὺς ἡμεῖς εὐγενῇ χά-
 « ριν ἀλλήλοις παράσχωμεν, καλὸν ἐντάφιον τὴν ἐλευ-
 « θερίαν φυλάξαντες. Πρότερον δὲ καὶ τὰ χρήματα
 « καὶ τὸ φρούριον πυρὶ διαφθείρωμεν. Λυπηθήσονται
 45 « γὰρ Ῥωμαῖοι, σαφῶς οἶδα, μήτε τῶν ἡμετέρων σω-
 « μάτων κρατήσοντας καὶ τοῦ κέρους ἀμαρτόντες.
 « Τὰς τροφὰς μόνας ἐσώσωμεν· αὗται γὰρ ἡμῖν τεθνη-
 « κόσι μαρτυρήσουσιν ὅτι μὴ δι' ἐνδοξίαν ἐκρατήθημεν,
 « ἀλλ' ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς διέγνωμεν, θάνατον ἐλόμενοι
 50 « πρὸ δουλείας. »

ζ. Ταῦτα Ἐλεάζαρος ἔλεγεν, οὐ μὴν κατ' αὐτὸ
 ταῖς γνώμαις προσέπιπτε τῶν παρόντων. Ἄλλ' οἱ μὲν
 ἐσπεύον ὑπακούειν, καὶ μόνον οὐχ ἡδονῆς ἐνεπίμπλαν-
 το, καλὸν εἶναι τὸν θάνατον νομίζοντες· τοὺς δ' αὐτῶν

« riculo passi, nunc vero cum servitute intolerabiles pœnas
 « subituri, si vivi in Romanorum potestatem redigamur.
 « Nam et omnium primi defecimus, et novissimi adversus
 « eos bellum gerimus. Quin et hanc nobis a Deo gratiam
 « datam existimo, ut bene ac libere possimus mori, quod
 « aliis non contigit præter spem superatis. Nobis autem
 « pro certo quidem prima luce futurum est excidium : at
 « libera est strenuæ mortis optio una cum carissimis. Nec
 « enim prohibere id hostes possunt, quibus omnino in votis
 « est nos vivos abducere; neque nos illos jam valemus pu-
 « gnando superare. Nam fortasse quidem ab initio statim
 « (quando libertatem defendere cupientibus omnia et a nobis
 « ipsis acerba et pejora ab hostibus eveniebant) de Dei vo-
 « luntate conjecisse oportebat, et scivisse quod cara ei
 « quondam Judæorum gens damnata esset ad interitum.
 « Nam manens propitius, vel saltem nobis leviter infen-
 « sus, nunquam tot hominum perniciem insuper ha-
 « buisset, urbemque sibi sacratissimam tradidisset hosti-
 « bus, ut incendio periret et funditus dirueretur. Nos au-
 « tem soli scilicet ex omni Judæorum genere superstites
 « fore speravimus etiam libertate servata, quasi in Deum
 « omnino non deliquissemus, nulliusque culpæ participes
 « fuisset, qui et aliis idem suadere operam dedimus?
 « Itaque videtis quemadmodum nos vana expectasse redar-
 « guit Deus, nobis mala ferendi patiendique necessitatem,
 « spe nostra potentior, inferens. Nec enim nobis castelli
 « quanquam inexpugnabilis natura quicquam proffit ad sa-
 « lutem; sed et alimentorum copiam et armorum multitudi-
 « nem, ceterique habentes apparatus abundantiam, ab ipso
 « Deo manifeste salutis spe exuimur. Quippe ignis, qui
 « ferebatur in hostes, non sponte sua in murum a nobis
 « exstructum revertebatur; sed hæc ab ira Dei in nos excitata
 « sunt ob multas injurias, quas furor capti contra gentiles
 « ausi sumus; pro quibus pœvas quæso non Romanis ini-
 « micissimis, sed per nosmet ipsos Deo solvamus. Hæc
 « vero illis moderatiores sunt. Moriantur enim conjuges
 « ab injuria vacuæ, liberique servitutis expertes : post illos
 « autem in nosmet generosum beneficium mutuo confera-
 « mus, servata libertate, unde pulchram habebimus sepul-
 « turam. Prius tamen et pecuniam et castellum igne exu-
 « ramus. Mœrebunt enim Romani, certe scio, si corpora
 « nostra non occupaverint, et spe prædæ exciderint. Ali-
 « menta sola relinquamus : hæc enim nobis erunt testi-
 « monio mortuis, quod non penuria edomiti sumus, sed,
 « ut ab initio statueramus, mortem servitio prætulimus. »

7. Hæc dicebat Eleazarus, non tamen omnes qui ade-
 rant super ea re mente consentiebant. Sed alii quidem ei
 obedire properabant, et propemodum voluptate compleban-
 tur, pulchram esse mortem existimantes. Qui vero mol-

μαλακωτέρους γυναικῶν καὶ γενεᾶς οἴκτος εἰσῆει πάν-
 τως δὲ καὶ τῆς ἐνυτῆνος προδούλου τελευτῆς εἰς ἀλλήλους
 ἀποβλέποντες τοῖς δακρύοις τὸ μὴ βουλόμενον τῆς γνώ-
 μης ἐσῆμαινον. Τούτους ἰδὼν Ἐλεάζαρος ἀποδειλῶν-
 5 τας, καὶ πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ βουλεύματος τὰς ψυχὰς
 ὑποκλωμένους, ἔδωκε μὴ ποτε καὶ τοὺς ἐρρωμένους τῶν
 λόγων ἀκούσαντας αὐτοὶ συνεκθλύνωσι ποτνιόμενοι
 καὶ δακρύοντες. Οὐκ οὖν ἀνῆκε τὴν παρακλῆυσιν,
 ἀλλ' ἐαυτὸν ἐπεγείρας καὶ πολλοῦ λήμματος πλήρης
 10 γενόμενος, λαμπροτέροις ἐνεργεῖρι λόγοις, περὶ ψυχῆς
 ἀθανασίας, μέγα τε σχετλιάσας καὶ τοῖς δακρύουσιν ἀτε-
 νὲς ἐμβλέψας, « ἦ πλεῖστον, εἶπεν, ἐψεύσθην, νομί-
 « ζων ἀνδράσιν ἀγαθοῖς τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγώ-
 « νων συναίρεσθαι, ζῆν καλῶς ἢ τεθνάναι διεγνωκό-
 15 « σιν. Ὑμεῖς δ' ἦτε τῶν τυχόντων οὐδὲν εἰς ἀρετὴν
 « οὐδ' εἰς εὐτολμίαν διαφέροντες, οἳ γε καὶ τὸν ἐπὶ με-
 « γίστων ἀπαλλαγῇ κακῶν φοβείσθε θάνατον, δέον ὑπὲρ
 « τούτου μῆτε μελλῆσαι μῆτε σύμβουλον ἀναμείναι.
 « Πάλαι γὰρ εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης αἰσθήσεως παιδεύον-
 20 « τες ἡμεῖς οἱ πάτριοι καὶ θεοὶ λόγοι διετελοῦν, ἔργοις
 « τε καὶ φρονήμασι τῶν ἡμετέρων προγόνων αὐτοὺς
 « βεβαιούντων, ὅτι συμφορά τὸ ζῆν ἐστὶν ἀνθρώποις,
 « οὐχὶ θάνατος. Οὗτος μὲν γὰρ ἐλευθερίαν διδοὺς ψυ-
 « χὰς εἰς τὸν οἶκτον καὶ καθαρὸν ἀφίησι τόπον ἀπαλ-
 25 « λασσεσθαι, πάσης συμφορᾶς ἀπαθείς ἐσομένους. Ἐως
 « ὃ εἰσὶν ἐν σώματι θνητῷ δεδεμέναι, καὶ τῶν τούτου
 « κακῶν συναναμίμναι, τὰ ληίστατον εἰπεῖν, τεθνῆ-
 « κασι κοινοῖν γὰρ θεῷ πρὸς θνητὸν ἀνθρώπον ἐστὶ.
 « Μέγα μὲν οὖν δύναται ψυχὴ καὶ σῶματι συνδεδεμέ-
 30 « νη ποιεῖ γὰρ αὐτῆς ὄργανον αἰσθανόμενον ἀοράτως
 « αὐτὸ κινῶσα, καὶ θνητῆς φύσεως περαιτέρω προά-
 « γουσα ταῖς πράξεσιν. Οὐ μὲν ἀλλ' ἐπειδὴν ἀπολυ-
 « θεῖσα τοῦ κατέλκοντος αὐτὴν βάρους ἐπὶ γῆν καὶ
 « προσκρεμαμένου, χῶρον ἀπολάβῃ τὸν οἶκτον, τότε
 35 « δὴ μακαρίας ἰσχύος καὶ παναγρόθεν ἀκωλύτου μετέ-
 « χει δυνάμεως, ἀόρατος μένουσα τοῖς ἀνθρωπίνους
 « ὀμμασιν, ὥσπερ αὐτὸς ὁ Θεός. Οὐδὲ γὰρ ἔως ἐστὶν
 « ἐν σώματι θεωρεῖται· πρόσσει γὰρ ἀφανῶς, καὶ μὴ
 « βλεπομένη πάλιν ἀπαλλάττεται, μίαν μὲν αὕτη φύ-
 40 « σιν ἔχουσα τὴν ἀφθαρτον, αἰτία δὲ σώματι γινομένη
 « μεταβολῆς. Ὅτου γὰρ ἂν ψυχὴ προσάφηται, τοῦτο ζῆ
 « καὶ τέθνηκεν, ὅτου δ' ἂν ἀπαλλαγῇ, μαρτυρῶν ἀποθνή-
 « σκει· τοσοῦτον περίεστιν αὐτῇ ἀθανασίας. Ὑπνος
 « δὲ τεκμήριον ὑμῖν ἔστω τῶν λόγων ἐναργέστατον, ἂν
 45 « ᾧ ψυχῇ, τοῦ σώματος αὐτὰς μὴ περισπῶντος, ἡδί-
 « σται μὲν ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἐφ' αὐτῶν γενόμεναι,
 « Θεῷ δ' ὁμιλοῦσαι κατὰ συγγένειαν πάντῃ μὲν ἐπι-
 « φοιτῶσι, πολλὰ δὲ τῶν ἐσομένων προεσπίζουσι. Τί
 « δὲ δεῖ δεδιέναι θάνατον τὴν ἐν ὕπνῳ γινομένην ἀνά-
 50 « παυσιν ἀγαπῶντας; πῶς δὲ οὐκ ἀνόητόν ἐστι τὴν ἐν
 « τῷ ζῆν ἐλευθερίαν διώκοντας τῆς αἰδέου φονεῖν ἑαυ-
 « τοὺς; Ἐδεῖ μὲν οὖν ἡμᾶς οἰκοθελὲς πεπαιδευμένους ἀλ-
 « λους εἶναι παράδειγμα τῆς πρὸς θάνατον ἐτοιμότητος.
 « Οὐ μὲν ἀλλ' εἰ καὶ τῆς παρὰ τῶν ἀλλοφύλων δεόμεθα

liores erant, conjugum et familiarum misericordia teneban-
 tur; quumque plane suus cuique interitus ob oculos versare-
 tur, alius alium intuentes lacrimis indicabant, se nolle
 istiusmodi consilium sequi. Hos ubi Eleazarus pavitare
 animadvertit animisque frangi ex rei deliberatæ magnitu-
 dine, pertimuit ne etiam eos qui fortiter quæ dixerat audi-
 verant, hi simul effeminerent obsecrantes et lacriman-
 tes. Itaque ab exhortatione non desistit, sed quum semet
 crexisset multoque repletus spiritu, clariorem de animæ
 immortalitate exorsus est orationem, magnaue usus
 exclamatione et oculis attentis fletens aspiens, « certe,
 « inquit, plurimum deceptus eram, qui putarim viris forti-
 « bus in certamine pro libertate succurrere, quibus hone-
 « ste vivere aut mori decretum est. Vos autem profecto ne
 « cuilibet quidem homini vel audacia vel virtute præstatis,
 « qui etiam mala maxima effugituri mortem timetis; quum
 « oporteret vos super ea re neque cunctari neque exspe-
 « ctare monitorem. Olim enim et a prima statim rerum
 « notitia constanter nos docuerunt patrii ac sacri sermones,
 « majorum quoque nostrorum factis et animis eos confir-
 « mantibus, quod vivere hominibus, non mori in calami-
 « tatem cedit. Nam mors quidem animabus dans liberta-
 « tem, in proprium purumque locum eas discedere permit-
 « tit, ubi futuræ sunt ab omni malo immunes. Quamdiu
 « autem mortali corpori vincitæ sunt, simulque malis ejus
 « opplentur, verissime dicantur mortuæ, utpote quod parum
 « deceat divinum cum mortali sociari. Esto quidem mul-
 « tum posse animam etiam corpori conjunctam, quippe
 « suum facit instrumentum, sensu præditum, dum ipsa
 « non visa in eo motum ciet, atque actionibus ultra morta-
 « lem naturam provehit. Verumtamen quum pondere eam
 « in terram deprimente eique appenso liberata, proprium
 « locum receperit, tunc vim beatam et undique liberam
 « sortitur potestatem, humanorum oculorum, ut ipse Deus,
 « aciem effugiens. Nec enim, quamdiu in corpore est, con-
 « spicitur: ut quæ nemini apparens accedat, neque rursus
 « quum recedit cuiquam spectabilis est, unam quidem na-
 « turam ipsa habens mutationis expertem, corpori autem
 « in causa quod in eo mutationes fiant. Nam quodcumque
 « anima attigerit, hoc vivit atque viget; unde vero digressa
 « fuerit, id ipsum flaccescit et moritur: adeo in se abunde
 « habet immortalitatis. Eorum autem quæ dico pro indi-
 « cio sit manifestissimo somnus, in quo animæ in se colle-
 « ctæ, nusquam eas distrahente corpore, jucundissimam
 « quidem agunt quietem, cum Deo vero conversantes ex
 « naturæ cognatione loca omnia peragunt, et multa futura
 « prædicunt. Quorsum igitur mortem formidaremus, quum
 « quietem in somno diligamus? quomodo non amentis sit
 « vivendi libertatem affectantibus, sibi eam invidere perpe-
 « tuam? Ergo oportebat nos, domesticis institutis imbutos,
 « aliis præire voluntate ad moriendum prompta. Attamen
 « si fidem etiam ab alienigenis faciendam desideremus, nos-

« πίστεως, βλέψωμεν εἰς Ἰνδοὺς τοὺς σοφίαν ἀσχεῖν
 « ὑπισχυμένους. Ἐκεῖνοι τε γὰρ ὄντες ἄνδρες ἀγαθοὶ
 « τὸν μὲν τοῦ ζῆν χρόνον ὥσπερ ἀναγκαίαν τινὰ τῇ
 « φύσει λειτουργίαν ἀκουσίως ὑπομένουσι, σπεύδουσι δὲ
 5 « τὰς ψυχὰς ἀπολῦσαι τῶν σωμάτων, καὶ μηδενὸς αὐ-
 « τοὺς κατεπείγοντος κακοῦ, μηδὲ ἐξελαύνοντος, πόθῳ
 « τῆς ἀθανάτου διαίτης προλέγουσι μὲν τοῖς ἄλλοις ὅτι
 « μέλλουσιν ἀπιέναι, καὶ ἔστιν ὁ κωλύων οὐδεὶς· ἀλλὰ
 « πάντες αὐτοὺς εὐδαιμονίζοντες, πρὸς τοὺς οἰκείους
 10 « ἕκαστοι διδῶσιν ἐπιστολάς. Οὕτω βεβαίαν καὶ ἀλη-
 « θεσάτην ταῖς ψυχαῖς τὴν μετ' ἄλλῳ εἶναι δαί-
 « ταν πεπιστεύκασιν. Οἱ δὲ, ἐπειδὴν ἐπακούσωσι τῶν
 « ἐντεταλμένων αὐτοῖς, πυρὶ τὸ σῶμα παραδόντες,
 « ὅπως δὴ καὶ καθαρωτάτην ἀποκρίνωσι τοῦ σώματος
 15 « τὴν ψυχὴν, ὑμναῖμενοι τελευτῶσι. Ῥῥον γὰρ ἐκεί-
 « νους εἰς τὸν θάνατον οἱ φίλτατοι προπέμπουσιν ἢ τῶν
 « ἄλλων ἀνθρώπων ἕκαστος τοὺς πολίτας εἰς μάλιστα
 « ἀποδημίαν· καὶ σφᾶς μὲν αὐτοὺς θαυμάζουσιν, ἐκείνους
 « δὲ μακαρίζουσιν, ἤδη τὴν ἀθανάτον τάξιν ἀπολαμβά-
 20 « νοντας. Ἄρ' οὖν οὐκ αἰδοῦμεθα χεῖρον Ἰνδῶν φρο-
 « νούντες, κατὰ διὰ τῆς ἐαυτῶν ἀτολμίας τοὺς πατρίους
 « νόμους, οἱ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰς ζῆλον ἤκουσιν, αἰσχυρῶς
 « ὑβρίζοντες; ἀλλ' εἴ γε καὶ τοὺς ἐναντίους ἐξ ἀρχῆς
 « λόγους ἐπαιδεύθημεν, ὥς ἄρα μέγιστον ἀγαθὸν ἀνθρώ-
 25 « ποις ἐστὶ τὸ ζῆν, συμφορὰ δ' ὁ θάνατος, ὁ γοῦν καιρὸς
 « ἡμᾶς παρακαλεῖ φέρειν εὐκαρδίως αὐτὸν, Θεοῦ γνῶ-
 « μη καὶ κατ' ἀνάγκας τελευτήσαντας. Πάλαι γάρ,
 « ὥς εἴκοι, κατὰ τοῦ κοινοῦ παντὸς Ἰουδαίων γένους
 « ταύτην ἔθετο τὴν ψῆφον ὁ Θεός, ὅσθ' ἡμᾶς τοῦ ζῆν
 30 « ἀπηλλάχθαι μὴ μέλλοντας αὐτῷ χεῖσθαι κατὰ τρό-
 « πον. Μὴ γὰρ αὐτοῖς ὑμῖν ἀνάπτει τὰς αἰτίας,
 « μηδὲ χαρίζεσθε τοῖς Ῥωμαίοις, ὅτι πάντας ἡμᾶς ὁ
 « πρὸς αὐτοὺς πόλεμος διέφθειρεν. Οὐ γὰρ ἐκείνων
 « ἰσχυρὰ ταῦτα συμβέβηκεν, ἀλλὰ κρείττων αἰτία γενο-
 35 « μένη τὸ δοκεῖν ἐκείνοις νικᾶν παρόσχην. Ποῖοις
 « γὰρ ὅλοις Ῥωμαίων τεθνήκασι οἱ Καيسάρειαν Ἰου-
 « δαῖοι κατοικοῦντες, ἀλλὰ οὐδὲ μελλήσοντας αὐτοὺς
 « ἐκείνων ἀφίστασθαι, μεταξὺ δὲ τὴν ἐβδόμην ἑορτά-
 « ζοντας, τὸ πλῆθος τῶν Καيسαρέων ἐπιδραμόν, μηδὲ
 40 « χεῖρας ἀνταίρωντας ἅμα γυναῖξί καὶ τέχνους κατέσφα-
 « ξαν, οὐδὲ αὐτοὺς Ῥωμαίους ἐντραπέντες, οἱ μόνους
 « ὥς ἡμᾶς ἡγοῦντο πολεμίους τοὺς ἀφροσυχότας; Ἀλλὰ
 « φῆσει τις ὅτι Καيسαρεῦσιν ἦν αἰεὶ διαφορὰ πρὸς τοὺς
 « παρ' αὐτοῖς, καὶ τοῦ καιροῦ λαβόμενοι τὸ παλαιὸν
 45 « μῖσος ἀπεπλήρωσαν. Τί οὖν τοὺς ἐν Σκυθοπόλει
 « φῶμεν; ἡμῖν γὰρ ἐκεῖνοι διὰ τοὺς Ἑλλήνας πολεμεῖν
 « ἐτόλμησαν, ἀλλ' οὐ μετὰ τῶν συγγενῶν ἡμῶν Ῥω-
 « μαίους ἀμύνεσθαι. Πολλὸν τοίνυν ὠνήσεν αὐτοὺς ἢ πρὸς
 « ἐκείνους εὐνοία καὶ πίστις, ὑπ' αὐτῶν μέντοι πανοί-
 50 « κεςτὰ πικρῶς κατεφρονεῖσθαι, ταύτην τῆς συμμα-
 « χίας ἀμοιβὴν ἀπολαβόντες. Ἄ γὰρ ἐκείνους ὑφ'
 « ἡμῶν ἐκώλυσαν, ταῦθ' ὑπέμειναν ὥς αὐτοὶ δρᾶσαι
 « βελήσαντες. Μακρὸν ἂν εἴη νῦν ἰδίᾳ περὶ ἐκάστων
 « λέγειν. Ἵστε γὰρ ὅτι τῶν ἐν Συρίᾳ πόλεων οὐκ

« met convertamus ad sapientiae professores inter Indos.
 « Illi enim viri boni vivendi quidem tempus, quasi neces-
 « sarium quoddam naturae ministerium, inviti obeunt :
 « festinant autem animas corporum vinculis expedire; nul-
 « loque eos urgente aut exagitante malo, vitae immortalis
 « cupiditate aliis quidem se hinc discessuros esse prae-
 « cunt, nec est qui prohibeat quisquam; sed omnes beatos
 « eos appellantes, ad familiares suos singuli aliquid in man-
 « datis dant. Ita certam verissimamque animabus esse
 « inter se consuetudinem credunt. Ipsi autem mandatis
 « acceptis igni tradunt corpora, ut ab omni mortali coucre-
 « tioe purissimae segregentur animae, atque ita magna cum
 « laude moriuntur. Facilius enim ad mortem eos amicis-
 « simi prosequuntur quam aliorum hominum quisquam suos
 « cives in longissimam peregrinationem ituros : et se qui-
 « dem ipsos desunt, illos vero beatos praedicant, ut in
 « immortalium ordinem jam receptos. Non ergo nos pude-
 « bit, si ab Indis sapientia superemur, propriaque ignavi
 « leges patrias, quae omnibus hominibus aemulandae ve-
 « nerunt, turpiter dedecoremus? Verum esto quod contra-
 « riis institutis educati fuerimus, ut vitam summum esse
 « bonum crederemus, mortem vero calamitatem : attamen
 « tempus nos adhortatur eam bono animo ferre, ut qui Dei
 « voluntate et ex necessitate moriamur. Olim enim,
 « ut verisimile est, contra Judaeorum genus in universum
 « hoc decretum tulit Deus, ut mortem oppeteremus, qui
 « eo non eramus usuri propitio. Nam laud fas est
 « vobismetipsis causas adscribere, neque Romanis cou-
 « cedere, quod nos omnes assumpserit bellum contra
 « illos gestum. Non enim ex viribus illorum ista acci-
 « derunt : sed causa fortior interveniens illis praestitit
 « ut vincere viderentur. Quibus enim Romanorum armis
 « perempti erant, qui Caesaream incolebant Judaei, quos
 « tamen ne defecturos quidem ab illis, dum vero diem
 « septimum celebrarent, aggressa Caesarensium multitudo,
 « non repugnantes cum conjugibus ac liberis mactaverunt,
 « neque ipsos reveriti Romanos, qui sicuti nos eos tantum-
 « modo hostes judicabant qui defecerant? Sed dicet aliquis
 « Caesarensibus semper cum Judaeis apud ipsos fuisse
 « discordiam, captatque opportuno tempore vetus odium
 « exsaturasse. Quid ergo de Scythopolitanis dicemus?
 « nobiscum enim illi propter Graecos bellum gerere ausi
 « sunt, ac non cum consanguineis nostris Romanos ulcisci.
 « Multum vero his profuit sua erga illos benevolentia ac
 « fides : siquidem ab istis cum totis familiis acerbè truci-
 « di sunt, pro auxilio suo hanc gratiam consequuti. Nam
 « quae illos a vobis pati prohibuerunt, haec passi sunt, velut
 « ea ipsi committere voluissent. Longum foret, si velim
 « nunc separatim de singulis dicere. Nostis enim quod
 « Syriae civitatum nulla est quae non Judaeos in ipsa habi-

« ἴσταν ἦτις τοὺς παρ' αὐτῇ κατοικοῦντας Ἰουδαίους
 « οὐκ ἀνῆρχαν, ἡμῖν πλέον ἢ Ῥωμαῖοι ὄντας πολεμίους,
 « ὅπου γε Δαμασκηνοὶ μὴδὲ πρόφασιν εὐλογον πλάσαι
 « δυνήθέντες, φόνου μιαιωνάτου τὴν αὐτῶν πόλιν ἐνέ-
 5 « πλησαν, ὀκτακισχίλους πρὸς τοῖς μυρίοις Ἰουδαίους
 « ἕμα γυναιξὶ καὶ γενεαῖς ἀποσφάζαντες. Τὸ δὲ ἐν
 « Αἰγύπτῳ πλῆθος τῶν μετ' αἰκίας ἀνῆρημένων ἐξ πο-
 « μυριάδας ὑπερβαλεῖν ἐπυνθανόμεθα. Κάκεινοι μὲν
 « ἴσως ἐπ' ἄλλοτρίας γῆς οὐδὲν ἀντίπαλον εὐράμενοι
 11 « τοῖς πολεμίοις οὕτως ἀπέθανον, τοῖς δ' ἐπὶ τῆς οἰκίας
 « τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἀραμένοις ἀπασί τε
 « ἐλπίδα νίκης ἔχυρās παρσχεῖν δυναμένοις οὐχ ὑπῆρ-
 « ξε· καὶ γὰρ ὅπλα καὶ τεῖχη καὶ φρουρίων δυσάλωτοι
 « κατασκευαὶ καὶ φρόνημα πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθε-
 15 « ρίας κινδύνους ἀτρεστον πάντας πρὸς τὴν ἀπόστασιν
 « ἐπέτρωσεν. Ἀλλὰ ταῦτα πρὸς βραχὺν χρόνον ἀρκέ-
 « σαντα καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἡμᾶς ἐπάραντα, μεϊζόνων
 « ἀρχῇ κακῶν ἐφάνη. Πάντα γὰρ ἤλω καὶ πάντα
 « τοῖς πολεμίοις ὑπέτεσεν, ὥσπερ εἰς τὴν ἐκείνων εὐ-
 20 « κλειστέραν νίκην, οὐκ εἰς τὴν τῶν παρασκευασαμέ-
 « νων σωτηρίαν εὐτρεπισθέντα. Καὶ τοὺς μὲν ἐν ταῖς
 « μάχαις ἀποθνήσκοντας εὐδαιμονίζειν προσήκεν (ἀμυ-
 « νόμενοι γὰρ καὶ τὴν ἐλευθερίαν οὐ προέμενοι τεθνή-
 « κασι), τὸ δὲ πλῆθος τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις γενομένων τίς
 25 « οὐκ ἂν ἐλεήσειεν; ἢ τίς οὐκ ἂν ἐπειχθεῖ πρὸ τοῦ ταύ-
 « τὰ παθεῖν ἐκείνοις ἀποθανεῖν; ὣν οἱ μὲν στρεβλοῦ-
 « μενοι καὶ πύρρῃ καὶ μάστιγι αἰκίζόμενοι τεθνήκασιν,
 « οἱ δ' ἀπὸ θηρίων ἡμίθρωτοι πρὸς δευτέραν αὐτοῖς
 « τροφὴν ζῶντες ἐφυλάχθησαν, γέλωτα καὶ παιδιὰν τοῖς
 30 « πολεμίοις παρασχόντες. Ἐκείνων μὲν οὖν ἀθλιωτά-
 « τους ὑπολαπτέον τοὺς ἐτι ζῶντας, οἱ πολλάκις εὐχό-
 « μενοι τὸν θάνατον λαβεῖν οὐκ ἔχουσι. Ποῦ δ' ἢ
 « μεγάλη πόλις ἢ τοῦ παντός Ἰουδαίων γένους μητρό-
 « πόλις, ἡ τοσοῦτοις μὲν ἐρυμνῇ τεχνῶν περιδόλοις,
 35 « τοσαῦτα δ' αὐτῆς φρούρια καὶ μεγέθη πύργων προβε-
 « βλημένη, μόλις δὲ χωροῦσα τὰς εἰς τὸν πόλεμον
 « παρασκευάς, τοσαύτας δὲ μυριάδας ἀνδρῶν ἔχουσα
 « τῶν ὑπὲρ αὐτῆς μαχομένων; ποῦ γέγονεν ἡμῖν ἡ τὸν
 « Θεὸν ἔχειν οἰκιστὴν πεπιστευμένη; Πρόρριζος ἐκ βά-
 40 « θρων ἀνῆρπασται, καὶ μόνον αὐτῆς μνημεῖον ὑπολέ-
 « λειπται τὸ τῶν ἀνηρηκότων αὐτὴν στρατόπεδον, ἐτι
 « τοῖς λειψάνοις ἐποικούν. Πρεσβῦται δὲ δύστηνοι τῇ
 « σποδῷ τοῦ τεμένου παρακάθονται, καὶ γυναῖκες
 « ὀλίγα πρὸς ὕβριν αἰσχίστην ὑπὸ τῶν πολεμίων τετη-
 45 « ρημέναι. Ταῦτα τίς ἐν νῷ βαλλόμενος ἡμῶν καρτε-
 « ρήσει τὸν ἥλιον θρῆν, καὶ δύνῃται ζῆν ἀκινδύνως; τίς
 « οὕτω τῆς πατρίδος ἔχθρος, ἢ τίς οὕτως ἀνανδρός καὶ
 « φιλόφυχος, ὥς μὴ καὶ περὶ τοῦ μέχρι νῦν ζῆσαι με-
 « τανοεῖν; Ἀλλ' εἴθε πάντες ἐθετηθήμεν, πλὴν τὴν ἱερὰν
 50 « ἐκείνην πόλιν/ερσὶν ἰδεῖν κατασκαπτομένην πολεμίων,
 « πρὶν τὸν ναὸν τὸν ἅγιον οὕτως ἀνοσίως ἐξορωρυμένον.
 « Ἐπεὶ δὲ ἡμεῖς οὐκ ἀγεννῆς ἑλπίς ἐδουλόγησεν ὥς τάχα
 « που δυνήσεσθαι πολεμίους ὑπὲρ αὐτῆς ἀμύνεσθαι,
 « φρούρη δὲ γέγονε νῦν, καὶ μόνους ἡμᾶς ἐπὶ τῆς

« *tantes occiderit, nobis quam Romani magis inimicos :*
 « *siquidem Damasceni, quum ne causam quidem probabilem*
 « *ingere potuissent, civitatem suam caede maxime nefaria*
 « *oppleverunt, octodecim Judæorum millibus cum conju-*
 « *gibus ac familiis trucidatis. Eorum autem multitudinem*
 « *qui in Ægypto cum cruciatibus perempti sunt, æg-*
 « *ginta fere millium numerum excedere accipiebamus. Et*
 « *isti quidem fortasse in aliena terra, ubi nihil inve-*
 « *nerant quod hostibus sui in auxilium objicerent, ita*
 « *mortem obierunt : qui vero sua in terra bellum*
 « *contra Romanos susceperunt, et omnibus firmæ victo-*
 « *riæ spem præbere poterant, his non licuit : nam et*
 « *arma et muri et castellorum structuræ inexpugnabiles,*
 « *atque indeterriti spiritus ad pericula pro libertate subeun-*
 « *da, cunctos ad defectionem fortius animarunt. Verum*
 « *ista quum ad breve tempus valuissent, hosque ad spem*
 « *excitassent, majorum malorum visa sunt principium.*
 « *Omnia enim capta erant, omniaque hostibus succubue-*
 « *runt, quasi ut victoriam illis nobiliorem redderent, non*
 « *in salutem eorum a quibus exstructa erant apparata*
 « *fuisse. Et in prælio quidem morientes beatos prædi-*
 « *cari oportet (se quippe defendentes, nec prodita li-*
 « *bertate, interiere) : eorum vero multitudinis qui a Roma-*
 « *nis subjugati erant quis non misereatur? quive non, an-*
 « *tequam eadem patiatur ac illi, mori properet? quorum*
 « *quidam torti tamque igne quam verberibus cruciati perie-*
 « *re; alii vero semesi a bestiis, ut illis in victum iterum*
 « *objicerentur, vivi servati erant, ad risum lusumque fa-*
 « *ciendum hostibus. Et illorum quidem miserrimi habendi*
 « *sunt qui adhuc vivunt, quibus mori non accidit, quod*
 « *illis sæpe optatur. Ubi est autem illa magna civi-*
 « *tas, gentis Judæorum universæ metropolis, tantis qui-*
 « *dem murorum septis munita, tot vero in incensibus ca-*
 « *stella et magnas turres in propugnacula habens, bellique*
 « *apparatum vix capiens, et tot hominum myriadas pro*
 « *ipsa pugnantium complectens? quid de ea factum est,*
 « *quam Deum inhabitare credidimus? Radictus ex funda-*
 « *mentis evulsa est, id solum ejus monumentum relictum,*
 « *castra scilicet illorum a quibus excisa est jam reliquiis*
 « *ejus imposita. Senes vero infelices templi cineribus assa-*
 « *dent, et paucæ mulieres ad turpissimam injuriam ab*
 « *hostibus reservatæ. Hæc secum reputans quis nostrum*
 « *solem aspicere sustinebit, etiamsi vivere sine periculo*
 « *possit? quis inimicus adeo patriæ, quis tam imbellis, aut*
 « *parcus animæ, ut eum non poeniteat vel lucusque vixisse?*
 « *Atqui utinam omnes fuissetis mortui, priusquam illam*
 « *sacram civitatem hostium manibus excindi videremus,*
 « *priusquam templum tanta impietate funditus erui! Sed*
 « *quoniam spes non ignobilis nos lactavit, quod forte potue-*
 « *rimus pro ea hostes ulcisci, ea autem nunc evanuit, et nos*

« ἀνάγκης καταλείπει, σπεύσωμεν καλῶς ἀποθανεῖν
 « ἐλεῆσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναί-
 « κας, ἕως ἡμῖν ἔσται παρ' ἡμῶν αὐτῶν λαβεῖν τὸν
 « ἕλεον. Ἐπὶ μὲν γὰρ θάνατον ἐγεννήθημεν, καὶ τοὺς
 6 « ἐξ αὐτῶν ἐγεννήσαμεν, καὶ τοῦτον οὐδὲ τοῖς εὐδαιμο-
 « νοῦσιν ἔστι διαφυγεῖν· ὕβρις δὲ καὶ δουλεία καὶ τὸ
 « βλέπειν γυναῖκα εἰς αἰσχύνῃν ἀγομένης μετὰ τέκνων
 « οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις κακὸν ἐκ φύσεως ἀναγκαῖον, ἀλλὰ
 « ταῦτα διὰ τὴν αὐτῶν δειλίαν ὑπομένουσιν οἱ παρὸν
 10 « πρὸ αὐτῶν ἀποθανεῖν μὴ θελήσαντες. Ἡμεῖς δ' ἐπ'
 « ἀνδρεία μέγα φρονοῦντες Ῥωμαίων ἀπέστημεν, καὶ
 « τὰ τελευταῖα νῦν ἐπὶ σωτηρίᾳ προκαλουμένων ἡμᾶς
 « οὐχ ὑπεκούσαμεν. Τίνι τοίνυν οὐκ ἔστιν ὁ θυμὸς
 « αὐτῶν πρόδηλος, εἰ ζώντων ἡμῶν κρατήσουσιν;
 15 « Ἀθλοὶ μὲν οἱ νέοι τῆς ῥώμης τῶν σωμάτων εἰς πολλὰς
 « αἰκίας ἀρκέσοντες, ἀθλοὶ δ' οἱ παρηθηκότες, φέρειν
 « τῆς ἡλικίας τὰς συμφοράς οὐ δυναμένης. Ὁψεται
 « τις γυναῖκα πρὸς βίαν ἀγομένην, φωνῆς ἐπακούσεται
 « τέκνου, πατέρα βοῶντος χεῖρας δεδεμένον· ἀλλ' ἕως
 20 « εἰσὶν ἐλεύθεροι καὶ ξίφος ἔχουσι, καλὴν ὑπουργίαν
 « ἡμῖν ὑπουργήσάτωσαν. Ἀδούλωτοι μὲν ὑπὸ τῶν
 « πολεμίων ἀποθάνωμεν, ἐλεύθεροι δὲ μετὰ τέκνων καὶ
 « γυναικῶν τοῦ ζῆν συνεξέλθωμεν. Ταῦθ' ἡμᾶς οἱ
 « νόμοι κελεύουσι, ταῦθ' ἡμᾶς γυναῖκες καὶ παῖδες
 25 « ἱκετεύουσι. Τούτων τὴν ἀνάγκην Θεὸς ἀπέσταλκε,
 « τούτων Ῥωμαῖοι τάναντία θέλουσι, καὶ μὴ τις ἡμῶν
 « πρὸ τῆς ἀλώσεως ἀποθάνῃ δεδοίκασι. Σπεύσωμεν
 « οὐν ἀντὶ τῆς ἐπιζόμενης αὐτοῖς καθ' ἡμῶν ἀπολαύ-
 « σεως ἐκπληξιν τοῦ θανάτου καὶ θαῦμα τῆς τολμῆς
 30 « καταλιπεῖν. »

ΚΕΦ. Θ'.

Ἔτι γε βουλόμενον αὐτὸν παρακαλεῖν πάντες ὑπε-
 τέμοντο, καὶ πρὸς τὴν πράξιν ἠπειγόντο, ἀνεπισχέτου
 τινὸς ὁρμῆς πεπληρωμένοι, καὶ δαιμονῶντες ἀπῆσαν,
 ἄλλος πρὸ ἄλλου φάσσαι γλγχομένους, καὶ ταύτην ἐπί-
 35 δειξιν εἶναι τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς εὐβουλίας νομίζοντες,
 τὸ μὴ τις ἐν ὑστάτοις γενόμενος ὀρθῆναι· τοσοῦτος
 αὐτοῖς γυναικῶν καὶ παιδῶν καὶ τῆς αὐτῶν σφαγῆς
 ἔρωσ ἐνέπεσεν. Καὶ μὴν οὐδ' ὥσπερ ἂν τις ὥθη τῇ
 πράξει προσιόντες ἡμιβλύνησαν, ἀλλ' ἀτενῆ τὴν γνώ-
 40 μιν διεφύλαξαν, ὅταν ἔσχον τῶν λόγων ἀκροώμενοι,
 τοῦ μὲν οἰκείου καὶ φιλοστόργου πάθους ἅπασι παρα-
 μένοντος, τοῦ λογισμοῦ δ' ὥς τὰ κράτιστα βεβουλευ-
 κότος τοῖς φιλάτοις ἐπικρατοῦντος. Ὁμοῦ γὰρ ἡ-
 σπάζοντο γυναῖκας περιπτυσσόμενοι καὶ τέκνα προσηγ-
 45 καλίζοντο, τοῖς ὑστάτοις φιλήμασιν ἐμψύμενοι καὶ
 δακρύοντες, ὁμοῦ δὲ, καθάπερ ἄλλοτρίαις χερσὶν ὑπουρ-
 γούμενοι, συνετέλουν τὸ βούλευμα, τὴν ἐπίνοιαν ὧν
 πείσονται κακῶν ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενόμενοι παρα-
 μύθιον τῆς ἐν τῷ κταίνεῖν ἀνάγκης ἔχοντες. Καὶ πέ-
 50 ρας οὐδεὶς τηλικούτου τολμήματος ἦττων ὑβρήθη, πάν-
 τες δὲ διὰ τῶν οἰκειοτάτων διεξῆλθον. Ἀθλοὶ τῆς ἀνάγ-
 κης, οἷς αὐτοχειρὶ γυναῖκας τὰς αὐτῶν καὶ τέκνα

« solos subdidit necessitati, pulchre mori festinemus : nos-
 « trimet ipsi misereamur et conjugum et liberorum, dum no-
 « bis licet nobismetipsi misericordiam adhibere. Ad mortem
 « namque et ipsi geniti sumus, et ii quos ex nobis genuimus,
 « eamque fugere ne fortunati quidem possunt : injuria vero
 « et servitus et videre conjuges ad turpitudinem duci cum
 « liberis, non est malum hominibus ex naturæ necessitate
 « profectum, sed ista præ timiditate sua perferunt qui
 « ante eos mori quum licuit noluere. Nos autem animi for-
 « titudine valde elati a Romanis defecimus, et postremo
 « nunc illis ad salutem hortantibus non paruimus. Cui
 « igitur non manifesta est illorum ira, si nos vivos subju-
 « gare potuerint? Miserandi quidem adolescentes erunt,
 « quorum corporis vires ad multos sufficient cruciatus :
 « miserandi autem provectiores, quorum ætas calamitates
 « ferre non poterit. Videbit alius conjugem ad vim patien-
 « dam abductam; alius manibus revinctis vocem filii pa-
 « trem implorantis exaudiet : sed dum liberæ sunt et gla-
 « dios habent, pulchrum ministerium nobis præbeant. Ex-
 « pertes quidem servitutis hostium moriamur; in libertate
 « vero una cum liberis et conjugibus vita decedamus. Hæc
 « nobis leges præcipiunt, hæc a nobis conjuges ac liberi
 « deprecantur. Horum necessitatem Deus injecit, his con-
 « traria Romani volunt, et ne quis nostrum ante excidium
 « pereat metuunt. Festinemus igitur eis, pro sperata po-
 « tiundi nostri voluptate, stuporem ex morte et admira-
 « tionem relinquere ex audacia. »

CAP. IX. (XXXV.)

Ipsam, quum in adhortatione pergere vellet, omnes inter-
 pellabant, et effrenato quodam impetu pleni ad rem agen-
 dam festinabant, daemone quoque afflati abierunt, alius alium
 prævenire cupiens, hoc fortitudinis rectique consilii argu-
 mentum esse apertum existimantes, ne quis inter extremos
 conspiceretur : tantus eos et conjugum et liberorum et pro-
 priæ cædis amor invasit. Sed nec (id quod aliquis putaverit)
 retundebatur eorum impetus quum ad facinus accederent,
 sed eam fixam in animis servare sententiam, quam, quum
 dicta perciperent, habuerunt : proprio quidem et naturali
 afflatu cunctis permanente, cogitatione vero ista, quod
 optime liberis consulissent, prævalente. Simul enim cum
 amplexibus uxores salutabant, et liberos ulnis suis excipie-
 bant, oculis extremis cum fletu inhærentes : simulque, tan-
 quam manibus alienis jussa peragentes, volentes eos confi-
 gebant : malorum, quæ subditi hostibus passuri fuerunt,
 cogitationem habentes pro solatio necessitatis qua ad cædem
 adigebantur. Denique nemo inventus est qui tam immane
 facinus patrare non audebat; cuncti autem conjunctissi-
 mos transfixere. Miseri, quibus id necesse erat, quibus-
 que uxores suas atque liberos manibus suis occidere, ma-

κτείναι κακῶν ἔδοξεν εἶναι τὸ κουφότατον. Οὗτοι δὲ
τοῖνυν τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ὁδῶν οὐκέτι φέρον-
τες καὶ τοὺς ἀνρημένους νομίζοντες ἀδικεῖν, καὶ βρα-
χὺν αὐτοῖς ἐπὶ χρόνον ἐπὶκλήσῃσι, ταχὺ μὲν τὴν κτῆσιν
ἵπασαν εἰς ταῦτ' ὠρεῦσαντες, πῦρ εἰς αὐτὴν ἐνέβα-
λον, κλήρω δ' ἐξ αὐτῶν ἐλόμενοι δέκα τοὺς ἀπάντων
σφαγεῖς ἑσομένους, καὶ γυναῖκες τὴν αὐτὴν καὶ παῖσι
κειμένοις παραστρώσας καὶ τὰς χεῖρας περιβαλὼν πα-
ρεῖχον ἐτοίμους τὰς σφαγὰς τοῖς τὴν δύστηνον ὑπουργίαν
ἰκέλευσιν. Οἱ δὲ ἀτρέστως πάντας φονεύσαντες τὸν
αὐτὸν ἐπ' ἀλλήλοις τοῦ κλήρου νόμον ὥρισαν, ἔν' ὁ λα-
γὼν τοὺς ἐννέα κτεῖνας ἑαυτὸν ἐπὶ πᾶσιν ἀνέλη. Πάν-
τες οὕτως ἐθάρρουν ἑαυτοὺς μήτ' εἰς τὸ δρᾶν μήτ' εἰς
τὸ παθεῖν ἄλλος ἄλλου διαφέρειν. Καὶ τέλος οἱ μὲν
τὰς σφαγὰς ὑπέθεσαν, ὁ δ' εἰς καὶ τελευταῖος τὸ πλῆ-
θος τῶν κειμένων περιαθρήσας, μή πού τις ἐπὶ ἐν πολλῷ
φόνῳ τῆς αὐτοῦ λείπεται χειρὸς δεόμενος, ὥς ἔγνω
πάντας ἀνρημένους, πῦρ μὲν τοῖς βασιλείοις ἐνήψιν,
ἀθρόα δὲ τῇ χειρὶ δι' αὐτοῦ πᾶν ἔλασας τὸ ξίφος πλη-
σίον τῶν οἰκείων κατέπεσε. Καὶ οἱ μὲν ἐτεθνήκεισαν
ὑπειληφότες οὐδὲν ἔχον ψυχὴν ὑποχείριον ἐξ αὐτῶν
Ῥωμαῖοι καταλιπεῖν, ἔλαθε δὲ γυνὴ πρεσβυτίς καὶ
συγγενὴς ἐτέρα τις Ἑλεάζρου, φρονήσῃ καὶ παιδείᾳ
πλείστων γυναικῶν διαφέρουσα, καὶ πέντε παιδιὰ τοῖς
ὑπονόμοις, οἱ ποτὶν ἦγον ὕδωρ διὰ γῆς, ἐγκαταχυρῶ-
ναι, τῶν ἄλλων πρὸς τῇ σφαγῇ τὰς διανοίας ἐρόντων,
οἱ τὸν ἀριθμὸν ἦσαν ἐξήκοντα πρὸς τοῖς ἐνακχοσίοις,
γυναικῶν ἅμα καὶ παίδων αὐτοῖς συναριθμουμένων.
Καὶ τὸ πάθος ἐπράχθη πεντεκαίδεκάτῃ Ξανθικοῦ
μηνός.

(ΑΓΓ'.) β'. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μάχην ἐπὶ προσδοκῶντες
ὑπὸ τῇ ἑω διασκευασάμενοι, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν χωμάτων
ἐφόδους ταῖς ἐπιβάθρας γεφυρώσαντες, προσβολὴν
ἐποίουν. Βλέποντες δ' οὐδένα τῶν πολεμίων, ἀλλὰ
δεινὴν πανταγρόθεν ἐρμύην, καὶ πῦρ ἐνδον καὶ σιωπὴν,
ἀπόρως εἶχον τὸ γεγονός συμβαλεῖν· καὶ τέλος ὥς εἰς
ἄφρονισ βολῆς ἡλάλασαν, εἰ τινα τῶν ἐνδον προκαλέσαιντο.
Τῆς δὲ βοῆς αἰσθησὶς γίνεται τοῖς γυναῖκοις, καὶ τῶν
ὑπονόμων ἀναδῦσαι τὸ πραχθέν, ὥς εἶχε, πρὸς τοὺς
Ῥωμαῖους ἐμήνουν, πάντα τῆς ἐτέρας ὥς ἐλέχθη τε
καὶ τίνα τρόπον ἐπράχθη σαφῶς ἐκδιηγουμένης. Οὐ
μὲν ῥαδίως αὐτῇ προσεῖχον τῷ μεγέθει τοῦ τομήμα-
τος ἀπιστοῦντες, ἐπεχείρουν τε τὸ πῦρ σβεννύναι, καὶ
ταχέως ὁδὸν δι' αὐτοῦ τεμόντες τῶν βασιλείων ἐντὸς
ἐγένοντο. Καὶ τῷ πλῆθει τῶν πεφονευμένων ἐπιτυ-
χόντες, οὐχ ὥς ἐπὶ πολεμίοις ἤσθησαν, τὴν δὲ γενναί-
τητα τοῦ βουλευμάτος καὶ τὴν ἐν τοσούτοις ἀτρεπτον
ἐπὶ τῶν ἔργων θαύμασαν τοῦ θανάτου καταφρόνησιν.

ΚΕΦ. Ι'.

Τοιαύτης δὲ τῆς ἀλώσεως γενομένης ἐπὶ μὲν τοῦ
στρατοῦ καταλείπει φυλακὴν ὁ στρατηγός, αὐτὸς δὲ
μετὰ τῆς δυνάμεως ἀπῆλθεν εἰς Καισάρειαν. Οὐδὲ
γὰρ ὑπελείπετό τις τῶν κατὰ τὴν χώραν πολεμίων,

lorum videbatur esse levissimum. Isti igitur dolorem ex
iis quæ perpetrarunt non jam ferentes, et interfectos læsos
existimantes, si vel brevissimum tempus eis forent super-
stites, statim quidem, quum opes universas congessissent,
ignem eis injiciunt; et decem viris sorte delectis a quibus
omnes maclarentur, quum singuli se juxta conjuges ac libe-
ros humi jacentes prostravissent, eosque complexibus te-
nuissent, sine mora jugulum dabant illis, qui miserum mi-
nisterium obibant. Isti autem, intrepide cunctis occisis,
eandem sortis legem alii erga alios statuerunt, ut, cui id
sorte evenerat, novem sociis interfectis semet super omnes
occideret. Ita omnes sibi confidebant, ut neque in audendo
neque in sustinendo facinore alius alii præstaret. Et ad
extremum ceteri quidem jugula supposuerunt, unus vero
isque novissimus, multitudine jacentium circumspecta, ne
quis forte in multa cæde superesset qui suæ manus egeret,
ut intellexit omnes occisos, regiam incendit, valida vero
manu adacto per totum corpus ense, inprope suos occidit. Et
illi quidem perierunt, nihil credentes animam habens ex nu-
mero suo Romanis subditum reliquisse: latuit autem una
mulier grandæva et alia quædam Eleazari cognata, doctrina
et sapientia plerisque mulierum præstans, et quinque pueri
in cuniculis, qui aquam sub terra potui ducebant, abditi,
quum alii cædibus occupatas mentes haberent, qui erant
noningenti numero et sexaginta cum mulieribus simul ac
pueris. Atque hæc calamitas accidit quinto decimo die
Xanthici mensis.

(XXXVI.) 2. Romani autem adhuc pugnam exspectantes,
mane sub armis stantes, et ab aggeribus scalarum pontibus
junctis, impetum faciebant. Quum autem hostium nemi-
nem cernerent, sed circumquaque magnam solitudinem,
ignemque intus et silentium, illos quid factum esset conji-
cere fugiebat; tandemque ululatum, velut ad impulsum
arietis, dederunt, si quem forte intus provocarent. Clamo-
rem autem senserunt mulierculæ, atque, e cuniculis emer-
sæ, factum Romanis ut erat indicarunt, altera earum qua-
liter omnia dicta fuerint et quomodo gesta narrante manifeste.
Non tamen facile illi auscultabant, ausus magnitudini pa-
rum credentes, ignemque exstinguere conabantur, et per
hunc secta via cito regiam ingressi sunt. Quumque in cæ-
sorum multitudinem incidissent, non ut de hostibus gau-
dio gestiebant, sed generosum virorum consilium inque tot
numero, qui intrepidum facinus patrarent, mortis contem-
ptum sunt admirati.

CAP. X. (XXXVII.)

Facto autem ad hunc modum excidio, in castello quidem
præsidium dux relinquit, ipse vero cum exercitu Cæsaream
profectus est. Nec enim quisquam supererat in illa regione
hostium, sed jam tota ex bello longo fuerat subversa,

ἀλλ' ἤδη πᾶσα οἷα μακροῦ τοῦ πολέμου κατέστραπτο, πολλοῖς καὶ τῶν ἀπωτάτω κατοικοῦντων αἰσθῆσιν καὶ κινῶνουν ταραχῇ παρασπόντος. Ἐτι δὲ καὶ περὶ Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ μετὰ ταῦτα συνέβη πολλοὺς Ἰουδαίων ἀποθανεῖν. Τοῖς γὰρ ἐκ τῆς στάσεως τῶν σικαρίων ἐκεῖ διαφυγεῖν δυνήθεισιν οὐκ ἀπέχρη τὸ σώζεσθαι, πάλιν δὲ καινότεροις ἐνεγείρουν πράγμασι καὶ πολλοὺς τῶν ὑποδεξαμένων ἐπειθον τῆς ἐλευθερίας ἀντιποιῆσθαι, καὶ Ῥωμαίους μὲν μηδὲν κρείττους αὐτῶν ὑπολαμβάνειν, Θεὸν δὲ μόνον ἡγεῖσθαι δεσπότην. Ἐπεὶ δ' αὐτοῖς τῶν οὐκ ἀφανῶν τινες Ἰουδαίων ἀντέβηκινον, τοὺς μὲν ἀπέσφαζαν, τοῖς δ' ἄλλοις ἐνέκειντο πρὸς τὴν ἀπόστασιν παρακαλοῦντες. Ὅρωντες δ' αὐτῶν τὴν ἀπόνοιαν οἱ πρωτεύοντες τῆς γερουσίας οὐκέτ' ἀσφαλὲς αὐτοῖς ἐνόμιζον περιορᾶν, ἀλλὰ πάντας ἀθροίσαντες εἰς ἐκκλησίαν τοὺς Ἰουδαίους ἤλεγχον τὴν ἀπόνοιαν τῶν σικαρίων, πάντων αἰτίους ἀποφαινοντες ἐκείνων τῶν κακῶν « καὶ νῦν ἔρασαν αὐτοὺς, ἐπεὶ περ οὐδὲ πεφευγότες τῆς σωτηρίας ἔλπιδα βεβαίαν ἔχουσι (γνωσθέντας γὰρ ὑπὸ Ῥωμαίων εὐθὺς ἀπολεῖσθαι), τῆς αὐτοῖς προσηκούσης συμφορᾶς ἀναπιμπλάναι τοὺς μηδενὸς τῶν ἀμαρτημάτων μετασχόντας. » Φυλάσσεσθαι τοίνυν τὸν ἐξ αὐτῶν ὀλεθρον τὸ πλῆθος παρεχάλουν, καὶ περὶ αὐτῶν πρὸς Ῥωμαίους ἀπολογήσεσθαι τῇ τούτων παραδόσει. Συνιδόντες οὖν τοῦ κινδύνου τὸ μέγεθος ἐπέστησαν τοῖς λεγομένοις, καὶ μετὰ πολλῆς δρμῆς ἐπὶ τοὺς σικαρίους ᾤξαντες συνήρπαζον αὐτούς. Τῶν δ' ἑξακόσιοι μὲν εὐθὺς ἐάλωσαν, ὅσοι δ' εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰς ἐκεῖ Θύβας διέφυγον, οὐκ εἰς μακρὰν. συληφθέντες ἐπανήχθησαν· ἐφ' ὧν οὐκ ἔστιν ὅς οὐ τὴν καρτερίαν καὶ τὴν εἴτε ἀπόνοιαν εἴτε τῆς γνώμης ἰσχύιν χρητὴν οὐ κατεπλάγη. Πάσης γὰρ ἐπ' αὐτοὺς βασάνου καὶ λύμης τῶν σωματικῶν ἐπινοηθείσης, ἐφ' ἐν τούτῳ μόνον, ὅπως αὐτῶν Καίσαρα δεσπότην ὁμολογήσωσιν, οὐδεὶς ἐνέδωκεν, οὐδ' ἐμέλλησεν εἰπεῖν, ἀλλὰ πάντες ὑπερτέραν τῆς ἀνάγκης τὴν αὐτῶν γνώμην διεφύλαξαν, ὥσπερ ἀναισθήτοις σώμασι, χαιρούσῃ μονονουχί τῇ ψυχῇ τὰς βασάνους καὶ τὸ πῦρ δεχόμενοι. Μάλιστα δ' ἡ τῶν παιδῶν ἡλικία τοὺς θεωμένους ἐξέπληξεν· οὐδὲ γὰρ ἐκείνων τις ἐξενικήθη Καίσαρα δεσπότην ἐξονομάσαι. Τοσοῦτον ἄρα τῆς τῶν σωματικῶν ἀσθενείας ἡ τῆς τὸλμης ἰσχύς ἐπεκρατεῖ.

β'. Λούπος τότε διώκει τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ περὶ τοῦ κινήματος τούτου Καίσαρι κατὰ τάχος ἐπέστειλεν. Ὁ δὲ τῶν Ἰουδαίων τὴν ἀκατάπαυστον ὑφ' ὧν ἡμενος νεωτεροποιῶν καὶ δέισας μὴ πάλιν εἰς ἐν ἀθρόοι συλλεγῶσι καὶ τινες αὐτοῖς συνεπισπάσωνται, προσέταξε τῷ Λούπῳ τὸν ἐν τῇ Ὀνίῳ καλουμένην νεὼν καθελεῖν τῶν Ἰουδαίων. Ἡ δὲ ἔστιν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ διὰ τοιαύτην αἰτίαν ὠκίσθη τε καὶ τὴν ἐπὶ κλησὶν ἔλαβεν. Ὀνίας Σίμωνος υἱὸς, εἷς τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀρχιερέων, φεύγων Ἀντίοχον τὸν Συρίας βασιλέα πολεμῶντα τοῖς Ἰουδαίοις, ἦκεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Καὶ

quod in causa erat ut multos, etiam loca procul remota inco-
lentes, perturbatio attingeret ac periculum. Præterea etiam
Alexandriæ in Ægypto postea accidit ut multi Judæorum
cæderentur. Istos enim ex sicariorum factione, qui illic
effugium assequi potuerunt, non satis erat in tuto esse;
verum iterum novas res moliebantur, et multis hospi-
tum suorum persuadebant ut se in libertatem assererent,
et Romanos quidem nihil ipsis meliores putarent, Deum
vero pro solo domino haberent. Quum autem Judæorum qui-
dam non ignobiles iis adversarentur, eos quidem occiderunt,
ceteris vero instabant ad defectionem eos stimulantibus. Il-
lorum autem vecordiam et amentiam quum viderent sena-
tus primores, haud amplius sibi tutum esse arbitrabantur
rem negligere; sed, Judæis omnibus ad concionem voca-
tis, sicariorum temeritatem arguebant, illos omnium ma-
iorum causam esse demonstrantes: « et nunc, aiebant,
illos, quoniam ne quum fugissent quidem certam spem salutis
habere videantur (a Romanis etenim cognitos statim per-
ituros esse), sibi debita calamitate replere eos qui nullius
fuissent delicti participes. » Populum itaque hortabantur
ut exitium ab illis caverent, atque semet illorum traditione
Romanis excusarent. Intellecta igitur periculi magnitudine
dictis paruerunt, multoque impetu in sicarios facto eos
corripiebant. Illorumque sexcenti statim capti sunt;
quotquot vero in Ægyptum Thebasque illius regionis effu-
gerant, non multo post comprehensi reductique sunt:
quorum non est qui animi duritiam, sive desperatio sive
voluntatis pertinacia sit dicenda, non obstupuerit. Nam
omni genere tormentorum et corporis vexatione in eos
excogitata ob hoc solummodo, ut Cæsarem dominum
agnoscerent, nemo cessit, neque id dicere velle visus est;
sed omnes animos necessitate superiores conservarunt, ut
qui corporibus sensu carentibus, animabus tantum non
lætitiæ gestientibus cruciatus ignemque susciperent. Maxime
autem puerorum ætas spectatores obstupescit: nam ne
ab illorum quidem ullo exprimi potuit ut Cæsarem domi-
num appellarent. Usque adeo corporum infirmitati præ-
valebat audaciæ vis.

2. Lupus tunc Alexandriam administrabat, et hunc mo-
tum illico per literas Cæsari significavit. Ille autem Judæos
a rebus novis molientiis nunquam cessaturos esse suspi-
cans, veritusque ne rursus in unum congregarentur et
quosdam sibi adjungerent, præcepit Lupo ut templum
Judæorum, in ea regione exstructum quæ Oniæ regio di-
citur, demolitum iret. Est autem illa in Ægypto, et ex hu-
jusmodi causa condita est nomenque habuit. Onias Si-
monis filius, unus e pontificibus Hierosolymitanis, fugiens
Antiochum regem Syriæ cum Judæis bellum gerentem,
Alexandriam venit. Quumque eum humaniter excepisset

δεξαμένου Πτολεμαίου φιλοφρόνως αὐτὸν, διὰ τὴν πρὸς Ἀντίοχον ἀπέχθειαν, ἐφ' ὅσον αὐτῷ ποιήσιν τὸ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος, εἰ πεισθῇ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις. Ποιήσιν δὲ τὰ δυνατὰ τοῦ βασιλέως βολογῆσαντος ἤξιωσεν ἐπιτρέπειν αὐτῷ νεῶν τέ που τῆς Αἰγύπτου κατασκευάσασθαι καὶ τοῖς πατρίοις ἔθεισι θεραπεύειν τὸν Θεόν· οὕτω γὰρ Ἀντιόχῳ μὲν ἐτι μᾶλλον ἐκπολεμώσεσθαι τοὺς Ἰουδαίους, τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεῶν πεπορθηκότι, πρὸς αὐτὸν δ' εὐνοϊκωτέρως ἔξειν καὶ πολλοὺς ἐπ' ἀδείᾳ τῆς εὐσεβείας ὡς αὐτὸν συλλεγήσεσθαι.

γ'. Πεισθεὶς Πτολεμαῖος τοῖς λεγομένοις δίδωσιν αὐτῷ χώραν ἑκατὸν ἐπὶ τοῖς ὀγδοήκοντα σταδίοις ἀπέχουσαν Μέμφεως. Νομὸς δ' οὗτος Ἡλιουπόλεως καλεῖται, ἐνθα φρούριον κατασκευασάμενος Ὀνίας τὸν μὲν ναὸν οὐχ ὅμοιον ὠκοδόμησε τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις, ἀλλὰ πύργῳ παραπλήσιον, λίθων μεγάλων εἰς ἐξήκοντα πήχεις ἀνεστηκότα, τοῦ βωμοῦ δὲ τὴν κατασκευὴν πρὸς τὸν οἶκον ἐξεμιμήσατο καὶ τοῖς ἀναθημασιν ὁμοίως ἐκόσμησε, χωρὶς τῆς περὶ τὴν λυχνίαν κατασκευῆς. Οὗ γὰρ ἐποίησε λυχνίαν, αὐτὸν δὲ χαλκευσάμενος τὸν λύχνον χρυσῶν ἐπιφαίνοντα σέλας χρυσῆς ἀλύσειας ἐξεκρέμασε. Τὸ δὲ τέμενος πᾶν ὅπῃ πλίνθῳ περιετείχιστο, πύλας ἔχον λιθίνας. Ἀνῆκε δὲ καὶ χώραν πολλήν ὁ βασιλεὺς εἰς χρημάτων πρόσδοτον, ὅπως εἴη καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀφθονία, καὶ τῷ Θεῷ πολλὰ τὰ πρὸς τὴν εὐσέβειαν. Οὐ μὴν Ὀνίας ἐξ ἰγυῶς γνώμης ταῦτα ἐπραττεν, ἀλλ' ἦν αὐτῷ φιλονεικία πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίους ὀργὴν τῆς φυγῆς ἀπομνημονεύοντι· καὶ τοῦτο τὸ ἱερὸν ἐνόμιζε κατασκευάσας εἰς αὐτὸ περισπάσειν ἀπ' ἐκείνων τὸ πλῆθος. Ἐγγόνει δὲ τις καὶ παλαιὰ πρόρρησις ἔτεσι που πρόσθεν ἑξακοσίοις· Ἡσαΐας ὄνομα τῷ προαγορεύσαντι τοῦδε τοῦ ναοῦ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ γεννησομένην ὑπ' ἀνδρὸς Ἰουδαίου κατασκευὴν. Τὸ μὲν οὖν ἱερὸν οὕτως ἐτεποίητο.

δ'. Λούπος δ' ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἡγεμὼν, τὰ παρὰ Καῖσαρος λαβὼν γράμματα καὶ παραγεγόμενος εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ τινα τῶν ἀναθημάτων ἐκφορήσας, τὸν ναὸν ἀπέκλεισε. Λούπου δὲ μετὰ βραχὺ τελευτήσαντος Παυλίνου διαδεξάμενος τὴν ἡγεμονίαν οὔτε τῶν ἀναθημάτων οὐδὲν κατέλιπε (πολλὰ γὰρ διηπειλῆσε τοῖς ἱερεῦσιν, εἰ μὴ πάντα προκομίσαιεν) οὔτε προσιέναι τῷ τέμνει τοὺς θρησκεύειν βουλομένους ἀφῆκεν, ἀλλ' ἀποκλείσας τὰς πύλας ἀπρόσιτον αὐτὸ παντελῶς ἐποίησεν, ὥς μὴδ' ἴχνος ἐτι τῆς εἰς τὸν Θεὸν θεραπείας ἐν τῷ τόπῳ καταλιπεῖν. Χρόνος ἦν εἰς τὴν ἀπόκλεισιν τοῦ ναοῦ γεγονώς ἀπὸ τῆς κατασκευῆς ἔτη τρία καὶ τεσσαράκοντα καὶ τριακόςια.

ΚΕΦ. ΙΑ'.

Ἡψατο δὲ καὶ τῶν περὶ Κυρήνην πόλεων ἡ τῶν σικαρίων ἀπόνους καθάπερ νόσος. Διαπεσὼν γὰρ εἰς αὐτὴν Ἰωνάθης, πονηρότατος ἄνθρωπος καὶ τὴν τέχνην

Ptolemæus, propter suas cum Antiocho inimicitias, aiebat se illi in societatem adjuncturum esse Judæorum gentem, si dictis suis obtemperare vellet. Rege autem affirmante, se omnia quæ fieri possunt facturum esse, rogavit ille ut sibi permetteret in aliqua Ægypti parte templum ædificare, et more patrio Deum colere: ita enim fore ut Judæi ad bellum acrius excitarentur contra Antiochum, qui templum apud Hierosolyma vastaverat, et propensiore in ipsum animo essent, adeoque multos ex religionis libertate ad se colligeret.

3. Quibus verbis inductus Ptolemæus ei regionem concedit centum et octoginta stadiis a Memphi distantem. Illa autem erat in præfectura quæ dicitur Heliopolitana, ubi Onias, castello exstructo, templum quidem dispar Hierosolymitano ædificavit, sed turri quidem non dissimile, saxis ingentibus ad sexaginta cubitos erectum: fecit autem ut aræ fabrica Hierosolymitanam referret, et donariis similiter exornavit, præterquam quod lychnuchum non ita fabricavit. Lychnuchum enim non fecit, sed quum ipsum lychnum aureum fabrefecisset, jubaris luce radiantem, de aurea catena suspendit. Totum vero circa templum spatium cocto latere circumdedit, saxæas portas habens. Sed et rex ei permisit magnum agri modum ad pecuniæ reditus, ut sacerdotibus esset copia et Deo multa suppeditarentur ad cultum ipsius necessaria. Non tamen Onias sana voluntate hæc faciebat: sed erat ei, propter fugæ memorem iracundiam, contentio cum Judæis Hierosolyma habitantibus; atque hoc templo ædificato, arbitrabatur ad id multitudinem se esse allecturum. Atque olim fuerat prædictio quædam ante annos sexcentos, vate cui nomen Esaias prædicente hujus templi futuram in Ægypto constructionem a viro Judæo. Et templum quidem ita fuerat exstructum.

4. Lupus autem præses Alexandriæ, quum literas ab Imperatore accepisset et ad templum advenisset, nonnullis donariis ablatis templum clausit. Verum, Lupo non multo post mortuo, Paulinus, qui ei successit in imperio, neque donariorum quicquam reliquit (vehementer enim sacerdotibus comminatus est nisi omnia protulissent) neque Deum colere volentibus permisit ad templum adire; sed clausis foribus ipsum omnino inaccessum fecit, ut ne vestigium quidem cultus divini in loco superesset. Fluxerant a templi condita usque ad tempus quo clausum erat, anni trecenti quadraginta tres.

CAP. XI. (XXXVIII.)

Dementia vero et furor sicariorum, veluti morbi contagium, Cyrenen quoque urbesque circa eam invasit. Nam quum Jonathas, vir improbissimus et arte textor, eo evasisset,

υφάντης, οὐκ ὀλίγους τῶν ἀπόρων ἀνέπεισε προσέχειν αὐτῷ, καὶ προήγαγεν εἰς τὴν ἔρημον, σημεία καὶ φάσματα δεῖξιν ὑπισχυόμενος. Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἐλάνθανε ταῦτα διαπραττόμενος καὶ φενακίζων, οἱ δὲ τοῖς ἀξιώμασι προύχοντες τῶν ἐπὶ τῆς Κυρήνης Ἰουδαίων τὴν ἔξοδον αὐτοῦ καὶ παρασκευὴν τῇ τῆς Πενταπόλεως Λιβύης ἡγεμόνι Κατύλλῳ προσαγγέλλουσιν. Ὁ δ' ἰππέας τε καὶ πεζοὺς ἀποστείλας βραδίῳ ἐκράτησεν ἀνόπλων. Καὶ τὸ μὲν πλεόν ἐν χερσὶν ἀπώλετο, τινὲς δὲ καὶ ζωγρηθέντες ἀνήχθησαν πρὸς τὸν Κάτυλλον. (ΛΘ'.) Ὁ δ' ἡγεμὼν τοῦ βουλευμάτος Ἰωνάθης τότε μὲν διέφυγε, πολλῆς δὲ καὶ λίαν ἐπιμελοῦς ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώραν ζητήσεως γινομένης, ἦλκε καὶ πρὸς τὸν ἡγεμόνα ἀναχθεὶς αὐτῷ μὲν ἐμνηχανᾶτο τῆς τιμωρίας ἀπαλλαγὴν, τῷ Κατύλλῳ δὲ ἔδωκεν ἀρορμὴν ἀδικημάτων. Ὁ μὲν γὰρ τοὺς πλουσιωτάτους τῶν Ἰουδαίων ἄλεγε καταψευδόμενος, διδασκάλους αὐτῷ τοῦ βουλευμάτος γεγονέναι.

β'. Προθύμως δὲ τὰς διαβολὰς ἐκείνος ἐξεδέχετο, καὶ τῷ πράγματι πολὺν ὄγκον περιετίθει, μεγάλα προστραγωδῶν, ἵνα δὴ ὁδεῖε καὶ αὐτὸς Ἰουδαϊκὸν τινα πόλεμον κατωρθωκέναι. Τὸ δὲ δὴ τούτου χαλεπώτερον, πρὸς γὰρ τῷ πιστεύειν βραδίῳ ἔτι καὶ διδασκαλὸς ἦν τῶν σικαρίων τῆς ψευδολογίας. Κελεύσας γοῦν αὐτὸν ὀνομάσαι τινὰ τῶν Ἰουδαίων Ἀλέξανδρον, ᾧ πάλαι προσκεκρουκὺς φανερόν ἐξηγνόχει τὸ μῖσος, τὴν τε γυναῖκα τὴν ἐκείνου Βερενίκην ταῖς αἰτίαις συνεμπλέξας, τοὺς μὲν πρῶτον ἀνέλεν, ἐπὶ δ' αὐτοῖς ἅπαντας τοὺς εὐπορίᾳ χρημάτων διαφέροντας ὁμοῦ τρισχίλους ἐφόνευσεν ἄνδρας. Καὶ ταῦτα πράττειν ἐνόμιζεν ἀσφαλῶς, ὅτι τὰς οὐσίας αὐτῶν εἰς τὰς τοῦ Καίσαρος προσόδους ἀνελάμβανεν.

γ'. Ὅπως δὲ μὴδ' ἀλλαγῷ τινες τῶν Ἰουδαίων ἐλέγξωσιν αὐτοῦ τὴν ἀδικίαν, πορρωτέρω τὸ ψεῦδος ἐξέτεινε, καὶ πείθει τὸν Ἰωνάθην καὶ τινὰς τῶν ἀμα ἐκείνῳ συνελημμένων, νεωτερισμοῦ κατηγορίαν ἐπιφέρειν τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τε καὶ Ῥώμῃ τῶν Ἰουδαίων δοκιμωτάτοις. Τούτων εἰς τῶν ἐξ ἐπιβουλῆς αἰτίας ὁνέτων ἦν Ἰώσηπος ὃ ταῦτα συγγραψάμενος. Οὐ μὴν κατ' ἐλπίδα τῷ Κατύλλῳ τὸ σκευώρημα προεχώρησεν. Ἦκε μὲν γὰρ εἰς τὴν Ῥώμην τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην ἄγων δεδεμένους, καὶ πέρας ὤρετο τῆς ἐξετάσεως εἶναι τὴν ἐπ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ γενομένην ψευδολογίαν. Οὐρεσπασιανὸς δὲ, τὸ πρᾶγμα ὑποπτεύσας, ἀναζητεῖ τὴν ἀλήθειαν, καὶ γνοὺς ἄδικον τὴν αἰτίαν τοῖς ἀνδράσι ἐπενεγμένην, τοὺς μὲν ἀφίησι τῶν ἐγκλημάτων Τίτου σπουδασάντος, δίκην δ' ἐπέθηκεν Ἰωνάθῃ τὴν προσήκουσαν. Ζῶν γὰρ κατεκαύθη, πρότερον αἰκισθεὶς.

δ'. Κατύλλῳ δὲ τότε μὲν ὑπῆρξε, διὰ τὴν πράσνῃα τῶν αὐτοκρατόρων, μὴδὲν πλεόν ὑπομεῖναι καταγνώσεως. Οὐκ εἰς μακρὰν δὲ νόσῳ καταληφθεὶς πολυτρόπῳ καὶ δυσίᾳ τῳ χαλεπῶς ἀπαλλάττεται, οὐ τὸ σῶμα μόνον κολαζόμενος, ἀλλ' ἦν ἡ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ

pauperum et indigentium non paucis, ut ipsi se adjungerent, persuasit, et in desertum eduxit, promittens se signa ipsis et apparitiones ostensurum. Et ceteros quidem hæc agendo atque fallendo latebat: qui vero inter Judæos Cyrenenses dignitate præstabant, ejus protectionem et apparatus Catullo Pentapolitanæ Libyæ præsi annunciant. Ille autem, equitibus et peditibus missis, inermes facile superavit: et major quidem pars manibus interiit, nonnulli autem vivi capti ad Catullum perducti sunt. (XXXIX.) Auctor autem consilii Jonathas tunc quidem effugit; multum vero ac diligenter per omnem quæsitus regionem, captus est; adductusque ad Catullum, sibi quidem id confecit ut supplicium effugeret, Catullo autem ansam ad maleficia præbuit. Ille enim Judæorum locupletissimos falso insimulans, auctores sibi hujus consilii illos extitisse dicebat.

2. Catullus autem calumnias istas alacriter amplectebatur, remque valde cumulabat et adaugebat, tragicis etiam verbis multum exaggerans, ut scilicet ipse bellum aliquod Judaicum confecisse videretur. Et, quod hoc atrocius est, præter eam credulitatem, sicarios eandem calumniam edocebat. Denique quum hoc ei jussisset, ut Judæum quendam Alexandrum nominaret (cum quo, olim ei infensus, apertas exercuerat similitates), et uxorem ejus Berenicen criminationibus implicuisset, hos quidem primo occidit; deinde omnes pecuniarum copia pollentes ad tria virorum millia simul trucidavit. Et hæc secure facere arbitrabatur, quod eorum patrimonia rebus Cæsaris adjungeret.

3. Ne vero vel alibi degentium quisquam Judæorum ejus iniquitatem redargueret, etiam longius mendacium propagavit: ac Jonathæ, nonnullisque aliis qui cum eo comprehensi fuerant, persuadet ut novarum rerum accusationem inferrent probatissimis Judæorum apud Alexandriam Romamque degentium. Horum autem, qui insidiosæ delati sunt, unus erat Josephus qui hæc scripsit. Non tamen Catullo ita ut speraverat cessit machinatio. Nam Romam quidem venit, Jonatham ceterosque vinctos ducens; finemque arbitrabatur quæstionis esse calumniam apud ipsum ac per ipsum conflata. Vespasianus autem, rem suspicatus, in veritatem inquisivit: compertoque injustam hominibus illatam accusationem, illos quidem Titi studio criminibus sibi objectis solvit; pœnam vero, quam commertuit, in Jonatham statuit. Vivus enim combustus est, verberibus ante mulcatus.

4. Catullo autem tunc quidem ob lenitatem Imperatorum contigit ut nihil amplius reprehensionis experiretur. Verum non multo post, multiplici morbo et insanabili correptus, ægre vita discedit, non corpore tantum cruciatus, sed graviore animi morbo affectus. Terroribus enim exagita-

νόσος βαρυτέρα. Δείμασι γὰρ ἑξεταράττετο καὶ συν-
εχῶς ἀνεβόα βλέπειν εἰδῶλα τῶν ὑπ' αὐτοῦ πεφονευ-
μένων ἐφεστηχότα· καὶ κατέχειν ἑαυτὸν οὐ δυνάμενος
ἐξήλλετο τῆς εὐνῆς ὡς βασάνων αὐτῷ καὶ πυρὸς προσ-
5 φερομένων. Τοῦ δὲ κακοῦ πολλὴν ἀεὶ τὴν ἐπίδοσιν
λαμβάνοντος, καὶ τῶν ἐντέρων αὐτῷ κατὰ διάβρωσιν
ἐκπεσόντων, οὕτως ἀπέθανεν, οὐδενὸς ἤττον ἑτέρου τῆς
προνοίας τοῦ Θεοῦ τεκμήριον γενόμενος ὅτι τοῖς πονη-
ροῖς δίκην ἐπιτίθουσιν.

10 ε'. Ἐνταῦθα τῆς ἱστορίας ἡμῖν τὸ πέρας ἐστίν, ἣν
ἐπηγγειλάμεθα μετὰ πάσης ἀκριβείας παραδώσειν τοῖς
βουλομένοις μαθεῖν τίνα τρόπον οὗτος ὁ πόλεμος Ῥω-
μαίοις πρὸς Ἰουδαίους ἐπολεμήθη. Καὶ πῶς μὲν ἡρ-
μήνευται τοῖς ἀναγνωσομένοις κρίνειν ἀπολελείφω,
15 περὶ τῆς ἀληθείας δ' οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι θαρρῶν λέγειν
ὅτι μόνης ταύτης παρὰ πᾶσαν τὴν γραφὴν ἐστοχασά-
μην.

batur et crebro clamabat, se videre umbras eorum quos
peremerat sibi obversari : quumque se ipsum continere non
potuisset, lecto exsiliabat, tanquam tormenta ei adhibita
essent et ignis. Malo autem continuo valde ingravescente,
ejusque intestinis per corrosionem defluentibus, ita mortem
occubuit, non minus illustre quam alius quisquam divinæ
in puniendis scelestis providentiæ exemplum factus.

5. Hic nobis est finis historiæ, quam cum omni diligen-
tia nos tradituros polliciti sumus scire cupientibus quem-
admodum hoc bellum a Romanis cum Judæis gestum fuerit.
Et qualis sit quidem dictio, lectorum esto judicium : de
veritate autem confidenter dicere non cunctabor, hanc solam
per omnia quæ scripsi mihi fuisse propositam.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

INDEX

NOMINUM ET RERUM.

(A. J. Antiquitates Judaicae. — B. J. Bellum Judaicum. — C. A. Contra Apionem. — V. J. Vita Josephi. — M. De Maccabæis.)

A.

- Aaron*, Moysis frater, A. J. II, 15, 2. Pontifex maximus constituitur Dei jussu, III, 8, 1. Ejus filii quatuor, *ibid.* Pontificatus ei a Deo bis confirmatur, IV, 4, 2 sq. Moritur in Arabia, 4, 7. Cf. XX, 11.
- Abaneth*, zona sacerdotum, A. J. III, 7, 2.
- Abaris* (*Abarim*), mons Palæst., A. J. IV, 8, 49.
- Abarus*, Aseri f., A. J. II, 7, 4.
- Abassarus*, Persa, Syriae et Phœniciae praefectus, A. J. XI, 1, 3; 4, 4; 6.
- Abba*, mensis apud Judæos, qui Atheniensibus est Hecatombeon, A. J. IV, 4, 7.
- Abbarus*, judex apud Tyrios, C. A. I, 21.
- Abdagases*, Parthorum dux, A. J. XVIII, 9, 4.
- Abdastratus*, Tyriorum rex, C. A. I, 18.
- Abdeelus*, Ismaeli f., A. J. I, 12, 4.
- Abdemon*, Tyrius, A. J. VIII, 5, 3.
- Abdemonus*, Tyrius, C. A. I, 17, 18.
- Abdenago*. V. Azarias.
- Abdon*, e tribu Ephraimitide, Eloni in imperio apud Judæos succedit, A. J. V, 7, 15.
- Abela*, urbs Palæst., A. J. VIII, 13, 7.
- Abellana*, urbs Palæst., A. J. VIII, 12, 4.
- Abelmachea*, urbs Palæst., a Joabo obsidetur, A. J. VII, 11, 8.
- Abelus*, Adami f., a Cai fratre interficitur, A. J. I, 2, 1.
- Abenerus*, Neri f., Sauli dux, A. J. VI, 6, 6. Ejus opera Jebosthus post Sauli mortem rex constituitur, VII, 1, 3. A Jebostho offensus ad Davidem deficit, I, 4. A Joabo interficitur, 1, 5.
- Abennerigus*, Spasinæ Castri rex, Samachonem filiam Izatæ nuptum dat, A. J. XX, 2, 1.
- Abesace*, Davidis concubina, A. J. VII, 14, 3; VIII, 1, 2.
- Abesalomus*, Davidis ex Machama f., A. J. VII, 1, 4. Ob fratris cædem in exilium pellitur, postea a patre revocatur, 8, 1 sqq. Populi benevolentiam captat et patrem regno ejicere annititur, 9, 1 sqq. Ejus exercitus funditur, ipse in arbore suspensus a Joabo interficitur, 10, 2. Ejus cæsaries pulcherrima, 8, 5.
- Abesarus*, urbs Palæst., A. J. VI, 13, 8.
- Abessæus*, Davidis nepos, Joabi frater, A. J. VII, 1, 3; cf. 10, 1; 11, 2. Idumæos vincit, 5, 4. Davidi vitam servat, 12, 1. Vir magnæ fortitudinis, 12, 4.
- Abia*, Samueli f. rempublicam ipsius curæ a patre commissam pessime administrat, A. J. VI, 3, 2.
- Abia*, Roboami f. ex Machana, A. J. VII, 8, 5. VIII, 10, 1. Patri succedit, VIII, 10, 4. Ab Hieroboamo bello lacessitur; ante praelium omnes Judæos, amicos et hostes, alloquitur, 11, 2. Hieroboamum fundit fugatque, 11, 3. Non multo post moritur, *ibid.*
- Abia*, uxor Achazæ regis, A. J. IX, 12, 3.
- Abias*, Arabum rex, inita cum Adiabænorum primoribus societate, contra Stazem, eorum regem expeditionem fecit, A. J. XX, 4, 1. Vincitur; semet ipsum interficit, *ibid.*
- Abiatharus*, Abimelechi f., A. J. VI, 12, 8. Pontifex constituitur a Davide, VII, 5, 4; cf. VII, 9, 2; 9, 7. Cum Adonia facit, qui regnum affectat, 14, 4. A Solomone pontificatu privatur, VIII, 1, 3.
- Abibatus*, Tyriorum rex, A. J. VIII, 5, 3. C. A. I, 17; 18.
- Abida*, Asani Judæorum regis uxor, A. J. VIII, 12, 6.
- Abiezeres*, Phineesis f., pontificatum obtinet post patris mortem, A. J. V, 11, 5.
- Abigæa*, Nabali uxor, Davidem in maritum ira incensum placat; post mariti mortem Davidi nubit, A. J. VI, 13, 7 sqq. VII, 10, 1.
- Abila*, urbs Perææ, A. J. IV, 8, 1; V, 1, 1; XII, 3, 3. A Romanis capitur, B. J. IV, 7, 6.
- Abila Lysaniæ*, urbs Syriae, prius ad Lysaniæ dynastiam pertinebat, a Claudio Cæsare Agrippæ M. tribuitur, A. J. XIX, 5, 1.
- Abilamarodachus*, Nabuchodonosori f., Babyloniorum rex, A. J. X, 11, 2.
- Abimaelus*, Juctæ f., A. J. I, 6, 4.
- Abimelechus*, Gararorum rex, Sarram, Abrami uxorem, corrumpere cupiens, a Deo pœna afficitur, A. J. I, 12, 1. Abramo agrorum suorum partem cedit, *ibid.* Jacobum Gararis benigne excipit, sed mox ei inimicus redditur, 18, 2. Amicitiam cum eo renovat, 18, 3.
- Abimelechus*, Gedeonis f., fratribus præter Joathamum omnibus occisis, tyrannidem occupat, A. J. V, 7, 1. Joatham auctore, Sicimis expellitur, 7, 3. Sicima rediit omnesque incolas cædit, 7, 4. Thebas expugnat; frusto molæ ictus perit, 7, 5.
- Abimelechus*, pontifex, a Saulo cum tota sua familia occiditur, A. J. VI, 12, 1; 12, 4.
- Abinadabus*, sub Solomone regionis maritimæ praefectus, A. J. VIII, 2, 3.
- Abiramus*, Moysis adversarius, A. J. IV, 2, 2; 3, 1; cf. M. 3.
- Abisæus*, Sarniæ Davidis sororis f., A. J. VI, 13, 9.
- Abitaala*, Davidis uxor, A. J. VII, 1, 4.
- Abius*, Aaronis f., A. J. III, 8, 1; 8, 7.
- Abramus*, Tharri f., Sarram Aranis filiam uxorem ducit; cum patre ex Chaldaea in Mesopotamiam migrat, A. J.

- 1, 5, 5. Hoc factum est mille viginti annis ante templum exstructum, VIII, 3. 1. Ex Mesopotamia in Chanaanem contendit; Lotum, fratris f., adoptat, I, 7, 1. Abrami sententia de Deo deque universo, *ibid.* Fame Chanaanem premente, in Ægyptum migrat, 8, 1. Cf. B. J. V, 9, 4. Ægyptios arithmetica et astronomia instituit, A. J. I, 8, 2. In Chanaanem reversus, loca montibus adjacentia occupat; Chabrone domicilium collocat, 8, 3. Sodomitis opitulans, Assyrios praelio vincit, 10, 1 sqq. Ex Agara ancilla Ismaelum procreat, 10, 4. Dei jussu se ipsum et suos circumcidit, 10, 5. Dei angeli ei nuntiant, Sarram ei filium parituram esse, 11, 1. Gerara profisciscitur; Abimelechus ei agrorum suorum partem cedit, 12, 1. Isaacus ex Sarra ei nascitur, 12, 2. Agaram cum Ismaelo domo sua expellit, 12, 3. Isaacum pro victima Deo offert, Deus ei parit, 13, 1 sqq. Sarra mortua Chaturam in matrimonium ducit, ex qua sex filios procreat, 14 et 15. Moritur, 17.
- Abrami domus**, vicus regionis Damascenæ, A. J. I, 7, 2.
- Absalomus**, Mattathiae pater, A. J. XIII, 5, 7.
- Absalomus**, Aristobuli avunculus, a Pompeio capitur, A. J. XIV, 4, 4.
- Absalomus**, Manahemi sectator, B. J. II, 17, 9.
- Abuma**, urbs Palæst., A. J. X, 5, 2.
- Accaron** (Acaron), urbs Palæst., una ex quinque civitatibus potentioribus Palestinorum, A. J. VI, 1, 2. Cf. V, 1, 22; V, 2, 4; V, 3, 1; VI, 2, 3; IX, 2, 1, XIII, 4, 4.
- Ace**, urbs Phœnic., postea Ptolemais vocata, A. J. IX, 14, 2.
- Aencheres I**, Ægypti rex, C. A. I, 15.
- Aencheres II**, Ægypti rex, C. A. I, 15.
- Aencheres**, Ægypti regina, C. A. I, 15.
- Achabarorum petra** (Achabare), in Galil. superiori, munitur, B. J. II, 20, 6. V. J. 37.
- Achabus**, Amarini f., Israelitarum rex, A. J. VIII, 12, 5. Iezabelam, Tyrionum regis filiam uxorem ducit, ejusque deos colit, 13, 1. Ab Elia vate reprehenditur, 13, 5. Occiso Nabutho iterum ab Elia reprehensus facinora sua expiare studet, 13, 8. Bis ab Adado, Syriæ rege, bello petitus superior discedit, 14, 1. Adado vitam concedit, 14, 4. Cum Josaphato, Judææ rege, Adadam aggressus vincitur et occiditur, 15, 3 sqq. Septuaginta ejus liberi Jehu jussu interficiuntur, IX, 5.
- Achaia**, regio Græciæ, B. J. I, 26, 4; III, 1, 3.
- Achamon**, prætor urbanus sub Achabo rege, A. J. VIII, 15, 4.
- Acharus**, Zebedæ f., prædæ Deo consecratæ partem surripit, A. J. V, 1, 10 sqq. Furto obiecto occiditur, 1, 15.
- Achazes**, Judæorum rex, Jothami f., a Syris et Israelitis cladibus afficitur, A. J. IX, 12, 1. Cum Assyriis societatem init contra Israelitas, 12, 3. Syrorum et Assyriorum deos colit; regnat sedecim annos, *ibid.*
- Achemæus**, pater Iessami, A. J. VII, 12, 4.
- Achiabus**, Herodis M. consobrinus, Alexandræ consilium regnum occupandi regi prodit, A. J. XV, 7, 8. Herodem prohibet ne manus sibi inferat, XVII, 7; cf. B. J. I, 33, 7. Romanos adjuvat in Judæis seditiosis coercendis post mortem Herodis, A. J. XVII, 10, 4; 10, 10. B. J. II, 4, 1; 5, 3.
- Achiala**, Amasæ regis uxor, Ozise mater, A. J. IX, 10, 2.
- Achias**, pontifex, A. J. VI, 6, 2.
- Achias**, vates, Hieroboamo regnum vaticinatur, A. J. VIII, 7, 7. Alterum ejus de Hieroboami stirpe et de tota Israelitarum gente vaticinium, VIII, 11, 1. Cf. X, 4, 4.
- Achiba**, Ezechie uxore, Manassæ mater, A. J. X, 3, 1.
- Achilaus**, Davidis actuarius, A. J. VII, 11, 8.
- Achilus**, Josaphati pater, A. J. VII, 5, 4.
- Achima**, Davidis uxor, A. J. VI, 13, 10.
- Achimanus**, Berzelai f., A. J. VII, 11, 4.
- Achimas**, Sadoci f., pontifex, A. J. VII, 9, 2; 10, 4; X, 8, 6.
- Achimelechus**, pontifex, v. *Abimelechus*.
- Achina**, Davidis uxor, A. J. VII, 1, 4.
- Achinadabus**, sub Solomone Galilæam administrat, A. J. VIII, 2, 3.
- Achitobus**, Arophæi f., pontifex, A. J. VI, 6, 2; VIII, 1, 3.
- Achitophelus**, cum Abesalomo seditionem movet contra Davidem, A. J. VII, 9, 2 sqq. Abesalomo suadet ut Davidem interimat, 9, 6. De Abesalomi successu desperans semet ipsum interficit, 9, 8.
- Achoni**, Hierosolymita nobilis, A. J. XI, 5, 4.
- Achrathus**, eunuchus, A. J. XI, 6, 7.
- Acme**, Livie Augusti conjugis serva ab Antipatro sollicitatur ad struendas Salomæ Herodis sorori insidias, A. J. XVII, 5, 7. B. J. I, 32, 6. Ejus ad Herodem literæ, *ibid.* Ab Augusto morte mulctatur, A. J. 7. B. J. 33, 7.
- Acmon**, Palæstinus ex genere gigantum, A. J. VII, 12, 1.
- Acra**, pars Hierosolymorum urbis, describitur, B. J. V, 4, 1. A Romanis capitur et incenditur, VI, 6, 3. Cf. I, 1, 5.
- Acraballa** (Acraballæ), urbs Judææ, B. J. III, 3, 5.
- Acrabaten** toparchia, una ex undecim Judææ topp., A. J. XII, 8, 1. B. J. II, 20, 4; III, 3, 5; IV, 9, 3. A Vespasiano capitur, B. J. IV, 9, 9.
- Actipus**. V. *Arce*.
- Actium**, urbs Græciæ, B. J. I, 20, 1. Actiaca pugna, A. J. XV, 5, 1 sqq.; 6, 1.
- Acusilaus**, Argivus, quando vixerit, C. A. I, 2. Multa apud Hesiodum castigat, 1, 3. Laudatur, A. J. I, 3, 9.
- Ada**, Lamechi uxor, A. J. I, 2, 2.
- Ada**, Helonis fil., Esavi uxor, A. J. I, 18, 4.
- Adadus**, Damasci et Syriæ rex, a Davide vincitur, A. J. VII, 5, 2. Ejus posterii per decem ætates regnarunt, idem omnes nomen habentes, *ibid.*
- Adadus**, Damasci et Syriæ rex societate inita cum triginta duobus regibus, expeditionem facit contra Achabum, Israelitarum regem, A. J. VIII, 14, 1. Clade afficitur, 14, 2. Israelitas iterum adortus iterum vincitur; Achabus ei vitam concedit, 14, 3 sq. Postea ab Achabo bello petitus superior discedit, 15, 5 sqq. Joramum adortur, Samariam obsidet; ejus exercitus a Deo terrore percussus fugit, IX, 4, 4 sq. Ab Azælo occiditur, 4, 6. Post mortem tamquam deus colitur, *ibid.* Cf. VII, 5, 2.
- Adadus**, Syriæ rex, bello lacessitur a Joaso, A. J. IX, 8, 7.
- Adæus**, Syriæ præf. sub Xerxe I, A. J. XI, 5, 6.
- Adamus**, a Deo ex limo creatur, A. J. I, 1, 2. Quot annos ante templum exstructum creatus sit, A. J. VIII, 3, 1. Quid nomen significet, I, 1, 2. Paradiso expellitur, 1, 4. Ejus liberi, 2, 3. Quot annos vixerit, 3, 3.
- Adar**, ultimus anni mensis apud Judæos, Macedonibus Dystrus appellatur, A. J. IV, 8, 49; XI, 6, 2; 12, 4, 7; XII, 10, 5.
- Adasa**, vicus Judææ, B. J. I, 1, 6. Triginta stadiis a Bethoro distat, A. J. XII, 10, 5.
- Addida**, (Adida), oppidum Judææ, A. J. XIII, 6, 4; 15, 2. A Vespasiano occupatur, B. J. IV, 9, 1.
- Aderus**, Idumæus, in Idumæorum internecione fuga elapsus ad Pharaonem Ægypti regem confugit, A. J. VIII, 7, 6. Syriæ partem occupat et Judæam infestat, *ibid.*
- Adiabene**, regio Assyriæ, A. J. XX, 2, 3. B. J. II, 16, 4.

- Adiabenorum rex Monobazus et post eum Izates, *A. J.* XX, 2. 1. sqq.
- Adonias, Davidis filius quartus, *A. J.* VII, 1, 4. Regnum affectat, 14, 4. Solomo ei ignoscit, 14, 6. Abisacen in matrimonium petit, VIII, 1, 2. A Banaja Solomonis jussu occiditur, 1, 3.
- Adonibezecus, Bezecenorum rex, a Judæis vincitur, *A. J.* V, 2, 2.
- Adora, urbs Idumææ, ab Hyrcano capitur, *A. J.* XIII, 9, 1. Cf. XIII, 6, 4; 15, 4.
- Adoraim, urbs Judææ, a Roboamo condita, *A. J.* VIII, 10, 1.
- Adoramus, Thæni f., *A. J.* VII, 5, 4. Tributis exigendis a Solomone præfectus, VIII, 2, 9.
- Adoreus, urbs Judææ, *B. J.* 1, 8, 4.
- Adramelechus, Senacheribi Assyriæ regis f., ob patris cædem in exilium pellitur, *A. J.* X, 1, 5.
- Adrazarus, rex Sophenes, a Davide vincitur, *A. J.* VII, 5. 1. Cf. VIII, 7, 6.
- Adria, sive mare Adriaticum, *V. J.* 3.
- Adytum tabernaculi describitur, *A. J.* III, 6, 4. Adytum templi Hierosol. *A. J.* VIII, 3, 3.
- Adullana, urbs Judææ, *A. J.* VI, 12, 3.
- Æbulius, campi magni præf. expeditionem facit contra Josephum Fl., *V. J.* 24.
- Ægæ, urbs Macedon., *A. J.* XI, 8, 1.
- Ægistha, Davidis uxor, *A. J.* VII, 14, 4.
- Ægla, Davidis uxor, *A. J.* VII, 1, 4.
- Ægyptus, *Ægyptii*. Ægyptus a Judæis Mestre vocatur, *A. J.* 1, 5, 2. Unde nomen habeat, *C. A.* 1, 15. Omni ex parte locorum natura bene munita est, *B. J.* IV, 10, 5. Incolarum numerus, *B. J.* II, 16, 4. Romæ frumentum suppeditat, *B. J.* IV, 10, 5. — Ægyptii ab Abramo arithmetica et astronomia instituuntur, *A. J.* 1, 8, 3. Omnes Ægypti reges a Minæo usque ad eum qui Solomonis socer fuit, Pharaothæ dicti sunt; cur?, *A. J.* VIII, 6, 2. Per septem annos abundantia totidemque sterilitatis Ægyptus a Josepho prudenter administratur, *A. J.* 6, 1 sq. Exteri undique in eam conflunt ad frumentum coemendum, *ibid.* Jacobus cum tota sua progenie in Ægyptum migrat, 7, 1 sqq. Fame in Ægypto grassante, omnes agri a rege coemuntur, postea ea conditione incolis redduntur, ut quinta pars frugum regi solvatur, 7, 7. Israelitæ inhumaniter ab Ægyptiis tractantur, 9. Hycsos Ægyptum occupant, *C. A.* 1, 14. A Tuthmosi expelluntur, *C. A.* 1, 15. Enumerantur reges, qui post Tuthmasin regnarunt, *ibid.* Ægyptus infestatur ab Æthiopibus; Moyses eos repellit, *A. J.* II, 10. Decem plagis affligitur, quod Israelitis venia recusatur in patriam redeundi, *A. J.* II, 14. Israelitæ, duce Moysæ, ex Ægypto discedunt; Ægyptii qui eos persequuntur, maris Rubri fluctibus obruti pereunt, 15, 3 sqq. Sub rege Soa Ægyptii societatem jungunt cum Israelitis contra Assyrios, *A. J.* IX, 13, 1. A Senacheribo bello petuntur, X, 1. Expeditionem faciunt in Asiam sub Nechaone totamque Syriam sibi subjiciunt, X, 5. A Nabuchodonosoro inde repelluntur, 6. A Babylonis identidem funduntur, 7, 3; 9, 5. A Cambyse Persarum rege subiguntur XI, 2, 2. Ægyptus a Ptolemæo Lagi f. occupatur, XII, 1. *V. Ptolemæos*. — Ægyptii antiquissimis jam temporibus res suas literis mandabant, *C. A.* 1, 6. Quando in Græcorum notitiam venerint, I, 12. Judæis semper infensi, I, 13; cf. I, 24. Pudenda circumcidunt secundum Herodotum, 1, 22. Ægyptios nemini unquam servisse contendit Apion, Josephus contra, eos nunquam fuisse liberos, II, 11.
- Ægyptus. Cf. *Sethosis*.
- Ælana, Arabiæ urbs, ad mare Rubrum sita, *A. J.* VIII, 6, 4.
- Ælius Gallus, Ægypti præfectus, *A. J.* XV, 9, 3.
- Æmilia, Romæ tribus, *A. J.* XIV, 10, 19.
- Æmilius secundus, magister equitum, *B. J.* II, 19, 17.
- Æmilius, Regulus, conspirationis in Caligulam socius, *A. J.* XIX, 1, 3. sqq.
- Æneas, Antipatri f., ab Hyrcano Romam mittitur legatus, *A. J.* XIV, 10, 22.
- Æneas, *V. Arelas*.
- Æoles, a Judæis Elysæi vocantur, *A. J.* I, 6, 1.
- Ærines, Gadis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Æsomia (?), tribus Romæ, *A. J.* XIV, 10, 19.
- Æsopus, Alexandræ servus, *A. J.* XV, 3, 2.
- Æta, Judææ castellum, *A. J.* V, 8, 8.
- Æthiopia, Ægypto contermina, *A. J.* II, 10, 1. Æthiopes a semet ipsis et omnibus Asiæ populis Chusæi appellantur, *A. J.* I, 6, 2. Ægyptiis bellum inferunt; a Moysæ repelluntur, II, 10. A Romanis subiguntur, *B. J.* II, 16, 4. Æthiopes pudenda circumcidunt, *C. A.* 1, 22. Hic mos ex Ægypto ad eos pervenit, *A. J.* VIII, 10, 3.
- Æzelus, Juctæ f., *A. J.* I, 6, 4.
- Africa, ab Apheræ, Abrami f., denominata, *A. J.* I, 15.
- Agaba, urbs Palest., *A. J.* XIII, 16, 5.
- Agagus, rex Amalectarum, in horum internecone solus a Saulo servatur, sed Samueli hortatu interficitur, *A. J.* VI, 7, 2 sqq.
- Agalla, urbs Arabiæ, *A. J.* XIV, 1, 4.
- Agara, ancilla, Abramo parit Ismaelum, *A. J.* I, 10, 4.
- Agatharchides Cnidius scripsit de rebus gestis successorum Alexandri M., *A. J.* XII, 1. Refert Hierosol. a Ptolem. Lagi capta esse, *ibid.* Judæorum irrisor, *C. A.* 1, 22.
- Agathocles, archon Athen., *A. J.* XIV, 8, 5.
- Agesilaus, Spartanorum rex, *B. J.* II, 16, 4.
- Aggæus, templum Hierosol. sub Cyri regno reædificat, *B. J.* VI, 4, 8.
- Aggæus, vates, *A. J.* XI, 4, 6; 4, 7.
- Aggitha, Davidis uxor, *A. J.* VII, 1, 4.
- Agrippa (Marcus) consul, *A. J.* XIV, 16, 4. Ab Augusto in Asiam mittitur; Herodes eum adit Mitylenæ, *A. J.* XV, 10, 2. Denno in Asiam missus in Judæam venit, ubi magnifice ab Herode excipitur, XVI, 2, 1. Expeditionem in Bosporum facit, 2, 2. Intercedente Herode Judæis in Ionia habitantibus immunitatem confirmat multaque beneficia etiam in alias civitates confert, 2, 3 sqq. cf. XII, 3, 2. Romam redit, 3, 3. Ejus rescripta ad Ephesios et Cyrenæos de Judæis, 6, 4 sq.
- Agrippa Magnus, Aristobuli f., Herodis M. nepos, *B. J.* 1, 28, 1. Cypron, Phasæli fil., uxorem ducit; ejus liberi, *A. J.* XVIII, 5, 4. Romæ degens magna liberalitate ad inopiam redigitur, 6, 1. Post reditum in Judæam ab Antipa sustentatur, 6, 2. Deinde ad Flaccum, Syr. præf., se confert; Flaccus ab eo abalienatur Aristobuli opera, 6, 3. Ab omnibus desertus in Italiam rursus tendit, *ibid.* Antomæ et Casi amicitiam sibi conciliat, 6, 4. Ab Eutycho accusatus, a Tiberio in carcerem conjicitur, 6, 5 sq. Germani cujusdam de eo prædictio, 6, 7. Tiberio mortuo a Caio imperatore vinculis solvitur et Philippi tetrarchiæ rex constituitur, 6, 10. *B. J.* II, 9, 6. In Judæam redit, *A. J.* XVIII, 6, 11. Herodem apud Caium accusat, 7, 2. *B. J.* II, 9, 6. Herode in exilium acto, ejus tetrarchiam et opes a Caio accipit, *ibid.* Caio Claudio ad imperium evecto operam suam præstat, *A. J.* XIX, 4, 1 sqq. *B. J.* II, 11, 1 sqq. Claudius Agrippæ regno addit Judæam, Samariam, Libanum et Abilam urbem, *A. J.* 5, 1. *B. J.* 11, 5. In Judæam redit; catenam auream a Caio olim acceptam in templi thesauro deponit, *A. J.* 6, 1.

- Ejus in Hierosolymitanos liberalitas, 6, 3. Hierosolyma munitiora reddere cepit; sed a Claudio in hac re pergere vetatur, *A. J. 7*, 2. *B. J. 11*, 6. Comparatur cum Herode M., *A. J. 7*, 3. Ejus in Berytios munificentia, 7, 5. Tiberiade plures reges splendide exipit; hoc Marso, Syriae praef., suspectum est, 8, 1. Moritur Caesareæ post regnum septem annorum, 8, 2, ejus progenies, 9, 1.
- Agrippa**, Agrippæ M. ex Cypro f., *A. J. XVIII*, 5, 4. Romæ educatur, *XIX*, 9, 2. Eo tempore quo pater moritur adolescentulus admodum, ad regnum suscipiendum nondum idoneus, *ibid.* Pro Judæis apud Claudium intercedit, *XX*, 1, 1, 6, 3. Post Herodis avunculi mortem Chalcidias regnum obtinet, 5, 2. Claudius ei Philippi tetrarchiam tribuit, Chalcidem vero rursus adimit, *A. J. 7*, 1. *B. J. II*, 12, 8. Nero ejus regno addit Perææ et Galilææ partem, *A. J. 8*, 4. *B. J. 13*, 2. Hierosolymitis se invisum reddit, *A. J. 8*, 11. A Judæis apud Neronem accusatur, *ibid.* Caesaream Philippi Neroniadem appellat, Berytum ornamentis auct, *A. J. 9*, 4. Magna in exteros liberalitate offendit Judæos, *ibid.* Præscriptionibus suis de Levitis patria instituta violat, 9, 5. Alexandriam proficiscitur Alexandro Ægypti procuratori congratulatum, *B. J. II*, 15, 1. Hierosolyma reversus concionem habet apud populum, qua a bello adversus Romanos eum dehortatur, 16, 3 sqq. A Hierosolymitis contumelia affectus in regnum suum discedit, 17, 1. Optimatibus Hieros. exercitum auxilio mittit contra seditiosos, 17, 4. Legatione Hierosolyma missa iterum a bello Judæos dehortatur, 19, 3. Vespasiano auxilium mittit, *III*, 4, 2. Caesareæ Philippi Vespasianum laute excipit, 9, 7. Gamalam septem menses obsederat ante Vespasiani adventum, *IV*, 1, 1. A funditore lapide percutitur, 43. Post Neronis mortem Romam proficiscitur novum imperatorem salutatum, 9, 2. A Tyriis apud Vespasianum accusatur, *V. J. 74*. — Justus historicus Agrippæ ab epistolis est, *V. J. 65*. Agrippæ literæ ad Flavium Josephum, *ibid.* Cf. *C. A. 1*, 9.
- Agrippa**, Herodis amicus, *A. J. XV*, 9, 3; 10, 3. *B. J. I*, 20, 4; 21, 1.
- Agrippa**, Aristobuli f. ex Salome, *A. J. XVIII*, 5, 4.
- Agrippa**, Felicia Judææ procuratoris f. ex Drusilla, *A. J. XX*, 7, 2.
- Agrippa**, Flav. Josephi f., *V. J. 1*, 76.
- Agrippeum**, æcus in regia Herodis, *B. J. I*, 21, 1.
- Agrippias**. V. *Anthedon*.
- Agrippina**, primum Domitii Aenobarbi, deinde Claudii Cæsaris uxor, *A. J. XX*, 8, 1. Claudium veneno interficit, ipsa a Nerone fil. interficitur, 8, 2.
- Agrippinus**, Denetrii ex Mariamne f., *A. J. XX*, 7, 3.
- Ahion**, urbs Palæst., *A. J. VIII*, 12, 4.
- Aicamus**, pater Godoliæ, *A. J. X*, 9, 1.
- Ailath**, urbs Arabiæ prope mare Rubrum sita, ab Arsace capitur, *A. J. IX*, 12, 1.
- Aina**, urbs Judææ, a Jesu Naveni oppugnatur et capitur, *A. J. V*, 1, 12 sqq.
- Alani**, Scytharum gens, ubi sedes habeant, *B. J. VIII*, 7, 4. In Mediam et Armeniam irrumpunt sub regno Vespasiani, *ibid.*
- Albani**, populus Asiæ; Tiberius iis persuadere studet, ut Parthis bellum inferant, *A. J. XVIII*, 4, 4.
- Albinus**, Judææ procurator constituitur a Nerone, *A. J. XX*, 9, 1. Latrones debellat, 9, 2. Sed et ipse civium bona diripit et totam Judæarum gentem omni modo vexat, *B. J. II*, 14, 1. Ante discessum Judæorum gratiam sibi conciliare studet, *A. J. 9*, 5.
- Alcimus**, vocatus etiam Jacimus, ab Antiocho Eupat. pontifex constituitur, *A. J. XII*, 9, 7. Judam Maccab. apud Demetrium criminatur, 10, 1. Cum Juda de principatu contendit, 10, 3. A Demetrio auxilium petit contra Judam, 10, 3 et 4. Moritur, 10, 6.
- Alcyon**, medicus, *A. J. XIX*, 1, 20.
- Alexander Jannæus**, Hyrcani f., ab Aristobulo fratre in vincula conjicitur, *A. J. XIII*, 11, 1. *B. J. I*, 3, 1. Post fratris mortem, ab Alexandra (Salome) vinculis solvitur et rex constituitur, *A. J. 12*, 1. *B. J. 4*, 6. Ptolemaidem obsidet; metuens Ptolemæum Lathyr. obsidionem solvit, *A. J. 12*, 2 sqq. *B. J. 4*, 2. Cum Cleopatra Ægypti regina societatem jungit contra Ptolemæum, *A. J. 12*, 4. A Ptolemæo vincitur, 12, 5. Multas urbes in potestatem suam redigit; Gazæorum magnam stragem edit, *A. J. 13*, 3. *B. J. 4*, 2. Cladem accipit ab Obeda rege Arabiæ; Judæi contra eum seditionem movent, *A. J. 13*, 5. *B. J. 4*, 3 sq. A Demetrio Eucæro superatur, *A. J. 14*, 1. *B. J. 4*, 4 sq. Crudelissimum se præbet in Judæos iterum seditionem moventes, *A. J. 14*, 2. *B. J. 4*, 6. Ob crudelitatem Thracidas appellatur, *A. J. 14*, 2. Fossam ducit murumque erigit inde a Chabarbaba usque ad Jopicum mare, ut Antiochum Dionysum Judææ finibus arceat, *A. J. 15*, 1. *B. J. 4*, 7. Ab Areta vincitur, *A. J. 15*, 2. *B. J. 4*, 8. Essam, Gaulanam, Seleuciam, Antiochi vallem et Gamalam sibi subjicit, *A. J. 15*, 3. *B. J. 4*, 8. Ejus mors, *A. J. 15*, 5.
- Alexander**, Aristobuli Judæorum regis f., quum pater a Pompeio captus Romam abduceretur, fuga evadit, *A. J. XIV*, 4, 4. Judeam Romanis eripere conatur, *A. J. XIV*, 5, 2. *B. J. I*, 8, 4. A Gabinio vincitur, *ibid.* Regnum occupat; sed iterum victus a Gabinio regno dejicitur, *A. J. 6*, 2 sq. *B. J. 8*, 7. Jussu Pompeii a Scipione interficitur, *A. J. 7*, 4. *B. J. 9*, 2.
- Alexander**, Herodis M. f., juvenis a patre Romam mittitur, *A. J. XV*, 10, 1. In patriam eum reversum Salome et Pheroras apud Herodem calumniantur; Glaphyram Archelai Cappadocum regis filiam uxorem ducit, *A. J. XVI*, 1, 2; 3, 2. Antipater Herodis odium in Alexandrum ejusque fratrem Aristobulum incendere studet, *A. J. 4*, 1. *B. J. I*, 23, 1 sq. Alexander cum Aristobulo apud Cæsarem Octav. a patre accusatus, se suumque fratrem præclare defendit, *A. J. 4*, 1 sqq. *B. J. 23*, 3. Cæsar Alexandrum et Aristobulum in gratiam cum patre reducit, *A. J. 4*, 4. *B. J. 23*, 3. Pheroras eum contra patrem irritare studet, *A. J. 7*, 4. Alexander patris eunuchos pecunia corrumpit, *A. J. 8*, 1. *B. J. 24*, 7. Conjurat in patrem factæ suspectus in vincula conjicitur; Archelai regis opera patri reconciliatur, *A. J. 8*, 2 sqq. *B. J. 24*, 8; 25, 1 sqq. Ab Eurycle patri denuo suspectus redditur, *A. J. 10*, 1. *B. J. 26*, 1. sq. Quæstio in eum habetur, *A. J. 10*, 2 sqq. *B. J. 26*, 2 sqq. Cum Aristobulo fratre in carcerem conjicitur, *A. J. 10*, 5. *B. J. 26*, 4. A patre accusatur in concilio Beryti habito; capitis condemnatur, *A. J. 11*, 2 sq. *B. J. 27*, 2. Sebastæ strangulatur, *A. J. 11*, 6. *B. J. 27*, 6. Si quid criminis ei dari possit, *A. J. 11*, 7. Ejus liberis prospicit Herodes, *A. J. XVII*, 1, 2. *B. J. I*, 28, 2. Cf. *A. J. XVIII*, 5, 4.
- Alexander**, Alexandri f. ex Glaphyra, Herodis M. nepos, *B. J. I*, 28, 1; *A. J. XVIII*, 5, 4.
- Alexander Lysimachus**, Alabarcha Alexandriæ, Agrippæ regi pecuniam mutuo dat, *A. J. XVIII*, 6, 3. Philonis frater, 8, 1. Antonie procurator; a Caio Cæsare in vincula conjicitur, a Claudio dimittitur, *XIX*, 5, 1.
- Alexander**, Judeus Cyrenensis a Catullo e medio tollitur, *B. J. VII*, 11, 12.
- Alexander**, Dorothei f., *A. J. XII*, 8, 5.
- Alexander**, Iasonis f., *A. J. XII*, 8, 5.
- Alexander**, latro, *B. J. II*, 12, 4.

Alexander, Phasaeli f. ex Salampsione, Herodis M. nepos, A. J. XVIII, 5, 4.
Alexander, Theodori f., A. J. XIV, 10, 10; 10, 12.
Alexander Magnus, Philippo patri in regno succedit, A. J. XI, 8, 1. In Asiam ei trajicienti mare Pamphylium cedit viamque patefacit, A. J. II, 16, 5. Darium ad Granicum vincit, Asiam minorem sibi subicit, A. J. XI, 8, 1; 8, 3. Syria occupata, in Phoeniciam expeditionem facit; Tyrum et Gazam obsidet; Judæis dedicationem detractantibus iratus est, 8, 3. Sanaballetæ permittit ut templum in monte Garizin exstruat, 8, 4. Hierosolyma contendit; ejus somnium, 8, 4sq. Judæi ei obviam eunt supplices; templum adit, 8, 5. Judæis privilegia concedit, *ibid.* Samaritæ eadem ab eo petunt, 8, 6. In Ægyptum discedit, *ibid.* Alexandriæ partem Judæis assignat, C. A. II, 4. Babylone Beli templum instaurat, C. A. I, 22. Quando mortuus sit, *ibid.* Alexandro defuncto, ejus imperium dividitur, A. J. XI, 8, 7. Alexandri epistolæ, C. A. II, 4. Alexandri arma Elymaide servata, A. J. XII, 9, 1.
Alexander Balas, Antiochi Epiphanis f., Syriæ regnum occupare moliens Jonathan Judæorum principem sibi conciliare studet, A. J. XIII, 2, 1sq. Demetrium prælio vincit, 2, 4. Ptolemæi Philomet. filiam ducit uxorem, 4, 1. Ptolemæo per Ammonium insidias struit, 4, 6. Ptolemæus affinitatem cum Alexandro dirimit, 5, 7. Antiochia ejectus Ciliciam petit, *ibid.* A Ptolemæo et Demetrio Nicatore superatur, 5, 8; In Arabia interficitur, *ibid.*
Alexander Zebina, a Ptolemæo Physc. Syriæ rex constituitur; mox vero ab Antiocho Grypo devictus occumbit, A. J. XIII, 9, 3.
Alexander, Tigranis Armeniæ regis f., Jotapen Antiochi Commagenæ regis filiam uxorem ducit, A. J. XVIII, 5, 4. Eleusæ (?) insulæ rex factus est a Vespasiano, *ibid.*
Alexander, M. Antonii amicus, A. J. XV, 6, 7; B. J. I, 20, 3.
Alexander Polyhistor, quid referat de Abrami filiis, A. J. I, 15.
Alexander, Ægypti præfectus, v. *Tiberius*.
Alexandra, (a Judæis Salome vocata), Aristobuli uxor, post mariti mortem Alexandrum Jannæum vinculis solvit et regem constituit, A. J. XIII, 16, 1. B. J. I, 4, 1.
Alexandra, Alexandri Jannæi uxor, post mariti mortem regnum administrat, A. J. XII, 16, 1; B. J. I, 5, 1. Pharisæis omnia permittit gerenda, A. J. 16, 2; B. J. 5, 2sq. Pharisæorum consilio multos Judæos trucidari jubet, *ibid.* Ad Tigranem Syriam invadentem legatos mittit, A. J. 16, 4. B. J. 5, 3. Aristobulus fil. contra eam seditionem movet; moritur, A. J. 16, 5sq. B. J. 5, 4.
Alexandra, Hyrcani f., Alexandri Aristobuli regis filii conjux, Aristobulo filio per Cleopatram ab Antonio pontificatum petit, A. J. XV, 2, 5. Herodes eam sibi conciliare studet, 2, 7. In Ægyptum fugere conatur, 3, 2. Filii necem Cleopatæ per literas significat, 3, 5. Ab Herode in custodiam datur, 3, 9. Hyrcanum contra Herodem incitat, 6, 2. Mariamnæ capite damnatæ conviciatur, 7, 5. Herode absente arcem et templum in suam potestatem redigere conatur; quam ob rem ab Herode interficitur, 7, 8.
Alexandra, Aristobuli regis fil., primum Philippionis, deinde ejus patris Ptolemæi Mennæi conjux, A. J. XIV, 7, 4; B. J. I, 9, 2.
Alexandra, Phasaeli filia, Herodis M. neptis nubit Timio Cyprio, B. J. XVIII, 3, 4.
Alexandria, urbs Ægypti. Ejus ambitus et opulentia, B. J. II, 16, 4. Portus describitur, B. J. IV, 10, 5. — *Judæi Alexandrini*. Alexander iis urbis partem assignat eosque æquo cum Græcis jure esse vult, B. J. II,

18, 7; C. A. II, 4sq. Suum habent ethnarcham, A. J. XIV, 7, 2. A primis Ptolemæis itemque a Julio Cæsare magno in honore habentur, C. A. II, 4; B. J. II, 18, 7. A Ptolemæo Physc. et a Cleopatra crudeliter tractantur, C. A. II, 5. Religionem patriam semper servarunt, C. A. II, 6. Contentio inter Judæos et Samaritas oritur, A. J. XIII, 3, 4. — Lite orta inter Græcos et Judæos regnante Caligula, utrique legatos ad eum mittunt, A. J. XVIII, 3. 1. Nova inter eos dissensio sub Claudio; Claudius Judæis jura confirmat, quæ antea iis concessa fuerant, A. J. XIX, 5, 2. Initio belli Judaici magnus Judæorum numerus cæditur, B. J. II, 18, 7sq. Sub finem belli Jud. multi sicarii Judæa ejecti Alexandriae seditionem movent, mox a Judæis Alexandrinis magistratibus traduntur, B. J. VII, 10, 1.
Alexandrina palus, B. J. III, 10, 8.
Alexandrium, castellum Judææ, A. J. XIII, 16, 3. B. J. I, 6, 5. In montis vertice situm, A. J. XIV, 1, 4. A Gabinio funditus diruitur, A. J. XIV, 5, 4; B. J. I, 8, 5. A Pherora instauratur, A. J. XIV, 15, 4; B. J. I, 16, 3.
Alexas, Herodis M. amicus, ejus sororem Salomen uxorem ducit, A. J. XVII, 1, 1; B. J. I, 28, 6. Ab Herode jubetur Judæorum primores in hippodromo inclusos occidere; mandatum non exsequitur, A. J. XVII, 6, 5; 8, 2. B. J. I, 33, 6; 33, 8.
Alexis, vir fortissimus, B. J. VI, 1, 8; 2, 6.
Alexias Selcias, Cypron Antipatri filiam uxorem ducit, A. J. XVIII, 5, 4.
Alibama, Eseebonis filia, Esavi uxor, A. J. I, 18, 4.
Atisphragmuthosis, Ægypti rex, C. A. I, 14.
Aliturus, mimus, magna in gratia apud Neronem, V. J. 2.
Alpes, montes, B. J. II, 16, 4.
Alurus, vicus Judææ, B. J. IV, 9, 6.
Amadathes, Amanis pater, A. J. XI, 6, 5.
Amalecitis, populus Arabiæ Petr., Gobiolitidem et Petram incolunt, A. J. III, 2, 1. cf. II, 1, 2. Omnes populos finitimos ad bellum Judæis inferendum concitant, A. J. III, 2, 1. A Judæis vincuntur, 2, 2sq. Moyses paulo ante mortem Judæis imperat, ut pœnas sumant de Amalecitis, IV, 8, 44. Amalecitis a Madianitis in auxilium vocantur contra Judæos, V, 6, 1. A Saulo ad interfectionem delentur, VI, 7. Palæstinam invadunt magnamque prædam faciunt, Davidem eos persequitur prædamque recuperat, VI, 14, 6. Ab Amasia Judæorum rege debellantur, IX, 9, 1.
Amalecitis, regio Arabiæ Petr., ab Amalecitis habitata, A. J. II, 1, 2.
Amalecus, Eliphazæ f., Amalecitis nomen dedit, A. J. II, 1, 2.
Amanes, genere Amalecita, magna in gratia est apud Artaxerxem, Persarum regem, A. J. 6, 5. Judæis infensus a rege impetrat ut omnes interimi jubeat, 6, 6. Mardochæum, quem cruci affigere apud se constituerat honorare cogitur, 6, 10. Ab Esthere apud regem accusatur, 6, 11. Morte mulcatur, *ibid.*
Amanus, puer nobilis. Adado regi serviens, A. J. VIII, 15, 4.
Amanus, mons Ciliciæ, A. J. I, 6, 1; 6, 2.
Amaræi filii Joannem, Mattathiam f., interficiunt, A. J. XIII, 1, 2.
Amarames, pater Moysis, A. J. II, 9, 3. Visionem habet ante Moysis nativitatem, *ibid.*
Amaranus, Peræus, a Fado in exsilium agitur, A. J. XX, 1, 1.
Amaraspis, Assyriorum dux, A. J. I, 9.

- Amarius*, Israelitarum rex, duodecim annos regnavit, A. J. VIII, 12, 5.
- Amasias*, Joasi f., Judaeorum rex, initio regni sui justitiae exercendae admodum studiosus, A. J. IX, 9, 1. Amalecitas, Idumaeos et Gabalitis debellat, *ibid.* Amalecitarum deos colit, 9, 2. Joaso Israelitarum regi bellum infert, ab eo vincitur, 9, 3. Regnavit quatuordecim annos, *ibid.*
- Amasias*, sacerdos, A. J. IX, 1, 1.
- Amasias*, Achazae regis f., A. J. IX, 12, 1.
- Amasias*, praetor urbanus, sub regno Josuae, A. J. X, 4, 1.
- Amatha*. V. *Amathus*.
- Amathe* (sive *Amathine*) urbis Phoenic. ab Amathio condita, A. J. I, 6, 2. Cf. III, 14, 2; V, 1, 22; VII, 5, 4; VIII, 6, 3.
- Amathine*. V. *Amathe*.
- Amathitis*, regio Phoenic. circa Amathen urbem, A. J. XIII, 5, 10.
- Amathius*, Chanaani f., Amathen Phoeniciae urbem condidit, A. J. I, 6, 2.
- Amathus*, castellum Perseae, A. J. IX, 10, 1. Vocatur etiam *Anatha* et *Betharamathum*, A. J. XVII, 10, 6. B. J. II, 4, 2. Cf. A. J. X, 5, 2. Theodorus, Zenonis f., ibi thesauros suos condit, B. J. I, 4, 3. Ab Alexandro Jan-naeo castellum capitur et diruitur, A. J. XIII, 13, 3 sqq. Gabinius ibi synedrum constituit, A. J. XIV, 5, 4. B. J. I, 8, 5.
- M. Ambivius*, Judaeae procurator, A. J. XVIII, 2, 2.
- Amenophis*, tres hujus nominis Aegypti reges, C. A. I, 15. Manetho supponit quantum quem fingit Judaeos una cum leprosis Aegypto expulisse, 26 sqq.
- Amessa*, Jethranæ f., Abesalomi exercitus dux, A. J. VII, 10, 1. Davidi reconciliatus ab eo toti Judaeorum exercitui praeficitur loco Joabi, 11, 1. A Joabo interficitur, 11, 6 sq; cf. 15, 1.
- Amesses*, Aegypti regina, C. A. I, 15.
- Aminadabus*, Davidis frater, A. J. VI, 8, 1.
- Aminadabus*, Sauli f., in praelio cum Philistaeis commisso cadit, A. J. VI, 14, 1.
- Aminadabus*, sacerdos, in cujus domo arca viginti annos servata est, A. J. VI, 1, 4; VII, 4, 2.
- Amitala*, Josiae uxor, Joachazi mater, A. J. X, 5, 2.
- Ammanitæ*, pop. Palaest. nomen habent ab Ammano, A. J. I, 11, 5. Judaeam invadunt, fugantur a Jephthe, V, 7, 7 sqq. Judaeis trans Jordanem habitantibus bellum inferunt, mox vero a Saulo profligantur, VI, 5, 1 sqq. A Josaphato et Hieroboamo II debellantur, IX, 10, 3. Ab Ozia tributum iis imperatur, 11, 2.
- Ammanitis*, Ammanitarum terra, A. J. IV, 5, 3.
- Ammanus*, Loti f., Ammanitis nomen dedit, A. J. I, 11, 5.
- Ammata*, oppidum Palaest., A. J. VII, 1, 3.
- Ammaus*. V. *Emmaus*.
- Ammonius*, jubente Ptolemæo Philometore Alexandro Balæ insidias struit, A. J. XIII, 4, 6.
- Amnon* (*Amnus*), Davidis f., A. J. VII, 1, 4; 3, 3. Thamarum sororem stuprat, 8, 1. Ab Abesalomo fratre occiditur, 9, 2 sqq.
- Amoritis*, regio Palaest., a Judæis occupatur, A. J. IV, 5. Gadis et Rubeli tribubus dimidiaque Manassitidi assignatur, 7, 3.
- Amorrhæi*, pop. Palaest. nomen habent ab Amorrhæo, A. J. I, 6, 2. A Judæis superantur, IV, 5.
- Amorrhæus*, Chanaani f., A. J. I, 6, 2.
- Amydalon*, piscina Hierosol. urbis, B. J. V, 11, 4.
- Anyrus*, Pharesi f., A. J. II, 7, 4.
- Anacharis*, Assyriorum dux, A. J. X, 1, 1.
- Anacharsis*, Scythia e Graecia in patriam reversus occiditur, C. A. II, 37.
- Ananelus*, homo ignobilis, ab Herode M. pontifex constituitur, A. J. XV, 2, 4. Pontificatus ei abrogatur, 3, 1. Restituitur, 3, 3.
- Ananias*, (Sedrachus), Judæus a Nabuchodonosoro liberaliter educatur, A. J. X, 10, 1. In flammis conjectus, mirum in modum servatur, A. J. 10, 5. M. 16.
- Ananias*, a Judæis ad Darium mittitur legatus, A. J. XI, 4, 8.
- Ananias*, Judæus, Oniae f., a Cleopatra Aegyptiorum dux constituitur, A. J. XIII, 10, 4; 13, 1; 13, 2.
- Ananias*, mercator Judæus, Izatem Adiabenorum regem religione Judaica instituit, A. J. XX, 2, 3.
- Ananias*, Nebedæi f., pontifex, A. J. XX, 5, 2. Vincitur Romam mittitur a Quadrato, A. J. XX, 6, 2. B. J. II, 12, 6. Ob liberalitatem magno in honore apud Judæos, A. J. XX, 9, 2. Ejus domus incenditur, ipse a latronibus interficitur, B. J. II, 17, 6; 17, 9.
- Ananias*, Sadduci f., B. J. II, 17, 10.
- Ananias*, Phariseus, a Simonis et Anani factione cum tribus aliis Judæis in Galil. mittitur; ut Flav. Josepho praefecturam adimant, V. J. 39—53. Cf. B. J. II, 21, 7. Cum collegis Josepho necem machinatur, V. J. 53 sqq. Ejus indoles, 56. A Josepho captus Hierosolyma mittitur, 61; 64.
- Ananias*; duo hujus nominis zelotæ, B. J. IV, 4, 1.
- Ananias*, Masabali f., pontifex, a Simone Gioræ interficitur, B. J. V, 13, 1.
- Anani monumentum*, Hierosol., B. J. V, 12, 2.
- Ananus*, Sethi f., pontifex creatur a Quirino, A. J. XVIII, 2, 1. A Valerio Grato pontificatu privatur, 2, 2. Omnes ejus filii pontificatu functi sunt, XX, 9, 1.
- Ananus*, Ananiae pontif. f., vincitur cum patre Romano mittitur, A. J. XX, 6, 2. B. J. II, 12, 6.
- Ananus*, Anani f., pontifex, homo ferox, Jacobum Jesu Christi fratrem lapidari jubet, A. J. XX, 9, 1. A Judæis apud Albinum accusatur; pontificatum amittit, *ibid.*
- Ananus*, pontifex, initio belli Jud. cum Josepho Gorionis Hierosol. urbi praeficitur, B. J. II, 20, 3. Muros instaurat; 20, 1. A Joanne Levi pecunia corruptus. Flav. Josepho Galilæae praefecturam abrogat, V. J. 38 sq. Populum hortatur, ut contra zelotas arma ferat, B. J. IV, 3, 9 sqq. Populi dux zelotas vincit, 3, 12. A Joanne Levi proditiis accusatur, 3, 14. Solumaïs a zelotis in auxilium vocatis portas claudit; 4, 3. Ab Idumæis interficitur, 5, 2. Ejus elogium, *ibid.*
- Ananus*, Jonathæ f., Hierosol. Romanis prodere molitur, B. J. II, 19, 5.
- Ananus*, Bamadi f., Simonis Gioræ satelles, B. J. V, 13, 1; VI, 4, 2.
- Anathoth*, oppid. Judæae, Hieremiae patria, A. J. X, 7, 3.
- Anaxagoras*, Clazomenius ab Atheniensibus accusatur, C. A. II, 37. In placitis suis de Dei natura Moysem habet ducem, II, 16.
- Anchus Gittensium* rex, Davidem benigne excipit, A. J. VI, 12, 2; 13, 10.
- Ancyra*, urbs Asiae, A. J. XVI, 6, 2.
- Andreas*, Ptolemæi Philad. satellitum praefectus, A. J. XII, 2, 2; cf. C. A. II, 4.
- Andromachus* magna fuit auctoritate apud Herodem M.; conjurationis suspectus honoribus privatur, A. J. XVI, 8, 3.
- Andromedæ* vinculorum vestigia prope Jopen, B. J. III, 9, 3.
- Andronicus*, Messalami f., A. J. XIII, 3, 4.

Anileus. V. *Asineus*.

Anna, Eleenæ uxor, mater Samueli, *A. J.* V, 10, 2 sq.

Anna, urbs Palæst., a Judæis expugnatur, *A. J.* V, 1, 15.

Anneus, Taricheata, *B. J.* II, 21, 3.

Annibæus, Peræus, seditionis auctor supplicio afficitur, *A. J.* XX, 1, 1.

Annilæ, gens Chanan., initio feliciter res gerunt contra Judæos Chananæam invadentes; deinde vero ab iis superantur omnesque interimuntur, *A. J.* V, 1, 12—16.

Annius (*Lucius*) tribun. milit. Gerasa capit, *B. J.* IV, 9, 1. *Annus Jubilæus*, *A. J.* III, 12, 3. Cf. *Jobelus*.

Annus Magnus, *A. J.* I, 3, 9.

Annus Sabbaticus, *A. J.* III, 12, 3; XIV, 16, 2; XV, 1, 1.

Anocha, urbs a Cal condita, *A. J.* I, 2, 2.

Anochus, Cais f., *A. J.* I, 2, 2.

Anochus, Jaredis f., *A. J.* I, 3, 4.

Anochus, Madianis f., *A. J.* I, 15.

Anochus, Rubell f., *A. J.* II, 7, 4.

Antæus, ab Hercule bello lacescit, *A. J.* I, 15.

Antihedon, urbs Judææ, ab Alexandro Jann. vi capitur, *A. J.* XIII, 3, 4. *B. J.* I, 4, 2. A Gabinio instauratur, *A. J.* XIV, 5, 3. *B. J.* I, 8, 4. Ab Augusto tribuitur Herodi M., a quo Agrippias appellatur, *A. J.* XV, 7, 3. *B. J.* I, 21, 8; cf. *A. J.* XIII, 3, 4. Initio belli Jud. a Judæis funditus evertitur, *B. J.* II, 18, 1.

Antejus, a Caio Cesare in exilium agitur et postea interficitur, *A. J.* XIX, 1, 15.

Antejus, Antei f., a Caii Caesaris satellitibus interficitur, *A. J.* XIX, 1, 15.

Antigonus, post mortem Alexandri Asia potitur, *A. J.* XII, 1, 1. Ejus classis a Ptolemæo fugatur, 2, 10.

Antigonus, Hyrcani f., cum Aristobulo fratre Samariam obsidet, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. A fratre regni socius constituitur, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. A fratre occiditur, *A. J.* II, 2. *B. J.* 3, 2.

Antigonus, Aristobuli Judæorum regis f., cum patre captus Romam abducitur, *A. J.* XIV, 4, 4. Roma cum patre elapsus a Gabinio iterum capitur, sed mox in patriam dimittitur, *A. J.* XIV, 6, 1. *B. J.* I, 8, 6. Hyrcanum et Antipatrum apud Cæsarem accusat, *A. J.* 8, 3. *B. J.* 10, 3. Adjunctis sibi Ptolemæo Mennæi et Marione, regnum occupare molitur, sed ab Herode vincitur et ex Judæa expellitur, *A. J.* 12, 1. *B. J.* 12, 2 sq. A Parthis in Judæam reducit et rex declaratur, *A. J.* 13, 3 sqq. *B. J.* 13, 1 sqq. Phasaëus et Hyrcanus vincti ei traduntur, Hyrcano aures abscedit, *A. J.* 13, 10. *B. J.* 13, 9. Masadam castellum obsidet, *A. J.* 14, 6. *B. J.* 15, 1. Ventidium et Silonem Romanorum duces pecunia corrumpit, *ibid.* Herodem copias contra ipsum ducentem Hierosolymis repellit, *A. J.* 15, 2. *B. J.* 15, 5. Josephum, Herodis fratrem, superat, *A. J.* 15, 10. *B. J.* 17, 1. Pappus, quem contra Herodem in Samariam mittit, vincitur, *A. J.* 15, 12. *B. J.* 17, 5 sq. Herodi et Sosio Hierosolyma oppugnantis fortiter resistit, urbe expugnata Sosio se dedit, *A. J.* 16, 1 sqq. *B. J.* 18, 1 sqq. Vinculus ducitur ad Antonium, *A. J.* 16, 4. Antiochiæ securi percutitur ab Antonio, *A. J.* XV, 1, 2. *B. J.* I, 18, 3.

Antiochi vallis, locus Palæst., *A. J.* XIII, 15, 3. *B. J.* I, 4, 8.

Antiochia, metropolis Syriæ a Seleuco Nica. condita, *C. A.* II, 4. Cf. *A. J.* XII, 9, 7; 10, 2; XIII, 4, 3; 4, 9; 5, 8. Cognominata *Epidaphnes* (ad Daphnen) *A. J.* XVII, 2, 1. Platearum una ab Herode M. porticibus ornata est, *A. J.* XVI, 5, 4. *B. J.* I, 21, 11. — Judæi Antiocheni civitate donati, *A. J.* XII, 3, 1. Antiocheni Alexandrum Balam urbe ejiciunt, Ptolemæo Philomet. diadema offerunt, *A. J.* XIII, 4, 7, Demetrium Nicator. in regia obi-

dent; a Jonathæ Maccab. militibus funduntur, 5, 3. M. Antonius Antiochenis imperat, ut Judæis restituant, quæ iis eripuissent, *A. J.* XIV, 12, 6. Antiocheni parcutunt Judæis initio belli Jud., *B. J.* II, 18, 5. Judæi ab Antiocho quodam accusati ab Antiochenis misere vexantur, *B. J.* VII, 3, 3 sq. Antiocheni Titum post Hierosolymorum expugnationem laute excipiunt, 5, 2. Frustra ab eo petunt, ut Judæos urbe expellat, aut saltem jura iis concessa aboleat, *ibid.*

Antiochia Mygdonia, urbs Mesopotamiæ, a Macedonibus condita (? *A. Macedonibus solummodo nomen urbis mutatum est, quæ prius Nisibis vocabatur*), *A. J.* XX, 3, 4.

Antiochus II, Deus, Syriæ rex, Judæos in Syria habitantes civitate donat, *A. J.* XII, 3, 2.

Antiochus III, Magnus, Syriæ rex, Judæam occupat et Judæorum erga se studium remunerat, *A. J.* XII, 3, 3. Ejus ad Ptolemæum literæ, *ibid.* Coloniam Judæorum in Lydiam et Phrygiam transferre constituit, 3, 4. Ejus hæc de re literæ ad Zeuxidem, *ibid.* Cleopatram filiam Ptolemæo Epiph. nuptum locat eique CoeleSyriam, Judæam, Samariam et Pheniciam pro dote dat, 4, 1.

Antiochus IV, Epiphanes, rex Syriæ, Séluci Philop. frater, *A. J.* XII, 4, 11. Hierosolymis pontifices ex arbitrio suo constituit, 5, 1. Antiochus expeditionem facit in Egyptum, sed Romanorum jussu revertitur, 5, 2. Hierosolyma capit, templum spoliat, Judæos cogit patrium cultum patriosque mores relinquere, 5, 4. Cf. *C. A.* II, 7. *B. J.* I, 1, 1 sqq. M. 4. sq; 18. Samaritanæ sponte sibi obediens habet, *A. J.* 5, 5. Maccabæi ejus mandata contemnunt, 6. Apollonii et Seronis exercitus a Juda Maccabæo vincuntur, 7, 1. Antiochus in Persidem se confert ad tributa colligenda; Lysiam relinquit qui Judæos ad obsequium reducat, 7, 2. Lysiae exercitus funditur, 7, 3 sqq. Elymaidem obsidet, repellitur, 9, 1. Moritur, *ibid.*

Antiochus V, Eupator, Syriæ rex, a Lysia educatur, *A. J.* XII, 7, 2. Post mortem patris a Lysia rex declaratur, 9, 2. Expeditionem facit contra Judam Maccabæum, 9, 4. Cf. *B. J.* I, 1, 5. Philippo regnum occupare moliente, frædus init cum Judæis, *A. J.* 9, 7, Philippum devincit et occidit, *ibid.* A Demetrio comprehensus interficitur, 10, 1.

Antiochus VI, Eutheus, Alexandri Balæ, Syriæ regis, fil., a patre puer relictus, educatur a Malcho, *A. J.* XIII, 5, 1. Malchus eum Diodoto tradit, *ibid.* Demetrio Nica. superato, rex fit admodum adolescentulus, 5, 3. Cum Jonatha Judæorum principe societatem jungit, 5, 4, A Diodoro occiditur, 7, 1.

Antiochus VII, Soter, (Sidetes) Demetrii Nicatoris frater, a Cleopatra Demetrii uxore, Seleuciam arcessit, ut Syriæ regnum suscipiat et conjugio cum ipsa se jungat, *A. J.* XIII, 7, 1. Diodoto bellum infert, 7, 2. Ejus indoles, 7, 3. Cendebeus Antiochi dux a Simone Judæorum principe vincitur, *ibid.* Judæam invadit, Hierosolyma obsidet; a Judæis Pius cognominatur, 8, 2. Acceptis obsidibus magna pecunia vi cum Hyrcano societatem init, 8, 3. In expeditione contra Parthos suscepta moritur, 8, 4. Cf. *B. J.* I, 2, 2; 2, 5.

Antiochus VIII, Grypus, (Aspendius) Demetrii Nica. f., devicto Alexandro Zebina, Syriæ regnum adipiscitur, *A. J.* XIII, 9, 3. Cum Antiocho Cyziceno fratre de regno certat, 10, 1. Ab Heracleone interficitur, 13, 4. Cf. *B. J.* I, 2, 7.

Antiochus IX, Cyzicenus, Antiochi Soteris ex Cleopatra f., cum Antiocho Grypo fratre de Syriæ regno certat, *A. J.* XIII, 10, 1. Samaritis contra Hyrcanum opem ferens vin-

- citur, 10, 2. sq. A Seleuco Epiphane vincitur et occiditur, 13, 4.
- Antiochus XI, Eusebes**, Antiochi Cyziceni, Syriae regis, fil. et successor, *A. J.* XII, 13, 4. Seleucum Epiphanen Syria expellit; Laodicea Galadenorum reginae opem ferens in praelio cadit, *ibid.*
- Antiochus XII**, Antiochi Grypi Syriae regis f., post fratrem Seleucum Epiph. regnum suscipit, *A. J.* XIII, 13, 4. Antiochum Pium adortus vitam simul et exercitum perdit, *ibid.*
- Antiochus XII**, Antiochi Grypi f., post Demetrii Eucæri fratris mortem Damasco potitur, *A. J.* XIII, 15, 1. Cum Philippo fratre bellum gerit; Judæam invadit; in expeditione contra Arabes facta occumbit, *ibid.* Cf. *B. J.* I, 4, 7.
- Antiochus**, rex Commagenæ, a Marco Antonio Samosatis oppugnatur, *A. J.* XIV, 15, 9. *B. J.* I, 16, 7.
- Antiochus**, rex Commagenæ, post cujus mortem seditio orta est inter proceres et plebeios, *A. J.* XVIII, 2, 5.
- Antiochus**, rex Commagenæ a Caio Cæsare regno privatur, a Claudio id recuperat, *A. J.* XIX, 5, 1. Ad Agrippam venit, 8, 1. Ejus filius Epiphane, 9, 1. Ejus filia Jotape Alexandro Tigranis f. nubit, *A. J.* XVIII, 5, 4. Vespasiano auxilium mittit contra Judæos, *B. J.* III, 4, 2. Omnium regum qui Romanis parebant felicissimus, *B. J.* V, 11, 3. Sed sub vitæ finem, a Pæto apud Vespasianum accusatus regno expellitur, VII, 7, 1 sq. Vespasianum humanissimum erga eum se præbet eumque omni honore Romæ excipit, 7, 3.
- Antiochus Epiphane**s, Antiochi Commagenæ regis f., Tito Hierosol. obsidenti opem fert, *B. J.* V, 11, 3. Fortitudinis præclarum dat specimen, *ibid.* Strenue pugnat contra Pætum; patre a Pæto regno expulso ad Vologesen Parthorum regem confugit, VII, 7, 1 sq. Romam se confert cum patre ubi honorifice a Vespasiano excipitur, 7, 2. Cf. *A. J.* XIX, 9, 1. XX, 7, 1.
- Antiochus**, Judæus Antiochenis populares suos in magnum periculum adducit, *B. J.* VII, 3, 3 sq.
- Antiochus**, rerum Sicularum scriptor, *C. A.* I, 3.
- Antipas Herodes**, Herodis M. fil. ex Malliace Samaritana, *A. J.* XVII, 1, 3. *B. J.* I, 28, 4. Herodes in testamento suo eum regem designat, mox vero mutato testamento eum tetrarcham Galilææ et Perææ constituit, et Archelao regnum dat, *A. J.* 6, 1; 8, 1. *B. J.* 32, 7; 33, 7. Romam se confert cum fratre de regno disceptaturus, *A. J.* 9, 4 sqq. *B. J.* II, 2, 3 sqq. Augustus ei Galilææ et Perææ ditionem confirmat, *A. J.* 11, 4. *B. J.* 6, 3. Plures condit urbes in sua tetrarchia, *A. J.* XVIII, 2, 1; 2, 3. *B. J.* II, 9, 1. Vitellium Syriae præfectum sibi infensum reddit, *A. J.* 4, 5. Herodiadis fratris conjugis amore captus, uxorem suam, Aretæ regis Arabiæ fil., repudiat; inde bellum oritur cum Aretæ; Antipas clade afficitur, *A. J.* 5, 1. Joannem Baptistam interfici jubet, 5, 2. Herodiadi nubit, 5, 4. Agrippæ victum suppeditat, mox eum offendit, 6, 2. Agrippa regnum adepto et ipse instigante uxore regiam dignitatem a Caligula petit, *A. J.* 7, 1 sq. *B. J.* 9, 6. Ab Agrippa apud Caligulam accusatus cum uxore in exilium mittitur Lugdunum; ejus tetrarchia et opes Agrippæ tribuuntur, *ibid.* Moritur, *B. J.* 9, 6.
- Antipas**, Agrippæ regis cognatus, legatus ad eum mittitur ab Hierosolymitanis, *B. J.* II, 17, 4.
- Antipas**, Judæus nobilis, a zelotis necatur, *B. J.* IV, 3, 4.
- Antipater**, prius Antipas dictus, Idumæus Hyrcanum eo perducit, ut regnum sibi vindicare conetur, *A. J.* XIV, 1, 3. *B. J.* I, 6, 2. Aretæ auxilium ei comparat, *A. J.* 1, 4. *B. J.* 6, 2. Ab Hyrcano ad Pompeium mittitur, *A. J.* 3, 2. A Scauro ad Aretam legatus mittitur, *A. J.* 5, 1, *B. J.* 8, 1. Apud Solumæos magna auctoritate est; ejus uxor et liberi *A. J.* 7, 3. *B. J.* 8, 9. Cæsari in Ægypto bellum gerenti auxilium fert, *A. J.* 8, 1 sq. *B. J.* 9, 3 sq. Ab Antigono accusatus coram Cæsare se defendit, *A. J.* 8, 3. *B. J.* 10, 1 sq. Totius Judææ procurator a Cæsare declaratur, *A. J.* 8, 5. *B. J.* 10, 3. Urbis mœnia reficit et tumultus compescit, *A. J.* 9, 1. *B. J.* 10, 4. Phasaëum filium Hierosolymis, Herodem filium Galilææ praeficit, *A. J.* 9, 2. *B. J.* 10, 4. In Judæorum primariorum invidiam incurrit, *A. J.* 9, 3 sq. *B. J.* 10, 6. Herodem filium prohibet ne Hyrcano bellum inferat, *A. J.* 9, 5. *B. J.* 10, 9. J. Cæsaris ducibus subsidium mittit contra Bassum Cæcilium, Sexti Cæsaris interfectorem, *A. J.* 11, 1. *B. J.* 10, 10. Cassio obsequutus magnam pecuniarum vim in Judæa exigit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* 11, 2. A Malicho ex insidiis interficitur, *A. J.* 11, 4. *B. J.* 11, 4.
- Antipater**, Herodis M. filius ex Doride, Alexandro et Aristobulo fratribus insidias struit; ab Herode ad honores evelitur Romanque mittitur ut Octaviani gratiam sibi conciliet, *A. J.* XVI, 3, 3. *B. J.* I, 23, 1 sq. Literis Roma ad patrem missis eum in fratres irritare studet, *A. J.* 4, 1. Fratribus Octaviani opera in gratiam cum patre restitutis, lætitiæ simulat, *A. J.* 4, 5. Herodes in templo populo declarat, Antipatrum primum post se regnaturum esse, deinde Alexandrum et Aristobulum, *A. J.* 4, 6. *B. J.* 23, 5. Antipater fratribus insidiari pergit captatque Herodis gratiam, *A. J.* 7, 2; 8, 1. *B. J.* 24, 1 sq; 24, 8. Eurycle Lacedæmonio utitur ad fratres calumniandos, *A. J.* 10, 1. *B. J.* 26, 2. Alexandro et Aristobulo sublati cum patre regnat; patris necem machinatur, *A. J.* XVII, 1, 1. Ejus odium in fratrum liberos, *A. J.* 1, 2. *B. J.* 28, 1. Aristobuli filia ei spondetur, *ibid.* Cum Pherora amicitiam facit, *A. J.* 2, 4. *B. J.* 29, 1. A patre vetitus cum Pherora habere commercium Romanam proficiscitur; Syllæum apud Augustum accusat, *A. J.* 3, 1 sq. *B. J.* 59, 2 sq. Insidias, quas Antipater patri struxit, deteguntur, *A. J.* 4, 1 sqq. *B. J.* 30, 1 sqq. Roma in patriam reversus in iudicium adducitur; a patre et Nicolao Damasceno accusatur; se defendere studet, *A. J.* 5, 1 sqq. *B. J.* 31, 5 sqq. In vincula conjicitur, *A. J.* 5, 7. *B. J.* 32, 5. In carcere patris jussu interficitur *A. J.* 7. *B. J.* 33, 7.
- Antipater**, Jasonis fil., a Jonatha Roman mittitur legatus, *A. J.* XIII, 5, 8.
- Antipater** Samaritanus, Antipatri Herodis M. filii procurator, *A. J.* XVII, 4, 2. *B. J.* I, 30, 5.
- Antipater**, Phasaëli fil. ex Salampsione Herodis M. filia, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Antipater**, Salomæ Herodis M. sororis f., homo inprimis disertus, Archelaum regem apud Augustum accusat, *A. J.* XVII, 9, 5. *B. J.* II, 2, 5. Cypron Herodis M. fil. uxorem ducit, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Antipatris**, urbs Judææ, ab Herode M. in Antipatri patris memoriam condita, *A. J.* XVI, 5, 2, *B. J.* I, 21, 9; cf. *B. J.* I, 4, 7; II, 19, 1; 19, 9; IV, 8, 1. *V. Capharsaba et Chaborzaba.*
- Antiphilus**, Antipatri Herodis M. f. amicus, *A. J.* XVII, 4, 2. *B. J.* I, 30, 5. Cf. *A. J.* XVII, 5, 7. *B. J.* I, 32, 6.
- Antonia**, Drusi uxor, Germanici et Claudii mater, magna apud Tiberium auctoritate valet; ejus benevolentia erga Agrippam, *A. J.* XVIII, 6, 1; 6, 4 sq. Sejani in Tiberium conspirationem delegit, 6, 6.
- Antonia**; Claudii Cæsaris ex Petina fil., *A. J.* XX, 8, 1.
- Antonia**, arx Hierosolymorum, prope templum sita, olim

- Baris dicta, ab Herode M. illo nomine in honorem M. Antonii appellata est, *A. J. XV, 11, 4*. In ea stola pontificalis custodiebatur, *ibid.* Antoniae accurata descriptio, *B. J. V, 5, 8*. Cf. *A. J. XIII, 11, 2*; *XV, 9, 4*; *XVIII, 4, 3*. *B. J. I, 3, 3*; *5, 4*; *21, 1*; *II, 15, 6*; *16, 5*; *17, 7*.
- M. Antonius* fortiter pugnat in praelio cum Alexandro, Aristob. f., commisso, *A. J. XIV, 5, 3*. *B. J. I, 8, 3*. Post J. Caesaris mortem consul amicitiae foedus cum Judaeis facit, *A. J. 10, 9*. Victis Cassio et Bruto in Asiam venit; ibi et aliorum populorum et Judaeorum legationes ei occurrunt, *A. J. 12, 2*. *B. J. 12, 4*. Judaeis restituit quae Cassius iis eripuerat; ejus hac de re literae ad Tyrios aliosque populos, *A. J. 62, 3* sqq. Cleopatram deperit; Herodem et Phasaelum accusatos absolvit et tetrarchas constituit, *A. J. 13, B. J. 12, 5*. Herodem qui ipsum supplex adit Romae honorifice excipit, *A. J. 14, 3*. *B. J. 14, 3*. Antonii et Caesaris Augusti consilio Herodes a senatu rex Judaeae creatur, *A. J. 14, 4*. *B. J. 14, 4*. Athenis memoratur, *A. J. 15, 5*. *B. J. 16, 4*. Samosata obsidet; urbe ab Antiocho tradita, Sossium Syriae praeficit, Herodi subsidia mittit, et ipse in Aegyptum proficiscitur, *A. J. 15, 8* sq. *B. J. 16, 7*. Antigonum securi percuti jubet, *A. J. XV, 1, 2*. Herodem necis Aristobuli accusatum ad causam dicendam evocat; ab Herode muneribus placatur, *A. J. XV, 3, 5*; *3, 8*. Cleopatrae Judaeae et Arabiae partem tribuit eique in omnibus rebus gratificatur, *A. J. 4, 1*. *B. J. I, 18, 4*. sq. Armeniam subjugat, Artabazem cum ejus filiis et satrapis Cleopatrae dono dat, *A. J. 4, 3*. *B. J. 18, 5*. Herodem jubet Arabibus bellum inferre, *A. J. 5, 1*. *B. J. 19, 1*. Ab Octaviano in pugna Actiaca vincitur, *A. J. 6, 1*. *B. J. 20, 1*.
- C. Antonius*, consul Roman., *A. J. XIV, 4, 3*.
- L. Antonius*, proprætor Roman., *A. J. XIV, 10, 17*.
- J. Antonii*, procons. Romani, pro Judæis rescriptum ad Ephesios, *A. J. XVI, 6, 7*.
- Antonius*, praesidii Romani Ascalonis urbis praef., Judaeos bis vincit, *B. J. III, 2, 1* sqq.
- Antonius Silo*, tribun. milit., *B. J. III, 10, 3*.
- Antonius*, centurio Roman., *B. J. III, 7, 35*.
- Antonius Primus*, Mosis praef., cum Vespasiano faciens Caecinnæ legionem superat, *B. J. IV, 11, 2* sq. Vitellianos vincit Romae, *11, 3*.
- M. Antonius Julianus*, Judaeae procurator, *B. J. VI, 4, 3*.
- Anuath Barceos*, vicus Palaest., *A. J. III, 3, 5*.
- Anubis*, deus apud Aegyptios, *A. J. XVIII, 2, 4*.
- Apachnas*, Aegypti rex, *C. A. I, 14*.
- Apame*, Rabezaci Thaumasi f., *A. J. XI, 3, 5*.
- Apamea*, urbs Syriae, ab Antiocho Sotere obsidetur, *A. J. XIII, 7, 2*. A Pompeio funditus evertitur, *A. J. XIV, 3, 2*. Apameni parcut Judæis initio belli Jud., *B. J. II, 18, 5*. Cf. *XIV, 11, 1*. *B. J. I, 10, 10*.
- Apelles*, Antiochi Epiphanis dux, interficitur a Mattathia, *A. J. XII, 6, 2*.
- Apheca*, urbs Judaeae, *A. J. V, 11, 1*; *VIII, 14, 4*.
- Apheci* turris in Samaria, *B. J. II, 19, 1*.
- Apheras*, Abrami f. ex Chatura secundum Alexandrum Polyhistorum, *A. J. I, 15*.
- Apherima*, urbs Palaest., *A. J. XIII, 4, 9*.
- Aphra*, urbs Judaeae ab Apheri Abrami f. condita, *A. J. I, 15*.
- Aphranades*, Semae f., Chaldaeorum princeps, *A. J. I, 6, 4*.
- Aphtha*, vicus Judaeae, *B. J. IV, 3, 8*.
- Apion, grammaticus natus est Oasi, Aegypti urbe, sed ipse contendit se esse Alexandrinum, *C. A. II, 3*. Qualis homo sit, *C. A. II, 1*. A Græcis Alexandrinis legatus mittitur ad Caium Caesarem, *A. J. XVIII, 8, 1*. Libellum scripsit contra Judaeos, *C. A. II, 1*. Ejus de Judæis figmenta a Josepho refutantur, *C. A. II, 2-14*. Alexandriam beatam praedicat, quod ipsum tanto ingenio praeditum pro cive habeat, *II, 12*. Ejus mors, *II, 13*.
- Apobaterion*, locus Armeniae, ubi Nocus ex arca egressus est, *A. J. I, 3, 5*.
- Apollinis templum*, ab Augusto Romae splendide exstructum, *A. J. XVII, 11, 1*. *B. J. II, 6, 1*.
- Apollodorus* laudatur, *C. A. II, 7*.
- Apollodotus*, Gazæorum dux a Lysimacho fratre occiditur, *A. J. XIII, 13, 1*.
- Apollonia*, urbs Palaest., *A. J. XIII, 15, 4*. *B. J. I, 8, 4*.
- Apollonius*, Samariae praef. sub Antiocho Epiphane, *A. J. XII, 5, 5*. A Juda Maccab. vincitur et occiditur, *7, 1*. (Cf. *M. 4*, ubi Apollonio adtribuuntur, quae alias de Heliodoro narrantur).
- Apollonius Daus*, sub Alexandro Bala Carlesyriae praef., a Jonatha Maccab. vincitur, *A. J. XIII, 4, 3* sqq.
- Apollonius*, Alexandri f., ab Hyrcano legatus mittitur ad Romanos, *A. J. XIII, 3, 2*; *XIV, 10, 22*.
- Apollonius Molo* Moysen omnesque Judaeos conviciis instatur, *C. A. II, 2, 7*; *14, 33*; *36*. Morum Persicorum imitator, *II, 37*.
- Aponius*, senator Roman., *A. J. XIX, 4, 5*.
- Apophis*, rex Aegypti, *C. A. I, 14*.
- Apsanes*, Judaeorum dux, *A. J. V, 7, 13*.
- Aquilas*, unus ex Caligulae interfectores, *A. J. XIX, 1, 11*.
- Ara templi Hierosol.* describitur, *B. J. V, 5, 6*. *C. A. I, 22*.
- Ara suffitus* in tabernaculo posita describitur, *A. J. III, 6, 8*.
- Arabes*, a Madianitis in auxilium vocantur contra Judaeos, *A. J. V, 6, 1*. Josaphato tributum pendunt, *VIII, 15, 2*. Ab Herode M. vincuntur, *XIV, 5, 1*, sqq. *B. J. I, 19, 1* sqq. — Arabes liberos circumcidunt ad annum decimum tertium proventus; hujus moris origo, *A. J. I, 12, 3*. Arabicae mulieres venefici peritissimae, *A. J. XVII, 4, 1*.
- Arabia* Judaeae confinis, *A. J. XIV, 1, 4*. Arabia Felix, ab Abrami filiis occupata, *A. J. I, 15*.
- Aradius*, Chanaani f., *A. J. I, 6, 2*.
- Aradus*, insula Phoenice ab Aradio denominata, *A. J. 6, 2*. Urbs in insula exstructa, *A. J. XIII, 13, 4*. — Aradii a M. Antonio jubentur Judæis reddere quae iis eripuerant, *A. J. XIV, 12, 6*.
- Aradus*, Benjaminis f., *A. J. II, 7, 4*.
- Aramæi*, (Syri) ab Aramo, Semae f., originem trahunt *A. J. I, 6, 4*.
- Aramatha*, (Ramatha Arimanus), urbs Galaaditidis a Syris Israelitis eripitur; Achab frustra eam recipere studet, *A. J. VIII, 15, 3* sqq. A Joram Achabi f. capitur, *IX, 16, 1*. Cf. *IV, 7, 4*.
- Aramus*, Semae f., *A. J. I, 6, 4*.
- Aranes*, Tharri f., pater Loti, *A. J. I, 6, 5*.
- Araaea*, templum Assyriorum, *A. J. X, 1, 5*.
- Arases*, rex Syriae et Damasci, Hierosolyma frustra obsidet, Ailath, urbem Judaeae, capit, *A. J. IX, 12, 1*, A Theglaphalassare, Assyriorum rege, vincitur et occiditur, *12, 3*.
- Arbela*, vicus Galil., *A. J. XIV, 15, 4*. *B. J. I, 16, 2*. *V. J. 60*. Cf. *A. J. XII, 11, 1*, ubi urbs dicitur.
- Arbelorum spelunca*, in Galil. infer. munitur a Josepho, *V. J. 37*.
- Arca Noei*, describitur, *A. J. I, 3, 2*. In montem Armenia delata est, *C. A. I, 19*. Ejus reliquiae in Armenia servantur, *A. J. I, 3, 5*.
- Arca sacra*, hebraice Eron dicta, describitur *A. J. III, 6, 5*. In Palaestinarum potestatem venit, *V, 11, 2*; cf. *B. J. V, 3, 4*. Palaestinis multorum malorum causa est, *A. J. VI, 1, 1* sqq. Ad Judaeos remittitur, *1, 3*. Cariathuarnam transfertur, ubi viginti annos manet, *1, 4*. Jussu David Hierosolyma deportatur, *VII, 4, 2*.

- Arce*, urbs in Libano sita, ab Aruceo condita, *A. J.* I, 6, 2.
- Arce*, urbs Arabiae, postea Petra dicta, *A. J.* IV, 4, 7.
- Arce* (*Arcea*, *Actipus*), urbs Phoeniciae, *A. J.* V, 1, 22; VIII, 2, 3. *B. J.* 5, 1.
- Arcades*, de velustate sua gloriantur, *C. A.* I, 4.
- Archelais*, vicus Judaeae ab Archelao ethnarcha exstructus, *A. J.* XVII, 13, 1. A Salome Juliae (Liviae) Augusti uxori legatur, *A. J.* XVIII, 2, 2. *B. J.* II, 9, 1.
- Archelaus*, Cappadocum rex, filiam suam Glaphyram Alexandro, Herodis filio, nuptum dat, *A. J.* XVI, 1, 2. Herodem, Roma in Judaeam redeuntem cum filiis, comiter excipit in insula Eleusa, *A. J.* 4, 6, *B. J.* I, 23, 4. Alexandrum generum suum et Pheroram Herodi astute reconciliat, *A. J.* 3, 6. *B. J.* 25, 1 sqq. Lis inter Archelaum et Titium Syriae praefectum ab Herode componitur, *A. J.* 8, 6. Eurycles Lacedaemonius pecuniam ei extorquet, *A. J.* 10, 1. *B. J.* 20, 4. Archelaus accusatur, quod Alexandro genero contra patrem conjurationem facienti auxilium promiserit, *A. J.* 10, 7. Ad consilium Berytense, in quo de Alexandro et Aristobulo iudicium habetur, non admittitur, *B. J.* 27, 2.
- Archelaus*, Herodis fil. ex Malthace Samaritana, *A. J.* XVII, 1, 3. *B. J.* I, 28, 4. Archelaus ejusque frater Philippus educantur Romae; Antipater eos apud patrem calumniatur, *A. J.* 4, 3. *B. J.* 31, 1. Herodes in testamento suo eum declarat regem, *A. J.* 8, 1. *B. J.* 33, 7.) Post Herodis mortem Archelao acclamatur ut regi, *A. J.* 8, 2. *B. J.* 33, 9. Splendidas exsequias Herodi solvit, *A. J.* 33, 9. Populo promissa dat, 8, 4. *B. J.* II, 1, 1. Populus seditionem contra eum movet; seditiosorum tria millia occiduntur, *A. J.* XVII, 9, 1 sqq. *B. J.* II, 1, 2 sq. Romam proficiscitur, ut regnum sibi ab Augusto confirmetur, *A. J.* 9, 3. *B. J.* 2, 1. Ab Antipa et Antipatro, Salomae filio, apud Augustum accusatur, *A. J.* 9, 4 sqq. *B. J.* 2, 3. sqq. Judaeorum legati conqueruntur de Archelao apud Augustum, *A. J.* 11, 2. *B. J.* 6, 2. Augustus eum ethnarcham facit, dimidiam Herodis regni partem ei tribuens, alteram vero dimidiam inter ejus fratres Antipam et Philippum dividens, *A. J.* 11, 4, *B. J.* Archelaus Archelaidem urbem exstruit; Glaphyram quae Alexandri fuerat uxor in matrimonium ducit, *A. J.* 13, 1. *B. J.* 7, 3. A fratribus et Judaeorum primoribus iterum accusatus apud Caesarem, ab eo Viennam relegatur, *A. J.* 13, 2. *B. J.* 7, 3. Somnium ominosum habet antequam in exilium mittatur, *A. J.* 13, 3. *B. J.* 7, 3.
- Archelaus*, Berenices Aegypti reginae maritus, *A. J.* XIV, 6, 2.
- Archelaus*, Archelai ethnarchae procurator, *A. J.* XVII, 13, 2.
- Archelaus* (*Julius*) Chelciae sive Helciae f., Mariamnem Agrippae M. fil. uxorem ducit, *A. J.* XIX, 9, 1. XX, 7, 1. Ab uxore repudiatur, 7, 3. Cf. *C. A.* I, 9.
- Archelaus*, Magadati f., Simonis Gior. sectator, ad Romanos transfugit, *B. J.* VI, 4, 2.
- Ardalas*, unus eseditiosorum Hierosol. ducibus, *B. J.* VII, 7, 1.
- Arcece*, urbs Arabiae, Graecis Petra vocata, *A. J.* VII, 7, 1.
- Aremmantus*, Babyloniorum dux, *A. J.* X, 8, 2.
- Aretas*, rex Arabiae, a Damascenis contra Ptolemaeum Mennae auxilio vocatur, *A. J.* XIII, 15, 2. Gazaes promittit auxilium contra Alexandrum Jann., *A. J.* XIII, 13, 3. Judaeam invadit, Alexandrum Jann. vincit, *A. J.* XIII, 15, 2. *B. J.* I, 4, 8. Hyrcano opitulatur contra Aristobulum, *A. J.* XIV, 14. *B. J.* I, 6, 2. Hierosolyma cum Hyrcano obsidet, sed a Scauro obsidionem solvere cogitur; ad Papyronem ab Aristobulo vincitur, 2, 1 sqq. *B. J.* 6, 3. A Scauro bello petitur; cum eo paciscitur, *A. J.* 5, 1. *B. J.* 8, 1.
- Aretas Petraeus*, mortuo Obedas, regnum Arabiae occupat; prius Aeneas appellatus erat, *A. J.* XVI, 9, 4. Regnum ei confirmat Augustus, 10, 9. Syllaum multorum criminum apud Augustum accusat, *A. J.* XVII, 3, 2. *B. J.* I, 29, 3. Romanis suppetias fert contra Judaeos seditiosos, *A. J.* XVII, 10, 9. *B. J.* II, 5, 1. Ejus filia, Herodis Antipae uxor, a marito repudiatur; Aretas Herodi bellum inferre eumque clade afficit, *A. J.* XVIII, 5, 1. Vitellius Syriae praefectus bellum parat contra Aretam jussu Tiberii; sed de Tiberii morte certior factus ab expeditione desistit. *A. J.* 5, 2 sq.
- Arethusa*, urbs Syriae, Judaeis a Pompeio erepta, *A. J.* XIV, 4, 4. *B. J.* I, 7, 7.
- Arcus*, rex Lacedaemoniorum legatos mittit ad Judaeos, *A. J.* XII, 4, 10. Ejus ad Oniam pontif. literae, *ibid.*
- Argos*, *Argivi*, *C. A.* I, 16.
- Aria* (*Ariana*), regio Asiae, *A. J.* I, 6, 4.
- Ardei* (*Arithai*), pop. Phoeniciae, *A. J.* V, 1, 23.
- Ariela*, Gadis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Aries Romanus* describitur, *B. J.* III, 7, 19.
- Arimanus* (?), urbs Galaaditidis; quae alias *Aramatha* sive *Ramatha* dicitur, *A. J.* IV, 7, 4.
- Arion* Josephi Tobiae procurator, *A. J.* XII, 4, 7.
- Ariochus*, Babylonius, *A. J.* X, 10, 3.
- Aristeus* Ptolemaeo Philad. suadet ut Judaeos in Aegyptum captivos abductos manu mittat, *A. J.* XII, 2, 2 sqq.
- Aristeas* Ptolemaei Philad. satellitem praefectus, *C. A.* II, 4.
- Aristeus*, Judaeus nobilis a Simone Gior. interficitur, *B. J.* V, 13, 1.
- Aristo* Silam interficit, *A. J.* XIX, 8, 3.
- Aristobulus*, Hyrcani f., cum Antigono fratre Samaritanum obsidet, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigonus fratrem regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigonus fratrem, quem sibi insidiari putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 16, 1. Phariseorum apud matrem auctoritatem aegre fert, 16, 2. *B. J.* I, 5, 2. Cum exercitu mittitur adversus Ptolemaeum Mennae, *A. J.* 16, 3. *B. J.* 5, 3. Contra matrem seditionem movet, *A. J.* 16, 4. *B. J.* 6, 1. Matre mortua, cum Hyrcano fratre de regno certat; facta reconciliatione, regnum obtinet, *A. J.* XIV, 1, 2. *B. J.* I, 6, 1. Instigante Antipatro, Hyrcanus regnum sibi vindicare conatur, cum Aretae copiis Aristobulum superat, Hierosolyma obsidet, *A. J.* 1, 3 sqq. *B. J.* 6, 2. Scaurus, accepta ab Aristobulo pecunia, obsidionem solvit et Aretam discedere jubet, *A. J.* 2, 3. *B. J.* 6, 2. Aristobulus Hyrcanum et Aretam ad Papyronem vincit, *ibid.* Legatos mittit ad Pompeium; mox ipse coram Pompeio causam suam defendit, *A. J.* 3, 1 et 2. *B. J.* 6, 4. sq. A Pompeio de vi damnatus ad Alexandrum confugit, *A. J.* 3, 3. *B. J.* 6, 5. Castella Pompeio tradit, Hierosolyma contendit ad bellum se parans, *A. J.* 3, 4. *B. J.* 6, 5. Mutata sententia pacem a Pompeio petit, pecuniam se ei daturum promittens; pecunia non soluta, in vincula conjicitur, *A. J.* 4, 1. *B. J.* 6, 6; 7, 1. Captivus cum liberis Romam abducitur, 4, 5. *B. J.* 7, 7. Roma elapsus regnum recuperare conatur, sed a Gabinio vincitur et iterum Romam abducitur, *A. J.* 6.

- B. J. 8, 6. A. Casare vinculis liberatur et cum duabus legionibus Judæam mittitur; mox vero a Pompeianis veneno perimitur, A. J. 7, 4. B. J. 9, 1. Ejus corpus postea ab Antonio in Judæam mittitur, ibid.*
- Aristobulus*, Alexandri ex Alexandra filia Hyrcani f., puer pulcherrimus, *A. J. XV, 2, 5 sq. Ab Herode pontifex constituitur, 3, 1. Populi in eum benevolentia, 3, 3. Ab Herode e medio tollitur, ibid.*
- Aristobulus*, Herodis M. fil., juvenis a patre Romam mittitur; *A. J. XV, 10, 1. In patriam eum reversum Salome et Pheroras apud Herodem calumniantur, Berenice, Salomæ filiam, uxorem ducit, A. J. XVI, 1, 2, 3, 2. Antipater Herodis odium in eum incendere studet, A. J. 3, 3; 4; 1. B. J. I, 23, 1 sq. Herodes cum Aristobulo ejusque fratre Alexandro in Italiam profectus, eos apud Cæsarem Octav. accusat, sed Cæsare intercedente cum iis in gratiam redit, A. J. 4, 1 sqq. B. J. 23, 3 sq. Berenice mariti secreta Salomæ prodit, A. J. 7, 3. Aristobulus iterum conjurationis suspectus in carcerem conjicitur, A. J. 10, 5. B. J. 26, 4. A patre accusatur in concilio Beryti habito; capitis condemnatur, A. J. 11, 2 sq. B. J. 27, 2. Sebastæ strangulatur, A. J. 11, 6. B. J. 27, 6. Si quid criminis ei dari possit, A. J. 11, 7. Ejus liberis prospicit Herodes, A. J. XVII, 1, 2. B. J. I, 28, 2. Cf. A. J. XVIII, 5, 4.*
- Aristobulus*, Aristobuli filius, Herodis M. nepos, Jotapen Sampsigerami filiam uxorem ducit, *A. J. XVIII, 5, 4. Ejus cum Agrippa fratre inimicitiae, A. J. XVIII, 6, 3. Pro Judæis deprecatur apud Petronium, A. J. 8, 4. Moritur, B. J. II, 11, 6.*
- Aristobulus*, Herodis Agrippæ M. fratris f. ex Marianne, *A. J. XX, 5, 2. B. J. II, 11, 6. Armeniæ minoris præfecturam a Nerone accipit, A. J. XX, 8, 4. Ejus uxor Salome Herodis filia ex Herodiade, A. J. XVIII, 5, 4.*
- Aristobulus*, rex Chalcidicæ, *B. J. VII, 7, 1.*
- Aristobulus*, Amyntæ f., ab Hyrcano ad Romanos mittitur legatus, *A. J. XIV, 10, 22.*
- Aristocratia* a Moyse commendatur, *A. J. IV, 8, 17.*
- Aristophanes* Judæorum mentionem facit, *C. A. I, 23.*
- Aristotelis* de Judæis testimonium, *C. A. I, 22.*
- Ariuchus* (?), Assyriorum dux, *A. J. I, 9.*
- Arius*, centurio Roman., *A. J. XVII, 10, 7. B. J. II, 4, 3; 5, 1.*
- Armais* a Sethosi fratre Egypti procurator constitutus regnum affectat, *C. A. I, 15. Cf. Danaus.*
- Armais*, Egypti rex, *C. A. I, 15.*
- Armatha* (*Rhamatha, Ramatho, Aramatho*) urbs Judææ quadraginta stadiis ab Hierosolymis distans, *A. J. VIII, 12, 3. A Basane capitur; ibid. Samueli patria, V, 10, 2. Cf. VI, 4, 1; 9, 4; 13, 5.*
- Armenia*. Regni conditor Ulus, Arami f., *A. J. I, 6, 4. Vonones, Parthia expulsus, regnum apud Armenios affectat; jussu Tiberii conatu deiecit; regnum traditur Orodi Artabani, Parthorum regis, filio, A. J. XVIII, 2, 4. Alexandri, Herodis M. filii posterius regnum adipiscuntur in Armenia majori; Aristobuli, Alexandri fratris, posterius in Armenia minori, B. J. II, 11, 6; 13, 2. A. J. XVIII, 5, 4. Cf. XX, 8, 4. Armenia magna vastatur ab Alanis, B. J. VII, 7, 4. — In Armenia servantur Noë arcae reliquiae, A. J. I, 3, 5.*
- Armesses*, Egypti rex, *C. A. I, 15.*
- Arno*, fluv. ex Arabiæ montibus ortus in lacum Asphal. influit, *A. J. IV, 5, 1.*
- Arrophæus*, Maræothii f., *A. J. VIII, 1, 3.*
- Arpha*, vicus Judææ, *B. J. III, 3, 5.*
- Arphaxades*, Semæ f., Chananæorum princeps, *A. J. I, 6, 4,*
- Arruntius* (Euaristus) Caii Cæsaris interitum in theatro proclamat, *A. J. XIX, 1, 18.*
- P. Arruntius*, *A. J. XIX, 1, 14.*
- Arsaces*, Parthorum rex, Demetrium Nicat. clade afficit; eum vivum capit, *A. J. XIII, 5, 11. Antiochum Sotereum superat, Demetrium in libertatem restituit, 8, 4.*
- Arsacidarum* genus regnum tenet apud Parthos, *A. J. XVIII, 2, 4.*
- Arsamus*, castellum Arabiæ, *A. J. XX, 4, 1.*
- Arsinoe*, Ptolemæi Philad. uxor, *A. J. XII, 2, 5.*
- Arsinoe*, soror Cleopatæ Egypti reginæ, ab hac interficitur, *A. J. XIV, 4, 1.*
- Artabanus III.* rex Mediæ, victo Vonone, regnum obtinet apud Parthos; Orodi filio regnum Armeniæ tradit, *A. J. XVIII, 2, 4. Bello petitur a Scythiis; insidiæ ei struunt cognati et amici a Vitellio corrupti; Daharum et Sacarum opera inimicos debellat regnumque suum firmat, 4, 4. Amicitiam init cum Tiberio, 4, 5. Cum Asinæo et Anilæo amicitiam init, A. J. XVIII, 9, 3 sqq. Izates, Adiabæ rex fratres ad eum mittit, A. J. XX, 2, 3. Regno pulsus ad Izatem confugit, 3, 1. Regnum ei restituitur, 3, 2. Izati Armeniæ partem tribuit, 3, 3. Moritur, 3, 4.*
- Artabazes*, rex Armeniæ, ab Antonio victus mittitur in Egyptum, *A. J. XV, 4, 3. B. J. I, 19, 5.*
- Artaxerxes I.* rex Persarum, Xerxis fil., a Persis Cyrus appellatus, centum viginti satrapas in regno suo constituit; Vasten conjugem repudiat, *A. J. XI, 6, 1. Estherem in matrimonium ducit, 6, 2. Bagathous et Theodestes contra eum conjurationem faciunt, 6, 4. Amani veniam dat Judæorum gentem exstinguendi, 6, 5 sqq. Esthere pro Judæis intercedente, Amani edictum rescindit, 6, 9 sqq. Amanem jubet cruci affigi, 6, 12. Mardochæum honoribus cumulat, 6, 13.*
- Artaxias*, Artabazis, Parthorum regis f., quum pater in captivitatem abductus esset, regno potitur; postea regno dejicitur a Romanis, *A. J. XV, 4, 3. B. J. I, 19, 5.*
- Artemon*, prytanis Ephesiorum, *B. J. XIV, 10, 12.*
- Arucci*, pop. Phœnic., *A. J. V, 1, 22.*
- Aruccæus*, Ohanaani f., *A. J. I, 6, 2.*
- Aruru*, locus Judææ, *A. J. VI, 12, 4.*
- Arus*, vicus Judææ, *A. J. XVII, 10, 9. B. J. II, 5, 1.*
- Asabelus*, Benjaminis f., *A. J. II, 7, 4.*
- Aselus*, Davidis nepos, ab Abenero in prælio occiditur, *A. J. VIII, 1, 3.*
- Asanus*, Abiæ Judææ regis f., patri in regno succedit, *A. J. VIII, 11, 3. Vir probus atque pius, 12, 1. A Zaræo Æthiopiæ rege bello petitur, ibid. Æthiopes vincit, 12, 2. Basane ipsius regnum infestante, auxilium petit a Damascenorum rege; Basanes repellitur, 11, 4. Gabam et Maspham urbes condit, ibid.*
- Asamon*, mons Galil., *B. J. II, 18, 11*
- Asamonæi*, quamdiu principatum apud Judæos tenuerint, *A. J. XIV, 16, 4.*
- Asaphi* filii, *A. J. XI, 4, 2.*
- Ascalon*, urbs Judææ, erat olim una ex quinque Philistæorum civitatibus primariis, *A. J. VI, 1, 2. Judææ tribui assignatur, V, 1, 22. Ascalonitæ quum arcam sacram in urbem receperant, multis malis vexantur, VI, 1, 2. Herodis M. in Ascalonitis liberalitas, B. J. I. 21, 11. Regia Ascalonia ab Augusto Salomæ, Herodis M. sorori datur, A. J. XVII, 11, 5. B. J. II, 6, 3. Ascalon bello Jud. flammis vastatur, B. J. II, 18, 1; 18, 5. — Cf. A. J. V, 2, 4; 3, 1; XII, 4, 5; 5, 5; 5, 10. XIV, 18, 3. B. J. III, 2, 1 sqq.*
- Aschanaxi*, (Rhegini) ab Aschanaxo nomen duxerunt, *A. J. I, 6, 1.*

- Aschanaxus*, Gomari f., Aschanaxorum (Rheginorum) princeps, *A. J. I*, 6, 1.
- Aschanes*, eunuchus, *A. J. X*, 10, 2.
- Asenetha*, Josephi uxor, *A. J. II*, 6, 1.
- Asennæus*, Chanaani f., *A. J. I*, 6, 2.
- Aserus*, Jacobi ex Zelpha ancilla f., *A. J. I*, 19, 8. Ejus liberi septem, *II*, 7, 4. Aseri tribus, quamnam Palæst. partem obtinuerit, *V*, 1, 22.
- Aserymus*, Tyriorum rex, *C. A. I*, 18.
- Asinæus et Anilæus* fratres, Judæi Babylonii; eorum gesta et infelix exitus, *A. J. XVIII*, 9.
- Asinius*; ejus de Hyrcano testimonium a Strabone adducitur, *A. J. XIV*, 8, 3.
- C. Asinius Pollio*, consul Roman., *A. J. XIV*, 14, 5.
- Asochæus*, rex Ægypti, *B. J. VI*, 10.
- Asochis*, oppidum Galil., a Ptolem. Lathyr. expugnatur, *A. J. XIII*, 12, 4. Cf. *B. J. I*, 4, 2. *V. J. I*, 41; 68.
- Asophos*, urbs Galil., *A. J. XIII*, 12, 5.
- Asor*, campus Galil., *A. J. XII*, 5, 7.
- Asorus*, urbs Galil. ad lacum Semechonitidem, *A. J. V*, 5, 1; 5, 4. Cf. *VIII*, 6, 1.
- Asprenas*, senator Roman. *A. J. XIX*, 1, 3; 1, 15.
- Asphaltites lacus*, in Judæa, describitur, *B. J. IV*, 8, 4. Callirrhoen fontem et Arnonem fluvium recipit, *A. J. IV*, 5, 1; *XVII*, 6, 5. *B. J. I*, 33, 5. Secat eum Jordanes, *B. J. III*, 10, 7. Cf. *A. J. I*, 9; *IX*, 10, 1.
- Asphar*, lacus Judææ, *B. J. XIII*, 1, 2.
- Assarachoddas*, Assyriorum rex, Senacheribi successor, *A. J. X*, 1, 5.
- Assaron*, Rubeli f., *A. J. II*, 7, 4.
- Assaron*, mensura apud Judæos, *A. J. III*, 6, 6. *VIII*, 3, 8.
- Assis*, Ægyptiorum rex, *C. A. I*, 14.
- Assuras*, Semæ f., Assyrii nomen dedit, *A. J. I*, 6, 4.
- Assuris*, Dadanis f., *A. J. I*, 15.
- Assyrii*, nomen habent ab Assura, Semæ f., *A. J. I*, 6, 4. Secundum Alexandrum Polyhist. a Suri, Abrami f., *I*, 15. Assyrii Asiæ imperio potuerunt; Sodomitis tributum imperant; Syriam vastant; gigantum sobolem extinguunt, *A. J. I*, 9. Sub regno Chusarthi Judæos sibi subiciunt; ab Hothnielo repelluntur, *A. J. IX*, 3, 2 sq. Sub Phullo Israelitis bellum inferunt, *A. J. I*, 18, 11, 1. Theglaphalassare regnante. Israelitarum regni magnam partem occupant, *ibid.* Syros et Damascenos subigunt, Samaritaniam invadunt, multosque Israelitas captivos abducunt, *ibid.* 3. Sub Salmanasare Israelitarum regnum evertunt eosque in terras peregrinas transferunt, *ibid.* 14, 1. Syriam et Phœniciam invadunt, *ibid.* 14, 2. Contra Judæos et Ægyptios expeditionem faciunt sub regno Senacheribi, *X*, 1. Assyriorum imperium a Medis et Babylonis eversum, *X*, 2, 2; 5, 1.
- Assyriorum castra*, locus Hierosol. urbis, *B. J. V*, 7, 3, 12, 2.
- Astabari*, pop. Arab., *A. J. I*, 6, 2.
- Astabora*, fluv. Æthiopæ, *A. J. II*, 10, 2.
- Astapus*, fluv. Æthiopæ, *A. J. II*, 10, 2.
- Astartus*, Syriorum rex, *C. A. I*, 18.
- Astartæ templum* a Hiram, Syriorum rege, exstructum, *A. J. VIII*, 5, 3. *C. A. I*, 1, 18.
- Astyages*, pater Darii, *A. J. X*, 11, 4.
- Asyla*, quænam a Moyse homicidis constituta sint, *A. J. IV*, 6, 4.
- Athenienses*, Xerxem devicerunt, *B. J. II*, 16, 4. A Romanis subacti sunt, *ibid.* Hyrcano Judæorum principem magno in honore habuerunt, *A. J. XIV*, 8, 5. Herodis M. in eos liberalitas, *B. J. I*, 21, 11. — Athenienses, bonis legibus instructi, in iis observandis patrum constantes sunt, *C. A. II*, 16. Severa pœna eos afficiunt, qui nova de diis docent; deos peregrinos non admittunt, *C. A. II*, 37.
- Athenion*, Ptolem. Everget. amicus, *A. J. XII*, 4, 1 sqq.
- Athenion*, Cleopatæ Ægypti reg. dux Herodi M. insidias struit, *A. J. XV*, 5, 1. *B. J. I*, 19, 2.
- Athone*, urbs Arab. *A. J. XIV*, 1, 4.
- Athronges*, (Athrongæus) pastor, post Herodis M. mortem regnum affectat; cum fratribus Romanis et militibus regis bellum infert; a Grato et Ptolemæo et ipse et fratres devincuntur, *A. J. XVII*, 10, 7. *B. J. II*, 4, 3.
- Atratinus*, Romanus, pro Herode M. verba facit in senatu, *A. J. XIV*, 14, 4. *B. J. I*, 14, 4.
- Atthidum*, scriptores sæpe inter se dissentiunt, *C. A. I*, 3.
- Avaris*, urbs Ægypti, *C. A. I*, 14. A leprosis occupatur, *I*, 26.
- Autores*, qui apud Josephum laudantur, hi sunt: Acusilaus, Agatharchides, Alexander Polyhistor, Anaxagoras, Apion, Apollodorus, Apollonius Molo, Aristophanes, Aristoteles, Asinius; Atthidum scriptores; Berosus, Callinus, Callias, Castor, Chæmon, Chærilus, Clearchus, Cleodemus, Conon, Demetrius Phalærus, Diogenes, Diocles, Dios, Ephorus, Eumenes, Eupolemus, Hecataeus, Hellanicus, Hermippus, Hermogenes, Herodotus, Hesiodus, Hestæus, Hieronymus, Homerus, Justus, Livius, Lysimachus, Malchus, Manetho, Megasthenes, Menedemus, Mnaseas, Mochus, Nicolaus, Pherecydes, Phylistus, Philo, Philostephanus, Philostratus, Plato, Polybius, Polycrates, Posidonius, Protagoras, Pythagoras, Socrates, Stoici, Strabo, Thales, Theodectes, Theodotus, Theophilus, Theophrastus, Theopompus, Theucydides, Timæus, Timagenes, Tripolitici auctor, Zopyrion.
- Augis*, Gadis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Auranitis*, regis Palæst., a Cæsare Augusto Herodi M. datur, *A. J. XV*, 10, 1. *B. J. I*, 20, 4. Pars est tetrarchiæ Philippi, *A. J. XVII*, 11, 4. *B. J. II*, 6, 3.
- Aurea terra*, in India, olim Sophira dicta, *A. J. VIII*, 6, 4; 7, 1.
- Auca*, urbs Libyæ ab Ithobalo condita, *A. J. VIII*, 13, 2.
- Azioramus*, Isi fil., pontif. maximus, *A. J. X*, 8, 6.
- Aza*, mons Palæst. *A. J. XII*, 11, 2.
- Azabon*, Gadis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Azaelus*; Elias a Deo jubetur eum Syrorum regem constituere, *A. J. VIII*, 13, 7. Azaelus Adadum regem Syriæ occidit, regnum occupat, *IX*, 4, 6. Israelitas aggressus regionem Transjordanianam necnon terram Galaaditicam et Balanæam occupat, *ibid.* 8, 1. Judæam invadit, Gittam evertit, ab obsidione Hierosolymorum magna vi pecuniæ avertitur, *ibid.* 8, 4. Ioazo Israelitarum regi bellum infert multasque urbes ei eripit, *ibid.* 8, 5. Moritur, *ibid.* 8, 7.
- Azarias*, Achimæ f., pontif. max., *A. J. X*, 8, 6.
- Azarias*, (Abdenachus) Judæus, e genere Sedeziæ Babylonem abductus, a Nabuchodonosoro liberaliter educatur, *A. J. X*, 10, 1 sqq. In flammis conjectus mirum in modum servatur, *A. J.*, 10, 5. *M. I*, 16.
- Azarias*, vates, *A. J. VIII*, 12, 2.
- Azarias*, Judæorum dux sub Juda Macab., Gorgiam Jamniæ præf. adortus vincitur, *B. J. XII*, 8, 2; 8, 6.
- Azavus*, Nachoræ f., *A. J. I*, 6, 5.
- Azece*, urbs Judææ, *A. J. VI*, 9, 1; *VIII*, 10, 1.
- Azermoles*, Juctæ f., *A. J. I*, 6, 4.
- Azicus*, Emesorum rex, Drusillam Agrippæ M. fil. ducit uxorem, *A. J. XX*, 7, 1. Ab uxore repudiatur, *ibid.* 7, 2. Moritur, *ibid.* 8, 4.
- Azotus*, urbs Judææ, olim Philistæorum civitas, *A. J. VI*, 1, 2. Azotii quin arcem sacram in urbe servarent, multis

malis vexantur, VI, 1, 1. Azotus a Jonatha Maccab. incenditur, XIII, 4, 4. A Pompeio Judæis crepta Syria provinc. adjicitur, XIV, 4, 4. A Gabinio restauratur, XIV, 5, 3. *B. J. I*, 8, 4. Ab Herode M. Salomæ tribuitur, *A. J. XVII*, 8, 1. A Vespasiano capitur, *B. J. IV*, 3, 2. Cf. *A. J. V*, 1, 22; 2, 4; XII, 7, 4; 8, 6. *B. J. I*, 7, 7.

Azora, urbs Galil. a Theglaphalassare capta, *A. J. IX*, 11, 1.

Azymorum festum; ejus origo, *A. J. II*, 15, 1. *B. J. IV*, 7, 2. Quando et quomodo celebrandum sit, *A. J. III*, 11, 5. *B. J. VI*, 9, 3. Post Solomonis tempora diu intermissum, ab Ezecia renovatur, *A. J. IX*, 13, 2 sqq. Cf. *X*, 4, 5.

B.

Baal, Tyrionum deus, *A. J. IX*, 6, 6. Ejus cultus ab Israëlitis receptus, *ibid.*

Baal, Tyrionum rex, *C. A. I*, 21.

Baalis, Ammanitarum rex, *A. J. X*, 9, 2; 9, 5.

Baaras, planta mirabilis, *B. J. VII*, 6, 3.

Baaras, vallis Galil. *B. J. VII*, 6, 3.

Babre filii, Antigono opitulantur contra Herodem M.; quum Antigonus victus esset, clam a Costobaro servantur; ab Herode deprehensi necantur, *A. J. XV*, 7, 10.

Babel, vox hebr., quid significet, *A. J. I*, 4, 3.

Babylon, urbs Ægypti, olim Letopolis, *A. J. II*, 15, 1.

Babylon, urbs Chaldææ, unde nomen habeat, *A. J. I*, 4, 3. Eam a Semiramidi conditam esse contendunt historici Græci, *C. A. I*, 20. A Nabuchodonosoro splendide instauratur et munitur, *A. J. X*, 11, 1. *C. A. I*, 19. A Cyro capitur, *C. A. I*, 19. *A. J. X*, 11, 4. — Turris Babylonia, *B. J. I*, 4, 3.

Babylonia, *Babylonii*. Reges Babyloniæ secundum Berosum, *C. A. I*, 19 sq. Babylonii societatem cum Judæis ineunt sub regno Baladæ, *A. J. X*, 2, 2. Judæam invadunt et Manasse regem in captivitatem abducunt, 3, 2. Sub Nabuchodonosoro Syriam et Judæam occupant, 6, 1 sqq. Cf. *Nabuchodonosorus*. Quinam fuerint post Nabuch. Babyloniæ reges, 11, 2. Babyloniorum imperium evertitur a Cyro et Dario, 11, 4. Babylonia Parthis subjecta, XVIII, 9. — Judæi in Babylonia et Mesopotamia habitantes Nearda potissimum et Nisibin urbes tenent, ibique ararium commune habent, XVIII, 9, 1. A Babylonis valde vexati Seleuciam migrant, ubi mox magna ex parte a Græcis et Syris caduntur, 9, 8 sqq. Qui reliqui sunt, primum Ctēsiphontem se recipiunt, deinde vero Nearda et Nisibin redeunt, 9, 9.

Baca, vicus Galil., *B. J. III*, 3, 1.

Bachares, Benjaminis f., *A. J. II*, 7, 4.

Bachides, ab Antiocho Epiph. Hierosolymis præfectus, in Judæos sævit, *B. J. I*, 1, 2. A Mattathia Asamonæi f. interficitur, 1, 3.

Bachides a Demetrio contra Judam Maccab. missus, huic frustra insidias struit, multos vero Judæos cædit, *A. J. XII*, 10, 2. Judam vincit prope vicum Bethzetho, 11. Bellum gerit cum Jonatha Maccab., XIII, 1. Pacem cum eo componit, 1, 6.

Bactriani originem trahunt a Gathero Arami f., *A. J. I*, 6, 4. Cf. *XX*, 4, 2.

Bachurus, vicus Judææ prope Hierosolyma, *A. J. VII*, 9, 7.

Badacrus, Judæorum dux, *A. J. IX*, 6, 3.

Badesorus, Tyrionum rex, *C. A. I*, 18.

Bæon, rex Ægypti, *C. A. I*, 14.

Bagathous cum Theodeste conjurationem facit contra Artaxerxem Persarum regem, *A. J. XI*, 6, 4; 6, 10.

Bagoas, ennuclus, *A. J. XVII*, 2, 4.

Bagoas, Artaxerxis dux templum Hierosol. polluit, *A. J. XI*, 7, 1.

Bajæ, oppidum Campaniæ, thermis celebre, ab imperatoribus splendidissimis ornamentis auctum, *A. J. XVIII*, 7, 1.

Balacus, Moabitarum rex, artibus et fallaciis Judæos a suis et Madianitarum finibus arcere studet, *A. J. IV*, 6, 1 sqq.

Baladas, Babyloniorum rex, societatem inii cum Ezecia, *A. J. X*, 2, 2.

Balamus vates a Madianitis et Moabitibus accitus, ut Judæis diras imprecetur, iis benedicit, urgente Dei spiritu, *A. J. IV*, 6, 2 sqq. Ejus asina, 6, 3. Balaco regi suadet ut puellas formosas in Judæorum castra mittat, 6, 6.

Balanea, urbs Syriæ; Herodis M. in Balaneotas liberalitas, *B. J. I*, 21, 12.

Balatorus, Tyrionum rex, *C. A. I*, 21.

Baleni, Sodomitarum tribus, *A. J. I*, 9.

Baleth, urbs Judææ a Solomone condita, *A. J. VIII*, 6, 1.

Balla, Jacobi concubina, *A. J. I*, 19, 8.

Ballas, Sodomitarum rex, *A. J. I*, 9.

Baltasarus, rex Babyloniæ, a Babyloniis Naboadelus appellatus, *A. J. X*, 11, 2. Ejus visionem interpretatur Danielus, 11, 2 sq. A Cyro regno dejicitur, 11, 4.

Baltasarus, *V. Danielus*.

Banacates, sub Solomone provinciæ maritimæ præfectus, *A. J. VIII*, 2, 3.

Banajas, Joadæ f., Davidis satellitum præfectus, *A. J. VII*, 5, 4; 11, 8. Vir magnæ fortitudinis, 12, 4. Davidi fidem servat, quum Adonias regnum affectaret, 14, 4. Jussu Solomonis regis Adoniam interimit, VIII, 1, 3. Joabo occiso, a Solomone toti exercitui præficitur, 1, 4.

Banajas, Achili f., sub Solomone campi magni præfectus, *A. J. VIII*, 2, 3.

Banaothas, Jebosthum accidit, a Davide morte mulctatur, *A. J. VII*, 2, 1.

Banus, eremita, Flav. Josephi præceptor, *V. J. 2*.

Barachias, Israëlita, magnæ apud populum auctoritatis, *A. J. IX*, 12, 2.

Baracus, una cum Debora Judæos a Chananæis subjugatos liberat, quadraginta annos deinde apud Judæos imperium tenet, *A. J. V*, 5.

Bardanes, Parthorum rex, Artabani III f.; bellum cum Romanis gerere molitur; contra Izatem, Adiabenorum regem expeditionem facit, *A. J. 3*, 4. A Parthis e medio tollitur, *ibid.*

Baris, Aseri f., *A. J. II*, 7, 4.

Baris, mons Armeniæ, *A. J. I*, 3, 6.

Baris, arx Hierosolymorum, ab Herode Antonia appellata est, *A. J. XV*, 11, 4. Cf. *Antonia*.

Barnabazus conjurationem contra Artaxerxem factam detegit, *A. J. XI*, 6, 4.

Barsas, Sodomitarum rex, *A. J. I*, 9.

Barsube, urbs Judææ, *A. J. VI*, 3, 2.

Baruchus, Hieremiæ scriba et discipulus, *A. J. X*, 6, 2; 9, 1.

Barzapharnes, Parthorum satrapa, cum Pacoro Syriam occupat; deinde Judæam invadit Antigonum in regno collocaturus, *A. J. XIV*, 13, 3 sqq. *B. J. I*, 13, 1 sqq.

Basanes, Macheli f., interempto Nadabo, Israëlitarum regem se facit; totam Hieroboami stirpem delet, *A. J. VIII*, 11, 4.

Basara, urbs Galil., *V. J. 84*.

Basca, urbs Palæst., *A. J. XIII*, 6, 5.

Basetus, torrens Palæst., *A. J. VI*, 14, 6.

Basemmatha, Ismaeli fil., Esavi uxor, *A. J. I*, 18, 19.

- Basima*, Solomonis fil., Achinadabi uxor, *A. J.* VIII, 2, 3.
- Bassus*, *V. Ventidius*.
- Bassus* (*Cæcilius*) Sextum Cæsarem in Syria ex insidiis interficit, *A. J.* XIV, 11, 1. *B. J.* I, 10, 10. Cum Cassio facit ejusque opera Murco reconciliatur, *A. J.* 11, 2. *B. J.* 11, 1.
- Bassus* (*Lucilius*) legatus in Judæam missus Machæruntem castellum capit, *B. J.* VII, 6, 1 sqq. Judæos, qui Hierosolymis, et Machærunte profugerant, in Jarde silva cecidit, 6, 6. Moritur, 8, 1.
- Batanæa* (*Bataneas* *A. J.* IV, 7, 5), regio Palæst., a Syriis occupatur, *A. J.* IX, 8, 1. Herodi M. tribuitur ab Augusto, *A. J.* XV, 10, 1 sqq. *B. J.* I, 20, 4. Zamaris in Batanæam vocatur ad reprimenda Trachonitarum latrocinia, *A. J.* XVII, 2, 1. Batanæa pars est Philippi tetrarchiæ, *A. J.* XVII, 8, 1; 11, 4. *B. J.* II, 6, 3.
- Bathuelus*, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.
- Batus*, mensura apud Judæos, *A. J.* VIII, 2, 9.
- Bathyllus*, Antipatri Herodis M. filii libertus, *A. J.* XVII, 4, 3. *B. J.* I, 31, 1.
- Bathyra*, urbs Batanææ a Tamari condita, vivente Herode omnium rerum immunitate fruitur lætaque capit incrementa; ab Agrippa M. ejusque filio valde vexatur, *A. J.* XVII, 2, 2.
- Bauzus*, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.
- Belemeses*, Gazæ urbis præf., *A. J.* XI, 8, 3.
- Bedriacum*, oppidum Italiæ, *B. J.* IV, 9, 7.
- Beersabe* (*Beethsabe*), Uriæ uxor, a Davide ad adulterium pellicitur, *A. J.* VII, 7, 1. Davidi nubit, 7, 2. Mater Solomonis, 7, 4. A Davide petit ut Solomoni f. regnum tradat, 15, 4. A Solomone petit ut Abisacen Adoniæ in matrimonium det, VIII, 1, 2.
- Beethsabe*, *V. Beersabe*.
- Belæus* (*Belus*), fluv. Phœnicie, *B. J.* II, 10, 2.
- Beleazarus*, Tyriorum rex, *C. A.* II, 18.
- Belus*, Tyriorum deus, *A. J.* VIII, 13, 1. Beli templum, quod Babylone erat ab Alexandro M. restauratum, *C. A.* I, 22. Cf. *A. J.* X, 11, 1.
- Belsemus*, Persa, *A. J.* XI, 2, 1.
- Belsephon*, urbs Ægypti ad mare Rubrum sita, *A. J.* II, 15, 1.
- Belsephon*, urbs Judææ, *A. J.* VII, 8, 2.
- Bemesetis*, urbs Judææ, *B. J.* I, 4, 6.
- Benjamin*, Jacobi f. ex Rachela, *A. J.* I, 21, 3. Cum fratribus in Ægyptum profisciscitur; furti accusatur, II, 6, 5 sqq. Ejus decem filii, 7, 4.
- Benjaminis tribus*, quamnam Palæst. partem sortita sit, *A. J.* V, 1, 22. Benjaminitæ Chananæis parcent; eorum exemplum ceteræ tribus sequuntur, 2, 5. Benjaminitæ ob stuprum Levitæ uxori inflicto a ceteris Israelitis bello lacesuntur; creduntur omnes exceptis sexcentis qui fuga evadunt, 2, 10 sq. Sexcenti illi Benjaminitæ in patriam revocantur atque in integrum restituuntur, 2, 12.
- Berenice*, Agrippæ M. fil. ex Cypro, *A. J.* XVIII, 5, 4. *B. J.* II, 11, 6. Spondetur Marco Alexandri Alabarchæ f., post ejus mortem nuptum datur Herodi Agrippæ fratri, *A. J.* XIX, 5, 1. Post Herodis obitum nubit Polemoni, regi Ciliciæ, XX, 7, 3. Polemonem deserit, *ibid.* Floro pro Hierosolymitanis supplicat, *B. J.* II, 15, 1. Cestio scribit de Flori immanitate, 16, 1. Ejus regia incenditur, 17, 6. Cf. *V. J.* 11; 24; 65.
- Berenice*, Salomæ f., Aristobuli Herodis M. filii uxor, *A. J.* XVI, 1, 2. Mariti secreta patri prodit, 7, 3. Post Aristobuli mortem Theudioni Doridis Herodis uxoris fratri nubit, *A. J.* XVII, 1, 1. *B. J.* I, 28, 1. Amicitia ei intercedit cum Antonia Drusi uxore, *A. J.* XVIII, 6, 1; 6, 3.
- Berenice*, Julii Archelai ex Mariamne filia, *A. J.* XX, 7, 1.
- Berenice*, Alexandri, Judæi Cyrenensis uxor, *B. J.* VII, 11, 2.
- Berenice*, urbs Arabiæ ad mare Rubrum sita, olim Gasion-gabel appellata, *A. J.* VIII, 6, 4.
- Berenicianus*, Herodis Agrippæ M. fratris f. ex Berenice, *A. J.* XX, 5, 2. *B. J.* II, 11, 6.
- Berawa*, urbs Syriæ, *A. J.* XII, 9, 7; XIII, 14, 3.
- Berosus*, Chaldæus, rerum Chaldaicarum scriptor, *C. A.* I, 19. Ejus fides, I, 20. Laudantur quæ refert de diluvio, *A. J.* I, 3, 6. De primorum hominum longævitate, 3, 9. De Abramo, 7, 2. De Senacheribo, X, 1, 4. De Babelada; 2, 2. De Nabuchodonosoro et Nabopalassare, *A. J.* X, 11, 1. *C. A.* I, 19 sq. De Noei arca, *C. A.* I, 19.
- Berotha*, oppidum Galil. superior., *A. J.* V, 1, 18.
- Bersabee* (*Bersabe*, *Bersobe*), *B. J.* III, 3, 1. Munitur a Flav. Josepho, *B. J.* II, 20, 6. *V. J.* 37.
- Bersubæ*, puteus in regione Gerarensi, *A. J.* I, 12, 1.
- Bersubee*, urbs Judææ, in tribu Judæ prope Idumææ fines, *A. J.* VIII, 13, 7.
- Berytus*, urbs Phœnic., *B. J.* I, 21, 11. Herodis M. in Berytenses liberalitas, *ibid.* Herodes in hac urbe judicium habet de filiis suis Alexandro et Aristobulo, *A. J.* XVI, 11, 2. *B. J.* I, 27, 2. Berytenses Q. Varo Syriæ præfecto auxilium ferunt contra Judæos seditiosos, *A. J.* XVII, 10, 9. *B. J.* II, 5, 1. Agrippa M. Berytensibus theatrum et amphitheatrum exadificat, *A. J.* XIX, 7, 5. Berytus splendidis ornamentis augeatur ab Agrippa jun. XX, 9, 4. Titus post expugnata Hierosol. spectacula ibi edit, *B. J.* VII, 3, 1.
- Berzelæus*, Galadita, *A. J.* VII, 9, 8; 11, 4.
- Besara* (*Basara*), urbs Galil. viginti stadiis a Gaba distans, *V. J.* 24.
- Beseleelus*, Uri f., architectus, tabernaculum exstruxit, *A. J.* III, 6, 1; 8, 4.
- Besimoth*, oppidum Perææ, a Romanis capitur, *B. J.* IV, 7, 6.
- Besira*, urbs Judææ, viginti stadiis a Chebrone dissita, *A. J.* VII, 1, 5.
- Belaris*, vicus Idumææ, a Vespasiano capitur, *B. J.* IV, 8, 1.
- Betchora* (*Betachora*), urbs Judææ a Solomone condita, *A. J.* VIII, 6, 1.
- Bethalage*, vicus Palæst., ubi Jonathas a Bachide oppugnatur, *A. J.* XIII, 1, 5.
- Betharamathum*, urbs Perææ inferioris, *B. J.* II, 4, 2. Vide *Amathus*.
- Betharamphta*, urbs Palæst., ab Herode Antipa munitur et Julius (Livias) appellatur in honorem uxoris Augusti, *A. J.* XVIII, 2, 1. *B. J.* II, 9, 1.
- Bethel* (*Bethela*, *Bethete*, *Bethella*) urbs Judææ, unde nomen habeat, *A. J.* I, 19, 3; 21, 2. Ab Ephraimitis capitur, V, 2, 6; 2, 9. Hieroboamus in ea delubrum exstruit ad vitulas aureas colendas, VIII, 8, 4; 11, 3. A Bachide munitur, XIII, 1, 3, A Vespasiano capitur, *B. J.* IV, 9, 8.
- Bethennabris*, vicus Perææ, *B. J.* IV, 7, 4.
- Bethezob*, vicus Palæst., *B. J.* 3, 4.
- Bethleem* (*Bethleema*, *Bethlema*, *Bethleme*) urbs Judææ, V, 2, 8; 7, 13; 9, 2; VI, 8, 1; VII, 1, 3; VIII, 10, 1.
- Bethleptephorum*, toparchia ad Judæam pertinens, *B. J.* IV, 8, 1.
- Bethmaus*, vicus Galil., *V. J.* 12.
- Bethoma*, urbs Judææ, *A. J.* XIII, 14, 2,

Bethoron, Bethora, (inferior), urbs Samariæ, A. J. V, 1, 17; XII, 7, 1; 10, 5; XIII, 1, 3. B. J. 12, 2; 19, 1; 19, 8.
Bethsaida, urbs Galilææ, a Philippo amplificatur et Julius appellatur in honorem Cæsaris Augusti filiae, A. J. XVIII, 2, 1.
Bethsame, vicus Judææ, in tribu Judæ, A. J. VI, 1, 3; 1, 4.
Bethsana, Bethsan, Bethsa, urbs Samariæ postea Scythopolis dicta, A. J. V, 1, 22; VI, 14, 3; XII, 8, 5; XIII, 6, 1. V. *Scythopolis*.
Bethsemara (?), locus Judææ, A. J. IX, 9, 1.
Bethso, locus Hierosol. urbis, B. J. V, 4, 2.
Bethzetho, vicus Judææ, A. J. XII, 11, 1.
Bethsura, Bethsur, urbs Judææ, A. J. VIII, 10, 1; XII, 7, 5; 8, 3; 9, 4; 9, 5; XIII, 5, 6. B. J. 1, 1, 5.
Bethzacharia, locus Judææ, A. J. XII, 9, 4. B. J. 1, 1, 5.
Bethlæa, urbs Adrazari regis Sophenes, a Davide capta, A. J. VII, 5, 4.
Bezeca, urbs Palæst., A. J. V, 2, 2.
Bezedel, vicus Palæst., B. J. III, 2, 3.
Bezetha (sive *Cænopolis*, urbs nova), pars Hierosolymorum, B. J. II, 15, 5; 19, 4; V, 4, 2; 5, 8.
Bithyni, pop. Asiæ, B. J. II, 10, 4.
Bitumen, quod ex lacu Asphaltite provenit, describitur, B. J. IV, 8, 4.
Boaz, nomen columnæ templi Hierosol., A. J. VIII, 3, 4.
Boazus, Naamin et Rutham hospitio excipit, A. J. V, 9, 2. Rutham uxorem ducit ex eaque procreat Obedem, qui Davidis avus est, 9, 3 sqq.
Bobelin, Darii Persarum regis dux, A. J. XI, 4, 8.
Bocchoris, Ægyptiorum rex, C. A. 1, 34.
Boccias, Josephi f., A. J. VIII, 1, 3.
Boccus, Abiezere f., pontif. max., A. J. V, 11, 5.
Bæotus, archon Deliorum, A. J. XIV, 10, 14.
Bolosor, Benjaminis f., A. J. II, 7, 4.
Borcæus, ab Agrippa jun. rege legatus mittitur ad Judæos seditiosos, B. J. II, 19, 3.
Borsippus, urbs Chaldææ, C. A. I, 20.
Boscethi, urbs Judææ, A. J. X, 4, 1.
Bosora, Bosor, urbs Galaadit., A. J. 8, 3.
Bosporus Thracius, A. J. XVI, 3, 2.
Bosporani, pop. Asiæ, B. J. II, 16, 4.
Botrys, urbs Phœniciæ, A. J. VIII, 13, 2.
Bonis aureæ templum in Syria prope Daphnen, B. J. IV, 1, 1.
Britanni a Romanis subacti, B. J. II, 16, 4.
Britannicus, Claudii Cæsaris fil. ex Messalina a Nerone e medio tollitur, A. J. XX, 8, 1 sq.
Brizellum, oppidum Italiæ, B. J. IV, 9, 9.
Brochus, senator Rom. A. J. XIX, 3, 4.
Brundisium, urbs Italiæ, A. J. XIV, 14, 3. B. J. 1, 14, 3.
Brutus J. Cæsarem interficit, A. J. XIV, 11, 2. B. J. 1, 11, 1.
Bubastis; Diana Bubastis templum in Ægypto prope Leontopolin, A. J. XIII, 3, 1; 3, 2.
Bubastita, fluv. Ægypti. C. A. 1, 14.
Buccinæ a Moyse inventæ forma, A. J. III, 12, 6.
Burrus, præfectus militiæ, Neronem in castris prætorianis imperatorem declarat, A. J. XX, 8, 2. Neroni persuadet ut Judæis Cæsarensibus jus civitatis adimat, 8, 9.
Byblus, urbs Phœniciæ, B. J. 1, 21, 11.
Byzantium, urbs Thraciæ, A. J. XVI, 2, 2.

C.

Caathus, Levi f., A. J. II, 7, 4.
Cabrothaba, locus deserti, unde nomen habeat, A. J. III, 13, 1.
Cadmus, Milesius quando vixerit, C. A. I, 2.
Cæcinna, Vitellii dux cum Valente Othonem vincit, B. J. IV, 9, 9. Ad Vespasiani partes transit, II, 2 sq.
Cæna (Nova), locus Palæst. in Ziphenorum terra, A. J. VII, 13, 2.
Cænopolis sive urbs Nova, pars Hierosolymorum, B. J. II, 19, 4, V, 8, 1; 12, 2. V. *Bezetha*.
J. Cæsar, Roma potitus Aristobulum regem Judææ vinctus solvit et cum duabus legionibus in Syriam mittit, A. J. XIV, 7, 4. B. J. 1, 8, 1. In Ægypto bellum gerens ab Antipatro et Milbridae adjuvatur, A. J. 8, 1 sq. B. J. 9, 3. In Syriam profectus magnum honorem habet Antipatro, A. J. 8, 3. B. J. 9, 5. Hyrcano pontificatum confirmat, Antipatrum totius Judææ procuratorem constituit, A. J. 8, 5. B. J. 10, 3. Decreta quæ in Judæorum gratiam fecit, A. J. 10, 1 sqq. In Africam proficiscitur cum Scipione et Catone bellum gesturus, *ibid.* A. Bruto et Cassio interficitur, A. J. 11, 1. B. J. 11, 1.
Cæsar Octavianus, victis Bruto et Cassio ad Philippos in Italiam proficiscitur, B. J. 1, 12, 4. Cf. A. J. XIV, 12, 2. Ejus in Herodem benevolentia, A. J. 14, 4. B. J. 14, 4. Antonium vincit in pugna Actiaca, A. J. XV, 6, 1. B. J. 1, 20, 1. Herodi regnum confirmat, A. J. 6, 6 sq. B. J. 20, 2. In Ægyptum proficiscens honorifice excipitur ab Herode apud Ptolemaidem magnisque ab eo donatur muneribus, A. J. 6, 7. B. J. 20, 3. Ægyptum in suam ditionem redigit; Herodi eam Judææ partem restituit, quam Antonius Cleopatras dederat, pluresque insuper urbes ejus regno addit, A. J. 7, 3. Herodes duo templa ei consecrat, alterum Cæsareæ, alterum prope Panium, A. J. XV, 9, 6; 10, 3. B. J. 1, 21, 7. In Syriam profectus Herodem a Zenodoro et Gadarenis accusatum absolvit eique Trachonem, Batanæam, Auranitidem et Zenodori tetrarchiam tribuit, A. J. 10, 1 sqq. B. J. 20, 4. Alexandrum et Aristobulum in gratiam reducit cum Herode eorum patre, A. J. XVI, 4, 4. B. J. 1, 23, 3. Ejus edictum de Judæorum juribus servandis, A. J. 6, 1 sqq. Herodi a Syllæo accusato offensus est, A. J. 9, 3 sq. Herode criminibus purgato a Nicolao Damasceno, Syllæum capitis damnat; Arææ regnum Arabiæ confirmat, A. J. 10, 8 sq. Herodi potestatem facit de filiis, conjurationis accusatis, pro arbitrio statuendi, A. J. 11, 1; XVII, 7, 1. B. J. 1, 27, 1; 33, 1. Herodes magnam pecuniæ vim Cæsari legat omniaque quæ in testamento suo constituit, ei relinquit confirmanda, A. J. XVII, 6, 1; 8, 1. B. J. 32, 7; 33, 8. Archelaus et Antipas, Herodis filii, coram Cæsare de regno disceptant, A. J. 9, 4 sqq. B. J. II, 2, 2 sqq. Judæorum legati Archelaum apud Cæsarem accusant, A. J. 11, 2 sqq. B. J. 6, 2 sqq. Cæsar Archelaum facit ethnarcham eique dimidiam Herodis regni partem tribuit, alteram vero dimidiam inter Archelai fratres, Antipam et Philippum dividit; cetera, paucis exceptis, Herodis testamentum confirmat, A. J. 11, 4 sq. B. J. 6, 3. Pseudalexandri fraudem detegit A. J. 12, 2. B. J. 7, 2. Archelaum iterum a fratribus et Judæorum primoribus accusatum Viennam relegat ejusque ethnarchiam in provinciæ formam redigit, A. J. 13, 3; 13, 5. B. J. 7, 3. Moritur ætatis anno septuagesimo septimo, A. J. XVIII, 2, 2. B. J. II, 9, 1.
Cæsarea maritima, urbs Palæst., olim Stratonis turris appellata, ab Herode M. splendide exædificatur portuque tutissimo ornatur, A. J. XV, 8, 5; 9, 6. B. J. 1, 21, 5; cf. A. J. XIII, 11, 2. B. J. 1, 2, 5. Cæsarenses ob mor-

- tem Agrippæ M. immodice exsultant, quare Clandius iis offensus est, *A. J. XIX*, 9, 1 sq. Inter Judæos et Syros qui urbem incolunt rixa; Felix Judææ procurator turbas reprimit, *A. J. XX*, 8, 7. *B. J. II*, 13, 7. Judæi Cæsarienses Felicem apud Neronem accusant, *A. J. 8*, 9. Nero iis civitatem adimit, *ibid.* Novum certamen inter Græcos et Judæos, *B. J. 14*, 4 sq. Judæi cum legum libro in Nabata secedunt, 5. Judæi fere omnes cæduntur a Græcis, 18, 1. Cæsarienses libenter excipiunt Vespasianum; Josephi Flavii supplicium ab eo petunt, *B. J. III*, 9, 1. Titus, expugnatis Hierosolymis Cæsariæ spectacula edit, *VII*, 3, 1.
- Cæsarea Philippi*, urbs Palæst. ad Jordanis fontes sita, a Philippo ita appellata est; prius dicebatur Paneas, *A. J. XVIII*, 2, 1. *B. J. II*, 9, 1. III, 9, 7. Ab Agrippa jun. amplificatur et Neronias appellatur, *A. J. XX*, 9, 4. Titus splendida spectacula in ea edit, *B. J. VII*, 2, 1.
- Cæsareum*, æcus in regia Herodis M., *B. J. I*, 21, 1.
- Cæsennius* Pætus, Syriæ præfectus, *A. J. VIII*, 3, 4. Antiochum, regem Commagenes apud Vespasianum accusat et deinde regno expellit, *VIII*, 7, 1 sq.
- Cæsonia*, Cajii Cæsaris uxor; diversæ de ea sententiæ, *A. J. XIX*, 2, 4. Fortiter moritur, *ibid.*
- Cais*, Adami f., Abelum fratrem interficit, *A. J. I*, 2, 1. Naidem condit; voluptatibus indulget; Anocham condit et mœnibus circumdat, 2, 2. Ejus progenies pessima, *ibid.*
- Caiaphas*. V. Josephus.
- Cainas*, Enosi f., *A. J. I*, 3, 4.
- Cajus*, Agrippæ f., ex Julia, ab Augusto adoptatur, *A. J. XVII*, 9, 3. *B. J. II*, 2, 4.
- Cajus*, tribun. milit. Roman., Quinct. Vari amicus, *B. J. II*, 5, 1.
- Cajus Cæsar Caligula*, Germanici f. apud populum ob patris virtutem gratus, *A. J. XVIII*, 6, 8. Ejus amicitiam sibi conciliat Agrippa, 6, 4 sq. Cajus a Tiberio constituitur imperii successor, 6, 8 sq. Agrippam Philippi tetrarchiæ facit regem, *A. J. 6*, 10. *B. J. II*, 9, 5. Antipam ejusque uxorem in exilium agit; Agrippæ Antipæ tetrarchiam tribuit, *A. J. 7*, 2. *B. J. 9*, 6. Cajus primis imperii annis res bene gerit, *ibid.* Odium concipit in Judæos, *A. J. 8*, 1. Petronium Syriæ præfectum constituit eumque jubet ipsius statuum in Judæorum templo erigere, *A. J. 8*, 2. *B. J. 10*, 1. Rogatu Agrippæ hoc mandatum revocat, *A. J. 8*, 7. sq. Ejus sævitia et insania, *A. J. XIX*, 1, 1 sq. Conspiratur in eum, 1, 3 sq. Trucidatur, 1, 14. Populi post facinus perturbatio, 1, 16. Mox ejus uxor quoque et filia occiduntur, 2, 4. De Cajii ingenio et moribus, 2, 5.
- Calani* philosophi apud Indos appellantur, *C. A. I*, 22.
- Callias* (?) Salomæ, Herodis M. sororis, filiam ducit uxorem, *A. J. XVII*, 1, 1.
- Callias*, rerum Sicularum scriptor, *C. A. I*, 3.
- Callistus*, Caligulæ libertus, ad summam potestatem evehitur; conspirationis in Caligulam particeps est, *A. J. XIX*, 1, 10.
- Callimander*, Syrorum dux, *A. J. XIII*, 10, 2.
- Callinicus*, Antiochi Commagenorum regis f., *B. J. VII*, 7, 2.
- Calliphon*, Crotoniates, Pythagoræ discipulus, *C. A. I*, 22.
- Callirrhoe*, fons calidus prope lacum Asphaltiten situs, aquarum salubritate celebris, *A. J. XVII*, 6, 5. *B. J. I*, 33, 5.
- Cambyses*, Persarum rex, Cyri fil., Hierosolymorum instaurationem prohibet, *A. J. XI*, 2, 1 et 2. Sabam, urbem Æthiop. ex sororis nomine appellat Meroen, *II*, 10, 2. Ægyptum subigit; inde reversus diem obit supremum apud Damascus *IX*, 2, 2. Cf. *II*, 15, 1.
- Canithus*, pater Simonis pontificis, *A. J. XVIII*, 2, 2.
- Canon*, urbs Galaadit., *A. J. V*, 7, 6.
- Campania*, regio Ital., *A. J. XVIII*, 7, 2; *XIX*, 1, 1.
- Campus Magnus*, qui a vico Ginnabri usque ad lacum Asphaltiten pertinet, describitur, *B. J. IV*, 8, 2. Cf. *A. J. V*, 1, 22; *XII*, 8, 5; *XV*, 8, 5; *XX*, 6, 1. Alius Campus Magnus in confiniis Galilææ et Samarizæ est, *B. J. III*, 4, 1; *II*, 12, 3. *A. J. VIII*, 2, 3.
- Campus Regius*, in Palæst., *A. J. I*, 10, 2.
- Cana*, vicus Galil., *V. J. 16*. *B. J. I*, 17, 5. *A. J. XII*, 15, 1.
- Cana*, vicus Judææ, *B. J. I*, 4, 7.
- Canatha* (*Cana*), oppidum Cœlesyriæ, *A. J. XV*, 5, 1. *B. J. I*, 19, 2.
- Candelabrum* sacrum describitur, *A. J. III*, 6, 7.
- Cantabri*, pop. Hispaniæ, *B. J. II*, 16, 4.
- Canthera*. V. Simon.
- Capellus*, (Julius) Tiberiensis, factionis dux, *V. J. 9*; 12; 13; 57.
- Capharabis*, oppidum Judææ, a Romanis capitur, *B. J. IV*, 9, 9.
- Capharnaum*, fons Galil., *B. J. III*, 10, 8.
- Capharsaba*, campus Palæst., in quo Herodes Antipatridem urbem extruxit, *A. J. XVI*, 5, 2. (*Prius in eodem loco alia urbs fuisse videtur, quæ Capharsaba sive Chabarsaba appellata erat, cf. A. J. XIII*, 15, 1).
- Capharsalama*, vicus Judææ, *A. J. XII*, 10, 4.
- Caphartoba*, vicus Idumææ, a Vespasiano capitur, *B. J. IV*, 8, 1.
- Caphareccho*, vicus Galil., munitur, *B. J. II*, 20, 6. *V. J. 37*.
- Caphettra*, oppidum Judææ, a Romanis capitur, *B. J. IV*, 9, 9.
- Capito*, centurio Roman., *B. J. II*, 14, 7.
- Capitolium*, Jovis templum, in Roma urbe, *A. J. XIX*, 1, 1. *B. J. IV*, 11, 4; *VII*, 5, 6.
- Cappadoces*, olim Mosocheni dicti a Mosoche, *A. J. I*, 6, 1. Cf. *XVI*, 3, 2; 8, 6; 10, 1. Romanis tributum pendunt, *B. J. II*, 16, 4.
- Cappadoctæ*. Ejus rex Archelaus, *A. J. XVI*, 1, 2; 2, 2. Cf. *B. J. IV*, 11, 1; *VII*, 1, 3.
- Caprææ*, insula maris Tyrrheni, in qua Tiberius Cæsar domicilium habuit, *A. J. XVIII*, 6, 4, sq.
- Careas*, pater Joannis, *A. J. X*, 9, 2.
- Caria*, regio Asiæ, ab Alexandro M. occupatur, *A. J. XI*, 8, 1.
- Cariattharima*, urbs Judææ, *A. J. VI*, 1, 4. Arca sacra ibi viginti annos servata est, *ibid.* Cf. *VII*, 4, 2.
- Carmelus promontorium*, in litore Phœnicizæ, *B. J. II*, 10, 2.
- Carmelus mons*, olim ad Galilæam pertinens, postea in Tyriorum ditione, *B. J. III*, 3, 1. Cf. *V*, 1, 22; *VIII*, 13, 5.
- Carnain*, τὸ τέμενος ἐν Καρναῖν, sanum Syriæ, *A. J. XII*, 8, 4.
- Carræ* (sive *Chara*, *Charra*), urbs Mesopotamiæ, *A. J. XX*, 2, 2. Regio circa Carras, amoni feracissima, in ditione regis Adiabænorum, *ibid.* Ostenduntur ibi arcæ Noei reliquæ, *ibid.* Cf. *I*, 16, 1; 19, 4; 5, 5.
- Carthaginenses*, a Romanis subacti, *B. J. II*, 16, 4; *VI*, 6, 2.
- Carthago*, a Tyriis condita, *C. A. I*, 17; 18. Quando?, *C. A. II*, 2.
- Carus*, Herodis M. pusio, *A. J. XVII*, 2, 4.

- Casius*; Jovis Casii templum in Ægypto, *B. J.* IV, 11, 5.
Caspiae portæ, *A. J.* XVIII, 4, 4.
Cassander, post mortem Alexandri M. Macedoniam occupat, *A. J.* XII, 1, 1.
Cassius, Parthos a Syriæ finibus arcere studet; in Judæa seditionem a Pitholao motam reprimat, *A. J.* XIV, 7, 3. *B. J.* 1, 8, 9. Cassius, interfecto Cesare in Syriam venit, Bassum et Murcum sibi conciliat, *A. J.* XIV, 11, 2. *B. J.* 1, 11, 1. Judæam vexat, *A. J.* 11, 2. *B. J.* 11, 1 sq. Herodi suadet ut Antipatri patris mortem ulciscatur; Laodiceam capit, *A. J.* 11, 6. *B. J.* 11, 6 sq. In multis Asiæ civitatibus constituit tyrannos, *A. J.* XIV, 12, 1. *B. J.* 1, 12, 2. Ad Philippo clade affectus se interficit, *A. J.* 12, 2. *B. J.* 12, 4.
Cassius Longinus, Syriæ præfectus, Judæis imperat ut stolam pontificalem in arce reponant, *A. J.* XV, 11, 4. Cf. XX, 1, 1. Cum exercitu Hierosolyma venit Cuspido fado auxiliaturus, XX, 1, 1.
Castor, chronographus, laudatur, *C. A.* II, 7.
Castor, Judæus versutissimus, Romanis insidias struit, *B. J.* V, 7, 4.
Castra Judæorum describuntur *A. J.* III, 12, 5. Romanorum, *B. J.* III, 5, 1 sqq.
Castra Dei, locus Palæst. *A. J.* I, 20, 1.
Castra (Παρεμβολαί), urbs Palæst. Transjord. pulcherrima et munitissima, *A. J.* VIII, 9, 8; 10, 1; 11, 4, 15, 1.
Castrare homines aut animalia Judæis vetitum, *A. J.* IV, 8, 40.
Catullus, Libyæ Pentapolitanæ præfectus, Judæorum Cyrenensium locupletissimos a Jonatha falso accusatos diripit, *B. J.* VII, 11, 1 sq. Jonathæ persuadet ut etiam Judæos Alexandr. et Rom. insimulet, 11, 3. Ejus scelera a Deo puniuntur, 11, 4.
Cedarus, Ismaeli f., *A. J.* I, 12, 4.
Cedasa (*Cedesa*), urbs Galil., homicidarum asylum, *A. J.* V, 1, 24; cf. 1, 18. Olim in Tyriorum potestate fuit, *A. J.* XIII, 5, 6; 5, 7. *B. J.* II, 18, 1.
Cedmas, Ismaeli f., *A. J.* I, 12, 4.
Cedron torrens prope Hierosol., *A. J.* VIII, 1, 5.
Cedron, vallis quæ Hierosol. urbem a monte Olivarum separat, *B. J.* V, 2, 4; 4, 2; 6, 1; VI, 3, 2.
Celadus, Cæsaris Augusti libertus, *A. J.* XVII, 12, 2. *B. J.* II, 7, 2.
Celenderis, urbs Ciliciæ, *A. J.* XVII, 5, 1. *B. J.* I, 31, 3.
Celer, tribunus militum, *A. J.* XX, 6, 2 sq. *B. J.* II, 12, 7.
Cellica legio, *A. J.* XIX, 1, 15.
Cendebeus, Antiochi Soteris dux a Simone Maccab. vincitur, *A. J.* XIII, 7, 3. *B. J.* I, 2, 2.
Cenedæus, Monobazi Adiabenorum regis propinquus, *B. J.* II, 19, 2.
Cenezus, Eliphazæ f., *A. J.* II, 1, 2.
Cenezus, Hothnieli pater, *A. J.* V, 3, 3.
Cepharnome, vicus Galil., *V. J.* 72.
Cepheritæ, gens Chanan., *A. J.* V, 1, 36.
Cerastes, pater Pausaniae, *A. J.* XI, 8, 1.
Cercalis, (*Sextus*) a Vespasiano contra Samaritas mittitur, *B. J.* III, 7, 32; 7, 34. Solumneam superiorem in Romanorum potestatem redigit, *B. J.* IV, 9, 9. Templum aggreditur, VI, 2, 5. Quintæ legionis dux, 4, 3. Cf. *V. J.* 75.
Cerealis (*Petilius*) a Vespasiano mittitur ad Britanniam administrandam; Germanorum seditionem comprimit, *B. J.* VII, 4, 2.
Cesabæus, Ili f., *A. J.* VII, 12, 4.
Cestius Gallus, Syriæ præses, Hierosolyma venit, *B. J.* II, 14, 3. Non satisfacit Judæorum querelis contra Florum, *ibid.* Neapolitanum mittit ad Judæorum animos explorandos, 16, 1. Cum magno exercitu contra Judæos proficiscitur; Zabulonem et Jopen urbes capit et incendit, 18, 9 sq. Gallum in Galileam mittit, 18, 11. Cum Judæis prope Bethlaron conflictatur, 19, 1 sq. Hierosolyma usque progressus Bezetham capit, superiorem irrito conatu oppugnat, 19, 4 sq. Obsidionem solvit, 19, 6. Cum exercitu se recipiens, a Judæis pressus impedimenta multosque milites amittit, 19, 7 sqq. Legatos mittit ad Neronem qui inchoati belli culpam in Florum vertant, 20, 1. Sepphoritis qui in fide erga Romanos permanserant, auxilium mittit contra seditiosos, *V. J.* 71; cf. 69.
Chabalon, *Chabulon*, regio Galil., *A. J.* VIII, 5, 3. *C. A.* 1, 17. (*B. J.* III, 3, 1 2.)
Chabarzaba, urbs Judææ, ab Herode M. amplificata et Antipatris appellata est, *A. J.* XIII, 15, 1. Cf. *Capharsaba* et Antipatris.
Chabolo, vicus Galil., *V. J.*
Chabulon. V. *Chabalon*.
Chabrothaba, urbs Arabiæ, *A. J.* III, 13.
Chæreus (*Cassius*) prætorianorum tribunus, a Cajo Cæsare offensus, conjurationem contra eum facit cum Regulo et Minuciano, *A. J.* XIX, 1, 3 sqq. Cæsari plagam infligit non mortiferam, 1, 14. Lupum jubet Cæsaris uxorem et filiam e medio tollere, 2, 4. Patriam in libertatem restituere vult, 4, 4. Supplicio afficitur a Claudio, 4, 5.
Chæremon, historiæ Ægyptiacæ auctor, laudatur, *C. A.* I, 32 sq.
Chagiras, Adiabenus fortitudine conspicuus, *B. J.* V, 11, 5.
Chalamas, Syrorum rex, Ammanitis auxilium fert contra Judæos, *A. J.* VII, 6, 3.
Chalceus, Emaonis f., vir sapientia præclarus, *A. J.* VIII, 2, 5.
Chalcidica, regio Syriæ, *B. J.* VIII, 7.
Chalcis urbs Syriæ sub monte Libano sita; ejus tyrannus Ptolemæus Mennæi f., *A. J.* XIV, 7, 4; cf. 3, 2. Herodes Agrippæ M. frater regnum hujus urbis obtinet a Claudio, *A. J.* XIX, 5, 1. *B. J.* II, 11, 5.
Chaldæi originem trahunt ab Aphraxade Semæ f., *A. J.* I, 6, 4. Seditionem movent contra Abramum, 7, 1. Cf. X, 3, 2. Chaldæi antiquissimis jam temporibus res suas literis mandabant, *C. A.* I, 6. Chaldæorum scripta in plerisque rebus cum Judæorum libris sacris consentiunt, *C. A.* I, 19.
Chalebus a Moyse in Chananæam mittitur, *A. J.* III, 14, 4; cf. V, 2, 3.
Chamas, Noei f., centum annos ante diluvium natus, *A. J.* I, 1, 1. Noeum inebriatum et nudatum fratribus per ludibrium monstrat; punitur, 6, 3. Chamæ filii quas terras occupaverunt, 6, 2.
Chanaanus, Semæ f., Chananææ nomen dedit, *A. J.* I, 6, 2.
Chananæa nomen habet a Chanano, Chamæ f., *A. J.* I, 6, 2. Ejus fines; IX, 10, 11. — Abramus in ea sedem figit, I, 7, 1. Occupatur a Judæis post reditum ex Ægypto, V, 1 sqq.
Chananæi Judæis ex Ægypto redeuntibus cladem inferunt, *A. J.* IV, 1. Moyses eos exstingui jubet, IV, 8, 44. Chananæi a Judæis subiciuntur, V, 1 sqq. Chananæis qui in Libano habitant Solomon tributum imperat, VIII, 6, 3.
Chapsæus, Judæ pater, *A. J.* XIII, 5, 7.
Chara sive *Charra*. V. *Carra*.
Charaz. V. (*Spasina*) *Charaz*.

- Charchamesa* (*Circesium*?), urbs Mesopotamiæ ad Euphratem, *A. J. X*, 6, 1.
- Chares*, Gamalensis, Gamalensium contra Romanos dux, *B. J. IV*, 1, 4. A seditiosis occiditur, *V. J. 35*; 37; cf. *B. J. 1*, 9.
- Charmis*, Rubeli fr., *A. J. II*, 7, 4.
- Chasleus*, mensis nonus apud Judæos, *A. J. XI*, 5, 4.
- Chasphoma*, urbs Galaadit., *A. J. XII*, 8, 3.
- Chatura*, Abrami uxor, *A. J. I*, 15.
- Chazadus*, Nachoræ f., *A. J. I*, 6, 5.
- Chebron Chabron*, urbs Judææ, quando condita sit, *A. J. I*, 8, 3. *B. J. IV*, 9, 7, Abramus in ea sedem figit, *B. J. IV*, 9, 7. Inter urbes sacras numeratur ex Jesu decreto *A. J. V*, 1, 24; 2, 3. Davides initio regni sui in ea domicilium habet, *A. J. VII*, 1, 2. A Romanis capitur, *B. J. IV*, 9, 9. Cf. *A. J. I*, 21, 3; 22, 1; *III*, 14, 2; *VIII*, 10, 1; *XII*, 8, 6.
- Chelbes*, Judex apud Tyrios, *C. A. I*, 21.
- Chelcias*, Judæus, a Cleopatra Ægyptiorum dux constituitur, *A. J. XIII*, 10, 4; 13, 1.
- Chellion*, Elimechi f., *A. J. V*, 9, 1.
- Chephthorinus*, Mestrami f., *A. J. I*, 6, 2.
- Cherubes* auro efficti in templi Hierosol. adyto, *A. J. VIII*, 3, 3; cf. *III*, 6, 6.
- Chestæmus*, Mestrami f., *A. J. I*, 6, 2.
- Chethomene*, tunica sacerdotalis, describitur, *A. J. III*, 7, 2.
- Chethim*; ita insulæ omnes et pleraque loca maritima a Judæis appellantur, *A. J. I*, 6, 1.
- Chethima* (*Cyprus*), insula a Chethimo denominata, *A. J. I*, 6, 1.
- Chethimus*, Jovani f., Chethimam insulam occupat, *A. J. I*, 6, 1.
- Chettaus*, Chanaani f., *A. J. I*, 6, 2.
- Chidonis area*, locus Judææ, *A. J. VII*, 4, 2.
- Chiramus*, Uriæ f., architectus, *A. J. VIII*, 3, 4.
- Chius*, insula, *A. J. XVI*, 2, 2. Chii muneribus donantur ab Herode M., *ibid.*
- Chodollamorus*, Assyriorum dux, *A. J. I*, 9.
- Chodatus*, Ismaeli f., *A. J. I*, 12, 4.
- Charrili* poetæ a Judæis testimonium, *C. A. I*, 22.
- Chosbia*, Zambriæ uxor, *A. J. IV*, 6, 10.
- Christianorum secta* a Jesu Christo denominata, *A. J. XVIII*, 3, 3.
- Christus*. V. *Jesus*.
- Chusæi* (Æthiopes) a Chuso nomen habent, *A. J. I*, 6, 2.
- Chusarthes*, Assyriorum rex, Judæos subigit, *A. J. V*, 3, 2 sq.
- Chusi*, Davidis amicus, *A. J. VII*, 9, 2 sqq.
- Chusus*, Chamæ f., Chusæorum princeps, *A. J. I*, 6, 2.
- Chutha*, regio Persidis, *A. J. IX*, 14, 3.
- Chuthæi* a Salmanasare ex Chutha in Samariam transferuntur, *A. J. IX*, 14, 1; 14, 3. A Græcis Samaritæ vocantur, 14, 3. Cf. *X*, 9, 5; *XI*, 2, 1; 4, 3. V. *Samaria*.
- Chuthus*, fluv. Persidis, *A. J. IX*, 14, 1.
- Chuthus*, locus Persidis, *A. J. IX*, 14, 1.
- Cicero* (M. T.), consul, *A. J. XIV*, 4, 3.
- Cicerum domus*, vicus prope Hierosolyma, *B. J. V*, 12, 2.
- Cilicia* olim Tharsus appellata a Tharso Cilicum principe, *A. J. I*, 6, 1. Cf. *IX*, 10, 2; *XIII*, 13, 4. *B. J. I*, 7, 7.
- Cilices*, Alexandri Jannæi mercenarii, *A. J. XIII*, 13, 4. *B. J. I*, 4, 3.
- Cilicum vallis*, oppidum in Moabitarum finibus, *A. J. XIII*, 15, 4.
- Cilla*, oppidum Judææ, *A. J. VI*, 13, 1. Davides Cillanis opem fert contra Philistæos, *ibid.*
- Cinchares*, uuminus apud Judæos, *A. J. III*, 6, 7.
- Cinnamus*, post Artabani fugam regnum apud Parthos suscipit; mox Artabano regnum restituit, *A. J. XX*, 3, 2.
- Cinyras*, fabula de Cinyra repræsentatur a pantomimis, *A. J. XIX*, 1, 13.
- Circenses ludi*, In iis moris est populo, quidquid desiderat, ab imperatore postulare, et imperatori postulata concedere, *A. J. XIX*, 1, 4.
- Circumcisio*, ab Abramo instituitur Dei jussu, *A. J. I*, 10, 5. Ithuræi adiguntur ad eam recipiendam, *XIII*, 12, 3. Arabum liberi tertio decimo ætatis anno circumciduntur, 1, 12, 2. Circumcisio secundum Herodotum inde ab antiquissimis temporibus usitata fuit apud Colchos, Æthiopes et Ægyptios; Phœnices et Syri Palæstini (i. e. Judæi) eam a Ægyptiis receperunt, *A. J. VIII*, 10, 3. *C. A. I*, 22. Cf. *V. J. 23*.
- Citium*, urbs Cypri insul.; nominis origo, *A. J. I*, 6, 1. — Citta? ab Elnæo Tyriorum rege, ad obsequium reducuntur, *A. J. IX*, 14, 2.
- Claudius* (*Tiberius*), apud Cajum accusatur a Polluce, servo suo, *A. J. XIX*, 1, 2. Post Caligulæ interitum a magna militum parte imperator creatur, dum senatus antiquæ reipublicæ restorationem decernit, *A. J. 2*, 1 sqq. *B. J. II*, 11. Palatio extrahitur, ad imperium rapitur, *A. J. 3*, 1 sqq. consilio Agrippæ regis utitur, 4, 1. Mitem se præbet erga senatum; 4, 5. Chæream et Lupum suppliciis affici jubet, *ibid.* Agrippæ regno Judæam, Samariam, Libanum et Abilam urbem addit; ejus fratri Herodi Chalcidici regnum tribuit; Antiocho Ciliciæ partem et Commagenam dat, *A. J. 5*, 1. *B. J. 11*, 5. Ejus edictum de Judæis, *A. J. 5*, 2. Agrippam velat Hierosolyma reddere munitiora, *A. J. 7*, 2. Post Agrippæ mortem Cuspium Fadum Judææ procuratorem facit, *A. J. 9*, 2. Judæis permittit ut stolam pontificalem in templo custodiant, *A. J. XX*, 1, 1 sq. Herodem Agrippæ fratrem templi et sacræ pecuniæ curatorem facit, 1, 3. Litem inter Judæos et Samaritas discernit, reos punit, 6, 3. Agrippæ juniori Philippi tetrarchiam et Abilam tribuit, *A. J. 7*, 1. *B. J. 12*, 8. Ejus uxores et liberi, *A. J. 8*, 1. Ab Agrippina veneno interficitur, 8, 2.
- Classicus*, Germanorum princeps, seditionem movet contra Romanos; mox vincitur, *B. J. VII*, 4, 2.
- Clearchus* Peripateticus; ejus de Judæis testimonium (in libro de Somno), *C. A. I*, 22.
- Cleanthus*, pictor, *C. A. II*, 12.
- Clemens*, præfectus prætorii sub Caligula, *A. J. XIX*, 1, 6.
- Cleodemus*, (qui etiam Malchus dicitur), vates et rerum Judaicarum scriptor, *A. J. I*, 15. Ejus testimonium de Abrami filiis, *ibid.*
- Cleopatra*, Antiochi M. filia, Ptolemæi Epiph. uxor, *A. J. XII*, 4, 1.
- Cleopatra*, Ptolemæi Philometris uxor, *C. A. II*, 5.
- Cleopatra*, Ptolemæi Philomet. filia Alexandri Balæ, postea Demetrio Nicat. nuptum datur, *A. J. XIII*, 4, 1; 4, 7. Demetrio ab Arsace capto, Antiocho ejus fratri nubit, 7, 1. Demetrium ad ipsam confugientem non recipit, 9, 3. Antiochi Grypi et Antiochi Cyziceni mater; 10, 1.
- Cleopatra*, Ptolem. Physconis uxor, Ptolem. Lathyrum, filium suum, regno deturbat, *A. J. XIII*, 10, 2. Chelciam et Ananiam Judæos exercitus duces constituit, 10, 4. Ab Alexandro Jannæo arcessitur in Judæam contra Ptolemæum Lath. 12, 4. Oppugnat Ptolemæum in urbe

- Ptolemaide, 13, 1. Capta Ptolemaide cum Alexandro Jan. societatem init, 13, 2.
- Cleopatra*, regina Ægypti in Cilicia obvia fit Antonio, qui ejus amore incenditur, *A. J.* XIV, 13, 1. *B. J.* I, 12, 5. Herodem patria profugum honorifice excipit et in Ægypto detinere studet, *A. J.* 14, 2. *B. J.* 14, 2. Instigante Alexandra Herodem apud Antonium necis Aristobuli accusat, *A. J.* XV, 3, 5. Ejus avaritia, fratrem et sororem interficit, Lysoniæ necem machinatur; Arabiæ et Judææ partem ab Antonio impetrat, *A. J.* XV, 4, 1. *B. J.* I, 18, 4. Herodem ad stuprum sollicitat; ille vero eam necare molitur, *A. J.* 4, 2. Antonius ei Artabazem, Armeniæ regem cum filiis et satrapis dono dat, *A. J.* 4, 3. *B. J.* 18, 5. Suadente Cleopatra Antonius Herodem jubet Arabibus bellum inferre, *A. J.* 5, 1. *B. J.* 19, 1. Cf. *B. J.* VII, 8, 4. Ejus mores perversi, *C. A.* II, 5.
- Cleopatra*, Herodis M. uxor Herodis et Philippi mater, *A. J.* XVII, 2, 3. *B. J.* I, 28, 4.
- Cleopatra*, Gessii Flori uxor, *A. J.* XX, 11, 1.
- Cleopatra*, Syriæ regina. V. *Selene*.
- Climax Tyriorum*, mons Phœniciæ, *B. J.* II, 10, 2.
- Clitus*, Tiberienses ad seditionem incitat; a Flav. Josepho pœna afficitur, *V. J.* 34.
- Cluvius*, senator Roman., *A. J.* XIX, 1, 13.
- Coban*, hebr. dicuntur qui voto deo se consecrant, *A. J.* IV, 4, 4.
- Cobolitis*, regio Idumææ, *A. J.* II, 1, 2.
- Cœlesyria*, a Nabuchodonosoro occupatur, *A. J.* X, 9, 7. Antiocho M. eripitur a Ptolemæo Epiph.; mox vero ab Antiocho recuperatur, XII, 3, 3. Ptolemæus Epiph., quum Cleopatram Antiochi fil. uxorem duceret, Cœlesyriam pro dote accipit, 4, 1.
- Colchi*, pop. Asiæ, pudenda circumcidunt, *C. A.* I, 22. Cf. *B. J.* II, 16, 4.
- Collega* (*Cneus*), Antiochenorum turbas comprimit, *B. J.* VII, 3, 4.
- Collina*, tribus Romæ urbis, *A. J.* XIV, 8, 5; 10, 9.
- Commagene*, regio Syriæ. Post Antiochi Commagenorum regis mortem contentio oritur inter nobiles et plebejos de regni forma, *A. J.* XVIII, 2, 5. Cf. XIX, 5, 1.
- Compsus*, Compsi f., Tiberiensis, *V. J.* 9.
- Connubium*; quid Moyses de eo sanciverit, *A. J.* IV, 8, 23.
- Conon* Judæorum in scriptis suis meminit, *A. J.* I, 23.
- Copentius*, Judææ procurator, *A. J.* XVIII, 1, 1; 2, 1. *B. J.* II, 8, 1.
- Cophene*, fluv. Indiæ, *A. J.* I, 6, 4.
- Coptus*, urbs Ægypti, *B. J.* IV, 10, 5.
- Corban*, Judæorum sacramentum, *C. A.* I, 22.
- Corbanas*, Judæorum sacer thesaurus, *B. J.* II, 9, 4.
- Coreyra*, insula, *B. J.* VII, 2, 1.
- Cordycæi* montes in Armenia, *A. J.* I, 3, 6.
- Corduba*, urbs Hispaniæ, *A. J.* XIX, 1, 3.
- Coreæ*, *Corea*, urbs Judææ, *A. J.* XIV, 3, 4. *B. J.* I, 6, 5; IV, 8, 1.
- Cores*, seditionem movet contra Moysen, *A. J.* IV, 2. Igne a deo in terram immisso consumitur, 3, 4.
- Coreus*, Esavi f., *A. J.* II, 1, 2.
- Corinthus*, Arabs, a Syllæo sollicitatur ad Herodem M. interficiendum, *A. J.* XVII, 3, 2. *B. J.* I, 29, 3.
- Cornelius Faustus*, *A. J.* XIV, 4, 4.
- Cornelius*, Longi frater, *B. J.* VI, 3, 2.
- Corraæ*, locus Judææ, *A. J.* VI, 2, 2.
- Corrus*, mensura frumenti, *A. J.* XV, 9, 2. III, 15, 3.
- Cos*, insula maris Æg., pecunia ibi a Cleopatra et Judæis deposita, *A. J.* XIV, 7, 2. C. Fannii, consul. Ron.an., ad Coos literæ, 10, 15. Herodis M. in Coos liberalitas, *B. J.* I, 21, 11. Cf. *A. J.* XVI, 2, 2.
- Costobarus*, Idumæus, Salomes maritus, principatum apud Idumæos obtinere studet; Herodes, a matre et sorore exoratus ei ignoscit, *A. J.* XV, 7, 9. Dissidium inter Costobarum et Salomen; Costobarus a Salome apud Herodem accusatur ab eoque interficitur, 7, 10; cf. 7, 8.
- Costobarus*, Agrippæ jun. regis cognatus, *A. J.* XX, 9, 8. Ad Agrippam ab Hierosolymitis legatus mittitur, *B. J.* II, 17, 17, 4. Ad Romanos transit, *B. J.* 21, 1.
- Cotylas*, V. *Zeno*.
- Colys*, rex Armeniæ minoris ad Agrippam M. venit, *A. J.* XIX, 8, 1.
- Coze*, deus Idumæorum, *A. J.* XV, 7, 9.
- Crassus*, expeditionem contra Parthos parans, templum Hierosol. spoliatur, *A. J.* XIV, 7. 1. *B. J.* I, 8, 8. Cum toto suo exercitu perit, *A. J.* 7, 3. *B. J.* 8, 8.
- Cratippus*, prytanis Pergamenorum, *A. J.* XIV, 10, 22.
- Crenona*, urbs Italiæ, *B. J.* IV, 11, 3.
- Creta*, insula. Cretenses moribus docent, non præceptis, *C. A.* II, 16. Judæi Cretenses a Pseudalexandro deripiuntur, *A. J.* XVII, 12, 1 sq. *B. J.* II, 7.
- Crispus*, Compsi f., sub Agrippa M. præfectus Tiberiadis, V. *J.* 9.
- Crispus*, Agrippæ jun. regis satellites, *V. J.* 68 sq.
- Cræsus*, omnium sermone ob pietatem celebratus, *C. A.* II, 11.
- Crustumina*, Romæ tribus, *A. J.* XIV, 10, 13; 10, 19.
- Ctesiphon*, urbs Assyriæ, *A. J.* XVIII, 2, 4. Reges Parthorum in ea hiemem agunt, *A. J.* XVIII, 8, 9. Judæi Babylonii Seleucia pulsi in ea sedem figunt, *ibid.*
- Cumanus*, Judææ procurator, Judæorum seditionem reprimat, *A. J.* XX, 5, 3. *B. J.* II, 12, 1. Stephani necem ulciscitur, *A. J.* 5, 4. *B. J.* 12, 2. Lite orta inter Galilæos et Samaritas, ab his pecunia corrumpitur; Judæos Galilæis auxiliantes fundit, *A. J.* 6, 1. *B. J.* 12, 3 sq. A Judæis apud Quadratum accusatur, *A. J.* 6, 3. *B. J.* 12, 5. A Claudio Casare in exilium agitur, *A. J.* 6, 3. *B. J.* 12, 7.
- Cuspius Fadus*, post Agrippæ regis mortem Judææ procurator, *A. J.* XIX, 9, 2. In Judæos Peræos animadvertit qui Philadelphensibus arma intulissent, XX, 1, 1. Judæis imperat, ut stolam pontificalem in arce reponant, 1, 2. Cf. XV, 11, 4. Theudam præstigiorem supplicio afficit, XX, 5, 1.
- Cyanei scopuli*, *A. J.* XVI, 2, 2.
- Cydisa*, urbs Palæst., a Theglaphallassare capta, *A. J.* IX, 11, 1.
- Cydyssa*, vicus Tyriorum, *B. J.* IV, 2, 3.
- Cymbala* ærea a Davide confecta, *A. J.* VII, 12, 3.
- Cypros*, Antipatri uxor, Herodis M. mater, *A. J.* XV, 6, 5.
- Cypros*, Herodis M. filia ex Mariamne, Antipatro Salomæ Herodis M. sororis filio nubit; ejus liberi, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Cypros*, Herodis M. filia, nuptum datur filio Pheroræ tetrarchæ, *A. J.* XVI, 7, 6. *B. J.* I, 24, 5.
- Cypros*, Antipatri filia ex Cypro, Alexiæ Selciæ uxor, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Cypros*, Alexæ Selciæ filia ex Cypro, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Cypros*, Phasaeli filia ex Salampsiene Herodis M. filia, nubit Agrippæ Aristoboli filio, *A. J.* XVIII, 5, 4; 6, 2 sq. Ejus liberi, *ibid.* Cf. *B. J.* II, 11, 6.
- Cypros*, castellum prope Hierichuntem, *A. J.* XVI, 5, 2. *B. J.* I, 21, 4. Judæi seditiosi, interfecto præsidio, munimenta solo æquant, *A. J.* II, 18, 6.

Cyprus insula, *A. J.* XVII, 12, 2. *B. J.* 11, 7, 2.
Cyrene, urbs Libyæ; quatuor ibi civium classes, quarum una Judæos comprehendit, *A. J.* XIV, 7, 2. Agrippa ad Cyrenæos literæ de Judæis, *A. J.* XVI, 6, 5. Cf. *B. J.* 11, 16, 4. Judæi Cyrenenses a Jonatha sicario ad seditionem stimulantur; eorum locupletissimi a Jonatha falso accusati, a Catullo Libyæ præf. diripiuntur, *B. J.* VII, 11, 1 sqq.
Cyrus, Persarum rex, quando regnum suscepit, *C. A.* I, 12. Cum Dario Babyloniorum imperium evertit, *A. J.* X, 11, 4. Judæis permittit in patriam redire et templum ædificare, XI, 1, 1 sqq. Ejus literæ hac de re ad Syriæ satrapas, 1, 3. In expeditione contra Massagetas suscepta vitam finit, 2, 1. — Cf. *C. A.* I, 20 sq. *B. J.* V, 9, 4.
Cyrus, rex Persarum, a Græcis Artaxerxes appellatus, *A. J.* XI, 6, 1. Cf. *Artaxerxes* I.
Cyzicus, urbs ad Hellespontum, *A. J.* XIII, 10, 1.

D.

Dabaritta, Galil. vicus, *V. J.* 62. *B. J.* II, 21, 3. Juvenes Dabaritteni Ptolemæi Agrippæ procuratoris uxorem spoliant, *V. J.* 26.
Daci, a Romanis debellantur, *B. J.* II, 16, 4. Cf. *A. J.* XVIII, 1, 5 (XX, 4, 2, ?).
Dadanes, Sui f., *A. J.* I, 15, 1.
Darsius, mensis, *B. J.* III, 7, 33.
Dagon, castell. Judææ prope Hierichuntem, *A. J.* XIII, 8, 1.
Dagon, Philistæorum deus; ejus simulacrum ante arcam sacram prosternitur, *A. J.* VI, 1, 1. *B. J.* V, 9, 4.
Dahæ, pop. Asiæ, *A. J.* XVIII, 4, 4; (XX, 4, 2, ?)
Dalila, Samsonis concubina, *A. J.* V, 8, 11. Samsonem inimicis prodit, *ibid.*
Dalmatæ, sub Romanorum imperio sæpe insurrexerunt, *B. J.* 11, 16, 4.
Damascus, urbs Syriæ, ab Uso condita *A. J.* I, 6, 4. Damascene inter Palestinam et Cœlesyriam media, *ibid.*
Damasci rex Adadus, 5, 2. Damascus ab Assyriis capitur; Damasceni in Mediam superiorem transferuntur, IX, 12, 3. Damascus ab Alexandro M. expugnatur, XI, 8, 3. Damasceni Aretam Mennæi fil. regem Cœlesyriæ constituunt, *B. J.* I, 4, 8. Damascus capitur a Romanis, *A. J.* XIV, 2, 3. Damascenorum cum Sidoniis contentio, *A. J.* XVIII, 6, 3. Herodis M. in Damascenos liberalitas, *B. J.* I, 21, 11. Omnes Judæi in urbe degentes trucidantur initio belli Jud., *B. J.* II, 20, 1; VII 8, 7. *V. J.* 6.
Dan, Jacobi fil., *A. J.* I, 19, 8; II, 7, 4. — Danitica tribus quam Palæst. partem sortita sit, V, 1, 22. Danitæ a Chananaeis pressi in montana se recipiunt, coloniam deducunt ad Jordanis fontes, ubi Danam condunt, V, 3, 1.
Dan sive Dana, urbs Galil. ad fontes Jordanis sita, a Danitis condita, *A. J.* V, 3, 1. Hieroboamus delubrum in ea exstruit, VIII, 8, 4; 12, 4.
Danaus, Sethosis Ægypti regis frater, ab Ægyptiis Armais sive Hermæus appellatur, *C. A.* I, 15; I, 26. Primus Argivorum rex, I, 16.
Danielus, Davidis f., *A. J.* VII, 1, 4.
Danielus, propheta (a Nabuchodonosoro Baltasarus appellatus), liberaliter Babylone educatur, *A. J.* X, 10, 1. Ejus vivendi ratio et sapientia, 10, 2. Nabuchodonosoro regi somnia interpretatur et valde ab eo honoratur, 10, 4 sqq. Baltasaro regi explicat literas a Deo scriptas, 11, 3. Honoribus cumulatur a Baltasaro, 11, 4. Capta Babylone

Darius eum in Mediam abducit et mox satrapen constituit, *ibid.* Ceteri satrapæ contra eum conspirant, 11, 5. Leonibus objectus miraculo servatur, 11, 6. Cf. *M.* 16. Turrim Ecbatanis ædificat; ejus visa, *A. J.* 11, 7. Danieli liber Alexandro Magno Hierosolymis monstratur, *A. J.* XI, 8, 5.
Danus, bicipitis Jordanis fons alter, *A. J.* I, 10, 1.
Daphne, Antiochiæ Syriæ urbis suburbanum, *A. J.* XIV, 13, 1; 15, 11; XVII, 2, 1. *B. J.* I, 12, 5; 17, 3.
Daphne, regio Palæst., prope Semechonitidem lacum sita, describitur, *B. J.* IV, 1, 1.
Dardanus, Emaonis f., vir sapientia præcellens, *A. J.* VIII, 2, 5.
Darius (alio nomine a Græcis appellatus), Medorum rex, Astyagis fil., cum Cyro Babyloniorum imperium evertit, *A. J.* X, 11, 2; 11, 4. Danielum magno in honore habet, 11, 7.
Darius I, *Hystaspis* fil., sublati magis regnum apud Persas oblinet, *A. J.* XI, 3, 1. Ante regnum susceptum voverat se Hierosolyma instaurationum esse, 3, 1 et 7. Instigante Zorobabelo votum persolvit, 3, 8. Samaritis imperat ut in Judæorum sacra tributa conferant, 4, 9. Cf. *C. A.* I, 21.
Darius III, Persarum rex, ab Alexandro M. ad Granicum vincitur, *A. J.* XI, 8, 1; 8, 3. Iterum victus fugit, 8, 3.
Darius, Artabani Partiorum regis fil., a patre Tiberio obses datur, *A. J.* XVIII, 4, 5.
Darius, Agrippæ jun. dux, *B. J.* II, 17, 4.
Dasia, *V. Saira*.
Dassion, Tarichæata nobilis, *V. J.* 26.
Dathannes, seditionem movet contra Moysem, *A. J.* IV, 2, 2; 3, 1. Cum tota sua familia terræ hiatu absorbetur, 3, 3. Cf. *M.* 3.
Dathema, castell. Palæst., *A. J.* XII, 8, 1.
Davides, Jessæ filius, a Samuele inungitur, *A. J.* VI, 8, 1. Apud Saulum quem daemonibus liberat, magno in honore habetur, 8, 2. Goliathum gigantem interficit, 9. Saulus ei invidet ob res præclare gestas insidiasque struit; Davides periculo elapsus, Michalam Sauli filiam in matrimonium accipit, 10. Saulo iterum insidias parante, Jonathæ studio Michalæque uxoris artibus servatur, 11. Amicitie fœdus inter Jonathanem et Davidem ictum, 11, 8. Sauli insidias evitaturus in urbem Noabam ad Achimelechum fuga se recipit; inde Gittam fugit, ubi insaniam simulando e periculo evadit; deinde aliquantum temporis in spelunca prope urbem Adullam moratus ad Moabitaram regem se confert, 12. Cillanis opem ferens cædit Palæstinos, 13, 1. Deinde apud Ziphenos sedem figit; Zipheni Saulum hac de re certiores faciunt; Saulus frustra eum cum exercitu persequitur, 13, 2. Saulo parcit, copiam nactus eum tollendi, 13, 4. Injuriam a Nabalo sibi illatam ulcisci molientem placat Abigea, Nabali uxor, 13, 6 et 7. Nabalo mortuo Abigeam in matrimonium ducit, 13, 8. Saulus iterum eum persequitur, Davides iterum Saulo parcit, data sibi eum perdendi potestate, 13, 9. Ac ad Anchem Gittæ regem se confert et Secellam vicum ad habitandum ab eo accipit, 13, 10. Ancho auxilium contra Judæos se laturum pollicetur, 14, 1. Proceres Palæstinorum nolunt eum in ipsorum acie pugnare, 14, 5. Davides Amalecitas qui ipso absente Secellam devastarant uxoresque captivas abduxerant, persequitur et fundit; prædam recipit suisque ex æquo dividit, 14, 6. Saulo mortuo, a Judæ tribu rex creatur sedemque figit Chelbrone, VII, 1, 2; cf. 3, 2. Reliquæ tribus quum Jehosthum, Sauli filium, regem constituerint, bellum civile inter Judæos conflatur, 1, 3 sqq. Abennerus, a Jehostho offensus, ad Davidem deficit, 1, 4. Jehostho occiso, ab omnibus

tribus rex creatur, 2, 2. Hierosolyma expugnat in eaque urbe regiam suam constituit; fœdus init cum Hiram Tyriorum rege, qui ligna cedrina et artifices, qui regiam extruant, ei mittit, 3, Cf. *B. J. VI*, 10 2. Victis Palæstinis, qui bellum ei intulerant, arcam Dei Hierosolyma transfert; templum ei extruere volenti deus per Nathanam valem nunciat, hanc curam filio, qui post eum regnaturus sit, relinquendam esse, 4. Palæstinos iterum prælio devincit magnamque eorum terræ partem in suam ditionem redgit; Moabitis annum tributum imperat; Adrazarum, regem Sophenes, et Adadam Damasci Syriæque regem superat; Idumæam sibi subijcit; cum Thæno, rege Amathes, fœdus init, 5. Benignum se præbet erga Jonathæ filium, 5, 5. Ab Ammanitarum rege injuria affectus, bellum iis infert eosque per Joabum sibi subijcit 6 et 7. Cum Beersabe Uriæ uxore consuetudinem habet, utque delictum occultetur, ejus marito mortem afferri jubet, 7, 1 sqq. Ammonem filium ab Abesalomo interfectum luget, 8, 3. Abesalomo reconciliatur, 8, 4 sqq. Seditione contra ipsum ab Abesalomo concitata, trans Jordanem cum amicis fugit, 9, 2 sqq. Chusi consilio redit, 9, 7. Abesalomi exercitus funditur, 10, 2. Davides Abesalomi mortem deplorat, 10, 5. Ab omnibus tribubus in regnum restituitur, 11, 2. Novam contra eum seditionem movet Sabæus: hic vero mox ab incolis Abelmacheæ urbis, in quam fuga se recipit, interimitur, 11, 6 sqq. Rem præclare gerit contra Palæstinos, 12, 1 Bellis et periculis perfunctus odas hymnosque componit, 12, 3. Populum numerari jubet; quam ob rem luit supplicium; deo jubente extruit aram in area Oronnæ, 13. Congerit materiam ad dei templum extruendum, 14, 1 sqq. Adonia regnum affectante, Solomonem regem declarat, 14, 4 sqq. Sacerdotes et Levitas in classes dividit iisque munera assignat, 14, 7, sqq. Reliquum populum in cohortes distribuit 14, 8. Ad Solomonem et populum verba facit de templo extruendo, 14, 9 sqq. Moriens Solomon præcepta dat, 15, 1. Moritur; ejus virtutes, 15, 2. Ejus sepultura et monumentum, 15, 3. Regnavit Chebrone, solius Judææ imperium habens, septem annos et sex menses, Hierosolymis, totius Judææ rex, annos triginta tres, 15, 2. — Davides octo viros spectatæ fortitudinis circa se habere solebat, VII, 12, 4. Ejus uxores et liberi, VII, 1, 4; 3, 3. Ministeria ab eo instituta, VII, 5, 4; 11, 8. Organa musica ab eo confecta, VII, 12, 3.

Debora, vates, una cum Baraco Judæos a Chananæis subjugatos servitute liberat, *A. J. V*, 5.

Decapolis, regio Palæst., *B. J. III*, 9, 7. *V. J.* 65; 74.

Declas, Juctæ f., *A. J. I*, 6, 4.

Delium, urbs Syriæ, *A. J. XIV*, 3, 3.

Dellius, M. Antonii amicus, ab eo cum mandatis mittitur ad Ventidium et Silonem, *A. J. XIV*, 15, 1. *B. J. I*, 15, 3. Mariannen et Aristobulum, Alexandri liberos, Antiocho commendat, *A. J. XV*, 2, 5.

Delos, insula; Deliorum decretum pro Judæis, *A. J. XIV*, 10, 11.

Delta, regio Ægypti; multi Judæi in ea habitant, *B. J. II*, 18, 8.

Demænetus, Ptolemæensibus suadet, ne Ptolemæum Lathyrum auxilio vocent, *A. J. XIII*, 12, 3.

Demetrius I, Seleuci fil., Roma profugus regnum occupat apud Syros, Antiochum Eupat. occidit, *A. J. XII*, 10, 1. Bacidem, deinde Nicanorem mittit contra Judæos, 10, 2 sqq. Nicanore clade affecto et cæso, iterum Bacidem in Judæam mittit, qui Judæos devincit, 11. Bacidem contra Jonatham Maccab. mittit, XIII, 1, 5. Cum Jonatha pax componitur, 1, 6. Alexandro Bala regnum occupare moliente, Jonatham sibi conciliare studet, 2, 1

sqq. In prælio cum Alexandro commisso cadit, 2, 4.

Demetrius II. Nicator, Demetrii, Syriæ regis fil., Alexandrum regno dejecturus ex Creta in Ciliciam se confert, *A. J. XIII*, 4, 3. Ptolemæi Philomet. filiam ducit; ab Antiochensibus rex declaratur, 4, 7. Alexandrum fundit fugatque, 4, 8. Judææ immunitatem concedit, 4, 9. Militum in eum odium, *ibid.* Antiochenses Demetrio infensi eum in regia obsident, 5, 3. Jonathæ fidem fallit, quare hic ad Antiochum, Alexandri fil., deficit, 5, 3 et 4. Ejus duces a Jonatha vincuntur, 5, 6 et 10. Parthis bellum infert; amisso toto exercitu ab Arsace vivus capitur, 5, 11. Ex captivitate liberatus, regnum recuperat, 8, 4. Militibus invisus est, regno dejicitur ab Alexandro Zebina; Tyri diem obit, 9, 3.

Demetrius III. Eucærus, Antiochi Grypi f., a Ptolemæo Lathyro rex Damasci constituitur, *A. J. XIII*, 13, 4. A Judæis contra Alexandrum Jannæum arcessitur, Alexandrum vincit, 13, 5; 14, 1 sq. Cum Philippo fratre bellum gerit; a Mithridate, Philippi socio captus in Parthiam abducitur, ubi moritur, 14, 3. Cf. *B. J. I*, 4 sq.

Demetrius Phalereus, regis bibliothecis Alexandriæ a Ptolemæo Philad. præfectus, *A. J. XII*, 2, 1. Regi suadet ut libros sacros Judæorum in linguam Græcam vertendos curet, *A. J. XII*, 2, 1; 2, 3. *C. A. II*, 4. Vir doctrina eminentissimus, *C. A. II*, 4. Judæorum antiquitatem testatur, *C. A. I*, 23.

Demetrius, Judæus, Andromachi f., *A. J. XVI*, 8, 3.

Demetrius, Gadarensis, Pompeji libertus, *A. J. XIV*, 4, 4.

Demetrius, Alexandriæ Alaharcha, Mariannem, Agrippæ M. fil., uxorem ducit, *A. J. XX*, 7, 3.

Demoteles, Lacedæmonius, *A. J. XIII*, 5, 8.

Diagaras, Melius, mysteriorum derisor, *C. A. II*, 37.

Dianæ, templum in Elymaide urbe, *A. J. XII*, 9, 4. Dianæ agrestis templum in Ægypto prope Leontopolin, XIII, 3, 2.

Diæarchia (Puteoli), urbs Ital., *A. J. XVII*, 12, 1. *B. J. II*, 7, 1. *V. J.* 2.

Q. Didius, Syriæ præf., *A. J. XIV*, 6, 7. *B. J. I*, 20, 2.

Dido, Pygmalionis soror, Carthaginem condidit, *C. A. I*, 18.

Didorus, Herculis f., *A. J. I*, 15.

Diglath (Tigris), fluv. Asiæ, *A. J. I*, 1, 3.

Diluvium, quando acciderit, *A. J. VIII*, 3, 1.

Dina, Jacobi filia ex Lia, *A. J. I*, 19, 8. A Sicheme stupratur, 21, 1.

Dioclerus, sub Solomone toparchiæ Bethlemiticæ præf., *A. J. VIII*, 2, 3.

Diocles in libro de rebus Persicis meminit Nabuchodonosori, *A. J. X*, 11, 1.

Diodorus, Iasonis f., Romam mittitur legatus ab Hyrcano, *A. J. XIII*, 9, 2.

Diodotus, Tryphon cognominatus, Malcho persuadet ut Antiochum sibi tradat, *A. J. XIII*, 5, 1. Superato Demetrio Nicat. Antiochum constituit regem, 5, 3. Jonatham, Judæorum principem, dolo capit et occidit, 6, 1 sqq. Antiochum interficit, a militibus rex creatur; mox vero in militum odium incurrit, 7, 1. In urbe Dora ab Antiocho Sotere oppugnatur; Apameæ occiditur, 7, 2.

Diogenes, Phariseorum consilio interficitur, *A. J. XIII*, 16, 2. Cf. *B. J. I*, 5, 3.

Dionysia, festum Athen., *A. J. XIV*, 8, 5.

Dionysius, Tripolis tyrannus, *A. J. XIV*, 3, 2.

Dionysius, Dionysii f., Atheniensis, *A. J. XIV*, 8, 5.

Dionysius, Asclepiadis f. Atheniensis, *A. J. XIV*, 8, 5.

Diophantus, Herodis M. notarius, ob literas suppositas capitis damnatur, *A. J. XVI*, 10, 4. *B. J. I*, 26, 3.

- Diospolis*, urbs Arabiae, *A. J.* XV, 5, 2 (*B. J.* I, 6, 4, ?)
Dium, urbs Syriae, ab Alexandro Jannæo capitur, *A. J.* XIII, 15, 3. A Pompeio Judæis eripitur, XIV, 4, 2.
Dium, urbs Macedoniae, *A. J.* XI, 8, 5.
Dius, Phœnicum historiae auctor, laudatur, *A. J.* VIII, 5, 3. *C. A.* I, 17.
Dodias, Eleazari pater, *A. J.* VII, 12, 4.
Dacus, Sauli servus, *A. J.* VI, 12, 1; 12, 4.
P. Dolabella, consul, amicitiae fœdus cum Judæis facit, *A. J.* XIV, 10, 9. Ejus ad Ephesios literæ 10, 12.
Dolesus, Gadarensium dignitate princeps, a seditiosis interficitur, *B. J.* IV, 7, 3.
Domitia, Domitiani uxor, Flav. Josephum magno in honore habuit, *V. J.* 76.
Domitianus, Vespasiani f., cum Sabino Romæ adversus Vitellium pugnat, *B. J.* IV, 11, 4. Vitellio victo et occiso, imperium administrat, usque dum pater Romam veniat, *ibid.* Contra Germanos et Gallos rebelles mittitur, VII, 4, 2. Ejus ingenium, *ibid.* Flavium Josephum magno in honore habet, *V. J.* 76.
Domitius Aenobarbus, Agrippinae conjux, Neronis pater, *A. J.* XX, 8, 1.
C. Domitius Calvinus, consul, *A. J.* XIV, 14, 5.
Domitius Sabinus, tribunus militum, *B. J.* III, 7, 34; V, 8, 4.
Dora, urbs Phœniciae maritima juxta Carmelum montem sita, *C. A.* II, 9. Urbem hujus nominis in Idumæa fuisse Apion fingit, *ibid.* Ora maritima inter Jopen et Doram describitur, *B. J.* I, 21, 5. Dora obsidetur ab Antiocho Sotere, *A. J.* XIII, 7, 2. Urbis tyrannus Zoilus, XIII, 12, 2; 12, 4. A Pompeio Judæis eripitur, XIV, 4, 4. A Gabinis restauratur, 5, 3. Cf. *A. J.* V, 1, 22; XIX, 6, 3. *B. J.* I, 2, 2; 7, 7. *V. J.* 8.
Doris, Herodis M. uxor, *A. J.* XIV, 12, 1. Antipatri mater, *A. J.* XVI, 3, 3. *B. J.* I, 23, 1. Magna apud Herodem auctoritate esse cepit, *A. J.* 7, 2. *B. J.* 24, 2. Antipatri insidiis detectis, Doris regia ejicitur, *A. J.* XVII, 4, 2. *B. J.* I, 30, 4.
Dorotheus, Ptolemæi Philad. procurator, *A. J.* XII, 2, 11.
Dortus, Judæus nobilis, rebus novis studet, supplicio afficitur, *A. J.* XX, 6, 2.
Dositheus, Judæus, Ægyptiorum dux, *C. A.* II, 5.
Dositheus, Judæus nobilis; ejus perfidia in Hyrcanum, *A. J.* XV, 6, 2. Rerum novarum studiū a Salome accusatus ab Herode occiditur, 7, 8 sqq.
Dothaim, urbs Samariae, *A. J.* IX, 4, 3.
Draconis leges literis consignatæ, *C. A.* I, 4.
Drusilla, Agrippæ M. filia ex Cypro, *A. J.* XVIII, 5, 4. *B. J.* II, 11, 6. Epiphani Antiochi Commagenorum regis fil. a patre despondetur, *A. J.* XIX, 9, 1. Epiphane nuptias recusante, Azico Emesorum regi in matrimonium collocatur, XX, 7, 1. Repudiato Azico, Felici Judææ procuratori nubit, 7, 2.
Drusus, turris ad portum Cæsareensem sita, a Druso Cæsaris Oct. privigno denominata, *A. J.* XV, 9, 6. *B. J.* I, 21, 6.
Drusus, Cæsaris Octaviani privignus, juvenis obiit, *A. J.* XV, 9, 6.
Drusus, Tiberii Cæsaris fil., *A. J.* XVIII, 6, 1; 6, 8.
Drusus, Agrippæ M. f. ex Cypro, puer mortem obiit, *A. J.* XVIII, 5, 4.
Drymi (*Drymus*), locus Phœniciae prope Carmelum montem situs, *A. J.* XIV, 13, 3. *B. J.* I, 13, 2.
- E.
- Ebalus*, Juctæ f., *A. J.* I, 6, 4.
Eban, Davidis f., *A. J.* VII, 3, 3.
Ebidas, Madianis f., *A. J.* I, 15.
Ebutus, decurio Roman. *B. J.* III, 7, 3. Cedit, IV, 1, 5.
Ecbatana, urbs Mediae, *A. J.* X, 11, 6; XI, 4, 6.
Ecbatana, urbs Batanææ, *V. J.* 11.
Ecdippa (Ecdippon?), oppidum Phœniciae, *B. J.* I, 13, 4.
Echarampsaris, Babyloniorum dux, *A. J.* X, 18, 2.
Ecnibalus, judex apud Tyrios, *C. A.* I, 21.
Ednæus, Judæorum dux, *A. J.* VIII, 15, 2.
Egleon, Moabitarum rex, Judæos sibi subjicit; ab Ehude vincitur et occiditur, *A. J.* V, 4, 1.
Ehudes, Judæos a Moabitibus subjugatos in libertatem vindicat, *A. J.* V, 4, 1 sqq. Principatum deinde octoginta annos apud Judæos tenet, 4, 3.
Eiraes, Juctæ f., *A. J.* I, 6, 4.
Elamæi, (Persæ) originem trahunt ab Elamo, *A. J.* I, 6, 4.
Elamus, Semæ f., Elamæorum (Persarum) princeps, *A. J.* I, 6, 4.
Elanus, Basanis Israelitarum regis fil., patri succedit; insidiis Zamaris perit, *A. J.* VIII, 12, 4.
Elca, Judæorum dux, *A. J.* IX, 12, 1.
Elcanes, Levita, Samueli pater, *A. J.* V, 10, 2.
Elcias, Sallumi f., pontifex maximus, *A. J.* X, 8, 6.
Eldas, Madianis f., *A. J.* I, 15.
Eleazarus, Moysis f. e Sapphora, *A. J.* II, 13, 1.
Eleazarus, Aaronis f., post patris mortem pontificatum obtinet, *A. J.* III, 8, 1. IV 4, 7. V, 1, 29. In Eleazari familia pontificatus manet usque ad Ozin; transit deinde in Ithamari familiam; sub Solomone vero Eleazari posterum recuperant, V, 11, 5.
Eleazarus, Dodie fil., fortitudine præcellens, *A. J.* VII, 12, 4.
Eleazarus, pontifex, *A. J.* XII, 12, 4. Ptolemæi Philad. ad eum literæ, *ibid.* Eleazari responsum, 2, 5. Septuaginta duos legis Jud. interpretes ad Ptolem. mittit, 2, 6. Dona accipit a Ptolem., 2, 14. Moritur, 4, 1. Cf. *B. J.* pr. 3.
Eleazarus, Mattathiae f., Auran cognominatus, *A. J.* XIII, 6, 1. In prælio cum Antiocho Eup. commisso cadit, 9, 4. Cf. *B. J.* I, 4, 5.
Eleazarus, Pharisæus conviciatur Hrycano, *A. J.* XIII, 10, 5 et 6.
Eleazarus, sacerdos, quum patriam legem violare nollet, ab Antiocho Epiphane crudelissimo supplicio afficitur, M. 5 sqq.
Eleazarus, sacerdos, thesauri custos, Crasso trabem auream tradit, *A. J.* XIV, 7, 1.
Eleazarus, Joazari frater, pontificatum obtinet ab Archelao ethnarcha, mox vero eo rursus privatur, *A. J.* XVII, 13, 1.
Eleazarus, Anani fil., pontifex, *A. J.* XVIII, 2, 2.
Eleazarus, gigas, ab Artabano Parthorum rege Tiberio dono datur, *A. J.* XVIII, 4, 5.
Eleazarus, Peræus, a Cuspido Fado in exsilium agitur, *A. J.* XX, 1, 1.
Eleazarus, Judæus, Izati regi circumcisionem commendat, *A. J.* XX, 2, 4.
Eleazarus, Dinæi f., latro, *A. J.* XX, 6, 1. *B. J.* II, 12, 4.
Eleazarus, Ananæ f., templi præfectus, juvenis audacissimus, Judæis persuadet ut sacrificia pro Casare offerri solita rejiciant, *B. J.* II, 17, 2. Seditiosorum dux contra optimates et Romanos, 17, 5. Manahemi factionem superat, 17, 9. A populo mittitur cum Jesu Sapphiæ ad Idumæam administrandam, 20, 4.
Eleazarus, Simonis fil., tyrannidem affectat, *B. J.* II, 20, 3. Inter zelotas plurimum valet, IV, 4, 1. A Joanne cum multis aliis zelotis secedit et interius templi septum

- occupat, crebris pugnis cum Joanne dimicat, V, 1, 2. Joannes Eleazari factionem opprimit ipseque templi sepulchrum occupat, 3, 1. Joanni cum sectatoribus suis se rursus adjungit, 6, 1.
- Eleazarus*, Jairi f., sectator Manahemi, B. J. II, 17, 9.
- Eleazarus*, Samae f., Judeus fortitudine insignis, B. J. III, 7, 21.
- Eleazarus*, Simonis Gorionis socius, B. J. IV, 9, 5.
- Eleazarus*, Giorae f., Simonis frater, strenue se gerit contra Romanos, B. J. VI, 4, 1.
- Eleazarus*, Machaeruntis castelli strenuus defensor contra Romanos, B. J. VII, 6, 4. A Romanis captus efficit ut Machaeruntii se dedant, *ibid.*
- Eleazarus*, sicariorum qui Masadam occupatam tenent dux, B. J. VII, 7, 1. Masada obsidione pressa a Romanis socios hortatur ut se invicem interficiant, 8, 6 sqq., 9, 1.
- Eleazarus*, Josephi historici aequalis, daemones ejiciendi peritus, A. J. VIII, 2, 5.
- Elei*, Herodis M. in eos liberalitas, A. J. VI, 5, 4. B. J. I, 21, 12. Cf. C. A. II, 37.
- Eleon*, decem annos principatum tenet apud Judaeos, A. J. V, 7, 14.
- Elephantine*, urbs Aegypti, B. J. 10, 5.
- Eleusa*, insula prope Ciliciam, postea Sebaste dicta, A. J. XVI, 4, 6; 10, 7. B. J. I, 23, 4.
- Eleusinia*, Graecorum festum, A. J. XIV, 8, 5.
- Eleutheri*, ordo militum in Parthorum exercitu, A. J. XIV, 13, 5. B. J. I, 13, 3.
- Eleutherus*, fluv. Phoenicius, A. J. XIII, 4, 5; 5, 10; XV, 4, 1. B. J. I, 18, 5.
- Eli*, pontifex, post Samsonis obitum Judaeis praest, A. J. V, 9, 1. Ejus filii nequissime se gerunt; Deus filiorum cladem ei praedicit, 10, 1. Filiis casis et arca a Palaestinis rapta, dolore moritur, 11, 3; 11, 5.
- Elias*, vates, Thesbonae natus, Achabo siccitatem praedicit; hospitio excipitur a vidua Sarephana, A. J. VIII, 13, 2. Ejus filium in vitam reducit, 13, 3. Achabum increpat quod peregrinorum deos colat; ceteris vatibus fidem non esse habendam ostendit, 13, 5. Ejus jussu falsi vates cremantur, 13, 6. Deus cum eo loquitur, 13, 7. Elias Eleasum sibi socium adjungit, *ibid.* Achabo novum quod commisit flagitium exprobrat, 13, 9. Ejus de Achabo vaticinium, *ibid.* Hoc vaticinium eventu confirmatur, 15, 6. Ochozia regis mortem praedicit, IX, 2, 1. Ex hominum conspectu sublatus est, 2, 2. Ejus de Joram vaticinium, 5, 2.
- Eliabus*, Isarnachi f., architectus, tabernaculum exstruit, A. J. III, 6, 1; 8, 4.
- Eliacias*, pontifex, A. J. X, 4, 1. sq.
- Eliacimus*, Ezechie regis procurator, A. J. X, 1, 1.
- Eliacimus*, V. Joacimus.
- Eliasibus*, Joacimi f., pontifex, A. J. XI, 5, 5.
- Elien*, Davidis f., A. J. VII, 3, 3.
- Elimelechus*, e tribu Juda cum filiis in terram Moabiticam migrat, A. J. V, 9, 1.
- Elionaeus*, Simonis Cantherae f., pontifex constituitur ab Agrippa, A. J. XIX, 8, 1.
- Eliphale*, Davidis f., A. J. VII, 3, 3.
- Elipharzes*, Esavi f., A. J. II, 1, 2.
- Elis*, locus Arab., A. J. III, 1, 3.
- Elissaeus*, a Deo Eliae vatis successor constituitur; Eliae se adjungit socium, A. J. VIII, 13, 7. Josaphato et Joram bellum contra Moabitas parantibus victoriam vaticinatur, IX, 3, 1. Cum Joram rege Samariam se confert, 4, 1. Miracula ab eo edita, 4, 2. sqq. Ejus de Azaelo, Syriae rege, vaticinium, 4, 6. Discipulum mittit Aramatham, qui Jehum sacro oleo inungat, 6, 1. A Joaso rege magnopere honoratur; ejus laudes, 8, 6. Hierichuntinorum hospitio utens, fonti cuidam prope eorum urbem sito mirandam vim tribuit, B. J. IV, 8, 3.
- Elissaeus* sacerdos, A. J. XII, 2, 11.
- Elmodadus*, Juctae f., A. J. I, 6, 4.
- Elom*, urbs Judaeae, A. J. VIII, 10, 1.
- Elona*, Zabulon f., A. J. II, 7, 4.
- Elpis*, Herodis M. uxor, mater Salomae, A. J. XVII, 2, 3. B. J. I, 28, 4.
- Elthemus*, Arabum dux, B. J. I, 19, 5.
- Elulaeus* (Pyas), Tyriorum rex, Cittaeos ad obedientiam redigit, bellum gerit cum Assyriis, A. J. IX, 14, 2.
- Elymais*, urbs Asiae cum templo Dianae opulentissimo, A. J. XII, 9, 1. Ab Antiocho Epiph. frustra obsidetur, *ibid.*
- Elysaei* (Aeoles), ab Elysa originem trahunt, A. J. I, 6, 1.
- Elysas*, Jovani f., Elyseorum (Aelium) princeps, A. J. I, 6, 1.
- Emalsema*, uxor Manassae, mater Amosi, A. J. X, 3, 2.
- Emaonis filii*, viri sapientia conspicui, A. J. VIII, 2, 5.
- Emesa*, urbs Syriae, B. J. VII, 7, 1. Emesorum reges, A. J. XVIII, 5, 4; XIX, 8, 1; XX, 7, 1; 8, 4.
- Emian*, zona sacerdotalis, A. J. III, 7, 2.
- Emma*, urbs Palaest., A. J. VI, 13, 6.
- Emmaus*, (Emaus, Ammaus), urbs Judaeae, caput toparchiae, B. J. III, 3, 3. A Bachide munitur, A. J. XIII, 1, 3. Incolae a Cassio in servitutem rediguntur, A. J. XIV, 11, 2. B. J. I, 11, 2. Emmaus a Quinct. Varo incenditur, A. J. XVII, 10, 9. B. J. II, 5, 1. Militibus Romanis emeritis incolenda datur a Vespasiano, B. J. VII, 6, 6. Cf. A. J. 7, 3. B. J. IV, 8, 1.
- Emmaus*, (Ammaus), vicus Galil., prope Tiberiadem, thermis celebris, A. J. XVIII, 2, 3. Unde nomen habeat, B. J. IV, 1, 3.
- Emmorus*, Sicimitarum rex, interficitur a Simyone et Levi, A. J. I, 21, 1.
- Emnus*, Davidis f., A. J. VII, 3, 3.
- Enodorus*, urbs Galil., A. J. VI, 14, 2.
- Enemimus*, Mestrami f., A. J. I, 6, 2.
- Engaddi* (Engadda, Engaddae), oppidum Judaeae ad lacum Asphaltiten, trecentis stadiis ab Hierosolymis distans, A. J. IX, 1, 2. Toparchia Judaeae, B. J. III, 3, 5. Diripitur a sicariis, B. J. IV, 7, 2. Solitudo prope urbem, A. J. VI, 13, 1; 13, 4.
- Entachim*, tribus, B. J. IV, 3, 8.
- Ennaphen*, Davidis f., A. J. VII, 3, 3.
- Ennerus*, Abrami commilito, A. J. I, 10, 2.
- Enochus*, qui ante diluvium vixit, ex hominum conspectu a Deo sublatus est, A. J. IX, 2, 2.
- Enosus*, Sethi f., A. J. I, 3, 4.
- Epaphroditus*, Fl. Josephi historici amicus, A. J. I, pr. 2. C. A. II, 41. Josephus ei librum de Antiquitatibus Jud. dedicat, A. J. I, pr. 2. C. A. I, 1. V. J. 76.
- Ephas*, Madianis f., A. J. I, 15.
- Ephesus*, urbs Ioniae, A. J. XVI, 2, 2. Dolabellae litterae ad Ephesios, XIV, 10, 12. Ephesiorum decretum de Judaeis, 10, 25. Agrippae et Julii Antonii ad eos rescripta de servandis Judeorum juribus, XVI, 6, 5; 6, 7.
- Ephodes*, tunica superior pontif. max. describitur, A. J. III, 7, 5.
- Ephorus*, historicus accuratissimus, C. A. I, 2. A Timaeo saepe mendacii arguitur, I, 3. Laudantur quae dicit de primorum hominum longevitate, A. J. I, 3, 9.
- Ephraim*, urbs Judaeae, a Vespasiano capitur, B. J. IV, 9, 9.
- Ephraïmes*, Josephi fil. ex Asenetha, A. J. II, 6, 1. Josephi loco inter Judeorum principes refertur, II, 8, 1; III,

- 12, 4. Ephraimae tribus quam partem Palaestinae sortita sit, V, 1, 22. — Ephraimitae Bethela capiunt, V, 2, 6. Bellum molientes contra ceteros Iudaeos a Gedeone placantur, V, 6, 6. Arma ferunt contra Jephthen, ab eo vero clade afficiuntur, V, 7, 11.
- Ephraïmes*, Chebronensis, A. J. I, 14.
- Ephran*, urbs Palaest., Gedeonis patria, A. J. V, 6, 5.
- Ephratanus ager*, in Palaestina, A. J. I, 21, 8.
- Ephron*, urbs Palaest., a Iuda Maccab. expugnatur, A. J. XII, 8, 5.
- Epicrates*, Syrorum dux, A. J. XIII, 10, 3.
- Epicurei*, erroris arguuntur, A. J. XIII, 10, 3.
- Epiphania*, urbs Phoeniciae, a Iudaeis Amathe vocata, A. J. I, 6, 2.
- Epomis*, vestimentum Graecorum, cum Ephode tunica pontificali, comparatur, A. J. VIII, 7, 5.
- Erebinthorum*, (Cicerum) domus, vicus Iudaeae, B. J. V, 12, 2.
- Erica*, procurator Achazae regis, A. J. IX, 12, 1.
- Erædes*, Gadis f., A. J. II, 7, 4.
- Eroge*, vicus Iudaeae prope Hierosol., A. J. IX, 10, 3.
- Eron*, nomen hebr. arcæ sacrae, A. J. III, 6, 5.
- Esaias*, vates, A. J. IX, 3, 3. Ejus vaticinia de Assyriis, de Cyro et de Onia templo, X, 1, 3; XI, 1, 1. B. J. VII, 10, 3. Ejus elogium, A. J. X, 2, 2.
- Esavus*, Isaci fil. ex Rebecca, unde nomen habeat, A. J. I, 18, 1. Ejus uxores, 18, 4; 18, 9. Preces quas Isacus pro Esavo facit, fraudulenter in se convertit Jacobus, 18, 5 sqq. Esavus cum Jacobo in gratiam redit, 1, 20. Post patris obitum Idumaeam obtinet; Edomus cognominatus est, II, 1. Ejus progenies, II, 2.
- Escholes*, Abrami commilito, A. J. I, 10, 2.
- Escon*, puteus prope Gerara, A. J. I, 18, 2.
- Esdras*, sacerdos Iudaeorum Babylone degentium, Xerxis regis amicus, A. J. XI, 5, 1. Xerxis ad eum literae, *ibid.* Cum aliis Iudaeis Hierosolyma migrat, 5, 2. Iudaeis interdicat connubium cum mulieribus peregrinis, 5, 3 sqq.
- .. Moysis leges populo recitat, 5, 5.
- Esebeo*, Chanaanæus, A. J. I, 18, 4.
- Esermoth*, locus Arab., A. J. III, 13, 1.
- Eseron*, Pharaei f., A. J. II, 7, 4.
- Esse*, urbs Syriae, ab Alexandro Jannæo capta, A. J. XIII, 15, 3.
- Essæi*. V. *Esseni*.
- Essebon* (Essebonitis), castellum Perææ, A. J. XV, 8, 5. XIII, 15, 4; XII, 4, 11.
- Essenes*, pars vestimenti pontif. maximi splendidis lapidibus ornata, A. J. III, 7, 5. Cur a Graecis λόγιον (oraculum) appelletur, 8, 9. Quando lapides fulgorem emittere cessaverint, *ibid.*
- Esseni* (Essæi), Iudaeorum secta. Eorum placita et instituta, B. J. II, 8, A. J. XIII, 5, 9, XVIII, 1, 5. Omnia a fato pendere putant, A. J. XIII, 5, 9. A voluptatibus abhorrent; vitam cælibem agunt, B. J. II, 8, 2. Divitias contemnant; bonorum communionem habent, 8, 3 sq. Magna sunt pietate; modeste vivunt, 8, 5. Animi affectus coercent; fidem servant; non jurant, 8, 6. Si quis in eorum sectam recipi velit, probationem trium annorum subire debet, 8, 7. Qui in peccatis gravioribus deprehenduntur, excluduntur, 8, 8. Legislatorem maxime venerantur; ætate provectoribus honorem habent, 8, 9. In quatuor classes distribuuntur; medicinae studiosi et longævi sunt, 8, 10. Animam esse immortalem credunt, 8, 11. Vaticinantur, 8, 12. Est peculiaris quidam Essenorum ordo, qui matrimonium permittit, 8, 13. Esseni magno in honore fuerunt apud Herodem M. A. J. XV, 10, 5. Simili vitæ instituto utuntur ac Pythagorei. *ibid.*
- Essenorum porta*, Hierosol., B. J. V, 4.
- Esther*, pulcritudine omnibus puellis præstans, ab Artaxerxe rege in matrimonium ducitur, A. J. XI, 6, 2. Urge gentem Mardocheo patruo, Iudaeorum, quos Amanes perdere molitur, patrocinium suscipit, 6, 7 sqq. Regem adit, 6, 8. Amanem accusat, 6, 11. A rege impetrat ut Amanis in Iudaeos edictum rescindatur, 6, 12.
- Etame*, urbs Iudaeae a Roboamo condita, A. J. VIII, 10, 1.
- Ethæus*, Davidis amicus, A. J. VII, 10, 1.
- Etham*, locus prope Hierosol., A. J. VIII, 7, 3.
- Ethanus*, vir sapientissimus, A. J. VIII, 2, 5.
- Euæus*, Chanaan f., A. J. I, 6, 2.
- Euaratus*, Cous, Alexandri Herodis filii amicus, B. J. I, 26, 5. A. J. XVI, 10, 2.
- Eucei* (?); Hiram Tyriorum regis contra eos expeditio, A. J. VIII, 5, 3.
- Eucles*, Menandri f., A. J. XIV, 8, 5.
- Eudæus*, Chanaan f., A. J. I, 6, 2.
- Euhemerus*, Iudaeorum meminit, C. A. I, 23.
- Euodus*, Tiberii Caesaris libertus, A. J. XVIII, 6, 9.
- Eupolemus*, Joannis f., a Iuda Maccab. Romam mittitur legatus, A. J. XII, 10, 6.
- Eupolemus*, Iudaeorum antiquitatem testatur, C. A. I, 23.
- Euphrates*, fluv. Asiae, Iudaeis dicitur Phora, A. J. I, 1, 3. Cf. X, 6, 2.
- Europa*, a Japhethæ filiis occupata, A. J. I, 6, 1.
- Eurycles*, Lacedæmonius, Herodis et Antipatri hospitio utens Hierosolymis, Alexandrum Herodis fil. calumniatur; ab Herode et Archelao muneribus donatur; postea ob multa facinora patria expellitur, A. J. XVI, 10, 1. B. J. I, 26, 1 sqq.
- Eutychus*, Agrippæ M. libertus, eum apud Tiberium Caesarem accusat, A. J. XVIII, 6, 5 sqq.
- Eutychus*, Caii Caesaris stabulis præfectus, A. J. XIX, 4, 4.
- Eva*, ex Adami costa facta, A. J. I, 1, 2. Adamum ad peccatum sollicitat; cum Adamo paradiso expellitur, 1, 4.
- Evilæi*, (Gætuli) nomen habent ab Evila, A. J. I, 6, 2.
- Evilas*, Chusi f., Evilæorum princeps, A. J. I, 6, 2.
- Evilates*, Juctæ f., A. J. I, 6, 4.
- Evilmaraduchus*, rex Babyloniae, C. A. I, 20.
- Expiationis dies* (ἡμέρα ἐξλασμού) quomodo celebrandus sit, A. J. III, 10, 4.
- Ezechias*, latronum dux ab Herode M. supplicio afficitur, A. J. XIV, 9, 2. B. J. I, 10, 5. Pater Iudæ, qui regnum affectavit, A. J. XVII, 10, 5. B. J. II, 4, 1.
- Ezechias*, Ananiae pontif. frater, B. J. II, 17, 8.
- Ezechias*, Chobari f., B. J. V, 1, 2.
- Ezeclias*, Iudaeorum rex, Achazæ fil., A. J. IX, 12, 3. Vir justus et pius, 13, 1. Templum lustrat; ad Azymorum festum celebrandum etiam Israelitas invitat, 13, 2. Palaestinis bellum infert; Assyriis tributum solvere recusat, 13, 3. A Sanecheribo bello petitur, Hierosolyma obsidentur, sed peste in Assyriorum exercitu grassante, obsidio solvitur, X, 1. Deus ei vitam prorogat, 2, 1. Societatem jungit cum Balada Babyloniorum rege, 2, 2. Moritur post regnum annorum viginti novem, 3, 1.
- Ezeclias*, pontifex vir sapientissimus, cum Ptolemæo Lagi in Egyptum se confert, C. A. I, 22.
- F.
- Fabatus*, Caesaris Augusti in Arabia procurator, a Syllæo accusatur, B. J. I, 29, 3. A. J. XVII, 3, 2.
- Fabius*, Damasci præfectus, A. J. XIV, 11, 7. B. J. I,

12, 1. Antigonum Judææ regnum affectantem adjuvat, A. J. 12, 1. B. J. 12, 2.
Fabius, centurio Roman. fortitudine conspicuus, A. J. XIV, 4, 4. B. J. 1, 7, 4.
Fadus, V. *Cuspius*.
Fannius, Marci f., prætor Roman., A. J. XIII, 9, 2.
Fannius, (C.) consul Roman. Ejus rescriptum ad Coos, A. J. XIV, 10, 5.
Faustus, Cornelius, Sullæ f., fortitudine excellit in Hierosol. expugnatione, B. J. I, 7, 4; 7, 6. A. J. XIV, 4, 4.
Felix, a Claudio Cæsare Judææ procurator constituitur, A. J. XX, 7, 1. B. J. II, 12, 8. Drusillam Agrippæ M. filiam uxorem ducit, A. J. 7, 2. Jonatham pontif. per insidias e medio tollit, A. J. 8, 5, B. J. 13, 3. Latrones et impostores castigat, A. J. 8, 5 sqq. B. J. 13, 3 sqq. Cæsareæ reprimat tumultus, A. J. 8, 7. B. J. 13, 7. A. Judæis Cæsariensibus apud Neronem accusatur; intercedente Pallante fratre absolvitur, A. J. 8, 9.
Felix (?) seditionem movet Hierosolymis, superatur a Phasaelo, A. J. XIV, 11, 8. B. J. I, 12, 1.
Fenus exercere Judæis non licet, A. J. IV, 8, 25.
Festa Judæorum a Moysæ constituta, A. J. IV, 8, 7. — Cf. *Sabbata*, *Expiationis dies*, *Scenopegia*, *Azymorum*, *Pascha*, *Pentecoste*.
Festus (Porcius) a Nerone Judææ præfectus, latrones opprimit, A. J. XX, 8, 9. B. J. II, 14, 1. Moritur, A. J. 9, 1.
Filiarum jus hereditarium a Moysæ definitum, A. J. IV, 7, 5.
Flaccus, Syriæ præfectus Agrippam benigne excipit; ab eo abalienatur per Aristobulum, A. J. XVIII, 6, 2 sq.
Flavius Silva, Judææ præfectus sub regno Vespasiani, Masadam capit, B. J. VII, 8, 1 sqq.
Florus (Gessius) procurator Judææ constituitur a Nerone, A. J. XX, 11, 1. B. J. II, 14, 2. Homo pessimus, belli Judaici auctor, *ibid.* Cf. A. J. XVIII, 1, 6. Frustra apud Cestium Gallium accusatur, B. J. 14, 3. Litem inter Judæos et Græcos Cæsarienses componere recusat, 14, 4 sq. Judæos, qui querelas ad ipsum deferunt, in vincula conjicit, 14, 5. Sacrum thesaurum diripit; Hierosolymitanos ad seditionem adigit, 14, 6. Magnam Hierosolymitanorum cladem edit, 14, 7 sqq. Denuo in eos sævit, 15, 1 sqq. Optimatibus Hierosol. contra seditiosos auxilium mittere recusat, 17, 4. Id agit ut bellum cum Judæis trahatur, 19, 4. A Cestio apud Neronem accusatur, 20, 1.
Fontej Agrippæ, legati consularis, cædes, B. J. VII 4, 3.
Fortunatus, Agrippæ M. libertus, A. J. XVIII, 7, 2.
Fronto (*Æternus*), tribun. milit. Roman., B. J. VI, 4, 3; 9, 2.
Fullonis monumentum, prope Hierosol., B. J. V, 4, 2.
Fulvia, femina nobilis, ad religionem Judaicam amplectendam perducta pecunia emungitur, A. J. XVIII, 3, 5.
Fures, Novam legem de iis fert Herodes M., A. J. XVI, 1, 1.
Furius, centurio, in Hierosolymorum obsidione fortitudine conspicuus, A. J. XIV, 4, 4. B. J. I, 7, 4.

G.

Gaales, Sicimitis auxilium fert contra Abimelechum, A. J. V, 7, 3.
Gaamus, Nachoræ f., A. J. I, 6, 3.
Gaba, urbs Judææ in tribu Benjaminis, A. J. V, 2, 8; VI, 8, 1; VIII, 12, 4. — Gabænorum culpa bellum oritur inter Benjamitas et ceteros Judæos, A. J. V, 2, 8. sqq.

Gaba, urbs Galil., urbs equitum dicta, ab Herode M. colonia equestri aucta, B. J. III, 3, 1. Cf. A. J. XV, 8, 5. V. J. 24.
Gabala, urbs Syriæ, A. J. XIII, 15, 4. Gabalitæ ab Amasia debellantur, A. J. IX, 9, 1.
Gabaon, urbs Judææ, quadraginta stadiis ab Hierosol. distans, A. J. VII, 11, 7. Cf. VI, 6, 2; VII, 1, 3. B. J. II, 19, 1; 19, 7. — Gabanonitæ cum Jesu fraudulenter paciscuntur; pro fraude pœnam luunt, A. J. V, 1, 16. Gabanonitæ, in quos Saulus crudelissime sævierat, vindicantur, VII, 12, 1.
Gabara (*Gabarothe*), urbs Galil., V. J. 10; 25; 45; 47.
Gabares, Galaaditidis et Gaulanitidis præfectus sub Solomone, A. J. VIII, 2, 3.
Gabatha, *Gabatho*, *Gabathona* (?), urbs Philistæorum V, 1, 29; VIII, 12, 4; 12, 5; XIII, 1, 4.
Gabatha, *Gabathsaula*, urbs Judææ, Sauli patria, A. J. VI, 4, 6. B. J. V, 2, 1.
Gabinus, a Pompeio Hierosolyma missus, ab urbe excluditur, A. J. XIV, 4, 1. Scauro in Syria administranda succedit, A. J. 5, 2. B. J. 8, 2. Alexandrum Aristob. fil. prælio superat, *ibid.* Multas Palæstinæ urbes instaurat, A. J. 5, 3. B. J. 8, 4. Quinque synedria in Judæa instituit rerumque administrationem optimatibus tradit, A. J. 5, 4. B. J. 8, 5. Aristobulum regnum recuperare adnitentem vincit, A. J. 6, 1. B. J. 8, 6. Ptolemæum Aul. in Ægyptum reducit, A. J. 6, 2. B. J. 8, 7. Alexandrum iterum vincit, A. J. 6, 3. B. J. 8, 7. Nabatæos fundit, Mithradatem et Orsanem, Parthorum perugas, clam dimittit, A. J. 6, 4. B. J. 8, 7. Romam redit, *ibid.*
Gadara, metropolis Perææ, B. J. IV, 7, 8. Sexaginta stadiis distat a Tiberiade, V. J. 65. Ab Alexandro Jannæo expugnatur, A. J. XIII, 13, 3. A Pompeio instauratur, A. J. XIV, 4, 4. B. J. I, 7, 7. Synedrium ibi constituitur a Gabinio, A. J. XIV, 5, 4. B. J. I, 8, 5. Ab Augusto Herodi M. tribuitur, A. J. XV, 7, 3. Post Herodis obitum Syriæ provinciæ adicitur, A. J. XVII, 11, 4. B. J. II, 6, 3. Urbs capitur et incenditur a Vespasiano, incolæ cæduntur, B. J. III, 7, 1. — Dicitur civitas græcanica, A. J. XVII, 11, 4; vicus (?) Galaaditidis, A. J. XIII, 13, 5. — *Gadarent* Herodem M. apud Augustum accusant, A. J. XV, 10, 2. sq. Initio belli Jud. sæviunt in Judæos qui in urbe habitant, B. J. II, 18, 5. Contentio oritur inter Romanorum fautores et seditiosos, B. J. IV, 7, 3. Vespasianus a Gadarenis in urbem recipitur, *ibid.* Seditiosi a Placido funduntur, 7, 4 sq. — Ceterum cf. A. J. XII, 3, 3; 7, 4. B. J. I, 4, 2; II, 18, 1; III, 3, 1. V. J. 10.
Gadara, pro *Gazara*, A. J. V, 1, 22.
Gades (*Gadas*), Jacobi f. ex Zelpha, A. J. I, 19, 8; II, 7, 4.
Gades (*Gadira*), urbs Hispaniæ, A. J. I, 6, 1. B. J. II, 16, 4.
Gadatas, Judæus nobilis, ab Herode M. interficitur, A. J. XV, 7, 8.
Gadus, vates, A. J. VII, 13, 2.
Gætul, olim Evilaici dicti, A. J. I, 6, 2.
Galaaditis (*Galaditis*, *Galadena*), regio Palæstinæ trans Jordanem sita, a Galade colli denominata, A. J. I, 19, 11. A Judæis occupatur, IV, 5, 3. Galadeni ab Ammanitis pressi ceteros Judæos in auxilium vocant; Saulus hostes profligat, VI, 5, 1. sqq. Galaaditis occupatur ab Azaelo Syriæ rege, IX, 8, 1. Subigitur a Theglaphalassare, IX, 11, 1. Alexander Jannæ. eam in potestatem suam redigit, B. J. I, 4, 3. Galadenorum (?) regina Laodice bellum gerit cum Parthis, A. J. XIII, 13, 4. Cf. A. J. VIII, 13, 2; 15, 13. B. J. II, 3, 3.
Galades, cellis Galaaditidis, A. J. I, 19, 11.

Galatæ, Galatia. V. Galli, Gallia.

Galba, imperator; Tiberii Caesaris de eo prædictio, A. J. XVIII, 6, 9. Neroni succedit; interficitur, B. J. IV, 9, 2; 9, 9.

Galbaath, locus Palæst., A. J. VI, 11, 5.

Galgal, oppidum Judææ prope Hierichuntem, ubi Jesus Chananæam invadens castra posuit, A. J. V, 1, 11; 1, 16 sqq. Unde nomen habeat, ibid. Cf. VI, 4, 2; 5, 4; 6, 1; 6, 2; 7, 5; VII, 11, 4 sq.

Galilæa, regio sive toparchia Palæstinæ, A. J. XIII, 2, 3. Galilæa superior et inferior describitur, B. J. III, 3, 1 sq. Incolarum indoles; ibid. — Galilæa a Tbeclaphalasare subigitur, A. J. IX, 11, 1. Antipas, Herodis M. f., Galilææ et Perææ tetrarcha constituitur, A. J. XVII, 8, 1; 11, 4, B. J. II, 6, 3. Ite inter Galilæos et Samaritas sub Claudii imperio, A. J. XX, 6. B. J. II, 15, 5 sq. Initio belli Jud. Flavius Josephus utrique Galilææ præficitur; urbes ab eo muniuntur. B. J. II, 20, 4 sqq. V. J. 7 sqq. Galilæi Josepho valde favent, V. J. 41, 49.

Galli (Galatæ) a Romanis subacti, B. J. II, 16, 4. Galli, qui proxime Germaniam habitant, sub Vespasiani imperio cum Germanis rebellant; mox ad obsequium rediguntur, B. J. VII, 4, 2. Galli Herodis M. mercenarii, A. J. XVII, 8, 3. B. J. I, 33, 9.

Gallia (Galatia) locorum natura bene munita, B. J. II, 16, 4.

Gallicanus, tribun. milit. Roman., B. J. III, 8; 1.

Gallus. V. Cestius.

C. Gallus, consul Roman., A. J. XIV, 16, 4.

Gallus, legionis dux a Cestio in Galilæam mittitur, B. J. II, 18, 11.

Gallus, centurio Roman., fortitudine eminet, B. J. IV, 1, 5.

Gamala, urbs Gaulanitis inferioris, unde nomen habeat; ejus situs, B. J. IV, 1, 1. Ab Alexandro Jann. capitur, A. J. XIII, 15, 3. A. Gabinio instauratur, B. J. I, 8, 4. De agro Gamalitico contentio oritur inter Aretam regem Arabiæ et Herodem Antipam, A. J. XVIII, 5, 1. Gamalenses initio belli Jud. in fide manent erga Agrippam et Romanos, V. J. 11. Postea ab iis desciscunt, V. J. 37. B. J. IV, 1, 1 sq. Vespasianus urbem capit et diruit, incelas cecidit, 1, 3 sqq. — Cf. A. J. XVIII, 1, 1. B. J. I, 4, 8. II, 20, 6.

Ganges, fluv. Asiæ, a Judæis vocatur Phison, A. J. I, 1, 3.

Garesime, vicus Galil., V. J. 71.

Garis, urbs Galil. B. J. III, 6, 3.

Garizin (Garizim, Garizæus mons), mons Samariæ, A. J. IV, 8, 44; V, 1, 19; XII, 1, 1; XIII, 3, 4. B. J. I, 2, 6. Templum in eo a Sanaballet exstruitur, A. J. XI, 8, 2. Templum deletur, A. J. XIII, 9, 1.

Garsis, urbs Galil. B. J. V, 11, 5.

Gasiongabel, urbs Arab. Petr., A. J. VIII, 6, 4.

Gatherus, Arami f., Bactrianorum princeps, A. J. I, 6, 4.

Gaulana, urbs Bataneadis, ab Alexandro Jann. capitur, A. J. XIII, 15, 3. Cf. B. J. I, 4, 4; 4, 8. A. J. IV, 7, 4.

Gaulanitis (Gaulonitis), regio Palæst., a Judæis occupatur, A. J. IV, 5, 3. Dividitur in superiorem et inferiorem, quarum illa Gaulana appellatur, B. J. IV, 1, 1. — Cf. A. J. VIII, 2, 3; XIII, 15, 4. B. J. II, 20, 6; III, 3, 1; 3, 5; 10, 10. V. J. 37.

Gaza, urbs Judææ in tribu Judæ, A. J. V, 1, 22. Ad mare sita, A. J. XIII, 2, 2. B. J. I, 7, 7. Olim una ex Palæstinorum quinque urbibus primarii, VI, 1, 2. — Samson urbis portas evellit, A. J. V, 8, 10. Ab Ezecia capitur, A. J. IX, 13, 3. Ab Alexandro M. post longam obsidionem expugnatur, A. J. XI, 8, 3 sq. Ab Alexandro Jannæo ca-

pitur et diruitur, A. J. XIII, 13, 3. B. J. I, 4, 2. Judæis a Pompeio eripitur, A. J. XIV, 4, 4. A. Gabinio instauratur, A. J. XIV, 5, 3. Herodi M. tribuitur ab Augusto, A. J. XV, 7, 3. Post Herodis obitum Syriæ provinciæ ab Augusto adjicitur, A. J. XVII, 11, 4. B. J. II, 6, 3. Urbs græcànica appellatur, ibid. Initio belli Jud. funditus evertitur, B. J. II, 18, 1. — Cf. A. J. V, 2, 4; XIII, 5, 5.

Gazara, urbs Samariæ, olim in Palæstinorum ditone, A. J. VIII, 6, 1. A. Pharaone diruitur, a Solomone instauratur, ibid. Munitur a Bachide, XIII, 1, 3. Cf. A. J. VII, 4, 1; 12, 1; XIII, 9, 2. B. J. I, 2, 2. Appellatur Gaddara A. J. V, 1, 22.

Gedeon, Joasi f., Judæos a Moabitibus subjugatos servitute liberat; quadraginta annos imperium tenet apud Judæos; A. J. V, 6.

Gelboe, mons Samariæ, A. J. VI, 14, 2.

Gelmon, urbs Palæst., A. J. A. J. VII, 9, 8 sq.

Geman (Ginæa?), vicus in campo Magno situs, B. J. II, 12, 3.

Gemellus, magna auctoritate est apud Herodem M; conjunctionis suspectus honoribus privatur, A. J. XVI, 8, 3.

Gennath, porta Hierosol. urbis, B. J. V, 4, 2.

Gennesar, lacus Galil., describitur, B. J. III, 10, 7. Cf. II, 20, 6. A. J. V, 1, 22; XIII, 5, 4; XVIII, 2, 1.

Gennesar, regio circa lacum ejusdem nominis, fertilitate et amoenitate excellens, B. J. III, 10, 8.

Gennesaritis lacus, A. J. V, 1, 22; XIII, 2; 3. V. Gennesar.

Geon, ita Nilus appellatur a Judæis, A. J. I, 1, 3.

Gerara, urbs Judææ, A. J. I, 12, 1; 18, 1. VIII, 12, 2.

Geras, pater Eludis, A. J. V, 4, 2.

Geras, pater Semei, A. J. VII, 9, 4.

Gerasa, urbs Galaaditidis, B. J. I, 4, 8; II, 18, 1. Geraseni parcut Judæis in urbe habitantibus initio belli Jud. B. J. II, 18, 5. Urbs a Romanis capitur, IV, 9, 1. — Gerasenorum montes, A. J. XIII, 15, 5.

Gerastratus, judex apud Tyrios, C. A. I, 21.

Geraus, Benjaminis f., A. J. II, 7, 4.

Gergesæus, Chanaani f., A. J. I, 6, 2.

Germani a Romanis subjugati, B. J. II, 16, 4. Germani, Classico et Vitellio ducibus contra Romanos rebellant, a Petilio Cereali ad obedientiam rediguntur, B. J. VII, 4, 2. Germani, Herodis M. mercenarii, A. J. XVII, 8, 3. B. J. I, 33, 9. Germani, Caii Caesaris satellites, ejus necem ulciscuntur, A. J. XIX, 1, 15.

Germanicus, Drusi f., ex senatus-consulto mittitur ad res Orientis componendas, A. J. XVIII, 2, 5. A. Pisone e medio tollitur, ibid. Apud populum gratiosissimus fuit, A. J. XVIII, 6, 8. Cf. XIX, 1, 5. C. A.

Gersomes, Levi f., A. J. II, 7, 4.

Gersus, Moysis f., A. J. II, 13, 1.

Gessirorum rex Tholomæus, A. J. VII, 1, 4.

Gessius. V. Florus.

Getta. V. Gitta.

Gethraamas, Davidis f., A. J. VII, 1, 4.

Gethsura (Gessura), oppidum Judææ, A. J. VII, 8, 3.

Gibalus, mons Samariæ, A. J. IV, 8, 44; V, 1, 19.

Gigantum vallis, prope Hierosol., A. J. VII, 4, 1.

Gihon, fons, prope Hierosol., A. J. VII, 14, 5.

Ginnabris, vicus Judææ, B. J. IV, 8, 2.

Ginæa, vicus in confiniis Samariæ et Magni campi situs, A. J. XX, 6, 1. Cf. B. J. II, 12, 3, III, 3, 4.

Gischala, urbs Galil.; a populis vicinis diruta, a Joanne Levi f. instauratur et munitur, V. J. 10. Cf. B. J. II, 20, 6; 21, 2. Gischaleni a Joanne Levi contra Romanos concitantur, B. J. IV, 2, 1. Quum Joannes fuga Hierosolyma se recepisset, Tito se dedunt, 2, 2 sqq.

- Gision*, septum templi, *A. J.* VIII, 3, 8.
- Gitta* (*Getta*), urbs Judææ; olim fuit una ex quinque. Palestinorum civitatibus potentioribus, *A. J.* VI, 1, 2; 12, 2; XIII, 14, 10. Danitis tribuitur, *A. J.* V, 1, 22. Ab Azaelo evertitur, IX, 8, 4. Ab Hieroboamo capitur, IX, 10, 3. Ab Ezecia occupatur, IX, 13, 3. Cf. VI, 2, 3. 9, 1; 9, 5.
- Gittha*, castellum Idumææ, *A. J.* XIV, 15, 10. *B. J.* I, 17, 2.
- Glaphyra*, Archelai Cappadocum regis filia, nubit Alexandro Herodis filio, *A. J.* XVI, 1, 2. Simulatem exercet cum Salome, *A. J.* 7, 2. *B. J.* I, 24, 2 sq. Ejus superbia, *ibid.* Interrogatur de marito, conjurationis in patrem factæ accusato, *A. J.* 10, 7. Post Alexandri mortem ad patrem cum dote remittitur, *A. J.* XVII, 1, 1. *B. J.* I, 28, 1. Ejus liberi, *A. J.* 1, 2. *B. J.* 28, 2. Jubæ Libyæ regi nubit; post ejus decessum in Cappadociam domum redit; mox vero in matrimonium collocatur Archelao ethnarchæ primi mariti fratri; somnio ominoso perturbatur; moritur, *A. J.* 13, 1; 13, 4. *B. J.* II, 7, 4.
- Gobolitis* (*Gabalene*), regio Arabiæ, ab Amalecitis habitata, *A. J.* II, 1, 2; III, 2, 1.
- Godolias*, Judæis in Judæa a Nabuchodonosoro relictis præficitur, *A. J.* X, 9, 1. Bene iis consultit, 9, 2. Ab Ismaelo interficitur, 9, 4.
- Goliathus*, Philistæus, gigas, Judæos ad certamen singulare provocat; a Davide interficitur, *A. J.* VI, 9, 1 sqq.
- Gomarenses* (*Galatæ*, *Galli*) a Gomaro originem trahunt, *A. J.* I, 6, 1.
- Gomarus*, Japhethæ f., Gomarensium princeps, *A. J.* I, 6, 1.
- Gophna*, urbs Judææ, a Cassio capitur, *A. J.* XIV, 11, 2. *B. J.* I, 11, 2. Cf. *B. J.* V, 2, 1; VI, 2, 2. — Gophnitica toparchia, *B. J.* II, 20, 4; III, 3, 5; IV, 9, 9.
- Gorias*, a Lysia Antiochli Epiph. procuratore contra Judam Maccab. missus vincitur, *A. J.* XII, 7, 4.
- Gorion*, Josephi f., Hierosolymitas in zelotas concitat, *B. J.* IV, 3, 9. A zelotis interficitur, IV, 6, 1.
- Gorion*, Nicodemi f., *B. J.* II, 17, 10.
- Goltarzes*, Artabani III Parthorum regis fil., post Bardanem fratrem regnum suscipit, *A. J.* XX, 3, 4. Necatur, *ibid.*
- Gothamus*, Eliphazæ f., *A. J.* II, 1, 2.
- Gotholia*, Achabi regis filia, Jorami uxor, *A. J.* VIII, 15, 3. Ochozia a Jehu necato, totam Davidis stirpem extinguere studet, unius tamen ex Ochoziæ filiis, Joasus a Joado servatur, IX, 7, 1. Septem annos regnum tenet, 7, 2. Joaso, quem Joasus, assentiente populo regem creavit, imperium eripere studet; Joadi jussu necatur, 7, 3.
- Græcanicæ* urbes in Palæstina, *Gaza* *Gadara* et *Hippos*, *A. J.* XVII, 11, 4.
- Græci*, a Jovano, Japhethæ f., originem trahunt, *A. J.* I, 6, 1. Gentibus devictis nova dant nomina, 4, 4. Ab *Ægypti* arithmetica et astronomia instituti sunt, 8, 3. Literas a Phœnicibus acceperunt, *C. A.* I, 2. Ante bellum Trojanum literarum usus iis ignotus erat, *ibid.* Res gestas in tabulis publicas referre diu neglexerunt, 4. Judæa admodum sero in eorum notitiam venit, 12. Græci religiosissimi, *C. A.* II, 11. Antiquissimis temporibus non legibus, sed sententiis parum definitis et regum jussis regabantur, 15. Græcorum leges cum iis, quas Moyses posuit, comparantur, 16. Quæ de diis statuunt absurda esse demonstratur, 33; 34. Pictores et sculptores diis formam quamlibet attribuant; poetæ novos plane deos fingunt; oratores deos peregrinos plebiscitis in civitatem adsciscunt, 35. Cf. *Athenienses*, *Lacedæmonii*.
- Granicus*, fluv. Asiæ, *A. J.* XI, 8, 1.
- Grapte*, Izatis Adiabænorum regis consanguinea, regiam extruxit Hierosolymis, *B. J.* IV, 9, 11.
- Gratus*, Judæorum dux, Romanos adjuvat in Judæis seditiosis coercendis, *A. J.* XVII, 10, 3; 10, 6 sq; 10, 9. *B. J.* II, 3, 4; 4, 2 sq; 5, 2.
- Gratus*, prætorianus, *A. J.* XIX, 3, 1.
- Gunis*, Nephthalis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Gyphæus*, Judæus fortitudine præclarus, *B. J.* VI, 1, 8; 2, 6.
- H.
- Halicarnassensium* de Judæis decretum, *A. J.* XIV, 10, 23.
- Hannibal*, Carthaginis decus, *B. J.* II, 16, 4.
- Heberus*, Salæ f., Hebræis nomen dedit, *A. J.* I, 6, 4.
- Hebræi*. V. *Judæi*.
- Hebron*. V. *Chebron*.
- Hecateus Milesius*, primorum hominum longævitatem testatur, *A. J.* I, 3, 9.
- Hecateus Abderita*, Alexandri M. et Ptolemæi Lagi æqualis, librum de Judæis scripsit, *C. A.* I, 22. Scripsit librum de Abramo, *A. J.* I, 7, 2. Laudatur, *A. J.* I, 7, 2. *C. A.* I, 22; I, 23; II, 4.
- Hecatontomachi*, milites Alexandri Jannæi in prima acie positi, *A. J.* XIII, 12, 5.
- Helcias Magnus*, pro Judæis apud Petronium deprecatur, *A. J.* XVIII, 8, 4.
- Helcias*, Agrippæ regis amicus, equitum magister, Silam interficiendum curat, *A. J.* XIX, 8, 3.
- Heleias*, sacri ærarii custos, a Judæis Romam mittitur ad Agrippam apud Neronem accusandum, *A. J.* XX, 8, 11. Obses a Nerone retinetur, *ibid.*
- Helena*, Monobazi Adiabænorum regis soror et uxor, *A. J.* XX, 2, 1. Izatis mater, *ibid.* Cum Izate f. religionem Judaicam amplectitur, 2, 3 sq. Hierosolyma proficiscitur; ubi egenis cibos distribuit, 2, 5. Moritur; in pyramide non procul ab Hierosolymis sepelitur, 4, 3.
- Helenæ monumentum*, prope Hierosolyma, *B. J.* V, 2, 2; 4, 2.
- Helenæ regia*, in Hierosol. urbe, *B. J.* V, 6, 1.
- Heliopolis*, urbs Syriæ, *A. J.* XIV, 3, 2.
- Heliopolis*, urbs Ægypti, *A. J.* II, 7, 6. *C. A.* II, 2. — Præfectura Heliopolitana, *A. J.* XII, 9, 7; XIII, 3, 1; 3, 2. *B. J.* I, 1, 1. Sacerdotes Heliopolitani, *A. J.* II, 6, 1.
- Hellanicus*, historicus, ab Acusilao in genealogiæ rationibus dissentit; mendacii arguitur ab Ephoro, *C. A.* I, 3. Quid de diluvio tradat, *A. J.* I, 3, 9.
- Hellespontus*, *A. J.* XI, 8, 2; XII, 1, 1.
- Helo*, Chananeus, *A. J.* I, 18, 14.
- Hentochi*, pop. Asiæ, *B. J.* II, 16, 4.
- Heracleon*, Antiochum Grypum interficit, *A. J.* XIII, 3, 4.
- Heracleopolis*, urbs Ægypti, *B. J.* IV, 11, 5.
- Hercules*, cum Antæo bellum gerens, Apheræ et Iaphræ auxilio utitur; Apheræ filiam uxorem ducit, *A. J.* I, 15. Herculis templum Tyri exstructum a Hiram, *A. J.* VIII, 5, 3. *C. A.* I, 18.
- Herculis columnæ*, *B. J.* II, 16, 4.
- Herennius Capito*, Jamniæ procurator, *A. J.* XVIII, 6, 3; 6, 4.
- Hermæus*. V. *Danaus*.
- Hermippus*, quid de Pythagora referat, *C. A.* I, 22.
- Hermogenes*, in libris suis Judæorum meminit, *C. A.* I, 23.
- Herodes*, Antipatri Idumæi f., *A. J.* XIV, 7, 4. *B. J.* I, 8, 9. Galilææ a patre præficitur, *A. J.* 9, 2. *B. J.* 10, 4. Ezechiam aliosque latrones supplicio afficit, *A. J.* 9, 2.

B. J. 10, 5. Ob eorum cædem ab Hyrcano in iudicium vocatur; intercedente Sexto Cæsare absolvitur, *A. J.* 9, 3 sqq. *B. J.* 10, 6 sq. A Sexto Cæsare Coelesyriæ præficitur; ne Hyrcano bellum inferat prohibent Antipater pater et Phasaelus frater, *A. J.* 9, 5. *B. J.* 10, 9. Maximam init gratiam apud Cassium; ab eo Syriæ præficitur, *A. J.* 11, 2 sqq., *B. J.* 11, 2. sqq. Patris mortem ulciscens Malichum interficit, *A. J.* 11, 4 sqq. *B. J.* 11, 5 sqq. Antigonum ejusque socium Marionem vincit, a Hierosolymitanis honorifice excipitur, *A. J.* 12, 1. *B. J.* 12, 3. Apud M. Antonium ab inimicia accusatus, eum pecunia sibi conciliat, *A. J.* 12, 2. *B. J.* 12, 4. Iterum accusatus iterum absolvitur, tetrarcha constituitur, *A. J.* 13, 1. *B. J.* 12, 5. Insidias Parthorum evitatorum contendit in Arabiam, *A. J.* 13, 6 sq. *B. J.* 13, 7 sqq.; 14, 1. A Malcho, Arabiæ rege rejectus, in Ægyptum iter convertit, *A. J.* 14, 1 sq. *B. J.* 14, 1 sq. Cleopatra eum honorifice excipit et in Ægypto detinere studet, *A. J.* 14, 2. *B. J.* 14, 2. Rhodum appellitur; inde Romam se confert, ubi supplex Antonium adit, *A. J.* 14, 3. *B. J.* 14, 3. Antonii et Augusti consilio a senatu rex Judææ creatur, *A. J.* 14, 4. *B. J.* 14, 4. Roma reversus copias ducit adversus Antigonum, Joppen capit suosque et Masada recipit, *A. J.* 15, 1. *B. J.* 15, 3 sq. Hierosolyma frustra oppugnat, Sionis auxilio ab Antigono corrupti destitutus, *A. J.* 15, 2 sq. *B. J.* 15, 5 sq. Josepho fratre in Idumæam misso, in Galilæam contendit, Sepphorin capit et latrones debellat, *A. J.* 15, 4 sq. *B. J.* 16, 1 sqq. In Samariam proficiscitur cum Antigono dimicaturus, sed mox in Galilæam redit rebellesque devincit, *A. J.* 15, 6. *B. J.* 16, 5. Machæras Herodi a Ventidio auxilio missus mala fide agit, *A. J.* 15, 7. *B. J.* 16, 6. Ad Antonium qui Samosata oppugnat proficiscens multos barbaros fundit fugatque, *A. J.* 15, 8. *B. J.* 16, 7. Ab Antonio subsidia impetrat, *A. J.* 15, 9. Galilæos, qui ab ipso defecerant, vincit; magno periculo mirum in modum liberatur, *A. J.* 15, 10 sq. *B. J.* 17, 3 sq. Pappum superat hostesque in domos compulso conficit, *A. J.* 15, 2. *B. J.* 17, 6. Iterum e magno discrimine evadit, *A. J.* 15, 13. *B. J.* 17, 7. Ad Hierosolyma castra facit, Mariamnen, Alexandri filiam, uxorem ducit, *A. J.* 15, 14. *B. J.* 17, 9. Cum Sosio Hierosolyma expugnat, *A. J.* 16, 1 sqq. *B. J.* 18, 1 sqq. Antonio persuadet ut Antigonum e medio tollat, *A. J.* 16, 4. Herodes regno suscepto, amicos Antigoni interficit, *A. J.* XV, 1, 1. Hyrcanum in Judæam reversum honorifice excipit, *A. J.* 2, 3 sq. Ananelo Judæo ignobili pontificatum dat, id quod graviter fert Alexandra, 2, 4 sq. Alexandram ejusque filium Aristobulum sibi conciliare studet, 2, 7. Aristobulum pontificem constituit, mox vero e medio tollit, *A. J.* 3, 1 sqq. *B. J.* 22, 2. Huius criminis a Cleopatra apud Antonium accusatus, ab eo ad causam dicendam evocatur; Antonium muneribus placat, *A. J.* 3, 5 sqq. Josephum avunculum in suspicionem adulterii cum Mariamne commissi adductum necari jubet, *A. J.* 3, 5 et 6; 3, 9. Cf. *B. J.* 22, 4. Cleopatram necare molitur, *A. J.* XV, 4, 2. *A. J.* 1, 18, 5. Jussu Antonii Arabibus bellum infert, multisque præliis factis tandem victoriam reportat. Arabes eum pro patrono suo habent, *A. J.* 5, 1 sqq. *B. J.* 19, 1 sqq. Post pugnam Actiacam Hyrcanum interficit, deinde Octavianum in Rhodo insula adit, a quo regnum ei confirmatur, *A. J.* 6, 1 sqq. *B. J.* 20, 1 sqq.; 22, 1. Octavianum in Ægyptum proficiscentem apud Ptolemaidem splendide excipit magnisque muneribus donat, *A. J.* 6, 7. *B. J.* 20, 3. Mariamnem uxorem iterum in adulterii suspicionem vocatam necari jubet, *A. J.* 7, 1 sqq. Octavianus Herodi restituit eam Judææ partem, quam Antonius Cleopatraz

dedetat, aliasque insuper urbes ejus regno addit, *A. J.* 7, 3. Herodes uxoris nece perturbatus in gravem incidit morbum *A. J.* 7, 7. Alexandram, Costobarum, Lysimachum aliosque amicos occidit, *A. J.* 7, 8 sqq. A patris moribus recedit, ludos instituit quinquennales, theatrum Hierosolymis ædificat et magnifica exhibet spectacula, *A. J.* 8, 1. *B. J.* 21, 8. Decem viri contra eum jurant, 8, 3 sqq. Cæsaream et Sebasten ædificat, 8, 5. Populum fame laborantem sublevat ejusque gratiam sibi conciliat, 9, 1 sq. Simonis filiam uxorem ducit; Herodium castellum et Cæsaream urbem extruit, 9, 3 sqq. Filios Romam mittit; Zenodori latrocinia reprimat; a Zenodoro et Gadarenis apud Augustum accusatus absolvitur; Trachonitide, Batanæa, Auranitide, et Zenodori tetrarchia donatur, *A. J.* XV, 10, 1 sqq. *B. J.* 1, 20, 4. Judæos majore in dies servitute premit, *A. J.* 10, 4. Essenos in honore habet, 10, 5. Novum templum sumptuosissimum extruit, *A. J.* 11, 1 sqq. Novam legem fert de furibus, *A. J.* XVI, 1, 1. Romam proficiscitur uxoresque suos inde in patriam reducit; filiis uxores dat, 1, 2. Agrippam in Judæam venientem splendide excipit, 2, 1. Agrippam in Bosphorum expeditionem facientem comitatur, 2, 2. Herode intercessore, Agrippa et in alios multa beneficia confert et Judæis in Ionia habitantibus immunitatem confirmat, 2, 2 sqq. Hierosolyma reversus populo in concionem convocato exponit, quæ in itinere gesserit, eique quartam tributorum partem remittit, 2, 5. Pheroras, Salome et Antipater ejus odium incendunt in filios e Mariamne creatos, Alexandrum et Aristobulum, *A. J.* XVI, 3, 1 sqq. *B. J.* 1, 23, 1. Antipatrum, filium e Doride creatum, ad honores evehit et Romam mittit ad Cæsarem, *A. J.* 3, 3. *B. J.* 23, 2. In Italiam profectus cum Alexandro et Aristobulo filiis, hos apud Cæsarem accusat, *A. J.* 4, 1 sqq. *B. J.* 23, 3. Cæsare auctore, cum filiis in gratiam redit, *A. J.* 4, 4. *B. J.* 23, 3. Hierosolyma reversus populo in templo narrat, quæ in Italia egerit, declaratque filios suos post se regnatos esse primum Antipatrum, deinde Alexandrum et Aristobulum, *B. J.* 23, 4 sq. *A. J.* 4, 6. Ad inaugurandam Cæsaream urbem, certamina musica et gymnica instituit, quæ quinquennalia facit, *A. J.* 5, 1. Antipatridem, Cyprum et Phasaelidem urbes condit, *A. J.* 5, 2. *B. J.* 21, 9. Herodis liberalitas in exteris, *A. J.* 5, 3. *B. J.* 21, 11 sq. Ejus ingenium varium, *A. J.* 5, 4. Davidis sepulcrum spoliat, *A. J.* 7, 1. Cf. VII, 15, 3. Turbæ domesticæ; Salome, Antipater et Pheroras multis artificiiis Herodis animum ab Alexandro et Aristobulo, ejus filiis, abalienare student, *A. J.* 7, 2 sqq. *B. J.* 24, 1 sqq. Salomen sororem cum Syllæo Arabe matrimonium inire ob religionum diversitatem non permittit, *A. J.* 7, 6. *B. J.* 24, 6. Alexandrum filium in suspicionem insidiarum ipsi structarum vocatum in vincula conjicit; multis delationibus ita perturbatur ut omnes fere aulicos et amicos, etiam fidissimos, suspectos habeat, in eosque sæviat, *A. J.* 8, 1 sqq. *B. J.* 1, 24, 7. Archelaus Alexandrum Herodi reconciliat, *A. J.* 8, 6. *B. J.* 25, 1 sqq. Herodes Archelaum, muneribus auctum, Antiochiam usque deducit, et lites inter eum et Titium, Syriæ præfectum, componit, *A. J.* 8, 6. *B. J.* 25, 6. Latrones Trachoniticos, a Syllæo in Arabiam receptos, ad supplicium ab eo depascit, *A. J.* 9, 1. Expeditione in Arabiam facta, latrones et Arabes cædit, 9, 2. A Syllæo apud Cæsarem Octav. accusatur, 9, 3. Frustra legatos mittit ad Cæsarem qui causam suam defendant, 9, 4. Alexandrum et Aristobulum filios iterum conjurationis accusatos in vincula conjicit, *A. J.* 10, 1 sqq. *B. J.* 26, 1 sqq. Nicolaus Damascenus, Romam missus legatus, Herodem

- crimnibus falso ei objectis apud Cæsarem purgat, *A. J.* 10, 8. A Cæsare potestatem obtinet de filiis conjunctionis suspectis pro arbitrio statuendi, *A. J.* 11, 1. *B. J.* 27, 1. In concilio Beryti habito filios accusat; hi capite damnantur, *A. J.* 11, 2 sqq. *B. J.* 27, 2 sqq. Filios strangulari jubet, *A. J.* 11, 6. *B. J.* 27, 6. De ejus immanitate, *A. J.* 11, 7. Cum Antipatro res Judææ administrat, *A. J.* XVII, 1, 1. Ejus progenies; nepotum sponsalia curat, *A. J.* 1, 2 sq. *B. J.* 1, 28, 2 sqq. Zamari ejusque comitibus sedem tribuit in Batanæa ad Trachonitarum latrocinia reprimenda, *A. J.* 2, 1 sq. Phariseorum nocentissimos, omnesque ex sua familia, qui cum Phariseis faciunt, interficit, *A. J.* 2, 4. Inimicitia ei cum Pherora intercedit, *A. J.* 3, 1; 3, 3. *B. J.* 28, 2; 28, 4. Insidias ab Antipatro sibi structas detegit, *A. J.* 4, 1 sq. *B. J.* 29, 1 sqq. Mariamne uxorem repudiat, Simoni pontificatum abrogat, *A. J.* 4, 2. *B. J.* 28, 3. Antipatrum coram Vara Syriæ præfecto accusat, criminis convictum in vincula conjicit, *A. J.* 5, 1 sqq. *B. J.* 31, 5 sqq.; 32, 1 sqq. Morbo correptus testamentum facit, quo Antipam regem constituit, *A. J.* 6, 1. *B. J.* 32, 7. Judas Sariphaei et Matthias Margalothi seditionem contra eum movent; vivi cremantur, *A. J.* 6, 2 sqq. *B. J.* 33, 2 sqq. Ejus morbus qualis fuerit, *A. J.* 6, 5. *B. J.* 23, 5. Instante morte crudelissimus est, *A. J.* 6, 5. *B. J.* 33, 5. de Herode Josephi judicium, *A. J.* 6, 6; 8, 1. *B. J.* 33, 8. Manus sibi inferre conatur; Antipatrum fil. interfici jubet, *A. J.* 7. *B. J.* 33, 7. Mutato testamento Archelaum regem, Philippum vero et Antipam tetrarchias constituit; moritur; splendidas ei exsequias solvit Archelaus, *A. J.* 8, 1 sqq. *B. J.* 33, 7 sq. Regnavit triginta septem annos postquam a Romanis rex creatus est, *A. J.* 8, 1. *B. J.* 33, 8. Ejus testamentum ex plerisque rebus confirmatur ab Augusto, *A. J.* 11, 5. *B. J.* 6, 3.
- Herodes**, Herodis M. fil. ex Mariamne Simonis filia, *B. J.* 1, 28, 4. *A. J.* XVII, 1, 3. Herodes M. in testamento statuit, ut Herodes filius post Antipatri mortem regnum auscipiat, *A. J.* 3, 2. *B. J.* 29, 2. Repudiata ab Herode M. Mariamne, ex ejus testamento expungitur, *A. J.* 4, 3. *B. J.* 30, 7. Herodiadem Aristobuli fil. uxorem ducit, *A. J.* XVIII, 5, 1. Herodias ei repudium mittit, *A. J.* 5, 1; 5, 4.
- Herodes**, Herodis M. fil. ex Cleopatra, Philippi frater, *A. J.* XVII, 1, 3. *B. J.* 1, 28, 4.
- Herodes**, Aristobuli fil. ex Berenice, Herodis M. nepos, *B. J.* 1, 28, 1. Mariamnen, Josephi filiam ex Olympiade, uxorem ducit, *A. J.* XVIII, 5, 4. Postea matrimonium init cum Berenice Agrippæ fratris fil., *A. J.* XIX, 5, 1. *B. J.* 11, 6. A Claudio Cæsare regnum Chalcidis obtinet, *A. J.* 5, 1. *B. J.* 11, 5. Silam interficiendum curat, *A. J.* 8, 3. A Claudio templi et sacre pecuniæ curator constituitur, jusque impetrat pontifices creandi, *A. J.* XX, 1, 3. Moritur; ejus liberi, *A. J.* 5, 2. *B. J.* 11, 6.
- Herodes**, Aristobuli fil. ex Salome, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Herodes**, Phasaeli f. ex Salampsione Herodis M. filia, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Herodes**, Miari f., Tiberiensis, *V. J.* 9.
- Herodes**, Gamali f., Tiberiensis, *V. J.* 9.
- Herodes**, V. Antipas.
- Herodis monumentum**, prope Hierosol., *B. J.* V, 12, 2.
- Herodias**, Aristobuli filia ex Berenice, Herodis M. neptis, *B. J.* 1, 28, 1. Herodi Herodis M. ex Mariamne filio nubit, *A. J.* XVIII, 5, 1. Marito repudium mittit; nubit Herodi Antipæ tetrarchæ, *A. J.* 5, 1; 5, 4. Pro Agrippa fratre ad inopiam redacto apud Herodem intercedit, 6, 2. Agrippa regnum adepto, maritum instigat ut et ipse regiam dignitatem a Caligula petat; a Caligula cum marito in exsilium mittitur Lugdunum, *A. J.* 7, 1 sq. *B. J.* II, 9, 6. Moritur, *B. J.* 9, 6.
- Herodium** (Herodia), castellum Judææ sexaginta stadiis ab Hierosolymis dissitum, ab Herode M. in memoriam victoriae ex Antigonianis reportatæ exstructum, *A. J.* XV, 9, 4. Ejus descriptio, *ibid.* Cf. XIV, 13, 9. *B. J.* 1, 13, 8; 21, 10. Toparchiæ caput, *B. J.* III, 3, 5. A Romanis post expugnationem Hierosolymorum capitur, *B. J.* VII, 6, 1.
- Herodium**, castellum Arabiæ ab Herode M. exstructum, *B. J.* 1, 21, 10.
- Herodotus Halicarnassensis**, ab omnibus fere historicis sæpe mendacii arguitur, *C. A.* 1, 3. A Manethone reprehenditur, *C. A.* 1, 14. Romanorum nullam facit mentionem, *C. A.* 1, 12. Ejus de Judæis testimonium, *C. A.* 1, 22. Errat in iis quæ de Sesostris refert, *A. J.* VIII, 10, 2 sq. Laudatur de Pharaohis Ægypti regibus, *A. J.* VIII, 6, 2; de Senacheribo, *A. J.* X, 1, 4; de circumcissione, *A. J.* VIII, 10, 3; *C. A.* II, 13.
- Heroum urbs**, in Ægypto, *A. J.* II, 7, 5.
- Hesiodus**, poeta, in multis rebus ab Acusilao castigatur, *C. A.* 1, 3. Laudatur de veterum longævitate, *A. J.* I, 3, 9.
- Hestæus**, historicus de primorum hominum longævitate, *A. J.* 1, 3, 9; de Sennaare campo Babylonici, 4, 3.
- Hierasa**, mater Oziae regis, *A. J.* IX, 11, 2.
- Hieremias**, propheta; nœniam in Josiæ mortem componit; mala Hierosolymis eventura literis mandat, *A. J.* X, 5, 1. Accusatur; mox absolvitur; vaticinia in templo recitat, 6, 2. Urbis excidium iterum atque iterum prædicit, 7, 2 sqq. In carcerem, deinde in fossam cœno oppletam conjicitur, 7, 4, et 5. Liberatus regi suadet ut Babylonis se subiciat, 7, 6. Post urbis excidium a Babylonis magno in honore habetur, 9, 1. Judæis qui in patria relictis sunt suadet ne in Ægyptum discedant, 9, 6.
- Hieremmon**; ejus filii Iebosthum Judæorum regem interficiunt, *A. J.* VII, 2, 1.
- Hierichus**, urbs Judææ, ejus situs, *B. J.* IV, 8, 2. Magna regionis circa urbem fertilitas et amœnitas; fons quidam fertilitatis causa, *B. J.* IV, 8, 3. Cf. *A. J.* XV, 4, 2; IX, 12, 2. *B. J.* 1, 6, 6. — Hierichus caput toparchiæ, *B. J.* III, 3, 5. — Capitur a Judæis ejusque incolæ cæduntur, *A. J.* V, 1, 5—10. Synedrium ibi constituitur a Gabinio, *A. J.* XIV, 5, 4. *B. J.* 1, 8, 5. Post defectionem a Romanis Josephus Simonis f. urbi præficatur, *B. J.* II, 20, 4. A Romanis capitur, *B. J.* IV, 8, 2; 9, 1.
- Hieroboamus I**, Nabataei fil., a Solomone muris extruendis præficatur; deinde tribus Josephi præfectus constituitur, *A. J.* VIII, 7, 7. Achiz vaticinio motus res novas molitur; in Ægyptum ad Susacum se confert, 7, 8. Post Solomonis mortem revocatur, 8, 1. A decem tribubus rex creatur, 8, 3. Regiam extruit in Sicimorum urbe; vitulas aureas facit ad easque colendas populum adhortatur, 8, 4. Jadon vates Dei iram ei denunciat, 6, 5. Vates Bethelensis ei persuadet, Jadonem esse deceptorem, 9, 1. In majorem indies delabitur impietatem, *ibid.* Abiam bello lacescit, sed cladem accipit, 11, 2. Moritur postquam regnavit annos viginti duos, 11, 4. Tota ejus stirps ad internecionem deletur a Basane, 11, 4.
- Hieroboamus II**, rex Israelitarum, Joasi f., *A. J.* IX, 8, 7. Legum contemptor, 10, 1. Regni fines dilatat, *ibid.* Regnat annos quadraginta, 10, 3.
- Hieronymus**, Ægyptius, Antigoni regis amicus, Syriæ præfectus, Alexandri successorum historiam scripsit, *C. A.* 1, 23. Judæorum non meminit, *ibid.* Antiquitates Phœ-

nicias scripsit, *A. J. I*, 3, 6. Laudatur de diluvio, *ibid.*; de veterum longevitate, *A. J. I*, 3, 9.

Hierosolyma, metropolis Palæstinæ; antiquitas *Solyma* dicta, *A. J. I*, 10, 2; *VII*, 3, 2. *B. J. VI*, 10. Ea appellata esse *Hierosyla* tradit Lysimachus, *C. A. I*, 35. — Urbis accurata descriptio, *B. J. V*, 4 sq. Ejus colles et partes, 4, 1; triplex murus, 4, 2; ambitus, turres, 4, 3; regia, 4, 4; templum, 5, 1 sq. Cf. *C. A. I*, 22. — Quid Moyses de urbe sacra ædificanda præscripserit, *A. J. IV*, 8, 5. — Hierosolyma ab iis, qui Hycsos appellantur, condita secundum Manethonem, *C. A. I*, 14. A Jebusæis habitata usque dum a Davide expugnarentur, *A. J. VII*, 3, 1. Cf. *V*, 1, 17; *B. J. VI*, 10. A Davide instaurata atque aucta, *A. J. VII*, 3, 2. *Davidis urbs* vocata, *ibid.* A Salomone munita, *A. J. VIII*, 6, 1. Expugnatur a Nabuchodonosoro et solo æquantur, *X*, 8, 1 sqq. Instaurari copla sunt sub regno Cyri, *XI*, 2, 1. Mœnia, a gentibus finitimis diruta sub regno Xerxis I, reficiuntur, 5, 6 sqq. Hierosolyma capta a Ptolemæo Lagi per fraudem, *XII*, 1. Arx a Simone funditus deletur, *XIII*, 6, 6. Hierosolyma a Pompejo capta, *A. J. XIV*, 4, 2. sqq. *B. J. I*, 7, 2 sqq. Synedrium Hierosolymis a Gabinio constitutum, *A. J. XIV*, 5, 4. *B. J. I*, 8, 5. Hierosolyma expugnata ab Herode et Sossio, *A. J. I*, 16, 1 sqq. *B. J. I*, 18, 1 sqq. Theatrum in urbe extruitur ab Herode M., *A. J. XV*, 8, 1. Agrippa M. urbem molitur munitissimam reddere, sed prohibetur a Claudio Casare, *A. J. XIX*, 7, 2. Cf. *B. J. II*, 11, 6. Plateæ splendido lapide sternuntur sub Agrippa jun., *A. J. XX*, 9, 7. Florus Hierosolymitanos ad seditionem adigit; magna eorum strages, *B. J. II*, 14, 6 sqq.; 15, 1 sqq.; Bellum inter pacificos et seditiosos. Romanorum præsidium cadit, 17. Cestius, Syriæ præses, Bethelam capit, urbem superiorem et templum irritum conatu obsidet, 20. Romanis expulsis, Josephus Gorionis et Ananus urbis præfecti constituuntur, 20, 3. Zelotæ, latrones undique conflati, Hierosolyma rapinis, caedibus et discordiis complent, *B. J. IV*, 3, 3 sqq. Acris pugna inter Zelotas et populum committitur, Zelotæ in templum confugiunt, 3, 11 sqq. Zelotæ Idumæos in auxilium vocant cum iisque magnam civium stragem edunt, 4 et 5. Post Idumæorum discessum Zelotæ crudelius adhuc in cives sæviunt, 6, 1; 6, 3. Zelotæ in duas partes discidunt, 7, 1. Zelotæ ab Idumæis qui in urbem confugerant pressi in unam factionem rursus coalescunt, 9, 11. Simon Gioræ a populo in urbem recipitur ad opprimendos Zelotas, *ibid.* Acris pugna inter Simonem et Joannem Zelotarum ducem, 9, 12. Zelotæ denuo in duas scinduntur factiones, quarum altera duce Joanne templi porticus, altera duce Eleazaro templi septum tenet, *V*, 1, 2. Simon Gioræ, tertix factionis dux, urbem superiorem in potestate habet et magnam inferioris partem; atrox bellum inter tres illas factiones, 1, 3. Titus ad urbem obsidendam se adcingit, 2, 1 sqq. Tres factiones in breve tempus concordēs Romanos adiungunt, 2, 4. sqq. Bellum intestinum recrudescit: Joannes Eleazari factionem opprimit et templi septum occupat, ita ut tres factiones ad duas redigantur, 3, 1. Romanis machinas urbi admoventibus, factiones denuo in unum corpus coeunt fortiterque hosti resistunt, 6, 4 sqq. Primus murus septemtrionalis a Romanis capitur, 7, 2. Romani secundum murum occupant et Nova urbe potiuntur; a Judæis repelluntur, sed quarto die post iterum in urbem irruunt, 8, 1 sqq. Obsidio in breve tempus remittitur; Josephus Flavius Hierosolymitanos ad deditionem hortatur, 9, 1 sqq. Fames in urbe grassatur; seditiosi in populum sæviunt, 10, 1 sqq. Aggeres a Romanis prope Antoniam et Joannis monumentum erecti

a Joanne et Simone destruuntur, 11, 4 sqq. Urbs a Romanis muro circumdatur novique aggeres jaciuntur, 12, 1 sqq. Perfugarum misera sors, 13, 4. Joannis sacrilegium, 13, 6. Mortuorum numerus, 13, 7. Judæi novos aggeres frustra aggrediuntur, *VI*, 1, 3. Antonia a Romanis capitur, 1, 5 sqq. Nobilium plurimi ad Romanos confugiunt, 2, 2. Acris pugna prope templum, 2, 6. Romani aggeres extruunt e regione templi, 2, 7. Porticus exteriores partim a Judæis, partim a Romanis incenduntur, 2, 9. Judæorum dolo multi Romani pereunt, 3, 1. Fames in urbe atrocitas, 3, 3. Invito imperatore ipsum templum incenditur, 4, 1 sqq. Magna Judæorum strages, 5, 1 sq. Signa quæ præcesserunt Hierosolymorum excidium, 5, 3. Titus quum frustra seditiosos ad deditionem hortatus esset, urbem perdere decernit; archivum, curia et Acra incenduntur, 6, 1 sqq. Superior urbs, male a Judæis defensa, a Romanis capitur; tota jam urbe expugnata, omnia ferro et flamma vastantur, 8, 1 sqq. Captivorum sors, 9, 2. Quoties prioribus temporibus capta fuerint Hierosolyma, 10. Urbs funditus evertitur, exceptis tribus turribus et parte muri occidentalis, *VII*, 1, 1.

Hin, mensura apud Judæos, *A. J. III*, 8, 3; 9, 4; *VIII*; 3, 8.

Hippene, regio circa Hippum urbem, *B. J. III*, 3, 1.

Hippicos, turris Hierosol., describitur, *B. J. V*, 4, 3.

Ab Herode exstructa est, *ibid.* Post Hierosol. expugnationem a Romanis servatur, *B. J. VII*, 1, 1.

Hippos, urbs Galil., triginta stadiis a Tiberiade, sexaginta a Gadaris distat, *V. J. 65*. Urbs Græcænicæ, *A. J. XVII*, 11, 4. A Pompejo Judæis eripitur, *A. J. XIV*, 4, 4. Herodi M. dono datur ab Augusto, *A. J. XV*, 7, 3. Post Herodis mortem Syriæ provinciæ adicitur, *A. J. XVII*, 11, 4. *B. J. II*, 6, 3. — Initio belli Jud. Hippeni in Judæos sæviunt, qui urbem incolunt, *B. J. II*, 18, 5; cf. 18, 1.

Hiramus, Tyriorum rex, cum Davide fœdus init, eique ligna cedrina atque artifices, qui regiam extruunt, mittit, *A. J. VII*, 3, 2. Cum Solomone amicitiam jungit eique operarios ad ligna cædenda templumque extruendum mittit, *VIII*, 2, 7. sqq. Ejus literæ ad Solomonem datæ, *ibid.* Quotannis frumentum, vinum et oleum a Solomone accipit pro iis quæ ad templi Hieros. extructionem contulit; viginti urbes quas Solomon ipsi offert, repudiat; ænigmata a Solomone solvenda mittit, aliaque ab eo sibi missa solvere studet, *VIII*, 5, 3. Quenam Menander et Diodorus historici de eo referant, *ibid.* Cf. *C. A. I*, 17; *II*, 2.

Hiramus, Tyriorum rex qui floruit Cyri temporibus, *C. A. I*, 21.

Hispani, a Romanis subacti, *B. J. II*, 16, 4. Cf. *C. A. II*, 4.

Holophantes, Judæus nobilis, *A. J. IV*, 7, 5.

Holocaustum, quomodo instituendum sit, *A. J. III*, 9, 1.

Homerus, poeta; ejus carmina antiquissimum apud Græcos literarum monumentum, *C. A. I*, 2. Ea non ab ipso Homero literis mandata, sed posterioribus temporibus ex variis cantilenis collecta esse ferunt, *ibid.* Homerus nusquam in carminibus suis legis nomine utitur, *II*, 15. Plato Homerum republica sua excludit, *II*, 36.

Homonæa, locus Galil., *V. J. 54*.

Horatia, Romæ tribus, *A. J. XIV*, 10, 13; 10, 19.

A. Hortensius, consul Roman., *A. J. XIV*, 1, 1.

Holthnielus, e tribu Judæ, Judæos ab Assyriis subjectos in libertatem restituit, *A. J. V*, 3, 2. Principatum tenet apud Judæos annos quadraginta, 3, 3.

Hycsos, gens pastorum, Ægyptum invadunt, *A. J. I*, 14. Diverse de iis sententiæ, *ibid.*

Hyoscyamus, planta, describitur, *A. J.* III, 7, 6.

Hypsicrates, ejus de Hyrcano testimonium, *A. J.* XIV, 8, 3.

Hyrcania (Hyrcanium), castellum Palæstin. a Gabinio diruitur, *A. J.* XIV, 5, 4. *B. J.* I, 8, 5. Cf. *A. J.* XIII, 16, 3. *B. J.* I, 8, 2; I, 19, 1.

Hyrcania, regio Asiæ, ejus claustra et portæ ferreæ, *B. J.* VII, 7, 4.

Hyrcanus, (Joannes) Maccab., Simonis fil., insidias Ptolemæi effugit; principatu potitur, *A. J.* XIII, 8, 1. Ab Antiocho Solere Hierosolymis oppugnatur, 8, 2. Pacem redimit, 8, 3. Davidis sepulcrum depeculatur; mercenariis utitur; Antiochi in expeditione contra Parthos socius est, 8, 4; cf. VII, 15, 3. Mortuo Antiocho Syriam invadit; templum Garizitanum delet, XIII, 9, 1. Cum Romanis societatem init, 9, 2. Duobus Antiochis de Syriæ regno inter se certantibus, pace fruitur, 10, 1. Samariam obsidet et funditus delet, 10, 2 sqq. Cum Deo colloquitur, 10, 3. A Phariseis ad Sadducæorum sectam transit, 10, 5 et 6. Ejus mors et elogium, 10, 7.

Hyrcanus, Alexandri Jannæi f., post patris mortem ab Alexandra matre pontifex constituitur, *A. J.* XIII, 16, 1 et 2. Ejus indoles, *ibid.* et XIV, 1, 3. Matre mortua cum Aristobulo fratre de regno certat; facta reconciliatione fratri regnum concedit, *A. J.* XIV, 1, 2. *B. J.* I, 6, 1. Instigante Antipatro, regnum sibi vindicare conatur, cum Aretæ copiis fratrem prælio vincit et Hierosolyma obsidet, *A. J.* I, 3 sq.; 2, 1 sq. *B. J.* 6, 2 sq. A Scauro jubetur obsidione desistere; ad Papyronem a fratre superatur, *A. J.* 2, 3. *B. J.* 6, 3. Causam suam coram Pompejo defendit, *A. J.* 3, 2. *B. J.* 6, 4. Pompejus ei favet, *A. J.* 3, 4. *B. J.* 6, 4. Pompejus pontificatum ei restituit, *A. J.* 4, 4. *B. J.* 7, 6. Cum Antipatro Cæsari in Ægypto bellum gerenti auxilium fert, *A. J.* 8, 3. Pontificatus a Cæsare ei confirmatur, *A. J.* 8, 5. *B. J.* 10, 3. Ab Atheniensibus magno honore afficitur, *A. J.* 8, 5. Antipatro ejusque filiis rerum administrationem relinquit, *A. J.* 9, 1 sq. *B. J.* 10, 4. Antipatri ejusque filiorum inimicis obsequutus, Herodem ob latronum cædem in judicium vocat, intercedente vero Sexto Cæsare absolvit, *A. J.* 9, 3, sqq. *B. J.* 10, 6 sq. Decreta a Romanis in Hyrcani gratiam facta, *A. J.* 10, 2 sqq. Malichum mortis periculo liberat, *A. J.* 11, 2. Malichum eum principatu deturbare molitur, sed ab Herode occiditur, *A. J.* 11, 6. *B. J.* 11, 7 sq. Legationem mittit ad M. Antonium; Antonius ei restituit, quæ Cassius ei eripuerat, *A. J.* 12, 2 sqq. Parthi, ab Antigono regnum affectante acciti, Hyrcano insidias struunt, *A. J.* 13, 5 sq. *B. J.* 13, 4 sq. Vincitur traditur Antigono, qui ei aures abscidit, *A. J.* 13, 10. *B. J.* 13, 9. Captivus in Parthiam abducitur *A. J.* XV, 2, 1. *B. J.* I, 13, 11. A Phraate, Parthorum rege, e vinculis dimissus Babylone degit, ubi magna apud Judæos gaudet auctoritate, *A. J.* XV, 2, 2. In Judæam reversus honorifice excipitur ab Herode, 2, 3 sq. Ab Herode interficitur, *A. J.* XV, 6, 1 sqq. *B. J.* I, 22, 1. Ejus indoles et varia fortuna, *A. J.* 6, 4.

Hyrcanus, Josephi fil. ex Solymii filia, *A. J.* XII, 4, 6. Ejus indoles, *ibid.* A patre ad Ptolemæum Epiph. mittitur ut ei gratuletur, 4, 7. Ptolemæi gratiam largitione sibi conciliat, 4, 9. Cum fratribus congressus, eorum duos interficit; trans Jordanem se confert, *ibid.* Post patris mortem bellum gerit cum fratribus, 4, 11. Arabes infestat et castellum validissimum trans Jordanem ædificat; mortem sibi consciscit, *ibid.*

Hyrcanus, Herodis Agrippæ M. fratris f. ex Berenice, *A. J.* XX, 5, 2. *B. J.* II, 11, 6.

Hyrcanus, Flav. Josephi f. *V. J.* I, 76.

I. J.

Jabata, urbs Palæst., *A. J.* X, 3, 2.

Jabes, Sellumi pater, *A. J.* IX, 11, 1.

Jabinus, rex Chananaeorum, Judæos sibi subjicit durissimoque dominatu premit, *A. J.* V, 5.

Jabisus (*Jabissus*, *Jabissa*), urbs Galaaditidis, *A. J.* VI, 14, 8. Jabiseni quum recusassent contra Benjamitas cum ceteris tribubus pugnare, caduntur, V, 2, 11. Jabiseni Sauli ejusque filiorum corpora a Palæstinis in cruces sublata auferunt et sepeliunt, VI, 14, 8.

Jacimus, Zamaris f., dux Bathyræorum, vir fortitudine insignis, *A. J.* XVII, 2, 3.

Jacimus, V. *Alcimus*.

Jachinus, Symeonis filius, *A. J.* II, 7, 4.

Jacobus, Isaci fil. ex Rebecca, *A. J.* I, 18, 1. Patris preces pro Esavo in se fraudulentè convertit, 18, 6. A matre Charras mittitur, ut iras Esavi evitet et Labani filiam uxorem ducat, 19, 1. Labano bis septem annos servit; post prius septennium Liam, post alterum Rachelam in matrimonium accipit, 19, 2 sqq. Ejus liberi ex uxoribus et concubinis suscepti, 19, 8. A Labano clam discedit cum uxoribus et parte gregum, 19, 9. Cum Labano, qui fugientes persequutus est, reconciliationem et frædus facit, 19, 10 sq. In patriam reversus cum Esavo in gratiam redit; cum angelo divino certamen init, quare Israelus appellatur, 20. Deorum simulacra, quæ Rachelæ ex Mesopotamia secum abstulerat, prope Sicima in terra occultat, 21, 2. Post Isaci mortem, Jacobus Chananaeam obtinet, Esavus Idumæam, II, 1, 1. Summa gaudet felicitate, Josephum præ ceteris liberis amat, 2, 1. Josephum, a fratribus venditum, a feris laceratum esse putans dolore opprimitur, 3, 4. Filios, excepto uno Beniamine, in Ægyptum mittit ad frumentum coemendum, 6, 2. Jussu Josephi Beniaminem quoque in Ægyptum mittit, 6, 5. Quum audisset Josephum in Ægypto vivere, cum tota sua familia eo migrat, 7, 1 sqq. Pharaotes ei Heliopolin concedit ad habitandum, 7, 6. Moritur in Ægypto, sepelitur Chebrone, 8, 1.

Jacobus, Judæ Galilæi f., cruci suffigitur, *A. J.* XX, 5, 2.

Jacobus, Jesu Christi frater lapidatur, auctore Anano pontifice, *A. J.* XX, 9, 1.

Jacobus, Sosæ f., Idumæorum dux qui Zelotis Hierosol. contra optimates auxilio veniunt, *B. J.* IV, 4, 2. Simoni Gioræ f. patriam prodit, 9, 6. Hierosolymis a Simonis Gior. partibus stat, V, 6, 1. A Simone in vincula conjicitur, VI, 8, 2. Cf. VI, 1, 8; 2, 6.

Jacobus, Flav. Josephi satelles; *V. J.* 18.

Jaddus, Joannis fil., pontifex, *A. J.* XI, 7, 2; 8, 7.

Jadon, vates, Hieroboamo Dei iram denunciat, *A. J.* VIII, 8, 5. A leone interimitur, quod Dei præceptum neglexit, 9, 1.

Jaires, Galadenus, triginta annos apud Judæos principatum tenet, *A. J.* V, 7, 6.

Jale, mulier Cenetis, Sisarem interficit, *A. J.* V, 5, 4.

Jaleus, Zabulonis f., *A. J.* II, 7, 4.

Jalus, Moysis nepos, *A. J.* VII, 14, 10.

Jamblichus, Libani dynasta, *A. J.* XIV, 8, 1. *B. J.* I, 9, 3.

Jaminus, Symeonis f., *A. J.* II, 7, 4.

Jamnia, urbs Judææ, olim in Palæstinorum ditione, *A. J.* IX, 10, 3. A Pompeio Judæis eripitur, *A. J.* XIV, 4, 4. A Gabinio instauratur, *B. J.* I, 8, 4. Ab Herode M. datur Salomæ, *A. J.* XVII, 8, 1. Salome eam Julizæ (Livizæ) Augusti uxori legat, *A. J.* XVIII, 2, 2. *B. J.*

- II, 9, 1. A. Vespasiano capitur, *B. J.* IV, 3, 2; 8, 1. Cf. *A. J.* V, 1, 22; XII, 7, 4; XIII, 6, 8. *B. J.* I, 2, 2; 7, 7.
- Jamnith*, (Jamnia), vicus Galil., *B. J.* II, 20, 6.
- Jamuelus*, Symeonis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Janias*, rex *Aegypti*, *C. A.* I, 14.
- Janneus*, V. *Alexander*.
- Jannæus*, Levi f., Taricheata nobilis, *V. J.* 26.
- Jaodus*, Symeonis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Japha*, oppidum Galil., a Josepho munitur, *B. J.* II, 20, 6. *V. J.* 37; 52. A. Tito capitur, incolæ cæduntur, *B. J.* III, 7, 31.
- Japhethas*, Noë f., *A. J.* I, 4, 1. Ejus septem filii quas terras occupaverint, 5, 1.
- Japhra*, secundum Alexandrum Polyhistorum Abrami f. ex Chutura; cum Apher fratre Aphram urbem condit, Herculi cum Libya et Antæo bellum gerenti auxilium fert, *A. J.* I, 15.
- Japygium promontorium*, *B. J.* VII, 2, 1.
- Jar*, mensis secundus apud Judæos, *A. J.* VII, 3, 1.
- Jarda*, vicus Judææ, *B. J.* III, 3, 5.
- Jardes*, silva Palæst., *B. J.* VII, 6, 5.
- Jaredes*, Anochi f., *A. J.* I, 2, 2.
- Jaredes*, Malaëli f., *A. J.* I, 3, 4.
- Jason*, Eleazari f., a Juda Maccab. Romam mittitur legatus, *A. J.* XII, 10, 6.
- Jason*, V. *Jesus*, *Simonis* f.
- Jasubus*, Isacharis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Jaus*, Esavi f., *A. J.* I, 1, 2.
- Jazares*, Abrami f., *A. J.* I, 15.
- Jazielus*, vates, *A. J.* IX, 1, 2.
- Jazorus*, urbs Ammanitarum, a Juda Maccab. expugnatur, *A. J.* XII, 8, 1.
- Iberi*, a Judæis olim Thobeli vocati, originem trahunt a Thibole, Japheti f., *A. J.* I, 6, 1. Tiberius Iberis persuadere studet, ut Parthis bellum inferant, *A. J.* XVIII, 4, 4.
- Ide*, liberta, Mundum perducit ad Paulinam in Isidis templo stuprandam; cruci affigitur, *A. J.* XVIII, 3, 4.
- Idumæa*, *Idumæi*. Idumæa unde nomen habeat, *A. J.* II, 1, 1. Idumæi Judæos ex *Aegypto* redeuntes a finibus suis arcent, *A. J.* IV, 4, 4. A Davide devicti tributum pendere coguntur, VII, 5, 4. Joram Israelitarum regi opem ferunt contra Moabitas, IX, 3, 1. Ab Amasia, Judæorum rege debellantur, IX, 9, 1. Ab Hyrcano coguntur Judæorum mores legesque recipere, *A. J.* XV, 7, 9; XIII, 9, 1. Idumæorum agri devastantur a Trachonitis, *A. J.* XVI, 9, 3. Post Herodis M. mortem Idumæa ad Archelai ethnarchiam pertinet, quæ præter eam Judæam et Samariam comprehendit, *A. J.* XVI, 11, 4. *B. J.* II, 6, 3. Idumæa toparchia Judææ, *B. J.* III, 3, 5. Jesus et Eleazarus initio belli Jud. Idumææ præficiuntur, *B. J.* II, 20, 4. Idumæi a zelotibus in auxilium vocati, Hierosolyma occupant magnamque cum illis civium stragem edunt, *B. J.* IV, 4 et 5. Compertis zelotarum sceleratis consiliis domum redeunt, 5, 5; 6, 1. Idumæa a Vespasiano occupatur, 8, 1. *Simon*, Gioræ f., Idumæam vastat, *B. J.* IV, 9, 4 sqq. Qui Simonem effugiunt, Hierosolyma se recipiunt; ibi cum zelotibus confligunt, 9, 10. Postea a Simonis Gior. partibus stant, V, 6, 1. Maxima Hierosolymorum parte a Romanis jam expugnata, ad Titum perfugit, VI, 8, 2. Idumæorum perversitas, VII, 8, 1. Eorum numen Coze, *A. J.* XV, 7, 9.
- Idumas*, Ismaëli f., *A. J.* I, 12, 4.
- Jebar*, Davidis fil., *A. J.* VII, 3, 3.
- Jebosthus*, Sauli filius, post patris mortem, Abeneri opera rex constituitur ab omnibus Judæis, excepta Judæa tribu, *A. J.* VII, 1, 3. Abenerus ab eo desciscit, 1, 4. Interfici-
tur, 2, 1.
- Jebusæi*, gens Chananæa, Hierosolyma incolebant, usque
dum a Davide ejicerentur, *A. J.* VII, 3, 1.
- Jebusæus*, Chanaani filius, *A. J.* I, 5, 2.
- Jechontas*, V. *Joachimus*.
- Jedis*, uxor Amosi, mater Josiæ, *A. J.* X, 4, 1.
- Jeglomus*, Esavi f., *A. J.* II, 1, 2.
- Jehus*, vates, *A. J.* VIII, 12, 3; 13, 7.
- Jehus*, Israelitarum rex. Elias a Deo jubetur eum Israe-
litarum regem constituere, *A. J.* VIII, 13, 7. Joram
rege in Aramathæ oppugnatione vulnerato, Elisæus
unum e discipulis suis mittit qui Jehum sacro oleo inun-
gat, IX, 6, 1. Ab exercitus ducibus rex declaratur, 6, 2.
Israelam protectus Joramum, et Ochoziam Judææ
regem interficit, 6, 3. Jezabelam et totam Achabi stir-
pem interimit, 6, 4 sqq. Omnes Baalis sacerdotes e medio
tollit, Baalisque cultum abolet, sed vitularum adora-
tionem permittit, 6, 6. Azaelus, Syrorum rex, regionem
Transjordanianam ei eripit; Jehus regnat septem viginti
annos, 8, 1.
- Jeldaphas*, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.
- Jenæ*, Davidis fil., *A. J.* VII, 3, 3.
- Jephthes*, dux Judæorum, Ammanitas profligat, *A. J.* V,
7, 8. sqq. Filiam Deo consecrat, 7, 10. Ephraimitas
magna clade afficit, *A. J.* V, 7, 11. Sex annos apud
Judæos imperium tenet, *ibid.*
- Jerasa*, Ozæ regis mater, *A. J.* IX, 11, 2.
- Jeremias*, vates. V. *Hieremias*.
- Jeremias*, Galilæorum dux, *V. J.* 72.
- Jericho*, V. *Hierichus*.
- Jeroboamus*, V. *Hieroboamus*.
- Jes*, Benjaminis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Jeselus*, Nephthalis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Jesraela*, urbs Samariæ, *A. J.* VIII, 13, 6; IX, 6, 4.
- Jessæmus*, Achemæ fil., robore et fortitudine conspicuus,
A. J. VII, 12, 4.
- Jessæus*, Obedis fil., Davidis pater, *A. J.* V, 9, 4; VI,
8, 1.
- Jesus*, Naveni f., Judæorum dux in bello cum Amalecitis
gesto, *A. J.* III, 2, 3. Judæos contra Moysen rebellan-
tes alloquitur, 14, 4. Moyses Jesum successorem suum
declarat, IV, 7, 3. Jesus vaticinatur, vivente adhuc
Moysæ, 8, 46. Post Moysæ mortem Judæorum summus
dux Jordanem transgressus Hierichuntem capit, *A. J.* V,
1, 1—12; cf. *B. J.* IV, 8, 3. Infelicis deinde res gerit
contra Annitas; exercitum sacrilegio pollutum lustrare a
Deo jubetur; quo facto Annam expugnat, *A. J.* V, 1, 13
— 16. Gabaonitis parcit, 1, 16. Hierosolymitanos alias-
que gentes Chananæas prosternit, 1, 17 sq. Sacrum
tabernaculum collocat in loco prope Siluntem oppidum;
in Garizin et Gibalo montibus benedictiones a Moysæ
præscriptas facit, 1, 19. Chananæam dimetiendam curat;
singulis eam Judæorum tribubus distribuit, 1, 20—25.
Legatos mittit ad tribus Transjordanenses, quas patrios
ritus violasse putat, 1, 26. Moritur; sepelitur in urbe
Thamna, 1, 29.
- Jesus*, Sauli f., *A. J.* VI, 6, 6.
- Jesus*, Josedeci f., pontifex, *A. J.* XI, 3, 10; 4, 2; 4, 7.
- Jesus*, Judæ fil., pontificatum appetit, a fratre Joanne in
templo occiditur, *A. J.* XI, 7, 1.
- Jesus* (etiam *Jason* appellatus), Simonis f., ab Antiocho
Epiph. pontifex creatur, *A. J.* XII, 5; 1. Pontificatu ab
eodem Antiocho privatur; litigat cum fratre, *ibid.* CC.
V. J. 4.
- Jesus*, Phabetis f., pontifex; pontificatus ei abrogatur ab
Herode M., *A. J.* XV, 9, 3.

- Jesus Christus*, vir sapiens, si virum eum appellare fas est; multos habet discipulos; cruci affigitur; tertio die post mortem apparet redivivus, *A. J. XVIII*, 3, 3. Ejus frater Jacobus lapidatur, *XX*, 9, 1.
- Jesus*, Damnai fil., ab Agrippa jun. pontifex constituitur, *A. J. XX*, 9, 1. Pontificatum amittit, 9, 4.
- Jesus*, Gamalielis fil., pontifex constituitur ab Agrippa jun., *A. J. XX*, 9, 4. Pontificatum amittit, 9, 7.
- Jesus*, Sapphiae f., pontifex a Hierosolymitis Idumææ præficitur, *B. J. II*, 20, 4.
- Jesus*, Sapphiae f., Tiberiensis, factionis ex nautis et pauperibus conflatae dux, *V. J. 12*; cf. 9. Herodis tetrarchæ palatium incendit, 12. Summus Tiberiadis magistratus, Tiberienses contra Josephum Galilææ præf. concitat, *V. J. 27. B. J. II*, 21, 3. Cuni Jonatha ejusque collegis, a Simonis factione in Galil. missis, Josepho insidias struit, *V. J. 53* sqq.
- Jesus*, pontifex, Idumæos Hierosolyma obsidentes alloquitur, *B. J. 4*, 3. Ejus elogium, *ibid.*
- Jesus*, Gamalæ f., pontifex populum contra Zelotas excitat, *B. J. IV*, 3, 9; cf. *V. J. 38*.
- Jesus*, latronum princeps Flav. Josepho insidias struit, *V. J. 22*. Seditiosorum Tiberiadis dux urbem contra Romanos defendit, *B. J. III*, 9, 7. Tiberiade Romanis tradita ab incolis, Tarichæas cum sociis suis se confert, *ibid.* Romanos aggreditur, 10, 1. Tarichæis a Romanis captis, fuga evadit, 10, 5.
- Jesus*, unus e Gamalitarum primoribus, a seditiosis interficitur, *V. J. 37*.
- Jesus* pontifex Hierosolymis ad Titum profugit, *B. J. VI*, 1, 2.
- Jesus*, Thebuthi f., sacerdos ad Titum transfugit, *B. J. VI*, 8, 3.
- Jesus*, Anani f., homo rusticus Hierosolymorum excidium prædicat, *B. J. VI*, 5, 3.
- Jeharsas*, Amessæ pater, *A. J. VII*, 10, 1.
- Jeturus*, Ismaeli f., *A. J. I*, 12, 4.
- Jezabela*, Jihobali, Tyrionum regis; filia, Achabi uxor, maritum perducit ad Tyrionum deos colendos, *A. J. VIII*, 13, 1. In vates sævit, 4. Nabuthum interfici jubet, 13, 8. Jehu jussu interimitur, *IX*, 6, 4.
- Jezanias*, Judæorum dux, *A. J. X*, 9, 3.
- Jezechielus* propheta duos libros de malis Hierosolymis eventurus scripsit, *A. J. X*, 5, 1. Babylone captivus abducitur, 6, 3. Babylone literas mittit Hierosolyma de clade Judæis imminente, 7, 2. Ab Hieremia in vaticiniis dissentit, *ibid.*
- Illum*, urbs Asiæ minoris; Herodes M. Ilios reducit in gratiam cum Agrippa, *A. J. XVI*, 2, 2.
- Ilus*, Cesabæi pater, *A. J. VII*, 12, 4.
- Illyris*, a Romanis subacti, *B. J. II*, 16, 4.
- Indates*, Parthorum dux, ab Antiocho Sotere superatur, *A. J. XIII*, 8, 4.
- India*, *A. J. I*, 6, 3. Oceanus Indicus, *I*, 6, 4. De rebus Indicis scripsit Philostratus, *X*, 11, 1.
- Joabus*, Davidis ex sorore nepos, Jebosthi exercitum vincit, *A. J. VII*, 1, 2. Abenerum interficit, 1, 5. Hierosolymorum arcem expugnat, 3, 1. Toti exercitui a Davide præficitur, 5, 4. Feliciter rem gerit contra Ammanitas, 6 sq. Abesalomum Davidi reconciliat, 8, 4 sqq. Abesalomi, qui regnum affectat, exercitum fundit, ipsum interimit, 10, 2. Amessam qui ipsius loco dux factus est, occidit, expeditionem facit contra Sabæum, 11, 6 sq. Denuo toti exercitui præficitur, 11, 8. Populi censum habet, 13, 1. Adoniam qui regnum appetit adjuvat, 14, 4. Solomonis jussu interficitur, *VIII*, 1, 4.
- Joachazus*, rex Judæorum, Josiæ fil., a Nechaone captivus Ægyptum abducitur; regnum traditur ejus fratri, Eliacimo, *A. J. X*, 5, 2. In Ægypto moritur, *ibid.*
- Joachebeda*, Amaramæ uxor, Moysis mater, *A. J. II*, 9, 4. Moyses ab Ægypti regis filia receptus matri nutriendus datur, 9, 5.
- Joachimus* (Jechonias) Judæorum rex, regnum accipit a Nabuchodonosoro, *A. J. X*, 6, 3. Ab eodem non multo post captivus Babylonem abducitur, 7, 1. E vinculis solvitur ab Abilamarodacho, *X*, 11, 2.
- Joachus*, Ezeziæ regi a commentariis, *A. J. X*, 1, 2.
- Joacimus*, Josiæ fil., a Nechaone rex Judææ constituitur; ante regnum susceptum Eliacimus vocabatur, *A. J. X*, 5, 2. Nabuchodonosoro tributum pendit, 6, 1. Hierosolymis a Nabuchodonosoro captis, occiditur, 6, 2 et 3. Regnavit undecim annos, 6, 3.
- Joacimus*, Jesu fil., summus pontifex, sub regno Xerxis I, *A. J. XI*, 5, 1.
- Joadas*, pater Banasæ, *A. J. VII*, 5, 4.
- Joadus*, (*Jodaus*), pontifex, Joasum Ochoziæ regis filium servat, *A. J. IX*, 7, 1. Joasum regem creat, 7, 2. Gotholiam, Joasi matrem, necari jubet, 7, 3. Regem jurejurando adstringit, ut verum Deum colat legesque Mosaiacas observet; Baalis ædem a Joram constructam diruit, 7, 4. Templo instaurando magnam navat operam, 8, 2. Vir justitia et probitate insignis, 8, 3.
- Joasdrus*, Nomici f., Judæus nobilis, *B. J. II*, 21, 7.
- Joannes*, Judæorum dux, *A. J. VIII*, 15, 2.
- Joannes*, Careæ f., Judæorum a Babytoniis in Judæa relictorum dux, *A. J. X*, 9, 2. Ismaelum qui Godoliam interfecit persequitur, 9, 5. Judæos in Ægyptum ducit, 9, 6.
- Joannes*, fil. Eliasibi, *A. J. X*, 5, 4.
- Joannes*, Judæ fil., pontifex Jesum fratrem in templo occidit, *A. J. XI*, 7, 1.
- Joannes Hyrcanus*, *V. Hyrcanus*.
- Joannes*, Mattathiæ fil., Gaddes vocatus, *A. J. XII*, 6, 1. A Jonatha fratre ad Nabatæos missus ab Amara filii occiditur, *XIII*, 1, 2.
- Joannes*, Baptista, vir bonus, Judæos ad virtutis studium impellit; ab Herode Antipa necatur, *A. J. XVIII*, 5, 2.
- Joannes*, Judæus Cæsariensis, a Floro in vincula conjicitur, *B. J. II*, 14, 5 sq.
- Joannes*, Essæus Thamæ præfectus, *B. J. II*, 20, 4. In prælio cadit, *B. J. III*, 2, 1 sqq.
- Joannes*, Ananiæ f., Acrabatene et Gophniticæ toparchiæ præfectus, *B. J. II*, 20, 4.
- Joannes*, Damæ filius vocatus, Zelota ferocissimus, *B. J. IV*, 3, 5.
- Joannes*, Sosæ f., Idumæorum dux, *B. J. IV*, 4, 2; *V*, 6, 5; 8, 2.
- Joannes*, Levi f., Gischalis oriundus, homo dolosissimus et nequissimus, *B. J. II*, 21, 1. *IV*, 2, 1. Gischalenos bortatur ne a Romanis deficiant, *V. J. 10*. Gischala a populis vicinis diruta instaurat et mœnibus firmat, *V. J. 10. B. J. II*, 20, 6; 21, 2. Rebus novis studet, *V. J. 13*. Ejus astutia in facienda pecunia, *V. J. 13. B. J. II*, 21, 2. Josepho Flavio Galilææ præf. insidias struit, *V. J. 16* sqq. *B. J. II*, 21, 6 sqq. Tiberienses et Sepphoritas stimulat, ut seditionem moveant contra Josephum, *V. J. 25*. Frustra id agit, ut Josepho præfectura adimatur et in ipsum conferatur, *V. J. 38—66*. Josephus plerosque ejus sectatores in suas partes pertrahit, *V. J. 66*. Gischalenos contra Romanos concitat, *B. J. IV*, 2, 1. Tito urbem obsidente ejusque deditionem postulante, Joannes unius diei moram faciens, nocte Hierosolyma fugit, 2, 2. sqq; 3, 1. Ibi cum optimatibus et moderatis se facere simulans, eorum secreta Zelotis prodit, 3, 13. Ad Zelo-

tas legatus missus de pace componenda, eos magis etiam contra optimates irritat, 3, 14. Tyrannidem affectans, factionem sibi facit ex Zelotarum nequissimis, 7, 1. Ab Idumæis, qui in urbem confugerant, superatus in templum pellitur; plurimi Zelotæ ad ejus partes se conferunt, 9, 11. Simo Gorionis in urbem recipitur ad Joannem et Zelotas opprimendos, *ibid.* Acris pugna inter Simonem et Joannem, 9, 12. Eleazarus cum multis aliis Zelotis a Joanne desciscit, et interius templi septum occupat, V, 1, 2. Crebris pugnis dimicat cum Eleazaro et Simone, 1, 3. Materiam sacram ad instrumenta bellica conficienda adhibet, 1, 5. Eleazari factionem opprimit, interius templi septum occupat, 3, 1. Quot sectatores habuerit, 6, 1. Romanis machinas muris admoventibus cum Simone pacem facit, 6, 4. Aggeres a Romanis ad Antoniam erectos destruit, 11, 4. Templum spoliatur, 13, 6. Romanos Antoniam oppugnantes frustra aggreditur, VI, 1, 3. Flavio Josepho ad deditionem hortanti conviciatur, 2, 1; 2, 3. Templo a Romanis incenso, in urbem superiorem confugit, 6, 1. Joannes et Simon a Tito petunt ut Judæis liceat cum liberis in desertum exire; repulsam ferunt, 6, 2 sqq. Romanis superiori urbem oppugnantibus, metu perterritus fugit cum Simone, 8, 4. In caverna latitans a Romanis capitur; vinculis perpetuis damnatur, 9, 4. Ejus indoles, VII, 8, 1. *Joannis* pontif. monumentum in Hierosolym. urbe, *B. J.* V, 6, 1. *Joasus*, Gedeonis fil., *A. J.* V, 6, 2. *Joasus*, Ochoziæ Judææ regis fil., Gotholia matre totam Davidis stirpem delere conante, servatur a Joado, *A. J.* IX, 7, 1. In templo educatur, *ibid.* Septimo vitæ anno a Joado rex creatur, assentiente populo, 7, 2. Quamdiu Joasus vixit, Joasus legum erat observatissimus cultusque Dei studiosissimus, 7, 5. Templum instaurandum curat, 8, 2. Joado; mortuo Dei cultum negligit; Zachariam vatem, Joadi fil., interfici jubet, 8, 3. Azaelum magna pecuniæ vi ab Hierosolymorum obsidione avertit; regnat annos quadraginta, 8, 4. *Joasus*, Israelitarum rex, filius Joazi, vir bonus, Elisæum vatem magno in honore habet, *A. J.* IX, 8, 6. Expeditione facta contra Syros recuperat omnes urbes, quas pater amiserat, 8, 7. Amasiam Judæorum regem devincit et captis Hierosolymis, murorum partem diruit, 9, 3. *Joathames*, Gedeonis f., Sicimitas contra Abimelechum concitat, *A. J.* V, 7, 1 sqq. *Joathes*, Josiæ regis a commentariis, *A. J.* X, 4, 1. *Joazarus*, Boethi f., pontifex creatur ab Herode, *A. J.* XVII, 6, 4. Pontificatu ab Archelao privatur, 13, 1. Populo suadet ut honorum censum a Romanis agi sinat, XVIII, 1, 1; cf. 2, 1. *Joazus*, Jehu Israelitarum regis f., patris successor, *A. J.* IX, 8, 1. Ab Azaelo bello premitur multasque urbes amittit; regnat annos septemdecim, 8, 5. *Jobabus*, Jucilæ f., *A. J.* I, 6, 4. *Jobelus*, Lamechi f., *A. J.* I, 2, 2. *Jobelus*, annus Jubilæus, quinquagesimo quoque anno celebrandus, *A. J.* III, 12, 13. *Jochabes*, Phinisis f., *A. J.* V, 11, 4. *Jodamus*, tribus Leviticæ princeps, *A. J.* VII, 2, 2. *Joelus*, Samueli f., in republica administranda nequissimum se præbet, *A. J.* VI, 3, 2. *Jonnes*, Aseri f., *A. J.* II, 7, 4. *Jonadabus*, Jehu regis amicus, *A. J.* IX, 6, 6. *Jonas*, vates, a nautis in mare dejectus miraculose æervatur; Niniven adeductus Dei jussu vaticinium de hac urbe proclamat, *A. J.* 10, 2. *Jonathas*, Sauli fil., Palæstinorum præsidium solus cum

armigero aggreditur et fugat, *A. J.* VI, 6, 2. Saulus eum morti devovet, sed populus pro eo deprecatur, 7, 4. Davidem Saulo reconciliat, 11, 2. Amicitiaæ foedus cum Davide init ejusque salutis prospicit, 11, 8 sqq. In prælio cum Palæstinis commisso cadit, 14, 1. *Jonathas*, Abiathari f., *A. J.* VII, 9, 2. *Jonathas*, Samæ fil., Ammonis amicus, *A. J.* VII, 8, 3; 12, 2. *Jonathas*, Apphus cognominatus, filius Mattathias, *A. J.* XII, 6, 1. Cum Juda fratre gentes finitimas debellat, 8, 2 sqq. Mortuo Juda, principatum suscipit, XIII, 1, 1. Prælium committit cum Bachide Syrorum duce in Jordanis paludibus, 1, 3. Joannem fratrem a Nabatæis interfectum ulciscitur, 1, 4. A Bachide in urbe Bethalaga frustra obsidetur, 10, 5. Cum Bachide pacem componit, 1, 6. Demetrius et Alexander Balas ejus gratiam certatim sibi conciliare student, 2. Hierosolyma instaurat, 2, 1. Ab Alexandro pontifex creatur, 2, 2; 2, 3. Ab Alexandro valde honoratur, 4, 2. Ab Apollonio Dao in pugnam provocatur, 4, 3. Eum fundit fugatque, 4, 4. Arcem Hierosolymorum oppugnat; a Demetrio Nicatoris Judææ immunitatem impetrat, 4, 9. Demetrio opem fert contra Antiochenses, 5, 3. A Demetrio deficit ad Antiochum Enthium, 5, 4. Phœnicia et Crelesyriæ urbes in Antiochi potestatem redigit, 5, 5. Demetrii duces bis vincit, 5, 7; 5, 10. Cum Romanis et Lacedæmoniis amicitiam renovat, 5, 8. Hierosolyma munit, 5, 10. A Diodoto capitur et occiditur, 6, 2; 6, 5. Ejus monumentum, 6, 5. Cf. *B. J.* I, 2, 1. *Jonathas*, Absalomi f., *A. J.* XIII, 6, 3. *Jonathas*, Oniæ f., Jud. ab Hyrcano Romam mittitur legatus, *A. J.* XIV, 10, 10. *Jonathas*, Anani fil., pontifex creatur a Vitellio, *A. J.* XVIII, 4, 3. *Jonathas* pontifex a Felice, Judææ procur., e medio tollitur, *A. J.* XX, 8, 5. *Jonathas*, Phariseus, cum tribus aliis Judæis a Simonis et Anani factione in Galileam mittitur ut Josepho præfecturam adimat; Galilæi hoc fieri non sinunt, *V. J.* 39—53. Tiberiadem in potestatem suam redigere studet et Josepho necem machinatur, *V. J.* 53—60. A Josepho capitur et Hierosolyma mittitur, 61—64. *Jonathas*, Sisenæ f., *V. J.* 38. *Jonathas* Judæus Romanos ad singulare certamen provocat; Pudentem vincit; a Prisco sagitta transigitur, *B. J.* VI, 2, 10. *Jonathas*, sicarius Judæos Cyrenenses ad seditionem stimulat; a Catullo captus Judæorum locupletissimos falso accusat, *B. J.* VII, 11, 1 sq. Calumniarum falsitate delecta, Romæ vivus crematur, 11, 3. Cf. *V. J.* 76. *Ionia*, regio Asiæ min., nomen habet a Jovano Japhethæ f., *A. J.* I, 6, 1. Judæis in Ionia habitantibus Agrippa immunitatem confirmat, *A. J.* XVI, 2, 3 sqq. *Jope* (*Joppe*), urbs Judææ maritima cum portu, *A. J.* XI, 4, 1. *B. J.* I, 4, 7; 7, 7. Ejus situs, *B. J.* III, 9, 3. A Pompejo Judæis eripitur, *A. J.* XIV, 4, 4. A Julio Cæsare redditur, XIV, 10, 6. Capitur ab Herode M. in bello cum Antigono gesto, *A. J.* XIV, 15, 1. *B. J.* I, 15, 4. Ab Augusto Herodi M. dono datur, *A. J.* XV, 7, 3. Post Herodis M. mortem in Archelai ethnarchæ ditione est; Archelao regno dejecto Syriæ adjicitur, *A. J.* XVII, 11, 4, 13, 5. *B. J.* II, 6, 3; 8, 1. Initio belli Jud. a Cestio diripitur et incenditur, *B. J.* II, 18, 10. Instauratur a Judæis seditiosis, qui piraticam faciunt, *B. J.* III, 9, 2. Denuo capitur et diruitur a Romanis, *ibid.* Cf. *A. J.* IX, 10, 1; XIII, 4, 4; 5, 10; 6, 3; 6, 6; 8, 3; 9, 2. *B. J.* I, 2, 2.

Joramus, Josaphati Hierosolymorum regis f., Gotholiam Achabi regis filiam uxorem ducit, *A. J.* VIII, 15, 3. Rex crudelis atque impius; Idumæi et qui regionem Labinam incolunt ab eo deficiunt, IX, 5, 1. Idolorum cultui addictus, 5, 2. Arabes et Palæstini Judæam invadunt et in regis domum sæviant; Joramus post mortem regis exsequiis dignus non habetur, 5, 3.

Joramus, Achabi Israelitarum regis, fil. Ochoziæ fratri succedit, *A. J.* IX, 3, 1. Cum Josaphato et Idumæorum rege Moabitis debellat, 3, 1 et 2. Cum Syris bellum gerit fausto successu, 4. Post Adadi mortem Syris adimit Aramatham, 6, 1. A Jehu interficitur, 6, 3.

Joramus, Azariæ f., pontifex maximus, *A. J.* X, 8, 6.

Jordanes, fluv. Palæstinæ; Jordanes major et minor, *B. J.* IV, 1, 1. Verus ejus fons in Phiala lacu, non in Paneo monte, *B. J.* III, 10, 7. Cf. de fonte *A. J.* V, 3, 1; VIII, 8, 4; I, 10, 1; V, 1, 22. *B. J.* I, 21, 3; IV, 1, 1. Ejus cursus describitur, *B. J.* III, 10, 7; cf. III, 3, 1 sqq. Jordanis paludes (ἐλη), *A. J.* XIII, 1, 3; 1, 5.

Josabetha, Ochoziæ regis soror, Joadi uxor, *A. J.* IX, 7, 1.

Josadocus, pontifex maximus, Babylonem captivus abducitur, *A. J.* X, 8, 6.

Josaphatus, Achili f., *A. J.* VII, 5, 4.

Josaphatus, fil. Asani, Judæorum regis ex Abida, patri succedit, *A. J.* VIII, 12, 6. Rex bonus et pius, populum hortatur ut Moyses leges observet, *A. J.* VIII, 15, 1 sqq. Affinitatem cum Achabo jungit cum eoque expeditionem facit contra Syros, 15, 3 sqq. Cladem accipit, 15, 5. Judices in oppidis constituit, IX, 1, 1. Bellum cum Moabitis et Ammanitis fausto successu gerit, 1, 2 sqq. Classem mittit in Pontum et Thraciæ emporia, hæc vero naufragium facit, 1, 4. Cum Joramo et Idumæorum rege expeditionem facit contra Moabitis per Idumææ desertæ eosque vincit, 3, 1 et 2. Moritur, regni anno vigesimo quinto, 3, 2.

Josephus, Jacobi filius natu minimus, in fratrum invidiam incurrit, *A. J.* II, 2. A fratribus in puteum conjicitur, deinde mercatoribus Ismaelitici venditur, 3. A Petephre, viro Ægyptio emitur et liberaliter educatur, 4, 1. Petephre uxorem quæ ipsum ad concubitus pelliceres studet, repudiatur; contumeliose ab ea accusatus in carcerem conjicitur, 4, 2 sqq. Post biennium a carcere liberatur; Pharaothæ regis visiones de bobus et spicis magna sapientia interpretatur, 5, 1 sqq. Rei frumentariæ curandæ præficitur, 5, 7. Psotomphanecus a rege cognominatur; honoribus cummulatur 6, 1. Asemetham uxorem ducit; ejus liberi, *ibid.* Fratres in Ægyptum missos ad frumentum coemendum agnoscit eorumque animos variis modis pertentat, 6, 2 sqq. Fratribus se aperit, 6, 10. Patrem fratresque invitat, ut sedem ligant in Ægypto, 6, 10; 7, 1 sqq. Fame Ægyptum premente, omnes agros pro rege coemit; postea tamen eos incolis reddit ea conditione ut quinta frugum pars regi solvatur, 7, 7. Patrem mortuum splendide effert Chabrone; fratribus magnas possessiones in Ægypto largitur, 8, 1. Moritur; ejus ossa postea in Chananaeam transferuntur, 8, 2. Josephi indoles, *ibid.* Quid Chæremone de Josepho tradat, *C. A.* I, 32.

Josephus, Tobiae fil., Oniam patruum objurgat quod tributa Ptolemæo Euerg. solvat, *A. J.* XII, 4, 2. Judæorum legatus ad Ptolem. venit, 4, 3. Vectigalia Judææ terrarumque adjacentium licitatione emit, 4, 4. Vectigalia severissime exigit, 4, 5. Ejus divitiæ et liberi, 4, 6. Hyrcanum fil. ad Ptolemæum Epiph. mittit, 4, 7. Moritur, 4, 10.

Josephus, Zachariæ f. contra Judææ mandatum Gorgiam aggressus clade afficitur, *A. J.* XII, 8, 2; 8, 6.

Josephus, Mennæi f., ab Hyrcano ad M. Antonium mittitur legatus, *A. J.* XIV, 12, 3.

Josephus, Antipatri f., Herodi fratri patria profugo in Idumæa obviam fit, *A. J.* XIV, 7, 4; 13, 9. *B. J.* I, 13, 8. In castello Masada ab Antigono oppugnatur, *A. J.* XIV, 14, 6. *B. J.* I, 15, 1. A fratre in Idumæam mittitur, *A. J.* 15, 4. *B. J.* 16, 1. Ab Herode ad Antonium proficiscente in Judæa cum Machæra relinquitur; contra fratris jussum proelium cum Antigono committens vincitur et cadit, *A. J.* 15, 7; 15, 10. *B. J.* 17, 1 sq.

Josephus, Herodis M. avunculus, secretum de Mariamne mandatum quod Herodes ipsi dedit, prodit, *A. J.* XV, 1, 5 sq. In suspitionem adulterii cum Mariamne commissi adductus ab Herode necatur, *A. J.* 1, 9. *B. J.* I, 22, 4 sq.

Josephus, Herodis M. quæstor, Herodes ei Mariamnes uxoris custodiam credit, *A. J.* XI, 6, 5.

Josephus, Josephi, Herodis fratris, fil., Olympiadem Herodis filiam uxorem ducit, *A. J.* XVII, 2, 3. *B. J.* I, 28, 4. Quinct. Varum adjuvat in coercendis Judæis seditiosis, *A. J.* XVII, 10, 9. *B. J.* II, 5, 2.

Josephus, Ellemi fil., in unum diem pontifex creatur, *A. J.* XVII, 6, 4.

Josephus, qui etiam Caiaphas appellatur, pontifex creatur a Valerio Grato, *A. J.* XVIII, 2, 2. Pontificatu privatur a Vitellio, *A. J.* XVIII, 4, 3.

Josephus Cabi, Simonis fil., ab Agrippa jun. pontifex creatur, *A. J.* XX, 8, 11. Pontificatum amittit, 9, 1.

Josephus, Cami sive Chamydi f., pontifex constituitur ab Herode Chalcidii dynasta, *A. J.* XX, 1, 3. Pontificatus ei abrogatur, *A. J.* XX, 5, 2.

Josephus, Gorionis f., a populo urbi præficitur, *B. J.* II, 20, 3.

Josephus, Simonis f., Hierichunti præficitur, *B. J.* II, 20, 4.

Josephus, Gamalensium contra Romanos dux, *B. J.* IV, 1, 4. Cadit, 1, 9. Cf. *V. J.* 37.

Josephus, pontifex, Hierosolymis profugit ad Romanos, *B. J.* VI, 2, 2.

Josephus, Dalæi f., sacerdos in flammis templi incensi morlem quærit, *B. J.* VI, 5, 1.

Josephus, Matthiæ f., Flav. Josephi avus, *V. J.* I.

Josephus (Flavius), Matthiæ f., nobilissimo genere ortus primo anno regni Caii Cæsaris natus, *V. J.* I. *A. J.* XVI, 7, 1. Adolescentulus adhuc sapientia excellit; perulstratis Phariseorum, Sadducæorum et Essenorum sectis, Bani institutione utitur; deinde Phariseorum sectæ se addicit, *V. J.* 2. Romam proficiscens naufragium facit; apud Poppæam pro sacerdotibus captivis intercedit, et valde ab ea honoratur, 3. Judæos a seditione contra Romanos moventes dehortatur; prodicionis suspectum reddit, 4 sq. Post Cestii cladem, utrique Galilææ cum duobus sociis præficitur, *V. J.* 7; 12, *B. J.* II, 20, 4. Tiberiade Herodis tetrarchæ palatium dirui jubet, *V. J.* 12. Gischala venit Joannem rerum novarum studiosum observaturus, 13. Collegas dimittit; urbes munitionibus firmat; a latronibus pacem redimit, *V. J.* 14; cf. 37 *B. J.* II, 20, 6. Galilæos disciplina militari instituit, *B. J.* 20, 7. Josephi moderatio et continentia, *V. J.* 15. Galilæorum benevolentiam sibi conciliat, *V. J.* 16. *B. J.* II, 20, 5. Tiberienses a Joanne ad seditionem stimulos alloquitur; e manibus Joannis sibi insidiantis elapsus, Tarichæas se confert, *V. J.* 17 sqq. *B. J.* 21, 6. Sepphoritæ ei insidias struunt, *V. J.* 21 sq. Expeditionem facit contra Æbutium, *V. J.* 24. In suspitionem prodicionis vocatus apud Tarichæas et Tiberienses, magnum subit discrimen; stratagemate salutem quærit, *V. J.* 26, sqq.

- B. J. II, 21, 3 sqq.* Tiberienses et Tarichaeatas defectionem molientes, alio stratagemate ad obedientiam redigit, *V. J. 31 sqq.* *B. J. II, 21, 8 sqq.* Gamalitis, qui ab Agrippa rege delecerant, auxilium mittit, *V. J. 37.* Simonis Gamal. et Amani factio Joannis Levi artibus eo perducitur ut Josepho praefecturam abroget, *V. J. 38 sqq.* *B. J. II, 21, 7.* Josephus Galilaeorum precibus motus in praefectura manet et exercitum cogit, simulans sibi bellum gerendum esse cum Placido, *V. J. 42 sq.* Insidias a legatis factionis Simonis et Joanne Levi sibi structas irritas reddit, *44 sqq.* Praefecturam Galilaeorum de Josepho testimonium, *50.* Legatos Hierosolyma mittit, qui ipsius inimicos apud populum accusent, *52.* Jonathanis ejusque socii cum Tiberiensibus Josepho necem machinantur; vix e vitae periculo evadit, *53 sqq.* Galilaeae praefectura a primoribus Hierosol. ei confirmatur, *60.* Jonathanem et Ananiam, novas insidias parantes capit, *62.* Tiberiadem expugnat, *62. sqq.* Joannis Levi militum plerosque ad suas partes pertrahit, *66.* Sepphorin in potestatem suam redigit, *67.* Tiberiensium saluti consulit, *68.* Quum Sepphoritae Romanos in urbem suam recepissent, Josephus eam iterum oppugnat; sed re infecta discedit, *71.* Cum Agrippae exercitu praelio congreditur *72 sqq.* Sepphoritas denuo frustra aggreditur, *B. J. III, 4. 1.* Quum Vespasianus in Galilaeam venisset, Josephus a suis desertus Tiberiadem confugit, *B. J. III, 6, 3.* De belli successu desperat, sed omni vi patriam defendere statuit, *B. J. 7, 2.* Jopata se confert, *B. J. 7, 3.* In hac urbe a Romanis obsessus fortiter iis resistit multaque contra eos stratagemata adhibet, *B. J. 7, 4 — 35.* Urbea Romanis capta in specu delitescit; a muliere proditur, *B. J. 8, 1. sqq.* Ad Vespasianum adducitur; Titi erga eum clementia, *8.* Vespasiano imperium vaticinatur, *8, 9.* Caesarienses postulant ut de eo supplicium sumatur, *B. J. 9, 1.* Hierosolymitani eum lugent ut mortuum, mox vero de ejus captivitate certiores facti ei maledicunt, *9, 5 sqq.* Vinculis solvitur, *B. J. IV, 10, 7.* V. J. 75. Hierosolymitanos a Tito obsessos ad additionem hortatur, *B. J. V, 9, 3 sqq.* Lapide percutitur a seditiosis, *13, 8.* Josephi mater eum ut mortuum luget, *ibid.* Iterum ad additionem hortatur, *VI, 2, 1 sqq.; 7, 2.* Post Hierosolym. expugnationem multos captivos liberat, *V. J. 75.* A Tito praedia accipit in Judaea, Romam profectus a Vespasiano multis muneribus donatur magnoque in honore apud eum est, *ibid.* A Jonathan quodam falso conjurationis apud Vespas. accusatur, *B. J. VII, 11, 3.* V. J. 76. Defuncto Vespasiano a Tito et post ejus mortem a Domitiano valde honoratur, *V. J. 76.* Ejus uxores et liberi, *V. J. 75, 76, 1.* — Agrippae regis ad Josephum epistolae, *V. J. 65.* — Josephus in literis Hebraicis et Graecis versatissimus, *A. J. XX, 11, 2.* Sed non assequutus est exquisitam linguae Graecae pronuntiationem, *ibid.* Judaeorum res gestas Romae literis mandavit, *C. A. I, 9.* Sibi proposuit sine ira ac studio res narrare, *A. J. VIII, 2, 8.* XVI, 7, 1; XX, 8, 3. V. J. 65. C. A. I, 9 sq. — Historiam belli Jud. ante Antiquitates scripsit, *A. J. I. pr. 1.* Vespasiani, Titi et Agrippae testimonia de veritate historiae belli Jud. a Josepho conscriptae, *V. J. 70. C. A. I, 9.* — Quo consilio Antiquitates Jud. scripserit, *A. J. I, pr. 1.* C. A. I, 11, 12. Judaeorum libros sacros in Antiquitatibus graece reddidit, *A. J. X, 10, 6.* Quando hoc opus ad finem perduxerit, *A. J. XX, 11, 2.* — Quid sibi proposuerit in scribendo libro de antiquitate Judaeorum contra Apionem, *C. A. I, 1.* — Promittit librum de Deo ejusque substantia et alium de legibus, *A. J. XX, 11, 2; Cf. A. J. III, 5, 6; 8, 10; IV, 8, 4. C. A. I, 9.*
- Josias*, rex Judaeorum, Amosi fil., *A. J. X, 4, 1.* Ejus pietas, *ibid.* Sacros libros Moysis in templo repertos publice recitandos curat, *4, 2 et 3.* Idolorum cultum funditus delet, *4, 4 et 5.* Nechaonem, regem Aegypti, prohibere conatur ab expeditione per ipsius fines facienda; in praelio cum eo commisso sagitta ictus moritur, *5, 1.* Regnavit annos triginta et unum, *ibid.*
- Josua*, V. Jesus Naveni f.
- Josua*, Siae f., pontifex creatur ab Archelao ethnarcha, *A. J. XVIII, 13, 1.*
- Josubacus*, Abrami f., *A. J. I, 15.*
- Jotapata*, urbs Galil. Ejus situs describitur, *B. J. III, 7, 7.* A Josepho munitur, *11, 20, 6.* A Placido frustra oppugnatur, *B. J. III, 6, 1.* A Vespasiano obsidetur; Jotapateni duce Flavio Josepho, diu fortiter resistunt; tandem urbs capitur et deletur, *7, 4 sqq.* Urbis situs, *7, 7.*
- Jotape*, Sampsigerami Emesorum regis filia Aristobulo Aristobuli filio nubit, *A. J. XVIII, 5, 4.*
- Jotape*, Aristobuli filia ex Jotape, *A. J. XVIII, 5, 4.*
- Jotape*, Antiochi Commagenorum regis f., Alexandro Tigranis filio nubit, *A. J. XVIII, 4, 5.*
- Jothamus*, Boccae f. *A. J. XVIII, 1, 2.*
- Jothamus*, rex Judaeorum, Oziae fil., vivo adhuc patre regnum suscipit, *A. J. IX, 10, 4.* Rempubicam optime gerit, Ammanitis tributum imperat, *11, 2.* Regnat annos quadraginta et unum, *12, 1.*
- Jothamus*, Jueli f., pontifex maximus, *A. J. X, 8, 6.*
- Jothorus*, Madianita, Moysis soror; ejus posteris terra tribuitur in Palaestina, *A. J. V, 2, 3.*
- Jovanus*, Japhethae f., *A. J. I, 6, 1.* Ab eo Graeci originem trahunt, *ibid.*
- Jozarus*, pontifex constituitur ab Herode M. in locum Mathiae, *A. J. XVII, 6, 4.*
- Jozarus*, Flav. Josephi collega in administranda Galilaea, *V. J. 7.*
- Jozarus*, sacerdos, cum tribus aliis Judaeis a Simonis et Anani factione contra Flav. Josephum, Galilaeae praef. missus, multas ei struit insidias, *V. J. 39 sqq.*
- Ipa* (?) urbs Palaest., *A. J. VIII, 10, 1.*
- Iraes*, Juctae f., *A. J. I, 6, 4.*
- Ireneus*, Herodis Antipae procurator, vir eloquentissimus, *A. J. XVII, 9, 4. B. J. II, 2, 3.*
- Isaacus*, (Isacus) Abrami f. ex Sarra, circumciditur, *A. J. I, 12, 2.* A patre Deo offertur pro victima, sed Deus ei parcat, *13.* Rebecca Bathueli fil. ducit uxorem, *16.* Ex ea procreat Esavum et Jacobum, *18, 1.* Dei jussu Gadara se confert, *18, 2 sqq.* Pro Esavo preces facere volens fallitur a Jacobo, *18, 4 sqq.* Moritur Chebrone, *22.*
- Isamachus*, pater Eliabi, *A. J. III, 6, 1.*
- Isana*, urbs Palaest., *A. J. VIII, 11, 3.*
- Isanae*, vicus Palaest., *A. J. XIV, 15, 12.*
- Isara*, urbs Palaest., *A. J. VIII, 15, 4.*
- Isidis* sacra fœdantur, *A. J. XVIII, 3, 4.* Tiberii jussu Isidis sacerdotes cruci affiguntur ejusque templum evertitur, *ibid.* Cf. *C. A. I, 32.*
- Ismaelus*, Abrami f. ex Agara, *A. J. I, 10, 4.* Cum matre Abrami domo expellitur; dei angelus ejus saluti prospicit, *12, 3.* Mulierem Aegyptiam ducit uxorem, ex qua duodecim liberos suscipit, *12, 4.*
- Ismaelus*, Judaeus ex stirpe regia quum Hierosolyma a Babyloniiis obsideretur, ad Baalem Ammanitarum regem confugit, *A. J. X, 9, 2.* Godoliam omnesque Masphatenses interimit, *9, 4.*
- Ismaelus*, Phabi fil., pontifex, *A. J. XVIII, 2, 2; XX, 8, 8. B. J. VI, 2, 2.* Ab Hierosolymorum proceribus Romam mittitur, ut Agrippam regem apud Neronem accuset, *A. J. XX, 8, 11.* A Nerone obses retinetur, *ibid.*
- Israela*, V. *Jesraela.*

Israelitæ. V. Judæi.

Israelus. V. Jacobus.

Issacharis, Jacobi ex Lia f., A. J. I, 19, 8. Ejus filii quatuor, II, 7, 4. Issacharis tribus quamnam Palæstinæ partem sortita sit, V, 1, 22.

Issares, Nephthalis f., A. J. II, 7, 4.

Ister, fluv. Germaniæ, B. J. II, 16, 4; VII, 4, 3.

Istobus, Ammanitis opem fert contra Judæos, A. J. VII, 6, 1.

Isuts, Aseri f., A. J. II, 7, 4.

Isus, Aseri f., A. J. II, 7, 4.

Isus, Jorami f., pontifex maximus, A. J. X, 8, 6.

Itabyrium, mons Galil., describitur, B. J. IV, 1, 8. A Flavio Josepho munitur, II, 20, 6. V. J. 37. Cf. A. J. V, 1, 22; XIII, 15, 4.

Ithamarus, Aaronis f., A. J. XIII, 8, 1. Sub regno Solomonis dignitas sacerdotalis ab ejus familia ab Phineesis stirpem transit, A. J. VIII, 1, 3; cf. VIII, 14, 7.

Ithobalus, Tyriorum et Sidoniorum rex, A. J. VIII, 13, 1. Quid Menander de eo referat, 13, 2. Cf. IX, 6, 6. C. A. I, 18; 21.

Ituræa, regio Palæstin. Ituræi ab Aristobolo Judæorum rege debellantur. A. J. XIII, 11, 3. Ab eodem circumcisionem admittere coguntur, *ibid.*

Jubalus, Lamechi f., A. J. I, 2, 2.

Jubas, rex Libyæ, Glaphyram Achelai regis Cappadociæ filiam in matrimonium ducit, A. J. XVII, 13, 4. B. J. II, 7, 4.

Jubileus annus. V. *Jobelus*.

Jucas, Heberi f., A. J. I, 6, 4.

Jucundus, Herodis satelles, se ab Alexandro ad Herodem interficiendum conductum esse fatetur, A. J. XVI, 10, 3.

Judææi, gens Æthiopica, originem trahunt a Judada, A. J. I, 6, 2.

Judadas, Regmi f., Judææorum princeps, A. J. I, 6, 2.

Judæa, Judæi. Judæa (i. e. tota terra Israelitica) describitur, B. J. III, 3, 1 sqq. A. J. V, 1 sqq. Olim Chananaea vocata, A. J. I, 6, 2. Judææ propriæ fines et natura, B. J. III, 3, 4 sq. In undecim toparchias dividitur, *ibid.* — Judæi ab initio Hebræi appellati ab Hebero Salas f., A. J. I, 6, 4. Israelitæ ab Israelo (Jacob) f., A. J. I, 20, 2. Judæi hoc nomine ab eo inde tempore vocabantur, quo e captivitate in patriam redierunt, quia tribus Judæ prima in eam pervenit, A. J. XI, 5, 7. — Abramus Judæorum gentis auctor e Mesopotamia in Chananaeam migrat eamque occupat, A. J. I, 7 sqq. V. *Abramus*, *Isaacus*, *Jacobus*. Judæi, fame in Palæstina grassante, a Josepho invitati in Ægyptum commigrant, ubi præfectura Heliopolitana iis tribuitur incolenda, A. J. II, 7, 1 sqq. Num iidem qui apud Ægyptios Hycsos vocantur? C. A. I, 14. Judæos a leprosis in Ægyptum accitos esse ibique crudelissime in populum sævisse, tradit Manetho, C. A. I, 26 sqq. Judæi ab Ægyptiis inhumaniter tractantur variisque laboribus atteruntur, A. J. II, 9, 1 sqq.; 13, 4 sqq. Lysimachus refert, Judæos sub Bochori, Ægyptiorum rege, lepra et scabie afflictos partim in mare dejectos, partim in deserta deportatos esse, C. A. I, 34 sq. Ex Ægypto discedunt duce Moyse, A. J. II, 15 sq. cf. *Moyse*. Exodi tempus definitur, A. J. VIII, 3, 1. Apionis de exodo sententia, C. A. II, 2. Judæi seditionem movent contra Moysem, A. J. III, 4, 1 sqq. Amalecitas devincunt; ad Sinam montem perveniunt, 2, 1 sqq. In cohortes distribuuntur, 4, 1. Decem præcepta a Deo accipiunt, 5. Ad tabernaculum extruendum virium contribunt, 8, 2. Moyse iis leges dat, 8, 10, quarum nonnullas recensentur 9—13. A Moyse ad Chananaeæ fines ducti, seditionem contra eum movent, 13—15. Moyse iis renuntiat, Deum contra eos ira-

tum, facturum ut quadraginta annos in deserto morentur, eorum vero liberis Chananaeam traditurum esse, 15, 1. sqq. Invito Moyse Chananaeos aggressi clade afficiuntur, IV, 1. Core instigante, iterum contra Moysem et Aaronem seditionem movent, et nonnisi magnis a Deo miraculis editis conquiescunt, 2, 3 et 4. Ab Idumæorum finibus prohibiti, a Moyse per desertum ducuntur, 4. Sichonem et Ogen Amorrhæorum reges prælio devincunt, 5. Ex juvenibus multi a puellis Madianiticis corrumpuntur et ad leges violandas perducuntur: hi aut gladio perimuntur aut peste pereunt, 6. Madianitas fugant eorumque terram occupant, 7, 1. Paulo ante mortem Moyse iis librum tradit leges et reipublicæ ordinationem continentem, 8, 3. Jesu duce Jordanem, per quem Deus viam aperit, transgressi, Hierichuntem capiunt omnesque incolas occidunt, excepta Rachaba, quæ bene de iis meruerat A. J. V, 1, 1—12. Infeliciter res gerunt contra Annitas, quum Acharus Deum sacrilegio offensisset; a Jesu lustrati, Annam evertunt, 1, 13—16. Totam fere Chananaeam occupant, exceptis urbibus firmiter munitis; terram tributim distribuunt, 1, 17—29. Post mortem Jesu usque ad Saulum regem *judices* plus quam quingentos annos rempublicam gerunt, A. J. XI, 4, 8. Judæi leges patrias violantes, magnas experiuntur calamitates, ortoque bello inter Benjaminitas et ceteros Judæos, tota Benjaminis tribus præter viros sexcentos perimitur, A. J. V, 2. Subjugantur ab Assyriis, a Hothnielo liberantur, 3. A Moabitibus in servitum redacti liberantur ab Ehude, 4. A Chananeis deinde subacti, in libertatem vindicantur a Baraco et Debora, 5. A Madianitis duro imperio pressos liberat Gedeon, 6. Cum Ammanitis et Palæstinis bella gerunt varia fortuna, 7 sqq. Arca in Palæstinorum potestatem venit 11, 2. Palæstinos vincunt, duce Samuele, VI, 2. Samuelli filiis malè se gerentibus in principatu, regem petunt, 3, 1 sqq. Saulus rex designatur a Samuele, 4, 1. Regnante Saulo Palæstinos, Amalecitas, Moabitas aliasque gentes finitimas devincunt, VI, 6 sqq. post Sauli mortem a Judæa tribu Davides, a reliquis tribubus Jebosthus rex creatur: exardescit bellum civile, VII, 1, 2 sqq. Jebostho occiso, Davides ab omnibus tribubus rex constituitur, 2, 4. Hierosolyma, quæ Jebusæi, gens Chananaea, incolebant, expugnant, annis quingentis quindecim postquam Jesus cum Chananeis bellum gerere cepit, 3, 1 sqq. Davide regnante, Palæstinos identidem vincunt magnamque eorum terræ partem in suam ditionem redigunt; Moabitis annum tributum imperant; Idumæam sibi subjiciunt; Syriam occupant, 5. Fame premuntur; paulo post pestilentia vexantur, 12 et 13. Davides populi censum habet: reperiuntur nongentia millia hominum qui arma ferre possint, Benjaminitis et Levitis non numeratis, 13, 1. In cohortes a Davide distribuuntur, 14, 8. Regnante Solomone neque bellis neque turbis distracti operam in agris colendis ponunt, VIII, 2, 3. Arcam in templum transferunt, 4, 1 sqq. Post Solomonis mortem Judæ et Benjaminis tribus Roboamum, ceteræ tribus Hieroboamum regem constituunt; itaque Judæa in duo regna dividitur, A. J. VIII, 8, 2 sqq. Ab hoc inde tempore Judæi a patria religione discedere cœperunt, quæ omnium eorum malorum causa extitit, 8, 4. Vide nomina regum Judæ: *Roboamus*, *Asanus*, *Josaphatus*, *Joramus*, *Ochozias*, *Gotholia*, *Joasus*, *Amasias*, *Ozias*, *Jothamus*, *Achazes*, *Ezeccias*, *Manasses*, *Amosus*, *Josias*, *Joachazus*, *Joachimus*, *Sedectas*. — Reges Israelis: *Hieroboamus*, *Nadabus*, *Basanes*, *Elanus*, *Zamares*, *Amarinus*, *Thamneus*, *Achabus*, *II, Ochozias*, *Joramus*, *Jehus*, *Joazus*, *Hieroboamus Zacharias*, *Sellumus*, *Manæmus*, *Phaceas*, *Pha-*

reas, Oseas. Regnum Israelis a Salmanassare Assyriorum rege exstinguitur, Israelitæ in Mediam et Persiam transferuntur: in eorum locum substituuntur Chuthæi, *A. J.* IX, 14, 1. Regnum Judæevertitur a Nabuchodonosoro; Judæi melioris sortis cum ipso rege Sedecia in Babyloniam captivi abducuntur, X, 8. Pauperes in Judæa relictici circa Masphiam urbem sedes figunt iisque Godolias præficitur; post Godolias interitum in Ægyptum migrant, inde vero et ipsi a Nabuchodonosoro in Babyloniam abducuntur, 9. A Cyro Persarum rege veniam impetrant redeundi in patriam, XI, 1, 1 sqq. Multi in Babylonia remanent, 1, 3. Urbem et templum instaurare cœperunt, sed Cyro mortuo, a Cambysæ prohibentur ne hac in re pergant, 2, 1 et 2. Darius, instigante Zorobabelo, in urbe templaque instaurandis magnam ponit operam, 3, 7 sqq. Quiaam Babilone cum Zorobabelo Hierosolyma redierint, 3, 10. Samaritæ templi ædificationem impedire student, sed frustra, 4, 3. sqq. Templo absoluto solemne Pascha celebratur, 4, 8. Optimates rempublicam gerunt, *ibid.* Sub regno Xerxis Esdras connubium cum mulieribus peregrinis abolet, 5, 3 sqq. A gentibus finitimis urbis mœnia diruuntur, quæ Neemias reficit, 5, 6 sqq. Sub regno Artaxerxis I, Amane totam Judæarum gentem extinguere moliente, Mardochei et Estheris opera servantur; in hujus rei memoriam dies Phuræos celebrant, 6, 5 sqq. Adversarios ulciscendi ab Artaxerxe veniam impetrant, 6, 13. Alexandro M. se subiciunt ab eoque privilegia impetrant, 8, 4. sqq. Ptolemæus Lagi urbem capit multosque Judæos in Ægyptum deportat; contentiones inter Judæos et Samaritas, XII, 1. Qui in Ægyptum deportati sunt captivi manumittuntur a Ptolemæo Philadelpho, 2, 2 sqq. Antiochus Magnus, occupata Judæa, Judæarum erga se studium remuneratur, 3, 3. Ptolemæus Epiphi. Judæam dotis nomine ab Antiocho M. accipit, 4, 1. Ab Antiocho Epiphane coguntur patrium cultum patriosque mores relinquere, 5, 4. Maccabei regis mandata contemnunt magnamque manum circa se colligunt, 6. Sub Juda Maceab. Judæi libertatem suam contra Syriæ reges egregie defendunt, 7 — 11. Fœdus cum Romanis ineunt, 10, 6. Sub Jonatha Syrorum reges Judæarum gratiam sibi conciliare student, XIII, 2, sqq. Fœdus cum Romanis renovatur, 5, 8; 7, 3; 9, 2. Simone principatum tenente, Judæi magna fruuntur felicitate, gentesque finitimæ debellant, 6, 6. Judæarum res admodum secundæ ac florentes sub Hyrcano, 10, 1. Aristobulus, Hyrcani fil. principatum in regnum commutat, *A. J.* 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Contra Alexandrum Jannæum, qui Aristobulo succedit, sæpius seditionem movent, *A. J.* 13, 5; 14. *B. J.* 4, 3 sqq. Regni fines sub Alexandro Jannæo, *A. J.* 15, 3. Post Alexandri mortem regnum suscipit Alexandra, ejus uxor; hæc omnia Phariseis gerenda permittit, qui magna sunt apud populum auctoritate, *A. J.* 16, 1 sq. *B. J.* 5, 3. Aristobulus et Hyrcanus, Alexandri filii, de regno disceptantes, causam suam ad Pompejum deferunt, *A. J.* XIV, 1 sqq. *B. J.* I, 6, 1 sqq. Pompejus, captis Hierosolymis, regiam dignitatem abolet, Judæis tributum imponit multasque eorum urbes Syriæ provinciæ attribuit, *A. J.* 4, *B. J.* 7. Gabinus quinque synedria constituit populorum in totidem partes dividit; Judæi reguntur ab optimatibus, *A. J.* XIV, 5, 4. *B. J.* I, 8, 5. Cæsari in Ægypto bellum gerenti auxilium ferunt, *A. J.* 8, *B. J.* 9, 3 sqq. Decreta in Judæarum gratiam facta a Romanis allisque populis, *A. J.* 10. Vækle vexantur a Cassio, *A. J.* 11, 2 sq. *B. J.* 11, 1 sq. M. Antonius illis restituit quæ Cassius illis eripuerat, *A. J.* 12, 2 sqq. Longa de regno contentio inter Herodem M. et Antigonom Aristob. filium, *A. J.* 13 sqq. *B. J.* 12 sqq. An-

tigono superato Herodes regnum suscipit, *A. J.* XV, 1. Jussu Antonii Herodes Judæam partem Cleopatraz cedit, *A. J.* XV, 4, 1. *B. J.* I, 18, 5. Judæa magno terræ motu vastatur, *A. J.* 5, 2. *B. J.* 19, 3. Herodes ab Octaviano eam Judæam partem recuperat quam jussu Antonii Cleopatraz dederat, *A. J.* XV, 7, 3. Trachonitis, Batanæa, Auranitis et Zenodori tetrachia Herodis regno ab Octaviano adduntur, *A. J.* XV, 10, 1 sqq. *B. J.* I, 20, 4. Post Herodis mortem, Archelao et Antipa Romæ de regno disceptantibus, Judæa plena est turbarum; seditiones compeſcuntur a Quinct. Varo, Syriæ præfecto, *A. J.* XVII, 10. *B. J.* II, 3 sqq. Judæi legatos mittunt ad Cæsarem Octav., qui ab eo petant, ut regum dominatu ipsos liberet, *A. J.* 11, 2. *B. J.* 6, 2. Cæsar Octav. Archelauum constituit ethnarcham eique Judæam, Samariam et Idumæam tribuit, Philippum vero et Antipam tetrarchas facit, huic Peræam et Galilæam, illi Batanæam Auranitidem, Trachonitidem et Zenodori terræ partem assignans, *A. J.* 11, 4. *B. J.* 6, 3. Archelao regno dejecto, Cæsar ejus ethnarchiam Syriæ provinciæ adjicit, *A. J.* 13, 5. *B. J.* 8, 1. Tiberius, post Philippi mortem ejus tetrarchiam Syriæ adjicit, *A. J.* XVIII, 4, 6. Caius vero Caligula Agrippam Aristobuli fil. Philippi tetrarchiæ regem facit, *A. J.* XVIII, 6, 10. *B. J.* II, 9, 5. Judæi nolunt Caligulæ statuam in dei templo erigere, *A. J.* XVIII, 8, 2 sqq. Claudius Cæsar Agrippæ regno addit Judæam, Samariam, Libanum montem et Abilam urbem, *A. J.* XIX, 5, 1. *B. J.* II, 11, 5. Claudius Judæis per totum imperium Romanum permittit, ut moribus suis atque institutis utantur, *A. J.* 5, 2. Post Agrippæ mortem Cuspius Fadus mittitur, qui totius Judææ res administret, *A. J.* 9, 2. Lis inter Samaritas et Galilæos quibus Judæi auxiliantur, *A. J.* XX, 6. *B. J.* II, 12, 3. Claudius Agrippæ, Agrippæ M. fil., Philippi tetrarchiam tribuit, *A. J.* 7, 1. *B. J.* 12, 8. Nero ejus regno addit partem Galilææ et Perææ, *A. J.* 8, 4. *B. J.* 13, 2. Tota Judæa tum temporis latronum, impostorum et hominum seditiosorum plena, *A. J.* 8, 5 sq. *B. J.* 13, 2 sqq. Flori procuratoris sævitia Judæos ad defectionem a Romanis adigit; belli Judaici initium, *B. J.* II, 14 sq. Judæarum ubique gentium calamitates et cædes, 18. Cestius Gallus Syriæ præfectus ad reprimendam seditionem in Judæam venit, sed post acceptam apud Bethoron cladem et irritam urbis et templi obsidionem se recipit, 19. Judæi tum urbis et provinciarum præfectos bellicque duces constituunt, 20, 3 sq. Vespasianus cum exercitu a Nerone mittitur contra Judæos, *B. J.* III, 1, 2 sq. Vespasianus Galilæam occupat, III, 2—10, IV, 1. Intestina dissidia et seditiones in Judæa, IV, 3, 2. Hierosolymis zelotæ in cives sæviunt, 4 et 5. Peræa, Idumæa magna que pars Judææ a Romanis subiguntur, 7—9. Quum Vespasianus imperator creatus esset, ejus fil. Titus bellum cum Judæis persequitur, 11, 5. Hierosolyma post longam obsidionem a Tito capiuntur et funditus evertuntur, V, 1—VII, 1. V. *Hierosolyma, Titus.* Vespasianus omnem Judæam terram vendi jubet et Judæis, ubicunque degant, tributum indicit, 6, 6. Machærus, Herodium, et Masada castella a Romanis capiuntur; finis belli Judaici, 6, 1 sqq.; 8, 1—10, 1. — Admirabilis inter Judæos de rebus summis consensio, *C. A.* II, 19. Dei quæ sit natura ex Judæorum sententia, *C. A.* II, 16; 22. Eorum libri sacri viginti duo, *C. A.* I, 8. — Judæorum leges omnium optimæ, *C. A.* II, 38, 41. Earum indoles, II, 14; 16 sqq.; 41. Severiores sunt quæ apud alios populos valent, II, 32. Multi eas imitati sunt, II, 39. Judæi legibus accuratissime instituuntur, II, 18. Omnia pati malunt quam quidquam contra leges facere, I, 22 — Magistratu, æ-

- Levitica, A. J. IV, 8, 4. — Judaeorum temperantia, fortitudo, sapientia, C. A. I, 22. Apud Judaeos illiberale est aliarum gentium linguas ediscere, A. J. XX, 11, 2. Circumcisio ab Abramo instituta, A. J. I, 10, 5; cf. VIII, 10, 3. De Judaeorum juramentis Apionis mendacia, C. A. II, 10. — Judaei admodum sero in Graecorum notitiam venerunt, C. A. I, 12. Graecorum de iis testimonia, I, 22. Cur odio sint Aegyptiis, I, 24. Judaei per totum orbem terrarum dispersi sunt, A. J. XIV, 7, 2. B. J. II, 16, 4. Cf. *Alexandria, Antiochia, Babylonia, Creta, Cyrene, Damascus, Ionia, Melos, Roma, Syria.*
- Judaicum bellum*, quando initium cepit; ejus causae, B. J. H, 14 sqq. Cf. *Judaea, Hierosolyma, Vespasianus, Titus.*
- Judas*, Jacobi ex Lia f. A. J. I, 19, 8. Fratribus consilium dat ut Josephum vendant, II, 3, 3. Jacobi filiorum vehementissimus et audacissimus, 6, 5; cf. 6, 8. Ejus filii tres, 7, 4. — Judaei tribus quamnam Judaeae partem sortita sit, V, 1, 22. Post Sauli mortem Davidem creat regem, quae re bellum civile conflatur, VII, 1, 2 sqq. Tribulium numerus sub regno Davidis, VII, 13, 1.
- Judas*, Aminadabi f., A. J. XI, 4, 2.
- Judas*, pontifex, A. J. XI, 7, 1.
- Judas Maccabaeus*, Mattathiae fil., patre defuncto, rerum administrationem suscipit, A. J. XII, 6, 4. Apollonium, deinde Seronem vincit, 7, 1. Exercitum a Lysia contra ipsum missum fundit, 7, 3 et 1. Lysiam cum magno exercitu advenientem propulsat, 7, 5. Hierosolyma contendit, templum lustrat et instaurat, suetasque hostias offert, 7, 6. Luminum festum instituit, 7, 7. Gentes finitimas subigit, 8. Arcem Hierosolymorum oppugnat, 6, 3. Cum Antiocho Eupatore congreditur; Hierosolyma se recipit, 9, 4 et 5. Cum Antiocho pacem componit, 9, 6. Bachides a Demetrio missus ei insidias struit, 10, 2. Cum Alcimo pontifice de principatu contendit, 10, 3. A Nicanore victus Hierosolyma fugit, 10, 4. Nicanorem superat, 10, 5. Pontificatum obit, 10, 6. Cum Romanis societatem jungit, *ibid.* In praelio cum Bachide commisso cadit, 11, 2. — Cf. B. J. I, 1, 4 sqq.
- Judas*, Essaeus, vates; ejus vaticinium de Antigoni morte, A. J. XIII, 11, 2. B. J. I, 3, 5.
- Judas*, Chapsaei f., A. J. XIII, 5, 7.
- Judas*, Ezechiae latronis fil., post Herodis M. mortem multa latrocinia exercet, quin etiam regnum affectat, B. J. II, 4, 1. A. J. XVII, 10, 5.
- Judas*, Sariphaei fil., legum interpres praestantissimus, juventutem concitat in Herodem M., aquilamque auream templi porta deieci jubet, A. J. XVII, 6, 2 sq. B. J. I, 33, 3. Vivus crematur, A. J. 6, 4. B. J. 33, 4.
- Judas*, Gallilaeus (Gaulanita) Judaeos hortatur ut a Romanis deficiant, A. J. XVIII, 1, 1. B. J. 8, 1. Novae philosophorum sectae princeps est, quae in plerisque rebus cum Phariseis consentit, sed in eo ab iis differt, quod ante omnia libertatem esse tuendam statuit, A. J. I, 1, 1; 1, 6. B. J. 8, 6.
- Judas*, Jonathae f., Judaeus nobilis, B. J. II, 21, 7.
- Judas*, Chelciae f., Eleazari socius, B. J. V, 1, 2.
- Judas*, Judae f., unus e seditione Hieros. praefectis ob prodicionem a Simone necatur, B. J. V, 13, 2.
- Judas*, Ari f., Judaeus fortitudine excellens, B. J. VI, 1, 8; VII, 6, 5.
- Judas*, Mertonis f., Judaeus, fortiter se gerit contra Romanos, B. J. VI, 1, 8; 2, 5.
- Judas*, Flav. Josephi collega in administranda Galilaea, V. J. 7.
- Judices*, etiam *μόναρχοι* dicti, plus quingentis annis apud Judaeos imperium tenebant, A. J. XI, 4, 8. Cf. IV, 8, 14. Judices apud Tyrios, C. A. I, 21.
- Juelus*, Sudeae fil., summus pontifex, A. J. X, 8, 6.
- Julia (Livio)* Caesaris Augusti uxor Herodi M. multa dona mittit, A. J. XVI, 5, 1. Salomae Herodis sorori suadet ut fratri obsequuta nubat Alexae, A. J. XVII, 1, 1. B. J. I, 28, 6. Herodes magnam pecuniae viam ei legat, A. J. XVII, 6, 1; 8, 1. B. J. 32, 7; 33, 8. Salome ei Jamniam, Phasaelidem et Archelaidem legat, A. J. XVIII, 2, 2. B. J. II, 9, 1.
- Julia*, Caligulae soror, M. Minuciani uxor, A. J. XIX, 4, 3.
- Julianus*, Bithynius, vir fortissimus, B. J. VI, 1, 8.
- Julias (Liviae)*, urbs Perseae ab Herode Antipa ita vocata in honorem Juliae Augusti uxoris; prius dicebatur Betharamphtha, A. J. XVIII, 2, 1. B. J. II, 9, 1. A Nerone Agrippae juniore datur, A. J. XX, 8, 4. A Romanis capitur, B. J. IV, 7, 6.
- Julias*, urbs Galil. ad lacum Genezareth, a Philippo ita appellata in honorem Juliae Augusti filiae; prius dicebatur Bethsaida, A. J. XVIII, 2, 1. B. J. II, 9, 1; III, 10, 7. V. J. 71.
- Julius*, leg. Roman. dux, A. J. XV, 3, 7.
- Juno Argiva*, B. J. I, 21, 7.
- Jupiter Enyalios*, A. J. I, 4, 3. Jovis Hellenii templum in monte Garizin, A. J. XII, 5, 5. Jovis Casii templum in Aegypto, B. J. IV, 11, 5. Jovis Victoris et Jovis Capitolini templa in Roma urbe, A. J. XIX, 4, 3. B. J. VII, 5, 6. — Jupiter Olympius, opus Phidiae, A. J. XIX, 1, 1. B. J. I, 21, 7.
- Justus*, Pisti f., Tiberiensis, rebus novis studet; ejus indoles atque ingenium, V. J. 9; 70. Contra Fl. Josephum Galil. praef. Tiberienses concitat, 17. Cf. 37. Ad Agrippam regem transit, 75. A Decapolitanis apud Vespasianum accusatus, ab hoc capitis damnatur; ab Agrippa vero, intercedente ejus sorore Berenice, servatur, 65; 74. Postea ab Agrippa propter maleficia varia identidem in vincula conjicitur et in exsilium agitur, 65. Scripsit historiam belli in Galilaea gesti mendaciorum plenam, 65. Quando eam ediderit, *ibid.*
- Justus*, Flav. Josephi f., V. J. 1; 76.
- Iycæi* a Hiramo Tyriorum rege subjecti, A. J. VIII, 5, 3.
- Izaræ*, fons Palaest., A. J. 15, 6.
- Izari (P) urbs* (Jesraela), A. J. VIII, 13, 6.
- Izates*, Monobazi Adiabenorum regis ex Helena fil., ad Abennigerum mittitur, cujus filiam uxorem ducit, A. J. XX, 2, 1. Patri succedit, 2, 2. Religionem Judaicam amplectitur, 2, 3 sq. Hierosolymitanos fame laborantes sublevat, 2, 5. Artabanum Parthorum regem, regno pulsum benigne excipit; apud Parthos pro eo intercedit, 3, 1 sq. Ab Artabano magnis honoribus afficitur et regionem circa Nisibin dono accipit, 3, 3. Bardanes, Artabani successor, contra Itazem expeditionem facit, 3, 4. Regni primores, seditionem moventes, eorumque socium, regem Arabiae, caedit, 4, 1. A Volagese, Parthorum rege, bello petitur; Dei providentia servatur, 4, 2 sq. Moritur, successorem relinquens Monobazum fratrem, 4, 3. Sepelitur in pyramide prope Hierosolyma, *ibid.* Cf. B. J. VI, 6, 4.

L.

Labanus, Bathueli f., A. J. I, 6, 2; 16, 2. Jacobo Rebecam ipsius filiam in matrimonium petenti septem annorum servitutem imponit; septennio elapso fraudulenter Liam pro Rebecca substituit; post alterum septennium servitutis Rebecam ei nuptum dat, 19, 7. Jacobum cum

- uxoribus et parte gregum discedentem persequitur; Deo intercedente fœdus facit cum Jacobo, 19, 9 sqq.
- Iabatha*, urbs Palaest., A. J. VII, 5, 5.
- Labimus*, Mestrami f., A. J. I, 6, 2.
- Labina*, regio Palaest., A. J. IX, 5, 1.
- Laborosoarchodus*, rex Babyloniae, C. A. I, 20.
- Labosordachus*, rex Babyloniae, A. J. X, 11, 2.
- Lacedaemonii* Judaeorum cognati, A. J. XII, 4, 10 sq.; XIII, 5, 8. Amicitiam faciunt cum Judæis, *ibid.* Herodis M. in eos liberalitas. A Romanis subiguntur, B. J. II, 16, 4. — Lacedaemonii moribus docent non praeceptis, C. A. II, 10. Peregrinos in rempublicam non admittunt, II, 36. Nuptias negligunt, II, 37. Cum libertate etiam leges interierunt, II, 31.
- Lachis*, urbs Judææ, A. J. VIII, 10, 1.
- Lachisa*, urbs Judææ, A. J. IX, 9, 3.
- Lamechus*, Mathusalæ f., A. J. I, 2, 2; 3, 4.
- Laodice*, Galadenorum regina bellum cum Parthis gerit, A. J. XIII, 13, 4.
- Laodicea* maritima, urbs Syriae; Herodis M. in Laodices liberalitas, B. J. I, 21, 11.
- Laodicenses*, a Romanis jubentur Judæos in ipsorum civitate habitantes benigne tractare, A. J. XIV, 10, 20.
- Larcus Lepidus*, decimæ legionis Rom. dux, B. J. VI, 4, 3.
- Lasthenes*, Cretensis, Demetrii amicus, A. J. XIII, 4, 3; 4, 9.
- Latopolis*, urbs Ægypti, A. J. II, 15, 1.
- Latustimus*, Dadanis f., A. J. I, 15.
- Lebana*, urbs Judææ, A. J. X, 5, 2.
- Lebma*, urbs Moabitum, A. J. XIII, 15, 4.
- Lemonia*, Romæ tribus, A. J. XIV, 10, 10.
- L. Lentulus*, consui Rom.; ejus de Judæis Ephesius decretum, A. J. XIV, 10, 13; 10, 16.
- Leontopolis*, urbs Ægypti, A. J. XIII, 3, 1.
- Lepidus*, Minuciani amicus, a Caligula occiditur, A. J. XIX, 1, 3; 1, 8.
- Iesbus*, insula, A. J. XVI, 2, 2.
- Leuce*, saxum prope Masadam, castellum Judææ, A. J. VII, 8, 5.
- Levias*, Judæus nobilis, a Zelotis necatur, B. J. IV, 3, 4.
- Leri*, Jacobi ex Lia f., A. J. I, 19, 8. Cum Simyone fratre Dinam sororem a Sicheme stupratam ulciscitur, 21, 1. Ejus filii tres, II, 7, 4. — Levitæ, Judaeorum tribus, Dei ministerio consecrati, militia immunes sunt; quadraginta octo urbes cum agris possident, et frugum decumam a populo accipiunt, A. J. IV, 4, 3; cf. III, 11, 1; 12, 4; IV, 8, 8; 22; V, 1, 24. Bini in singulis urbibus magistratus e tribu Levitica eligendi, IV, 8, 14. Davides Levitas in classes distribuit iisque munera assignat, VII, 14, 7; cf. 12, 2.) Hieroboamo in regno suo vitularum cultum præscribente, Levitæ inde in Judæam migrant, VIII, 10, 1. Agrippa jun. iis, qui cantores sunt, permittit stolam lineam gestare, XX, 9, 6.
- Lex Judaica*, a septuaginta Judæis in linguam Græcam vertitur, A. J. XII, 2. Post expugnata Hierosolyma in triumpho portatur; deinde in palatio imperatoris reponitur, B. J. VII, 5, 7. — Cf. *Mosaicæ leges*.
- Lia*, Libani filia, patris fraude cum Jacobo matrimonio jungitur, A. J. I, 19, 7. Ejus liberi, 19, 8.
- Libanus*, mons Syriae, A. J. III, 14, 1; V, 1, 22; 3, 1; VIII, 2, 3; 6, 3; XIII, 16, 5; XIX, 5, 1. B. J. I, 17, 3; III, 3, 5. V. J. 11.
- Liberalis*, centurio Rom., B. J. VI, 4, 7.
- Liberius Maximus*, Judææ procurator, B. J. VII, 6, 6.
- Libya*, nomen habet a Libye Mestrami f., A. J. I, 6, 2.
- Occupatur ab Ophire, I, 15. — Libya Pentapolitana, B. J. VII, 11, 1.
- Libyes*, a Judæis Phuti vocantur, A. J. I, 6, 2.
- Liternius Fronto*, legionum Alexandrinarum dux, B. J. VI, 4, 3; 9, 2.
- Livia*, V. Julia.
- Livias*, urbs Arabiae, A. J. XIV, 1, 4.
- T. Livius*, de rebus a Pompejo gestis, A. J. XIV, 4, 3.
- Lollius*, cum Metello Damascum capit, A. J. XIV, 2, 3. B. J. I, 6, 2.
- Longinus*, tribunus militum, B. J. II, 19, 7.
- Longinus*, eques Rom., fortitudine conspicuus, B. J. V, 7, 3; VI, 3, 2.
- Lotus*, Araneæ f., ab Abramo adoptatur, A. J. I, 7, 1. Cum Abramo in Ægyptum proficiscitur; inde in Chanaanem reversus, plantium ad Jordanem fluvium habitat, 8. Ab Assyriis in captivitate abducitur, 9. Ab Abramo liberatur, 10, 2. De Sodomorum excidio a Deo præmonitus, inde discedit, 11, 4. Ejus uxor in statuam salinam convertitur, *ibid.* Cum filiabus concumbit, 11, 5.
- Lucius*, miles Roman., B. J. VI, 3, 2.
- Lucullus*, bellum gerit cum Mithridate, Armeniam depopulatur, A. J. XIII, 16, 4.
- Ludas*, Semæ f., Ludorum (Lydorum) auctor, A. J. I, 6, 4.
- Ludi*, V. Lydi.
- Ludi*, quinquennales ab Herode M. in honorem Caesaris Octav. instituti, A. J. XV, 8, 1. B. J. I, 21, 8. Ludi Palatini Romæ in Palatio celebrantur in honorem Caesaris Augusti, A. J. XIX, 1, 11. sq.
- Ludimius* (*Ludimus*), Mestrami f., A. J. I, 6, 2.
- Lugdunum*, urbs Galliae; Herodes Antipas a Caligula eo relegatur, A. J. XVIII, 7, 2. B. J. II, 9, 6.
- Luminum festum*, A. J. XII, 7, 7. Ejus origo, *ibid.*
- Luomes*, Dadanis f., A. J. I, 15.
- Lupus* (*Julius*) tribunus militum Caligulae uxorem et filiam interficit, A. J. XIX, 2, 4. Supplicio afficitur, 4, 5.
- Lupus*, Alexandriae præfectus, Oniae templum claudit, B. J. VII, 5, 2; 8, 4.
- Lychnuchus* sacer describitur, A. J. III, 6, 7.
- Lycii*, pop. Asiae min.; Herodis M. in eos liberalitas, B. J. I, 21, 11. Cf. II, 16, 4.
- Lycurgus*, Lacedaemoniorum legislator, C. A. II, 15; 31.
- Lydi*, olim Ludi dicti, a Luda Semæ f., originem habent, A. J. I, 6, 4. Rebus novis student sub Antiocho M., XII, 4, 3.
- Lydia*, occupatur ab Alexandro M., A. J. XI, 8, 1.
- Lydda* (Diospolis), urbs Judææ, toparchiae caput, B. J. III, 3, 5. Incolæ a Cassio in servitutem rediguntur, A. J. XIV, 11, 2. B. J. I, 11, 2. Urbs a Vespasiano capitur, B. J. IV, 8, 1. Cf. A. J. XIV, 10, 6; 15, 3; XX, 6, 2. B. J. I, 15, 6; II, 12, 6.
- Lysanias*, Ptolemæi Mennæi f., post patris obitum Chalcidis tyrannus, cum Antigono Aristobuli f. societatem init, A. J. XIV, 13, 3. B. J. I, 13, 1. Cleopatrae insidiis necatur, A. J. XV, 4, 1. Lysaniae tetrarchia a Zenodoro conducitur, A. J. XV, 10, 1. B. J. I, 20, 4.
- Lysias*, Antiochi Epiph. procurator, A. J. XII, 7, 2. Exercitus, quem contra Judam Maccab. mittit, funditur, 7, 3 et 4. ipse magno cum exercitu eum aggressus propulsatur, 7, 5. Antiochum Eupatoreum declarat regem, 9, 3. Cum Antiocho Eupat. expeditionem facit contra Judæos, 9, 4 sq. Cum Judæis pacem componit, 9, 7. A Demetrio interficitur, 10, 1. Cf. XX, 11.
- Lysias*, Syriae castellum, a Pompeio expugnatur, A. J. XIV, 3, 2.

Lysimachus, post mortem Alexandri M. Thraciam obtinet, *A. J.* XII, 1, 1.
Lysimachus, Apollodoti frater, Gazam urbem Alexandro Jannæo prodit, *A. J.* XIII, 13, 3.
Lysimachus, Pausaniæ f., ab Hyrcano Romam mittitur legatus, *A. J.* XIV, 10, 10; 12, 3.
Lysimachus, Judæus nobilis, ab Herode M. interficitur, *A. J.* XV, 7, 8.
Lysimachus, historicus, Judæorum detractor, laudatur, *C. A.* I, 34; 35; II, 2; 14.
Lyssa, urbs Arabiæ, *A. J.* XIV, 1, 4.

M.

Maathas, Baalis sacerdos, *A. J.* IX, 7, 4.
Mabortha. V. *Neapolis*.
Maccabæi, Judæorum principes; eorum historia, *A. J.* XII, 6.
Maccabæi, dicuntur etiam septem fratres, ab Antiocho Epiph. ad mortem cruciati; quod leges patrias violare nolebant, Maccabæis animi fortitudine similes, *M.* 8 sqq.
Maceda, (Macchida) locus Palæst., *A. J.* V, 1, 17.
Macedonia, post mortem Alexandri M. a Cassandro occupatur, *A. J.* XII, 1, 1.
Macedones, Persarum imperium evertunt, *A. J.* XI, 8.
Macedones a Romanis devicti, *B. J.* II, 16, 4.
Macedones, Epiphanis Commageni milites, Macedonum more armati, *B. J.* V, 11, 3.
Machaeras, Romanorum dux, a Ventidio Herodi auxilio missus mala fide agit, *A. J.* XIV, 15, 7. *B. J.* I, 16, 6.
Machærus, castellum in confinio Palæstinæ et Arabiæ situm, *A. J.* XVIII, 5, 1. *B. J.* I, 8, 1. Ejus situs describitur *B. J.* VII, 6, 1. Primus locum munivit Alexander Judæorum rex, munitiones amplificavit Herodes, 6, 2. A Gabinio diruitur, *A. J.* XIV, 5, 4. *B. J.* I, 8, 5. Capitur a Judæis seditiosis, *B. J.* II, 18, 6. Capitur a Romanis post Hierosol. expugnationem, *B. J.* 6, 3 sqq. Cf. III, 3, 3.
Machama, Tholomæi Gessirorum regis filia, Davidis uxor, *A. J.* VII, 1, 4.
Machana, Roboam uxor, *A. J.* VIII, 10, 1.
Machas, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.
Machirus, regionis Galaditidis princeps, *A. J.* VII, 9, 8. cf. 5, 5.
Machma, urbs Palæst., *A. J.* VI, 6, 1. XIII, 1, 6.
Machon, urbs Palæst., *A. J.* VII, 5, 3.
Macro, militum prætorianorum sub Tiberio præfectus, *A. J.* XVIII, 6, 6; 6, 7.
Macrones, pop. Ponti, *C. A.* I, 22.
Madæi, Græcis Medi dicuntur, *A. J.* I, 6, 1.
Madanes, Abrami f., *A. J.* I, 15.
Mades, Japhethæ f., Madarorum (Medorum) auctor, *A. J.* I, 6, 1.
Madiana, urbs Arab., *A. J.* II, 11, 1.
Madianes, Abrami f., *A. J.* I, 15.
Madianitæ, pop. Arab., Judæos ex Egypto redeuntibus suis arcere student, *A. J.* IV, 6. Devincuntur et cæduntur a Judæis, 7, 1. Vincuntur a Gedeone, V, 6.
Mæcia, tribus Romæ, *A. J.* XIV, 10, 10.
Mæotis palus, *B. J.* VII, 7, 4.
Magedo (Mageddo, Megiddo), urbs Samar. in tribu Manassæ, a Solomone condita, *A. J.* VIII, 6, 1; IX, 6, 3.
Magnus Campus. V. Campus.
Magogæ, (Scythæ) a Magoge originem trahunt, *A. J.* I, 6, 1.
Magoges, Japhethæ f., Magogorum princeps, *A. J.* I, 6, 1.

Malachias, Judæus, fortiter se gerit contra Romanos, *B. J.* VI, 1, 8.
Malaelus, Cainæ f., *A. J.* I, 3, 4.
Malatha, castellum Idumææ, *A. J.* XVIII, 6, 2.
Malchus, Arabs, Antiochum Alexandri Balæ fil. educat; eum Diodoto tradit, *A. J.* XIII, 5, 1.
Malchus (Malichus), rex Arabiæ, Herodi patria profugo, quamquam beneficiis ab eo affectus, auxilium ferre recusat; cujus rei mox eum pœnitet, *A. J.* XIV, 14, 1 sq. *B. J.* I, 14, 1 sq. Cf. *A. J.* XV, 6, 2.
Malchus, Arabs, Vespasiano mittit auxilium contra Judæos, *B. J.* III, 4, 2.
Malchus. Cf. *Cleodemus*.
Maliathe (?) (Maniathe), urbs Perææ, *A. J.* V, 7, 10.
Malichus, unus ex Judæorum primoribus, ab Hyrcano mortis periculo eripitur, *A. J.* XIV, 5, 2; 11, 2. *B. J.* I, 8, 3; 11, 2. Antipatrum ex insidiis interficit, *A. J.* 11, 2 sq. *B. J.* 11, 3 sq. Principatum affectat; ab Herode, Antipatri f., occiditur, *A. J.* 11, 5. *B. J.* 11, 7 sq.
Malla, sive *Malle*, urbs Palæst., *A. J.* XII, 8, 3.
Mallon, Elimelech f., *A. J.* V, 9, 1.
Mallhace, Herodis M. uxor, *A. J.* XVII, 10, 1. *B. J.* I, 28, 4.
Mambre, ilex Abrami, *A. J.* I, 11, 2.
Mambres, Abrami commilito, *A. J.* I, 10, 1.
Manachase, vestimentum sacerdotum, *A. J.* III, 7, 2.
Manæmus, Israelitarum rex, Phullo, Assyriorum regi, expeditionem contra ipsum facienti, missis mille talentis persuadet ut recedat, *A. J.* IX, 11, 1. Regnavit decem annos, *ibid.*
Manæmus, Essenus ab Herode M. in honore habetur, *A. J.* XV, 10, 6.
Manæmus, (Manaimus), Judæ Galilæi fil., seditiosorum Hierosol. dux, *B. J.* II, 17, 8. Tyrannidem affectat; interficitur, 17, 9. V. J. 5.
Manalis, (quæ vox *Castra* significat), Jebosthi, Judæorum regis, regia, *A. J.* VII, 1, 3.
Manasses, Josephi f., ex Asemetha, *A. J.* II, 6, 1. Cum Ephraimo fratre inter Judæorum principes refertur, II, 8, 1; III, 12, 4. Manassæ tribus quamnam Palæstinæ partem sortita sit, IV, 7, 3; V, 1, 22.
Manasses, Judæorum rex, Ezechiæ fil., initio regni sui impius et crudelis, *A. J.* X, 3, 1. A Babylonis, qui Judæam invadunt, in captivitatem abducitur; postea in regnum suum remittitur et optime rempublicam gerit, 3, 2.
Manasses, Jaddi frater, Sanaballetæ filiam ducit uxorem, *A. J.* XI, 7, 2. Id quod indigne fert populus, 8, 1. Templi in monte Garizin a Sanaball. exstructi pontifex constituitur, 8, 4.
Manasses, pontifex, *A. J.* XII, 4, 1.
Manasses, initio belli Jud. Perææ præficitur, *B. J.* II, 20, 4.
Mandra, locus Palæst., *A. J.* X, 9, 5.
Manelho, genere Egyptius, historiæ Egyptiacæ scriptor, *C. A.* I, 14. Laudatur, *C. A.* I, 14; 26—32; II, 2. *A. J.* I, 3, 9. De ejus fide, *C. A.* I, 31; 33.
Maniathe. V. *Maliathe*.
L. Manthas, *A. J.* XIII, 9, 2.
Manna, de celo demittitur, *A. J.* III, 1, 6. Quid vox significet, *ibid.*
Mannæus, Lazari f., *B. J.* V, 13, 7.
Manoches, Samsonis pater, *A. J.* V, 8, 2.
Maon, regio Palæst., *A. J.* VI, 13, 2.
Mar, locus Arabiæ, *A. J.* III, 1, 1.
Maræothus, Jothami f., *A. J.* VIII, 1, 3.
Mararius, Levi f., *A. J.* II, 7, 4.

C. Marcellus, consul Rom., *A. J.* XIV, 10, 13.

Marcellus, procurator Judææ, *A. J.* XVIII, 4, 2.

Marcus, Alexandri Lysimachi, Alabarchæ, f., *A. J.* XIX, 5, 1.

Mardocheus, Judæorum dux, *A. J.* XI, 3, 10; 4, 8.

Mardocheus, unus ex Judæorum Babylone degentium primoribus, patruus Estheris, *A. J.* XI, 6, 2. Conjuratorem in Artaxerxem regem detegit, 6, 4. In odium incurrit Amanis, qui omnes Judæos perdere constituit, 6, 5. Estherem perducit ut Judæorum patrocinium suscipiat, 6, 7. Amanes eum honorare cogitur, 6, 10. Amane supplicio affecto, muneribus et honoribus cumulatur, 6, 12, et 13.

Maresa. V. *Marissa*.

Maria, femina nobilis, fame urgente filium suum comedit, *B. J.* VI, 3, 4.

Mariamne (Miamne), Moysis soror, Ori (Uronis?) uxor, *A. J.* III, 2, 4; IV, 4, 6; cf. II, 9, 4.

Mariamne, Alexandri ex Alexandra filia, Herodi M. in matrimonium collocatur, *A. J.* XIV, 12, 1; 15, 14. *B. J.* I, 11, 5; 17, 8. Formæ venustate insignis, *A. J.* XV, 2, 5 sq. Secretum de Mariamne mandatum, quod Herodes dedit Josepho avunculo suo, 3, 5 sq. In suspicionem adulterii venit, 3, 9. Iterum in adulterii suspicionem vocata necatur, 7, 1 sqq. Ejus indoles, 7, 4.

Mariamne, Simonis pontificis filia, Herodis M. uxor, *A. J.* XV, 9, 3. XVII, 1, 3. *B. J.* I, 28, 4. Ejus liberi, *ibid.* Ab Herode repudiatur, *A. J.* XVII, 4, 2. *B. J.* I, 30, 7.

Mariamne, Aristobuli filia ex Berenice, Herodis M. neptis, *B. J.* I, 28, 1.

Mariamne, Agrippæ M. filia ex Cyprio, *A. J.* XVIII, 5, 4. *B. J.* II, 11, 6. Nubit Archelao Chelcæ fil., *A. J.* XIX, 9, 1; XX, 7, 1. Repudiato Archelao matrimonium init cum Demetrio Alexandrino, 7, 3.

Mariamne, Josephi filia ex Olympiade, Herodi Aristobuli filio nubit, *A. J.* XVIII, 5, 4.

Mariamne, Archelai ethnarchæ uxor, ab eo repudiatur, *A. J.* XVII, 13, 4. *B. J.* II, 7, 4.

Mariamne, turris Hierosolymorum urbis, ab Herode exstructa, describitur, *B. J.* V, 4, 3. Cf. II, 17, 8. Post urbem expugnatam servatur, VII, 1, 1.

Marion, Tyrionum tyrannus Antigono regnum Judææ occupare molienti auxilio est, ab Herode vincitur, *A. J.* XIV, 12, 1. *B. J.* I, 12, 2.

Marista, urbs Judææ in tribu Judæ, *A. J.* VIII, 12, 1. Ab Hyrcano capitur, *A. J.* XIII, 9, 1. A Pompejo Judæis eripitur, XIV, 4, 4. A Gabinio instauratur, XIV, 5, 3. A Parthis evertitur, XIV, 13, 9. *B. J.* I, 13, 9. Cf. *A. J.* VIII, 10, 1; XII, 8, 6; XIV, 1, 4. *B. J.* I, 7, 7.

Marmaridæ, pop. Africæ, a Romanis subacti, *B. J.* II, 16, 4.

Marsuane, mensis anni secundus apud Judæos, *A. J.* I, 3, 3.

Marsus, Syriæ præfectus, succedit Petronio, *A. J.* XIX, 6, 4. Ejus inimicitiae cum Agrippa rege, 7, 1; 8, 1.

Marsyas Agrippæ M. libertus, *A. J.* XVIII, 6, 3.

Maruelus, Jaredis f., *A. J.* I, 2, 2.

Marullus Judææ procurator constituitur a Caio Caligula, *A. J.* XVIII, 6, 10.

Masada, castellum Judææ; ejus situs et munimenta describuntur, *B. J.* VII, 8, 3 sq. Cf. 13, 7; 12, 1. Castellum a Jonatha pontifice exstructum, ab Herode M. amplificatum et munitius redditum est, *B. J.* VII, 8, 3. A sicariis occupatur, *B. J.* IV, 7, 2. Iis se adjungit Simon Gioræ f., IV, 9, 3. Romani, reliqua Judæa jam subacta, Masadam obsident, *B. J.* VII, 8, 1; 8, 5 sqq. Sicarii ne

in Romanorum manus incident, Eleazari hortatu primum uxores et liberos, deinde se invicem interficiunt, 9, 1.

Masmas, Ismaeli f., *A. J.* I, 12, 4.

Masnaemphthes, tiara sacerdotum, *A. J.* III, 7, 3.

Maspha, urbs Palæst., ab Asano condita, *A. J.* VIII, 12, 4.

Masphate (Masphace), urbs Palæst., *A. J.* V, 7, 9; VI, 2, 1; 4, 8; X, 9, 2 sqq.

Massabazanes, vestimentum sacerdotum, *A. J.* III, 7, 1.

Massagetæ, pop. Asiæ, Cyri contra eos expeditio, *A. J.* XI, 2, 1.

Massamas, Ismaeli f., *A. J.* I, 12, 4.

Masses, Ismaeli f., *A. J.* I, 12, 4.

Matheron angustiae, in Judæa, *A. J.* VI, 13, 4.

Matgenus, Tyrionum rex, *C. A.* I, 18.

Mathusalas, Maruelli f., *A. J.* I, 2, 2.

Mathusalas, Anochi f., *A. J.* I, 3, 4.

Mattathias, Joannis f., Maccabæorum pater, *A. J.* XII, 7, 1. Antiochi Epiph. mandata contemnit; in desertum se confert magnamque ubi Judæorum manum circa se colligit, 7, 2. Ante mortem filios ad legem defendendam adhortatur, 7, 3. Cf. *B. J.* I, 1, 3.

Mattathias, Absalomi f., *A. J.* XIII, 5, 7.

Matthias, Theophili f., pontifex constituitur ab Herode, *A. J.* XVII, 4, 2. Mox pontificatum amittit, 6, 4.

Matthias, Margalothi (Margali) fil., legum interpret præstantissimus, juventutem concitat in Herodem M., *A. J.* XVII, 6, 2. *B. J.* I, 33, 3. Vivus crematur, *A. J.* 6, 4. *B. J.* 33, 4.

Matthias, Anani f., pontifex creatur ab Agrippa, *A. J.* XIX, 6, 4. Pontificatus ei abrogatur, 8, 2.

Matthias, Theophili fil., pontifex creatur ab Agrippa jun., *A. J.* XX, 9, 7.

Matthias, pontifex ab Hierosolymitis mittitur ad Simonem Gior. in urbem arcessendum, *B. J.* IV, 9, 11. A Simone postea necatur, V, 13, 1. Ejus elogium, *ibid.* Cf. VI, 2, 2.

Matthias, Simonis Pselli f., Fl. Josephi atavus, *V. J.* 1.

Matthias, cognominatus Gibbosus, Matthiæ f., Fl. Josephi abavus, *V. J.* 1.

Matthias, Josephi f., Flavii Josephi pater, *V. J.* 1; 40. Ejus elogium, 2. Hierosolymis a seditiosis in custodia tenetur, *B. J.* V, 13, 1.

Mauri, pop. Africæ, a Romanis subacti, *B. J.* II, 16, 4.

Maxilla, locus Palæst., unde nomen habeat, *A. J.* V, 8, 8.

Mazaca, urbs Cappadociæ, *A. J.* I, 6, 1.

Medaba, urbs Palæst., olim in Moabitum ditione, *A. J.* XIII, 15, 4. Cf. XIII, 1, 2; 9, 1; XIV, 1, 4. *B. J.* I, 2, 6.

Medæi. V. *Medi*.

Medi, a Judæis Medæi vocati, uomen habent a Made, Japhetha f., *A. J.* I, 6, 1. Cum Persis Babyloniorum imperium evertunt, X, 11, 4.

Media vastatur ab Alanis, *B. J.* VII, 7, 4. In Mediam superiorem Damasceni a Theglaphalassare transferuntur, *A. J.* IX, 12, 13.

Moeir, tunica talaris pontificis maximi, *A. J.* III, 7, 4.

Megassarus, Judæus fortissimus, *B. J.* V, 11, 5.

Megasthenes, rerum Indicarum scriptor de Nabuchodonosoro, *A. J.* X, 11, 1. *C. A.* I, 20.

Meirus, Belge f., sacerdos, in flammis templi incensi se præcipitat, *B. J.* VI, 5, 1.

- Melamboreas*, (Boreas niger) ventus vehementissimus, *B. J.* III, 9, 3.
- Melas* ab Archelao, rege Cappadociae, legatus mittitur ad Herodem M., *A. J.* XVI, 10, 6.
- Melcha*, Aramis filia, Nachoræ uxor, *A. J.* I, 6, 5.
- Melchisedecus*, Solymorum (Hierosolymorum) urbis rex, Abramum benigne excipit, *A. J.* I, 10, 2. Solyma condidit (?) ibique templum extruxit, *B. J.* VI, 10.
- Melchisus*, Sauli f., *A. J.* VI, 6, 6. In prælio cum Palæstinis commisso cadit, 14, 1.
- Melitene*, regio in confinio Armeniæ et Cappadociæ sita, *B. J.* VII, 1, 3.
- Melus insula*; Judæi Melii a Pseudalexandro decipiuntur, *A. J.* XVII, 12. *B. J.* II, 7.
- Memmius Regulus* a Caligula iubetur Jovem Olympium Romam transferre, *A. J.* XIX, 1, 1.
- Memnon*, Orestidæ f., sacerdos Halicarn., *A. J.* XIV, 10, 23.
- Memnonis monumentum* in Phœnicia ad Belum fluv. situm, *B. J.* II, 10, 2.
- Memphibostus*, Jonathæ f., magno in honore habetur apud Davidem, *A. J.* VII, 5, 5. Cf. 9, 3; 11, 3; 12, 1.
- Memphis*, urbs Ægypti, *A. J.* XII, 4, 3; 5, 3. *B. J.* IV, 9, 7; VII, 10, 3. *C. A.* I, 14.
- Menander* Ephesius Græcorum et barbarorum res gestas scripsit, *C. A.* I, 18. Quid tradat de Tyrionum regibus, *ibid.* Cf. *A. J.* VIII, 5, 3; 13, 2; IX, 14, 2.
- Mende*, urbs Palæst., X, 5, 1.
- Mendesius nomos*, in Ægypto, *B. J.* IV, 11, 5.
- Menedemus*, philosophus, de Dei providentia, *A. J.* XII, 2, 12.
- Menenia*, Romæ tribus, *A. J.* XIV, 10, 10.
- Menelaus*. V. *Onias*.
- Menophilus*, prytanis Ephesiorum, *A. J.* XIV, 10, 25.
- Mensa sacra* tabernaculi describitur, *A. J.* III, 6, 6.
- Mephramuthus*, rex Ægypti, *C. A.* I, 15.
- Mephres*, rex Ægypti, *C. A.* I, 15.
- Merbalus*, Tyrionum rex, *C. A.* I, 21.
- Meroba*, Sauli filia, *A. J.* VI, 6, 6.
- Meroe*, metropolis Æthiopici, ita denominata est a sorore Cambyis; prius Saba vocata erat, *A. J.* II, 10, 2.
- Meroth*, vicus Galil., munitur, *B. J.* II, 20, 6; III, 3, 1. V. J. 37.
- Mesaneis* originem trahunt a Mesa, *A. J.* I, 6, 4.
- Mesas*, Arami f., Mesaneorum princeps, *A. J.* I, 6, 4.
- Mesopotamia*, regio Asiæ, *A. J.* I, 7, 1. VII, 6, 1; XIII, 5, 10. Judæi Mesopotamii Nisibin potissimum urbem habitant; magna eorum editur cædes, *A. J.* XVIII, 9, 1 sqq.
- Messala* Herodis causam defendit in senatu Romano, *A. J.* XIV, 14, 4. *B. J.* I, 14, 4.
- Messalina*, Claudii Cæsaris uxor, ab eo interficitur, *A. J.* XX, 8, 1.
- Messenes*, Amenophis Ægypti regis f., *C. A.* I, 32.
- Mestrei* (Ægyptii) et *Mestre* (Ægyptus) nomen habent a Mestrimo, *A. J.* I, 6, 2.
- Mestrimus*, Chamæ f., Mestrearum (Ægyptiorum) princeps, *A. J.* I, 6, 2. Ejus octo filii quasnam terras occupaverint, *ibid.*
- Q. Metellus Creticus*, consul, *A. J.* XIV, 1, 2. Cum Lollio Damascum capit, *A. J.* XIV, 2, 5. *B. J.* I, 6, 2.
- Metitius*, præsidii Romani in urbe Hierosol. præfectus seditionis se dedit, *B. J.* II, 17, 10.
- Mia*, vicus Perææ, *A. J.* XX, 1, 1.
- Micha*, Memphibostii fil., *A. J.* VII, 5, 5.
- Michæas*, vates, Achabo regi prædicit eum ab hoste inter-
- fectum iri, *A. J.* VIII, 14, 5. Ejus vaticinium eventu confirmatur, 15, 6.
- Michala*, Sauli filia, Davidis amore capitur, *A. J.* VI, 10, 2. Davidi nuptum datur, 10, 3. Mariti saluti consulit, 11, 4. Postea Pheltiæ a Saulo locatur, 13, 8. Abeneri opera Davidi restituitur, VII, 1, 4. Ejus liberi, 4, 3.
- Milesii*; P. Servilii proconsulis ad eos rescriptum de Judæis, *A. J.* XIV, 10, 21.
- Milesius*, ab Antiocho Dionysio Damasci præfectus constitutus urbem tradit Philippo, *A. J.* XIII, 15, 1.
- Minæus*, rex Ægypti, *A. J.* VIII, 6, 2.
- Minos* leges suas oraculo Delphico attribuit, *C. A.* II, 16.
- Minucianus* (Annius), conspiracy in Caligulam socius, *A. J.* XIX, 1, 3 sqq.; 4, 3.
- Minucianus* (Marcus), Caligulæ sororis maritus, post Caligulæ mortem rerum potiundi cupidus, *A. J.* XIX, 4, 3.
- Minyas*, locus Armeniæ, *A. J.* I, 3, 6.
- Misaches*. V. *Misaetus*.
- Misaetus* (a Babylonis Misaches appellatus), Judæus genere regio ortus, Babylonem abductus liberaliter a Nabuchodonosoro educatur, *A. J.* X, 10, 1. Cum duobus cognatis in flammis conicitur quod Nabuchodonosori simulacrum adorare recusant: illæsi per flammam ambulant, 10, 5. M. 16.
- Misan*, Moabitarum rex, Joram tributum pendere recusans, ab Israelitis et Judæis bello petitur et vincitur, *A. J.* IX, 3, 1.
- Misenum et Puteoli*, oppida Campaniæ maritima a Caligula ponte juncta, *A. J.* XIX, 1, 1.
- Mithradates Sinaces*, Parthorum dux, Philippi Syriæ regis socius, Demetrium Eucærum in captivitatem abducit, *A. J.* XIII, 14, 3.
- Mithradates*, rex Ponti, a Pharnace filio interficitur, *A. J.* XIV, 3, 4.
- Mithradates*, Parthus, ad Gabinium confugit, clam ab eo dimittitur, *A. J.* XIV, 6, 4. *B. J.* I, 8, 7.
- Mithridates Pergamenus* Cæsari in Ægypto bellum gerenti auxilium fert, *A. J.* XIV, 8, 1 sq. *B. J.* I, 9, 3 sq.
- Mithradates*, Parthus nobilis, Artabani gener, bellum gerit cum Anilæo, *A. J.* XVIII, 9, 6 sqq.
- Mitylene*, urbs Lesbi insul., *A. J.* XVI, 2, 2.
- Mnaseas*, historicus laudatur, *A. J.* I, 3, 6. *C. A.* I, 23.
- Moabus*, Loti f., Moabitarum princeps, *A. J.* I, 11, 5.
- Moabitæ*, pop. Arabiæ, originem trahunt a Moabo, *A. J.* I, 11, 5. Judæos sibi subjiciunt; sed mox profligantur ab Ehude, *A. J.* V, 4. A Davide devicti annum tributum pendere coguntur, VII, 5, 1. Moabitæ cum Ammanitis et magno Arabum exercitu Josaphatum bello petunt, sed ipsi se invicem occidunt, *A. J.* IX, 1, 2 sqq. Israelitis tributum pendere recusantes, a Joram, Josaphato et Idumæorum rege debellantur, 3, 1 sqq.
- Moabitis*, Moabitarum terra, *A. J.* IV, 5, 1. V, 9, 1. *B. J.* IV, 8, 2.
- Mochus*, historicus testatur veterum longevitatem, *A. J.* I, 3, 9.
- Modim* (Modein, Modim), vicus Judææ, *A. J.* XII, 6, 1; 11, 2; XIII, 6, 5. *B. J.* I, 1, 3.
- Modius* (Æquiculus) Agrippæ jun. regis procurator, V. J. 11. Gamalum obsidet, 24; 36.
- Mæsia*, *B. J.* IV, 10, 6; 11, 3; VII, 4, 3.
- Molo*. V. *Apollonius*.
- Momphis*, Benjaminis f., *A. J.* II, 7, 4.

Monobazus Bazæus, Adiabænorum rex Helenam sororem ducit uxorem, ex qua Izaten suscipit, *A. J. XX*, 2, 1. Moritur, 2, 2.

Monobazus, Monobazi regis f. ex Helena, *A. J. XX*, 2, 1. Post patris obitum regnum administrat usque ad fratris adventum, 2, 2. Religionem Judaicam amplectitur, 4, 1. Post Itazis fratris mortem, ipse regnum suscipit, 4, 3.

Monobazus, Monobazi jun. regis propinquus, *B. J. II*, 19, 2.

Monobazi regia, in Hierosol. urbe, *B. J. V*, 6, 1.

Mopsuestia, urbs Ciliciæ, *A. J. XIII*, 13, 4. Mopsuestenses Seleucum Epiphaneum concremant, *ibid.*

Mortuus mons, in Judæa, *A. J. I*, 13, 1.

Mosocheni (*Cappadoces*) originem trahunt a Mosoche, *A. J. I*, 6, 1.

Mosaches, Japhethæ f., Mosochenorum (*Cappadocum*) princeps, *A. J. I*, 6, 1.

Mosaica leges. *V. Moyses.*

Mosollamus, sagittarius celeberrimus, *C. A. I*, 22.

Moses, Amaranæ ex Joachebeda f., divinum de eo vaticinium, *A. J. II*, 9, 3. In Nilo exponitur, 9, 4. A Thermuti regis filia reperitur et servatur; matri enutriendus datur, 9, 5. Puer venustate et ingenio præcellens, 9, 6. A Thermuti adoptatur, 9, 7. Rem præclare gerit contra Æthiopes; Tharbin, Æthiopum regis filiam, uxorem ducit, 10. Insidias quæ ipsi struuntur evitaturus in Arabiam se confert, 11, 1. Ragueli filiam in matrimonium accipit, 11, 2. A Deo jubetur Judæos servitute liberare, 12. In Ægyptum reversus Dei mandatum regi declarat et miraculis edendis confirmat, 13. Rege Moysem deridente, Ægyptus magnis calamitatibus affligitur, 14. Judæi veniam impetrant in patriam redeundi, mare Rubrum duce Moyse transgrediuntur; Ægyptii, qui eos persequuntur fluctibus delentur, 15 sqq. Ad Sinam montem iter convertit Moyses; Judæos ciborum inopia laborantes consolatur; aquam amaram potabilem reddit aliaque miracula edit, III, 1, 1 sqq. Amalecitas prælio devincit; tertio mense postquam ex Ægypto discessit ad Sinam montem pervenit, 3, 1 sqq. Populum in cohortes distribuit, 4. Cum Deo in monte colloquitur; leges ab eo acceptas promulgat, tabernaculum conficiendum curat, 5. In Aaronem fratrem sacerdotium confert, 8, 3. Tabernaculum lustrat primumque in eo sacrificium facit, 8, 5 sqq. Leges fert de sacrificiis, de festis deque aliis rebus, 9—13. Judæis de Chanaanæ occupanda desperantibus ex oraculo renuntiat, quadraginta annos eos in deserto permansuros esse, 14 sq. Plures ex Judæorum proceribus seditionem movent contra Moysem; a Deo extinguuntur, IV, 2 sqq. Moyses Amorrhæos devincit, 5. Judæos ad leges violandas proclives ad sanitatem reducit, 6. Jesum designat successorem, 7, 2. Gadis et Rubeli tribubus dimidiæque Manassitidi Amoritin assignat, 7, 3. Tradit Judæis librum qui leges continet, 8, 3. Chanaanæorum gentem jubet extingui multisque præceptis populi saluti consulit, 8, 44—48. Nube in cælum aufertur, 48. Vixit annos centum et viginti, 49. Virtutibus et ingenio omnes mortales superavit, *ibid.* Legumlatorum antiquissimus, *C. A. II*, 15. Magna ejus de Judæis merita, II, 16. Scripsit primos quinque libros Scripturæ sacræ, *C. A. I*, 8. Quænam Manetho, Chæremon et Apion de eo tradant, *C. A. I*, 26; 31; 32; II, 2.

Mosaica leges, De sacrificiis, *A. J. III*, 9; de festis, III, 10; IV, 8, 7; de purificatione, III, 11; de incestu, de sacerdotum connubio et de jobelo, 12, de iis qui Deo maledicant, IV, 8, 7; de frugum decuma pro sacrificiis solvenda, 8, 8; de scortis, 8, 9; de diis alienis, 8, 10; de vestimentis, 11, de legibus recitandis, 12; de gratiarum

actione, 13; de magistratibus et iudicibus, 14; de testibus, 15; de piaculis pro cæsis instituendis, 8, 16, de regum potestate, 17; de agrorum terminis, 18; de arborum frugibus, 19; de terræ seminatione et aratione, 20; de spicis pauperibus concedendis, de viatoribus, 21; de decuma tertia viduis et orphanis concedenda; de frugum primitiis sacerdotibus dandis, 22; de connubio, 23; de liberis qui parentibus non obediant, 24; de fenore, 25; de pignoribus, 26; de furtis, 27; de servis, 28; de rebus in via repertis, 29; de percussoribus, 33; de pharmacis; de talione, 35; de bubus petulcis, 36; de puteis, 37; de depositis, 38; de liberis quorum parentes crimina commiserint, 39; de spadonibus, 40; de bello, 41 sqq. Cf. *C. A. II*, 17—31.

Muchæus, Persa, *A. J. XI*, 6, 1.

Mucianus, Syriæ præfectus, *B. J. IV*, 1, 5. Vespasianum hortatur ut imperium suscipiat, 10, 5; 10, 6. A Vespasiano cum exercitu mittitur contra Vitellium, 11, 1. Cf. *A. J. XII*, 3, 1.

Muliebres turres, in Hierosol. urbe, *B. J. V*, 2, 2.

Mundus, (Decius) Paulinam Saturnini uxorem in Isidis templo stuprat; a Tiberio in exilium pellitur, *A. J. XVIII*, 3, 4.

Murcus (*Marcus?*), Syriæ prætor post Sextum Cæsarem; cum Cassio facit post J. Cæsaris interitum, *A. J. XIV*, 11, 1 sqq. *B. J. I*, 10, 10; 11, 1 sqq.

Musca, Accaronensium dea, *A. J. IX*, 2, 1.

Mygdonia. *V. Antiochia.*

Myrrha, filia Cinyræ, *A. J. XIX*, 1, 13.

Mytgonus, Tyriorum judex, *A. C. I*, 21.

N.

Naamas, Lamechi filia, *A. J. I*, 2, 2.

Naamis, Elimelech uxore, cum marito in terram Moabiticam migrat; post mariti filiorumque mortem una cum Rutha nuru in Judæam redit, *A. J. V*, 9, 1. A Boazo hospitio excipitur; filiam Boazo nuptum dat, 9, 2 sqq.

Naases, rex Ammanitarum; ejus expeditio in Judæos, *A. J. VI*, 5; 1 sqq., A Saulo vincitur, 3. Cum Davide ei amicitia intercedit, VII, 6, 1.

Naba, urbs Palæst., sacerdotum sedes, a Saulo funditus evertitur, *A. J. VI*, 12, 1; 13, 6 et 7.

Nabads, Aaronis f., victimas in aram afferens flammis comburitur, *A. J. III*, 8, 1, 8, 7.

Nabæoths, Ismaeli f., *A. J. I*, 12, 4.

Nabalus, Ziphenus ex urbe Emma, Davidi injuriam infert. Davides eam ulcisci moliens ab Abigæa Nabali uxore placatur, *A. J. VI*, 13, 6 et 7. Ejus mors, 8.

Naballos, urbs Arab., *A. J. XIV*, 1, 4.

Nabalæi, pop. Arab., *A. J. XII*, 8, 3; XIII, 1, 2; 5, 10, XIV, 2, 3; 3, 4.

Nabalena, regio inde ab Euphrate usque ad mare Rubrum pertinens, ab Ismaeli filiis occupatur, *A. J. I*, 12, 4.

Nabla, instrumentum musicum a Davide inventum, *A. J. VII*, 12, 3; VIII, 3, 8.

Naboandelus, rex Babyloniar., *A. J. X*, 11, 2. Cf. *Baltasarus*.

Nabonidus, Babyloniorum rex, a Cyro victus et regno depulsus est, *C. A. I*, 20.

Nabopalassar, Chaldæorum rex, regnavit annos undetriginta, *C. A. I*, 19.

Nabosaris, Babyloniorum dux, *A. J. X*, 8, 2.

Nabuchodonosorus, rex Babyloniorum, Nechaonem, regem Ægypti, prælio vincit, Joacimo, regi Judææ, tributum imperat, *A. J. X*, 6, 1. Hierosolyma capit multosque populi primores captivos abducit, 6, 3. Joachimum, mox

vero Sedeciam Judæorum constituit regem, 6, 3; 7, 1. *Ægyptios* prælio vincit atque Syria expellit, 7, 3. Quum Judæi ad *Ægyptios* defecissent, Hierosolyma solo æquat, Magnamque Judæorum multitudinem cum rege eorum Sedecia in captivitatem abducit, 8. *Cœlesyriam* occupat, Ammanitis et Moabitibus bellum infert, *Ægyptios* debellat, Judæos qui in *Ægyptum* migraverant, Babylonem abducit, 9, 7. Judæorum pueros nobiles liberaliter institui jubet, 10, 1. Danielus ei somnia explicat, 10, 4 et 6. Statuam auream adorari jubet, 10, 5. Potestate regia deposita in solitudine vitam degit; post septennium regnum recipit, 10, 6. Moritur post regnum annorum quadraginta trium, 11, 1. Quænam Berossos, Megasthenes alique historici de eo referant, *ibid.* Cl. C. A. I, 19 sq.

Nabuthus, Jezabelæ, Achabi uxoris, insidiis interimitur, A. J. VIII, 13, 8.

Nabuzardan, Babyloniorum dux, A. J. X, 8, 5; 9, 1 et 2.

Nacebus, Arabum dux, in proelio cum Herode M. commisso cadit, A. J. XVI, 9, 2.

Nachores, Serugi f., A. J. I, 6, 4.

Nachores, Tharri f., Abrami frater, A. J. I, 6, 5; 16, 1.

Nadab, Hieroboami fil., patri succedit; post regnum duorum annorum Basanis insidiis interit, A. J. VIII, 11, 4.

Næmanes (*Naamanes*), Benjaminis f., A. J. II, 7, 4.

Nais, vicus Judææ, B. J. IV, 9, 4 sq.

Naphæsus, Ismaeli f., A. J. I, 12, 4.

Nahum, vates; ejus vaticinium de Assyriis, A. J. IX, 11, 3.

Narbata, regio Palæst., 60 stadiis a Cæsarea distans, B. J. II, 14, 5. Narbatena toparchia, II, 18, 10.

Nasamones, pop. Africæ, a Romanis subjugati, B. J. II, 16, 4.

Nathan, Davidis fil., A. J. VII, 3, 3.

Nathanael, Davidis frater, A. J. VI, 8, 1.

Nathanas, vates, a Davide consulitur de templo extruendo, A. J. VII, 4, 4. Davidem reprehendit quod Beersaben ad adulterium pellexerit, 7, 3. Davidi nuntiat, Adoniam regnum affectare, 14, 5.

Nazaræi, (*Naziræi*), appellantur qui voto concepto Deo se conscrant, comam nutrientes et vino abstinentes, A. J. IV, 4, 4; cf. XIX, 6, 1.

Neapolis, (*Sicima*) urbs Samariæ, ab indigenis vocatur Mabortha, B. J. IV, 8, 1.

Neapolitanus, centurio Rom., a Cestio Syriæ præside mittitur ad Judæorum animos explorandos, B. J. II, 16, 4. Cf. V. J. 24.

Neara, vicus Palæst., A. J. XVII, 13, 1.

Nearda, urbs Babylonis, A. J. XVIII, 9, 1; 9, 9.

Nebrodes, Chamæ nepos, vir audax, homines a Dei timore abducere studet, A. J. I, 4, 2. Ejus consilio turris Babylonica extruitur, 4, 3.

Nechao, rex *Ægypti*, expeditionem facit in Asiam per Judææ fines, A. J. X, 5, 1. Eliacimum Judæorum constituit regem, Joachazum secum abducit captivum, 5, 2. Omnis Syria in ejus ditione est; a Nabuchodonosoro vincitur, 6, 1.

Necropolis, pars Alexandriae urbis *Ægypti*, C. A. II, 4.

Nedemus, Mestrami f., A. J. I, 6, 2.

Neemias, Xerxis regis pincerna, ab eo veniam impetrat Hierosolymorum mœnia restaurandi, A. J. XI, 5, 6. Ejus industria mœnia reficiuntur, 5, 8. Ejus elogium, *ibid.*

Nemessus, pater Jehu, A. J. IX, 6, 1.

Nephanus, vir magnæ fortitudinis, A. J. VII, 12, 2.

Nephthalis, Jacobi ex Balta f., A. J. I, 19, 8. Ejus filii

quatuor, II, 7, 4. *Nephthalis* tribui quænam Palæstinæ pars ei obtigerit, A. J. V, 1, 22.

Nergelearius, rex Babylonis, A. J. X, 8, 2.

Nerias, Uriæ f., pontifex maximus, A. J. X, 8, 6.

Neriglissorus, rex Babylonis, C. A. I, 20.

Nero (*Domitius*), Domitii Aenobarbi fil. ex Agrippina, Claudii fil. adoptivus, declaratur imperator, A. J. XX, 8, 2. B. J. II, 12, 8. Ejus facinora crudelissima, *ibid.* Qui Neronis historiam conscripserunt, multa mentiti sunt, B. J. 8, 3. Agrippæ juniori Galilææ et Perææ partem tribuit, A. J. 8, 4. B. J. 13, 2. Judæis Cæsarensibus civitatem adimit, A. J. 8, 9. Judæi Agrippam regem apud eum accusant, A. J. 8, 11. Vespasianum in Judæam mittit, B. J. III, 1, 1 sq. Semet ipsum interficit, B. J. IV, 9, 2.

Neronias, hoc nomine ab Agrippa jun. appellata est Cæsarea Philippi, urbs Palæst., A. J. XX, 9, 4.

Nerus, Sauli patruus, A. J. VI, 6, 6.

Nerus, pater Baruchi, A. J. X, 9, 1.

Netiras, Galilæus fortitudine excellens, B. J. III, 7, 21.

Nicanor, Antiochi Epiph. procurator, A. J. XII, 5, 5. Contra Judam Maccab. missus vincitur, 7, 3.

Nicanor, Ptolemæi Philad. procurator, A. J. XII, 2, 11.

Nicanor, Demetrii regis amicus, ab eo contra Judam mittitur, A. J. XII, 10, 4. Judam vincit, postea vero ab eo vincitur et occiditur, 10, 4 et 5.

Nicanor, tribun. milit. Rom., Flavii Josephi amicus, B. J. III, 8, 2 sqq.

Nicanor, Titii amicus, vulneratur, B. J. V, 6, 2.

Nicaso, Sanaballetæ filia, Manassæ uxor, A. J. XI, 7, 2; 8, 2.

Nicaulis, *Ægypti* regina, A. J. VIII, 6, 2. Ad Solomonem venit, 6, 5.

Nicolaus Damascenus, historicus Herodis M. temporibus floruit hujusque amicus erat, A. J. XVI, 7, 1. Judæorum causam, qui in Ionia habitant, coram Agrippa defendit, A. J. XVI, 2, 3 sq. Coram Augusto Herodem criminibus ei objectis purgat, XVI, 10, 8. Herodi dicit quid Romæ sentiant de ejus filiis, 11, 3. Ejus oratio contra Antipatrum Herodis filium, A. J. XVII, 5, 4 sq. B. J. I, 32, 3. Herodis M. convictor quotidianus, A. J. 5, 4. Archelaum Herodis M. filium apud Augustum contra Antipatrum defendit, A. J. XVII, 9, 6. B. J. II, 2, 6 sq. Archelaum iterum defendit contra Judæorum legatos, A. J. 11, 3. B. J. 6, 2. In narrandis Herodis rebus gestis huic gratificari studet, facinora manifesto injusta aut tacens aut excusans, egregie vero facta nimium extollens, XVI, 7, 1. Laudatur, de Judæorum templo, C. A. II, 7. De diluvio, I, 3, 6. De veterum longævitate, 3, 9. De Abramo, 7, 2. De Adado rege Damasci, VII, 5, 2. De Marco Agrippa, XII, 3, 2. De Antiochi Soteris expeditione contra Parthos, XIII, 8, 4. De Ptolemæi Lathyri in Judæos crudelitate, A. J. XIII, 12, 6. De Antipatro Idumæo, XIV, 1, 2. De rebus a Pompejo gestis, 4, 3. De Gabinii expeditionibus contra Judæos, 6, 4. Non memorat, Herodem M. Davidis sepulcrum spoliassse, A. J. XVI, 7, 1.

Nicon, Romanorum quædam helepolis, a Judæis ita vocata, B. J. V, 7, 2.

Nicopolis, urbs Epiri, Herodis M. in Nicopolitanos liberalitas, A. J. XVI, 5, 3. B. J. I, 21, 11.

Nicopolis, urbs *Ægypti*, B. J. IV, 11, 5.

Niger, Peraita, in prælio apud Bethoron fortitudine eminet, B. J. II, 19, 2. Idumææ præfectus, 20, 4. Judæorum in expeditione contra Ascalonitas dux, B. J. III, 2, 1 sqq. A zelotis interficitur, IV, 6, 1.

Niglissarus, rex Babylonis, A. J. X, 11, 2.

- Nilus*, fluv. *Ægypti*, a Judæis appellatur *Geon*, *A. J.* I, 1, 3. Sabam urbem circumfluit, II, 10, 1. Navigatur usque ad Elephantinen urbem, *B. J.* IV, 10, 5. Cf. III, 10, 8.
- Ninive*, urbs Assyriæ, *A. J.* IX, 10, 2.
- Ninus*, rex Assyriæ, *A. J.* IX, 10, 2.
- Ninus*, urbs Assyriæ ab Assura condita, *A. J.* I, 6, 4.
- Niphates*, mons Armeniæ, *A. J.* XVIII, 2, 4.
- Nisan*, mensis primus apud Judæos, *A. J.* I, 3, 5; II, 14, 16; XI, 4, 8.
- Nisibis*, urbs Mesopotamiæ munitissima, *A. J.* XVIII, 9, 1. Judæorum eam regionem incolentium in hac urbe ærarium, *ibid.* Cf. 9, 9. Regio circa Nisibin ab Artabano Parthorum rege datur Izati Adiabænorum regi, XX, 3, 2. A Macedonibus urbs appellata est Antiochia Mygdonia, *ibid.*
- Noarus*, (Varus), Agrippæ jun. regis procurator, rebus novis studet; in Judæos sævit, *V. J.* 11. *B. J.* II, 18, 6.
- Noema*, Lamechi filia, *A. J.* I, 2, 2.
- Noeus*, Lamechi f., diluvio a Deo in terram immisso solus cum matre, filiis eorumque conjugibus servatur, 3, 1 sq. Ejus arca describitur, 3, 2. In monte Armeniæ ex arca egreditur, 3, 5. Vivit annos nongentos et quinquaginta, 3, 9. — Noei filii de montibus in planitiem, quæ Sennaar vocatur, descendunt, 4, 1. — Chama: posteros Noeus execratus est, I, 5, 3. Noei posterii per totum orbem terrarum dispersi, I, 4, 4. —
- C. Norbani Flacci* rescriptum pro Judæis ad Sardianos, *A. J.* XVI, 6, 6. Cæsaris Octav. ad eum de Judæis literæ, 6, 2.
- Norbanus*, Romanus nobilitate clarus, a Caji Cæsaris satellitibus occiditur, *A. J.* XIX, 1, 15.
- Nosta*, mater Joachimi regis, *A. J.* X, 6, 3.
- Numenius*, a Jonatha Maccab. Romam mittitur legatus, *A. J.* XIII, 5, 8. Cf. XIV, 8, 5.
- Numidæ*, pop. Africæ, a Romanis subacti, *B. J.* II, 16, 4.
- Nymphidius*, Neronis libertus, homo nequissimus, *B. J.* IV, 9, 1.
- O.
- Oasis*, urbs *Ægypti*, *C. A.* II, 3.
- Obedamus*, sacerdos, in cujus aedibus Davides arcam deposuit, antequam eam Hierosolyma deportaret, *A. J.* VII, 4, 2.
- Obedas*, Arabum rex, Alexandrum Jannæum prælio devincit, *A. J.* XIII, 13, 5. Cf. *B. J.* I, 4, 4.
- Obedas*, vates, *A. J.* IX, 12, 2.
- Obedes*, Boazi ex Rutha filius, quid nomen significet, *A. J.* V, 9, 4. Procreat Jessæum, cujus filius est Davides, *ibid.*
- Obedias*, vatum amicus ac defensor, *A. J.* VIII, 13, 4.
- Obimes*, Hieroboami fil., *A. J.* VIII, 11, 1.
- Obodas*, rex Arabiæ, homo segnis et tardus, *A. J.* XVI, 7, 6; 9, 4. *B. J.* I, 24, 6.
- Ochozias*, Achabi Israelitarum regis f., patri succedit, *A. J.* VIII, 15, 6. Ægrotus deam Accaronensem consult; vir improbus, IX, 2, 1. Moritur, 2, 2.
- Ochozias*, Jorami Judæorum regis f., post patris mortem regnum suscipit, *A. J.* IX, 5, 8. A Jehu interficitur postquam unum tantum annum regnavit, 6, 3.
- Octavia*, Claudii Cæsaris ex Messalina fil., Neroni nuptum datur, *A. J.* XX, 8, 1. A Nerone interficitur, 8, 2.
- Octavia*, porticus in Roma urbe, *B. J.* VII, 5, 4.
- Odeas*, Neriæ f., pontifex maximus, *A. J.* X, 8, 6.
- Odolla*, urbs Judææ, *A. J.* VIII, 10, 1.
- Oeus*, Medianitarum rex, *A. J.* IV, 7, 1.
- Oges*, Galadenæ et Gaulanitidis rex, a Judæis devincitur, *A. J.* IV, 5, 3. Ejus cubile describitur, *ibid.*
- Ogyges*, quercetum non procul a Chebrone situm, *A. J.* I, 10, 4.
- Olda* vates, uxor Sallumi, *A. J.* X, 4, 2.
- Olivarum*, mons, e regione Hierosolymorum situs, *A. J.* XX, 8. *B. J.* 6. II, 13, 5; V, 2, 3; VI, 2, 8.
- Olisa* (Orsa,) Elani regis procurator, *A. J.* VIII, 12, 4.
- Olympias*, Herodis M. filia ex Malthace Samaritana, Josephi uxor, *A. J.* XVII, 2, 3. *B. J.* I, 28, 4.
- Olympici ludi*, splendide instaurati ab Herode M., *A. J.* XVI, 5, 3; XVIII, 5, 4. *B. J.* I, 21, 12.
- Olympus*, Herodis M. amicus, cum literis ab eo mittitur ad Augustum, *A. J.* XVI, 10, 9. *B. J.* I, 27, 1.
- Omanus*, Elipharzæ f., *A. J.* II, 1, 2.
- Onias*, Jaddi fil., pontifex, *A. J.* XI, 8, 7; XII, 2, 2.
- Onias*, Simonis Justi fil., pontifex, *A. J.* XI, 8, 7; XII, 2, 4.
- Onias*, Simonis Justi fil., pontifex, *A. J.* XII, 4, 1. Ptolemæo Euerg. tributumolvere recusat, *ibid.* A Josepho Tobiæ filio apud Ptolemæum accusatur, 4, 2 sqq. Moritur, 4, 10.
- Onias*, Simonis fil., pontifex, *A. J.* XII, 4, 10. Arei Lacedæmonii ad eum literæ, *ibid.*
- Onias*, Simonis filius natu minimus, qui et *Menelaus* appellatur, pontifex constituitur ab Antiocho Epiph., XII, 5, 1. Lis oritur inter Oniam ejusque fratrem Jesum; populus in duas partes dividitur; Onias ad Antiochum confugit, *ibid.* Interficitur ab Antiocho Eupat., 9, 7. Cf. *B. J.* I, 1, 1.
- Onias*, Onigæ fil., infans a patre relinquitur, *A. J.* XII, 5, 1. Quum Onias patruus ab Antiocho Eupat. interfectus in ejusque locum Alcimus pontifex creatus esset, ad Ptolemæum Philomet., Ægypti regem, confugit; templum Hierosolymitano simile in Ægypto exstruit, 9, 7. Ejus hac de re literæ ad Ptolemæum; Ptolemæi responsum, XIII, 3, 1 sqq. Ejus filii, 10, 4. Cf. *B. J.* I, 1, 1; VII, 9, 2 sq. *A. J.* XX, 11.
- Onias*, vir justus et pius, a Hierosolymitis lapidibus obruitur, *A. J.* XIV, 2, 1.
- Onias*, Judæus, Ægyptiorum dux, *C. A.* II, 5.
- Oniæ terra*, in Ægypto, *A. J.* XIV, 8, 1. *B. J.* I, 9, 4.
- Ophellius*, Phasaeli amicus, *A. J.* XIV, 13, 5. *B. J.* I, 13, 5.
- Ophires*, Juctæ filius, *A. J.* I, 5, 4.
- Ophla*, locus Hierosol. urbis, *B. J.* II, 17, 9; V, 4, 2; 6, 1; VI, 6, 3.
- Ophnis*, (Hophnis) Eli pontif. filius, homo nequissimus, *A. J.* V, 10, 1. In prælio cum Palestinis commisso cadit, 11, 2.
- Orebus*, Medianitarum rex a Gedeone victus, *A. J.* V, 6, 5.
- Orestarum* gens, *A. J.* XI, 8, 1.
- Orodes*, Phraatis IV Parthorum regis e Thermusa fil., post fratris obitum regnum obtinet; mox vero a Parthorum primoribus interimitur, *A. J.* XVIII, 2, 4.
- Orodes*, Artabani III, regis Parthorum fil., regnum Armeniæ obtinet, *A. J.* XVIII, 2, 4.
- Oronna*, Jebusæus, Davidis amicus, *A. J.* VII, 3, 3; 13, 9.
- Orononæ*, urbs Arab. in Moabitarum finibus, *A. J.* XIII, 15, 4; XIV, 1, 4.
- Orpha*, mulier Moabitica, Chellioni nubit, *A. J.* V, 9, 1.
- Orsanes*, Parthus nobilis, ad Gabinium confugit, *A. J.* XIV, 6, 4. *B. J.* I, 8, 7.
- Orus*, rex Ægypti, *C. A.* I, 15; 26; 28.
- Orus*, Mariammæ Moysis sororis maritus, *A. J.* III, 2, 4.

Oryba, urbs Arabiæ, *A. J.* XIV, 1, 4.
Osarsiphus, pontifex Heliopolitanus; quid Manetho de eo tradat; *C. A.* I, 26.
Oseas, occiso Phacea Israelitarum rege, regnum usurpat; Salmanasari tributum pendit, *A. J.* IX, 13, 1. Societatem init cum Soa rege Ægypti contra Salmanasarem; hic vero Samariam expugnat, Oseam in captivitatem abducit, Israelitarum regnum exstinguit, eosque in Mediam et Persidem transfert, 14, 1.
Ostracine, urbs Ægypti, *B. J.* IV, 11, 5.
Otho, imperator bellum gerit adversus Vitellium; se ipsum interficit, *B. J.* IV, 9, 2; 9, 9.
Ozas, pontifex, mortis supplicium luit, quod manus arcæ admovit, *A. J.* VII, 4, 2.
Osius, Judæorum rex, Amasie fil. *A. J.* IX, 9, 3. Natura bonus ac magnanimus, sollers atque industrius; Palestinis Gittam et Janniam eripit, Arabes aggreditur, Ammanitis tributum imperat, omnemque terram usque ad Ægypti fines in suam potestatem redigit; rempublicam optime regit, 10, 3. Rebus secundis elatus sacerdotum munera sibi arrogat, quare lepra correptus, exul extra urbem misere moritur, 10, 4. Regnum tenuit annos quinquaginta duos, *ibid.*
Ozias, Bocci filius, post patris mortem pontificatum obtinuit, *A. J.* V, 11, 5.

P.

Pacis templum, a Vespasiano Romæ exstructum, *B. J.* VII, 5, 7.
Pacorus, Aradis Parthorum regis f. Syriam occupat; ab Antigono regnum Judææ affectante accitus Hierosolyma adit, Hyrcanum et Phasaelum in vincula conjici jubet, Herode fuga elapso urbem diripit et Antigonom declarat regem, *A. J.* XIV, 13. *B. J.* I, 13. In prelio cum Romanis commisso occumbit, *A. J.* 15, 7. *B. J.* 16, 6.
Pacorus, Artabani Parthorum regis fil., a Vologese fratre Mediam accipit, *A. J.* XX, 3, 4. Ab Alanis bello petitur, *B. J.* VII, 7, 4.
Palæstina, a Græcis ita vocatur. Philistæorum terra, *A. J.* I, 6, 2; et omnis Judæorum terra, *C. A.* I, 22.
Palestini sive *Philistæi* nomen habent a Philisto, Me-straimi filio, *A. J.* I, 6, 2. Ægyptiis finitimi, II, 15, 2. Præcipue eorum urbes: Gitta, Accaron, Ascalon, Gaza et Azotus, VI, 1, 2; 13, 10. Palestini a Chananæis in exilium vocantur contra Judæos ex Ægypto redeuntes, V, 1, 18. A Judæis fugantur, *ibid.* Judæos prælio superant et tributa ab eis exigunt per annos quadraginta, V, 8, 1. A Samsone profligantur, V, 8, 8. Judæos clade afficiunt, arcam sacram rapiunt, V, 11, 1 sqq. Arcam ad Judæos remittunt, VI, 1, 2. Judæam iterum invadunt, a Samuele funduntur, 2, 2 sqq. A Saulo devincuntur, 6, 9. Irruptionem faciunt in Cillanorum agros, a Davide repelluntur, 13, 1. Denuo bellum inferunt Judæis, Saulum regem ejusque filios cædunt, 14, 1 sqq. Palestini identidem a Davide vincuntur, magnaque eorum terræ pars in ejus ditionem redigitur, VII, 5. Sub Davidis regni finem iterum profligati Judæos bello lacerare desinunt, 12, 2. Josaphato regi Hierosolymorum tributum pendunt, VIII, 15, 2. Hieroboamus II iis Gittam et Janniam urbes eripit, IX, 10, 3. Ab Ezechia debellantur, 13, 3.
Palatyrus, urbs Phœnicie, *A. J.* IX, 14, 2.
Pallas, Herodis M. uxor, Phasaeli mater, *A. J.* XVII, 2, 3. *B. J.* I, 28, 4.
Pallas, Antonie servus, *A. J.* XVIII, 6, 6.
Phyllas, Felices Judææ procuratoris frater, *A. J.* XX, 7, 1. *B. J.* II, 12, 8. Magno in honore apud Neronem est, *A. J.* 8, 9.

Palmyra, (a Judæis Thadamora vocata), urbs Syriæ, a Solomone conditur, *A. J.* VIII, 6, 1.
Pamphylia, *A. J.* XI, 8, 1; XIV, 14, 3. — Pamphylum mare, II, 16, 5.
Panathenæa, festum Atheniensium, *A. J.* XIV, 8, 5.
Paneas, regio Palest. circa fontes Jordanis, ab Herode M. tribuitur Philippo filio, *A. J.* XVII, 8, 1; cf. XV, 10, 3.
Paneas, urbs Paneadis regionis, a Philippo renovatur et Cæsarea appellatur, *A. J.* XVIII, 2, 1. *B. J.* II, 9, 1.
Panium, locus Paneadis, ubi Jordanis principium esse putatur, *A. J.* XV, 10, 3. *B. J.* III, 10, 7; I, 21, 3.
Pannychis, Herodis M. concubina; ab hoc Archelao regi dono datur, *B. J.* I, 25, 6.
Pannonia, *B. J.* IV, 10, 6; VII, 5, 3.
Paphlagonia, *A. J.* XVI, 2, 2. Paphlagonæ a Judæis Riphathæi vocati, a Riphathe originem trahunt, *A. J.* I, 6, 1.
Papinius, tribunus milit. Rom., *A. J.* XIX, 1, 6.
Papiria, Romæ tribus, *A. J.* XIV, 10, 10.
Pappus, ab Antigono contra Herodem in Samariam missus vincitur et in prælio occumbit, *A. J.* XIV, 15, 12 sq. *B. J.* I, 17, 5 sq.
Papyron, Arabiæ urbs, *A. J.* XIV, 2, 3.
Paradisus Adami et Evæ describitur, *A. J.* I, 1, 3.
Paradisus pensilis, a Nabuchodonosoro Babylone factus, *C. A.* I, 19.
Parmenio, Alexandri dux, *A. J.* XI, 8, 5.
Paros; C. Julii rescriptum ad Paros de Judæis, *A. J.* XIV, 10, 8.
Parthenius, fluv. Asiæ, *C. A.* I, 22.
Parthi, natura infidi sunt, *A. J.* XVIII, 2, 4. Nobilibus moris est gladiis gestare, *ibid.* Deorum simulacra secum portant quum peregre eunt, XVIII, 9, 5. — Demetrii Nicatoris contra eos expeditio, XIII, 5, 11. Bellum cum Antiocho Sotere, 8, 4. Bellum cum Laodice Galadenorum regina, 13, 4. Crassum profligant; Cassius eos a Syriæ finibus arcere studet, XIV, 7, 3. Parthi, Pacoro et Barzapharne ducibus, Syriam occupant, Antigonom in Judæam reducant, *A. J.* XIV, 13. *B. J.* I, 13. A Ventidio, Romanorum duce, devicti e Syria expelluntur, *A. J.* 15, 7. *B. J.* 16, 6. Phraates, Parthorum rex, Phraatacis filii insidiis interimitur; Phraataces ejusque frater Orodes a nobilibus occiditur; Vonones qui post Orodem rex creatur regno mox rursus deficit; regnum deinde traditur Artabano, Mediæ regi, *A. J.* XVIII, 2, 4. Parthi bello petuntur a Scythis, *A. J.* 4, 4. Eorum regi Artabano insidiæ struuntur a Vitellio, Syriæ præfecto, *ibid.* Artabanus, postquam regnum sibi stabilivit, amicitiam init cum Tiberio, 4, 5. Parthorum reges post Artabanum, XX, 3 sq.
Pascha, festum Judæorum; ejus origo, *A. J.* II, 14, 6; XVII, 9, 3. *B. J.* II, 1, 3. Quando et quomodo celebrandum sit, *A. J.* III, 10, 5.
Pastophoria, pars templi Hierosol., *B. J.* IV, 9, 12.
Patroclus, Chærææ f., Jud., ab Hyrcano Romam mittitur legatus, *A. J.* XIV, 10, 10.
Paulina, Saturnini uxor, a Mundo in Isidis templo stupratur, *A. J.* XVIII, 3, 4.
Paulinus, tribun. milit. Rom., *B. J.* III, 8, 1.
Paulinus, Alexandria præfectus, ex Oniæ templo donaria aufert, et cultum divinum in eo fieri vetat, *B. J.* VII, 10, 4.
Pausanias, Cerastæ filius, Philippum Macedonum regem occidit, *A. J.* XI, 8, 1; XIX, 1, 13.
Pedanius, legatus Roman., *B. J.* I, 27, 2.

- Pedanius**, miles Roman. fortitudine conspicuus, *B. J.* VI, 2, 8.
- Pella**, urbs Syriae, *A. J.* XIV, 3, 2.
- Pella**, urbs Palaestinae, in confiniis Persae ad septemtrionem, *B. J.* III, 3, 3. Ab Alexandro Jannaeo capitur et diruitur, *A. J.* XIII, 15, 4. A Pompeio Judaeis eripitur, XIV, 4, 4. Toparchia Judaeae, *B. J.* III, 3, 5. Cf. *B. J.* I, 4, 8; 6, 5; 7, 6; II, 18, 1.
- Pelusium**, urbs Aegypti, a Senacheribo obsidetur, *A. J.* X, 1, 4. Capitur ab Antipatro et Mithridate, *A. J.* XIV, 8, 1. *B. J.* I, 9, 4. Cf. *B. J.* IV, 10, 5.
- Pentapolis**, regio Libyae, *B. J.* VII, 11, 1.
- Pentecoste** (*Asartha*), Judaeorum festum, quando et quomodo celebrandum sit, *A. J.* III, 10, 6. *B. J.* II, 3, 1.
- Persae**, regio Palaestinae, describitur, *B. J.* III, 3, 3. Persae Antipae Herodis tetrarchiae pars fuit, *A. J.* XVII, 8, 1; 11, 4. *B. J.* II, 6, 3. Initio belli Jud. Persae ab Hierosolymitis praeficitur Manasses, *B. J.* II, 20, 4. A Romanis occupatur, IV, 7, 3 sqq. — Cf. *A. J.* XIII, 4, 9.
- Pergamenorum decretum** de Judaeis, *A. J.* XIV, 10, 22.
- Pergamum**, urbs Mysiae; Herodis M. in Pergameno libertas, *B. J.* I, 21, 11.
- Peristereon**, petra prope Hierosolyma, *B. J.* V, 12, 2.
- Persia**, *Persae*. Israelitae a Salmanasare in Persiam et Mediam transferuntur, *A. J.* IX, 14, 1. — Persae originem trahunt ab Elamo, Semae filio, *A. J.* I, 6, 4. Persae Babyloniorum imperium evertunt sub Cyro, *A. J.* X, 11, 4. Sub Cambyse Aegyptum sibi subjiciunt, XI, 2, 2. Persarum regnum sub Artaxerxe I ab India usque ad Aethiopiam pertinet, et administratur a centum viginti satrapis, 6, 1. Ab Alexandro M. vincuntur, 8, 1; 8, 3. Persarum mores, *C. A.* II, 37.
- Petephres**, Aegyptius, Pharaothae regis coquis praefectus, Josephum emit et liberaliter educat, *A. J.* II, 4, 1. Ejus uxor Josephum ad concubitum pellicere studet, 4, 2 sqq. Petephres Josephum ab uxore accusatum in carcerem conjicit, 4, 5; cf. 5, 4.
- Petephres**, sacerdos Heliopolitanus, cujus filiam Josephus, Jacobi f., uxorem ducit, *A. J.* II, 6, 1.
- Petina**, Claudii Caesaris uxor, *A. J.* XX, 8, 1.
- Petra**; ita Graecis vocatur metropolis Arabiae, quae indigenis dicitur *Areceme*, sive *Arce*, *A. J.* IV, 7, 1; 4, 7. Cf. *A. J.* XIV, 1, 4. *B. J.* I, 6, 2; 13, 8.
- Petra**, Amalecitarum urbs, *A. J.* III, 2, 1.
- Petronius**, Aegypti praefectus, Herodi M. frumentum suppeditat, *A. J.* XV, 9, 2.
- Petronius**, Syriae praefectus constituitur a Caligula cum mandato ut ipsius statuum in Judaeorum templo erigat, *A. J.* XVIII, 8; 2 sqq. *B. J.* II, 10, 1 sqq. Judaeorum supplicationibus commotus statuæ dedicationem differt, *A. J.* 8, 5. *B. J.* 10, 5. Mira Dei providentia servatur, *A. J.* 8, 8 sq. Ejus contra Dorienses edictum, *A. J.* XIX, 6, 3.
- Petrus**, Berenices Agrippae M. matris libertus, *A. J.* XVIII, 6, 3.
- Phabus**, pater Ismaeli pontificis, *A. J.* XVIII, 2, 2.
- Phaceas**, Manaemi f., Israelitarum rex, a Phaceia tribuno occiditur post regnum duorum annorum, *A. J.* IX, 11, 1.
- Phaceas**, occiso Phaceia Israelitarum rege, regnum usurpat; a Theglaphalassare bello premitur, *A. J.* IX, 11, 1. Judaeis cladem affert, 12, 1. Ab Osea occiditur post regnum viginti annorum, 13, 1.
- Phædra**, Herodis M. uxor, mater Roxanae, *A. J.* XVII, 2, 3. *B. J.* I, 28, 4.
- Phalaus**, vir ditissimus et tribu Rubeli, *A. J.* IV, 2, 2.
- Phalecus**, Heberi f., *A. J.* I, 6, 4.
- Phallion**, Antipatri frater in prelio apud Papyronem commisso cadit, *B. J.* I, 6, 3. *A. J.* XIV, 2, 3.
- Phallus**, Rubeli f., *A. J.* II, 7, 4.
- Phalna**, Davidis f., *A. J.* VII, 3, 3.
- Phanasus**, pontificum ultimus, *A. J.* XX, 10.
- Phannias**, Samueli fil., sorte pontifex creatur a zelotibus, *B. J.* IV, 3, 8.
- Phanuel**, locus Palaest., ubi Jacobus certamen inicit cum angelo, *A. J.* I, 20, 2. Postea in eodem loco urbs ejusdem nominis condita est, in qua regiam aedificavit Hieroboamus, *A. J.* VIII, 8, 4.
- Phara**, vallis Judaeae, *B. J.* IV, 9, 4.
- Pharanz** (Vallis) locus non procul a Geraris urbe, *A. J.* I, 18, 2.
- Pharanz**, locus in Chananæae confiniis, *A. J.* III, 14, 1.
- Pharaotnes** sive *Pharao*; ita omnes Aegypti reges inde a Minæ usque ad eum qui Solomonis socer fuit appellati sunt, *A. J.* VIII, 6, 2. Quid vox significet, *ibid.*
- Pharaotnes**, rex Aegypti, Sarram Abrami uxorem concupiscit; a Deo punitur, *A. J.* I, 8, 1.
- Pharaotnes**, rex Aegypti, Josephum Jacobi filium rei frumentariae curandae praeficit, *A. J.* II, 5, 7. Josephum honoribus cumulat, 6, 1. Jacobi familiae Heliopolin habitandam tribuit, 7, 6. Quintam frugum partem ab Aegyptiis exigit, 7, 7.
- Pharaotnes**, rex Aegypti, Israelitis veniam in patriam redeundi dare recusat; quare Aegypti calamitatibus affligitur, *A. J.* II, 14. Israelitas ex Aegypto fugientes persequens cum toto exercitu in mari Rubro perit, 16.
- Pharaotnes**, rex Aegypti (hujus nominis ultimus), filiam Solomoni nuptum dat, *A. J.* VIII, 2, 1. Gazara urbem expugnat eamque Solomoni tribuit, 6, 1; cf. 6, 2.
- Pharathon**, urbs Judaeae a Bachide munitur, *A. J.* XIII, 1, 3; cf. V, 7, 15.
- Pharesus**, Judae f., *A. J.* II, 7, 4. Ejus filii duo, *ibid.*
- Pharisaei**, Judaeorum secta. Eorum placita et instituta. Credunt, et fatum et voluntatem humanam ad ea quae agimus valere; animam esse immortalem; bonorum animas in alia corpora transire, malorum aeterno supplicio affici. Modeste vivunt; aetate provecioribus honorem habent. *A. J.* XIII, 5, 9; XVIII, 1, 3. *B. J.* II, 8, 14. In penis irrogandas clementes sunt; multa tradunt quae a patribus accepta, sed in Moysis lege non scripta sunt; graves habent contentiones cum Sadduceis, *A. J.* XIII, 10, 6. Magna sunt apud populum auctoritate, *A. J.* XIII, 16, 5. Regibus audacter resistunt; Herodes M. eorum nocentissimos interfici jubet, *A. J.* XVII, 2, 4. Proxime accedunt ad sectam Stoicam, *V. J.* 2.
- Pharmuthi**, mensis apud Aegyptios, *A. J.* II, 14, 6.
- Pharnaces**, Mithridatis Ponti regis f., patrem interficit, *A. J.* XIV, 3, 4.
- Pharus**, insula prope Alexandriam, *B. J.* IV, 10, 5.
- Phasaelis**, urbs Palaest. ab Herode in Phasaeli fratris memoriam exstructa, *A. J.* XVI, 5, 2. *B. J.* I, 21, 9. Eam Herodes M. Salomae sorori tribuit, *A. J.* XVII, 8, 1. A Salome Juliae (Liviae) Augusti uxori legatur, *A. J.* XVIII, 2, 2. *B. J.* II, 9, 1. Phasaelus, Antipatri Idumaei f., *A. J.* XIV, 7, 8. *B. J.* I, 8, 9. Hierosolymorum praefectus a patre constituitur; Hierosolymitarum gratiam sibi conciliat, *A. J.* 9, 2. *B. J.* 10, 4. Herodem prohibet ne Hyrcano bellum inferat, *A. J.* 9, 5. *B. J.* 10, 9. Felicem superat, *A. J.* 11, 7. *B. J.* 12, 1. Parthi ab Antigono acciti ei insidias struunt, *A. J.* 13, 5. *B. J.* 13, 4. In vincula conjicitur, *A. J.* 13, 6. *B. J.* 13, 5. Ipse sibi mortem dat ne contumeliose ab Antigono tractetur, *A. J.* 13, 10. *B. J.* 13, 10.
- Phasaelus**, Herodis M. fil. ex Pallade, *A. J.* XVII, 2, 3. *B. J.* I, 28, 4.
- Phasaetus**, Phasaeli Herodis M. fratris fil., Salamptionem

- Herodis M. ex Mariamne filiam uxorem ducit, *A. J.* XVI, 7, 3; XVIII, 5, 4. Ejus progenies, XVIII, 5, 4.
- Phasaëlus*, Pheroræ filius, Herodis filiam ex Mariamne uxorem ducit, *A. J.* XVII, 1, 3; cf. XVI, 7, 6. *B. J.* I, 24, 5; 28, 6.
- Phaëlus*, arcis Hierosolymitanæ turris excelsissima, ab Herode M. in Phasaëli fratris memoriam exstructa, *A. J.* XVI, 5, 2; XVII, 10, 2. *B. J.* I, 21, 9; II, 3, 2; II, 17, 8. Post expugnata Hierosolyma, a Romanis servatur, *B. J.* VII, 1, 1.
- Pheldas*, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.
- Pheles*, Tyrionum rex, *C. A.* I, 18.
- Pheltias*, Lisi filii, Michalam, Sauli filiam, quæ Davidis uxor fuerat, in matrimonium accipit, *A. J.* VI, 13, 8. Eam Davidi reddere cogitur, VII, 1, 4.
- Phenanna*, nxor Elcanæ, *A. J.* V, 10, 2.
- Pherecydes*, Syrius, unde hauserit suam doctrinam, *C. A.* I, 2.
- Pheroras*, Antipatri filii, Herodis frater natu minimus Alexandrum castellum restaurat, *A. J.* XIV, 15, 4. *B. J.* I, 16, 3. Cf. *A. J.* XIV, 7, 3. *B. J.* I, 8, 9. Herodes ei tetrarchiam ab Augusto impetrat, *A. J.* XV, 10, 3. Apud Herodem calumniatur ejus filios Alexandrum et Aristobulum, *A. J.* XVI, 1, 2; 3, 2. In Herodis odium incurrit, quod servæ amore captus filias regis repudiat, *A. J.* 7, 3. *B. J.* I, 24, 5. Alexandro suspicionem injicit, Herodem ejus patrem Glaphyræ amore flagrare; qua re magis adhuc Herodis in ipsum odium incendit, *A. J.* 7, 4. Ab Alexandro accusatur, quod conjurationis in Herodem factæ socius sit, *A. J.* 8, 5. *B. J.* 25, 1. Archelaus rex Pheroram Herodi reconciliat, *A. J.* 8, 6. *B. J.* 25, 3 sqq. In concilio Beryti habito Alexandrum et Aristobulum capitis condemnat, *B. J.* 27, 2. Amicitiam init cum Antipatro, *A. J.* XVII, 2, 4. *B. J.* I, 29, 1. Uxori obnoxius est, *ibid.* Cum Herode denuo ei intercedit inimicitia, quod uxorem repudiare recusat, *A. J.* 3, 1. *B. J.* 29, 2. Jussu Herodis in tetrarchiam suam discedit, *A. J.* 3, 3. *B. J.* 29, 4. Morbo laborans Herodi reconciliatur; insidiarum Herodi structurarum eum penitet; moritur, *A. J.* 3, 3; 4, 2. *B. J.* 29, 4; 30, 6.
- Pheroræ uxor*, infimo loco nata, Herodi invisa, *A. J.* XVI, 7, 3. Cum socru, sorore et Antipatri matre secreta habet conventicula, quæ a Pherora quoque et Antipatro frequentantur, *A. J.* XVII, 2, 4. *B. J.* I, 29, 1. Phariseis favet, *ibid.* Herodes frustra suadet Pheroræ ut eam repudiet, *A. J.* 3, 1. *B. J.* 29, 4. Accusatur quod maritum veneno interfecerit, *A. J.* 4, 1. *B. J.* 30, 1. De tecto se precipitat, sed non læditur, *A. J.* 4, 2. *B. J.* 30, 5. Ejus confessio de insidiis ab Antipatro et Pherora Herodi paratis, *ibid.*
- Phelthrosimus*, Mestrai f., *A. J.* I, 6, 2.
- Phiala*, lacus Palæst., in quo Jordanis fluv. fons est, *B. J.* III, 10, 7.
- Phicola*, vicus Judææ, *A. J.* XII, 4, 2.
- Phicolus*, Abimelech dux, *A. J.* I, 18, 3.
- Phideas*, Axiorami f., pontifex maximus, *A. J.* X, 8, 6.
- Phidias*, Atheniensis, Jovem Olympium fecit, *A. J.* XIX, 1, 1.
- Philadelphene*, regio circa Philadelphiam urbem, *B. J.* III, 3, 3.
- Philadelphia* (*Rabatha*, *Rabbath Ammon*), urbs Palæstin., in confinio Perææ et Arabiæ, *B. J.* III, 3, 3. Zeno Colylas urbis tyrannus, *A. J.* XIII, 8, 1. Lis inter Philadelphenos et Judæos Perææ, *A. J.* XX, 1, 1. Initio belli Jud. a Judæis devastatur, *B. J.* II, 18, 1.
- Philippi*, urbs Macedoniæ, *A. J.* XV, 12, 3.
- Philippio*, Ptolemæi Mennæi f., Alexandram Aristobuli filiam uxorem ducit; a patre occiditur, *A. J.* XIV, 7, 4. *B. J.* I, 9, 2.
- Philippus*, rex Macedoniæ, a Pausania interfectus, *A. J.* XI, 8, 1. *A. J.* XIX, 1, 13.
- Philippus*, ab Antiocho Epiph. moriente regni curator constituitur, *A. J.* XII, 9, 2. Regnum affectat; ab Antiocho Eupatore occiditur, 9, 7.
- Philippus*, Antiochi Grypi f., post Antiochi XI fratris mortem, Syriæ partis regnum suscipit, *A. J.* XIII, 13, 4. Devicto Demetrio Eucæro fratre totius Syriæ regnum adipiscitur, 14, 3. Cum Antiocho Dionysio fratre bellum gerit, qui Damasco potitus est, 15, 1.
- Philippus*, Herodis M. fil. ex Cleopatra, *A. J.* XVII, 1, 3. *B. J.* I, 28, 4. Philippus ejusque frater Archelaus educantur Romæ; eos apud patrem calumniatur Antipater, *A. J.* 4, 3. *B. J.* 31, 1. Herodes in testamento suo eum Gaulonitidis, Trachonitidis, Batanææ et Peniadis tetrarchiam constituit, *A. J.* 8, 1. *B. J.* 33, 7 sqq. Archelaus Romam proficiscens Philippo regni curam committit, *A. J.* 9, 3. Suadente Varo et ipse Romam se confert, *A. J.* 11, 1. *B. J.* II, 6, 1. Augustus Philippi tetrarchiam ita describit ut Trachonitidem, Bataneam, Auranitidem et partem Zenodori terræ comprehendat, *A. J.* 11, 4. *B. J.* 6, 3. Philippus plures condit urbes in sua tetrarchia, *A. J.* XVIII, 2, 1. *B. J.* II, 9, 1. Moritur; ejus elogium, *A. J.* 4, 6. Ejus tetrarchiam Tiberius Syriæ adjicit, *ibid.* Salomen Herodis fratris filiam uxorem habuit, *A. J.* XVIII, 5, 4. Verum Jordanis fontem primus reperit, *B. J.* III, 10, 7.
- Philippus*, Jacimi f., Agrippæ jun. regis dux, *A. J.* XVII, 2, 3. Ab Agrippa optimalibus Hierosolymitanis contra seditiosos auxilio mittitur, *B. J.* II, 17, 4. Post cladem a seditiosis acceptam fuga salutem quaerit, *B. J.* II, 20, 1. *V. J.* 11. Ejus literæ ad Agrippam a Noaro interceptiuntur; cum Judæis a Noaro Ecbatanis expulsis Gamalam castellum occupat, *V. J.* 11. Ad Agrippam redit, *V. J.* 36. A Tyris falso accusatur apud Vespasianum, 74.
- Philippus*, Galilæus, vir fortissimus, *B. J.* III, 7, 21.
- Philistæi*, *V. Palæstini*.
- Philistus*, rerum Sicularum scriptor, *C. A.* I, 3.
- Philo senior*, Judæorum antiquitatem testatur, *C. A.* I, 23.
- Philo Alexandrinus*, a Judæis Alexandrinis legatus mittitur ad Cæsarem Caligulam, *A. J.* XVIII, 8, 1.
- Philostephanus*, Ptolemæi Lathyri dux, *A. J.* 12, 5.
- Philostratus*, rerum Indicarum et Phoeniciarum scriptor, de Nabuchodonosoro, *A. J.* X, 11, 1. De Tyri obsidione, *C. A.* I, 20.
- Phineas*, Clusothi f., Idumæorum dux, *B. J.* IV, 4, 2.
- Phineas*, sacri thesauri custos, *B. J.* VI, 8, 3.
- Phineeses*, Eleazari f., Moysis ex fratre nepos, Zambriam et Chosbiam legum contemtores interficit, *A. J.* IV, 6, 12. Madianitas prælio devincit, 7, 1. Legatus mittitur ad tribus Transjordanias, V, 1, 26. Pontifex maximus fit post patris mortem, 1, 29. Pontificatus postea ex Phineesæ familia transit ad Itamari stirpem, 11, 5. Sub regno Solomonis pontificatus ad Phineesæ familiam rediit, VIII, 1, 3.
- Phineeses*, Eli filius, nequissime se gerit, *A. J.* V, 10, 1. Pontifex a patre constituitur; in prælio cum Palæstinis commisso cadit, 11, 2. Ejus filius Jochabes, 11, 4.
- Phison*, ita Ganges fluv. a Judæis appellatur, *A. J.* I, 1, 3.
- Phæbus*, ab Agrippa rege ad Judæos seditiosos legatus missus occiditur, *B. J.* II, 19, 3.
- Phanicia*, *Phanices*, Phœnices antiquissimis jam temporibus literis ad res graviore consignandas utebantur,

- C. A. I.*, 6. Cum Græcis commercium habebant, *C. A. I.*, 12. Græcos literarum usum docuerunt, *C. A. I.*, 2. Ab Ægyptiis circumcisionem acceperunt, *C. A. I.*, 22. Phœnices Judæis infensi, *C. A. I.*, 13. Phœnices ab Assyriis bello premuntur, sub rege Elulæo, *A. J. IX.*, 14, 2. *Cf. C. A. I.*, 19. Phœniciam invadit Alexander M., *XI.*, 8, 3. Phœniciam Ptolemæus Epiph. pro dote accipit ab Antiocho M., *XII.*, 4, 1. *Cf. Sidon et Tyrus.*
- Phora*, ita a Judæis Euphrates fluv. vocatur, *A. J. I.*, 1, 3.
- Phraates IV.*, rex Parthorum, Hyrcanum a Pacoro captum e vinculis dimittit, *A. J. XV.*, 2, 2 sq. Thermusam ancillam uxorem ducit; a Phraatace filio interficitur, *XVIII.*, 2, 4.
- Phraataces*, Phraatis IV Parthorum regis ex Thermusa fil., pater e medio sublato regnum occupat, adjuvante matre; mox vero e regno pellitur, *XVIII.*, 2, 4.
- Phritiphas*, Ægyptius, sacrorum scriba sub Amenophi, *C. A. I.*, 32.
- Phruræi dies*, festum apud Judæos; ejus origo, *A. J. XI.*, 6, 13.
- Phryges*, (a Judæis Thygrammæi vocati) originem trahunt a Thygramme, Gomari filio, *A. J. I.*, 6, 1. Rebus novis student sub Antiocho Magno, *XII.*, 3, 4.
- Phullus*, Assyriorum rex, Israelitis bellum infert, *A. J. IX.*, 11, 1.
- Phutes*, Chamæ f., Phutorum princeps, *A. J. I.*, 6, 2.
- Phuti*, pop. Africæ, originem habent a Phute.
- Phutus*, fluv. Mauritanie, *A. J. I.*, 6, 2.
- Phylistinus*, Mestrami f., Palæstinorum (Phylistæorum) auctor, *A. J. I.*, 6, 2.
- Phyle*, regio Africæ, *A. J. I.*, 6, 2.
- Pilatus*, (Pontius) Judææ præses constituitur a Tiberio, *A. J. XVIII.*, 2, 2. *B. J. II.*, 9, 2. Judaicas leges abolere studens imperatoris imagines in urbem Hierosolymorum infert; orto inde tumultu imagines submovet, *A. J. 3.*, 1. *B. J. 9.*, 2, sq. Aquæductum construere molienti Judæorum concitat seditionem magnamque eorum stragem edit, *A. J. 3.*, 2. *B. J. 9.*, 4. Jesum Christum cruci affigi jubet, *A. J. 3.*, 3. Samaritanos seditiosos fundit fugatque, *A. J. 4.*, 1. A Samaritanis apud Vitellium Syriæ præfectum accusatur; a Vitellio Romam mittitur, ut Tiberio eorum quæ egerit rationem reddat, *A. J. 4.*, 2.
- Psidae*, Alexandri Jannæi mercenarii, *A. J. XIII.*, 13, 5. *B. J. I.*, 4, 3.
- Piso (Marcus)* Pompeii legatus, *A. J. XIV.*, 4, 2; *cf. 10.*, 14.
- Piso*, Germanicum veneno interficit, *A. J. XVIII.*, 2, 5.
- Piso*, Romæ præfectus, *A. J. XVIII.*, 6, 5; 6, 10.
- Pistus*, Tiberiensis, Justi historici pater, *V. J. 9.*; 37.
- Pitholaus*, Judæorum dux, cum Hyrcano et Romanis facit, *A. J. XIV.*, 5, 2. *B. J. I.*, 8, 3. Ad Aristobulum deficit, *A. J. 6.*, 1. Antipatri hortatu a Cassio interficitur, *A. J. 7.*, 3. *B. J. 8.*, 9.
- Placidus*, tribunus militum, Sepphoritis a Vespasiano auxilio mittitur, *B. J. III.*, 4, 1. Galileam devastat; Jotapatam frustra oppugnat, 6, 1. Iterum Jotapatam mittitur a Vespas., *B. J. 7.*, 3; 7, 34. Judæos, qui Itabyrium montem occuparunt, devincit; *IV.*, 1, 8. Gadarensium perfugas fundit pluresque Perææ urbes et vicos subigit, 8, 4.
- Platana*, vicus Phœnicæ, *A. J. XVI.*, 11, 2. *B. J. I.*, 27, 2.
- Plato* philosophus omnium ore celebratur; ejus leges tamen a multis vituperantur, *C. A. II.*, 31. In placitis suis de Dei natura Moysem sequitur, *II.*, 16. Poetas in republica non esse tolerandos censet, *II.*, 36.
- Plinthine*, urbe Ægypti, *B. J. IV.*, 10, 5.
- Polemon*, rex Ciliciæ, Berenicen Agrippæ M. fil. uxorem ducit, *A. J. XX.*, 7, 5. Ab uxore repudiatur, *ibid.*
- Polemon*, rex Ponti, *A. J. XIX.*, 8, 1.
- Pollia*, tribus Romæ urbis, *A. J. XIV.*, 10, 10.
- Pollio*, Pharisæus, magno in honore apud Herodem M., *A. J. XV.*, 1, 1; 10, 4.
- Pollio*, Romanus, Herodia M. amicus, *A. J. 10.*, 1.
- Pollux*, Claudii servus, hunc apud Tiberium Cæsarem accusat, *A. J. XIX.*, 1, 2.
- Polybius Megalopolitanus*, de Antiocho Magno, *A. J. XII.*, 3, 3. De Antiocho Epiphane, *A. J. XII.*, 9, 1. *C. A. II.*, 7.
- Polycrates*, historicus, Lacedæmonios insectatur, *C. A. I.*, 24.
- Pompedius*, senator Roman., conjurationis in Cæsarem Caligulam particeps, *A. J. XIX.*, 1, 5.
- Pompejus* Quum esset Damasci, legati ad eum veniunt ex tota Syria, Ægypto et Judæa, *A. J. XIV.*, 3, 1. Aristobulus et Hyrcanus de Judææ regno certantes coram Pompejo causam suam defendunt, *A. J. XIV.*, 3, 2. *B. J. I.*, 6, 4. Pompejus adversus Aristobulum exercitum ducit, *A. J. 3.*, 4. *B. J. 6.*, 5. Aristobulum in vincula conjicit, *A. J. 4.*, 1. *B. J. 7.*, 1. Aristobuli factionem in templo Hierosolymorum oppugnat, templum capit, *A. J. 4.*, 2 sq. *B. J. 7.*, 2 sq. Templi penetrale ingreditur. Hyrcano pontificatum reddit, Hierosolymis vectigalia imponit, multas urbes a Judæis expugnatas in libertatem restituit, *A. J. 4.*, 4. *B. J. 7.*, 6. Scauro Cœlesyriam tradit; Aristobulum ejusque liberos captivos Romam abducit, *A. J. 4.*, 5. *B. J. 7.*, 7. Cum senatu in Epirum fugit, Alexandrum, Aristobuli fil. interfici jubet, *A. J. 7.*, 4. *B. J. 9.*, 1.
- Q Pomponius*, consul Rom., *A. J. XIX.*, 4, 5. *B. J. II.*, 11, 1.
- Ponti* rex Polemon, *A. J. XIX.*, 8, 1.
- Pontifex Maximus* Judæorum vocatur Ananabeches, *A. J. III.*, 7, 1. Pontificum numerus a primo usque ad ultimum, pontificatus brevis historia, *A. J. XX.*, 10; *cf. V.*, 11, 5; *X.*, 8, 6; *XV.*, 3, 1; *XX.*, 1, 3. *B. J. IV.*, 3, 6 sqq. Pontificum officia, *C. A. II.*, 23. Quibusnam diebus in templum ascendant, *B. J. V.*, 4, 7. Eorum ornatus describitur, *A. J. III.*, 7, 1 sqq. *B. J. V.*, 5, 7. Virginem uxorem ducere debent, *A. J. III.*, 12, 2. Dissidium inter pontifices et sacerdotes sub Neronis imperio, *A. J. XX.*, 9, 8.
- Poplas*, Archelai Herodis filii amicus, cum eo Romam proficiscitur, *B. J. II.*, 2, 1.
- Poppæa*, Neronis uxor, pro Judæis deprecatur apud maritum, *A. J. XX.*, 8, 11. Cleopatras Flori uxoris amica, 11, 1. Ejus in Flavium Josephum benevolentia, *V. J. 3.*
- Posidonius*, Judæos insectatur, *C. A. II.*, 7.
- Priscus*, centurio Roman., *B. J. VI.*, 2, 10.
- Prophetæ*, qui Moysi successerunt res sua ætate gestas literis mandarunt, *C. A. I.*, 8.
- Protagoras*, placitis suis de diis in periculum adductus, Athenis profugit, *C. A. II.*, 37.
- Psephina*, turris Hierosol., describitur, *B. J. V.*, 4, 3. *Cf. 2.*, 2, 4, 2 sq.
- Pseudalexander*, juvenis quidam Judæus, Sidone educatus, simulat se esse Alexandrum Herodis M. fil., quem hic interfici jussit; Judæis in Creta, Melo et Romæ imponit, ejus fraus ab Augusto detegitur; inter remiges ablegatur, *A. J. XVII.*, 12, 1 sq. *B. J. II.*, 7, 1 sq.
- Psothomphanecus*, ita Josephus Jacobi f. appellatus est a Pharaothe, *A. J. II.*, 6, 1.
- Ptolemæus I Lagis*, Hierosolyma capit multosque Judæos in Ægyptum transfert, *A. J. XII.*, 1, 1. *C. A. I.*, 22. Judæos Cyrenem et in alias Libyæ partes mittit, *C. A. II.*, 4. Demetrium Poliorceten prælio devincit, *C. A. I.*, 22.
- Ptolemæus II. Philadelphus*, rex Ægypti, Judæos a

- Ptolem.** Lagi in Ægyptum deportatos manumittit, *A. J.* XII, 2, 2 sqq. Demetrii Phalerei consilio legem Judaicam in linguam Græcam vertendam curare constituit, 2, 1; 2, 3. Ejus ad Eleazarum pontificem hac de re literæ, 2, 4. Splendida donaria mittit Hierosolyma, 2, 7—9. Septuaginta duos interpretes ab Eleazaro missos benigne excipit comiterque cum iis colloquitur, 2, 10 sqq. Interpretatione legis absoluta, interpretes laudibus donisque ornat, 2, 14. Cf. *C. A.* II, 4. *A. J.* I, pr. 3.
- Ptolemæus III, Evergetes**, rex Ægypti, totam Syriam occupat, *C. A.* II, 5. Quum Onias, pontifex maxim., tributa pro Judæis solvere recusasset, Josepho cuidam ea exigenda mandat eidemque vectigalia Phœniciæ et Syriæ addicit, *A. J.* XII, 4, 1 sqq.
- Ptolemæus IV, Philopator**, rex Ægypti, bellum gerit cum Antiocho M., *A. J.* XII, 3, 3; 4, 1.
- Ptolemæus V, Epiphanes**, rex Ægypti, Antiochum vincit, Cœlen Syriam et Judæam occupat, mox inde repellitur, *A. J.* XII, 3, 3. Antiochii filiam Cleopatram ducit, Cœlesyriam, Judæam, Samariam et Phœniciam pro dote accipit, 4, 1. Gratulatur ei de filii nativitate Hyrcanus, Josephi fil., 4, 7 sqq.
- Ptolemæus VI, Philometor**, rex Ægypti, Epiphanis fil. *A. J.* XII, 4, 11. Bello petitur ab Antiocho Epiphane qui Romanorum jussu in Syriam redit, 5, 2. Onias permittit in Ægypto templum exstruere ad similitudinem Hierosolymitani, XIII, 3, 2. Litem Judæarum et Samaritarum Alexandriæ dirimit, 3, 3. Alexandro Balæ filiam nuptum dat, 4, 1. Alexander per Ammonium ei insidias struit, 4, 6. Filiam Alexandro ereptam Demetrio Nicat. in matrimonium dat, 4, 7. Syriæ regnum ab Antiochensibus sibi oblatum Romanorum metu non accipit, *ibid.* Cum Demetrio Alexandrum vincit; in prælio vulneratus non multo post moritur, 4, 8. Cf. *C. A.* II, 5.
- Ptolemæus VII, Physcon**, rex Ægypti, Epiphanis fil. *A. J.* XII, 4, 11. Alexandrum Zebinam Syriæ constituit regem, XIII, 9, 3. Cleopatram sororem e regno ejicere conatur; Judæos crudelissime tractat, *C. A.* II, 5.
- Ptolemæus VIII, Lathyrus**, rex Ægypti, a matre regno deturbatus, *A. J.* XIII, 10, 2. Invita matre Antiocho Cyziceno contra Samaritas auxilium fert, *ibid.* A Ptolemaidensibus contra Alexandrum Jannæum arcessitur, 12, 2. Alexandrum fundit fugatque, 12, 2. Ejus in Judæos crudelitas, 12, 6. In urbe Ptolemaide a Cleopatra matre oppugnatur; repente in Ægyptum properat, regnum arripitur, 13, 1. Conatu excidit, 13, 2. Demetrium Eucærum Damasci constituit regem, 13, 4. Cf. *B. J.* I, 4, 1.
- Ptolemæus XII, Auletes**, rex Ægypti, ab Ægyptiis regno pellitur, a Gabinio restituitur, *A. J.* XIV, 6, 2. *B. J.* I, 8, 7.
- Ptolemæus Mennæi**, Chalcidis tyrannus, Damascum infestat, *A. J.* XIII, 15, 2; 16, 1. Ejus terram invadit Pompejus, XIV, 2, 2. Aristobuli liberos recipit; interfecto Philippione filio, ejus uxorem Alexandram in matrimonium ducit, 7, 4. *B. J.* I, 9, 2. Antigonum inducit ut Judææ regnum occupare molliatur, *A. J.* XIV, 12, 1.
- Ptolemæus**, Jamblichi Libani dynastæ f., cum patre Julio Cæsari in Ægypto bellum gerenti auxilium fert, *A. J.* XIV, 8, 1. *B. J.* I, 9, 3.
- Ptolemæus**, Simonis Judæarum principis gener, socerum interficit *A. J.* XIII, 7, 4. Uxorem quoque Simonis duosque filios occidit; ad Zenonem se recipit, 8, 1. Cf. *B. J.* I, 2, 3 sqq.
- Ptolemæus**, Dorymenis fil., a Syria contra Judam Maccab. missus funditur, *A. J.* XII, 7, 3.
- Ptolemæus**, Rhodius, Herodis M. amicus, *A. J.* XIV, 14, 3. *B. J.* I, 14, 3.
- Ptolemæus**, ab Herode Galilææ præfectus, a Galilæis interficitur, *A. J.* XIV, 15, 6. *B. J.* I, 16, 5.
- Ptolemæus**, regis Herodis procurator, *A. J.* XVI, 7, 2 et 3. *B. J.* I, 24, 2. Ab Alexandro apud Herodem accusatur, *A. J.* XVI, 8, 3. Post Herodis mortem, ejus testamentum in populi concione recitat, *A. J.* XVII, 8, 2. *B. J.* I, 33, 8. Cum Archelao Romam proficiscitur, *A. J.* XVII, 9, 3. *B. J.* II, 2, 1.
- Ptolemæus**, Nicolai Damasceni frater, Antipæ amicus, *A. J.* XVII, 9, 4. *B. J.* II, 2, 3.
- Ptolemæus**, Agrippæ jun. regis procurator, *B. J.* II, 21, 3. *V. J.* 26.
- Ptolemæis** (*Ace*, *A. J.* IX, 14, 2), urbs Phœniciæ, obsidetur ab Alexandro Jannæo qui metu Ptolemæi Lathyri obidionem solvit, *A. J.* XIV, 12, 2 sq. Capitur a Cleopatra Ægypti regina, 13, 1 sq. Pacorum Parthum, Antigono opem ferentem, Ptolemaidenses in urbem admittunt, *A. J.* XIV, 13, 3. *B. J.* I, 13, 1. Herodis M. in Ptolemaidenses liberalitas, *B. J.* I, 21, 11. — Urbis situs describitur, *B. J.* II, 10, 2. — Cf. *A. J.* XII, 8, 3; XIII, 2, 1; 4, 1; 4, 9; 6, 2. *B. J.* I, 5, 3; II, 18, 1.
- Pudens**, Romanus, a Jonatha Judæo in singulari certamine superatur, *B. J.* VI, 2, 10.
- Purificatio**, quomodo ex Moysis lege instituenda sit, *A. J.* III, 11.
- Putei bituminis**, vallis olim Palæstinæ a Sodomitibus habitata, in cujus loco exstitit lacus Asphaltites, *A. J.* I, 9.
- Puteoli** (*Dicæarchia*), urbs Italiæ, *A. J.* XVIII, 6, 4. *V. J.* 2. Cum Miseno oppido ponte jungitur a Caligula, *A. J.* XIX, 1, 1.
- Pygmalion**, Tyriorum rex, *C. A.* I, 18.
- Pyramides** tres non procul ab Hierosolymis ab Helena Adiabænorum regina constructæ, *A. J.* XX, 4, 3.
- Pythagoras**, Ægyptiorum discipulus, *C. A.* I, 2. In placitis suis de Dei natura Moysen sequitur, II, 16. Nihil scriptum reliquit; ejus de Judæis testimonium a Hermippo servatum est, I, 22. Multa Judæorum instituta in philosophiam suam transtulit, *ibid.*
- Pythium** templum ab Herode M. resectum, *A. J.* XVI, 5, 3. *B. J.* I, 21, 11.

Q.

Quadratus V. Ummidius.

Quintilia, Pompeii amica, ejus fortitudo, *A. J.* XIX, 1, 5.

Quirina, tribus Romæ, *A. J.* XIV, 8, 5.

Quirinus, vir consularis, censum agit in Syria et Judæa, *A. J.* XVII, 13, 5; XVIII, 1, 1; 2, 1. *B. J.* II, 8, 1.

R.

Raazarus, latronum dux, *A. J.* VIII, 7, 6.

Rabatha (*Rabath Ammon*, *Philadelphia*) Ammanitarum urbs a Judæis capitur, *A. J.* VII, 7, 5. Cf. VII, 6, 2; 6, 3; IV, 5, 3.

Rabazacus Thaumasius, pater Apamæ, *A. J.* XI, 3, 5.

C. Rabilius, consul; ejus pro Judæis edictum, *A. J.* XIV, 10, 20.

Rachaba, mulier Hierichuntina, Judæos in capienda Hierichunte adjuvat, *A. J.* V, 1, 2; 1, 7.

Rachela, Labani filia, puella formosissima, a Jacobo in matrimonium petitur, *A. J.* I, 19, 5. Jacobus eam in matrimonium accipit post servitum septem annorum, 19, 7. Rachela astute Ballam aucillam cum marito concubare facit, 19, 8. Cum marito clam a patre discedit, deorum simulacra secum auferens, 19, 9 sqq. Moritur, 21, 3.

Raelus, Davidis frater, *A. J. VI*, 8, 1.
Ræspia, Sibathi filia, Sauli concubina, *A. J. VII*, 1, 4.
Raspta, castellum Arab., *A. J. XVI*, 9, 3.
Ragaba, castellum Palæst., *A. J. XIII*, 15, 5.
Ragavus, Phaleci f., *A. J. I*, 6, 4.
Ragmus, Chusi f., *A. J. I*, 6, 2.
Ragmæi originem trahunt a Ragmo, *A. J. I*, 6, 2.
Raguelus, Esavi f., *A. J. II*, 1, 2.
Raguelus, Madianæ urbis sacerdos, Moysem adoptat eique Sapphoram filiam in matrimonium dat, *A. J. II*, 11, 2; cf. *III*, 4.
Ramatha, *V. Armatha et Aramatha*.
Ramatho, *V. Armatha*.
Ramesses, rex Egypti, *C. A. I*, 15; 26; 32.
Rampses, rex Egypti, *C. A. I*, 26.
Raphanæ, urbs Syriæ, *B. J. VII*, 1, 3; 5, 1.
Raphia, urbs Judææ maritima, ab Alexandro Jannæo capitur, *A. J. XIII*, 13, 3. *B. J. I*, 4, 2. A Gabinio instauratur, *A. J. XIV*, 5, 3. *B. J. I*, 8, 4. Cf. *B. J. IV*, 11, 5.
Raphidin, locus Arab., *A. J. III*, 1, 7.
Raphon, urbs Syriæ, *A. J. XII*, 8, 4.
Rapsaces, Assyriorum dux, Hierosolyma obsidet, *A. J. X*, 1, 1.
Ratholis, rex Egypti, *C. A. I*, 15.
Rathymus, Cambysi Persarum regi a commentariis, *A. J. XI*, 2, 1.
Rebecca, Bathueli filia, *A. J. I*, 6, 5. Ejus indoles, 15, 2.
Nubit Isaaco, 15, 3. Parit Esavum et Jacobum, 18, 1. Isaaci preces pro Esavo in Jacobum convertit, 18, 4.
Reblatha, urbs Syriæ, *A. J. X*, 8, 2; 8, 5.
Recemus, Madianitarum rex, *A. J. IV*, 7, 1.
Regmus, *Regmæi*, *V. Ragmus*, *Ragmæi*.
Regulus, *V. Memmius*, *Emilius*.
Renga, urbs Palæstinorum, *A. J. VI*, 14, 1.
Ressa, *V. Thressa*.
Rhegint, a Judæis Aschanaxi vocati, pro auctore habent Aschanaxem, Gomari filium, *A. J. I*, 6, 1.
Rhenus, fluv. German., *B. J. II*, 16, 4.
Rhinocorura sive *Rhinocolura*, urbs Judææ prope fines Egypti, *A. J. XIII*, 15, 4; *XIV*, 14, 2. *B. J. I*, 14, 2; *IV*, 11, 5.
Rhiphatæi (Paphlagonæ) originem trahunt a Rhiphate, *A. J. I*, 6, 1.
Rhiphates, Gomari f., Rhiphatæorum (Paphlagonum) principes, *A. J. I*, 6, 1.
Rhoa, rupes in deserto Arabiæ, *A. J. V*, 2, 12.
Rhodus, insula, bello Cassiano vexatur, *A. J. XIV*, 14, 3. *B. J. I*, 14, 3. Herodis M. in Rhodios liberalitas, *B. J. I*, 21, 11.
Robees, Madianitarum rex, *A. J. IV*, 7, 1.
Roboamus, Solomonis f., Abesalomi filiam ducit uxorem, *A. J. VII*, 8, 5. Patri succedit, *VIII*, 8, 1. Decem tribus ab eo desciscunt, duæ tantum, Judæ tribus et Benjaminica fidem præstant, 8, 2 sqq. Oppida condit munitque; sacerdotes et Levitæ a regno Israelis ad eum confugiunt, 10, 1. Flagitiis Deum irritat; bello petitur a Susaco, rege Egypti, 10, 2 sqq. Moritur post regnum septendecim annorum, 10, 4.
Roma, urbs Italiæ; templum Apollinis in ea exstruitur ab Augusto, *A. J. XVII*, 11, 1. *B. J. II*, 6, 1. Isidis templum evertitur a Tiberio, *A. J. XVIII*, 3, 4. Pacis templum a Vespasiano ædificatur, *B. J. VII*, 5, 7. Octaviæ porticus sive ambulacra, *B. J. VII*, 5, 4. Collis Palatinus omnium primus habitatus, *A. J. XIX*, 3, 2. Ludi Circenses, *A. J. XIX*, 1, 4. Ludi Palatini, *A. J. XIX*, 1, 3. Triumphi

descriptio quem Vespasianus et Titus Romæ agunt, *B. J. VII*, 5, 4 sqq.—Judæi qui Romæ habitant decipiuntur a Pseudalexandro, *A. J. XVIII*, 12. *B. J. II*, 7. A Tiberio Roma expelluntur, *A. J. XVIII*, 3, 5.—Romæ statua ab Herode M. in urbe Cæsarea erecta, *A. J. XV*, 9, 6. *B. J. I*, 21, 7.
Romani, eorum in rebus bellicis exercitationes, *B. J. III*, 5, 1. Castra metandi ratio, 5, 1 sqq. Exercitus ordo in itineribus, 5, 5. Consulto omnia in bello gerunt, 5, 6. Disciplina severissima, 5, 7; *V*, 11, 5.—Romani diu Græcis ignoti, *C. A. I*, 12. Antiochum Epiphanem jubent ex Egypto discedere, *A. J. XII*, 5, 2. Fœdus ineunt cum Juda Maccabæo, *A. J. XII*, 10, 6; cum Jonatha, *XIII*, 5, 8; tum Simone, *XIII*, 7, 3; cum Hyrcano, *XIII*, 9, 2; *XIV*, 8, 5. Romanorum pro Judæis decreta, *XIV*, 10, 2 sqq. Imperium Romanum extollitur, *B. J. II*, 16, 4. Ceterum cf. *Judæa*, *Hierosolyma*, *Pompejus*, *Gabinus*, *J. Cæsar*, *Antonius* et nomina imperatorum.
Romelius, pater Phaceæ regis, *A. J. IX*, 11, 1.
Rooboth, puteus Palæstin., *A. J. I*, 18, 2.
Ros, Benjaminis f., *A. J. II*, 7, 4.
Roxane, Herodis M. filia ex Phædra, *A. J. XVII*, 2, 3. *B. J.* 28, 4.
Rubelus, Jacobi f. ex Lia, *A. J. I*, 19, 8. Pro Josepho apud fratres intercedit, *II*, 3, 1 sqq. Ejus filii quatuor, *II*, 7; 4. Rubeli tribus quamnam Palæstinæ partem sortita sit, *IV*, 7, 3.
Rubrius Gallus Sarmatas vincit, *B. J. VII*, 4, 3.
Rubrum mare, *A. J. I*, 1, 3; 12, 4; *II*, 15, 3; 16, 4.
Rufus, Judæorum dux Romanos adjuvat in Judæis seditiosis coercendis, *A. J. XVII*, 10, 3; 10, 9. *B. J. II*, 3, 4; 5, 2.
Rufus (Annius), Judææ procurator, *A. J. XVIII*, 2, 2.
Rufus, miles Roman., *B. J. VII*, 6, 4.
Ruma, Nachoræ concubina, *A. J. I*, 6, 5.
Ruma, vicus Galil., *B. J. III*, 7, 21.
Rutha, mulier Moabitica, Malloni Elimelech filio nubit; post mortem mariti cum Naami socro in Judæam migrat, *A. J. V*, 9, 1. Boazo nubit eique parit Obedem qui Davidis avus est, 9, 2 sqq.
Rydda, urbs Arabiæ, *A. J. XIV*, 1, 4.

S.

Saab, vicus Galil., *B. J. III*, 7, 21.
Saba, urbs Æthiopiæ, *A. J. II*, 10, 2. A Cambyse Meroe appellata est, *ibid*.
Sabacathas (Sabactes), Chusi f., Sabacathenorum princeps, *A. J. I*, 6, 2.
Sabacatheni, a Sabacatha, Chusi f., nomen habent. *A. J. I*, 6, 2.
Sabæi, nomen habent a Saba, Chusi filio, *A. J. I*, 6, 2.
Sabæus, Bachoriæ f., seditionem movet contra Davidem, *A. J. VII*, 11, 6. Abelmachææ obsidione premitur a Joabo; urbis incolæ caput ejus abscissum Joabo tradunt, *II*, 7 sqq.
Sabas, Chusi f., Sabæis nomen dedit, *A. J. I*, 6, 2.
Sabas, Regmi f., Sabæorum princeps, *A. J. I*, 6, 2.
Sabathanes, Sui f., *A. J. I*, 15.
Sabathas, Chusi f., Sabathenis (Astabaris) nomen dedit, *A. J. I*, 6, 2.
Sabatheni (Græcis Astabari dicti), nomen habent a Sabatha, *A. J. I*, 6, 2.
Sabathes, Davidis actarius, *A. J. VII*, 11, 8.
Sabatina, tribus Romæ, *A. J. XIV*, 10, 13; 10, 19.
Sabbæus, Samarita, *A. J. XIII*, 3, 4.
Sabbaticus, fluv. Syriæ, unde nomen habeat, *B. J. VII*, 5, 1.

- Sabbatum**, septimus hebdomadis dies, quomodo celebrandum sit, *A. J. I, 1, 1; III, 10, 1. Sabbato* Judæis non licet arma capere, aut de pace tractare aut iter facere, *A. J. XIII, 8, 4. B. J. IV, 2, 5; I, 7, 3. V. J. 32.* Apionis de vocis origine sententia, *C. A. II, 2.*
- Sabbion**, Alexandræ consilium in Ægyptum fugiendi Herodi prodit, *A. J. XV, 3, 2.*
- Sabecus**, Syrorum dux, *A. J. VII, 6, 3.*
- Sabeus**, Juctæ f., *A. J. I, 6, 4.*
- Sabinus**, Augusti in Syria procurator, Hierosolyma se confert ad Herodis pecunias custodiendas, obnitente Varo, *A. J. XVII, 9, 3. B. J. II, 2, 2.* Judæis se reddit odiosum; in Hierosolymorum arce obsidetur; Varum in auxilium vocat, *A. J. 10, 1 sqq. B. J. 3, 1 sqq.* Non audens in Vari conspectum venire clam urbe aufugit, *A. J. 10, 10. B. J. 5, 2.*
- Sabinus**, tribunus militum, unus e Caligulæ interfectoriis, *A. J. XIX, 1, 7 sqq. 1, 14.* Patriam in libertatem restituere vult, *4, 4.* Sibi ipsi manus infert, *4, 6.*
- Sabinus**, Vespasiani frater, a Vitellio deficiens Capitolium occupat; mox superatur et interficitur, *B. J. IV, 11, 4.*
- Sabinus**, Caii Cæsaris satellitum dux, *A. J. XIX, 1, 15.*
- Sabinus**, Syrus, vir fortissimus, *B. J. VI, 1, 6.*
- Sabuchades**, eunuchus, *A. J. XI, 6, 11.*
- Sacæ**, populus Asiæ, *A. J. XVIII, 4, 4.* Parthiam populantur, *A. J. XX, 4, 2.*
- Saccharum** (hyoscyamus) planta describitur, *A. J. III, 7, 6.*
- Sacerdotes Judæorum**, eorum reditus a Moyse constituti, *A. J. IV, 4, 4. cf. III, 9, 4.* Sacerdotum tribus quatuor, *C. A. II, 8.* Familiæ sacerdotales viginti quatuor sub regno Davidis, *A. J. VII, 14, 7.* Sacerdotum officia, *A. J. VII, 14, 7; C. A. II, 8; 13.* Ornatus, *B. J. V, 5, 7. A. J. III, 7, 1 sqq.* Quid de eorum connubio sancitum sit, *A. J. III, 12. C. A. I, 7.* Dissidium inter sacerdotes et pontifices, *A. J. XX, 8, 8; 9, 2.*
- Sacrificia**, singulis diebus festis instituenda describuntur, *A. J. III, 9 sq. Cf. C. A. II, 23.*
- Sacrosanctum**, templi Hierosolym. describitur, *B. J. V, 5, 4 sqq.*
- Sadducei**, Judæorum secta, contendunt, fatum omnino non esse, sed omnia a nostro pendere arbitrio; animam interire cum corpore. Negant esse quidquam præter legem servandum. Hanc sectam pauci sequuntur, sed dignitate primi, *A. J. XIII, 5, 9; 10, 6.* XVIII, 1, 4. *B. J. II, 8, 14.* Cum Pharissæis graves habent contentiones, *A. J. XIII, 10, 6.* Præ ceteris Judæis in judiciis immites, *A. J. XX, 9, 1.*
- Sadducus**, Pharissæus cum Juda Galilæo Judæos contra Romanos concitat, *A. J. XVIII, 1, 1.*
- Sadocus**, pontifex maximus sub regno Davidis, *A. J. VII, 2, 2; 5, 4; 9, 2; 9, 7; 11, 1; 11, 4; VIII, 1, 4; cf. X, 8, 6.*
- Sadraces**, Samaritarum dux, *A. J. XI, 4, 9.*
- Saira** urbs Palæst. ab Esavo Dasia (Villosa) appellata, *A. J. I, 20, 3; cf. II, 1, 4.*
- Saites**, nomus, in Ægypto, *C. A. I, 14.*
- Salampsio**, Herodis M. ex Mariamne filia, Phasaelo Phasaeli Herodis M. fratris filio nubit, *A. J. XVIII, 5, 4. Cf. XVI, 7, 4.* Ejus liberi, XVIII, 5, 4.
- Salamon**, V. Solomon.
- Salas**, Arphaxadis f., *A. J. I, 6, 4.*
- Salas**, Judæ f., *A. J. II, 7, 4.*
- Salathielus**, pater Zorobabeli, *A. J. XI, 3, 10.*
- Salatis**, rex Ægypti, *C. A. I, 14.*
- Salephus**, Juctæ f., *A. J. I, 6, 4.*
- Sallis**, oppidum Idumææ, *B. J. III, 2, 2.*
- Sallumus**, Judæus nobilis, maritus Oldæ vatis, *A. J. X, 4, 2.*
- Sallumus**, pontifex maximus, *A. J. X, 8, 6.*
- Salmana**, Medianitarum dux, *A. J. V, 6, 5.*
- Salmanasares**, Assyriorum rex, Israelitis tributum imperat, *A. J. IX, 13, 1.* Samariam expugnat, Oseam regem captivum abducit, Israelitarum regnum exstinguit, *14, 1.* Syriam et Phœniciam invadit, *IX, 14, 2.*
- Salome**, Herodis M. soror, Josephi uxor, maritum suum adulterii apud fratrem accusat, *A. J. XV, 3, 9. Cf. XIV, 7, 3. B. J. I, 8, 9.* Post Josephi necem ab Herode in matrimonium collocatur Costobaro Idumæo, *7, 9.* Costobaro repudium mittit eumque accusat quod rebus novis studeat, *7, 10.* Apud Herodem calumniatur ejus filios Aristobulum et Alexandrum, *A. J. XVI, 1, 2; 3, 2.* Berenice filiam, Aristobuli uxorem, eo perducit, ut secreta mariti sibi prodant, *7, 3.* Calumnias in regem confinxisse dicitur, *7, 5.* Syllæi amore capitur, ab eoque mox petitur in matrimonium; sed Herodes nuptias non permittit ob religionum diversitatem, *7, 6.* Aristobulum Herodi odiosum reddit, *10, 5.* In concilio Beryti habito Alexandrum et Aristobulum capitis condemnat, *B. J. 27, 29.* Alexæ ab Herode nuptum datur, *A. J. XVII, 1, 1. B. J. I, 28, 6.* Uxoris Pheroræ aliarumque mulierum cum ea conversantium consilia Herodi aperit, *A. J. 2, 4. B. J. 29, 1.* Antipater ei insidias struit, *A. J. 5, 7. A. J. 32, 6.* Salome ejusque conjux Alexæ ab Herode jubentur Judæorum primores in hippodromo inclusos occidere; mandatum crudelissimum non exsequuntur, *V. J. XVII, 6, 5; 8, 2. B. J. I, 33, 6; 33, 8.* Herodes testamento ei donat Jamniam, Azotum Phasaelidem urbes magnamque pecuniæ vim, *A. J. 8, 1.* Romam proficiscitur ad Archelaum apud Augustum accusandum, *A. J. XVII, 9, 3. B. J. II, 2, 2.* Augustus ei regiam Ascaloniam tribuit; quantus fuerit ejus reditus annuus, *A. J. 11, 5. B. J. 6, 3.* Moritur; Julię Jamniam Phasaelidem et Archelaidem relinquit, *A. J. XVIII, 2, 2. B. J. II, 9, 1.*
- Salome**, Herodis filia ex Herodiade, Philippi tetrarchæ uxor, *A. J. XVIII, 5, 4.* Post Philippi mortem Aristobulo nubit, *ibid.*
- Salome**, Herodis M. filia ex Elpide, *A. J. XVII, 2, 3. B. J. I, 28, 4.*
- Salome**, V. Alexandra.
- Samacho**, Abennigeri Spasinæ Castri regis fil., Izatæ Adiabænorum regis uxor, *A. J. XX, 2, 1.*
- Samæa**, urbs Palæstinæ, *B. J. I, 2, 6.* Dicitur Samega, *A. J. VIII, 9, 1.*
- Samæas**, vates, *A. J. VIII, 10, 3.*
- Samalus**, Davidis frater, *A. J. VI, 8, 1.*
- Samaræus**, Chanaani filius, *A. J. I, 6, 2.*
- Samaria**, regio Palæstinæ, describitur, *B. J. III, 3, 4.* Post Israelis regni excidium, Chuthæi et Chutha, Persiæ provincia, in Samariam a Salmanasare transferuntur, *A. J. IX, 14, 3.* Samaritæ sive Chuthæi, Judæis infesti templi Hierosolymitani extructionem impedire student, *XI, 4, 3 sqq.* Alexandrum Magnum libenter excipiunt; *8, 9.* Templum in monte Garizin exstruunt Hierosolymit. simile, *ibid.* Ptolemæus Epiphanes Samariam dotis nomine accipit ab Antiocho Magno, *XII, 4, 1.* Judæos multis modis vexant Samaritæ, *ibid.* Mores Græcorum amplexi, templum in monte Garizin Jovi Hellenio consecrant, *5, 5.* Samaria post mortem Herodis cum Judæa et Idumæa ad Archelai ethnarchiam pertinet; Augustus quartam vectigalium partem Samariæ condonat, *A. J. XVII, 11, 4. B. J. II, 6, 3.* Archelao regno dejecto Samaria Syriæ provinciæ adjicitur, *A. J. 13, 5. B. J. 8, 1.* Samaritæ seditionem movent contra Pontium Pilatum;

- a Pilato funduntur, *A. J. XVIII*, 4, 1. Pilatum apud Vitiellum Syriæ præfectum accusant, 4, 2. Lis inter Samaritanos et Galilæos quibus Judæi auxiliantur, *A. J. XX*, 6. *B. J. II*, 12, 5 sq. Belli Judaici tempore Samaritanæ qui in montem Garizin confluerant cæduntur a Romanis, *B. J. III*, 7, 32. Samaritanæ, prout Judæorum res secundæ aut adversæ sunt, profitentur aut negant se esse Judæos, *A. J. XI*, 8, 6. — Samaritanæ qui Alexandriam incolunt litem habent cum Judæis ejusdem urbis sub Ptolemæo Philometore, *A. J. XIII*, 8, 4.
- Samaria**, urbs Palæst., quæ a Judæis vocatur Semareon, ab Amarino, Israelitarum rege condita est, *A. J. VIII*, 12, 5. Ab Adado oppugnatur, 14, 1; iterum sub Joramo, *IX*, 4, 4. Ab Hyrcano funditus deleta, *XIII*, 10, 3. Judæis a Pompeio erepta, *A. J. XIV*, 4, 4. A Gabinio instaurata, *A. J. XIV*, 5, 3. *B. J. I*, 8, 4. Herodi M. datur ab Octaviano, *A. J. XV*, 7, 3. Ab Herode M. splendide exædificata et munita appellatur Sebaste, *A. J. XV*, 8, 5. *B. J. I*, 21, 1.
- Samaronus**, Isacharis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Samas**, Davidis frater, *A. J. VII*, 8, 3.
- Samabab**, præfectus Samaritanæ sub regno Darii, *A. J. XI*, 4, 8.
- Sameas**, Phariseus, Pollionis discipulus, *A. J. XV*, 1, 1. Ejus oratio contra Herodem, *A. J. XIV*, 9, 4. Herodes, postquam regnum suscepit, eum magno in honore habet, *A. J. XV*, 1, 1. Herodi iuramentum fidei dare recusat, *A. J. XV*, 10, 4.
- Samega**, urbs Palæstinæ, *A. J. VIII*, 9, 1. Cf. *Samæa*.
- Samos**, insula, *A. J. XVI*, 2, 2. Herodis M. in Samios liberalitas, *B. J. I*, 21, 11.
- Samosata**, metropolis Commagenæ, *B. J. VII*, 7, 1. Obsidetur et capitur a Marco Antonio, *A. J. XIV*, 5, 8 sq. *B. J. I*, 16, 7.
- Sampho**, vicus Samaritanæ munitissimus, ab Arabibus Quinct. Varo auxilio missis diripitur et concrematur, *A. J. XVII*, 10, 9. *B. J. II*, 5, 1.
- Sampsigeramus**, Emesorum rex; ejus filia, Jotape Aristobulo Herodis M. nepoti nubit, *A. J. XVIII*, 5, 4. Ad Agrippam M. venit, *XIX*, 8, 1.
- Samson**, Manochæ f., unde nomen habeat, *A. J. V*, 8, 4. Virginem Palæstinam in matrimonium petit; leonem strangulat, 5. Inter epulas nuptiales ænigma proponit; uxorem deserit, quod prodidit ænigmatis solutionem, 6. Palæstinorum segetes incendit, 7. Etam habitat; Palæstinis vinctus traditur, sed asini maxilla arrepta multos eorum cædit, ceteros in fugam convertit, 8. Deus ei sitiienti fontem emittit e petra, 9. Portas Gazæ urbis evellit, 10. A moribus patriis discedit; Dalila, Samsonis concubina, hostibus prodit, ejus robur in cæsarie situm esse; Samson, cæsarie abscissa oculisque effossis in carcerem conjicitur, 11. Robore recuperato domum Palæstinis repletam subvertit, sed et ipse ruinæ involvitur, 12. Imperium tenuit annos viginti, *ibid.*
- Samuelus**, Alcanæ Levitæ filius ex Anna; a matre divino ministerio consecratur, antequam natus est, *A. J. V*, 10, 2. Quid nomen significet, 3. Duodecimo anno prophetæ partes agit; Deus eum alloquitur, Judæos a Palæstinis oppressos adhortatur, ut libertatem armis vindicent, *VI*, 2, 1. Palæstinos fundit et regionem quam Judæis eripuerant, recuperat, 2, 2 sqq. Bis quotannis jus dicit in urbibus, 3, 1. Annis defectus reipublicæ administrandæ curam filius tradit, Joelo et Abiæ, qui nequissimos se gerunt, 2. Judæi regem ab eo petunt; concione convocata regii dominatus mala iis exponit, 3, 3 sqq. Saulum quem Deus regem constituit, hospitio excipit et sacro oleo inungit, 4, 1 sqq. Sortitione facta, Saulo regnum obtingit, 4, 4 sqq. Quæ eventura sint populo recitat, 4, 6. Saulo iratus, Davidem inungit, 7, 1 sqq; 8. Moritur, 13, 5. Cf. *VI*, 14, 2.
- Sanaballetes**, natione Chutæus, Samaritanæ satrapa sub Dario III, filiam Manassæ Judæo in matrimonium dat, *A. J. XI*, 7, 2. Manassæ divortium molienti promittit pontificatum, 8, 2. Ad Alexandrum M. deficit; templum ædificat in monte Garizin ejusque pontificem constituit Manassen, 8, 4. Ejus exercitus cum Alexandro in Ægyptum proficiscitur, 8, 9.
- Sanagarus**, Anathi f., breve tempus principatum tenet apud Judæos, *A. J. V*, 4, 3.
- Sanctum Sanctorum** templi Hierosol. describitur, *B. J. V*, 5, 5. Cf. *A. J. III*, 6, 4.
- Sapha**, locus Judææ non procul ab Hierosol., *A. J. XI*, 8, 5.
- Saphan**, scriba Josiæ regis, *A. J. X*, 4, 1.
- Saphata**, vallis Judææ, *A. J. VIII*, 12, 2.
- Saphates**, Galilææ præfectus sub Solomone, *A. J. VIII*, 2, 3.
- Saphatias**, Davidis f., *A. J. VII*, 1, 4.
- Saphatus**, pater Elisæi, *A. J. VIII*, 13, 7.
- Saphonta**, Gadis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Sapphara**, V. *Sepphara*.
- Sappinas** (*Sappinius*), Herodis M. amicus, *A. J. XIV*, 4, 3. *B. J. I*, 14, 3. Cf. *A. J. XVI*, 8, 3.
- Sara**, Aseri f., *A. J. II*, 7, 4.
- Sara**, urbs Judææ, *A. J. VI*, 12, 4.
- Sarabazanes**, Persa, *A. J. XI*, 4, 4.
- Saradus**, Zabulonis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Saraim**, urbs Judææ, *A. J. VIII*, 10, 1.
- Saramalla** (*Samaralla*), Syrus locupletissimus, *A. J. XIV*, 13, 5. *B. J. I*, 13, 5. Ab Herode M. ad Phraatem mittitur legatus, *A. J. XV*, 2, 3.
- Sarasa**, urbs Palæst., *A. J. V*, 8, 12.
- Sarasarus**, Senacheribi Assyriorum regis fil., ob patris cædem in exilium pellitur, *A. J. X*, 1, 5.
- Sardes**, urbs Lydiæ; L. Antonii et Norbani Flacci ad Sardanios rescripta de Judæorum iuribus servandis, *A. J. XIV*, 10, 17; *XVI*, 6, 6. Sardaniorum de Judæis decretum, *XIV*, 10, 23.
- Sareas**, pontifex maximus, a Nabuchodonosoro occisus, *A. J. X*, 8, 5.
- Sareas**, dux Judæorum qui post Hierosolymorum excidium in Judæa relictus sunt, *A. J. X*, 9, 2.
- Sarephtha**, urbs Phœniciæ, *A. J. VIII*, 13, 2.
- Sariphæus**, Judææ legum interpretis pater, *A. J. XVII*, 6, 2. *B. J. III*, 3.
- Sarmatæ**, Scytharum gens, irruptionem faciunt in Mesiam; a Rubrio Gallo repelluntur, *B. J. VII*, 4, 3.
- Sarra**, Aranæ filia, Abrami uxor, *A. J. I*, 6, 5. Pharaotes rex Ægypti ejus amore capitur, *I*, 8, 1; cf. *B. J. V*, 9, 4. Sarra Isaacum parit; Abramo persuadet ut Agaram cum Ismaelo domo expellat, 12, 2 sqq. Moritur; sepelitur Chebrone, 14.
- Sarula**, Davidis soror, *A. J. VI*, 13, 9.
- Saturninus**, Syriæ præfectus pro Herode agit cum Syllæo, *A. J. XVI*, 9, 1. In concilio Beryti habito moderatam fert sententiam de Alexandro, Herodis filio, conjurationis in patrem accusato, *A. J. II*, 3. *B. J. I*, 27, 2. Antipater eum sibi conciliare studet, *A. J. XVII*, 1, 1. *B. J. I*, 28, 1. Zamari Judæo Babylonio Valatham, locum in Syria situm ad habitandum dat, *A. J. 2*, 1. Ejus successor Quinctilius Varus, *A. J. 5*, 2.
- Saturninus**, Tiberii amicus, maritus Fulviæ, *A. J. XVIII*, 3, 5.
- Saturninus** (*Cn. Sentius*), post Caligulæ interitum senatui suadet ut antiquam reipublicæ formam restituat, *A. J. XIX*, 2, 2.

Saulus, Symeonis f., *A. J. II*, 7, 4.

Saulus, Cisi filius, patris asinas quærens venit ad Samuelum, cui Deus aperit illum se Judæorum regem constituisse, *A. J. VI*, 4, 1. Samuelus sacro oleo eum perfundit et prædicit, quæ ei in patriam redeunti eventura sint, 2. Sorte ei regnum obtingit, 5. A multis contemptus, *ibid.* Victis Ammanitis magnam assequitur gloriam; nova inauguratione regnum ei confirmatur, 5, 2 sqq. Palæstinis aliasque gentes finitimas subigit, 6. Amalecitas ad internecionem cædit, parcit tamen Agago eorum regi, qua re Deum offendit, 7. Palæstinos iterum fundit, Goliatho a Davide interfecto, 9. Davidi invidet ob res præclare gestas eique insidias struit, 10 et 11. Abimelechum, qui Davidem receperat, totamque ejus stirpem occidi jubet, 12, 5. Frustra Davidem persequitur; Davides bis ei parcit, 13, 4 sqq. A Palæstinis bello laceratus antequam pugnam ineat, ventrioloquam de ejus exitu consultat, 14, 2 sqq. In prælio cum Palæstinis commisso egregie pugnat; Judæis in fugam versis, filiisque suis cæsis, ne vivus in hostium potestatem veniat, Amalecitam jubet sibi mortem afferre, 14, 7. Sauli filiorumque ejus corpora a Palæstinis crucibus affiguntur: Jabisseni vero ea auferunt et sepeliunt, *A. J. VI*, 14, 8.

Saulus, Agrippæ regis cognatus, *A. J. XX*, 9, 4. A Hierosolymitis legatus mittitur ad Agrippam, *B. J. II*, 17, 4. Ad Cesium transit a quo ad Neronem legatus mittitur, 20, 1.

Saulus, Judæus Scythopolitanus, cum tota sua familia a Simone filio interimitur, *B. J. II*, 18, 4.

Scala Tyriorum (Κάλαξ Τυρίων), mons Phœnicie non procul a Ptolemaide, *A. J. XIII*, 5, 4. *B. J. II*, 10, 2.

Scaurus, a Pompeio in Syriam mittitur; inde in Judæam profectus Aristobulo opitulatur contra Hyrcanum, *A. J. XIV*, 2, 3. *B. J. I*, 6, 3. Pompejus ei Cœlesyriam tradit administrandam, *A. J. 4*, 5. *B. J. 7*, 7. Expeditionem facit in Arabiam, *A. J. 5*, 1. *B. J. 8*, 1.

Scenæ, locus Palæst., *A. J. I*, 21, 1.

Scenopegia, (ἡ τοπρὴ τῶν σκηνῶν), festum Judæorum; ejus origo, quando et quomodo celebrandum sit, *A. J. III*, 10, 5. Leges in hoc festo recitandæ sunt, *IV*, 8, 12. Splendide celebratur in templi inauguratione, *VIII*, 4, 5.

Scipio, Alexandrum Aristoboli fil. jussu Pompeii occidit, *A. J. XIV*, 7, 4. *B. J. I*, 9, 2.

Scopas, Ptolemæi Epiphanis dux Judæam et Cœlesyriam occupat; mox ab Antiocho M. victus recedit, *A. J. XII*, 3, 3.

Scopus, locus Judææ prope Hierosolyma, *B. J. II*, 19, 4; 19, 7; *V*, 2, 3.

Scythæ (*Magogæ*,) originem trahunt a Magoge, Japhethæ f., *A. J. I*, 6, 1. Anacharsin occiderunt quod Græcorum mores amplexus erat, *C. A. II*, 37. Parthos bello petunt, *A. J. XVIII*, 4, 4. Cf. *Sarmatæ*, *Alani*.

Scythopolis, urbs Palæstinæ, in confinio Galilææ a meridie sita, *B. J. III*, 3, 1. Viginti etadiis a Tiberiade distat, *V. J. 65*. Maxima urbs Decapoleos, *B. J. III*, 9, 7. Ad Cœlesyriam pertinere dicitur, *A. J. XIII*, 13, 2. — Olim Bethsana vocabatur, *A. J. V*, 1, 22; *VI*, 14, 3; *XII*, 8, 5. — Ab Epicrate Judæis proditur, *XIII*, 10, 3. Judæis a Pompejo eripitur, *XIV*, 4, 4. A Gabinio instauratur, *A. J. XIV*, 5, 3. *B. J. I*, 8, 4. Initio belli Jud. Judæi qui urbem incolunt a Syris cæduntur, *B. J. II*; 18, 3 sq. *V. J. 6*. — Cf. *B. J. I*, 2, 7; *IV*, 1, 8. *A. J. XII*, 4, 5; *XIII*, 15, 4; *XIV*, 3, 4. *V. J. 65*.

Sebaste, urbs Palæst., olim Samaria dicta, exædificatur et munitur ab Herode M. *A. J. XV*, 8, 5. *B. J. I*, 21, 1. Post Herodis mortem in Archelai ethnarchæ ditione est; Archelao regno dejecto cum tota Samaria Syriæ adjicitur,

A. J. XVII, 11, 4; 13, 5. *B. J. II*, 6, 3; 8, 1. Sebasteni ob mortem Agrippæ M. immodice exsultant, quare Claudius iis offensus est, *A. J. XIX*, 9, 1 sq. — Initio belli Jud. Sebaste a Judæis flammis vastatur, *B. J. II*, 18, 1. — Cf. *Samaria*.

Sebastenorum turma in Romanorum exercitu, *A. J. XIX*, 9, 1 sq. *XX*, 6, 1. *B. J. II*, 12, 5.

Sebaste, insula prope Ciliciam, prius Eleusa dicta, *A. J. XVI*, 4, 6. *B. J. I*, 23, 4.

Sebastus, Cæsareæ urbis portus, in honorem Augusti ita vocatus, *A. J. XVII*, 5, 1. *B. J. I*, 31, 3.

Sebee, urbs Galaaditidis, *A. J. V*, 7, 12.

Sebonitis (*Essebonitis*) regio Palæst., a Judæis vastatur, *B. J. II*, 18, 1.

Secella, *Secela*. *V. Sicella*.

Sedecias, vates, *A. J. VIII*, 15, 4.

Sedezias, Joachimi patruus a Nabuchodonosoro Judæorum rex constituitur, *A. J. X*, 7, 1. A Babylonis ad Ægyptios deficit, 7, 3. Captis Hierosolymis, oculis privatus et catenis victus a Nabuchod. Babylonem abducitur, 8, 1 sqq. Usque ad mortem in carcere conclusus tenetur, 8, 7. Cf. *B. J. V*, 9, 4.

Sedrachæ, cf. *Ananias*.

Sejanus, militum prætorianorum præfectus, conjurationis in Tiberium convictus occiditur, *A. J. XVIII*, 6, 6.

Selamin, vicus Galil., *B. J. II*, 20, 6. *V. J. 37*.

Selene, etiam Cleopatra vocata, Syriæ regina, a Tigra rege Armeniæ bello laceratur, *A. J. XIII*, 16, 4.

Seleucia, urbs Syriæ, *A. J. XIII*, 7, 1.

Seleucia, urbs Babylonis, a Seleuco Nicator condita. Judæi Babylonii in eam commigrant, sed a Græcis et Syris magna ex parte cæduntur, *A. J. XVIII*, 9, 8.

Seleucia, urbs Gaulanitidis superioris, ad Semechonitidem lacum sita, *B. J. IV*, 1, 1. Ab Alexandro Jannæo capitur, *A. J. XIII*, 15, 3. A Flavio Josepho munitur, *B. J. II*, 20, 6. *V. J. 37*. Initio belli Jud. incolæ ab Agrippa et Romanis steterunt, *B. J. IV*, 1, 1.

Seleucus I Nicator, rex Syriæ, Babylone potitur, *A. J. XII*, 1, 1. Judæos in Syriæ urbibus habitantes civitate donat, *A. J. XII*, 3, 1. *C. A. II*, 4. Antiochiam et Seleuciam condit, *C. A. II*, 4. *A. J. XVIII*, 9, 8.

Seleucus IV, Philopator, rex Syriæ Antiochi M. f., *A. J. XII*, 1, 10. Judæis pecuniam largitur in sacrificiorum usum, *M. 4*. (In textu legitur *Nicanor* pro *Philopator*). Moritur, *A. J. XII*, 1, 11.

Seleucus VI, Epiphanes, Antiochi Grypi, Syriæ regis f., patri in regno succedit, *A. J. XIII*, 13, 4. Ab Antiocho Pio Syria expellitur, a Mopsuensis crematur, *ibid.*

Sella, Samechi uxor, *A. J. I*, 2, 2.

Sellimus, Nephthalis f., *A. J. II*, 7, 4.

Sellumus, Israelitarum rex, regnat triginta dies, *A. J. IX*, 11, 1.

Semaron mons, in Palæst., *A. J. VIII*, 11, 2.

Semareon, urbs Samariæ Græcis Samaria vocata, *A. J. VIII*, 12, 5. Cf. *Samaria*.

Semarus vendit Amarino montem quem hic exstructa Samaria (*Semareone*) occupat, *A. J. VIII*, 12, 5.

Semas, Noei f., *A. J. I*, 4, 1. Quasdam terras ejus filii occupaverint, *A. J. I*, 6, 4.

Semechonitis (*Samachonitis*) locus in Galil.; ejus situs et ambitus, *B. J. IV*, 1, 1. Jordanes eum secatur, *B. J. III*, 10, 7.

Semegarus, Babyloniorum dux, *A. J. X*, 8, 2.

Semet, Germæ f., maledicit Davidi, *A. J. VII*, 9, 4. Davides ei ignoscit, 11, 2. Interficitur jussu Solomonis, *VIII*, 1, 5.

Semeis, præfectus tribus Benjam. sub Solomone, *A. J. VIII*, 2, 3.

Semellus, scriba Cambysis Persarum regis, A. J. XI, 2, 1.
C. Sempronius, senator Roman., A. J. XIII, 9, 2.
Senabares, Sodomitarum, rex, A. J. I, 9.
Senacharibus, Assyriorum rex, expeditionem facit contra Judæos et Ægyptios; Hierosolyma et Pelusium obsidet, A. J. X, 1, 1 sqq. Re infecta in regnum suum redit, filiorum insidiis perit, 1, 4 sq. Quænam Herodotus et Berosus de eo tradant, 1, 4.
Sennaar, campus Babylonie, A. J. I, 4, 1; 4, 3.
Sennabris, locus Galil., B. J. III, 9, 7.
Seph, castellum Galil., B. J. II, 20, 6.
Sepphoris (*Sapphara*, *Semphora*, *Samphora*) urbs Galil.; ejus situs describitur, V. 65. In ea synedrium instituitur a Gabinio, A. J. XIV, 5, 3. B. J. I, 8, 5. Ab Herode capitur, A. J. XIV, 15, 4. B. J. I, 16, 2. Ab Arabibus Quinct. Varo auxilio missis incenditur ejusque incolæ venduntur, A. J. XVII, 10, 9. B. J. II, 5, 1. A Philippo munitur et amplificatur ita ut princeps Galilæe urbs sit, A. J. XVIII, 2, 1. Denuo munitur ab incolis, B. J. II, 20, 6. Sepphoritæ initio belli Jud. propter fidem erga Romanos servatam a Galilæis vexantur; Flav. Josephus eos tuetur, V. J. 8. Josepho insidias struunt, 22. A Joanne Levi frustra stimulantur ut ipsi se addicant, 25. Cestium Gallum, Syriæ præf., invitant ut ipsorum urbem in fidem recipiat; quod quum Josephus audisset, eam expugnat et diripit, V. J. 67. Sepphoritæ milites Romanos a Cestio missos in urbem recipiunt; Josephus eam iterum oppugnat, sed frustra, 71. Cf. B. J. II, 18, 11. Vespasianum libenter excipiunt, B. J. III, 2, 4; 4, 1.
Septuaginta duo Judæi ad Ptolemæum Philad. ab Eleazaro mittuntur ut Legem Jud. Græce reddant, A. J. XII, 2, 5 et 6. A. Ptolem. benigne excipiuntur, 2, 11. Eorum vivendi ratio, 2, 12. Legis interpretatio diebus septuaginta duobus absolvitur, 2, 12. Donis cumulati dimittuntur, 2, 14.
Serebæus, Judæorum dux, A. J. XI, 3, 10.
Sergia, tribus Romæ, A. J. XIV, 10, 10.
Seron, Antiochi Epiph. dux, a Juda Maccab vincitur, A. J. XII, 7, 1.
Serritæ, Palæstinis finitimi, A. J. VI, 13, 10.
Sertorius, miles Roman. callidissimus, B. J. VI, 3, 2.
Serugus, Ragavi f., A. J. I, 6, 4.
Servi testes esse nequeunt apud Judæos, A. J. IV, 8, 15.
P. Servilius Galba, proconsul; ejus rescriptum ad Milesios, A. J. XIV, 10, 21.
Servilius, Gabinii in Syria legatus, A. J. XIV, 6, 1. B. J. I, 8, 6.
Sesostris, rex Ægypti; multa de eo narrantur fabulosa, C. A. II, 11.
Sethon (etiam Ægyptus vocatus), rex Ægypti, C. A. I, 26. Hermæum (Danaum) fratrem Ægypto expellit, *ibid.*
Sethosis, rex Ægypti, expeditionem facit contra Assyrios et Medos, C. A. I, 15.
Sethus, Adami f., virtute præclarus; ejus filii pii et sapientes, observationes astronomicas duabus columnis inscribunt, A. J. I, 2, 3.
Sextus Cæsar, J. Cæsaris cognatus, Syriæ procurator, A. J. XIV, 9, 2. B. J. I, 10, 5. Eo intercedente Herodes, ab Hyrcano in iudicium vocatus, absolvitur, A. J. 9, 4. B. J. 10, 7. A Basso Cæcilio interficitur, A. J. 11, 1. B. J. 10, 10.
Sidas, Sauli libertus, A. J. VII, 5, 5; 9, 3.
Sicarti, latrones a sica qua utuntur appellati, in Judæa

grassantur, A. J. XX, 8, 10. B. J. II, 13, 3. A Festo funduntur, *ibid.* Ab Albino debellantur, sed mox resumpta fiducia totam Judæam infestant, A. J. 9, 2 sq. Masadam castellum occupant; inde in regionem vicinam excursus faciunt, B. J. IV, 7, 2. Qui Masadam tenent se invicem interficiunt ne in Romanorum potestatem veniant, B. J. VII, 7 et 9. Reliqui, ex Judæa pulsi, in Ægypto Judæos ad defectionem adducere frustra conantur, B. J. VIII, 10, 1. Eorum unus, Jonathas Judæos Cyrenenses ad seditionem stimulat, 11, 1. Sicariorum perversitas, 8, 1.
Sicella (*Secella*, *Secela*), vicus in Palæstinorum terra, ab Ancho Davidi tribuitur, A. J. VI, 13, 10. Ab Amalecitis vastatur, 14, 5. Cf. VI, 14, 6; VII, 1, 1; 1, 2.
Sichemes, Emmosi Sicimitarum regis f., Dinam Jacobi filiam stuprat; a Symeone et Levi trucidatur cum eoque tota regis familia, A. J. I, 21, 1.
Sicho, Moabitidis et Amoritidis rex a Moyse prælio devinctur, A. J. IV, 5.
Sicima (*Sicimum*, *Neapolis*), urbs Samarie sub monte Garizin sita, A. J. V, 7, 2. Ab indigenis Mabortha vocatur, B. J. IV, 8, 1. Urbs sacra, homicidarum asylum, A. J. V, 1, 24. Regiam in ea exstruxit Hieroboamus, VIII, 8, 4. Alexandri Magni temporibus Samarie caput, XI, 8, 6. Sicimitæ a Symeone et Levi Jacobi filiis propter Dinæ stuprum interimuntur, A. J. I, 21, 1. Cæduntur ab Abimelecho tyranno, V, 7, 4. Saulus cum Amalecitis bellum gerens parcit Sicimitis, VI, 7, 3. Sicimitæ Sidonios se esse profitentur, XII, 5, 5. Cf. A. J. I, 21, 1; IV, 8, 44; V, 1, 19; XII, 5, 5; XIII, 9, 1. B. J. I, 4, 4.
Sichus, nummus apud Judæos, A. J. III, 8, 2.
Sidon, urbs Phœniciæ, a Sidonio condita, A. J. I, 6, 2. A Tyrils deficit, IX, 14, 2. Sidonii jussu Cyri et postea Darii Judæis ligna cedrina mittunt ad templum Hierosol. instaurandum, XI, 4, 1; 4, 6. Sidon capitur ab Alexandro M., XI, 8, 3. J. Cæsaris pro Judæis rescriptum ad Sidonios, XIV, 10, 2; cf. 10, 6. M. Antonius Sidoniis imperat ut Judæis restituant quæ iis eripuerint, XIV, 12, 6. Sidonii Pacorum Parthum in urbem admittunt, XIV, 13, 3. B. J. I, 13, 1. Lis inter Sidonios et Damascenos, A. J. XVIII, 6, 3. Herodis M. in Sidonios liberalitas, B. J. I, 21, 11. Sidonii parcent Judæis in ipsorum urbe habitantibus initio belli Jud., B. J. II, 18, 5.
Sidontus, Chanaani f., Sidonem urbem condidit, A. J. I, 6, 2.
Sidontus, (*Sigo*) vicus Galil. munitur a Flav. Josepho, B. J. II, 20, 6. V. J. 37.
Silanus, Syriæ præfectus, A. J. XVIII, 2, 4.
Silas, Agrippæ M. amicus, A. J. XVIII, 6, 7. Agrippæ in adversis socius, A. J. XIX, 7, 1. Agrippam sibi alienat, *ibid.* Ab Aristone interficitur jussu Herodis et Helciæ, 8, 3.
Silas Babylonius, vir fortissimus, B. J. II, 19, 2. 9. In prælio cadit, B. J. III, 2, 1 sqq.
Silas, præfectus Tiberiadis, V. J. 17.
Silas Judæus, Lysiadis tyrannus, A. J. XIV, 3, 2.
Silbonitis (*Silbonitis*, *Sebonitis*) regio Palæstinæ, B. J. III, 3, 2. (B. J. II, 18, 1, P)
Silo, Romanorum dux, a Ventidio in Judæa relictus, pecunia corrumpitur ab Antigono, A. J. XIV, 14, 6. B. J. I, 15, 2. Perfidiose agit in Herodem, A. J. 15, 3. B. J. 15, 6. Ex Judæa discedit auxilium laturus Ventidio contra Parthos, A. J. 15, 5. B. J. 16, 4.
Silo, urbs Samarie, tabernaculum ibi positum erat ante templum exstructum, A. J. V, 1, 19; 2, 9. Cf. V, 10, 2; 11, 3; VIII, 7, 7; 11, 1.
Siloa (*Siloam*), fons Hierosol., B. J. II, 16, 2. V, 4, 1; 4, 2; 6, 1; 12, 2.

- Silva Libani*, nomen domus in qua Solomon thesauros suos asservabat, *A. J.* VIII, 7, 2.
- Simon Justus*, pontifex maximus, *A. J.* XII, 2, 4.
- Simon*, Simonis Justi nepos, pontifex maximus, *A. J.* XII, 4, 10.
- Simon, Matthæ vocatus*, Mattathias fil., *A. J.* XII, 6, 1. Prudentia præcellens, 6, 3. Judæos in Galilæa defendit, 8, 2. Jonathæ patris adjutor in bello cum Syris, XIII, 1. Ab Antiocho Euth. omnis regionis a Scala Tyriorum usque ad Ægyptum constituitur præfectus, 5, 4. Jonath. mortuo, Judæorum dux et pontifex, 6, 3; 6, 6. Judæorum immunitatem impetrat; Hierosolymorum arcem diruit; ethnarcha appellatur, 6, 6. Cum Antiocho Sot. amicitiam jungit, 7, 2. Mox vero ab Antiocho bello petitus, ejus ducem Cendebeum prælio devincit, 7, 3. Societatem init cum Romanis, *ibid.* A genero suo Ptolemæo interficitur, 7, 4. Cf. *B. J.* I, 2, sq.
- Simon*, Dosithei f., ab Hyrcano Romam mittitur legatus, *A. J.* XIII, 9, 2.
- Simon*, Boethi f., pontifex fit; ejus filiam Herodes M. uxorem ducit, *A. J.* XV, 9, 3. Pontificatu privatur, *A. J.* XVII, 4, 2.
- Simon*, Herodis M. servus, post domini mortem regnum affectat; a Grato interficitur, *A. J.* XVII, 10, 5. *B. J.* II, 4, 2.
- Simon*, Essæus, Archelao ethnarchæ somnium interpretatur, *A. J.* XVII, 13, 3. *B. J.* II, 7, 3.
- Simon*, Camithi fil., pontifex, *A. J.* XVIII, 2, 2.
- Simon Cantheras*, pontifex creatur ab Agrippa, *A. J.* XIX, 6, 2. Pontificatus ei abrogatur, 6, 4. Cf. XX, 1, 3.
- Simon* quidam Hierosolymitanus Agrippam M. apud populum calumniatur, *A. J.* XIX, 7, 5.
- Simon*, Judæ Galilæi f., cruci suffigitur, *A. J.* XX, 5, 2.
- Simon*, Judæus Cyprius, magus, *A. J.* XX, 7, 2.
- Simon*, Gioræ f., in prælio apud Bethoron commissio fortitudine eminet, *B. J.* II, 19, 2. In Acrobatenæ rapinas facit; inde pulsus Masadam occupat, deinde Idumæam populatur; magnam improborum manum cogit, *B. J.* II, 21, 2. IV, 9, 3 sq. Cum zelotis pugnam committit, 9, 5. Idumæam a Jacobo ipsi proditam occupat et vastat, 9, 5 sqq. Zelotæ ejus uxorem rapiunt quam mox reddere coguntur, 9, 8. Iterum Idumæam depopulatur, 9, 10. In Hierosol. urbem a populo recipitur, 9, 11. Acris pugna inter Simonem qui superiorem urbem in potestate habet, et Joannem, zelotarum ducem, qui templum tenet, 9, 12; V, 1, 3. Quot sectatores habuerit, 6, 1. Fortiter rem gerit contra Romanos, 6, 3. Societatem init cum Joanne contra Romanos, 6, 4. Aggeres a Romanis ad Joannis monumentum erectos destruit, 11, 5, sqq. Matthiam pontificem multosque viros nobiles interficit, 13, 1. Judam ejusque socios proditionem molientes supplicio afficit, 13, 2. Templo a Romanis expugnato, ipse et Joannes colloquium habent cum Tito; ejus fidei se committere recusant, 6, 2 sqq. Urbem superiorem male defendit, 8, 1 sqq. Urbe a Romanis expugnata, cum amicis et lapidibus nonnullis in cavernam se demittit, viam subterraneam ad fugam patefacturus, VII, 2, 1. A Romanis captus triumpho servatur, *ibid.* Simonis supplicium, 5, 6. Ejus indoles, 8, 1.
- Simon*, Ananiæ f., *B. J.* II, 17, 4.
- Simon*, Sauli f., Judæus Scythopolitanus crudelissime in familiam suam æievit, *B. J.* II, 18, 4.
- Simeon*, Gamalielis f., populum contra zelotas excitat, *B. J.* IV, 3, 9. Cum Joanne Levi contra Flav. Josephum machinatur, *V. J.* 3, 8 sq. Ejus ingenium, *ibid.*
- Simon*, Cathlæ f., Idumæorum dux qui zelotis auxilio veniunt, *B. J.* IV, 4, 2. Ejus ad Jesu orationem responsio, 4, 4. Hierosolymis a Simonis Gior. partibus stat, *B. J.* V, 6, 1. Fortiter se gerit contra Romanos, *B. J.* VI, 2, 6.
- Simon*, Ezronis f., Eleazari socius, *B. J.* V, 1, 2.
- Simon*, Ari f., zelotarum dux, *B. J.* V, 6, 1. Fortiter pugnat contra Romanos, VI, 1, 8; 2, 6.
- Simon*, Josiæ f., Judæus fortitudine excellens, *B. J.* VI, 2, 6.
- Simon Psellus*, Flavii Josephi atavus, *V. J.* 1.
- Simon*, Gabarenorum princeps, *V. J.* 25.
- Simon*, Josephi Flavii satelles, *V. J.* 28.
- Simon*, Levi f., Gischalensis, *V. J.* 38.
- Simon*, Jonathæ f., a Simonis et Anani factione contra Josephum, Galilææ præf. missus, multas ei struit insidias, *V. J.* 39 sqq. A Josepho capitur, 63 sq. Cf. *B. J.* II, 21, 7.
- Simonias*, vicus Galil., *V. J.* 24.
- Simonides*, Flavii Josephi f., *V. J.* 76.
- Sina*, mons Arabiæ (Sineus mons), describitur, *A. J.* II, 12, 1; III, 5, 1. Deum in eo habitare credebatur; Moyses in eo colloquium habet eum Deo, *ibid.* Cf. III, 2, 5.
- Sincæus*, Chanaani, f., *A. J.* I, 6, 2.
- Sinope*, urbs Ponti, *A. J.* XVI, 2, 2.
- Siphar*, Ammanitidis dynasta, *A. J.* VII, 9, 8.
- Siris* (Sirias?) regio, in qua Sethi filii monumentum posuerunt, *A. J.* I, 2, 3.
- Sisa*, Davidis scriba, *A. J.* VII, 5, 4.
- Sisares*, Chananæorum dux, a Jala occiditur, *A. J.* V, 5, 4.
- Sisenna*, Gabinii in Syria legatus, *A. J.* XIV, 6, 1. *B. J.* I, 8, 6.
- Sisines*, Syriæ et Phœniciæ præf. sub regno Darii, *A. J.* XI, 4, 4.
- Sitenna*, puteus Palæst., *A. J.* I, 18, 2.
- Soa*, Ægypti rex cum Israelitis contra Assyrios societatem init, *A. J.* IX, 14, 1.
- Soarus*, Symeonis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Soba*, locus in Damascenorum terra, *A. J.* I, 10, 1.
- Sobacchis* Chettæus, vir fortissimus, *A. J.* VII, 12, 2.
- Sobnæus* ab Ezecia rege ad Assyrios legatus mittitur, *A. J.* X, 1, 2.
- Socho*, vicus Judææ, *A. J.* VIII, 10, 1; VI, 9, 1.
- Socrates* philosophus, sapientia præcellens, *C. A.* II, 12. Cur capitis damnatus sit, II, 37.
- Sodoma*, urbs Palæst., a Deo funditus deleta, *A. J.* I, 11; cf. 8, 3. — *Sodomitica* regio ad lacum Asphaltiten tota exusta est; olim beata fuit et multis oppidis distincta, *B. J.* IV, 8, 4.
- Sodomitarum* quinque civitates olim florentissimæ; ab Assyriis subactæ tributum pendunt; in summam morum pravitatem delapsæ a Deo evertuntur, *A. J.* I, 9; I, 11.
- Soemus* Ituræus; Herodes M. ad Octavianum proficiscens ei custodiam Mariannæ uxoris suæ credit cum secreto quodam mandato, *A. J.* XV, 6, 5. Soemus ad Herodis mandatum enuntiandum adducitur, 7, 1. Commerci cum Mariannæ habiti accusatus ab Herode interficitur, 7, 4.
- Soemus*, Arabs, a Syllæo interficitur, *A. J.* XVII, 3, 2. *B. J.* I, 29, 3.
- Soemus*, rex Emesæ et Libani tetrarcha, *A. J.* XX, 8, 4. *V. J.* 11. Romanis auxilium fert contra Judæos seditiosos, *B. J.* II, 18, 9; III, 4, 2; VII, 7, 1.
- Sogane*, urbs Gaulanitidis superioris, *B. J.* IV, 1, 1. V Josepho munitur, *V. J.* 37, cf. 10. *B. J.* II, 20, 6.

- Sogane*, vicus Galil. viginti stadiis a Gabaris distans, V. J. 51.
- Solomon* Davidis ex Beersabe filius, A. J. VII, 3, 3; 7, 4. Adonia regnum affectante, a patre rex declaratur oleoque inungitur, 15, 5 sqq. Davides verba ad eum facit de templo extruendo, 15, 9. Davides moriens ei praecepta dat, 16, 1. Post patris mortem, ad regnum firmandum, Adoniam, Joabum et Semei interim iubet, VIII, 1, 2 sqq. Pharaothae, Aegyptiorum regis, filiam ducit uxorem; a Deo ipsi copiam dante quidquid velit poscendi, sapientiam petit, 2, 1. Litem duarum meretricium dirimit, 2, 2. Regni administrationem ordinat, 2, 3. Ejus divitiae, 2, 4. Insignis ejus sapientia; quoniam scripta reliquerit, 2, 5. Ejus literae ad Hiramum, Tyriorum regem datae, 2, 6. Ligna caedenda curat reliquamque materiam congerit ad templum Dei extruendum, 2, 9. Templum aedificat, quod septennio absolvitur, 3. Arcam in templum transferendam curat, 4, 1. Regiam aedificat, 5, 1 sqq. Hiram pro iis quae ad templi regiaeque extructionem contulerat, frumentum mittit decemque urbes Galilaeae offert, 5, 3. Enigmata a Hiramo missa solvit, *ibid.* cf. C. A. I, 17. Hierosolyma munit multasque urbes condit, 6, 1. Chananais, qui in monte Libano habitant, tributum imperat, 6, 3. Classem aedificat, quam in Indiam mittit, 6, 4. Aegypti reginam ad se venientem laute excipit, 6, 5 sqq. Magnam auri vim possidet, 7, 1 sqq. Munera exquisita ei mittuntur a multis regibus, 7, 3. A patriis moribus ac institutis sub vitae finem desciscit, mulieres alienigenas in matrimonium ducens earumque deos coleas, quam ob rem Deus ei poenas minatur, 7, 5. Hieroboamus seditionem contra eum movet, 7, 8. Solomon moritur post regnum octoginta annorum, *ibid.*
- Solon* Atheniensium legislator, C. A. II, 15.
- Solyma*. V. *Hierosolyma*.
- Solymi* montes in Palaestina, C. A. I, 22.
- Solymus* Josephi Tobiae frater, A. J. XII, 4, 6.
- Somron* (? Gomorra), B. J. IV, 8, 2.
- Sophaces*, pop. Africae, nomen habent a Sophone Didori filio, A. J. I, 15.
- Sopharus*, Eliphazae f., A. J. II, 1, 2.
- Sophas*, Ragueli f., a zelotis necatur, B. J. IV, 3, 4.
- Sophene*, regio Armeniae, A. J. VII, 5, 1; VIII, 7, 6.
- Sophira*, regio Indiae; postea *terra Aurea* dicta, A. J. VIII, 6, 4.
- Sophon*, Dictori f., Sophacum princeps, A. J. I, 15.
- Sophonias*, pontifex maximus, a Nabuchodonosoro occiditur, A. J. X, 8, 5.
- Sosibius*, Tarentinus, Ptolemæi Philad. satellitum praefectus, A. J. XII, 2, 2.
- Sosipater*, Philippi f., Jud.; ab Hyrcano ad Romanos mittitur legatus, A. J. XIV, 10, 22.
- Sostus* ab Antonio Syriae praeficitur, A. J. XIV, 15, 9. B. J. I, 17, 2. Cum Herode Hierosolyma expugnat et Antigonus vincit ducit ad Antonium, A. J. 16, 1 sqq., B. J. 18, 1 sqq.; V, 9, 4; VI, 10.
- Spartani* neque agros colunt neque artes exercent; omne studium in corpore firmando ponunt, C. A. I, 31. Cum Jonatha Maccabeo societatem ineunt, A. J. XIII, 5, 8.
- Spasinæ Charax*, urbs Susianae, A. J. I, 6, 4; XX, 2, 1; 2, 3.
- Spinarum vallis*, prope Hierosolyma sita, B. J. V, 2, 1.
- Stellatina*, Romae tribus, A. J. XIV, 10, 10.
- Stephanus*, Claudii Caesaris servus, A. J. XX, 5, 4. B. J. II, 12, 2.
- Stæcheus*, Agrippæ M. libertus, A. J. XVIII, 6, 7.
- Stoici philosophi* in placitis suis de Dei natura cum Moyse consentiunt, C. A. II, 16.
- Stola pontificalis* primum in templo asservabatur, Hyrcanus vero pontifex, hujus nominis primus, in arce, quae postea Antonia appellata est, eam deposuit, A. J. XVIII, 4, 3. In arce deinde remansit, usque dum Tiberius, rogatu Vitellii, eam sacerdotibus in templo custodiendam permetteret, A. J. XV, 11, 4. XVIII, 4, 3. Post mortem Agrippæ regis in arce reposita est: sed Claudius, precibus Agrippæ junioris obsecutus, Judæis denuo veniam dedit in templo eam asservandi, A. J. XX, 1, 1 sqq. Tribus festis solemnibus et jejuniis die pontifex maximus eam induere solebat, A. J. XVIII, 4, 3.
- Strabo Cappadox* laudatur de Judæis Aegyptiis, A. J. XIII, 10, 4. De Aristobulo rege, 11, 3. De Ptolemæi Lathyri in Judæos crudelitate, 12, 6. De vite aurea ab Aristobulo Pompejo dono data, XIV, 3, 1. De rebus a Pompejo gestis, A. J. XIV, 4, 3. De Gabinii expeditionibus contra Judæos, 6, 4. De pecunia a Cleopatra et Judæis in insula Co deposita, 7, 2. Judæos per totum terrarum orbem dispersos esse dicit, *ibid.* De Hyrcani et Antipatri expeditione in Aegyptum, 8, 3. De Antigono Aristobuli regis filio, XV, 1, 2. De templo Hierosol. ab Antiocho Epiph. spoliato, C. A. II, 7.
- Stratonis turris*, urbs Samariae, quae ab Herode M. Caesarea appellata est, A. J. XV, 8, 5. Ejus tyrannus Zoilus, XIII, 12, 2; 12, 4. Judæis a Pompejo eripitur, XIV, 4, 4. Herodi M. datur ab Augusto, XV, 7, 3. Cf. XIII, 11, 2. B. J. I, 3, 4 sqq.
- Strato*, Beræae Syriae urbis tyrannus, A. J. XIII, 14, 3.
- Strato*, Theodoti f., ab Hyrcano ad Romanos legatus mittitur, A. J. XIV, 10, 22.
- Stratonice*, Demetrii Macedoniae regis uxor, marito derelicto in Syriam se confert; rebus novis ibi studens perit, C. A. I, 22.
- Struthia*, piscina Hierosol., B. J. V, 11, 4.
- Suba* Ammanitis opem fert contra Judæos, A. J. VII, 6, 1.
- Sudeas*, Phidæae f., pontifex maximus, A. J. X, 8, 6.
- Suna*, urbs Palaest., A. J. VI, 14, 2.
- Sumis*, Gadis f., A. J. II, 7, 4.
- Suris*, secundum Alexandrum Polyhistorum Abrami filius, qui Assyriae nomen dederit, A. J. I, 15.
- Sures*, Medianitarum rex, A. J. IV, 6, 10; 7, 1.
- Susa*, Davidis scriba, A. J. VII, 4, 8.
- Susa*, Persiae metropolis, A. J. X, 11, 7; XI, 6, 1; 6, 2; 6, 7.
- Susæus*, rex Aegypti Roboamum Judæae regem bello accessit, Hierosolyma capit templumque spoliatur, A. J. VIII, 10, 3; cf. VII, 5, 3.
- Susus*, Abrami f., A. J. I, 15.
- Sycaminus*, oppidum Phoniciae, A. J. XIII, 12, 3.
- Sychemes*. V. *Sichemes*.
- Syene*, urbs Aegypti, B. J. IV, 10, 5.
- Sylla*, Agrippæ jun. dux, contra Flav. Josephum Galilaeae praefectum mittitur, quem vincit, A. J. 71 sqq.
- Syllæus* Arabs, Obodæ regis procurator, Salomen ipsius amore captam, in matrimonium petit; Herodes, Salomæ frater, nuptias non permittit ob religionum diversitatem, A. J. XVI, 7, 6. B. J. I, 24, 6. Latrones Trachone expulsos in Arabiam recipit, Herodi eos tradere recusat, A. J. 9, 1. Herodem apud Augustum accusat, 9, 3. Ipse a Nicolao, Herodis legato, in crimen vocatur et ab Augusto capitis damnatur, 9, 8 sq. Statuitur, ut supplicio afficiatur, postquam aes alienum solverit damnumque, quod dederit, restituerit, *ibid.* Nihil eorum, quae Augustus

imperavit, facit; novorum etiam criminum ab Areta et Antipatro apud Augustum accusatur, *A. J.* XVII, 3, 2. *B. J.* I, 29, 3.

Symeon, Jacobi f. ex Lia, *A. J.* I, 19, 8. Cum Levi fratre Dinam sororem a Sicheme stupratam ulciscitur, 21, 1. A Josepho obses in Aegypto retinetur, II, 6, 4. Ejus filii sex, II, 7, 4. Symeonis tribui quanam Palaestinae pars obtigerit, V, 1, 22.

Symoborus, Sodomitarum rex, *A. J.* I, 9, 1.

Synedria quinque a Gabinio in Judaea instituta, *A. J.* XIV, 5, 4. *B. J.* I, 8, 5.

Syria, *Syri*. *Syri* sive Aramæi originem trahunt ab Aramæo, Arani filio, *A. J.* I, 6, 4. *Syri* sub regno Adadi contra Israelitis expeditionem faciunt, sed profligantur, *A. J.* VIII, 14, 1 sqq. Ab Israelitis postea bello lacesiti vincunt, 15, 5. Denuo Israelitis arma inferunt, Samaritiam obsident; a Deo in fugam conjiciuntur, IX, 4, 4 sq. Azaelus, occiso Adado regnum occupat, 4, 6. Adadus et Azaelus Josephi adhuc temporibus tamquam dii a Syris colebantur, *ibid.* Aramatha Syris eripitur a Joramo, 6, 1. Azaelus Palaestinae partem Transjordanianam in suam potestatem redigit, 8, 1. Joaso multas magnasque urbes eripit; Judæam invadit, 8, 4 sq. Adadus Azæali successor amittit quæ hic in Palaestina occupaverat, 8, 7. *Syri* debellantur ab Hieroboamo II, 10, 1. Sub regno Arsacis Judæis bellum inferunt, 12, 1. A Theglaphalassare Assyriorum rege subiguntur, 12, 3. Syria occupatur a Nechaone Aegyptiorum rege; mox vero Aegyptii Babylonis cedunt, X, 6, 1. Cf. *C. A. I.*, 19. Alexander Syriam invadit, *A. J.* XI, 8, 3. Regnum ad Seleucidam transit; Seleucus Nicator XII, 1, 1; 3, 1. Antiochus Deus, 3, 2. Antiochus M., 3, 3; 3, 4; 4, 1. Seleucus Philopator, XII, 4, 10. Antiochus Epiphanes, 4, 11. Antiochus Eupator Philippum regnum occupare molientem devincit, 9, 7. Demetrius, Seleuci fil.; Antiochum Eupat. occidit et ipse regnum suscipit, 10, 1. Demetrius ab Alexandro Bala regno dejicitur, XIII, 2. Demetrius Nicator, Demetrii f., ab Antiochenis rex declaratus, Alexandrum fundit fugatque, 4, 8. Demetrius Nicator in Antiochenis odium incurrit, superatur a Diodoto, qui Antiocho Entheos puero, Alexandri Balæ filio, diademam imponit, 5, 3. Antiochus Entheus mox occiditur a Diodoto, ad quem regnum transit, 7, 1. Superato Diodoto regnum suscipit Antiochus Soter, Demetrii Nicator. frater, 7, 2. Post hujus mortem Demetrius Nicator regnum recuperat, 8, 4. Militibus in visum regnum denuo perdit, Alexander Zebina a Ptolemæo Physcone Syriæ rex constituitur, 9, 3. Alexander Zebina ab Antiocho Grypo devictus occumbit, 9, 3. Antiochus Grypus et Antiochus Cyzicenus, fratres ex matre de regno inter se certant, 10, 1. Antiochus Grypus ab Heracleone interficitur, Antiochus Cyzicenus a Seleuco Epiphane vincitur et occiditur, 13, 4. Inter Antiochi Grypi et Antiochi Cyziceni posteros diu de regno disceptatur, *ibid.* Tigranes, Armeniæ rex, Syriam invadit, 16, 4. Romani Syriam in suam potestatem redigunt, XIV, 2, 3. A Parthis infestatur, quos Cassius repellere studet, 7, 3. Similitates inter Syros et Judæos initio belli Judaici, *B. J.* II, 18. — *Syri* qui Thermodontem et Parthenium fluvios accolunt, circumcisionem a Colchis acceperunt; *Syri* qui in Palaestina habitant (Judæi) ab Aegyptiis eam didicerunt, auctore Herodoto, *C. A. I.*, 22.

Syrius, rex Mesopotamiæ, *A. J.* VII, 6, 1.

Syrtes Africae, *B. J.* II, 16, 4.

T.

Tabæus, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.

Tabernaculum, a Moysæ exstructum describitur, *A. J.*

III, 6 sqq. Deus in eo habitare dignatur, 8, 5.

Tabernaculorum festum. V. *Scenopegia*.

Tanais, fluv. Scythiæ, *B. J.* VII, 7, 4.

Tangana, præfectus Samariæ sub regno Darii, *A. J.* XI, 4, 8.

Tanis, urbs Aegypti, *B. J.* IV, 11, 5.

Tarentum, urbs Italiæ, *A. J.* XVII, 5, 1.

Tarichææ (*Taricheæ*), urbs Galiliæ, triginta stadiis e Tiberiade distans, V. J. 32. Urbis situs describitur, *B. J.* III, 10, 1. A Cassio expugnatur, *A. J.* XIV, 7, 3. A Nerone Agrippæ jun. tribuitur, XX, 8, 4. Munitur a Josepho, Galiliæ præfecto, *B. J.* II, 20, 6. Tarichæatæ seditionem movent contra Josephum, V. J. 27 sqq. *B. J.* II, 21, 3 sqq. Ad Agrippam regem transire molientes ad obsequium rediguntur a Josepho, V. J. 32 sqq. A Romanis funduntur, *B. J.* III, 10, 3. Dissensio inter indigenas et advenas, 10, 4. Urbs capitur a Tito, 10, 5. Seditiosorum alii occiduntur, alii ad Neronem mittuntur, alii venduntur, 10, 10.

Tarsus, metropolis Ciliciæ, *A. J.* I, 6, 1; cf. IX, 10, 2. *B. J.* VII, 7, 3.

Taurus, mons Asiæ, *A. J.* XI, 8, 3. *B. J.* II, 16, 4.

Tavaus, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.

Teliathon, urbs Arabiæ in Moabiturum finibus, *A. J.* XIII, 5, 4.

Templum Hierosolymitanum a Solomone exstructum describitur, *A. J.* VIII, 3; cf. *C. A. I.*, 17; II, 2. Quid Moyses de eo præscripserit, *A. J.* IV, 8, 5. Diruitur a Nabuchodonosoro, *A. J.* X, 8, 5. *C. A. I.*, 19; 21. Novi templi fundamenta jaciuntur sub Cyro, *A. J.* XI, 2, 1. Absolvitur sub Dario, *A. J.* XI, 4, 7. *C. A. I.*, 21. Pompejus templum expugnat ejusque penetrale ingreditur, *A. J.* XIV, 4, 4. *B. J.* I, 7, 6. Templum sumtuosissime instauratur ab Herode M., *A. J.* XV, 11, 1 sqq. Hujus templi accurata descriptio, *B. J.* V, 5; cf. *C. A. I.*, 8 sq.; 1, 22. Porticus igne delentur, *A. J.* XVII, 10, 2. Populus ab Agrippa jun. petit, ut porticum orientalem instauraret, *A. J.* XX, 9, 7. Templum irritum conatu oppugnatur a Cestio, Syriæ præfecto, *B. J.* II, 19, 5. Zelotæ a populo victi in templum confugiunt, *B. J.* IV, 3, 11 sq. Zelotarum factionum altera duce Eleazaro templi septum, altera duce Joanne porticus tenet, V, 1, 2. Eleazari factio a Joanne opprimitur, 3, 1. Templum spoliatur a Joanne, 13, 6. Romani, capta Antonia templum aggrediuntur, VI, 2, 6 sqq. Porticus exteriores partim a Judæis partim a Romanis incenduntur, 2, 9. Muro septi interioris frustra arietibus pulsato, ejus partis ignis admoveatur, quo mox etiam porticus interiores corripuntur, 4, 1 sq. Tito imperatore invito, sacrosanctum a milite quodam Rom. incenditur, 4, 3 sqq. Templum incensum est secundo anno regni Vespasiani eodem mense eodemque mensis die quo prius a Babylonis deletum erat, 4, 8. Templum funditus evertitur, VII, 1, 1.

Templum in monte Garizin prope Sicima urbem exstructum Alexandri M. temporibus, *A. J.* XI, 8, 4. Postea Jovi Hellenio consecratur, *A. J.* XII, 5, 5. Ab Hyrcano deletur, XIII, 8, 4.

Templum Heliopolitanum ad Hierosolomym. similitudinem ab Onia exstructum describitur, *B. J.* VII, 9, 2 sq. Clauditur sub regno Vespasiani, 9, 4. Cf. *A. J.* XIII, 3.

Tephthæus, Galilæus vir fortissimus, *B. J.* V, 11, 5.

Terentina, Romæ tribus, *A. J.* XIV, 10, 10; 10, 13; 10, 19.

Terentius Rufus exercitus post expugnata Hierosol. a Tito in Judæa relictus dux, *B. J.* VII, 2, 1.

- Tero*, miles, Alexandrum et Aristobulum, Herodis filios, capite damnatos Caesareae publice defendit, *A. J.* XVI, 11, 4. *B. J.* I, 27, 4. A Tryphone accusatus lapidatur, *A. J.* 11, 6. *B. J.* 27, 6.
- Tethmosis*, rex Aegypti, *C. A.* I, 26.
- Thabneus*, v. *Thamnæus*.
- Thadatus*, Assyriorum dux, *A. J.* I, 9.
- Thadamora*, urbs Syriae a Solomone condita, Graecis Palmyra dicta, *A. J.* VIII, 6, 1.
- Thaenus*, rex Amathæ, cum Davide foedus init, *A. J.* VII, 5, 4.
- Thales*, unde hauserit suam doctrinam, *C. A.* I, 2.
- Thallus*, Tiberii libertus, *A. J.* XVIII, 6, 4.
- Thamara*, Davidis filia, *A. J.* VII, 3, 3. Ab Amnone stupratur, 8, 1.
- Thamara*, Abesalomi filia, Roboami uxor, *A. J.* VII, 10, 3.
- Thamna*, urbs Judææ, olim in Palæstinorum ditione, *A. J.* V, 1, 29; 8, 5. Caput toparchiæ, *B. J.* III, 3, 5. Incolæ in servitutem rediguntur a Cassio, *A. J.* XIV, 11, 12. *B. J.* I, 11, 2. Toparchiæ Thamniticæ initio belli Jud. præficitur Joannes Esæus, II, 20, 4. Occupatur a Vespasiano, *B. J.* IV, 8, 1.
- Thamnæus*, post mortem Elani, ab Israelitarum parte rex creator, sed mox interimitur, *A. J.* VIII, 12, 5.
- Thamnata*, urbs Judææ, a Bacheide munitur, *A. J.* XIII, 1, 3.
- Thannus* cum Banaotha fratre Jebosthum, Judæorum regem, interficit; a Davide morte mulctatur, *A. J.* VII, 2, 1.
- Thaphine*, Aderi Idumæi uxor, *A. J.* VIII, 7, 6.
- Thapsa*, urbs Palæst., a Manæmo expugnatur, *A. J.* IX, 11, 1.
- Tharabasa*, urbs Arabiæ, *A. J.* XIV, 1, 4.
- Tharata*, Assyriorum dux, *A. J.* X, 1, 1.
- Tharbis*, regis Aethiopiæ filia, nubit Moysi, *A. J.* II, 10; 2.
- Tharrus*, Nachoræ f., Abrami pater, ex Chaldæa in Mesopotamiam migrat, *A. J.* I, 6, 5.
- Tharsa*, urbs Palæst., *A. J.* VIII, 12, 3; IX, 11, 1.
- Tharsices*, rex Aethiopiæ, *A. J.* X, 1, 4.
- Tharsus*, ita olim Cilicia appellabatur, *A. J.* I, 6, 1. Tharsenses (Cilices) originem trahunt a Tharso Jovani filio, *ibid.*
- Tharsus*, Jovani f., Cilicum gentis auctor, *A. J.* I, 6, 1.
- Thaumastus*, primum Caji Caligulae servus, deinde Agrippæ M., a quo manumittitur et valde honoratur, *A. J.* XVIII, 6, 6.
- Thebæ*, urbs Palæst., *A. J.* V, 7, 5; VII, 7, 2.
- Thebæ*, urbs Aegypti, *B. J.* VII, 10, 1.
- Thebani*, Graeci, paderastiæ dediti, *C. A.* II, 37.
- Thecoa* (Thecoe), urbs Judææ in tribu Judæ, *A. J.* VIII, 10, 1; IX, 1, 3. *B. J.* IV, 9, 5. *V. J.* 75.
- Theglaphalassar*, Assyriorum rex, magnam Israelitarum regni partem occupat, *A. J.* IX, 11, 1. Inita cum Achaze societate, Syros et Damascenos subigit, Israelitarum multos captivos abducit, 12, 3.
- Thella*, vicus Galil., *B. J.* III, 3, 1.
- Themanus*, Ismaeli f., *A. J.* I, 12, 4.
- Themanus*, Eliphazæ f., *A. J.* II, 1, 2.
- Theodectes*, poeta tragicus, *A. J.* XII, 2, 13.
- Theodestes*, Persa, cum Bagathoo conjunctionem facit contra Artaxerxem I., *A. J.* XI, 6, 4; 6, 10.
- Theodorus*, Zenonis Philadelphiæ tyranni filius Alexandro Jannæo cladem affert, *A. J.* XIII, 13, 3. *B. J.* I, 4, 2. Postea iterum bello laceratus ab Alexandro, fuga se subducit ejusque castellum Amathus diruitur, *A. J.* 13, 5. *B. J.* 4, 3.
- Theodosius*, Samarita, *A. J.* XIII, 3, 4.
- Theodosius*, Theodori f., Suniensis, *A. J.* XIV, 8, 5.
- Theophilus*, Matthiæ pontificis pater, *A. J.* XVII, 4, 2.
- Theophilus*, Anani fil., pontifex creatur a Vitellio, *A. J.* XVIII, 5, 3. Theophilus Pontificatu privatur ab Agrippa, *A. J.* XIX, 6, 2.
- Theophilus* in libris suis Judæorum mentionem facit, *C. A.* I, 23.
- Theophrastus* laudatur de Tyrionum legibus, *C. A.* I, 22.
- Theopompus*, historicus, de libris sacris Judæorum scribere volens mente perturbatur, *A. J.* XII, 2, 13. Athenienses calumniatur, *C. A.* I, 24. Tripoliticum non acripit, *ibid.*
- Thermodon*, fluv. Asiæ, *C. A.* I, 22.
- Thermus* a Romanis legatus mittitur ad Aegyptios, *C. A.* I, 5.
- Thermusa*, primum concubina deinde uxor Phraatis IV regis Parthorum; Phraatacem filium adjuvat in struendis Phraati insidiis, *A. J.* XVIII, 2, 4.
- Thesbona*, urbs Galaaditidis, *A. J.* VIII, 13, 2.
- Theudas*, præstigiator, Judæos decipit; supplicio afficitur, *A. J.* XX, 5, 1.
- Theudion*, Doridis Herodis M. uxoris frater, Berenicen Salomæ filiam in matrimonium ducit, *A. J.* XVII, 1, 1. *B. J.* I, 28, 1. Cum Antipatro, sororis filio, Herodis necem machinatur, *A. J.* 4, 2. *B. J.* 30, 5.
- Thiras*, Japhethæ f., Thirium (Thracum) princeps, *A. J.* I, 6, 1.
- Thires*, Graecis Thraces dicti, originem habent a Thira, *A. J.* I, 6, 1.
- Thisri*, mensis apud Judæos, *A. J.* VIII, 4, 1.
- Thmasis*, rex Aegypti, *C. A.* I, 15.
- Thmuis*, urbs Aegypti, *B. J.* IV, 11, 5.
- Thobeli*, postea Iberi dicti, originem habent a Thobela, *A. J.* I, 6, 1.
- Thobelus*, Japhethæ f., Thobelorum princeps, *A. J.* I, 6, 1.
- Thobetus*, Lamechi f., primus opificium ærarium excogitavit, *A. J.* I, 2, 2.
- Tholomæus*, Gessirorum rex, *A. J.* VII, 1, 4.
- Tholomæus*, latronum dux, *A. J.* XX, 1, 1.
- Thraces*; ita a Graecis Thires appellantur, *A. J.* I, 6, 1. A Romanis subacti, *B. J.* II, 16, 4. Thraces Herodis M. mercenarii, *A. J.* XVII, 8, 3. *B. J.* I, 33, 9.
- Thraciæ* emporia; Josaphatus Judæorum rex classem ad ea mittit, *A. J.* IX, 1, 4.
- Thressa*, (Ressa, Resa) castellum Idumææ (Judææ?), *A. J.* XIV, 13, 9; 15, 2. *B. J.* I, 13, 8; 15, 4.
- Thucydides*, historicus ex nonnullorum sententia multis in rebus falsa refert, *C. A.* I, 3. Romanorum non facit mentionem, I, 12.
- Thulas*, Isacharis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Thummosis*, rex Aegypti, *C. A.* I, 14. (Vocatur *Tethmosis*, I, 15).
- Thygrammæi*, Graecis Phryges dicti, originem habent a Thygramme, *A. J.* I, 6, 1.
- Thygrammes*, Gomari f., Thygrammaeorum princeps, *A. J.* I, 6, 1.
- Tiberias*, urbs Palæst., in optima Galilææ parte sita ad lacum Genesareth, ab Antipa in honorem Tiberii exstructa et immunitate donata est, *A. J.* XVIII, 2, 3. *B. J.* II, 9, 1. Cf. de urbis situ *V. J.* 65. A Nerone Agrippæ juniiori tribuitur, *A. J.* XX, 8, 4. A Fl. Josepho munitur, *B. J.* II, 20, 6. Tres in urbe factiones initio belli Judaici, *V.*

J. 9. Herodis tetrarchæ palatium diruitur, *V. J. 12.* Tiberienses rerum novarum semper appetentes et seditio-nibus gaudentes, 17; cf. 65; 70. A Joanne, Levi f., stimu-lantur ut seditio-nem moveant contra Josephum Galilææ præf., *V. J. 17* sq.; 25 sqq. *B. J. II, 21, 6* sqq. Ad Agrippam regem transire moluntur; ad obedientiam re-diguntur Josephi stratagemate, *V. J. 32.* sqq. *B. J. 21, 8* sqq. A Jonatha ejusque collegis instigati, iterum rebellant contra Josephum, *V. J. 53* sqq. Tiberias a Josepho expug-natur, 63. Josephus impedit ne Tiberias a Galilæis diripiatur, 68 sqq. Tiberienses pacem et amicitiam petunt a Romanis, *B. J. III, 9, 7* sqq.

Tiberius Nero, Augusto in regno succedit; Valerium Gratum Judææ procuratorem facit, *A. J. XVIII, 2, 2.* *B. J. II, 9, 1.* Isidis sacerdotem in crucem agit ejusque templum evertit, *A. J. 3, 4.* Judæos Roma expellit, *A. J. 3, 5.* Cum Artabano, Parthorum rege, amicitiam init, *A. J. 4, 4* sq. Post Philippi mortem, ejus tetrarchiam Syriæ adjicit, *A. J. 4, 6.* Vitellio Syriæ præfecto scribit ut Aretæ regi Arabiæ bellum inferat, 5, 1. Magna apud eum auctoritate valet Antonia, Claudii mater, 6, 4 sqq. Agrippam, Aristobuli f., benigne excipit, *ibid.* Agrippam ab Eutycho accusatum in vincula conjicit, 6, 5 sqq. Tiberii in rebus agendis tarditas et cunctatio, 6, 5. Capto augurio Caium constituit successorem, Tiberii Gemello nepote ab imperio excluso, 6, 8 sq. Tiberii mors; magna populi lætitia, 6, 10.

Tiberius Gemellus, Drusi fil., Tiberii Cæsaris nepos, imperii successione excluditur, *A. J. XVIII, 6, 4*; 6, 8 sq. A Caio Caligula e medio tollitur, 6, 9.

Tiberius Alexander, Alexandri Alabarchæ f., Judææ pro-curator, *A. J. XX, 5, 2.* *B. J. II, 11, 6.* Alexandriæ præ-fectus, *B. J. II, 18, 7.* Ad Vespasiani partes se confert, *IV, 10, 6.* Exercitus Alexandrini dux cum Tito expedi-tionem facit adversus Hierosolimam, *V, 1, 6.* Ornamenta addit templo Hierosol., 5, 4, 12, 2. Totius Titî exercitus dux, *VI, 4, 3.*

Tigellinus, Neronis libertus, homo nequissimus, *B. J. IV, 9, 2.*

Tigranes, rex Armeniæ, Syriam invadit; Judæi ad eum legatos mittunt; Lucullo, Armeniam depopulante, ex Syria discedit, *A. J. XIII, 16, 4.* Cf. *B. J. I, 5, 3.*

Tigranes, Artabazis Parthorum regis f. a Romanis in regno collocatur, *A. J. IV, 4, 3.* *B. J. I, 19, 5.*

Tigranes, Alexandri Herodis M. filii f. ex Glaphyra regnum Armeniæ obtinet, *A. J. XVIII, 5, 4.* *B. J. I, 1, 28, 1.*

Tigranes, Alexandri Herodis M. nepotis f. a Nerone rex Armeniæ creatur, *A. J. XVIII, 5, 4.*

Tigris, fluv. Asiæ, a Judæis *Diglath* vocatur, *A. J. I, 1, 3.*

Timaus (*Timaus*), rex Ægypti, *C. A. I, 14.*

Timæus, historicus, in rebus Siculis ab Antiocho, Philisto et Callia dissentit, *C. A. I, 3.* Ephorum sæpe mendacii arguit, *ibid.* Calumniandi cupidus est, 1, 24.

Timagenes, historicus, laudatur, de templo Hierosol. ab Antiocho Epiph. spoliato, *C. A. II, 7.* De Aristobulo Judæorum rege, *A. J. XIII, 11, 3.* De ciade quam Alexan-dro Jannæus intulit Ptolemæus Lathyrus, 12, 5.

Timidius, Pompegium apud Caium Cæsarem accusat, *A. J. XIX, 1, 5.*

Timus, Cyrius; vir nobilis Alexandram Phasaeli filiam ex Galampsione uxorem ducit, *A. J. XVIII, 5, 4.*

Timotheus, Ammanitarum dux vincitur a Juda Maccab., *A. J. XVII, 8, 1* sqq.

Tirathana, vicus Samariæ, *A. J. XVIII, 4, 1*; 4, 2.

Tiridates, rex Armeniæ Magnæ ab Alanis bello petitur, *B. J. VII, 4, 4.*

Titanum vallis prope Hierosolimam, *A. J. VII, 4, 1.*

Titus, Syriæ præfectus, *A. J. XVI, 8, 6.*

Titus (*Flavius Vespasianus*), Vespasiani f., a patre Alexandriam mittitur, ut duas inde legiones contra Ju-dæos ducat, *B. J. III, 1, 2.* Magnis itineribus Ptolemai-dem contendit, 4, 2. Cum patre Jotapata obsidet, 7, 4 sqq. Ejus pietas in patrem, 7, 22. Japham expugnat, 7, 31. Primus muros Jotapatorum ascendit, 7, 34. Ejus in Flavium Josephum captivum clementia, 8, 8 sq. Ad-versus Tiberiadem mittitur, *B. J. 9, 7.* Taricharatas prælio devincit, in quo fortitudine eminet; eorum urbem capit, 10, 1 sqq. Ad Mucianum in Syriam mittitur, *B. J. IV, 1, 5.* Inde reversus Gamalam cum patre obsidet, 1, 10. Contra Gischala exercitum movet, 2, 1. Gischalenos ad deditionem hortatur, 2, 2. Joanne, seditio-sorum duce, fuga elapso, a Gischalensis benigne excipitur, 2, 4 sq. Cæsaream se confert, 3, 2. Post Neronis mortem a patre ad Galbam mittitur, sed audita ejus morte Cæsaream revertitur, 9, 2. Cum patre Alexandriam proficiscitur; inde a patre qui in Italiam ad imperium susci-piendum discedit, ad Hierosolimam expugnanda mittitur, 11, 5. Ejus exercitus describitur, *V, 1, 6*; 2, 1. Hieroso-lyma explorans in periculum incidit; egregia ejus forti-tudo, 2, 2. Castra metatur juxta montem Olivarum, 2, 3. Romanos a Judæis repulsos fortitudine sua e periculo eripit, 2, 5. Romanos incaute in Judæorum insidias la-psos reprehendit, 3, 3 sq. Machinas muris admovet, 6, 2 sqq. Primum murum expugnat, 7, 2 sqq. Secundum mu-rum capit et Novam urbem occupat; inde statim a Judæis repulsus quarto die post ea rursus potitur, 8, 1 sq. Remissa in breve tempus obsidione, exercitum illustrat, 9, 1. Flavi-o Josepho mandat, ut Hierosolymitanos ad deditionem hortetur, 9, 3. Quatuor aggeres prope Antoniam et Joannis monumentum erigit, 9, 2; 11, 4. His aggeribus a Ju-dæis destructis, totam urbem muro circumdat novosque aggeres jact, 11, 4 sqq.; 12, 1 sqq. Judæos qui aggeres aggrediuntur, repellit, *VI, 1, 3.* Antoniam capit, 1, 4 sqq. Judæos per Josephum iterum ad deditionem hortatur, 2, 1 sqq. Templum aggreditur, 2, 6. sqq.; 4, 1. Ipso invito sacrosanctum incenditur; frustra ignem extinguere co-natur, 4, 3 sqq. Templo occupato a militibus salutatur imperator, 6, 1. Cum seditiosorum ducibus colloquium habet: his ejus fidei se committere recusantibus, urbem perdere decernit, 6, 2. Urbem inferiorem incendi jubet, 6, 3. Urbem superiorem capit, omniaque ferro et flamma vastat, 8, 1 sqq. Quid de captivis decreverit, 9, 9, 2. Urbe funditus eversa, exercitui gratias agit et præmia distri-buit, *VII, 1, 1* sqq. Cæsareæ Philippi splendida specta-cula exhibet, 2, 1. In Cæsarea maritima fratris, Beryti patris diem natalem celebrat, 3, 1. Per Syriam iter faci-ens, magnificentissima in urbibus spectacula edit, 5, 1. Ab Antiochenis laute excipitur; Vologeses Parthorum rex coronam auream ei mittit, 5, 2. Cf. *A. J. XII, 3, 1.* Per Judæam deinde Alexandriam proficiscitur, unde Roman navigat, *B. J. 5, 2* sq. Cum patre de Judæa subacta triumphat, 5, 4 sqq. — Titî testimonium de Josephi in historia scribenda veritale, *V. J. 70.* *C. A. I, 3.* Josephum magno in honore habet, *V. J. 76.*

Titus Frugi, quintæ decimæ legionis Rom. dux, *B. J. VI, 4, 3.*

Tityi; Hiram Tyriorum regis contra eos expeditio, *C. A. I, 18.*

Tobias filii Menelai pontificis partes sequuntur; cum Mene-lao ad Antiochum Epiphanen confugiunt, *A. J. XII, 5, 1*; cf. 4, 2. *B. J. I, 1, 1.*

Tochoa, urbs Judææ, a Bacheide munitur, *A. J. I, 3.*

Toparchiæ Judææ, *B. J. III, 3, 5.*

Trachonitis (*Trachon*), regio Palæst. ab Augusto Herodi M. datur, *A. J.* XV, 10, 1 sqq. *B. J.* I, 20, 4. *Trachonitis*, Herode in Italiam profecto, rebellant, sed mox ab Herodis ducibus subiguntur, *A. J.* XVI, 4, 6. Latrones *Trachonitici* a Syllæo in Arabiam recipiuntur, 9, 1. Herodi infensi Idumæorum agros populantur, 9, 3. Batanæis contra *Trachonitis* præsidio sunt Zamariæ ejusque posteris, *A. J.* XVII, 2, 1 sqq. *Trachonitis* ab Herode Philippo tribuitur, *A. J.* XVII, 8, 1; cf. XVII, 11, 4. *B. J.* II, 6, 3.

Trajanus, legionis præfectus a Vespasiano mittitur ad Japham expugnandam; adscito Tito urbem capit, *B. J.* III, 7, 31. Tito auxilio mittitur contra *Tarichæatas*, 10, 3.

Tralles, urbs Carie, *A. J.* XIV, 10, 21.

Trebellius Maximus, senator Roman., *A. J.* XIX, 2, 3.

Tripolis, urbs Phœniæ, *A. J.* XII, 10, 1; XIII, 10, 3.

Herodis M. in *Tripolitano* liberalitas, *B. J.* I, 21, 11.

Tripolitici auctor (non est Theopompus) Thebanos calumniatur, *C. A.* I, 24.

Tyroglytica terra, ad sinum Arabicum occupatur ab Abrami posteris, *A. J.* I, 15. Cf. II, 11, 2.

Tryphon, V. Diodotus.

Tryphon, Ptolemæi Epiph. jocularator, *A. J.* XII, 4, 9.

Tryphon, Herodis M. tonsor, Teronem accusat; ipse cum Terone a populo lapidatur, *A. J.* XVI, 11, 5 sq. *B. J.* I, 27, 5 sq.

Tunicæ manuleatæ et ad talos usque demissæ apud Judæos a virginibus antiquitus gestatæ, *A. J.* VII, 8, 1.

Tusculanum, villa Tiberii, *A. J.* XVIII, 6, 6.

Typhonis urbs, *Avaris*, in *Egypto*, *C. A.* I, 26.

Tyrannius Priscus tribun. milit., *B. J.* II, 19, 4.

Tyrannus, Herodis satellites, se ab Alexandro ad Herodem interficiendum conductum esse fatetur, *A. J.* XVI, 10, 3.

Tyropseorum vallis superiorem Hierosol. partem ab inferiori separat, *B. J.* V, 4, 1.

Tyrrhæni, pop. Italiæ, *C. A.* II, 4.

Tyrrus, castellum in confinis Judææ et Arabiæ ab Hyrcano exstructum, *A. J.* XII, 4, 11.

Tyrrus, *Tyriti*; Tyriorum reges et judices enumerantur, *C. A.* I, 18; 1, 21. Tyrii Carthaginem condunt, *C. A.* I, 67. Tyrii Salmanasari ipsorum urbem obsidenti fortiter resistunt, *A. J.* IX, 14, 2. Oppugnantur a Nabuchodonosoro, *C. A.* I, 21. Ab Alexandro Tyrrus expugnatur, XI, 8, 3 sq. Cassius Marionem Tyriorum constituit tyrannum, *A. J.* XIV, 12, 1. *B. J.* I, 12, 2. M. Antonii ad eos literæ, quibus Judæis restituere jubentur, quæ iis eripuerant, *A. J.* XIV, 12, 3 sq. Tyrii Pacorum Parthum Antigono Aristobuli filio opem ferentem, in urbem non admittunt, *A. J.* XIV, 13, 3. *B. J.* I, 13, 1. Herodis M. in eos liberalitas, *B. J.* I, 21, 11. Initio belli Jud. sæviunt in Judæos qui urbem incolunt, *B. J.* II, 18, 5. Cum aliis populis Gischalænos adoriuntur eorumque urbem incendunt, *V. J.* 10. Agrippam regem apud Vespasianum accusant, *V. J.* 74. — Tyrii antiquissimis jam temporibus res gestas literis consignabant, *C. A.* I, 17. Judæis infensi sunt, I, 13. Eorum lex de juramentis, I, 22.

U.

Ulatha (p. *Gaulanitis*), regio Palæst., pars Zenodori tetrarchiæ, ab Augusto Herodis M. regno additur, *A. J.* XV, 10, 3.

Ulus, Arami f., *A. J.* I, 6, 4.

Ummidius Quadratus, Syriæ præfectus, Judæos seditiosos punit; litem inter Samaritanos et Judæos ad Claudium Cæsarem remittit, *A. J.* XX, 6, 2. *B. J.* II, 12, 5 sq.

Ure Chaldaeorum, urbs in Chaldaeorum finibus, *A. J.* I, 6, 5.

Ures, Medianitarum rex, *A. J.* IV, 7, 1.

Ures, tribus Ephraimiticæ præfectus sub Solomone, *A. J.* VIII, 2, 3.

Urias, Bersabes maritus, instigante Davide in vitæ discrimen adductus mortem occumbit, *A. J.* VII, 7.

Urias, Jothami f., pontifex maximus, *A. J.* X, 8, 6.

Urus, pater Beseleeli architecti, *A. J.* III, 6, 1.

Usis, Dani f., *A. J.* II, 7, 4.

Usus, Arami f., *A. J.* I, 6, 4.

Uzus, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.

V.

Valatha, locus in Syria situs, a Saturnino, Syriæ præfecto, Zamari datur ad habitandum, *A. J.* XVII, 2, 1.

Valens, Vitellii dux cum Cæcinnæ Othonem vincit, *B. J.* IV, 9, 9.

Valerianus, decurio, *B. J.* III, 9, 7.

L. Valerius, prætor Rom., *A. J.* XIV, 8, 5.

Valerius Gratus, Judææ præcurator, *A. J.* XVIII, 2, 2.

Valerius Asiaticus, vir consularis, *A. J.* XIX, 1, 14; 1, 20; 4, 3.

Vallis gratiarum (Κοιλὰς εὐλογίας) locus in Palæst., ubi Josaphatus pro victoria e Moabitibus reportata gratias egit, *A. J.* IX, 1, 3.

Varro, Syriæ præfectus, Zenodori latrocinia reprimit, *B. J.* I, 20, 4. *A. J.* XV, 10, 1.

Varus (*Quintilius*), Syriæ præfectus, Herodis M. rogatu Hierosolyma venit, ut ei de Antipatro filio judicium habenti adsit, *A. J.* XVII, 5, 2 sqq. *B. J.* I, 31, 5 sqq. Sabino Hierosolyma ad custodiendas Herodis pecunias proficisci molienti adversatur, *A. J.* XVII, 9, 3. *B. J.* II, 2, 2. Hierosolymis seditio compescit, *A. J.* 10, 1. Nova seditio in Judæa orta, Sabino succurrit; in seditiosis auctores animadvertit, *A. J.* 10, 9 sq. *B. J.* 5, 1 sqq.

Vaste, Artaxerxis I uxor, repudiatur, *A. J.* XI, 6, 1.

Vatinius, senator Rom., *A. J.* XIX, 1, 13.

Ventidius, Romanorum dux, in Syriam mittitur ut Parthos ab ejus finibus arceat; in Judæam profectus, Josepho auxilium laturus, ab Antigono pecunia corruptipitur, *A. J.* XIV, 14, 6. *B. J.* I, 15, 2. Parthos prælio devincit, Machæram Herodi auxilio mittit, *A. J.* 15, 7. *B. J.* 16, 6.

Veranius, senator Rom. *A. J.* XIX, 3, 4.

Vespasianus (*Titus Flavius*) a Nerone contra Judæos rebelles mittitur, *B. J.* III, 1, 2 sq. Quænam ante bellum Judaicum gesserit, *ibid.* A. Sepphoritis benigne excipitur, 2, 4. Titus ex *Egypto* copias ducit ad Vespasianum; totius exercitus magnitudo, *B. J.* 4, 2. Exercitum ducit in Galilæam, 6, 2. Capta Gadarensium civitate Jotapata proficiscitur, et post longam obsidionem urbem a transfuga proditam capit, 7, 1 sqq. Leviter vulneratur, 7, 22. Flavius Josephus ei imperium vaticinatur, 8, 8 sq. Joppen evertit, 9, 2 sqq. Ab Agrippa laute excipitur Cæsareæ Philippi, 9, 7. Tiberiadem occupat, 9, 8. *Tarichæatas* debellat, 10, 1 sqq. Gamalam capit et diruit, IV, 1, 1 sqq. Ejus in urbis obsidione periculum, 1, 5. Cæsaream reddit, militibus requiem concessurus, 2, 1. Jamniam et Azotum capit, 3, 2. Cum ducibus deliberat de obsidendis Hierosolymis, 6, 2. Multi Judæi ad eum confugunt, 6, 3. Gadara totaque Peræam in potestatem suam redigit, 7, 3 sqq. Quum accepisset motus cieri in Gallia a Vindice, ad bellum Jud. conficiendum properat, 8, 1. Idumæam et magnam Judææ partem subigit, Hierosolyma circumquaque cingit, 8, 1 sqq. Accepto nuntio de Neronis morte

expeditionem contra Hierosolyma differt; Titum Romam mittit novum imperatorem salutatum, 9, 2. Novum impetum in Judæam facit, 9, 9. Vespasianus a militibus suis imperator declaratur; seque iis cedit, 10, 2 sqq. Mucianus Syriæ et Alexander Egypti præfectus, itemque Mæsiæ et Pannoniæ legiones ad ejus partes se conferunt, 10, 5 sq. Josephum vinculis solvit, 10, 7. Mucianum in Italiam mittit contra Vitellium, 11, 1. Alexandriam proficiscitur, ubi Vitellianorum clades ei nuntiatur; Titum mittit ad Hierosolyma expugnanda, 11, 5. Romam proficiscitur, VII, 2, 1. In Italia omnium votis excipitur, 4, 1. Domitianum fil. mittit ad Germanorum seditionem comprimendam et Rubrium Gallum ad Sarmatas ex Mæsia repellendos, 4, 2 sq. Cum Tito filio triumphum agit, 5, 4 sqq. Pacis templum exstruit Romæ, 5, 7. Omnem Judæarum terram vendi jubet, 6, 6. Ejus erga Antiochum Commagenes regem humanitas, 7, 3. Oniæ templum in Egypto dirui jubet, 10, 2. Jonatham sicarium morte damnat, 11, 3. — Vespasiani testimonium de Josephi historici fide, V. J. 65. C. A. I, 9. Ejus commentarii laudantur, V. J. 65. Flavius Josephum magnis muneribus donat, 76.

Veturia, Romæ tribus, A. J. XIV, 10, 13; 10, 19.

Vienna, urbs Galliæ, A. J. XVII, 13, 2. B. J. II, 7, 3.

Vindex rebus novis studet in Gallia, B. J. IV, 8, 1.

Vinicius (Marcus), Caji Caesaris sororis maritus, A. J. XIV, 1, 14.

Vitellius, Syriæ præfectus, a Judæis honorifice excipitur Hierosolymis; Tiberio persuadet ut Judæis stolam pontificalem reddat, A. J. XV, 11, 4; XVIII, 4, 3. Insidias truit Artabano, Parthorum regi, XVIII, 4, 4. Postquam Artabanus regnum stabilivit, Vitellius jussu Tiberii cum eo amicitiam facit, 4, 5. Herodi Antipæ infensus est, *ibid.* A Tiberio jubetur Aretæ regi Arabiæ bellum inferre; de Tiberii morte certior factus, ab expeditione desistit, 5, 2 sqq.

Vitellius Proculus, centurio Rom., A. J. XIX, 6, 3.

Vitellius a legionibus Germanicis imperator declaratur, Othonem vincit, B. J. IV, 9, 2; 9, 9; 10, 1. Vitelliani vincuntur apud Cremonam et Romæ ab Antonio Primo, Vespasiani duce, 11, 2 sqq. Vitellius trucidatur, 11, 4.

Vitellius rebus novis studet in Germania sub regno Vespasiani, B. J. VII, 4, 2.

Vologeses, Artabani III Parthorum regis fil., Gotarai fratri in regno succedit, A. J. XX, 3, 4. Itazem bello petit, 4, 1. Dabīs et Sacis seditionem moventibus, infecta re discedit, 4, 2. Tito Hierosolymorum expugnatori coronam auream mittit, B. J. VII, 5, 2. Pro Antiocho, rege Commagenes, apud Vespasianum intercedit, 7, 3.

Volumnius, Syriæ præfectus pro Herode agit cum Syllæo, A. J. XVI, 9, 1. Ab Herode cum literis mittitur ad Augustum, A. J. 10, 7; 10, 9. B. J. I, 27, 1. In concilio Beryti habito Alexandrum et Aristobulum Herodis filios capitis condemnat, A. J. 11, 3, B. J. 27, 3.

Vonones, Phraatis IV Parthorum regis fil., a patre obesus mittitur Romam; post Orodīs decessum regnum obtinet, mox vero a populo contemnitur, A. J. XVIII, 2, 4. Cum Artabano a Parthis ad regnum suscipiendum accessito prælio congreditur et vincitur; fuga in Armeniam delapsus ibi regnum occupare conatur; jussu Tiberii a conatu desistit; Silano Syriæ præsidi se dedit; *ibid.*

X.

Xaloth, vicus Galil., B. J. III, 3, 1.

Xerxes, Persarum rex, Darii fil. Judæos magna benevolentia prosequitur, A. J. XI, 5, 1 sqq. Ejus literæ ad

Esdram, 5, 1. *Neemias* pincernæ suo veniam dat Hierosolymorum moenia restaurandi, 5, 6. Cf. B. J. II, 16, 4.

Xylophoria Judæorum festum in quo ligna ad templi aram comportantur, A. J. II, 17, 6.

Xystus Hierosolymorum urbis, prope regium situs, B. J. V, 4, 2. VI, 3, 2; 6, 2.

Z.

Zabadias a Josaphata Judæorum rege summus iudex constituitur, A. J. XI, 1, 1.

Zabelus, Arabum dynasta, A. J. XIII, 4, 8.

Zabidus, Idumæus, C. A. II, 9.

Zabuda, mater Joacimi, A. J. X, 5, 2.

Zabulon, Jacobi f. ex Lia, A. J. I, 19, 8. Ejus filii tres, II, 7, 4. — Zabulonīs tribus quamnam Palæstinæ partem obtinuerit, V, 1, 22.

Zabulon, urbs Galil., admirandæ pulcritudinis, a Cestio diripitur et incenditur, B. J. II, 18, 9.

Zacharias, Joadi f., vates a Joaso interficitur, A. J. IX, 8, 3.

Zacharias (Azarias), Hieroboami II fil., Israelitarum rex, A. J. IX, 10, 3. Sex menses regnat, 11, 1.

Zacharias, vates, A. J. XI, 4, 5; 4, 7.

Zacharias, Phaleci f., zelota, B. J. IV, 4, 1.

Zacharias, Baruchi f., Judæus nobilis, a zelotis in judicium vocatur; a judicibus absolvitur, tamen ab illis interficitur, B. J. IV, 5, 4.

Zacharis (Zacharias), Israelitarum dux, A. J. IX, 12, 1.

Zaleucus, Locrensiū legislator, C. A. II, 15.

Zamares, Elano Israelitarum rege occiso, regnum occupat; totam Basanis stirpem interimit; de salute sua desperans se ipsum interficit, A. J. VIII, 12, 5.

Zamaris, Judæus Babylonius cum quingentis equitibus sedem figit in Syria, ubi Saturninus Valatham ei ad habitandum dat, A. J. XVII, 2, 1. Ab Herode M. in Balanæam accessit ad Trachonitarum latrocinia reprimenda, in eaque Bathyræm cœdit, 2, 1; 1, 2. Ejus liberi, 2, 3.

Zambranes, Abrami f., A. J. I, 15.

Zambrias, legum Mosaicarum contemtor, a Phinees interficitur, A. J. IV, 6, 10 sqq.

Zara, urbs in Moabitarum finibus, A. J. XIII, 15, 4.

Zaræus, Ethiopiæ rex, Asanum Judæorum regem bello petit, A. J. VIII, 12, 1. Clade afficitur, 12, 2.

Zaras, Judæ f., A. J. II, 7, 4.

Zaraza, uxor Amanis, A. J. XI, 6, 10.

Zebes, Madianitarum dux, A. J. V, 6, 5.

Zebulus Abimelechum adjuvat in opprimendis Sicimitis, A. J. V, 7, 4.

Zebus, Madianitarum rex, a Gedeone vincitur, A. J. V, 6, 5.

Zelotæ, latrones undique conflati, in Hierosolymorum urbem irrepunt, B. J. IV, 3, 3. Multos civitatis procere in vincula conjungunt et indicta causa necant, Pontificem sorte creant, 3, 7 sq. Acris pugna inter zelotas et populum committitur; zelotæ in templum confugiunt, 3, 11 sqq. Idumæos in auxilium vocant cum iisque magnam civium stragem edunt, 4 et 5. Post Idumæorum discesum denuo in cives sæviunt, 6, 1; 6, 3. Joanne, qui magna inter ipsos auctoritate fuerat, tyrannidem affecante, in duas partes discedunt, quæ se invicem armis lacerant, 7, 1. Ab Idumæis, qui in urbem confugerant, pressi rursus coalescunt, 9, 11. Denuo in duas factiones scinduntur, quarum altera, duce Joanne, exteriorem templi ambitum et porticus, altera, duce Eleazaro, inte-

- rius templi septum tenet, V, 1, 2. Acris inter duas factiones contentio, *ibid.* Eleazari factio ab Joanne opprimitur, 3, 1. Eorum perversitas, VII, 8, 1.
- Zelpha*, Lia ancilla, ex qua Jacobus procreat Gadem et Aserum, A. J. I, 19, 8.
- Zeno*, philosophus, C. A. II, 12.
- Zeno*, Cotylas cognominatus, Philadelphias tyrannus, A. J. XIII, 8, 1. B. J. I, 2, 4.
- Zenodorus* (*Zeno* B. J. II, 6, 3), Lysanias tetrarchiam conduit; in Trachonitide latrocinia exercet, quae ab Herode M. reprimuntur, A. J. XV, 10, 1. Herodem apud Augustum frustra accusat, 10, 2. Zenodoro mortuo, ejus tetrarchia, inter Trachonitidem et Galilaeam sita, Herodi ab Augusto traditur, 10, 3. Cf. B. J. I, 20, 4. Pars hujus tetrarchiae postea Philippo Herodis filio tribuitur, A. J. XVII, 11, 4. B. J. II, 6, 3.
- Zephyrium*, promontorium Ciliciae, B. J. I, 23, 4.
- Zeugma*, urbs Asiae ad Euphratem sita, B. J. VII, 6, 2.
- Zeuxis*, Antiochi M. amicus, A. J. XII, 3, 4.
- Zipha*, urbs Judae in tribu Judae, A. J. VIII, 10, 1. —
- Ziphene*, Ziphenorum ager, A. J. VI, 13, 2, Ziphemi Saulo nuntiant Davidem in ipsorum terra delitescere, *ibid.*
- Zisus*, Arabum dux, Philippo auxilium fert contra Demetrium Euczerum, A. J. XIII, 14, 3.
- Zoara*, (*Zoor*), urbs Arabiae prope lacum Asphaltiten sita, B. J. IV, 8, 4. Cf. A. J. I, 11, 4; XIV, 1, 4.
- Zodmielus*, Judae f., A. J. XI, 4, 2.
- Zollus*, Stratonis turris et Dorae tyrannus, ab Aristobulo bello laceasitur, A. J. XIII, 12, 2; 12, 4.
- Zoor*. V. *Zoara*.
- Zopyrion*, historicus, Judaeorum meminit, C. A. I, 23.
- Zorobabelus* problematis explicatione Darii regis gratiam sibi conciliat, A. J. XI, 5, 2 sqq. A Dario petit ut Hierosolyma instauret, 3, 7. Magnam Judaeorum multitudinem in Judaeam reducit, 3, 9 sqq. Cf. 4, 4; 4, 8.